00051047

THE
ASIATIC SOCIETY OF BOMBAY
TOWN HALL, BOMBAY-400 001.

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 02 January, 2016

ALCORANI
TEXTUS UNIVERSUS

Ex correctioribus Arabum exemplaribus ſumma fide, atque pulcherrimis characteribus deſcriptus.

Eademque fide, ac pari diligentia ex Arabico idiomate in Latinum translatus;

Appoſitis unicuique capiti notis, atque refutatione:

His omnibus præmiſſus eſt

PRODROMUS

Totum priorem Tomum implens, in quo contenta indicantur pagina ſequenti,

AUCTORE

LUDOVICO MARRACCIO

E Congregatione Clericorum Regularium Matris Dei,

INNOCENTII XI.

Glorioſiſſimæ memoriæ olim Confeſſario.

51047

AY-a-6

PATAVII, MDCXCVIII.

Ex Typographia Seminarii.

SUPERIORUM PERMISSU.

PRODROMUS
AD REFUTATIONEM
ALCORANI,
IN QUO

Mahumetis vita, ac res geſtæ ex probatiſſimis apud Arabes ſcriptoribus collectæ referuntur.

De Alcorani nomine, auctore, idiomate, ſtylo, ſumma apud Mahumetanos veneratione, aliiſque ſimilibus ad integram illius, abſolutamque notitiam pertinentibus agitur.

Denique per quatuor veræ Religionis notas Sectæ Mahumetanicæ falſitas oſtenditur, & Chriſtianæ Religionis veritas comprobatur.

IN QUATUOR PARTES DIVISUS.

51047.

00051047

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

Semper miratus sum, Christiane Lector, quod, cum tot doctissimi, sanctissimique viri, adversus alias Orthodoxæ Religioni oppositas sectas immensa volumina conscripserint: contra Mahumetum, impiamque ejus legem tam pauci, ac tam parce calamo decertaverint. Arianam hæresim in ipsis incunabulis a trecentis decem & octo Nicæni Concilii *Patribus* præfocatam, per aliquot deinceps sæcula, cum vegetiores spiritus resumpsisset, omnes fere totius Christiani Orbis Scriptores validissime oppugnaverunt. Contra Eutychetis, Dioscori, Nestorii, Macedonii, aliorumque antiquiorum Hæresiarcharum errores, non minor Catholicorum Doctorum acies insurrexit; atque ad eos profligandos plura OEcumenica Concilia celebrata sunt. Lutherum, Calvinum, Zuinglium, Melanchthonem, Servetum, aliosque recentiorum temporum Novatores, quis orthodoxorum in Italia, Hispania, Gallia, Germania, cæterisque Europæ Provinciis non confutavit? Contra Mahumetum, Mahumeticamque superstitionem, quæ per annos supra mille perseverat, qui scripserint, sive ex antiquioribus, sive ex recentioribus, pauci, ne dicam paucissimi, numerantur. Quod vero dissimulandum non est, licet quidam docte satis, solideque scripserint: nonnulli tamen ex rerum Saracenicarum ignorantia, vera plerumque omittentes, ficta ac fabulosa in medium protulerunt, quæ Mahumetanis risus excitarent, eosque in errore suo obstinatiores efficerent. Sed his prætermissis, videamus, quinam sint, qui cum laude contra Mahumetanicam sectam scripsere.

Unus ex his hoc nostro ævo fuit P. Philippus Guadagnolus e Religione Clericorum Minorum, Arabicæ linguæ in Romano Lycæo Professor, & Moslemicarum rerum peritissimus, cujus extat Apologia Arabice, ac Latine impressa adversus Ahmedum filium Zini Principem in Regno Persarum, qui contra Christianam Religionem una cum aliis Persarum Sa-

pientibus librum scripserat, & aureis characteribus exaratum, ad Romanum Pontificem Urbanum VIII. ut eidem respondendum curaret, transmiserat. Contra eumdem librum calamum exacuit P. Bonaventura Malvasia ex Ordine Minorum Conventualium, docte sane, atque erudite, sed non adeo feliciter, quia Arabici idiomatis erat ignarus. Post hos duos prodiit in lucem opusculum Josephi Martellini Sacerdotis e Civitate Ro[illegible]ella, cum titulo: *Triumphus Catholicæ fidei contra Sectam Mahumetanam*: & aliud opusculum cujusdam Theologi e Societate Jesu in Gallia, cujus nomen mihi excidit: sed utrumque lectu dignissimum. Novissime autem prodiit ex Hispania *Manuductio ad conversionem Mahumetanorum*: opus prorsus egregium, ac præclarum, atque Authore suo dignum, nempe Reverendiss. P. Tyrso Gonzales de Santalla e Societate Jesu, olim in Salmaticensi Academia Sacræ Theologiæ Primario Antecessore Emerito: nunc vero ejusdem Societatis Præposito Generali dignissimo. Quo sane opere tam valide, ac nervose Mahumetanica Secta a fundamentis diruitur ac destruitur, ut omnis alia argumentorum ac rationum machina superflua esse videatur. Erunt fortasse alii, qui hoc tempore pro Alcoranica superstitione confutanda, ingenia laudabiliter exercuerint: sed horum opera ad manus meas non devenere. Quædam tantummodo manuscripta videre licuit, quæ si in lucem prodirent, magna, ut opinor, cum laude, & utilitate legerentur.

Nec inter antiquiores defuere, qui contra Mahumetum strenue, laudabiliterque decertarent. Tales fuerunt, S. Joannes Damascenus: S. Petrus Paschasius Giennensis Episcopus ac Martyr, ex Ordine B. Mariæ de Mercede redemptionis captivorum: Petrus Abbas Cluniacensis: Joannes Cantacuzenus Imperator Constantinopolitanus: Abunuhus Chaldæus, & Abrahamus de Bethale item Chaldæus; quos ponit Hebediesu Metropolita Sobensis in Catalogo Scriptorum Chaldæorum. Ricardus, seu Ricoldus ex Ordine Sacro Prædicatorum: Joannes de Turrecremata Cardinalis: Dionysius Chartusianus: Cardinalis Cusanus: Hieronymus Savonarola: & alii fortasse nonnulli obscurioris nominis, quos mihi videre non licuit.

Verum hactenus

Apparent rari nantes in gurgite vasto:

vel potius, rari pugnantes contra exercitum immensum. Quid enim sunt hi, si vel cum hostibus, a quibus pene obruimur, vel cum nostris, qui contra alias sectas dimicavere, comparentur? Fateri omnino necesse est, inter magna Christianæ Reipublicæ mala illud esse maximum, quod & aliquorum Regum ac Principum ejus enses, quibus tam acriter in seipsos mutuo desævierunt, adversus Othomannicam potentiam penitus elanguerint: & quod Doctorum ac Sapientum illius calami, quos contra se invicem pro levissimis quæstionibus identidem exacuunt, adversus Saracenicam impietatem prorsus hebescant. An vero hoc evenit, quia vel Mahumetanica contagio lenior sit, & Christianæ fidei minus noxia: vel quia exiguum Orbis spatium, minimeque curandum occupet: vel demum quia in angulo & in tenebris delitescat? Verum norunt omnes, nullam unquam Christianis rebus sectam magis hac infensam, perniciosam, atque exitialem fuisse, quippe quæ omnium hæreseon, atque errorum collectio sit, & colluvies. Nullam etiam magis dilatatam fuisse; cum &

Aliam

Asiam, & Africam pene totam, & maximam nobilissimamque Europæ partem invaserit: & aliquot etiam novi Orbis provincias infecerit: & majora in dies incrementa illam accipere videamus.

Plures tanti mali causas esse intelligo, quas quidam, ad propriam ignaviam, vel inscitiam cohonestandam, vel ad alienam virtutem deprimendam, in medium tanquam justas adducunt.

Prima est, quod, cum Alcoranus, omnium & præcedentium, & subsequentium hæreseon congeries, & sentina sit, satisque ad has superque a multis responsum fuerit: supervacaneum nunc foret illum confutare: & si quis id faceret, actum agere videretur. Insulsa prorsus excusatio. Quasi vero innumera atque immensa Controversiarum volumina possit quilibet in promptu & ad manus habere: vel unus error una tantum posset ratione confutari: vel Alcoranus ex proprio nihil mali haberet, sed præcedentium tantum Sectariorum absurda contineret.

Secunda affertur causa: quia cum Mahumetus asseclis suis disceptationes de religione prohibuerit; hi vero non solum illas refugiant; sed in audentes secum disceptare capitali pœna animadvertant, & ferro tantum sectam suam tueri ac sustinere, fixum firmumque habeant: frustra ad eam oppugnandam calamus assumeretur, cui non nisi gladio assertores ejus responderent. Quamobrem pestem hanc, non libris, aut linguis; sed ferro, ac flamma ab Orbe depellendam esse, plerique pronunciant. Pronunciant sane; sed quam vere, ipsi viderint. Certum apud me, & apud eos, qui rem bene norunt, omnino est, & lingua, & calamo fas esse cum Mahumetanis, etiam in ipsorum regionibus, a Christianis disputari; dummodo id publice non fiat (quamvis & hoc alicubi permittatur) & citra omnem in Mahumetum, & Alcoranum injuriam, aut convicium; & cum iis, quibuscum amicitiam. ac familiaritatem contraxeris. His poteris modeste, & veluti discendi cupidus, multa circa eorum legem, ac sectam, præsertim e Sacris Literis perperam ab ipsis usurpata, proponere: rationem exquirere: quæ in contrarium faciant, sine contentione objicere: si quid ipsi contra religionem nostram proferant, prudenter refellere; imo & religionis ipsius mysteria exponere, eorumque veritatem demonstrare. Faciunt hoc quotidie, & impune Missionarii nostri, & sæpe non sine fructu. Quod si nihil aliud inde lucrareris, quam ut Moslemi de rebus nostris melius sentirent, de suis hæsitarent; non mediocre lucrum esset existimandum.

Auctor libri, qui Italice inscribitur, *Teatro della Turchia*, in lucem editi a Marchione Febure, Venetiis anno 1684. cum per multos annos inter Mahumetanos versatus fuerit, eorumque mores penitissime noverit: proponit modum inter eosdem a nostris Missionariis, vel aliis servandum, quo illis & Mahumeticæ superstitionis fidem detrahere, & Christianæ religionis æstimationem ingerere citra periculum possimus. Summatim hic illius verba referam. Evitentur primo ea, quæ ad controversiam de religione spectant: & adiaphora tantummodo quædam proponantur, quibus aliquis docti & eruditi apud eos opinionem acquirat. Tum vero de iis sermo introducatur, quæ ad Deum, ejusque divina attributa spectant. Mirabilia quæ in rerum natura sunt, proponantur: cœlestium orbium immensa moles, stellarum ornatus, citissimus motus: Solis amplitudo &

ſplendor: Lunæ viciſſitudines: elementorum diſcordia concors: admirabilis maris vaſtitas: auri, argenti, aliorumque metallorum, ac gemmarum copia, quæ in viſceribus terræ reconditur: atque alia hujuſmodi maris, terræque mirabilia. Poterit deinde gradus fieri a mundo majori ad minorem, nempe hominem, in quo omnia prope quæ in majori [illegible] admiranda continentur, tam ſi ea quæ ad corpus ejus, quam ſi ea, quæ ad animam ſpectant, attentius conſiderentur. Ubi vero de ſuprema [illegible] felicitate ſermo inciderit, neceſſario ad aliquid circa religionem proponendum, vel exquirendum eos inducemus. Expectandum vero erit, ut ipſi de noſtra a nobis rationem exquirant: & tunc opportunum erit myſteriorum illius gravitatem, ſanctitatem, probabilitatem, imo veritatem illis explicare, eademque diſſimulanter, citra ullam Alcorani, & Mahumeti injuriam, vel etiam mentionem, legi Saracenicæ opponendo, illius falſitatem, & abſurditatem ipſiſmet cognoſcendam relinquere. Quod ſi ipſi ulterius amice & fidenter progredi velint (dummodo ſincere cos nobiſcum agere non dubitemus:) diſputationem protrahere poterimus. Hactenus Auctor laudatus, qui alia multa prudenter in hanc ipſa[illegible]tem proponit: aſſeritque, ſe hac ratione plures Mahumetanorum, ſi non ad ſuſcipiendam, ſaltem ad agnoſcendam, & confitendam Chriſtianæ religionis veritatem induxiſſe. Legatur articul. 12. & 13. ejuſdem operis.

Tertia cauſa adducitur, quia cum ſectæ hujus errores adeo craſſi, apertique ſint, ut vel ipſo naturæ lumine omnibus pateſcant: inanis operæ foret, magnis illos voluminibus confutare. Hinc factum eſt, ut pauci contra Idololatriam, atque Ethnicorum ſuperſtitiones ſcripſerint: neque hodie aliquis eſt, qui vel Synenſium, vel Japonum errores ac fabulas refellere laboret. Sint quamtumvis Agarenicæ ſuperſtitionis errores craſſi, & aperti: an non ideo explodendi, & rejiciendi ſunt? Quam craſſa, ac patentia ſunt Lutheri, & cæterorum hujus ævi Hæreſiarcharum abſurda? Et tamen quam multi ex Orthodoxis contra illa ſtylum exacuerunt? Sed, crede mihi, Lector, res non ita ſe habet, ut ſupponitur: majus latet in hac ſecta venenum, quam putent hi, qui de ea nihil, niſi quod ab ignariſſimis audierunt, cognovere. Alioquin, cur tam ingens mortalium turba, non ſolum Ethnicorum, qui adhuc ſuperſunt; ſed Judæorum, Chriſtianorum, & ipſorum, qui in religioſis clauſtris degunt, ad Mahumetiſmum dilabitur? Vivendi licentia, inquies, illos allicit. Ita puto: ſed aliquid aliud eſt, quod illos ſub boni, verique ſpecie decipiat. Habet nimirum hæc ſuperſtitio quidquid plauſibile, ac probabile in Chriſtiana Religione reperitur, & quæ naturæ legi, ac lumini conſentanea videntur. Myſteria illa fidei noſtræ, quæ primo aſpectu incredibilia, & impoſſibilia apparent; & præcipue quæ nimis ardua humanæ naturæ cenſentur, penitus excludit. Hinc moderni Idolorum cultores facilius ac promptius Saracenicam, quam Evangelicam legem amplectuntur; & in poſterum amplectentur, niſi a Miſſionariis noſtris, his, quæ ego in meo opere pono, argumentis præveniantur, ac præmuniantur. Nunquam enim Agarenicum virus haurient, hauſtum ſemper evoment; ſi Mahumeti, Alcoranique impoſturas, & Chriſtianæ Religionis ſolidiſſima fundamenta probe intellexerint. Quod de Idololatris antiquis objiciebatur, negamus, non multos contra illos ſcripſiſſe. Sed quamvis concederemus, omnium librorum vice erat tunc Spiritus Sanctus.

ctus, & fervor ille divinus, quo Christiani ardebant, qui nunc adeo in iisdem deferbuit, ac defecit. Synensium, ac Japonum, aliarumque hujusmodi Gentium contagio non ita nobis proxima est, ut ex ea malum aliquod timendum sit: & nihilominus viri Apostolici, qui in regionibus illis versantur, & calamo, & lingua illam pro viribus exterminare conantur.

Quarta causa additur, quia inanis & improbus, vel etiam perniciosus ac noxius esset labor. Nam Mahumetanis nihil prodesset; Christianis vero vel foret inutilis, quia non eo morbo laborant: vel exitiosus, quia sæpe placet agnitum, quod ignoratum minime curatur. Etsi enim falsa impostorum dogmata refellantur, nihilominus homines male sani veneno potius, quam antidoto delectantur. Si hæc ratio aliquid valeret, probaret etiam, contra nullos perversorum dogmatum magistros esse scribendum. Verum jam ostendi, quantum ad Mahumetanos, nullo modo posse laborem meum inutilem censeri. Saltem illud efficiet, ut qui inter eos prudentiores ac sapientiores sunt, veritatis, ac rationum vim persentiant, & de sectæ suæ falsitate in suspicionem aliquam veniant. Quod si opportunitas detur e suis terris ad nostras evadendi, Christianam etiam fidem suscipiant, ut multi non raro suscepere. Si vero aliquando eveniat (eventurum autem brevi spero) ut Provinciæ aliquæ, aut Urbes e Mahumetanorum manibus recuperentur (divinavi, dum hæc scriberem: nondum enim evenerat, quod nunc factum videmus) proderit hoc meum opus ad Saracenos, Turcasque subactos ab Arabica superstitione facilius retrahendos. Etenim hoc hominum genus non ideo in errore suo plerumque constans est, quia illum non agnoscat: sed quia ab eo deponendo, facultates, vitamque amittendi metu deterreatur. Si vero labor meus inutilis, aut noxius Christianis fore existimetur: eadem ratione Controversiarum adversus Hæreticos libri, qui tam multi in lucem prodierunt, & quotidie prodeunt, Catholicis inutiles erunt, & noxii: imo multo magis, quia horum sophismata ac paralogismi multo majorem vim habent ad persuadendum, quam inepta Mahumeti, Mahumetanorumque argumenta. Nugæ sunt istæ, homine sano indignæ.

Postrema causa, quæ gravioris momenti apparet, est omnium prædictarum levissima. Si libri (inquiunt) contra Alcoranum scripti inter Turcas deferantur, magnum malum parient & iis, apud quos reperti fuerint, & cæteris etiam Christianis, qui ibidem commorantur. Ut hoc daremus; quis cogit ministros Euangelii hujusmodi libros secum ad Mahumetanorum terras deferre? Nonne possunt eos inter nos legere, & summatim, quæ in iis præcipua continentur, vernacula lingua, & obscuriori charactere, styloque transcribere? Verum nego tanti esse periculi aliquem ex his libris secum deferre, & penes se inter Moslemos habere. Nolo, publice illum teneant: nolo, passim cuilibet legant, vel ostendant. Scio gravissimam pœnam impositam esse Christianis, apud quos Alcorani codex repertus fuerit: sed scio etiam, nullum prope esse Missionarium, qui eundem Alcoranum apud se non habeat, non legat, & magis familiaribus Moslemis non ostendat, & ab illis ejusdem glossemata, & explicationes non excipiat. Postremo, in Perside, & aliis etiam Mahumetanorum provinciis & privatim, & publice hujusmodi libros impune licet habere, præsertim si nullam in Mahumetum, & Alcoranum injuriam apertam

contineant. Sed, cum hoc meum opus Latino idiomate scriptum sit (quæ enim in illo Arabice habentur, cum sint Alcorani, ejusque Expositorum verba, non possunt Mahumetanos offendere) etiam si quid in eo adversus eosdem mordacius, vel liberius proferatur, periculi nihil poterit afferre, cum Barbari illi Latinam linguam, saltem communiter, ignotam atque exosam habeant. Verum, nonne æquum est, pro Christi fide dilatanda, sese periculis omnibus, etiam vitæ ipsius, exponere, dummodo id prudenter, & non temere fiat? Nonne hoc fecerunt olim, & hodie faciunt, Viri Apostolici, qui in Ethnicorum Regna Christi fidem legemque invexerunt? Nonne primi illi Christiani contra Imperatorum; ac Præfectorum edicta, sacros apud se libros, sacras pro Sacerdotibus vestes, sacra pro Sacrificio vasa, assiduo cum vitæ periculo asservabant? Proh temporum nostrorum teporem, atque ignaviam!

Atqui, si ita res se habet, cur (inquies) tam pauci contra Alcoranicam impietatem scripserunt? Potissimam, ac fere unicam hujus rei causam fuisse puto, quia cum remotissime a nostris regionibus hæc tam dira lues exorta sit, a paucis, & sero agnita fuit. Neque in hoc me falli opinor, cum hodieque non paucos ex nostris, alioqui non indoctos; Mahumeticarum rerum adeo rudes videam, ut Mahumetanos Idololatras, Lunæque, ac Mahumeti adoratores existiment, aliasque de Agarenica secta, ejusque Auctore ineptias effutiant. Porro quamvis a Christianis Orientalibus Arabiæ proximis, vel in Arabia ipsa degentibus, syncerior superstitionis hujus notitia statim ab initio habita sit; quia tamen eo tempore bonarum artium usus obsoleverat, & Oriente toto bellis involuto, Græci ipsi sapientiam amiserant: non mirum, si pauci illam libris scriptis confutaverunt: præsertim cum non libris, aut verbis; sed *ferro*, *atque igni*, Arabes illam propugnarent, & propagarent. Neque tamen negaverim, multos, præsertim ex Græcis, contra eam stylos exacuisse (id saltem mihi persuadeo:) verum inter tot rerum turbas, ac turbines, librorum jacturam factam fuisse credendum est: id quod apud nos etiam in Gothorum, Vandalorum, aliarumque Barbararum gentium incursionibus evenisse & scimus, & dolemus.

Neque dubitari potest, ut superius innui, humanæ salutis hostis Diaboli astu, quemadmodum Christianorum Principum arma, ita Catholicorum Doctorum ingenia ab hac peste profliganda atque exterminanda distenta, ac distracta fuisse; ut in se potius mutuo utraque ex inanibus causis desævirent; quam contra Mahumetum & Alcoranum, pro Christi religione pugnando, exercerentur. Utcumque se res habeat (nam magnum, & inscrutabile Dei judicium in hoc agnosco) ego & Christianæ religionis propugnandæ zelo, & Mahumetanæ superstitionis oppugnandæ ardore impulsus; & multorum doctissimorum, ac piissimorum virorum hortatu incitatus; & INNOCENTII XI. Pontificis Maximi, dum adhuc inter mortales versaretur, iteratis imperiis adactus; opus hoc meum, quod diu in scriniis delituit, evulgare decrevi. Faxit DEUS Optimus Maximus, ut labor ad illius gloriam, & ad Sacrosanctæ ejusdem Ecclesiæ utilitatem a me susceptus, finem illum, quem cupio, & quem mihi proposui, sortiatur. Spero autem sortiturum, hoc potissimum tempore, cum Invictissimi Cæsaris LEOPOLDI, Principumque fœderatorum arma, Sanctissimi,

sempérque Gloriosissimi Pontificis INNOCENTII XI. opera sociata, atque ejusdem opibus precibusque roborata; Othomannicam Potentiam, unicum prope Mahumetanicæ superstitionis columen, ita depresserunt, atque infregerunt; ut omnem prorsus pristinas vires recuperandi spem amiserit; & majora quotidie mala, atque extremam denique perniciem a Cæsareis fulminibus timere cogatur.

Superest, ut aliquid de Operis ipsius argumento & ordine breviter dicam. Fuit jampridem in animo, Alcoranum, Saracenicæ impietatis fontem ac fomitem, exacte, quantum fieri posset, refutare. Id demum aggressus sum, & non sine multo labore, sudoreque perfeci. Opus jam ab aliquot annis torculari paratum est. Interim vero, dum varia impressioni obstacula fieri viderem: operæ pretium duxi, hunc veluti PRODROMUM, quo generalis Alcorani ipsius confutatio continetur, præmittere. Quia vero quatuor præcipue fundamentis Mahumetani Sectam suam contra Christianam Religionem stabilire conantur, nempe: Sacrarum Scripturarum, ac Traditionum auctoritate: Miraculorum testimonio: Dogmatum veritate: Legumque, ac morum sanctitate: & ad hæc quatuor capita, universa fere Alcorani farrago reducitur: idcirco in totidem Partes, seu Tractatus hunc meum Prodromum dividere decrevi.

In Prima Parte, Sacrorum utriusque Testamenti librorum, & veterum ex Christianis, & Hebræis traditionum testimonia, quibus Mahumetus & Moslemi ad errorem suum confirmandum abutuntur, discutio: eorumque verum, legitimumque sensum demonstro.

In Secunda, de Miraculis ago, quæ quidem non solum Mahumeto, sed illis etiam, *quos inter suos tanquam Sanctos* venerantur, attribuunt: & *hæc omnia falsa*, ac ficta: quemadmodum vera, quæ Christus, Sanctique Christiani patraverunt, esse convinco.

In Tertia, præcipua Christianæ fidei Dogmata, quæ Mahumetus, atque ejus asseclæ oppugnant, propugno: & Agarenicæ perfidiæ impia, ac superstitiosa axiomata convello.

In Quarta, de iis, quæ ad Legum praxin, morumque, ac vitæ probitatem, ac sanctitatem pertinent, tracto: atque ut in Christianis veram, ac synceram virtutem, & sanctitatem; ita in Mahumetanis fictam, ac fucatam esse demonstro. Totum vero opus, præcipuis Alcorani erroribus, mendaciis, ac fabulis referendis, absolvo.

Placuit autem, ad majorem eorum, quæ a me scribuntur, notitiam, aliquid breviter de Mahumeto, ejusque Alcorano præmittere: copiosius de utroque in ipsa Alcorani confutatione tractaturus.

Porro in hoc meo opere, non Theologorum, vel Doctorum nostrorum auctoritatibus (nisi raro) utor: has enim Mahumetani vel rejicerent, vel etiam deriderent: sed armis suis hostes aggredior; Moslemicorum scilicet Auctorum, & præsertim Alcorani, sententiis, & effatis eos invado: Goliæ caput gladio suo amputare contendo. Hæc vero non ex vitiosa, ac fallaci alicujus interpretis versione, vel ex suspectis Auctorum nostrorum allegationibus: verum ex ipsis Arabicis codicibus hausi, quos mihi variæ in Urbe Bibliothecæ suppeditaverunt: nimirum Vaticana: Collegii Urbani de Propaganda fide: Collegii Maronitarum: Conventus S. Petri Minorum Reformatorum in Janiculo, seu Monte aureo: Collegii S. Pancratii

cratii

cratii Carmelitarum Discalceatorum: Conventus S. Laurentii in Lucina Clericorum Minorum: Eminentissimi Cardinalis Camilli de Maximis, gloriosæ memoriæ: D. Abrahami Ecchellensis Maronitæ in Syriaco, atque Arabico Idiomate Regii in Gallia, & Pontificii in Urbe Professoris: D. Petri a Valle Patricii Romani, qui ut olim vivens magnam terrarum Orbis partem peragravit; ita nunc vita functus, nominis sui fama, atque operum luce, perlustrat. Optavissem & alios plures, nomine tantum mihi notos, Auctores Arabes videre, sed non potui Romæ reperire, vel aliunde mihi comparare. Alii fortasse reperient: & quod ego tenui, atque imperfecto opere exorsus sum, grandiori molimine perficient. *Non omnia possumus omnes*. Quod potui, pro meis viribus effeci.

Dabis autem veniam, benigne Lector, si ea, quæ ex Arabico Idiomate transtuli, non ita verbo tenus Latina reddiderim. Tædium rigidæ translationis, fateor ingenue, sæpe perferre non potui: satis habui, sententiam fideliter exprimere: dictionem unam, vel alteram demere, vel addere, quo faciliorem sensum redderem, religioni mihi non duxi. Hoc & alii, non solum in Arabicis, sed in aliis quoque idiomatibus fecerunt. Si tu id piaculum putas, ignosce. Sed non eris, scio, mecum censor adeo austerus, si animadverteris, etiam in Sacrorum Librorum versionibus Interpretes id sibi permisisse. Sæpe vero ad tædium mihi, & ad laborem Typographo minuendum, Latina interpretatione contentus, Arabica verba prætermisi: præsertim ubi minus necessaria existimavi.

Nec minus indulgentem, ac benignum te mihi esse exopto, si Arabicis Latine transferendis, vel ex propria ignorantia erravi; vel ex corruptorum codicum errore deceptus sum (in substantia me non errasse fere certo scio:) vel si in argumento ipso pertractando infelicior fui, vel aliqua in re hallucinatus sum. Sunt in Arabica lingua, quemadmodum etiam in cæteris, peculiares quidam idiotismi, allusiones, adagia, apophthegmata; quæ non nisi nativi Arabes, iique doctissimi, & eruditissimi, valeant explicare: hos autem hic Romæ non licuit reperire. Ego vero *Davus sum, non OEdipus*. Quod si etiam OEdipus essem, ingenue tamen cum Terentiano Chremete faterer:

Homo sum: Humani a me nihil alienum puto.

Te quoque, Amice Lector, ut homo erga me sis, & humanitate tua mecum utaris, obnixe oro, atque obsecro.

MAHU-

MAHUMETI
AUCTORIS
ALCORANI
VITÆ, RERUMQUE GESTARUM SYNOPSIS.

PRÆFATIO.

SI Mahumeti vitam, ac res gestas, juxta ea, quæ ab Auctoribus nostris referuntur, describere vellem: ridiculum, puto, me Mahumetanis præberem. Adeo enim quæ ab his, & ab illis narrantur, inter se dissident: ut vix credas de eodem homine utrosque tractare. Quamobrem iis, quæ a nostris scribuntur, prætermissis, vel ad lectoris notitiam tantummodo indicatis: illos in cæteris sequi decrevi. Non quod Mahumetanorum fidem synceram existimem: sed quod, cum contra hostes religionis agimus, eosdem suis ipsorum armis facilius quam nostris oppugnamus, & felicius superamus. Huc accedit, multos ex nostris Scriptoribus quædam de Mahumeto referre, quæ & Mahumetanis risum excitent, & eosdem in superstitione sua firmiores efficiant. Ex probatissimis igitur apud Arabes Auctoribus Mahumeti vitam desumam. Quamvis enim hos etiam in multis mentiri, & plurima affingere ad Pseudoprophetæ sui dedecora tegenda, vel cohonestanda, ipsumque Prophetam verum venditandum certissime sciam: non tamen ab illis mendax ipse habebor: i-

mo majori fide mendaces eos, ac falsos ostendam; si suis ipsorum verbis, suoque testimonio tales omnibus manifeste appareant. Lectorem interim precor, ne offendatur, si audiat me aliquando absolute referentem tanquam vera aliqua falsa, aut ficta a Mahumetanis: protestor enim, me loqui ex sensu, & verbis eorum: neque puto, ullum reperiendum esse tam in me iniquum judicem, ut me eorum nugis, & mendaciis fidem ullam adhibere sibi persuadeat.

CAPUT PRIMUM.

De Progenie Mahumeti:

MAHUMETUS, Arabice dicitur محمد *Mohammad*: idest, *Laudatus*: per antiphrasim: quemadmodum auri fames, *Sacra*, pro execranda, a Pœta appellata fuit: & filius ille David, qui contra patrem bellum excitavit, Absalom, i. *Pater pacis*, nominatus fuit. Duo etiam alia nomina illi velut propria tribuunt; nempe أحمد *Ahmad*, quod idem prope significat ac Mohammad: & أبو القاسم *Abu-lcasem*, idest, *Pater Casemi*. Primus enim filius, quem genuit, *Casemus* vocatus fuit: obtinuit quippe consuetudo apud Arabes, ut ex nomine primogeniti pater cognominetur. Ego *Mahumetum*, ut plerique nostrorum consueverunt, appellabo.

Patriam habuit Mahumetus مكة *Meccam*, quæ etiam dicitur بكة *Becca*; urbem Arabiæ celeberrimam, quam communiter ponunt in اليمن *Arabia felici*: sed Gabriel Sionita, & Geographi ipsi Arabes asserunt, esse metropolin Arabiæ Petreæ, sitam in valle quadam glareis referta, quæ dicitur بطحاء *Bataha*, atque etiam عكاظ *Akaz*, & عمق *Omok*.

Ortus est ex nobilissima familia Coraisina, cui nomen dedit قريش *Corais*, alio nomine فهر *Phaher*, oriundus ab Ismaele filio Abrahæ ex Hagar ancilla Ægyptia. Conveniunt omnes, patrem ejus fuisse عبد الله *Abdallah*: avum vero paternum عبد المطلب *Abdalmottaleb*: proavum autem هاشم *Hascem*, & abavum عبد مناف *Abdomenaph*, cujus progenitores certos quindecim enumerant usque ad عدنان *Adnan*: nempe قصي *Cosa*, كلاب *Kelab*, مرة *Merra*, كعب *Caab*, لوي *Louva*, غالب *Galeb*, فهر *Phaher*, seu قريش *Corais*, مالك *Malec*, النضر *Nodhar*, كنانة *Kenana*, خزيمة *Hazima*, مدركة *Medraca*, الياس *Elias*, مضر *Modhar*, نزار *Nazar*, معد *Moad*, qui filius fuit prædicti Adnan, cujus progenitores, alii per plures; alii per pauciores successiones, omnes tamen incertas, usque ad Cedar filium Ismaelis deducunt.

Mahumeti Mater fuit آمنة *Amena*, seu *Emina*, filia وهب *Vaheb*, filii Abdomonaph, qui videtur diversus a proavo paterno Mahumeti, cum hic dicatur fuisse filius زهرة *Zahara* filii Kelab, in quo uniuntur lineæ paterna ac materna Mahumeti, & fortasse in avo ejus Abdomonaph. Placuit nomina propria Arabicis characteribus exprimere, quia pleraque in alienas linguas translata, in alia prorsus nomina tacescunt.

CAPUT SECUNDUM.

De Nativitate Mahumeti, & prodigiis, quæ in ea evenisse finguntur.

NAtus est Mahumetus die lunæ post *decimum* diem mensis Rabii (seu Verni) *prioris*. Alii tamen scribunt, natum fuisse octavo *die*, alii secundo, alii decimo septimo, alii die *Veneris* in ortu Auroræ, anno trigesimo quarto, & mense octavo Regni Cosroæ cognomento Anuasruan filii Cabad: & anno octavo, ac mense octavo regni Amru filii Hend Regis Arabum, qui cognominatus fuit Abulkasem; octingentesimo octuagesimo primo anno post devictum ab Alexandro Darium Regem Persarum. Fuit hic annus Christi, juxta Almacinum, 571. Alii volunt fuisse 570. alii 578. alii 580. alii 600. alii demum, inter quos est Kissæus, 620. Nostri etiam Auctores in hoc plurimum inter se dissident, quia scilicet nihil certi apud Arabes invenire potuerunt.

Multa fingunt Moslemi in ortu Mahumeti prodigia, quæ tamen prudentiores, ac sapientiores inter eos, ut puto, non ita facile credunt: cum certum sit ex ipso Alcorano, Mahumetum usque ad annum ætatis suæ quadragesimum peccatorem, & idololatram semper fuisse. Scribit Abu-nazar, matrem ejus, nullam, dum illum utero gestaret, molestiam sensisse, cumque sine ullo dolore peperisse. Præterea asserit, Mahumetum in ortu repertum fuisse circumcisum, resectoque umbilico. Alii tamen ..., septima die a nativitate ab avo suo Abdalmotalleb circumcisum fuisse. Scribunt alii, Gabrielem non solum illum circumcidisse, sed etiam discidisse per medium pectus ejus, & cor purificasse. *Eodem tempore* (inquit Abu-nazar) *Dæmones sedibus cœlestibus ejecti, convenerunt ad Diabolum, ut hoc idem ei significarent: Ille vero jussit eos universam terram circumire, ut*

quid

quid novi evenisset, viderent. Cum itaque illi terram pervagarentur, pervenerunt Meccam, in qua viderunt domum quamdam Angelis circumdatam: ex ea vero ignis ad Cœlum usque emicabat. Reversi igitur daemones, Diabolo id quod viderant retulerunt; qui ex hoc, ortum jam esse Mahumetum intellexit. Portenta alia aggerat Albacarius. Primo: Prodeunte in lucem Mahumeto, idola omnia ac simulacra prono ore in terram cecidere. Secundo: Imminuta est aqua lacus Sava, & exundavit torrens Samava. Tertio: Sacri Persarum ignes extincti sunt. Quarto: Regia Cosroæ concussa est, & quatuordecim illius turres corruere.

Addit Albacarius alias nugas. Cum Amena partui proxima, sola domi moraretur, audivit magnum fragorem, viditque avem albam, alis suis uterum ipsius contingentem. Tum mulieres quædam proceræ, vestibus pretiosis indutæ, ac suavissimum spirantes odorem, clausis januis ad eam ingressæ, scyphis gemmeis, quos manu tenebant, eam potavere: & post potum facies illius mira luce coruscavit. Deinde audivit strepitum alarum Angelorum, & eorumdem canoras voces, variosque inspexit colores, & volucres cum rostris rubris. Hæc cum admiraretur, peperit Mahumetum, quem candida nubes statim abscondit ab ea, & interim ab Angelis circumductus est per omnes partes terræ, & maris, ut omnes tam homines, quam Dæmones agnoscerent eum. Deinde matri suæ restitutus est veste lanea involutus, & tres claves manu tenebat; quas ex quadam voce intellexit mater esse claves Victoriæ, Prophetiæ, & Templi Meccani. Et ecce interim nubes alia major priori, cum hinnitu equorum, & strepitu alarum: & rursum evanuit infans ab oculis parentis, delatus ab Angelis ad loca, in quibus Prophetæ, & Legati nati fuisse ferebantur, resonante interim voce: *Induite illum stola Adam, & sublimitate Noe, & scientia Abraham, & lingua Ismael, & pulchritudine Joseph, & patientia Jacob, & voce David, & castitate Joannis, & honorificentia Jesu, & fortitudine Moysi; & date illi dotes, & indolem Prophetarum.* Mox vidit eum Amena tenentem nescio quid manu, quod significabat, illum futurum esse Dominum totius Orbis terrarum. Et ecce tibi tres viri splendidissimi cum gutturnio argenteo, & patina smaragdina, sericoque complicato: cumque infantem septies lavissent, unus eorum instrumento lucidissimo signum propheticum inter humeros ejus impressit: tum serico involutum posuit sub alis suis (erat enim Angelus Custos Paradisi:) mox extracto, insusurravit nescio quid in auriculam ejus; & cum osculatus eum fuisset, prædixit ei, fore ipsum Dominum, & Intercessorem omnium in die Judicii. Vidit deinde Amena tria simulacra ex luce confecta, pendentia inter cœlum & terram; & interim nubes per longum tempus iterum abscondit infantem: & denique apparuit stibio illitus, circumcisus, & fasciis suavissimum odorem spirantibus obvolutus.

Eodem tempore Abdalmotalleb Caabam, seu Delubrum Meccanum circumibat; viditque idola, quæ in ea erant, corruere, ac dispergi: vocemque audivit: *Nunc Amena peperit Mahumetum.* Cumque ad Amenæ domum festinus properaret, vidit duos montes Saphum, & Meruam subsilire. Ubi autem ad Amenæ domum pervenit, nube candida illam coopertam aspexit, & ex penetrali suavissimum odorem exhalari sensit. Cum vero infantem ostendi sibi postularet, & recusantem Amenam minis perterreret; vir quidam procerus ac terribilis, evaginato gladio, repulit eum, asserens, nulli fas esse Mahumetum videre, donec Angeli illum visitassent. Demum illud habetur ex traditione; nato Mahumeto, multos Dæmones excæcatos, multos etiam mortuos fuisse.

CAPUT TERTIUM.

De iis, quæ post ortum Mahumeti evenere, usque ad illius profectionem in Syriam.

Orto Mahumeto, magna fuit frequentia congratulantium Amenæ, & Abdalmotallebo: nam Abdallah pater ejus jam vita functus fuerat duobus mensibus antequam nasceretur: (quamvis Sciahin, seiah scribat, mortuum fuisse, cum Mahumetus esset jam bimestris, & juxta alios septimestris, & juxta alios vero fere trimulus.) Experiebantur autem omnes ex puero, & matre suavissimum odorem. Septimo ab ejus ortu die, celebravit Abdalmotalleb populo Meccano per tres dies opiparum convivium, cujus reliquias jussit in sylvas ad avium, ferarumque cibum deportari. Assignata est nutrix puero Halima Saadiensis, quam advocavit Amena, prius in somnis admonita: imo Halima ipsa cum esset in regione sua, in qua magna erat sterilitas, & rerum omnium caritas: vidit semisopita nescio quem ad se venire, qui manu prehensam duxit ad fontem quemdam aquæ suavissimæ, ex qua cum bibisset, percussit ille manu pectus ejus; dixitque ei; *Vade in Meccam, ubi copiosam alimoniam invenies per puerum, qui ibi natus est: & Deus tibi copiosum lac uberibus infundet, quo eum lactare possis.* Evigilans autem Halima, ubera sua lacte turgentia invenit, & exinde pinguior, & corpulentior apparuit: & cum Meccam venisset, incidit in Abdalmotalleb, qui duxit eam ad Amenam, cujus cubiculum ingressa, vidit illud undequaque luce coruscare, quæ erat lux Mahumeti, cujus gratia nunquam Amena lucernam noctu accendebat. Cum vero Halima dextrum uber infanti præbuisset, suxit ille ex eo quantum libuit; e sinistra vero sugere deinde recusavit. Imo nunquam in posterum lac sugebat, nisi prius alius collactaneus suxisset. Acceptum Halima infantem secum duxit regrediens ad suos: in itinere vero lapides omnes, cespites, & arbores illi de ipsius fortuna congratulabantur. Cumque super asinam sederet, puerumque lævo brachio sustineret, ad instar venti asina volabat. Accidit, ut proficiscens obvios haberet quadraginta monachos Christianos cum ipsorum Abbate, qui admonuit eos, puerum illum esse, quem ipsi timebant. Multo vero magis timuerunt, cum lucem e vultu ejus exire conspexere. Interim Diabolus adfuit sub humana specie, incitavitque eos, ut infantem occiderent. Illi, evaginatis gladiis, in eum irruerunt. At puer extulit ad Cœlum caput, & repente portæ ejus apertæ sunt, descendensque ex eo ignis, Monachos omnes combussit. Statim vero ubi Halima cum infante ad suos pervenit, revixit terra eorum, & arbores antea steriles fructum produxerunt; pecora etiam prius macilenta, ac sterilia, repente pinguefacta, fœcunda evasere. Cum id vidissent Saadienses, magnum erga puerum illum amorem concepere; præsertim ubi viderunt, eum ægrotos tactu manus sanare, & prodigia multa patrare: nam cum modicus illi cibus apponeretur, ita augebatur, ut omnes ex eo domestici satiarentur. Cum vero interim adolesceret, pulchritudi-

tudi-

tudine & decore in dies augebatur. Fertur autem, Halimam nunquam illius vestes lavisse.

Cum ad septennium pervenisset, pergebat cum suis collactaneis pastorali cultu indutus, ut pasceret oves Halimæ. Inter has quædam macilenta, quam unus ex collactaneis baculo male contriverat, confugit ad Mahumetum, & apud eum de accepta injuria conquesta est. Ille vero eam contrectans, blandis verbis solatus est, ac sanam, integramque dimisit. Quotidie vero miracula, prodigiaque patrabat: inter quæ illud erat, quod oves nutui ejus erant obsequentissimæ. Die quadam, dum solus in valle quadam sylvestri moraretur, adveniens leo submisit illi caput suum, blande agitans caudam. Mahumetus vero præcepit ei, ne ultra in locum illum reverteretur. Eodem tempore Halima somnio quodam perterrita est, in quo vidit Mahumeto commoranti in pascendis ovibus, a duobus viris immensæ magnitudinis fulgentissimis ventrem discindi. Somnium eventus comprobavit: sequenti enim die, dum esset in pascuis una cum collactaneis, duo ingentis staturæ viri arripientes illum, duxerunt in verticem montis. Cumque eum humi prostravissent; gladio sciderunt ventrem ejus, & cor extraxerunt. Quod cum collactanei vidissent, aufugientes, venerunt ad Halimam, eique id quod Mahumeto evenerat, narraverunt. Erupit statim in fletus & clamores Halima; & advolans cum tota vicinia ad montem illum, invenit Mahumetum in medio ovium absque ulla læsione, prorsusque incolumem. Quamobrem domum reversa, cœpit fustibus ac lapidibus filios tanquam mendaces appetere. At Mahumetus illam prohibuit, asserens, verum esse, quod filii narraverant: *Nam revera duo procerissima statura juvenes* (inquit) *fulgenti ferro aperuerunt ventrem meum, & cor disciderunt, ex quo extraxerunt guttulam nigram, asserentes eam esse pertinentem, quam habebat Satanas in corpore meo. Deinde cum cor aqua lavissent, atque in loco suo reposuissent, impresserunt ei signum sigillo fulgoranti: meque ambo manibus contrectantes, faustissima mihi prænunciavere. Deinde appenderunt me in statera, primo cum decem Arabibus ex altera parte; deinde cum viginti; demum cum universis Arabibus: & semper præponderavi. His ita gestis, in cœlum reversi sunt.*

Cum autem Halima Mahumetum ablactasset, jamque is grandior esse cœpisset, retulit eum Meccam ad Abdalmotalleb. In itinere autem incidit in Ariolum quendam senem grandævum, qui, cum Halima Mahumetum super camelam gestans transiret, cecidit semimortuus. Mox ad sensus rediens, incitavit eos, cum quibus erat, ut fœminam illam ac puerum occiderent; ab his enim pernicies ipsis ventura erat. Id cum illi aggrederentur, camela præteriit citissimo cursu; nec eam assequi potuerunt. Cum Halima Meccam pervenisset, ventris onus depositura secessit, puerum interim solum relinquens. Sed subito clamore revocata, illum minime invenit. Cumque de eo quosdam, qui aderant, interrogasset, illi puerum se nullum vidisse affirmavere. Quamobrem Halima vestibus discissis, ac faciem palmis verberans, minabatur seipsam præcipitem e sublimi loco daturam. At Senex quidam illius misertus: *Ne desperes mulier* (inquit,) *sed mecum perge: nam ut filium tuum invenias, efficiam.* Duxit igitur eam secum ad Caabam, seu templum, ibique idolum quoddam rogavit, ut ubinam Mahumetus esset, indicaret. Mahumeti nomine audito, corruit repente idolum: quamobrem senex perterritus aufugit. Halima vero audivit vocem, qua certior fiebat de puero reperiendo. Venit igitur ad Abdalmotalleb, sperans se eum apud ipsum inventuram. Sed spes eam fefellit. Abdalmotalleb autem cum tota vicinia diu illum frustra quæsivit: tandemque rediens ad Caabam, septies eam circumivit, deosque precatus est, ut nepotem sibi restituerent. Ex eorum responso intellexit, ubinam Mahumetus reperiretur. Pergens igitur ad locum sibi indicatum, ibi puerum invenit sedentem sub arbore Mausæ, quæ ramis inclinatis, fructus suos illi præbebat. Et ipse confessus est, se eo ab ave candida deportatum fuisse, quam omnes Gabrielem fuisse crediderunt. Interim cum matri restitutus fuisset, suscepit Abdalmotalleb in curam suam: cumque ophthalmia, seu oculorum morbo, laboraret, camelæ impositum, ad monachum quendam medicinæ peritum detulit. Cum autem monachus pueri vultum, ob morbum velatum, detegi jussisset, cœpit ejus cella repentino motu concuti. Tunc vero prædixit Monachus Abdalmotallebo, qualisnam, quantusque puer ille futurus esset. Morbum vero, quo laborabat, nullius periculi esse affirmavit. Morti jam proximus Abdalmotalleb, Mahumetum Abutalebo ejus patruo commendavit. Hujus, quemadmodum etiam Phatemæ uxoris suæ, tanta fuit in puerum charitas, ut eum propriis liberis longe præferrent. Septenni jam, vel juxta alios, sexenni Mahumeto, obiit mater ejus Amena in Abava, dum Medinæ rediret. Scripsere quidam, Mahumetum jam grandem & prophetam suscitasse matrem suam, eamque Moslemam reddidisse: alii tamen id ut fabulosum negantes, cum matris sepulchrum tantum invisisse, & uberrim lacrymis flevisse affirmant.

CAPUT QUARTUM.

De Profectione Mahumeti in Syriam ad procuranda negotia Chadiges.

Cum die quadam transiret Mahumetus juxta ædes Chadiges filiæ Chaviled, quæ erat sibi sanguine conjuncta, atque inter omnes Meccanos ditissima, ac potentissima: Sacerdos quidam Judæus, qui juxta Chadigen in grege fœminarum nobilium, & ancillarum assidebat, fixit in illum obtutum: oravitque Chadigen, ut juvenem illum qui transibat, per unam ex ancillis accerseret. Obsecuta est Chadige: & ut illum vidit, statim amore ejus capta est, nihilque ardentius optare cœpit, quam cum illo maritali nodo copulari.

Habuerat Chadige antea duos maritos, quibus mortuis, procos multos, qui nuptias ejus ambirent, acquisivit. At illa patruo se velle quidem iterum nubere manifestavit: sed de novo sponso adhuc se hærere asseruit.

Interea adfuit Abutaleb cum omnibus cognatis suis ad januam Chadiges, ut nepotem suum illi commendaret. Sperans autem illa inter eos esse Mahumetum, quem jam deperibat, in cantum amatorium velut amens erupit. Verum ubi illum abesse intellexit, statim accersendum curavit: & interim opiparo convivio eos, qui advenerant, excepit. Perrexit Abbas, unus ex iis, qui cum Abutaleb profecti fuerant, ut Mahumetum requireret, invenitque eum in monte Moriæ dormientem, ubi olim Abraham dormierat, pallio involutum. Erat autem juxta caput ejus ingens draco, qui halitu suo Mahume-

humetum perstabat. Cumque Abbas evaginato gladio vellet eum occidere, & draco in eum insiliret: clamore elato Mahumetum dormientem excitavit; & draco evanuit. Intellexit autem Abbas a Mahumeto, draconem illum esse Angelum missum a Deo ad custodiam ipsius. Venit itaque Mahumetus cum Abbas ad Chadigem, præcedente eum consueta luce, quam videns Chadige, existimavit Solem in domum suam ingressum fuisse. Advenienti autem assurrexerunt omnes: exhibuitque ei Chadige lautissimum convivium. Deinde interposito honestatis causa velamine; blandissimis verbis Mahumetum allocuta est, eique negociorum suorum, non sine mercedis magnæ promissione, curam exhibuit, quam Abutaleb ab ea nepoti postulaverat. Statim vero ferocissimum camelum, cui nemo insidere poterat, jussit adduci, ut eo ad itinera uteretur. Voluit enim per hoc Mahumeti audaciam experiri. Camelus eo viso, voceque ejus audita, procidit ad pedes illius, rictuque submisso, osculatus est eos, & humana voce locutus dixit: *Quis est similis mei? Palpavit enim dorsum meum manus Domini primorum & novissimorum*. Fœminæ, quæ cum Chadige erant, magicis hoc artibus tribuerunt. Sed redarguit eas Domina, propheticum opus hoc esse affirmans. Erat Mahumetus viliori veste indutus: quamobrem jussit Chadige eum decentius vestiri; eique camelam suam ad profectionem in Syriam exhiberi: duosque famulos, qui eidem proficiscenti in obsequiis essent, Meiseram scilicet, & Naschum, assignavit. In ipso autem discessu cœpit Chadige velut amens, ob amoris vim, licentius cantare.

CAPUT QUINTUM.

De iis, quæ Mahumeto in profectione Syriaca evenisse referuntur.

EGresso Mahumeto cum mercatoribus Meccanis, præibat eum nubes a Gabriele efformata, quæ illum a solis æstu defenderet: pervenitque in locum quemdam, qui Vadilmiah, idest torrens aquarum, vocabatur, eo quod omnes ibi regionis illius aquæ confluerent. Quamobrem Mahumeti hortatu, mercatores, ne subita aliqua aquarum irruptione obruerentur, sese cum sarcinis suis versus montem receperunt. Quidam autem, qui illius consilium sequi renuit, mercium suarum jacturam, aquis subito excrescentibus, passus est. Cum quatuor ibi dies morati fuissent, & torrens interim augeretur; auctor fuit Meisera, ut Meccam reverterentur. At Mahumetus Angeli cujusdam, ut ipse asserebat, admonitu, mane constitit supra ripam torrentis, & jussit suos iter prosequi in Syriam per eam partem, per quam avis quædam candida volatu suo viam signabat, & cum iisdem iter ingressus est per aquas præcipites ac profundas: omnesque incolumes transiere. At vero Abugehel, homo Mahumeto semper infestus, hoc magicis illius artibus attribuit; & præcurrens ad locum quemdam, in quo mercatores consistere solebant, opplevit arena & lapillis puteum, qui ibi erat, ne Mahumetus, ejusque socii aquas invenirent. At Mahumetus ubi eo pervenit, constitit juxta puteum, oculisque elatis, preces quasdam obmurmuravit, quibus absolutis, arena ac lapilli ab Abugehel injecti cum strepitu exilierunt, & aquæ ubertissimæ emanaverunt. In furorem actus propter hoc Abugehel discessit; cumque in sylvam quamdam Syriæ pervenisset, obvium habuit draconem quemdam aperto ore sibilantem, atque ex oculis scintillas evibrantem; ex quo camela, cui insidebat, exterrita, in terram illum dejecit, & costis ejus confractis, diu exanimatus jacuit. Tandem vero ad se reversus, tentavit inducere Mahumetum, & Hasemitas ejus socios in idem discrimen. Prævidit id Mahumetus; & nihilominus in eandem sylvam se contulit. Cum autem Camela ejus, viso dracone, retrocederet, increpitans eam dixit: Væ tibi: quomodo times, cum gestes sigillum Prophetarum, & Principem Legatorum? Deinde ad draconem conversus: Aufer te hinc, inquit, quocumque vis, neque ultra hic appareas: ego enim sum Mahumetus, cui Deus benedictionem contulit & felicitatem; alioqui conquerar de te apud Deum. Tunc draco salutavit eum, asseruitque, se non esse draconem, sed unum ex regibus Dæmonum, nomine Alham filium Alhim, qui fidem amplexus fuerat opera Abrahæ Patriarchæ, qui prædixerat sibi adventum ipsius Mahumeti, & occursum ejus in hoc eodem loco, in quo ipsum diu expectaverat. Se quoque præsentem fuisse, quando Christus ascendit in Cœlum, præcepitque Apostolis, ut Mahumeticam legem sequerentur. Dimisit tandem Mahumetus illum, promittens se pro eo oraturum; dummodo inde statim discederet, nunquam in posterum eo in loco appariturus.

Inde Caravana, seu Mercatorum societas, progrediens, pervenit ad Vallem quandam; in quam aquarum copiosæ scaturigines confluebant antea, sed tunc ne vestigium quidem aquæ apparebat. Mahumetus palmas in arenam immergens, oculos in cœlum extulit, & verba nescio quæ mussitavit: statim quæ è [illegible] copiosæ eruperunt, ut cameli cum sarcinis submersi fuissent, nisi Abbatis admonitu, aquarum impetum compescuisset. Eodem in loco nucleos aliquot dactylorum sputo suo illitos terræ infodit; qui eadem hora in arbores dactylis maturis onustas excreverunt; ex quibus omnes comederunt; & Abbas camelam suam oneravit. Sed magicis artibus hoc etiam Abugehel attribuit.

Pervenerunt inde ad locum quemdam, in quo erat Monachorum cœnobium, quibus præerat Abbas quidam, nomine Felix, filius Junan, filii Abdalsalib, cognomento Bahira, qui in Prophetis, & Euangelio jam legerat vaticinia de Mahumeto; habebatque penes se volumen scriptum a tempore Christi, in quo ea, quæ ad eundem Mahumetum spectabant, continebantur; & ex multis lacrymis, ob desiderium adventus ejus effusis, oculorum lumen amiserat. Quid vero ibi Mahumeto evenerit, in Prima Prodr. hujus parte Cap. 4. refertur.

Cum a Bahira cœnobio Mahumetus discessisset, venit cum cæteris ad Emporium quoddam nobile Syriæ, ubi omnes, præter illum, merces suas vendiderunt. Cum vero propter hoc Abugehel de eo jocum captaret, postera die plurimi e variis regionibus institores advenere peregrinas merces emptum; quamobrem Mahumetus suas, quæ solæ remanserant, duplo pretio distraxit. Accidit autem, ut Judæus quidam Sacerdos, nomine Said filius Cattim, qui ex vaticiniis, quæ in Sacris Scripturis legerat, cognoverat Mahumetum esse Prophetam illum Arabem, qui Judæos erat perditurus, rogaret eundem, ut sibi venderet camelum rufum, residuum mercium ipsius, ultro offerens ei quantumcumque pretium vellet, dummodo domum suam venire, ibique cibum sumere dignaretur. Obsequutus est Mahumetus Ju-

dæo; qui præcurrens, præcepit uxori suæ, ut lapide molari ex superiori parte domus, Mahumetum, januam ingressurum, interficeret. Paruit fœmina, sed dum putat se Mahumetum perimere, duos filios suos jactu molæ interemit. Tunc Judæus sublato clamore viciniam omnem in Mahumetum concitavit, quasi ipse duos filios suos interfecisset. Statim Judæi omnes adfuere, & inter eos & Hasemitas Mahumeti socios acre bellum commissum est. Hasemitæ in certamine superiores, *Judæis profligatis*, opima de eis spolia retulere; & quilibet ex parte sua Mahumeto, cujus precibus victoriam tribuebant, aliquid, muneris titulo, impertitus est.

CAPUT SEXTUM.

De regressu Mahumeti e Syria, ejusque conjugio cum Chadige.

Regressi Mercatores Coraisitæ e Syria, in loco quodam aliquanto spatio a Mecca dissito substitere. At Mahumetus conscensa camela, solus iter prosequutus est. Angelus autem a Deo missus, vias longas, breviores; asperas vero ac salebrosas, planas mollesque illi effecit. Ubi vero Meccæ montes in prospectu habuit, gravem illi soporem Deus immisit; & interim præcepit Gabrieli, ut tabernaculum, quod duobus millibus annis, antequam Adam crearet, pro Mahumeto efformaverat, e Paradiso extraheret, & supra ipsius nunc dormientis caput expanderet. Erat autem hoc tabernaculum diaphanum, quippe totum ex lucidissimis ac pretiosissimis gemmis compactum: & quatuor per quatuor angulos portandum habebat. Dum autem Gabriel illud e Paradiso asportaret, puellæ omnes Paradisi ex palatiorum suorum fenestris prospexere, Deum laudantes, quod jam Mahumetum in mundum misisset: & auræ misericordiæ efflavere, arborumque folia agitata sunt, & aves in garritus erupere. Interea Chadige residens cum puellis suis, comitatuque procorum in loco sublimi, vidit lucem fulgurantem, & tabernaculum illud supra Mahumetum dormientem expansum, quod Angeli cum vexillis explicatis ambiebant. Cum autem ancillæ Chadiges lucem tantum viderent, ipsa Mahumetum etiam super camelam suam in tabernaculo dormientem prospiciebat. Porro camela portam urbis ingressa, Gabriel & Angeli cum tabernaculo & vexillis in Paradisum rediere. Mahumetus experrectus, contulit sese ad Chadigen, quæ impatientissime, utpote amore ejus saucia expectabat. Ubi vero præsentem illum aspexit, in verba amatoria erupit, solem suum, suumque dilectum eum appellans. Sed timens, ne merces suæ, quas Mahumetus aliquanto procul ab Urbe apud Mercatores Coraisitas reliquerat, dispendium aliquod paterentur, rogavit eum, ut ad illas repetendas quamtocius regrederetur. Discessit e vestigio Mahumetus: & interim Chadige e sublimiori domus parte prospiciens, vidit Gabrielem & Angelos iterum e Paradiso dilabi cum tabernaculo & vexillis ad Mahumetum gestandum: qui ubi brevissimo paucarum horarum spatio ad locum illum, ubi mercatores consliterant, pervenisset; *rediit* cum iisdem Meccam, mercesque omnes integras, magnoque cum incremento, ad Chadigen reportavit. Hæc omnia cum illa patri suo Chavailedo enarrasset, viam sibi ad Mahumeti conjugium parare studebat. Deinde cum eumdem ad se advocasset, nullo velamine interjecto, apud se jussit residere: & quamvis a Meisera, universa quæ in itinere evenerant, antea audisset: eadem nihilominus ab ipso iterum voluit audire. Tandem blandissimis verbis ab ea dimissus, venit ad Abutaleb patruum suum. Ubi vero postera dies illuxit, festivis vestibus ornatus, ac suaveolentibus unguentis delibutus, ad Chadiges domum regressus est; quæ eo conspecto, cœpit gestire lætitia, & in carmina amatoria erumpere. Tandemque verecundia omni deposita, sese illi in uxorem & ancillam exhibuit. Erubuit Mahumetus, pudoreque, ac sudore vultum perfusus, penitusque obmutuit. At Chadige, amoris vi prope amens, blandissimis verbis juvenem titillabat, atque amatorio carmine cantando demulcebat. Cumque ille paupertatem, & tenuitatem suam potentissimæ ac ditissimæ dominæ ob oculos poneret; juravit Chadige, opes suas omnes in potestate illius futuras. Mahumetus, felicitate tam *insperata lætissimus*, & Chadiges amore jam totus incalescens, ad Abutalebum venit: orat atque obsecrat, ut sibi ad *has nuptias* adjutor esse velit; id vero feliciter *eventurum*, si Chavailedo Chadiges patri, & *Varkæ* ejusdem patruo persuadeat, ut ille *in filiæ*, hic in neptis vota consentiant. Omnem lapidem movit Abutaleb apud utrumque, ut Chadigæ, id maxime cupienti, Mahumetum conjugem concederent. VarKam facile inflexit: at Chavailedus inexorabilem se diu ostendit, donec & Abutalebi fratrumque ejus importunis precibus, & Mahumeti supplici rogatu, & Chadiges lacrymis, ac pene desperatione, expugnatus in hoc conjugium consensit invitus, quod sibi, filiæque indecorum, ac probrosum esse manifeste agnoscebat. Sed tamen ut illud felici omine cohonestaret, asseruit Abubakar nunc Caliphus, se vidisse per somnium elevari stellam e domo Abutalebi, & *ad modum Lunæ plenæ* excurrere, atque in ædes *Chadiges descendere*, & sub illius vestibus *sese celare*. Hoc autem conjugii Mahumeti cum Chadige præsagium esse, universi intellexere. Dum autem ad nuptias celebrandas solemnissimum *convivium* pararetur, concussus est, Angelis *admirantibus*, thronus Dei: atque ipse Deus majestate plenus præcepit Custodi Paradisi, ut puellas, & pueros ejus cum festivis ornamentis educeret, & calices ad bibendum ordinatim disponeret: grandiores item puellas, & jam sororiantibus mammis præditas, & juvenes illis coævos, pretiosis vestibus indueret. Jussit præterea, Gabrielem vexillum laudis supra Meccanum Templum explicare. Tunc vero valles omnes & montes præ lætitia gestire cœperunt, & tota Mecca nocte illa velut olla super ignem imposita efferbuit. Mane vero convenere in ædes Chadiges cum Mahumeto & patruis ejus Magnates, & Principes vicinarum regionum. Inito autem convivio, vox e Cœlo in hæc verba relonuit: *Deus jam conjugio Purum cum Pura, & Veracem cum Veraci copulavit.* Eodem tempore præcepit Deus Gabrieli, ut super omnes mortales unguenta pretiosissima dispergeret, admirantibus omnibus subitum illum atque insolitum odorem, quem in gratiam n[illegible] conjugum divinitus exhalasse universi cogn[illegible]. Hoc modo nuptiæ Mahumeti cum Chadige omni cum luxu, ac lætitia celebratæ sunt.

CAPUT SEPTIMUM.

De Nova Secta a Mahumeto instituta.

POst quindecim annos, quibus cum Chadige vixerat, aserunt, Mahumetum Propheticum munus accepisse; deinde vero per tres annos cum eadem in Mecca vixisse. Defuncta est autem Chadige ætatis suæ anno quadragesimo nono, & mense octavo, dum Mahumetus quadragesimum tertium annum percurreret.

Consueverat autem Mahumetus secedere quotannis per mensem in deserta montis Harra; erat quippe solitudinis amicus. Anno itaque quadragesimo ætatis suæ, in mense Rhomadan, in illum cum uxore & familia sua secessit. Quadam autem nocte apparuit ei nescio quis, qui se Gabrielem esse asserebat, præcepitque illi, ut legeret. Cum vero Mahumetus se legendi ignarum esse respondisset; Gabriel eum arripuit, atque in terram projectum maximas in angustias redegit. Deinde rursum præcepit ei, ut legeret. Cumque Mahumetus se legendi artem ignorare respondisset, tertio addidit Gabriel: *Lege in nomine Domini tui, qui creavit: creavit hominem ex sanguine coagulato. Lege, & Dominus tuus gloriosissimus, qui docuit scribere calamo, docuit hominem id quod nesciebat*. Sunt autem hæc verba initium Suræ 96. Legit igitur, seu potius recitavit eadem verba Mahumetus. Deinde ad medium montis egressus, hanc vocem e cœlo audivit: *O Mahumete, tu es Legatus Dei, & ego sum Gabriel.* Quibus auditis, constitit eodem in loco prospiciens Gabrielem, qui mox ab eo recedens evanuit. Regressus ad Chadigen, timore perculsus, totoque corpore contremiscens, jussit se vestibus cooperiri, donec a timore conquiesceret. Advocavit deinde Chadigen; id quod sibi evenerat illi narravit: sese malum aliquod sibi timere, affirmavit. Illa vero solata est eum: nihil ipsi timendum esse asserens, qui pietate ac fide cæteros mortales superaret. Mox adduxit illum ad Varkam patruum suum, antea idololatram, modo Christianum, ob multam ætatem oculorum lumine destitutum. Hic vero, ut id quod Mahumeto evenerat, audivit, illum Prophetam Arabum futurum, sed a suis concivibus rejiciendum esse prædixit; nec multo post ex humanis excessit.

Mahumetus e montis Harra solitudine egressus, Meccam venit; ubi septies Meccanum delubrum rite circuivit. Cum vero Gabrielem amplius non videret, tam magnum animo concepit mœrorem, ut a suis discedens, non semel sese e culminibus montium præcipitem dare tentaverit. At quoties id aggrediebatur, Gabriel eum detinebat, dicens: *O Mahumete, tu es vere Legatus Dei*. Tandem vero frequentius sibi Gabriele apparente, cessavit ab hac amentia sese e montibus præcipitandi: credensque se vere esse Prophetam, & Legatum Dei, Meccam regressus est. In itinere autem lapides, & arbores omnes salutabant eum his verbis: *Pax super te, o Legate Dei*. Nec prætereundum est id, quod refert Giaber filius Samaræ, Mahumetum ipsum dixisse post aliquod tempus; nimirum: *Est nunc in Mecca lapis, qui salutabat me illis noctibus, quibus missus fui ad prophetandum; sed modo eum non recognosco*. Ubi igitur Meccam pervenit, cœpit sectæ suæ fundamenta jacere, & prima, quæ in eum credidit, fuit Chadige.

Prodrom. ad refut. Alcorani.

Hæc, quæ ex Ismaele filio Aly relata sunt, paulo aliter ab aliis enarrantur. Auctor libri اعلام الهدى idest, *de signis directionis*, scribit: Mahumetum, cum ad trigesimum septimum ætatis annum pervenisset, & inter montes in pascendis Abutalebi patrui sui pecoribus moraretur, vidisse nescio quem, salutem sibi tanquam Dei legato impertientem. Id cum sæpius accideret, interrogavit eum Mahumetus quisnam esset? Ille vero Gabrielem se esse affirmavit, missum a Deo, ut in Legatum suum ipsum assumeret. Hoc cum Chadigæ tantum ille retulisset, bonam spem hæc ei fecit. Paulo post regressus Gabriel, jussit eum aqua e Cœlo subito delapsa sese abluere, quo purius posset orare: docuitque eum ritum, faciem, & manus a curvatura cubiti purificandi; caput, & pedes usque ad talos confricandi; & totum corpus ad fundendas preces incurvandi, & orandi. At vero nonnisi post annum quadragesimum, modum legesque orationis, nullo tamen determinato tempore, præscripsit. Habetur autem ex traditione per longissimam seriem deducta; cum Mahumetus hoc tempore extra Meccam iter ageret, montes omnes, arbores, & lapides, quæcumque transibat, consuevisse eum salutare his verbis: *Pax super te, o Legate Dei*.

Anno ætatis suæ quadragesimo (Auctore Aly filio Ebrahim) accepit Mahumetus a Gabriele verba illa Alcorani: *Manifesta id quod præcipitur tibi: & longe recede ab Idololatris*. Quamobrem egressus constitit supra Petram: (erat autem hic locus, in quo populus conveniebat, ad latus septentrionale Caabæ) cœpitque Meccanis unius Dei cultum prædicare; seque Prophetam & Legatum Dei venditare. Hæc ex Auctore prædicto.

S. Petrus Paschasius Episcopus Giennensis, & Martyr, ex libris & testimonio Saracenorum, similia jam relatis scribit: nimirum, *Mahumetum, cum quadraginta esset annorum, idolorum cultum reliquisse, & Prophetam se vulgasse; perque montes solitarium pergere, & per valles & per colles, tanquam a Dæmone exagitatum vagari cœpisse: aliquoties vero supra spatium unius mensis solum in monte prope Meccam sito, nomine Tran (corrupte pro Horram) commoratum fuisse. Hoc in loco Gabrielem sibi apparuisse dictitabat, post cujus aspectum, venit ad Chadigen, & super genu illius sedit, accubuitque super eam. Illa non Gabrielem hunc, sed malum aliquem Dæmonem fuisse suspicata (erat enim mos Dæmonibus gentem illam ita illudere) rogavit Mahumetum, ut sibi quoque Gabrielem ostenderet. Asseruit ille, Gabrielem ibi adesse, & a se videri. Sed cum Chadige eum minime videret, jussit Mahumetum primo super genu suum sinistrum, deinde super dextrum assidere: tum in sinu suo recumbere: semperque rogabat, utrum Gabrielem videret. Asserebat ille se videre. At Chadige cum minime eum aspiceret, velavit faciem Mahumeti velamine suo; vel, ut alii scribunt, abscondit eum sub vestimentis suis: & tunc rursum interrogavit, utrum Gabrielem intueretur. Respondit ille, se amplius eum non videre. Tunc Chadige: Æquo animo esto (inquit) nam pro comperto habeo, amicum istum tuum non esse Dæmonem, ut suspicabar, sed Angelum bonum: & spero, te gentis hujus Prophetam esse futurum. Chadige itaque omnium prima credidit in eum*. Hactenus Sanctus Petrus Paschasius, qui addit ex aliis Maurorum libris illud haberi, quod cum Gabriel Mahu-

meto se videndum exhibebat; ipse in terram corruebat in morem eorum, qui a malo Dæmone opprimuntur. Tunc vero sudario capiti ejus imposito, sindone cooperiebatur, totoque e corpore sudorem emittebat. Ut autem sensuum compos fiebat, surgens vaticinabatur. Asserebat vero, ita se exanimatum cadere, eo quod Gabrielis splendorem sustinere non posset. Hæc S. Pater ex ipsis Mahumetanis. Porro quod Mahumetus, cum ob aspectum Gabrielis exanimatum se cadere asserebat, vestibus cooperiretur, patet ex Sura 73. quæ inscribitur المزمل *Involutus*. Et 27. cujus titulus est المدثر *Coopertus*. Puto autem, hoc illum fecisse, quo faciliùs motus indecoros celaret, quos a Dæmone exagitatus patiebatur.

P. Philippus Guadagnolus alibi a me laudatus, in Apologia sua, cap. 10. sect. 1. agens de Mahumeto, refert ex libro Hagar, aliisque Mahumetanorum Scripturis, Mahumetum usque ad quadragesimum ætatis suæ annum idola coluisse. Ab anno vero decimo sexto usque ad vigesimum quintum, mulionem, seu camelarium, Chadiges amitæ suæ fuisse, quam, defuncto marito, duxit in uxorem, atque ex ea tres filios, & filiam unam suscepit. *Ab anno autem trigesimo octavo cœpit solitarius secedere in speluncam, quæ dicebatur* غار هار *Gar Har (puto corrigendum* غار حارا *Gar Harra) ibique dies totos solus versabatur: tandemque relicto idolorum cultu, Deum unum cœpit adorare. Præterea ita a potu, ciboque abstinebat, ut ex inedia cerebrum ejus evanesceret. Audiebat autem varias voces, neminem tamen loquentem videbat: luces figuras quasdam personarum, ac phantasmata quædam rerum mirabilium se aspicere affirmaret. Id cum sæpe Chadigæ indicasset, illa semper hæc Dæmonum ludibria esse dicebat. Quamobrem mœrore ac desperatione adactus, conscenso monte, inde se præcipitem dare constituit. Interea apparuit ei Gabriel, salutemque illi impartiens ex nomine Dei, Prophetiæ donum, legationis divinæ munus, & super omnes creaturas excellentiam promisit. Deinde præcepit ei, ut legeret ea verba Alcorani Suræ 96. Lege in nomine Domini tui, &c. tradiditque illi Suram Alcorani sexagesimam octavam, quæ inscribitur* العلق *(per errorem posuit* القلم *Calamus) sanguis coagulatus: atque ab eo discessit. Redeunti Mahumeto domum suam, jumenta omnia, omnesque arbores salutem dicebant his verbis: Salve, o Mahumete, & lætare, quia tu es Legatus Dei, & optima creaturarum ejus. Cum autem hæc uxori narrasset; illa rursus malorum Dæmonum præstigias esse respondit. Quamobrem Mahumetus frigido quodam horrore ex magna tristitia correptus, in lectulum se projecit, seque multis vestibus jussit cooperiri. Tum vero apparuit ei Gabriel, tradiditque secundam Suram, quæ inscribitur* المدثر *Coopertus, & in Alcorano septuagesima quarta recensetur. Hanc ille Chadigæ ostendit, quæ diabolicum figmentum esse pronuntiavit: addidit tamen: Si iterum ac sæpius spiritus ille rediret, fore Angelum bonum; malum vero, si amplius non regrederetur. Rediit igitur Gabriel, tradiditque Mahumeto Suram tertiam, in Alcorano nonagesimam tertiam, quæ inscribitur* الضحى *Diluculum. Hanc etiam uxori ostendit: sed illa nihilominus Satanæ commentum esse affirmavit; nec alias unquam aliter se crediturum, nisi Gabrielem ipsa etiam vidisset. Cum vero Mahumetus respondisset, ipsam non esse tanta virtute præditam, ut posset Angelum videre, acquievit Chadige, tandemque credidit in Mahumetum.* Hæc P. Guadagnolus ex libro *Hagar*.

CAPUT OCTAVUM:

Digressio circa Mahumeti Idololatriam.

Mahumetum usque ad annum ætatis circiter quadragesimum idola cum cæteris Meccanis coluisse, nec unum verumque Deum agnovisse, multis argumentis manifeste convincitur.

Primo. Sura 42. الشورى *Consultatio*. §. 52. fingit Mahumetus hæc sibi dici a Deo: وكذلك اوحينا اليك روحا من امرنا ماكنت تدري ما الكتاب ولا الايمان: *Et ita revelavimus tibi spiritum ex mandato nostro: non noveras quid esset Liber, neque quid fides.* Gelaleddinus, & Zamchascerius pro روحا *Spiritum*, explicant القران *Alcoranum*. Mahumetus igitur ante traditum sibi Alcoranum, nesciebat, quid esset fides: ita exponit idem Interpres: ماكنت تعرف قبل الوحي اليك *Non noveras, antequam fieret tibi hæc revelatio (nempe Alcorani) quid esset Liber, neque quid fides.* Sed Gelaleddinus non sine manifesto mendacio, & aperta impudentia, pro الايمان *fide*, intelligit شرايعه *leges*, seu *sanctiones ejus*, scilicet Alcorani; cum certissimum sit apud Arabes الايمان *fidem* distingui prorsus ab الشريعة *lege*, seu *sanctione*. Verum laqueo suo capitur: nam inter leges, seu sanctiones Alcorani, præcipua est cultus unius Dei, pluriumque Deorum rejectio.

Secundo. Sura 74. المدثر *Coopertus*, fingitur Deus ita cum Mahumeto loqui: والرجز فاهجر: *Et abominationem relinque*. Nomine الرجز *abominationis*, Gelaleddinus, Zamchascerius, & Expositores cæteri communiter idololatriam intelligunt: nam فسره النبي من بالاوثان *Mahumetus ipse idola illam esse exposuit*. Atqui hæc Sura tradita fuit Mahumeto, cum esset quadraginta annos natus, ut constat: ergo adhuc eo tempore idola colebat. Gelaleddinus, فاهجر *Et relinque*, explicat, دم علي هجره: *Persevera in relictione eorum*. Eodem modo Zamchascerius: والمعني الثبات علي هجره لانه كان بريا منه: *Et significat perseverantiam in relinquendo ea; nam ipse purus erat ab iis*. Sed retorqueo in eos eorum jaculum. Ergo Mahumetus saltem per aliquod tempus adoravit ido-

idola: nemo enim proprie dici potest illud relinquere, vel perseverare in relinquendo illud, quod nunquam habuit, & quod ad ipsum nuquam pertinuit. Verum audiamus circa primum Alcorani locum verba ipsa Zamachasceerii. فان قلت قد علم ان رسول الله ص ما كان يدري ما القران قبل نزوله عليه فما معنى قولـه ولا الايمان والانبياء لايجوز عليهم اذا عقلوا وتمكنوا من النظر والاستدلال ان يخطيهم الايمان بالله وتوحيده ويجب ان يكونوا معصومين من ارتكاب الكباير ومن الصغاير التي فيها تنفير قبل البعث وبعده فكيف لا يعصمون من الكفر: قلت الايمان اسم يتناول اشيا بعضها الطريق اليه العقل وبعضها الطريق اليه السمع نعني به ما الطريق اليه السمع دون العقل وذاك ما كان لنه فيه علم حتى كسبه بالوحي: *Quod si dicas: Certum est Mahumetum non intellexisse quid esset Alcoranus, antequam acciperet illum, sed quomodo dici potest, eum non intellexisse quid esset fides? Nam dici non potest, Prophetas postquam intelligentia & visione potiti sunt per demonstrationes, nescisse quid esset fides, & unitas Dei. Cum enim conveniat, ut custodiantur immunes a perpetrandis peccatis tam mortalibus, quam venialibus, in quibus sit mutatio, (id est correctio, seu emendatio) ante eorum missionem ad prophetandum, & post eam: quomodo non servabuntur immunes ab infidelitate? Respondeo, fidem esse nomen quod multa significat, ad quorum quadam sit via per intellectum; ad quadam autem per auditum. Hic vero significantur ea, ad qua sit via per auditum citra intellectum. Et hac sunt, de quibus Mahumetus non habuit scientiam, donec per revelationem acquisivit eam.* Sed inepta est objectio, ineptior vero responsio, ut quilibet facile agnoscere potest. Nam eodem modo dicitur Mahumetus nescisse ante revelationem Alcorani, quid esset fides, ac quid esset Alcoranus, in quo sane pleraque spectant ad fidem. Dicere autem tunc ignorasse Alcoranum solum quoad ea, quæ spectabant ad auditum, nempe ad ritus quosdam ac leges, minime vero ad dogmata fidei; idem erit ac dicere, illum nescisse ea ex fide, quæ continebant الشرايع videlicet ritus ac statuta, quæ fidei dogmata minime attingunt; in quo erit ineptissima ταυτολογία. Deinde nos non dicimus, Mahumetum, postquam prophetam se cœpit venditare, ignorasse quid esset fides, quæ unum tantum, non plures docet esse Deos: negamus tamen prophetas tam ante, quam post propheticum munus acceptum, ab omnibus peccatis tam gravibus, quam levibus immunes fuisse, ut patet ex sacris literis; imo etiam ex eo quod Mahumetani ipsi fateri coguntur. Constat enim ex Alcorano, Mahumetum & ante, & post munus propheticum sibi arrogatum, peccata multa etiam gravia perpetrasse: nam orat in eodem, vel potius orare jubetur pro delictis suis: & Deus affirmat, se illi peccata omnia tam gravia, quam levia condonare. Illa porro distinctio de via auditus & intellectus circa ea, quæ spectant ad fidem, est prorsus inepta. Nam fides, juxta D. Paulum, gignitur ex auditu in intellectu: nec aliquid est in intellectu circa fidem, quod prius non fuerit in sensu, nempe in auditu. Quod si dicas, posse Deum immediate infundere fidem in intellectu sine auditu: respondeo, hanc infusionem revelatione non differre: hujusmodi autem revelationem Mahumetus nunquam habuit ante annum ætatis suæ circiter quadragesimum.

Tertio. Sura 93. الضحي *Diluculum*, fingitur Gabriel dicere Mahumeto: ووجدك ضالا فهدى *Invenit (Deus) te errantem: & direxit*. Gelal: & Jahias exponunt: ضالا عما انت الان عليه من الشريعة *errantem ab ea lege, in qua nunc es*. Porro nomine *legis*, ea tantum intelligunt, quæ ad ritus, & ceremonias religionis pertinent, cujusmodi sunt oratio, jejunium, eleemosyna, & peregrinatio. Sed audiamus explicationem Zamchasceerii: ضالا معناه الضلال عن علم الشرايع وما طريقه السمع كقولـه تعالي ما كنت تدري ما الكتاب وما الايمان: وقيل ضل في صباه في بعض شعاب مكة حين حليمة فطمته وجات به لترده علي عبد المطلب: وقيل ضل في طريق الشام حين خرج به ابوطالب: فهداك تعرفك القران والشرايع او فازل ضلالك عن جدك وعمك: ومن قال كان علي امر قومه اربعين سنة فان اراد انه كان علي خلوهم عن العلوم السمعية: فنعم: وان اراد انه كان علي [illegible] والانبيا يجب ان يكونوا معصومين قبل النبوة وبعدها من الكباير والصغاير الشانية فما بال الكفر والجهل بالصانع: *Errantem, denotat errorem seu ignorantiam circa leges, & circa id, ad quod est via per auditum: juxta illud Alcorani: Non noveras, quid esset liber, quidve fides. Quidam dicunt, illum errasse, dum esset puer, per quemdam montem Mecca, quando Halima ablactavit eum, & reduxit ad Abdalmotalleb. Alii dicunt, illum errasse in itinere, quando profectus est cum Abutaleb in Syriam. Quod vero dicitur: Et direxit te: idem valet, ac fecit ut cognosceres Alcoranum & leges: vel fecit cessare errorem tuum ab avo tuo, & patruo tuo: idest, reduxit te ad Abdalmotallebum, & ad Abutalebum, a quibus erraverat. Qui autem dicunt, illum fuisse in statu gentis sua per quadraginta annos: si intelligunt de errore vel ignorantia circa ea, qua diximus ad auditum* (id est ad leges) *pertinere: consentimus illis. Si autem velint, illum fuisse in religione, & infidelitate eorum: negamus omnino: nam si oportet Prophetas immunes esse, & preservari ante & post munus Propheticum susceptum a peccatis gravibus, & levibus personalibus; quanto magis præservari debent ab infidelitate & ignorantia Creatoris sui?* Sed jam supra respondi, & nunc iterum respondeo, nomen الايمان *Fides*, seu *Credere*, non spectare ad الشرايع *leges*, seu *sanctiones*: illa enim respicit assensum intellectus circa res a Deo revelatas: hæ autem exercitium operis circa res a Deo præ-

præceptis. Quamobrem professio ipsa sectæ Mahumetanicæ edita ab Algazelo, & aliis ponit الايمان *Fidem*, & الشرائع *sanctiones* in الدين, scilicet *Religione*, tanquam duo membra ipsius inter se distincta, & opposita, quorum unum spectat ad credendum, alterum ad operandum; unum ad theoriam, alterum ad praxin. Totum vero fundamentum accipiendi hoc loco الايمان *fidem*, pro الشرائع *sanctionibus*, contra omnem proprietatem & usum loquendi, est illud, quod allegat Zamchascerius ex Sura 2. البقرة *Vacca*: §. 143. وما كان الله ليضيع ايمانكم بالصلوة: *Et non fuit Deus, ut perire faceret fidem vestram in oratione*; En (inquit) hoc loco *oratio*, quæ spectat ad sanctiones, appellatur *fides*, لانها بعض ما يتناوله الايمان: *Nam ipsa est una earum rerum, quas recipit fides*. Nihil ineptius dici poterat. Primo enim in Alcorano non est additio illa بالصلوة *in oratione*. Deinde aliud est oratio, aliud fides, cum qua conjungitur oratio; quemadmodum aliud est opus, aliud circumstantiæ, quæ comitantur opus.

Postremo Sura 94. الانشراح *Dilatatio*. Fingit Mahumetus Deum ita secum loqui: ووضعنا عنك وزرك الذي انقض ظهرك: *Deposuimus a te pondus tuum, quod aggravaverat dorsum tuum*. Nomine ponderis hui intelligit Gelaleddinus ذنبك *delictum tuum*. Expressius explicat Jahias. الذنوب التي كانت عليه في الجاهلية: *Pondus tuum: intelliguntur esse peccata, quæ fuerunt super eum in Ignorantia*: idest tempore idololatriæ: ita enim vocant Arabes tempus, quo, vero Deo ignorato, plures dii colebantur. Per quod manifeste ostenditur, Mahumetum, sicut cæteros Meccanos, idola coluisse. Idem confirmatur ex Sura 48. الفتح *Victoria*, in qua fingitur Deus dicere Mahumeto: انا فتحنا لك فتحا مبينا ليغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما تأخر: *Nos quidem concessimus tibi victoriam manifestam, ut ignoscat tibi Deus quod præcessit de peccato tuo, & quod subsecutum est*. Explicat Mocatel, relatus nec rejectus a Zamchascerio: ما تقدم في الجاهلية وما بعدها *Quod præcessit in Ignorantia* (idololatria,) *& quod post illam secutum est*. Omitto alia loca Alcorani, in quibus evidenter habetur, Mahumetum non solum magnum peccatorem, sed idolorum quoque cultorem, saltem per plures annos, fuisse: ut quivis agnoscere possit, insanire omnino Zamchascerium, & alios Interpretes Alcorani, qui tanquam e tripode pronuntiant, Prophetas omnes tam ante, quam post Propheticum munus susceptum, a peccatis omnibus tam gravibus, quam levibus immunes esse debere.

Ex his etiam manifeste patet, omnia, quæ de Mahumeto adhuc infante, vel puero, vel juvene, tam mirabilia, ac portentosa Mahumetani referunt, figmenta esse, & mendacia: & tam illis, quam cæteris, quæ deinceps ex eorum historiis in Mahumeti laudem relaturi sumus, nullam prorsus fidem adhibendam esse.

CAPUT NONUM.

De iis, qui primi Mahumeto adhæsere.

ISmael filius Aly, quem plerique sequuntur, scribit, Chadigen Mahumeti uxorem, omnium primam in illum credidisse. Secundum ponit Aly filium Abutalebi, patruelem Mahumeti, quem ipse adhuc pusionem in contubernium suum a patre familia gravato acceperat. Tertium Zaidum filium Harethæ libertum ipsius Mahumeti, a Chadige illi donatum, & ab eodem in filium adoptatum. Mox alii nonnulli in partes ejus transierunt, clandestinis illius hortationibus; quibus per tres annos plures juniores sibi adjunxit, allecti. Postea publice legem suam prædicandi mandatum a Deo se accepisse affirmans per verba illa Alcorani: *Et prædica contribulibus tuis propinquioribus*, præcepit patrueli suo Aly nondum ex ephebis egresso, ut eos, qui erant ex familia Abdalmotallebi, (ad quadraginta circiter viros perveniebant) ad convivium invitaret, tantumque cibi apponeret, quantum vix uni homini satis fuisset. Id fecit Aly, omnesque ad satietatem comederunt. Cum autem Abulaheb, unus ex convivis, hoc magicis artibus tribuisset: omnes a Mahumeto, sectam suam illis prædicare volenti, tanquam a præstigiatore discessere. At ille præcepit Aly, ut eosdem sequenti die ad simile convivium invitaret. Venerunt igitur rursum universi; *prandioque* absoluto, cœpit *Mahumetus* illis sectam suam prædicare, eosque ad sui sequelam adhortari. Verum nemine ei respondente, solus Aly obtulit sese illi asseclam & adjutorem: quamobrem Mahumetus Vicarium suum illum constituit, cui omnes obedire deberent. Hoc vero risus magnos excitavit inter convivas, cum viderent, novum Prophetam puero vices suas delegasse.

Cœpit interea religionem suam palam evulgare: nec obstiterunt ei Meccani, donec eorum deos conviciis appetere, & ipsos impietatis atque infidelitatis cœpit redarguere: tunc enim eum prohibere, atque hostiliter infestari cœperunt. Cum autem Abutalebus nepotem acriter defenderet, venerunt ad eum Corasini, rogaveruntque, ut Mahumetum a se ejiceret, proculque amandaret. Conatus est ille blandis verbis ac promissis Corasinos lenire. Sed cum Mahumetus in sua secta vulganda, eorumque superstitione damnanda persisteret, Abutalebum minis, & armis terruere, nisi quantocyus vel Mahumetum ab incœpto prohiberet, vel in exteras regiones amandaret. Perterritus senex, nepotem advocat, Corasinorum minas commemorat, ut ab incœptis desistat hortatur. Ille vero obstinatissimum se in proposito suo ostendens, non sine lacrymis a patruo indignatus discessit. Sed revocavit eum Abutaleb, promittens se illi contra adversarios defensorem & adjutorem. Non cessabant interea Meccani Mahumetum, ejusque asseclas vexare. Ut autem a patruo illum obtinerent, postmodum occidendum, adolescentem pulcherrimum, nobilissimum, ac deliciosissimum, nomine Emaræ filium Validi, nepotem illi adoptandum obtulerunt, dummodo Mahumetum interficiendum ipsis traderet.

Sed

Sed recusavit hoc Abutaleb, nimis se ridiculum fore asserens; si extraneum alendum domi suæ reciperet, ut nepotem ejiceret ab ipsis occidendum.

Hoc tempore nonnulli sese Mahumeto socios addebant, religionis veræ specie ab eo allecti: prædicabat enim unum Deum: idolorum vanitatem manifeste ostendebat: futuri Judicii, ac Gehennæ metu homines deterrebat; Paradisum, deliciis, & corporeis voluptatibus plenum proponebat: imperium denique & potentiam asseclis suis promittebat. Inter eos, qui hoc tempore sectæ illius adhæsere, unus fuit Talha, qui asserebat, se interfuisse in Emporio Bosræ, ubi quidam monachus cognovit Mahumetum fore Prophetam, eique futura multa prædixit. Hunc secutus est alius quidam nomine Abubacar filius Corcahaphæ: sed Nuphel filius Chavailed, Princeps Corasinorum, utrumque arripuit, atque in arctissima vincula conjecit.

Cum vero die quadam Mahumetus prope montem Sapha moraretur, Abugehel ejus patruus, sed semper illi infensus, cœpit eum maledictis incessere. Nihil patruo Mahumetus respondit: sed Hamza, qui ejus partes sequebatur, hoc audito, Abugehelum cum aliis armatis adorsus est, ac male multavit. Quamobrem Mahumetus Hamza ad sectam suam propagandam deinde semper usus est.

Inter eos, qui illum hostiliter insectabantur, fuit Omar filius Chottabi. Hic arrepto gladio, perrexit ut eum occideret. Sed deterruit illum Naim filius Abdallah, Habebat autem Omar sororem, & nepotem, qui Mahumetum sequebantur. Hos cum Omar invenisset legentes in quodam codice Suram vigesimam Alcorani, cui titulus est, *Tah*, voluit per vim codicem a sorore arripere, tandemque minis & verberibus illum obtinuit, *sed non sine promissione restituendi.* Cum autem cœpisset codicem legere, lectionis pulchritudine allectus, ad Mahumetum se contulit, atque in illius verba juravit. Cum pergeret Mahumetus sectam suam evulgando, & Alcoranum recitando, alii alia de eodem Alcorano pronuntiabant; quibusdam poesim, quibusdam solutam orationem, quibusdam præstigium, seu carmen magicum illum esse affirmantibus. Quamobrem convenerunt ad Validum filium Mogheiræ, poeticarum rerum peritissimum, sine cujus censura, & approbatione, carmina nulla vulgabantur, ut illius sententiam de Mahumeti Alcorano explorarent. Ille advocatum ad se Mahumetum, rogavit, ut aliquid sibi de libro suo recitaret. Hic vero legit ei verba illa, quæ primo loco in Alcorano ponuntur: *In nomine Dei Miseratoris, Misericordis.* Quibus auditis, in profusos risus Validus erupit. Cum enim esset Jemanita quidam, qui *Miserator* (Arabice الرحمن Alrahhman) vocabatur; existimavit Mahumetum invitare homines ad illum, tanquam Deum, adorandum. Sed cum Mahumetus Validum de errore suo commonuisset, legit illi Suram 41. quæ inscribitur حم السجدة *H. M. Adoratio.* Cumque pervenisset ad ea verba versiculi 14. *Quod si longe recesserint, dic illis: Comminor vobis supplicium, sicut supplicium Aad, & Themud*: totus exhorruit Validus, itaut arrexerint se capilli capitis ac pili barbæ ejus; tacitusque discessit, nec ultra ad Corasinos, qui præsentes fuerant, reversus est. Illi suspicati sunt, Validum Muhammetanum factum fuisse. Sed Validus hanc ab eis suspicionem removit; se tamen ex Alcorani verbis conterritum fuisse, ingenue confessus est. Interrogatus autem quid de illo sentiret; post multum temporis spatium respondit, illum esse opus magicum, ad hominum corda fascinanda. Alii tamen scribunt, Mahumetum non verba ex Sura 41. allegata Valido legisse, sed illa, quæ habentur in alia Sura: *Certe Deus præcipit justitiam, & beneficentiam, & ut denetur propinquis: & prohibet obscœnitatem, & injustitiam & violentiam. Ad hoc hortatur vos, ut commonefiatis.*

Cum autem viderent Meccani, Mahumetum novam sectam instituere, & se Prophetam, in Pentateucho & Evangelio a Deo promissum, jactare: primo exigere cœperunt ab eo miracula, tanquam testimonia, quibus illum a Deo missum fuisse credere possent. At ille semper se excusavit, affirmans, non ad miracula patranda, sed ad veritatem prædicandam se missum fuisse; aliasque excusationes afferebat, quas videre licet in Alcorano. Deinde miserunt ad Judæos, qui erant in Medina, quosdam e suis, ut rescirent ab eis, utrum aliquid de Mahumeto in sacris eorum libris reperiretur. Responderunt illi, se nihil prorsus in scripturis suis invenire, quod ad hujusmodi hominem pertineret: posse tamen Meccanos cognoscere, utrum hic Propheta esset, an non: si nimirum ad quædam, de quibus interrogaretur, legitime respondisset. Erant autem quædam quæstiones levissimæ, & prorsus ridiculæ, de quibus vide in Prodromo par. 2.

Postremo, ut probaret Mahumetus Meccanis suis, se verum esse Prophetam, & Dei legatum, sæpius eosdem ad aliquid Alcorano suo simile conscribendum provocavit: fidenter affirmans, eos, etiamsi universi simul ad hoc convenirent, & præterea Dæmones omnes in auxilium advocarent, nunquam tamen, ne unam quidem Suram, parem vel similem suis esse facturos: prout etiam in ipso Alcorano confirmatur.

CAPUT DECIMUM.

De Emigratione Sociorum Mahumeti in Æthiopiam.

CUm pergerent Meccani, præsertim Corasini, Mahumeti contribules illum, & ejus asseclas divexare, atque in dies acrius contra eos desævirent; præcepit Mahumetus suis, ut in Æthiopiam ad النجاشي *Alnagiasci* (hoc enim nomine Æthiopum Reges vocabantur) confugerent: præfecitque eis Giaaphar filium Abutaleb, patruelem suum, qui cum septuaginta viris conscensa navi solvit Æthiopiam versus. Id cum Coraisitæ rescivissent, miserunt & ipsi aliquot e suis post eos, sub ductu Amru filii Aas Sahemiensis, & Emarat filii Valid, adolescentis omnium Meccanorum pulcherrimi, ac deliciosissimi: qui in navi ebrius, uxorem Amru voluit osculari. Sed cum Amru uxoris suæ injuriam vellet arcere, arripuit eum Emarat, ut in mare projiceret. Verum obstitere socii, ne eum demergeret, non tamen ne uxorem ejus oscularetur. Quid vero in Æthiopia evenerit, vide in parte 2. Prodromi. Cum autem scripsisset Mahumetus ad Alnogiasci Epistolam, qua invitabat eum ad sectam suam, rescripsit ei Alnogiasci in hæc verba.

In nomine Dei Miseratoris Misericordis. Mahumeto Legato Dei, Alnegiasci Alasham filius Abhar. Pax super te, o Propheta Dei, qui direxit me ad religio-

ligionem Aslam. Jam pervenit ad me Epistola tua, o Legate Dei. In eo quod scripsisti de Jesu, testor Dominum Cœli, & terræ, Jesum nihil addidisse illis, quæ tu dixisti. Jam agnovimus id quod scripsisti ad nos, & securo hospitio recepimus patruelem tuum, & socios ejus. Profiteor autem, te esse legatum Dei verum, & veridicum: & juravi fidelitatem tibi, & patrueli tuo: & professus sum religionem Aslam in manibus ejus Deo Domino sæculorum. Jamque misi ad te, o Propheta Dei, Alariban filium Alasham filii Aibar. Ego sane non possideo nisi animam meam. Quod si volueris, ut veniam ad te, veniam, o Legate Dei: Ego enim testificor, id quod tu dicis, esse veritatem.

Addit Auctor, Regem misisse ad Mahumetum munera multa, inter quæ fuit ancilla nomine Maria Cophtha, quæ peperit Mahumeto filium, nomine Ebrahim. (Sed omnes conveniunt, hanc non a Rege Æthiopiæ, sed ab Almacuceo Præfecto Alexandriæ illi donatam fuisse: & idem fatetur hic Auctor; dum agit de ancillis Mahumeti: ex quo patet, quanta fides Mahumetanis historicis adhibenda sit.

Auctor est Thalebiensis, Regem hunc Æthiopum Mahumetanum obiisse; & Gabrielem mortem ejus Mahumeto revelasse; & effecisse, ut stans in Medina, corpus ejus defuncti in Æthiopia intueretur. S. Petrus Paschasius, non ex sua, sed ex Maurorum fide, scribit; Regem hunc, Tregessium dictum fuisse. Cumque Æthiopes illum ad Mahumeticam sectam proclivem viderent, occidere eum voluisse: sed ipsum sese ab eorum manibus liberasse, Christianæ fidei professionem, licet ficte ac fraudulenter, scribendo, eamque publicando.

Ne autem aliquid nugarum, quas hic Mahumetani Auctores excogitarunt, omittam, illud appendicis loco subnecto, quod refert liber اعلام الهدي Cum puella, quæ flabello muscas a Rege Æthiopum abigebat, aspectu & amore Emarat illius adolescentis speciosissimi capta fuisset, & ab eodem per literas requisita, pretiosissima illi unguenta, quibus Rex tantum utebatur, clam misisset; id ut Rex rescivit, noluit illum occidere, ne fidem securitatis jam datam violaret: sed jussit per foramen virgæ virilis illius, instrumento quodam hydrargyrum, seu argentum vivum, immitti, quo ille in furorem actus, in sylvas ac nemora inter feras vagabatur: tandemque a suis captus, tandiu sese inter eorum manus concussit, & agitavit, donec animam efflavit.

CAPUT DECIMUMPRIMUM.

De his, quæ Mahumetus, & ejus asseclæ passi sunt ab Infidelibus Meccanis.

NOn cessabant interim Meccani, & præsertim Corasini, quorum dux erat Omar Abulaheb, Mahumetum, & ejus socios divexare. Cumque die quadam sederet Mahumetus in petra, qui erat locus prope Caabam; projecerunt quidam ex ipsis secundinas ovis super eum. Ille tantam injuriam sibi perferendam minime ratus, venit ad Abutaleb patruum suum, conquerens de eo, quod a Corasinis passus fuerat. Abutaleb jussit Hamzam, arrepto gladio, ingredi secum in Caabam, ubi Corasini assidebant, & singulorum labiis secundinas illas affricare; reluctantes vero gladio confodere. Id fecit solerter Hamza, nec ullus ei resistere, aut sese defendere ausus est. Alius Auctor nomine Abu David scribit; secundinas illas fuisse cameli, & conjectas a quodam nomine Akeba filio Abu Moait, Corasinorum hortatu, supra dorsum Mahumeti sese in precibus incurvantis. Id autem videns Phatema Mahumeti filia accurrit, & abstulit a dorso ejus secundinas illas, maledictis onerans eos qui hoc fecerant. Ipse etiam Mahumetus diras imprecatus est illis, a Deo exposcens ultionem. Habetur autem ex vetusta traditione, hos universos in prælio Bedrensi occisos fuisse, & eorum cadavera in puteum Alcalib, vel juxta alios Janzair, fuisse projecta.

Conquerentibus autem Mahumeti sociis de his, quæ a Meccanis patiebantur (nam ex iis quidam miserè torquebantur, ac discruciabantur) hortabatur ille eos exemplo Martyrum Christianorum, promittens illis, hujusmodi tempestatem quamprimum cessaturam. Interim Abugehel transfodit hasta uterum Sammiæ matris Omar, quod Mahumetum sequeretur. Corasini vero videntes hanc sectam in dies augeri, conspiravere inter se, ne quis cum Mahumeti cognatis & propinquis, nimirum Hasemitis, & Abdalmotallebitis iniret matrimonia, aut negotia ulla exerceret: deque hac re Decretum sanxerunt, quod in Caabæ medio suspendere. Id videns Abulaheb Hasemita, transiit ad partes Corasinorum reliquorum, una cum Ommogemila uxore sua, confugientibus cæteris Hasemitis ad Abutaleb, seque intra septa illius ab adversariorum furore tuentibus. Ommogemila autem virgas spinosas in via, per quam transiturus erat Mahumetus, ponebat; ut in eas pedibus impingens sauciaretur.

Per spatium trium circiter annorum commoratus est cum Hasemitis in septis Abutaleb, qui post novem fere menses, mortuus est. Auctor de signis Directionis scribit, Mahumetum *in septis patrui* quatuor annos commoratum fuisse, quamvis *subinde furtim* egrederetur ad conventicula nonnullorum, quos non adeo adversarios sibi esse sciebat, legeretque ipsis Alcoranum suum. Post duos autem menses egressionis ejus a septis, defunctum esse Abutaleb; post cujus obitum, transacto quinto ac trigesimo die, mortuam fuisse Chadigen. Hæc duo infortunia maximo dolore Mahumetum affecerant. Addit Sciahinsciah anno quinquagesimo, & mense tertio vitæ Mahumeti, venisse ad eum dæmones, seu genios Nisibinos, atque in eum credidisse.

CAPUT DECIMUMSECUNDUM.

De Nocturno Mahumeti itinere in Jerusalem, ejusque in Cœlum translatione: & de incremento Sectæ illius.

QUæ de hoc Mahumeti nocturno itinere Auctores Arabes fusissime enarrant, nullam aliam habent fidem, quam quæ futilibus unius Mahumeti dictis debetur: omnia enim inter ipsum, & fictitium illum Gabrielem noctu transacta sunt. Nimis longum ac prorsus molestum esset totam hic fabulam referre. Vide, quæ dicam in Prodromo par. 2.

Post mortem Chadigæ, & Abutaleb (quem plerique idololatram mortuum fuisse scribunt) circumibat Mahumetus conventus Meccanorum, & nobilissimos eorum blandis verbis ad sectam suam allectos attrahere conabatur, nihil aliud ab eis exigens, nisi ut ipsum tuerentur, ne quis eum occideret, donec legem suam publicasset. At omnes eum tam-

quam

quam impostorem ac nebulonem magno cum spretu rejecerunt. Quamobrem Mecca discedens, profectus est in Taiph, Urbem Arabiæ, ad populos TeKiphenses, sperans, se ab illis benigne recipiendum. At vero spes sua illum fefellit; etenim hi quoque tamquam erronem ac seductorem e finibus suis illum expulere; & obsidentes hinc inde vias, per quas transiturus erat, lapidibus pedes ejus insistere cœperunt: quamobrem male saucius, ac dolore tristitiaque exagitatus, in hortum quendam confugit: unde etiam; quia illius dominos sibi infensos esse cognovit, statim discedere coactus fuit. Sed illi miserunt post eum adolescentem Christianum, nomine Adas, natione Ninivitam, qui aliquot uvæ racemos secum deferebat. Hunc ubi Mahumetus vidit, & ex ipsius confessione Ninivitam esse cognovit: *E civitate* (inquit) *viri optimi es tu; Jonæ scilicet filii Matai*. Cui dixit Adas: *Undenam Jonam nosti?* Respondit ille: *Ego sum legatus Dei: & Deus mihi historiam Jonæ revelavit*. Cumque eandem historiam adolescenti narrasset; ille procidens, pedes ejus cruore fœdatos osculabatur, prophetam eum esse existimans.

Inde Meccam regressus, ut Caabam religionis gratia septies de more circumiret; antequam Urbem ingrederetur, misit quendam e suis asseclis, qui amicos rogaret, ut sibi in eo religionis officio assisterent, ne à Corasinis injuriam aliquam pateretur. Sed omnes id facere recusarunt, præter Motaam filium Addi, qui libenter se illi custodem ac defensorem exhibuit. Ingressus igitur Mahumetus Meccam una cum Zeido liberto suo, Caabam septies circumivit, defendente latus ejus Motaamo cum decem filiis armatis. Id videns Abugehel, Corasinos contra eum, & contra Motaam filiosque ejus incitavit. Nec tamen obtinuit, ut Mahumetum a sacra circumitione impediret: qua peracta, gratias egit Mahumetus Motaamo; nec tamen hospitio illius ultra unum diem uti voluit, eo quod esset idololatra, atque infidelis.

Accidit hoc eodem tempore, ut Asad filius Zerare Chazragensis veniret Meccam, auxilium contra Ausinos Chazragensium hostes petiturus, simulque Ædem sacram visitaturus. Cum autem audisset antea a Judæis, eo tempore Prophetam Mecca egressurum, simulque ea, quæ circa Mahumetum contingebant, & per urbem vulgabantur, intelligeret; suspicatus, illum esse Prophetam a Judæis prænuntiatum: rogavit Otbam filium Rabiæ, apud quem diverterat, ut ubinam Mahumetus esset, sibi indicaret. *Invenies illum* (inquit Otba) *in foro Petræ prope Caabam, quam si circumieris; illum omnino videbis. Sed cave omnino, ne eum vel audias, vel alloquaris: est enim præstigiator insignis, & facile dementabit te*. Asad sacram Ædem obiturus, ut ab hoc se periculo liberaret, gossypio aures obturavit, oculosque valde depressos tenebat. Verum prima vice circuitus sui semel quasi furtive Mahumetum suspexit. Secunda vero vice non solum curiosius eum intuitus est, sed etiam gossypio ex auribus extracto, ad illum propius accessit, atque amice salutavit. Cumque Mahumetus salutem illi restituisset; interrogavit eum Asad, quidnam novæ religionis prædicaret. Ille vero respondit, se docere homines unius Dei cultum; beneficentiam erga parentes; abstinentiam a cæde filiorum ob inopiam, & cujuscumque alterius hominis citra legum præscripta; flagitiique omnis etiam clandestini fugam. Præterea pupillorum bona non attingere: justam mensuram in rebus vendendis & emendis servare: perjurium ac mendacium effugere: & promissa Deo complere. Statim in verba Mahumeti juravit Asad, obtulitque ei quemdam socium suum, qui Decuan vocabatur: & hic quoque in eum credidit; recognoscens in eo omnia illa, quæ de venturo per id tempus Propheta Judæi antea sibi prænuntiaverant. Deinde rogavit uterque Mahumetum, ut in ipsorum regionem virum mitteret, qui indigenas Alcoranum doceret. Misit igitur Mahumetus cum eis Mosaab filium Omeir, adolescentem pulcherrimum ac florentissimum, & in magnis deliciis apud suos enutritum; qui, propter Mahumeti sequelam, multa a domesticis perpessus fuerat. Didicerat hic multa ex Alcorano; quamobrem cum ad Chazragenses pervenisset, Mahumeti sectam, una cum Asad & Decuan singulas domos circumiens, prædicabat; crediderunt que ex qualibet familia unus vel duo: illi autem, qui Mosaabo adhærebant, erant juniores. Abdallah vero filius Obai princeps inter Chazragenos obsistebat Asado, ac Decuano, ne novam religionem prædicarent: illi autem venerunt una cum Mosaabo ad Saad principem Ausinorum, avunculum ipsius Abdallahi, rogantes eum, ut id ipsis permitteret, quod nepos negaverat. Sed cum animadvertisset Saad, ad eorum adventum magnam juniorum turbam confluxisse, & curiosius Alcorano aures præbere; tanquam juventutis corruptores jussit eos procul amandari. Sed is, per quem hoc præceperat, Oseid nomine filius Hodheir, vir primarius inter Ausinos, audita a Mosaab una Alcorani Sura, Mahumetanus factus est. Saad quoque cum vidisset Oseid redeuntem vultu mutato; & audisset a Mosaab Suram حم, quæ incipit: *Demissio facta a Miseratore Misericorde*; Mahumeti sectam suscepit. Mos autem, *seu ritus*, quem in suscipienda hac secta eo tempore servabant, *hic erat*. *Aqua se se lavabant*: deinde duas vestes mundas induebant: tum pronuntiando consuetam fidei professionem: *Non est Deus, nisi Deus: Mahumetus Legatus Dei*; bis sese incurvando, orabant. Congregavit igitur Saad universum populum, & hortatus omnes ad novam religionem amplectendam, præcepit Mosaabo, ut eam palam prædicaret, (qui scilicet magis venustate vultus ad libidinem, quam sermonis vi ad pietatem posset homines allicere.) Magna propterea Chazragensium, & Ausinorum multitudo in regione Medinæ, etiam ex nobilioribus, Islamiticam legem professa est; præsertim propter testimonium Judæorum: (at hi nihil, quod pro Mahumeto faceret in Libris suis esse asserebant:) quæ omnia scripsit Mosaab in Mahumetum in Meccam, ubi ex opposito, quisquis Mahumeto ex Corasinis adhæsisset, verbera & supplicia a contribulibus suis perferre cogebatur. Sed Mahumetus eos in Medinam ad Chazragenses, & Ausinos transmittebat, a quibus humanissime excipiebantur; illos vero Meccam, sacræ peregrinationis causa, venientes, pari humanitate Mahumetus recipiebat.

Cum igitur Mahumetani in magnum numerum, præsertim Medinæ, excrevissent, omnesque in Mahumeti obsequium viribus atque opibus suis essent parati, elegit ille duodecim ex ipsis, tanquam cæterorum duces, innuente sibi singulos Gabriele, ad similitudinem, ut ajebat, Moysis, qui totidem præfectos Israelitis constituit. Erant autem ex his novem Chazrageni, & tres Ausini. Omnes vero se illi fidelitatis sacramento obstrinxerunt in loco, qui dicebatur جمرة العقبة *Gemarat Alakeba*. Fuit hæc prima Mahumeti inauguratio in Principem: in qua, ut

ut scribit Sciahinsciah, duodecim prædicti Moslemorum duces, (qui vocati sunt الأنصار *Alansar*, idest *Auxiliatores*,) obligaverunt se Mahumeto, بيعة النساء *Sacramento mulierum*, quod continebat promissionem colendi unum Deum: non furandi: non mœchandi: non occidendi filias suas, & non mentiendi. Fortasse quia hæc mulieres potius, quam viros bellatores respiciebant: vel quia æque ad viros atque ad fœminas pertinebant.

Ponit idem Sciahinsciah secundam Mahumeti inaugurationem eodem in loco Gemarat-alakeba, anno tertiodecimo post acceptum munus propheticum, cum Mosab jam commemoratus, rediens Meccam, duxit secum ex iis, qui Eslamiticam sectam professi fuerant, tres ac septuaginta viros, ac duas mulieres. His, cum in locum prædictum convenissent, legit Mahumetus Alcoranum; ac deinde ita loquutus est: *Accipiam sacramentum vestrum, cum pacto, ut defendatis me ab iis incommodis, a quibus defenditis uxores vestras, & filios vestros*. Cum hac igitur conditione fidelitatem suam illi juramento obstrinxere. Mahumetus vero in signum fidei eorum a se acceptæ, extensa manu, promisit illis, si pro ipso occiderentur, Paradisi felicitatem. Quibus ita peractis, edixit suis asseclis emigrationem e Mecca in Medinam. Itaque singuli cœperunt paulatim emigrare: ipse tamen Meccæ remansit, expectans, ut ajebat, præceptum Dei.

Huic subitæ emigrationi Diabolum causam dedisse ferunt, qui immiscens se Corasinis, ceterisque Meccanis, magnis vocibus contra Mahumetum & Mahumetanos eos incitavit, tanquam contra novarum rerum molitores, quippe qui in monte Akeba simul convenissent, & Mahumeto ipsi, tanquam Regi, sese fidei sacramento obligassent. Sumptis igitur armis cucurrerunt contra eos magno cum furore in Akebam. At Mahumetus eorum clamore strepituque audito, jussit suos, quantumvis pugnare cupientes, clam recedere. Remansitque solus ipse una cum Hamza, & Aly: qui duo, arrepto gladio, in clivo montis constitere. Cumque Corasini supervenientes, quærerent ab eis, quodnam conventiculum illic contra rem publicam ageretur: negavit Hamza, conventiculum ullum eo in loco haberi: seque tantum ibi una cum Aly reperiri: si quis vero eorum ulterius transire auderet, comminatus est, se illum gladio confossurum. Quamobrem regressi sunt Corasini, post quos Mahumetus etiam e latebris egressus, Meccam repetiit, discedentibus asseclis ejus Medinam versus, non simul omnibus, sed singillatim, & cum intervallo, ne possent adversariis suspicionem movere.

CAPUT DECIMUMTERTIUM.

De Transmigratione Mahumeti e Mecca in Medinam, quæ dicitur Hegira.

Cum Meccani, & præsertim Corasini, viderent res Mahumeti majus in dies robur acquirere, timentes rebus suis, convocato Senatorum Concilio, illum e medio tollere decreverunt. Miserunt igitur, qui eum noctu domi commorantem occiderent. At cum id Mahumetus præsensisset, collocato Aly in lecto suo, vesteque strata, qua ipse utebatur, cooperto, domo aufugit, iterque arripuit versus Medinam. Corasini vero ita se illusos ægre ferentes, probe Aly pulsavere, reque infecta discesserunt. In fuga obvium habuit Mahumetus Abubacrum, cum quo pervenit ad montem Thaurum, ibique speluncam quandam ingressus, triduo in ea latitavit, donec illi, qui a Corasinis ad eum insequendum & capiendum missi fuerant, de illo inveniendo desperantes regrederentur. Fingunt hic quidam miraculum: araneas os speluncæ, in qua Mahumetus cum Abubacro latitabat, telis suis repente cooperuisse. Fabula Talmudicæ de David.

Post triduum Mahumetus spelunca egressus, pastore quodam duce, per ignotas semitas (comparato prius ab amicis Meccanis viatico) Medinam versus tendebat. Addiderunt se illi nonnulli socios itineris, cum quibus noctem totam, & partem sequentis diei vagatus, pervenit cum illis ad locum quemdam salebrosum ac lutosum, ubi a quibusdam Corasinis, qui eum insequebantur, deprehensus, sese ab eorum manibus, non miraculo, ut fingunt, sed astu, & arte liberavit.

Antequam ulterius progrediar, lectores admoneo, Mahumetanos computare annos suos ab hac Hegira, seu transmigratione Mahumeti e Mecca in Medinam: quæ incidit juxta probabiliorem sententiam in annum Christi sexcentesimum trigesimum & unum, circa mensem Martium, cum esset Mahumetus quinquaginta ac trium circiter annorum.

Pervenit tandem profugus Medinam, atque hospitio exceptus est per quatuor dies a quodam Medinensi nomine Chaltum, in loco qui dicebatur Coba, ubi jecit fundamenta Meskitæ, seu Oratorii Cobensis. Inde egressus, obviam habuit magnam virorum ac puerorum turbam, ascendentibus multis supra tecta domorum, ut eum viderent: universique felicitatem illi apprecabantur. *Plures ei hospitium obtulere: sed Abu-Ajub, unus ex duodecim Adjutoribus, arrepta ejus camela, coegit illum divertere in domum suam. Apud eum igitur moratus est, donec* compleretur ædificium Meskitæ, quam ædificare decreverat in loco, in quo constiterat, ac genua flexerat camela ejus.

Interea advenit e Mecca Aly cum familia sua: cœperuntque asseclæ Mahumeti confringere simulacra idolorum Medinensium, in quo egregie se gessere duodecim Adjutores, & septuaginta viri, qui se peculiari sacramento obstrinxerant Mahumeto, cujus secta magnum ab hoc tempore accepit incrementum.

CAPUT DECIMUMQUARTUM.

De his, quæ primo anno Hegiræ evenere.

Morabantur in Medina plures Judæi, qui venientes ad novum Prophetam, interrogaverunt eum, quisnam esset, & quam legem prædicaret. Ille vero respondit, se prædicare unitatem Dei: seque esse Legatum ejus, & Prophetam illum, qui prædicebatur in Pentateucho eorum: exposuitque eis quædam vaticinia futilia; quæ de se in eodem Pentateucho reperiri, & Sapientibus ipsorum notissima esse affirmabat. Judæi, ne cum homine fanatico ac potenti certamen susciperent, vel, ut eidem assentarentur, responderunt; verissima esse, quæ ipse dicebat: propterea se ad eum venisse, rogatulos, ut sibi permitteret, ne essent pro ipso, neque contra ipsum: eodemque modo ipse se cum eis haberet, donec appare-

pateret, quem exitum res ejus essent habituræ. Consensit illis Mahumetus, & hujusmodi pactum inter utrosque firmatum est.

Interea Mahumetus MesKitam eo in loco, ante quem camela ejus primo consisterat, nempe in stabulo, cœpit ædificare, ad cujus fundamenta ipse etiam lapidem humeris portavit, ac manibus conjecit. Extructa autem MesKita ad staturam hominis in altitudine, cum longitudine, ac latitudine centum cubitorum, ut homines a fervore Solis defensarentur, super ligneas columnas, ex ramis palmarum umbracula composuit: atque in ambitu MesKitæ sibi suisque asseclis habitacula ædificavit.

Hoc anno (quamvis alii anno secundo evenisse scribant) tradidit Mahumetus in sponsam Phatemam filium suam adhuc novennem patrueli suo Aly, a quo accepit in dotem duodecim unkias ريش plumarum (i. pennarum struthionis, quæ in pretio habebantur) & loricam ejus, cum nihil aliud penes se Aly haberet. Mahumetus etiam duxit Aisam filiam Abubacri, adhuc septennem: quamvis Ismael velit duxisse eam octo mensibus ante Hegiram. Hanc solam accepisse virginem scribunt Moslemi; quasi vero prodigium sit, quod adhuc septennis jam scortum non esset. Refert Abdalrahman Hamdanius in libro السبعيات *Septemariorum*, AbubaKrum diu restitisse, ne filia in tam parva ætate nuberet Mahumeto. At ille asseruit, Deum sibi præcepisse, ut eam duceret. Quamobrem AbubaKer misit filiam cum calatho dactylorum ad Mahumetum, qui ubi puellam solam in cubiculo, in quo erat, aspexit, scribit Auctor prædictus, فمد يده المباركة واخذ بطرف بردها وجذبها اليه *Porrexit manum suam benedictam, & arripuit extremitatem palliolí ejus, & extendit eam ad se*. Tantam hominis petulantiam non ferens puella, (pergit Auctor) *torvo iratoque aspectu eum intuita, dixit: Homines vocant te Fidelem: verum hoc quod in me agis perfidum te ostendit. Et retrahens ad se vestem, exivit e manibus ejus: venitque ad patrem suum, conquerens de eo, quod secum fecerat Mahumetus, ac dicens: Ille apprehendit me per vestem, & extendit me*. Quibus verbis non obscure innuit hominis lasciviam ac petulantiam. At pater, puellæ blanditus: *Deus (inquit) jam despondit te Mahumeto: atque adeo hic secum egit tanquam cum sponsa sua*.

Usque ad septimum mensem (quamvis alii usque ad decimum octavum scribant) servavit Mahumetus Medinæ ritum in orando, quem Meccæ observaverat, convertendo scilicet se ad templum Jerosolymitanum. Id ei exprobrantibus Judæis cœpit se convertere duabus vicibus ad Templum Jerosolymitanum, & duabus ad Meccanum. At deinde semper in orando ad Templum Meccanum se convertebat.

Mense octavo hujus anni, inter se ac suos confraternitatem instituit: ita ut ipse prior acceperit in fratrem Aly filium Abutaleb patruelem suum. Deinde quilibet Moslemorum exterorum, alteri Moslemo sese vinculo fraternitatis obstrinxit.

CAPUT DECIMUMQUINTUM.

De anno Hegiræ secundo.

Hoc anno instituit Mahumetus jejunium mensis lunaris Romadhan: cujus jejunii leges in secunda Alcorani Sura præscribuntur. Ut autem statum rerum Corasinorum in Mecca exploraret, misit quosdam e suis, qui cum in itinere in mercatores Corasinos incidissent, deprædati sunt eos, duosque præcipuos ad Mahumetum captivos adduxerunt.

Plura commisit hoc anno cum populis Medinæ confinibus prælia. Primum fuit contra Gioheinenses; in quo cum jam utraque acies esset congressura, interposuit se sequestrem pacis Maged filius Amru Gioheinensis; quamobrem utrique sine certamine regressi sunt. Movit præterea arma in Abava contra Dhamarænos: sed sine ullo conflictu reversus est Medinam. Deinde misit Amidam filium Hareth, ut pugnaret contra alios quosdam Meccanis fœderatos: At is etiam, re infecta, regressus est.

Paulo post suscepit expeditionem contra Corasinos; cumque pervenisset cum exercitu prope hostes; illi in fugam se dederunt. Cum autem non posset illos assequi, substitit ibi aliquot dies. Atque interim cum Dhamaræis pace composita, Medinam repetiit. Sed vix decem dies ibi transegerat, cum Caraz filius Giaber per agros Medinæ cœpit excurrere, & pecora prædari. Quamobrem Mahumetus persecutus est eum usque ad torrentem Sephuan, qui pertinet ad Bedrum: propterea appellatum fuit hoc, primum bellum Bedrense, seu Bedreanse minus. Sed Caraz fuga se proripuit cum suis.

Eodem tempore misit Mahumetus Abdallah filium Giahsci in Nahalam, non ut pugnaret, sed ut Corasinorum consilia exploraret. Verum cum is in aliquot Corasinos, qui peregrinationem Meccanam susceperant, incidisset, uno ex illis occiso; duos viros cepit: alii autem fuga saluti suæ consuluerunt. Reversus Adhallah cum captivis, & præda ad Mahumetum; ille factum improbavit, quod in mense Moharram, quo bella prohibebantur, quippe sacro, contra hostes pugnasset: & aliquandiu renuit prædam, & captivos accipere. At ægre ferens, si e manibus suis evasissent, protulit versiculum Alcorani, quo Deus (nempe sua dira cupido) præcipiebat ei, ut prædam illam, captivosque acciperet: sed captivos redimi permisit. Id ægre tulerunt illius asseclæ, quia videbatur per hoc approbare bellum in mense sacro. Ille vero respondit, Deum sibi revelasse, ut quocumque tempore, etiam sacro, Fideles contra Infideles pugnare deberent.

Elapsis deinde duobus mensibus contigit bellum illud famosissimum, seu potius latrocinium infamissimum, quod appellatum fuit Bedreanse majus. Cum enim audivisset Mahumetus, redire e Syria cum mercibus Abu-Sophian filium Harbi, cum quadraginta mercatoribus Corasinis, ne præda tam opulenta sibi effugeret, egressus est contra illos cum multis peditibus, & equitibus, & octoginta camelis. Id audiens Abu-Sophian, duxit suos cum mercibus super litus maris: misitque ad Meccanos, ut peteret ab eis auxilium. Illi autem mille circiter milites cum ducentis equis ad eum direxerunt. Cum autem pervenisset Mahumetus in castra, obvium habuit ibi exercitum Corasinorum. Commissum est certamen: & occisi sunt

sunt ex Corasinis septuaginta circiter viri, ac totidem capti. E Mahumetanis autem quatuordecim tantum interfecti sunt. Constabat porro exercitus Corasinorum minus mille viris. Mahumetani vero ad trecentos viginti circiter perveniebant. Fingunt hic Moslemi sexcentas miraculorum quisquilias: quasi vero miraculis opus esset ad tam macram emunctamque victoriam.

Hoc bello confecto, reversus est Mahumetus Medinam. Sed vix sex dies transierant, cum expeditionem contra Selimitas suscepit. Verum cum ad eorum fines pervenisset, ibique triduum constitisset, re infecta, rediit Medinam.

Mox consequutum est bellum Savicense contra Abu-Sophian, qui cum centum, vel, ut alii scribunt, ducentis equitibus Medinæ appropinquaverat, Mahumetum aggressurus, qui contra eum statim exercitum suum movit, ad cujus aspectum Abu-Sophian cum suis in fugam se conjecit, abjecto viatico, quod ex ptisanis, & polenta constabat. Propterea hoc bellum dictum fuit غزوة السويق *Bellum Savic*, seu Savicense, idest *polenta*.

Deinde post duos menses contigit prælium Duamarense. Cum enim audisset Mahumetus, plures ex Gotphanensibus, sub duce Daathur, ad Medinæ fines deprædandos collectos fuisse, egressus est contra eos cum quadringentis quinquaginta viris. Sed hostes, cognito illius adventu, in montium cacumina confugere. Dum autem in Duamar cum exercitu moraretur, vehemens pluvia repente supervenit, & Mahumetum, qui a suis recesserat, ventrem exoneraturus, totum madefecit. Quamobrem vestibus ad Solem siccandis appensis, ipse interim sub arbore procumbebat. De hoc commonitus Daathur a suis, arrepto gladio illum inopinantem adortus est. Fingunt hic miraculum: sed revera nullum aliud miraculum fuit, nisi quod Mahumetus valide se defendit: itaut Daathur victum se videns, supplex ab eo vitam postulaverit, sancte jurans, se in posterum fore Mahumetanum. Quidam scribunt, Mahumetum in hoc prælio instituisse orationem, quæ dicta fuit: صلاة الخوف *Oratio timoris*, de qua alibi dicemus.

Post sex menses fuit expeditio Caradensis, ita dicta ab aqua, seu puteo in Naged, nomine Carads: in qua cum Mahumetus misisset Zeidum filium Harethæ, hic incidit in agmen quoddam mercatorum Corasinorum, qui visis militibus Mahumetanis, relinquentes jumenta ac sarcinas, in fugam se dederunt. Et ne iterum in Mahumetanorum insidias inciderent, commutato itinere, per Mesopotamiam viam susceperunt: nec tamen ita etiam eorum rapacitatem effugere potuerunt.

Mense vigesimo Hegiræ, decrevit Mahumetus bello appetere Judæos Cainacaenses, qui habebant peculiare domicilium in Medina, ubi cum Mahumetus eos congregasset, hortatus est ad suscipiendam sectam suam: nisi id facerent, arma ipsius contra se experturos. Cum vero illi audacter atque intrepide respondissent, se nunquam religionem avitam esse deserturos: ita ille excanduit, ut statim arma moverit contra eos, & per sex dies in ipsorum arcibus eosdem obsederit. Quo tempore Abdallah princeps Chazragenorum rogavit Mahumetum, ut Judæos illos imperio suo subjiceret. Fecit id libenter Mahumetus. At illi hanc ignominiam sibi non ferendam rati, Medina discedentes in Syriam emigravere. Ismael filius Aly scribit; Judæos Cainacaenses non sponte in Syriam emigrasse, sed a Mahumeto per vim expulsos fuisse; qui deinde omnia illorum bona diripuit, sub specie, quod fœdus cum ipso a principio initum violassent. At hoc fuit mera calumnia.

CAPUT DECIMUMSEXTUM.

De gestis a Mahumeto anno tertio Hegiræ.

Pugnavit hoc anno contra Corasinos, eorumque fœderatos in monte Ohod prope Medinam: quamobrem appellatum fuit hoc prælium Ohodense. Erant Mahumetani circiter mille: hostes vero ad duo, vel ut alii scribunt, ad tria millia perveniebant. Dum autem Mahumetus Corasinos expectaret, milites ejus seditionem excitavere, reditum in Medinam postulantes: & re ipsa trecenti circiter reversi sunt. At Mahumetus constanter cum reliquis perseverans, advenientes hostes invasit. Primo conflictu victi, ac profligati Corasini, magnam cladem acceperunt. At dum Mahumetani in diripienda fugientium præda avidius contra Mahumeti jussum detinentur, egressi hostes ex insidiis adorti sunt eos, occisoque duce Abdallah filio Giobeir, in fugam reliquos convertere: Mahumetus vero voce ac manu suos a fuga revocare studebat. Interim Aly, qui cum eo persisterat, irruens in hostes, quoscunque obvios habuit, occidit. Cecidere ex Mahumetanis septuaginta, ex hostibus vero duo supra viginti. Mahumetus in speluncam quandam confugit, ibique delituit, postquam manus illius dextera jaculo vulnerata fuit, & facies ejus cum labio ferro discissa: præterea brachium ejus lapide *funda jacto graviter ictum*; & duo dentes, vel ut alii scribunt, quatuor, excussi. Erat dux hostium Abu-Sophian, cujus uxor, nomine Henda, cum vidisset *Hamzam* patruum Mahumeti occisum, extraxit jecur ejus, cœpitque illud dentibus corrodere, ac devorare: aliæ vero mulieres ludicrum captantes de Mahumetanis occisis, abscissis auribus ac nasis eorum, torques ex eis sibi fecerunt. Mahumetus autem e spelunca egressus, cum vidisset corpus Hamzæ patrui sui undique dilaceratum ac transformatum, juravit, se de eo vindictam in triplum sumpturum ex septuaginta Corasinis, si eos in manus habere potuisset. Deinde ita vulneratus, ac sanguine respersus venit ad Phatemam filiam suam, quæ in fletus erumpens, diras cœpit contra hostes imprecari.

CAPUT DECIMUMSEPTIMUM.

De gestis quarto anno Hegiræ.

Hoc anno venerunt ad Mahumetum quidam ex Adhal, & Caret, rogaveruntque eum, ut mitteret e suis aliquos, qui illos in Alcoranica lege instruerent. Misit ille sex viros, qui cum pervenissent prope eam gentem, Adhalenses ex insidiis illos adorti, tres occiderunt, tres autem vivos ceperunt: atque hos etiam deinde peremerunt.

Amer quoque Princeps Nagedinorum, quamvis Ethnicus, rogavit Mahumetum, ut mitteret aliquos Moslemos ad prædicandam suis novam religionem. Ille vero misit quadraginta e suis præcipuos. Sed cum hi pervenissent in Birmaunasn, is, qui jussu Amer eos

dule-

ducebat, occidit Moslemum, qui portabat Alcoranum, cæteros vero, immissis armatis, trucidavit, præter unum, qui saucius fuga sibi salutem comparavit. Alius etiam Moslemus, qui a cæteris aberat, comperta suorum cæde, venit ad Mahumetum, eique, quod acciderat, narravit.

Deinde per sex menses obsedit Mahumetus Judæos Nodeirenses: qui tandem rogaverunt illum, ut sineret ipsos extorres abire, secumque asportare quæ possent, præter arma. Id illis concessum fuit: quamobrem magna cum lætitia discessere, & partim in Chaiber, partim in Syriam se recepere. Alii rem ita narrant. Cum postulasset Mahumetus pecuniam fœnebrem a Caab principe Judæorum, hic non solum illam ei prompte exhibuit, sed etiam ad convivium invitavit, ut per fraudem occideret. At Mahumetus cum fraudem persensisset, convivium recusavit; & post triduum e solo Medinensi Judæos ejecit. Hoc eodem tempore vulgavit Mahumetus præceptum de prohibitione vini, quod a Deo finxerat sibi traditum fuisse.

Postremo hoc eodem anno in mense Sciaaban egressus est Mahumetus cum exercitu pugnaturus, juxta id, quod inter ipsos convenerat, contra Abu-Sophian, & Coraisitas in Bedro. At Abu-Sophian Mecca cum suis egressus, audito Mahumetanorum numero, ac viribus, statim regressus est. Quamobrem Mahumetus etiam, diu illo frustra expectato, rediit Medinam.

CAPUT DECIMUMOCTAVUM.

De anno quinto Hegiræ.

CUm intellexisset Mahumetus, Meccanos, atque alios Arabes simul conspirasse, ut bello eum in Medina adorirentur, jussit magnam fossam urbi circumduci: in qua effodienda, fingunt, nescio quæ miracula satis frivola ab eodem patrata fuisse, de quibus fortasse alibi dicemus. Fovea absoluta, supervenere octo millia ex conjuratis, duce Caab filio Asad: quos videntes Mahumetani, perterriti, contra Mahumetum obloqui cœperunt, fugamque tentaverunt. Triginta fere dierum spatio hinc inde sagittarum jactu pugnatum fuit. Deinde convenerunt, ut res per monomachiam decideretur. Ex parte igitur conjuratorum electus fuit Amru filius Abdud: ex parte vero Moslemorum Aly filius Abutaleb, nepos ipsius Amru. Inito autem duello, occisus fuit Amru ab Aly: & interim ventus adeo vehemens excitatus est, ut omnia, quæ erant in hostium castris, susque deque revolveret. Deinde exorto inter conjuratos dissidio, omnes discessere.

Paulo post profectus est Mahumetus contra Judæos Coraidıtas, cumque ad eorum urbem pervenisset, obsidione eam cinxit per viginti quinque dies, post quos illi sese ei dedidere. At Mahumetus judicio Saad filii Moad, qui item erat Judæus, eosdem remisit. Libenter ipsi acquievere, sperantes, Saad, utpote ejusdem generis, sibi fore benignum. At ille, ut Mahumeto rem gratam faceret, jussit omnes viros occidi: mulieres vero & pueros captivos fieri, & facultates in prædam militibus Mahumetanis distribui. In partitione prædæ, Mahumetus elegit sibi Riczanam filiam Amru, eamque in uxorem accepit. Hoc factum Saad Scriptores Arabes vehementer detestantur, feruntque, illum a Deo propterea subita miseraque morte punitum fuisse. At Mahumetus non solum illud non damnavit, sed etiam comprobavit, accipiendo sibi partem prædæ: ex quo aperte conjicitur, illum cum Saado de tanto scelere perpetrando convenisse: sed voluit ostendere, Saadum esse auctorem ejus, ut in illum odium hominum caderet, sibi autem ac suis emolumentum prædæ proveniret. In eo etiam Mahumetus dedecus magnum commeruit, quod cum Coraiditas prædictos obsideret, tanquam unus ex lixis & calonibus, cœpit in eos convicia & maledicta conjicere. At illi eum amice commonuerunt, ut modestius loqueretur, & ab intemperantia illa oris abstineret. Quæ admonitio adeo Mahumetum pupugit, tantoque rubore ac pudore perfudit, ut hasta e manu ejus, & pallium ex humeris exciderit, pedemque retro pudibundus retraxerit.

CAPUT DECIMUMNONUM.

De iis, quæ anno sexto Hegiræ contigere.

HOc anno commissum est prælium contra populum Lokah in loco, qui dicebatur Dhucard, non longe a Medina. Cumque hostes se fuga in saltibus proripuissent, Mahumetus regressus est Medinam.

Deinde profectus est contra Hajamitas, qui dicebantur Regienses. At illi etiam se in cacuminibus montium munierunt. Quamobrem descendit in Asphan, ut terrorem Meccanis incuteret.

Non multo post profectus est contra Mostaleccenses: commissoque cum eis certamine, plures occidit, alios vero captivos duxit, atque eorum facultates diripuit, duxitque in uxorem Gevriam filiam Haret ducis Mostaleccensium. Contigit in hoc prælio, ut Aisa Mahumeti uxor, quam utpote super cæteras dilectam, secum duxerat, discedente illo cum exercitu, sola remaneret cum adolescente quodam nomine Sephuan, qui Mahumeti domum valde frequentabat. Cumque is eam solam invenisset, camelo suo impositam duxit ad locum, ad quem Mahumetus cum exercitu pervenerat. Magnam hoc genuit suspicionem in universis contra honestatem, ac pudicitiam Aisæ: cumque de aliquo inter eam & Sephuan flagitio argumenta fere manifesta apparerent; Mahumetus ostendit, se velle eam repudiare. Sed cum nimis durum illi esset a suis deliciis divelli, finxit sibi revelatam fuisse a Deo innocentiam Aisæ: quamobrem illam retinuit, & flagellari jussit octoginta ictibus eos, qui contra illius pudicitiam fuerant obloquuti, excepto Abdallah filio Obba, cui, quamvis præcipuo auctori, pepercit, eo quod esset vir potens, & facile posset sese suorum auxilio defendere. In hac eadem expeditione, tradunt revelatum fuisse Mahumeto ritum التيمم idest purificandi se pulvere in defectu aquæ. De quo ritu agitur in Alcorano Sura 5. *Mensa*, ver. 7.

Plures expeditiones suscepit hoc anno Mahumetus. Primam contra Omrenses, contra quos misit Acascium filium Machad, qui, fugientibus Omrensibus, ducentos eorum camelos deprædatus est. Secundam contra Gassanenses, ad quos deprædandos misit Abu-Obeidam filium Gera. At illi se fuga in montes proripuerunt. Tertiam contra quosdam ex Havazensibus, contra quos misit Mohammed filium Moslemæ, cui Havazenses insidias tetenderunt, & in fugam compulso, socios illius omnes trucidaverunt. Quartam contra Solimitas in Genuum, quos Zeid filius Har aggressus noctu, pecora eorum deprædatus est: homines vero captivos abduxit. Quintam contra Aisinos, & Thelaabinos, adversus quos misit Zeid filium

Herethæ. At cum Thelæbini se in fugam conjecissent, viginti tantum camelos eorum Zeid abduxit. Sextam, in qua misit Aly contra Phadacenses, eo quod audisset, eos validam manum collegisse ad opem ferendam Judæis Chaiberensibus. Septimam, in qua misit Abdalrahman filium Auph contra habitatores Dhumat Algendal, quod est oppidum inter Persidem, & Syriam. Cum vero hi statim sese dedidissent, ac præterea Mahumeticam sectam amplexi fuissent, accepit Abdalrahman in uxorem Themadar filiam Regis eorum; eo quod ita ipsi Mahumetus præcepisset. Octavam, in qua misit aliquot equites contra populos, seu tribus Arinensium, qui pastores Mahumeti occiderant, eorumque camelos abduxerant. Cum autem hos habuisset in potestate captivos, jussit abscindi manus, ac pedes eorum, candentique ferro oculos excæcari, atque ita relinqui, donec misere perirent. Nonam, in qua milites Mahumetani invaserunt Abu-Alas cum aliquot Corasinis, qui cum mercibus e Syria redibant, quas a Mahumetanis direptas Mahumetus inter suos milites partitus est. At Abu-Alas fugiens, venit ad Zeinabam uxorem Mahumeti, & per illam obtinuit, ut merces direptæ sibi, suisque restituerentur.

Hoc anno Mahumetus una cum mille & quadringentis e suis profectus est, ut inviseret sacram Ædem Meccanam, duxitque secum oves immolandas, ac cæteros ritus servavit peregrinis præscriptos. At Corasini, audito illius adventu, miserunt Aruam Dynastam Taiph, ut eum ab ingressu Meccæ dissuaderet; timebant enim, ne illam armis invaderet. Cum pervenisset Arua ad Mahumetum, cœpit eum familiarius alloqui, & barbam illius manu attrectare; quod cæteris indigne ferentibus, ille risu dissimulavit. Obstupuit porro Arua, cum vidit Mahumetanos certatim accurrere ad colligendam aquam, quæ a corpore Mahumeti defluebat, cum sese purificaret; & si quando spuisset, sputum illius tanquam muscum suavissimum olfacere: quinetiam pilos, qui in radendo corpore, vel tondendo capite illius decidebant, studiosissime tanquam gemmas colligere. Mahumetus autem misit Othaman ad Corasinos, qui certos ipsos faceret, se non belli causa, sed sacræ visitationis Meccam advenire. At Corasini captum Othman in carcerem conjecerunt. Interea Mahumetus suis ad concionem congregatis, fuit ab iisdem tertio in Principem inauguratus, atque universi fidelitatem illi juravere. Corasini autem miserunt ad illum Soheil filium Amru, ut cum illo fœdus pacis inirent. Mahumetus vero ea conditione promisit se fœdus initurum, ut futuro anno sibi suisque per triduum liberam Meccam relinquerent ad sacram visitationem peragendam; atque interim Corasini in cacumina montium secederent. Inito fœdere, Mahumetus reditum parabat in Medinam; cumque esset in itinere, fingunt, Deum revelasse illi victoriam, quam proximo anno de Meccanis erat habiturus. Interim vero plures e Meccanis adhærentes Mahumeto, ad illius partes transfugiebant, sub specie religionis; sed re vera, ut latrocinia impune exercerent. Scribunt enim Auctores Arabes, hos novos proselytos transfugas nullam mercatorum Corasinorum societatem reliquisse, quin eam deprædarentur, & mercatores occiderent. Quamobrem miserunt Corasini ad Mahumetum, eum obsecrantes, ut hujusmodi prædones cohiberet: & Meccanis securitatem ab illis concederet. Mahumetus vero eorum postulationibus annuit.

CAPUT VIGESIMUM.

De anno septimo Hegiræ.

IN hujus anni principio obsedit Mahumetus Judæos Chaiberinos, qui plures arces munitas possidebant. Erat dux exercitus Abu-Baker, quo ab hostibus repulso, successit Omar: qui etiam terga vertit. Quamobrem Mahumetus tradidit vexillum patrueli suo Aly, etiamsi ophthalmia laboraret, & pene cæcus esset. Nam fingunt, Mahumetum expuisse in oculos ejus, & statim curatum fuisse. Aly igitur irruens in hostes, qui contra eum ex arcibus egressi fuerant, eos profligavit: & janua arcis revulsa, eam pro clypeo adhibuit: erat autem tam vasta, ut milites omnes tentantes eam revolvere, eo quod sub ea cuneum fœminatum latere suspicarentur, etiam si omnes simul conatum omnem adhiberent, nunquam movere potuerint. Tandem devicti Judæi, sese dedidere cum conditionibus, quas Mahumetus admisit: cum pacto tamen, ut quandocunque vellet, ejicere posset eos ex Arabia.

Cœpit hoc anno Mahumetus concionari e suggestu, qui duobus gradibus & sedili constabat. Neque diu post misit Aly cum exercitu contra Phadacenses, qui statim sese illi dedidere: eorumque regio cessit in possessionem peculiarem Mahumeti. Deinde subjecit sibi armis populum, qui incolebat Vadilcoram, idest, *vallem urbium*.

Hoc tempore regressi sunt ex Æthiopia ii, quos miserat Mahumetus, inter quos erat Ommohabiba filia Abu-Sophian, cujus vir remanserat in Æthiopia. Illam igitur Mahumetus duxit in uxorem. Quod cum audisset Abu Sophian pater ejus, dixit quasi per jocum: *Hic est camelus admissarius, cujus nares capistro non cohibebuntur*. Per quod effrænatam illius libidinem notavit.

Post victoriam Chaiberensem, fœmina quædam Judæa, nomine Zaineba, filia Hareth, cum sciret, Mahumetum harmis ovium assis valde delectari, ut injuriam genti suæ illatam ulcisceretur, obtulit ei hujusmodi harmum veneno infectum. Cumque ex eo Mahumetus frustum comedisset; harmus illum commonuit se esse veneno infectum: ita fingunt. Statim vero vim veneni persensit: atque ex illo cœpit paulatim dolore tentari, & brevi tandem consumptus interiit.

Scribunt, seu potius fingunt quidam Auctores Arabes, Mahumetum hoc anno ad omnes fere Reges, & Principes literas, ac legatos misisse, quibus eos ad religionem suam invitabat. Quosdam porro literas ac legatos ejus honorifice suscepisse, humaniterque rescripsisse: munera etiam ad eum misisse, & ad sectam ejus amplectendam propensos, vel non alienos se ostendisse. Alios vero & literas ejus lacerasse, & legatos rejecisse, & audaciam ejus ac stultitiam derisisse.

Hoc eodem anno misit Mahumetus Abdallah filium Anis cum triginta equitibus ad Jasir filium Razam Judæum, quem audierat solicitare Gotphanenses contra se. Cum igitur pervenisset Abdallah ad Jasir, adduxit eum, ut Mahumeti partes sequeretur, & triginta e suis daret, qui triginta Moslemos, quos secum adduxerat, adjuvarent. Sed deinde mutato consilio, tentavit occidere Abdallah, qui in eum irruens, pedem ejus abscidit, quamvis hic etiam baculo adunco faciem illius laceraverit. Id videntes Moslemi,

Judæi omnes occiderunt, quos Iasir secum adduxerat.

Duas alias expeditiones ponunt hoc anno quidam Auctores. Primam, in qua Mahumetus immissis militibus in terram Masatæ, ejus habitatores partim occidit, partim captivos duxit: alteram contra Ambarites, ex quibus item nonnullos occidit, alios vero captivos abduxit.

Postremo, juxta condictum cum Corasinis superiori anno, suscepit Mahumetus peregrinationem Meccanam, ut sacra Meccæ loca visitaret: cumque jam propior esset urbi, Corasini, juxta pacta, sese in montes receperunt. Moratus est autem Mahumetus tres dies Meccæ, quibus Caabam, & reliqua sacra loca visitaret. Quo tempore duxit in uxorem Maimunam filiam Hareth, quamvis illicitum esset in sacra visitatione matrimonia contrahere. At ille asserebat, se in hoc a Deo dispensatum fuisse. Triduo transacto, postulavit a Corasinis, ut liceret sibi per alios tres dies ibidem commorari, ut eos in suis ædibus convivio exciperet. Illi vero invitabant convivio recusato, jusserunt eum statim ex urbe discedere. Discedens igitur redit Medinam, ubi proselytos aliquos ad se profugientes excepit.

CAPUT VIGESIMUMPRIMUM.

De octavo anno Hegiræ, & expugnatione Meccæ.

Hoc anno commissum est bellum in Mauta, quæ est in Syria, inter Romanos & Mahumetanos, in quo occisi sunt primo tres duces Mahumetani. Erant autem Romanorum centum millia, & juxta alios ducenta millia, inter quos erant plures Arabes Christiani: Mahumetanorum autem tria millia tantummodo. Quamobrem hi hostium multitudine perterriti, fuga sibi salutem comparavere: multi tamen occisi sunt.

Hoc eodem anno contigit Meccæ expugnatio. Cum enim Corasini Bacarensibus fœderatis suis pugnantibus contra Chazaenses, qui cum Mahumeto fœderati erant, opem tulissent; existimavit Mahumetus Corasinos fœdus initum per hoc infregisse. Et quamvis Corasini de hoc se apud Mahumetum submisse excusarent, mittentes ad eum legatum Abu-Sophian socerum ipsius: ille tamen excusationem, aut submissionem ullam admittere recusavit: imo ne verbo quidem socerum dignatus est.

Post decimam igitur diem mensis Rhomadan, Mahumetus cum decem millibus militum Medina discessit: cumque Meccam pervenisset, jussit ingredi in illam aliquot milites cum Aly, penes quem erat vexillum militare. Scribunt quidam, Mahumetum suis interdixisse, ne Meccanum ullum occiderent; atque pacifice in urbem ingressum fuisse. Sed verius est, & probabilius, quod referunt alii, Meccam ab eo per vim, & cum multa sanguinis effusione captam fuisse. Ingressus igitur Meccam, ad sævitiem, & impietatem suam religione fucandam, invisit Caabam, seu Templum illius, & septies illud mulæ insidens circuivit: jussitque amoveri ab eo simulacra, quæ ibi colebantur. Postea jussit occidi nonnullos, qui se illi adversarios ostenderant.

Hoc igitur, pacto Mahumetus hostiliter patria expugnata, sibique subacta, misit per confines regiones armatos, ut incolas ad sectam suam perducerent, sub ductu Chaled filii Valid, qui cum pervenisset in regionem Chazimæorum jussit eos arma deponere (armati quippe illi occurrerant) deinde manibus eorum post terga alligatis, militibus suis trucidandos objecit. Quod cum audisset Mahumetus, factum Chaledi improbavit, jussitque quadam pecuniarum summa Chazimæis pro illata injuria satisfieri.

Misit etiam ad populos Madlegitas, & Dailitas quosdam, qui eos ad sectam suam invitarent. Illis vero eam rejicientibus, noluit per vim compellere.

Mecca expugnata, Chavazeni, qui habitabant in valle Honein, tribus passuum millibus procul a Mecca, collegerunt exercitum contra Mahumetum, advocatis in auxilium confinibus populis. Id ille audiens, egressus est Mecca contra eos cum duodecim millibus militum. Et quamvis Chavazenorum milites essent longe pauciores, Mahumetanos tamen terga dare coegerunt. Sed Mahumeti hortatu, & increpatione regressi, contra hostes pugnantes, victoriam de illis retulere, captis quatuor millibus hominum, & duodecim millibus camelorum, aliaque præda copiosa. Inter captivos fuit Sechama filia Halimæ, soror collactanea Mahumeti, quæ cognovit eum, seque illi cognoscendam dedit, ex vestigio morsus, quem ipse puer dentibus impresserat dorso ejus (agnosce Mahumeti adhuc ab incunabulis lasciviam.) Concessit igitur illi Mahumetus libertatem, cum aliis fœminis, quas illa postulavit, cum parte prædæ suæ, & cæterorum Moslemorum. Porro hostes, qui Mahumetanorum manus effugerant, Mahumetus insecutus est, missis post eos militibus sub ducibus Abu-Amer, (qui ab hostibus interfectus est,) & Abu Musa patruele illius. Erat dux hostium Malec filius Auph, qui cum fugiens Mahumetanos, in arcem Taiph cum suis confugisset, obsessus fuit per viginti fere dies, ac machinis, & ballistis oppugnatus: tandemque hostes sese Mahumeto dedidere, & plures ex eis sectam illius suscepere.

Postea Mahumetus profectus est in Algeranam, ubi prædas ex Havazenis relatas deposuerat; partemque earum iisdem restituit, una cum fœminis, & filiis eorum. Qua beneficentia devictus Malec dux Havazenorum, Eslamiticam sectam suscepit, & a Mahumeto gentis suæ præfectus constitutus est. Cum vero Mahumetus prædam inter suos æqualiter divisisset, & singulis ducibus centenos camelos donasset; quatuor tantum dedit Abbaso filio Merdasi: qui propterea indignatus, satyram vulgavit, qua illum non obscure pungebat. Quamobrem Mahumetus iram præferens, præcepit Aly, ut linguam illius abscinderet. Sed deinde curavit, ut Aly daret ei optionem, ut si quatuor camelis non esset contentus, centum reciperet. Ille vero tanta humanitate victus, centum recusavit, & quatuor tantum cum lingua incolumi retinuit. Cum vero ex hac præda nihil Auxiliatoribus tribuisset, illi vehementer indignati sunt. Sed deinde ab eo placide commoniti, quievere; veniamque ab eo cum fletu postulavere. Cuidam vero illum incusanti, quod non juste prædam partitus esset, indignatus respondit: Væ tibi: si non est justitia apud me, apud quem erit? Cumque Omar vellet hominem tam audacem occidere, prohibuit eum, prædixitque illum fore caput cujusdam sectæ, quæ a religione sua deviaret: & ferunt evenisse id quod prædixerat. Sed si hoc verum fuisset, valde imprudenter prohibuisset ne occideretur, præsertim cum ob suam temeritatem morte dignus esset.

Interea redeunte Mahumeto ex Algerana, orta est seditio inter milites, eo quod suspicarentur se ab

ab illo in partitione prædæ fraudatos fuisse. Cumque eum usque ad arborem quamdam compulissent, pallium ab eo per vim abstulerunt. Ille vero sese purgans, ac defendens, ostendit se nihil prædæ, quod ad ipsos pertineret, sibi retinuisse.

Veniens deinde Meccam, sacram Visitationem obivit: qua peracta, Medinam reversus est, relictis Vicariis suis in Mecca. Cumque Medinæ moraretur, suscepit ex Maria Ægyptia filium nomine Ebrahim, qui adhuc puer interiit.

CAPUT VIGESIMUM SECUNDUM.

De his, quæ anno Hegiræ nono evenere.

HOc anno venerunt ad Mahumetum in Medinam plures Legati Arabum, inter quos fuit Caab filius Zoheir, cui, quamvis sibi infenso, ob elegantissimum Epigramma in laudem suam conscriptum, lacernam propriam donavit.

Contigit hoc anno bellum Tabucense, in quo Mahumetus profectus est cum exercitu contra Romanos cum triginta millibus militum, & decem millibus equitum. Cumque pervenisset in Geraph, inde venit in Tabuc, ubi supra mensem commoratus est. Inde etiam misit quosdam e suis contra Gedamitas sub duce Abu-Obeida, qui plures ex eis captivos fecit, ac prædas ex eis retulit. Misit etiam contra Solimæos, & Talicenses Saadum cum militibus: sed utrique se in fugam proripuere. Præterea jussit Chaledum proficisci contra Ocaider præfectum Dumat Algendal, Christianum; qui copiosissimam prædam, una cum ipso Ocaider vivo adduxit ad Mahumetum. Sed ille eum liberum dimisit, cum pacto, ut annuum sibi tributum persolveret. De successu belli Tabucensis, ne verbum quidem faciunt Scriptores Moslemi, quia nimirum in eo Mahumetani, ut probabile est, a Romanis victi profligatique sunt.

In reditu Mahumeti ex Tabuc, quidam ex ipsius militibus, facta conspiratione, decreverunt in itinere ducere eum per vias abruptas in montem, & inde præcipitare eum. Persensit ille dolum, & quamvis dissimulaverit, viamque ab illis ostensam tenuerit, ubi tamen pervenit ad clivum montis, astu se ab eorum manibus eripuit. Nec quemquam conjuratorum occidere voluit; imo nec manifestare, ad hominum malevolentiam evitandam. Medinam regressus, animadvertit in quosdam, qui secum ad bellum Tabucense proficisci recusaverant: neque alia contra eos pœna usus est, quam ut a commercio omnium etiam domesticorum, atque ipsarum uxorum, per plures dies illos separaret, & quodammodo anathemate feriret. Sed tandem, cum illos valde facti pœnitetet, & supplicer veniam precarentur, eos ab anathemate absolvit. Cumque quidam ex ipsis vellet pro hoc peccato suo, omnes facultates suas in eleemosynam elargiri, non permisit Mahumetus, contentus, quod promitteret tantummodo se in posterum fore veracem.

Cum Mahumetus se jam potentem, securumque videret, vulgavit, tanquam sibi a Deo revelatam, Suram nonam Alcorani, in qua jubebatur renunciare pactis omnibus, quæ inierat cum infidelibus, ubi ad terminum præscriptum pervenissent. Illis vero, cum quibus pactum nullum initum fuisset, quatuor menses immunitatis concederentur; quibus elapsis, ubicunque deprehensi fuissent, interficerentur, nisi vel Mahumetani fierent, vel tributum solverent. Amplexi sunt igitur legem Alcoranicam plures Idololatræ, & præsertim Thaiphenses, qui miserunt ad Mahumetum decem legatos e primis gentis suæ: ipse vero magnis eos honoribus ac muneribus est prosequutus. Regressis igitur legatis, Taiphenses simulacra omnia Deorum suorum demoliti sunt, non sine magno fletu muliercularum, quæ illa impense venerabantur.

Post Thaiphenses, venerunt turmatim legati cæterorum Arabum, ut Mahumeticam sectam susciperent. Duo tamen ex illis, simulantes fidem Eslamiticam, in Mahumeti necem conspiravere: verum id illis non successit. Ex legatis etiam Tajensium Odda filius Hatem, post Eslamismum susceptum, illum deseruit. Sed reversus ad Mahumetum, iterum sectæ ejus adhæsit. Ille vero cum multo honore eum suscepit, & pulvinar supra quod sederet, manu sua ad illum projecit.

Hoc eodem tempore misit Mahumetus Aly contra Zobeidenses, qui, aliquot eorum occisis, & captis, reliquos tributum solvere coegit.

Celeberrima fuit hoc anno legatio Christianorum Nageranensium ad Mahumetum: erant enim viginti legati nobilissimi illius gentis, quibus præerat Abu-Haretha Episcopus eorum. Multæ transierunt disceptationes inter hunc, & Mahumetum circa Christianam religionem; tandemque conventum est, ut per imprecationem maledictionis a Deo contra eos, qui errarent, discerneretur, qualis esset vera religio, Christianane, an Mahumetana. Sed cum simul ad hunc effectum convenissent, recusavit Abu-Haretha Mahumeto, & Mahumetanis male precari: pacemque fecit cum iisdem, pacto mittendi Mahumeto bis mille vestes duplices magni pretii: deque hoc syngrapham conscripsere. Scribunt nonnulli, Mahumetum, cum vidisset hos legatos pretiosissimis vestibus indutos, noluisse eos recipere, & ne quidem resalutare: humilius vero indutos humaniter, ac perbenigne ad colloquium admisisse.

Denique misit hoc anno Mahumetus Aly ad Jemanitas, ut quintam partem facultatum eorum eleemosynæ nomine reciperet. Itemque ad Nageranenses, ut tributum ab illis, & eleemosynas exigeret.

CAPUT VIGESIMUMTERTIUM.

De anno decimo Hegiræ.

HOc anno indixit Mahumetus per præconem sacram peregrinationem ad Meccam. Ex omni igitur regione innumerus populus Medinam confluxit. Egressus est cum illis Mahumetus; & antequam Meccam ingrederentur, consuetis ritibus sese præparavere. Ducebat autem secum centum, seu, ut alii scribunt, sexaginta & sex oves mactandas. Et in itinere seorsim ab aliis incedebat, nullaque in re se cum cæteris conformabat. Sunt qui scribant, quotidie in itinere Alcoranum super eum de Cœlo descendisse.

Ingressus Meccam cum peregrinis, primus circuivit septies Caabam: ter velociter currens: quater autem pedetentim incedens. Deinde invisit montes Sapham, & Meruan, & vallem Minam, & montem Araphat, ubi concionem ad populum habuit; aliaque sacra loca visitavit. Deinde regrediens in vallem Minam, septem lapillos de more post tergum suum projecit, quibus diabolum lapidaret: & mox oves, quas adduxerat, immolavit: nempe tres

ac sexaginta manu sua: triginta autem & septem per manum Aly.

Deinde ad Caabam reversus, septies iterum eam circumivit. Bibit etiam aquam haustam ex puteo Zamzam. Postea rediens in Minam, moratus est ibi tribus diebus: projecitque quotidie contra diabolum tres lapillos, septies deambulando.

Voluit deinde, Aisam (quam, utpote præ cæteris dilectam, secum duxerat,) sacram visitationem ea nocte obire. Deinde, præparatis iis, quæ ad reditum erant necessaria, iterum Caabam circumivit, ac deinde Medinam versus iter suscepit.

Scribunt multi, Mahumetum in regressu declarasse ex præcepto Gabrielis successorem suum in Imperio Aly, collocando eum in suggestu ad dexteram suam, atque omnibus præcipiendo, tam viris, quam fœminis, ut ad eumdem accedentes, illum salutarent, & cum eo de proximo Imperio congratularentur. Hoc fortasse Sciitæ seu Persæ admittent: sed negabunt Sonnitæ.

CAPUT VIGESIMUMQUARTUM.

De anno decimo primo Hegiræ, in quo mortuus est Mahumetus.

IN ingressu hujus anni cœpit Mahumetus vim veneni, in harmo oris accepti, acriorem, atque acerbiorem experiri. Cum itaque maximis doloribus excruciaretur, per domos uxorum suarum velut amens vagabatur. Cumque eas simul congregasset, voluit, ut sibi præscriberent, apud quam earum esset decubiturus. Illæ, ejus genii non ignaræ, consenserunt omnes, ut in domum deliciarum suarum, nempe Aisæ se reciperet: id quod ille libentissime fecit. Prima ejus ac maxima solicitudo fuit, ut Asma, qui militiæ præerat, recederet cum exercitu procul a Medina, una cum AbubaKro, Omare, & aliis primoribus Moslemorum, ne forte, si tempore mortis suæ in urbe reperirentur, turbas excitarent, ac per technas imperium a se τῷ Aly destinatum præriperent.

Ubi igitur apud Aisam se recepit, illa conquesta est, se capitis dolore laborare. Sed Mahumetus dixit ei: Sine me, o Aisa, conqueri de capitis mei dolore. Tibi porro melius fuerit, si ante me moriaris: ego enim assistam funeri tuo, pro te orabo; ac te in sepulchro componam. Hæc verba ægre tulit Aisa, atque indignata voluit abire, & ad suos reverti. Sed Mahumetus blandis verbis conatus est eam placare. Mox dolore excruciatus, atque agitatus, egressus e domo Aisæ, a nonnullis sustentatus contulit se in publicam, jussitque omnes ad concionem vocari: cumque super suggestum ascendisset, prolixam ad eos parænesin habuit. Deinde postulavit ab eis, ut si quis ab ipso damni aliquid accepisset, manifestaret: se enim paratum esse singulis satisfacere. Quidam vero exurgens asseruit deberi sibi ab eo tres drachmas, quas statim jussit illi restitui. Sed hæc, & alia, quæ quidam scribunt, esse figmenta, patet ex eo, quod per duos tantum dies illum ante mortem in domo Aisæ ægrotasse, gravissimi Scriptores affirmant.

Cum se morti proximum agnosceret, rogavit Aly, ut cadaver suum lavaret, tegeretque verenda ejus, ne cujuspiam aspectui paterent. Deinde datis supremis mandatis Auxiliatoribus, jussit chartam atque atramentum sibi afferri, ut librum alterius suis scriberet, per quem post mortem suam nunquam a vera religione aberrarent. At vero qui aderant, cognoscentes eum delirare, noluerunt ei obsequi, sed turbati, confusique discesserunt. Scribunt autem quidam, eo tempore, quo ægrotavit, consuetas quinque preces cum populo persolvisse.

Tandem vi morbi consumptus obiit die Lunæ in ortu diei, vel juxta alios, in meridie, translatumque est cadaver ejus in cubiculum Aisæ, quæ fertur dixisse: *Nunquam mirabor de morte cujusvis hominis, quamvis valde cruda sit, & cruciatibus plena, cum viderim duram, & crudelem, quam subivit Mahumetus*. Referebat præterea eadem Aisa, Mahumetum inter mortis angustias postulasse a se vas aquæ, & manu propria faciem suam lavisse, & deinde aquam super se ipsum effudisse; jamque morti proximum jactasse se in sinum illius, & petiisse ab ea matellam ad mingendum; & postquam minxit, statim mortuum fuisse. Addunt alii, Aly posuisse caput Mahumeti moribundi in sinu suo; cumque expiraret, excepisse dextera manu animam ejus, & affricuisse eam ad vultum suum. Mortuus est Mahumetus juxta communem sententiam, anno sexagesimo tertio vitæ suæ, in mense Rabio priori, qui partim Aprili, partim Majo nostro respondet.

CAPUT VIGESIMUMQUINTUM.

Quid post mortem Mahumeti evenerit.

EXtincto jam Mahumeto, resilierunt plerique Arabum a secta ejus. Cum vero mors illius Medinæ vulgata esset, confluxit cum tumultu turba hominum, ut viderent, utrum vere mortuus esset: hoc enim non poterant sibi persuadere. Quamobrem obstinate obsistebant, ne corpus ejus sepeliretur. Verum Abbas juravit illis per Deum, vere mortuum esse, atque ita quieverunt. Quidam scribunt, biduo insepultum mansisse: alii triduo. Laverunt autem corpus ejus Aly, Abbas, & alii ex magis domesticis ejus, & involutum tribus vestibus, conditum est aromatibus immixtis musco, qui residuus erat ex eo, quo vivens utebatur. Postea oraverunt super illud Moslemi singillatim. Effossum est autem, seu potius excisum in lapide illi sepulchrum sub tecto, in quo mortuus fuerat, in domo Aisæ. In ipso vero sepulchro posita est subtus eum penula coccinea, qua vivens utebatur. Super tumulum autem ejus erectus fuit fornix lateribus novem contextus.

Cum autem Aly, & cæteri e Mahumeti familia, in sepeliendo ejus corpore occupati essent, orta est seditio inter Auxiliatores, & reliquum populum, circa eum, qui rerum Summæ esset præficiendus: atque hac occasione AbubaKer Imperium sibi arripuit, illique omnes fidelitatem juraverunt. Sepultus igitur fuit Mahumetus in Medina, non autem in Mecca, quæ longissime distat a Medina, ut plerique ex nostris per errorem scripsere. Monumentum autem ejus hodie reperitur in delubro quodam in meditullio urbis illius constructo. Non erit Lectori ingratum, si ea hic referam, quæ scripsit de hoc templo, & de Mahumeti sepulchro Gabriel Bremond Massiliensis, familiaritate mihi intima conjunctus, in opere suo inscripto: *Descrizioni esatte dell' Egitto superiore, & inferiore, &c. Lib.* 2. c. 30. Verba ejus in Italico idiomate hæc sunt. *Questo Tempio è fabbricato come quello di Gerusalemme; non così belli, ma ricchissimo; tutto coperto di marmi fini, co-*

me diaspro verde, lapislazzoli, & abbondanza d'agate: & in più luoghi lastre d'oro, e d'argento, in particolare nelle congiunture più riguardevoli. Si dice per certo, che vi siano venti mille lampade da accendere, mentre vi sono i pellegrini; e molti vasi, in cui fanno ardere odori aromatici. Il sepolcro di Mahometto è una cappella fatta in forma di torretta, o fabbrica tonda, con una cuppola, che i Mahomettani chiamano Turbè. Quest' edificio dal mezzo in su verso la cuppola è aperto, & all' intorno vi è una picciola galleria (o ringhiera:) la muraglia è piena di quantità di finestre, che hanno gelosie d'argento. La parte inferiore della torretta è apparata, & arricchita d'oro, e gioje, sopra tutto dove risponde la testa del sepolcro, di valore inestimabile, mandate da i Prenzipi Mahomettani in tanti secoli. Et paulo post. *La porta, per dove s'entra alla galleria, è d'argento; e così quella, per la quale s'entra nel Turbè, ove si scendono alcuni scalini per andare al sepolcro. I pellegrini non vedono questo sepolcro, perche è chiuso; e vi bisogna la chiave d'oro per iscendervi: e non lo possono vedere che per la galleria, essendo coperto per ogni lato dal Padiglione, ed altri ornamenti. Ma passata la festa, quei che risiedono in Medina, per favore lo possono vedere, ed entrarvi. Quel gentilhuomo c'ho detto, l'ha veduto più volte, per haver servito in quel tempio: e però io voglio qui riferire ciò, che mi disse, e che mi fu anche confermato da altre persone degne di fede. E dunque questo sepolcro di pietre cencie, rivestite di marmi finissimi, posato nel mezzo di questa torre a terreno piano, longo sette piedi, largo quattro; havendo verso la testa una colonna di diaspro scannellata, sopra la quale vi è un turbante verde, e verso i piedi ve n'è un' altra simile; e su questa continuamente si abbrucciano odori soavissimi, come balsamo, e legno d'Aloè. Sopra questo sepolcro, verso il suo mezzo, vi è un pezzo di marmo, che si leva segretamente, e sotto di esso è un forame, per cui può passare un braccio, & un cereo acceso, per vedere dentro una testa di morto, che non ha che quattro denti. L'osso d'una coscia, e gamba, & alcune vertebre tarlate stanno separatamente: e questo è il residuo del corpo di Mahometto. Vi sono attorno al sepolcro più lampade d'argento, che ardono notte, e giorno: e sopra un baldacchino d'oro ricamato di perle: e sotto di esso, sopra il sepolcro, si pone il padiglione, che a tale effetto si porta ogn' anno da Damasco, riportandosi il vecchio al Gran Signore. Dal lato di mezzo giorno, nel muro sotto la galleria, che sporge in fuori per reggere la balaustrata, v'è una pietra di calamita, grossa tre diti, di due piedi in quadro; la quale è attaccata con quattro grossi rampini d'argento: e sotto di essa si vede una mezza luna d'oro con le punte rivolte in alto; nel mezzo della quale vi è un chiodo di ferro, grosso come un dito, che tirato dalla calamita, si tiene sospeso per aria fra la calamita, e la cassa. In questa mezza luna sono incastrati diamanti, & altre gioje di gran pregio. Questo è il tanto decantato miracolo del sepolcro di Mahometto, che alli Mahomettani idioti, e più zelanti, cagiona estasi furiose: perchè alcuni si fanno crepare gli occhi per non vedere dopo ciò cosa alcuna.* Hactenus Auctor; ex cujus verbis, quibus asserit in sepulchro Mahumeti tam exiguam corporis ejus portionem inveniri, persuadetur, verum esse id, quod gravissimi Scriptores tradidere; nimirum, dum Primates Mahumetani post mortem Mahumeti de Imperio inter se contendebant, ac populus tumultuabatur, nullo illius cadaver interim custodiente; fuisse a canibus dilaceratum, cum jam triduo, vel quatriduo expositum corrumpi ac fœtere cœpisset.

Descriptioni jam allatæ Delubri Medinensis, in quo Mahumeti tumulus asservatur, subjiciam id, quod de Templo Meccano tam celebri apud Mahumetanos, & toties in Alcorano recantato, scribit idem Auctor lib. 1. c. 29. Italicis verbis retentis. *La Mecca è in grandissima stima de' Mahomettani, non solo pe esservi nato Mahometto, ma per causa del Tempio, ch' essi chiamano Kaabe, cioè casa quadrata: ed è ancor detta Beitallah, cioè casa di Dio: e credono, che sia stata fabbricata da Abramo più degnamente del Tempio di Salomone. Si vede, nell' entrar di questo Tempio vicino alla porta, una pietra nera, grossa come la testa d'un' huomo, che dicono essere scesa dal cielo: e che altre volte era bianca, ma per i peccati degl' huomini divenisse negra. Essi l'hanno in gran veneratione, perchè dicono, che quando Abramo fabbricava con le sue mani questa casa a Dio, era sopra questa pietra, che si alzava, & abbassava, secondo il bisogno, acciò non vi lasciasse alcun bugio, o altro mancamento ne' muri. Quello, che la bagia il primo nel tempo del Salamè, ch' è dopo la preghiera del Kous Klouk, il Venerdì, che s'incontra ne' tre giorni, che stanno alla Mecca (che però non vi s'incontra ogn' anno) è riputato Santo, & ogn' uno procura di bagiarli i piedi, e vi si affollano in modo, che se non si salva in luogo di difesa, lo soffogano. Vogliono, che questo Tempio sia lungo 25. passi, largo dodici, & alto cinque braccia. Il suolo della porta è alto da terra, quanto può un' huomo alzarsi a toccarlo con la punta de' diti. La porta è alta un braccio, e mezzo, e larga uno, ed è vicina al cantone sinistro, volta a Settentrione. Si chiude con argento massiccio in due parti, e vi si monta con una scala. E' coperta da un terrazzo sostenuto da tre colonne di figura ottangolare, che sono di legno d'aloè della grossezza d'un' huomo, alte tre braccia e mezzo, tutte d'un pezzo, e di ottimo odore. Nel di dentro è tutta parata di seta rossa, e bianca, ed in essa è scritto à lettere d'oro Arabiche: La Elàh ella Allàh: Mohammed Rasul Allàh: parole di lor fede. Sta in mezzo della Città, circondato d'un muro in quadro, essendo fra il recinto, & il Tempio un buon spazio. E' coperto d'una bella cuppola. Il cortile, che è attorno, si chiama Haràm, ove sono tre ordini di colonne, e quattro volte nel muro, per le quattro sette del Mahomettismo, ove fanno le loro orationi. Ogni volta riguarda verso il Beit Allàh, (o vero Tempio) dove guardano pregando. Il Beit Allàh è cinto di due cinture dorate, una in alto, l'altra a basso. Le tegole sono dorate, che sporgono in fuori del terrazzo per la lunghezza d'un braccio. I Mahomettani dicono, che sono d'oro massiccio, come ancora le cinture; ma non è credibile. Servono a gettar l'acqua della pioggia, acciò non guasti i paramenti, che il gran Signore, ed altri Prencipi Mahomettani inviano in dono a gara.* Et nonnullis interjectis. *Non si può entrare in questo Tempio, che stimano sacrosanto, se non quattro volte l'anno. L'una nel Romadan, per lavarlo d'acqua rosa, dopo haverlo ben nettato: ma chi vuol donare un centinaro di Zecchini, trova il modo d'entrarvi.* Et concludit. *Ho saputo tutti questi particolari da un Gentil' huomo degno di fede, che dimorò sette anni al servizio del Re Sceriffo, havendo rinegato: e che io in Damasco ajutai a salvarsi: ed il medemo poi mi fu confermato da molti.*

Hæc

Hæc Auctor de Kaaba, seu Templo Meccano. Sed ea, quæ ad Mahumetum spectant, prosequamur.

CAPUT VIGESIMUMSEXTUM.

De naturalibus, ac moralibus Mahumeti qualitatibus.

IN his utrisque describendis, partim ridiculos, partim mendaces se ostendunt Auctores Mahumetani, ex quibus nonnulli potius ideam perfectissimi Principis, quam Mahumetum describunt. Cæterum ex iis, quæ in vita ejus relata sunt ab ipsis Mahumetanis, potest unusquisque aperte cognoscere, quis, & qualis fuerit Mahumetus. Hic breviter tantum minus incredibilia indicabo.

Fuit Mahumetus staturæ quadratæ, quæ neque in longitudine, neque in brevitate excederet. Color ejus erat albus rubeo temperatus. Paucissimos in capite vel barba canos habebat. Erat perfectissimæ constitutionis, nec macie, nec calvitie deformatus. Habuit oculos nigros cum albedine, in qua apparebant tenuissimæ venæ rubræ. Vox ejus equorum hinnitum referebat: alii dicunt, fuisse aliquanto raucam. Collo erat longiori, barba vero densa. Habuit maxillas læves, ac planas, caput amplum, palmas, ac plantas crassiores. Gravitatem, ac majestatem præferebat. Dulcis erat in loquendo. Latera frontis ejus erant ampla: supercilia tenuia, & disjuncta, cum gibbositate prope superciliorum commissuram. Erat naso aquilino: amplo ore: distitis inter se dentibus: subtilibus capillis. Pilosa habebat brachia & humeros: seriesque pilorum in modum calami decurrebat a summitate pectoris usque ad umbilicum: cæteræ partes pilis omnino carebant. Pinguis fuit, & bene complexus, excepto ventre & pectore. Agiliter, & festine incedebat, & tibiis divaricatis. Tingebat se cypro, & herba catam. Fluebat e plantis pedum ejus humor, qui cum cessabat, relinquebat in eis inflammationem. Utebatur ad iter agendum equo, vel mulo, vel asino (nescio cur camelum omittat.) Confricabat faciem equi sui extremitate manicarum tunicæ. Innitebatur virgæ vel baculo, juxta morem Prophetarum, (ut ipse ajebat:) & ob eamdem rationem pascebat etiam oves, affirmans, nullum fuisse Prophetam, qui oves non paverit. Erat amicus ominis, idest augurii portendentis felicitatem: & abhorrebat ab auguriis infaustis. Cum sternutabat, id sine strepitu faciebat, apponens ori vestem vel manum. Cum dormiebat, sufflabat quidem, sed non ronchizabat. Cum vellet dormire, supponebat palmam manus dexteræ maxillæ suæ. Cum loquebatur, probe verba distinguebat, & ter idem verbum repetebat, ut melius perciperetur. Cæterum parcus erat in loquendo, verbisque æquivocis utebatur: aliquando etiam aliquid poeticum, & parabolicum usurpabat. Erat risus ejus modestus, & placidus: & dum rideret, apparebant dentes ejus genuini, seu molares. Non comedebat accumbens, neque super mensam. Cibos obvios ac vulgares manducabat. Panem etiam vulgarem amabat: & affirmabat Abo-Horeira, illum nunquam satiatum fuisse pane hordeaceo. Transibant unus, vel duo menses, absque eo quod in domo ejus ignis accenderetur: & interim fructibus sustentabatur. Dicere autem consueverat: *Una die esurio, & altera satior.* Vescebatur libenter carnibus gallinæ, & hobaræ, seu otis, quæ est avis valde suavis ad cibum. Erat etiam valde amicus cucurbitæ, quam comedebat expansam in patina. Præterea valde delectabatur armo ovillo, asserens, carnem humeri optimam esse. Comedebat panem cum aceto, dicens, illud esse præstantissimum condimentum. Oleum etiam tum ad cibos condiendos, tum ad corpus ungendum maxime commendabat. Oleribus cujusque generis apprime delectabatur. Nullam vero aliam rem magis amabat, quam suaves odores, seque odoriferis rebus assidue perfundebat, dicere consuetus: *Deus posuit delectationem meam in suavibus odoribus, & in mulieribus.* Et in itineribus semper ferebat secum vasculum unguenti, & stibium, & speculum.

Omitto alias hujusmodi quisquilias circa naturales qualitates, & consuetudines Mahumeti: quemadmodum etiam ea, quæ de moralibus illius virtutibus referunt Scriptores Arabes: hæc enim multo melius ex iis, quæ in vita ejus scripsimus, quam ex Mahumetanorum assentatoriis verbis colliguntur. Et profecto quidquid in laudem illius jactant, dum de virtutibus loquuntur, destruitur ab eo, quod in vita ejus enarrant. Sit exempli loco. Scribunt de ejus virtutibus: *Non rependebat malum pro malo: imo ignoscebat, & condonabat.* At in ejus vita scribunt, eos, qui camelos illius diripuerant, & pastores occiderant, fuisse ab eo crudelissime interfectos, abscissis eorum pedibus, ac manibus, oculisque candenti ferro erutis, atque ita, donec misere animam efflarent, relictos. Scribunt præterea: *Erat omnium modestissimus, & pudore virgines ipsas superabat.* Et nihilominus referunt, illum septennem puellam, nempe Aisam, per vestem attractam extendisse ad se tam inverecunde, ut puella ipsa in eum iratis verbis inveheretur. Scribunt præterea: *Nunquam tetigit manu sua mulierem.* Fieri potest, ut Mahumetus in aliorum conspectu fœminam nullam tetigerit. Satis enim ipsi erat, si, nullo vidente, fœminas quasque libidini suæ obvias contrectaret. Præterea adeo erat in fœminas procax, ut ne filiæ quidem suæ Phatemæ pudori pepercerit, quamvis jam nuptæ. Hæc enim narrat Aly Ebrahim filius Hascem, ex auctoritate Alsadec Giaspher filii Mohammed, prout habetur in vita ipsius Mahumeti scripta ab Auctore libri اعلام النبي *de Signis Divellimis.*

قد بلغنا عـن ابائنا انهم قالوا كان رسول
الله يكثر تقبيل فم فاطمة سيدة نسا العالمين الي
ان قالت له عائشة يا رسول الله اراك كثيرا ما تقبل
فم فاطمة وتدخل لسانك في فيها قال نعم يا عائشة
انه لما اسري بي الي السما ادخلني جبرايل عم الجنة
فناولني من شجرة طوبي وناولني من ثمارها تفاحة
فاكلتها فصارت نطفة في صلبي فلما هبطت الي
الارض وقعت خديجة فحملت بفاطمة فكلما اشتقت
الي الجنة قبلتها وادخلت لساني في فيها فاجد منها
ريح الجنة ومن رايحة شجرة طوبي فهي انسية
سماوية :

Accepimus per traditionem a patribus nostris, Legatum Dei Mahumetum consuevisse multiplicare oscula in ore Phatemæ (filiæ suæ *) Dominæ mulierum omnium sæculorum: ita ut dixerit ei Aisa (* uxor ejus, zelotypia tacta: *) O Legate Dei, ego video te valde frequenter osculari os Phatemæ, & intru-*

intrudere linguam suam in buccam ejus. Respondit ille: Ita est, o Aisa: nam postquam nocturno tempore translatus fui in Cœlum, introduxit me Gabriel, cui sit pax, in Paradisum, & adduxit me ad arborem Tuba (i. beatitudinis) *& præbuit mihi unum ex pomis ejus, & comedi illud, & conversum est in sperma in lumbis meis. Cum autem descendissem in terram, concubui cum Chadige, quæ concepit Phatemam. Quotiescumque ergo subit mihi desiderium Paradisi, osculor illam, & ingero linguam meam in os ejus, & sentio ex ea auram Paradisi, & odorem arboris Tuba, qui est mixtus ex terreno, & cœlesti.* En tibi modestissimus ille, qui nunquam mulieres tetigisse jactatur. Nihil hic dico de adulterio, & incestu illius cum Zainaba, (seu Zenoobia) uxore Zeidi filii sui adoptivi; nihil de intemperantia cum Maria Ægyptia ancilla sua; nihil de aliis ejus hujusmodi flagitiis: de quibus in Prodromi Par. 4. aliquid innuam. Superest nunc, ut nonnulla de iis, quæ ad res Mahumeti pertinent, appendicis loco subjungamus.

CAPUT VIGESIMUM SEPTIMUM.

De Uxoribus, Filiis, aliisque rebus ad Mahumetum spectantibus.

HAbuit Mahumetus, juxta communiorem sententiam, uxores viginti & unam. Alii sex & viginti illi tribuunt: & præter uxores legitimas, quatuor etiam pellices ancillas habuit. Ex prædictis uxoribus sex repudiavit: quinque mortuæ sunt, dum adhuc ipse viveret: undecim vero post mortem ejus, cum quibus matrimonium non consummaverat. Sed cum inter has numeretur Aisa, vel mendacium est, vel ea ad nefariam tantummodo libidinem usus fuit. Prima illius uxor fuit Chadige, qua vivente, nullam aliam accepit uxorem. Jam vero superius diximus ex Mahumetanorum asserto, nullam Mahumetum duxisse uxorem virginem, præter Aisam septennem.

Suscepit Mahumetus ex Chadige quatuor mares, qui omnes in infantia mortui sunt. Quatuor item fœminas, quæ omnes supervixerunt, virisque traditæ sunt ad conjugium. Inter has Phatema Mahumeti delicium, tradita fuit Aly: tantaque in veneratione apud Moslemos habetur, ut mulierum omnium seculorum excellentissima censeatur. Præter filios prædictos ex Chadige, alium genuit Mahumetus ex pellice Maria Cophtha, quem Ebrahim, seu Abrahám, appellavit. Sed hic etiam post paucos ab ortu menses interiit: providente Deo, ne ex tam immani monstro progenies virilis superesset.

Fuerunt præterea illi novem patrui, omnes filii Abdalmotallebi: & sex amitæ e diversis matribus. Nullus vero fuit ei propinquus maternus; *mater enim* ejus Amena nullum habuit fratrem aut sororem. Ipse quoque Mahumetus unicus fuit *parentibus* suis.

Libertos ejus usque ad quadraginta fuisse scribunt; quorum præcipuus fuit Zeidus filius Harethæ, quem in filium adoptavit, & nihilominus abstulit ab eo uxorem, quam impotenter deperibat.

Ancillæ ejus, seu libertæ, septem enumerantur, quarum præcipua fuit Maria Cophtha.

Quindecim famulis ad obsequia sua diversa utebatur.

Habuit quindecim Scriptores, quatuor præcones, octo custodes corporis sui in prœliis.

Illius prælia nonnulli *decem ac novem*: *alii duo &* viginti: alii usque ad septem supra viginti enumerant. Expeditiones tamen ab eo susceptas usque ad quinquaginta recensent.

Decem habuit equos, tres mulas, & quatuor asinos: camelos autem usque ad quadraginta quinque. Centum etiam habebat oves, & unum gallum gallinaceum album. Omnibus his animantibus singillatim proprium nomen imposuerat.

Habuit etiam arma diversa, diversasque vestes, & multa vasa & instrumenta, quæ supervacaneum est hoc loco singillatim recensere.

Hæc sunt, quæ de Mahumeti Vita, ac rebus gestis referunt Historici Mahumetani, & quæ illum non Prophetam, aut Legatum *Dei*, sed *prædonem, impium, lascivum, maximumque hypocritam* fuisse ostendunt. Certe si Mahumetus comparetur, non dico cum aliquo ex sanctioribus Regibus, vel Imperatoribus Christianis, quales S. Ludovicus Rex Galliæ, & S. Henricus Imperator fuere; sed cum multis Principibus Ethnicis, exempli causa, cum Numa Pompilio, secundo Rege Romanorum, cum Vespasiano, Tito, Trajano, eorumdem Imperatoribus (detractis quibusdam *frivolis*, ac ridiculis miraculis, quæ illi affingunt etiam reluctanti, & ea se fecisse neganti) Mahumetus longe illis inferior vitæ probitate; morumque honestate remanebit.

DE ALCORANO.

CAPUT PRIMUM.

De Nomine Alcorani.

ALCORANUS, Arabice القران, est vox deducta a verbo قرء, quod easdem fere significationes habet ac verbum latinum, *legere*, & hebraicum קרא, cum quo etiam convenit in sono. Significat enim legere librum; atque etiam colligere, & congregare plura in unum. Hinc dicimus, *legere flores*, idest colligere. Itaque Alcoranus idem est ac *lectio*, seu *liber lectionis*: eo quod in eo legantur Mahumeticæ Sectæ Sanctiones: vel *collectio*; eo quod in eo collecta sint, quæ sparsim Mahumeto per spatium viginti ac trium annorum revelata esse finguntur: vel quia in eo Saracenicæ legis statuta colligantur.

Notandum est autem القران *Alcoran*, esse cum articulo Arabico ال *al*, qui respondet ex parte Italico, *il*, & Græco ὁ: sed proprie Hebraicæ literæ ה, quam vocant הידיעה idest *notificativam*. Porro sine articulo scriberetur قران *Coran*; & significaret indeterminate quemvis librum legibilem: cum articulo autem prædicto significat determinate Librum specialem legis Mahumetanicæ, respondetque voci המקרא, qua Hebræi sacra Volumina inscribunt, quæ Græci τὰ βιβλία; nos cum iisdem, *Biblia*, appellamus. Ut autem in lege scripta, ita in orali, quæ traditiones a Legislatore non scriptas continet, Hebræorum simias Mahumetani se exhibent. Quemadmodum enim hanc secundam Hebræi משנה *Mischnah*; ita Arabes, Prophetæ sui traditiones سنة *Sonnat*, voce non absimili nuncupant.

Præterea ut Hebræi Sacrorum Voluminum, ita Arabes Alcorani sui non solum Suras seu capita; sed versus, dictiones, & characteres enumeravere. Quin etiam varias lectiones ad eorum imitationem adnotavere, quas in ipsius Alcorani explicatione licebit recognoscere. Extat de illis libellus manuscriptus, Auctore محمد بن محمود بن محمد السمرقندي *Mohammad filio Mahmud filii Mohammad Samarcandita*, in Bibliotheca Illustr. Abbatis D. Erasmi filii celeberrimi Viri Petri de Valle nobilis Romani. Vixit Auctor anno Hegiræ septingentesimo quinquagesimo quarto; qui respondet anno Christi circiter 1354.

Vocatur etiam Alcoranus الفرقان *Alphorcan*, a verbo فرق *distinguere*: quasi distinguat vera a falsis, & licita ab illicitis. Hoc tamen nomine etiam Pentateuchus, & quilibet liber sacer appellatur. Dicitur præterea الذكر *Aldhecr*, idest *Commemoratio*, seu *Commonitio*: quia in eo commemorentur verba Dei, & quia per illa homines commoneantur. Sed hoc nomen commune est etiam Pentateucho, & Evangelio. Vocant etiam Alcoranum simpliciter per Antonomasiam الكتاب, idest *Librum*, sicut Græci sacra Volumina, τὰ βιβλία: & كتاب الله, idest *Librum Dei*: aliisque nominibus, ac titulis honorificis illum insigniunt.

CAPUT SECUNDUM.

De Alcorani idiomate, versionibus, dispositione, & stylo.

ALcoranus Arabico idiomate primo scriptus ac vulgatus est: deinde in Persicam linguam translatus, sed multa cum variatione; ita ut ab Arabico notabiliter dissidere dicatur. In alias linguas, quantum rescire potui, non sinunt Moslemi eum transferri. In Latinum idioma converti curavit Venerabilis Abbas Petrus Cluniacensis. Hæc translatio Basileæ impressa, in Indice Romano merito prohibetur, non tam ob ipsam Alcorani doctrinam, quam propter marginales adnotationes, quæ in impietate Alcoranum ipsum excedunt. Nuper prodiit versio Gallica, a D. de Beyr elaborata. Extat etiam interpretatio Italica, & Hispanica; sed hanc postremam nondum vidi. Ego versionem meam feci, adhibitis doctissimis Alcorani interpretibus Arabibus, sine quorum ope frustra omnino in ea desudassem. Est enim Alcoranus ita obscurus, concisus, perplexus, diffusus, atque elumbatus; ut, nisi illius Expositores suppetias ad ejus intelligentiam ferrent, Oedipo ipsi frustra explicandus traderetur. Verum Arabes etiam Interpretes plerumque divinant, sed falso; & Prophetæ

sui

sui ineptias in mysteria transformant. Quamobrem mirum non est, si in hominum nostrorum versionibus Alcorani, innumeræ prope hallucinationes deprehendantur. Hoc autem me movit, ut interpretationem meam ita concinnarem, ut verbo tenus Arabico textui responderet. Et ut non solum in verbis, sed etiam in sententiis fidem meam ostenderem; obscuriora, ac magis ambigua, quæ in eo reperiuntur, Mahumetanorum Interpretum glossis, partim in ipso textu, partim in notis adjunctis, explicavi.

De Alcorani dispositione ita breviter Auctor celeberrimus inter Mahumetanos محمود ابن عمر الزمخشري *Mahmud filius Omar, vulgo Zamchascerius*, in principio seu *expositionis* Alcorani: الحمد لله الذي انزل القران وفصله سورا وسوره ايات وميز بينهن بفصول وغايات: *Laus Deo, qui demisit e Cœlo Alcoranum, & distinxit eum in Suras* (idest capita:) *Suras vero distinxit in Signa* (idest periodos:) *hæc autem discrevit distinctionibus, & terminationibus*. Notandum hic obiter Suram, Arabice سورة significare *Structuram*, seu seriem ædificii; & convenire prorsus cum Hebraica voce שורה. Minus proprie quidam ex nostris pro *Suris*, seu *Suratis*, scribunt *Azoarat*.

Distinguitur itaque liber totus Alcorani in Suras, seu capita centum & quatuordecim, in qua enumeratione non pauci ex nostris manifeste errant, plures, vel pauciores recensendo. Ex his quædam ita breves sunt, ut tres, vel quatuor versiculos non excedant; quædam vero ad trecentos fere versus, & plerosque satis prolixos perveniant. Itaut similis sit Alcoranus Tigellio illi Sardio, de quo Horatius, lib. 1. Sat. 3 scribit: *Nil æquale homini fuit illi. Habebat sæpe ducentos, sæpe decem servos*. Alias divisiones invenio Alcorani, in quibus tamen non omnes conveniunt.

Inscribuntur autem Suræ vel a prima ipsarum dictione, de more Hebræorum; vel a materia aliqua partiali, quæ in iis tractetur; raro a totali: nam nulla fere Sura habet unam certam materiam; sed per sexcentas nugas inordinatim vagatur. Non tamen inscriptiones, seu tituli earum sunt uniformes in omnibus Alcorani exemplaribus, ut suis locis videbimus.

Præterea quædam ex his Suris inscribuntur مكية i. *Meccanæ*, quia revelatæ dicuntur Mahumeto Meccæ: quædam vero مدنيات i. *Medinenses*, quia tradita sint illi Medinæ. Quædam ex parte Meccanæ sunt, & ex parte Medinenses: quia pars earum Meccæ, pars Medinæ revelata feratur. Quædam dubiæ habentur, quas notant Interpretes his verbis مختلف فيها i. *Variatio est in illa*: quia scilicet non convenit inter Doctores, utrum Meccæ, an Medinæ Mahumetus eas acceperit. Auctor المسعودي *Masaudius*, & alii communiter scribunt, revelatas fuisse Mahumeto Medinæ, triginta ac duas Suras: reliquas vero Meccæ. Est autem Mecca urbs Arabiæ Petrææ, seu juxta alios, Felicis, in qua natus est Mahumetus, & vixit per plures annos. Alio nomine appellatur بكة *Becca*. Medina autem est urbs Arabiæ Petrææ alio nomine يثرب *Jathreb*; ad quam transmigravit Mahumetus ejectus Mecca: vixitq; in ea per decem circiter annos, ac mortuus, sepultusque est. Ibidem nunc illius sepulchrum invisitur, quod multi ex nostris per errorem Meccæ constituunt. Propterea vulgo مدينة النبي *Medinat Annabi*, idest *Urbs Prophetæ*, nuncupatur. Distat autem Mecca a Medina itinere decem dierum.

Suræ, seu capita, ut dixi, distinguuntur in versiculos, quos Moslemi ايات i. *Signa* appellant, quasi quilibet versiculus signum sit vel miraculum. Hæc autem signa dignoscuntur ex terminatione rhythmica in morem carminum Etruscorum. Verum quia hujusmodi rhythmus non semper est uniformis in tota qualibet Sura; ideo in nulla fere est certus numerus signorum: & quidam plura, quidam pauciora constituunt. Eadem signa non sunt regulata numero syllabarum, itaut legitimum carmen efficiant (sicut apud omnes Arabes, Hebræos, Græcos, Latinos, Etruscos, & reliquas fere gentes moris est:) sed sine ulla syllabarum regula, vel numero, sæpe brevius, sæpe longius prosaice decurrunt, donec in rhythmum desinant, qui ut plurimum consonans est, vocali affecta, cum una ex tribus quiescentibus præcedente: ut ونا *una*, ينا *ina*, انا *ano*: itaut Alcoranica Poesis non sit dissimilis ab ea, qua cæci, vel errones in triviis & plateis ex tempore utuntur: imo longe minus lepida & concinna.

Stylum Alcorani Arabes ad cœlum efferunt. Styli autem nomine elegantiam, & pulchram rerum, verborumque dispositionem intelligo. Est sane in Alcorano fluxus quidam verborum ad aurium pruritum ac lenocinium accommodatus: præsertim ubi modum loquendi propheticum affectat, & sacrarum Scripturarum phrasin imitatur. Cæterum ubi e proprio loquitur, nihil habet, nisi quisquilias, & meras ineptias, quas tamen Moslemi pro miraculo venerantur. Sed de hoc Alcorani miraculo fusius proprio in loco differemus.

Dixi, Alcoranum affectare stylum propheticum. Id vero facit non solum in verbis, & sententiis; sed etiam in commutatione temporum, & personarum. Sæpe enim loquens de præteritis, utitur tempore futuro: contra vero futura tanquam præterita enunciat. Sæpe transit a persona tertia in primam, & a prima in tertiam, & a tertia in secundam: quemadmodum videmus in Prophetis, & aliquando etiam in nostris Poetis contingere.

CAPUT TERTIUM.

De Materia Alcorani.

Vix dici potest, quid determinate contineat Alcoranus: est enim miscella, & farrago innumerarum rerum. Zamchascerius, aliique Expositores dividunt materiam Alcorani in متشابه *Assimilatam*, & in محكمة *recte firmatam*, vel *sapienter dispositam*. Prima continet ea, quæ sunt obscuriora intellectu, & vel parabolica, & ænigmatica, vel a Deo revocata, & abrogata. Secunda vero ea, quæ sunt clara, aperta, & ab omni dubitatione remota, & a Deo nunquam revocata, aut abrogata. Sunt enim plura in Alcorano, quæ a Deo retracta-

ta,

ta, & abolita esse dicuntur: de quibus paulo post agemus.

Secundo continet Alcoranus, juxta Gelaleddinum, Auctorem satis celebrem, ac notum, الاحكام والقصص والمواعظ *Judicia, Historias, & Parænes*. Ad Judicia pertinent leges, & sanctiones tam ad res sacras, quam ad politicas spectantes: cujusmodi sunt jejunia, preces, peregrinationes, matrimonia, hæreditates, tribunalia. Ad Historias variæ narrationes, partim e sacris literis (quanquam corrupte) desumptæ: partim fictæ, aut ex libris apocryphis, sed præcipue ex Thalmud Judæorum, excerptæ. Ad Paræneses referuntur hortationes ad novam religionem, ad bella pro ejus defensione ac dilatatione suscipienda, ad eleemosynas, ad preces; deterrendo a vitiis, Paradisi felicitatem pollicendo, extremæ diei rigorem, ac gehennæ pœnas comminando.

Porro in Alcorano modo fingitur loqui Deus, vel Gabriel ad Mahumetum, seu Meccanos, aut alios: modo Mahumetus ipse alloquitur suos asseclas, vel infideles, præsertim Meccanos, vel Judæos, vel Christianos; exprobrando illis impietatem, perfidiam, & errores, & ad sectam suam illos exhortando. Modo loquitur universus cœtus fidelium: modo damnati in gehenna: modo beati in Paradiso: ita ut sit veluti quoddam drama, in quo diversæ personæ loquentes introducuntur.

Quod vero nonnulli ex nostris Alcoranum tam impia, nefaria, scelesta, ac naturæ lumini repugnantia, & præsertim detestabile contra naturam flagitium docere, ac præcipere affirmant, verum magna ex parte esse convincitur. Errores præcipui in eo sunt, Christi divinitatem, ac passionem per mortem Crucis, & mysterium Sanctissimæ Trinitatis negare: historias sacras corrupte confuseque referre, & figmenta quædam nova, præsertim Thalmudica, permiscere. Cæterum nihil fere sacrarum scripturarum intactum relinquit: de Adam & Heva, de Cain & Abel, de Noe, de Henoch, de Abraham, de Isaac & Jacob, & Ismael, de Moyse, & Pharaone, de Saul, David, Salomone, Ezra, Jesu Christo, Beata Virgine Maria, Zacharia, Joanne Baptista, & aliis fere omnibus, qui in sacris libris recensentur. Præterea de Septem dormientibus, de Martyribus sub Dunaan tyranno, & aliis nonnullis historiis Ecclesiasticis. Quin & de Alexandro Magno, Æsopo, & aliis ex historiis profanis. Hæc vero, & alia ad nauseam repetit, & perpetuo crambem recoquit.

Magna vero pars Alcorani in supremi Judicii die, Paradisi gaudiis, & Gehennæ pœnis describendis, vel commemorandis insumitur. Verum in his quoque multa fabulosa, absurda, & ridicula admiscentur. Ad bella contra Infideles pro religione capessenda sæpe suos hortatur. De precibus, eleemosynis, peregrinatione Meccana, jejunio mensis Romadhan, matrimoniis, & aliis sectæ suæ ritibus & institutis multa præscribit. Quædam etiam habet ad virtutes morales, & theologicas spectantia, quæ ex Christianorum libris vel colloquiis hausisse non est dubitandum. Judæos sæpissime insectatur; aliquando etiam Christianos, sed humanius. Aliquando demum Satyris pro Suris utitur, in quibus contra quosdam sibi infestos, præsertim cognatos, pus evomit atque venenum.

Porro ea fuit antiqui hostis versutia, ut ad novæ sectæ fidem facilius conciliandam, transfigurans se in Angelum lucis, inter absurda plurima, falsa, impia, ac ridicula, multa etiam pia, sana, vera, & omnino catholica permisceret: præsertim quæ ad Dei venerationem, cultum, ac magnificentiam spectant. Ejus enim epithetis, laudibus, & encomiis Alcoranus prope totus respersus est. Voluit scilicet inimicus homo zizania bono semini superseminare; quod seductores, ac novarum sectarum auctores pene omnes facere consueverunt, quo simpliciores homines facilius in errores suos attraherent. Recte monet S. Augustinus lib. 2. quæst. Evang. cap. 40. *Nulla falsa doctrina est, quæ non aliqua vera permisceat.* In Apocalypsi cap. 13. *Bestia illa horribilis*, quæ fortasse Mahumetum præsignabat, *habebat cornua duo similia Agni: sed loquebatur ut Draco.* Apparet prima fronte Alcoranus similis sacris Libris utriusque Testamenti; quid enim sanctius, quam prima illa ejus verba: الحمد لله رب العالمين : الرحمن الرحيم : مالك يوم الدين : اياك نعبد واياك نستعين : اهدنا الصراط المستقيم : صراط الذين انعمت عليهم غير المغضوب عليهم ولا الضالين : *Laus Deo Domino Mundorum: Miseratori, Misericordi, Regnanti diei Judicii. Te adoramus, & opem tuam imploramus. Dirige nos ad viam rectam: viam illorum, erga quos beneficus fuisti, non eorum, in quos iram exercuisti; neque eorum, qui erraverunt.* Quis credat tam pia ac sana verba, vel ab impio insanoque Auctore prolata fuisse; vel summæ impietati pro larva tantum deservire? Et tamen ita est. Imo quia Alcoranus sic pietate larvatus incedit, nec est, qui larvam detrahere illi studeat, aut curet; totum jam pene Orbem decepit. Plures, fateor, contra Alcoranum scripsere: sed plerique vel falsa crimina objicientes, vel vera prætermittentes, Mahumetanos in errore suo non parum confirmavere.

CAPUT QUARTUM.

De Alcorani Auctore.

RElictam hoc loco non quidem ea, quæ ad Mahumeti vitam, ac res gestas pertinent: nam de his ex professo superius egimus; sed præcise, quid nostri de Alcorani Auctore sentiant. Deinde etiam Moslemorum sententiam in medium adducam. Demum quid ego ipse mihi persuadeam, breviter aperiam.

Communis nostrorum opinio est, Monachum quemdam, Sergium nomine, Alcoranum scripsisse, vel in illo scribendo Mahumetum adjuvisse. Sed quis fuerit iste Sergius, non omnes conveniunt: neque etiam eodem modo rem ipsam Auctores referunt. S. Petrus Paschasius Martyr, Giennensis Episcopus, ex Ordine S. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, qui vivebat anno Christi millesimo trecentesimo, in sua historia Mahumetica cap. 8. scribit, Monachum quemdam (nomen reticet) valde doctum, & sapientem, sed ambitiosum, & honoris cupidum, cum Romam profectus ad honores aucupandos, non posset assequi suum intentum, decrevisse aliquid mali contra Romanam curiam, & christianam Religionem moliri. Itaque Roma discedens, contulit sese in regiones Maurorum, quos Saracenos, & Agarenos, &

Isma-

Ismaelitas appellabant: *& potest esse* (inquit Auctor,) *ut prædictus Monachus natus sit in illa Mauria majori, ubi sunt Æthiopes: nam falsus, & fallax in omnibus suis factis, ac verbis erat*. Cum autem venisset ad populum quemdam, qui nuper Christi fidem amplexus fuerat, ut eos facilius deciperet, vitam eremiticam instituit: & cum simulatione magnæ sanctitatis, & vitæ austeritatis, in eremo juxta civitatem seorsim ab aliis degebat. Ibi Mahumetus adhuc adolescens patrui sui camelos pascebat. Monachus videns adolescentem vivacis indolis, ingenio acutum, & forma decorum, cœpit cum illo familiariter agere, eumque palpare, ac lenocinari, & multa docere, quæ ipsi placere intelligebat. Tandem pollicitus est illi, si sibi fidem servaret, magnum ipsum Principem, multarumque urbium Dominum effecturum. Promittenti Mahumeto fidem præcepit Monachus, ut adduceret ad se duos vitulos; album alterum, alterum variegatum; & columbam candidam. Jussit vero, vitulum album ita sub terra clausum custodire, ut nullus eum videret: interim ipse solus pasceret eum, & cum eo sæpe luctaretur, atque ad humum illum dejiceret. Variegatum vero assuefaceret comedere semper in sinu suo: columbam autem accipere cibum ex aure sua dextera. Omnia adamussim executus est adolescens. Moritur interea Rex urbis illius sine prole. Cives non solum de eligendo novo Rege; sed etiam de religione, ac lege mutanda (quippe Christiana jam suscepta nimis dura videbatur) cœperunt deliberare. Ortæ propterea inter eos dissensiones, ac turbæ magnæ; ad quas sedandas, Monachum illum sanctum universi conveniunt. Ille octo dierum spatium ad respondendum petit: divino lumine ac miraculo hic opus esse affirmat. Jussit interim Mahumetum, taurum album e subterranea cava eductum, liberum dimittere: & quinque utres aqua plenos terræ infodere, humoque operire. Redeunt post septimam diem cives. Suadet Monachus, ut Regem eligant illum, qui taurum album in proximis sylvis errantem colluctando ad terram dejecisset. Id cum frustra multi tentassent, Mahumetus facile effecit cum benedictione Monachi, qui eum jam in discipulum adoptaverat, ac suis artibus probissime instruxerat. Universi itaque Mahumetum in Regem elegerunt. Cum vero esset hora meridiana, & populus siti laboraret, Mahumetus a Monacho præmonitus, oravit Deum, ut electionem suam miraculo confirmaret. Tunc baculo perfodiens terram, sub qua erant quinque utres aquæ absconditi, ita illos perforavit, ut aqua super faciem terræ efflueret; ex qua populus bibit non tam ad sedandam sitim; quam ad pietatem ostentandam. Novum itaque Regem, ac taurum album duxerunt in urbem: & tauro ad sacrificium mactato, per octo dies festum egerunt. Interim Mahumetus novam legem traditurus, jussit populum per decem dies in Ecclesia orare, dum ipse ad magistrum suum pergeret, rogaretque, ut a Deo legem sibi obtineret. Eo temporis intervallo ad Monachum profectus, una cum illo Alcoranum consarcinavit, quem aureis characteribus eleganter conscriptum tauri variegati cornibus alligarunt. Postea descendit Mahumetus ad populum, qui in Ecclesia orabat, dixitque, se legem a Deo per preces magistri sui obtinuisse, non tamen secum detulisse, quia Deus illam per Angelum ad eos missurus erat. His dictis, cum thronum ascendisset, cœpit ad populum concionari. Interea taurus, qui Mahumetum procul insecutus fuerat, advenit cum Alcorano cornibus alligato, & expanso: & transiens per medium populi, cecidit ad genua Mahumeti, & caput, de more, in sinu illius deposuit, in quo semper cibum capere consueverat. Mahumetus legem reverenter accepit: taurus vero (quem omnes Angelum esse crediderunt), ad montem reversus est. Deinde librum aperuit, ac legit populo; ante precatus Deum, ut veritatem legis illius novo miraculo comprobaret. Dum ergo legeret, ecce columba illa, ex composito a Monacho dimissa, volavit super humerum dexterum Mahumeti, & rostrum in auriculam ejus immisit, ut grana, sicut erat assueta, comederet; statimque avolavit. Repente autem diabolus Mahumetum obsedit, & in terram, ore, manibus, & pedibus contortis dejecit. Ille vero spumans, super templi pavimentum volutabatur, non sine magno populi metu, ac terrore. Sed accedentes servi, sindone illum cooperuerunt. Tandem in se reversus dixit, eo tempore sibi Angelum apparuisse, novamque legem explicuisse. Hæc summatim ex S. Paschasio.

Auctor quidam recentior sub nomine *Michaelis Febure*, in opere inscripto, *Teatro della Turchia*, rem ita refert. Mahumetus militans in exercitu Heraclii, ab eo descivit: & magna seditiosorum turba coacta, cœpit sese ut eorum Principem gerere. Advenit eodem tempore in Arabiam Sergius quidam Monachus Nestorianus, qui ob hæresim a patria ejectus fuerat. Et cum Mahumetum nova molientem reperisset, sese illi adjunxit: & hortatus est eum ad novam religionem cum novo Imperio instituendam. Sed quia Mahumetus erat homo idiota, & legendi, scribendique prorsus ignarus, Sergius instruxit eum in rebus biblicis, licet cum satis levi tinctura, & cum multis erroribus. Refert deinde Auctor miraculum fictitium columbæ, quo Sergius induxit populum ad eligendum Mahumetum in Regem, tanquam Prophetam, & Legatum Dei, cui per Angelum Gabrielem Deus ipse secreta sua revelaret. Facile id populo rudi, atque omnis religionis experti persuasum. Interim Sergius una cum Mahumeto Alcoranum conscribit. Tum jubet populum in locum quemdam desertum convenire: Deum quippe ibi legem suam ipsi, ut quondam Moysi, traditurum. Erat bi puteus siccus, in quem nebulonem quemdam Apostatam cum Alcorano scripto descendere, ac delitescere antea fecerant. Convenit frequentissimus populus, Sergius librum simillimum illi, quem intra teum Apostata tenebat, sed sine ulla scriptura, tumque album, populo ostendit. Promittit, d... Dei in eo novam legem scribendam: mox funiculo alligatum, in puteum demittit. Apostata totius technæ conscius librum demissum, qui scriptura carebat, solvit: scriptum vero, quem ipse tenebat, funiculo alligat. Sergius extrahit, ac populo ostendit. Obstupuere omnes. Tum Sergius, ne fraus detegeretur, ita populum allocutus est: Ne sanctissimus hic puteus per casum alicujus bestiæ in illum coinquinetur, lapidibus eum replete. Id statim fecere: & miserum illum Sycophantam ibidem sepelierunt. Hactenus Auctor allegatus.

Hæc est communis cæterorum ex nostris opinio; & cum his duobus omnes fere conveniunt. Et quidem Mahumetum in conscribendo Alcorano, Christianum aliquem vel Judæum adjutorem habuisse, communis erat Meccanorum opinio eo ipso tempore, quo idem illum recitabat. Quamobrem Sura 16. quæ inscribitur النحل 2. *Apit:* §. 106. hæc legimus: ولقد نعلم انهم

انهم يقولون انما يعلمه بشر *Et jam quidem novimus eos dicere: Profectò docet eum homo*; i. aliquis homo. Sed ut ostendat hoc esse falsum, respondet: لسان الذي يلحدون اليه اعجمي وهذا لسان عربي مبين: *Lingua, ad quam illi inclinant, est barbara: at hic* (nempe Alcoranus) *est lingua Arabica elegans*. Ac si diceret: Christiani, & Judæi loquuntur Græce, vel Hebraice, vel alio idiomate barbaro: quamobrem non possunt docere Mahumetum linguam Arabicam elegantem, qua utitur Alcoranus.

Ariolantur hic Expositores, ut divinent, quisnam fuerit ille homo, qui asseritur fuisse Mahumeti Magister. Zamchascerius hæc habet: ارادوا بالبشر غلاماً كان لحويطب بن عبد العزي قد اسلم وحسن اسلامه اسمه عايش او يعيش كان صاحب كتب وقيل هو جبر غلام رومي كان لعامر بن الحضرمي وقيل عبدان جبر ويسار كانا يصنعان السيوف بمكة ويقرءن التوراة والانجيل فكان رسول الله اذا مر وقف عليهما يسمع ما يقرءان فقالوا يعلمانه فقيل لاحد منهما فقال بل هو يعلمني وقيل هو سلمان الفارسي: *Per hunc hominem indicabant juvenem quemdam famulum Haviteb filii Abdaloza, qui Mahumeti religionem sincere amplexus fuerat, nomine Aise, vel Jaise, qui erat librarius. Alii dicunt, fuisse Habar juvenem Romanum, seu Græcum, qui erat in famulatu Amer Ebnolchadhermii. Alii volunt, fuisse duos servos, Habar, & Jasar, politores gladiorum in Mecca, qui legebant Pentateuchum, & Euangelium. Cumque Legatus Dei transiret per eorum officinam, consistebat, & audiebat id, quod legebant. Quamobrem dicebant Meccani: Hi docent eum. Sed unus eorum interrogatus de hoc, respondit: imo potius ille docet me. Alii volunt hunc fuisse Salman Persam*. Hactenus Zamchascerius. Jahias ita rem narrant: انما يعلمه بشر يعنون عبداً لابن الحضرمي وكان رومياً صاحب كتب في تفسير قتادة اسمه جبر وقال بعضهم هو عداس غلام عتبة بن ربيعة: *Certe docet eum homo. Per hunc hominem innuunt servum quemdam Ebnolchadhermii, qui erat Romanus, & librarius, ut affirmat Cottada. Vocabatur autem Habar. Alii malunt, hunc fuisse Adas famulum Otaba filii Rabia*. Gelaleddinus autem ita sentit: يعلمه اي القران بشر وهو قين نصراني كان النبي يدخل عليه: *Docet eum, nempe Alcoranum, homo: hic autem erat Cain Christianus, cujus domum Propheta frequentabat*. In ipso Alcorano, Sura 25. quæ inscribitur الفرقان *Alforcan*, §. 4. confirmatur non parum hæc opinio, dum scribitur: وقالوا الذين كفروا ان هذا الا افك افتراه واعانه عليه قوم اخرون: *Et dixerunt infideles: non est hic* (Alcoranus) *nisi mendacium, quod confinxit* (Mahumetus:) *& adjuverunt eum ad hoc homines alii*. Et §. 5. وقالوا اساطير الاولين اكتتبها فهي تملي عليه بكرة واصيلا: *Et dixerunt* (Infideles:) *Narrationes antiquorum* (nempe continet hic Alcoranus,) *quas ipse descripsit, dum leguntur ei mane, & vespere*. Gelaleddinus pro *hominibus aliis*, intelligit aliquos من اهل الكتاب *ex familia Libri*, Judæos scilicet, vel Christianos, qui mane & vespere, (i. quotidie) docebant eum res Alcoranicas, quas ipse in librum suum referebat. Zamchascerius etiam intelligit Judæos: & addit: وقيل عداس مولى حويطب بن عبد العزي ويسار مولى العلا بن الحضرمي وابو فكيهة الرومي قال ذلك النضر ابن الحارث بن عبد الدار: *Alii dicunt*, (eum qui docebat Mahumetum) *fuisse Adas libertum Haviteb filii Abdaloza, & Jasar libertum Alola filii Chadhermii. Et Abu-phaKiha Romanus asserit, hunc fuisse Nedhar filium Hareth filii Abdaldar*. Notat autem hic Zamchascerius, non esse intelligendum Mahumetum scripsisse hæc per se, cum esset idiota, sed per alium.

Ut autem ad Sergium redeamus, Masaudius putat, illum eumdem esse ac Bahiram: ita enim scribit in capite الفترة: nempe de iis, qui fuerunt inter Christum, & Mahumetum: ومنهم بحيرا الراهب وكان مومنا علي دين المسيح واسم بحيرا في كتب النصاري سرجس وكان من دير عبد القيس: *Et inter hos fuit Bahira Monachus, qui profitebatur religionem Christianam. Nomen autem Bahira in libris Christianorum idem est ac Sergius. Erat vero Monachus in Monasterio Abdolcasi*. Sed paulo infra in c. de nativitate Mahumeti, appellat hunc eundem Bahiram نسطور Nestorium. Id tamen puto ex errore Auctoris; quippe qui audiens Bahiram fuisse Nestorianum (quemadmodum affirmat Georgius Monachus Scriptor Arabs, sed Christianus.) confundit illum cum ipso Nestorio. Porro Georgius hic, quem dixi, ita scribit in Dialogo cum Principe Saracenorum nomine Abusalama: اعلم يا ابا سلامه ان محمد كان من الاعراب من بني قريش من امة اسماعيل بن هاجر المصرية زوجة ابراهيم وكان رجلا عربيا جملا مسافرا يتردد بسفره الي بيت المقدس فالتقي برجل نصراني تابع مذهب نسطور اسمه بحيرا فلما استخبره ذلك عن مذهبه ودينه ولما علم بحيرا انه من تلك القبيلة رق علي سبيل الالفة والوه فالزمه المعرفة بالله وتلي عليه فصول من الانجيل والتوراة والزبور ولما عاد الي ارضه والي امته قال لهم ويحكم انتم علي ضلال مبين: *Scias, o Abusalama, Mahumetum fuisse Arabem ex Tribu Cora-*

Cerasina, ex progenie Ismael filii Hagar Ægyptiæ, ancillæ Abrahæ: eratque homo Arabs, camelorum ductor, qui mercatura exercenda gratia proficiscebatur in Jerusalem. In itinere autem receptus fuit a quodam homine Christiano Secta Nestoriana, qui vocabatur Bahira. Cum vero hunc interrogasset Mahumetus de Secta & Religione ipsius, & intelligeret Bahira, illum esse Saracenum: ex mera amicitia & charitate imbuit eum cognitione Dei, legitque illi aliquot capita Pentateuchi, Evangelii, & Psalmorum. Reversus autem Mahumetus in terram suam, & ad gentem suam, dixit: O vos miseros! Certe vos versamini in errore manifesto. Hæc Georgius.

Volui hæc ex Arabibus ipsis Scriptoribus referre, ut omnes intelligant, non esse novum nostrorum inventum id, quod dicitur de conscriptione Alcorani facta a Sergio, vel Bahira, vel alio Christiano, aut Judæo, simul cum Mahumeto; cum etiam, Mahumeto ipso vivente, hoc idem Arabes Meccani dictitarent.

Sed venio jam ad Mahumetanorum sententiam. Negant hi, Alcoranum a Mahumeto scriptum fuisse, quem ipsi النبي الامي i. *Prophetam idiotam*, nimirum legendi scribendique prorsus ignarum fatentur. Negant etiam, ab ullo homine, sive Arabe, sive extraneo confectum ac traditum fuisse a Mahumeto: quippe qui sit liber tantæ excellentiæ, ut, Alcorano ipso teste, Sura 17. الاسرى *De itinere nocturno* §. 92. لئن اجتمعت الانس والجن على ان ياتوا بمثل هذا القران لا ياتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرا: *Si simul congregarentur homines, & Dæmones, ut facerent aliquid simile huic Alcorano, nunquam id efficere possent, etiamsi mutuo se se ad hoc adjuvarent.* Communis igitur, & certissima Moslemorum fides est: sicut Pentateuchum Moysi, & Evangelium Christo, & alios Sacros libros aliis Prophetis; ita Alcoranum Mahumeto a Deo ipso traditum fuisse. Sed quomodo, aut quando id factum sit, nunc audies.

Primo: Constanter credunt, Alcoranum esse æternum: imo & increatum (licet hoc nonnulli negent) semperque fuisse apud Thronum Dei in Tabula quadam, seu Libro immensæ magnitudinis, quam vocant اللوح المحفوظ *Tabulam custoditam*: in qua omnia præterita, præsentia, & futura descripta sunt. Non desunt, qui asserant, Alcoranum in ipsa Dei essentia custodiri.

Secundo: Credunt in mense Rhamadan, Moslemorum jejuniis sacro, in nocte quadam, quam vocant ليلة القدر *noctem potentiæ* (seu potius *dispositionis*, quia in ea disponuntur, & determinantur a Deo omnia, quæ anno illo futura sunt) eumdem Alcoranum demissum fuisse per Gabrielem a Throno, sive ab essentia Dei, usque ad السما الدنيا *Cœlum infimum*, nempe Cœlum Lunæ, scriptum in charta papyracea, in unica summa, seu volumine.

Tertio: E Cœlo Lunæ Gabrielem revelasse Mahumeto singulos versiculos (vel plures simul) Alcorani, variis in locis ac temporibus, in Mecca, seu Medina, per spatium viginti trium annorum, juxta rerum exigentiam. Singuli quippe versus, seu singulæ Suræ, revelabantur a Gabriele, quando aliquid peculiare Mahumeto contingebat. Hæc omnia clarius videbimus in ipso Alcorano, & præsertim in Sura 97. quæ inscribitur سورة القدر *Sura potentiæ*, seu dispositionis, aut decreti.

Quarto: Tradunt, Mahumetum, quando aliqui versus ei revelabantur, illos Amanuensi suo scribendos, ac servandos tradidisse, qui confusim eos in capsa collocabat: itaut certo sciri non possit, quonam tempore quilibet Alcorani versiculus traditus fuerit: quantumvis in hoc Expositores Moslemi divinare conentur. Asserunt plerique, primos versiculos fuisse illos, qui leguntur in principio Suræ 96. اقرا باسم ربك الذي خلق خلق الانسان, *Lege in nomine Domini tui, qui creavit: creavit hominem, &c.* Itaque cum Alcoranus, quem præ manibus habemus, non sit scriptus juxta ordinem, quo traditus est, sed præpostere, & confusim, non potest esse Alcoranus ille æternus, & increatus in Throno, seu essentia Dei, nisi ille etiam sit ita præpostere consarcinatus, & confusus.

Quinto: Non solum Mahumeti Amanuenses, sed multi etiam e populo, dum ipsis Alcorani versus recitarentur, in chartulis, seu membranis adnotabant; plures etiam contenti erant eosdem memoria retinere. Sed qua fide utrumque factum sit, tu cogita.

Sexto: Certum est, Mahumetum nullum Alcoranum integrum perfectumque reliquisse. Id constat tum ex jam dictis; tum quia ex Alcorano ipso habetur, Mahumetum illius versus recitare consuevisse, repetendo in morem psittaci ea, quæ Gabriel sibi dictitabat: tum demum quia, ut Moslemi communiter tradunt, idem Gabriel semel in anno Alcoranum suum Mahumeto ostendebat: ultimo vero vitæ ejus anno duabus vicibus ostendit. Ex quo constat, Mahumetum Alcoranum nullum proprium habuisse.

Septimo: Certissimum est apud Moslemos, post mortem Mahumeti, Abubacrum, qui illi in imperio successit, cum videret Alcoranum esse tantum in membranis, seu chartulis quibusdam, & hominum memoriis, collegisse hujusmodi chartulas, & expiscatum fuisse e singulorum memoria id, cujus recordarentur, atque ex his Alcoranum compegisse, quem Haphsæ Mahumeti uxori tradidit custodiendum. Cum vero illius exemplaria in varias Mahumetanorum provincias transmissa fuissent, & magna inter ea diversitas reperiretur, atque unaquæque Provincia Alcoranum suum cæteris præferret; Othman, qui Abubacro in imperio successerat, jussit a quatuor sapientibus describi plura exemplaria ex Codice Haphsano; & cæteris suppressis, voluit illa pro legitimis haberi. Verum neque Codex ille Haphsanus erat adeo sincerus, ut non multa in eo a sapientibus illis fuerint correcta: & nihilominus sunt hodie in exemplaribus Alcorani multæ lectiones variæ, & quæ non raro sententiam immutant, ut in Alcorano ipso licet recognoscere.

Quod vero spectat ad collectionem illam, & correctionem Alcorani factam per duos Chaliphas, Abubacrum, & Othmanem post mortem Mahumeti, ita scribit doctissimus inter Moslemos Ismael Sciahinsia, in vita Abubacri: ولما راى ابو بكر كثرة من قتل امر بجمع القران من افواه الرجال وجريد النخيل والجلود

والجلود وترك ذلك المكتوب عند حفصة بنت عمر زوج النبي صلى الله عليه وسلم ولما تولى عثمان وراى اختلاف الناس في القران كتب من ذلك المكتوب الذي كان عند حفصة نسخا وارسلها الى الامصار وابطل ما سواها : *Cùm autem vidisset Abubaker multitudinem eorum, qui occisi fuerant, jussit in unum volumen colligi Alcoranum ex ore hominum, & membranis palmarum, & pellium: & reliquit hujusmodi volumen penes Haphsam filiam Omar uxorem Mahumeti. Verum cum imperium obtinuisset Othman, & vidisset homines valde discrepare inter se propter varias lectiones: descripsit ex illo Codice, qui erat penes Haphsam, exemplaria, & misit ea per Provincias, & abolevit omnes alios Codices præter istum.* In vita autem Othmanis hæc habet: ثم دخلت سنة ثلاثين فيها بلغ عثمان ما وقع في امر القران من ان اهل العراق يقولون قراننا اصح من قراءة اهل الشام لاننا قرانا على ابي موسى الاشعري واهل الشام يقولون قراءتنا اصح من قراءة اهل العراق لاننا قرانا على المقداد ابن الاسود وكذلك غيرهم من الامصار فاجمع رايه وراي الصحابة على ان يحمل الناس على المصحف الذي كتب في خلافة ابي بكر رضي الله عنه وكان مودعا عند حفصة زوج النبي صلعم ويحرق ما سواه من المصاحف التي بايدي الناس ففعل ذلك المصحف مصاحف وحمل كلامها الى مصر من الامصار وكان الذي نسخ المصاحف العثمانية بامر عثمان زيد ابن ثابت وعبد الله ابن الزبير وسعيد ابن العاص وعبد الرحمن ابن الحارث ابن هشام المخزومي : وقال عثمان اذا اختلفتم في كلمة فاكتبوها بلسان قريش فانما انزل القران بلسانهم : *Ingresso anno Hegiræ trigesimo pervenit ad notitiam Othmanis, id quod evenerat circa Alcoranum: nimirum Eracenses dicebant: Alcoranus noster habet veriorem lectionem, quam Alcoranus Syrorum: nos enim legimus illum secundum Abumusam Alasciaraum. Syri vero dicebant: Alcoranus noster est melioris conditionis, quam Alcoranus Eracensium: nos enim legimus illum secundum Mecdadum filium Assuadi. Et ita cæteræ Provinciæ inter se contendebant. Convenit igitur Othman una cum Primatibus Mahumetanorum, ut cogeret homines ad usum illius codicis, qui scriptus fuerat in Principatu Abubakri, & asservabatur penes Haphsam uxorem Prophetæ: & comburerentur cætera omnia exemplaria, quæ per manus hominum circumferebantur. Fecit igitur hoc Othman, & describi jussit e Codice Haphsano multa exemplaria, quæ transmisit per singulas Provincias. Illi autem, qui jussu Othmanis descripserunt exemplaria e Codice Haphsano, fuerunt Zeid filius Thabet: Abdallah filius Zobeir: Saïd filius Alaas: & Abderrahhman filius Hareth filii Hasciam Machzumensis. Dixit autem his quatuor Viris Othman: Cum discrepantes fueritis inter vos circa aliquam dictionem; scribite illam lingua Coraisina: Alcoranus enim in hujusmodi lingua traditus fuit.* Hactenus Sciahinsciah. Abugiaaphar etiam Chronologus primarius, quem in compendium redegit Almacinus, in vita Abubacri ita scribit: ان ابا بكر رضي الله عنه اول من جمع القران من اللوحين فانه لما اصيبوا المسلمون باليمامة خاف ان يعدم من القران شيء وانما كان في صدور الرجال وفي الرقاع بين اللوحين وسماه مصحفا : *Abubacer fel. mem. primus fuit, qui collegit Alcoranum ex duabus tabulis. Cum enim Moslemi adversam fortunam in Jemama habuissent, timuit, ne aliquid Alcorani periret: erat enim solum in hominum memoria, & in schedulis inter duas tabulas: & appellavit eum Mosaphum. i. Codicem.* Ex his constat, valde dubiam, & incertam esse Alcorani fidem.

Prodrom. ad refut. Alcorani.

Sed non dissimulabo, hoc ipsum quod ex Auctoribus Mahumetanis adduxi, paulo aliter referri a Patre Vincentio Maria de S. Catharina, Carmelita discalceato, in itinere ad Indias Orientales lib. 1. cap. 17. ubi scribit: Sergium indignatum, eo quod se Constantinopoli ejectum vidisset, cum Mahumeto societatem junxisse, & cum eodem Alcoranum composuisse, cujus prima structura adeo rudis erat, & incondita, ut Arabes pudore illius affecti, legemque tam ineptam ac barbaram dedignati; quatuordecim suorum doctissimos Damasci collegerint, qui Alcoranum ad talem styli elegantiam redegere, ut hoc tempore nihil illi par, nihil simile esse, aut fieri posse ab insulsis Mahumetanis censeatur. Hæc ille. Non tamen omnem fidem iis, quæ a nostris circa hoc argumentum dicuntur, haberi volo; quippe non raro eos improbabilia, minimeque vero similia afferre video.

Illud certissimum est, in Alcorano, etiam prout hodie extat, maximam confusionem ac perturbationem ex testimonio ipsorum Mahumetanorum reperiri. Inter hos Jahias Ebnosalam Bosrensis, in principio Expositionis Alcorani hæc habet. بعض الايات نزلت الاية منها قبل الاية وهي بعدها بالتاليف وقد فسرنا هذه الوجوه في مواضعها من التفسير : وان ما نزل بمكة فهو من المكي وما نزل في قدوم المدينة فهو من المدني : وما كان من القران يا ايها الذين امنوا فهو مدني : وما كان يا ايها الناس فهو مكي او مدني واكثر مكي : قال يحيى : ولا يعرف تفسير القران الا من عرف اثني عشر خصلة : المكي والمدني : والناسخ والمنسوخ : والتقديم والتاخير : والمقطوع والموصول : والخاص والعام : والاضمار والعربية : واخبرني صاحب لي عن سعيد بن ابي عروبة عن قتادة ان حذيفة بن اليماني قال لعثمان ابن عفان ما كنت صانعا اذا قيل قراءة فلان وقراءة فلان كما صنع اهل الكتاب فاصنعه الان : فجمع عثمان الناس على هذا المصحف وهو حرف زيد : وحدثني الحسن بن دينار عن محمد بن سيرين ان جبرائيل كان ياتي

D 2 النبي

النبي ع م تيعرض عليه القرآن عرضة كل علم ناما كان العلم الذي تبض فيه لناه نعرض عليه مرتين: قال ابن سيرين فكانوا يرون ان تركم تنا هذه هي الارمة الاخري : قال يحيي: وحدثونا ان السور لم تنزل كل سورة منها جملة لا اليسير لكن النبي ع م قد كان سمي ولمر لهم كلما نزل من القرآن شيا ان يضعوه من السور في المصحف الذي يامرهم فيه حتي تمت السور: وكان يامر ان يجعل لية كذا بين ظهرين كذا وكذا من السورة : وقد انزل المكي قبل المدني ولن هذا التاليف الذي الـى بين السور لم ينزل علي هذا التاليف ولكنه ومع هذا لم يجعل المكي من السور علي حدة يتبع بعضه بعضا في تاليف السور: وقد نزل بمكة بعض ما امر به لما يكون بالمدينة يعملون به اذا قدموا المدينة ولن بعض الايات نزل منها قبل الصلاة وهي بعدها في التاليف وقد فسرنا هذه الوجوة في مواضعها من التفسير وان ما نزل بمكة وما نزل في طريق المدينة قبل ان يبلغ النبي المدينة فهو من المكي وما نزل علي النبي في اسفاره بعد قدوم المدينة فهو من المدني : قال محمد : وجميع ما نقلته من كتاب يحيي فقد اخبرني رحمه الله:

Quidam versiculi traditi sunt ante alios, qui tamen postponuntur in ordine Alcorani. Jam vero explicavimus hec suis locis in expositione Alcorani. Porro id quod traditum fuit in Mecca, id inscribitur Meccanum. Quod vero traditum in adventu in Medinam, id inscribitur Medinense. Quoties in Alcorano dicitur: O qui crediderunt: est Medinense. Quoties vero dicitur: O homines; est Meccanum, vel Medinense; sed plerumque Meccanum. Non poterit autem rite exponere Alcoranum, nisi qui probe calluerit duodecim illius proprietates, nimirum: Meccanum, & Medinense: Abrogatum, & Abrogans: Præpositum, & Postpositum: Disjunctum, & Conjunctum: Peculiare, & Commune: Implicitum in intentione, & Explicitum in verbis. Narravit autem mihi amicus meus ex eo, quod audierat a Saido filio Abu-Arve, qui audierat a Catada: Hedespham filium Jemanii dixisse Othmani filio Ophanis: Non faciebas (cum tibi dicebatur: Ita lege talis (in Alcorano: *) & ita talis, & ita talis) sicut fecerant Judæi in suis Bibliis: fac igitur nunc hoc. Congregavit ergo Othman homines super hoc exemplar: & ipse expunxit ex eo superflua. Et narravit mihi Hasan filius Dinar, se audivisse Mohammad filium Sairin dicentem: Consuevisse Gabrielem venire ad Prophetam Mahumetum, & ostendere illi Alcoranum semel per singulos annos. Cum autem advenisset annus, in quo mortuus est, apparuit illi Gabriel, & ostendit ei Alcoranum duabus vicibus. Dixit filius Sairin: Existimabant igitur, hunc Alcoranum, prout nos legimus, esse illum eumdem, quem Gabriel ostendit Mahumeto ultima vice. Narraverunt etiam nobis, Suras Alcorani non traditas fuisse singulas in una summa,* (totas scilicet & integras,) *nisi paucas. Sed Propheta Mahumetus jam nomen indiderat Suris, & præceperat Amanuensibus, ut quoties traditum fuisset aliquid Alcorani, ponerent illud in Suris eo in loco, quem præcepisset illis, donec perficerentur, seu complerentur Suræ. Præcipiebat autem, ut poneretur in principio Surarum id, quod erat Medinense ante Meccanum. Veniebat autem Gabriel ad Prophetam Mahumetum, & dicebat illi: Deus benedictus & excelsus præcipit tibi, ut ponas versiculum talem in medio talis, vel talis Suræ. Et jam quidem Suræ Meccanæ traditæ sunt ante Suras Medinenses: quamvis hic ordo, quo nunc disposita sunt Suræ, non sit idem ordo, quo tradita sunt. Verumtamen præsens Alcorani dispositio non collocat Suras Meccanas omnes simul separatas a Medinensibus, cum consequentia unius post aliam in ordine Surarum. Neque collocat Suras Medinenses separatim cum consecutione unius post aliam in serie Surarum. Porro nonnulla tradita sunt in Mecca cum præcepto faciendi ea, quando pervenissent in Medinam, eo quod ad illud tempus pertinerent: quamvis quidam versiculi traditi sint Mahumeto ante alios, qui nunc in dispositione Alcorani iisdem postponuntur. Porro id, quod revelatum fuit in Mecca, & in itinere, antequam perveniret Mahumetus in Medinam, pertinet ad Suras Meccanas. Quod autem revelatum fuit Prophetæ in aliis itineribus ejus post adventum in Medinam, pertinet ad Suras Medinenses. Dixit Mohammad: Omnia, quæ transcripsi ex libro Jahiæ, jam ante audiveram a patre meo fel. mem.* Hactenus Jahias, vel potius Mohammad filius Abdallah Zemanin, qui Jahiæ historiam in compendium redegit.

Hæc omnia satis confirmant id, quod dicebam, nempe in Alcorano universa esse perturbata: cum in eadem Sura confundantur Meccana cum Medinensibus, & anteriora cum posterioribus. Quamobrem impossibile est Expositoribus Moslemis Alcorani intelligentiam assequi, cum incertis tantummodo conjecturis, fallacique famæ inniti illos oporteat: id quod ingenue fatetur celeberrimus ille Interpres Ahmed filius Mohammed Thalebiensis, cognomento القسطلانة *Castalana*, in principio expositionis Alcorani, ubi hæc habet: التفسير علم نزول الاية وشانها وقصتها والاسباب التي نزلت فيها واخبر انه محظور على الناس القول فيه الا بالسماع والاثر: *Expositio est scientia revelationis versiculi* (i. notitia temporis quo revelatus est,) *& qualitatis ejus, & narrationis ejus* (i. historiæ quam continet,) *& causarum, propter quas revelatus est. Certum est autem, non posse homines assequi hoc, neque de eo sententiam pronunciare, nisi ex auditu, & ex vestigiis*: idest ex fama, & indiciis, seu conjecturis. Quod si petas, cur concinnatores Alcorani non collocaverint Suras ac versiculos eo ordine, quo fingitur Gabriel tradidisse Mahumeto, & Mahumetus ipse dictavit: nihil aliud possunt Moslemi respondere, nisi Deum, vel Gabrielem ita Mahumeto præcepisse. Frivola tamen hæc responsio est: nam Mahumetus non reliquit ullum Alcoranum, neque Suras ac periodos illius certo ordine disposuit: alioquin non erat, cur Abubacer fere statim post mortem Mahumeti laboraret in colligendis schedulis, & expiscandis versiculis ex ore & memo-

ria

ris hominum, ut ex his unum volumen conflaret. Hæc igitur perversio refundenda est in Abubacrum, qui cum non posset singularum schedularum, seu versiculorum, quos colligebat, ordinem certum, ac dispositionem dignoscere, universa permiscuit, ac perturbate confuseque collocavit.

Veram tamen hujus rei causam hanc esse existimo. Cum in Alcorano multa sint inter se opposita ac pugnantia: Moslemi, ne Prophetam suum contra se pugnare fateri cogerentur, rationem excogitaverunt eum ab hac nota liberandi; fingentes, Deum nonnulla Mahumeto præcepisse uno tempore, quæ alio tempore (eo quod illi non congruerent) revocavit. E. C. Sura 2. quę inscribitur البقرة *Vacca*. §. 218. prohibet vinum, *quia magna est in eo iniquitas*. Et Sura 5. المائدة *Mensa* §. 96. iterum prohibet, quia *est res abominabilis, & opus Satanæ, & avertit a memoria Dei*. At vero Sura 16. النحل *Apis*. Commendat vinum & ebrietatem ex eo provenientem, *tanquam beneficium Dei, & argumentum potentiæ, & providentiæ ejus*. Qua in re cum aperta Mahumeti inconstantia, ne dicam stultitia, appareat: excusant eum Moslemi, asserentes, verba Suræ 16. revelata illi fuisse ante verba Suræ 2. & Suræ 5. quamvis in Alcorano postposita reperiantur. Quando scilicet vini usus nondum in excessum, & abusum perniciosum transiisset. Sed de hoc fusius suo loco agemus.

Superest nunc, ut sententiam meam, seu potius conjecturam circa Alcorani Auctorem breviter aperiam.

Primum dico: non posse sustineri id, quod Moslemi fingunt, & in Alcorano non semel innuitur: nempe Alcoranum, viginti ac trium annorum spatio, fuisse per partes Mahumeto traditum, & deinde ab Abubacro in unum volumen post illius mortem collectum: nam centies idem Alcoranus accusat sese tanquam librum integrum, ac numeris omnibus absolutum, quem Mahumetus sæpe aliis ostenderet, ac legeret, & ad ejus imitationem æmulos suos provocaret, etiam in ipsis Pseudoprophetiæ suæ exordiis. Prima Alcorani verba post proœmium sunt ista: ذلك الكتاب لا ريب فيه. *Hic liber nullam habet dubitationem*. Agitur hic de Alcorano, ut Expositores omnes fatentur. Ergo Alcoranus erat liber jam absolutus, quando Mahumetus hæc legebat. Cum autem Suram, in qua sunt hæc verba, quidam velint esse Meccanam, & consequenter traditam ante Hegiram: necesse erit fateri, Alcoranum totum ante Hegiram extitisse. Præterea Sura 15. quæ inscribitur الحجر v. 86. fingitur Deus dicere Mahumeto: ولقد اتيناك سبعا المثاني والقران العظيم *Et jam quidem tradidimus tibi septem versus, qui repetuntur* (1. proœmium Alcorani, seu سورة الفاتحة) *& Alcoranum magnum*. Et quidem hæc Sura citra controversiam Meccana est. Ergo cum adhuc Mahumetus in Mecca moraretur, totus Alcoranus illi traditus fuerat. Præterea Sura 52. quæ inscribitur سينا *Syna*, & est Meccana, v. 31. & alibi ante Hegiram, provocantur Meccani ad faciendum Alcoranum similem illi, quem habebat, & legebat Mahumetus: vel saltem decem Suras, aut etiam unicam,

ejusdem excellentiæ. Idem constat ex vita Mahumeti, in qua habetur, illum in ipsis initiis legisse, & proposuisse adversariis Alcoranum suum. Manifeste itaque convincitur, figmentum esse traditionem illam per versiculos, seu per partes, spatio trium ac viginti annorum: & collectionem schedularum factam ab Abubacro post mortem Mahumeti ad integrum perfectumque codicem formandum.

Deinde probabile etiam existimo, Mahumetum vel per se (non enim congruit cum cæteris, quæ de eo scribuntur, id quod asserunt, illum adeo idiotam fuisse) vel ope alicujus Christiani, aut Judæi; sive ille Sergius fuerit, sive Bahira (quidam enim volunt utrumque fuisse) sive Abdallah filius Salam, qui inter Judæos doctissimus censebatur, conscripsisse Alcoranum, ac pro libro sibi a Deo per Gabrielem tradito Arabibus ignaris vendidisse. Porro cum Mahumetus sagacis esset ingenii (quantumvis idiotam fuisse concedamus) & per emporia Syriæ cum Mercatoribus Christianis & Judæis, inter quos plures erant hæretici; præsertim Arriani, & Nestoriani, assidue versaretur: interrogabat eos de rebus Religionis eorum: & Judæi quidem fabulas Talmudicas, quibus Alcoranus totus refertus est; Christiani vero historias apocryphas illi venditabant. Quædam etiam ex sacris libris veteris ac novi Testamenti ab iisdem excipiebat: quę deinde ipse confusim & perverse, utpote ignarus, sibi ab aliquo scribenda curabat. Ita novam legem coagmentavit, quæ partim Hebræis, partim Christianis faveret. Christianos tamen, utpote potentiores, magis probat, & commendat; cum Judæos plerumque vituperet, ac proscindat: fortasse ut hac ratione Christianos sibi magis benevolos faciat. Plura etiam ad Ismaeliticam superstitionem spectantia admiscuit: cujusmodi sunt, peregrinatio Meccana, jejunium Rhomadan, visitatio Saphæ, & Marwæ, purificationes, & alia hujusmodi Arabibus ethnicis usitata. Ita ut Alcoranus sit mixtura trium legum, seu religionum: Hebraicæ, Christianæ, & Ismaeliticæ, additis paucis quisquiliis, quæ e cerebro suo Mahumetus extraxit. Quæ autem ex singulis harum religionum, seu sectarum, in Alcoranum suum adsciverit, poterit unusquisque in illius explicatione recognoscere. Unum illud admiratus sum, quod cum circumcisionem sive ab Hebræis acceperit, sive a Saracenis retinuerit, nullam de ea in Alcorano suo mentionem faciat.

Hæc, quæ de Alcorani Auctore ex mea conjectura dixi, vero similiora videntur illis, quæ nostri communiter enarrant. Probabile tamen est, sive Mahumetum, sive Sergium, sive Bahiram, novam hanc legem fictitio aliquo miraculo, sive fuerit illud tauri, sive columbæ, sive aliud, confirmare tentasse.

Neque credo a vero aberrabimus, si dicamus Diabolum ipsum transfigurando se in Angelum lucis sub nomine Gabrielis, Mahumeto Alcoranum dictasse vel totum simul, vel per sectiones, ac versus aliquo temporum intervallo. Est enim locutio Alcoranica valde similis illi, qua utuntur Dæmones in Energumenis, vel Arrepititiis, vel quando se ab hominibus audiri sinunt; intermiscendo vera falsis, ludicra seriis, clara obscuris, & sæpe per ænigmata & ambages loquendo. Hujusmodi erant oracula Gentium: & ita sæpe Dæmon plures decepit, etiam Christianos, dictans eis sub figura Angeli lucis doctrinam tenebrarum: cujus rei superfluum est exempla adducere. Unum tamen, quia multum in rem nostram facit, non prætereo. Refert illud

Petrus Bedic Persarmenus in opere suo inscripto چهل ستون *Cehil Sutun*, i. *quadraginta columnarum*, art. 9. Ægyptius quidam, qui appellabatur شيخ عمر ابن فارض *Doctor Omar filius Phareth*, qui sancti, & Prophetæ nomen apud Mahumetanos sibi comparaverat, sed erat omnis literaturæ expers, qualem fingunt Mahumetum: a malo Dæmone arreptus, sæpe sæpius in terram corruebat diversissima de diversissimis exclamans, ac prodens, cujusmodi in Alcorano etiam reperiuntur. Habebat autem quosdam Amanuenses, qui ea, quæ sexaginta annorum spatio ita arreptus effutiverat, collegerunt, & volumen Alcorano majus & elegantius effecerunt, cui titulus appositus fuit: ديوان شيخ عمر ابن فارض *Dialogus Doctoris Omar filii Phareth*. Hodie etiam Dervisii, seu Monachi Mahumetanorum, in extasi illa, vel deliquio, quod post longam corporis totius rotationem ac turbinationem patiuntur, aliquid simile efficiunt. Hæc mea est de Alcorani Auctore opinio; quam eo probabiliorem puto, quod Alcoranus sit omnium fere antiquarum hæreseon colluvies, quas non nisi Satanas poterat jam prope extinctas, & in tenebris sepultas in lucem revocare. Quia tamen magnam Alcorani partem fabulæ Talmudicæ & Rabbinorum deliria occupant; certum fere habeo, Judæos, & præsertim Abdallah Ebno-Salam eorumdem primo antesignanum, ac deinde Mahumeti asseclam, & discipulum, seu potius magistrum, Alcorani si non unicos, saltem præcipuos Auctores fuisse.

CAPUT QUINTUM.

De Abrogatis in Alcorano.

Jam superius innuimus, plura in Alcorano, inter se pugnantia, seque invicem destruentia reperiri: quæ cum Moslemi, utpote apertissima, inficiari non possint, excogitaverunt rationem, qua Prophetam suum ab inconstantia, & cerebri levitate vindicarent, negotium totum in Deum rejiciendo. Fatentur igitur, Deum ipsum multa in Alcorano præcepisse uno tempore, quæ deinde, ita rerum necessitate exigente, revocavit. Versum revocatum vocant, المنسوخ *Abrogatum*: illum vero, quo revocatur, الناسخ *Abrogantem*. Quamvis autem Abrogans supponatur datus a Deo post Abrogatum: in ordine tamen Alcorani sæpe Abrogatus invenitur esse posterior: cujus rei causam jam superius innuimus: quia scilicet neque Suræ, neque versiculi in Alcorano dispositi sunt eo ordine, quo Mahumeto traditi esse finguntur: sed confusim, & ordine præpostero ac perturbato: & nihilominus fatentur, duos esse versus Abrogatos a Deo, antequam Abrogantes ab eodem traderentur; quo nihil insulsius confingi potest.

Hujusmodi abrogationes frequentissimæ sunt in Alcorano; neque solum in eadem Sura, sed etiam in eodem versu reperiuntur. Collegit has abrogationes in unum librum celebris apud Moslemos Doctor Emam, seu Præsul Abu-Halem Habat-Allah; qui in proœmio operis sui hæc habet notatu digna;

المنسوخ في كتاب الله علي ثلاثة اضرب فمنه ما
نسخ خطه وحكمه : ومنه ما نسخ خطه وبقي
حكمه : ومنه ما نسخ حكمه وبقي خطه : فاما ما
نسخ خطه وحكمه فمثلما روي عن انس ابن مالك
رضي الله عنه انه قال كنا نقرا علي عهد رسول الله
ص سورة التوبة ما احفظ منها غير اية واحدة وهي
لو ان لابن ادم واديين من ذهب لابتغي اليهما
ثالثا ولو ان له ثالثا لابتغي اليهما رابعا ولا يملا
جوف ابن ادم الا التراب ويتوب الله علي من تاب :
وروي عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه انه
قال اقراني رسول الله ص اية فحفظتها في مصحفي
فلما كان الليل لم ارجع منها الي شي وغدوت علي
مصحفي فاذا الورقة بيضا فاخبرت رسول الله ص
فقال لي يا بن مسعود تلك رفعت البارحة : واما ما
نسخ خطه وبقي حكمه فمثل ما روي عن عمر بن
الخطاب رضي الله عنه انه قال لولا اني اكره ان
يقول الناس ان عمر قد زاد في القران ما ليس فيه
لكتبت اية الرجم واثبته والله لقد قراناها علي عهد
رسول الله ص لا ترغبوا عن ابائكم فان ذلك كفر
بكم : الشيخ والشيخة اذا زنيا فارجموهما البتة
نكالا من الله والله عزيز حكيم : فهو منسوخ
الخط ثابت الحكم : واما ما نسخ حكمه وبقي
خطه فهو في ثلاث وستين سورة مثل الصلاة الي
بيت المقدس والصيام الاول والصفح عن المشركين
والاعراض عن الجاهلين :

Abrogatum in libro Dei est in triplici differentia. Aliquando enim abrogatur simul litera, & sententia. Aliquando litera tantum, remanente sententia. Aliquando sententia tantum, litera permanente. Primi generis, in quo abrogatur simul litera & sententia, est illud, quod habetur per traditionem ab Anas filio Malec fel. mem. Ipse enim fertur dixisse: Legebamus tempore Legati Dei sanctissimæ memoriæ Suram Pœnitentiæ: non teneo memoria ex illa, nisi unum versiculum, nimirum: Profecto si filio Adam forent duo torrentes auri, certe concupisceret præter eos tertium. Quod si foret ei tertius; certe optaret addi sibi quartum; neque implebitur venter filii Adam, nisi pulvere. Et converteret se Deus super eum, qui converterit se. Habetur etiam ex traditione, Abdallah filium Masaud fel. mem. dixisse: Legere fecit me Legatus Dei versiculum Alcorani, quem descripsi in codice meo. Cumque nox advenisset, non diverti ab eo ad ullam rem (i. assidue de eo cogitavi.) *Mane autem sequentis diei inspexi Codicem meum: & ecce pagina* (in qua scripseram versiculum) *erat alba. Indicavi autem hoc Legato Dei, qui dixit mihi: O fili Masaud, hic versiculus sublatus est proxima nocte. Porro inter eos, quorum abrogata est litera, & remansit vis sententiæ, est illud, quod habetur ex traditione Omar filii Chottab fel. mem. qui dixit: Nisi ego timerem, ne dicerent homi-*

minetis Omar adjecit aliquid in Alcorano, quod non erat in eo; certe scripsissem versiculum Lapidationis, & firmassem illum: nam testor Deum, me legisse illum adhuc vivente Legato Dei. Erat autem hujusmodi: Ne fastidiatis patres vestros, nam hoc esset ingratitudo in vobis. Senex & anus (melius vertas: *vir illustris, & fœmina illustris,*) *cum mœchati fuerint, lapidibus eos omnino obruite: supplicium a Deo irrogatum. Et Deus est præpotens, sapiens. Hic abrogata fuit litera, remanente sententia. Denique abrogata quoad sententiam, litera remanente, inveniuntur in Suris tribus ac sexaginta. Hæc autem sunt hujusmodi: Converti in oratione ad Templum Jerosolymitanum: jejunium juxta morem priorum: indulgere Idololatris, eisque ignoscere: & procul recedere ab ignorantibus.* Recenset deinde Abulcasem singula abrogata in unaquaque ex prædictis sexaginta tribus Suris; quarum Prima continet triginta versiculos abrogatos: Secunda, decem: Tertia, vigintiquatuor: Quarta, novem: Quinta, quindecim. Et ita enumerat usque ad ultimam ducentos, ac viginti quinque versiculos abrogatos.

Quamvis autem, ut dixi, velint sapientes Moslemi, versiculum abrogantem semper traditum fuisse post abrogatum, licet in ordine Alcorani appareat collocatio præpostera: duobus tamen in locis asserunt, etiam in traditione abrogatum præcessisse abrogantem: quod est omnino ridiculum. Quid enim magis risu dignum, quam si Princeps ita per præconem edicat: Sciant omnes, me nunc abrogare legem, quam deinde traditurus sum; itaque quando eam tradam, nullus eam observet, vel curet? Primus ex his versiculus est Sura 2. البقرة *Vacca*, §. 241. والذين يتوفون منكم ويذرون ازواجا وصية لازواجهم متاعا الى الحول غير اخراج فان خرجن فلا جناح عليكم فيما فعلن في انفسهن من معروف والله عزيز حكيم: *Qui ad mortem pervenerint ex vobis, & reliquerint uxores, faciant legatum ad favorem uxorum suarum, ut sit illis provisio ad annum: neque eas domo ejiciant. Quod si sponte discesserint, non erit vobis piaculum ob id, quod ultro fecerunt, juste & legitime. Et Deus est præpotens, sapiens.* Hic abrogatur per præcedentem 234. والذين يتوفون منكم ويذرون ازواجا يتربصن بانفسهن اربعة اشهر وعشرا فاذا بلغن اجلهن فلا جناح عليكم فيما فعلن في انفسهن بالمعروف والله بما تعملون خبير: *Cum aliqui fato fungentur ex vobis, uxores, quas reliquerint, expectabunt quatuor menses & decem dies absque novis nuptiis. Cumque pervenerint ad finem hujus temporis, nullum erit vobis piaculum ob id, quod secum ipsæ fecerint juste & legitime. Et Deus de eo quod facitis est commonitus.* Secundus est Sura 33. الاحزاب *Conjurati*, §. 53. Ubi ita fingitur Deus loqui cum Mahumeto; لا يحل لك النساء من بعد ولا ان تبدل بهن من ازواج ولو اعجبك حسنهن الا ما ملكت يمينك وكان الله على كل شي رقيبا; *Non licebit tibi posthac accipere alias uxores, neque aliquam ex illis, quas habes, in aliam commutare; etiamsi illius pulchritudo te valde alliciat. Poteris tamen habere pro uxoribus illas, quas captivas possederis. Et Deus omnia observat.* Hic abrogatur per præcedentem v. 50. يا ايها النبي انا احللنا لك ازواجك التي اتيت اجورهن وما ملكت يمينك مما افاء الله عليك وبنات عمك وبنات عماتك وبنات خالك وبنات خالاتك التي هاجرن معك وامراة مومنة ان وهبت نفسها للنبي ان اراد النبي ان يستنكحها خالصة لك من دون المومنين; *O Propheta: nos sane concedimus tibi in uxores illas, quibus dederis dotes suas: Et præterea illas, quas captivas possederis concessas tibi a Deo in partitione prædæ: itemque filias patrui tui, & filias amitarum tuarum: & filias avunculi tui: & filias materterarum tuarum, quæ transmigraverunt tecum: & omnes mulieres fideles, quæ seipsas tibi tradiderint, si volueris eas tibi matrimonio copulare. Hoc autem tibi ex peculiari privilegio conceditur, præter cæteros fideles.*

Quod si quæramus a Mahumetanis, cur in Alcorano abrogatus sit quoad literam & quoad sententiam versiculus ille, qui habetur per traditionem ab Anas filio Malec: *Profecto si filio Adam forent duo torrentes auri, &c.* vel quoad literam tantum ille, qui habetur ex traditione Omar filii Chottab, de lapidatione adulteri, & adulteræ: cum tamen uterque versiculus bonus sit, & conformis rationi: vel demum duo illi alii versiculi, quos recensuimus, prius abrogati sint quam traditi: non video quid possint congrue respondere. Plura satis absurda possent Moslemis objici, quæ ex hac abrogatione sequuntur. Sed hoc loco pauca ista sufficiant.

CAPUT SEXTUM.

De Æstimatione Alcorani apud Mahumetanos.

Vix credi potest, quantam venerationem Moslemi erga Alcoranum ostendant, & quibus illum laudibus extollant. Vocant illum absolute per Antonomasiam كتاب الله *librum Dei*, utpote ab ipso Deo per Gabrielem traditum Mahumeto. Alcoranus totus plenus est laudibus sui ipsius. In eo, & in aliis libris Mahumetanorum prædicatur: *Veridicus: Veritas missa a Deo: textus rectus, ac sine ulla obliquitate: directio hominum: commonitio ad omnes creaturas: continens omne genus parabolarum: prædicandus hominibus, & dæmonibus: lux: lucerna refulgens: miraculum perpetuum: miraculum omnium maximum; sapientissime dispositus: via recta: prædictus in Pentateucho & Evangelio, & utriusque assertor: indisputabilis: sacrosanctus, nec tangendus nisi a mundis: summe disertus & elegans: omnium Sacrorum librorum præstantissimus: optima doctrina: inimitabilis ab ulla creatura: intelligibilis a solo Deo, & ab eodem speciali gratia custoditus.* Sed hæc levia sunt. Auctor celebris Abu-Mohammed Mostapha Ebnalsaib Hasan, cognomine Gennabi, asserit *Alcoranum continere sexaginta millia miracula.* Ahmad filius Abdolhalim in sua Apologia affirmat,

Alco-

Alcoranum esse maius miraculum, quam suscitationem mortuorum: & excellenter continere omnes alios Sacros libros: & complecti omnia tempora, praeterita, praesentia, & futura. Algazel in professione fidei Mahumeticae profitetur, Alcoranum esse قديم تام بذات الله *aeternum, subsistentem essentia Dei.* Alii communiter tenent, eum esse غير مخلوق *increatum.*

Sed duae sunt praecipuae circa Alcoranum quaestiones. Prima est, utrum possit aliquid ei simile fieri ab ulla creatura. Secunda, utrum creatus sit in tempore: an vero increatus, & aeternus.

Quoad primam quaestionem, certissimae fidei est apud Moslemos, nihil par, aut simile ab ulla creatura Alcorano fieri posse, cum id expresse in Alcorano ipso asseratur: itaut oppositum credere, impium omnino sit ac blasphemum. Verum quia nullus est adeo stolidus (dummodo stipes non sit) qui legendo Alcoranum, manifeste non agnoscat propositionis hujus vanitatem: ideo non defuerunt ex Moslemis ipsis, qui eam libere negarent. Inter eos fuere Mardarienses, de quibus Ismael Sciahinsciah in suo Taarich, capite امة المسلمين 1. *de gente Moslemorum*, ita scribit: المردارية اصحاب عيسى بن صبيح المكني بابي موسى الملقب بالمردار ويسمى راهب المعتزلة لانه تزهد وانفرد عن اصحابه بمسائل قبيحة جدا منها ان الناس قادرون على مثل هذا القران فصاحة ونظما وبلاغة وهو الذي بالغ في القول بخلق القران: *Mardarienses sunt asseclae Isa filii Sobeih, qui cognominatus fuerat Abu-Musa; vulgato autem nomine, Mardar. Vocabatur autem Monachus Mothazelitarum* (hi erant qui negabant attributa in Deo:) *religiosam quippe vitam professus est: & separavit se a suis sodalibus: tenuitque sententias admodum absurdas, ex quibus una fuit; quod homines facere possent librum similem Alcorano in eloquentia, ordine, & elegantia. Et eo etiam audaciae processit, ut assereret, Alcoranum esse creatum.* Idem refert de hoc sectario Gregorius Abulphargius Arabs Christianus, sed quem Mahumetani ipsi merito plurimi faciunt, in Historia de Arabibus. Auctor Mahumetanus libri, qui inscribitur شرح المواقف *Declaratio stationum*, addit, hunc eumdem Novatorem docuisse, Arabes facere potuisse non solum aliquid simile Alcorano, sed etiam احسن منه *melius illo*. Alius Auctor satis notus, nomine الشهرستاني Sciahar Settani, confirmat, ابطاله اعجاز القران من جهة الفصاحة والبلاغة: *illum pronunciasse, vanum ac futile esse, ponere miraculum in Alcorano, ob illius eloquentiam & elegantiam.* Neque solum Mardarienses, sed etiam alius Sapiens nomine النظام *Alnodham*, a praedicto Sciahar Settani allegatus, nullum miraculum in Alcorano esse pronunciavit, nisi: من حيث الاخبار عن الامور الماضية والاتية ومن جهة صرف الدواعي عن المعارضة ومنع العرب عن الاهتمام به جبرا او تعجيزا انما لو خلاهم لكانوا قادرين على ان ياتوا بسورة من مثله بلاغة وفصاحة ونظما: *ex parte narrationis rerum praeteritarum, & futurarum: & ex eo quod Deus avertit Arabes provocatos ad respondendum, ne responderent, neque ad hoc animum intenderent ex stupore, vel imbecillitate. Nam si liberos eos reliquisset, certe potuissent facere Suram similem Suris Alcoranicis in elegantia, eloquentia, & ordinis venustate.*

Quod attinet ad secundam quaestionem: utrum nimirum Alcoranus creatus sit, an vero increatus, & per consequens aeternus: magnos multosque propugnatores habuit, & oppugnatores. Auctor libri شرح المواقف superius allegatus refert, Mahumetum ipsum dixisse: من قال القران مخلوق فهو كافر *Si quis dixerit Alcoranum esse creatum, infidelis est.* At vero Mardar, a Sciahar Settani laudatus, nihili Prophetae sui dicta faciens, & ut mulus strenue adversus mulum recalcitrans, e tripode pronunciavit: كفر من قال بقدم القران *Infidelis est, qui dicit, Alcoranum esse aeternum*, seu increatum. Non multum recessit ab hujus sententia insignis Doctor Giahedh, qui fuit Princeps sectae الجاحظية *Giahedhitarum*. Hic enim de Alcorano ita pronunciavit: ان القران جسد يجوز ان ينقلب مرة رجلا ومرة حيوانا: *Alcoranus corpus est, quod converti potest aliquando in hominem, aliquando in bestiam.* Poterat verius dicere, in bestiam tantummodo converti posse, nisi esset bestiis ipsis deterior.

Chalipha, seu summus Imperator Moslemorum Almamum (quemadmodum refert Almacinus ex insigni Chronologo Abu-giapher, pag. 138.) publico edicto definivit, de fide credendum, Alcoranum esse creatum: & decretum ejus confirmavit successor filius in Chaliphatu Vathecus, de quo ita scribit Auctor praedictus: وكان الواثق يقول بخلق القران والذي حسن له هذا القول احمد ابن ابي داود بن عبد الملك وكان وزيره وكتب الواثق الى جميع الامصار توجب المسلمين بان يقولوا بخلق وان يكتب على المساجد وعظم على المسلمين وانكروا لذلك الانكار وكل من انكر هذا القول ولم يقبله ويقول به فمنهم من ضرب بالسياط ومنهم من حبس ومنهم من قتل: *Porro Vatechus asserebat, Alcoranum esse creatum. Qui vero persuasit illi hanc sententiam, fuit Ahmed filius Abu David filii Abdolmalec, qui erat illius Vizirus* (seu consiliarius.) *Scripsit autem Vatechus ad omnes provincias, ut cogerent Moslemos ad profitendum, Alcoranum esse creatum: & ut hoc scriberetur super portas Meschitarum. Sed durum visum est hoc Moslemis, & grave; & obstinatissime renuerunt illi assentiri. Quicumque autem recusabant edicto parere, vel illud recipere, ac profiteri; partim flagellis caedebantur, partim carceribus mancipabantur, partim occidebantur.* Sed Vathe-

Vathеci Successor Giaaphar Mottavaccar, teste eodem Almacino الملق من كان محبوسا بسبب خلق القران وسخط علي محمد بن عبد الملك وزير المعتصم والواثق وعلي عمر بن الفرج الزحجي وعلي ابيلح التركي وعلي احمد ابن ابي داود قاضي القضاة :

Liberos dimisit eos, qui carceribus tenebantur inclusi ob rejectam Alcorani creationem: & indignatus est contra Mohammad filium Abdelmalec Vizirum Motaassemi, & revocavit edicta Motaassemi, & Vathеci, & Omaris filii Alphargi Zahagensis, & Abiahi Turcæ, & Ahmadi filii Abu-David, qui erat Judex Judicum. Mardar, qui tenuit creationem Alcorani, duos habuit discipulos, quorum uterque vocabatur Giaaphar: & hi litem ita composuerunt:

ان الله تعالي خلق القران في اللوح المحفوظ لا يجوز ان ينتقل لانه يستحيل ان يكون الشي الواحد في مكانين في حالة واحدة وما نقراه فهو حكاية عن المكتوب : الاول في اللوح المحفوظ : وذلك فعلنا خلقنا: *Deus excelsus creavit Alcoranum in Tabula custodita, unde non potest transferri alio, cum impossibile sit unam, eamdemque rem esse in duobus locis in unico statu. Alcoranus vero, quem nos legimus, est sermo, qui habetur per Scripturam. Prior Alcoranus est in Tabula custodita: hic vero, quem legimus, est opus & factura nostra.* Sed videtur rem melius composuisse Algazel in professione Eslamica, dum definit, firmiter credendum: ان القران مقروء بالسنة مكتوب بالمصاحف محفوظ في القلوب وانه مع ذلك قديم قائم بذات الله لا يقبل الانفصال والفراق بالانتقال الى القلوب والاوراق : *Alcoranum legi, ac pronunciari linguis, scribi in codicibus, conservari in memoriis: & nihilominus esse æternum, subsistentem in essentia Dei, nec recipere separationem aut divisionem ab ea per translationem in memorias, & in paginas.* Videtur hæc sententia velle, ideam Alcorani esse in essentia Dei, & consequenter coessentialem & coæternam ipsi Deo. Sed in hoc non haberet majorem excellentiam Alcoranus, quam quælibet alia res creata; omnium quippe rerum ideæ sunt in Deo: nec posset dici, descendisse a throno Dei ad Cœlum Lunæ ille idem Alcoranus, qui erat in Deo; sed alius juxta ideam illius creatus, & in papyro descriptus. Et hoc videntur tandem velle Doctores Moslemi. Alioquin si ponunt Alcoranum increatum & æternum, subsistentem in Deo, qui non sit ipsamet essentia Dei, sed aliud aliquid ab ea distinctum; coguntur fateri, Alcoranum esse Deum, & quidem alium ab ipso Deo: in quo aliquid difficilius credent, quam sit mysterium Sanctissimæ Trinitatis.

Porro cum Moslemi tam portentosa de Alcorano credant; non mirum si illum adeo superstitiose stenegentur. Non sinunt eum ab aliis, quam a suis legi, haberi, aut tangi. Et magnæ constaret Christiano, vel Judæo, vel alii cuilibet non Moslemo, si apud eum Alcoranus inveniretur. Ipsi etiam non nisi purificati illum tangunt, vel legunt. Quamobrem scribunt, vel formant in Alcorani codicibus exterius hæc verba, لا يمسه الا المطهرون *Ne attingant eum, nisi purificati.* Illo utuntur ad juramenta sua: illum consulunt in graviorum rerum tractatione: illum gestant in bella: illius sententias in vexillis militaribus describunt: illum auro, ac lapidibus pretiosis exornant. Utinam Christiani, ac præsertim Reges, & Principes ea in æstimatione haberent Evangelium Christi, in qua Mahumetani habent Alcoranum Mahumeti. Sed hæc breviter de Alcorano dicta sufficiant.

INDEX CAPITUM VITÆ MAHUMETI.

PRæfatio. pag. 1
Caput I. De Progenie Mahumeti. 10
Cap. II. De nativitate Mahumeti, & prodigiis, quæ in ea evenisse finguntur. ibi.
Cap. III. De iis, quæ post ortum Mahumeti evenere, usque ad illius profectionem in Syriam. 11
Cap. IV. De profectione Mahumeti in Syriam ad procuranda negotia Chadiges. 12
Cap. V. De iis, quæ Mahumeto in profectione Syriaca evenisse referuntur. 13
Cap. VI. De regressu Mahumeti e Syria, ejusque conjugio cum Chadige. 14
Cap. VII. De nova Secta a Mahumeto instituta. 15
Cap. VIII. Digressio circa Mahumeti idololatriam. 16
Cap. IX. De iis, qui primi Mahumeto adhæsere. 18
Cap. X. De emigratione sociorum Mahumeti in Æthiopiam. 19
Cap. XI. De his, quæ Mahumetus, & ejus asseclæ passi sunt ab infidelibus Meccanis. 20
Cap. XII. De nocturno Mahumeti itinere in Jerusalem, ejusque in cœlum translatione, & de incremento Sectæ illius. ibid.
Cap. XIII. De Transmigratione Mahumeti e Mecca in Medinam, quæ dicitur Hegira. 22
Cap. XIV. De his, quæ primo Anno Hegiræ evenere. ibid.
Cap. XV. De Anno Hegiræ secundo. 23
Cap. XVI. De gestis a Mahumeto anno tertio Hegiræ. 24
Cap. XVII. De gestis quarto Anno Hegiræ. ibi.
Cap. XVIII. De Anno quinto Hegiræ. 25
Cap. XIX. De iis, quæ Anno sexto Hegiræ evenere. ibid.
Cap. XX. De Anno septimo Hegiræ. 26
Cap. XXI. De octavo Anno Hegiræ: & expugnatione Meccæ. 27
Cap. XXII. De his, quæ Anno Hegiræ nono evenere. 29
Cap XXIII. De Anno decimo Hegiræ. ibid.
Cap. XXIV. De Anno decimoprimo Hegiræ, in quo mortuus est Mahumetus. 29
Cap. XXV. Quid post mortem Mahumeti evenerit: & de sepulchro ejus, ac de Templo Meccæ. ibid.
Cap. XXVI. De naturalibus, ac moralibus Mahumeti qualitatibus. 31
Cap. XXVII. De Uxoribus, filiis, aliisque rebus ad Mahumetum spectantibus. 32

De Alcorano.

Cap. I. De nomine Alcorani. 33
Cap. II. De Alcorani idiomate, versionibus, dispositione, & stylo. ibid.
Cap. III. De materia Alcorani. 34
Cap. IV. De Alcorani Auctore. 35
Cap. V. De Abrogatis in Alcorano. 42
Cap. VI. De æstimatione Alcorani apud Mahumetanos. 43

APPEN-

APPENDIX.

NE pagellæ vacarent, exhibui in eis epigraphas, seu titulos Surarum totius Alcorani ad numerum centum & quatuordecim. Poterit enim Lector ex tam ineptis atque insulsis inscriptionibus agnoscere, cujus furfuris sit liber ille, cui Mahumetani divinitatem ipsam tribuere non verentur.

Primæ Suræ titulus est, الفاتحة *Aperiens*, 2. البقرة *Vacca*. 3. آل عمران *Familia Amran*. 4. النساء *Mulieres*, 5. المائدة *Mensa*. 6. الانعام *Pecora*. 7. الاعراف *Alarapb*, (paries inter Paradisum & Gehennam.) 8. الانفال *Manubiæ*. 9. التوبة *Pœnitentia*. 10. يونس *Jonas*, 11. هود *Hud* (nomen Prophetæ fictitii,) 12. يوسف *Joseph*. 13. الرعد *Tonitru*. 14. ابرهيم *Abraham*. 15. الحجر *Hegrum* (nomen loci.) 16. النحل *Apes*. 17. الاسري *Iter nocturnum*. 18. الكهف *Spelunca*. 19. مريم *Maria* (Deipara.) 20. طه *Tah*. (dictio ignotæ significationis.) 21. الانبياء *Prophetæ*. 22. الحج *Peregrinatio Meccana*, 23. المومنون *Fideles*. 24. النور *Lux*. 25. الفرقان *Distinctio*. 26. الشعراء *Poetæ*, 27. النمل *Formica*, 28. القصص *Historia*. 29. العنكبوت *Aranea*. 30. الروم *Romani*. 31. لقمان *Locmân*, (Æsopus.) 32. السجدة *Adoratio*. 33. الاحزاب *Conjurati*. 34. سبا *Saba* (regio.) 35. الملائكة *Angeli*. 36. يس *Jas*. (dictio ignotæ significationis.) 37. الصافات *Ordinatrices*. 38. ص *Sad* (character ignotæ significationis.) 39. الزمر *Catervæ*. 40. المومن *Fidelis*. 41. فصلت *Distincta sunt*. 42. الشوري *Consultatio*, 43. الزخرف *Ornamentum*. 44. الدخان *Fumus*. 45. الجاثية *Genuflexa*. 46. الاحقاف *Alahkaph* (nomen loci.) 47. القتال *Bellum*. 48. الفتح *Aperitio* (seu Victoria.) 49. الحجرات *Conclavia*. 50. ق *Qoph* (character ignotæ significationis.) 51. الذاريات *Spargentes*. 52. الطور *Mons Sinai*. 53. النجم *Stella*. 54. القمر *Luna*. 55. الرحمان *Miserator*. 56. الواقعة *Casura*. 57. الحديد *Ferrum*. 58. المجادلة *Disceptatrix*. 59. الحشر *Congregatio*. 60. الممتحنة *Probata*, 61. الصف *Ordo*. 62. الجمعة *Conventus*. 63. المنافقون *Impii*. 64. التغابن *Fraudatio mutua*. 65. الطلاق *Repudium*. 66. التحريم *Prohibitio*. 67. الملك *Regnum*. 68. القلم *Calamus*. 69. الحاقة *Fatalis*. 70. المعارج *Gradus*, 71. نوح *Noe*. 72. الجن *Genii*. 73. المزمل *Involutus*. 74. المدثر *Coopertus*. 75. القيمة *Resurrectio*. 76. الانسان *Homo*. 77. المرسلات *Missæ*, 78. النبا *Nuncium*. 79. النازعات *Abstrahentes*, 80. عبس *Corrugavit faciem*. 81. التكوير *Involutio*. 82. الانفطار *Diffissio*. 83. التطفيف *Mensura injusta*. 84. الانشقاق *Scissio*. 85. البروج *Turres*, 86. الطارق *Noctu veniens*. 87. الاعلي *Altissimus*. 88. الغاشية *Operiens*. 89. الفجر *Aurora*. 90. البلد *Regio*, 91. الشمس *Sol*. 92. الليل *Nox*, 93. الضحا *Elevatio Solis*. 94. الشرح *Dilatatio*. 95. التين *Ficus*. (Alii الزيتون *Olea*.) 96. العلق *Sanguis coagulatus*. 97. القدر *Decretum*. 98. البينة *Evidentia*. 99. الزلزلة *Terræmotus*. 100. العاديات *Concitati equi*. 101. القارعة *Pulsatrix*. 102. التكاثر *Contentio multiplicandi*, 103. العصر *Pomeridianum*. 104. الهمزة *Detractor*. 105. الفيل *Elephantes*, 106. قريش *Corasini*. 107. الماعون *Utensilia*, 108. الكوثر *Kauther* (fluvius Paradisi.) 109. الكافرون *Infideles*. 110. النصر *Auxilium*. 111. ابولهب *Abulaheb* (Patruus Mahumeti.) 112. التوحيد *Unificatio*, 113. الفلق *Diluculum*. 114. الناس *Homines*.

Hæ vero tam ridiculæ epigraphæ vix unquam cum Suris suis in argumento conveniunt: non secus ac, si quis cerdo, vel barbitonsor apponeret tabernæ suæ signum cauponis, vel myropolæ: vel si quis Ethnicus subscripsisset Jovis simulacro: *Mercurio Sacrum*.

PRODROMI
AD REFUTATIONEM
ALCORANI
PARS PRIMA,

In qua nulla Sacrarum Scripturarum oracula, quibus Christiana Religio confirmatur, Mahumeto, ejusque Sectæ suffragari demonstratur.

PROOEMIUM.

VNam tantum dari veram Religionem a Deo Optimo Maximo in sui ipsius cultum hominibus constitutam, nemo sanæ mentis, ut puto, negare audebit. Et nihilominus innumeræ prope nationes, quantumvis inter sese contrariæ, de vera religione sibi blandiuntur. Inter has tres præcipue gentes enumerantur: Judæi, Christiani & Mahumetani; quarum quælibet legitimum sibi Dei cultum attribuens, cæteras tanquam in errore versantes condemnat. Quidquid autem una ex his tribus nationibus ad religionis suæ veritatem comprobandam in medium adducit; duæ quoque aliæ pro se, si non proferunt, saltem proferre conantur; Sacrarum Scripturarum Oracula: miraculorum splendorem; legis sanctitatem: vitæ, morumque probitatem; ut Christiani contra Judæos, ac Mahumetanos; ita hi contra Christianos, & invicem contra se ipsos audacter fidenterque producunt. Huc accedit, quod quantumvis ardua, quantumvis paradoxa, quantumvis absurda una ex his habeat; semper se aliarum exemplo defensat ac tuetur, dum non minus, si non magis incredibilia, & absona in illis esse contendit. Si Christianus Mahumeto uxorum turbam, liberumque ancillarum ad concubitum usum opponit: ille statim causam suam Abrahæ, Davidis, ac Salomonis exemplo defendit. Si Judæus Moslemum irridet, quod ipsius Propheta in Alcorano formicas, & upupas humano sermone loquentes inducat: hic & Serpentis Hevam, & Asinæ Balaam alloquentium historiam confestim reponit. Fidei præterea Christianæ mysteria tam ardua, ac difficilia, & prorsus inintelligibilia, & quædam prima fronte absona, & ab humana ratione aliena latum exhibent hominibus male erga illam affectis campum, quodlibet insanæ opinionis monstrum in alienis sectis comprobandi.

Cum vero tres hæ sectæ, seu religiones inter se se maxime pugnent; nihilominus in qualibet earum quis versetur, illam mordicus tenet, eo quod eam solam veram, cæteras falsas existimet; ita ut non raro, pro illa asserenda, sanguinem vitamque profundat. His difficultatibus quidam adacti, eo amentiæ prolapsi sunt ut putarent, quamlibet sectam, etiam Idololatrarum, bonam esse, ac Deo placere, atque in ea æternam salutem posse obtineri. Hujus stultissimæ opinionis fuerunt quidam Mahumetani, de quibus Septemcastrensis in tractatu, quem inscripsit, *Turcicæ spurcitiæ*, hæc habet cap. 30. *Horum opinio est, quod unusquisque salvatur in lege sua, & unicuique Genti, seu Nationi lex data est a Deo, in qua salvari debet; & æqualiter*

liter omnes leges bonæ sunt eas observantibus, nec aliqua præferenda est tanquam melior aliis. Refert etiam doctissimus, ac sapientissimus vir Clemens Tosius Abbas e Congregatione Sylvestrina in sua India Orientali par. 2. pag. 73. & 115. reperiri in regno Peguano quoddam Sacerdotum, seu Religiosorum genus (Telapoi appellantur) qui eadem insania laborant, a qua Brahmanes etiam non excipiuntur.

Verum cum Mahumetani ex præscripto Alcorani unam tantum veram esse Religionem certissime teneant; non est, quod in hac opinione contra ipsos confutanda laboremus. Verum quidem est, aliquando in eodem Alcorano approbari, tam Judæis, quam Christianis, & Sabæis, seu Sabaitis suam Religionem: sed Expositores communiter asserunt, hoc fuisse deinde a Mahumeto abrogatum per ea verba, quæ habentur in Sura 3. quæ inscribitur Arabice آل عمران idest, *Familia Amran*, §. 83. ومن يتبع غير الاسلام دينا فلن يقبل منه وهو في الاخرة من الخاسرين ∴ *Et qui aliam religionem sectatus fuerit, quam Eslam, nullo modo acceptabitur ab eo; & ipse in futuro sæculo erit ex pereuntibus*. Est autem religio Eslam illa, quam se profiteri jactabat Mahumetus, & quam Abraham, ac Prophetas omnes tenuisse, affirmabat. Non solum autem docuit Mahumetus in una hac tantum religione salutem reperiri, sed omnes ejusdem sectas, seu hæreses, in quas dividenda erat, ad æternam damnationem ducere pronunciavit. In quo sane prudentiorem se ostendit Marco Antonio de Dominis Archiepiscopo Spalatrensi, a Catholica religione Apostata, ejusque Asseclis, qui docent, in qualibet Christianorum secta æque bene, ac in Catholica Romana fide, quemlibet æternam salutem consequi posse. Est communis apud Moslemos traditio, ab Ismaele filio Aly, cognomine شاهنشاه Sciahinsciah, insigni inter Mahumetanos Chronologo, relata in suo Taarich, seu Chronico, cap. de Gente Moslemorum: quam etiam adducit Sciaher Settanius his verbis:

فافترقت المسلمون علي ثلاث وسبعين فرقة والناجية من الفرق كلها واحدة كما قال صلي الله عليه وسلام ستفترق امتي علي ثلاث وسبعين فرقة الناجية منهم واحدة والباقون هالكة قيل ومن الناجية يا رسول الله قال اهل السنة والجماعة قال ما انا عليه واصحابي ∴

Divisi sunt Mahumetani in tres ac septuaginta sectas, ex quibus omnibus una ducit ad salutem; quemadmodum dixit Propheta Mahumetus sanctæ memoriæ: Dividetur gens mea in tres ac septuaginta sectas, ex quibus unica salutem consequetur; cetera vero perditioni erunt obnoxiæ. Cumque dictum fuisset illi: O legate Dei, quænam secta salutem assequetur? Respondit: Illa, quæ profitebitur Sonnam, & Concilium; nimirum, quod ego, & socii mei profitemur.

Posito igitur ut certo & indubitato, unam tantum veram esse religionem, in qua homines Deo placere, & æternam salutem consequi valeant: necessario etiam fatendum est, ad divinam providentiam spectare, tam clara, & evidentia ad eam ab aliis falsis ac fallacibus sectis discernendam argumenta a Deo mortalibus exhiberi, ut quisquis eam amplecti cupiat, non possit nisi ex propria culpa aberrare. Id manifeste ostendit David illis verbis. *Testimonia tua credibilia facta sunt nimis*, Psalm. 92. *Præceptum Domini lucidum, illuminans oculos*, Psalm. 18. *Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen semitis meis*, Psalm. 118. Qui-

bus

bus consonant alia plura Sacrarum litterarum testimonia. Alioquin, si nullum esset a Deo constitutum argumentum, quo vera religio a falsa dignosci posset, liberum esset unicuique Sectam, quam vellet, amplecti: neque in hoc culpam ullam admitteret. Superest, ut quaenam sint haec verae religionis indicia, seu notae, solerter perquiramus.

Ne quis vero existimet, verae religionis notas esse, vel magnitudinem imperii, atque ampla terrarum, quae occupat, spatia: vel temporis, quo perseveravit, diuturnitatem: (quamquam vera religio, quoad veritates aeternas, eadem semper fuit ab ipsis mundi incunabulis, & erit usque ad illius finem:) vel victoriarum gloriam, & armorum felicitatem: vel perpetuos rerum secundarum eventus: vel quarundam virtutum moralium charitate destitutarum usum, propriaeve legis, ac rituum exactam observantiam: vel crebras, aut prolixas preces, sive austera frequentiaque jejunia, seu multas corporis afflictationes, spontaneosque cruciatus, vel alia hujusmodi: haec eadem non raro in falsis sectis, magis quam in vera religione reperiri cognovimus. Quis enim imperii magnitudine Romanos aequavit? Quot aetates Idololatria vidit, & quam magnam terrarum orbis partem occupavit, hodieque occupat? Quis Alexandro Macedone, vel Julio Caesare in bellis fuit fortunatior? Quanta cum gloria, virtutum quarundam moralium hujus generis praxis floruit in veteri illa Romanorum, vel Spartanorum Republica; qui etiam suarum legum, a... crorum adeo tenaces erant, adeoque in iis observandis exacti; ut levissimus in illis error, gravissimi sceleris loco duceretur? In austerioris autem vitae rigore, rerumque omnium terrenarum contemptu, pauci admodum Diogenem Cynicum, ejusque asseclas assecuti sunt. Si vero de jejuniis, precationibus, coelestium rerum contemplatione, ab hominum rerumque omnium humanarum recessu agamus; non modo ex veterum scriptorum monimentis, sed etiam ex eo, quod hoc ipso tempore fieri vel videmus, vel audimus; Sabaithae, Brahmanes, Gymnosophistae, Bonzii admirationem his in rebus afferunt universis. Alia ex parte Israeliticam gentem, populum Dei electum quondam fuisse, veram fidem, veram religionem habuisse, neque Christiani, neque Moslemi negant, aut negare possunt. Et nihilominus illorum imperii fines Palestinae provinciae angustias non excessere: religio vero non multo latius, quam regnum se se extendit. Frequentissimas, & gravissimas clades a Philistaeis, Chaldaeis, Assyriis, Graecis, Romanis accepere: nec semel in miserrimam totius gentis captivitatem ab hostibus redacti sunt. Tot vero ac tanta in iis scelera, ac flagitia, tum contra morales virtutes, tum contra religionem ipsam fere perpetuo fuere; ut sacrorum scriptorum, & praesertim Isaiae testimonio, Idololatras ipsos longe in iis superaverint. Nec tamen legimus (etiam cum modestius, ac temperantius se gererent) illos aut crebris jejuniis, aut frequentibus precibus, aut corporis afflictationibus se se exercuisse. Quin & in legum, sacrorumque suorum observantia adeo socordes, ac negligentes erant, ut quemadmodum lib. 4. Reg. cap. 22. legimus, Josia Sanctissimo Principe regnante, prodigii prope loco habitum sit, ut unus Divinae legis codex pervetustus (nam caeteri omnes vel perierant, vel ignorabantur) in templi angulo repertus sit. Et nihilominus populus idem Israeliticus hoc tempore, quo tam ex nostra,

quam ex Mahumetanorum sententia, vera caret religione, & est Deo maxime exosus, adeo exactus, atque attentus in suarum legum, ac traditionum observantia apparet, ut in superstitionem prope degeneret. Et ubi antea tam frequenter in Idolorum cultum ruebat; nunc constantissime unius Dei cultum retineat. Negari tamen non potest, aliqua etiam ex supradictis esse argumenta veræ religionis saltem probabilia; præsertim si simul conjuncta reperiantur, quemadmodum in Christiana lege reperta sunt, antequam Moslemorum secta invalesceret, & tot hæreses in Ecclesiam Christi inveherentur: & hodie etiam (præsertim si de veris virtutibus loquamur) reperiuntur. Nihilominus his prætermissis, ad certiora argumenta, & quæ a Mahumetanis ipsis admittuntur, veniamus. Sunt autem hæc quatuor: nempe, Oracula Sacrarum Scripturarum: gloria miraculorum: veritas Dogmatum: Sanctitas morum, quæ in veræ Religionis professoribus tantummodo reperitur, quamvis non in omnibus, sed sæpe in paucis; in iis videlicet, qui ejusdem religionis leges, & instituta rite observant. Nos, cæteris omissis, ea fortasse, Deo favente, alias tractaturi, de primo tantum nunc agemus, utpote præcipuo, & quo solo Mahumetica secta tota corruat, ac penitus dissolvatur.

PRÆ-

PRÆCIPUUM VERÆ RELIGIONIS ARGUMENTUM,

Sacrarum Scripturarum Oracula.

NULLO alio testimonio magis sectam suam Mahumetus confirmare conatur, quam sacrorum Librorum, veteris scilicet, ac novi Testamenti, auctoritate. Quamvis autem Pentateuchi, & Euangelii tantummodo mentionem faciat, quorum primum التوراة *Altaurat*: Secundum الانجيل *Alangil*, corrupta Hebraica, & Græca voce, appellat: certum tamen est Pentateuchi nomine universos veteris Testamenti libros comprehendere, quod Hebræi etiam facere consueverunt, ut affirmat R. Bechai in Cad Hakemah in voce סוכה *Succa*. Ita testatur Ahmedus filius Abdolhalimi præcipuus inter Mahumetanos Doctor, part. 2. suæ Apologiæ contra Christianam Religionem pro secta Mahumetana, his verbis: فقوله اخبرني بصفة رسول الله في التوراة قد يراد فيه نفس الكتب كلها وكلهـــا تسمي تـوراة : *Per hoc autem, quod dicitur: Annuncia mihi Epitheton Legati Dei in Pentateucho, intelliguntur omnes Sacra Scriptura, & omnes vocantur Pentateuchus*; Et paulo post: ولفظ التوراة قد عرف انــه الكتب يراد جنس الشي يقرلها اهل الكتاب فيدخل في ذالك الزبور ونبوة اشعيا وساير النبوات خلا الانجيـل : *Sub hoc nomine Pentateuchi veniunt generatim omnes libri Sacri, qui a Scripturalibus* (nimirum a Judęis, & Christianis) *leguntur. Atque ita ingrediuntur in hoc nomen Psalmi Davidis, & Prophetia Isaia, & cæterorum Prophetarum libri, excepto Euangelio.* Eodem modo sub nomine Euangelii comprehendunt sine dubio Mahumetani cęteros libros Testamenti novi: quamobrem hic idem Auctor, & alii, quos videre potui, adducunt auctoritates ex Epistolis S. Petri, & ex Actis Apostolicis, & ex Apocalypsi, non secus ac ipsorum Euangeliorum testimonia.

Porro vix extat pagina in Alcorano, in qua hi sacri libri magna cum laude non commemorentur. Quin & Mahumetus fatetur, illos esse verbum Dei, & regulam infallibilem veritatis, necessariam omnino ad æternam felicitatem consequendam. Præcipua hic tantum loca producere satis habeo. Sect. 2. de Vacca. §. 4. ita fingit Deum secum loquentem: والذين يومنون بما انزل اليـك وما انزل من قبلـك وبالاخرة هم يوقنون اوليـك علي هدي من ربهـم واوليـك هم المفلحون ; *Et qui credunt in librum tibi revelatum: & in libros revelatos ante te: & de futura vita certam habent fidem; hi dirigentur a Domino suo, & beatitudinem consequentur*. Pro libro revelato Mahumeto intelligunt communiter Interpretes Alcoranum. Pro libris vero revelatis ante eum, Pentateuchum, & Euangelium. Sect. 3. de Familia Amran, fingit hęc sibi a Gabriele dici. الله لا اله الا هو الحي القيوم نزل عليـك الكتاب بالحـق مصدقا لما بين يديه وانزل التوراة والانجيل من قبل هدي للناس ; *Nullus est Deus alius, præter Deum misit ad te librum* (Alcorani) *in veritate, confirmantem libros ante te revelatos: & miserat antea Pentateuchum, & Euangelium ad hominum directionem*. Ibidem §. 83. jubet suos Asseclas ita dicere: امنا بالله وما انزل علينـــا وما انزل علي ابرهيـم واسمعيـل واسحق ويعقوب والاسباط واوتي موسي وعيسي والنبيون من ربهم لا نفرق بين احد منهم *Credimus in Deum, & in librum* (Alcorani) *qui traditus fuit nobis; & in libros, qui traditi fuerunt Abraha, & Ismaeli, & Isaac, & Jacob, & Tribubus Israel: & in eos, qui traditi fuere Moysi, & Jesu, & Prophetis a Domino ipsorum: nullum inter hos discrimen facimus*. Id est, omnes hos libros pari fide, ac veneratione suscipimus. Quod vero librorum Abrahę, Ismaelis, Isaac, &c. mentionem facit, indicat erroneam Moslemorum opinionem, qui

qui non solum his; sed etiam aliis Sacros Libros a Deo traditos fuisse credunt: nimirum, Adæ unum ac viginti libros: Seth novem ac viginti libros: Henoch triginta: Abrahæ vero decem. Nullum tamen ex his ipsi habent, vel ostendere possunt. Eadem prope verba habet Sect. 4. de Mulieribus. §. 162. Ubi Deum ita loquentem inducit: انا اوحينا اليك كما اوحينا الي نوح والنبيين من بعده واوحينا الي اسمعيل واسحق ويعقوب والاسباط وعيسي وايوب ويونس وهرون وسليمن واتينا داود زبورا: *Nos sane* (Alcoranum) *tibi revelavimus, quemadmodum revelavimus* (alios Sacros Libros) *Noe, & prophetis post eum: & revelavimus Ismaeli, & Isaac, & Jacob, & Tribubus Israel, & Jesu, & Job, & Jonæ, & Aaroni, & Salomoni, & dedimus Davidi Librum Psalmorum*. Sect. vero 5. de Mensa §. 75. loquens de Judæis, & Christianis, hæc habet: ولو انهم اقاموا التورية والانجيل وما انزل اليهم من ربهم لاكلوا من فوقهم ومن تحت ارجلهم: *Quod si ipsi observarent Pentateuchum, & Euangelium, & id quod traditum fuit illis a Domino ipsorum; certe comederent de supra se, & de sub pedibus suis*. Id est, juxta Glossam Gelaleddini, copiosissimas a Deo opes obtinerent.

Supervacaneum est plura ex Alcorano loca congerere, ut probetur, Mahumetum ac Mahumetanos Sacrarum Scripturarum, & præsertim Pentateuchi, & Euangelii Divinam auctoritatem admittere, & in illis veræ Religionis fundamentum constituere. Illud etiam cum Mahumeto, & Mahumetanis nobis convenit, non solum Prophetam, qui novam legem Dei nomine hominibus traditurus sit, & veterem aboliturus, indigere præcedentibus Sacrorum Librorum vaticiniis in testimonium suæ veracitatis, ut late probat Ahmedus filius Abdolhalimi in sua Apologia superius allegata: verum etiam Christum Dominum non promulgasse legem suam Euangelicam, atque Mosaycam abrogasse, nisi Pentateuchi, & Prophetarum præviis Oraculis suffultum. Quamobrem ea fere omnia de Christi adventu, & prædicatione Oracula in Sacris Scripturis veteris Testamenti admittunt, quæ nos admittimus. Id fatetur Mahumetus ipse in Alcorano Sectione 5. de Mensa §. 54. ubi Deum ita loquentem inducit: وقفينا علي الانبياء بعيسي ابن مريم مصدقا لما بين يديه من التورية واتيناه الانجيل فيه هدي ونور ومصدقا لما بين يديه من التورية وهدي وموعظة للمتقين وليحكم اهل الانجيل بما انزل الله فيه ومن لم يحكم بما انزل الله فيه فاولئك هم الفاسقون: *Et subsequi fecimus post Prophetas, Jesum Filium Mariæ; qui verificavit id quod antea prædictum fuerat in Pentateucho* (id est ostendit, ac probavit vaticinia Pentateuchi, seu veteris Testamenti de se verificata fuisse:) *& dedimus ei Euangelium, in quo est directio, & lux, & confirmatio, ac verificatio illius, quod prædictum fuerat in Pentateucho: & directio, & exhortatio timentibus Deum. Judicent ergo* (Christiani) *qui profitentur Euangelium juxta id, quod Deus in eo manifestavit. Qui vero non judicaverint juxta id, quod manifestavit Deus, hi sunt prævaricantes*. Possem sexcenta alia testimonia tum ex Alcorano, tum ex Doctoribus Mahumetanis producere ad hoc ipsum comprobandum. An vero poterunt Mahumetani idem de Mahumeto, atque illius nova lege demonstrare? Hoc nunc a nobis inquirendum est.

Jactat sane Impostor non semel in Alcorano, se in Pentateucho, & Euangelio prædictum fuisse: itaque hoc tanta fiducia, ut asseclas suos hortetur ad Judæos, & Christianos adeundos, ut eos consulant, & ab ipsis intelligant, verum esse id, quod de se ipse affirmabat. Quamobrem Sect. 10. de Jona. §. 93. inducit Deum ita secum loquentem: فان كنت في شك مما انزلنا اليك فاسئل الذين يقرون الكتاب من قبلك: *Quod si dubitatio aliqua in te suboriatur circa ea, quæ tibi revelavimus, interroga illos, qui ante te sacra volumina legerunt*. Explicat cum cæteris Interpretibus Gelaleddinus: فاسئل الذين يقرون التوراة من قبلك فانه ثابت عندهم يخبرونك بصدقه: *Interroga eos, qui legerunt Pentateuchum ante te* (id est Judæos, vel Christianos:) *nam hic manet integer apud eos: & docebunt te vera esse, quæ tibi revelavimus*. Hoc idem fingit Deum præcipere asseclis suis Sect. 21. de Prophetis, §. 7. his verbis: وما ارسلنا من قبلك الا رجالا نوحي اليهم فسئلوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون: *Et non misimus ante te nisi homines, quibus arcana nostra revelavimus. Atqui interrogate professores Scripturarum, si vos nescitis*. Explicat idem Gelaleddinus: فسئلوا العلماء في التورية والانجيل: *Interrogate eos, qui sunt periti in Pentateucho, & Euangelio*.

Verum cum timeret Mahumetus (quippe qui non omnino stipes esset) posse in hoc se mendacem deprehendi, sententiam mutavit, suisque præcepit, ut neque approbarent, neque reprobarent id quod Judæi ex Pentateucho, & Christiani ex Euangelio ipsis ingissent. Atque ita eos commonet Sect. 29. de Aranea. §. 46. لا تجادلوا اهل الكتاب الا بالتي هي احسن وقولوا امنا بالذي انزل الينا وانزل اليكم والهنا والهكم واحد ونحن له مسلمون: *Ne disputetis cum Scripturalibus*, (idest Judæis, & Christianis) *nisi humanis, & modestis verbis, dicentes: Credimus in Librum traditum nobis, & in Libros traditos vobis: & Deus noster, & Deus vester est unus, & nos illi devoti sumus*. Addit Gelaleddinus: ولا تصدقوهم ولا تكذبوهم في ذلك: *Ne illos veraces, sed neque mendaces esse dicatis in hoc*. Confirmat hoc idem celeberrimus Doctor Albocharius par. 30. Alcoranicarum traditionum, his verbis: حدثني محمد بن بشار قال حدثنا عثمان بن عمر قال اخبرنا علي بن المبارك عن يحيي بن ابي كثير عن ابي سلمة عن ابي هريرة قال كان اهل الكتاب

الكتاب يقرون التورية العبرانية ويفسرونها بالعربية لاهل الاسلام فقال رسول الله لا تصدقوا اهل الكتاب ولا تكذبوهم وقولوا امنا بالله وما انزل الينا وما انزل اليكم: *Narravit mihi Mohamed filius Basciar, dicens: Narravit mihi Othman filius Ibmar dicens: Narravit nobis Aly filius Almobarec, se audivisse a Jahia filio Ebnelathir, qui audierat ab Abusalma, qui audierat Abuhoreira, his verbis: Legebant Judæi Pentateuchum in idiomate Hebraico, & explicabant eum Arabice Mahumetanis. Dixitque illis Legatus Dei Mahumetus: Ne approbetis, ut vera ea, quæ legunt Judæi, neque reprobetis ea ut falsa: sed dicite: Credimus in Deum, & in Alcoranum nostrum, & in Pentateuchum vestrum.* Ita locutus est Veterator, ne palam mendax deprehenderetur, dum antea Judæorum, & Christianorum Sacros Libros pro testimonio eorum, quæ de se jactabat, allegasset.

Verum cum videret, eosdem contra se suis ipsius verbis pugnare, manifeste ostendentes, nihil esse in Pentateucho, nihil in Evangelio, quod ad ipsum pertineret; ad misellum subterfugium recurrit. Tam Judæos, quam Christianos fraudis insimulavit, quod nimirum vaticinia, quæ in Pentateucho, & Evangelio de se, suoque adventu scripta erant, vel sacrilege abolevissent, vel maligne occultarent. Nulla est fere in Alcorano pagina, in qua hoc scelus Scripturalibus, & præsertim Judæis non objiciat. Sect. 5. de Mensa. §. 16. ita Deum contra eos loquentem inducit: يا اهل الكتاب قد جاءكم رسولنا يبين لكم كثيرا مما كنتم تخفون من الكتاب ويعفوا عن كثير: *O Scripturales, jam venit ad vos Legatus noster* (Mahumetus) *multa vobis manifestans, ex iis, quæ abscondebatis ex Scripturis; & multa dissimulans.* Idest, non ea vobis manifestans, quia nihil profuissent ad correptionem vestram, sed tantummodo ad probrum, & confusionem vestram. Ita explicat Gelaleddinus. Hoc idem innuit Sectione 2. de Vacca, §. 88. Ubi loquens contra Judæos, hæc habet. ولما جاءهم كتاب من عند الله مصدقا لما معهم وكانوا من قبل يستفتحون على الذين كفروا فلما جاءهم ما عرفوا كفروا به فلعنة الله على الكافرين. بيسما اشتروا به انفسهم ان يكفروا بما انزل الله بغيا ان ينزل الله من فضله على من يشاء من عباده فباءوا بغضب على غضب: *Postquam autem venit ad eos Liber* (Alcorani,) *qui verificatur a libro ipsorum* (idest qui consonat Pentateucho:) *antea vero implorabant auxilium a Deo adversus eos, qui non credidissent* (Mahumeto venturo,) *postquam, inquam, venit ad eos ille, quem antea venturum esse sciebant, noluerunt credere in illum. Verum maledictio Dei super incredulos. &c pretium infelix, quo vendiderunt animas suas, ut abnegarent id, quod revelavit Deus, ob invidiam, quod Deus communicaret gratiam suam cui vellet de servis suis. Iram igitur super iram commeruerunt.* Sensus horum verborum est, juxta Glossam Gelaleddini; Judæos, & Christianos antea expectavisse adventum Mahumeti, quem ex Pentateuchi, & Evangelii vaticiniis cognoverant; & imploraffe Divinum auxilium contra eos, qui noluissent credere in illum. At ubi jam præsentem viderunt, avaritia, & invidia permotos occultasse; vel delevisse e suis libris vaticinia, quæ de ipso extabant.

Libet hic addere traditionem, seu fabellam ex Albochario, par. 30. Alcoranicarum traditionum, quæ ita se habet: حدثنا موسى ابن اسمعيل قال حدثنا ابراهيم قال اخبرنا ابن شهاب عن عبيد الله ان ابن عباس قال كيف تسالون اهل الكتاب عن شي وكتابكم الذي انزل على رسول الله احدث تقرونه محضا لم يشب وقد حدثكم ان اهل الكتاب بدلوا كتاب الله وغيروه وكتبوا بايديهم الكتاب وقالوا هو من عند الله ليشتروا به ثمنا قليلا الا ينهاكم ما جاءكم من العلم عن مسايلتهم لا والله ما راينا منهم رجلا يسالكم عن الذي انزل عليكم: *Narravit nobis Moyses filius Ismaelis dicens: Narravit nobis Abraham, dicens: retulit nobis Ebnsciahab ex relatione Obeid Allah, quod Ebnabas dixerit: Quomodo petetis a Scripturalibus* (Judæis, & Christianis) *aliquid; cum Alcoranus vester traditus Legato Dei, sit novissimus Sacrorum Librorum, quem legitis purum putum, & mundum senium? Et jam denunciavit vobis Mahumetus, quod Judæi, & Christiani immutaverunt Sacras Scripturas, & variaverunt illas, & scripserunt manibus suis Librum, dicentes: Hic est a Deo; ut lucrarentur per hoc exiguum pretium. An non detinet vos ab eo interrogandi de auctoritas Alcorani? Numquam certe vidimus aliquem eorum, qui interrogaret vos de Alcorano vestro.* Hæc traditio manifeste pugnat contra præceptum Mahumeti in Alcorano, quo jubentur Moslemi interrogare Judæos, & Christianos de iis, quæ de ipso scripta sunt in Pentateucho, & Evangelio. Et nescio qua fronte Albocharius contrarium asserat in suis traditionibus, dicens: قول النبي من لا تسالوا اهل الكتاب عن شي: *Dixit Propheta Mahumetus: Ne interrogetis Scripturales de ulla re.*

Ne vero gratis hanc fraudem Scripturalibus Mahumetus imposuisse videatur, duo pro se ex Sacris Libris testimonia in Alcorano adducit. Primum, Sect. 7. quæ inscribitur Alaraph. §. 158. His verbis: الذين يتبعون الرسول النبي الامي الذي يجدونه مكتوبا عندهم في التوراة والانجيل يامرهم بالمعروف وينهيهم عن المنكر ويحل لهم الطيبات ويحرم عليهم الخبايث ويضع عنهم اصرهم والاغلال التي كانت عليهم فالذين امنوا به وعزروه ونصروه واتبعوا النور الذي انزل معه اوليك هم المفلحون: *Qui secuti fuerint Legatum, Prophetam Idiotam, quem reperient scriptum apud se in Pentateucho, & Evangelio, præcipientem ipsis justum, & prohibentem injustum: concedentem res bonas, & interdicentem ipsis malas; & deponentem ab iis onus grave eorum, & vincula, quibus detinebantur: qui, inquam, credide-*

diderint in eum, & secuti fuerint lucem, quæ demissa est cum eo; & suppetias illi tulerint, & adjuverint eum; hi erunt fortunati. Alterum Sect. 61. quæ inscribitur, Ordo. §. 6. his verbis: وإذ قال عيسى ابن مريم يا بني اسرائيل اني رسول الله اليكم مصدقا لما بين يدي من التوراة ومبشرا برسول ياتي من بعدي اسمه احمد فلما جاءهم بالبينات قالوا هذا سحر مبين; *Et (memento) cum dixit Jesus Filius Mariæ: O Filii Israel, certe ego missus sum ad vos Legatus a Deo, ut verificem Pentateuchum, qui traditus fuit ante adventum meum: & ut annunciem Legatum alium, qui venturus est post me, cujus nomen erit Ahmed. Cum vero venisset ad eos cum claris argumentis, dixerunt: Hic est manifestus præstigiator.* Verum nihil hujusmodi vel in Pentateucho, vel in Evangelio reperitur.

Respondent Mahumetani, neque hæc, neque alia de Mahumeto testimonia in Pentateucho, & Evangelio inveniri, quia in illo a Judæis, in hoc a Christianis maligne sublata sunt, quemadmodum Alcoranus ipse sæpe testatur. Valde tamen mirum est, si tam multa erant in Sacris Libris de Mahumeto vaticinia, hæc tantum duo ab ipso fuisse allegata.

Sed ut miserum hoc effugium Mahumetanis omnino præcludamus; evidenter ostendemus, Sacras Scripturas, quæ hodie apud Judæos, & Christianos reperiuntur, numquam quod ad substantiam attinet, corruptas, aut mutatas fuisse; sed integras omnino esse, & illibatas, & quales erant ante Mahumeti adventum, quando, ut ipsemet fatetur, omni vitio, corruptioneque carebant. Porro cum Mahumetus jecit primum, ac præcipuum superstitionis suæ fundamentum supra Sacrorum Librorum novi, veterisque Testamenti Oracula; si ostenderimus, nihil esse in his, quod illi suffragetur, imo omnia eidem adversari; cadet illa per se, ruetque, penitusque exterminabitur.

Probatur integritas Sacrorum Librorum.

PRæmitto; ad hoc, ut aliquis Auctor dici possit integer, & incorruptus, non esse necessarium, ut nullum in eo erratum, vel defectus, vel nulla lectionum varietas reperiatur: alioqui nullus pene liber dici posset incorruptus. Et quidem non solum in Sacræ Scripturæ versionibus, cujuscumque sint idiomatis, errata aliquot irrepsere, sive ex Amanuensium incuria, sive ex Interpretum minori, quam par erat, attentione, sive etiam inscitia: verum & in ipsis fontibus Hebraicis, & Græcis defectus aliquot reperiuntur. Ut enim Interpretes infallibilem Spiritus Sancti assistentiam non habuerunt, qua errare in interpretatione non possent: ita nec Amanuenses, qui ex Originalibus transcripsere, illam habuisse credendi sunt, ita ut hi quoque in aliquas mendas labi non possent. Hoc liquido in Hebraico Textu agnoscitur, in quo illa tam celebris correctio facta fuit, quæ תקון סופרים, idest *Scribarum correctio* communiter appellatur. Additæ sunt præterea in eodem variæ lectiones, quæ sub vocibus כתיב Kethib, & קרי Keri ad marginem notari solent: & juxta nonnullos ad 2171. perveniunt. Has autem correctiones, variasque lectiones ex Amanuensium erratis ortas fuisse non est dubitandum. Hoc idem in Alcorano evenisse certum est, cum & in ipso plurimæ variæ lectiones reperiantur, quas Expositores Moslemi solerter adnotarunt. Dissident etiam inter se Alcorani Exemplaria in titulis Surarum, sive Sectionum, in numeris periodorum, in Commatum distinctionibus, & aliis hujusmodi, quæ sæpe notabiliter sententiam immutant. Nec tamen propterea concedent unquam Mahumetani, Alcoranum vitiatum esse, vel corruptum. Certum præterea est, Alcoranum apud Persas, & Sciahitas non esse omnino eumdem, qui apud Turcas, & cæteros Sonnitas: sed magnum inter utrumque, etiam in substantialibus, discrimen reperiri. Quamobrem omnia Alcorani exemplaria, quæ ex expugnata Bagdado, seu Babylone Constantinopolim allata sunt, in loco Palatii Regii recondita fuerunt, anathematis pœna constituta iis, qui ea legissent. Ita refert Auctor historiæ imperii Othomannici præsentis status. Et nihilominus tam Sciahitæ, quam Sonnitæ credunt, se verum, & incorruptum habere Alcoranum. Porro si in textu originario Arabico Alcorani hæc eveniunt, quid de illius versionibus in alia idiomata putandum erit?

Verum ut ad id, quod primo proposueram, regrediar, directeque Moslemus respondeam; dico falsum esse omnino vel a Judæis, vel a Christianis Sacros Libros Pentateuchi, & Evangelii, seu veteris, ac novi Testamenti (de his enim tantum loquitur Alcoranus,) simpliciter, & absolute corruptos fuisse. Fateor non defuisse ex nostris aliquos, etiam magni nominis Auctores, qui vaticinia aliquot ad Christi adventum spectantia, e veteri Testamento a Judæis maligne sublata, vel depravata fuisse affirmarent. Verum a cæteris Doctoribus communiter hæc sententia ut falsa, & Christianæ religioni nimis perniciosa rejicitur. Nam cum vetus Testamentum sit veluti basis, & fundamentum ejusdem religionis; si hoc corruptum depravatumque sit, vacillat, & pene corruit ista; nihilque solidi pro fide nostra firmanda relinqui videtur. Et nihilominus illi, qui contrarium asseruere, nullo modo locuti sunt, neque loqui potuerunt de corruptione universali, aut substantiali; sed de unius, aut alterius loci depravatione, quæ in eo sita esset, quod cum in Hebraico Textu duplex esset lectio; Judæi eam, quæ Christianæ religioni magis favebat, omittentes, minus favorabilem retinuerunt. Sed neque hoc verum est, cum non raro retineant eam lectionem, quæ magis Fidei nostræ favet, & oppositam a Textu rejiciant. Quod vero iidem Judæi in odium Christi & Christianorum simul conspiraverint, & dolo malo vel unam tantum Sacrorum voluminum periodum corruperint, ab omni prorsus veritate, & verosimilitudine abhorret: imo nullo modo id fieri potuisse, inferius patebit. Multo vero minus concedimus, corruptum, aut depravatum fuisse novum Testamentum a Christianis, ut deblaterat Mahumetus; ne ea, quæ de ipsius adventu in illo prædicebantur, apparerent. Porro, ut res evidentior fiat, afferam hic argumenta, quibus probetur, neque a Judæis, neque a Christianis potuisse Sacros Libros universaliter, aut substantialiter depravari.

Primum ac præcipuum argumentum est Divina providentia, ad quam spectat legem suam inter homines conservare una cum iis libris, qui ad veram Dei agnitionem, cultumque legitimum sunt necessarii, & quibus veram a falsa religione dignoscere possimus: alioquin omnia erunt confusa, incerta, ac tenebris plena. Quin & pro Mahumetanis ipsis res male agetur: nam cum hi legem ac sectam suam (licet falso)

Pen-

Pentateuchi, & Euangelii Oraculis stabilire se putent; si hæc depravata sint, ac proinde fide careant; Religionis suæ veritatem nullo modo ostendere poterunt, vel comprobare. Neque satis est, si dicant, extare Alcoranum: nam Alcoranus est in hac controversia pars; neque potest in propria causa esse testis, vel judex, nisi aut mendax, aut suspiciosus. Idemque dicendum esset de Euangelio, nisi testimonium Pentateuchi, & Prophetarum præcedentium posset proferre.

Secundum argumentum est, accuratissima diligentia, ac vigilantia, qua Hebræi veteris Testamenti, Christiani vero tum novi, tum veteris libros semper custodierunt. Incredibile est, quantum hac in re illi semper fuerint accurati, etiam ante ortum Mahumeti. Non solum libros omnes, & capita librorum, sed etiam periodos, dictiones, characteres, & apices in Sacris Bibliis enumeravere. Insuper adnotarunt, quoties quælibet dictio, & qua forma in iisdem scripta reperiatur. Tantam vero, ac tam exactam curam in Sacris Codicibus exscribendis adhibent, ut in superstitionem degenerare videantur. Viginti de hoc præcepta enumerat R. Moyses in tractatu de lib. Leg. cap. 10. Inter quæ decimum est, ut ab homine Heretico, vel profano exscribi non possint. Undecimum, ut scriptor ita attentus sit, dum aliquod ex Dei nominibus exarat; ut si eo tempore a Rege Israelis salutetur, salutem illi reddere non debeat. Duodecimum, & decimum tertium, & decimum quartum, ac decimum sextum; ut si in scribendo literula illa per incuriam vel addatur, vel detrahatur: si unus character ab alio nimis distet, vel eidem plus justo adhæreat; totus liber profanus habeatur. Vix etiam credi potest, quanta religione Sacra volumina in Synagogis suis asservent, quantaque reverentia manus illis admoveant: itaut, si fortuito aliquo casu in terram deciderint, id tamquam flagitium aliquod, aut scelus jejunio expiandum decernant. Multo vero major, licet ab omni superstitione immunis, est, semperque fuit ab ipso Apostolorum tempore Christianorum cura in Sacris Scripturis, & præsertim Euangeliis asservandis, & venerandis. Non enim solum in Ecclesiis, sed etiam in privatis domibus illas habere perpetuo consueverunt. Et cum sæpe ab Idololatris eas depromere, sibique tradere juberentur; bonorum potius, vitæque jacturam facere, quam sancta canibus dare eligebant. Mos etiam semper fuit, quotidie in publicis Conventibus, dum Sacra celebrarentur, easdem populo legere: ad quod munus peculiaris Ministrorum ordo, qui Lectores dicuntur, institutus est, ad quos spectat legere in Ecclesia libros veteris, ac novi Testamenti.

Tertium est, a primo usque Christianæ religionis sæculo Sacras Scripturas per universas terrarum orbis provincias ac nationes vulgatas fuisse, easque in omnium prope gentium linguas ex Hebraicis, Græcisque fontibus fuisse translatas: & præterea fontes ipsos, tum Hebræorum, tum Christianorum opera ad omnes æque nationes promanasse. Sanctus Augustinus lib. 2. de Doctrina Christiana, cap. 5. affirmat, Sacros Libros per varias Interpretum linguas longe lateque diffusos fuisse. Et tract. in Psalm. 109. scribit, *Magnum Dei beneficium fuisse, qui Scripturas suas in multis linguis esse voluit*. Theodoretus lib. 5. de Curan. Græcor. affect. testatur, *universam faciem terræ, quantacumque Soli subjicitur, ejusmodi verborum* (nempe Sacrarum Scripturarum) *plenam jam esse*. Et quidem vetus Testamentum aliquo suo tempore *versum jam fuisse in idioma Romanum, Persicum, Ægyptiacum, Indicum, Armenum, Scythicum, Sauromaticum; uno verbo, in omnium gentium linguas*. Vivebat hic Auctor anno Christi 450. centesimo circiter anno ante natum Mahumetum. Sanctus Joannes Chrysostomus in Joan. cap. 1. Hom. 1. Meminit versionum Syriacæ, Ægyptiacæ, Persicæ, Æthiopicæ, & aliarum. S. Hieronymus præfat. in Euan. ad Damasum, *Sacram Scripturam in variarum gentium linguas translatam esse* testatur. Horum sunt hi omnes longe ante adventum Mahumeti. Reperiuntur hodie hæ fere omnes versiones, & aliæ præterea æque antiquæ, ut Arabica, Cophtica, Samaritana, & plures tam Græcæ, quam Latinæ, quas non est otium recensere. Tam multæ igitur Sacrorum Librorum translationes, præter originaria exemplaria innumera, tot, tamque variis linguis ab omnibus prope terrarum orbis gentibus confectæ, quamquam inter se, propter idiomatum proprietatem, verbis differant; in substantia tamen, & in iis, quæ ad religionis, fideique dogmata, ad morum regulam, & ad historiæ veritatem pertinent, omnes conveniunt; quibus in rebus evidens est, Sacras Scripturas non fuisse corruptas. Verum etiam si aliqua harum versionum defectum aliquem, vel errorem substantialem contineret, id tamen Sacrorum voluminum integritati nullum inferret præjudicium; hujusmodi enim defectus, ex tot aliarum versionum, & ex originalium Textuum collatione facillime deprehenderetur. Huc accedit, quod licet aliqua particularis interpretatio vitiosa esset, & corrupta; non tamen propter illam dici possent Sacræ Scripturæ corruptæ, cum receptæ versiones, & originalia illi adversarentur: alioqui Alcoranus etiam corruptus, imo corruptissimus dicendus esset, cum multi illum pessime descripserint, vel in alias linguas converterint. Liberum est cuilibet vel ignarissimo Interpretem agere; neque tamen cujuslibet interpretatio fidem facit, sed illa tantum, quæ Originali suo consona, communibus Doctorum calculis approbata fuerit, & ab Ecclesia recepta, vel non rejecta.

Quartum est, neque causas, neque tempus, neque Auctores corruptionis hujusmodi posse assignari. Cur enim Judæi Testamentum vetus corrumperent? In odium, inquiunt, Christi, Christianorum, ne ea, quæ illis favebant, apparerent. Atqui si res recte perpendatur, hoc sine aperta calumnia dici non potest. Primo enim in Hebraico Textu non solum reperiuntur hodie vaticinia illa omnia, quæ in novo testamento a Christo Domino, ejusque Discipulis allegantur; verum & alia multa extant; & utraque interdum ob proprietatem Hebraicæ linguæ clariora, & efficaciora ibi sunt, quam in ipsa latina Vulgata. Neque dubitare aliquis potest, quin si Hebræi tantum scelus perpetrare voluissent, hæc etiam, & multo majori cum ratione sustulissent. Deinde si vaticinia de Christo obscurare, vel abradere decrevissent: clariora, & ea, quæ minus negari possent, occuluissent; ex quibus tamen aliquod hodie in Euangeliis, librisque Apostolicis, vel in primis Christianæ religionis Asseclis, inter quos erant Hebræi doctissimi, reperiretur. At nihil tale usquam invenitur: & consonant omnino in his vaticiniis vetus, novumque Testamentum. Nec minor Mahumetanorum insania est, dum Judæos Pentateuchum, Christianos vero Euangelium corrupisse audacter affirmant, quo vaticinia, quæ in iis de Mahumeto, ejusque Secta scripta erant, abolerent. Nam tam Pentateuchus, quam Euangelium, cæte-

rique

rique Sacri libri sunt hoc tempore prorsus iidem, qui erant ante adventum Mahumeti, quod 2. & 3. argumento jam allato manifeste probatur: & multo manifestius evincitur, quia multi hodie extant Codices, præsertim Hebraici, veteris Testamenti, quorum antiquitas ortum Mahumeti longe superat; & tamen cum modernis Codicibus omnino conveniunt. Quod si vel in his, vel in aliis Codicibus, aut Interpretationibus est aliquod discrimen, qualecunque illud sit, nihil ad Mahumetum, vel ad ejus Sectam pertinet, sed ex Amanuensium, vel Interpretum minori attentione, quam par est, contigisse cognoscitur.

Quæ porro gens tam barbara, atque impia reperitur, quæ publico communique assensu, ad corrumpendos violandosque Libros illos convenerit, quos religionis, regnique sui fundamenta, ac bases agnoscit, & veluti Sacrosanctos veneratur? Essent ne unquam adeo stulti, amentesque Mahumetani, ut universi convenirent in iis ex Alcorano abradendis, quæ Christi Divinitati, Christianæque religioni favere, vel Prophetæ suo, ejusque Sectæ adversari arbitrarentur? Et quidem plura sunt hujusmodi in Alcorano. Nunquam hoc mihi persuadebo. Cur ergo adeo stultos, atque impios Christianos, ac Judæos facere ipsi volunt, ut in odium Mahumeti, & ad illius memoriam abolendam, scripturas illas communi conspiratione depravarent, quas utpote a Deo ipso traditas, adeo reverentur, & quodammodo adorant, & pro quibus tuendis tot hominum millia vitam cum sanguine profudere?

Convenit deinde corruptionis hujus tempus assignare, quod sane ante Christi adventum esse non potuit, cum nulla tum fuerit causa ex superius assignatis; Christi scilicet ipsius (& multo minus Mahumeti) memoriæ abolendæ cupiditas. Huc accedit, quod si Judæi hoc scelus perpetrassent, neque Christus, neque Apostoli ab illis incusandis abstinuissent, quemadmodum cætera eorum peccata non tacuere. Atqui non solum hoc non fecerunt, sed oppositum potius docuere, dum sæpe ad Sacrarum Scripturarum testimonium Judæos, & præsertim sapientiores, provocabant, ipsique earumdem auctoritate utebantur. Neque invenimus, eos aliquid unquam ex veteri Testamento allegasse, quod vel totidem verbis, vel saltem eadem sententia in eo non existat. Sed neque post Christi adventum potuerunt Sacra Volumina corrumpi, cum jam in manibus Apostolorum, aliorumque sine numero, qui a Judaismo ad Christianam fidem transierant, asservarentur: hi namque sacrilegum Judæorum facinus detexissent. Erant præterea Judæi per totum orbem disseminati, & non solum in Synagogis, sed in privatis quoque domibus libros a Deo traditos habebant: itaut impossibile omnino sit, eos omnes potuisse convenire in iis propter Christi odium corrumpendis. Loquendo autem de novo Testamento, nullo modo potuit a Christianis ante Mahumeti adventum in odium ejusdem Mahumeti depravari, ob jam dictas rationes. Neque dici potest, illud a Judæis vitiatum fuisse. Primo quia vulgatum jam erat, ac sparsum per omnes gentes, in quibus ab Apostolis, & eorum discipulis prædicatum fuerat. Deinde quia ea potius ipsi abrasissent, quæ ad Christi gloriam spectabant, non quæ ad vaticinia de Mahumeto, qui Christianæ Religioni tantam cladem erat illaturus. Neque demum dici potest, post Mahumeti adventum corruptionem hujusmodi factam fuisse, ob supra allatas, & infra afferendas rationes.

Demum si de Auctoribus hujus corruptionis agatur, luculentius agnoscetur, nullo modo fieri potuisse. Neque enim dici potest, unum, vel duos, vel paucos aliquos singulares viros ad hoc convenisse: sed cogimur asserere, Judæos omnes ad Pentateuchum depravandum, omnesque Christianos ad corrumpendum Evangelium unanimi consensu conspirasse; quo nihil absurdius, nihilque incredibilius dici potest, vel etiam cogitari. Nam si aliqui tantum hoc fecissent (quod sane non negamus fieri potuisse) statim ab aliis omnibus deprehensi fuissent. Nec poterant hi pauci universum terrarum orbem pervagari, atque omnes Judæorum Synagogas, domosque penetrare; omnes Christianorum Ecclesias, atque ædes privatas pervadere; ut omnes Pentateuchos, omnia Evangelia, omnes Sacros libros tot idiomatibus exscriptos, in tam multis doctissimorum virorum Commentariis, Glossisque insertos, corrumperent, quo ex iis Christi, vel Mahumeti nomen, & memoriam abolerent. Multi saltem Sacrarum Scripturarum Codices integri, illibatique remansissent, e quibus hodie procul dubio aliqui reperirentur. Et hoc evenisset, etiamsi non pauci aliqui, sed plerique, imo omnes (paucis exceptis,) Judæi, & Christiani tantam impietatem moliti fuissent. Et nihilominus videmus hodie Codices omnes cujusvis idiomatis inter se, & cum aliis esse uniformes, atque easdem res in substantia continere, cum tamen nihil in iis de Mahumeto legatur.

Eo accedit, non solum difficile, sed etiam impossibile omnino esse, ut in eadem sententia ac voluntate, in re de sua natura mala & illicita conveniant plures nationes inter se moribus, genio, lege, religione adversæ, aut diversæ; cujusmodi sunt Christiani, & Hebræi, Latini, & Græci, Orientales, & Occidentales. Unica dictio addita a Latinis in Symbolo Fidei non ad aliquid de veritate detrahendum, sed ad eamdem veritatem magis explicandam, tam magnum inter eos, & Græcos peperit odium, ac dissidium, ut quantumvis pluries Græci in generalibus Conciliis additionem illam approbaverint, adhuc tamen inter eos, & Latinos scissura perseveret.

Sed est aliquid majus, ac mirabilius, quod se nobis in hoc argumento considerandum proponit. Quanta olim Arianorum multitudo, quanta potentia fuerit, nemo est qui ignoret. Mahumetani ipsi Chronologi de Ariana Secta, ejusque numero ac viribus mentionem faciunt; quemadmodum etiam de Concilio Niceno, aliisque Conciliis œcumenicis ad Arianam hæresin comprimendam celebratis. Quamvis vero Imperatorum favore & auctoritate Ariani ita invaluissent, ut triumphare jam de Orthodoxa fide viderentur: numquam tamen ausi sunt aliquid vel minimum eorum ex Evangelio, aliisve Sacris Scripturis tollere, vel immutare, quod Christi Divinitatem, quam ipsi impugnabant, demonstraret. Si ergo eo tempore, quo totus pene Orbis Arianus erat, ipsique Imperatores pro viribus Arianam hæresin propugnabant, nulla potuit fieri corruptio in sacris Scripturis ad obscurandam Christi Divinitatem; quomodo facta fuerit, aut fieri potuerit ad occulendas, vel abolendas prædictiones de Mahumeto, eo præsertim tempore, cum Mahumeti nomen vix extra Meccam, & Medinam audiretur? Porro etiamsi daremus, Christianos, & Judæos illarum Urbium aliquid Mahumeti causa in sacris voluminibus corrupisse; poteratne hi pauci cæteros omnes terrarum orbis Christianos, vel Judæos in suum scelus pertrahere?

Hoc porro argumentum eo magis Moslemos urget, quo Mahumetus ipse non semel in Alcorano fatetur, Pentateuchum, & Evangelium, cæterosque Sacros

libros

libros a Judæis & Christianis depravatos non fuisse, nisi postquam sese Prophetam cœpit venditare. Ita Sura 98. de Demonstratione, in ipso initio legimus.

لم يكن الذين كفروا من اهل الكتاب والمشركين منفكين حتي تاتيهم البينة رسول من الله يتلو صحفا مطهرة فيها كتب قيمة وما تفرق الذين اوتوا الكتاب الا من بعد ما جاءتهم البينة :

Illi, qui credere noluerunt ex Judæis & Christianis, & Idololatris, non discesserunt, donec venit ad eos demonstratio, nempe Legatus a Deo, qui legeret Codices purificatos, in quibus erant Scripturæ rectæ: neque divisi sunt ii, quibus data sunt Sacra Scriptura, nisi postquam venit ad eos demonstratio. Hæc verba aliquanto obscuriora ita explicat Gelaleddinus:

لم يكن الذين كفروا من اهل الكتاب والمشركين زايلين عما هم عليه حتي اتاهم الحجة الواضحة وهي محمد رسول من الله يتلو صحفا مطهرة من الباطل فيها احكام مكتوبة اي يتلوا مضمون ذلك وهو القران وما تفرق في الايمان بمحمد الذين اوتوا الكتاب الا بعد ما جاءتهم البينة وهو محمد او القران وقبل مجيئه ص كانوا مجتمعين علي الايمان به اذ جاء فحسده من كفر به منهم :

Qui noluerunt credere (in Mahumetum) *Judæi, Christiani, & Ethnici, non discesserunt ab ea Religione, quam profitebantur, donec venit ad eos Mahumetus Legatus a Deo, recitans Codices purgatos ab erroribus, nimirum Alcoranum, in quo illi continentur. Neque divisi sunt, seu discesserunt a fide in Mahumetum illi, quibus data sunt Sacra Scriptura, nisi postquam venit ad eos Mahumetus cum Alcorano: & ante adventum ejus erant concordes in credendo in eum, cum venisset: sed ob invidiam noluerunt postea credere in eum.* Itaque usque ad Mahumeti adventum Judæi, & Christiani Sacras Scripturas non corruperant, saltem in ea parte, in qua de illius adventu vaticinia continebantur, dum adeo uniformiter, & constanter credebant, & sperabant, illum esse venturum. Illud vero manifestum est mendacium, quod Gelaleddinus ait, illas fuisse tales, quales continebat Alcoranus: nam cum hodie sint eædem, quæ erant, antequam Alcoranus vulgaretur, ut supra demonstratum est, videmus nihilominus Alcoranum eas non solum diversa, sed sæpe adversa ratione referre, ab iis, quæ nunc sunt. Sed impudentius mendacium est asserere, Judæos, & Christianos credidisse uniformiter in Mahumetum venturum. Certum est, magnam, imo maximam, & præcipuam Judæorum, & Christianorum partem nihil prorsus de Mahumeto scivisse, nisi post plures annos ab illius morte. Et hodie etiam multi, imo plerique ex his, Mahumeti tantum nomen, non ex Sacris Literis, sed ex fama noverunt. Præterea dum Mahumetus toties affirmat in Alcorano, necessario credendum esse in Pentateuchum, & Euangelium; & præcipit Judæis, ut juxta Pentateuchum, Christianis autem, ut juxta Euangelium res suas judicent, Mahumetanis vero, ut simul cum Alcorano utrumque recipiant, ac venerentur; & toties utrumque laudat, & commendat tamquam duces veritatis, lucernas illuminantes, & vias rectas ad salutem: supponit, non solum hos Libros extare, sed etiam integros esse, & incorruptos. Nec poterat loqui de alio Pentateucho, vel Euangelio, nisi de iis, quos Judæi, & Christiani tunc habebant: nempe de Pentateucho illo, qui a Moyse scriptus fuit: & de Euangelio illo, quod quatuor Euangelistæ, Matthæus scilicet, Marcus, Lucas, & Joannes scripsere. Nec Doctores ipsi Mahumetani alium Pentateuchum, vel aliud Euangelium agnoscunt. Et quidem, quod ad Pentateuchum attinet, dubium nullum esse potest; cum Alcoranus ipse Moysi illum tribuat. De Euangelio autem ita scribit Aly Abulhasanus filius Alhoseini Masaudiensis:

وان المسيح مر ببحيرة الطبرية وعليها اناس من الصيادين والقصارين فدعاهم الي الله وقال لهم اتبعوني تصيدون البشر فتبعه ثلاثة من الصيادين وهم بنوا زبدي واثنا عشر من القصارين وقد ذكر متي ويوحنا ومرقس ولوقا وهم الحواريون الاربعة الذين نقلوا الانجيل والفوا خبر المسيح وما كان من مولده وكيف عمده يحيي بن زكريا وهو يحيي المعمدي وما فعل من العجايب واتا من المعجزات وما ناله من اليهود الي ان رفعه الله اليه وهو ابن ثلاثة وثلاثين سنة وفي الانجيل خطب طويل في امر المسيح ومريم ويوسف النجار اعرضنا عن ذلك لان الله تعلي لم يخبر بشي من ذلك في كتابه ولا خبر به محمد نبيه ص

Transivit Christus juxta Mare Tyberiadis, ubi erant aliquot piscatores, & fullones, vocavitque illos ad Deum, & ait: Venite post me, & piscabimini homines. Secuti sunt eum tres ex piscatoribus, qui erant filii Zebedæi, & duodecim ex fullonibus. Inter hos nominantur Matthæus, & Joannes, & Marcus, & Lucas: suntque illi quatuor Apostoli, qui scripserunt Euangelium, & Historias de Christo, & de eo, quod ad illius ortum spectat, & illius Baptismum per Joannem filium Zachariæ, cognomine Baptistam: itemque de miraculis, ac prodigiis illius, & de eo, quod pertulit a Judæis, donec Deus elevavit illum ad se in Cœlum, cum esset annorum triginta ac trium. Fit autem in Euangelio prolixa narratio eorum, quæ spectant ad Christum, & Mariam, & Josephum fabrum lignarium. Nos tamen ab illis recedimus, quia nullam de eis mentionem facit Deus in libro suo, neque Propheta ejus Mahumetus. Nihil refert, quod Mahumetus nullam faciat mentionem de iis, quæ habentur in Euangelio, vel saltem non omnia commemoret, vel etiam aliqua neget. Imo hinc manifestius apparet falsitas Alcorani, cum vel taceat, vel neget ea, quæ ipsemet implicite fatetur, dum Euangelium, quo ante suum adventum Christiani utebantur, toties cum laude commemorat, & illud sit hoc ipsum, quo semper Christiani usi sunt, ut superius probatum est. Præterea Ismael filius Aly in sua historia, loquens de Christianorum gente, hæc habet:

واما الانجيل فهو كتاب يتضمن اخبار المسيح ع م من ولادته الي وقت خروجه من هذا العالم كتبه اربعة نفر من اصحابه متي كتبه بفلسطين بالعبرانية

ومرقس كتبه ببلاد الروم باللغة الرومية ولوقا كتبه بالاسكندرية باللغة اليونانية ويوحنا كتبه بافسس باللغة اليونانية ايضا. *Euangelium liber est, qui gesta Christi continet ab ejus ortu usque ad exitum ex hoc mundo. Scriptum fuit a quatuor viris ex iis, qui eum sequebantur: fuerunt autem Matthæus, qui scripsit illud in Palæstina idiomate Hebraico: Marcus, qui scripsit illud in regione Romanorum lingua Romana: Lucas, qui scripsit illud Alexandriæ idiomate Græco: & Joannes, qui scripsit illud Ephesi item Græce.* Præterea Ahmedus filius Abdolhalimi idem confirmat in sua Apologia his verbis: المسيح تكلم بالعبرانية وترجم عنه بلغة اخري كما الغوا احد الاناجيل باليونانية والاخري بالسريانية لاخري بالرومية وواحد بقي عبرانيا: *Christus Hebraice locutus est: ejus autem sermo in alias linguas translatus fuit. Unum enim ex Euangeliis Græce: aliud Syriace: aliud Latine scriptum fuit: unum autem remansit Hebraicum.* Fallitur in eo, quod putat, unum ex Euangeliis Hebraice, aliud vero Syriace scriptum fuisse. Verum hoc parvi refert. Accedit his duobus tertius Alsciaher Seteanias, quem citat Ebnosahidus Mogrebinus in eo, quod de Christo scripsit in hæc verba: ثم ان اربعة من الحواريين وهم متي ولوقا ومرقس ويوحنا اجتمعوا وجمع كل واحد منهم انجيلا وخاتمة انجيل متي ان المسيح قال اني ارسلتكم الي الامم كما ارسلني ربي اليكم فاذهبوا وادعوا الامم باسم الاب والابن وروح القدس: *Quatuor ex Apostolis, scilicet Matthæus, Lucas, Marcus, & Joannes, simul convenere: & quilibet eorum collegit Euangelium. Ultima autem verba in Euangelio Matthæi sunt hujusmodi: Dixit Christus Apostolis: Ego mitto vos ad gentes, sicut misit me Dominus meus ad vos. Ite ergo, & vocate gentes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Nescio utrum ex malitia scriptum sit ربي Rabbi: *Dominus meus*: pro ابي Abi, *Pater meus*: & relicta fuerint verba: *Baptizantes eos.*

Nullum aliud proferunt, neque proferre possunt Moslemi Euangelium, præter hæc quatuor, seu præter hoc unum a quatuor Euangelistis scriptum. Quamvis enim alia ab Hæreticis Euangelia conficta fuerint, nullum tamen ex iis fuit ab Ecclesia Christiana receptum, id quod Mahumetanos ipsos minime latet; nam Ahmedus Ebnedrisus meminit cujusdam Euangelii, præter illa quattuor, quod ipsemet agnoscit, & fatetur spurium, & apocryphum: de quo ita scribit: الانجيل الخامس يسمي انجيل الصبوة تذكر فيه الاشياء التي صدرت من المسيح عم في حال طفوليته ينسب لبطرس عن مريم عم وفيه زيادة ونقصان ويشتهر معجزاته فيذكر فيه تقدم المسيح عم وامه رضي الله عنها ويوسف النجار رضى الله عنه الى صعيد مصر ثم عودته الى ناصرة: *Quintum Euangelium illud est, quod inscribitur de Infantia; in quo enarratur id, quod pertinet ad infantiam Christi. Petro tribuitur, qui illud scripsit ex relatione Mariæ Sanctæ Mem. Multa in eo abundant, multa desunt: & referuntur ibi mirabilia, quæ operatus est Christus* (Infans:) *& adventus ejus cum Matre sua, & Joseph Carpentario in Thebaidem Ægypti, & reditus illius in Nazareth.* Hujus Euangelii de Salvatoris Infantia multi etiam ex nostris meminere, & tamquam apocryphum semper fuit ab Ecclesia rejectum. Neque possunt eo, vel aliis hujusmodi Euangeliis Moslemi uti contra nos: quemadmodum neque nos contra Moslemos Alcorano, qui scriptus est a Mosailma, vel aliis æmulis Mahumeti pugnamus, ad evertendum Alcoranum ipsius Mahumeti. Quamvis enim hujusmodi Alcorani, quos Moslemi spurios censent, ab aliquibus, imo a plurimis recepti fuerint: nunquam tamen communi Mahumetanorum consensu sunt approbati.

Verum neque hæc Euangelia apocrypha quidquam Mahumetum, vel Mahumetanos juvant, cum in illis ne minima quidem mentio Mahumeti, vel illius Sectæ reperiatur.

Argumenta Mahumetanorum contra Integritatem Sacrarum Scripturarum.

Nullius prope sunt momenti ea, quæ Moslemi proferunt ad probandum, Sacras Scripturas fuisse corruptas.

Primum Argumentum allatum ab Ismaele filio Aly in principio suæ historiæ, est: Dissensio inter Pentateuchum Hebraicum, Græcum, & Samaritanum in numero annorum a creatione Adam usque ad Abraham. *Nam* (inquit ille) *Pentateuchus Samaritanus ponit ab Adam usque ad Diluvium annos tantum mille trecentos sexaginta septem: Hebraicus vero mille quingentos quinquaginta sex; inter Diluvium vero & ortum Abrahæ ducentos nonaginta duos. Summa autem annorum hujus Pentateuchi deficit a summa Pentateuchi Græci mille quadringentis septuaginta quinque annis.* Probat deinde, computum annorum Pentateuchi Samaritani non posse subsistere, quia ex eo sequeretur, Noe vixisse simul cum Adam supra ducentos annos, quod nemo unquam dixit. Computum etiam Hebraicum convincit esse falsum, quia ex eo sequeretur, Noe vixisse simul cum Abraham quinquaginta, & octo annos; quod item est absurdum. Existimat autem Auctor, maligne ab Hebræis ita numerum annorum decurtatum fuisse in odium Christi, quem cum Sacræ Scripturæ in novissimo tempore venturum esse prædixissent, ita annis abbreviatis, non in novissimo tempore, sed potius in medio advenisse probaretur (posito quod juxta communiorem opinionem tota mundi ætas septem millium annorum futura sit) & per hoc non verus Messias, sed falsus esse demonstraretur. Laudat deinde Auctor computum Pentateuchi Græci, asserens eo usos fuisse historicos veraciores: nihilque in eo absurdi, aut absoni, ratione temporis ab orbe condito contineri.

Verum licet daremus Ismaeli, Samariticum Textum non solum in annorum computo, sed in aliis quoque gravioribus rebus esse vitiatum, nihil faceret contra nos; cum hujusmodi Pentateuchum Christiana Ecclesia nunquam ut legitimum approbasse legatur. Quod vero attinet ad varietatem illam computi annorum in his tribus Pentateuchis; quorum tamen exemplaria in hac varietate non semper inter se conveniunt: dicimus, id non multum ad Pentateuchi

sub-

substitutum referre, neque per hoc illius integritatem diminui. Norunt omnes, & experientia quotidie docet, quam facile in numeris, sine magno, & sæpe sine ullo veritatis dispendio, a librariis peccetur. Quamobrem tuto asserere possumus, illum esse Hebræum numerum, qui magis ad Chronologicam historiæ veritatem accedit; cæteros Amanuensium lapsus esse. Conati quidem sunt nonnulli numeros annorum Pentateuchi Hebraici & Græci inter se conciliare; sed irrito conatu, & adhuc sub Judice lis est. Debet tamen stare victoria pro Textu Hebraico, utpote *primigenio*, cum quo etiam latinus Textus, quo Sancta Romana Ecclesia utitur, concordat.

Quod vero objiciat Ismael, absurdum esse asserere, quod Noe vixerit aliquot annos una cum Abraham: respondemus, ipsi fortasse absurdum videri: nihil tamen repugnat hoc factum fuisse. Verum non est nunc mihi otium in hac quæstione immorandi. Illud vero ridiculum, quod existimet, Judæos numerum annorum concidisse in odium Christi, ut appareret, illum non venisse in fine temporum juxta Sacrarum Scripturarum oracula, ac proinde non fuisse verum Messiam. Primo enim non septem, sed sex millia annorum mundum perseveraturum, est communis Hebræorum opinio ex traditione Scholæ Eliæ. Quamobrem etiam si Christus in principio quinti millenarii advenisset, poterat nihilominus illud ultimum tempus appellari. Secundo, nihil vetat, quin ultimi temporis, vel novissimorum dierum nomine, non ultimum tempus mundi, sed supremos Hebraici Regni dies intelligamus: hoc enim per Christi adventum auferendum erat, ac destruendum, quemadmodum videmus factum. Itaque nulla fuit causa, cur Judæi ita computum annorum in Pentateucho post Christi adventum corrumperent: sed neque hoc facere potuerunt, ut superius certis argumentis demonstravimus. Quidquid autem sit, nihil hoc pertinet ad Mahumetum, vel ad Sectam illius: neque apparet, ullam in hac annorum varietate potuisse intervenire malitiam.

Secundum Argumentum est Auctoris libri تأييد الملة idest Confirmatio Religionis, quo probatur, Pentateuchum esse corruptum: & est hujusmodi: *Pentateuchus est Verbum Dei: Verbum autem Dei est æternum. At in Pentateucho, qui nunc extat, plura sunt, quæ continent res novas, ac recentes. Ergo hic Pentateuchus corruptus est, ac depravatus.* Hoc argumentum meretur potius risum, quam responsum: & potest retorqueri hoc modo contra Auctorem: Alcoranus continet multas narrationes recentes, & præsertim eas, quæ in dies Mahumeto accidebant: & præterea fabulas mutuatas ex Thalmud, & Rabbinis petitas. Ergo Alcoranus non est verbum Dei, sed liber corruptus, ac depravatus. Hoc autem nemo Mahumetanorum admittet.

Tertium Argumentum est ejusdem Auctoris in hunc modum: *Deus abstulit Spiritum Prophetiæ a Moyse, & dedit eum Josue filio Nun. Præterea Moyses peccavit in educendo aquam de Petra; quamobrem meruit iram Dei, & privationem Spiritus Prophetiæ.* Concludit Auctor ratiocinationem suam his verbis: وفي هذا القول مقنع وكفاية لتدبرة فانه من اكبر الحجج عليهم: *Hoc autem argumentum omnino probat, & convincit: & tu poteris illum perpendere, est enim ex validissimis demonstrationibus contra Judæos.* Admiratione dignum est acumen Chrysippæum hujus Auctoris; quasi vero repugnet Spiritus Prophetiæ in eo, qui aliquod peccatum, quemadmodum Moyses, imprudenter admisit. Pessime faciunt Moslemi, dum Mahumetum tanquam Prophetam venerantur, qui toties, ut ipsi fatentur, & ex Alcorano constat, gravissime peccavit. Argumentum tamen Auctoris probat potius, Pentateuchum non esse librum Divinum, quam fuisse corruptum. Quod vero Deus abstulerit a Moyse Spiritum Prophetiæ, & dederit Josue filio Nun, est merum figmentum: nihil enim hujusmodi habemus in Pentateucho. Sed etiamsi hoc verum esset, id tamen contigisset post scriptum a Moyse Pentateuchum: præsertim cum Mahumetani credant, totum Pentateuchum traditum simul Moysi a Deo.

Quartum Argumentum ejusdem Auctoris est, quia *Pentateuchus, quem nunc habemus, indignus est qui habeat Deum Auctorem: continet enim plurimas superstitiones, & vanitates, ut patet Cap. 13. Levitici, ubi agitur de purgatione leprosorum: & alibi plurimis in locis. Nihil vero in eo legitur, quod pertineat ad res æternas, ut ad Paradisum, ad Gehennam, ad Extremum Judicium, sed omnia, quæ sunt in eo, res terrenas, & temporales respiciunt.* Hoc Argumentum videtur aliquid ponderis habere: facile tamen respondetur, quædam in Pentateucho videri superstitiones; quæ tamen sunt mysteria, & oracula cœlestia: & ita omnes tam Judæi, quam Christiani semper ut talia illa agnoverunt. Neque inter Mahumetanos quidem ullum hactenus legi, vel audivi, qui de Pentateucho tam indigne, impieque loqueretur. Porro quod Pentateuchus de rebus spiritualibus, & æternis non ita clare loquatur, non probat, non esse librum Divinum, vel fuisse corruptum. Continet sane hæc, sed sub velamine figurarum, & allegoriarum: & in eo ipsa temporalia, & terrena, tanquam Spiritualium, & cœlestium Symbola proponebantur. At enim, cur non palam, & absque figurarum velamine hæc eadem Israelitis ingerebantur? Quia nimis erant rudes, & Spiritualium rerum incapaces: & quia Christo hæc eadem clare aperteque manifestanda reservabantur. Quod si etiam Mahumetus de his agit in Alcorano, nullum mirum est, simium actus hominis imitari. Hæc ille non ex se invenit, aut primus proposuit, sed ab Euangelio, & Christianis Scriptoribus furatus est. Rursum ad id, quod objiciebat Auctor, continere Pentateuchum superstitiones, ac vanitates; libet respondere verbis doctissimi Mahumetanorum Algazelis, qui animadvertens multa in Alcorano, & in Sacris Meccanæ peregrinationis, & variarum purificationum ritibus apparere inutilia, ac vana, prorsusque superstitiosa; non tamen removendam ab eis venerationem censet: imo eo magis veneranda existimat, quo minus eorum causa, vel utilitas agnoscitur; & hoc in obsequium fidei, & obedientiæ, quam Deo, qui illa præcepit, debemus. En verba Algazelis, quæ impietatem hujus Auctoris jugulant: ولما ترى السعي والرمي الجمار وامثال هذه الاعمال فلا حظ للنفوس ولا انس للطبع فيها ولا اهتداء للعقل الي معانيها فلا يكون في الاقدام عليها باعث الا امر مجرد وقصد الامتثال للامر من حيث انه امر واجب الاتباع فقط وفيه عزل العقل عن تصرفه وصرف الطبع والنفس عن محل انسه فان كل ما ادرك العقل معناه مال الطبع

الطبع الايه حيلا ما نيسكون ذلك الميل معينا للامر وباعثا معه علي العقل فلا يظهر فيه كمال الرق والانقياد ; *Quod ad cursum illum repetitum, & jactum lapillorum, & similes hujusmodi actiones, nihil hac ad animos spectans, nec sunt consentanea naturæ, nec est, quo intellectus dirigatur ad inquirendum, quid hæc sibi velint, nec quod quempiam ad ea amplectenda incitet. Verum mandato simplici constant, & intentione mera obsequendi mandato, quatenus mandatum est, cui necessario parendum sit, & cui se immiscere, intellectui non sit concessum, & a cujus usu familiari alieniores sint natura, & animus. Cum enim percipit Intellectus rei alicujus scopum, fit aliquo modo natura ad eam propensior, qua propensio suppetias fert mandato, unaque cum eo intellectum excitat; adeo ut non appareat in eo plena servitus, & obedientia.*

Quintum Argumentum est cujusdam Ahmed filii Zin Alabedin, inter Persas nobilitate, ac doctrina insignis, qui idiomate Persico conscripsit librum adversus Christianam Religionem, & characteribus aureis exaratum Romam misit ad Pontificem Maximum Urbanum Octavum, ut ad illius objecta respondendum curaret. In eo, ut Evangelium corruptum fuisse probaret, opposuit contrarietates, seu dissonantias, quæ inter quatuor Evangelistas esse videntur. Verum satis prolixe & erudite responsum illi fuit a P. Philippo Guadagnolo e Religione Cleric. Regul. Min. in Romano Lyceo publico Arabicæ linguæ Professore, omnigena eruditione, sapientia, vitæque probitate ornato. Nunc ego breviter respondeo, hujusmodi contrarietates, seu dissonantias esse tantummodo apparentes, & majores inveniri in Pentateucho, ac cæteris libris veteris Testamenti: & tam his, quam illis abunde ab antiquis Patribus & recentioribus responsum esse, ita ut nulla in utrisque sit vera contrarietas, vel dissonantia.

Omitto alia argumenta, utpote levissima, & nullius momenti: & ex ipso Alcorano desumo ego argumentum satis validum pro integritate Sacrorum Librorum. Sura 15. quæ inscribitur Hegra, inducitur Deus ita loquens: انا نحن نزلنا الذكر وانا له لحافظون *Nos certe demisimus Commonitionem, & profecto nos custodiemus illam.* Nomine الذكر idest *Commonitionis*, seu commemorationis, aliquando intelligitur Pentateuchus, aliquando Evangelium, aliquando Alcoranus, aliquando demum omnes Libri Sacri. Hoc tamen loco Gelaleddinus, Zamchascerius, Jahius filius Salam, & alii quos videre potui, intelligunt solum Alcoranum: sed immerito, cum nullo modo Deus ita illud custodierit, ut non multa in eo varietas facta sit, ut jam supra ostendimus, & in Prolegomenis Alcorani fusius probavimus. Verum, esto Deus Alcoranum illibatum custodierit: peto a Moslemis, quare Pentateuchum etiam, atque Evangelium non debuit custodire, cum Mahumetus ipse jubeat in Alcorano, tam Alcoranum ipsum, quam Pentateuchum, & Evangelium, & reliquos Sacros Libros pari veneratione suscipi, & tanquam verbum Dei recognosci, ac servari?

Postremo si Moslemi obstinate contendant, Pentateuchi, & Evangelii Libros, quibus nunc Christiani, & Judæi utuntur, esse corruptos; proferant nobis ipsi utrumque, vel alterutrum incorruptum; eum scilicet, qui antequam Mahumetus adveniret, existebat, & quem Mahumetus ipse asserit, ob invidiam, & odium sui, a Judæis, & Christianis fuisse corruptum. Probent autem solidis, & certis argumentis, Pentateuchum, & Evangelium, quod nobis proferent, esse verum, legitimum, & incorruptum itaut de illius veritate, & integritate dubitari non possit. Hoc numquam facient, nec facere poterunt.

Mahumetani agnoscentes integritatem Sacrarum Scripturarum, iisdem abutuntur ad Mahumeti Propheticum munus adstruendum.

His tam claris argumentis convicti sapientiores Moslemi coguntur ad Sacras Scripturas, quas nunc præ manibus habemus, recurrere, cum alias non habeant, neque habere possint, ad quas confugiant; atque ex his aliquid eruere pro suo Propheta conantur, ne ille mendax nimis impudenter reperiatur, dum affirmat, se a Pentateucho, & Evangelio prædictum fuisse. A Christianis igitur apostatis, scelestissimisque Judæis edocti, tot ex utroque testamento pro Mahumeto testimonia producunt, ut Ahmed filius Abdolhalimi affirmare non vereatur, plus quam centum loca in utroque testamento inveniri, quæ de Mahumeti adventu, deque illius Secta loquantur. Ego quæcumque apud Doctores Moslemos reperire potui, accurate collegi.

Sed Lectorem præmonendum putavi, Dæmonem, (ita Mundi sceleribus exigentibus) quædam, quæ Christus fecit, in Mahumeto æmulatum fuisse, ac relati mimice expressisse; multa etiam hujuscemodi de illo Mahumetanos impudenter confinxisse: itaut mirum non sit, si nonnulla in *Sacris Literis*, ad Christum spectantia, Mahumetani in Prophetam suum aliquali verosimilitudine detorqueant. Neque mirum, neque novum hoc est. Idem Ethnici, idem Hebræi, idem Hæretici quidam fecere. Virgilius aptat Salonino filio Pollionis Oracula Sybillæ Cumææ, quibus Christi adventus, atque ætas aurea sub illo futura prædicitur, ut apparet in Ecloga quarta. Pueri nobilitas, Patris virtus, temporis a Sybilla prædicti convenientia, assentationi huic ansam dedere. Suetonius Tranquillus in vita Vespasiani; Cornelius Tacitus Hist. lib. 2. atque ipse Josephus Hebræus, Vespasiano Oraculum illud tribuere, quod vel a Sacris Literis, vel a Prophetis Carmeli Montis acceptum, per totum fere Orientem percrebuerat de novo quodam Rege e Judæa tunc temporis venturo, qui toti Orbi dominaretur. *Percrebuerat* (inquit Suetonius) *Oriente toto vetus constans opinio, esse in fatis, ut eo tempore Judæa profecti rerum potirentur. Id de Imperatore Romano, quantum postea eventu patuit, prædictum, Judæi ad se trahentes rebellarunt.* Divinabant Judæi, nam re vera de Christo eorum Rege, non de Vespasiano erat Oraculum. Possem hujusmodi exempla sexcenta referre, sed omnia omitto, uno tantum, eo quod in rem nostram optime quadret, contentus. Refert Otho Frisingensis in Friderico, lib. 4. cap. 54. aliique Ecclesiasticæ Historiæ Auctores, & fuit res toti pene Orbi notissima: dum Eugenius III. Rhemis Concilium Generale celebraret, Ao. Christiano 1148. productum fuisse in plenum Concilium coram Pontifice Maximo hominem quemdam, qui præstigiis, & astu mali dæmonis tam multos seduxerat, ut multitudine asseclarum fretus, ubique formidabilis appareret. *Eudo* is vocabatur, natione Brito, homo illiteratus, & idio-

ta;

ta; adeo ut cum Gallice *Eon* diceretur; ipse confunderet *Eum* cum *Eon*; & *Eumdem* cum *Endum*, affirmaret se esse Christum, de quo legitur in Ecclesiasticis precibus: *Per eum qui venturus est*, *&c.* &: *Per eumdem Dominum nostrum*, *&c.* Hoc tam ridiculo fundamento novam Sectam instituens, cooperante Diabolo, cujus etiam ope varia prodigia faciebat, praesertim circa phantasticam apparentiam, & multiplicationem ciborum; incredibile dictu est, quam late Sectam suam dilataverit. Illud vero mirum, quod quisquis ex cibis illis Daemonum ope paratis semel gustasset, statim dementatus, insaniae illius tenacissime adhaerebat. Multi Principes adversus eum exercitus miserunt, sed frustra: perquisitus enim nullibi inveniebatur. Tandem vero diabolica ope destitutus, a Rhemensi Archiepiscopo comprehensus est, & in Concilium Generale adductus una cum multis ipsius Discipulis. Interrogatus a Pontifice, quis esset: respondit, *Se esse eum, qui venturus est judicare vivos, & mortuos, & saeculum per ignem.* Ad haec risit universum Concilium, jussitque eum tamquam fatuum, arcta, tutaque custodia interim asservari, in qua brevi extinctus est. Asseclae autem ejus maluerunt igne comburi, quam errores ab homine tam insano haustos abjurare. Non absimilis Mahumeto hic Eudus mihi videtur: & si incidisset in populos prorsus agrestes, & nullius Religionis, quales erant Arabes, seque ac suos magis corroborare potuisset; nullo negotio Imperium aliquod formidabile sibi comparasset, quod hodie quoque perduraret: & quod vix credi potest, tam levi, imo tam nullo fundamento; dum nomen illud sibi vindicabat, quod vix aliquam similitudinem cum vero ipsius nomine praeferebat. Potest unusquisque ad libitum Sacrae Scripturae verba torquere, & distorquere, ingeniosis quidem, sed falsis, vel violentis allusionibus, & interpretationibus. Fecerunt hoc excellentes Doctores Moslemi ad Pseudoprophetae suo fidem adstruendam; quemadmodum in subjectis exemplis poterit unusquisque recognoscere.

Vaticinia, quae pro Mahumeto proferunt Doctores Moslemi ex Testamento Veteri.

PRoferunt primo loco tamquam praecipuum de Mahumeto, ejusque Secta vaticinium illud Deuteronomii cap. 33. *Dominus de Sinai venit, & de Seir ortus est nobis: apparuit de Monte Pharan &c.* Cui associant illud Habbacuc cap. 3. *Deus ab Austro veniet, & Sanctus de Monte Pharan.* Quae duo loca exponens Ahmed filius Abdolhalimi, haec habet. *Asseruit plures e Sapientibus, & asseritur ab Abu-Mohammed filio Cotaibae, non esse in hoc occultum, neque obscurum, ullo perpendentibus argumentum. Nam adventus Dei de Monte Sinai nihil aliud innuit, quam eumdem Deum Moysi Pentateuchum tradidisse ex Monte Sinai, quemadmodum a Judaeis, Christianis, & a nobis affirmatur. Juxta hoc convenienter dicendum est, ortum illius e Monte Seir, esse veluti typum traditionis Evangelii, quod dedit Christo, qui fuit ex Seir terra Galilaea ex oppido quodam, cui nomen Nazareth, unde Christi asseclae Nazareni sunt appellati. Consequenter etiam dicendum erit, apparitionem Dei de Monte Pharan praesignare traditionem Alcorani fallaci Mahumeto. Certum quippe est tam apud Mahumetanos, quam apud Judaeos & Christianos, Pharan esse Montem Meccae, imo Meccam ipsam.* Et post multa, quibus intentum suum probare conatur, tandem subdit. *Et enim hoc congruit id, quod dicit Habbacuc Propheta: Venit Deus ab Austro, & apparuit Sanctus super Montes Pharan: & impleta est terra laudatione Ahmedi; & possedit dextera ejus cervices gentium, & illuminavit terram luce sua, & invecti sunt equites ejus in mare.* Hoc idem argumentum affert Auctor libri Confirmationis Religionis, Seiuher Settanius, Thalebiensis, & alii.

Sed respondemus, non esse satis, ad novam religionem constituendam, allegorico Sacrae Scripturae sensu ingeniose conficto abuti. Deinde dicimus nihil attinere ad Christum, vel ad Christianos Montem Seir, vel gentem Esau, sive Idumaeos. Quod enim asseritur, Seir esse Montem, vel Oppidum Bethlehem, ubi Christus natus est; vel Nazareth, vel juxta Seiuher Settanium, Jerosolymam: inepte omnino, falsoque asseritur. Licet enim concederemus, esse hodie his in locis Montem aliquem, qui Seir appelletur; esset tamen in nomine aequivocatio, neque aliquid commune haberet cum Seir Monte Idumaeae in Regione Arabiae, de quo sermo est in loco ex Deuteronomio superius allegato. Verum quidem est, Hebraeos appellare per contemptum Christianos Idumaeos: sed ridiculo prorsus fundamento ex fabula quadam Josephi filii Gorionis; quam refert R. Isaac Abrabanellus scribens sup. cap. 34. Isaiae: quod scilicet Sepho nepos Esau venerit in Africam, & cum Carthaginiensibus pugnaverit contra Italos: & deinde transfugiens ad Italos, pugnaverit pro eis Imperator contra Africanos, & Pisanos. Quamobrem ab Italis Rex electus Sepho-Janus appellatus est ob Jani memoriam. Omitto alias ineptias: Unum quaero: quid facit hoc ad constituendum Christum, & Christianos Idumaeos?

Quod vero attinet ad Montem Pharan; supponunt Moslemi Doctores, Montem illum hujus nominis, de quo sermo est in Deuteronomio, esse eumdem cum Mecca. Falsum hoc esse Tabulae Geographicae luculenter ostendunt. Longissime haec duo loca inter se distant, nimirum plusquam triginta dierum intervallo. At enim Ismael in Monte Pharan habitavit, Mahumetus autem Ismaelita fuit. Patum hoc ad rem; nihilominus dico, Ismaelem non in Monte Pharan, sed in deserto Pharan habitasse. Ita enim habemus in Gen. cap. 21. *Crevit & moratus est in solitudine, habitavitque in deserto Pharan.* Atque hoc bis ibidem habetur. Illud etiam satis probat, Pharan, sive mons, sive desertum sit, non esse Meccam: quia cum Mecca per-longe distet a Judaea; desertum Pharan est eidem maxime propinquum. Patet hoc: nam David, ut Saulis iram effugeret, in desertum Pharan una cum sociis secedebat, eratque locus Carmelo Judaeae monti contiguus, qui quadraginta prope dierum itinere distat a Mecca. Ita habemus lib. 1. Reg. cap. 25.

Jam vero, ut Doctoribus Moslemis directe respondeam, dico, Pentateuchi verba ab ipsis adducta nihil aliud significare, nisi Deum in Monte Sinai Israelitis legem dedisse inter Angelorum myriadas, non inter animas Prophetarum praeteritorum; ac futurorum, ut Hebraei fabulantur; neque inter inanis quaedam Phantasmata, quae Mahumetanam gentem praesignarent, ut Moslemi fingunt. Deinde in Seir Idumaeae monte magis gloriam suam manifestavit per signa & prodigia, quorum quaedam Pentateuchus enarrat; quaedam vero in libro Judicum cap. 5. innuuntur, ubi Debora Deum sic alloquitur: *Domine cum exires de Seir, & transires per regiones Edom, terra mota est, Caelique, ac nubes distillaverunt aquis: Montes fluxerunt a facie Domini.* Multoque magis ibi Divina potentia, & gloria manife-

flavit in Pharan, ob prodigia ibi a Deo patrata. Et quoniam in dies Dei Majestas, Potentia, & Gloria tanto magis innotescebat non solum Israelitis, sed etiam cęteris gentibus, quanto magis miracula, & prodigia multiplicabantur: ideo posita fuit illa gradatio: *Venit*, *ortus est*, seu coruscavit: & *apparuit*, seu manifestatus est: qua gradatione Ahmed abutitur ad probandam excellentiam Legis Euangelicę supra Mosaicam, & Alcoranicę supra Euangelicam. Hic est verus, & literalis verborum illorum sensus.

Per hoc patet responsio ad locum ex Propheta Habbacuc productum: in eo enim pręterita cum allusione ad futura prophetice enarrantur: nempe ea, quę fecerat Deus in educendis Israelitis ab Ægypto, & per desertum in terram Chanaan introducendis; & ea, quę facturus erat pro iisdem Israelitis adversus Chaldęos per Cyrum, & Darium. Nec sine causa nominavit Theman, sive Austrum, & montem Pharan, loca meridionalia: nam Medi, & Persæ, per quos Hebraicum populum contra Chaldęos vindicare decreverat, ad Meridiem siti erant respectu Judæę. Non negamus tamen, sub verbis tam Pentateuchi, quam Habbacuc, alios sensus mysticos posse latere. Verum non potest in his solidum pro nova Religione constituenda argumentum fundari. Non est hic dissimulanda Mahumetanorum audacia in allegandis tam perverse verbis Habbacuc, ingerendo etiam nomen *Ahmed*, seu *Mahumeti*. Ubi enim legitur, *& laudis ejus plena est terra*, nempe laude Dei; ipsi habent: *Et impleta est terra laudatione Ahmed*. Quod in nullo unquam Textu legitimo reperietur.

Secundum Argumentum desumitur ab Ahmed prædicto, & cæteris sapientibus Moslemis, ex eo quod Deus fecerit emanare fontem, quo Ismaelem siti pereuntem recrearet: & quod dicatur de illo cap. 21. Genes. *Et fuit Deus cum puero*; & quod Ismael una cum patre suo Abraham templum Meccæ ædificaverit, quod semper a Barbaris, & Arabibus, imo a Moyse, & cęteris Prophetis visitatum fuit. Ex eo etiam, quod Angelus promiserit Hagari Matri ejus, Deum facturum illum patrem copiosissimæ gentis: Et quod manus ejus futura esset super omnes, & manus omnium futura esset cum eo: & denique quod habitatio ipsius futura esset super fines omnium fratrum suorum. Signatim autem hęc habet Ahmed: *Deus Excelsus de Ismaele dixit: Ego faciam eum in gentem magnam, & magnificabo eum valde valde. Hujuscemodi magnificatio toties iterata, rarum quemdam, & insolitum honorem, dignitatemque pollicetur. Verum si templum illud, quod Ismael in Mecca construxit, a nullo inviseretur, & si illius progenies præter magnitudinem, & numerum, speciosi nihil haberet, ut Judæorum, & Christianorum multi deblaterant; in hujusmodi multitudine, & magnitudine nullus insolitus honor, nulla extraordinaria dignitas contineretur. Nam ex eo tantummodo, quod quis numerosam, magnamque prolem sortitus sit, non agnoscitur singularis aliqua honoris nota insignitus, dum in ejus progenie homines fideles, pii, Deoque obedientes non reperiantur. Hinc fit, ut cum dicat Deus: Ego faciam eum in gentem magnam: si hujusmodi gens sit infidelis, veraque religione careat; nullo modo magna possit appellari*. Et paulo post: *Constat præterea hoc tam insignis magnitudinis genti Ismaelis concessæ incrementum, per quod manus illius supra omnes mortales evasit, non nisi in Mahumeti Prophetia completum, verumque fuisse*. Et mox; *Et ipse* (Mahumetus) *est qui prænuntiatus fuit tanquam legis fortis Auctor, qui Reges, & Gentes terræ confregit, donec terrarum orbis ejus nomine, ac gente repletus fuit ab ortu solis usque ad occasum: & imperium ejus stabit in æternum*. Deinde refert verba Angeli ad Agar de Ismaele, licet satis infideliter, dicens: *Et allocutus est eam Angelus d . . . manus ejus erit super omnes, & manus omnium erit cum eo; & habitatio ejus erit supra confinia omnium fratrum suorum*. Et mox. *Nec fuit manus filiorum Ismael super omnes, nisi postquam missus est Mahumetus. Tunc enim fuit manus eorum super omnes, nec fuit in terra Imperium potentius Imperio eorum; & hoc usque ad finem mundi perseverabit.*

Urget argumentum Auctor libri de Confirmatione Religionis; ex eo quod nomen Ismaelis ab Angelo matri prædictum fuerit antequam nasceretur; & quod in eodem nomine Dei ipsius nomen contineatur; idem enim sonat Ismael, ac, *Audiet Deus*. Deinde contendit, verba illa, quæ dixit Deus Abrahæ Genes. cap. 15. *Suspice Cœlum, & numera stellas, si potes, sic erit semen tuum*, accipienda esse non quidem pro Isaac, sed pro Ismael. Hinc refert, quid Hagari, & filio ejus Ismaeli evenerit: & verba Angeli ad eandem Hagare eodem modo infideliter ac superius ab Ahmed allegata. Tum profert verba Gen. c. 17 quibus Deus confirmat ingentia promissa, quæ fecerat Abrahæ, & posteris ejus, pollicendo eidem ex Sara filium; & ea quæ dixit eidem de Ismaele: *Super Ismael quoque exaudivi te. Ecce benedicam ei, & augebo, & multiplicabo eum valde: duodecim Principes generabit: & faciam ex eo gentem magnam: & pactum meum firmabo cum Isaac, quem pariet tibi Sara*. Circa hæc postrema verba ita insulse argumentatur. *Existimant Judæi, sese terræ hæredes futuros, eo quod dixerit Deus excelsus: & pactum meum firmabo cum Isaac: Saram vero fuisse Hagare excellentiorem, eo quod hæc ancilla ejus fuerit. Sed ad hæc illis respondemus: jam vos non ignoratis, Deum benedixisse Ismaeli: porro vox, Benedictio, excellentior est, & plura complectitur, quam vox, Pactum. Quod evidenter probatur, quia inter Epitheta Dei unum est* تبرك *idest, Benedictus sit. Benedictio igitur sanctitatem, & puritatem sonat, & præterea incrementum ac magnitudinem. Insuper respondemus illis, Deum firmasse pactum suum cum Ismaele, quemadmodum cum Isaac. Et hæc sunt verba illius ad Abraham: Et firmabo pactum inter me, & inter te, & inter semen tuum post te, pactum sempiternum; & ero tibi, & semini tuo post te, Deus. Deinde subdit: porro Ismael, ego faciam ex eo gentem magnam, eo quod sit semen tuum*. Deinde ut probet benedictionem esse aliquid majus, quam pactum, subdit: *Habemus præterea Deum dixisse Noe: Ecce ego firmabo pactum meum vobiscum, & cum semine vestro post vos, & cum omni anima vivente, quæ est vobiscum ex volucribus, & jumentis. Iniit ergo Deus pactum cum jumentis, & volucribus, & cum Noe, & filiis ejus, sicut inivit cum Isaac, & cum filiis ejus. Et quidnam habet excellentius pactum Dei cum Noe, & filiis ejus, & cum pecudibus, & avibus, quam pactum ejusdem cum Isaac?*

Nititur deinde probare, benedictionem Dei, qua benedixit semini Abrahæ, non pertinere ad filios Isaac, sed ad filios Ismael. Cum enim dixisset Deus Abrahæ, postquam separatus fuit a Lot: *Leva oculos tuos, & vide a loco, in quo es, usque ad Aquilonem, & Meridiem, & Orientem, & Occidentem:*

omnem

omnem enim terram, quam conspicis, dabo tibi, & semini tuo post te in sempiternum: & ponam semen tuum in multitudine sicut pulverem terræ. Postea limitavit filiis Isaac terram, præcipiens eis, ne certos illius fines transirent, ut manifeste patet ex capite 34. Numer. & ex lib. Josue. Concluditque Auctor: *Consequens igitur est, intentum Dei fuisse, ut nonnisi Ismaelis filii terram possiderent. Et hoc significant verba illa; manus ejus super omnes, & omnium manus cum eo; & habitabit super omnes terminos fratrum suorum; nimirum super totum orbem terrarum.*

Adducit præterea in laudem Ismaelis, quod Deus post nativitatem ejus mutaverit Abrahæ nomen, præcipiens ei, ne ultra vocaretur *Abram*, sed *Abraham*, addita litera, H, tamquam nota dignitatis, perfectionis, ac felicitatis; & ad indicandum futurum esse Principatum in Ismaele, & stirpe ejus usque ad diem resurrectionis. Postea subdit: *Validius autem confirmatur hoc ex eo, quod vaticinatus est Balaam filius Bahur: nimirum: Orietur stella ex Jacob, & consurget homo de Israel, & percutiet duces Moab, vastabitque omnes filios Seth: & erit Idumæa separata, idest devastata: & Idumææ nomine Romani intelliguntur, &c.* Postea revocat in dubium, utrum benedictio, qua Isaac benedictus fuit a Deo, transierit ad posteros Jacob, an vero ad posteros Esau: & propendet in sententiam pro posteris Esau: *Quia*, inquit, *antequam esset Rex ullus ex filiis Israel, fuerant Reges inter filios Edom. Et ita videmus hodie esse Reges in filiis Edom: cum tamen nullum Regem habeant filii Israel. Hinc cogimur asserere, benedictionem Israelis cessasse, nec eos amplioribus spatiis ultra dilatandos esse.*

Postremo probare conatur, non modo Saram, sed Hagar quoque veram Abrahæ uxorem fuisse: & licet Hagar ancilla esset, parem tamen cum Sara habuisse excellentiam: *Quia*, inquit, *servi conditio nihil detrahit de dignitate personæ: quemadmodum constat in Joseph, qui Putipharis Ismaelitæ servus fuit. Jacob item fuit servus Esau fratris sui, dicente Deo* العبير يتبعن الصغير *major premet servitute minorem. Et ita videmus hodie Judæos a Romanis premi servitute. Et ipse idem Jacob septies Esau fratrem suum adoravit, dicens: Ego sum servus tuus*. Pergit deinde inepte se in laudes Agar diffundendo, quod scilicet fuerit filia Regis Ægypti, & eadem cum Cetura, quam Pentateuchus appellat absolute uxorem Abrahæ: & quod Angelus ei uterum gestanti apparuerit, & de futura prole præmonuerit: quo honoris genere nulla alia mulier unquam dignata fuerit. Nec obstat, quod fuerit ancilla, vel concubina: nam etiam Bala, & Zelpha tales fuere, & tamen ex illis orti sunt quidam Patriarchæ; & Judas ex incesto Liæ matrimonio natus est; & idem ex nuru sua Thamar genuit Phares, ex quo regia Davidis, & ipsius Messiæ progenies emanavit.

Hanc eandem promissionem factam Hagari de Ismaele, ejusque multiplicatione, & magnitudine in posteris futura pertractat Auctor Vitæ Mahumeti, & successorum ejus, cui titulus est: أعلام الهدى *Signa directionis*. cap. 2. Et inter alia hæc habet: *Reperitur de eodem* (Mahumeto) *vaticinium factum a Moyse in Pentateucho, quod mihi enarravit quidam, cui optime notum erat, dicens: Scriptum est in Pentateucho, exiturum Prophetam ex progenie Ismaelis, qui ibidem his verbis describitur:* لاسموعيل شمعتيخا هني براخت اوثوا بمن شنيم عوشور دسيم يولد ونلتنيوا لغوي كودول: *quorum verborum hæc est interpretatio: Ismael, suscepi orationem ejus; & benedixi in illo, & crescere illum feci, & multiplicavi numerum illius in filio, qui erit ei, cujus nomen erit Mahumetus; erunt nonaginta duo in computo. Educam duodecim Reges ex semine ejus, & dabo illi gentem multam numero.*

Ut his tam ineptis ac frivolis Moslemorum argumentis e Sacris Literis pro suo Pseudopropheta petitis breviter respondeam, dico; nos etiam fateri Ismaelem adhuc puerum, monstrante Angelo Hagari ejus matri fontem aquæ, ab exitio, quo ex siti periclitabatur, servatum fuisse. Sed id totum fieri potuit, licet Ismael deinde a Deo esset reprobandus. Nam etiam propter Regem Saul primo Deus non levia, nec pauca miracula ostendit: qui tamen ab eodem Deo in fine est reprobatus, & cum tota progenie extinctus. Verum etiam est, dici de Ismaele; *Et fuit Deus cum puero*. Sed de Sampsone quoque dicitur Judic. cap. 13. *Benedixit ei Dominus, cœpitque Spiritus Domini esse cum eo*. Et nihilominus cap. 17. legimus: *Recessit ab eo Dominus*. Et etiam Regi Saul dixit Propheta Samuel 1. Reg. cap. 10. *Insiliet in te Spiritus Domini*: Et, *Dominus tecum est*. Porro cum in Sacris Literis dicitur Deus esse cum aliquo, vel aliquid hujusmodi; sæpe nihil aliud significatur, quam temporaria aliqua, vel terrena felicitas. Atque ita fuisse dicitur cum Cyro Persarum Rege, cui dixit ipse Deus Isaiæ cap. 45. *Hæc dicit Dominus Christo meo Cyro, cujus ego apprehendi dexteram, ut subjiciam ante faciem ejus gentes: Ego ante te ibo, ut scias, quia ego Dominus, qui voco nomen tuum, Deus Israel*. Poterat ne amplioribus, aut magnificentioribus verbis exprimi Divina assistentia cum Cyro? Et tamen homo Ethnicus erat, & infidelis. Quantum se jactarent Doctores Moslemi, si tantundem de Ismaele, vel Mahumeto in Sacris Literis reperiretur!

Quod vero Ismael una cum Abraham Templum Meccanum ædificaverit, omni prorsus caret fundamento. Nam si hoc fuisset, aliqua de eo mentio in Scripturis reperiretur, in quibus tam magnificis verbis, tamque prolixa narratione Templum a Salomone ædificatum, a Nehemia instauratum commemoratur. Moyses etiam Gen. cap. 12. non omittit, quin referat, Abraham ædificasse in Sichem Altare Domino: aliudque Altare inter Bethel, & Hai. Et cap. 13. Aliud juxta Mambre. Et cap. 21. Plantasse nemus in Bersabee (locum scilicet sacrum, Deoque dicatum) & invocasse ibi nomen Domini. Et quis credat, cum tam exacte referat Moyses altaria, quæ in honorem Dei Abraham erexit, Templi tam celebris ab eo constructi mentionem nullam fecisse? Atqui ex Sacræ Geneseos contextu manifeste colligitur, non solum Abraham hujusmodi Templum in Mecca non ædificasse, sed ne Meccam quidem unquam vidisse.

Quod Angelus prædixerit, Ismaelem numerosæ gentis, magnique populi patrem futurum, nihil facit pro Mahumeto, neque pro superstitiosa Religione illius. Nam hi modi loquendi in Sacris Literis nihil prope aliud, quam posterorum multitudinem, potentiamque significant. Atque ita dixit Deus ab initio avibus, ac piscibus: *Crescite, & multipli-*

plicamini, & replete aquas maris, &c. Eademque verba dixit Noe, & filiis ejus: *Crescite, & multiplicamini, & replete terram.* Et tamen ex tribus filiis Noe, duo infidelium populorum patres fuere: tertii quoque progenies non pertinuit nisi ex parte ad populum Dei. Neque refert, quod dicatur, gentem Ismaeliticam magnam esse futuram; quasi id sit argumentum Fidei, ac Religionis in illa a Deo constituendæ. Nam Josue c. 23. dicitur: *Auferet a vobis Deus gentes magnas, ac robustissimas:* Et tamen sermo ibi est de gentibus, quæ idola colebant. Et Hieremiæ cap. 7. de Chaldæis impiis, & infidelibus scriptum est: *Ecce populus venit de terra Aquilonis, & gens magna consurget à finibus terræ.* Et idem repetitur cap. 50.

Neque quia in promissione hujus copiosæ posteritatis ex Ismaele dicatur: *Et multiplicabo eum valde:* vel ut in Hebraico fonte legimus במאד מאד *In multum multum;* infertur singularis aliqua prærogativa pro ipso, vel posteris ipsius. Nam etiam de filiis Israel dicitur Exodi cap. 1. *Et filii Israel creverunt & multiplicati sunt, & roborati sunt in multum multum.* Præterea eadem loquendi forma adhibetur de Isaac, & posteris ejus, cap. 17. vers. 2. & 6. Dicitur enim primo loco: *Et ponam pactum meum inter me, & inter te, & multiplicabo te in multum multum.* Secundo vero: *Ego sum, & pactum meum tecum, erisque pater multarum gentium ...... faciamque te crescere in multum multum: Et ponam te in gentibus, Regesque ex te egredientur. & statuam pactum meum inter me, & te, & inter semen tuum post te in generationibus suis fœdere sempiterno, ut sim Deus tuus, & seminis tui post te: Daboque tibi, & semini tuo terram peregrinationis tuæ, omnem terram Chanaan in possessionem æternam.* Non potest dubitari, quin his duobus in locis sermo sit de Isaac, dum multiplicatio cum pacto conjungitur, quod non cum Ismael, sed cum Isaac initum est, quemadmodum paulo post dicit Deus ipse: *Pactum autem meum statuam ad Isaac.* Et præterea sermo est de illo semine, cui terra Chanaan danda erat in hæreditatem, & ex quo Reges egressuri erant. Certum porro est, hoc esse semen Isaac. Nam cum de Ismaele loquitur Scriptura, numquam nominat Reges, sed Duces, vel Principes. Contra vero ex Isaac oriundos semper Reges appellat. Denique cum in Pentateucho nominatur absolute *Semen Abrahæ*, semper de Isaac accipiendum est, cum dixerit Deus Abrahæ, Gen. cap. 21. *In Isaac vocabitur tibi Semen.* Itaque Ismael non ingreditur in pactum, neque computatur in Semine Abrahæ, nec filius ejus censetur. Id quod manifeste patet ex modo loquendi Dei cum Abraham in illis verbis Gen. cap. 22. *Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis Isaac.* Porro Ismaelem semper vocat Scriptura filium ancillæ: quod si filius Abrahæ censeretur, non posset Isaac cum veritate filius ejus unigenitus appellari. Si vero Moslemi objiciant, Ismaelem quoque ingressum fuisse pactum Circumcisionis: Respondebimus, Circumcisionem non fuisse proprie pactum, sed signum pacti, quemadmodum dixit Deus Gen. cap. 17. *Ut sit signum fœderis inter me, & vos.* Cæterum licet pactum pertineret tantum ad Isaac: Signum tamen pacti, nempe Circumcisio, extendebatur ad omnes, qui erant in convictu Abrahæ, ut patet ex illis verbis Dei: *Tam vernaculus, quam empititius circumcidetur, & omnis qui non fuerit de stirpe vestra.* Magis autem roboratur hæc veritas, quia quoties dixit Deus Abrahæ: *In semine tuo benedicentur omnes gentes terræ*, certum est eum respectu Isaac tantum locutum fuisse. Eadem quippe verba eidem Isaac iteravit Deus Gen. cap. 26. dicens: *Eroque tecum, & benedicam tibi, & multiplicabo semen tuum sicut stellas Cœli: & benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ.* Et ne quis posset dubitare, an hæc pro Jacob, an vero pro Esau dicerentur (uterque enim fuit semen Isaac) eadem Deus Jacobo confirmavit cap. 28. dicens: *Ego sum Dominus Deus Abraham patris tui, & Deus Isaac* (nunquam & nusquam dicitur Deus Ismael) *eritque semen tuum quasi pulvis terræ. Dilataberis ad Orientem, & Occidentem, & Septentrionem, & Meridiem: Et benedicentur in te, & in semine tuo cunctæ Tribus terræ.* Hinc apparet quam stulte de hac re Auctor libri de Confirmatione Religionis dubitaverit.

Ad id, quod allegant de Ismaele dictum: *Manus ejus erit super omnes, & manus omnium erit cum eo: Et habitatio ejus erit supra omnes fines fratrum suorum.* Respondetur, eos perperam verba Scripturæ referre, & magis perperam interpretari. In fonte Hebraico legimus: *Manus ejus in omnes, & manus omnium in eum.* Et eodem modo Septuaginta Interpretes transtulere. Neque aliud per hoc significatur, nisi Ismaelem, ejusque posteros omnibus infestos futuros; & e converso omnes illi adversaturos, vicemque reddituros. Et quocumque modo verba interpretemur, nihil amplius dicitur de Ismaele respectu omnium, quam de omnibus respectu Ismaelis; utrobique enim Hebraice est eadem particula ב *Be*, quam omnes Interpretes eodem modo utrobique verterunt. Præterea falso dicitur, habitationem Ismaelis futuram supra omnes terminos fratrum suorum. Nam particula Hebraica על־פני *hal pene*, non significat, *supra*, sed *coram*, vel *contra*: & ita etiam Interpretes Græci, & Latini verterunt. Verum licet daremus Moslemis, promitti a Deo his verbis illud Imperium Ismaelitis, quod olim habuerunt: nunquam tamen dicere vere poterunt, se Romanis superiores, vel etiam pares fuisse; qui tamen vera religione caruerunt. Quod autem Ahmed, & alii Sapientes Moslemi asserant, Imperium Orbis terrarum in posteris Ismaelis æternum futurum, divinant mendacium: videmus enim hoc tempore Ismaelitas, & Arabes imperio spoliatos sub Scytharum, & Turcarum tyrannide misere servire, quamvis ejusdem superstitionis fæce contaminatorum.

Neque quod Ismaelis nomen ab Angelo *prædictum* fuerit, aliquid tam magnum, aut singulare præsagit, quantum auctor existimat. Nam etiam Cyri Persarum Regis Ethnici nomen a Deo prædictum fuisse, colligunt communiter Interpretes ex illis verbis Isaiæ eidem Cyro dictis a Deo cap. 45. *Ego Dominus, qui voco nomen tuum, Deus Israel.* Et quidquid sit, felicior hac in re fuit Isaac, cujus non matri, sed patri, non Angelus, sed Deus ipse nomen prænunciavit, Gen. cap. 17.

Neque quod in hac voce, *Ismael*, nomen Dei contineatur, aliquid singulare præsagit. Innumeri propre sunt in Sacris Literis, qui Dei nomina אל *El*, vel יה *Jah*, vel alia, annexa nominibus suis habent, quorum tamen plerique nullius pretii, vel etiam ma-

li,

li, scelestique fuerunt. Alia ex parte neque Abraham, neque Moyses, neque David, (pudet dicere, neque Mahumetus) hujuscemodi nomen sortiti sunt. Sed nihilominus si hinc felicitatis omen captare libet, felicior censendus erit Israel, nempe Jacob, quam Ismael; non solum quia immediate nominatus fuit a Deo: sed etiam quia Israel significat, vir videns Deum: Ismael autem, audiet Deum, vel Deus. Videre autem nobilius est, quam audire.

Fallitur porro, totoque Cœlo errat adversarius, dum putat verba illa Gen. cap. 13. quæ Deus dixit Abrahæ, *Suspice Cœlum, &c.* ad Ismael, non ad Isaac pertinere: vel promitti Abrahæ universum Orbem terrarum. Promittebatur enim tantum terra Chanaan posteris Isaac, & Jacob, ut patet ex cap. 26. ubi Deus ita loquitur cum Isaac: *Tibi enim, & semini tuo dabo universas regiones has* (erat tunc Isaac in terra Chanaan) *complens juramentum, quod spopendi Abraham patri tuo*. Sed hæc nimis aperta sunt.

Admirandum porro est acumen Adversarii in distinctione illa *Pacti*, & *Benedictionis*: quasi vero Isaac quoque non fuisset a Deo Benedictus. Sed contrarium aperte constat ex c. 17. Gen. cum hoc tamen discrimine, quod Ismaelis benedictio sistat in ipso, nec transeat ad alios: contra vero benedictio Isaac non solum diffusa est ad nepotes, & posteros ejus, sed ad omnes gentes Orbis terrarum: cum sæpe repetantur ea magnifica verba: *In semine tuo benedicentur omnes gentes*. At in semine Ismael nullus legitur fuisse benedictus. Cæterum tam *Pactum*, quam *Benedictio*, commensurari debet subjecto Supra quod cadit, & fini, ad quem dirigitur, cum in Sacris Literis tam *Pactum*, quam *Benedictio*, reperiatur dici tam de hominibus, quam de animalibus brutis, cum magno tamen discrimine.

Quod autem Deus perfecerit nomen Abrahæ in gratiam Ismaelis; non solum gratis, sed etiam falso asseritur: nam propter Isaac hoc factum fuisse, satis constat. Eodem quippe anno, quo Isaac natus est, tertio decimo anno post ortum Ismaelis, Deus Abrahæ nomen mutavit, in qua mutatione mentio fit Pacti Divini cum semine Abrahæ; quæ duo non ad Ismaelem, sed ad Isaac pertinere supra demonstravimus. Denique eodem tempore, eodemque momento nomen Saræ matris Isaac mutatum fuit a Deo, ad quam nihil attinebat Ismael: imo erat ei maxime exosus. Porro si in gratiam Ismael hæc mutatio facta fuisset; non Saræ, sed Hagaris nomen mutari debuisset.

Vaticinium illud Balaam inepte omnino atque insulse adducitur: nulla enim ibi mentio fit de Ismaele, vel de Ismaelitis. Neque Mahumetus ortus est ex Jacob, vel ex Israel.

Comparatio inter Hagar, & Saram nihil facit ad rem. Et quamvis certum sit, Saram, ut pote dominam, excellentiorem fuisse ancilla sua Hagar: fatemur tamen nos etiam, conditionem servilem non impedire, quin aliquis possit a Deo ad maximam excellentiam promoveri. Negamus tamen, Hagar fuisse vel filiam Regis Ægypti, vel eamdem cum Cetura; quidquid Moslemi, vel Rabbini fabulentur. Unum dissimulare non possum, quod nimirum verba illa Gen. cap. 25. *Major serviet minori*: nempe Esau Jacobo: sensu opposito allegentur ab adversario: nempe: *Major servitute premet minorem*. Quod si Jacob aliqua servitutis obsequia ostendit erga Esau, id fuit ex urbanitate, vel ex metu, ac necessitate tantummodo,

Venio nunc ad Auctorem Vitæ Mahumeti superius allegatum. Hic verba Hebraica fideliter expressit, licet satis pingui Minerva, characteribus Arabicis, quorum fidelis interpretatio hæc est: *Pro Ismael audivi te: Ecce benedixi ei* (omittit per incuriam, non per fraudem) *Et crescere faciam eum, & multiplicare faciam eum in multum multum: duodecim principes generabit, & dabo eum in gentem magnam.* Ita habetur in Fonte Hebraico. Ille vero eadem verba sic vertit, seu verius pervertit: *Ismael, suscepi orationem ejus, & benedixi in illo, & crescere feci illum, & multiplicavi nomen ejus in filio, qui erit ei, cujus nomen erit Mohammed. Erunt nonaginta duo in computo. Educam duodecim Reges ex semine ejus, & dabo illi gentem multam numero.* Hic homo non verba, sed Cabalisticum verborum sensum a sciolo aliquo Rabbino edoctus expressit. Quem ut tu quoque lector intelligas; scito verba illa, *in multum multum*, Hebraice scribi במאר מאר, septem characteribus, qui quando sunt numerales, efficiunt summam 92. quam summam faciunt etiam characteres, quibus Arabice scribitur nomen محمد *Mohammad*, nempe *Mahumetus*, si iidem characteres more Hebraico numerice summentur.

Sed respondetur primo, etiam cum Scriptura loquitur de Isaac, ut supra ostendi, eadem verba, eosdemque characteres adhibere: quemadmodum etiam Exod. cap. 1. cum loquitur de Israelitis in Ægypto commorantibus.

Respondetur secundo: Nomen Arabicum محمد *Mohammad* summare numerum non quidem 92. sed 132. Habet enim literam م Mim in medio latentem sub signo, quod Grammatici vocant, تشديد idest *roborationem*. Sciendum est enim, Arabes non scribere duos characteres similes positos inter duas vocales: sed alterum eorum innuere per signum prædictum, cujus figura est, ّ, & supra literas collocatur, quemadmodum nos per apicem suprapositum in hac voce Moham̃ad, significamus contineri ibi duplicem M: & in hac, Añus, desiderari alteram literam N. Atque ita si Arabice scribenda esset hæc vox, Annus, necessario scriberetur أنوس cum unico N, expresso, latente altero N sub signo prædicto. Cum igitur hæc vox محمد contineat tres م *Mim*, quæ summant numerum 120. & ح *Ha*, & د *Dal*, quæ conficiunt numerum 12. erit tota summa 132.

Huc accedit, non nisi ineptissime deduci Anagramma in uno idiomate ex Anagrammatismo alterius idiomatis, ut si quis E. G. ex voce Arabica *Sued*, nempe niger, vellet deducere vocem Latinam *Deus*.

Postremo quis ignorat, quam inanis, & fallax sit ars per literarum numerum, vel transpositionem divinandi, quam nos Anagrammaticam, Hebræi Cabalisticam appellant; cum ex eodem Themate erui possint sensus non solum ridiculi, & inepti, sed etiam inter se prorsus oppositi? Et ne longius abeamus, ex his iisdem literis supra positis, במאר מאר ex quibus Arabes vitiose deducunt nomen محمد Mohammad: per justum computum in eadem lingua Hebraica formantur hæ dictiones נָבִיא כָזָב *Propheta mendacii*, vel *Pseudopropheta*. Hic nulla est

in

in numeris, vel characteribus licentia: & Cabala, seu Anagramma fit in eodem idiomate, ut patet in subjecto schemate, in quo etiam videre licet parem numerum characterum:

ב	2	נ	50
מ	40	ב	2
א	1	י	10
ד	4	א	1
מ	40	כ	20
א	1	ז	7
ד	4	ב	2
	92.		92.

Dicendum igitur erit, prædici, ac promitti hoc loco Mahumetum quidem, sed seductorem, falsumque Prophetam, qui fraudibus, ac mendaciis suis Ismaelitarum gentem, atque Imperium multiplicaverit. Neque nos in hoc valde reluctabimur: sed quis credat, Deum Religionis, ac Fidei suæ mysteria his nugis alligare?

Jam vero, ut sapientibus Moslemis plenius satisfaciam: dico, certum esse, Hagar, fœminam protervam, & ancillam contumacem fuisse, despiciendo Saram dominam suam, seque illi præferendo. Quamobrem, etiam approbante Deo, illam domo, una cum filio, ejecit: Angelus vero illi apparens jussit regredi ad dominam suam, seque illi submittere, & humiliare.

De Ismaele varia est tum Hebræorum, tum Christianorum sententia: omnes tamen conveniunt, illum multis in rebus peccasse, & saltem in eo, quod cum Isaac adhuc puero licentius ageret, sive ad Idololatriam, sive ad actus obscœnos provocando, sive contumeliose tractando, sive percutiendo: quamobrem merito a Sara una cum matre domo fuit ejectus. Verba etiam illa Pentateuchi de Ismaele: *Hic erit ferus homo: manus ejus contra omnes, & manus omnium contra eum*; ostendunt, illum fuisse barbarum, ac rudem, & rixarum amicum, & feræ potius similem, quam homini: quamobrem Hebraice vocatur פרא idest *Onager*, seu *asinus sylvestris*. Et S. Paulus in Epistola ad Galatas, cap. 4. asserit, illum persecutorem fuisse fratris sui Isaac. Postremo de Ismaelitis, & de Hagarenis nihil laude dignum, sed tantummodo quod vituperationem mereatur, invenitur in Scripturis, & præsertim quod populo Dei iniqui semper infestique fuerint. Alia ex parte, cum in Sacris Literis nominatur Abraham, frequenter adjunguntur illi Isaac, & Jacob, nunquam vero Ismael: quia scilicet vera Religio, quam professurum erat semen Abrahæ, non in Ismaele, sed in Isaac, & Jacob, eorumque posteris invenienda erat. Quamobrem idem S. Paulus loco citato comparat Isaac, & Ismael veluti Cœlum, & Terram; libertatem, ac servitutem; populum electum, & populum reprobatum.

Tertio allegant Doctores Moslemi, & præsertim Auctor libri de confirmatione Religionis, verba illa Moysis ad Israelitas Deuteronomii cap. 18. *Prophetam e medio tui e fratribus tuis sicut me, suscitabit tibi Dominus Deus tuus: ipsum audietis*. Hæc verba expendens Adversarius, ita loquitur: *Hic sermo indicat nobis verba Alcorani gloriosi. At Judæi ex propria opinione asserunt, nullo modo hic Mahumetum, vel ejus Propheticum munus prædici: sed Job, aut alium Prophetam promitti; cum filii Israel alios fratres habeant, præter filios Ismael. Quibus nos ita respondemus: Vos fatemini nullum fuisse inter filios Esau Prophetam. Quod si hujusmodi Propheta fuit inter filios Israel, quid sibi volunt verba illa Dei in ultimo Pentateuchi capite: Et non surrexit Propheta ultra in Israel sicut Moyses? Et ex quanam gente erit hic Propheta, quem asserit Deus futurum sicut Moysen? Hic nihil est quod respondeant, sed necesse est penitus obmutescant.*

Respondemus, hoc argumentum nullius esse momenti. Primo, quia Propheta, quem Deus promittit in eo loco Pentateuchi, suscitandus dicitur e medio, seu, ut legitur in fonte Hebraico, ex interiori Israelitarum, & e fratribus eorum. At nunquam, & nusquam Ismaelitæ Israelitarum fratres in Scripturis dicuntur, sed hostes, & extranei censentur. Secundo: Verba illa, Non surrexit Propheta ultra in Israel sicut Moyses, non repugnant cum promissione Dei, venturum esse alium sicut Moysen: & ad hanc difficultatem respondent Doctores Hebræi lib. 3. Iecharim cap. 20. his verbis: *Nullo modo fieri potest, ut non surgat aliquando Propheta similis Moysi, atque etiam major illo. Verum ita explicanda sunt verba illa, non surrexit sicut ille, non ut nunquam futurus sit ullus similis illi absolute: sed tantum, ut non futurus sit similis illi in aliqua peculiari qualitate. Vel, ut toto eo tempore, quo Prophetæ futuri sunt post eum, usque ad Prophetiæ cessationem, nullus surrecturus sit similis illi. Verum postea erit non solum similis, sed etiam major Moyse*. Et Auctor Neve Scialon lib. 9. cap. 5. hæc habet. *Rex Messias erit supra Abraham, & supra Moysen: Et vere etiam dicitur supra Angelos Administratores*. Quod vero hoc vaticinium pertineat ad Messiam, non solum affirmat S. Petrus in Actis Apostolorum cap. 3. sed etiam aliqui Doctores Mahumetani; & inter eos Ahmed filius Abdolhalimi in sua Apologia his verbis: *Dicunt nonnulli eorum* (Judæorum,) *hunc non esse sermonem affirmativum, sed interrogativum in sensu negantis: non secus, ac si diceretur: An suscitabo filiis Israel Prophetam? Inferendo: nequaquam suscitabo. Hoc modo corrumpunt, & depravant Judæi vaticinia spectantia ad Christum. Verum hoc nihil apud Mahumetanos, & Christianos detrahit de vero, legitimoque sensu eorumdem de Christo vaticiniorum*. Postremo adverto, non esse novum in Scripturis hunc modum loquendi, nimirum quod inter multos insignes viros, dicatur de unoquoque singillatim, nullum illi similem esse, vel fuisse. Exempla sunt lib. 4. Reg. cap. 18. ubi dicitur de Rege Ezechia: *Post eum non fuit similis ei de cunctis Regibus Juda, sed neque in his, qui ante eum fuerunt*. Eadem pene verba dicuntur de Rege Josia cap. 23. *Similis illi non fuit ante eum Rex: neque post eum surrexit similis illi*. Et nihilominus tam de hoc, quam de illo asseritur fuisse prorsus similes David. cap. 18. de Ezechia dicitur: *Fecitque quod erat bonum coram Domino juxta omnia, quæ fecerat David pater ejus*. De Josia vero cap. 22. *Ambulavit per omnes vias David patris sui; non declinavit ad dexteram,*

stram, neque ad sinistram. Ne falsitas ponatur in Sacris Literis (quod absit,) dicendum est, his modis loquendi vel denotari tantummodo excellentiam magnam personæ; vel affirmari, in aliquibus quidem nullum similem habuisse: in aliis tamen non solum similes, sed etiam superiores illi fuisse.* Et ita neque Messias ipse fuit in omnibus similis Moysi.

Quarto. Adducit idem Auctor verba illa Deuteronomii cap. 26. quibus ita alloquitur Deus Israelitas juxta originem Hebraicam: *Et Dominus condixit te hodie, ut sis ei in populum peculiarem ..... & ut faciat te excelsum super omnes gentes, quas fecit ad laudem, & ad nomen, & ad decorem, & ut sis populus sanctus Domino Deo tuo*. Ita igitur arguit hic Auctor; *His verbis innuit Deus gentem Mahumetanam. Quæ enim sunt hæ gentes, quas asserit Deus se creasse ad laudem, & nomen, & gloriam?*

Verum hoc testimonium facit potius contra Mahumetanos: ostendit enim, Deum facturum esse Israelitas excellentiores illis gentibus, per quas Mahumetani putant se significari. Sed simpliciter respondeo, Auctorem hallucinari, dum verba illa, *ad laudem, & nomen, & honorem*, refert ad gentes, quas creavit Deus, cum referenda sint ad Israelitas; atque id patet ex ipso contextu, & etiam ex eo quod post verbum, *creavit*, tam in Originali Hebraico, quam in cæteris versionibus, ponatur distinctio. Clarius septuaginta Interpretes, quos Moslemi cæteris præferunt, ita verterunt: *Dominus elegit te hodie, ut esses sibi populus peculiaris, sicut dixit tibi; ut custodias omnia præcepta ejus; & ut esses sublimis super omnes gentes; qui fecit te nominatum, & gloriosum, & honoratum, ut esses populus sanctus Domino*.

Quinto. Profert Ahmed filius Abdolhalim verba Psalmi 149. hoc modo: *Dixitque David in Psalmis: Laudate Dominum laudatione nova: & lætetur inter creaturas ille, cujus Deus gentem elegit, & dedit illi victoriam, & feliciter direxit bonos ex eis cum honore. Laudabunt eum in cubilibus suis, & magnificabunt eum vocibus altis: in manibus eorum gladii duarum acierum, ut ulciscatur per eos de gentibus, quæ non serviunt illi*. Existimat Auctor, hoc esse vaticinium de gente Mahumetana, eo quod hæc magnificet Deum vocibus altis e Turribus Meschitarum, advocans populum ad quinque Orationes, quas dicit esse laudationem novam: quia nulla gens hunc morem servat. Hebræi enim tubis, Christiani Campanis, ad preces indicendas utuntur. Præterea Mahumetani, qui primi secuti sunt Mahumetum, gladiis duarum acierum usi sunt, quibus Provincias debellarunt. Insuper Mahumetani laudant Deum in cubilibus suis, quia dum orant, si stare nequeunt, sedent: si vero sedere non possunt, jacent super cubilia sua extensi. Christiani vero neque laudant Deum elatis vocibus, neque habent in manibus gladios duarum acierum ad pugnandum contra Infideles. Imo improbant eos, qui gladio infideles oppugnant.

Respondemus primo, Depravate, & infideliter verba Psalmi illius afferri. Secundo, ex ipso contextu liquet, ibi sermonem esse de Israelitis, non de Ismaelitis, dicitur enim inter alia, *lætetur Israel in eo, qui fecit eum, & filii Sion exultent in Rege suo*. Tertio. Nimis frivolis argumentis probatur hic agi de Ismaelitis, seu Mahumetanis: quod nimirum hi elatis vocibus e turribus invitent ad preces, neque utantur tubis, vel campanis, sicut Judæi, & Christiani: quod utantur contra infideles gladiis bicipitibus; quod orent jacentes in cubilibus: quod quinque eorum preces sint laudatio nova, & aliæ hujusmodi ineptiæ, quas satius est irridere, quam confutare.

Sexto. Affirmat idem Auctor verba Psalmi 44. quæ incipiunt a versiculo tertio, *Speciosus forma præ filiis hominum*, esse vaticinium de Mahumeto.

Respondeo, Totum illum Psalmum, non solum ex dicto S. Pauli in Epistola ad Hebræos cap. I. verum etiam ex consensu Hebræorum, & Christianorum, & quod majus est, ex confessione ipsius Ahmed, ad Messiam, non ad Mahumetum pertinere. Ita enim scribit ille in Apologia pag. mihi 50. oppugnans Christi Divinitatem. ومما يبين قولنا في
خلق للمسيح ان هذا الاسم انما وقع له لانه مسح
النبوة والخير ومسحه الله تبارك وتعالي وقد قال
داود في زبوره قولا يشهد علي ذلك بعينه من اجل
هذا مسحك الله الهك اكثر مما مسح به نظرايك
فبان داود بهذه الاية معني المسيح وان مسحه الله
وانه مصطفا مكرم بزيادة علي نظرايه

Inter ea, quæ magis confirmant dictum nostrum de esse Christi creato, illud est, quod hoc nomen, Messias, impositum fuit illi, eo quod ad Prophetiam, & ad felicitatem unctus fuerit a Deo benedicto, & excelso. Et quidem dictum Davidis in Psalmis hoc idem testatur: Ait enim: Propterea unxit te Deus Deus tuus plusquam unxerit consortes tuos. Innuit autem David his verbis significationem hujus vocis, Messias; quia scilicet unctus fuit a Deo, & electus ab eo supra omnes consortes suos: hæc Ahmed. Quamobrem miror nunc, adeo sui oblitum fuisse, ut trahere velit ad Mahumetum, quæ illi nullo modo conveniunt, sed absolute debent exponi de Christo.

Septimo. Objicit idem ex Psalmo 47. pro Mahumeto testimonium, his verbis: *Dixit David in quodam Psalmo: Dominus noster magnus, laudabilis valde. Hujus vero interpretatio est: Deus noster Sanctus, & Mohammed cooperuit totam terram lætitia magna. Manifestavit autem David nomen Mahumeti, & patriam ejus, quam civitatem Dei appellavit, dixitque, verbum ejus universam terram replere*.

Respondeo, nullo modo hic prædici Mahumetum, vel Meccam, sed totum Psalmum referri ad Jerosolymam, ac montem Sion, Templumque in eo fundatum, ut patet ex illis verbis: *Fundatur exultatione universæ terræ mons Sion. Lætetur mons Sion; & exultent filiæ Juda. Circumdate Sion, & complectimini eam*. Fundamentum vero adversarii nimis leve est, ac ridiculum; quia scilicet nomen محمد *Mohammad*, sive Mahumetus significat, *laudatus*, seu *laudabilis*, & in hoc Psalmo Deus appellatur *laudabilis*: putat hic prædici Mahumetum: & quæ hic dicitur *Civitas Dei*, esse Meccam patriam illius; quo nihil insulsius dici potest. Adde in nulla versione Arabica Deum hic dici محمد *Mohammad*, sed مسبح *Mosabbah*; quod item significat *laudatus*: Hebraice autem est מְהֻלָּל *Mehullal*; quorum neutrum habet ullam similitudinem cum nomine *Mohammed*.

med. Quin nec ipse Ahmed habet محمد *Mahammad*, sed محمود *Mahmud*. Verum quid ego in his nugis tempus teram?

Octavo. Abutuntur duo prædicti Auctores verbis Psalmi septuagesimi primi, cujus initium est: *Deus judicium tuum Regi da*; falso asserentes, ea, quæ in hoc Psalmo continentur, non Christo, sed Mahumeto convenire.

Respondeo, nonnulla non solum Mahumeto, sed etiam cuivis magno Regi, seu Monarchæ, præsertim pio, posse aliquo modo in hoc Psalmo convenire. Verum titulus ipse Psalmi, qui in fonte Hebraico est לשלמה in Salomonem, ostendit illum nullo modo ad Mahumetum pertinere. Communis porro tum Hebræorum, tum Christianorum sententia est, agi hic de Messia sub figura Salomonis, ex cujus progenie Messias erat nasciturus. Præterea si omnia, quæ in hoc Psalmo continentur, collectim sumantur, nulli nisi Christo possunt convenire. Dicitur enim in eo: *Et benedicentur in ipso omnes tribus terræ; omnes gentes magnificabunt eum*. Prima horum verborum pars non potest convenire nisi alicui ex stirpe Isaac, vel Jacobo prognato; his enim tantummodo dictum fuit a Deo: *In semine tuo benedicentur omnes Tribus Terræ*, vel, *omnes gentes terræ*. Hoc vero de nullo ab his duobus oriundo dici potest, nisi de Christo, per cujus Euangelium, ac fidem benedictæ sunt omnes nationes Orbis terrarum. Neque ullus adhuc ab Isaac, & Jacob exortus, magnificatus fuit ab omnibus gentibus præter Christum, qui non solum ab omnibus Christianis, verum etiam ab omnibus Mahumetanis tamquam Messias, & Verbum, ac Spiritus Dei magnificatur, & honoratur; imo & adoratur, illa saltem adoratione, quam Mahumetani creaturis concedunt: dicitur enim: *Et adorabunt eum omnes reges terræ*. Porro omnes reges, qui adorant Mahumetum, adorant etiam Christum: at innumeri prope Reges, & Principes adorant Christum, qui non adorant Mahumetum, neque ullo eum dignantur honore. Præterea Christus ab Imperatore Romano, & a Regibus fere totius Orbis adoratus fuit vera, propriaque adoratione latriæ, quæ soli Deo convenit, licet aliqui deinde ab illius adoratione resilierint. Sed nescio qua fronte Mahumetani verba hæc Prophetæ suo tribuant, qui vituperent Christianos, & Judæos, quod Pontifices suos, & magistros adorent, idest flexis genibus honorent; cum dicant, adorationem hanc uni Deo convenire. At enim quomodo, inquiunt, verificatur de Christo: *Et dominabitur a Mari usque ad Mare, &c.* Facile respondetur, dominium Christi dilatatum fuisse a Mari ad Mare, & usque ad terminos Orbis terrarum, per prædicationem Euangelii, per quam regnum suum universum per Orbem dilatavit.

Sed objicit Adversarius primo: Christus non liberavit pauperes a potentibus, neque humiliavit calumniatores.

Respondeo, Christum, dum viveret, semper pauperum, & inopum se patronum gessisse, & contra potentiores, ac divites, pauperumque oppressores proclamasse. Neque vero necesse est, ut omnia, quæ de Christo prædicta sunt, ipsemet dum viveret, compleverit (hoc enim neque in suo Mahumeto Moslemi exigunt,) Satis est, ut per legem suam, ac Vicarios suos, processu temporis hæc perfecerit. Vera tamen hujus loci intelligentia est, quod Christus homines a Dæmonibus, & a servitute peccati liberaverit, tamquam pauperes, & inopes a potentibus, & calumniatoribus: Satanas enim Græce dicitur Διάβολος, idest *calumniator*.

Objicit secundo ad ea verba: *Et adorabunt de ipso semper, tota die benedicent ei*: hæc non verificari de Christo, sed de Mahumeto, pro quo Mahumetani jugiter preces, & benedictiones effundunt, præsertim dum illum nominant, verbis illis: علي الله عليه وسلم idest *Oratio Dei, & pax super illum*.

Respondeo primo: Etiamsi Christiani non orent pro Christo, quia, ut bene notat Adversarius, colunt eum tanquam Deum, nec putant illum indigere orationibus hominum: ipsi tamen Mahumetani orant pro eo, dum illum nominantes, addunt plerumque eamdem formulam صلي الله عليه وسلم vel saltem عليه السلام *Pax super eum*: vel illam, رضي الله عنه *Complaceat sibi Deus de illo*.

Respondeo secundo, duplici modo posse verba Psalmi explicari: primo, ut idest sit orare pro aliquo, ac Deum precari, ut liberet eum ab aliquo malo, quod patitur: vel concedat ei aliquod bonum, quo caret. Secundo, ut idem sit, ac laudem, benedictionem, & faustas acclamationes eidem tribuere. Priori modo, ne Mahumetani quidem intendunt orare pro suo Mahumeto. Posteriori autem non solum Mahumetani, sed etiam Christiani semper, & ubique orant pro Christo, dum illum semper laudant, & benedicunt, & præterea dum orant Deum, ut illius nomen, & Religionem dilatet per totum Orbem terrarum.

Postremo, nullo modo conveniunt Mahumeto verba illa: *Orietur in diebus ejus justitia, & abundantia pacis*; cum totam fere vitam inter bella, arma, prædas, rapinas, cædesque transegerit. Referunt enim Chronologi Moslemi, ipsum sexaginta, ac duo bella partim per se, partim per Duces suos gessisse: quamobrem vocant eum نبي الملحمة والقتال *Prophetam belli, & Interfectorem, seu Sanguinarium*.

Nono: Proferunt Moslemi (ut affirmat Abul-Pharegus in libro, quem scripsit de rebus Arabum) ex Psalmo 49. verba illa: *Ex Sion species decoris ejus, Deus manifeste veniet*. Quæ ipsi legunt cum Interprete Syro: اكليلا محمودا اظهر الله من صهيون *Coronam laudatam Deus manifestavit ex Sion*: Ubi vox محمودا *laudatam*, habet eamdem originem ac nomen محمد *Mahammad*, a verbo حمد *laudare*. Ajunt propterea (inquit Abul-Pharegus) الاكليل رمز علي الملك والمحمود علي محمد: *Corona indicat Regnum: laudata vero, significat Mahumetum*.

Respondeo primo, in nulla versione Arabica inveniri vocem illam محمودا; sed tantum مسيحا, quæ est etiam in textu Syriaco. Respondeo secundo, frivolum omnino, ac vanum esse, super hujusmodi nominum allusiones, præsertim dum non sunt in fonte originario, sed in versionibus, Religionis mysteria fundare. In fonte autem Hebraico ita legimus. *Ex Sion perfecti decoris, Deus affulsit*. Ubi neque *Corona*,

na, neque *laudata* habetur. Respondeo tertio, Coronam hanc laudatam, non ex Mecca, vel ex Pharan, sed ex Sion manifestandam fore prædici. Porro Sion non ad Ismaelitas, sed ad Israelitas pertinet, & ex eo non Alcoranus, aut Mahumetus, sed Evangelium, & Christus exivit.

Decimo. Affert Ahmed, aliique sapientes Moslemi vaticinium pro Mahumeto ex cap. 42. Isaiæ, cujus initium est: *Ecce servus meus, suscipiam eum*: totumque illud caput pro eodem interpretantur. Et quamvis multa perperam, ac perverse alleget Ahmed, sed multa ex variis Isaiæ locis consarcinet: nihilominus Auctor libri de confirmatione Religionis, totum hoc Isaiæ caput fideliter atque integre adducit. Ex quo constat, Doctores Mahumetanos in allegandis Sacris Scripturis, Judæorum, vel Christianorum uti adminiculo, a quibus, vel ob inscitiam, vel ob malitiam, non raro decipiuntur.

Inter alia, in quibus hallucinatur Ahmed, est illud, quod Hebraica verba in secundo versu, לא יצעק *Non clamabit*: vertit لا يضحك *Non ridebit*, quasi Hebraice esset יצחק: quod quam parum conveniat Mahumeto ex eo constat, quod Auctor libri de signis Directionis cap. 3. Sect. 8. tribuit illi tamquam a Sacris Scripturis prædictum Epitheton الضحوك idest *Risor*, seu *pronus, ac frequens ad risum*.

Verum ne diutius in hujus testimonii confutatione tempus teram, dico, hoc Isaiæ vaticinium omnino de Christo intelligendum esse: ita enim intelligit Sanctus Matthæus in suo Evangelio cap. 12. Septuaginta etiam Interpretes, quos Ahmed cæteris præfert, de Messia sub nomine Jacob, & Israel, ex quo Messias nasciturus erat, exponunt hoc modo: *Jacob puer meus, tuebor eum; Israel electus meus, suscepit eum anima mea*. Hebræi etiam de Messia communiter accipiunt: quare Thargum ita hæc verba interpretatur: *Ecce servus meus Messias, adducam eum, in quo complacuit sibi Verbum meum; dabo Spiritum meum super eum, judicium meum revelabit gentibus*. Etiam R. David Kinki hæc verba exponens, ait: *Iste est Rex Messias*. Huc accedit, nullo modo ea, quæ in hoc capite dicuntur, Mahumeto convenire. Hic enim describitur Vir mitis, & humilis, qui sine strepitu, ac tumultu legem suam gentibus esset laturus. At Mahumetus strepitu armorum, ac tumultu præliorum undequaque debacchatus Alcoranum suum promulgavit. Postremo ille, qui hic prædicitur, asseritur mittendus a Deo in *fœdus populi, & in lucem gentium*. At fœdus populi (qui cum contradistinguitur a gentibus, Israeliticus intelligitur) non fuit initum a Deo cum Ismaele propter Mahumetum, sed cum Isaac propter Messiam.

Pergit Ahmed referens verba Isaiæ, sed tribuens ea Davidi, hoc modo: *Dixit David in suis Psalmis: Lætentur deserta, & civitates eorum: Fiat terra Cedar in prata: & laudent habitatores petrarum, & vociferentur de verticibus montium cum laude Domini, & evulgent laudes ejus in tabernaculis campestribus*. Mox subdit Auctor Mahumetanus: *Et quænam gens habitat in desertis, præter gentem Mahumeti? Et quis est Cedar, nisi filius Ismaelis, qui fuit avus Mahumeti? Et quinam sunt habitatores petrarum, & cacuminum montium, nisi Arabes?*

Sed respondemus, merito Prophetam Arabiæ deserta, populos Cedar, & habitatores rupium ad laudandum Deum invitare, quia per Christi adventum, & per Pauli Apostoli, aliorumque Apostolicorum hominum prædicationem maxima Arabiæ pars Christianam fidem suscepit; & omnia illius deserta, ac montes Sanctorum Monachorum cœtibus repleta sunt, qui assidue die ac nocte laudes Deo concinebant. Porro quod Christiana religio in Arabia floruerit, habemus testimonium ipsorum Mahumetanorum, inter quos Sciaher Settanius, plurimos in Arabia Christianam fidem professos fuisse ingenue fatetur. Auctor vero libri المستريق *Almostareph*, refert, Christi fidem floruisse præcipue in Tribu Rabiæ, & Gossani, & Codahæ: & præterea in Tribubus Baharæ, & Taruchi, & Tagebi: multos etiam ex Tajensibus, & Hirensibus una cum Rege Nomano filio Regis Abulmondari, & Regina Mauvia ipsius uxore Christianos fuisse. Erant porro in Hira Urbe regia multa, & magnifica templa, teste Phirauzbadio. In Nairan quoque, Jemanensis Arabiæ provincia, Christi fides vigebat, quemadmodum scribunt Abulpheda, & Sophioddinus. Præterea Caisus Zoheiri filius, Rex Arabum, non solum Christo nomen dedisse, sed Monasticam quoque vitam amplexus fuisse, ab iisdem Auctoribus refertur. Ex historiis autem nostris innumeros propemodum pro Christi nomine in Arabia martyrio coronatos fuisse accipimus. Quin & tres Magos, Christi Infantis adoratores, ex Arabia advenisse, atque illuc regressos Christi nomen fidemque invexisse, probatissimi Auctores affirmant. Si quid igitur ex Sacris Literis habemus, quod pro Arabibus faciat; eosque divinarum laudum præcones futuros prænunciet, nullo modo cogit nos, ut ad ineptas, ac stolidas Moslemorum vociferationes recurramus, cum tantam Christianorum multitudinem, quæ Deum corde, & ore in Arabia, ejusque desertis laudavit, habeamus. Quin & hoc tempore non desunt ibi, qui hoc idem præstent.

Atqui verius, rectiusque dici potest, Cedaris deserta, ac montes Arabiæ mystice præsignare universam gentilitatem: Cedar enim tenebras, vel obscuritatem significat: deserta autem infœcunda sunt, ac feris plena: per quæ Gentiles populi non semel in Sacris literis figurantur. Omitto aliis levioribus ex hoc capite desumptis argumentis respondere.

Undecimo. Idem Auctor Ahmed filius Abdolhalimi, & alius Auctor item nomine Ahmed, cognomine Alabedin, & alii Doctores Moslemi concorditer proferunt Auctoritatem ex cap. 21. ejusdem Prophetæ, his verbis: *Et in vaticiniis suis dixit Isaias: Dictum est mihi: Surge Speculator, & contemplare quod videbis. Et dixi: Video duos equites adventantes; alter est super Asinum, alter super Camelum. Dicit alter eorum alteri: Ceciderunt idola Babylonis, & cultores eorum in mare. Equitator Asini Messiam significat: conscensor autem Cameli Mahumetus esse intelligitur. Magis porro celebre, ac vulgatum est Mahumetum conscendisse Camelum, quam Messiam Asino insedisse. Et quidem per Mahumetum Babylonis idola ceciderunt.*

Ut nihil de inepta, ac depravata verborum interpretatione dicam; respondeo, nimis ridiculam esse Moslemorum Doctorum simplicitatem, dum in Sacrarum Scripturarum expositione ita uni, aut alteri verbo, quod pro re sua facere putent, inhærent, nulla vel præcedentium, vel subsequentium verborum habita ratione. Prædicit hoc loco Sacer Vates, Babylonis per Medos, ac Persas devastationem: & per Ascensorem Asini (seu per currum tractum ab Asino) Cyrum Persarum Regem: per

ascensorem autem Cameli, seu currum tractum a Camelo, Darium Medorum Principem designat: atque hos eosdem Idumæam, & Arabiam, præsertim Cedarenam, devastaturos esse mox vaticinatur illis verbis: *Et auferetur omnis gloria Cedar, & reliquiæ numeri sagittarum fortium filiorum Cedar imminuentur*. Præterea hic Eques uterque tanquam belli, ac tumultus auctor introducitur: id quod, ut ut Mahumeto conveniat, Christo certe Regi pacifico convenire nullo modo potest.

Præterea si Mahumetanis ipsis credendum sit, non magis Cameli, quam Asini insessor Mahumetus dicendus est. In libro enim أعلام الهدى, *seu de signis Directionis*, Sect. 8. dicitur Mahumetus ipse asseruisse, prædictum esse a quodam Propheta Judæo, scriptum de se in Pentateucho: هو اخر الانبياء والافضلهم يركب الحمار ويلبس الشملة: *Ipse erit novissimus Prophetarum, & omnium eorum excellentissimus. Asinum equitabit, & veste, quæ totum corpus operiat, induetur*. Gelaleddinus quoque in Sura 49. Alcorani v. 8. ita scribit: *Cum Mahumetus asino vectus transiret juxta locum, ubi erat quidam nomine Ebnobaja, contigit, ut asinus mingeret. Tunc Ebnobaja digitis nares præclusit, ac si fœtorem lotii ferre non posset: sed alius quidam, nomine Ebnoaruaha, juravit per Deum, lotium asini Mahumeti suavius musco redolere. Hinc exorta inter utriusque gentem rixa, alii alios manibus, & crepidis, palmarumque ramis verberare cœperunt*. Præterea Ismael filius Aly refert in vita Mahumeti, illum quatuor habuisse asinos ad equitandum, quorum duo erant coloris nigri. Vide quoties Mahumetus asinis usus sit, quorum opem semel tantum Christus sibi ad iter habendum accersivit.

Asserere autem, per Mahumetum Babylonis idola corruisse, merum est mendacium: multo enim ante, quam Mahumetus nasceretur, Babylon diruta fuerat: ita ut D. Hieronymus, qui supra centum annos Mahumetum præcessit, scribens in cap. 13. Isaiæ, affirmet, ævo suo solum Babylonicorum murorum ambitum relictum fuisse, cum intus tantum nemora, & sylvæ ad venationem viserentur.

Duodecimo. Producunt iidem Auctores vaticinium de Urbe Mecca, patria Mahumeti, ex cap. 60. ejusdem Prophetæ in iis verbis: *Leva in circuitu oculos tuos, & vide: omnes isti congregati sunt, venerunt ad te*: cum reliquis, quæ sequuntur: quæ tamen satis prave interpretantur.

Sed respondeo, Prophetam hoc loco ne Meccam quidem somniasse: omnia enim verba sua ad Jerusalem dirigit, vel ad Sion, ut patet ex ultimis verbis capitis præcedentis. Quamobrem septuaginta Interpretes expresserunt in ipso principio capitis nomen Jerusalem φωτίζου φωτίζου Ἱερουσαλήμ: quod forte ex Hebraico Textu incuria librariorum excidit. Non diffitebor tamen, verba Prophetica non posse nisi de Cœlesti Jerusalem plene, legitimeque explicari, ut totum Textum percurrenti manifeste patebit.

Decimotertio. Aliud de Mecca vaticinium profert idem Ahmed ex cap. 54. ejusdem Prophetæ in illis verbis: *Lætare, & exulta sterilis, quæ non pariebas; & erumpe in laudes, & gaude, quæ non concipiebas*, &c. Sterilis nomine Meccam intelligit, quæ ante Prophetæ Mahumeti adventum non pariebat: parientis vero nomine, & habentis prolem, Jerusalem vult significari.

Sed breviter respondeo, ex testimonio Divi Pauli in Epistola ad Galatas cap. 4. pro sterili intelligi Jerusalem, quæ de sursum est, nempe Ecclesiam gentium a Christo congregatam. Pro illa autem, quæ habebat virum, & prolem, Jerusalem terrenam, populum scilicet Judæorum. Nonnulli expositores pro sterili accipiunt populum Hebræum post captivitatem Babylonicam: quemadmodum pro habente virum, & prolem, eumdem populum ante captivitatem Babylonicam: & hunc volunt esse literalem sensum hujus loci.

Decimoquarto. Profert idem Auctor, tanquam oraculum de Mahumeto, verba illa ejusdem Prophetæ cap. 9. *Parvulus natus est nobis*, &c. Quæ ipse ita depravate allegat: *Natus est nobis adolescens, & erit in miraculum, & in faustum nuncium: & nævus niger erit super humeros ejus, Archon pacis: & ipse filius scientia præditus sedebit super solium David*. Mox subdit: *Dictio Archon in Evangelico idiomate, Magnum, seu Principem sonat. Porro Deum Isaias eum appellavit eo modo, quo Moyses in Pentateucho Deus Pharaonis dictus fuit: & quo David de magnatibus populi sui dixit: Ego dixi, Dii estis. Et quidem veraci vaticinio testimonium Isaias Mahumeto perhibuit, suis illum epithetis, signisque describens, inter quæ præcipuum est, nævus niger, quem nævum nec Salomon, nec Christus habuit. Manifeste etiam illud designavit, dum asseruit, super Thronum David eum sessurum: nimirum filiorum Israel in Regno, Principatu, & Prophetia hæredem futurum*.

Respondeo: Nonnisi amentis hominis esse, putare Isaiam genere Judæum, ut civibus suis faustum nuncium afferret, Mahumeti adventum iisdem prædixisse, qui Judæorum hostis infensissimus fuit, eosque non solum ex Arabia, sed ex universo terrarum orbe eliminare semper studuit.

Respondeo secundo: Magnam infidelitatem, vel inscitiam ostendere adversarium, dum pro הַמִּשְׂרָה idest Imperio, vel Principatu, vertit الشامة, idest nævum nigrum, alludens ad nævum quemdam pilosum, quem, tanquam Prophetiæ characterem, fabulantur Moslemi Mahumetum inter humeros habuisse: cum tamen Isaias de Sceptro, Imperii signo, quod Puer non inter humeros, sed super humerum gestaturus erat, loquutus fuerit.

Respondeo tertio: Nullo modo quadrare in Mahumetum ea nomina, quibus puer hic a Propheta insignitur, præsertim, *Deus*, & *Princeps pacis*. Non enim scribitur hic Deus Hebraice, quemadmodum tribuitur Moysi, & Magnatibus Davidis, אלהים: sed אל; quod nomen absolute de Deo tantum vero dicitur in Sacris literis. Addo, nunquam, & a nullo Mahumetum *Deum* appellatum fuisse: Christus autem Deus quotidie a Christianis appellatur. Minime etiam convenit Mahumeto, ut appelletur *Princeps pacis*, quem sui Prophetam gladii, & Apollolum belli communiter vocant, & ipse Mahumetus se talem vocavit, & talis re vera fuit, ut jam supra adnotavimus.

Demum de hoc puero dicitur. *Super Solium David, & super Regnum ejus sedebit, ut confirmet illud, & corroboret in judicio, & justitia amodo, & usque in sempiternum*: id quod de Mahumeto

nullo

nullo modo dici potest. Porro ex verbis Angeli in Evangelio S. Lucę cap. 1. constat, hæc verba de Christo fuisse verificanda, dum idem Angelus dixit matri ejus: *Dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus, & regnabit in domo Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis*. Ex verbis etiam Davidis Psal. 131. & Hieremiæ cap. 23. habetur manifeste: *Nullum alium nisi eum, qui foret ex semine David, sessurum super Thronum ejus*. Quamobrem verba Isaiæ hoc loco ita interpretatur Thargum: *Dixit Propheta domui David, quia Infans natus est nobis: & suscipiet super se legem ad servandum eam: & vocabitur nomen ejus ab antiquo mirabilis consilio, Deus, fortis, permanens in sæcula sæculorum, Messias*.

Decimoquinto. Ex eodem Propheta cap. 49. a verbis illis: *Ecce in manibus meis descripsi te*, producit idem Ahmed oraculum de Urbe Mecca, & illius templo.

Respondeo, ex ipsis Prophetæ verbis sole clarius apparere, Isaiam hic vaticinari non de Mecca, sed de Sion, & Jerusalem: sic enim legimus: *Et dixit Sion: Dereliquit me Dominus: & Dominus oblitus est mei*. Deus vero respondet querelis Sion: *Ecce in manibus meis descripsi te, &c.*

Decimosexto. Allegat idem Auctor, sed perperam, verba illa ex cap. 24. Isaię, quæ in Hebraico fonte ita sonant: *Ab extremo terræ cantus audivimus, gloriam Justo*. Ahmed vero ita vertit: انّا سمعنا من أطراف الارض صوت محمد: *Certe nos audivimus ab extremitatibus terræ vocem Mahumeti*. Deinde subdit: *Hic Isaias clare prædicit nomen Apostoli Dei Mahumeti. Neque ullus reperitur Propheta, o Scripturales, cujus prophetæ alii nomen expresserint, excepto Apostolo Dei*. Tum addit, etiam Habbacuc bis nomen Mahumeti expressisse cap. 3. primo dum dixit: لقد اضاءت السما من بها محمد *Jam porro resplenduit cœlum a splendore Mahumeti*. Secundo dum addidit: سينزع تستك اعرانا نزعا وترتـوي السهام بامرك يا محمد: *Intendet arcus tuus nervos vehementer: & inebriabuntur sagittæ ad imperium tuum, o Mahumete*. Notat etiam prima illa verba capitis: ان الله جاء من التيمن والقدوس من جبل فاران. *Deus a meridie venit, & Sanctus a monte Pharan*: asserens, Pharan esse Meccam patriam Mahumeti, quæ est in parte meridiana.

Sed respondemus, neque in Isaia, neque in Habbacuc esse vel minimum vestigium nominis Mahumeti; ut quilibet videre potest tum in fonte Hebraico, tum in Græcis, ac Latinis textibus, tum in cæteris aliis interpretationibus. Dicimus etiam, falsum esse nullius Prophetæ nomen prædictum fuisse ab aliis prophetis: nam Christi Domini nomen, *Jesus*, passim prædicitur in Sacris Literis. Postremo Pharan non esse Meccam, patet ex superius dictis. Neque refert, quod Mecca sit in parte meridionali: nam innumeræ aliæ regiones sunt in ea parte: & supra vidimus, cur dicatur Deus a meridie esse venturus. Sed notandum in fonte Hebraico esse, מתימן *ex Theman*; quæ vox hic juxta versionem septuaginta significat locum, qui pertinet ad Idumæos: ut patet in Amos cap. 1. ubi propter scelera Edom, seu Idumææ, minatur Deus, se *missurum esse ignem in Theman, qui devoraret ædes Bosra*. Et Hieremię cap. 49. ubi dicitur: *Ad Idumæam: Hæc dicit Dominus Exercituum: numquid non est sapientia in Theman?* Porro si Doctores Mahumetani adeo hallucinantur in rebus tam claris, ut confundant Pharan, & Theman cum Mecca, cum hæc tria loca sint inter se diversissima, testibus omnibus Geographis, imo omnibus mortalibus; quomodo credemus, eos fidem servaturos in allegandis Sacris Scripturis?

Decimumseptimum vaticinium desumitur a Moslemis communiter ex cap. 2. Danielis, cujus tamen verba valde infideliter allegat Ahmed, ubi facit Prophetam ita somnium Regis Nabuchodonosor explicantem: *Porro lapis, quem vidisti, qui percussit, & comminuit statuam illam magnam, erit Propheta, quem suscitabit Deus Cœli, & Terræ, cum lege forti; & dejiciet omnes Reges terræ, & populos eorum, itaut terra repleatur illo, & gente illius: & manebit Imperium Prophetæ illius usque ad finem Mundi*. Tum subdit Ahmed satis Thrasonice: *Totum hoc non Messiæ, sed Mahumeto convenit: hic enim cum lege forti missus est, cunctosque terræ Reges, atque eorum populos dejecit, ac debellavit; itaut universus terrarum orbis ab Ortu, usque ad Occasum, eo, atque ejus gente repletus sit. Imperium autem ejus æternum erit, itaut nemo unquam illud evertere possit*.

Respondemus, non solum Christianos, sed Judæos etiam tenere, semperque tenuisse, ut certissimum, lapidem illum e monte sine manibus abscissum, qui statuam comminuit, & factus est Mons magnus, & implevit universam terram, Messiam, ejusque Regnum præsignare; Regnum, inquam, non temporale, sed spirituale, cujusmodi Christi Regnum futurum erat, tam ex oraculis Prophetarum, quam ex ipsius Christi verbis apud Joan. cap. 18. *Regnum meum non est de hoc Mundo*. Neque Mahumetani possunt hoc negare. Ex una enim parte fatentur, Prophetas prædixisse, Christum futurum Regem Judæorum, atque omnium gentium, præsertim in illis verbis Psalmi 2. *Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion Montem Sanctum ejus*: &: *Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Postula a me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam: & possessionem tuam terminos terræ*. Quę verba non solum Judæi, sed etiam Mahumetus filius Jacob Auctor Camus, seu Thesauri Arabici, celeberrimus inter Mahumetanos, de Christo intelligenda esse affirmat. Et ex illis verbis, quæ Angelus Gabriel dixit Mariæ: *Dabit ei Dominus sedem David patris ejus, & regnabit in domo Jacob in æternum*. Ex alia parte non ignorant, Christum nullum in terris Regnum, ditionem nullam obtinuisse, imo pauperem, & rerum omnium indigentem fuisse. Necesse igitur est, Regnum illius spirituale, ac cœleste, non temporale, ac terrenum fuisse.

Quod si Moslemi respondeant, Christum, cum redibit in Mundum ante diem Judicii, futurum Regem, & Monarcham totius orbis terrarum, & sub eo aureum sæculum renovandum: nos contra respondebimus, hoc totum fabulam a nobis æstimari. Verum ut daremus etiam ita futurum, Christus foret Rex major, & universalior, quam Mahumetus: & sic lapis ille Propheticus, etiam in sententia Mahu-

metanorum, Christo potius, quam Mahumeto conveniret. Sed ut dixi, hunc Christi reditum nos non admittimus.

Illud vero videtur, & est irrefragabile argumentum, nimirum quod cum Christus agnitus, & receptus sit tanquam supremus Rex, & Monarcha, atque etiam ut verus Deus ab omnibus illis quatuor Monarchiis, quas statua illa Nabuchodonosorica præsignabat; ita ut ipse Romanus Imperator illum ut talem adoraverit, & Imperium suum, totumque terrarum orbem, cui præerat, illi subjecerit; omnino fatendum est, regnum illius regnis illis omnibus successisse: & ipsum esse lapidem illum, qui regna illa omnia evertit, & comminuit, quemadmodum prædixerat etiam David Psal. 2. illis verbis: *Reges eos in virga ferrea, & tanquam vas figuli conteres eos.* Hæc autem contritio, seu comminutio non potuit esse materialis, alioqui frustra dixisset Deus Christo: *Postula a me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ*; ipse enim hæreditatem, ac possessionem suam destruxisset, si eam tanquam vas figuli contrivisset. Contrivit ergo, & comminuit hæc omnia Regna spiritualiter, per prædicationem Euangelii sui, destruendo in eis idololatriam, impietatem, & alia scelera, ac flagitia; & Dei agnitionem, veramque Religionem ingerendo. Huc accedit, quod Regnum Christi hodie, non solum a Christianis, qui vel æquant, vel etiam, ut plerisque placet, superant numero Mahumetanos: sed etiam ab omnibus Mahumetanis recognoscitur, dum illum verum Messiam a Deo in Regem super omnes inunctum confitentur, juxta illud Davidis: *Unxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis; intende, prospere procede, & regna: Sedes tua, Deus, in sæculum sæculi, &c.*

Porro verba ipsa Danielis ostendunt, hoc Regnum esse spirituale, cœleste, & æternum, nec posse Mahumeto, aut Ismaelitis convenire. Sic enim dixit Daniel Nabuchodonosori: *In diebus autem regnorum illorum, suscitabit Deus Cœli regnum, quod in æternum non dissipabitur.* (At Ismaeliticum jam dum dissipatum est, & traditum Turcis, seu Scythis:) *& Regnum ejus alteri populo non tradetur.* (Nota hoc appellari Regnum Dei, a quo suscitandum erat:) *comminuet autem, & consumet universa Regna hæc* (idest rediget in nihilum, itaut præ Regno ipsius sint omnia tanquam nihil) *& ipsum stabit in æternum*: quia incipiens in hoc Mundo per gratiam, perseverabit in æternum in Cœlo per gloriam. Confirmat hoc idem cap. 7. illis verbis: *Hæ quatuor bestiæ magnæ, quatuor Regna sunt, quæ consurgent de terra. Suscipient autem Regnum Sancti Dei Altissimi, & obtinebunt Regnum usque in sæculum, & sæculum sæculorum.* Sic enim legendum est juxta textus Græcos, & Latinos. Videant Moslemi, regnum, de quo hic agit Daniel, non surrecturum de terra, sicut cætera regna: sed esse Regnum Cœleste, & Sanctorum; & permansurum in æternum. Id clarius confirmat verbis paulo post sequentibus: *Regnum autem, & potestas, & magnitudo regni, quæ est subter omne Cœlum, detur populo Sanctorum Altissimi. cujus Regnum, Regnum sempiternum est, & omnes Reges servient ei, & obedient.* Videant Mahumetani, utrum hæc Mahumeto, & Ismaelitarum Regno conveniant, an potius Christo, & Regno ejus spirituali, & cœlesti.

Vaticinia, quæ pro Mahumeto ex novo Testamento proferunt Doctores Moslemi.

Certissima est apud omnes Mahumetanos fides, Parcliti illius Spiritus nomine, quem Christus promisit in Euangelio S. Joannis cap. 14. 15. & 16. non alium, quàm Mahumetum significari. De hoc fusissime Ahmed filius Abdolhalimi, Auctor تاييد الملة, *Confirmationis Religionis*, & alii sapientes Moslemi: quorum argumenta adeo infirma, ac straminea sunt, ut nullius operæ pretium existimem esse, hic illa referre. Verum quicquid de hoc Moslemi ganniant:

Respondemus breviter, certissimum semper, prorsusque indubitatum fuisse apud omnes Christianos (si paucos aliquos, vel amentes, vel hæreticos excipias) Spiritum illum Paraclitum, de quo in Euangelio Joannis loquutus est Christus, fuisse omnino eundem, ac illum, qui post quinquagesimum ab illius resurrectione diem, sub linguarum ignearum specie e Cœlo demissus est, cum maximis prodigiis, super Apostolos in cœnaculo Sion commorantes. Omnes novi Testamenti libri hoc apertissime confirmant. Quod si verba a Christo prolata recte perpendantur (quæ in substantia a Doctoribus Moslemis allegantur:) liquido apparebit, sermonem ejus esse de re, quæ quamprimum futura erat, & in ipsis Apostolis complenda. Neque verum est id, quod fingit Ahmed, Prophetam aliquem, aut Nuncium sibi similem, aut se majorem, qui foret homo, a Christo promissum fuisse. Nam, dum dixit Apostolis; *Mundus non potest eum accipere, quia non videt eum, neque scit eum.* liquido ostendit, illum, quem promittebat, non hominem visibilem, sed Spiritum invisibilem futurum. Quamobrem S. Augustinus, qui multo tempore ante Mahumetum vixit, hæc eadem verba exponens ait: *Non habet enim invisibiles oculos mundana dilectio, per quos videri Spiritus Sanctus potest, qui videri nisi invisibiliter non potest.* Hoc magis illa alia Christi verba confirmant; *Vos autem cognoscetis eum, quia apud vos manebit, & in vobis erit.* Quæ idem S. Doctor exponens, non secus, ac si crassum hunc Mahumetanorum errorem prævidisset, hæc subdit; *Sed ne putarent, quod dictum est, apud vos manebit, ita dictum, quemadmodum apud hominem hospes visibiliter manere consuevit, exposuit, quid dixerit, apud vos manebit, cum adjunxit; & in vobis erit. Ergo invisibiliter videtur.*

Sed, ut redeam ad id, quod primo dixeram: verba ipsa, quibus Christus hunc Spiritum promisit, ostendunt, non posse esse Mahumetum, qui post annos sexcentos ortus est; sed alium quantocyus mittendum, & quidem super ipsos Apostolos, quibuscum loquebatur. In Actis enim Apostolicis, cap. 1. ita illos affatus est: *Joannes quidem baptizavit aqua; vos autem baptizabimini Spiritu Sancto, non post multos hos dies.* Et paulo post addidit: *Accipietis virtutem supervenientis Spiritus Sancti in vos, & eritis mihi testes in Jerusalem, & in omni Judæa, & Samaria, & usque ad ultimum Terræ.* Et in Euangelio Lucæ cap. ult. dixit iisdem: *Et ego mittam promissum Patris in vos: vos autem sedete in Civitate, quoadusque induamini virtute ex alto.*

His, atque aliis hujusmodi testimoniis Moslemi convicti, fatentur quidem, Spiritum Sanctum Apostolis die Pentecostes datum fuisse; sed veluti umbram

quam-

quandam; ac figuram Mahumeti, qui vere, ac proprie fuit Spiritus ille Paraclitus, quem promiserat Christus. Hanc tamen opinionem non esse omnium Mahumetanorum; sed solum cujusdam inter eos Sectæ, quæ Kadazeladorum appellatur, affirmat Auctor historiæ præsentis status Imperii Othomanici lib. 2. cap. 12. Et quicquid sit, est opinio valde absurda, & ridicula, & nullum prorsus habet fundamentum.

Causam hujus erroris Mahumetanorum, quo Spiritum Sanctum Paraclitum, Pseudoprophetam suum esse crederent, hanc fuisse existimo: quia cum ex Alcorano habeant, Christum promisisse Apostolis, seu Judæis, venturum post se Prophetam, nomine أحمد *Ahmed*, quod idem fere est, ac محمد *Mohammed*, seu Mahumetus, quæ voces *Laudatum*, seu *Laudatissimum* sonant; nec invenirent in Euangelio alium promitti a Christo, nisi Spiritum Sanctum (nam Pseudoprophetam aliquem ex iis, quos venturos prædixerat, esse fateri noluerunt) hunc ipsum Spiritum Sanctum, illum esse mentiti sunt. Decepit eos nomen *Paracliti*, quod cum Græce scribatur Παράκλητος, & *Advocatum*, seu *Consolatorem* significet; illi Περικλυτὸς *Periclytos*, idest, *Inclytus*, seu *Illustris*, & *Gloriosus*, perperam legerunt, non absimili ab Arabica voce أحمد *Ahmed* significatione: vel putaverunt, utramque vocem Græcam idem significare. Hinc Auctor Apologiæ jam allegatus pagina 746.

معنى الفارقليط هو الحامد والحماد او الحمد او العز وهذا الوصف ظاهر في محمد فانه وامته الحامدون الذين يحمدون الله على كل حال فسماه محمد او احمد ولانا من سره العز فلم يحز قط نبي اعز اهل التوحيد له والايمان كما اعزهم محمد فهو احق باسم العز من كل انسان :

Paraclitus idem est ac laudans, vel laudator, vel laus, vel gloriosum faciens. Hæc autem omnia Mahumeto manifeste conveniunt. Ipse enim, & gens ipsius Deum laudant in quolibet statu. Et præterea nomen ejus, Laudatus, seu Laudatissimus exponitur. Porro si interpretemur nomen Paracliti, gloriosum faciens: nunquam agnitus sit Propheta, qui gloriosiores fecerit fideles cultores unius Dei, quam Mahumetus: quamobrem nulli mortalium magis convenit hoc nomen, quam Mahumeto. Puto, hunc Auctorem, quemadmodum deceptus fuit in voce Græca Παράκλητος, legens pro ea Περικλυτὸς; ita deceptum fuisse in interpretatione ejus Arabica, dum legit المعز glorificans, pro المعزي consolator: quæ est legitima interpretatio vocis Græcæ Paracliti.

Secundo. Proferunt verba Christi apud Joannem cap. 14. *Venit enim Princeps Mundi hujus, & in me non habet quidquam*: quæ ita depravat Adversarius jam allegatus Ahmed: ويكون العالم سيأتي وليس في شيء *Princeps Mundi veniet, & non erit in me quidquam*, & pro Principe Mundi vult intelligendum esse Mahumetum: itaut sensus sit: Veniet Mahumetus, qui Princeps erit totius Mundi, & in me non erit quidquam illius divinitatis, quam mihi attribuent; nam ille ostendet, unum tantum esse Deum, & me esse creaturam, & servum Dei. Ita Apologista Mahumetanus.

Sed facile respondetur, nomine Principis hujus Mundi intelligi hic Diabolum: quemadmodum etiam cap. 12. ubi Christus dixit: *Nunc judicium est Mundi: nunc Princeps hujus Mundi ejicietur foras.* Sanctus quoque Paulus ad Ephesios cap. 6. vocat Diabolos, *Principes, Potestates, & Rectores Mundi.* Mundi autem nomine intelliguntur homines mundani, & a Deo, Cœloque alieni. Sensus igitur verborum illorum est: Diabolus, qui mundanis cordibus dominatur, venit (Græce ἔρχεται temporis præsentis, non futuri) ad instigandos Judæos contra me, & ad pœnas, & cruciatus mihi comparandos, ut me ad impatientiam, vel indignationem contra Deum provocet: sed nihil illi proderunt sui conatus: nihil enim habet in me, quod pro ipso faciat. Cæterum, si accipiamus pro Principe mundi non solum Diabolum, sed etiam ministros, & membra ejus; libenter assentiemur Moslemis, Mahumetum hoc loco a Christo significari, tanquam præcipuum membrum illius, ac ministrum.

Tertio. Proferunt Mahumetani pro se, suoque Propheta, verba illa, quæ dixit Christus apud Joannem cap. 4. mulieri Samaritanæ: *Mulier crede mihi, quia venit hora, quando neque in Jerosolymis, neque in monte hoc adorabitis Patrem: sed venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in Spiritu, & veritate.* Putant scilicet, per veros adoratores, seipsos designari, qui Deum in spiritu, & veritate se credunt adorare ob quinque preces, quas quotidie persolvunt.

Verum hæc Mahumetanorum opinio vanissima est: cum Christiani etiam frequentes preces effundant: cum hoc tamen discrimine, quod Christiani sæpius spiritu, & interius orent: Mahumetani vero in solis fere exterioribus actibus orando sistant: dum nunc corpus agitant, nunc caput demittunt; nunc attollunt, nunc circumgirant: nunc dorsum incurvant, nunc manus jactant, & alia hujusmodi ostentant, ob quæ non spiritu & veritate, sed corpore, & apparenter tantum Deum adorare merito dici possint.

Quarto. Allegat pro se Apologista Mahumetanus epistolam primam Sancti Joannis cap. 4. cujus verba, quemadmodum alibi, tanquam ex Apocalypsi ita depravate refert: *Et dixit discipulus Joannes in libro Epistolarum discipulorum, qui dicitur Apocalypsis; O dilecti mei, cavete, ne credatis in omnem spiritum: sed discernite spiritus, qui sunt ex Deo ab illis, qui non sunt. Et scitote, quod omnis spiritus, qui credit, quod Jesus Christus venit, & fuit corporeus, hic est ex Deo: & omnis spiritus, qui non credit, quod Jesus Christus venit, & non fuit corporeus, non est ex Deo, sed ex Antichristo, de quo audistis: & ipse nunc est in mundo.*

Prorsus ignoro, ad quid hunc Joannis locum in medium adducat Adversarius, nisi fortasse, ut probet, Mahumetum fuisse spiritum bonum, & a Deo, quia confessus est Christum venisse, & fuisse corporeum, idest hominem, non autem Deum, vel filium Dei. Verum legere debuisset ea, quæ mox subdit idem Joannes: *Quisquis confessus fuerit, quia Jesus est Filius Dei; Deus in eo manet, & ipse in Deo.* Cæterum non satis est ad asserendum, Mahumetum fuisse spiritum ex Deo, quod fateatur Christum venisse, & fuisse corporeum: hoc enim multi etiam peccatores, & scelesti confitentur.

Quinto. Adducit testimonium Christi ex S. Matthæo

theo cap. 21. his verbis: *Asseruit autem discipulus Matthaus, Christum dixisse: Nonne vidistis, quod lapis, quem reprobaverunt ædificantes, factus est in caput anguli? A Deo fuit hoc, & est mirabile in oculis nostris. Idcirco dico vobis: Regnum Dei tolletur a vobis, & dabitur genti alteri, quæ comedat fructus ejus. Et qui ceciderit super lapidem istum, confringetur: super quem vero ille ceciderit, conteret eum.*

Bene, vel non male testimonium Christi profert; sed non facit ad rem. Puto enim, Adversarium, lapidis reprobati nomine, Prophetam suum intelligere: gentis vero, in quam regnum Dei transferendum erat, nomine, Mahumetanos interpretari. At vero certo certius est, lapidem hunc, Christum ipsum significare. Gentis vero alterius, cui regnum Dei tradendum erat, nomine, infideles populos, ad Christi fidem conversos, esse intelligendos. Neque potest de hoc dubitari, dum Sanctus Petrus in Actis cap. 4. de eodem Christo loquens dicit: *Hic est lapis, qui reprobatus est a vobis ædificantibus; qui factus est in caput anguli: & non est in alio aliquo salus.* Idem repetit in sua prima Epistola cap. 2. ubi etiam ostendit, quænam sit illa gens, in quam transferendum erat regnum Dei. Sic enim ait, alloquens Christianos: *Vobis igitur honor credentibus: non credentibus autem, lapis, quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli.* Et mox subdit: *Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, qui aliquando non populus, nunc autem populus Dei, &c.* Imo vero Moslemi ipsi fatentur, regnum Dei a Judæis ablatum; ad Christianos primum, deinde a Christianis ad se translatum fuisse. Primum vere: secundum prorsus falso.

Sexto, Profert Apologista testimonium ex cap. 4. Epist. primæ S. Petri, hoc modo; *Et dixit Simon Cephas Princeps Apostolorum in lib. Actuum: Jam tempus est, ut incipiat judicium a domo Dei.*

Ridiculum se, atque ineptum ostendit Ahmedus, dum putat, esse in his verbis aliquid pro re sua. Censet nimirum nomine الحكم, idest, *Judicii*, judiciariam potestatem, ac jus regium designari. Et *Domum Dei*, Templum Meccanum, quod Arabes بيت الله Beit Allah, idest Domum Dei vulgo appellant; & per Synecdochen, Meccam ipsam, in qua Mahumetus natus est, denotare. Quasi vero prædiceret Apostolus, post breve tempus sectam & Imperium Mahumetanum exoriturum. Atqui Sanctus Petrus (quem merito Mahumetanus homo ad nostrorum Novatorum confusionem, Principem Apostolorum appellat) satis aperte ostendit, quisnam sit sensus illorum verborum, dum statim subdit: *Si autem primum a nobis, quis finis eorum, qui non credunt Evangelio? Et si justus vix salvabitur; impius & peccator ubi parebunt?* Intelligit igitur, hoc judicium non esse activum, sed passivum: punitionem scilicet, seu flagellum Dei, quo primo puniuntur ii, qui sunt Deo cariores, & veluti domestici ejus, ad correptionem, & bonum ipsorum; deinde vero cæteri peccatores, & impii ad ipsorum malum, & perditionem.

Alia testimonia, quæ pro Mahumeto, & ejus secta e sacris literis falso proferunt Mahumetanorum Doctores.

Præter testimonia hactenus a sapientibus Moslemis pro Pseudopropheta suo e Scripturis sacris allata, aliæ ab iisdem producuntur ex iisdem Scripturis auctoritates, quæ tamen nusquam in illis reperiuntur; & vel a Moslemis fictæ sunt, vel Judæus aliquis, aut Christianus illas eis venditavit tanquam oracula Prophetarum, vel ab illorum gratiam captandam, vel ad Mahumetanicam sectam ludibrio magis exponendam. Has refert Ahmedus filius Abdolhalimi in sua Apologia: & ego hic ejusdem verbis ex Arabico idiomate fideliter translatis recensebo.

Primo. Dixit Isaias Propheta, cui sit pax; clare manifestans nomen legati Dei: *Ego constitui Imperium tuum, o Mahumete, o Sancte Domini. Nomen tuum invenitur a sæculo. Affirmat Isaias hic, Mahumeti nomen a sæculo reperiri: in quo convenit cum eo, quod ex Davide citavimus, nempe, ante solem inventum nomen ejus. Quod vero dicit; O Sancte Domini: idem est, ac si diceret: O tu, quem sanctificavit Dominus, & mundavit a malitia sua, & elegit eum sibi.*

Neque in Isaia, neque alibi in sacris literis hujusmodi testimonium reperitur. De Deo quidem legimus, tam ipsum, quam ejus nomen esse a sæculo. Ea verba David: *Ante solem permanet nomen ejus*; jam vidimus, & fatentur ipsimet Hebræi, ad Messiam spectare, neque posse ullo modo Mahumeto convenire.

Secundo. *Et dixit Isaias, probitati & religioni gentis Mahumetanæ perhibens testimonium: Exaltabo scientiam habitatoribus terræ de longe, & prædicabitur illis ab extremis terræ; & venient properantes. Prædicitur his verbis id, quod effecit Mahumetus per tres illos viros, in peregrinatione Meccana: & hi fuerunt, qui honorem Deo dederunt, & unicum esse confessi sunt, & coluerunt eum. & ut unicum Dominum adoraverunt, & confregerunt simulachra, & substulerunt idola. Scientia vero est Prophetia. Porro hi, qui minimi, abjectique erant, vocaverunt eos ad Prophetam Dei, & Templum Meccanum, itaut venirent ad eum obedientes, & prompti.*

Fictum sane est hujusmodi vaticinium. Verum etsi apud Isaiam, vel alium Prophetam extare concederemus, quid illud ad Mahumetum, vel ad tres illos, qui cum eo ad Meccam peregrinantes venere?

Tertio. Dixit item Isaias in persona Dei: *Honorabo dilectum meum, & filium meum Ahmedum. Appellavit eum Deus dilectum, ac filium. Davidem etiam, & alios appellavit filios: præterquam quod Deus speciali prærogativa prætulit eum illis: tribuens ei rem sibi debitam, dum dixit: Honorabo, seu confitebor dilecto meo, & filio meo. Et peculiariter expressit Isaias de Mahumeto confessionem: prædicavitque de eo, & de gente ejus confessionem, & gloriam propriam Dei: ut manifesta esset æstimatio ejus, & sublimitas gradus ejus apud eum. Hæc autem de nullo alio Propheta manifestavit præter Mahumetum.*

Nihil hujusmodi in Isaia, vel alibi in Sacris literis reperitur. Quamobrem nulla huic vaticinio omnino ficto debetur responsio.

Quar-

Quarto. Et dixit Ezechiel minitans Judæis, gentemque Mahumetanam illis designans: *Et quidem genus hominum apparere faciam super vos, & mittam cum eis Prophetam, & descendere faciam super eos librum, & subjugabo eis cervices vestras, & vincent vos cum virtute, & humiliabunt vos cum veritate. Et egredientur viri filiorum Cedar cum turbis populorum, cum quibus erunt Angeli super equos albos, capientes vos: & erit finis vester in ignem, a quo liberet nos Deus. Hoc autem dixit Ezechiel, quia viri filiorum Cedar fuerunt Rabia, & Modhar filii Adnan, & uterque ab Ismaele ortus est: de qua re nulla est inter homines controversia. Vel fuerunt filii Hettan orti ab Ismaele, vel juxta alios ab Hud.*

Quidquid sit de Rabia, & Modhar, & utrum ab Ismaele, an ab Hud ortum duxerint, nihil nobis curandum est. Illud unum certissimum est, prædictum vaticinium fictitium esse, & neque in Ezechiele, neque in alio Propheta, vel libro Sacro reperiri.

Quinto. Et dixit Daniel, cui sit pax, Mahumetum legatum Dei proprio nomine designans: *Attrahes nervum arcus tui ad jaculandum, & inebriabuntur sagitta ad imperium tuum, o Mahumete, vehementer. Hoc est apertissimum de Mahumeto vaticinium, quod in dubium revocari non potest; & est veritas, quæ nullo modo potest negari. Quod si quis de hoc disceptare voluerit, alium nobis proferat, qui Mahumetus vocetur; qui sagittas arcu ejaculetur; & qui obtineat Imperium, cui sine controversia omnes obediant.*

Videtur hoc testimonium ex aliquot verbis Scripturarum, & ex appendicibus ipsius Auctoris consarcinatum. Alibi hæc fere eadem Davidi Auctor attribuit. Sed neque apud Danielem, neque apud Davidem, neque apud aliud Sacrum Scriptorem inveniuntur.

Sexto. Dixit etiam Daniel Propheta: *Oravi Deum, & supplicavi illi, ut manifestaret mihi, quid futurum esset de filiis Israel, & an placandus esset illis, & restituturus esset illis Regnum eorum, & missurus in eis Prophetas: an vero facturus esset hoc in aliis præter eos. Et apparuit mihi Angelus in figura juvenis speciosi, & dixit: Pax tibi Daniel: Deus excelsus dicit: Filii Israel inobedientes fuerunt, & rebelles mihi, & servierunt diis aliis præter me: & post scientiam secuti sunt stultitiam, & post veritatem mendacium. Propterea potestatem dedi contra eos Regi Nabuchodonosor, qui occidit viros eorum, & captivavit filios eorum, & destruxit templum eorum, & combussit libros eorum. Et idem fecit successor ejus contra eos. Ego vero non complaceo mihi in eis, & non proderunt eis peccata eorum: nec desinent esse sub indignatione mea, donec mittam Christum meum filium Virginis intacta. Et postea sigillabo super eos maledictionem, & iram: & non cessabunt esse maledicti, viles, & miseri, donec mittam Prophetam ex filiis Ismaelis, qui annunciatus fuit Hagari: nam misi ad eam Angelum meum, & annunciavit illi. Et revelabo huic, & docebo eum nomina mea; & adornabo eum pietate, & ponam justitiam felicitatem ejus, & pietatem intentionem ejus, & veritatem verba ejus, & benignitatem naturam ejus, & rectam intentionem viam ejus, & directionem legem ejus. Dabo ei ex speciali gratia librum confirmantem Sacros Libros antea traditos, & abrogantem nonnulla, quæ erant in eis. Venire faciam eum noctu ad me, & ascendere de Cœlo in Cœlum, donec evadat ad summum. Et appropinquare faciam illum ad me, & salutabo eum. & revelabo illi arcana. Deinde restituam illum ad servos meos, cum gaudio, & felici statu: custodiet quod sibi commissum fuerit: fidelis erit in eo, quod sibi mandatum fuit. Vocabit ad unitatem meam cum placido sermone, & exhortatione pulchra. Non erit inhumanus, neque asper, neque clamosus in plateis. Benignus erit asseclis suis, misericors credentibus in se, asper contra inimicos suos. Vocabit gentem suam ad unitatem meam, & ad cultum meum; & annunciabit eis id, quod viderit de signis meis: & tanquam mendacem rejicient eum, maleque vexabunt. Dixit translator: Hæc est prædictio. Deinde scripsit Daniel narrationem de legato Dei verbatim ex eo, quod revelavit illi Angelus, donec perveniret extremum dierum gentis suæ per sonitum tubæ, & finem mundi: & Prophetia illius est multiplex, & hæc modo est in manibus Christianorum, & Judæorum, qui legunt eam, & in ea est id, quod narravimus ex eo, quod commemoravit Deus de qualitate hujus gentis, & Prophetæ ejus, & de duratione Regni ejus usque ad diem resurrectionis. In hoc vaticinio Danielis est prædictio de Messia, & de Mahumeto, & de epithetis ejus, & gentis ejus distincte. Et jam legerunt illud Moslemi, cum expugnaverunt Babylonem, quemadmodum referunt sapientes, inter quos Abu-lalia narrat, eos expugnavisse Coseir, & invenisse Danielem mortuum, & cum eo Codicem. Dixit Abu-lalia: Ego legi hujusmodi Codicem, & in eo vos describebamini, & sonus sermonis vestri. Et factum est, cum homines regionis illius de hoc moniti fuissent, aperuerunt sepulchrum ejus, & cum inter se dissiderent, scripsit Abu Musa de hoc ad Omar filium Chottab: & rescripsit Omar ad eum, ut diurno tempore tredecim effoderet sepulchra: noctu vero in uno eorum illud sepeliret, ad tumultum, & turbas hominum effugiendas.*

Ex hac narratione potest unusquisque aperte cognoscere, quanta sit Mahumetanorum sapientum levitas; & quam facile cuivis nebuloni, & impostori in rebus sectæ suæ faventibus fidem adhibeant. Si Auctor asseruisset, vaticinium hujusmodi in eo sepulchro inventum quidem fuisse; hodie tamen non reperiri in libro Danielis, quia inde per fraudem a Judæis, vel Christianis abrasum fuerit: mendacem quidem se, sed non adeo impudentem ostendisset. At vero cum audacter, & fidenter affirmet, hodie in Codicibus Judæorum, & Christianorum reperiri; impudentiam, perfidiam, & amentiam apertissime demonstrat. Auctor libri, qui inscribitur تأييد الملة idest, *Confirmatio Religionis*, alia de Mahumeto e Sacris libris vaticinia adducit: nempe

Septimo. Dixit Habbacuc: *Ego corroborabo filios Cedar ope Angelorum: & exibunt cum equis albis, & armis: & ponam judicium sub pedibus eorum: & judicabunt vos judicio suo: & confringent nasum vestrum cum furore, & ira: & spoliabunt vos vestimentis vestris, & vasis gloriæ vestræ: idest, vestibus infidelitatis: & omne beneplacitum meum facient in vobis:* (idest, aspere ac dure tractabunt vos in prælio, & in exigendo tributum) *subjectique, & humiles efficiemini. Porro Cedar fuit proavus Arabum, & filius Ismaelis. Dicimus itaque Judæis: Quinam sunt filii Cedar; & quodnam est judicium, quo vos erant judicaturi? Et tamen vos negatis, Deum ullis gentibus aliud judicium constituisse, quam vestrum. Quid vero significant verba illa, quibus asseritur,*

Deum corroboraturum esse eos ope Angelorum: Certum est apud omnes gentes, Deum non corroborare ullos homines per Angelos, nisi quos peculiari amore, ac benevolentia prosecutus fuerit.

Nihil hujusmodi somniavit Habbacuc, vel alius Propheta. Verum etiamsi legitimum esset hoc vaticinium; non tamen probaret, Religionem Eslamiticam bonam esse, ac veram: etenim non modo Angeli, sed Deus ipse quandoque adjuvat, & corroborat infideles ad alios infideles deprimendos, & ad fideles etiam puniendos: ut constat in Nabuchodonosor, Cyro, Vespasiano, Attila, & aliis plurimis.

Octavo. Et dixit Daniel in sua revelatione: *Venit Deus cum declaratione: & impleti sunt Cœli, & terra laudatione Ahmedi, & gentis ejus.*

Videtur hic Auctor tribuere Danieli id, quod in Habbacuc ex parte legimus. Ex parte inquam: nam vaticinium totum nullibi reperitur. Quod vero attinet ad verba Habbacuc, jam satis supra dictum est.

Nono. Dixit Deus ad Abraham: *O Abraham, habebis filium, ex quo egredientur populi, & populi, & rursus populi. Et de hac re fit mentio in Pentateucho his verbis: Tempus, & duo tempora, & dimidium temporis, donec veniat Propheta idiota, qui erit sigillum Prophetarum.*

Vel nugatur, vel insanivit hic Auctor. Quis enim hoc vaticinium unquam ita consarcinatum audivit? Promisit sane Deus Abrahæ filium, & ex eo copiosissimam posteritatem. Utrum vero hoc in Ismael, an in Isaac completum sit, jam superius demonstratum est. Illa autem verba: *Tempus, & tempora, & dimidium temporis*, reperiuntur non quidem in Pentateucho, sed in Daniele, & in Apocalypsi: & per ea prædicitur non adventus Mahumeti, sed duratio persecutionis Antichristi per spatium trium annorum cum dimidio. Illa vero appendix, *donec veniat Propheta idiota, &c.* e putido Auctoris cerebro erupit.

Decimo. Dixit Vacheb filius Menbah: *Quando jussus fuit Salomon domum sanctam construere, dictum fuit Davidi per revelationem: Ingredere domum meam, quam ædificasti: & lauda me, & sanctifica me, & imitare gentem, quam ego elegi super hunc mundum. Dixit David: Domine mi: & quænam est hæc gens? Respondit Deus: Hæc est gens Ahmedi. Dixit David: Domine mi, ostende mihi signa hujus gentis. Respondit Deus. Quando timebunt, magnificabunt me. Quando irascentur, reverebuntur me. Quando inter se disceptabunt, laudabunt me. In alia relatione ita habetur. Erit in ipsis talis oratio, ut, si fuisset in populo Noe, non submersus fuisset ab aquis: & si fuisset in populo Ad, non periisset. Et in libris missis e Cœlo a Deo dicitur: Cum veniet ultima lingua (alii legunt, ultima gens) sequentur ascensorem cameli: gens nova, quæ laudabit Deum vocibus altis in Oratoriis novis. Lætentur filii Israel, & pergant in Sion (i. in Jerusalem.) Ibunt ad eam cum hoc Propheta, quem ipsi sequentur. Nam Deus elegit in diebus reliquis gentem, quæ laudabit eum: in cujus manibus erunt gladii ancipites, ut vindictam sumant pro Deo de gentibus infidelibus in omnibus finibus terræ. Et quænam est hæc gens, quæ habet gladios ancipites in manibus, nisi Arabes? Et in alio ex libris ipsorum scriptum est: Attrahes in arcu tuo nervos, & inebriabuntur sagittæ ad Imperium tuum vehementer, o Mahumete. Si autem dixerint hunc esse alium, quam Prophetam nostrum, frustra hoc dicent, cum hic manifeste nomen ejus, & epitheta illius exprimantur. Cum hoc vaticinium ex Vacheb filio Menbals retulisset Ahmed filius Abdalbalim, subdit: Et hujusmodi vaticiniorum, & auctoritatum longa est series in libris originariis, veluti libro Isaiæ, & Ezræ, & Danielis; sed illa prætermitto, ad prolixitatem fugiendam.*

Poterat sane hujus generis vaticinia alia sine numero allegare: sed non ex sacris Scripturis. Quid enim vetat, vaticinia ex suopte cerebro confingere, quot quisque voluerit? Certe de eo, quod hic dicitur circa Salomonem, & Davidem, ne vestigium quidem in Sacris libris reperitur. Cætera farrago sunt, & veluti farcimen, ex diversis scripturarum verbis hinc inde desumptis, vel potius corruptis, quæ nullam responsionem merentur.

Undecimo. Ahmedus Thelsbiensis in expositione cap. 3. Alcorani allegat Soddænsem in hæc verba: *Deus excelsus præcepit filiis Israel in Pentateucho dicens: Si quis venerit ad vos, qui asserat, se esse Prophetam Dei, ne credatis illi, nisi venerit ad vos cum sacrificio, super quod descendat ignis, & absumat illud, donec veniat ad vos Christus Jesus filius Mariæ, & Mahumetus. Et cum venerint isti duo ad vos, credite illis: ambo enim venient sine sacrificio.*

Quidquid sit de Sacrificio Christi, vel Mahumeti: certum est, testimonium hoc, ex Pentateucho allatum, totum esse fictitium. Cæterum nullus unquam inter Christianos dubitavit, Christum, utpote verum Sacerdotem secundum Ordinem Melchisedec, verum etiam obtulisse Sacrificium, nempe Corpus, & Sanguinem suum in Cruce, & in Sacramento Eucharistiæ, quemadmodum affirmat S. Paulus in epist. ad Ephesios cap. 5. Et ad Hebræos cap. 9. Et prædixit David Psal. 110. Et Malachias cap. 1. De Mahumeto, nos etiam assentimur, nullum ab eo institutum esse Sacrificium: & hoc probat, Sectam Mahumetanam non posse esse veram Religionem: vera enim Religio non potest esse sine Sacrificio: nec unquam Deus caruit in terra gente aliqua, quæ verum illi offerret Sacrificium: quippe hoc est supremi ejus dominii signum, quo se a mortalibus vult ut summum Dominum recognosci.

Duodecimo. Auctor libri *de signis directionis* allegat Alym filium Ebrahimi filii Hasame, in hæc verba: *Venerunt ad Mahumetum Judæi quidam Arabes, & dixerunt ei: O Mahumete, ad quid vocas? Respondit: Ad testificandum non esse alium Deum præter Deum, & me esse legatum Dei. Et quidem ego ille sum, quem scriptum reperietis in Pentateucho, & quem vobis sapientes vestri annunciaverunt, dicentes, egressum meum fore e Mecca, & emigrationem meam hoc tempore eventuram.*

Non profertur hic aliquod peculiare testimonium de Mahumeto. Quamobrem videtur allata alibi testimonia innuere, quibus superius responsum est.

Decimotertio. Idem Auctor citat verba Doctoris cujusdam, nomine Althaca, ita scribens: *Ex hoc genere testimoniorum est illud, quod retulit Althaça, se legisse in Euangelio, & meminit illius Doctor Abugtaaser filius Babavia in libro de Perfectione religionis, & complemento gratiæ. (Ibi ita loquentem cum Christo Deum introducit in Euangelio:) Ego sum Deus permanens, & nunquam deficiens. Credite in Prophetam idiotam, ascensorem Cameli, gestatorem loricæ, & cydaris, & crepidarum, & virgæ. Hujus oculi nigri erunt, veluti stibio depicti: frons clara; genæ venustæ: nasus aquilinus: dentes molares rari, & inter se dissiti, &c. totus pilosus*

erit a pectore usque ad umbilicum. Pedum, manuumque vitas crassiores habebit. Cum inter homines versabitur, suum illis sudorem distribuet, qui ex ejus fronte margaritarum instar destuet. Musci odorem ex se efflabit, cui nullus similis inventus est, nec unquam invenietur. Multarum fœminarum maritus erit, sed pauca prolis pater.

Aliæ ineptiæ sunt in hoc fictitio ex Euangeliis vaticinio, quas libens prætereo. Vix autem credi potest, sapientissimos Moslemorum, e quibus unus fuit Abu-giapher, non solum his fabulis fidem præbere, sed etiam asserere, eas in Euangelio reperiri, & super eas sectam suam fundare, ac stabilire.

Decimotertio. Abu-nazar, celebris inter Mahumetanos Auctor, agens de prodigiis, quæ in nativitate Mahumeti evenisse fabulantur, ita scribit: *Dixit Caab Alachbar fel. mem. Legi in Pentateucho, quod cum vellet Deus prænunciare filiis Israel adventum Mahumeti, dixit eis: Cum stella, nota nomine suo, mota fuerit, ac mutata de loco suo: tempus erit, quo egredietur in mundum Mahumetus Propheta Dei. Cum igitur hic natus esset, mota fuit stella illa: ex quo agnoverunt omnes, eum jam in mundum advenisse. At vero Judæi invidia agitati, id totum abscondterunt. Ita notum fecit Deus in Euangelio genti Jesu, quod cum palma quædam singularis, quæ jam exaruerat, folia fructusque protulisset, tunc fore tempus, quo adveniret Mahumetus fausta mem. Cum igitur hic natus esset, palma illa arida folia fructusque protulit: idque Christiani cognoverunt, sed propter invidiam celaverunt. Denique prænunciavit Deus populo Davidis in Psalmis, quod cum ex fonte quodam esset, ex quo aqua fluere penitus desierat, atque omnino exaruerat, aqua copiosissima emanasset, illud foret signum adventus Prophetæ Mahumeti. Id totum evenit: at illi invidi silentio prodigium presserre.*

Quot in una narratione mendacia! Extat Pentateuchus: Extat Euangelium: Extant Psalmi. Ne verbum quidem in illis, quod hujuscemodi præsagia innuat, reperitur. Illud vero mirum, quomodo potuerint hæc signa, tam nota, ob invidiam celari. Sed esto id factum fuerit. Quænam causa fuit & Judæis, & populo Davidis, & Christianis celandi illud, quod in suum ipsorum bonum cedebat? præsertim cum populus Davidis nulla posset laborare invidia, quia tempore ejus nondum venerat Mahumetus: nisi forte dicant, populum Davidis, & populum Moysi, seu filios Israel, esse Synonyma. Sed quicquid sit, fabulæ hæ sunt, & nugæ, quemadmodum etiam alia vaticinia, quæ ex Sacris Scripturis Moslemi mendaciter producunt, & quæ ego, prolixitatis vitandæ causa, libens prætermitto.

Ex iis, quæ hactenus dicta sunt, sequentes conclusiones adversus Mahumetanos, eorumque sectam deduco.

Prima Conclusio.

Ex confessione tam Christianorum, quam Mahumetanorum, & Judæorum, sunt in Sacris literis plura, certa, & clara vaticinia de adventu Messiæ, seu Christi, quem tam Christiani, quam Mahumetani fatentur esse Jesum Nazarenum filium Mariæ Virginis. Huc accedit, omnia fere hujusmodi vaticinia, quæ Christiani adducunt, non solum Mahumetanos, sed etiam Hebræos, præsertim antiquiores, fateri, & probare tanquam legitima, & vera de Christo. Imo Hebræi pro certo habent, omnia, quæ Prophetæ, cæterique viri sancti in veteri testamento scripserunt, esse tantum in ordine ad Messiam venturum. Quamobrem legitur in libro Sanhedrin, cap. Chelek: *Dixit R. Ehia filius Abba: Dixit R. Johanan: Prophetæ omnes, nullo excepto, nihil prophetaverunt, nisi de diebus Messiæ.* Et R. Salomon in cap. 9. Zachariæ hæc habet: *Dixit Mar: Omnes prophetæ non prophetaverunt nisi de annis redemptionis, & de diebus Messiæ.* De Mahumeto nullus est Propheta, qui vel unum verbum dicat; nisi forte in malum. Hoc Judæi, hoc Christiani concorditer fatentur: Moslemi negant; sed gratis, & sine ullo fundamento, ut patet ex dictis.

Secunda Conclusio.

Messiæ Regnum futurum erat universale, & æternum. Hoc jam superius Prophetarum auctoritate satis comprobatum est, & manifeste ostenditur novi Testamenti testimoniis prope innumeris. Dixit ipse Christus Matth. cap. 10. *Omnia mihi tradita sunt a patre meo.* Et Joan. cap. 12. *Si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum.* Et c. 13. sic de eodem scriptum est: *Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus.* Et S. Paulus ad Philippenses cap. 2. ita loquitur de Christo; *Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen: ut in nomine Jesu omne genu flectatur, Cœlestium, Terrestrium, & Infernorum.* Et ad Ephesios cap. 1. *Omnia subjecit sub pedibus ejus: & ipsum dedit caput super omnem Ecclesiam.* Et ad Colossenses cap. 1. *Omnia per ipsum, & in ipso creata sunt; & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant.* Et Apocalypsis cap. 1. appellatur *Princeps Regum terræ.* Et cap. 12. dicitur de eo, quod *recturus erat gentes in virga ferrea.* Et paulo post: *Nunc facta est salus, & virtus, & Regnum Dei nostri, & potestas Christi ejus.* Et cap. 19. dicitur *Rex Regum, & Dominus dominantium.* De hujus vero regni stabilitate, ac perpetuitate satis multa superius dicta sunt.

Tertia Conclusio.

Regnum hoc Messiæ non temporale ac terrenum, sed spirituale ac cœleste futurum erat: loquor quoad exercitium: nam alioqui Christus vere fuit Rex etiam temporalis, & poterat, si voluisset, regiam exercere potestatem. Hoc ex superius dictis satis patet. Verum quidem est, posse illud temporale etiam, & terrenum appellari; Christus namque jam gloriosus in Cœlis, vere & proprie est Rex universalis totius orbis, eumque per ministros suos, Reges scilicet ac Principes terræ, gubernat, & regit. Neque obstat, quod plerique eorum infideles sint, & mali: etenim eodem modo Deus regit, semperque rexit mundum hunc inferiorem; semperque habitus est verus ac proprius illius Rex, quamvis in eo fuerint, ac sint tot regna, ac provinciæ infidelium, qui Deum ipsum non agnoscunt.

Quarta Conclusio.

Si Christi regnum est æternum, etiam lex illius, quæ est Euangelium, debet esse æterna. Quod atti-

attinet ad legem Moysi judiciariam, & ceremonialem (nam de morali, & naturali non loquor:) apertissima sunt in Scripturis testimonia, eam non futuram æternam, sed in Messiæ legem commutandam. Id Mahumetani etiam fatentur, & quod majus est, Judæi non negant, imo ultro admittunt. Quod vero lex Messiæ in legem aliam commutanda esset; hoc neque in Scripturis Sacris, neque in libris Judæorum, & Christianorum, neque in ullis amborum traditionibus reperitur. Quod autem Moslemi tam audacter, & confidenter dicant, Judæos & Christianos Mahumeti adventum, & Alcoranicam illius legem olim avide expectavisse; impudentissimum est mendacium, & ab omni prorsus veritate alienum. Quomodo enim poterant Christiani aliam legem a Christi lege diversam expectare, dum quotidie audirent verba S. Pauli in Epist. ad Galatas cap. 1. *Licet nos, aut Angelus de Cælo evangelizet vobis, præterquam quod evangelizatum est vobis, anathema sit. Sicut prædiximus, & nunc iterum dico; Si quis vobis evangelizaverit præter id, quod accepistis, anathema sit.* Quod si recte attenteque omnes testamenti novi paginæ perlegantur, reperiemus, nihil in illis magis fidelibus inculcari, quam ut firmi, constantesque in ea lege, ac doctrina permaneant, quam a Christo, & Apostolis ejus acceperant; atque ab omni alia doctrina peregrina, & nova sedulo caveant. Quamobrem S. Paulus ad Hebræos cap. 13. ait: *Jesus Christus heri & hodie, ipse & in sæcula. Doctrinis variis & peregrinis nolite abduci.* Per quod manifeste ostendit, quemadmodum nullus alius novus Christus venturus erat; ita neque novum Euangelium, aut legem novam hominibus deinceps esse tradendam. Quod spectat ad Judæos, certum est, ipsos post Messiam nullum alium legislatorem unquam expectasse, neque nunc expectare. Cujus rei, præter alia, illud firmissimum est argumentum ad hominem, quod Hebræi communiter (sicut etiam e Christianis nonnulli) putant, mundum sex millia annorum perduraturum: quorum duo millia sine lege fuerint: duo millia legem habuerint: & duo millia ad Messiæ regnum pertineant. Sic scriptum reperimus in Thalmud in lib. Sanhedrin, distinct. Chelec, his verbis: *Habetur ex traditione domus Eliæ, per sex millia annorum mundum perseveraturum: ex quibus duo millia erunt thohu:* (idest vanitas, nimirum sine lege, ut exponit Glossa R. Salomonis Jarchi) *duo millia cum lege erunt: & duo millia erunt dies Messiæ.* Itaque juxta Hebræorum sententiam, Mahumeto, ejusque Alcorano nullum ultra tempus relinquitur. Præterquam quod, cum lex Euangelica sit summæ perfectionis (quod Mahumetani vel inviti fateri coguntur) non conveniebat, ut in minus perfectam mutaretur, qualis est Alcoranica, quæ retrahit homines partim ad legem Abrahæ, partim ad Sanctiones Mosaicas, partim ad superstitiones Arabicas.

Quinta Conclusio.

IN Sacris Scripturis nullibi lex, aut universalis benedictio, aut regnum, aut prophetia promittitur, nisi respectu Isaac, ejusque posterorum per lineam Jacob, non autem Esau. Isaiæ cap. 2. *De Sion exibit lex, & Verbum Domini de Jerusalem.* Joan. cap. 4. *Salus ex Judæis est.* Ad Isaac & Jacob dicta sunt ea verba: *In semine tuo benedicentur omnes gentes terræ.* Davidi & semini ejus facta est promissio de regno Messiæ, ut supra vidimus. S. Paulus ad Galatas cap. 3. asserit *in gentibus benedictionem Abrahæ factam esse in Christo Jesu,* qui fuit oriundus ab Isaac, & Jacob. De Ismaele, ejusque posteris, nihil habetur in Sacris literis, quod non sit cum vituperatione, vel quod ad res terrenas, vel carnales, & præsertim ad prolem copiosam non pertineat, in qua tota illius benedictio sita est. Si quid vero de eo dicitur, quod ad laudem pertineat, nunquam tamen habetur, quod ad legislationem, vel Prophetiam, vel religionem, vel communem salutem pertineat. Et quidem nimis monstruosum, atque omnino absonum fuisset, quod cum Sacræ omnes Scripturæ Christum tanquam scopum in suis oraculis haberent, neque in illis quidquam pene aliud ageretur, quam de posterorum Isaac & Jacob successibus in ordine ad eumdem Christum: vix deinde hic apparuisset, legemque suam Euangelicam promulgasset, ut repente nullis præcedentibus oraculis, & nihil tale hominibus suspicantibus, novus nescio quis Propheta de stirpe Ismaelis ex Arabiæ latibulis tanquam mus vel fungus erumperet, qui Christi regnum, legem, ac religionem everteret, novaque lege ac religione inducta, penitus aboleret.

Huc accedit, quod S. Paulus de Hagar & Ismaele ex una parte; & de Sara atque Isaac ex alia loquens, ita inter se hæc duo binaria comparat, ut primum, nempe *Hagar* & Ismael, typus sit legis servilis, & carnalis; secundum vero, scilicet Sara, & Isaac, legis libertatis, filiolis, ac spiritualis; facitque Ismaelem figuram Judæorum infidelium, & Christianam fidem persequentium: Isaac vero fidelium, quos Judæi persecuti sunt. Vide epistolam ad Galat. cap. 4. Neque dici potest, hoc in odium Mahumeti scriptum fuisse, cum sexcentis annis, antequam Mahumetus appareret, scriptum fuisse, certissimum sit. Quamobrem dicendum est, apertissimum hoc esse vaticinium, factum ex divino afflatu a S. Paulo de Mahumetanica impietate: per quod etiam ostenditur, nullum ab Ismaele, ejusque posteris bonum sperandum esse, sed potius mala omnia veris fidelibus metuenda; quod utinam facto ipso non experiremur.

Sexta Conclusio.

UBi Sacrarum Scripturarum vaticinia, & sententiæ respiciunt Isaac, & ejus posteros, vel aliquid, quod ad illos pertineat, ut Jacob, Israel, Judam, David, Jerusalem, Sion, & alia hujusmodi: non possunt, nec debent Mahumetani ea Ismaeli, vel ejus posteris appropriare; sed Christo omnino tribuere, tanquam ex Isaac, & Jacob prognato: in eo enim, ut superius monuimus ex S. Paulo, omnes benedictiones Abrahæ, Isaac, Jacob, & eorum, qui ex his orti sunt, complendæ erant. Alias intolerandæ sequeretur confusio: & nos etiam dicere possemus, si quid boni de Ismaele, aut Ismaelitis, eorumque rebus in Scripturis continetur, Christo, & Christi fidelibus esse tribuenda.

Septima Conclusio.

IN Sacris Scripturis exponendis uti debemus verissima, & certissima regula, quam tradit etiam ipse Adversarius Ahmedus filius Abdolhalimi, a Christianis Doctoribus acceptam, quamvis ille male ea

utitur. Est autem hujusmodi : انما يجب ان يقاس الجزء على الكل ويستدل على ما غاب بما حضر وعلى ما اشكل بما ظاهر ; *Necessarium porro est, partem juxta totum regulari : & id, quod figuratum est, per id, quod clarum est, & sine figuris, demonstrari ; & id, quod dubium est, per id, quod certum est, explicari.* Itaque si universa Sacra Scriptura, ut jam vidimus, & omnes tam Christiani, quam Moslemi, ac Judaei fatentur, clare, & aperte loquitur de Messia ; etiamsi sit in illa locus aliquis obscurus, dubius, & ut ita dicam, absens ; explicandus erit juxta loca clara, certa, & manifesta. Huc accedit, quod eadem illa loca, quae pro Secta sua, & Mahumeto afferunt Moslemi, omnia, vel fere omnia, tanquam certa, & aperta, tam a Christianis, quam a Judaeis de Christo intelligantur. Pauca quaedam videntur pro Ismaele, & Ismaelitis facere, spectantia ad temporaneam, ac mundanam felicitatem, vel etiam ad agnitionem, & laudem veri Dei. Sed haec quoque juxta regulam jam propositam exponenda sunt : nimirum, quod ea omnia ; quae in ordine ad res spirituales, ac divinas de illis dicuntur, ad Christum referantur. Verificari enim debet in eo illa promissio : *In semine tuo benedicentur omnes gentes terrae* : ita ut Arabes etiam in hac benedictione comprehendantur ; non quidem hoc tempore, neque in lege Mahumetica ; sed eo tempore, quo florebit, vel in posterum florebit inter Ismaelitas, & Arabes Christiana Religio : & praesertim cum Arabiae, & Pharan deserta, Sanctorum Monachorum turbis referta erant.

Octava Conclusio.

SI dicant Mahumetani ; *Scripturas Sacras esse corruptas* : vel tanquam falsa, aut suspiciosa rejiciant ea testimonia ; quae ex utroque testamento hactenus pro Christiana Religione contra eos protulimus : id facient cum injuria, & absque ulla prorsus ratione ; cum supra satis evidentes earumdem Sacrarum Scripturarum integritatem probaverimus. Si enim Sacrae Scripturae corruptae sunt, quomodo poterunt ipsi probare, ea testimonia, quae pro se ex illis citant, & legitima esse, & incorrupta ? Nos sane non dicimus, auctoritates a Mahumetanis productas falsas esse, ac depravatas, dum in probatis Sacrorum Librorum translationibus, quae apud Christianos, & Judaeos sunt, saltem quoad substantiam vere reperiantur, neque constet manifeste, esse ab ipsis confictas, aut corruptas.

Neque dici potest, Mahumetanos, dum contra nos Sacrorum Librorum auctoritate utuntur, argumentari ad hominem ; ut false, ne dicam stulte asserit Hottingerus. Tunc enim *ad hominem* contra adversarium quis argumentatur, cum concedit illi eam propositionem tanquam veram, quam tamen ipse pro vera non habet ; vel de cujus veritate, aut falsitate ipse nihil curat, dummodo propriis ejus principiis adversarium convincat ; quibus tamen ipse ad stabiliendam sententiam suam nunquam volet uti. Atqui nullo modo dici potest, *Mahumetanos non habere pro veris*, & legitimis ea Scripturarum testimonia, in quibus fundant, ac stabiliunt Prophetae, sectaeque suae veritatem ; & in quorum explicatione, & intelligentia nos illis contradicimus ; asserentes, eos male, ac perperam illa intelligere, & explicare ; eodem fere modo, quo, cum nos aliquem Alcorani locum contra ipsos producimus, explicantes illum ad favorem nostrum ; (ut cum dicitur in Alcorano, Christum esse Verbum, & Spiritum Dei, asserentes, ibi Mahumetum fateri divinitatem Christi) Mahumetani sese opponunt, negantes, illum esse sensum verborum Alcorani ; neque posse ibi Mahumetum fateri Christi divinitatem, cum eam alibi expressis verbis inficietur. Ita prorsus evenit in re nostra. Est tamen hoc discrimen, quod Christiani argumentantur ex verbis Alcorani claris, & apertis contra Mahumetanos : & licet non credant, esse verba Dei, putant nihilominus in iis veritatem contineri, si ita accipiantur, ut sonant, quamvis Adversarii id negent. At vero Moslemi argumentantur contra nos ex verbis Sacrarum Scripturarum obscuris, allegoricis, & figuratis, reponentes omnem vim non in solis verbis, sed in mysterio, quod in illis continetur (quod sane non nisi a Deo esse potest :) ut cum apud Isaiam in Ascensore Cameli Mahumetum : in ascensore autem Asini Christum volunt praenunciari. Et in Pentateucho per tres montes, Sinam, Seir, & Pharan, tres Prophetas, ac tres leges a Deo per eos datas asserunt designari. Quis vero nisi omnino fatuus, & similis Hottingero, dicat his in locis Mahumetanos argumentari contra nos ad hominem, cum argumententur non a verbis, quae utrique concedimus, sed a mysterio, quod nos negamus ?

Alia ex parte non minor esset amentia, credere, Mahumetanos non habere tanquam verba Dei illa, in quibus agnoscunt occulta mysteria, & praedictiones rerum futurarum tanti momenti, quanti est veracitas Prophetae sui, ac veritas suae religionis. Hujus rei certissimum est argumentum, quod cum aliquid, praesertim ex veteri testamento, allegant, utuntur fere semper formula illa قولة تعالى idest, *dictum Dei Altissimi* : quam in Alcorani verbis citandis consueverunt adhibere.

Hic tamen adnotandum est id, quod superius innui, argumentum ductum a sensu mystico, & allegorico ex Sacris literis, non necessario convincere, nisi quando vel ab ipsis Sacris literis manifeste colligitur, vel per communem Doctorum, & Expositorum sententiam agnoscitur, vel ab omnium fidelium consensu comprobatur. Hoc autem in vera tantum Religione potest evenire. Et cum apud Judaeos ante Christum, & apud Christianos post Christum, fuerit vera Religio, saltem usque ad Mahumetum ; ut Moslemi affirmant : si quid utrique communi sensu circa Sacrarum Scripturarum mysteria eo tempore, quo in vera Religione erant, probaverunt, illud certum erit, & verum. Constat autem, eos convenisse in intelligendis de Christo plerisque eorum, quae Moslemi de Mahumeto suo (quem nec Judaei, nec Christiani unquam somniaverunt) conantur violenter exponere.

Respondetur Argumentis Moslemorum.

DUplici contra nos argumento utuntur Doctores Moslemi, ad probandum, Mahumetum in Sacris Scripturis praedictum fuisse. Tractat utrumque satis prolixe Ahmedus filius Abdolhalimi in sua Apologia pag. mihi 253. Ego utrumque succincte proponam, eique paucis respondebo.

Pri-

Primum argumentum est hujusmodi. Mahumetus sexcenties in Alcorano affirmat, se in Pentateucho, & Euangelio prædictum fuisse; & hoc palam prædicabat, audientibus Judæis, & Christianis, a quibus, nisi vera dixisset, facillime mendacii argui potuisset. Cum autem Mahumetus esset prudentissimus, atque omnium mortalium sagacissimus, stultum se atque insanum prorsus ostendisset, si ea tanquam vera affirmasset, de quorum falsitate ab omnibus convinci potuisset. Fatendum est igitur, illum in Sacris literis prænunciatum fuisse.

Respondemus; cum aliquid esse, vel non esse, sensu deprehenditur, factoque ipso manifeste convincitur, nullas in contrarium rationes posse valere. Quod Mahumetus fuerit prudentissimus, ac sagacissimus omnium mortalium, gratis omnino asseritur: id tamen non convinceret necessario, quod non posset aut ipse decipi, aut alios decipere, aut mentiri etiam in rebus satis apertis, ac manifestis. Factum est hoc in sexcentis aliis novorum dogmatum inventoribus, novarumque sectarum institutoribus, qui doctrina, prudentia, ac sagacitate excellere videbantur, & forsasse excellebant: & nihilominus, vel ex errore intellectus, vel ex voluntatis malitia, apertissima mendacia protulere. Erat porro Mahumetus homo ignarus, legendique, ac scribendi omnino imperitus. Hoc ipsemet in Alcorano fatetur, nec inter Mahumetanos ullus in dubium revocat: propterea enim النبي الامي *Prophetam idiotam* asserunt eum (licet falso) in Sacris literis appellari: quid ergo mirum, si a nebulone aliquo Judæo, seu Christiano, vel ut gratiam ejus iniret, vel ut fucum illi faceret, persuasus fuit, esse in Sacris voluminibus de se vaticinia conscripta? Neque tamen verum est, Judæos, & Christianos prudentiores, ac peritiores Mahumeto hujusmodi vaticinia jactanti assensos fuisse, vel non restitisse. Quamobrem idem sæpe in Alcorano conqueritur de Scripturalibus (Judæis scilicet, & Christianis) quod vaticinia de se ipso in Pentateucho, & Euangelio extantia occultarent, vel depravarent. Verum si hi ea occultabant, cur ipse Propheta tantus, & qui sciret ea in Scripturis reperiri, non manifestabat? Refert autem Thalebiensis in expositione Suræ 4. v. 165. ex dicto Ebnabbasi, Auctoris supremæ inter Moslemos auctoritatis, Primates Meccanos, cum audirent Mahumetum adeo sese in oraculis Pentateuchi jactantem:

اتوا الى النبي من فقالوا يا محمد سالنا عنك اليهود
وعن صفتك في كتابهم فزعموا انهم لا يعرفونك
ودخل على النبي من جماعة من اليهود فقال اني
والله اعلم انكم لتعلمون اني رسول الله فقالوا لا
نعلم ذلك

venisse ad illum ac dixisse: O Mahumete, nos interrogavimus Judæos de te, & de prædictionibus, quas dicis esse de te in Scriptura eorum. At illi asseruerunt, se nescire, quisnam tu sis. Cumque deinde Judæorum caterva ad Mahumetum venisset, ille dixit ad eos: Ego certissime scio, vos non ignorare, me esse legatum Dei. Illi vero responderunt: Nihil hujusmodi novimus.

Illud præterea animadvertendum est, ea in ætate, atque eos inter homines Mahumetum vixisse, in quibus scientiarum omnium, & præsertim Sacrarum literarum ignorantia maxime dominabatur. Imo Meccani, inter quos ille natus, & supra quinquaginta annos versatus est, ut erant idololatriæ tenebris involuti, parum, aut nihil de Sacris Scripturis noverant, nisi quantum Judæos aliquos, aut Christianos de illis balbutientes audiebant. Quamobrem poterat illis facile quidlibet persuaderi, & imponi, quemadmodum impositum fuit Mahumeto, qui ex mendaci aliquorum Judæorum, & Christianorum relatione, tot fabulas, atque ineptias, tanquam Sacrarum Scripturarum oracula, Alcorano suo immiscuit: quæ tamen facile ab Arabibus ignarissimis, & prorsus agrestibus credita sunt. Hoc autem minime mirum videbitur illi, qui animadverterit, tot provincias, ac regna catholica, & in iis tot Principes, tot Reges, tot Respublicas; & (quod vix credi potest) tot Præsules, tot Presbyteros, tot Monachos in Apostolica fide natos, atque enutritos, ad suasionem fraterculi unius apostatæ, & unius presbyteri nefando scelere coinquinati, Religionem illam deseruisse, quam & majores eorum, & ipsi semper professi fuerant: & tam impia, tam spurca, tam belluina dogmata amplexos fuisse, ut non pauca ex illis, Alcoranicis comparata, longe deteriora, ac pestilentiora videantur. Hoc certe portentum majus est illo, quod in Mahumeto suo nescit Ahmedus intelligere.

Secundum argumentum ita summatim complector. Nulla lex ita diffusa est, ac dilatata, sicut lex Mahumeti. Hæc vero est res adeo prodigiosa, ut sive vera, sive falsa Mahumetus evulgaverit, debuerit omnino a Prophetis prædici, ut homines ab eo caverent, si prava docuisset; si vero recta, eum sequerentur: atque ita videmus in Sacris literis, tam de Christo, quam de Antichristo plura prænunciata fuisse. At nihil est in Sacris Scripturis, quod Mahumetum malum futurum esse significet, vel vituperationem ullam illius contineat: ergo necessario erunt in illis vaticinia in laudem Mahumeti, & Legis, ac Religionis illius. Quod vero hæc modo non reperiantur, censendum est a Judæis, & Christianis sublata fuisse.

Sed facile respondetur, *falsum esse, Mahumeti Sectam tam magnum esse prodigium, quantum jactant Mahumetani.* Nam non modo Assyriorum, Græcorum, & Romanorum Idololatria, ampliora spatia, ac tempora diuturniora obtinuit, quam Secta Mahumetica; sed etiam Christiana Religio & regionum amplitudine, & temporum diuturnitate illam superavit. Quanquam ingens numerus, magnaque multitudo, certa Religionis argumenta non sunt habenda, ut alibi fusius demonstrabo. Quod vero ex tam copiosa Mahumetanicæ Sectæ dilatatione, sive vera illa sit, sive falsa, infert Adversarius, necessario credendum esse, Mahumetum a Prophetis prædictum fuisse, ut si malus, ac mendax foret, homines sibi ab eo caverent: si autem verax, ac bonus, eum sequerentur: respondemus: Primo, non posse hominem Deo leges præscribere de eo, quod per Prophetas revelaturus sit. Plura maximi momenti in orbe evenere, de quibus in Sacris literis ne verbum quidem existit; cum de aliis levioribus frequens præcedat enunciatio. Persarum, ac Medorum successus Prophetæ prænunciavere: de Synensium, Tartarorum, Japonum, & aliarum gentium præcipuarum rebus prorsus conticuere. De Antichristo ipso in veteri Testamento obscura satis, & dubia sunt oracula, & nonnisi sub aliorum regum impiorum typo: ita ut sint, qui existiment, nihil de illo directe fuisse a Prophetis prænunciatum. Quamobrem nihil mirum, si de Mahumeto quoque in Sacris literis prædictum fuerit.

Deinde animadvertendum est, vaticinia fere omnia

[illegible]

veteris Testamenti ad Christum directa, atque in illo absoluta, perfectaque fuisse. *Finis enim legis Christus*: quemadmodum scribit S. Paulus ad Romanos. Hinc est, quod a primo Christi adventu, cæterarum rerum, quæ intercesserunt, successibus fere prætermissis; ad secundum ejusdem adventum, qui maxime Prophetarum omnium scopus fuit, statim ab iisdem transitus fiat. Id vero non obscure innuit Daniel cap. 9. verbis illis: *Septuaginta hebdomades abreviatæ sunt super populum tuum, & super urbem sanctam tuam, ut consummetur prævaricatio, & finem accipiat peccatum, & deleatur iniquitas, & adducatur justitia sempiterna, & impleatur visio, & prophetia; & ungatur Sanctus Sanctorum*. Post quæ verba, nulla aliarum rerum prædictione facta, statim cap. 12. ad novissima mundi tempora Daniel pertransit.

Neque tamen negaverim, etiam de magno hoc terrarum orbis Seductore, Antichristi prodromo Mahumeto, in Sacris Scripturis aperta satis vaticinia reperiri; quorum

Primum extat cap. 16. Geneseos, ubi de Ismaele prædicitur: *Hic erit ferus homo: manus ejus contra omnes, & manus omnium contra eum: & e regione universorum fratrum suorum figet tabernacula*. Quibus verbis prænunciantur absque dubio sub Ismaelis persona, feritas, atque immanitas Mahumeti, & successorum ejus Ismaelitarum.

Secundum habetur Isaiæ cap. 27. in illis verbis: *In die illa visitabit Dominus in gladio suo duro, & grandi, & forti super Leviathan serpentem vectem, & super Leviathan serpentem tortuosum, & occidet cetum, qui in mari est*. Quod oraculum non solum Hebræi, sed Christianorum doctissimi de Mahumetico Imperio intelligendum esse asseverant.

Tertium extat Danielis cap. 7. ubi dicitur, inter quartæ horribilissimæ bestiæ cornua decem, cornu aliud exiguum pullulasse. *Et ecce* (inquit) *cornu aliud parvulum ortum est de medio eorum, & tria de cornibus primis evulsa sunt a facie ejus. Et ecce oculi, quasi oculi hominis erant in cornu isto, & os loquens ingentia*. Et paulo post subdit: *Majus erat cæteris, & faciebat bellum adversus sanctos, & prævalebat eis*. Hic mystice Mahumetus juxta Doctorum nostrorum sententiam exprimitur, licet alii velint, primario Antichristum præsignari.

De Mahumeto etiam, ac tyrannico ejus imperio exponunt plures tum Hebræi, tum Christiani id, quod Danielis cap. 2. de pedibus, & cruribus statuæ a Nabuchodonosore somniatæ, argilla, ferroque compactis enarratur. Et quamvis Daniel quatuor tantum imperia commemoret, nihilominus quia Mahumetani jure belli, & vi armorum Romanis in Imperio Orientali successere: ideo unum atque idem utrorumque imperium censeri potest: quemadmodum crura, & pedes unum tantum in humano corpore membrum constituere videntur. Et quidem hodie quoque Turcarum Princeps Cæsaris, & Augusti titulo sese condecorat: & regio illius adjacens Imperatoriæ Urbi, Romaniæ nomine appellatur.

In novo vero Testamento passim seductores, *Pseudoprophetæ*, & antichristi prædicuntur, præter illum celebrem Antichristum, qui in fine mundi venturus esse, communi omnium assensu, creditur. Quod si Mahumetus nominatim minime prædicitur, id fortasse evenit, quia plures illi similes futuri erant, ut Arius, Nestorius, Dioscorus, aliique plures, præter eos, qui adhuc venturi sunt, Mahumeto fortasse pejores. Neque vero necesse erat, illum signatim prænunciari, dum generatim omnes illi vitandi proponebantur, qui alienam a Christi Euangelio doctrinam professi fuissent, juxta illud Pauli ad Galatas cap. 1. *Sed licet nos, aut Angelus de Cœlo evangelizet vobis præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit*.

Præterea si res recte perpendatur, nihil aliud effecit Mahumetus, quam illud, ut præteritorum Hæresiarcharum, Arii potissimum, & Nestorii errores renovaret, & propagaret. Quamobrem inter Seductores justius hi duo fortasse principatum merentur, quam Mahumetus: ita ut nulla esset causa, cur in Sacris literis de hoc peculiaris mentio præcederet.

Et nihilominus in Apocalypsi cap. 6. juxta veriorem expositionem, in apertione sigilli quarti, ubi dicitur: *Et ecce equus pallidus, & qui sedebat super eum, nomen illi Mors, & Infernus sequebatur eum: & data est illi potestas super quatuor partes terræ, interficere gladio, fame, & morte, & bestiis terræ*: Mahumetus omnino præsignatur, illiusque bestialis superstitio, quæ mortem intulit non tam temporalem, quam æternam, aperuitque Tartarum universo orbi adeo ingenti ruina, ut major nulla deinceps futura credatur, nisi sub Antichristi tyrannide, de qua statim in eodem capite mentio habetur. Videtur autem Sanctus Paulus in epistola 2. ad Thessalonicenses, cap. 2. hoc ipsum innuisse, cum scripsit, neque Antichristum, neque supremum mundi diem venturum, nisi prius advenisset *discessio*, Græce ἀποστασία: *Nisi venerit* (inquit) *discessio primum, & revelatus fuerit homo peccati, filius perditionis*. Consensere prisci Patres, per discessionem, seu apostasiam, generalem a Romano Imperio gentium rebellionem esse intelligendam. Idem sentiunt recentiores: sed addunt, sub hoc nomine comprehendi etiam, & quidem præcipue, a Romano Pontifice, & a Catholica, & Christiana fide discessionem, quam nemo hactenus ita minatus est, ut Mahumetus, & Mahumetismus.

Concedimus porro Adversario; si Mahumetus verax Propheta fuisset, & opus ejus, utpote rectum, a Deo emanasset, præmittenda fuisse de eo in Sacris literis vaticinia, quemadmodum de Christo præmissa fuere. Sed cum hæc nullibi reperiantur, retorquemus contra Moslemos argumentum, inferentes, Mahumetum nullo modo verum Prophetam fuisse, nec Legem, aut Religionem bonam promulgasse. Quod vero hujusmodi vaticinia extiterint quidem, sed a Judæis, & Christianis sublata fuerint, jam supra nullo modo fieri potuisse demonstravimus.

APPENDIX

Vaticinia alia, Prognostica, ac Testimonia, quæ pro Mahumeto, ejusque Secta proferunt Moslemi extra Sacras Scripturas.

PRæter superius allata vaticinia, quæ Mahumetani ex utroque Testamento producunt, & vel depravata, vel falsa, & commentitia esse convincuntur: proferunt iidem ingentem farraginem prædictionum, signorum, prognosticorum, ac testimoniorum ex diversis Auctoribus, præsertim Judæis, & Christianis, ad majorem fidem Prophetæ suo conciliandam, & ad superstitionem illius magis corroborandam, & constabiliendam.

Primo; in antiquissimo Codice M.S. ex Bibliotheca Eminentissimi Cardinalis Camilli de Maximis, qui nunc in insigni Bibliotheca Sacri Collegii de Propaganda Fide Romæ asservatur, legimus, Angelum Gabrielem Mahumeto apparuisse, eique dixisse, se ignorasse nomen suum per spatium decem millium annorum, postquam creatus fuerat: tunc enim audivit primo, se vocari a Deo nomine Gabrielis, & jubert sanctificare ipsum Deum: id quod ipse fecit per alia decem millia annorum. Post quæ audivit divinum præceptum, ut eumdem glorificaret: idque fecit per alia decem millia annorum. Pergit Auctor, seu potius Gabriel: قال لي يا جبرائيل صلّي على
محمد فصليت عليك يا محمد عشرة الاف عام.
فقال لي اتحب ان تراه وتنظر اليه. فقلت بلي يا
رب. فامر فكشف لي عن سبعين حجابا فنظرت
الى ثلثة منابر من نور وعليها ثلثة اشخاص فعلمتك
من بينهم فقال لي ربي يا جبرائيل الا تنظر اليه
جالسا بين وزيريه يعني ابابكر وعمر رحم الله
عليهما. *Dixit mihi Deus: O Gabriel, ora pro Mahumeto. Ego vero oravi pro te, o Mahumete, per decem millia annorum. Dixitque mihi rursum: Cupisne videre eum, eumque cognoscere? Respondi: Utique Domine mi. Jubente Deo, sublata sunt mihi septuaginta velamina: & vidi tres sedes ex luce, & super eas tres personas, & cognovi te esse unam ex illis. Tunc advocans me Dominus meus, dixit mihi: O Gabriel, videsne illum sedentem inter Consiliarios suos? per hos autem significabat Abubacrum, & Omarem, quorum misereatur Deus.*

Nolui hic, quemadmodum neque in sequentibus narrationibus, seu fabulis, omnia Arabice referre, ne nimis exturgescat liber: sed tantummodo ea, quæ magis notabilia judicavi. Porro non est hic opus argumenta multa congerere, ad commentum tam insanum, ac ridiculum refutandum. Quis enim non rideat, audiens, Gabrielem quadraginta millibus annis ante Mahumetum, nomen suum ignorasse per decem millia annorum; & Mahumetum ipsum per tot millia annorum, antequam nasceretur, in Cœlo cum Abubacro, & Omare fuisse? Addit monstro monstrum Joseph filius Abdolatiphi Scriptor insignis inter Mahumetanos, allegatus a Gabriele Sionita, & Joanne Hesronita, doctissimis Maronitarum: Nimirum: *Mahumetum, dum ita in Cœlo moraretur, antequam in terra appareret, cœpisse quondam Thronum Dei circumire. Quo tempore Deus conversus respexit eum: ille vero ex timore ac pudore in sudorem erupit. Cum autem digito a fronte sudorem absterfisset, sex illius guttæ extra Paradisi septa decidere: ex quarum una rosa germinavit; ex altera oriza: & ex aliis, quatuor Mahumeti sodales*: adeo delirant, & insaniunt vel doctissimi Mahumetanorum.

Secundo. In libro اعلام الهدي *de signis directionis*, cap. 3. sect. 1. ita legimus: وفي كتاب
دلائل النبوة حدثنا الحافظ باسناد ذكره عن ابراهيم
ابن محمد بن طلحة قال; قال طلحة ابن عبد الله
حضرت سوق بصري فاذا راهب في صومعته يقول
سلوا اهل هذا الموسم افيهم من اهل الحرم. قال
طلحة قلت نعم انا. قال هل ظهر احمد بعد: قال
قلت ومن احمد قال ابن عبد الله بن عبد المطلب
هذا شهر الذي يخرج فيه وهو اخر الانبياء
مخرجه من الحرم ومهاجره الى نخل وحرة
وسباخ, &c. *In Libro demonstrationum prophetiæ, narravit nobis Alhaphedh in allegationibus suarum narrationum ex dicto Ebrahim filii Ma-* ham-

hammad filii Talha; dicens: *Dixit Talha filius Abdallah: Ego interfui in foro Bosra, vidique Monachum intra suum coenobium, qui dixit: Interrogate hos negotiatores peregrinos, utrum sit inter eos aliquis Meccanus. Ego vero respondi (inquit Talha:) Ego sum Meccanus. Tunc Monachus ait: Apparuit ne adhuc Ahmed? Ego vero: Quis est, inquam, Ahmed? & ille: Filius est Abdallah filii Abdalmotalleb. Hic est Mensis, quo venturus est in Mundum; & ipse erit ultimus Prophetarum. Egressus ejus erit e Mecca: & emigratio ejus erit in Nageb, & Herrat, & Sebach.* Pergit Talha dicens, se statim profectum fuisse in Meccam, & ibi rescivisse, jam apparuisse Mahumetum, & coepisse prophetare, & nonnullos illi adhaesisse, ejusque doctrinam amplexos fuisse.

Erat Monachus hic procul dubio Christianus, quemadmodum alii Monachi, quos Mahumetani fingunt praevidisse, ac praenunciasse Prophetae sui adventum: vel postquam advenerat, illum ut Prophetam agnovisse, ac secutos fuisse. Atqui, cum inter Christianos, sive anteriores, sive posteriores Mahumeto, nulla unquam fuerit de eo talis notitia, qua crederetur mittendus, vel missus a Deo ad novam Religionem constituendam: imo nullus unquam de eo, antequam oriretur, cogitaverit, aut somniaverit; patet, omnia haec, quae de Christianis Monachis referuntur, esse vel figmenta, ac mendacia, vel ludibria: quia scilicet per Magicas artes quidam de eo aliquid praesagiverint; aut divinaverint.

Tertio. Profertur lux quaedam prodigiosa, quam fabulantur Moslemi positam a Deo in vultu Adae, ad omnes ejus nepotes per lineam Ismaelis translatam fuisse, tanquam perpetuum testimonium adventus Mahumeti, atque in eo tandem fixam constitisse. Longissimas de portentosa hac luce nugas Moslemi congerunt. Referam hic praecipua, quae scripsit Mohammed Abul-Hasan, cognomento البخاري *Albocharius*, in Libro الانوار *Splendorum*, ex traditione Ebnol-Abbas filii Abdallah: Vaheb filii Monabbah: Ebn-Abbas, & aliorum inter Moslemos prope divinae auctoritatis: لما اراد الله تعالى ان يخلق سيد الشرف الاولين والاخرين محمدا ص امر طاووس الملائكة وهو جبرائيل عم ان ياتيه بالطينة : فهبط جبرائيل وملائكة الصفيح الاعلى وحملة العرش فقبضوا قبضة تربة رسول الله من تربة نقية طاهرة نعرج بها الروح الامين فغمسها في عين السلسبيل حتى بقيت كالدرة البيضاء وكانت تغمس في نهور من انهار الجنة وتعرض على الملائكة فتشرق انوارها فتستقبلها الملائكة بالتحية والاكرام وكان يطوف بها جبرائيل في صفوف الملائكة فاذا نظروا اليها قالوا الهنا وسيدنا ومولانا ان امرتنا بالسجدة سجدنا فعرفت الملائكة فضلها قبل ان يخلق ادم ع م :. فلما خلق ادم سمع في ظهره نشيشا كنشيش الطيور وتسبيحا وتقديسا فقال ادم يا رب ما هذا التسبيح فقال يا ادم هذا تسبيح محمد العربي سيد الاولين والاخرين السعيد من اطاعه وتبعه والشقي من خالفه فخذه يا ادم بعهدي ولا تودعه الا في الاصلاب الطاهرة قال ادم سمعت واطعت وقبلت العهد والميثاق ولا اودعه الا في الاصلاب الطاهرة من الرجال والارحام الزكية من النساء الطاهرات العفيفات الحافظات : فقال ادم يا رب لقد زينتني بهذا النور شرفا وبهاء : قال ولم يزل نور النبي ص في غرة ادم كالشمس في دوران الفلك او كالقمر في ليلة البدر حتى نارت منه السموات والارض والسرادقات والعرش &c.

Cum vellet Deus creare Mahumetum Dominum, & Principem Primorum, & Novissimorum, praecepit Gabrieli pavoni Angelorum, ut lutum sibi afferret. Descenditque Gabriel, & Angeli supremi ordinis, & portaverunt Thronum. Et acceperunt pugillum pulveris puri, & mundi ex loco, in quo sepeliendus erat Mahumetus. Ascenditque cum eo Gabriel, & lavit eum in fonte Salsabil, itaut remaneret sicut margarita candida: & lavabat se in aliquo ex fontibus Paradisi, & ostendebat se Angelis; & evibrabat ex se splendores: & salutabant eum Angeli, cum honore, & veneratione. Et cum Gabriel circumferret eam per ordines Angelorum, ipsi illam aspicientes, dicebant: O Deus noster, & Domine, atque Here noster, si jubes, adorabimus eam: Et cognoverunt Angeli excellentiam ejus, antequam crearetur Adam. Cumque hic creatus fuisset, sensit in humeris suis strepitum velut garritum avium laudantium, & sanctificantium Deum. Dixitque Adam: O Domine mi, quaenam est haec laudatio? cui respondit Deus: Haec est laudatio Mahumeti Arabis, Domini Primorum, & Novissimorum. Beatus qui obedierit ei, & secutus fuerit eum: & infelix, qui adversatus fuerit ei. Accipe igitur, o Adam, hoc, quod tibi concredo (nempe pulverem illum candidum) cum pacto, ne deposites illud, nisi in lumbis puris. Respondit Adam: Audivi, & obediam, & promitto, me observaturum pactum tuum, non depositurum hoc, nisi in lumbis puris virorum, & in uteris mundis mulierum castissimarum: tibique gratias ago, quod me hoc munere tam splendido, ac nobili foecundasti. Numquam igitur recessit lux Prophetae Mahumeti a facie Adam, sed semper resplenduit in ea sicut Sol, aut circulus Firmamenti, vel Luna plena: itaut resplenderent ex ea Coelum, & Terra, & Thronus Dei, cum velaminibus ante ipsum oppansis. Pergit Fabulator: Cum Heva peperisset Seth, Gabriel posuit inter eam, & Diabolum velamen lucis adeo crassum, ut quingentorum annorum iter crassitudo illius occuparet; itaut non posset Diabolus intueri Seth, usque ad aetatem septem annorum. Et cum vellet Adam eidem Seth legare pretiosum illud depositum lucis, obtinuit, ut id sibi liceret, facultatem a Deo: confectumque est de hoc Instrumentum coram testibus Michaele, & Gabriele, & sexaginta millibus Angelorum, qui propterea e Coelo descenderant in terram. Signavit Gabriel anulo suo scripturam, eamque tradidit ipsi Seth: statimque apparuit lux illa, quae fuerat in vultu Adam, in facie ejus, & radios suos usque ad Coelum jaculabatur. A Seth translata est cum iisdem solemnitatibus ad Enos: & ab eo ad Cainan: & ita ab alio ad alium per propagationem

generationis usque ad Hasem Mahumeti progenitorem, qui vultus sui luce loca omnia, in quibus erat, replebat; & quacumque transiret, nullus erat lapis, aut gleba, a quibus his verbis non salutaretur: ابشر يا هاشم فانه سيظهر من ذريتك اكرم الخلق على الله تعالى وشرف العالمين: *Lætare, o Hasem, quia apparebit ex generatione tua honoratissimus omnium creaturarum apud Deum Excelsum, & nobilissimus omnium sæculorum*. Pervenit autem fama ejus ad Regem Æthiopiç, & ad Imperatorem Romanorum: obtuleruntque ei filias suas in conjuges, ut lucem illam mirabilem hæreditario jure obtinerent. Cognoverant enim ex verbis Monachorum, & Sacerdotum suorum, lucem illam esse Mahumeti Legati Dei. At vero recusavit hoc Hasem; maluitque fœminam ex gente sua, quæ Salma vocabatur, accipere. Judæi autem intelligentes ex Pentateuchi oraculis, Hasem esse illum, ex quo Mahumetus, qui ipsorum pernicies futurus esset, oriturus erat; cædem illi moliti sunt, adjutore Diabolo; sed cum magno eorum, & ipsius Diaboli malo illorum astus successit. Ubi vero Salma Hasemo nupsit, انتقل النور الذي كان في وجهه الى سلما فزادت حسنا وجمالا ... وشاع حسن سلما الى جميع الافاق وكانت اذا مشت بذلها الشجر والمدر والحجر بالتحية والاكرام وتسمع قايلا يقول من بينها السلام عليك يا خيرة النسوان. فلما نظرت حجاب من نور قد ضرب عليها من البيت الى السما وحبس الله عنها الشيطان فولدت بوميذ شيبة وقامت من وقتها وساعتها: *translata est lux, quæ erat in facie ejus ad illam, & aucta est pulchritudine, & decore: itaut pervenerit fama pulchritudinis ejus ad omnes fines terræ. Cum ambularet, arbores, & glebæ, & lapides cum honore, & reverentia salutabant illam, dicentes: Pax super te, o pulcherrima mulierum. Ecce autem vidit velamen factum ex luce positum super se, & pertingens usque ad Cœlum, quo Deus Satanam ab ipsa cohibuit: peperitque eadem die Scioaibum: statimque a partu surrexit, & dimisit eam*. Refert deinde, quomodo lux illa transierit in Scioaibum, cujus vultum triplici involucro pater contexit, ne splendor erumpens proderet illum Judæis. Nec tamen potuit eos latere: quamobrem conati sunt puerum occidere: sed Deus divinitus illum ab eorum manibus liberavit. Demum lux illa ad Abdallah Mahumeti genitorem translata est, & ab eo in Amenam ejusdem Mahumeti matrem tanto cum splendore, ut palatia, ac turres Urbis illuminaret. Cum autem tempus nativitatis Mahumeti pervenisset, misit Deus Gabrielem cum centum millibus Angelorum per omnes terrarum orbis regiones, quo universis mortalibus adventum illius annunciaret.

Hæc lux tam magna adeo manifestam facit vanitatem totius hujus narrationis, ut nulla necessaria sint argumenta ad illam impudentissimi mendacii convincendam. Fieri ne potest, ut res tam nova, tam prodigiosa, tam admirabilis, ab Adam ad Mahumetum usque protracta, per spatium scilicet supra quinque millium annorum; & quam Æthiopum Reges, & Romanorum Imperatores, ac totus prope terrarum orbis reicivit, nullum a sacris, vel profanis Scriptoribus, nisi a Mahumetanis testimonium habuerit? Quis nisi amentissimus, ac stolidissimus credat, in luce tam clara, quæ per tot sæcula, & ætates perseveravit, homines omnes cæteros talpas fuisse, Mahumetanos solos lynceos oculos habuisse?

Quarto. Certissimæ fidei dogma est apud Moslemos, sub ortum Mahumeti Dæmones omnes ab orbibus Cœlestibus, in quibus ad furtim audienda Angelorum, qui Divinas revelationes sibi mutuo communicabant, colloquia residebant, ejectos fuisse a Deo flammis, seu exhalationibus illis, quas Meteorologi sydera discurrentia, seu volantia, vel stellas cadentes juxta diversos earumdem motus appellant: quæ tunc primum apparere, viderique cœperunt. De hujusmodi prodigio fit mentio in ipso Alcorano, Sura 72. quæ inscribitur الجن *Genii* 𝔳. 8. ubi Dæmones ipsi ita loquentes inducuntur: وانا لمسنا السما فوجدناها مليت حرسا شديدا وشهبا وانا كنا نقعد مقاعد للسمع فمن يستمع الان يجد له شهابا رصدا. *Nos sane tentavimus proprius ad Cœlum accedere*. (Explicat Gelal. رمنا استراق السمع منها: *cupientes furtim audire ex illis revelationes Angelorum*:) *sed invenimus illud plenum custodia valida*: (Gelal. من الملايكة *Angelorum*:) & *flammis scintillantibus* (Gelal. نجوما محرقة وذلك لما بعث النبي: *stellis comburentibus*: & *hoc postquam missus est Propheta Mahumetus*.) *Et nos quidem sedebamus in quibusdam sedibus* (Gelal. قبل مبعثه: *ante missionem ejus*) *ut audiremus revelationes Angelorum. Sed nunc, qui tentat accedere ad audiendum, reperit ibi flammas custodes*: idest Angelos, qui evibrant in illum flammas. Et Sura 37. الصافات *Ordinatrices*, ita fingitur Deus loqui: انا زينا السما الدنيا بزينة الكواكب وحفظا من كل شيطان مارد لا يسمعون الى الملا الاعلى ويقذفون من كل جانب دحورا ولهم عذاب واصب الا من خطف الخطفة فاتبعه شهاب ثاقب. *Nos certe Stellarum ornamento Cœlum hoc decoravimus, quod Terræ imminet; & custodium appsuimus ad arcendum ab eo omnem Satanam rebellem, ne audire fas sit illi Principes sublimes: undique enim flammis appetuntur, & in pœnam perpetuam incurrunt: excepto quod semel unus ex ipsis furtim audivit, & raptum aliquid: sed statim insecutus est eum flamma penetrans*. Fuit hic, juxta Gelalem, omnium Dæmonum maximus. Addit Jahias filius Salam in expositione horum verborum, se audivisse a quodam Abdalsamed, quod ipse audivisset a quodam Dæmone nomine Aburagia hæc verba: قبل ان بعث النبي ما نري نجوما نرمي فبينما نحن ذات ليلة اذا النجوم قد رمي بها قلنا ما هذا الامر قد حدث فجانا ان النبي ع م بعث:

Antequam mitteretur Propheta Mahumetus, nos non videbamus stellas ullas evibrari. Verum dum nocte quadam simul essemus, ecce stellæ cœperunt evibrari. Tunc diximus: Quid est hoc? certo hæc res de novo accidit, eodemque tempore audivimus, jam missum fuisse Prophetam Mahumetum. Addit Albocarjus part. 6. Dæmonem quemdam dixisse Zarkæ Reginæ Arabiæ Felicis, quæ erat famosissima præstigiatrix. لقد كنا نصعد الي السموات السبع ونسترق السمع الى ان بعث المسيح ابن مريم فطردنا من اربع سموات فلما كان في هذه الايام طردنا من السموات كلها وسمعنا مناديا ينادي في السموات العلي ان الله عزوجل يريد ان يظهر رسوله وحبيبه ليكسر الاصنام ويظهر عبادة الرحمن: *Olim nos per septem. Cœlos omnes ascendebamus: & furtim audiebamus divinas revelationes, donec missus est Christus filius Mariæ: tunc vero e quatuor Cœlis ejecti sumus. Verum his diebus ex omnibus Cœlis expulsi sumus: vocemque ex altissimo Cœlo hanc audivimus: Deus Potens, & Gloriosus vult manifestare Legatum suum, & Dilectum suum, ut confringat Idola, & Misericordis cultum edoceat.*

Mira est crassities, & hebetudo Mahumeti, & Mahumetanorum, dum credunt, Angelos unius Cœli superioris communicare, seu revelare divina mandata Angelis Cœli inferioris per voces corporeas, quas Dæmones in iisdem Cœlis latitantes furtim possint audire. Ut enim Angeli sunt substantiæ spirituales, ita spiritualiter operantur, & inter se loquuntur non per voces externas, sed per actus voluntatis, & intellectus. Ut vero concedamus Mahumetanis id, quod ipsi putant, Angelos aliquam tenuissimam ex igne corporeitatem habere, ac propterea materialibus vocibus uti; cum ab uno Cœlo ad aliud infinita sit quodammodo distantia, vix credi potest, vocem Angeli superioris Cœli ad Angelum inferioris posse pervenire; nisi forte ille ad hunc descendat, propiusque illum in aurem alloquatur; quo pacto Dæmones remotiores non possent eorum voces audire. Verum quidquid sit de hoc: quis risum teneat, dum audit, exhalationes illas, quas per aerem sæpe discurrere videmus, & sydera volantia, vel stellas cadentes appellamus, tunc primum apparere cœpisse, cum Mahumetus advenit: & tunc a Deo creatas fuisse, ut iisdem Angeli Dæmonas invaderent, atque ex orbibus Cœlestibus, in quibus residebant, exturbarent? Ahmedus filius Abdol-halimi in sua apologia pagina mihi 353. ad asserendam figmenti hujus veritatem, ita paralogizat. Mahumetus legebat hæc, quæ in Alcorano continentur, coram multis hominibus, nullusque ea negabat, nec in controversiam vocabat. Quod si antea vidissent sydera illa per Cœlum discurrere, manifesti mendacii convincere illum potuissent; & id tanto libentius fecissent, quanto illi infensiores erant, eumque ut falsum Prophetam existimabant. Sed facile respondetur, vel falsum esse, quod Mahumetus hæc legeret Meccanis, vel aliis: vel hinc argui posse, quam crassi, & rudes essent illi, quibus hæc legebat, qui tamen fortasse ob timorem non audebant Mahumeto contradicere in iis, quæ manifeste falsa esse cognoscebant.

Cæterum quod flammæ illæ volantes, tam ante Mahumetum, quam post Mahumetum semper eodem modo in aere apparuerint, certissimum est apud omnes mortales: nec nisi stultissimus, & ignarissimus potest de hoc dubitare. Quamobrem Virgilius lib. 1. Georgic. cecinit:

> *Sæpe etiam stellas, vento impendente, videbis*
> *Præcipites Cœlo labi, noctisque per umbras*
> *Flammarum longos a tergo albescere tractus.*

Et Aristoteles Meteor. lib. 1. cap. 4. & 5. fuse disserit de hujusmodi stellis volantibus, tamquam de re frequenti, communi, & omnibus nota. Neque Ahmedus ipse ausus est negare, etiam ante Mahumeti adventum visas fuisse hujusmodi exhalationes: ita enim scribit: وقد ظن بعض الناس ان الشهب لم يكن يرمي بها قبل ذلك الحال . والصواب انه كان الرمي بها كما هو الان احيانا كما ثبت في صحيح مسلم *Porro opinati sunt nonnulli, has flammas nunquam ante hoc tempus visas fuisse. Sed verius est, antea etiam aliquando apparuisse, eo modo, quo nunc videmus: quemadmodum asseritur in Sahiho Moslemi.*

Certissimum est præterea, flammas prædictas in orbibus cœlestibus non gigni, quemadmodum Ahmedus ipse fatetur: sed in secunda aeris regione, remotissime ab infimo Cœlo; ad quod, certum est, eas non posse pertingere: imo plerumque non sursum, sed oblique, & in transversum moventur; & aliquando etiam deorsum feruntur, ut asserit Aristoteles loco citato his verbis: *Aut in sublime fertur, vel ad latus: sed fere ad latus, quod duobus motibus, vi deorsum, natura sursum feratur: omnia enim talia per diametrum ferri solent. Itaque Stellarum, quæ trajiciuntur, motus inflexus, & obliquus fere existit.* Quomodo ergo sine risu audiri potest hæc meteora invehi sursum ad feriendos, ac depellendos Dæmonas, qui in orbibus cœlestibus, & ab aere, & inter se longissime dissitis resident, ne Angelorum colloquia possint audire? Huc accedit, flammam illam, utpote corpoream, nullam actionem habere posse in Dæmonas, qui sunt substantiæ spirituales. Quod si etiam corporeitatem aliquam cum Moslemis illis tribueremus, cum tamen exhalatio illa sit tenuissima, statimque evanescat, non videtur aliquam vim habere posse ad illos comburendos, quemadmodum falso existimavit celeberrimus inter Moslemos Ebn-abbas, qui ut refert Jahias in expositione Suræ 37. Alcorani dixit Auditoribus suis: اذا رايتم الكوكب قد رمي به فتوري فانه يحرق ما اصاب ولا يقتل. *Cum videritis stellas in Cœlo evibrari, statimque evanescere, scitote, eas solum comburere eum, quem feriunt, non tamen occidere.*

Puto hoc totum figmentum inde ortum habuisse quod Deus, ut habetur in Genesi cap. 3. ejectis e Paradiso Protoplastis, *collocaverit ad ingressum illius Cherubim, cum gladio flammeo, atque versatili, ad custodiendam viam ligni Vitæ.* Putant enim Mahumetani, Paradisum non in terra, sed in Cœlo fuisse.

Quinto. Albocarius in libro de Splendoribus: Auctor lib. de signis directionis, & alii Moslemi, qui de Mahumeti rebus scripsere, referunt duo de eodem Mahu-

Mahumeto vaticinia, seu testimonia. Alterum Satihi Principis Gossani in Syria: alterum Zarkæ Reginæ Jemanis, seu Arabiæ Felicis. Tam vero ille, quam hæc, divinandi atque ariolandi arte excellebat, præstigiisque ad hoc dæmoniacis utebatur. De Satiho, qui vero nomine Rabia filius Mazen dicebatur, ita scribit Albocarius: فلما سطيح فان الله سبحانه خلقه قطعة لحم بلا قصب ولا عظم ولا عصب سوي جمجمة وكان يطوي كما الثوب من لنفله الى التراقي ثم ينشر بالنهار كما ينشر الثوب ثم يطوي بالليل ويجعل علي وضمه كما يجعل اللحم علي وضم القصاب. لا ينام الليل الا يسيرا يقلب طرفه الى السما و ينظر الى النجوم الزاهرات والافلاك الدايرات والبروق اللامعات يجعل علي وضمه الى الاقطار ويرفع الى الملوك ونواحي الاقطار يسلونه عن غوامض الاخبار.

Porro hunc Satihum creaverat Deus gloriosus unum frustum carnis, sine fistulis, sine ossibus, & sine nervis, excepto cranio. Et plicabatur veluti vestis, ab imo usque ad claviculas gutturis. Deinde explicabatur, atque extendebatur in die, sicut explicatur vestis. Deinde iterum plicabatur noctu, & ponebatur super stoream suam, sicut ponitur caro super stoream lanienis. Non dormiebat noctu, nisi parum, converso semper obtutu ad Cælum, ut inspiceret splendorem stellarum, & revolutionem orbium Cælestium, & fulgetra micantia. Portabatur super stoream suam per varias regiones ad Reges, usque ad extremas partes terræ: & interrogabant eum de rebus occultis, maximeque reconditis. Pergit Mythologus referre, quomodo nocte quadam Satihus magnam stellarum agitationem cum flammis fumoque præter morem aspexerit; tandemque stellas omnes cadere, obscurarique viderit. Intellexit hoc signum esse adventus Mahumeti. Verum cum aliquantulum hæreret, scripsit ad Zarkam Reginam Jemanis in præstigiis ac magiis peritissimam, quæ hujusmodi artibus Arabiæ Felicis Regnum occupaverat. De hac ita scribit Auctor (libet enim quædam magis diserte Auctorum Moslemorum verbis ipsis asserere, ne quis forte a me conficta fuisse suspicetur): وكانت حادة النظر بعيدة الحضر تنظر من مسيرة ثلاثة ايام كما ينظر الانسان الذي بين يديه.

Erat acutissima visu, quamvis longe præsentia distaret: itaut res spatio itineris trium dierum remotas, tamquam præsentes intueretur. Respondit igitur Satiho, omnia illa, quæ viderat, vera ac certa esse adventus Mahumeti præsagia. Tunc ille sese ad Meccam, ubi Mahumetus proditurus erat, deferendum curavit: ubi cum Abutalleb Mahumeti patruum, & Abd-allah ejusdem Mahumeti patrem reperisset, plura illis de eo prædixit; atque his verbis omnia conclusit: اسمه في التوراة والانجيل معروف اسمه في السماء احمد وفي الارض محمد وفي الجنة ابو القاسم. *Nomen ejus notum est in Pentateucho, & Evangelio. In Cælo nomen ejus est Ahmad; in terra Mohammad; in Paradiso Abul-Casem.* Postea multa vaticinatus est de Aly, qui Mahumeti gener futurus erat: inter quæ hæc notatu digna sunt: يكون لمحمد وزيرا ويدعا بعد موته اميرا واسمه في التوراة بريا وفي الانجيل ابيا وعند قومه عليا.

Erit Mahumeto Consiliarius; & vocabitur post mortem ejus summus Imperator. Nomen ejus in Pentateucho est Bary (i. Purus): in Evangelio Addy (i. Victor): sed a gente sua vocabitur Aly (i. Excelsus): deinde præcepit Satihus, ut matres omnes ad se adducerentur, inter quas Mahumeti matrem digito voceque commonstravit; habebat enim familiarem Dæmonem ex iis, qui eo tempore in orbibus cœlestibus residebant, divinasque revelationes furtivis auribus excipiebant; atque hic eidem universa revelabat. Mox ZarKa quoque Regina Meccam advenit, & ea, quæ Satihus de Mahumeto, & Aly prædixerat, confirmavit: tentavitque Mahumeti matrem per Tacannam ejus famulam occidere. Verum cum Tacanna facinus aggrederetur, subita morte extincta est: quamobrem ZarKa spe sua frustrata aufugit. Satihus quoque in Syriam regressus est, ibique usque ad Mahumeti mortem moram fecit. Eodem tempore Simulacra omnia Idolorum prono ore in terram ceciderunt. Decrevit aqua lacus Sabah, & exundavit Torrens Samavah. Persarum ignes sacri extincti sunt, & Cosroæ Regia per medium disrupta est, & quatuor illius turres corruere. Quibus monstris perterritus Cosroes, Auctore Muabedano, seu Summo Sacrorum Principe, misit ad Noamanum filium Mondari (erat hic Rex Arabum, & Christianus) ut eum de his, quæ evenerant, interrogaret. Noamanus vero misit ad Cosroen Abdalmesihum nepotem Satihi, qui ab avunculo suo instructus, significavit Cosroæ prodigia illa, quæ evenerant, nihil aliud, quam novi Prophetæ, Mahumeti scilicet, adventum significare.

Gratulamur Moslemis, Magos, ac Præstigiatores Prophetam ipsorum prænuncios habuisse: neque tamen hujusmodi nugas, ac fabulas illis probamus. Detrahunt enim omnibus fidem portentosa illa Satihi figura, & prodigiosum illud ZarKæ oculorum acumen: multoque magis impudentissimum utriusque mendacium, quo nomina Mahumeti, & Aly, in Pentateucho, & Evangelio reperiri asseruerunt.

Sexto. Auctor libri de Signis directionis cap. 2. affert id, quod tradidit Aly filius Abrahim filii Hasem, qui id audierat a patre suo, & ipse a patruo suo acceperat: fuisse scilicet in Mecca Judæum quemdam nomine Joseph, qui ea nocte, qua natus est Mahumetus, vidit stellas agitari, ac sese mutuo collidere. Quo viso dixit: هذا نبي قد ولد في هذه الليلة لانا نجد في كتبنا انه اذا ولد اخر الانبيا رجمت الشياطين وحجبوا عن السما.

Hic est Propheta, qui natus est hac nocte. Nos enim invenimus in libris nostris, quod cum ortus fuerit ulti-

ultimus Prophetarum, *lapidabuntur Dæmones*, & *arcebuntur ab aspectu Cœli*. Mane autem facto cucurrit ostendi sibi puerum ea nocte natum: ejusque oculos attente contemplatus, humeros illius detexit, viditque inter eos signum quoddam obscurum, veluti nævum pilis obsitum. Id cum vidisset, statim velut exanimatus corruit, quod Meccani cernentes, cachinnari cœperunt. At Joseph severiori vultu indutus dixit illis: أتضحكون يا معشر قريش . هذا نبي السيف ليبيرنكم وذهبت النبوة عن بني اسرايل وهذا لخرلا به وتفرق الناس . *Ridetisne o Coraisitæ hic est Propheta gladii, qui vos dispersurus, atque ad extremam perniciem adducturus est. Jam discessit prophetia a filiis Israel: & hic procul dubio est ultimus Prophetarum. Illi autem divisim discessere.*

Non est quod multum laboremus in hujus narrationis falsitate demonstranda. Satis enim est, si universi, qui in orbe terrarum sunt, Judæi interrogentur, utrum in libris suis, præsertim Sacris (nam hi soli intelliguntur in Alcorano nomine librorum) habeant hodie, vel unquam antea habuerint hujusmodi prædictiones: & utrum putent, prophetiam defecisse ab ipsis, quando natus est Mahumetus, an vero sexcentis fere annis antea, quando scilicet natus est Christus. Nihil dico de figmento expulsionis Dæmonum ab orbibus cœlestibus; satis enim supra de eo dictum est.

Septimo. Idem Auctor cum aliis refert testimonium cujusdam Salmanis Persæ, qui varias regiones circuivit, pluresque sapientes consuluit ينتظر تيلم سيد الاولين والاخرين محمد من اربعماية سنة *expectans adventum Mahumeti Domini Primorum, & Novissimorum per spatium quadringentorum annorum*. Cum autem a Monacho Christiano audisset, illum in Mecca esse oriturum; & a quibusdam Judæis jam ortum esse cognovisset; profectus est ad eum, obtulitque ei calathum dactylis plenum: deinde inquit Auctor: ودار خلفه فالقي رسول الله عن كتفه الازار فنظر سلمان الى خاتم النبوة والشامة فاكب عليها يقبلها فاسلم *circuivit post tergum ejus: rejecitque Mahumetus ab humeris suis vestem, qua erat indutus; & vidit Salman sigillum prophetiæ, quod erat nævus niger: & accedens osculatus est illud, & amplexus est sectam illius.*

Mandacium hoc, non veram historiam esse, dubitari non potest. Si enim pro fabula omnes habent, Nestorem trecentos annos vixisse: quanto magis fabulosum censendum erit, quod Salman quadringentos vitæ annos expleverit ea in ætate, qua hominum vita nonnisi raro sæculum unum paucis annis excedebat?

Octavo. Scribit idem Auctor, Tobbam Regem Arabiæ Felicis prædixisse Mahumeti adventum his verbis: سيخرج من هذه مدينة يعني مكة نبي مهاجره الى يثرب . *Egredietur ab hac Urbe, nempe Mecca, Propheta, qui emigrabit in Jathreb, seu Medinam.* Et addit, Tobbam hunc misisse plures suæ gentis, ut habitarent cum Judæis in Medina, quo Mahumetum adjuvarent, quando illuc esset emigraturus: & præterea dixisse: شهدت علي احمد انه رسول من الله بارئ النسم . فلو مد عمري الى عمره لكنت وزيرا له وابن عم . وكنت عذابا علي المشركين واسقيهم كاس خوف وغم . *Testificor de Ahmad (idest Mahameto,) quod ipse erit Legatus Dei Creatoris Spirituum. Quod si extendatur vita mea ad ætatem illius: ero sane Consiliarius, & tamquam nepos illius: & afficiam pœnis Idololatras: & putabo eos calice timoris, & afflictionis.*

Reges omnes Arabiæ Felicis censebantur nomine تبع *Tobba*. Quamobrem adducitur hic pro teste individuum vagum, quod nullam fidem facere potest. Ego tamen suspicor, hic innui ab Auctore Abucarbum, Asaedum, qui appellatus fuit Tobba Justus, suique trigesimus secundus Rex Arabiæ Felicis. Et amplexus est cum gente sua Judaismum. Verum si hic prophetico spiritu pollebat, vel aliquid noverat de eo, quod ex libris suis finguntur novisse Judæi: nempe Mahumetum fore pestem, ac perniciem Judæorum, eosque omnes ex Arabia igni, ferroque exterminaturum; neque debuit Judaismum amplecti, neque suis præcipere, ut Medinam emigrantes, cum Judæis commercium inirent.

Nono. Refert Abu-bacar Ahmedus filius Alhasanis BihaKiensis in libro Demonstrationibus prophetiæ: biennio post Mahumetum natum, Saiphum filium Du-jazenis, Regem Æthiopiæ dixisse Abdalmotallebo avo Mahumeti, qui ipsum inviserat: اذا ولد بتهامة غلام بين كتفيه شامة كانت له الامامة ولكم به الزعامة الي يوم القيامة . هذا حينه الذي ولد فيه اسمه محمد يموت ابوه وامه ويكفله جده وعمه وقد ولد سرارا والله باعثه جهارا وجاعل له منا انصارا . وانك يا عبد المطلب لجده بغير الكذب . فاني اجد في الكتاب الناطق والعلم السابق ان اليثرب دار ملكه فيها استحكام امره وموضع قبره *Cum nascetur in Mecca puer, inter cujus scapulas sit nævus niger, hic rerum imperium obtinebit; & vos per eum principatum obtinebitis usque ad diem Resurrectionis. Hoc est punctus temporis, in quo natus est. Nomen ejus erit Mohammad: morietur pater ejus, & mater ejus: & in tutelam suscipiet eum avus ejus, & patruus ejus.*

ejus. Natus est occulte; sed Deus mittet eum manifeste, & dabit ei ex nobis adjutores. Et tu quidem, o Abdalmotallebe, es procul dubio avus ejus. Ego vero invenio in libro loquente, & in scientia praecedente, quod Medina erit sedes Regni ejus: in ea erit firmamentum imperii ejus, & locus sepulturae ejus. Hoc ubi audisset Abdalmotallebus, confessus est Regi id, quod jam evenerat domi suae circa Mahumeti nativitatem. Rex vero confirmavit ei, hunc esse puerum illum, de quo locutus fuerat: monuitque, ut eum a Judaeis custodiret, quippe hostes illius infensissimi futuri erant.

Dubitari non potest, haec omnia fictitia esse, & chimerica. Primo enim dixerat Saiphus, se ea, quae Abdalmotallebo manifestabat, invenisse, في الكتاب المكنون والعلم المخزون الذي اخترناه لانفسنا واخبرناه دون غيرنا *in libro occulto, & in scientia recondita, quam elegerant sibi, & aliis manifestaverant*: deinde vocat librum illum الناطق: *loquentem*: & scientiam illam السابق, *praecedentem*. Porro liber loquens non potest esse occultus: & scientia praecedens non potest esse abscondita. Omitto alias ineptias, in quibus refutandis frustra tempus, & operam insumerem.

Decimo. Celeberrimum, ac vulgatissimum est apud Scriptores Moslemos, atque etiam apud Christianos Auctores non ignotum id, quod evenit inter Mahumetum, & Bahiram Monachum Christianum (quamvis Abulhoseinus Ahmedus filius Faresi asserat fuisse Judaeum) in Syria, quo Mahumetus adhuc duodennis, vel, ut alii scribunt, vigintiquinque annos natus profectus erat cum mercatoribus Meccanis. Hanc historiam, seu verius fabulam his verbis a me fideliter ex Arabico translatis refert Albacarius in lib. الانوار *de Splendoribus*: *Pervenerunt* (Meccani mercatores cum Mahumeto) ad locum, in quo coenobium erat Monachis refertum, inter quos unus erat, a cujus sententia, & imperio caeteri in rebus suis dependebant. Hic Felix vocabatur, filius Jonae filii Abdalsalibi; cognomen autem ejus erat Bahiras. Jam legerat libros Prophetarum, habebatque apud se librum Testamenti Jesu filii Mariae, in quo erant epitheta Prophetae Mahumeti. Quando vero Monachis Euangelium legebat, & ad hujusmodi epitheta perveniebat, ajebat cum fletu: O filii mei, quandonam annunciabitis mihi adventum Fausti Praedicatoris, quem Deus mittet a Mecca, gloria coronatum, nube adumbratum, qui orabit pro transgressoribus in die Resurrectionis? Diu in hoc Monachus perseveravit: quamobrem caeteri Monachi dixerunt ei: O Pater noster, jam te fletibus ac moerore enecasti causa hujus, quem tu commemoras: & fortasse prope est jam tempus adventus ejus. Respondit ille: Ita sane: jam enim in Templo, quod Abraham construxit, apparuit: & Religio ejus apud Deum est Eslam. Verum quandonam annunciabitis mihi profectionem ejus a regione Meccae, cum super eum nubes umbram effundet? Tunc coepit ita canere: Si posset oculus meus pulchritudinem amoris mei intueri, dilargiter hominibus quidquid possidet manus mea, & quidquid possidet Spiritus meus; divitias, & omnia alia bona mea: & hoc totum parum esset prae amore meo in Ahmedum. Oravi Deum meum, ut concedat mihi propinquitatem ejus, & ut conjungat me cum propheta Mahumeto. Nec cessabat Monachus, quoties Dilecti mentionem faceret, gemitus ac fletus multiplicare; quamobrem caligaverunt oculi ejus, & crevit solicitudo, & anxietas de illo. Haud multo post prospexerunt e fenestris quidam Monachi; jamque coruscabant lumina e fronte Electi (Mahumeti) & mercatorum caterva veniebat e regione deserti; & lux splendebat, & in sublime elevabatur. Praecedebat catervam Dominus gentium (Mahumetus), super cujus caput nubes umbram effundebat. Id cum Monachi animadvertissent, dixerunt Bahirae: O pater noster, jam appropinquat mercatorum caterva adveniens e Mecca. At ille: O filii mei, inquit, & quoties haec advenit? defecerunt jam oculi mei. Illi vero dixerunt: Nos lucem intuemur, quae sese in altum extollit. Lucemne, inquit ille, intuemini? Jam discessit infelicitas, & cessavit calamitas. Deinde extulit caput in Coelum, & ait: Deus meus, nihil mihi prodest hic Dilectus, in quo tantum crevit solicitudo mea, nisi mihi oculorum lucem restituas. Vix ita loquutus fuerat, cum Deus illi visum restituit. Deinde dixit: O filii mei, si hic est Propheta, qui cum hac mercatorum caterva mittendus erat, assidebit sub arbore illa, quam videtis: & arbor revirescet, & proferet fructum. Et jam quidem resedit sub illa magnus Prophetarum numerus: & a tempore Jesu filii Mariae arefacta est, nec unquam amplius revixit. Et ex hoc puteo, in quo ex longo jam tempore aqua non fuit, emanabit nunc aqua, & ipse bibet ex ea. Haud multo post pervenit caterva mercatorum, & constitit circa Monasterium, ibique sarcinas camelorum deposuit. Mahumetus, utpote solitudinis amans, sub illam arborem sese recepit, quae statim revixit, ac fructus produxit. Deinde ad puteum perrexit: cumque in illum expuisset, aquae copiosissimae inde emanavere. Id cum Bahiras vidisset, dixit caeteris monachis: Hic est, filii mei, ille, quem desiderabam. Properate, parate convivium, quantum fieri possit opiparum, ut honoremur per Dominum filiorum Hasemi: ipse enim est Dominus omnium hominum, & Daemonum: & ab eo privilegium pro omnibus Monachis obtinebimus. Pergit fabulator referre, quomodo Monachi lautissimum convivium paravere: deinde Bahirae jussu, catervae mercatoriae principem invitavere. Mens autem Bahirae erat, ut Mahumetum invitarent. Sed cum Monachi Abugehelum omnibus corpore praestantiorem, & speciosiorem vidissent, illum invitavere. Abugehelus ob hoc tumefactus, Mahumetum ad custodiam sarcinarum reliquit, ipse vero cum caeteris ad coenobium, & convivium cum fastu praecedens perrexit. Ubi vero accubuerunt, vescique coeperunt, Bahiras librum manu tenens, partim in illum, partim in convivas oculos defigebat. Sed cum singulos attentius observaret, nullum adesse videbat, cui ea, quae in libro scripta erant, congruerent. Quamobrem convivas interrogavit, utrum aliquis ex eorum caterva abesset. Respondit Abugehelus, remansisse puerum quemdam ad custodiendas sarcinas quarundam mulierum Meccanarum. Tunc indignatus Hamza, qui simul discumbebat, quod Abugehelus tam abjecte de Mahumeto loqueretur, parum abfuit, quin illum occideret. Deinde rogavit Bahiram, ut ipsi librum illum, quem manibus tenebat, ostenderet, & ea, quae in eo continebantur, exponeret. Respondit Bahiras: In hoc libro sunt haec, & haec epitheta cujusdam Prophetae Dei. His auditis dixit Abbasius, qui etiam erat inter convivas Bahirae:

O Mo-

O Monache, si eum videres, agnosceres ne illum? Utique, inquit Bahiras. Tunc Abbasus: Perge sub illam arborem, ibi enim est ille, cui hæc epitheta conveniunt. Egressus itaque cœnobio Bahiras, cucurrit eo, ubi erat Mahumetus; qui videns eum venientem, tetendit in occursum ejus; humiliterque eum salutavit, dicens: Juste adveneris, o Felix. Respondit ille: Salve o Lætor puerorum. Et Mahumetus: Tu quoque salve o Magister Monachorum, qui admonitus es a Deo de missione mea in novissimis temporibus ad res mirabiles patrandas. Tunc Bahiras pronus procidit in terram, & cœpit exosculari pedes ejus, & supplex precatus est, ut veniret ad convivium. Ille vero se excusavit, eo quod relictus esset ad custodiam sarcinarum. Sed cum Bahiras se vadem pro sarcinis obtulisset, profectus est cum eo ad convivium. Habebat autem cœnobium duas portas; alteram angustam, alteram ampliorem. Intra angustam sacellum videbatur, in quo erant imagines quædam depictæ, & simulacra sculpta. Cumque aliquis per portam ingrederetur, flectebat caput, ut figuras illas adoraret. Per hanc portam introduxit Bahiras Mahumetum: sed volente Deo, columnæ illius longiores factæ sunt, & porta ipsa latior, & amplior apparuit: & per eam intravit Mahumetus erecto corpore, nec sese vel tantillum inflexit. Ubi vero ad convivii locum pervenit, omnes honoris ergo illi assurrexere, & in medio ipsorum sublimiori in sede collocaverunt. Bahiras vero, circumstantibus Monachis, constitit ante eum. Hic vero misit Deus Gabrielem, qui vestimenta a dorso Mahumeti elevans, scapulas ejus denudavit, itaut inter illas apparuerit sigillum prophetiæ, ex quo clarissima lux emicabat. Id cernens Bahiras, timore correptus, procidit in terram, illudque adoravit. Deinde elevato capite dixit ei: Tu es, tu es vere expectatus. Postea redeuntibus reliquis ad sarcinas, soli remansere Bahiras, Mahumetus, & servus Chadigæ, nomine Meisera. Dixitque Bahiras Mahumeto: Gaude Domine mi, nam Deus humiliabit tibi cervices hominum, & omnes regiones obtinebis: & super te descendet Alcoranus, & judicio tuo omnes subjicientur. Cumque alia plura illi prædixisset, addidit: Rogo te, Domine mi, ut mihi eleemosynæ loco privilegium concedas pro universis Monachis, quo imperes, ne tua gens eo tempore accipiat ab eis tributum. Id libenter concessit Mahumetus Bahiræ, qui deinde dixit servo Chadigæ: O Meisera, salutem plurimam impertire Dominæ tuæ, & certiorem fac eam, quod ipsa acquisivit gratiam Domini omnium creaturarum: & tandem præcepit ei, ut caveret Mahumeto a Judæis hostibus ejus, dum moram traheret in Syria, donec in Meccam reverteretur.

Hoc fere totum refert Mohammedus filius Isaac filii Jaser; sed asserit contigisse anno ætatis Mahumeti duodecimo, cum duxit eum secum Abutalebus patruus ejus in Syriam. Ejusdem sententiæ est Aly filius Hoseini Masaudiensis, qui etiam addit, Bahiram in libris Christianorum Sergium appellari. Gennabius celebris inter Mahumetanos Auctor scribit, non solum Bahiram, sed etiam duos alios Monachos, quorum alter نسطور *Nestorius*, alter عداس *Addas* appellabatur, Mahumeto testimonium perhibuisse. Masaudius etiam pro Bahira ponit Nestorium fortasse, quia, ut scribit Georgius Monachus Arabs, fuit Nestorianus, & errores suos Mahumetum, adhuc idololatram edocuit. Quidam volunt diversam fuisse profectionem Mahumeti duodennis, vel, *juxta Gregorium* Abulpharegum, novennis in Syriam cum Abutaleb patruo suo: & cum in eandem venit, jam viginti quinque annos natus cum Meisera ad negotia Chadigæ curanda. Abunazar in unam confundit utramque profectionem, vel facit unam tantum, in qua hoc evenisse narrat. *Die quadam egressus Mahumetus cum Abubacro, & Meisera, perrexit, ut videret festivam quamdam Judæorum Panegyrim. Et ingressus Synagogam, convertit oculos ad lampadas quasdam catenis appensas, & statim catenæ omnes disruptæ sunt. Propterea timore correpti Judæi, dixerunt Sapientibus suis: Quodnam est hoc signum? at illi responderunt:* أنا وجدنا في التوراة انه يأتي في اخـــر الازمان نبي اسمه محمد وانه اذا حضر في عيد اليهود يظهر في هذه العلامة فلعله قـــد حضر اليوم فاطلبوه فقالـــو لو وجدناه لقتلناه: *Nos invenimus in Pentateucho, quod veniet in ultimis temporibus quidam propheta, nomine Mahumetus, qui cum interfuerit festivitati Judæorum, manifestabitur per hoc signum: & forte hic adest hodie: quamobrem perquirite eum. At illi dixerunt: Si invenerimus eum, profecto occidemus eum.*

Sunt ex Nostris, qui negent, vel in dubium revocent hanc profectionem Mahumeti in Syriam; inter quos est Erpenius Orat. de lingua Arabica: credo, quia tantam Mahumetanorum Scriptorum varietatem, & inconstantiam in ea referenda invenerunt: ego vero neque illam negare ausim; neque renuerim credere, fuisse Bahiram illum Monachum Nestorianum, & cum Mahumeto commercium habuisse; vel aliquid utrique commune fuisse. Non tamen puto, illum esse eumdem ac Sergium Monachum, quemadmodum censet Ismael filius Aly: quamvis & hic magnus Mahumeti adjutor fuisse communiter existimetur. Et licet gravissimorum Auctorum ferat opinio, Bahiram Nestorianum, vel Jacobitam fuisse; & una cum Sergio, aliisque scelestis Sycophantis partim Judæis, partim Christianis, & præsertim Arianis, teste Sancto Joanne Damasceno, in Alcorano consarciminando Mahumeto adjutorem fuisse: nihil tamen vetat, quin Sanctus aliquis Monachus (quicumque tandem ille fuerit) futuri Imperii magnitudinem & victoriarum felicitatem Mahumeto per prophetiæ spiritum prædixerit: quemadmodum Jeroboamo homini impiissimo Israeliticum Regnum prædixit Propheta Dei Ahias Silonites lib. 3. Reg. cap. 12. atque illud pro Monachis privilegium vere obtinuit, sicut ab eodem Mahumeto Monachi Sanctæ Catharinæ Montis Synai obtinuisse feruntur, ex quibus unus Imperium illi, & futuram magnitudinem dicitur prædixisse: & fortasse fuit Monasterium illud Bahiræ hoc ipsum Sanctæ Catharinæ. Hoc, ut puto, dedit ansam toti fabulæ hactenus expositæ circa Mahumetum, & Bahiram. Illud nimirum usuvenit, ut supra rei alicujus veræ fundamentum plurima figmenta, & mendacia construantur. Porro quando in hac historia nihil aliud esset, quod eam fabulosam, & mendaciis plenam probaret: satis esset illud, quod tam fidenter asseritur, esse in Pentateucho, & Evangelio epitheta illa, & oracula, quæ de Mahumeto referuntur, & præsertim hæc, quæ in Evangelio legit Hamzæ Bahiras: هذا سفر فيه صفة النبي ص لا بالطويـــل
شبهق

شاهق و لا بالقصير لاصق معتدل القامة بين كتفيه علامة تظلله الغمامة يبعث من تهامة يشفع للعصاة يوم القيامة *In hoc libro sunt epitheta propheta a Deo benedicti: Statura ejus neque justo altior, neque humilior erit: sed habebit omnimodam proportionem. Signum inter humeros habebit: obumbrabit eum nubes: mittetur ab Urbe Mecca: intercedet pro transgressoribus in die Resurrectionis*. Hæccine sunt, vel fuere unquam in Evangelio? Et quis fidem ullam habeat tam impudenter mentienti?

Undecimo. Refert idem Albacarius, Sacerdotem quemdam Judæorum, dum cum Chadige, quæ erat inter Meccanas nobilissima, & in ætatis flore maritum amiserat, familiariter versaretur, Mahumetum adhuc adolescentem, qui forte inde transibat, advocasse, eique dixisse: يا فتى اكشف لي عن بطنك: *O adolescens denuda mihi corpus tuum*. Quod cum ille fecisset, ثم رأى الحبر خاتم النبوة فدهش لذلك: *vidit Sacerdos sigillum prophetiæ, & attonitus hæsit*. Cum autem videret Chadige id, quod Sacerdos faciebat, dixit ei: Si viderit te patruus ejus ita illum contrectantem, magnum procul dubio malum reportabis: sedulo enim illum a Judæis tuetur. Verum Sacerdos sancte juravit Chadigæ, nullum Mahumeto posse nocere; esse enim Prophetam illum, qui in novissimo tempore mittendus erat: & beatam fore fœminam illam, omniumque fœminarum felicissimam, quam ille sibi conjugio copulasset. Hæc Sacerdotis verba magnum amoris incendium in Chadige erga Mahumetum excitavere: cumque is discessisset, multa circa eum curiosius a Sacerdote perquirebat. Ille vero, ut fœminæ amorem erga adolescentem magis excitaret, in illius laudes copiosius se effudit, & inter alia dixit: وجدت صفاته في التوراة وانه مبعوث في آخر الزمان: يا خديجة هو النبي بلا شك كذا تي قرأت في الانجيل سيف يأتي من الاله بوحي ثم يخصه الله بالتنزيل ويحوز ذلك الفخار فيعمّا في الورى شأناً أعلى كل جيـــل *Inveni prædicata ejus in Pentateucho, & quod ipse mittendus sit in fine temporum. O Chadige, hic est Propheta sine dubio. Ita ego legi in Evangelio. Revelationibus divinis honorabitur: præterea speciali una eum Deus insignibit per missionem Alcorani: & excedet omnem gloriam: & reputabitur inter omnes creaturas omni mente sublimior*. His auditis, adeo crevit in Chadige amoris erga Mahumetum incendium, ut a Vareca patruo suo facultatem petierit novi connubii ineundi, nulla tamen de Mahumeto facta mentione. Vareca, qui ut scribit Auctor, كان من حكماء قريش وكان قد قرأ صحف شيث وصحف ابراهيم وقرأ التوراة والانجيل وزبور داود وكان عارفا بصفات النبي من يتزوج بامرأة من قريش تكون سيدة قومها *Erat unus ex Ariolis Corasitarum, & jam legerat codices Seth, & Abrahæ, & Pentateuchum, & Evangelium, & Psalmos David: & noverat epitheta Prophetæ benedicti a Deo, & quod ducturus esset in uxorem fœminam ex Corasitis, Dominam gentis suæ*: tradidit illi chartulam, in qua verba quædam scripta erant, ut eam capiti suo dum dormitura esset supponeret. Ita enim in somnis vidisset eum, qui maritus ejus esset futurus. Id fecit Chadige: apparuitque illi dormienti Mahumetus. Quid vero cum eo sibi tunc acciderit, patruo enarravit; atque ego hic referrem, nisi pudor me prohiberet, & timor, ne lectoris modestiam offenderem.

Satis sit rem narrasse, ut intelligant omnes quibus testimoniis Mahumetani Doctores Prophetæ sui dignitatem, & auctoritatem tueri conentur. Unum hic adnotasse sufficiat: Sacerdotem Judæum Evangelii oraculis Mahumeto propheticum munus asserere: & ad conciliandas illius & Chadiges juveniles libidines, lenonis partes exercere.

Duodecimo. Ahmedus filius Abdolhalimi, Auctore Ebnolnaduro, affirmat, Heraclium Imperatorem insignem Astrologum fuisse: & nocte quadam cum stellas observaret, cognovisse ex earum motu أن ملك الختان قد ظهر: *quod Rex circumcisorum jam apparuisset*: quamobrem Imperio suo metuens ab hoc novo Rege, interrogavit suos, quænam gens circumcideretur. Cumque audisset Judæos circumcidi, universos jussit interfici. Cum deinde Arabem quemdam reperisset, invenit etiam ipsum esse circumcisum, & Arabes quoque circumcisione uti intellexit. Scripsit igitur hac de re Romam ad amicum suum, qui respondit, se eumdem motum Stellarum observasse, & cognovisse ex eo adventum novi Prophetæ, nempe Mahumeti.

Aliquid simile etiam nostri referunt Auctores. Et fieri sane potuit, ut Heraclius, quippe qui jam a Catholicæ fidei puritate cœperat declinare, Magum aliquem, vel Ariolum consuleret, a quo hæc ex Dæmonis suggestu intelligeret. Neque enim ignorabat id malus Genius, cum eo tempore Mahumetus Sectam suam, & Imperium jam dilatare cœpisset. Certum porro est, multis hominibus tenuis etiam fortunæ a Magis, & Astrologis Regna, & Imperia prædicta fuisse: qua ratione, modo non disquiro.

Decimoquarto. Celeberrimum est inter omnes Auctores Moslemos testimonium, quod de ipsorum Propheta dedisse ferunt Regem Æthiopiæ, qui communi Regibus illis nomine dicebatur النجاشي *Alnegiasci*: proprio autem أصحمة *Ashama*, vel أصحم *Asham*. Cum enim, ut refert Thalebiensis in expositione Suræ tertiæ, آل عمران *De familia Amran*, quidam Mahumeti asseclæ, ut Meccanorum furorem evaderent, in Æthiopiam ad Regem prædictum transfugissent, Meccani quoque adversarii ad eos in potestatem suam redigendos, eodem se contulere. Pervenientes igitur Mahumeti socii ad Regem, illum more solito exterorum non adoraverunt, sed tantum honorifice salutaverunt. Interroganti vero Regi, cur se non adorassent: responderunt; se non adorare nisi Deum: verba porro, quibus eum salutaverant, ex monitu Prophetæ cujus-

عليه

cujusdam vetecis, quem ad ipsos miserat Deus, adhibuisse: & esse eadem, quibus sese invicem salutant Beati, qui sunt in Paradiso. Subdit Thalebiensis: فعرف النجاشي ان ذلك حق وانه في التوراة والانجيل. *Cognovit autem Rex hanc esse veritatem: et quod hoc scriptum esset in Pentateucho, & Euangelio*. Cum vero coram Rege asseclæ Mahumeti, & Meccani eorum adversarii de novo Propheta, novaque Religione ardentius altercarentur, pergit Thalebiensis; امر الملك بضرب الناقوس فاجتمع كل قسيس وراهب فقال النجاشي انشدكم بالله الذي انزل الانجيل على عيسى اتجدون بين عيسى وبين القيامة نبيا مرسلا فقالوا اللهم نعم فقد بشرنا به عيسى وقال من امن به فقد امن بي ومن كفر به فقد كفر بي. *Præcepit Rex, ut pulsarentur campanæ, ad quarum sonitum congregati sunt omnes Presbyteri, & Monachi, quibus dixit Rex: Contestor vos per Deum, qui demisit Euangelium super Jesum, ut dicatis mihi, utrum reperiatis inter Jesum, & inter diem Resurrectionis Prophetam ullum mittendum esse. Illi vero responderunt: Utique per Deum*; *jam enim Jesus annunciavit nobis hujusmodi Prophetam*; *& dixit: Qui crediderit in eum, jam porro credet in me: & qui abnegaverit eum, jam porro abnegabit me*. His auditis, interrogavit Rex Giaapharum, qui erat Princeps assecIarum Mahumeti, quidnam Mahumetus doceret. Cumque de illius doctrina a Giaapharo instructus fuisset, rogavit eum, ut aliquid sibi legeret ex libro Alcorani, quem Mahumetus vulgaverat. At ille legit ei Suram, quæ inscribitur, العنكبوت *Aranea*; & eam, cui titulus est, الروم *Romani*. Ad quarum lectionem Rex, & qui erant cum eo, in lacrymas erupere: rogaveruntque eum, ut etiam aliquid aliud legeret. Ille vero legit Suram, quæ inscribitur, الكهف, *Spelunca*, & Suram مريم *Maria*. Cum autem audiret Rex, quæ in hac de Jesu, & de Maria referebantur, dixit: والله ما زاد المسيح على ما يقول هذا. *Per Deum juro, Christum amplius non dixisse, quam iste dicat*. Addit Auctor libri اعلام الهدى *De signis directionis*: Cum legeret Giaapharus verba illa, quæ dixisse fingitur Gabriel Mariæ: وهزي اليك بجذع النخلة تساقط عليك رطبا جنيا فكلي واشربي وقري عينا: بكى النجاشي وقال هذا هو الحق. *Et excute ad te truncum palmæ, nam cadent super te dactyli maturi: & comede, & bibe, & tranquilla oculum tuum: flevit Rex, & dixit, Hæc est veritas*. Idem Auctor affirmat, hunc Regem amplexum fuisse sectam Mahumetanam, & scripsisse ad Mahumetum epistolam, qua se asseclam illius profitebatur. Præterea misisse ad eum triginta Presbyteros, ut Alcorani dogmatibus imbuerentur. Hi vero ubi Meccam pervenerunt, ut scribit Gelaleddinus in expositione Suræ المائدة *Mensa*: legit illis Mahumetus Suram يس *Jas*: quam cum audissent, in lacrymas erumpentes, dixerunt. ما اشبه هذا بما كان ينزل على عيسى: *Quam similia sunt hæc illis, quæ demissa sunt super Jesum*! scilicet, quæ in Euangelio continentur. Et statim in Mahumeti legem juraverunt.

Hæc omnia falsa esse, & a Moslemis conficta, ex variis argumentis colligi potest, quorum præcipuum est: quod si Rex Æthiopum non omnino insanierat; & Presbyteri, Monachique illius non erant prorsus Scripturarum, & Christianarum rerum ignari, nullo modo dicere poterant, ea, quæ habet Alcoranus de Jesu, ejusque Matre Maria, esse vel conformia, vel similia illis, quæ in Euangelio leguntur: & hoc nihil amplius habere, quam quod in illo continetur. Etenim ubinam in Euangelio fabulæ illæ reperiuntur, quas in Sura decima nona, quæ inscribitur *Maria*, profert Alcoranus? Legat eam, & alias, quæ hoc loco commemorantur: & videbit aperte, nihil prope esse in illis, quod cum Euangelio conveniat, imo etiam quod illi non adversetur. Deinde neque ex ullis probatis historiis, neque ex peculiaribus Æthiopum monumentis rescitum est, ullum Æthiopiæ Regem Mahumeticam superstitionem amplexum fuisse. Verum quidem est, Æthiopum Reges sæpe fuisse, & nunc etiam esse a Catholica Fide, & a Romana Ecclesia alienos: semper tamen Christianam Religionem professi sunt, quam hodie etiam illos profiteri, certum est. Porro nullo modo credi potest, Regem illum ob tam levia argumenta, in nescio cujus Prophetæ Arabis superstitionem ab avita Religione declinasse. Illud etiam incredibile est, Presbyteros, ac Monachos Æthiopicæ Ecclesiæ adeo ignaros, & insanos fuisse, ut per ea Christi verba Joan. cap. 3. *Qui accipit si quem misero, me accipit: qui autem me accipit, accipit eum, qui me misit* (quæ verba Presbyteri, & Monachi illi satis diverse allegarunt) novum Prophetam, novamque Religionem præsignari existimarent: cum Christiani omnes expositores, & Doctores semper crediderint, & docuerint, hic sermonem esse tantummodo de illis, qui post Christi in Cœlum ascensionem, Vicarii, ac Ministri ejus in gubernanda Ecclesia futuri erant, & præcipue de Sancto Petro, ejusque Successoribus. Quamobrem nullum aliquem peculiarem Christus designavit, sed generatim dixit: *Si quem misero*. Quæ verba referuntur ad ea, quæ paulo superius dixerat: *Non est servus major domino suo: neque Apostolus major est eo, qui misit illum*. Quibus verbis manifeste ostenditur, eos, quos Christus missurus erat, futuros esse servos, & legatos suos, seque prorsus minores, & inferiores. Numquam vero Mahumetani concedent, Mahumetum esse servum, & legatum Christi, eoque minorem, & inferiorem. Ridiculum vero est, Regem Æthiopiæ, & Proceres, ac Presbyteros, & Monachos illius, audientes lectiones illas seu Suras, quas ex Alcorano allegat Auctor, in lacrymas, ac fletus erupisse: cum nihil in illis contineatur, quod lacrymas possit excitare: omnia quippe meræ nugæ, & quis-

& quisquiliæ sunt, quæ non lacrymas, sed risum possint commovere.

Decimoquinto. Thalebiensis in expositione Suræ de Familia Amram hæc habet: قدم الحبران من احبار الشام على النبي ص فلما ابصروا المدينة قال احدهما لصاحبه ما اشبه هذه بصفة مدينة النبي ص الذي يخرج في اخر الزمان: فلما دخلا على النبي ص عرفاه بالصفة والنعت فقالا له انت محمد قال نعم قالا وانت احمد قال انا احمد وانا محمد: قالا انا نسألك عن شي ان اخبرتنا به امنا بك وصدقناك: فقال سلا فقالا اخبرنا عن اعظم شهادة في كتاب الله تعالى: قال: شهد الله انه لا اله الا هو. الاية. فاسلم الرجلان. *Venerunt duo Sacerdotes Judæorum e Syria ad Mahumetum: cumque urbem Medinam vidissent, dixit unus eorum alteri: Quam similis est urbs ista urbi Prophetæ illius, qui venturus est in novissimo tempore. Cum vero Mahumetum adiissent, agnoverunt eum ex epithetis, & attributis* (quæ nimirum in Sacris eorum libris extabant.) *Dixerunt ergo illi: Es ne tu Mohammad? Respondit: Ego sum. Dixerunt ei: Es ne tu etiam Ahmad? Ille vero respondit: Ego sum Mohammad, & ego sum Ahmad. Dixerunt illi: Nos sane interrogabimus te de una re, ad quam si nobis bene responderis, credemus in te, & dicemus te esse veracem. Interrogate, inquit Mahumetus. Illi vero dixerunt: Dic nobis, quanam sit maxima testificatio in libro Dei Excelsi. Respondit Mahumetus verba illa Alcorani: Testificor esse unum Deum, neque alium esse præter eum. Tunc duo illi viri Mahumeti sectam amplexi sunt.*

Hic etiam fictio manifesta est. Nam neque de Medina, neque de Mahumeto poterant hi Judæi quidquam ex Sacris Scripturis rescire, cum in illis ne vestigium quidem Medinæ, vel Mahumeti reperiatur. Neque poterant appellare *librum Dei Excelsi* Alcoranum, cum essent Judæi, neque de Alcorano quidquam adhuc vel curarent, vel nossent.

Decimosexto. Albocarius parte 5. *Splendorum*; hoc refert prodigium ad confirmandum, Mahumetum verum Dei Prophetam fuisse. وكان بعد تزويج امنة بعبد الله ان الاحبار اجتمعوا بارض الشام وتكلموا في مولد رسول الله ص والدم الذي جرى من جبة يحيى بن زكريا عم فلما تحققوا وعلموا انه قد قرب خروج السيف المسلول وظهرت انواره تشاوروا فيما بينهم وعقدوا ان يسيروا الى حبر لهم في قرية من قرى الاردن. *Postquam Abdallah* (Pater Mahumeti.) *in conjugem Amenam accepisset; Sacerdotes Judæorum congregati sunt in Syria, & collocuti sunt de ortu Mahumeti, & de sanguine, qui fluxerat ex tunica Joannis filii Zachariæ faustæ memoriæ. Cumque certo rescivissent, illum jam natum esse, & propinquum esse exitum Gladii evaginati, & apparuisse fulgores illius: inito consilio, statuerunt ire ad quemdam ex suis Sacerdotibus, qui in Urbe prope Jordanem sita degebat.* Perrexerunt igitur ad eum, consilium petituri, quomodo possent malum evadere, quod a novo illo Propheta timebant, cujus epitheta legerant in libris suis, quod nimirum futurus esset السفاك الفتاك: *effusor sanguinis, & victor.* Ille vero admonuit eos, nullo humano consilio impediri posse id, quod Deus de hoc homine decreverat. Quamobrem mœsti timidique discesserunt.

Iisdem argumentis commentum hoc refellitur, quibus alia superiora rejecta sunt. Sed hic illud est amplius, quod Judæi tunicam Sancti Joannis Baptistæ asservarent, & quod ex ea prodigiosus ille cruor emanaret. Mira sunt quæ de hac tunica, & de hoc sanguine fabulantur Moslemi, quæ tamen neque ad Judæorum, neque ad Christianorum aures unquam pervenere. Inter alia hæc habet Auctor loco citato: واما احبار اليهود كانت معهم جبة بيضا وكانت جبة يحيى ابن زكريا عم وكان عليها الدم يابسة لانها قد غمست في دمه يوم قتل وكان في كتبهم ان هذا الدم الذي في الجبة اذا قطر منها قطرة واحدة فيكون قد قرب خروج السيف المسلول. فنظروا ذلك الدم فوجدوه قد صار رطبا يقطر منه فعلموا انه قد دنا خروجه فاغتموا لذلك غما شديدا وبعثوا الى مكة رجالا منهم يكشفون لهم الخبر فاتوهم بخبر مولده. *Porro Pontifices Judæorum habebant penes se tunicam albam, quæ fuerat tunica Joannis filii Zachariæ, faustæ memoriæ. Erat autem super eam sanguis exsiccatus: nam conspersa fuerat sanguine ejus ea die, qua fuit occisus. Eratque scriptum in libris eorum, quandocumque ex hoc sanguine illius tunicæ vel unica gutta stillasset, propinquum esse exitum Gladii evaginati. Cum vero hunc sanguinem voluissent inspicere, invenerunt factum esse recentem, fluidumque stillare. Quamobrem cognoverunt, propinquum jam esse exitum prædicti Gladii. Hinc in maximam tristitiam, atque animi angustiam inciderunt: miseruntque Meccam quosdam ex suis, qui explorarent, num novi aliquid ibi esset. At illi retulerunt, natum ibi esse Mahumetum:*

Operæ pretium duxi has nugas referre, ut universi mortales intelligant, quam debilibus marcidisque fundamentis Mahumetanica Secta innitatur. Quod si illa adeo excrevit, ac dilatata est, & tamdiu perseveravit, atque adhuc perseverat; id justissimis, licet occultissimis Dei judiciis, tribuendum est. Nec tamen desunt rationes, ob quas illum juste tantum in Orbe malum permisisse nobis persuadeamus; inter quas præcipuam illam esse puto, quod Christiani adeo in Religionis suæ cultu socordes facti sint: & fidem suam verbis tantum tenentes, ac profitentes, in charitate, bonisque operibus plerique refriguerint.

FINIS.

INDEX CAPITUM.

Prœmium. pag. 1.
Cap. I. Præcipuum veræ Religionis argumentum, Sacrarum Scripturarum oracula. 5.
Cap. II. Probatur integritas Sacrorum Librorum. 8.
Cap. III. Argumenta Mahumetanorum contra integritatem Sacrarum Scripturarum. 12.
Cap. IV. Mahumetani agnoscentes integritatem Sacrarum Scripturarum, iisdem abutuntur ad Mahumeto propheticum munus adstruendum. 14.
Cap. V. Vaticinia, quæ pro Mahumeto proferunt Doctores Moslemi ex Testamento Veteri. 15.
Cap. VI. Vaticinia, quæ pro Mahumeto ex Novo Testamento proferunt Doctores Moslemi. 26.
Cap. VII. Alia testimonia, quæ pro Mahumeto, & ejus Secta e Sacris literis falso proferunt Mahumetanorum Doctores. 28.
Conclusiones octo contra Mahumetanos, quas nullo modo possunt negare. 31.
Cap. VIII. Respondetur argumentis Moslemorum. 33.

Appendix.

Cap. IX. Vaticinia alia, prognostica, ac testimonia, quæ pro Mahumeto, ejusque secta proferunt Moslemi extra Sacras Scripturas. 36.

APPENDIX.

QUoniam in hoc meo opere sæpe Sacrorum Librorum testimonia, tam a Mahumetanis contra Christianam Religionem pro superstitione sua stabilienda, quam a me pro eadem religione contra Agarenicam sectam propugnanda, producuntur: non erit ab re, eorundem Sacrorum Librorum, quos divinæ auctoritatis Christiani orthodoxi esse profitentur, catalogum attexere, prout in Sacrosancto Oecumenico Concilio Tridentino Sessione quarta continetur.

Libri Sacri Testamenti Veteris

Quinque Libri Moysi; nempe Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium: qui apud nos Pentateuchus, apud Hebræos הַתּוֹרָה apud Arabes التورية communi nomine appellantur; Josue: Judicum: Ruth: Quatuor Regum: Duo Paralipomenon: Esdræ primus, & secundus, qui dicitur Neemias: Tobias: Judith: Esther: Job: Psalterium Davidicum centum quinquaginta Psalmorum: Parabolæ: Ecclesiastes: Canticum Canticorum: Sapientia: Ecclesiasticus: Isaias: Jeremias cum Baruch: Ezechiel: Daniel: Duodecim Prophetæ minores, idest; Osea, Joel, Amos, Abdias, Jonas, Michæas, Nahum, Habacuc, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias: Duo Machabæorum, primus, & secundus.

Libri Sacri Testamenti Novi.

Quatuor Euangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Joannem: Actus Apostolorum a Luca Euangelista conscripti: Quatuordecim Epistolæ Pauli Apostoli; ad Romanos; duæ ad Corinthios; ad Galatas; ad Ephesios; ad Philippenses; ad Colossenses; duæ ad Thessalonicenses; duæ ad Timotheum; ad Titum; ad Philemonem; ad Hebræos: Petri Apostoli duæ: Joannis Apostoli tres: Jacobi Apostoli una: Judæ Apostoli una: & Apocalypsis Joannis Apostoli.

Sunt igitur Veteris Testamenti quadraginta quinque libri: Novi autem viginti septem: omnes simul, duo ac septuaginta.

Quamvis autem Hebræi in Sacrorum Librorum Canonem, Tobiam, Judith, Sapientiam, Ecclesiasticum, Baruch; Libros Machabæorum, & aliquot Capita Danielis, & Esther non admittant; & de his iisdem aliquando inter nonnullos ex nostris etiam orthodoxis dubitatum fuerit: nunc tamen, cum, communi totius Ecclesiæ consensu, hos etiam divinæ auctoritatis esse declaratum fuerit, ulterius de illis nobis dubitare non licet. Ipsi etiam Sapientiores Hebræi eosdem, ut ἁγιογράφους, nempe sanctos ac pios, agnoscunt; ac recipiunt, imo per בַּת קוֹל *Filiam vocis*, nempe divinum afflatum, fere omnes scriptos fuisse affirmant; ut ex testimonio Doctorum Hebræorum ostendit doctissimus vir Joseph de Voisin in observationibus in Proœmium *Pugionis Fidei* P. Raimundi Martini Ordinis Prædicatorum, pag. 102. Quamobrem mirum esse debet, quod Heterodoxos nostros, cum hos libros contemnunt, ac rejiciunt, sese Hebræis deteriores ostendere non pudeat.

Mahumetani Libros fere omnes tam Veteris, quam Novi Testamenti *agnoscere*, ac tamquam sacros, & *divinitus traditos suscipere videntur*. Eorum *enim* testimoniis non solum contra nos, & Hebræos, sed etiam pro sua secta corroboranda, & pro Mahumeto Prophetico munere asserendo passim utuntur; & cum aliquam eorum sententiam allegant, formulam illam proponunt قوله تعالى *Dictum Altissimi*; qua in Alcorani versibus allegandis uti consueverunt; ut patet ex his, quæ in toto hoc nostro opere differuntur. Quamobrem falso, & inepte Hottingerus Tigurinus, Mahumetanos Sacris Scripturis contra nos non serio, neque quod eas ut verbum Dei agnoscant, sed ad hominem tantum (ut dicitur) uti pronunciat. Et quamvis Alcoranus nonnisi التوراة والانجيل *Attaurat u Alangil*, nempe Pentateuchum, & Euangelium, illis tamquam Libros Sacros, & a Deo traditos proponat: Pentateuchi tamen nomine, omnes Veteris Testamenti Libros, Euangelii autem, totum novum Testamentum communiter accipiunt, prout alibi ex eorum testimonio demonstravimus.

PRODROMI
AD REFUTATIONEM
ALCORANI
PARS SECUNDA,

In qua, nullis unquam veris miraculis Mahumetum, aut Mahumetanos Sectam suam confirmasse; quemadmodum Christus, & Christiani Religionem suam confirmavere, probatur.

PROOEMIUM.

VIdimus jam, nullum in Sacris veteris, novique Testamenti Scripturis Mahumetanicam Sectam fundamentum habere; quamvis Mahumetus in Alcorano tam frequenter earundem auctoritatem pro se jactet: & quidquid in illo docet, Prophetarum, & Apostolorum scitis, & oraculis conforme prorsus esse, simplicioribus, & ignaris persuadere conetur. *Testimonia etiam illa*, quæ Moslemi Doctores, ex aliis libris nobis ignotis, vel ex rancida majorum traditione, ad Prophetæ suo fidem, auctoritatemque conciliandam congerunt, vana, ficta, & nullius momenti esse manifeste demonstravimus.

Sequitur nunc, ut alterum Moslemiticæ superstitionis fundamentum, quod in miraculorum auctoritate constituunt, tamquam nullius subsistentiæ, & mendaciis, ac fabulis, non veris miraculis substructum, convellamus, penitusque amoliamur; id quod in secundo hoc Tractatu, Deo favente, feliciter, ut spero, faciemus.

CAPUT PRIMUM.

Utrum ad certum veræ Religionis argumentum miracula necessario requirantur: & quid proprie sit miraculum in sensu a nobis requisito.

NUlli dubitare fas est, quin potuerit Deus Optimus Maximus, absque ullo miraculorum adminiculo, legem suam hominibus evulgare, veramque Religionem inter eos instituere, institutamque conservare. Poterat quippe eam vim, quam ad persuadendum habent miracula, internorum afflatuum efficacia supplere, ac luce adeo clara intellectum illustrare, ut nullo modo posset de iis, quæ sibi credenda, vel facienda proponerentur, dubitare. Nihilominus magis hominum utilitati congruum, supremæque providentiæ suæ conveniens esse judicavit, si una cum probabilitate eorum, quæ proponebat, miraculorum etiam argumenta conjungeret, ut humanas mentes ad fidem verbis suis adhibendam, & secure iis, quæ præcepisset, obtemperandum, efficacius attraheret. Hinc factum est, ut tam legem Mosaicam, quam Euangelicam plura miracula prævenerint, & subsecuta fuerint, quamdiu leges ipsæ perseverarent, perseveratura. Id Mahumetus ipse in Alcorano sæpissime prædicat, & Mahumetani ultro confitentur. Quamobrem summæ omnino temeritatis, atque impietatis censuram merentur illi, qui miraculorum notam, ac proprium veluti signum, & characterem a vera Religione auferre moliuntur, supervacanea hæc, vel etiam falsa & ficta esse affirmantes: cum ex Sacris Scripturis, atque ex ipsa experientia oppositum omnino teneatur.

Mahumetani hac in re multis ex nostris Novatoribus sapientiores, ac magis pii, in testimonium veræ Religionis hæc miracula exigi ingenue fatentur. Celeberrimus inter eos Doctor ابن سينا *Ebno Sina*, quem nos Avicennam vulgo appellamus, in 42. Metaphysicæ, seu Theologiæ suæ effato, agens de Propheta illo, qui divinas leges mortalibus sit promulgaturus, hæc habet: وافضل هولاء هو المستعد لمرتبة النبوة وهو الذي فى قوات النفسانية خصايص ثلث ذكرناها ويسمع كلام الله تعالي ويري ملايكته وقد تحولت علي صورة يراها وقد بينا كيفية هذا وبينا ان الذي يوحي اليه تتسبح له الملايكة ويحدث في سمعه صوت يسمعه يكون من قبل الله تعالي والملايكة فيسمع من غير ان يكون ذلك كلاما من الناس والحيوان الارض وهذا الموحي اليه ....

... فواجب اذن ان يوجد نبي وواجب ان يكون انسانا وواجب ان يكون له خصوصية ليست لسائر الناس حتي يستشعر الناس فيه امرا لا يوجد لهم فيتميز به عنهم فتكون له المعجزات التي اخبرنا بها : فهذا الانسان اذا وجد يجب ان يسن للناس في امورهم سننا باذن الله تعالى بامره ووحيه وانزال الروح القدس عليه ويكون الاصل الاول فيما سنه تعريفهم ان لهم صانعا واحدا.

Excellentissimus vero horum (hominum) *est ille, qui preparatus est ad gradum prophetiæ: & hic est, qui in virtutibus animæ habet tres peculiaritates, quas commemoravimus; & audit sermonem Dei Altissimi; & videt Angelos ejus mutatos in formam visibilem. Jam vero declaravimus, quomodo hoc fiat; & ostendimus illum, cui fit Divina revelatio, audire cantus Angelorum voce sensibili proveniente a Deo, & Angelis: & audire hanc vocem, licet non sit sermo hominis, aut animalis terrestris. Et hic est ille, cui fit Divina revelatio.* Et paulo post. *Necesse est igitur, ut sit aliquis Propheta, & sit homo, & habeat speciales prærogativas, quas cæteri homines non habeant: itaut agnoscant homines, esse in eo id, quod in ipsis non reperitur, & per hoc distinguatur ab eis; & sint illi miracula, quæ recensuimus. Hic igitur homo, cum repertus fuerit, æquum erit, ut tradat hominibus leges circa res eorum, per voluntatem, & imperium, & revelationem Dei, & per descensum Spiritus Sancti super eum ab eodem Deo. Et erit prima radix in iis, quæ statuet, ut faciat eos agnoscere, ipsos habere unum Creatorem.* Hactenus Ebno Sina, cui consonat alius Doctor nomine احمد ابن ادريس *Ahmed filius Edris*, dum ita scribit contra Judæos. ونقول لليهود حقيقة المعجزات لا تختلف وهذا وجد في حق محمد بن عبد الله كما وجد في حق موسى وان كانت المعجزات لا تفيد النبوة يلزمهم ان لا يعتقدوا نبوة موسى عم . فان كانت يلزمهم اعتقاد نبوة محمد . وانما قلنا انه جاء بالمعجزة لانه جاء بالقران في زمان الفصحاء والبلغاء وسال من جميعهم ان ياتوا بمثله فاعجزهم.

Dicimus autem Judæis: Veritas miraculorum non habet differentiam: & hæc reperta est tam in Mahumeto filio Abdallah, quam in Moyse. Quod si miracula non juvant ad probandam prophetiam (idest veritatem Religionis, quæ a Propheta affertur) *compelluntur Judæi non confiteri prophetiam Moysis, cui sit pax. Si autem juvant, coguntur confiteri prophetiam Mahumeti. Dicimus enim illum fecisse miraculum, cum attulit Alcoranum tempore virorum eloquentissimorum, & facundissimorum. Et cum requisisset ab illis omnibus, ut aliquid simile conscriberent, non potuerunt.*

Fatentur itaque Sapientes Moslemi, ad conciliandam novæ Religioni fidem, exigi miracula, & hæc a Deo fieri vel per se immediate, vel per Prophetam, quem mittit ad eam Religionem fundandam, ad hoc ut homines credant, illamque sequantur. Dictat enim illis ratio, lumenque naturæ, quemadmodum non admittitur Legatus, vel Minister Regis, nisi ostendat literas Regias, ex quibus constet omnibus, ipsum a Principe suo missum fuisse: ita ad hoc ut Prophetæ alicui, qui se a Deo missum fuisse testetur, credi possit; exigendam esse ab eo, tamquam testimoniales literas, ostensionem miraculorum, quæ nullus, nisi Deus, vel per virtutem Dei, facere possit. Quamobrem Christus Dominus Joan. cap. 5. ut Judæos ad sibi credendum compelleret, dixit: *Opera, quæ dedit mihi Pater, ut perficiam ea: ipsa opera, quæ ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me.* Et cap. 10. *Loquor vobis, & non creditis: opera, quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me.* Et paulo post: *Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi: Si autem facio, & si mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoscatis, & credatis, quia Pater in me est, & ego in Patre.* Hæc autem opera erant miracula, quæ faciebat. Et Marci cap. 16. ostendit manifeste, miracula ad novam Religionem fundandam, atque hominibus persuadendam requiri; verbis illis: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo Dæmonia ejicient: linguis loquentur novis: serpentes tollent. &c.* Sed supervacaneum est, rem tam per se manifestam pluribus testimoniis probare, præsertim Mahumetanis, qui de ea minime dubitant; ac propterea persuadere nobis conantur, Prophetam suum Mahumetum plurima, & maxima miracula in testimonium veritatis Religionis illius, quam prædicabat, patrasse. Quod utrum verum sit, non multo post videbimus. Sed prius necesse est, ut quidnam miraculum sit sedulo discutiamus.

Miraculum igitur ex D. Thoma 1 p. q. 105. art. 6. 7. videtur posse definiri: *Quidquid fit extra ordinem consuetum causarum secundarum nobis notarum.* Miraculum vero, ita generatim definitum, in tres præcipue species dividi potest. Aliud enim est naturale, quia non excedit vires naturæ, licet eveniat per causas nobis ignotas. Aliud supernaturale, quod naturam omnem tam humanam, quam Angelicam excedit, & non nisi Deum habere potest auctorem. Aliud denique partim naturale, partim supernaturale, quatenus licet viribus naturæ humanæ, vel Angelicæ fieri possit quoad substantiam; quoad modum tamen, virtute tantummodo divina fieri potest. Ad primam speciem pertinent quæcumque extra communem ordinem naturaliter eveniunt; cujusmodi sunt, saxis, vel sanguine pluere, plures soles in Cœlo apparere; hominem bicipitem, vel cum capite ferino nasci, & alia hujusmodi, quæ monstra potius, quam miracula dici possunt. Ad secundam autem speciem spectant, mortuos suscitare, cæcos illuminare, aliquid novum creare, & alia similia, quæ constat a Deo tantummodo, vel per virtutem ejus effici posse. Tertiæ speciei sunt, febres, aliosque morbos instantanee, vel brevissimo tempore curare: efficere, ut subito pecuniæ, vel cibi alicui appareant; vel ut fons repente scateat, vel unum corpus in aliud subito convertatur, & alia hujus generis. *Hæc scilicet tam Deum, quam Dæmonem, vel etiam hominem habere possunt auctorem, cum hoc tamen discrimine, quod quando fiunt ope divina, verum ac realem sortiuntur effectum: nec quoad modum, ullam habent virtutem, aut vim causæ naturalis; & ad finem tantummodo honestum, utilem, aut necessarium diriguntur. Cum vero mali Dæmonis opera

efficiuntur: vel sunt tantummodo phantastica, & apparentia, neque ullum habent verum, ac realem effectum: vel fiunt per media mere naturalia, applicando nimirum activa passivis, vel transferendo invisibiliter aliquid de loco ad locum: vel alienas species ingerendo, itaut appareat alicui mortuus, qui vere est vivus; vel asinus, qui est homo: vel amplissimum palatium, quod est vile tugurium, aut nemus. Hæc vero semper ad finem pravum diriguntur, quem etiam plerumque sortiuntur. Talia erant illa, quæ olim per inanium deorum simulacra Dæmones ostentabant: a variis morbis, seu ab aliquibus infortuniis homines liberando: beneficia quædam petentibus præstando, & alia hujusmodi efficiendo, quæ spiritualis saltem naturæ non superant facultatem. Hac ratione Pharaonis Magi virgas in colubros, aquas in sanguinem, pulverem in ranas convertebant, vel certe convertere videbantur. Idem de divinationibus, ac præsagiis rerum futurarum, vel occultarum, vel absentium sentiendum est. Hæc enim vel casu, vel per solas conjecturas, vel per scientiam ex malis Geniis acceptam fieri censendum est. Hujus etiam generis ea sunt, quæ Christus Dominus Matthæi cap. 24. a falsis Prophetis, Christisque mendacibus ostentanda esse prædixit illis verbis: *Surgent enim pseudochristi, & pseudoprophetæ, & dabunt signa magna, & prodigia*. Et quæ S. Paulus præmonet ab Antichristo patranda esse, dum scribit in Epistola 2. ad Thessal. cap. 2. *Cujus est adventus secundum operationem Satanæ in omni virtute, & signis, & prodigiis mendacibus*. Et quæ S. Joannes Apocal. cap. 13. testatur se vidisse fieri a duabus illis bestiis, quæ eumdem Antichristum, & seductorem aliquem alium insignem illius socium prænotabant: de quarum prima hæc habet: *Et dedit illi Draco* (nempe Diabolus) *virtutem suam, & potestatem magnam: & vidi unum de capitibus suis quasi occisum in mortem: & plaga mortis ejus curata est: & admirata est universa terra post bestiam*. De secunda vero ait: *Et potestatem prioris bestiæ omnem faciebat; & fecit signa magna, ut etiam ignem faceret de Cælo descendere in terram in conspectu hominum. Et seduxit habitatores in terra propter signa, quæ data sunt illi facere*. Et paulo post; *Et datum est illi, ut daret spiritum imagini bestiæ, & ut loquatur imago bestiæ*. Neque vero mirum videri debet, si illud ipsum, quod divina virtute factum, miraculum verum censendum est, si Dæmonis opera fiat, licet ejusdem sit realitatis, miraculum verum dici non possit. Dæmon siquidem in operando naturales sibi vires non excedit, quamvis hæ humanis sint longe superiores; neque agere potest, nisi per media naturalia. Deus vero hæc eadem, atque alia majora, vel per se, vel per servos suos operatur absque ullo medio naturali, & absque ullius artis adminiculo, sola voluntate, & imperio. Quod si aliquando Viri Sancti ad miracula patranda aliquo medio, vel instrumento utantur, ut signo Crucis, aqua lustrali, Sacris Imaginibus, & aliis hujusmodi; hæc tamen nullam habent naturalem vim, aut proportionem ad illa opera producenda: sed Deus solus ad eorum positionem, imperio suo miracula producit. Quod si quis objiciat, etiam Magos, Ariolos, & Præstigiatores multa admiranda efficere, utendo verbis, & rebus, in quibus nulla agnoscitur vis physica ad ea producenda: respondemus, esse nihilominus certum, hæc eadem a Dæmone per media naturaliter proportionata, sibique cognita, licet nobis ignota, produci; vel esse tantummodo figmenta, inania spectra, & ludibria ad homines facilius decipiendos. Jam vero in veris miraculis a falsis dignoscendis, attendenda est causa efficiens, modus, media, finis, & res ipsa. Siquidem vera miracula cum semper, & solum sint a Deo, non nisi ab hominibus Deo gratis, vel saltem nonnisi in nomine, & virtute ejus; iisque mediis, quæ ipsemet præscripsit, vel probavit, fieri possunt: Præterea vera miracula nunquam ob pravum finem, exempli causa, ad confirmanda falsa dogmata, patrari possunt: Nam si hoc esset, Deus testimonio suo mendacia, erroresque comprobaret, quod est impossibile. Quamobrem si in aliqua Religione ad ejusdem confirmationem vera miracula fieri videamus; ex necessitate tenebimur credere, illam Religionem veram esse, & a Deo institutam.

Ex dictis, brevius, & ad capacitatem Mahumetanorum, in duas classes miracula dividi poterunt: in miracula quoad substantiam, & modum, & in miracula quoad modum tantum. Quæ sunt primi generis, a Deo tantum, vel per ejus virtutem fieri possunt: ut mortuos ad vitam revocare: aliquid novum ex nihilo creare: cæcis visum restituere, &c. Hæc nunquam a Dæmone, nisi phantastice, & apparenter fieri possunt. Miracula secundi generis, quoad modum, nullo modo a Dæmone fieri possunt; licet quoad substantiam tantum, illius vires non excedant. Jam vero præmonuimus, quomodo dignoscendum sit, utrum hujusmodi miracula sint a Deo, an vero a Dæmone.

Porro si quis circa hanc miraculorum materiam plenius instrui cupiat, legat commentaria Eminentissimi, ac Sapientissimi Cardinalis Laurentii Brancati de Lauræa in tertium librum Sententiarum Joannis Duns Scoti, tom. 4. disp. 20. ubi doctissime, ac perfectissime illam pertractat.

His fundamentis præjectis, in quibus tam Christianos, quam etiam Moslemos convenire necesse est, sicut revera conveniunt: superest, ut & Christianæ Religionis, & Mahumeticæ Sectæ miracula discutiamus, & præsertim ea, quæ utriusque Religionis, seu Sectæ Fundatores ad legem suam confirmandam edidere.

CAPUT SECUNDUM.

De miraculis, quæ Christus Dominus effecit in Evangelica lege publicanda, suaque Religione instituenda.

NOn erit hic nobis admodum laborandum, cum adversarios ipsos valde amicos habeamus: quippe etiam plusquam ab illis exigimus, nobis benigne concedunt. Fatentur ultro, Christum Dominum plurima miracula virtute Divina, & per consequens non falsa, aut ficta, sed vera, & realia patrasse. Id vero inter religionis, fideique suæ certissima dogmata reponunt. Nimirum Alcoranus ita docet. Hujus testimonia cum suis glossis primum; deinde aliorum Sapientium Moslemorum recensebimus.

Alcoranus igitur Sura tertia آل عمران, *de familia Amran*: cum admirandam Christi ex Maria Virgine per Angelum Gabrielem internuncium conceptionem exposuisset: eumdem Christum ita Judæos alloquentem inducit:

انّي قد جئتكم بآية من ربّكم انّي اخلق لكم من

من الطين كهيئة الطير فانفخ فيه فيكون طيرا
باذن الله وابرئ الاكمه والابرص واحيي الموتي باذن
الله وانبئكم بما تاكلون وما تدخرون في بيوتكم
ان في ذلك لاية لكم ان كنتم مومنين،

Ego jam veni ad vos, cum miraculo a Domino vestro: nam ego creabo vobis ex luto veluti figuram avis, & insufflabo in eam, & evadet avis per voluntatem Dei. Et sanabo cæcum a nativitate, & leprosum; & vivificabo mortuos per voluntatem Dei. Et divinabo vobis, quid manducetis, & quid recondatis in domibus vestris. Certe in hoc erit vobis miraculum, si estis credentes. Et Sura 5. المايدة *de Mensa*, versu 93. introducit Deum hæc ipsa confirmantem, & ita cum Christo, post raptum ejus in Cœlum, loquentem: يا عيسي ابن مريم اذكر نعمتي
عليك وعلي والدتك اذ ايدتك بروح القدس تكلم
الناس في المهد وكهلا واذ علمتك الكتاب
والحكمة والتورية والانجيل واذ تخلق من الطين
كهيئة الطير باذني فتنفخ فيها فيكون طيرا باذني
وتبري الاكمه والابرص باذني واذ تخرج الموتي واذ
كففت بني اسراييل عنك اذ جيتهم بالبينات فقال
الذين كفروا منهم ان هذا الا سحر مبين . *O Jesu fili Mariæ, recordare beneficiorum meorum erga te, & erga Genitricem tuam: cum roboravi te Spiritu Sancto, ut alloquereris homines infans incunabulis, & senex: & cum docui te Scripturam, & Sapientiam, & Pentateuchum, & Euangelium: & cum creasti ex luto quasi figuram volucris per concessionem meam; & insufflasti in eam, & euasit volucris per concessionem meam: & sanasti cæcum a nativitate, & leprosum per concessionem meam: & resuscitasti mortuos per concessionem meam. Et cum defendi te a filiis Israel, quando venisti ad eos cum miraculis evidentibus: & dixerunt infideles ex illis: Hæc non est nisi magia manifesta*. Paulo post refert in eadem Sura, celeberrimum inter Mahumetanos miraculum Mensæ, quam, petentibus Apostolis, Christus a Deo obtinuit, atque e Cœlo descendere fecit. In qua narratione, non dubito, Mahumetum ad ultimam Christi Cœnam, in qua Divinissimum Eucharistiæ Sacramentum instituit, alludere voluisse: ex iis, quæ a Christianis audiebat, neque intelligebat, chimeram quodammodo componens in hæc verba: اذ قال الحواريون يا عيسي ابن مريم
هل يستطيع ربك ان ينزل علينا مايدة من السما،
قال اتقوا الله ان كنتم مومنين قالوا نريد ان ناكل
منها وتطمين قلوبنا ونعلم ان قد صدقتنا ونكون
عليها من الشاهدين. قال عيسي ابن مريم اللهم ربنا
انزل علينا مايدة من السما تكون لنا عيدا لاولنا
ولاخرنا واية منك وارزقنا وانت خير الرازقين قال الله
اني منزلها عليكم فمن يكفر بعد منكم فاني
اعذبه عذابا لا اعذبه احدا من العالمين

Cum dixissent Apostoli: O Jesu fili Mariæ, num poterit Dominus tuus facere, ut descendat super nos Mensa de Cœlo? Respondit ille: Timete Deum, si estis fideles. Dixerunt Apostoli: Cupimus comedere ex ea, & quietem securam acquirere cordibus nostris, & cognoscere te esse veracem, & esse testes, & participes illius. Dixit Jesus filius Mariæ: O Deus Domine noster, descendere fac super nos Mensam de Cœlo, quæ sit nobis ad diem festum, primo nostrum, & novissimo nostrum, & signum a te: & tribue nobis alimentum: quippe tu Optimus es alentium. Respondit Deus: Equidem descendere faciam illam super vos: sed qui postea infidelis, & ingratus fuerit ex vobis, puniam illum pœna tali, qua nullam unquam creaturam puniturus sim. Incredibile dictu est, quam multas ineptias in hujus loci explicatione Moslemi contingant. Fortasse in Alcorani refutatione eas referam. Unicam hic Gelaleddini producam. Ita igitur ille:
نزلت الملايكة بها من السما عليها سبعة ارغفة
وسبعة احوات فاكلوا منها حتي شبعوا. قاله ابن
عباس. وفي حديث انزلت المايدة من السما خبزا
ولحما فامروا ان لا يخونوا ولا يدخروا لغد فخانوا
وادخروا ورفعوا فمسخوا قردة وخنازير

Attulerunt igitur Angeli Mensam illam e Cœlo; eratque super eam septem placentæ, & septem pisces: comederuntque ex illis, donec saturati sunt. Refert hoc Ebn-Abbas. Et in quadam relatione sic dicitur: Descendit Mensa e Cœlo cum pane, & carne; & præceptum est illis, ne quid ex ea fraudarent, neque reponerent in crastinum. Sed reposuerunt, secumque asportaverunt: propterea mutati sunt in simias, & porcos. Multa simul congerit, & veluti ægri somnium confingit, & confundit: nempe institutionem Eucharistiæ: miraculum septem panum, ac piscium: & id quod evenit circa manna in deserto. Ita consueverunt Mahumetani Chronologi in narrationibus suis delirare.

In Sura 17. مريم, *de Maria*, ver. 17. & seq. rursum admirabilem Christi conceptionem enarrat: & innuit miracula quædam, quæ in partu ejusdem evenisse affirmant Interpretes: nimirum, quod fons in eodem loco subito eruperit: quod palma quædam iamdiu arefacta repente revixerit, simulque fructus maturos protulerit: & quod Christus infans ad tuendum matris honorem, quem Judæi calumniose contaminare conabantur, clare locutus fuerit.

Constat igitur ex Alcorani, ejusque Interpretum testimonio, Christum multa ac vera miracula fecisse, quæ non nisi per divinam potentiam fieri poterant, ad legem religionemque suam confirmandam. Neque multum refert, quod aliqua ex his apocrypha sint, nec ab Euangelistis narrentur, nec a Christianis recipiantur. Quæ enim certa, & vera referuntur, satis nobis sunt ad nostrum intentum. Reliquis vero utimur tantummodo, ut dicitur, ad hominem, contra adversarios, qui illa certa ac vera esse existimant.

Porro miracula, quæ Christo tribuunt Mahumetani, plurima sunt: pleraque tamen fabulam, aut figmentum redolent. Hauserunt illa, ut puto, ex apocryphis Hæreticorum, ac Schismaticorum libris. Sed cum ipsi pro veris, ac legitimis habeant, nihil nos prohibet, quin etiam ipsorum armis contra eos pugnemus. Hic nonnulla, prout in Arabum celebriorum libris reperi, recensebo.

Insi-

Insignis Doctor ابو العباس احمد بن محمد الثعلبي : *Abul-Abbas Ahmed filius Mohammed Thelabiensis*, in expositione Suræ 3. آل عمران *De familia Amran*, hæc habet : قال وهب ومما اجتمع علي عيسي من المرضي في اليوم الواحد خمسون الف . من اطاق منهم ابلغه ومن لم يطق مشي اليه عيسي وانما كان يداويهم بالدعا علي شرط الايمان

Dixit Vaheb: ex iis ægrotis, qui convenerunt ad Jesum, in una die fuerunt quinquaginta millia. Illi, qui potuerunt, perrexerunt ad eum. Qui vero non potuerunt, ad hos ipse se transtulit. Curabat autem eos oratione, cum pacto, ut crederent. Idem Auctor affirmat ibidem, Christum quatuor mortuos suscitasse : nempe Lazarum quatriduanum, qui jam computruerat : filium Viduæ Naim : filiam Archisynagogi (licet per errorem vocet eam filiam Publicani) & Sem filium Noe, de quo ita scribit: دعا عيسى باسم الاعظم فخرج سام من قبره وقد شاب نصف راسه فقال قد قامت القيامة قال لا ولكني دعوتك باسم الله الاعظم قال ولم يكونوا يشيبون في ذلك الزمان : كان سام بن نوح قد عاش خمسماية سنة وهو شاب . ثم قال له مت قال بشرط ان يعيذني الله من سكرات الموت.

Invocavit Jesus nomen Dei Maximum (intelligit, ut puto, nomen tetragrammaton יְהֹוָה per quod etiam Rabbini in Thalmud asserunt, Christum miracula patrasse). *Ille vero* (idest Sem) *surrexit e suo monumento : jamque medietas capitis ejus canitiem induerat : & dixit : An advenit jam dies Resurrectionis ? cui respondit Jesus: Nequaquam: sed ego vocavi te in nomine Dei Maximo. Eo autem tempore homines non incanescebant ; & quidem Sem filius Noe jam vixerat quingentos annos, & ipse incanuerat. Deinde dixit ei Jesus: Morere. Respondit Sem : Moriar: sed cum pacto, ut liberet me Deus ab angustiis mortis.* Quod vero una die quinquaginta millia morbosorum precibus curaverit, confirmat Gelaleddinus, & alii cum eo.

Auctor apud Moslemos celebris السدي *Alsaddius*, exponens hunc eumdem locum, refert, Judæos conclusisse filios suos adolescentes in quadam domo, ne cum Jesu ipsis coævo familiarius versarentur, quem falso magum existimabant, quia videbant ab eo miracula fieri. *Interim* (inquit Auctor) جاء عيسي يطلبهم قالوا ليسوا ههنا قال فما في البيت قالوا خنازير قال عيسي كذلك يكون ففتحوا البيت فاذا هم خنازير

Venit Jesus quærens eos. Dictumque fuit illi : Non sunt hic. At ille : quisnam, inquit, est in hac domo? responderunt ei : Porci. Tunc dit Jesus : Ita sit. Cumque demum aperuissent, ecce illi apparuerunt porci.

Idem Auctor exponens versum quinquagesimum ejusdem Suræ, scribit : Christum ad preces Matris convertisse aquam, quæ erat in ollis, in carnem : aquam vero, quæ erat in lagenis, in vinum, ut inopis cujusdam necessitati subveniret : & prætereà ad vitam revocasse adolescentem quemdam filium Regis extinctum. Alludit fortasse in primo miraculo ad id, quod legimus factum in nuptiis Chanæ Galileæ Joan. 1.

Auctor nomine مصعب *Masaab*, allegatus a Thelabiensi, hoc aliud refert miraculum : الحواريون اثنا عشر رجلا اتبعوه فان جاعوا قالوا يا روح الله جعنا فيضرب الارض فيخرج لكل انسان رغيفان فاذا عطشوا ضرب الارض فيخرج الماء فيشربون

Apostoli, qui erant duodecim viri, & sequebantur eum, (nempe Jesum) *cum esurirent, dixerunt ei : O Spiritus Dei, esurimus. Ille vero percussit terram, & exierunt inde singulis eorum dua placenta. Cum vero sitirent, percussit terram, & emanavit aqua, & biberunt.*

Sed quidquid sit de his miraculis, quę Mahumetani Christo tribuunt, & quorum pleraque commentitia censeri possunt : nos certissima, & verissima ex quatuor Euangelistis habemus, quæ ne Mahumetani quidem negant, vel negare possunt. Superfluum vero est hic ea referre, cum sint universis notissima, vel saltem possint ab omnibus in ipsis Euangeliis legi.

CAPUT TERTIUM.

Utrum Mahumetus aliquod miraculum ad Sectam suam comprobandam effecerit.

Constat jam in sententia tam nostra, quam Mahumetanorum, Christum Dominum plura, & vera patrasse miracula ad legis suæ, & Religionis, quam fundabat, confirmationem : itaut a nullo dubitari possit, utramque veram esse, & a Deo traditam. Superest nunc, ut videamus, utrum Mahumetus miraculo aliquo vero Alcoranum, ac Sectam suam confirmaverit, itaut dubium esse non possit, verum illum fuisse Prophetam, & veræ, rectæque Religionis Fundatorem.

Communis nostrorum sententia est, quantum videre potui, nulla illum fecisse miracula : cum ipse in Alcorano suo ingenue fateatur, se nullum miraculum facere potuisse, neque ad signa, & prodigia patranda, sed ad homines commonendos, & ad Religionem suam, ubi verba non prodessent, vi & armis ingerendam, se a Deo missum fuisse protestetur. Moslemi nihilominus hoc negant : imo ex Alcorano ipso non pauca illi prodigiosa ac mira vendicare conantur. Controversiam decidat Alcoranus ipse, & huic liti tandem finem imponat.

Sura tertia de familia Amram, v. 182. Judæi causam afferentes, cur in Mahumetum credere recusarent, dixerunt : ان الله عهد الينا الا نؤمن لرسول حتي يأتينا بقربان تأكله النار : *Pepigit Deus nobiscum fœdus, ne crederemus ulli Legato, donec offerret coram nobis Sacrificium, quod ignis absumeret.* Fingitur autem hic Deus dixisse Mahumeto : قل قد جاءكم رسل من قبلي بالبينات وبالذي قلتم فلم قتلتموهم ان كنتم صادقين . فان كذبوك

فقد

فقد كذب رسل من قبلك جاوا بالبينات والزبر والكتاب المنير *Responde eis: Jam venerunt ad vos Legati ante me cum demonstrationibus* (explicat Glossa Gelalis بالمعجزات, *cum miraculis*) *& cum eo quod vos requiritis*, (nempe Sacrificio) *& quare occidistis eos, si estis veraces? Quod si te mendacii insimulant: mendaces etiam appellati sunt Legati missi ante te, qui venerunt cum demonstrationibus* (idest miraculis) *& codicibus* (Gelal. كصحف ابراهيم *velut codice Abrahæ*), *& libro illuminante* (Gelal. هو التوراة والانجيل, *hic liber est Pentateuchus, & Evangelium.*)

Hinc patet, Judæos exigere a Mahumeto miraculum aliquod in testimonium legis suæ, & speciatim descensum ignis e cœlo supra Sacrificium, quod Deo offerret. Quamvis falsum sit, hujusmodi conditionem fuisse a Deo Judæis positam in Pentateucho, ne crederent ulli Legato, seu Prophetæ, nisi Sacrificium igne cœlesti absumendum offerret. Et multo magis falsum est, quod addit idem Interpres: وعهد الى بني اسرائيل ذلك الا في المسيح ومحمد: *& pepigit hoc Deus cum filiis Israel, excipiendo Christum, & Mahumetum*, ob eam scilicet causam, quia neuter tale Sacrificium erat oblaturus. Atqui illud Mahumeti gloriam turpissime fœdat, quod Miraculum aliquod Judæis postulantibus nullum ostendere potuerit; frigidissima sese excusatione communiens, quod scilicet etiam si præcedentes Prophetæ prodigia patrassent, eos tamen tamquam falsos ac mendaces ipsi interfecissent. Quo aperte fatetur, sese miracula nulla facere, quia inutilia prorsus, & otiosa forent. Quod si propterea mendax haberetur, id patienter ipsi sustinendum præcipitur; quod iidem illi, qui tot signis inclaruerant, mendaces, & impostores proclamati fuissent.

Sura 6. الانعام *de Pecoribus* v. 7. Cum postulassent Meccani a Mahumeto miraculum, per quod Deus demitteret illi e Cœlo librum, ipsis videntibus (quemadmodum scribit Alhasan relatus a Jahia filio Salam) quia scilicet jactabat, sibi occulte per Gabrielem Alcorani sententias a Deo revelari; fingitur Deus ipse ita Mahumeto blandiri: ولو نزلنا عليك كتابا في قرطاس فلمسوه بايديهم لقال الذين كفروا ان هذا الا سحر مبين. وقالوا لولا انزل عليه ملك ولو انزلنا ملكا لقضي الامر ثم لا ينظرون ولقد استهزئ برسل من قبلك فحاق بالذين سخروا منهم ما كانوا به يستهزءون *Et si demitteremus ad te librum aliquem scriptum in charta, & tangerent etiam illum manibus suis: certe dicerent ii, qui nollent credere: Hoc non est, nisi præstigium manifestum. Et dixerunt: si non descenderit ad eum Angelus, non credemus ei. Si Angelum ad te mitteremus, jam decisum esset negotium* (idest, jam actum esset de illis) *nec ultra expectarentur ad pœnitentiam. Et jam quidem irrisi fuerunt Prophetæ missi ante te: sed irrisores justam pœnam subierunt irrisionis suæ.* Vides hic etiam frivolas impostoris causationes, cur miracula, quæ ab eo Meccani exigebant, non efficeret; quia scilicet etiam si librum e cœlo Deus ad eum demisisset; eumque manibus suis contrectantes, non phantasticum, sed verum esse comprobassent: attamen præstigium, & incantamentum proclamassent. Si vero Angelum, quod etiam petebant, e cœlo delabi fecisset, actum de illis omnibus penitus foret; & pœnitentia eorum rejecta, omnino periissent. Postremo, si ex eo quod signa ab illis requisita non ostendisset, tamquam nebulo, & impostor fuisset irrisus, ac repulsus, id sibi æquo animo ferendum exemplo præcedentium Prophetarum: irrisores tamen non impunes abituros.

Eadem Sura vers. 33. Cum multi a Mahumeti discipulatu averterentur, eo quod miraculum nullum spectandum exhiberet, inducit Deum hæc sibi dicentem: وان كان كبر عليك اعراضهم فان استطعت ان تبتغي سربا في الارض او سلما في السماء فتاتيهم باية ولو شاء الله لجمعهم على الهدى فلا تكونن من الجاهلين. *Quod si gravis tibi ac molesta aversio eorum, si potes reperire foveam* (ad penetrandum) *in terram; aut scalam* (ad ascendendum) *in cœlum, & sic ostendere eis miraculum: si voluerit Deus, sane congregabit eos ad rectam viam. Ne ergo sis ex ignorantibus.* Explicat Gelaleddinus. وان كان عظم عليك اعراضهم عن الاسلام بحرصك عليهم فان استطعت ان تبتغي سربا في الارض او سلما مصعدا الى السماء فتاتيهم باية مما اقترحوا فافعل المعنى انك لا تستطيع ذلك فاصبر حتى يحكم الله فلا تكونن من الجاهلين بذلك: *Si gravis tibi fuerit aversio eorum a Religione, quam prædicas eis cum omni tua sedulitate, & industria: si potes tibi efficere foveam ad penetrandum in viscera terræ, aut scalam ad ascendendum in cœlum, & inde ostendendum miraculum, quod postulant, fac sane. Sensus est: Certe tu hoc nequaquam poteris. Patienter igitur sustine, donec judicet Deus; & ne sis ex ignorantibus hoc.* Vides ut hic etiam sese a miraculis patrandis callide eximat.

Ibidem versu 35. Cum Meccani protestarentur, se nolle in Mahumetum credere, nisi viderent aliquod ab eo miraculum fieri, dicentes more solito لولا نزل عليه اية من ربه. *Nisi demissum fuerit super eum aliquod signum miraculosum a Domino suo*; videlicet, nequaquam credemus illi (Cupiebant autem, ut ait Gelal. aliquod miraculum كالناقة والعصا والمائدة: *Sicut Camelam* prodigiosam Prophetæ Saleh: *& Virgam Moysi: & Mensam Christi*) Fingitur Deus ita Mahumeto dixisse: قل ان الله قادر على ان ينزل اية ولكن اكثرهم لا يعلمون: *Responde illis: Utiq; Deus potest demittere signum miraculosum: sed plerique eorum nesciunt*: scilicet, non Mahumeti, sed Dei esse facere hæc miracula. Bellum sane, ac lepidum effugium.

Sura decima يونس *Jonas*: v. 20. idem fere habetur: ibi enim sic legimus: ويقولون لولا انزل عليه اية من ربه فقل انما الغيب لله فانتظروا اني معكم من المنتظرين,

Et

Et dicunt Meccani: Non credemus ei, nisi descenderit super eum aliquod signum a Domino suo. Tu porro responde eis: Certe Arcanum est Dei (idest miracula pendent ex arcanis Dei judiciis.) *Vos ergo expectate, ego sane vobiscum expectabo*: nimirum flagellum Dei super vos (quemadmodum explicant Gelal. & Jahias): vel potius miraculum aliquod a Deo. Atqui interim miraculum nullum ipse faciebat.

Sura 13. الرعد *Tonitru*; v. 8. eadem contra illum occinentibus Meccanis, nempe se eum ut impostorem ac nebulonem habituros, nisi ea, quæ prædicabat, miraculo aliquo confirmaret: fingitur Deus sic eum alloqui: انما انت منذر ولكل قوم هاد : *Certe tu es Commonitor: & unicuique genti fuit Director*. Explicat Gelal. وليس عليك اتيان الايات : *Et non est partium tuarum facere miracula*. Eodem modo Jahias ولست ممن يأتيهم باية في شي : *Et non es talis, qui debeas facere pro eis miraculum ulla in re*. Quia scilicet unaquæque gens habuit proprium ac peculiarem Prophetam: & alia directa est per miracula, alia sine miraculis per solam prædicationem. Atqui nulla gens ad novam Religionem a Deo vocata est per sola verba, sine miraculis; ut constat ex sacris literis.

Ibidem v. 28. Infidelibus ab eo miracula requirentibus, fingit hæc sibi a Deo revelari: قل ان الله يضل من يشاء ويهدي اليه من اناب : *Responde illis: Certe Deus errare facit quem vult; & dirigit ad se eum, qui pœnitens sese ad ipsum converterit*. Quibus verbis manifeste ostendit, supervacanea esse miracula ad inducendam fidem, vel ad retrahendum aliquem ab infidelitate: quia Deus dirigit ad fidem quem vult: & deviare facit ab ea quem vult pro libito suo. Misera prorsus excusatio!

Ibidem v. 34. legimus dixisse Meccanos: ولو ان قرانا سيرت به الجبال او قطعت به الارض او كلم به الموتي بل لله الامر جميعا افلم ييأس الذين امنوا ان لو يشاء الله لهدي الناس جميعا. *Quod si esset aliquis Alcoranus, cujus virtute ambularent montes, aut scinderetur terra, aut loqui fierent mortui* (subaudi, certe crederemus illi). *Sed hæc res pertinet omnino ad Deum. An ignorant ii, qui crediderunt, quod si voluerit Deus, diriget ad fidem homines universos?* Addit Gelal. فلا يؤمن الا من شاء, *itaque non credet nisi is, quem ille voluerit*. Et addit, hæc postrema verba revelata fuisse لما اراد الصحابة اظهار ما اقترحوا طمعا في ايمانهم الا الايمان من غير اية, *cum vellent Socii Mahumeti ostensionem miraculi, quod petierant, ad corroborationem fidei ipsorum. Sed fides est sine miraculis*. Idest, non sunt miracula necessaria ad fidem. Exponit etiam idem Interpres, qua occasione revelata fuerint prima verba Mahumeto, dicens: نزل لما قالوا له ان كنت نبيا فسير جبال مكة او اجعل لنا فيها انهارا او عيونا لنغرس ونزرع وابعث لنا اباءنا الموتي يكلمونا. *Revelata sunt hæc verba, quando dixerunt illi: Si tu es Propheta, transfer montes Meccæ, & educ nobis ibi flumina, & fontes, ut plantemus, & seramus; & resuscita nobis patres nostros mortuos, ut alloquantur nos*. Idem fere habet Jahias filius Salam, & Mohammed filius Abd-Allah filii Abu-Zamanin, qui allegant auctoritatem Cottadæ in hæc verba: ذكر لنا ان قريشا قالت للنبي ان سرك ان نتبعك فسير لنا جبال تهامة وزد لنا في حرمنا حتي نتخذ قطائع نحترث فيها او احيي فلانا وفلانا لناس ماتوا في الجاهلية فانزل الله هذه الاية يقول لو فعل بقرآن غير قرآنكم فعل بقرآنكم: *Accepimus Corasinos dixisse Prophetæ Mahumeto* (erant hi ipsius contribules): *Si placet tibi, ut sequamur te, transfer nobis montes Meccæ, & dilata nobis spatia in locis nostris sacris, ut possimus ibi sulcos facere, & arare ad serendum: vel resuscita nobis talem, & talem, & talem, homines jam mortuos in statu idololatriæ. Demisitque Deus hunc versiculum, quasi diceret: Si in aliquo alio Alcorano præter vestrum fecisset Deus hoc, faceret etiam in Alcorano vestro*. Ita expedit se Veterator a faciendis miraculis, quæ Meccani cives, & Sectatores ejus exigebant: quia scilicet hæc miracula forent inutilia: fides quippe est donum Dei, qui sine miraculis tribuit gratiam credendi cui voluerit. Quod si ita est, cur Mahumetani Doctores adeo laborant ac desudant, ut Prophetam suum miracula patrasse demonstrent?

Ibidem v. 37. fingit hæc sibi a Deo per Gabrielem enunciari: ولقد ارسلنا رسلا من قبلك وجعلنا لهم ازواجا وذرية وما كان لرسول ان ياتي باية الا باذن الله : *Et jam quidem misimus Legatos antequam mitteremus te: & dedimus illis uxores, & filios. Et non est Legati facere aliquod miraculum, nisi id concedat Deus*. Judæi namque (ut asserunt hic Gelal. & Jahias) exprobrabant Mahumeto, quod esset nimis fœminis addictus, atque excessivum uxorum gregem aleret, ac miraculum nullum ostenderet in legis, quam prædicabat, comprobationem: & ideo falso assumere sibi titulum Prophetæ. Ipse vero purgat se quoad primam partem, præcedentium Prophetarum exemplo, qui plures habuerunt uxores, & liberos. Quoad secundam vero; miracula opus Dei esse affirmat, neque ea posse a Prophetis fieri, nisi volente Deo.

Sura 16. النحل *Apis*, v. 44. fingit hæc sibi a Deo dici per Gabrielem وما ارسلنا من قبلك الا رجالا نوحي اليهم فاسألوا اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون بالبينات والزبر وانزلنا اليك الذكر لتبين للناس ما نزل اليهم ولعلهم يتفكرون. *Et non misimus ante te nisi homines, quibus revelabamus. Interrogate porro familiam Commonitionis* (Gelal. العلماء بالتوراة والانجيل, *peritos in Pentateucho, & Evangelio*) *si vos ignoratis* (Gel. فانهم يعلمونه : *ipsi enim sciunt hoc*) *cum Demonstrationibus, & Libris: Et demisimus*

mus super te Commonitionem (Jahias, & Gelal. القرآن *Alcoranum*) *ut declarares hominibus id, quod demissum est ad illos : & ut ipsi recogitent.* Jam superius vidimus, nomine البينات *Demonstrationum* intelligi, juxta expositionem Gelalis, المعجزات *miracula*: quamvis hoc loco exponat, الحجج الواضحة *probationes claras* : quod est æquivalens : nulla enim probatio clarior dari potest, quam miraculum. At vero الذكر, *Commonitionem*, vult esse Alcoranum. Quamobrem Prophetam suum ab aliis distinguit, quod illi cum miraculis, & libris, hic vero tantum cum libro Alcorani, sine miraculis missus fuerit.

Sura 17. الاسرى *Iter nocturnum*. v. 60. Inducitur Deus ita cum Mahumeto loquens : وما منعنا ان نرسل بالايات الا ان كذب بها الاولون واتينا ثمود الناقة مبصرة فظلموا بها وما نرسل بالايات الا تخويفا .

Neque retinuit nos, ne mitteremus (te) cum miraculis : nisi quia illa tamquam falsa negaverunt Primi. Nam dedimus Themudæis camelam aspectu mirabilem, & male tractaverunt eam. Neque mittimus aliquem cum miraculis, nisi ad terrorem : idest, ad terrendos infideles, ut credant ; ut explicat Gelal. qui ita glossat totam hanc sententiam ; وما منعنا ان نرسلك بالايات التي اقترحها اهل مكة الا ان كذب بها الاولون لما ارسلناها فاهلكناهم ولو ارسلناها الى هولاء لكذبوا بها واستحقوا الاهلاك وقد حكمنا بامهالهم لاتمام امر محمد .

Et non retinuit nos, ne mitteremus te cum miraculis, quæ petierunt Meccani, nisi quia tamquam falsa rejecerunt ea Priores, ad quos misimus ea : & propterea perdidimus illos. Quod si misissemus ea ad hos, certe tamquam falsa negavissent ea; & propterea meruissent perditionem. Ideo decrevimus patienter tolerare eos, ut Mahumetus possit perficere negotium suum. Eadem habet Jahias filius Salam. Nescio quid clarius afferri possit ad probandum, Mahumetum nulla miracula fecisse, cum fingatur Deus ipse asserere, se non facere miracula per illum, quantumvis Meccani ea postularent, quia nihil illis collatura erant, nisi perniciem & interitum ob eorum obstinationem.

Sura 10. يونس *Jonas*, v. 99. ut ostendat, miracula inutilia esse ad suscipiendam religionem, & propterea se ea non facere (in quo & sibi, & suis Doctoribus contradicit, & plurimum favet nostris Novatoribus) introducit Deum, seu Gabrielem ita se alloquentem : ولو شاء ربك لآمن من في الارض كلهم جميعا افانت تكره الناس حتي يكونوا مومنين وما كان لنفس ان تومن الا باذن الله ويجعل الرجس علي الذين لا يعقلون : قل انظروا ماذا في السماوات والارض وما تغني الايات والنذر علي قوم لا يومنون .

Quod si voluisset Dominus tuus, certe credidissent omnes, qui sunt in terra universim. An ergo tu facies, ut homines inviti fidem suscipiant? Non est sane in potestate hominis ut credat, nisi Deus id concedat. Et ponet abominationem super eos, qui non intelligunt. Dic: Respicite id, quod est in cælo, & in terra : nihil proderunt miracula & commonitores hominibus, qui non credunt. Itaque concludit hic Jahias : انما يومن من يريد الله ان يومن : *Profecto ille credet, quem voluerit Deus, ut credat*: Nec proderunt quidquam miracula omnia sive quæ in cælo, sive quæ in terra fieri possint, ad hoc ut quis credat, nisi Deus voluerit.

Sura 4. النساء *Mulieres*, v. 152. Petebant Judæi a Mahumeto, ut descendere faceret librum de cælo, quandoquidem de revelatione Alcorani, clam sibi a Deo facta, ita gloriabatur. At ille statim divinum oraculum de hac re sibi factum ita illis obtrudit : يسالك اهل الكتاب ان تنزل عليهم كتابا من السماء فقد سالوا موسى اكبر من ذلك فقالوا ارنا الله جهرة فاخذتهم الصاعقة بظلمهم ثم اتخذوا العجل من بعد ما جاءتهم البينات . *Postulabunt a te Scripturales* (i. Judæi) *ut descendere facias super eos librum de cælo. Jam porro postulaverunt a Moyse aliquid majus hoc, dicentes : Ostende nobis Deum manifeste. Propterea invasit eos, ac sustulit flamma cælestis ob iniquitatem ipsorum. Deinde fabricaverunt Vitulum, postquam viderunt miracula manifesta.* Sic enim interpretatur hic Gelal. البينات *Demonstrationes*, nempe المعجزات, *miracula*. Hoc autem idem est, ac si diceret : Non mirum est, si hoc a te tam impudenter petant Judæi, qui impudentius majora a Moyse petiere. Verum etiamsi id, quod postulant, præstares : attamen nihil ad eos convertendos, vel ad meliorem frugem reducendos prodesset, cum etiam post tot miracula Moysis a se visa, Deo rejecto, Vitulum aureum per summam impietatem adoraverint. Interim vero sese his ratiunculis adeo frivolis eximit a miraculis patrandis.

Sura 6. الانعام *Pecora*, v. 109. ita scribit de Meccanis Idololatris : واقسموا بالله جهد ايمانهم لئن جاءتهم اية ليومنن بها قل انما الايات عند الله وما يشعركم انها اذا جاءت لا يومنون ونقلب افئدتهم وابصارهم كما لم يومنوا به اول مرة ونذرهم في طغيانهم يعمهون : ولو اننا نزلنا اليهم الملائكة وكلمهم الموتي وحشرنا عليهم كل شي قبلا ما كانوا ليومنوا الا ان يشاء الله ولكن اكثرهم يجهلون . *Et juraverunt Deo sanctissimo juramento, quod, si factum fuisset coram eis miraculum, certissime credidissent in illud. Dic illis: Certe miracula sunt apud Deum* (i. facit illa quando vult, ut exponit Gelal:), *& non sinit vos intelligere. Sane cum hæc facta fuerint, non credent : & invertimus corda eorum, & oculos eorum* (nempe a veritate, itaut non credant, ut exponit Gelal.) *juxta illud in quod non crediderunt prima vice. Et finimus eos in errore suo, ut commorentur in eo. Et quamvis*

vis descendere faceremus Angelos ad eos, & alloquerentur eos mortui, & congregaremus ad eos omnem rem turmatim: non tamen crederent, nisi vellet Deus: sed plerique eorum ignorant. Notanda hic obiter sunt ea verba: *juxta id, quod non crediderunt prima vice*: videtur enim supponi, prius Mahumetum fecisse aliquod miraculum, nec tamen Meccanos credidisse: quamobrem explicat Gelal. لي بما انزل من الايات: *idest, in id quod demissum fuit signorum.* Sed jam vidimus nomen آية *Signum*, accipi sæpius non pro miraculo, sed pro aliquo versiculo Alcorani: quamobrem non potest ex Gelale convinci, Mahumetum antea aliquod miraculum fecisse. Jahias exponit: كما لم يومنوا قبل ان يجيئهم العذاب: *quemadmodum non crediderunt, antequam superveniret eis pœna.* Sed planum est hic اول مرة *prima vice*; idem esse ac الاولون, *Primi*, seu *Priores*, juxta id, quod sæpe dicitur in Alcorano. Quamobrem neque ex Alcorano, neque ex Interpretibus ejus haberi potest hic, Mahumetum miraculum ullum fecisse. Præterea verba illa: *Et quamvis descendere faceremus ad eos Angelos, & alloquerentur eos mortui*; notat Alhasim, & ex eo Jahias, revelata fuisse:

حين قالوا ابعث لنا موتي نسلم أحق ماتقول ام باطل ولقولهم لولا انزل علينا الملائكة ولقولهم تاتي بالله والملائكة قبيلا بقول او فعلنا هذا بهم حتي يروه عيانا ما كانوا ليومنوا الا ان شاء الله.

quando dixerunt illi: Resuscita nobis mortuos, & simus Moslemi, sive vera prædices, sive falsa. Et quando dixerunt: Nisi descendere facias ad nos Angelos. Et quando dixerunt: Aut fac venire Deum, & Angelos turmatim. Dixit Deus: Si fecerimus cum eis hoc, itaut videant illud oculatim, non tamen credent, nisi voluerit Deus.

Et v. 120. pergit crambem recoquens: واذا جاءتهم اية قالوا لن نومن حتي نوتي مثل ما اوتي رسل الله: الله اعلم حيث يجعل رسالته *Et cum venerit ad eos aliquod Signum, dicent: Nullo modo credemus, donec concedatur nobis id quod concessum fuit Legatis Dei. Deus optime novit ubi collocare debeat legationem suam.* Quorum verborum hæc est sententia: Cum audirent Meccani legi sibi aliquod signum, seu periocham Alcorani a Mahumeto, affirmabant, se nullo modo credituros, nisi efficeret cum eis id, quod factum fuerat ab aliis Prophetis, & Legatis Dei. Sed respondebat Mahumetus, Deum optime nosse quid per quemque Prophetam, seu Legatum operari deberet. Explicatio tamen Gelalis est hujusmodi: Etiamsi viderent aliquod miraculum, dicerent: Nequaquam credemus, donec concedatur etiam nobis donum legationis, & revelationis. Sed Deus id nequaquam faceret, eo quod ipsi essent his indigni.

Sura 17. الاسرى *Iter nocturnum*, v. 93. hæc habentur de iisdem Meccanis: وقالوا لن نومن لك حتي تفجر لنا من الارض ينبوعا او تكون لك جنة من نخيل وعنب فتفجر الانهار خلالها تفجيرا او تسقط السماء كما زعمت علينا كسفا او تاتي بالله والملائكة قبيلا او يكون لك بيت من زخرف او ترقي في السماء ولا نومن لرقيك حتي تنزل علينا كتابا نقروه: قل سبحان ربي هل كنت الا بشرا رسولا: *Et dixerunt* (Meccani Mahumeto): *Nullo modo credemus tibi, donec erumpere facias nobis e terra fontem: aut sit tibi hortus consitus palmis, & vitibus, in cujus medio emanare facias flumina largiter: aut cadere facias super nos cœlum in frusta, sicut tibi arrogasti: aut facias nos videre Deum, & Angelos patenter: aut sit tibi domus ex auro: aut admota scala ascendas in cœlum. Neque tamen ullo modo credemus te illuc ascendisse, nisi descendere facias super nos librum, quem legamus. Responde: Laus sit Domino meo: numquid ego sum nisi homo, Legatus?* En quam breviter a tam multis, tamque ingentibus postulatis sese expediat. Respondet nimirum, se non esse nisi hominem missum a Deo: nec posse nisi quæ hominis sunt propria præstare. Et nihilominus, ut apparet ex verbis Meccanorum, ipse se jactaverat, posse vel omnia, vel aliqua ex his miraculis patrare.

Sura 7. الاعراف *Alaraph*: v. 194. introducit Deum hæc sibi dicentem: واذا لم تاتيهم باية قالوا لولا اجتبيتها قل انما اتبع ما يوحي الي من ربي: *Et nisi feceris coram eis signum* (vel nisi veneris ad eos cum signo) *dicent, nisi effeceris illud per tuam virtutem*, non credemus. *Responde: Ego sane sequor id, quod inspiratur mihi a Domino meo.* Explicat Gelal. وليس لي ان اتي من عند نفسي بشي: *Et non est in mea potestate, ut faciam ex mea virtute aliquid.* Hic etiam miraculorum potestatem hactenus negatam sibi fuisse demonstrat. Quod vero Meccani postulent a Mahumeto, ut faciat miracula per propriam virtutem, ea ratio est, quia Mahumetus excusabat se a patrandis miraculis, quia hæc fieri non poterant, nisi per virtutem, & concessionem Dei.

Sura 21. الانبيا *Prophetæ*: v. 5. loquens de iisdem Meccanis hæc habet: بل قالوا اضغاث احلام بل افتريه بل هو شاعر فلياتنا باية كما ارسل الاولون ما امنت قبلهم من قرية اهلكنها افهم يومنون: *Atqui dixerunt nonnulli*: Alcoranus hic *est congeries confusa somniorum: imo mendaciter confinxit illum: imo ipse est poeta. Faciat porro coram nobis aliquod miraculum, sicut fecerunt priores, qui missi sunt. Non credidit ante eos ulla ex urbibus, quas destruximus; an ergo credent isti?* Hæc postrema verba Deo tribuuntur, ac si diceret (inquit Jahias): *Si gentes illæ, cum mendacii insimularent Prophetas suos, & peterent ab eis miracula; quamvis eadem miracula viderent; non tamen crediderunt, ac propterea perdidit eas Deus: an credent isti, si viderint miracula? nimirum, nequaquam credent, etiamsi viderint illa.* Hic manifestam reddit rationem Mahumetus, cur miracula nulla faceret.

Sura 2. البقرة *Vacca*: v. 118. ita legimus: وقالوا الذين لا يعلمون لولا يكلمنا الله او تاتينا

اية : كذلك قال الذين من قبلهم مثل قولهم تشابهت قلوبهم قد بينا الايات لقوم يوقنون انا ارسلناك بالحق بشيرا ونذيرا ولا تسأل عن اصحاب الجحيم. *Et dixerunt ii, qui nesciunt* (nempe Ethnici Arabes): *Nisi alloquutus fuerit nos Deus, aut venerit ad nos aliquod signum*, non credemus Mahumeto. *Ita loquebantur ii, qui fuerunt ante eos, sicut hi loquuntur. Similia facta sunt inter se corda eorum. Jam declaravimus signa* (vel manifeste ostendimus miracula) *iis, qui firmiter credebant: Nos sane misimus te cum veritate, annunciantem fausta, & infausta comminantem: & non reddes rationem pro sociis Inferni*. Putat Jahias, verbis illis: قد بينا الايات *jam declaravimus signa*, vel, *jam manifestavimus miracula*, innui miracula jam facta a Mahumeto: ita enim scribit: قال محمد يعني الايات التي اتي بها محمد صلى الله عليه نحو انشقاق القمر وغير ذلك من اياته: *Dixit Mohammed* (est quidam expositor Alcorani) *Significantur hic miracula, quæ fecit Propheta Mahumetus; veluti scissionem Lunæ, & alia ejus miracula*. Sed fallitur hic Auctor: constat enim ex dictis, non esse hic sermonem de miraculis Mahumeti, sed de iis, quæ Prophetæ præcedentes effecerunt. Id vero magis confirmatur ex verbis Alcorani, quibus asseritur, hæc miracula facta fuisse, seu manifestata iis, qui firma fide credebant. At Mahumetus sæpius asserit, se non facere miracula, quia Meccani non credebant, neque erant credituri. Huc accedit, scissionem illam Lunæ non modo non inclinasse Meccanos ad credendum in Mahumetum, sed potius eos magis alienasse ab illo: quippe qui scissionem illam præstigium magicum existimarent. Verum de hujusmodi miraculo paulo post disseremus.

Sura 20. طه *Tah*: v. 134. conquerentibus Meccanis, quod Mahumetus miracula nulla faceret, ac propterea protestantibus, se nolle credere in eum: ita fingitur Deus respondere; اولم تاتهم بينة ما في الصحف الاولى: *An non venit ad eos demonstratio, id nimirum, quod est in voluminibus primis?* Explicant hæc verba Mohammed, & Jahia; يعني ايات ما في الصحف الاولى التوراة والانجيل: *Significantur per hæc miracula, quæ sunt in voluminibus primis Pentateuchi, & Evangelii*. Ac si diceret: Non est quod exigatis miracula a Mahumeto, cum illa habeatis jam facta in Pentateucho, & Evangelio. Si illis non creditis, neque hujus miraculis credetis. Ex quo manifestum est, quando in Alcorano fit mentio de aliquibus miraculis præcedentibus, non intelligi de miraculis Mahumeti, sed de iis, quæ fecit Moyses, aliique Prophetæ præcedentes.

Sura 19. العنكبوت *Aranea*: v. 50. ad eandem querelam Meccanorum ita respondere jubetur Mahumetus: قل انما الايات عند الله وانما انا نذير مبين: *Responde: Miracula certe sunt in potestate Dei: ego vero non sum nisi Prædicator manifestus*. Postulabant illi miraculum aliquod (inquit Gelal.) كناقة صالح وعصى موسى ومائدة عيسى *quod esset simile Camelæ Saleh, & Virgæ Moysi, & Mensæ Jesu*. Atqui ex officina Mahumeti non miracula, sed verba tantum, & quisquiliæ efferebantur.

Sura 28. القصص *Narratio*: vers. 48. ita legimus: فلما جاءهم الحق من عندنا قالوا لولا اوتي مثل ما اوتي موسى اولم يكفروا بما اوتي موسى من قبل قالوا سحران تظاهرا قالوا انا بكل كافرون: *Cumque venisset ad eos a nobis Veritas* (idest Mahumetus cum Alcorano, glossat Gelal.) *dixerunt: Non credemus illi, nisi fecerit miracula, qualia fecit Moyses. An non negaverunt id, quod concessum fuit facere Moysi antea? Dixerunt: Duo præstigia apparuerunt*, vel, *sese invicem adjuverunt* (alii legunt ساحران, *duo præstigiatores*) *nos totum abnegamus*. Hæc ultima verba dicuntur a Meccanis, qui juxta glossam Gelalis, per duo præstigia intelligebant Pentateuchum, & Alcoranum: per duos vero Præstigiatores, Moysem, & Mahumetum.

Placuit tot testimonia ex Alcorano ipso congerere, ut evidentius appareret, nullum unquam a Mahumeto miraculum factum fuisse: rationes enim in illis adductæ id absolute convincunt. Hæ autem sunt; Prima, quia fides est liberum donum Dei, neque miracula quidquam conducunt ad id, quod dependet a libera ac liberali voluntate Dei. Secunda, quia jampridem Prophetæ, qui præcesserant, & præsertim Moyses, & Christus, satis multa miracula fecerant, quæ Meccanis, cæterisque infidelibus ad credendum sufficere debebant. Tertia, quia si aliquod signum ipse fecisset, id non solum absque ulla prorsus utilitate, sed cum magna etiam ipsorum pernicie fuisset; quod præteritarum gentium exemplis identidem probat. Quarta, quia ipse missus fuerat a Deo, non ut miracula faceret, sed tantum ut esset بشير ونذير, idest, ut exponunt Interpretes, *ut annunciaret fidelibus Paradisi felicitatem; infidelibus vero Gehennæ supplicia comminaretur*. Postremo, quia potestas miraculorum est tantum penes Deum: & ab eo conceditur, non omnibus Prophetis, sed tantum quibus ipsi allubuerit. Hæ omnes rationes, quamvis per se frivolæ nulliusque momenti, abunde tamen probant, Mahumetum nullum unquam miraculum fecisse. Quod si revera aliquod fecisset; cum toties Meccani protestarentur, se nunquam in eum credituros, nisi signum aliquod fieri ab ipso viderent: respondisset certe, se jam plura, vel aliqua admiranda coram eis patrasse, quæ sufficere possent illis ad credendum. At nihil tale unquam legimus illum respondisse.

Et nihilominus proferunt Doctores Moslemi ex eodem Alcorano non pauca, quæ oppositum videntur ostendere.

Primo enim Sura 2. البقرة *Vacca*; v. 98. ita fingitur Deus alloqui Mahumetum: ولقد انزلنا اليك ايات بينات وما يكفر بها الا الفاسقون. *Et jam quidem demisimus ad te signa manifesta: & non negabunt ea, nisi prævaricantes*. Ubi ita notat Gelaledin. رد لقول ابن صوريا للنبي ما جيتنا بشي: *Respondetur his verbis ad illud quod dicebat Ebno-Suria Mahumeto: Non venisti ad nos cum re ulla*: idest, nullum nobis miraculum ostendisti. Erat autem Ebno-Suria Magister Judæorum:

Secundo. Sura 37. الصافات *Ordinatrices*, v. 12. fingi-

Impostor, hæc sibi dici a Gabriele, vel a Deo de suis concivibus Meccanis: بل عجبت ويسخرون واذا ذكروا لا يذكرون واذا راوا اية يستسخرون وقالوا ان هذا الا سحر مبين Atqui tu admiraris, & ipsi irrident: & cum admonentur, non corriguntur: & cum viderint aliquod signum, illudent, & dicent: Hoc non est, nisi præstigium manifestum. Accipit hic Gelal. signum, pro miraculo; كانشقاق القمر, qualis fuit scissio Lunæ, inquit ille.

Tertio. Sura 54. القمر Luna, v. 1. ita legimus اقتربت الساعة وانشق القمر وان يروا اية يعرضوا ويقولوا سحر مستمر: Appropinquavit Hora, & scissa est Luna: si viderint aliquod signum, tergiversabuntur, ac dicent: Incantatio valida. Hic innuitur miraculum quoddam factum, a Mahumeto in Luna, de quo infra fusius disseremus.

Quarto. Sura 3. آل عمران Familia Amran, v. 11. Ita fingitur Deus alloqui Mahumetanos: قد كان لكم اية في فئتين التقتا فئة تقاتل في سبيل الله واخرى كافرة يرونهم مثليهم راي العين والله يويد بنصره من يشاء ان في ذلك لعبرة لاولي الابصار Jam fuit vobis signum in duobus exercitibus, qui occurrerunt sibi. Unus pugnabat pro Religione Dei: alter autem erat infidelis. Videbant eos duplo majores numero, quam essent ipsi, visione oculi. Deus autem corroborat auxilio suo quem vult. Certe in hoc fuit res admiranda præditis visu. De hoc miraculo frequens fit mentio in Alcorano, & in libris Mahumetanorum: & nos de eo infra loquemur.

Quinto. Sura 48. الفتح Apertio, seu Victoria v. 30. refertur somnium, seu visio quædam Mahumeti, quæ facto verificata fuit, his verbis: لقد صدق الله رسوله الرويا بالحق لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله امنين محلقين روسكم ومقصرين لا تخافون فعلم ما لم تعلموا فجعل من دون ذلك فتحا قريبا Jam quidem Deus verificavit Legato suo visionem cum veritate. Certe ingrediemini in Templum Meccanum, & volente Deo, securi, abrasis capitibus, & accisis comis. Non timebitis: novit quippe Deus, quod vos nescitis: & concedet præter hæc victoriam propinquam.

Sunt & alia non pauca in Alcorano vaticinia, & miracula facta, vel ficta a Mahumeto, seu Mahumetanis, de quibus suo loco dicendum erit. Respondeamus nunc ad ea, quæ jam supra recensuimus.

Ad primum igitur locum, ubi dicitur Mahumeto, Et jam quidem misimus ad te signa manifesta: respondetur Gelaleddino, nullo modo per hæc verba convinci, Mahumetum miraculum aliquod fecisse: nam, ut jam notavimus, vox Arabica اية Ajaten, idest Signum, est ambigua; & in Alcorano, & apud Mahumetanos plerumque accipitur pro aliquo versiculo ipsius Alcorani. Et in capite uniuscujusque Suræ ponitur numerus versuum ejus sub nomine ايات signorum. Legitimus igitur prædictorum verborum sensus est non de veris miraculis, quæ, ut vidimus, semper ab eo frustra Arabes expetivere, sed de versiculis Alcorani.

Ad secundum locum eodem modo respondetur: irridebant enim Meccani Mahumetum, non quia miraculum ullum faceret; sed quia recitabat illis, vel ostendebat scriptum in papyro versum aliquem Alcorani, asserens, illum sibi a Deo revelatum fuisse, & præsertim quando in illo proponebatur resurrectio mortuorum. Quamobrem immediate subdunt Meccani: أئذا متنا وكنا ترابا وعظاما أئنا لمبعوثون او اباؤنا الاولون An vero postquam mortui fuerimus, & in pulverem atque ossa redacti, suscitandi sumus nos, & patres nostri priores? Sunt autem frequentissimæ in Alcorano hujuscemodi de mortuorum resurrectione periodi; quam Meccani, non secus ac olim Athenienses, irridebant, & præstigium existimabant. Id ita esse confirmant Mohammed, & Jahia, duo celebres Alcorani expositores, qui hæc eadem verba, واذا راوا اية: Et cum viderint aliquod signum, glossant واذا تليت عليهم اية: Et cum legeris illis aliquem Alcorani versiculum. Eodem modo tam duo isti interpretes, quam Gelaleddinus exponunt v. quartum Suræ sextæ الانعام Pecora: وما تاتيهم من اية من ايات ربهم الا كانوا عنها معرضين: Neque afferes eis signum aliquod ex signis Domini ipsorum, nisi longe recedant ab eo. Gelal. من اية من ايات ربهم اي القران. Signum aliquod ex signis Domini ipsorum: id est versiculum e versiculis Alcorani. Mohammed, & Jahias: باية من ايات ربهم يعني القران: Signum aliquod e Signis Domini ipsorum: significat Alcoranum; idest signa, seu versus Alcorani. Quare miror, prædictos duos Interpretes exponentes verba superius relata Suræ secundæ, vers. decimo octavo: Jam manifestavimus signa iis, qui firmiter credunt, velle per ea indicari miracula facta a Mahumeto, veluti scissionem Lunæ. Neque refert, quod dicatur اذا راوا cum viderint: non autem اذا سمعوا cum audierint; cum sermo sit de periodis Alcorani. Nam in Arabico idiomate verbum راى Vidit non secus ac in Hebraico ראה, applicatur tam visui, quam auditui. Neque de hoc ullum est dubium inter utriusque linguæ peritos.

Ad tertium locum, nempe: Appropinquavit hora, & scissa est Luna: & si viderint aliquod signum, longe recedent, ac dicent: Præstigium validum: eodem prorsus modo respondetur. Nam sensus horum verborum est: Appropinquavit dies Judicii (qui etiam in Evangelio Joan. c. 5. Hora appellatur) in quo scindetur Luna. Et si Meccani audierint Mahumetum aliquid hujusmodi legere ex Suris Alcorani, in quo frequentissima est de Judicii die commemoratio, statim dicent: hoc est præstigium validum: seu, ut alii vertunt, perpetuum, & perseverans: quia scilicet semper eamdem cantilenam canebat. Id vero de miraculis dicere non poterant, quia hæc assidue ab eo exigebant, numquam vero obtinebant.

Sed videamus, utrum ex Alcorano miraculum aliquod erui possit, quod revera Mahumetus patraverit.

CAPUT QUARTUM.

Discutiuntur Mahumeti miracula ex Alcorano a Moslemis producta.

INcredibile dictu est, quam vehementer se torqueant, ac distorqueant Doctores Moslemi in explicandis Mahumeti miraculis ex Alcorano, quamvis toties, ut vidimus, se non ad miracula facienda, sed tantum ad prædicandum missum fuisse affirmaverit. Videlicet, dum Prophetæ suo miracula violenter adstruunt, vel illum, vel se ipsos mendacii manifesti condemnant.

Auctor inter Mahumetanos insignis Abu-Mohammed Mostapha Gennabiensis affirmat; in Alcorano contineri facta a Mahumeto ستين الف اية *sexaginta millia signa*, seu miracula. Hic Thraso fortasse singula Alcorani verba pro miraculis enumeravit. Nam illius periodi, quas Doctores Moslemi signa appellant, quia ea tamquam miracula admirantur, duo, vel tria millia, ut puto, non excedunt.

Aliquanto modestius sensit Ahmed filius Abdolhalim, dum enumeratis Pseudoprophetæ sui miraculis, subdit: وهذا غير الايات والبراهين المستفادة بالقران فان تلك قد تحررتها طوايف من المسلمين ذكروا من انواعها وصفاتها ما هو مبسوط في غير هذا الموضع حتى بينوا ان ما في القران من الايات يزيد على عشرات الالوف من الايات. *Et hæc, præter signa, & argumenta demonstrativa accepta ex Alcorano: nam ista jam collecta sunt a diversis nationibus Moslemorum, qui eorum species, & qualitates commemoraverunt; quæ fusius scribentur in alio loco: ita ut planum fecerint, miracula, quæ sunt in Alcorano, aliquot millium decades excedere.* Verum hoc quoque Thrasonice: Sed hic idem Auctor in illis recensendis satis parcum se ostendit: credo, quia eorum penuria laborabat. Quotcumque vero, & quæcumque illa sint, ex hoc ipso nebulone videamus.

Primum miraculum desumitur ex Sura 105. الفيل *Elephantes*: in qua inducitur Deus ita loqui cum Mahumeto: الم تر كيف فعل ربك باصحاب الفيل الم يجعل كيدهم في تضليل: وارسل عليهم طيرا ابابيل: ترميهم بحجارة من سجيل: فجعلهم كعصف ماكول. *An non audisti, quomodo se gesserit Dominus tuus cum ductoribus Elephantium? An non convertit astum eorum in errorem? & misit contra eos aves turmatim volantes, quæ jaciebant contra eos lapides ex argilla cocta: & reddidit eos velut herbam depastam?* Obscure indicatur his verbis historia quædam seu fabula, quam refert hic Gelaleddinus in hunc modum: ابرهة ملك اليمن وحبشة بنا بصنعا كنيسة ليصرف اليها الحاج عن مكة فاحدث رجل من كنانة ولطخ قبلتها احتقارا بها فحلف ابرهة ليهدمن الكعبة فجاء مكة بجيشه على افيال مقدمها محمود فحين توجهوا لهدم الكعبة ارسل الله عليهم ما قصه في قوله كل واحد منهم رمي بحجرها فيه اسمه وهو اكبر من العدسة واصغر من الحمصة يخرق البيضة والرجل والفيل ويصل الى الارض وكان هذا عام مولد النبي صلعم. *Abraha Rex Arabiæ felicis, & Æthiopiæ, ædificavit in Sanaa Ecclesiam, ut diverteret ad eam concursum peregrinorum a Delubro Meccano. Vir autem quidam ex Canana, exonerato ventre, stercore inquinavit anteriorem partem ejusdem Ecclesiæ in contemptum ejus. Quamobrem juravit Abraha se demoliturum Delubrum Meccanum; venitque Meccam cum exercitu super Elephantes,* (inter quos qui Regem vehebat, Mahmud vocabatur.) *Cumque tenderent ad destruendum Delubrum, misit Deus super eos volucres, quæ, ut dicitur in Alcorano, lapillis illos percussere. Unusquisque autem eorum percussus est lapillo, in quo scriptum erat nomen ipsius: & hic erat major lente, & minor cicere: & comburebat galeas, & viros, & Elephantes, & postea decidebat in terram. Accidit autem hoc eo anno, quo natus est Mahumetus.* Addit Ismael filius Aly. *Cum Abraha Elephantem, cui insidebat, Meccam versus impelleret, ille se in terram projiciens obdormiebat. Cum vero in aliam partem adigeret, statim surgebat, celeriterque incedebat.* Illas autem volucres, scribit, venisse e regione Maris, fuisseque innumerabiles, ac similes hirundinibus; & unamquamque gestasse tres lapides, in rostro scilicet, & in duobus pedibus. Cumque plerique occisi fuissent, Deum misisse torrentem, qui cadavera asportavit in mare: Abraham vero percussum fugisse, & defluentibus membris, in Sanaa interiisse.

Fabulam hanc esse, vel id totum ex malorum Dæmonum opera contigisse, non est dubitandum. Primum persuadet id, quod de camelo illo Regis, de volucribus, de lapillis nomine percussorum signatis, & aliis hujusmodi nugis refertur. Solemne autem est Scriptoribus Arabibus, hujusmodi portenta confingere. Secundum autem persuadetur, quia, ut fatetur etiam Ahmed filius Abdolhalim in sua apologia: كان جيران البيت مشركين يعبدون الاوثان ودين النصارى خير من دينهم: *Erant cultores Delubri Meccani Idololatræ adorantes simulacra: Religio vero Christianorum melior erat religione eorum:* Quia scilicet tunc Religio Christiana erat vera, etiam in sententia Mahumetanorum. Impium ergo est credere, Deum tam insigni miraculo se propugnatorem ostendisse idololatriæ, & superstitionis Meccanæ contra religionem Christianam, ac veram, quam Abraha Rex Christianus tuebatur: pugnasset enim quodammodo Deus contra seipsum. Dicendum est igitur, si verum sit id, quod narrant hic Moslemi; mali Dæmonis opera ad superstitioni suæ fidem conciliandam contigisse. Neque vero tunc primum hujusmodi ludibriis mortales decipere Dæmones tentavere. Sexcenta sunt diabolicæ hujus fraudis exempla a Scriptoribus tam Græcis, quam Latinis relata, quæ omnia conficta fuisse, impossibile prorsus videtur. Unicum producere hic mihi satis erit, quod superius descripto simillimum est: & a Cicerone lib. 1. de Divinatione his verbis narratur: *Objiciuntur etiam sæpe formæ, quæ reapse nullæ sunt, speciem autem offerunt: quod contigisse Brenno dicitur, ejusque Gallicis copiis, cum Fano Apollinis Delphici nefarium bellum intulisset. Tunc*

enim

enim ferunt ex Oraculo hæc fatam esse Pythiam: Ego providebo rem istam, & albæ Virgines. Ex quo factum, ut & viderentur virgines ferre arma contra; & nive Gallorum obrueretur exercitus. Addit Valer. Maximus l. 1. c. 2. *Brennus Gallorum Dux Delphis Apollinis Templum ingressus, Dei voluntate in se manus vertit.* Annon simillimum est hoc factum illi, quod contigit in ductoribus Elephantium, eorumque Rege Abraha.

Verum, sit hæc historia; sit fabula; sit præstigium: quid attinet ad Mahumetum, ejusque miracula? Quia (inquit Auctor) contigit eo anno, quo natus est Mahumetus? Ridiculum caput! Quasi vero quicquid miri contigit anno, quo Mahumetus natus est, debeat illius miraculum censeri. At enim (instat Ahmed) Templum illud Meccanum Deus tutari voluit, non propter idola, quæ in eo colebantur, sed quia ædificatum fuerat ab Abraham, & Mahumetus cultum in eo divinum, simulacris effractis, restituturus erat. Sed hoc est divinare. Neque credi potest Deum, qui Hierosolymitanum Templum idololatriæ labe fœdatum, a Chaldæis destrui sivit; licet a Davide, & Salomone constructum fuisset, & postea instauratum, a Christo invisendum foret: Meccanum Delubrum, quamvis ab Abraham extructum (licet hoc falsum sit) & a Mahumeto purgandum, tanto miraculo servare voluisse, cum esset idololatriæ, & impietatis Asylum; præsertim cum tam insigni clade eorum, qui veram Religionem profitebantur; & injuriam Ecclesiæ Deo dicatæ factam vindicare conabantur. Jam igitur effluxit, & evanuit primum Mahumeti miraculum ex Alcorano petitum.

Secundum ex Alcorano miraculum desumitur ex Sura 72. الجن *Genii*, in qua ita legimus v. 1. Mahumetum loquentem: اوحي الي انه استمع نفر من الجن فقالوا انا سمعنا قرانا عجبا يهدي الي الرشد فامنا به ولن نشرك بربنا احدا: *Revelatum fuit mihi, cœtum quemdam Geniorum, cum attente audisset* lectionem Alcorani, *dixisse: Nos quidem audivimus lectionem mirabilem Libri, qui dirigit ad rectam institutionem. Credidimus igitur in eum: & posthac nullum deum colemus præter Dominum nostrum.* Deinde v. 8. ita loquuntur iidem Genii: وانا لمسنا السماء فوجدناها ملئت حرسا شديدا وشهبا وانا كنا نقعد منها مقاعد للسمع فمن يستمع الان يجد له شهابا رصدا. *Et nos quid tentavimus propius accedere ad cœlum; sed invenimus illud undique munitum custodia terribili, & flammis scintillantibus, & nos sane antea sedebamus in parte ejus in sedibus ad audiendum: nunc vero qui tentaverit accedere ad audiendum, inveniet sibi flammas appositas ad custodiam.* Duplex hic habemus miraculum. Primum est, conversio Geniorum ad cultum unius Dei ab idololatria ob auditam lectionem Alcorani. Secundum, depulsio eorumdem Geniorum post adventum Mahumeti, per jactum flammarum, ab orbibus Cœlestibus, in quibus assidebant ad divinas revelationes per Angelorum ministerium delatas, furtivis auribus captandas. De hoc secundo satis diximus in prima parte. De primo autem nunc pauca dicenda.

Sciendum est autem tam Hebræos, quam Arabes ex Hebræorum disciplina, certo credere, esse quoddam genus creaturarum intellectualium, medium inter Angelos, & homines, quibus nonnulla cum hominibus, nonnulla vero cum Angelis communia sunt: جن seu جنة hos Arabes appellant; quæ vox latinæ *Genii*, sono prorsus respondet. Nos Dæmones, seu Spiritus familiares communiter vocamus. De his ita Buxtorphius in suo Lexico Chaldaico in radice שד, ex Talmud in Beresith Rabba, sect. 39. *Sex proprietates dicuntur de Dæmonibus. In tribus similes sunt Angelis: & in tribus assimilantur hominibus. Habent alas sicut Angeli: & volant ab una extremitate Mundi ad alteram sicut Angeli: & sciunt futura sicut Angeli. Edunt, & bibunt sicut homines: gignunt, & multiplicantur sicut homines; & moriuntur sicut homines.* Præterea, non sine summa impietate & amentia tradunt Hebræi, hujusmodi Dæmones, seu Genios ab Adam genitos fuisse eorum annorum spatio, quo ob peccatum suum vixit in anathemate, & veluti excommunicatus a Deo, nimirum per centum, ac triginta annos. Ita habemus in Thalmud: *Dixit R. Jeremias filius Eleazari: Omnibus istis annis, quibus fuit Adam in anathemate, genuit Spiritus, & Dæmones, & spectra nocturna.* Ubi addit R. Salomon; spiritus illos, seu Dæmones generatos fuisse ex fluxu seminis nocturni eo toto tempore, quo Adam excommunicatus, & ab uxore separatus fuit. Alii tamen videntur sentire, etiam ante Adam plures ex his Dæmonibus fuisse. Nam in Beresith Rabba sect. 20. & 24. legimus: *Dixit R. Simon: Omnibus centum, ac triginta annis, quibus separata fuit Heva ab Adam, spiritus masculi concubuerunt cum ea, & ipsa pariebat illorum opera. Et spiritus fœminæ succubuerunt Adamo, & pariebant ex illo.* Nihil vel magis obscœnum, vel magis impium poterat excogitari.

Arabes tamen volunt, Genios non ab Adam, & Heva: sed ab ابليس *Eblifo*, vel *Diabolo*, genitos fuisse. Hinc Gelaleddinus in expositione Suræ 18. الكهف *Spelunca*: الجن قيل هم نوع من الملايكة وابليس ابو الجن فله ذرية ذكرت معه والملايكة لا ذرية لهم. *Genii dicuntur esse species Angelorum. Eblis autem est pater Geniorum, & habet sobolem, quæ est masculini generis, sicut ille. Angeli autem non habent sobolem.* Volunt autem, *Eblis*, seu *Diabolum*, fuisse Angelum; sed a Deo damnatum, eo quod Adamum adorare noluerit. Nihilominus Abulhosein Ahmed filius Phares filii Zachariæ, ex communi Sapientium Moslemorum assensu, supponit alios etiam Genios fuisse immediate creatos a Deo una cum Diabolo: ita enim scribit: وان الله تعالى اسكن ظهر الارض الذرع من خلقها الجن قبل ادم وجعلهم من مارج من نار وابليس فيهم فنهاهم الله ان يسفكوا الدم البهائم ويظهروا المعصية فسفكوا وعدا بعضهم علي بعض ذلما راهم ابليس لا يغفلون عن ذلك سال الله ان يرفعه الي السماء فصار مع الملايكة يعبد الله اشد عبادة وارسل الله الي الجن وهم حزب ابليس قبيلة فطردهم الي البحر وقتلوا من شاء الله منهم وجعل الله ابليس علي سماء الدنيا خازنا فوقع في صدره كبر: *& quidem Deus excelsus fecit habitare super terram, postquam illam creasset, Genios, priusquam Adam, crea-*

creavitque eos ex purissimo igne ; & Eblis inter eos. Et prohibuit illis Deus, ne effunderent sanguinem bestiarum, neve essent sibi inobedientes. Sed effuderunt illum : & exercuerunt inter seipsos injuriam, & hostilitatem. Cum autem vidisset Eblis eos ab hoc non desistere, rogavit Deum, ut sublevaret se in cœlum: fuitque ibi cum Angelis, & studiosissime cultu Deum venerabatur. Misit autem Deus contra Genios, qui fuerant socii Eblis, gentem quamdam, quæ detrusit eos in mare ; & occidit ex eis quosquot voluit Deus. Posuitque Deus Eblis super cœlum Lunæ custodem. Sed incidit in pectus ejus superbia.

Placuit hæc ex Hebræis, ac Mahumetanis referre, ut intelligat Lector, quo fundamento finxerit Mahumetus, Genios, seu Dæmones, audita Alcorani sui lectione, ab idololatria ad unius Dei cultum, & ad sectam suam conversos fuisse : quia scilicet hi non secus ac homines, libero pollent arbitrio ad bene, vel male operandum ; ad peccandum, & ad pœnitendum, ac resipiscendum. Verum cum ex Sacris literis tam veteris, quam novi Testamenti nihil de hujusmodi Geniis habeamus, manifeste patet, hæc omnia figmenta esse, & mendacia. Nullibi enim reperimus in Sacris Scripturis, aliam præter Angelos, & homines, intellectualem creaturam a Deo conditam fuisse. Certum etiam est, ex Angelis quosdam beatos esse, cœloque addictos : quosdam e cœlo dejectos, & æternis cruciatibus in Gehenna damnatos ; qui communiter Dæmones, Satanæ, vel Diaboli appellantur : licet revera caput, seu Princeps eorum vulgo Diabolus, & Satanas per antonomasiam nuncupetur. Tam autem ex Angelis bonis, quam ex malis plures in terris, aliisque elementis commorantur. Ex his, malos eos esse credimus, qui homines obsident, vel domos, aliave loca infestant, & multimodis ludibriis miseros mortales vexant, & decipiunt. Hos omnes Sacræ literæ iisdem nominibus indiscriminatim, *Satanæ, Dæmonis, Diaboli, Spiritus immundi, Spiritus nequam, Angeli mali*, vel aliis hujusmodi consueverunt appellare. Veteres Ethnici, ut dixi, *Genios* vocavere, nomine Arabico consimili. Neque Hebræi, neque Arabes possunt ullam legitimam hujusmodi Geniorum, quales ipsi fingunt, originem ostendere, nisi eam ex cerebro suo velint eruere.

Tertium Mahumeti ex Alcorano miraculum, apud Moslemos celeberrimum, & apud Christianos etiam non ignotum, est quod Lunam in duas partes diffiderit.

Causam dederunt commento verba Suræ 54. القمر *Lunæ* ; اقتربت الساعة وانشق القمر وان يروا اية يعرضوا ويقولوا سحر مستمر : *Appropinquavit hora, & scissa est Luna : & si viderint signum aliquod, longe recedent, ac dicent : Præstigium perseverans.* Hac de re audiendus est Ahmed filius Abdolhalim in Apologia, cujus verba Arabica, quia prolixiora sunt, hic latine fideliter exhibeo. Sic igitur ille : *Et jam quidem mentio facta est de scissione Lunæ : & manifeste ostensum est factam fuisse a Deo, & relatam in Alcorano propter duo magna mysteria, quorum primum fuit ad ostendendam illius prophetiam. Cum enim petiissent Infideles ab eo miraculum, ostendit illis scissionem Lunæ. Alterum vero ; quia fuit indicium propinquæ scissionis Firmamenti, quæ quidem erit signum ostensivum discissionis cœlorum, quam prædixerunt Prophetæ. Et propterea dixit Altissimus : Appropinquavit Hora, & scissa est Luna : & si viderint aliquod signum, longe recedent, & dicent : Præstigium perseverans. Et mentionem fecit appropinquationis Horæ, & scissionis Lunæ. Et posuit signum in scissione Lunæ, non autem Solis ; & reliquarum Stellarum ; quia illa est terræ propinquior, quam Sol, & Stellæ ; & quia hæc est corpus rotundum, in quo apparet scissio cuicumque eam viderit : apparentia, quæ non perseverat. Et jam viderunt eam homines, & testes fuerunt illius. Mahumetus vero legebat hanc Suram in conventibus præcipuis, ut audirent homines id, quod continebat de signis prophetiæ ; & argumentis illius : & difficultatem circa id, quod erat in ea. Omnes vero homines confitebantur hoc, neque negabant : & constat, scissionem Lunæ notam fuisse apud homines universaliter. Et in Sahih Moslemi habetur, quod Omar filius Alchettab interrogavit Abu-Vat Ked Laitiensem de eo, quod legebat Mahumetus in Festo solemnis Sacrificii, & in Festo solutionis jejunii. Ille vero respondit, eum in utroque legere consuevisse Suram 50. Q. Per Alcoranum gloriosum : & Suram 54. Appropinquavit Hora, & scissa est Luna. Et necessario apparet ex consequutione consuetudinis, quod si Luna scissa non fuisset, celeres fuissent fideles in hoc negando, magis quam infideles hostes ejus, & impii. Constat etiam illum fuisse solertissimum omnium mortalium, ut verax haberetur a populo, & haberet illum sectatorem. Quod si non fuisset scissa Luna, certe id non asseruisset, nec legisset omnibus hominibus demonstrando hoc, & prædicando tanquam miraculum suum. Et in Sahihein ex relatione Anas filii Malec habetur, quod Meccani petierunt a Propheta Mahumeto, ut ostenderet ipsis miraculum ; ostenditque illis scissionem Lunæ duabus vicibus. Et ex eodem habetur, quod Meccani postulaverunt a Legato Dei, ut ostenderet eis aliquod signum, & scissa est Luna in duas partes. Refert hoc Termandius. Et in Sahihein ex relatione Ebnu-Masaud habetur : scissa est Luna tempore Legati Dei in duas partes : & dixit Legatus Dei : Testes estote. Ex relatione item Ebnu-Masaud habetur : Vidi, inquit, Lunam scissam in duas partes in Mecca, antequam egrederetur ex ea Legatus Dei. Una pars illius constitit supra Montem AbuKis, & altera pars super Alsuaida. Dixeruntque infideles Corasini Meccanis : Hic homo fascinavit vos. Dixit Ebn-Abu-Kabscias : Expectate viatores ; nam si hi viderint juxta id, quod vos vidistis ; hic homo est verax. Si autem non viderint, sicut vos vidistis, hic sane est Magus. Interrogati sunt igitur viatores, qui ex omni parte advenerant : & hi responderunt : Vidimus. Refert hoc Albocharius, & Moslem. Refert præterea idem Albocharius, dixisse Ebn-Abbas : Divisa est Luna, & hoc accidit tempore Prophetæ Mahumeti : & divisa est in duas partes : una pars ultra montem, & altera citra montem. Dixitque Mahumetus : O Deus esto testis. De Giobeir filio Motahâm habetur, quod dixerit : Divisa est Luna, dum nos essemus in Mecca, itaut apparuerint de ea duæ partes separatæ, quarum una visebatur super unum montem, & altera super alium. Dixeruntque homines : Dementavit nos Mahumetus. Respondit autem quidam : Si dementavit vos, certe non dementavit homines universos. Refert hoc Tarmandius.*

Verum hujuscemodi miraculum magnum est Mahumetanorum figmentum. Cum enim, ut superius vidimus, toties Meccani signum aliquod a Mahumeto in legis suæ testimonium efflagitarent ; si vel hoc, vel aliud ex iis, quæ illi Moslemi affingunt, effecisset ; potuisset semper illa iis objicere ; nec fuisset, quod perpetuo responderet, se ad miracula patranda missum non fuisse, sed tantummodo ad prædicandum, hominesque commonendos : miracula ad Deum spectare ; nihil infidelibus prodesse : fidem non a miraculis, sed a Dei voluntate dependere ; & alia hujuscemodi,

quæ illum non solum nulla antea signa fecisse, sed nec postea facturum esse manifeste demonstrant. Alias sibi ipse adversatus fuisset. Si enim miracula nulla faciebat, quia non erant profutura; quare hic fecit, ubi etiam ex Alcorani testimonio patet, nihil profuisse?

Præterea ex ipsis Alcorani verbis dignoscitur, nullum hic miraculum significari. Ita enim habent: *Appropinquavit Hora, & scissa est Luna: & si viderint signum aliquod, longe recedent, ac dicent: Præstigium perpetuum: & mendacii insimulaverunt* (Mahumetum) *& secuti sunt libidines suas.* Omnes, quos vidi, Interpretes conveniunt, hoc loco الساعة *Horam*, supremi Judicii diem significare: *Scissionem vero Lunæ*, ejusdem diei signum fore, communis est Moslemorum sententia: idque inter alios asserit Gelaledd, in expositione Suræ 47. القتال *Bellum*, v. 17. dicens: من علاماتها بعث النبي محمد وانشقاق القمر والدخان: *Inter signa illius* (nempe diei Judicii) *sunt missio Prophetæ Mahumeti, & scissio Lunæ, & Fumus.* Cum igitur dicit, *scissa est*, propheticum stylum affectat, utens tempore præterito pro futuro, ut alibi non raro in Alcorano. Ridiculum vero est asserere, adventum Mahumeti, vel scissionem Lunæ ab eo factam, vel nescio quem fumum, qui Mahumeti tempore apparuit, supremæ Mundi diei indicia fuisse, cum tanto intervallo hæc ab illa distiterint. Legitimus ergo Alcoranicorum verborum sensus est: Prope est dies Judicii, & scissio Lunæ, quod erit præambulum illius signum. Cum vero Meccani audierint hæc sibi prædicari, non secus ac præstigia accipient, & terga vertentes, Mahumetum mendacem proclamabunt, & in infidelitate sua perseverabunt. Nec obstat, quod dicatur, *si viderint aliquod signum*; nam in idiomate tam Hebraico, quam Arabico, *videre* sæpissime accipitur pro *audire*: ut norunt omnes utriusque linguæ periti, & crebris Alcorani exemplis confirmatur, ut jam superius vidimus. *Signi* vero nomine Alcoranicas periodos plerumque designari, Mahumetani ipsi fatentur. Notandum vero, non dici, *cum vident*, vel *cum vidissent*: sed, *si videant*, vel, *si viderint*, conditionate. Propositio vero conditionata, juxta Dialecticos, nihil ponit in esse. Neque momenti ullius esse debent testimonia eorum, qui asserunt, se vidisse Lunam scissam a Mahumeto: nam, ut alibi vidimus, solemnissimum est Arabibus, & Hebræis hujusmodi testimonia confingere. Postremo ipsos Arabes doctiores agnovisse, non agi hic de miraculo aliquo Mahumeti, sed de scissione Lunæ, quæ fiet paulo ante diem Judicii, testantur duo inter Arabes celeberrimi Interpretes, Beidavius, & Zamchascerius: quorum primi hæc sunt verba: روي ان الكفار سالوا رسول الله اية فانشق القمر وقيل معناه سينشق يوم القيمة: *Fertur, infideles postulasse a Legato Dei aliquod signum: & propterea Lunam scissam fuisse. Sed alii dicunt, sensum hujus loci esse, quod Luna scindenda sit in die Resurrectionis.* Secundi vero: وعن بعض الناس ان معناه ينشق يوم القيمة: *Et juxta aliquos, sensus hic est: scindetur* (Luna) *in die Resurrectionis.* Porro si tot testes illud miraculum habuisset, non esset circa verba Alcorani inter sapientes Moslemos hæc diversitas sententiarum, neque ab ullo fuisset in dubium revocatum.

Cæterum, etiamsi certo certius foret, Mahumetum Lunam bipartitam, vel quadripartitam Meccanis visendam ostendisse; non tamen verum miraculum patrasse evinceretur. Nihil solemnius Sagis, ac Veneficis, quam hujusmodi præstigia in Luna ostentare. Unde Virgilius ecl. 4

Carmina vel cælo possunt deducere Lunam.

Ubi, *carmina*, juxta omnes Interpretes, excantationes significant. Et Ludovicus de la Cerda Vir eruditissimus, hæc verba exponens: *E cunctis*, inquit, *astris, Luna veteribus ita credebatur subdita esse Veneficarum cantionibus, ut quoties his liberet, ea e cælo vel invita deduceretur.*

Ex dictis patet responsio ad argumentum Adversarii. Nam quando Mahumetus Alcorani verba populo legebat; vel illud tantum intendebat, ut hominibus persuaderet, Lunam scindendam esse prope diem Judicii; vel volebat, ut crederent, ipsum revera illam in duas partes discidisse. Si primum, nihil ad Mahumeti miraculum pertinebat. Si secundum: merito credebant Meccani, illud fuisse præstigium; cum hujusmodi signa a Magis ac Veneficis in Luna frequenter fieri non ignorarent.

Quartum ex Alcorano miraculum obscure innuitur in Sura 17. الاسري *Iter nocturnum*: v. 1. ubi dicitur: سبحان الذي اسري بعبده ليلا من المسجد الحرام الى المسجد الاقصي الذي بركنا حوله لنريه من اياتنا. *Laus illi, qui transtulit servum suum noctu ab Oratorio Meccæ ad Oratorium remotissimum, cui undequaque benediximus, ut ostenderemus ei signa nostra.* Quæ verba exponentes Interpretes Moslemi, omnes conveniunt, alludere ad visionem quandam ab ipso Mahumeto celatam in libro السنة *Sonna*, quam ita describunt Jabias filius Sallam, & Mohammed filius Abdallah, cum quibus cæteri Expositores conveniunt: ان رسول الله صلعم قال بينما انا عند البيت اذ اوتيت برجل شق لي النحر فاستخرج بماء زمزم ثم اعيد مكانه: ثم اوتيت بدابة ابيض يقال له البراق فوق الحمار ودون البغل تضع حوافره عند منتهي طرفه فحملت عليه فسار بي نحو بيت المقدس فاذا مناد ينادي عن يمين الطريق يا محمد على رسلك اسالك يا محمد على رسلك اسالك يا محمد على رسلك اسالك فمضيت ولم اعرج عليه.

Cum esset Legatus Dei Mahumetus juxta Templum Meccanum, ecce venit ad me (inquit ipse) *quidam, qui scidit pectus meum sub jugulum, & extraxit cor meum, lavitque illud aqua putei Zamzam: deinde restituit illud in locum suum. Deinde adductum est ad me jumentum album, quod vocatur Alberac, majus asino, & minus mulo, quod quassabat auriculas, & ponebat passus ad terminationem aspectus sui: & super illud impositus, cepi iter versus Templum Hierosolymitanum. Ecce vox clamantis a dextris viæ: O Mahumete, subsiste paulisper, oro te: O Mahumete, subsiste paulisper, oro te: O Mahumete, subsiste paulisper, oro te: Sed ego perrexi,*

rexi, nec attendi quis esset. Eandem vocem audivit a sinistra parte viæ: neque de illa quidquam curavit. Cum ad Templum Hierosolymitanum pervenisset, alligavit jumentum ad anulos, ad quos Prophetæ illud alligabant. Deinde ingressus in Templum oravit in eo, bis se incurvando. Postea inde egresso obtulit ei Gabriel vas vini, & vas lactis: ille vero vas lactis accepit. Laudavit de hoc illum Gabriel, qui exposuit ei; vocem illam, quam a dextris audierat in via, fuisse invitationem ad Judaismum, quam si attendisset, certe judaizasset gens ejus. Vocem vero, quam audierat a sinistris viæ, fuisse invitationem ad Religionem Christianam: quam si attendisset, certe Christianismum gens ejus suscepisset. Deinde narrat, se vidisse mulierem speciosissimam, ornatam omni monilium, & munditiarum genere, quæ elatis manibus, ter rogavit eum, ut paulisper subsisteret: se vero nec aliquid respondisse, nec eam penitus curasse. Hanc autem, dixit ei Gabriel, fuisse Mundum, cui traditus fuisset, si ejus verba, vel aspectum curasset. Pergit deinde Mahumetus referens visionem, seu delirium suum: ثم اتينا بالمعراج فاذا احسن ما خلق الله فقعدنا فيه فعرج بنا حتى انتهينا الى سماء الدنيا وعليها ملك يقال له اسمعيل جنده سبعون الف ملك جنده كل ملك سبعون الف ملك. فاستفتح جبرائيل فقيل من هذا قال جبرائيل قيل ومن معك قال محمد قيل اوقد بعث اليه قال نعم: قالوا مرحبا به ولنعم المجيء جاء ففتح لنا فاتيت على آدم فقلت يا جبرائيل من هذا قال هذا ابوك آدم فرحب بي ودعا لي بخير: قال واذا الارواح تعرض عليه فاذا مر به روح مومن قال روح طيب وريح طيب: واذا مر به روح كافر قال روح خبيث وريح خبيث:

Deinde pervenimus ascendendo ad locum omnium pulcherrimum, ibique consedimus: deinde ascendimus ad cælum Lunæ, cui præsidebat Angelus, nomine Asmail, qui habebat exercitum septuaginta millium Angelorum, quorum singuli habebant item exercitum septuaginta millium Angelorum. Pulsavit igitur Gabriel januam: responsumque est: Quis est hic? Dixit, Ego sum Gabriel. Dictum est illi: Et quis est tecum? Respondit: Mahumetus. Dictum fuit illi: Jam ne factus est Apostolus? Respondit: Utique, dixerunt illi: Fauste feliciterque advenerit. Aperta est ergo nobis janua, & obvium habui Adam, & dixi: O Gabriel, quis est hic? Respondit: Hic est pater tuus Adam. Tunc ille salutavit me, & fausta mihi apprecatus est. Et ecce Animæ sese obtulerunt illi: cumque transiret juxta eum anima fidelis, dicebat: Spiritus bonus, & halitus bonus. Cum vero transiret juxta eum anima infidelis, dicebat: Spiritus malus, & halitus malus. Deinde refert, se vidisse quosdam olfacientes carnes putridas; carnes vero recentes ac bonas nauseantes, quos intellexit a Gabriele esse adulteros, ac fornicarios. Tum vidit alios ore laxo & aperto; alios vero, qui in eorum ora aperta lapides igneos ab obscœnis partibus egestos conjiciebant: & intellexit, hos esse eos, qui orphanorum, ac pupillorum facultates usurpabant. Deinde vidit alios seipsos unguibus dilacerantes, vocesque tamquam mugitus emittentes: quos intellexit esse obtrectatores, detractores, ac diffamatores. Vidit etiam mulieres quasdam speciosas, per ubera suspensas, quas serpentes, ac scorpiones mordebant: intellexitque, has esse eas, quæ occidebant filios suos. Vidit deinde has easdem mulieres cum aliis, qui ex variis partibus adveniebant, duci in Gehennam ad Pharaonem: ad quem cum pervenissent, extensæ sunt ante ignem, ut illius calore ardentissimo torquerentur. Postremo vidit quosdam viros enormiter ventricosos, qui, cum vellent surgere, cadebant in terga, & in ventres: hi vero accusati apud Pharaonem, illius jussu pedibus truncati sunt: intellexitque, hos esse usurarios. Prosequitur deinde iter suum in Cœlum, consuetis nugis: ad singulos enim cœlos eadem est cantio, quæ fuit ad cœlum Lunæ, neque: فاستفتح جبرائيل فقيل من هذا: فقال جبرائيل: قيل ومن معك: فقال محمد: قيل اوقد بعث: قال نعم: قالوا مرحبا ونعم المجيء جاء ففتح لنا:

Pulsavit Gabriel januam: dictumque fuit illi: Quis est qui pulsat? At ille respondit: Gabriel. Dictum fuit illi: Et quis est tecum? Respondit; Mahumetus. Dictum fuit illi: An jam missus fuit ad munus propheticum exercendum? Respondit illi: Jam missus fuit. Dixerunt qui erant intus: Fauste feliciterque advenerit. Et tunc aperuerunt januam, ut uterque ingrederetur. In secundo ergo cœlo invenerunt ابني الخالة يحيى وعيسى *duos filios materteræ, Joannem, & Jesum* (hoc ex errore Mahumetanorum, qui putant, Matrem Jesu, & Matrem Joannis Baptistæ fuisse sorores): qui salutaverunt Mahumetum, & fausta illi apprecati sunt. In tertio cœlo invenerunt Joseph, cui eximia pulchritudo collata fuerat: qui eodem modo Mahumetum salutavit, cum fausta apprecatione. In quarto cœlo invenerunt ادريس *Edris* (idest Henoc) qui eadem obsequia Mahumeto exhibuit. In quinto cœlo invenerunt Aaron, qui hoc habebat singulare, quod لحيته شطران شطر ابيض وشطر اسود: *dimidium barbæ ejus erat candidissimum: dimidium vero nigerrimum.* Hic eodem modo, quo cæteri superiores, Mahumetum excepit. In sexto cœlo invenerunt Moysem, qui erat coloris impense rufi: & cum de more eum salutasset, & ut fratrem agnovisset, dixit: تزعم بنوا اسرائيل اني اكرم الخلق على الله: وهذا اكرم على الله مني:

Existimabant filii Israel me honoratissimum omnium creaturarum esse apud Deum: sed hic (innuens Mahumetum) *est honoratior me apud Deum.* In septimo cœlo invenerunt Abraham innixum Domui, quæ dicitur المعمور *Visitata*: quia scilicet, يدخله كل يوم سبعون الف ملك ولا يعودون اليه الى ان تقوم الساعة *ingrediuntur ad eam visitandam quotidie septuaginta millia Angelorum: nec revertentur ad eam usque ad diem Resurrectionis.* Salutavit igitur eum Mahumetus, & ipse resalutavit eum fausta apprecando. Erat porro prope Abraham gens Mahumetana (quæ scilicet illius legem erat amplexata): hujus

jus pars vestibus albis, pars vero cinerei coloris erat induta, sed simul erant commixti. Intellexitque, hos esse illos, qui miscuerunt opera bona cum malis; sed totum fuit in bonum: & locum illum fore habitationem suam, & gentis suæ. Pergit Mahumetus.

ثم انتهينا الي السدرة المنتهي فاذا هي احسن ما خلق الله واذا الورقة من ورقها لو غطيت بها هذه الامة لغطتهم ثم انفجر من تحتها السلسبيل ثم انفجر من السلسبيل نهران نهر الرحمة ونهر الكوثر فاغتسلت من الرحمة فغفر لي ما تقدم من ذنبي وما تاخر ثم اعطيت الكوثر فسلكته حتي انفجرني في الجنة فاذا طيرها كالبخت قال ونظرت الى جارية فقلت لمن انت يا جارية قالت لزيد بن حارثة قال ثم نظرت الي النار فاذا ان عذاب ربي الشديد لا تقوم له الحجارة ولا الحديد: قال ثم رجعت الى السدرة المنتهي فغشيها من امر الله ما غشي ووقع علي كل ورقة ملك وايدها الله بايده: وفرض علي في كل يوم وليلة خمسين صلاة فرجعت الى موسي فقال بما فرض عليك ربك فقلت فرض علي في كل يوم وليلة خمسين صلاة فقال ارجع الي ربك فاساله التخفيف فان امتك لا تطيق ذلك فاني قد بلوت بني اسرائيل وخبرتهم فرجعت الي ربي فقلت اي ربي حط عن امتي فان امتي لا تطيق ذلك فحط عني خمسا قال فرجعت الي موسي فقال ما فرض عليك ربك قلت حط عني خمسا فقال ارجع الي ربك فاساله التخفيف فان امتك لا تطيق ذلك قال فرجعت الى ربي فحط عني خمسا قال فلم ازل ما بين ربي وبين موسي حتي قال يا محمد لا تبديل انه لا يبدل القول الذي هي خمس صلوات في كل يوم وليلة لكل مثر فتلك خمسون صلاة: قال فرجعت الى موسي فاخبرته فقال ارجع الى ربك فاساله التخفيف فقلت قد راجعته حتي استحييت منه:

Deinde pervenimus ad arborem Sedrum, ultra quam transire nemini licet. Erat autem pulcherrima omnium rerum, quas creavit Deus: & unum ejus folium, si sub illo esset hæc gens, (idest, gens tota Arabum) *certe cooperiret eam totam. Sub ea vero emanabat fons Salsabil, ex quo duo fluvii egrediebantur, nempe Alrahmat, & Alcauther. Ego vero lavi me in Alrahmat, & dimissa sunt mihi peccata mea tam præterita, quam futura* (seu, tam præcedentia, quam subsequentia). *Deinde ingressus sum fluvium Alcauther, & per eum navigio vectus perveni in Paradisum: in quo erant aves adinstar camelorum Persicorum. Vidi autem ibi puellam, cui dixi: Cuinam destinata es tu, o puella? Respondit: Zaido filio Haretha. Deinde vidi ignem Gehennæ: & ecce agnovi, pœnas, a Domino meo infligendas, esse sane vehementes; non resistit illis lapis, neque ferrum. Deinde regressus sum ad arborem Sedri, ultra quam non est progredi: & cooperuit illam ex præcepto Dei id, quod cooperuit* (innumera scilicet multitudo avium, & Angelorum) *& super singulas illius frondes descendit unus Angelus: & sustentavit eam Deus manibus suis. Et ipse constituit mihi quinquagenas preces in singulos dies. Cum autem revertissem ad Moysem, dixit mihi: Quid constituit tibi Dominus tuus? Ego vero: Quinquagenas mihi preces per singulos dies ac noctes mihi constituit. Dixit Moyses: Redi ad Dominum tuum, & ora eum pro imminutione earum: non enim poterit hæc gens tua. Et quidem ego jam feci experimentum hujus rei in filiis Israel. Igitur reversus sum ad Dominum meum, & dixi: Ah Domine mi, diminue Orationes genti meæ, quia non poterit persolvere eas. Imminuit autem mihi quinque: & cum ad Moysen rediissem, dixit mihi: Quid constituit tibi Dominus tuus? Respondi: Imminuit mihi quinque preces. Ille vero: Redi, inquit, ad Dominum tuum, & precare, ut adhuc imminuat: non enim poterit hæc gens tua. Reversus sum igitur ad Dominum meum, qui alias quinque preces imminuit. Neque cessavi ire, & redire a Moyse ad Deum, donec dixit mihi Deus: O Mahumete, nolo amplius immutare quod decrevi; non enim mutabilia sunt verba Dei: quinque tibi preces per singulos dies ac noctes præscribuntur; ita ut unaquæque æquivaleat decem, & ita sint in totum quinquaginta preces. Reversus igitur sum ad Moysen, & narravi ei hæc. Ille vero dixit mihi: Revertere ad Dominum tuum, & ora eum, ut hunc etiam numerum imminuat. Ego vero respondi: Jam toties ad eum reversus sum, ut pudeat me iterum ad eum redire.*

Commonendum hic censeo Lectorem, non omnia, quæ habentur in libro Sonnæ, quem Mahumetani æque ac Alcoranum recipiunt ac venerantur, circa hanc Mahumeti visionem ab his Auctoribus referri; sed tantum modestiora. Sunt enim alia plurima monstrosa, & portentosa, quæ ab aliis Scriptoribus referuntur. Ricardus, vel, ut alii vocant, Ricoldus ex Ordine Prædicatorum in confutatione Alcorani cap. 14. scribit, se in Auctore Mahumetano legisse: *cum vellet Mahumetus conscendere jumentum Alborac, illud fugam tentasse. Cum autem Mahumetus diceret ei: sta firmiter: Mahumetus est qui vult te ascendere: respondisse jumentum: Numquid pro eo missum sum? Respondisseque Gabrielem: Utique. Tunc jumentum dixisse: Non permittam eum ascendere, nisi prius rogaverit Deum pro me. Mahumetum vero pro jumento Deum rogasse, & sic facile illud conscendisse.* P. Philippus Guadagnolus supra laudatus, in Apologia Arabica, tract. 2. de Alcorano, cap. 2. sect. 2. addit ex libro Agar, ان محمد وعد البراق مجد الفردوس: *Mahumetum promisisse jumento Alborac gloriam Paradisi.* Et quidem Mahumetani ita credunt, Alborac, quemadmodum etiam arietem Abrahæ, & camelum Mahumeti esse in Paradiso, sicut nos credimus Judam esse in Gehenna. Addit idem Guadagnolus ibidem cap. 3. sect. 3. loquens de flumine Alcauther, & de aliis, vidit Mahumetus in Paradiso, ex libro Sonnæ: عين الكوثر طولها وعرضها سبعين الف يوم وميلها عنبة وكلمات فيها للشرب كم هي نجوم في السماء والصبية والغلمان الذين يخدمونهم في

في الفردوس عند ماكلهم وشرابهم والجواري الحسنات حسنهن غاية ما يكون: لو ظهرت واحدة منهن في السماء او الهواء ليلا لتنير العالم كله كانها شعاع الشمس ولو برقت في البحر لتحولت ملوحته عسلا وملاحة مياهه حلوا عذبا.

Fons Alcauther patet in longitudine, ac latitudine, quantum esset iter septuaginta millium dierum, ejusque aquæ dulces sunt. Sunt autem ibi calices ad bibendum tot numero, quot sunt sidera in cœlo: & puellæ, & pueri ministrantes in Paradiso ad manducandum, & bibendum; & adolescentulæ pulcherrimæ, quantum cogitari possit; ex quibus si una appareret in cœlo, vel in aere nocturno tempore, illuminaret Mundum universum; non secus, ac si esset Sol lucentissimus: &, si spueret in mare, certe mutaret salsedinem ejus in mel, & amarorem aquarum ejus in dulcedinem, ac suavitatem. Prosequitur Ricardus ex Auctore Mahumetano, referens verbis Mahumeti, id quod ipsemet viderat in septimo cœlo: *Vidi, inquit, populum Angelorum: prolixitas uniuscujusque multo millies Mundo major erat: quorum quisque habebat septingenta millia capitum, & in quolibet capite septingenta millia ora, & in quolibet ore septingenta millia linguarum laudantium Deum septingentis millibus idiomatibus. Et aspexi unum Angelum flentem, & quæsivi causam fletus illius: & respondit, se Peccatum esse: ego autem oravi pro eo. Sicque Gabriel commendavit me alteri Angelo, & ille alii, & sic deinceps, quousque steti coram Deo, & tribunali ejus: & tetigit me Deus manu sua inter humeros usque adeo, ut medullam spinæ dorsi mei frigiditas manus ejus pertransiret.* Ita Ricardus, qui cæteris, quæ supra dicta sunt, contractis, concludit: *Visionis autem hujus plus est quod dimisimus, quam quod enarravimus.* Et ita prorsus est.

Hanc suam visionem statim Mahumetus Meccanis, veluti tuba canens, propalavit: utque sibi crederent, quemadmodum scribit Auctor libri *de signis directionis*, asseruit, se eadem nocte dum regrederetur, reperisse mercatores Corasinos, qui camelum amissum quærebant; & bibisse ex aqua vasis eorum, residuumque illius effudisse: prædixitque, eosdem Mercatores crastino die sub Solis ortum affuturos, præeunte illos camelo rufo duobus saccis onerato. Verum cum illis non satis essent hæc signa, interrogaverunt eum, quandoquidem ad Templum Hierosolymitanum translatum se fuisse jactabat, quot essent illius porticus, quot candelabra, & quot adyta. Tunc vero Gabriel appendit figuram illius Templi ante faciem ejus: quamobrem ille ad omnia adamussim respondit. Neque tamen propterea fidem ullam Meccani illi adhibuere.

Concedimus sane hujuscemodi miracula Mahumeto, quæ quilibet mentis compos delirantis hominis figmenta esse cognoscat. Verum quam fidem hoc miraculum merebatur, cujus Mahumetus unus testis fuit? Quid etiam proderat illud deinde in vulgus statim deblaterare, & tanta levitate in aures Meccanorum obtrudere? Quot porro in eo mendacia deprehenduntur! Dicitur hic, illum e Paradiso regressum, invenisse, in itinere procul a Mecca mercatores Corasinos, & deinde Meccam venisse: quod certe non potuit, nisi mane contingere. At Ebn-Abbas Auctor prope divinæ auctoritatis affirmat, se audisse ex ore ipsius Mahumeti, ipsum eadem nocte e Paradiso regressum concubuisse statim cum Chadige. Ita refert Auctor libri *de signis directionis*: ان رسول الله لما اسري به دخل الجنة واكل من فاكهة الجنة وشرب من ماء الجنة فنزل من ليلته فوقع علي خديجة فحملت بفاطمة فكان حمل فاطمة من ماء الجنة ورواه ايضا ابن عباس من النبي ص

Legatus Dei postquam translatus fuit noctu, ingressus in Paradisum, comedit de fructibus Paradisi, & bibit de aqua illius: & descendit statim eadem nocte, & concubuit cum Chadige, quæ concepit Phatemam: fuitque conceptus Phatemæ ex aqua Paradisi. Refert hoc etiam Ebn-Abbas auditum a Propheta Mahumeto. Potus scilicet, & cibus Paradisi adeo importunam libidinem in Mahumeto excitaverat. Deinde affirmat Mahumetus, se vidisse in Templo Hierosolymitano porticus, adyta, & candelabra, & annulos, ad quos Prophetæ alligabant Alborac, vel jumenta sua. At Templum Hierosolymitanum sexcentis fere annis antea destructum fuerat, neque de eo lapis super lapidem remanserat. Quod si revera illud viderat eadem nocte, cur non poterat illius porticus, & adyta, & candelabra Meccanis recensere, absque eo quod Gabriel typum illius oculis exhiberet? At enim non omnia attente consideraverat. Esto; præcipua saltem poterat exponere, excusando se, si non singula ac minutiora attentius inspexisset. Neque tamen si omnia adamussim exposuisset, satis fuisset ad illius veracitatem in visione probandam: poterat enim hæc omnia ex aliorum relatione didicisse. Multo minorem fidem facit, quod Mahumetus in itinere invenerit mercatores Corasinos, quærentes camelum amissum; & quod biberit aquam ex eorum vase, & residuum aquæ effuderit; & quod crastina die iidem Mercatores adventuri essent, præcedente camelo rufo duobus saccis onerato. Hæc enim omnia ipse naturaliter sciebat, vel poterat scire. Mirum vero, quod cum in eadem Sura decima septima vers. 96. dixerint Corasini, ac cæteri Meccani Mahumeto: ان نومن لك حتي ترقى في السماء *Nunquam credemus tibi; donec per scalam ascendas in Cœlum*: ille non responderit: Jam in cœlum, imo in septem cœlos ascendi: & quod mirabilius est, sine scala: & manifestas hujus rei probationes dedi vobis in adventu mercatorum vestrorum, & in exacta expositione rerum, quæ erant in Templo Hierosolymitano: quid ultra vultis me scalis admotis in cœlum ascendere? Verum illius responsio nulla alia fuit, quam; سبحان ربي هل كنت الا بشرا رسولا: *Laus Domino meo: nunquid ego sum nisi homo missus ad vos?* Per quod ingenue confessus est, se, utpote hominem, non posse miracula illa, quæ Meccani petebant, efficere. Jam nimirum (quippe qui non esset omnino insanus) senserat, hanc suam visionem nimis frigidam, & ineptam esse ad faciendam mendaciis suis fidem. Denique etiamsi aliquam hujusmodi visionem, seu somnium Mahumeto concederemus, esset ne statim miraculi loco suscipiendum, præsertim tot figmentis ac deliriis permixtum? Ne ipsi quidem Mahumetani ignorant, Dæmones frequenter° hujusmodi spectris homi-

homines ludificare; nec aliquid solidi ad veritatis probationem in illis contineri.

Quintum ex Alcorano miraculum innuitur in Sura 3. آل عمران *Familia Amran*, v. 11. his verbis: قد كان لكم اية في فيتين التقتا فية تقاتل في سبيل الله ولخري كافرة يرونهم مثليهم راي العين والله يويد بنصره من يساء ان في ذلك لعبرة لاولي الابصار

Jam fuit vobis miraculum in duobus exercitibus, qui occurrerunt sibi: Unus exercitus pugnabat pro religione Dei: & alter erat ethnicus. Videbant eos (nempe ethnici videbant fideles) *duplo majores se visione oculi. Deus vero corroborat auxilio suo quem vult. Certe in hoc fuit res admirabilis iis, qui præditi sunt oculis.* Et v. 122. ولقد نصركم الله ببدر وانتم اذلة اذ تقول للمومنين الن يكفيكم ان يمدكم ربكم بثلثة الاف من الملايكة منزلين بلي ان تصبروا وتتقوا وياتوكم من فورهم هذا يمددكم بخمسة الاف من الملايكة مسومين: *Et jam quidem adjuvit vos Deus in Beder, & vos eratis inferiores. Cum diceres Fidelibus: An non sufficiet ad augendos vos Dominus vester tribus millibus Angelorum demissorum? Utique sufficiet. Si toleraveritis, ac pii fueritis, & venerint ad vos hostes repente: augebit vos Dominus vester quinque millibus Angelorum signatorum.* Et in Sura octava الانفال *Manubiæ.* v. 9. اذ تستغيثون ربكم فاستجاب لكم اني ممدكم بالاف من الملايكة مردفين: *Cum opem postularetis a Domino vestro, respondit vobis: Certe ego augebo vos mille Angelis a tergo sequentibus.*

Conveniunt omnes Alcorani Expositores, agi in prædictis locis de Bello Bedrensi, quod respectu belli alterius item Bedrensis, dictum fuit غزوة بدر الكبرى *bellum Bedrense majus.* Hujus autem historiam hoc fere modo referunt Auctor libri *de signis Directionis*, Ahmed filius Abdolhalim, cæterique Chronologi Mahumetanorum. Anno secundo Hegiræ, seu transmigrationis in Medinam, audivit Mahumetus adventare Abu-Sofian filium Harbi cum quadraginta equitibus Corasinis mercatoribus redeuntibus e Syria: & egressus est cum equitibus supra trecentos: plerique vero sociorum ejus erant pedites: ducebatque secum octoginta camelos (alii scribunt octoginta equos). Ubi autem audivit Abu-Sofian, Mahumetum cum exercitu Medina egressum fuisse, duxit impedimenta super litus maris, misitque ad cives Meccanos, ut peteret ab eis auxilium. Illi autem mille circiter milites cum ducentis equis ad eum direxere; cum quibus egressæ sunt aliquot fœminæ, quæ pulsantes tympana, magna cum impudentia in Mahumetanos scommata jaciebant. Cum vero pervenisset Mahumetus in Beder (erat hic locus inter Meccam, & Medinam, ita dictus a puteo ejusdem nominis ibi sito) consilium habuit cum suis, utrum hostibus esset occurrendum. Cumque illi id approbasent; obviam se obtulit eis juxta Beder. Commisso certamine, misit Deus primo mille Angelos, deinde ter mille, & demum quinquies mille, qui Mahumetanos pugnantes adjuvarent. Porro Mahumetani apparebant hostibus duplo majores, quam essent: hostes contra Mahumetanis longe pauciores, quam essent, videbantur. Postremo Mahumetus pugillum pulveris, seu lapillorum accipiens, conjecit in hostes, dicens: Deformentur facies eorum. Nullusque fuit ex illis, cujus oculos pulvis conjectus non oppleret. Occisi sunt autem ex hostibus septuaginta circiter viri, ac totidem capti. Quatuordecim vero tantum ex Mahumetanis interfecti sunt.

Ismael filius Aly scribit, Mahumetum a principio exhausisse puteos omnes præter unum, ex quo sui bibere possent: præterea construxisse sibi domunculam ligneam, in qua cum Abubacar se tueretur. Fuerunt autem (eodem Auctore) qui intra nubem equorum strepitum audiere, & quemdam clamantem, اقدم حيزوم: *Curre o Haizum*, Erant scilicet Angeli, & Gabriel Dux eorum super equum suum, qui Haizum appellabatur. Aliud prodigium refert Sahal filius Honeiph a se visum in hoc prælio, nimirum: si quis Mahumetanus evaginato gladio vellet infidelem aliquem occidere, videbat caput illius amputari, antequam ipse gladio illud attingeret. Apparebant etiam capita volantia per aerem, absque eo quod videretur ullus, qui ea truncasset. Præterea, teste Ebn-Abbas, Angeli in hoc prælio habebant cydaras albas cum tæniis in humeros dependentibus. Notat autem prædictus Auctor, in nullo prælio Angelos pugnasse, nisi in hoc: in cæteris vero tantummodo ad augendum numerum interfuisse. Addit Auctor libri *De Signis Directionis*, lapillos illos a Mahumeto conjectos omnium hostium oculos replevisse: Mahumetanos autem una cum Angelis eosdem capere, & occidere cœpisse: invenerant enim omnes pronos super facies suas, perquirentes unde accerserent Medicum, seu Chirurgum, qui ab eorum oculis lapillos extraheret. Demum Auctor est Ebn-Abbas, cuidam ex hostibus ictu scuticæ ab Angelo nasum attritum, faciemque discissam fuisse.

Audisti Lector miraculum Mahumeti, adeo in Alcorano, & in libris Mahumetanorum decantatum: in quo sane dici potest illud Horatianum:

Parturient Montes, nascetur ridiculus mus.

Post tot prodigia, cujusmodi fuerunt, ut Mahumetani plures, quam essent, hostibus apparerent: ut hostes vero minores, quam essent, Mahumetanis: ut primo mille Angeli, deinde tria millia, postremo quinque millia sub Duce Gabriele e cœlo mitterentur pugnaturi pro Mahumetanis: ut Mahumetus jactu pulveris, seu lapillorum omnes hostes ita excæcaret, ut proni in terram corruerent, & tamquam aviculæ sub retibus capi possent, & occidi: ut Gabriel tanto impetu equum suum Haizum in illos incitaret: ut capita eorum recisa ab Angelis per auras volitarent: post tantum, inquam, cœlestium, ac terrestrium armorum apparatum; septuaginta hostes ex circiter mille, interfecti sunt; totidemque capti; ex Mahumetanis vero, qui erant fere quadringenti, quatuordecim periere. Hoc vero miraculum censendum est? Unus Angelus una nocte, uno impetu, centum octoginta quinque millia Assyriorum in exercitu Sennacherib, Ezechia orante, peremit. Hic orante Mahumeto, & hostium suorum oculos excæcante, quinque, imo novem Angelorum millia, & quidem a trecentis, ac decem, & septem Mahumetanis adjuta, vix septuaginta ex mille adversariis interficere potuerunt. Pene dixerim pro hostibus stetisse victoriam, licet tam iniquo marte pro illis certatum fuerit, dum novem millia Angelorum, & plusquam trecenti validissimi bellatores, cum minus

nus mille Meccanis ex improviso, & per insidias invasis, & quod pejus est, pulvere excæcatis, decertarent. Possem hic plura prælia referre, in quibus Christiani paucissimi cum innumeris Mahumetanis pugnantes, plerisque ex hostibus interfectis, cum nulla vel exigua suorum clade, non sine manifesta divinæ opis assistentia victores evasere. Anno Christi 1340, quemadmodum ex probatissimis Auctoribus refert P. Odoricus Rinaldus in suis Annalibus ad hunc annum: Alboacenus Rex Marrocchii in Africa, adortus est Alphonsum Regem Castellæ, & cæteros Hispaniæ Christianos. Ducebat secum Alboacenus sexaginta millia equitum, & sexcenta millia peditum, præter milites, quos Joseph Rex Bæticæ, seu Granatæ addiderat. Cum Alphonso vero erant tantummodo quatuordecim millia equitum, & viginti quatuor millia peditum. Christiani in summo se discrimine conspicientes, solemnibus supplicationibus, precibus, & lacrymis res suas Christo commendabant. Commissum est prælium: Mahumetanorum ducenta millia periere: inter quos duo Alboaceni Regis filii fuere. Tot spolia capta sunt, ut vilissimi pretii merces venderentur. Captivorum autem numerus vix potuit recenseri. Quid vero de Christianis? Vix credi potest: non nisi viginti ex illis cecidere. Hoc vere miraculum dicendum est. Neque procul a miraculo esse videtur illud, quod nuper contigit in obsidione Viennæ Austriæ, ubi trecenta millia Turcarum Mahumetanorum a nostris longe numero minoribus, tamquam vilissimæ pecudes, partim occisa, partim in fugam versa sunt, innumeris ex iisdem spoliis relatis. Primum illud fortasse Mahumetani negabunt. Hoc secundum negent, si possunt, cum universi mortales testes illius fuerint; & Mahumetani ipsi adhuc cladem suam deplorent, non sine timore majoris mali. Verum non est quod ad miracula recurramus. Darius Rex Persarum cum trecentis millibus (alii volunt sexcenta millia fuisse) partim equitum, partim peditum, Alexandro Macedonum Regi, quem Arabes ذو القرنين idest *Bicornem* appellant, occurrit. Erant cum Alexandro equitum quinque millia, peditum vero triginta duo millia. Commissum est prælium: uno certamine cæsa sunt ex Persis centum millia peditum, equitum decem millia. In exercitu Macedonico quingenti, & quatuor saucii (de quibus non est habita ratio in prælio Bedrensi, cum probabile sit, plures utrimque vulneratos fuisse) centum quinquaginta equites, & triginta duo pedites occisi sunt. Si recte computum ineas utriusque exercitus, & victoriæ, & cladis utrinque acceptæ, fateberis, victoriam illam Mahumeticam cum hac Macedonica collatam esse prorsus victoriam straminicam. Et tamen nulli hic Angeli, nullæ alicujus Prophetæ preces, nulla oculorum per pulveris jactum excæcatio. Manibus tantum, ac ferro pugnatum est inter homines infideles. Quis vero hoc dixerit miraculum fuisse? Multo minus ergo illud belli Bedrensis.

CAPUT QUINTUM.

Miracula Mahumeti ex Alcorano, quæ spectant ad Prophetiam.

RELiqua ex Alcorano producta a Moslemis miracula, ad vaticinia, seu divinationem spectant. De his ita loquitur Ahmed filius Abdolhalim in Apologia, pag. mihi 355. (omitto Arabica ejus verba referre, & satis esse puto ea fideliter interpretari.) *Ita consequenter per distincta tempora scripta sunt de eo variæ species miraculorum, & prædictionum, quas non est possibile enumerare: & continent pulchritudinem scientiæ, & potestatis circa multimodas enunciationes de rebus occultis futuris distincte, non aliter ac si vidisset eas oculis suis: nec evenit aliquid earum, nisi quomodo ipse prædixerat. Hoc autem numquam evenit, nisi in eo qui sit Propheta. Porro Arioli, & Astrologi, & hujusmodi homines sæpe mentiuntur, licet aliquando veraces reperiantur, nec enunciant futura distincte. Porro inter eos, qui principatu, & bonitate præditi sunt, præcipui manifeste prænunciant pauca ex his: itaut non perveniant ad decimam partem eorum, quæ Mahumetus prænunciavit. Neque prænunciant ea distincte, sicut ille fecit; & juxta species potentiæ, & facultatis supra naturalem consuetudinem.* In quibus verbis tria omnino falsa sunt. Primum, quod لم يات من الاخبار خبر الا كما اخبر به: *non evenerit ex iis, quæ prædixit Mahumetus, aliquid, nisi eo modo, quo ipse prædixit.* Secundum, quod ea, quæ præcipui Prophetæ prædixerunt, & evenere لا يبلغ عشر معشار ما اخبر به النبي; *non pervenerint ad decimam partem eorum, quæ Mahumetus prænunciavit.* Tertium, quod iidem Prophetæ ea, quæ prænunciant, لا يخبرون بها مفصلة كخبره على انواع من القدرة والتصرف الخارق للعادة: *non prænunciant distincte sicut Mahumetus, neque secundum species potentiæ, & facultatis excedentis naturalem consuetudinem, vel morem consuetum.* Multa enim prædixit Mahumetus, ut videbimus, quæ minime, vel diversimode evenere. Et multi ex veris Prophetis plura prædixere, & magis distincte, quam Mahumetus. Et postremo quia repugnat, veram prophetiam non excedere modum naturalem, vel consuetum: vel vaticinia Mahumeti excessisse modum vaticiniorum reliquorum Prophetarum: omnia enim vera vaticinia in modo æqualia sunt, & omnia supra naturam. Potest sane unum vaticinium dici majus altero quoad objectum, seu rem, quæ prædicitur: sed quis sit adeo demens, qui velit Mahumetum graviora, vel majora prædixisse, quam Christum, vel Isaiam, aut alios Prophetas?

Verum videamus, quænam sint hæc Mahumeti vaticinia, quæ Ahmed, & Mahumetani contendunt esse in Alcorano: nam de aliis videbimus postea.

Primum proferunt ex Sura 30. الروم *Romani*. v. 1. غلبت الروم في ادنى الارض وهم بعد غلبهم سيغلبون في بضع سنين: لله الامر من قبل ومن بعد: *Victi sunt Romani in terra propinqua, & ipsi postquam victi sunt, vincent intra paucos annos: Dei est hoc negotium antea, & post.* Subdit Ahmed: فغلبت الروم فارس *Et vicerunt Romani Persas:* nempe post paucos annos. Pronunciat hic tamquam ex tripode Zamchascerius: وهذه الاية من الايات البينة لبشا

الشاهدة علي صحة النبوة وان القران من عند الله لانها انبا عن علم الغيب الذي لا يعلمه الا الله:

Hic autem versus est ex illis, qui clare, & evidenter probant veritatem prophetiæ Mahumeti, & Alcoranum traditum fuisse à Deo, cum prædicantur ibi occulta, quæ nullus alius scire poterat, nisi Deus.

Verum, respondeo, nihil hic esse, quod probet, vel Mahumetum fuisse Prophetam, vel Alcoranum datum fuisse a Deo. Nullus enim est, vel ignarissimus, qui si audiat potentissimum aliquem Regem ab alio imbecilliori victum fuisse, vel cladem aliquam accepisse, non possit rationabiliter dicere: Hic Rex, qui nunc cladem accepit, brevi sese vindicabit, eumque vincet, a quo modo victus fuit. Id enim, si non semper, ut plurimum tamen consuevit evenire. Deinde notandum est, licet communior lectio in Alcorano sit, غُلِبَت الروم في ادني الارض وهم من بعد غلبهم سيغلبون: *Victi sunt Romani in terra propinqua, & ipsi postquam victi sunt, vincent*: alios tamen, juxta Zamchascerium legere, غَلَبَت الروم وهم من بعد غُلِبهم سيُغلبون. *Vicerunt Romani, & ipsi postquam vicerunt, vincentur*. Præterea non constat inter Expositores, quinam fuerint illi, a quibus victi sunt, vel quos vicerunt Romani, neque quo in loco, vel quo tempore evenerit hæc victoria. Gelal. enim vult fuisse باقرب ارض الروم الى فارس بالجزيرة *in terra Romanorum vicinissima Persis in Algezira*, seu Mesopotamia; ubi utrorumque exercitus conflixere. Zamchascerius autem scribit, Romanos non cum Persis, sed cum Arabibus in loco Arabiæ Romanorum ditioni proximo conflixisse: والارض ارض العرب لان الارض المعهودة عند العرب ارضهم والمعني غلبوا في ادني ارض العرب منهم وهي اطراف الشام: *Et nomine terra (inquit) intelligitur terra Arabiæ; nam terra habitata apud Arabes, est terra ipsorum. Sensus igitur est: Victi sunt in terra Arabum proxima ipsis Romanis*. Ebn-Abbas censet hoc bellum contigisse في الاردن وفلسطين: *prope fluvium Jordanis in Palæstina*. Denique Mahumetus non præscripsit certum tempus, quo Romani victuri essent eos, a quibus victi fuerant; sed dixit في بضع سنين *intra spatium decem annorum*. Porro بضع, est spatium, vel numerus continens tria usque ad novem, vel decem. Itaque sciri non potest, quando & utrum verificata fuerit hæc prædictio. Et nihilominus Ahmed, ut supra vidimus, asseruit, vaticinio Mahumeti illud excellentiæ habuisse supra vaticinia cæterorum Prophetarum, quod fuerunt مفصلة, *distincta*, & sine ambiguitate. Zamchascerius scribit, seu potius divinat, hanc Romanorum victoriam fuisse post septem annos in prælio الحديبية *Hadibia*. At hoc contigit anno sexto Hegiræ non inter Persas, & Romanos, sed inter Mahumetanos, & Corasinos, neque in loco Persis, aut Romanis vicino; sed in Hadibia, quæ, ut scripsit Mohammed Abu-Gispher Auctor Mahumetanus, هو موضع قريب مكة: *est locus prope Meccam*. Alii volunt, ut refert idem Zamchascerius, hanc fuisse, النصر يوم بدر *Victoriam belli Bedrensis*. At hæc contigit anno secundo Hegiræ; nec aliquid pertinuit bellum, seu victoria illa ad Romanos; sed solum ad Mahumetanos, & Meccanos Corasinos. Vides igitur ex quot pedibus claudicet hoc Mahumeti vaticinium.

Secundum adducitur ex Sura 24. النور *Lux*, v. 53. his verbis: وعد الله الذين امنوا منكم وعملوا الصالحات ليستخلفنهم في الارض كما استخلف الذين من قبلهم وليمكنن لهم دينهم الذي ارتضى لهم وليبدلنهم من بعد خوفهم امنا. *Promisit Deus iis, qui crediderint ex vobis, & fecerint bona, certissime facturum se illos successores in terra, sicut succedere fecit eos, qui fuerunt ante ipsos: & omnino se stabiliturum ipsis religionem ipsorum, in qua sibi complacuerunt: & certissime commutaturum se illis timorem ipsorum in securitatem*. Et evenit, inquit Ahmed, sicut prædixit: nam استخلف الله المؤمنين في الارض ومكن لهم دينهم في مشارق الارض ومغاربها: *successores fecit Deus Fideles (nempe Mahumetanos) in terra: & stabilivit illis religionem ipsorum in orientalibus, & occidentalibus partibus terræ*. Quamvis autem استخلف significet, facere vel relinquere successorem, seu vicarium quocumque modo: hic tamen, juxta communem Interpretum sensum, significat constituere successorem in Regno, seu Imperio: itaut prædixerit hic Mahumetus, Imperium Mahumetanorum, & dilatationem religionis eorum per universum orbem. Ita sentit adversarius.

Sed Alcorani Interpretes non ita fimbrias dilatant sicut Ahmed. Gelaleddinus exponit: ليستخلفنهم بدل الكفار كما استخلف الذين من قبلهم من بني اسرائيل بدلا عن الجبابرة *successores se facturum esse illos infidelibus, sicut succedere fecit eos, qui fuerunt ante illos, nempe Israelitas, gigantibus*, idest in Imperio, & possessione gigantum, qui erant in Terra Chanaan. Jahias; كما استخلف الذين من قبلهم من الانبياء والمؤمنين: *sicut succedere fecit eos, qui fuerunt antea, nempe Prophetas, & Fideles*. Zamchascerius: وعدهم الله ان ينصر الاسلام علي الكفر ويورثهم الارض ويجعل منها خلفاء كما فعل ببني اسرائيل حين اورثهم مصر والشام بعد الجبابرة. *Promisit eis Deus, se adjuturum religionem Eslamiticam, itaut prævaleat infidelitati: & constituturum se eos successores, & heredes in terra, sicut fecit cum filiis Israel, quos succedere fecit in possessione Ægypti, & Syriæ, loco gigantium, seu hominum poten-*

potentium, ac superborum. Quidquid vero prædixerit Mahumetus de Imperio, & religione, seu superstitione suorum Asseclarum, potuit ex probabili conjectura præsagire; vel loqui per modum suos hortandi, bonaque spe erigendi. Nec dubium est, quin omnes novæ sectæ inventores hujusmodi faustis auguris asseclas suos alliciant; cujus rei non pauca reperiuntur exempla. Quod vero Mahumeto vaticinium suum feliciter successerit; aliis etiam evenit: idque vel ope Dæmonis, Deo ex justis suis judiciis permittente: vel casu; atque etiam ex diversis circumstantiis temporum, locorum, hominum, &c. quæ omnia quia Dæmon optime prævidebat, vel conjiciebat, potuit per Mahumetum, vel per alium quemlibet illi similem prædicere. Denique si Alcorani verba recte perpendantur, omnia in illis dubia, atque ambigua, & ex quibus nihil certi retrahere possis, reperientur. Promittit Mahumetus suis, eos, qui crediderint, & fecerint recta, futuros successores in terra, quemadmodum successores facti sunt ii, qui fuerunt ante eos; & Deum firmaturum religionem eorum, in qua sibi complacuerunt: eorumque timorem in securitatem commutaturum. Primum hæc promissio fit tantum iis, qui crediderint, & recta operati fuerint, itaut sit conditionalis; cumque pauci reperiantur, qui rite credant, & recte operentur; hæc promissio vel evanescet, vel ad paucos admodum pertinebit. Deinde promittitur illis, futuros esse successores in terra, nec tamen in quo, vel quibus, vel in qua terra successuri sint, exprimitur: sed tantum dicitur, ipsos successuros, quemadmodum successerunt illi, qui fuerunt ante eos. Qui autem fuerint ante eos, non exprimit Alcoranus, sed Interpretes asserunt fuisse Israelitas, vel Prophetas, & fideles, qui successerunt Ægyptiis, & Chananæis in possessione terræ eorum. Sed falsum est, Israelitas Ægyptiis in eorum Regno successisse. Successerunt sane Chananæis, sed tandem ex eorum terra ejecti sunt: & nunc misere per orbem vagantur. Si ita Mahumetanis eventurum est, facile Mahumeti vaticinio assentiemur. Ea vero, quæ circa religionem, & securitatem promittuntur, facile potest quivis, qui novam sectam instituat, asseclis suis promittere.

Tertium vaticinium ejusdem farinæ desumitur ex Sura 48. الفتح *Victoria*, v. 28. هو الذي ارسل رسوله بالهدي ودين الحق ليظهره علي الدين كله وكفي بالله شهيدا: *Ipse est* (idest Deus) *qui misit Legatum suum cum recta lege, & religione vera, ut apparere faciat illam supra omnes religiones. Et sufficit Deus testis hujus rei.* Et factum est sicut prædixit, & promisit; inquit Ahmed. Sed facile respondetur, non solum Dæmonem potuisse præscire, sed etiam Mahumetum ipsum sibi fere certo polliceri ea, quæ hic prædicuntur. Talem quippe legem evulgabat, talemque sectam prædicabat, quam ob suam laxitatem & libertatem facile omnes amplecterentur; addita præsertim larva quadam veritatis, & pietatis ex iis, quæ de Judaica, & Christiana religione admiscebat; neque necessarium erat ad hoc Dei testimonium. Et nihilominus negamus fidenter, Mahumetanicam superstitionem supra Christianam Religionem hactenus evectam fuisse, non solum in sanctitate, probitate, miraculis, doctrina, cæterisque virtutibus: verum ne in numero quidem eam profitentium. Vix enim invenitur locus Mahumetanorum, ubi plurimi Christiani non sint: cum tamen in nulla fere Christianorum provincia Mahumetanus aliquis, nisi captivus, aut peregrinus reperiatur. Præterea Christiana religio per totum terrarum orbem diffusa est, novique orbis magnam portionem obtinet. Id vero de Mahumetanica Secta dici non potest. Sed non est ponenda excellentia religionis, atque illius veritas in numero sectatorum; alioquin Idololatrarum superstitio, cum Romanum vigebat Imperium, religione vera, quam Judæi profitebantur, & fortasse etiam Mahumetanica, quæ nunc est, superior fuisset. Quare hæc tertia Alcorani prophetia inter Mahumeti mendacia computanda est.

Quartum vaticinium producitur ex Sura 17. الاسري: *Iter nocturnum*; v. 91. قل لين اجتمعت الانس والجن علي ان ياتوا بمثل هذا القران لا ياتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرا. *Dic: Si simul convenirent homines, & Dæmones, ut componerent Alcoranum similem huic, nunquam similem componere possent, etiamsi alii eorum alios adjuvarent.* Subdit Ahmed وكان كما اخبر *Et fuit sicut prædixit.*

Respondemus: hoc etiam vaticinium inter Mahumeti mendacia impudentiora computandum. Satis est, Alcoranum a capite ad calcem attentius legere; ut manifestissima prædictionis hujus falsitas agnoscatur. Sed de hoc alibi fusius agendum est.

Quintum ex Sura 2. البقرة *Vacca*. v. 23. وان كنتم في ريب مما نزلنا علي عبدنا فاتوا بسورة من مثله الى قوله فان لم تفعلوا ولن تفعلوا فاتقوا النار *Quod si estis in dubitatione de eo, quod demisimus super servum nostrum* (nempe de Alcorano): *facite unam suram similem illi. Usque ad ea verba: Quod si non fecistis, nec unquam facietis; timete porro ignem, &c.* Finguntur hæc dici Meccanis a Deo, ut probetur, Alcoranum ab eodem Deo traditum fuisse Mahumeto, cum ne unam quidem Suram illi similem Meccani facere potuerint.

Sed respondemus eodem modo, quo ad quartum vaticinium respondimus. Quod vero Meccani fecerint, vel non fecerint aliquid Alcorano simile, incertum est: & nihil refert ad probandum Alcoranum esse a Deo.

Sextum ex Sura 3. آل عمران *Familia Amran*, v. 53. ubi introducitur Deus ita loqui cum Christo. يا عيسى اني جاعل الذين اتبعوك فوق الذين كفروا الى يوم القيمة: *O Jesu, certe ego ponam eos, qui secuti fuerint te, supra eos, qui non crediderint in te, usque ad diem Resurrectionis. Et hoc verum fuit*: inquit Ahmed.

Fatemur etiam nos, hoc verissimum esse: nimirum, Judæos, & cæteros, qui in Christum crediderunt, superiores fuisse, & esse Judæis, & aliis, qui in illum credere noluerunt. Sed Mahumetus prædicit ut futurum, id quod multo jam ante tempore factum erat, & universo orbi notissimum.

Septimum profert Ahmed ex Alcorano vaticinium, (sed Suræ non memini: prima tamen verba sunt in Sura القمر 54.

وانزل فى مكة سيهزم (v. 46. *Luna* : القمر 54.
الجمع ويولون الذين كفروا وقال ولو قاتلكم الذين
كفروا لولوا الادبار ثم لا يجدون وليا ولا نصيرا وكان
كما الخبر . *Et prædixit de Meccanis : Profligabitur congregatis, & terga vertent infideles. Et iterum dixit: Si autem pugnaverint contra vos infideles, certe terga vertent, neque invenient patronum, neque adjutorem. Et evenit sicut prædixerat.*

Respondeo; facile potuisse hæc Mahumetum prædicere, cum videret se Meccanis viribus longe superiorem. Quis vero belli Dux suis victoriam non pollicetur, cum hostibus manum conserturus sit, ut eorum animos augeat, atque excitet virtutem? At Mahumeti verba non videntur solos Meccanos respicere, sed universim ad omnes suorum asseclarum hostes referri. Quis vero nesciat, sæpissime Mahumetanos contra alios diversæ religionis pugnantes, in fugam versos cæsosque fuisse?

Octavum ex Sura 5. المائدة *Mensa* ; v. 15. ومن
الذين قالوا انا نصارى اخذنا ميثاقهم فنسوا حظا مما
ذكروا به فاغرينا بينهم العداوة والبغضا الى يوم
القيمة . *Et ab illis, qui dicunt, se esse Christianos, accepimus pactum eorum. Sed obliti sunt partem illius, de quo commonefacti fuerant: propterea excitavimus inter eos inimicitiam, & odium usque ad diem Resurrectionis.* Subdit Ahmed de more; *Et ita evenit.*

Bene est, quod Mahumetus fateatur his verbis, Christianam Religionem a Deo approbatam fuisse: hoc enim significat, quod pactum eorum acceptaverit, eosque de eo, quod facere deberent, commonuerit. Quod vero addat, eosdem oblitos fuisse partis eorum, de quibus commoniti fuerant, idest, quæ illis præscripta fuerant ad observandum: ac propterea Deum posuisse inter eos inimicitiam, & odium perseveraturum usque ad diem Resurrectionis; ridiculum prorsus est vaticinium. Nam vel sermo est de odio & inimicitia inter Christianos propter Regnum temporale: vel propter Religionem. Quoad primum, quis ignorat, inter diversos Principes, etiam ejusdem religionis, perpetua fere bella esse ac dissidia? Hoc non solum inter Christianos, sed etiam inter Israelitas evenit, quando plures Reges habuerunt. An vero Mahumetani ab his inimicitiis, & odiis inter se immunes fuerunt, non solum quando plures Caliphas, seu Imperatores habuerunt, sed etiam quando sub uno tantum Principe fuerunt, ut patet ex eorumdem historiis. Et hoc etiam tempore nonne inter Turcas, & Persas perpetuæ vigent inimicitiæ, atque odia prorsus implacabilia? Infra videbimus, Mahumetum prædixisse, futuras etiam inter asseclas suos has inimicitias, & hæc odia usque ad diem Resurrectionis. Quoad secundum vero, non possunt Mahumetani nobis objicere odia, & inimicitias propter schismata in religione, cum ipsi graviori circa hoc morbo laborent; fatentur enim ipsimet, plura in Secta sua schismata, atque hæreses fuisse, quam in Christiana religione. Quod odia hæc, & inimicitiæ usque ad diem Resurrectionis inter Christianos perseveratura sint, probabile quidem est, cum juxta S. Pauli effatum, *oporteat hæreses esse*: & Christus pronunciaverit; *Necesse est, ut veniant scandala.* Sed Deus hoc novit, non Mahumetus.

Nonum ex Sura eadem: vers. 70. وقالت اليهود
يد الله مغلولة غلت ايديهم ولعنوا بما قالوا بل يداه
مبسوطتان ينفق كيف يشاء وليزيدن كثيرا منهم
ما انزل اليك من ربك طغيانا وكفرا والقينا بينهم
العداوة والبغضا الي يوم القيمة كلما اوقدوا نارا للحرب
اطفاه الله : وكان كما الخبر :

Et dixerunt Judæi: Manus Domini est alligata. Alligentur manus eorum, & maledicti sint ob id, quod dixerunt. Imo manus Domini sunt extensæ: largitur sicut vult. Et quidem augebit in multis illorum id, quod tibi revelatum est a Domino tuo, impietatem, & perfidiam. Nos autem conjecimus inter eos inimicitiam, & odium usque in diem Resurrectionis. Quotiescumque accenderint ignem ad bellum, extinguet illum Deus. Subdit Ahmed: *Et evenit sicut prædixit.* Huic vaticinio addi potest, tamquam ejusdem straminis

Decimum ex Sura 3. آل عمران *Familia Amran*:
v. 100. لن يضروكم الا اذى وان يقاتلوكم يولوكم
الادبار ثم لا ينصرون ضربت عليهم الذلة اينما
ثقفوا الا بحبل من الله وحبل من الناس وباوا بغضب
من الله وضربت عليهم المسكنة ذلك بانهم كانوا
يكفرون بايات الله ويقتلون الانبيا بغير حق ذلك
بما عصوا وكانوا يعتدون : وكان كما الخبر :

Nequaquam nocebunt vobis (Judæi) *nisi leviter: & si pugnaverint contra vos, terga vertent vobis, neque deinde adjuvabuntur. Conjecta fuit super eos vilitas, ubicumque steterint, nisi ubi fœderati fuerint cum Deo, vel hominibus. Et reportaverunt iram a Deo, & conjecta est super eos inopia, quia noluerunt credere in signa Dei, & occiderunt Prophetas injuste: & quia rebelles fuerunt, & transgressores. Et evenit, quod prædixit;* inquit Ahmed.

Respondeo; neutrum vaticinium, vel prophetiam dici posse, cum res ipsa tam Mahumeti ætate, quam hoc nostro ævo, hæc omnia de Judæis ostendat: miseros scilicet, viles, & abjectos esse, sine viribus, sine animi magnitudine, & qui facile ab omnibus vinci possint, etiam si simul coirent (quod tamen non audent) ad aliis prælium inferendum. Hoc illis proprium, perpetuumque fuit, ex quo Christum Jesum a se rejecerunt.

Hoc fatetur non semel ipse Mahumetus in Alcorano: hoc Prophetæ omnes, & Christus Dominus, ejusque Apostoli de illis prædixerunt. Quamobrem importunum omnino est hoc Mahumeti vaticinium, in quo tamen duo falsa apparent. Primum, quod Judæi tanta paupertate & inopia, quantam Mahumetus prædicat, laborent; cum ubique fere terrarum plurimi eorum sint opulentissimi, quippe qui usuris, & fraudibus suis Christianorum, atque etiam Mahumetanorum pecunias exhauriant. Alterum, quod inter Judæos tam acria sint odia & inimicitiæ, in quibus usque ad diem Resurrectionis sint permansuri. Imo nulla fortasse gens est, quæ magis sit inter se concors & unita, quam Judæi. Saltem magnam inter se

se unionem extrinsecus ostendunt: esto sint inter eos aliqua odia, & dissidia, a quibus nulla gens immunis censetur.

Undecimum ex Sura 2. البقرة *Vacca*. v. 93. ubi sic loquitur per modum irrisionis cum Judæis, qui asserebant se in futuro sæculo habituros palatium separatum a cæteris hominibus: ان كانت لكم الدار الاخرة عند الله خالصة من دون الناس فتمنوا الموت ان كنتم صادقين ولن يتمنوه ابدا بما قدمت ايديهم والله عليم بالظالمين ولتجدنهم احرص الناس على حياة ومن الذين اشركوا: وقال قل يا ايها الذين هادوا ان زعمتم انكم اولياء لله من دون الناس فتمنوا الموت ان كنتم صادقين: فاخبر عن اليهود انهم لن يتمنوا الموت ابدا وكان كما اخبر فلا تتمنوا اليهود الموت ابدا وهذا دليل من وجهين من جهة اخباره فانه لا يكون ابدا ومن جهة صرف الله لدواعي اليهود على تمني الموت مع ان ذلك مقدور لهم وهذا من اعجب الامور الخارقة للعادة وهم مع حرصهم على تكذيبه لم تنبعث دواعيهم لاظهار تكذيبه باظهار تمني الموت

Si est vobis palatium in futuro sæculo apud Deum peculiare præter cæteros homines: optate mortem, si estis veraces. Sed nequaquam desiderabunt eam unquam, ob peccata, quæ antea perpetraverunt. Deus autem novit qui sint iniqui. Et quidem invenies eos avidiores vivendi, quam cæteros homines, & quam ipsos Idololatras. Et dixit Deus Mahumeto (Sura 62. الجمعة *Conventus*. v. 7.) *Dic: O Judæi, si putatis vos esse amicos Dei solos inter homines, exoptate mortem, si estis veraces. Prænunciavit itaque Judæis, quod nunquam mortem essent optaturi: fuitque sicut prædixit: & propterea Judæi nunquam mortem desiderant. Hoc autem potest dupliciter intelligi: primo per modum absolutæ enunciationis, quod hoc nunquam futurum sit; secundo per modum dispositionis Divinæ, eo quod Deus avecet Judæos a concupiscenda morte, quamvis hoc esset illis possibile: & hoc est maximum miraculum, & supra consuetum rerum ordinem. Ipsi autem, licet maxime studeant Mahumetum mendacem ostendere, nunquam tamen eo pervenerunt conatus, ac studia eorum, ut probarent eum mendacem, ostendendo, se mortem desiderare.*

Respondemus, hoc Mahumeti vaticinium esse valde frivolum, ac ridiculum: non enim ostendi, aut probari potest hæc tanta mortis timiditas in Judæis, præ cæteris hominibus: & Mahumetani fortasse magis timent mortem, quam Judæi. Sed ut concedamus Mahumeto, hos mortem præ cæteris mortalibus horrere; quid hic opus erat vaticinio, ubi res ipsa patebat? Ut vero hoc Mahumeti oraculum verum probari posset, necesse esset interrogare omnes Judæos totius orbis, utrum sit, vel fuerit unquam aliquis eorum, qui mortem non timuerit, vel etiam illam desideraverit. Certe in pluribus historiis legimus, non paucos Judæos, etiam post hoc Mahumeti vaticinium, non solum mortem etiam atrocem non horruisse, sed illi constanti animo, vultuque occurrisse. Nec dubito, plures eorum, vel ex spe, quamvis falsa, felicioris vitæ; vel saltem ex tædio calamitatum, quas patiuntur, mortem multoties desiderare.

Duodecimum ex Sura 74. المدثر *Coopertus*, v. 11. ذرني ومن خلقت وحيدا وجعلت له مالا ممدودا الى قوله سأصليه سقر وما ادراك ما سقر لا تبقي ولا تذر: وقال عن ابي لهب عمه تبت يدا ابي لهب وتب ما اغنى عنه ماله وما كسب سيصلى نارا ذات لهب: وكان كما اخبر به مات الوليد كافرا ومات ابو لهب كافرا.

Relinque me, & illum, quem creavi unicum, & dedi illi facultates copiosas. Usque ad ea verba: Compellam illum ad pœnam Tartari. Et quid faciet te comprehendere quid sit Tartarus? Nihil relinquit, nihilque residuum facit (loquitur contra Alvalid filium Almogairæ hostem suum.) *Et dixit de Abulaheb patruo suo* (Sura 111. ابو لهب *Abu-laheb*. v. 1.) *Perierunt manus Abulaheb: & periit ipse. Non profuerunt illi opes ejus, & id, quod acquisivit. Mox conjicietur comburendus in ignem flammantem. Et factum est sicut prædixit. Mortuus est Alvalid infidelis: & mortuus est Abulaheb infidelis.*

Respondeo, hujusmodi Mahumeti in Alvalidum, & Abulahebum convicia, ac maledicta nihil prophetïcum continere. Quilibet enim, quamvis Propheta non sit, potest rationabiliter homini sceleroso, valdeque pravo, præsertim infideli, Gehennam comminari, ac prædicere. Adde, nullum potuisse certo scire, utrum hi duo abierint in Gehennam, an vero in mortis articulo Deus illos illuminaverit, ac resipuerint, saltem ex eo, quod pessimum omnium mortalium Mahumetum oderant, & exterminare cupiebant.

Decimum tertium ex Sura 48. الفتح *Victoriam*, v. 23. وعدكم الله مغانم كثيرة تأخذونها فعجل لكم هذه وكف ايدي الناس عنكم ولتكون اية للمؤمنين: وقال لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله امنين محلقين رؤسكم ومقصرين لا تخافون فعلم ما لم تعلموا فجعل من دون ذلك فتحا قريبا: وقال قل للمخلفين من الاعراب ستدعون الى قوم اولي باس شديد تقاتلونهم او يسلمون فان تطيعوا يؤتكم الله اجرا حسنا وان تتولوا كما توليتم من قبل يعذبكم عذابا شديدا: وهذا كله وقع كما اخبر فحصلت لهم الغنائم الكثيرة ودخلوا المسجد الحرام امنين ودعيت الاعراب الى قتال الروم والفرس يقاتلونهم او يسلمون فلا بد من القتال او الاسلام ليس هناك هدنة بلا قتال كما كان قبل نزول الاية.

Promisit vobis Deus prædas multas, quas capturi estis: & festinato concessit has vobis, & cohibuit a vobis manus hominum: & ut sit signum fidelibus. Dixit etiam: Certe ingrediemini Templum Meccanum, si Deus voluerit, securi abrasi capita, & attonsi comas: non timebitis. Novit Deus id, quod vos nescitis. Et præter hoc, concessit vobis victoriam propinquam.

Dixit

Dixit etiam : Dic Arabibus, qui resides fuerunt : Vocabimini ad gentem bellicosissimam : pugnabitis contra eos, aut amplectentur vestram religionem. Quod si obedieritis, dabit vobis Deus mercedem pulchram ; si vero tergiversati fueritis, sicut fecistis antea ; puniet vos pœna vehementi. Hoc autem totum (subdit Ahmed) *evenit, sicut prædixerat : nam pervenerunt ad eos prædæ multæ. & ingressi sunt in Templum Meccanum securi : & vocati sunt Arabes ad præliandum contra Romanos, & Persas, pugnaveruntque contra eos, vel facti sunt Moslemi. Et necessarium erat, vel ut bellum sustinerent, vel ut Moslemi fierent : nam non erat hic tributum sine bello* (idest per solutionem tributi non effugiebant bellum, nisi Mahumetani fierent) *sicut erat antequam revelaretur versiculus Alcorani, aliter disponens.*

Respondeo, hujusmodi prædictiones fieri potuisse per probabiles conjecturas. Videbat enim Mahumetus, se viribus superiorem, suosque commilitones valde strenuos, & prædarum aviditate per se incitatos ad bellum : hostes vero imbecillos, ac timidos. Poterat etiam hæc polliceri ad militum animos roborandos, ut in his occasionibus ab exercituum Ducibus fieri consuevit. Quod attinet ad prædictionem illam (quam Mahumetus asseruit sibi in somnio factam fuisse) Meccanos cum suis asseclis concordiam inituros, itaut ipse cum illis securus, & raso capite, attonsisque comis, in Meccam, Meccanumque Fanum ingredi posset : & præterea proximam esse de Meccanis ipsis, vel aliis hostibus victoriam : potuit somnium illud naturaliter evenire : nam quæ valde optamus, ea per somnium sæpe obtinere videmur : nec raro fit, ut hæc ipsa postea succedant. Huc accedit, non raro contingere, ut Dæmones ea per somnium suggerant, quæ certo, vel probabiliter eventura esse præcognoscunt, ut sic facilius homines decipiant. Postremo, quod attinet ad prædictionem de bello suorum contra gentem bellicosissimam ; videtur quædam increpatio, & comminatio majoris belli, & pœnæ infligendæ a Deo, ad excitandos Arabes resides, atque ignavos (de his enim hic est sermo, non de Arabibus in universum), dum bellum, quod tunc instabat, detrectabant. Id vero magis persuadetur, quia non constat inter Expositores, quænam fuerit gens illa adeo bellicosa, ad quam oppugnandam postea Arabes vocati fuerint. Gelalis verba id ostendunt : قيل هم بنوا حنيفة اصحاب اليمامة وقيل فارس والروم: *Aliqui dicunt, eos fuisse Honeiphenses, dominos Jemamæ : alii Persas, & Romanos.* Zamchascerius etiam scribit : يعني حنيفة قوم مسيلمة واهل الردة الذين حاربهم ابوبكر الصديق وقيل هم فارس والروم: عن قتادة انهم ثقيف وهوازن كان ذلك في ايام رسول الله: *Significantur Honeiphenses, qui sequebantur Mosailmam Pseudoprophetam : & Apostatæ, contra quos, pugnavit Abu-bacar Justus. Alii dicunt, significari Persas, & Romanos. Cottada censuit, hos fuisse Thakiphenses, & Havazenos. Evenit hoc adhuc vivente Mahumeto.* De illa ipsa victoria, quam prædixit, est idem inter Expositores dissidium. Gelal. هو فتح خيبر: *Hæc fuit victoria Chaiberensis.* Zamchascerius. وقيل رأى رسول الله ص فتح مكة في منامه ورؤيا الانبياء وحي فتاخر ذلك الى السنة القابلة فجعل فتح خيبر علامة وعنوانا لفتح مكة: *Et dicitur Mahumetus vidisse victoriam Meccæ in somno suo per revelationem propheticam. Hæc porro dilata est usque ad annum sequentem : & posuit victoriam Chaiberensem in signum, & indicium victoriæ Meccanæ.* Sed paulo superius scripserat : وقيل فتح الحديبية : *Et dicitur hæc fuisse victoria Hadibiensis.* Astute Mahumetus neque gentes illas, neque victoriam determinavit : moraliter tamen certus (sic enim animo destinaverat, & vires suppetebant) se gentes multas aggressurum, & victorias, saltem aliquas, relaturum.

Decimum quartum profertur ex Sura 110. النصر *Auxilium.* v. 1. ubi fingitur Deus dicere Mahumeto. اذا جاء نصر الله والفتح ورايت الناس يدخلون في دين الله افواجا: فدخل الناس في دين الله افواجا بعد الفتح فما مات ص وفي بلاد العرب كلها ليس موضع لم يدخله الاسلام. *Cum venerit auxilium Dei, & victoria, videbis homines ingredientes in religionem Dei turmatim.* Subdit Ahmed : *Et ingressi sunt homines in religionem Dei turmatim post victoriam Meccanam : & necdum mortuus erat Mahumetus, cum nullus locus reperiretur in tota Arabia, in quem non ingressa fuisset religio Eslamitica.*

Hæc etiam per probabiles conjecturas, absque ullo prophetico lumine prædici potuere. Eo enim ipso, quod Mahumetus Arabes, & præsertim Meccanos superasset, fere certum erat, eosdem vel vi, vel fraude, vel metu, vel promissis in Mahumeticam superstitionem pertrahendos. Victoria autem minime erat dubia ; nam & Medinenses omnes, aliique ex Arabibus conterminis erant Mahumeto adjuncti ; & Meccani non pauci illi adhærebant. Quod vero, adhuc vivente Mahumeto, illius superstitio omnia Arabiæ loca pervaserit, nullo modo credendum, vel concedendum est : cum ex ipsis Arabum historiis aliter habeatur.

Decimum quintum ex Sura 59. الحشر *Congregatio.* v. 11. وقال تعالى عن المنافقين: الم تر الى الذين نافقوا يقولون لاخوانهم الذين كفروا من اهل الكتاب لئن اخرجتم لنخرجن معكم ولا نطيع فيكم احدا ابدا وان قوتلتم لننصرنكم والله يشهد انهم لكاذبون لئن اخرجوا لا يخرجون معهم ولئن قوتلوا لا ينصرونهم: وكذلك كان. *Et dixit Altissimus de impiis* (Mahumetanis) : *Nonne vidisti eos, qui sunt impii, dum dicerent fratribus suis infidelibus ex familia Libri* (idest Judæis, & Christianis) : *Si ejecti fueritis* (Medina), *nos certe egrediemur vobiscum ; neque obediemus vobiscum ulli unquam. Si vero oppugnati fueritis, certe adjuvabimus vos. At Deus testis est, illos esse mendaces : & si hi ejecti fuerint, illos non esse egressuros cum eis : & si hi oppugnati fuerint, illos non esse adjuturos eos. Et ita evenit,* (inquit Ahmed).

Sed poterant hæc sine ullo prophetiæ spiritu a Mahumeto prævideri, ac prænunciari: erant quippe homines illi, (sive Judæi, sive Christiani) perfidi ac scelesti, & ex timore tantum Mahumeto adhæserant, cum alioqui intestino illum odio prosequerentur. Neque tamen certum est, hoc evenisse, saltem quoad omnes, ut tam fidenter Ahmed pronunciat.

Ex his tam putidis, ac stramineis Alcorani vaticiniis, putant Moslemi, se satis probare, Mahumetum verum fuisse Prophetam. Alia etiam, quæ habent tantum ex traditione, in medium adducunt, & quidem plurima, sed ejusdem farinæ, de quibus postea dicemus.

Verum ne Mahumetanos penitus stultos, vel mendaces faciamus: etiam si concederemus, quædam ex his non potuisse a Mahumeto naturaliter, seu per proprias conjecturas cognosci; non tamen sequeretur, illum verum fuisse Prophetam. Omnes enim conveniunt, etiam a Magis, Mathematicis, Ariolis, aliisque hominibus, etiam pessimis, posse Dæmonum instinctu multa, præsertim per somnia, prænosci, ac prædici, quæ naturaliter ab hominibus sciri non possunt. Hujus rei innumera prope exempla præsertim ex libris Ciceronis de Divinatione (quos nemo a Christianis confictos fuisse, nisi stultissimus dicet) in medium proferre possem. Concedo etiam aliquid amplius: posse nimirum etiam in scelestissimis hominibus aliquando veræ prophetiæ donum reperiri; ut constat in Balaam ex Pentateucho, & Caipha ex Evangelio. Quin & nonnulli contendunt, dari in quibusdam naturaliter futurarum rerum prænotionem, vel prædictionem; quemadmodum etiam virtutem morbos aliquos curandi, nullo adhibito medicamento: cui tamen opinioni ego me nullo modo subscriberem. Tantum addo, inveniri quandoque in Poetis Ethnicis quædam quasi vaticinia Alcoranicis luculentiora. Nam Homerus Græcorum Poetarum Princeps, qui ut communiter asseritur, centum, ac sexaginta annis ante Romam conditam vixit, libro vigesimo Iliadis, introducit Neptunum ita de Ænea loquentem:

μόρσιμον δ' οἱ ἐστ' ἀλέασθαι
Ὄφρα μὴ ἄσπερμος γενεὴ δὲ ἄφαντος ὄληται
Δαρδάνου ὃν Κρονίδης περὶ πάντων φίλατο παίδων,
Ἤδη γὰρ Πριάμου γενεὴν ἤχθηρε Κρονίων.
Νῦν δὲ δὴ Αἰνείαο βίη Τρώεσσιν ἀνάξει,
Καὶ παῖδες παίδων τοί κεν μετόπισθε γένωνται.

fatale autem est ei evitare mortem:
Ut ne sine semine genus, & prorsus extinctum pereat
Dardani, quem Jupiter præ omnibus dilexit filiis.
Jam enim Priami generationem odit Jupiter;
Nunc autem jam Æneæ virtus Trojanis imperabit,
Et filii filiorum, & qui deinde nascentur.

Prædicit hic Homerus, Æneam, & posteros ejus regnaturos esse super Trojanos, sicut revera evenit. At hoc quomodo potuerit Homerus scire, qui tanto tempore ante Romam conditam, & antequam de Æneæ, & posterorum ejus Regno fama vulgaretur, mortuus est, certo dici non potest. Nam, ut aliquid forte de Æneæ in Italiam adventu, & de collocata ibi ab eo sede audierit: non tamen ulla erat ratio, cur Æneam potius, & ejus posteros, quam Antenorem, aut alios ex Trojanis, qui profugi varias terras antea occupaverant, atque in iis regnabant, Trojanis imperaturos esse prænunciaret.

Virgilius etiam Latinorum Poetarum Princeps, Ecloga sexta, licet nihil sciret de tempore adventus Christi, & ne de illo quidem cogitaret, affirmavit tamen, jam illud adesse, & Cumææ Sybillæ de eodem oracula mox adimplenda, ita præcinens:

Ultima Cumæi venit jam carminis ætas:
Jam redit & Virgo, redeunt Saturnia Regna,
Jam nova progenies Cœlo demittitur alto.

Et alia prosequitur, quæ ad Christi adventum, quem jam adesse pronunciat, pertinere manifestissimum est.

Illud etiam mirandum, quod Seneca insignis item inter Latinos Poeta, plusquam mille annis antequam eveniret, prædixit novum orbem detegendum esse ultra Oceanum: cum tamen plerique affirmarent, antipodas fabulam esse. Ita ille in Medea, actu secundo in fine:

Venient annis
Secula seris, quibus Oceanus
Vincula rerum laxet, & ingens
Pateat tellus, Tiphysque novos
Detegat orbes, nec sit terris ultima Thule.

Neque tamen has ego prophetias veras esse crediderim: nimirum vel casu, vel per aliquas conjecturas fieri potuere.

Sed instat, ut vidimus, adversarius, Ariolos, Magos, aliosque Divinatores, licet aliquando vera prænuncient, sæpe tamen falli, vel mentiri; neque res ita distincte, sicut Prophetas, prædicere.

Respondemus, ita prorsus esse: hujusmodi enim homines raro veritatem vaticiniis suis attingunt, & sæpe mendaces inveniuntur. Nihil tamen repugnat, quin eorum aliquis semper vera prædicat: potest enim Dæmon ea tantum illi suggerere, quæ certo novit eventura. Et sic non obstat, quin ea omnia, quæ in Alcorano prædicuntur, naturali lumine ex antecedentibus, & consequentibus potuerint Dæmones tamquam certa prænoscere, vel ex revelatione bonorum Angelorum, Deo ita disponente, addiscere: id enim non solum Mahumetani, ut supra vidimus, sed Christiani etiam Doctores admittunt. Inter quos Julius Cæsar Bulengerus lib. 2. de ratione divinationis, cap. 2. ita scribit: *Respondeo, Dæmones interdum per Sanctos Angelos, Deo arbitrante, futura didicisse, quæ hominibus aperuerint.* Idem docet Cornelius Jansenius in comment. lib. 1. Regum cap. 23. & novissime docuit Eminentissimus Cardinalis, antea Sacri Palatii Apostolici Magister, Raymundus Capisuccus, vir, præter antiquissimam inter Romanos nobilitatem, omni etiam scientiarum genere ornatissimus, in suo eruditissimo opere Controversiarum Theologicarum selectarum, cont. 9. §. 2.

Deinde respondemus: etiamsi concederemus, Mahumetum ex conjecturis, vel ex Dæmonum suggestione, vel casu, ac temere aliqua divinasse; in multis tamen mendacem manifeste deprehendi: & ea ipsa, quæ prædicit, valde perplexa esse, & ambigua. Id aperte vidimus in vaticiniis jam ex Alcorano allatis. Sed præter hæc, alia etiam sunt in Alcorano, quæ ipsum manifesti mendacii convincunt.

Primo enim Sura 5. المائدة *Mensa* v. 76. fingitur ita loqui Gabriel, vel Deus cum Mahumeto: يايها الرسول بلغ ما انزل اليك من ربك وان لم تفعل فما بلغت رسالته والله يعصمك من الناس.

O Le-

O Legate, prædica id, quod revelatum fuit tibi a Domino tuo: & si hoc non feceris, non prædicasti id, quod tibi commissum fuit ab eo: & Deus servabit te immunem ab hominibus. Prima verba (in quibus est nulla tautologia, nempe: *Si non prædicaveris, non prædicabis*, vel *non prædicasti*) ita explicantur a Zamchascerio: ان لم تبلغ منها ادني شي وان كانت كلمة ولحدة فانت كمن ركب الامر الشنيع الذي هو كتمان كلها: *Si non prædicaveris etiam minimum quid ex iis, quæ tibi commissa sunt, licet sit unicum verbum; certe erit ac si tu rem nefariam fecisses; nempe ac si universa reticuisses, & abscondisses*. Frigida explicatio, seu potius excusatio. Sed peto a Zamchascerio, an Mahumetus omnia sibi a Deo commissa prædicaverit? Negare id non poterit: alioquin rem illum nefariam admisisse fateatur necesse erit. Debuit igitur Deus immunem illum ab hominibus servare, quemadmodum promiserat: alioquin vel Deus defuit promissioni suæ, vel Mahumetus est mendax, qui hujusmodi promissionem Deo affinxit. At in bello Ohodensi male discissa fuit ei facies, & excussus unus, vel, ut alii scribunt, duo dentes; & graviter etiam læsus est ictu lapidis in incurvatura brachii. Præterea a filiabus Lobeidi Judæi undecim nodis per veneficium ita alligatus, ut immobilis diu hærere coactus fuerit. Non itaque servatus fuit immunis ab hominibus. Sensit difficultatem Zamchascerius, ad quam ita respondet: فان قلت اين ضمان العصمة وقد شج في وجهه وكسرت رباعيته: قلت المراد انه يعصمه من القتل وفيه ان عليه ان يحتمل كل ما دون النفس في ذات الله فما اشد تكليف الانبياء عليهم السلام: وقيل نزلت بعد يوم احد والناس الكفار: ودليل قوله ان الله لا يهدي القوم الكافرين هو معناه انه لا يمكنهم مما يريدون انزاله بك من الهلاك: وعن انس كان رسول الله يحرس حتي نزلت فاخرج نفسه من قبة ادم فقال انصرفوا يا ايها الناس فقد عصمني الله من الناس لستم على شي لي على نبين: *Quod si dicas: quomodo servata est illi promissio immunitatis ab hominibus, cum proscissa fuerit facies ejus, & confracti fuerint dentes ejus inter molares, & duales? Respondeo: Sensus est, quod Deus immunem servaturus esset eum ab occisione: & nihilominus statutum erat in essentia Dei, ut omnia perferret, præter mortem; & ea, quæ difficiliora, & magis molesta pertulerunt Prophetæ. Alii vero dicunt, hoc promissum fuisse Mahumeto post bellum Ohedense, & contra homines infideles. Et hoc significant verba Alcorani: Deus non diriget gentes infideles: sensus est: nihil erit eis possibile eorum, quæ moliuntur contra te, ut perdant te. Et refert Anas, Legatum Dei adhibuisse sibi custodiam, donec revelata sunt ei prædicta verba: & tunc extulit caput ex tentorio, & dixit: Regredimini, o homines: jam enim immunem me fecit Deus ab hominibus. Nihil estis: idest, estis absque Religione, &c*. Sed nimis coarctasset promissionem suam Deus, si per eam intendisset Mahumetum defendere tantummodo, ne occideretur ab infidelibus: & hoc gratis, & absque ullo fundamento fingit Zamchascerius. Verba autem illa Alcorani, *Deus non diriget gentes infideles*, non sunt ad rem: verbum enim هدي *dirigere*, sumitur semper in Alcorano in bonam partem, ut scilicet significet, dirigere ad bonum. Porro quod infortunium Mahumeti in bello Ohodensi evenerit ante hanc promissionem, nullo modo probari potest: tum quia hoc bellum commissum fuit anno tertio Hegiræ, postquam ille Alcoranum jam vulgaverat, ac prædicaverat: tum quia ante hanc promissionem semper sese custodiverat, ut ex Anaso refert Adversarius. Sed ut omnia Zamchascerio concedamus: certe Deus non servavit Mahumetum immunem ab insidiis fœminæ infidelis (quippe Judææ) quæ illum veneno in ovillo armo abscondito sustulit e vivis: illo enim hausto, statim cœpit ægrotare, & identidem vi morbi recrudescente, brevi infeliciter occubuit. Atque ita Deus neque ab occisione, neque ab infidelibus immunem illum servavit.

Deinde Sura 48. الفتح *Victoria*: v. 32. illa legimus: محمد رسول الله والذين معه اشداء علي الكفار رحماء بينهم تريهم ركعا سجدا يبتغون فضلا من الله ورضوانا سيماهم في وجوههم من اثر السجود ذلك مثلهم في التوراة ومثلهم في الانجيل كزرع اخرج شطاه فازره فاستغلظ فاستوي علي سوقه يعجب الزراع: *Mahumetus Legatus Dei, & qui sunt cum eo, terribiles contra infideles, misericordes inter se. Videbis eos sæpe se incurvantes, & adorantes, exquirentes beneficentiam a Deo, & beneplacitum. Signa eorum in vultibus eorum ex vestigio adorationis. Hæc est similitudo eorum* (idest vaticinium de illis) *in Pentateucho. At vero similitudo eorum in Evangelio: sicut semen, quod educit culmum suum; tum corroborat eum; tum crassescit: tum residet supra truncum suum: voluptatem affert seminatori*. Prædicit hic Mahumetus, asseclas suos futuros inter se benignos, molles, ac misericordes: asperos vero, truces, & crudeles contra homines alienæ religionis. Verissimum hoc fuit quoad secundam partem: sed ad hoc prædicendum non erat opus spiritu prophetico, cum Mahumetani omnes, & præsertim Arabes, & Turcæ, utpote e Scytharum genere, naturæ sint bestialis, ac ferocis, & ab omni prorsus humanitate erga exteros alieni. Quoad primam vero partem, nullum unquam mendacium impudentius a Mahumeto prolatum est. Fatebuntur hoc, qui Mahumetanorum, & præsertim primorum Arabum, de quibus hic præcipue agitur, historias perlegerunt. Primi enim illi Mahumeti asseclæ, non secus ac feroces belluæ, adeo immaniter, ac truculenter inter se decertaverunt, ac deſævierunt, ut tam barbaræ dissensionis, & crudelitatis exemplum non facile in alia gente reperiatur. Nam statim Mahumeto defuncto, nondum cadavere illius sepulto, cum Aly, & cæteri e Mahumeti familia in eo tumulando occupati essent, tumultus magni inter Moslemos Duces excitati sunt, unoquoque rerum summam affectante. Ex quo Abubacar occasionem arripuit imperium sibi vindicandi, cujus Aly ex Mahumeti testamento legitimus erat successor. Mox acerrimis odiis inter Moslemos

lemos exortis; plura civilia bella commissa sunt, in quibus Aly occidit Othmanem: Mauvia trucidavit Alym: Alhasan filius Aly interfecit Mauviam: cognatus quidam Mauviæ necavit Alhasan: ponebatque caput ejus in mensa, dum comederet. Erant hi omnes Principes Mahumetanorum. Et sic deinceps alii Mahumeti successores mutuo inter se furore exarsere, ob solam regnandi libidinem: & hodie quoque Mahumetanorum Tyranni, ubi primum inaugurati sunt, fratres omnes immaniter e medio tollunt, vel perpetuo carcere occludunt. En quam mites, quam molles, quam misericordes Mahumeti asseclæ, præsertim illi modestiores, inter se fuerint. Sed non mirum, Mahumetum in hoc fallum prophetam fuisse, qui tam impudenter Sectatorum suorum notas, ac prædictiones in Pentateucho, & Evangelio reperiri affirmavit, cum ne vestigium quidem earum in illis existat.

Omitto alia, quæ possem hic adducere. Unum addo, non posse nos certo scire, an prædictiones, quæ ex Alcorano depromuntur, fuerint a Mahumeto, an vero ab Abubacro, vel ab Othmane, qui Alcoranum confarcinavere, in illo descriptæ, cum jam evenissent ea, quæ ab his prædicebantur: cujusmodi sunt Poetarum vaticinia, quibus res jam factæ, ut futuræ prædicuntur.

CAPUT SEXTUM.

Miracula, quæ a Moslemis extra Alcoranum, per traditionem accepta tribuuntur Mahumeto.

Quamvis Mahumetus, ut vidimus, toties asseverat in Alcorano, se nulla fecisse miracula, cum non ad hæc facienda, sed ad homines commonendos, iisque veram Religionem prædicandam missus fuisset: Mahumetani tamen Prophetæ suo obstinate oppedentes contendunt, illum & multa, & magna miracula patrasse: imo miraculorum gloriam Prophetis omnibus præripuisse. Auctor inter Moslemos laudatus, ابو احمد الجنابي *Abu Ahmed Gennabiensis*, mille a Mahumeto miracula, & juxta alios, tria millia patrata fuisse affirmat. Albakarius part. 7. الانوار *Splendorum*, scribit de eo adhuc pœso: وكان كل يوم تظهر له ايات ومعجزات *& quotidie manifestabantur illi miracula, & prodigia.* Auctor اعلام الهدي *de signis directionis*, hæc habet ولو عددنا جميع معجزاته واعلامه التي ذكرها المحدثون في كتبهم لطال الكتاب فان نبينا عم اكثر الانبياء اعلاما وقد ذكر بعض المصنفين ان اعلامه عم تبلغ الفا. *Si recenseremus omnia miracula, & signa ejus, de quibus mentionem fecerunt Historici in libris suis, certe excresceret tomus. Nam Propheta noster fausta memoria reliquos Prophetas in multitudine miraculorum superavit. Et quidam Auctores asserunt, miracula ejus ad numerum millenarium pervenisse.* Ismael Ebn-Aly in vita Mahumeti ita scribit: وله صلي الله عليه وسلام من المعجزات الظاهرة والبراهين الباهرة ما هي اكثر من ان تحصا والله اعلم. *Et propheta Mahumeti miracula manifesta, & argumenta clara & aperta plura sunt, quam quæ possint dinumerari. Et Deus hoc melius novit.* Ahmed Ebn-Edris idem confirmat his verbis: لو لم يؤت ما اوتيه احد من الايات المتكاثرة الي ثلاثة الاف ايه واكثر ولو لم يوتى الا القران وحده لكفى به فضلا منيفا علي ساير ما اوتي الانبياء لانه المعجزة الباقية دون ساير المعجزات: *Datum est illi, ut faceret tot miracula, quot nulli alii datum est, itaut excreverint ad tria millia, & amplius. Et nisi fecisset aliud ullum miraculum, nisi Alcoranum, satis esset ad hoc, ut superaret cætera miracula Prophetarum: hoc enim est miraculum permanens, ac perseverans, quod nullis aliis miraculis convenit.*

Verum quidquid blaterent, ac nugentur Sapientes Moslemi, Christus Dominus ex eorumdem testimonio, longe Mahumeto in hoc excellentior fuit, qui unica die quinquaginta millia miracula (ut ipsi asserunt) patravit. Nihilominus libet hic seriem texere illorum, quæ ipsi Pseudoprophetæ suo affingunt; primo ex Apologia Ahmed filii Abdolhalimi pag. mihi 382. Ubi eadem miracula in classes, seu species quasdam partitur. In quarum prima, cum ea reposuisset, quæ ad res cœlestes attinent, de quibus ipsa supra dictum est, collocat etiam

Primo ايات الجو كاستسقائه صلي الله عليه وسلام واستصحائه وطاعة السحاب له ونزول المطر بدعائه: *Miracula, quæ pertinent ad aerem: cujusmodi sunt, aquas ex eo deducere: illum turbidum serenare: nubibus imperare, & pluvias precibus obtinere.* Singula, quæ ad hanc primam speciem spectant, summatim, sed sincere recensebo.

Primo: cum Medinenses ob pluviæ defectum, sterilitatem magnam experirentur, rogaverunt Mahumetum, ut necessitati suæ subveniret. Elevavit ille manus, precatusque est Deum, ut opem ferret: & needum manus deposuerat, cum cœlum antea serenum nubibus repente contenebratum est, pluviamque adeo copiosam effudit, ut هلكت الاموال وانقطعت السبل; *perirent facultates, & abrumperentur viæ.* Quamobrem Medinenses iterum rogaverunt illum, ut vim imbrium cohiberet, ne omnes prorsus perirent. Cœpit igitur Mahumetus manibus innuere erga varias partes Cœli: & in quamcumque innuebat, statim serenabatur: atque ita pluvia cessavit.

Secundo. In bello الخندق *Foveæ*, quod commissum fuit anno quinto Hegiræ, obtinuit suis precibus, seu imprecationibus Eurum ventum tam vehementem contra hostes, ut inversæ fuerint pronæ in ora ollæ eorum, & eversa tentoria eorum; quæ cum in aerem elevarentur, ipsos quoque elevabant. Aliqui addunt, hunc ventum magnam secum grandium lapidum copiam advexisse, quibus ingens hostium strages facta est.

In his duobus, atque aliis, quæ Mahumeto attribuuntur, miraculis, duo nobis inquirenda sunt. Primum, an ita omnes naturæ creatæ vires excedant, ut nonnisi a solo Deo fieri potuerint. Secun-

cundum, an revera facta fuerint, & non potius ficta, & mendaciis conflata in medium producantur. Et quidem quod spectat ad utrumque, quod hic recensetur miraculum; nulli dubium esse potest, quin opera Dæmonum possint pluviæ, venti, ac tempestates excitari: id enim quotidiana docet experientia. Quin & saxis aliquando in Albano monte pluisse, refert Titus Livius Dec. I. quod non ex vero miraculo, sed vel ex causis naturalibus, vel ex Dæmonum ludibrio contigisse credendum est. Quod vero utrumque hoc miraculum confictum sit, inde convincitur, quia non solum incredibile, sed etiam ridiculum est, quod Deus per Mahumetum eam pluviam Medinensibus immiserit, quæ vel æque, vel plusquam præterita siccitas, & sterilitas, illis noceret. Deindepocl, quæ in bello Foveæ contigisse narrantur, adeo diversimode ab Auctoribus referuntur, ut magnam mendacii suspicionem injiciant. Et quidem duo præcipui Auctores, nempe Ahmed, & Ismael, ne verbum quidem de lapidibus habent. Georgius vero Almacinus in historia Saracenica, quam ex Abu-Giapher Mahumetanorum doctissimo descripsit, ne venti quidem illius mentionem facit. Nec te moveat, Lector, quod Anas filius Malec introducatur ab Auctore tamquam testis de visu primi miraculi: Hodaipha vero secundi: itaut alter juret, dicens: والله لم ينزل عن منبره التي رأيت المطر يتحدر علي لحيته. *Per Deum juro, antequam Mahumetus e suggestu, in quo erat, descenderet, me vidisse pluviam defluentem super barbam ejus*: Alter vero item cum juramento asserat, وكنت اسمع وقع الحصى في الترسة. *Et ego audiebam fragorem lapidum cadentium super clypeos*. Solemne enim est Scriptoribus Mahumetanis ad figmenta, & fabulas suas comprobandas, hujusmodi testes visuales, eorumque juramenta, ac verba confingere, ut alibi etiam notavi, & infra magis ex proposito demonstrabo.

Transit Ahmed ad secundam Mahumeticorum miraculorum speciem, dicens والنوع الثاني تعرف في الحيوان الانس الجن والبهايم: *Secunda species est eorum, quæ fecit circa animantia, nimirum homines, Genios, & bestias*. Hæc item summatim referam.

Primo. Camelus quidam occurrens Mahumeto procubuit in terram, cœpitque ubertim flere. At ille manu caput ejus molliter attrectavit: camelus vero quievit. Cum autem vidisset puerum custodem cameli, dixit ei: Hic camelus conquestus est mecum de te, quod fame, ac labore ipsum affligas. Commonuitque eum, ut melius tractaret illum.

Secundo. Camelus alius erat adeo ferox, ut omnes impeteret, quamobrem intra septum detinebatur. Cum vero Mahumetum ad se venientem vidisset, demisso rictu ad terram, genua flexit ante eum: at ille capistro alligatum, mitem domino reddidit: & conversus ad adstantes, dixit gloriabundus انه ليس شي بين السماء والارض الا يعلم اني رسول الله الا عاصي الجن والانس. *Certe nulla res est inter cœlum, & terram, quæ non cognoscat me esse Legatum Dei, præter Genios, & homines Deo rebelles.*

Tertio. Quædam mulier attulit illi filium suum dæmoniacum: ille vero ter expuit in os ejus, præcipiens Dæmoni, ut abiret, quia ipse erat Legatus Dei. Deinde dixit mulieri: Bene se habet filius tuus, nec ultra redibit ad eum quidquam eorum, quæ patiebatur. Intra paucos dies obtulit ei eadem fœmina utrem lactis, & ovem, asserens filium suum bene se habere: ille vero munus ejus suscepit.

Quarto. Vir quidam nomine Gaureth, videns Mahumetum gladio accinctum, obsecravit, ut sibi eum traderet conspiciendum. Sed aliquamdiu eum contemplatus, propius accedens, dixit: O Mahumete, quis me prohibet, ne te occidam? statimque contremuit manus ejus; itaut gladius illi excideret, Mahumetus vero gladio suo recepto, dixit: O Gaureth, quis servat te a me, quin te interficiam? at ille respondit: Nullus.

Quinto. Venit quidam ad Mahumetum afferens secum nidum, in quo erat pullus, quem parentes ejus sequebantur, & resederunt super manum viri illius. Conversus autem Mahumetus ad adstantes, dixit: Magis misericors est Dominus vester vobiscum, quam aves istæ cum pullo suo. Quid hic est miraculi, vel miri, aut novi?

Sexto. Camelus alius male clitellatus, conquestus est cum illo, quod dominus suus abusus esset ipso per multos annos ad arandum: & postquam macilentus, & scabiosus factus esset, jamque consenuisset, vellet ipsum mactare. Advocavit igitur dominum cameli, eumque de hac erga illum inhumanitate acriter redarguit. Postea emit ab eo ipsum camelum, liberumque dimisit per sylvas abire, multoque tempore supervixit. Idem fere contigit ei cum alio camelo. Notandum vero, Mahumetum tantum has camelorum querimonias audiisse, nullumque alium testem fuisse.

Septimo. Ad illius imperium duæ arbores longe inter se dissitæ, radicitus evulsæ, sese invicem conjunxerunt. Sed hoc miraculum inferius erat in alia specie collocandum.

Octavo. Sanavit puerum maniacum a septem annis, expuendo in os ejus, & præcipiendo dæmoni, ut ab eo discederet, quia ipse esset legatus Dei. Post paucos dies venit mater pueri, & asseruit, nihil illi adhuc consueti mali rediisse: & obtulit ei duos arietes, & vasculum lactis acidi: sed Mahumetus arietem unum restituit. Existimavit, ut puto, se nimis caro vendidisse miraculum suum, si etiam alium arietem accepisset.

Nono. Alium puerum a Dæmone obsessum liberavit tangendo pectus ejus. Ejecit autem puer post tactum ex ore quoddam veluti gossypium nigrum.

Decimo. Quidam ingressus in sylvam, abstulit inde nidum, in quo erant ova: secutaque est eum avis, quæ ova pepererat, volitans supra caput Mahumeti, & sociorum ejus. Ille vero prohibuit, ne læderent eam, & jussit restitui nidum in locum suum. Hoccine est miraculum?

Undecimo. Libertus Mahumeti, nomine Saphina, habuit in quadam sylva obvium leonem, cujus aspectu deterritus, dixit ei: O leo, ego sum libertus Mahumeti Legati Dei. Ille vero demissa cervice cœpit attrectare gladium ejus; nec destitit incitare eum, & quasi manuducere, donec posuit eum extra sylvam in via: & tunc leni rugitu, quasi vale dicens, dimisit eum.

Duodecimo. Habebat Mahumetus domi animal quod:

quoddam ferum, quod, eo absente, ferocius evadebat, & insolescebat. Cum autem sentiebat eum regredi, domumque intrare, mansuescebat, & quiescebat. Vah miraculum stramineum.

Decimotertio. Camelus quidam venit ad Mahumetum, & adoravit eum. Cum autem vidissent hoc socii, voluerunt & ipsi adorare eum: at ille dixit eis: Si praeciperem alicui, ut adoraret alium, certe praecepissem mulieri, ut adoraret maritum suum.

Decimoquarto. Arripuerat lupus ovem: pastor vero eum insecutus eripuit ovem ex ore illius. Lupus vero dixit pastori: Non me times, ut Deus puniat te, dum eripis a me victum, quem ipse praebuit mihi? Tunc pastor obstupuit, quod lupus humana voce loqueretur. Dixit ei lupus: Vis ne referam tibi rem admirabiliorem? Mahumetus in Medina enarrat hominibus historias rerum praeteritarum. Venit autem pastor Medinam, & narravit hoc Mahumeto coram omni populo: ille vero dixit: صدق والذي نفس محمد بيده لا تقوم الساعة حتى تكلم السباع الانس ويكلم الرجل عذبة سوطه وشراك نعله ويخبره فخذه ما احدث اهله بعده: *Vera locutus est: & juro per eum, in cujus manu est anima Mahumeti, quod non veniet dies supremi Judicii, donec ferae alloquantur homines; & alloquatur virum lorum scuticae suae, & corrigia calcei sui; & annunciet ei femur ipsius, quid novi fecerit familia ejus post discessum ejus.*

Decimoquinto. Equus quidam cespitabat, angustoque passu incedebat. Usus est eo quidam die Mahumetus: neque ultra cespitavit: amplisque passibus postea incessit.

Decimosexto. Aly ophthalmia laborabat; expuit Mahumetus in oculos ejus; nec deinceps impedimentum ullum, aut dolorem sensit in oculis.

Decimoseptimo. Alem filius Omar filii Cottadae, in bello Bedrensi ictus fuit in radice oculi, itaut effluxerit oculus super genam ejus. Oravit pro eo Mahumetus, & attrectavit pupillam ejus manu: vel, ut alii scribunt, reposuit eam in sedem suam. Nec deinde agnoscebatur, uter oculorum laesus fuisset: imo hic erat melior altero. Vide quae paulo post dicam de hoc miraculo.

Decimooctavo. Abdallah filius Otheich cadens crus confregerat: cumque illud vitta colligasset, venit ad Mahumetum, narravitque illi casum suum. Ille vero jussit eum pedem extendere: manuque sua pedem attrectavit: quo facto, nullum amplius sensit dolorem. Sanavit item crus percussum Salmae filii Alacuh, ter in illud insufflando: & licet remanserit in eo cicatrix, omnis tamen dolor cessavit.

Decimonono. Vir quidam laesus oculis oravit Mahumetum, ut eos sanaret. Ille praecepit, ut sese lavaret studiosissime, & recitaret quasdam precatiunculas, Deum obsecrans, ut sanaret se per Prophetam suum Mahumetum. Quod cum fecisset, perfecte sanatus est.

In hac secunda classe miraculorum, quaedam inania sunt, nihilque miraculi redolent: quaedam ridicula, & miraculi nomine indigna. Tria tamen vera miracula videntur. Primum est, restitutio visus illi, cujus oculus super genam ejus effluxerat. Secundum, illuminatio ejus, qui oculorum visu carebat. Tertium effracti cruris instantanea curatio.

Sed nihil horum, si recte perpendatur, naturae creatae vires transcendit. Nam quod ad primum attinet, quandiu oculus cum radice sua conjunctus manet, quamvis extra sedem suam super genam aliquantulum effluxerit; posse iterum in pristinum statum facultatis visivae naturaliter restitui, asserunt Iatrophysicorum doctissimi: & saltem Daemonis opera id fieri posse etiam brevissimo tempore, negandum non est. Certe Franciscus Guicciardinus celebris Historicus lib. 6. historiae Italicae in fine, refert, Julio Atestino ab Hippolyto ejusdem fratre oculos erutos fuisse: ipsum vero Julium statim illos in suis sedibus reposuisse, Deo sese commendando; ac deinde iisdem egregie usum fuisse, acutissimeque vidisse. Quod quidem Remigius Historiae adnotator miraculo tribuit. Sed Guicciardinus lib. 7. scribit, id evenisse ob celerem, ac studiosam curam Medicorum. Non credo tamen, Julii oculos prorsus a sede sua abscissos, separatosque fuisse.

Quod spectat ad secundum, notandum est, hominem illum non fuisse, neque dici اعمى: quae vox proprie *caecum* significat: sed ضرير, quo homo, quocumque modo laesus oculis, vel alia corporis parte significatur. Potuit igitur iste ita oculis laesus fuisse, ut naturaliter curari posset, saltem a Daemone: quo pacto a Vespasiano Imperatore Ethnico caecum quemdam curatum *fuisse*, refert Suetonius.

Tertium etiam vires naturae, saltem Angelicae, minime superat. Potest enim Daemon crus effractum praesentaneis remediis ita celeriter consolidare (sicut potest homo aliquo temporis intervallo), ut nullum in eo fracturae vestigium appareat. Hinc patet responsio ad caetera hujus generis miracula: omnia enim potuerunt naturaliter, saltem ope Daemonis fieri. Praestat tamen omnia, tamquam ficta, negare auctoritate ipsius Alcorani, in quo, ut vidimus, Mahumetus se a miraculis faciendis semper excusat. Quod si aliquod hujusmodi fecisset, nunquam certe reticuisset; cum toties miserum illud, macrumque miraculum victoriae Bedrensis obtrudat, in quo tamen ipse, si Alcorani verba attendamus, nullam partem habuit.

Transit Ahmed ad tertiam Prophetae sui miraculorum speciem, quae versatur على الاشجار والخشبة; *circa arbores, & ligna*: quorum.

Primum fuit. Cum Mahumetus in Meschita Medinensi concionabatur, palmae aridae trunco humeris adhaerebat. Ubi vero cathedra constructa, ex ea coepit concionari; audita est ex trunco illo vox tamquam camelae orbatae pullo suo. Statim Mahumetus e cathedra prosiliens accessit; & posuit manum super truncum: ille vero quievit, & tacuit. Alii scribunt, Mahumetum amplexum fuisse, & admovisse pectori suo truncum: illum vero in modum pueruli querulas voces emittentem paulatim quievisse, ac siluisse.

Secundum. Discessit quondam Mahumetus e foro, ut secederet in aliquem locum occultum ad exonerandum ventrem. Gaber vero secutus est eum cum vase aquae, qua posset obscoena abluere. Sed cum locum non inveniret, in quo se posset occultare; accessit ad unam arborem, & apprehenso ramo ejus, dixit ei: Sequere me: & illa sequuta est eum. Deinde cum paululum processisset, accessit ad aliam arborem, & apprehenso ramo ejus, dixit ei: sequere me: & illa sequuta est eum; donec conjuncta cum

prima

prima arbore; fecit cum illa tegumentum Mahumeto, ut a nullo visus, corpus posset exonerare. Dein unaquæque arbor reversa est ad locum suum. Nimirum tantæ molis erat Mahumetum ventris onus deponere.

Tertium. Homo quidam Ameriinus rogavit eum ut ostenderet sibi sigillum prophetiæ, quod inter scapulas habebat, asserens se esse optimum omnium mortalium. Cui Mahumetus respondit: Vis ne ostendam tibi miraculum? Utique, inquit ille. Vocavit igitur Mahumetus unam palmam longinquam ad se: & illa venit ad eum cum fragore, constititque ante eum. Ille vero jussit eam reverti. Rogabat hic, ut ostenderet ipsi sigillum prophetiæ in scapulis: ille vero ostendit ei palmam ambulantem. Risum tene Lector, si potes.

Quartum. Ad trahendum quemdam Arabem ad sectam suam, præcepit ramo cujusdam palmæ, ut descenderet ad se: cumq; hic descendisset, & stetisset ante eum; rursum præcepit ei, ut ad locum suum reverteretur: & obedivit; & credidit Arabs. At hoc est contra id, quod toties in Alcorano repetit; miracula nihil ad conversionem Arabum profutura, & ideo se ea non facere.

Quintum. Convertit iterum alium Arabem simili miraculo: Jussit enim venire ad se palmam sitam in ripa torrentis; & hæc venit, & stans ante eum, ter testificata est, ipsum esse prophetam, & servum Dei; nec esse alium Deum nisi unum. Deinde ad imperium ejus secans terram cum fragore, rediit ad locum suum.

Sextum. Dixit Mohan filius Abdalrahman, se audivisse a patre suo, quod interrogasset Masruc, quisnam fuisset testis, Genios audisse Mahumetum legentem nocte quadam Alcoranum, & conversos fuisse ad sectam ejus, quemadmodum ipsemet asserit in Alcorano: & quod respondisset Masruc, se audivisse ab Abubac, arborem quamdam, quæ cum Geniis interfuerat, hoc testificatam fuisse.

Septimum. Cum Mecca egressus fuisset, nulla arbor, & nullus mons fuit, quin illum obvium salutaret, ac diceret: Pax super te, o Legate Dei.

Octavum. Sedebat die quadam tristis, ac plorans, quia probe fustibus a Meccanis pulsatus fuerat. Gabriel, ut eum consolaretur, apparuit ei, ac præcepit, ut arborem quamdam remotam ad se advocaret. Id ille cum fecisset, venit arbor, & stetit ante illum. Tunc dixit illi Gabriel: præcipe ei, ut redeat ad locum suum. Præcepit ille, & arbor obedivit. Tunc dixit Mahumetus: Hoc sufficit mihi, Malum erat in capite; & Gabriel reduviam curabat.

Hujus tertiæ speciei miracula sunt ejusmodi, ut quilibet, nisi prorsus intellectu sensuque careat, facile possit intelligere, vel Mahumetanorum esse figmenta, vel Dæmonum ludibria. Et nihilominus ea est Arabum Scriptorum impudentia, ut allegent, potius fingant Auctores, qui testentur, se dum hæc fierent, præsentes fuisse, optimeque vidisse. Hinc saltem colligere possumus, quanta fides illis habenda sit, dum ea etiam de Propheta suo referunt, quæ aliquam miraculi speciem habere videntur.

De quarta specie, ita Ahmed: والنوع الرابع الماء والطعام والتمر الذي كان يكثر ببركته فوق العادة وهذا باب واسع نذكر منه ما تيسر

Quarta species pertinet ad aquam; & cibum, & dactylos, quas res multiplicabat benedictione sua supra consuetum morem. Hoc porro caput multa contineret; sed nos pauca commemorabimus. Hæc ego etiam summatim referam.

Primo. Cyathum aquæ, quæ ad duos homines potandos vix satis esse potuisset, ita multiplicavit, ut fere octoginta homines potuerint aqua illa sese abluere, ac purificari. Hoc fere idem contigit aliis vicibus. Aliquando enim ponens digitos super aliquod vas vacuum, vel cum modica aqua, vel immergens manum in illud, erumpebant fontes e digitis ejus. itaut quondam periculum fuerit, ne ob copiam aquæ cameli mergerentur. Aliquando obmurmurabat quædam verba, quæ adstantes non intelligebant, & ita aquas multiplicabat. Aliquando fontes, qui jam pene exaruerant, erumpere faciebat in magnam copiam. Aliquando puteos siccos, spuendo in illis, vel lapillos, quibusdam verbis mussitatis, projiciendo, aquis implebat. Horum vero miraculorum usque ad septemdecim refert Ahmed, producens semper testes de visu.

Quod attinet ad multiplicationem ciborum. Primo multiplicavit panes hordei quatuor modiorum, & carnem unius ovicula, spuendo tam in ollam, quam in panes, ut satis fuerint ad saturandos mille homines: & nihilominus neque olla, neque panes diminuti sunt. Idem fere contigit alia vice.

Secundo. Aliquot crustula panis butyro condita, verba quædam super ea mussitando, ita multiplicavit, ut plusquam octuaginta homines ex iis saturati fuerint, & nihilominus reliquiæ copiose superfuerunt.

Tertio. Dactylorum non majorem quantitatem quam quantam capere posset pellis unius ovis, in tam magnam copiam excrescere fecit, ut mille quadringenti homines iis saturarentur. Alia etiam vice ita paucos dactylos multiplicavit, ut totus populus non solum satiatus fuerit, sed etiam peras viatorias illis impleverit. Quo facto, dixit Mahumetus: Testificor, quod non est alius Deus præter Deum, & quod ego sum Legatus Dei. Alii diversimode hoc referunt.

Quarto. Mulier quædam præbebat Mahumeto butyrum ex utre suo; nec cessavit unquam uter fundere butyrum, etiam pro muliere, & filiis ejus, donec illa expressit eum. Dixitque Mahumetus mulieri: Nisi utrem expressisses, numquam cessasset butyrum subministrare.

Quinto. Dedit cuidam, qui a se cibum petebat, tantum hordei, quantum asinus portare potest: nec cessavit homo comedere ex eo una cum familia sua, donec mensuravit illud. Dixitque Mahumetus: Si non mensurasset illud, nunquam defecisset.

Sexto. Pulmentum, quod paucis paratum fuerat, ita adauxit, ut plusquam trecentis hominibus satis fuerit: & postquam omnes satiati sunt, sublatis mensis, plus fuit illud quod remansit, quam quod appositum fuerat.

Septimo. Ex uno lactis cratere satiavit magnam hominum turbam: & deinde ipse bibit quod superfuerat.

Octavo. Ex hepate unius ovis satiavit centum triginta homines: & duæ patinæ superfuerunt.

Quod spectat ad dactylorum multiplicationem, multa affert Ahmed, & alia miracula, quæ quia sunt omnia ejusdem furfuris, hic non recenseo, uno tantum contentus, quod specialem Lectoris attentio-

tio:

tionem mereri videtur. Ipsis Auctoris verbis, fideliter ex Arabico translatis, referam.

Narravit Emam Ahmed Tarmadiensis, & alii historiam, quæ habet Auctorem Abu-Hereiram. Dixit Ahmed: narrasse sibi Jonam, qui audiverat ab Hamad filio Zaidi, cui narraverat Mogiaher, qui audierat ab Abul-Alia, qui dixerat se audisse ab ipso Abu-Hereira, ita narrante: Accessi ad Prophetam Mahumetum cum aliquot dactylis, & dixi: Imperti-re mihi super his benedictionem Dei. Ille vero dispo-suit eos in manibus suis: deinde precatus est, & post-ea dixit mihi: Pone eos in pera tua: & cum tibi opus fuerit, immitte in eam manum tuam, & cave, ne removeas eam a te. Et extraxi ex ea tot & tot onera dactylorum, dum essem in prælio: & comedebamus, & ipsa subministrabat nobis cibos: neque unquam removebam eam a meis lumbis. Cum autem occisus fuisset Othman, abscissa fuit a femore meo, & cecidit. Mohammad filius Sairin dixit, se audisse ab Abu-Hereira ita referri: Dum esset Mahumetus cum exercitu in prælio, defecerunt ei victualia. Dixitque mihi: O Abu-Hereira, est ne aliquid apud te? Respondi: Habeo aliquot dactylos in pera mea. Affer, inquit, eos ad me. Cumque hoc fecissem, jussit me afferre etiam stratum coriaceum; quod cum attulissem, expandit illud: immissaque manu in peram meam, extraxit inde dactylos viginti, & unum. Deinde dixit: In nomine Dei. Cœpitque seorsim ponere singulos dactylos, eadem verba repetendo, donec omnes disposuit: iterumque eadem verba protulit. Deinde collegit eos, & dixit: Voca talem; & socios ejus: qui vocati comederunt, & saturati sunt, & discesserunt. Deinde dixit: Voca talem, & socios ejus: qui item vocati comederunt, & saturati discesserunt: & nihilominus dactyli superfuerunt. Tunc jussit me sedere, & comedere: & uterque comedimus, & tamen dactyli superfuerunt: quos acceptos immisit in peram meam, & dixit mihi: O Abu-Hereira, cum volueris dactylos, immitte manum tuam in peram, & accipe: & ne occludas eam; & subministrabit tibi dactylos ad sufficientiam. Quotiescumque ergo voluissem dactylos, immittebam manum in peram: & extraxi ex ea quinquaginta saccos dactylorum, quos quinquaginta jumenta portare possent. Habebam autem peram alligatam post tergum meum: excidítque mihi sub imperio Othman, & amisi eam. Eodem fere modo refert hoc factum Jezid filius Abu-Mansur, qui acceperat ab ipso Abu-Hereira; nisi quod addit, totum exercitum ex illis dactylis comedisse, & saturatum fuisse: ipsum vero Abu-Hereiram comedisse, & cibasse alios ex dactylis peræ, quandiu vixit Mahumetus, & Abubecar, & Omar, & Othman; occiso vero Othmane, venisse in domum suam, & peram periisse.

Non est otium, neque operæ pretium singula hujus quartæ speciei miracula ad trutinam expendere. Satis sit dixisse, omnia figmenta esse, idque præsertim patet ex hac pera portentosa Abu-Hereiræ, cujus fabulam tam diversimode ipsemet fingitur narrasse. Atqui si pera illa erat tam fœcunda, ut non solum integro exercitui posset alimenta præbere, sed etiam per quadraginta annorum spatium sub Mahumeto, & tribus subsequentibus Chaliphis, domino suo, & aliis cibum suppeditaverit, satis erat si isti in exercitu suo Abu-Hereiram cum pera haberent, alia enim omnis ciborum supellex erat supervacanea. Quis vero credat, Mahumetum tam ipsis exercitibus suis prospexisse, eosdemque ad tantam penuriam toties redactos fuisse (quemadmodum in superius relatis exemplis affirmat Auctor) ut nonnisi pauci dactyli, vel aliquot panis frustula, vel unus tantum aquæ scyphus in illis reperiretur? Verum, ut omnia tanquam verissima Mahumetanis concederemus; non tamen tanquam vera miracula probari possent. Norunt omnes (& ut puto etiam Mahumetani) malorum Geniorum opera & aquas, & poma, & cibos posse saltem apparenter multiplicari, & lautissimas mensas repente exhiberi. Id illis facillimum est, qui possunt hæc eadem hinc inde sublata, & fortasse a se confecta, vel conficta, in ictu pene oculi quocumque voluerint deferre: quomodo in Alcorano fingitur nescio quis Genius Thronum Balkisæ ex Æthiopia ad Salomonem in ictu oculi detulisse. Et ut Alcorani deliramenta omittamus; innumera prope suppetunt in historiis hujusmodi præstigiorum exempla; quin & quotidie ea evenire experimento didicimus. Quod si dicant Mahumetani, etiam Christum, & Eliseum, & aliquos sanctos viros hujusmodi miracula fecisse: jam respondi, & suo loco ostendam clarius, hæc vera fuisse miracula, & ut vera Mahumetani ipsi fatentur; non autem ea, quæ præstigiatores, & Magi operantur, & quæ operatus est Mahumetus; quamvis utraque similia appareant. Id manifeste patet in iis, quæ fecerunt Moyses, & Magi Pharaonis: tum enim hic, quam illi virgas verterunt in colubros, & aquas in sanguinem, & pulverem in ranas: sed ille vere, & per solam Dei virtutem: hi autem apparenter, vel ope Dæmonum per media naturalia.

Quinta Miraculorum Mahumeticorum species est,

تأثير في الاحجار وتصرفه فيها وتسخيرها لـــه:

Signa quæ effecit in lapidibus; & potestas quam habuit in illis; & subjectio quam erga eum ostenderunt. Hæc ego de more summatim referam.

Primo. Cum esset Mahumetus supra montem Ohod una cum Abubacro, Omare, & Othmane: commotus est, & contremuit mons sub eis. Ille vero percutiens eum pede, dixit: Quiesce; non enim habes super te, nisi Prophetam, Justum, & duos Martyres. (Abubaker cognominabatur Justus: Omar vero, & Othman occisi fuerunt in bello: & ideo martyres dicuntur).

Secundo. Giaber filius Samaræ dixit, se audivisse Mahumetum dicentem: Antequam concederetur mihi munus propheticum, nullum cognoscebam lapidem in Mecca, qui salutaret me: nunc autem cognosco illum. O ridiculum caput!

Tertio. Dixit Aly: Fui cum Mahumeto in Mecca: cumque egressi ea fuissemus, nullum habuit obvium lapidem, vel montem, qui non diceret ei: Salve, o Propheta Dei.

Quarto. Cum conjecisset pugillum pulveris in exercitum hostium, oculi omnium illorum pulvere impleti sunt: & terga vertentes fugerunt. De hoc miraculo jam satis supra dictum est. Duo alia similia refert, vel potius unum atque idem repetit.

Ne in his quisquiliis discutiendis tempus teram; transeo ad sextam miraculorum speciem, de qua ita Ahmed: والنوع السادس من ايانه تاييد الله لـــه بملائكته *Sexta species miraculorum ejus est, quod Deus illi opem tulerit per angelos suos.*

Primo. Refert id, quod habetur in Alcorano, Deum

Deum nunc per mille, nunc per tria millia, nunc vero per quinque millia Angelorum in prælio Bedrensi, vel, ut alii volunt, in tribus diversis præliis, Mahumetanos adjuvisse: quos tamen Angelos nullus vidit, nisi Mahumetus. Vide quæ jam supra de hoc miraculo dicta sunt.

Secundo. Saad filius Abu-Vaccas dixit, se vidisse in prælio Ohodensi a dextris, & a sinistris Mahumeti duos viros indutos vestibus albis, qui acerrime pugnabant ad defensionem illius; nec unquam ante viderat, nec postea vidit eos: & opinatus est illos fuisse Gabrielem, & Michaelem.

Tertio. Post bellum Foveæ, cum arma Mahumetus deposuisset, apparuit ei Gabriel, quassans caput, ut pulverem excuteret, quem contraxerat pugnando contra hostes. Et Anas dixit, se vidisse pulverem, quem cæteri Angeli, qui pugnaverant cum Gabriele, excutiebant a capitibus suis. Quidam vero alii dixerunt, se vidisse eundem Gabrielem in forma Dahiæ Celebiensis, habentem cydarim in capite, cujus tæniæ defluebant inter scapulas ejus. Dixitque Mahumetus, Deum misisse illum contra Coraiditas hostes suos, ut secum pugnarent, & arces eorum terræmotu concuteret.

Dixit Mahumetus Ebn-Abbaso, se in bello Bedrensi vidisse Gabrielem retinere per caput equum suum, super quem erant arma bellica.

Narravit idem Aisæ uxori suæ, apparuisse sibi, prælianti contra hostes, Angelum montium e nube, seque salutasse, ac dixisse: Præcipe mihi id quod tibi placet: nam si vis, sepeliam hostes tuos sub monte Ahsebain. Se vero id recusasse, quia spectabat ab illis infidelibus orituros esse fideles, qui colerent unum Deum.

Quamvis fieri potuerit, ut aliquando Satanas transfigurans se in Angelum lucis, hujusmodi larvis Mahumetum deceperit, quemadmodum plures alios decepit: omnia tamen figmenta censenda sunt, præsertim cum nullus alius testis eorum fuerit, quam ipsemet Mahumetus. Sed quidquid sit, nullum hic verum miraculum probari potest; nam quod spiritus, vel malus, vel bonus, alicui appareat, nullum est miraculum illius, cui apparet: cum etiam peccatoribus Dæmones, vel Angeli sæpe apparuerint.

Septima species habetur في كفاية الله له اعداءه وعصمته له من الناس وهذا فيه اية لنبوته من وجوه *in eo, quod Deus ultus sit pro eo de hostibus ejus; & immunem eum servaverit ab hominum nocumento: in quo est signum, illum fuisse prophetam ex multis capitibus.* Ita Ahmed, qui enumerans hujusmodi capita: primo ponit verificatas fuisse promissiones factas illi a Deo in Alcorano, quod scilicet eum defenderet ab adversariis, imo ab omnibus hominibus; eosque, ut qui ipsi injuriam, vel noxam inferrent, severe puniret. Hoc autem evenit modis naturæ consuetudinem excedentibus. Fuitque inter eos præcipuum, quod, non obstante multitudine adversariorum, eorumque potentia, & prævalentia, quales erant Meccani, eorumque Principes, cum ipse esset solus, opposuit se tamen illis, iisque restitit, contemnendo religionem, deos, & sacra eorum, novamque religionem prædicando; quod certe sine manifesto miraculo fieri non potuit, præsertim cum ipse tandem victor, & illi victi remanserint. Deinde loquens de illis, quos ob illatas Mahumeto injurias, vel noxas, Deus punivit, refert tamquam miracula, exempla sequentia:

Primo. Abugehel illi infensissimus, tentans eum aggredi, ut occideret, nec pedes, nec manus movere potuit: asseruitque deinde, vidisse inter se, & Mahumetum veluti foveam ignis. Dixit autem Mahumetus: Profecto si ad me accessisset, lacerassent eum Angeli membratim.

Secundo. Dum Saraca filius Malec equo insidens insequeretur Mahumetum fugientem in Medinam, equus ejus immersus est in cœno usque ad ventrem. Cum vero Saracam facti pœniteret, orante pro eo Mahumeto, liber evasit, & regressus est.

Tertio. Dum Mahumetus sub arbore dormiret, suspenso ad ramum ejus gladio; venit quidam ejus hostis, qui arrepto, & evaginato gladio; dixit illi: Quis te a me eripiet? Respondit: Deus. At ille gladio in vagina reposito, abiit, nec ultra curavit eum Mahumetus.

Quarto. Quidam sedit juxta Mahumetum: ille autem existimans id esse contra sibi debitam reverentiam, dixit ei: Esto ita semper. Et luxata sunt membra ejus, nec desiit sedentariam vitam agere, usque ad mortem.

Quinto. Christianus quidam crediderat in Mahumetum, & ipse pro scriptore suo eo utebatur. Deinde rediit ad Christianam fidem, & dicebat: Mahumetus nihil intelligit, nisi quod scribitur illi. Id audiens Mahumetus, oravit Deum, ut eum puniret. Cumque mortuus esset, & sepultus, sequenti die terra ejecit eum. Christiani vero existimantes, hoc evenisse ob aliquod Mahumeti præstigium, iterum profundius sepelierunt eum: sed sequenti die iterum terra ejecit eum. Cumque adhuc profundius sepultus fuisset, tertio tamen a terra ejectus est. Quamobrem Christiani ita illum exhumatum reliquerunt.

Sexto. Dum die quadam Primates Meccanorum in loco, qui Petra dicebatur, essent congregati, cœperunt inter se contra Mahumetum multa verbis agitare. Interea advenit ille, & transiens juxta eos, perrexit ad invisendum Templum. Cumque illud de more septies circuiret, multa in eum, dum juxta ipsos transibat, scommata jaciebant. Ille vero mussitavit contra eos nescio quæ verba, quibus auditis, adeo mites facti sunt, ut humanissimis eum verbis alloquerentur, & cum eo gratularentur. Postera die, dum Meccani in eundem locum convenissent, transivit juxta eos, at illi a sententia hesterna mutati, uno impetu insilierunt in eum: cumque cœpissent lapides colligere, ut eum occiderent, interposuit sese Abubacar, & ad ejus preces, & lacrymas, siverunt eum abire.

Septimo. Quinque illius præcipui hostes, qui ei tam cæteros infensi ac molesti, miserrime periere. Nam cum Gabriel, vidente Mahumeto, digito innuisset erga venam medianam brachii Validi, qui erat primus ex illis: hic postea ictus fuit sagitta in eadem vena. Cumque idem Gabriel eodem modo innuisset in oculum secundi, qui vocabatur Asuadus: hic cæcus deinde factus est, infixa spina in oculis ejus. Tertio item, qui eodem nomine vocabatur, ortæ sunt quædam pustulæ in capite (nam Gabriel erga illum innuerat) ex quibus mortuus est. Quartus vero, nomine Hareth, innuente Gabriele erga ventrem ejus, tam immani hydropisi correptus fuit, ut egrederetur stercus ex ore ejus: & mortuus est.

est. Quintus nomine Alas, innuente Gabriele erga pedes ejus, cum aliquando iter ageret, procubuit cum asino, cui insidebat, & infixa est spina in pede, vel, ut alii scribunt, in capite ejus, & ex hoc interiit.

Octavo. Alii quinque, qui de Mahumeto coram Principe Jemanis, seu Arabiæ Felicis oblocuti fuerant, diversis a Deo pœnis inflictis, interiere. Sed Mohammed filius Isaac paulo aliter refert pœnam inflictam illis quinque prioribus.

Nono. Cum Otaiba repudiasset filiam Mahumeti, gravissimeque eum læsisset; is mala imprecatus est ei a Deo. Cumque Otaiba constitisset noctu cum sociis in quodam loco Syriæ, venit leo, aliisque relictis, occidit eum, comminuitque caput ejus.

Decimo. Cum die quadam pronus oraret ante Fanum Meccæ, quidam illius adversarii conjecerant secundinas quarumdam ovium, quæ mactatæ fuerant, super humeros ejus, atque in profusos risus erupere. Interim ille stetit immotus. Cum vero surrexisset, elata voce ter maledixit eis: & omnes hi in bello Bedrensi occisi sunt, & per pedes tracti, in puteum conjecti sunt.

Concludit Ahmed, omnes mortales nunquam cessasse videre, & audire vindictam Dei contra eos, qui maledicta, & convicia proferunt contra Mahumetum, & religionem ejus per varia genera suppliciorum. Sed duo tantum hujus rei profert exempla. Primum: cum Mahumetani obsiderent in Syria arcem quandam Christianorum, Christiani semper valide restitere, donec cœperunt maledicere Mahumeto: tunc enim Mahumetani arcem expugnavere. *Porro* (inquit Auctor) *hoc est valde in promptu, sicut sæpe experti sunt Mahumetani, ut verum probaretur id, quod Deus promisit in Alcorano*. Alterum; cum Cosroes Rex Persarum scidisset epistolam Mahumeti, scidit Deus funditus Regnum Cosroarum; quemadmodum e converso, cum Imperator Heraclius, & Almaeucus Rex Ægypti suscepissent honorifice literas illius, stabile permansit illis Regnum ipsorum.

Circa septimam hanc miraculorum speciem, quorum primum est, Mahumetum, cum solus esset, Meccanorum Principibus potentissimis restitere potuisse, Deos, eorum religionem, ac Sacra vilipendendo, novamque sectam invehendo: pronuncio absolute, nullum in hoc esse miraculum: cum sæpe sæpius in sectarum impiissimarum Auctoribus hoc idem contigisse, & legerimus, & viderimus. Neque Mahumetani exemplis carent in secta sua, ut Mosailmæ, & aliorum, qui contra Mahumetum, ejusque Alcoranum insurrexere. Neque tamen dici potest, aut Mahumetum, aut horum aliquem, solos fuisse adversus multos: tam enim illi, quam istis in ipsis initiis non pauci nebulones, & aliqui etiam potentes adhæsere. Quod si etiam aliquid soli effecerunt, id fuit, quia a principio contemnebantur: neque ullus sibi persuadebat, eos perniciem tam magnam humanis rebus esse allaturos. Porro ex rebus gestis Mahumeti, quas Arabes ipsi referunt, constat, illum nunquam palam Corasinos, aut alios Primates Meccanos contra se provocasse, nisi cum sese aliquot tam popularium, quam potentium viribus suffultum vidit.

Cætera vero, quæ hic referuntur miracula, ad consuetas Mahumetanorum fabulas referenda sunt. Et quamvis aliquid horum factum fuisse concederemus, nihil tamen esset, quod vel casu, vel opera Dæmonum fieri non potuisset? Similia, vel etiam majora hujus farinæ miracula in Historiis Ethnicorum leguntur de iis, qui ob contemptos Deos, vel ob eorum Sacra neglecta, in varias calamitates, atque etiam in mortem ipsam incidere. Et quotidie videmus, Magos, ac Sagas iis, qui se contemnunt, vel in aliqua re sibi nocent, maxima damna inferre, id Deo ex justis suis judiciis permittente.

Promissiones illas, quas in Alcorano fingitur Deus facere Mahumeto, de servando ipso immuni ab hominibus, & tuendo contra hostes suos, vidimus jam supra vanissimas esse.

Quod afferat Auctor, nullam gentem reperiri, quæ exempla hujusmodi vindictæ osoribus Mahumeti, ejusque sectæ a Deo inflictæ non viderit, vel audierit; gratis prorsus asserit, & non sine aperto mendacio. Nos enim hujusmodi exempla nec vidimus unquam, neque audivimus, & ne quidem somniavimus; & tamen Mahumetum, ejusque superstitionem odimus, execramur, & detestamur. Neque casus ille de Arce in Syria expugnata quidquam convincit. Non enim convicia in Mahumetum, sed peccata Christianorum, vel aliud justum Dei judicium Mahumetanis victoriam de arce illa permisere. Alioqui nunquam, & nusquam Mahumetanos Christiani vincere possent, cum semper Mahumetum, atque ejus sectam conviciis ac maledictis incessant.

Postremo, id quod de Cosroe, Heraclio, & Almaeuco refertur, vel est fabula, vel mera Auctoris opinio. Nec est quod in hoc ad Mahumeti epistolas honorifice, vel contumeliose exceptas recurramus; neque ullo modo credendum est, Heraclium Imperatorem Christianum tam potentem, ac tam religiosum unius, nescio cujus, prædonis Arabis impias literas honorasse, sed ne quidem excipere dignatum esse. Quod vero Cosroæ Regnum convulsum fuerit, Heraclii vero, & Almaenci Imperium creverit, aliis causis tribuendum est. Quamvis in eo, quod ad Heraclium spectat, Adversarius sibi contradicit. Inferius enim inter Mahumeti vaticinia ponit prædictionem ejus de excisione Imperii Heraclii, ut videbimus.

Octava species fuit فى اجابة دعوته واجابة الدعا منه ما يكون اجابته معتادة لكثير من عباد الله كالاغنية والعافية ونحو ذلك ومنه ما يكون للمعجز به من خوارق العادات كتكثير الطعام والشراب &c. *in exauditione precum ejus. Hæc autem exauditio vel est consueta multis aliis servis Dei, qua obtinentur divitiæ, vel sanitas, vel alia hujusmodi: vel est supra consuetudinem, quemadmodum multiplicare cibum, & potum, &c.* Horum miraculorum multa affert exempla.

Primo. Mahumetus ipse dixit, se tria a Deo postulasse: primum, ne in totum destrueret gentem suam (nempe Arabes). Secundum, ne permitteret alios imperare genti suæ, vel gentem suam illis vincere. Tertium, ne permitteret inter suos bella civilia. Dixitque, se in duobus primis exauditum fuisse: tertium autem sibi negatum; imo revelatum sibi, non cessatura esse inter eos bella civilia, usque ad diem Resurrectionis.

Secundo. Obtinuit precibus suis cuidam, qui vocabatur Anas filius Malec, adeo ingentes divitias, ut omnium Mahumetanorum opulentissimus evaderet. Hortum etiam illi impetravit, seu nemus pal-

qua-

miron, quæ bis in anno fructus afferebant. & essabatur ab eodem horto halitus, quasi odor musci.

Tertio. Impetravit precibus suis, ut mater Abu-Horeiræ, quæ erat Ethnica, & Mahumetum maxime oderat, fieret Mahumetana: ut tam ipsa, quam filius ejus, ab omnibus suis affeclis amarentur.

Quarto. Cum benedixisset quinque drachmis auri, quas habebat Abdarrahman filius Auph, adeo opes hujus excreverunt per mercaturam, ut solæ feminæ, quas captivas acquisivit, æstimatæ fuerint pretio trecentorum viginti millium nummorum aureorum; & uxoribus Mahumeti quadringenta nummorum aureorum millia legaverit.

Quinto. Obtinuit precibus suis, ut Omar Mahumetanus fieret, & per eum corroboraret sectam suam: nam sub ejus imperio dilatata est secta Mahumeti per Orientem, & Occidentem: & expugnata est Syria, Mesopotamia, & *Ægyptus*: & relata est victoria de exercitibus Cosroæ, & Cæsaris.

Sexto. Secesserat Mahumetus ad exonerandum ventrem: porro Ebn-Abbas clam secutus eum, apposuit illi vas aquæ, qua obscœnas partes posset abluere. Cum vero rescivisset Mahumetus Ebn-Abbasum hac in se urbanitate usum fuisse, amplexatus est eum, & precatus est Deum, ut infunderet illi omnimodam scientiam tam circa religionem, quam jus civile. Tantaque in eo fuit utriusque juris scientia, ut vulgo البحر *Mare* vocaretur: nempe *scientiæ*.

Septimo. Dum Geber iter faceret, camelus, cui insidebat, lente, languideque incedebat. Assecutus eum Mahumetus fuste percussit camelum, oravitque pro eo: ille vero cœpit currere velocius, quam unquam antea. Deinde interrogavit Geberum, quomodo se haberet camelus: ille vero respondit: Optime: jam venit super illum benedictio tua. Cui Mahumetus dixit: Vendes igitur illum mihi.

Octavo. Oravit quondam pro Saado, ut recte jaceret sagittas; & obtineret quidquid a Deo petiisset. Numquam vero Saadus jaculatus est, quin scopum attingeret: nec unquam precatus est, quin exaudiretur.

Nono. Ægrotabat Aly, gravique dolore cruciabatur. Invisit eum Mahumetus, jussitque surgere: Surrexit ille, nec amplius sensit eum dolorem.

Decimo. Induit quondam tunica nova feminam quamdam, quæ Ommochaleda vocabatur, orans Deum, ut tunica illa diu duraret. فلبست حتى تمسكت, *&* bena, *& integra perseveravit tunica, donec attrita est*. Ita fit in omnibus vestibus citra ullum miraculum.

Undecimo. Attrectavit aliquando manu sua caput, & barbam Amruj, dicens: O Deus, fac illum pulchrum, & conserva pulchritudinem ejus. Amruus vero perseveravit pulcher, nec in barba ejus capilli cani, nisi pauci, apparuere, quamvis esset octogenarius.

Duodecimo. Cum palparet sæpe manu tumores in hominibus, vel pecoribus, illi evanescebant.

Decimotertio. Attrectavit manu caput Abu-Sophianis, & benedixit ei. Porro pars anterior capitis, quam tetigerat, remansit nigra: reliquum autem capitis incanuit.

Decimoquarto. Homo quidam comedens cum Mahumeto, utebatur manu sinistra. Admonitus ab eo, ut dextera uteretur, respondit, se non posse. Cui Mahumetus: Non potes, inquit? Non impedit te, nisi superbia. Neque potuit ultra admovere sinistram ori suo. Quam, oro, superbiam poterat hic habere in utendo manu sinistra? Porro erat ne hoc tam magnum piaculum, ut esset tam gravi pœna puniendum?

Decimoquinto. Prædixit cuidam, occidendum eum esse in bello: & ita evenit.

Ex adhuc narratis miraculis, inter quæ pleraque frivola, & ridicula sunt, nullum est, quod naturaliter, vel saltem ope Dæmonis fieri non potuerit: omnia tamen ficta, vel post factum prolata (quoad ea, quæ ad prædictionem spectant) censenda sunt, si Alcorano, & Mahumeto ipsi credere volumus, qui semper protestatus est, se miracula nulla facere, cum ad prædicandum tantum, non ad miracula facienda missus esset.

Huc accedit, quædam hic aperte falsa deprehendi: ut, Mahumetum obtinuisse a Deo, ne gens sua, nempe Arabes, sub imperium, vel indigentiam alicujus caderent, & ut verbis ipsius utar: أن لا يسلط عليهم عدوا من غيرهم فيحتاجهم *ne Deus imperare faceret super eos hostem, qui non esset ex ipsis, itaut eos ad indigentiam redigeret*, vel, *itaut eo indigerent*. Jam enim videmus Arabes sub imperio Scytharum, seu Turcarum, qui eos ad summam calamitatem redegere. Sed quando Auctor finxit vaticinium, non potuit hoc prævidere: adhuc enim Arabes imperabant. Quod vero prævidérit, futura esse inter suos dissidia, & bella civilia usque ad diem Resurrectionis, idem prædixerat supra de Christianis, ac Judæis: itaque vel falsa est hæc prædictio de Arabibus suis; vel nihil habet speciale, ut ipse vult nobis persuadere, illa de Christianis, ac Judæis. Sed quid magni est, hæc divinare, ac prædicere, cum nulla sit gens, in qua & bella, & dissidia futura non sint usque ad diem resurrectionis?

Hactenus proposui miracula Mahumeti, quæ Ahmed filius Abdolhalim in Apologia per classes recensuit. Referam nunc alia, quæ alii Auctores in medium adducunt: & primo quæ Auctor libri الحكم الوجيزي *de signis directissimis*, in Vita Mahumeti enumerat præter jam narrata. Id autem faciam summatim: præcisis superfluis verborum parergis, & narrationis substantia retenta.

Primo. Die quadam petierunt Corasini a Mahumeto miraculum in testimonium veritatis religionis, quam prædicabat; promittentes, si id fecisset, se statim in eum credituros. Ille, audito prius quod postulabant, dixit cuidam arbori longinquæ: O arbor, si credis in Deum, & in diem Judicii, & cognoscis me esse legatum Dei, avellere cum radicibus tuis, & veni huc ante me. Tunc illa avulsa cum radicibus suis, venit cum sibilo, & strepitu vehementi, & stetit ante eum. Cumque regressa fuisset ad locum suum; postulantibus Corasinis, jussit ut rediret ad se medietas ejus, altera medietate remanente; & ita factum est. Deinde, iisdem urgentibus, præcepit illi medietati, ut rediret ad alteram medietatem, & conjungeret se cum ea. Et illa statim rediit, & conjuncta est cum sua medietate. Sed Corasini, totum tribuentes arti magicæ, renuerunt credere in eum. Sapiebant Corasini.

Secundo. Mulgens manibus suis ovem macie confectam, tantam lactis copiam ex illa expressit,

ut magna turba hominum ex eo satiata fuerit. Iterumque mox eam mulgens, vas amplum lacte implevit ad alios totidem exsaturandos.

Tertio. Cum Meccani Mahumetum Mecca fugientem insequerentur, Deus ita eorum oculos excæcavit, ut nulla fugæ ejus vestigia possent agnoscere. Cumque is in speluncam confugisset; Deus misit araneas, quæ tegumento telarum suarum os speluncæ operuere. Quamobrem illi de eo inveniendo desperantes, regressi sunt. Præterea misit Deus duas columbas silvestres, quæ steterunt in ore speluncæ. Deinde venerunt alii Meccani armati fustibus, & gladiis; & cum vidissent columbas illas in ore speluncæ, putaverunt nullum intus latere: quamobrem & illi regressi sunt. Mahumetus autem benedixit columbis illis, & destinavit illis mercedem suam. At illæ avolantes, ad Templum Meccanum descenderunt. Alii addunt, Deum misisse Angelum, ut Mahumetum in spelunca tueretur.

Nota hic obiter, Lector, superfluas fuisse aranearum telas, si Deus ita Meccanos excæcaverat, & custodem Angelum illi apposuerat: columbas vero in ore speluncæ stantes potius signasse intus aliquem latere, cum ipsæ ingredi non auderent: præsertim cum, visis Meccanis, inde avolaverint, cum potius in speluncam se condere debuissent. Præterea solæ aranearum telæ satis erant ad ostendendum, nullum esse in spelunca, nec ullum opus erat columbis.

Quarto. Mulier quædam Judæa, sciens Mahumetum harmis ovinis maxime delectari, obtulit ei hujusmodi harmum veneno infectum. Ille convocatis Sociis, prior ex eo comedit, deinde aliis dedit comedendum. Postquam vero ille comederat, harmus locutus est ei, dixitque, se esse veneno infectum. Cæteri periere: ille vero aliquandiu vixit, sed vim veneni identidem experiebatur: & brevi ex eo mortuus est. Melior propheta fuit harmus ovis, quam Mahumetus, sed tamen inurbanum se ostendit, quia non præmonuit eum antequam comederet. Verum quia Mahumetus erat nimis gulosus, non potuit expectare, dum harmus eum præmoneret. Vocabatur fœmina illa Zaineba filia Hareth: & interrogata cur id fecisset, respondit: Dixi intra me: Si hic est Angelus, non nocebit ei venenum: si autem Propheta, Deus revelabit illi. Sed cognovit neque esse Angelum, neque Prophetam, sed magnum nebulonem.

Quinto. Capreola quædam silvestris inciderat in retia. Transeuntem Mahumetum rogavit, ut dimitteret se, quo ire posset ad lactandum pullum suum. Dixit autem ei Mahumetus: Quomodo vis, ut dimittam te cum damno illius, qui est dominus retium? Promisit illa, se quantocius redituram. Adveniente interim domino retium, Mahumetus intercessit pro capreola, & ille dimisit eam. In hujus miraculi memoriam Sacellum ibidem ædificatum fuit. Hoc miraculum inter Æsopicas fabulas meretur recenseri: & taberna pro Sacello in ejus memoriam ponenda.

Sexto. Cum expuisset in puteum, in quo erat aqua salsa, & amara, statim erupit in aquas dulces. Cum autem audisset hoc Mosailma Pseudopropheta æmulus Mahumeti, expuit & ipse in puteum quemdam: sed aqua illa evasit salsa, & amara velut lotium asininum: & ita perseverat usque ad præsentem diem. Merum figmentum: nam supponitur, Mosailmam, ut Mahumetum æmularetur, expuisse in puteum aquæ salsæ, & amaræ. Quomodo ergo cum in eum spuisset, salsa, & amara evadere potuit? nisi forte, quia Mahumetus sputo suo aquam amaram in dulcem converterat, ipse voluit dulcem in amaram mutare: quod certe miraculum fuisset non dissimile a Mahumetico.

Septimo. Cum posuisset manum super caput exulceratum cujusdam pueri, sanatum est, & renati sunt capilli ejus adæquate compositi. Hoc etiam æmulaturus Mosailma, attrectavit manu sua caput alterius pueri; & statim ceciderunt capilli ejus, & calvus factus est. Figmentum priori non dissimile: cur enim volebat Mosailma æmulari factum Mahumeti, si puer, quem tangebat, caput sanum habebat, & integrum?

Octavo. Quidam rogaverunt eum, ut imprimeret notam ovibus eorum, per quam ab aliis distinguerentur. Ille vero impressit digitum suum in radice auricularum ovium; & factæ sunt candidissimæ, & perseverat usque ad hanc diem species earum. Nimis rudes erant hi homines, qui ovibus suis aliquam notam imprimere non nossent, quod omnes pastores norunt.

Nono. Aufugerat camela Mahumeti, & quæsita non inveniebatur: quamobrem nonnulli eum irridentes dicebant: Mahumetus prophetat nobis de iis, quæ sunt in cœlo, & ignorat ubi sit camela sua. Id audiens ille, ne populus suus scandalum pateretur, monstravit illis ubi esset camela: & ibi invenerunt eam. At si noverat ubi esset, cur antea curaverat, ut tam studiose quæreretur, neque poterat inveniri?

Decimo. Quidam hydropisi laborabat. Rogavit Mahumetum, ut sanaret ipsum. Ille accepit pugillum terræ, & expuit in eam: jussitque dilui in aqua, & præberi hydropico potandam: & cum potasset eam, liber evasit a morbo suo. *Potuit hoc Dæmonis arte evenire: vel figmentum existimandum est, ac mendacium; quemadmodum mendacium est, quod scribit Auctor in hoc loco; nempe noluisse Mahumetum accipere dona illius, quem ab hydropisi sanaverat*, dicendo, se *non* accipere dona للمشركين *Ethnicorum*, qualis erat ille, & tamen ab Ebn-Abbaso accepit servum; ab Almacuco Rege Ægypti duas ancillas, & equum, & mulam, & asinum; a Rege Alailæ item mulam; & a Cæsare vestem; cum hi omnes pro Ethnicis ab eo haberentur. Itaque vel Mahumetus, vel Auctor est mendax.

Undecimo. Dum Mahumetus oraret, Abugehel hostis ejus, arrepto saxo, accessit clam, ut contereret caput ejus: sed statim regressus est pallidus, ac perterritus: manusque ejus ita exaruerant, ut saxum exciderit in terram. Et interrogatus a Corasitis respondit, apparuisse inter se & Mahumetum camelum, cui nunquam similem viderat, & voluisse ipsum devorare. Fabula est: sed facile per præstigium fieri potuit.

Duodecimo. Idem Abugehel, cum urgeretur a Mahumeto ad debitum solvendum nescio cui homini peregrino; affirmavit, se vidisse supra caput *ejus* draconem, qui minabatur ipsum devorare, si Mahumeto non obtemperasset. Et hæc fabula, vel præstigium.

Decimotertio. Fœmina quædam nomine *Algura* filia Harbi proscissa fuerat a Mahumeto in quadam Sura, seu potius Satyra Alcorani: quamobrem venit irata ad eum, dum sederet una cum Abubacro. Mahumetus timens iram fœminæ, legit quædam

verba

verba Alcorani; & reddidit se illi invisibilem, atque ita mulier reversa est in domum suam. Valde meticulosus erat Mahumetus, qui licet esset cum Abubacro viro fortissimo, adeo timuit iram unius feminæ, ut tam studiose caverit, ne ab ea videretur; & tamen inter ejus miracula ponitur, quod solus omnibus Meccanis intrepide restiterit. Idem pene evenit illi cum Abugehelo, & nonnullis aliis, qui in ejus cædem conspiraverant. Nam quoties accedebant, ut eum occiderent, vocem quidem ejus audiebant, sed ipsum nunquam videre potuerunt: invisibilem se quippe reddiderat. Consuetum est Præstigiatoribus, se ita invisibiles reddere: quemadmodum de Apollonio Tyanæo, & aliis legimus.

Decimoquarto. Cum Mahumetus noctu iter ageret super [illegible] suam per quamdam vallem plenam arboribus, [illegible] oppressus cœpit dormitare: cumque camela in arborem quamdam sedri incidisset, discissa est arbor in duas partes, & camela per medium earum transivit: atque ita discissa remansit usque ad hanc diem; & vocatur سدرة النبي *Sedrus Propheta*. Mirum est, quod camela Mahumeti in unam tantum arborem inciderit, ubi plurimæ, ac conferti reperiebantur; & quod vel ad dexteram, vel ad sinistram illius deflectere non potuerit. Quod vero ad hoc miraculum probandum adducatur, post tot annos, arbor illa discissa, valde ridiculum est. Innumeræ visuntur arbores ita discissæ ab ævo immemorabili, per quas tamen nullus Propheta cum camela transivit.

Decimoquinto. Erat quidam nomine Valid, senex longævus, & eruditissimus, ac doctissimus inter Meccanos, cui cæteri eruditi recitabant opera sua; & ea sola probabantur ab omnibus, quæ ipse probasset. Deridebat hic Mahumetum, & ejus Alcoranum; nihilominus rogavit eum aliquando, ut sibi aliquid ex eo legeret. Ille vero legit ei ea verba: بسم الله الرحمن الرحيم. *In nomine Misericordis, Miseratoris*. Cum autem audisset Valid nomen *Miseratoris*, quod Arabice est الرحمان: Alrahman, in profusos risus erupit, putans Mahumetum habere ut Deum, quemdam hominem Jemanitem, qui vocabatur Alrahman. Sed cum Mahumetus mentem suam aperuisset, Valid rogavit eum, ut aliquid aliud legeret sibi ex Alcorano. Legit igitur illi ea verba:

فان اعرضوا فقل انذرتكم صاعقة مثل صاعقة عاد وثمود. *Quod si tergiversati fuerint, dic: Comminatus sum vobis flammam fulgurantem, similem illi, quæ invasit Adæos, & Themudæos*. Cum autem hoc audisset Valid, horripilavit pellis ejus, & steterunt capilli capitis ejus, & barbæ ejus, & surgens discessit. Interrogatus deinde, quid audisset ex Alcorano: an versus? Non, inquit. An solutam orationem? Nequaquam, inquit: quia soluta oratio est sermo unitus, & simul connexus: sed id, quod audivi, est sermo dispersus, & sine ulla compagine, aut nexu, neque una pars habet similitudinem cum alia, & tamen habet aliquam venustatem. Dixerunt ei: Est ne ariolatio? Nequaquam, inquit. Quid ergo, malum, est? Respondit Valid: Sinite me, ut recogitem. Postera die interrogatus quid esset: Respondit هو سحر فانه اخذ بقلوب الناس; *Hæc est magia, nam captivat corda hominum*.

Erant Arabes Meccani rudes, & idiotæ, sicut cæteri Arabes, ut patet ex testimonio ipsius Alcorani, in quo non semel vocantur الاميون *Idiotæ*. Quamobrem nescio unde eruperit iste Valid Archimandrita Eruditorum: qui quam doctus esset, patet ex eo, quod audiens ea verba: *In nomine Dei Miseratoris*; putavit hominem Jemanensem, qui *Miserator* vocabatur, haberi a Mahumeto pro Deo. Nam quis inter nos, etiam ignarissimus, audiens aliquem dicentem: *In nomine Dei Benedicti*, putaret, hominem quempiam, qui Benedictus diceretur, haberi a quoquam pro Deo? Sapuit porro Valid, cum pronunciavit, Alcoranum esse sermonem dissutum, maleque compaginatum; multoque magis, quando affirmavit esse Magiam.

Decimosexto. Coraisini communi consilio Mahumetum anathematizavere, & Decretum anathematis in Templi Meccani tholo suspenderunt. Sed Deus misit vermiculum, qui corrosit in Decreto quicquid erat iniqui, & tyrannici, reliquitque intactum nomen Dei tantummodo. Revelavit id Gabriel Mahumeto; & hic manifestavit Abutalebo patruo suo; qui surgens perrexit ad Coraisinos, significavitque eis id, quod a nepote audierat. Illi vero inspexerunt Decretum, & viderunt in eo omnia corrosa, & abolita præter hæc verba باسمك اللهم *In nomine tuo, o Deus*. Sed hanc esse fabulam probat, quod Coraisini Deos suos اللات والعزى *Ellatam, & Elozam* adorabant: quare non nomen الله, idest *Deus*; quem, illis contradicentibus, Mahumetus prædicabat; sed nomina Deorum suorum debuissent Decreto præfigere. Deinde Ahmed filius Abdolhalimi refert hoc miraculum opposita ratione, affirmans vermiculum corrosisse omnia nomina Dei, quæ erant in Decreto, & cætera omnia reliquisse; & ita dixit Abutalebus Coraisinis, se audisse a nepote suo Mahumeto: ان ابني اخبرني ولم يكذبني ان الله عز وجل بري من هذه الصحيفة التي في ايديكم ومحى كل اسم هو له فيها وترك فيها غدركم: *Certe filius meus (i. nepos) quem nunquam mendacem reperi, prædixit mihi, Deum potentem & gloriosum, immunem esse ab hoc vestro decreto: atque propterea delevisse omnia nomina sua, quæ erant in illo, solumque reliquisse ea, quæ pertinent ad perfidiam vestram*. Cui ergo ex his credamus? nulli.

Decimoseptimo. Convenerunt Coraisini in Curiam, decreturi quid contra Mahumetum esset agendum. Interfuit cum eis etiam Diabolus in forma senis cujusdam magnæ auctoritatis: & ex ejus consilio elegerunt quindecim viros, qui Mahumetum domi occiderent. Id Deus illi revelavit: cumque viri clam domum ejus essent ingressuri, Mahumetus posuit Alym generum suum in strato suo, & vestes suas cum eo commutavit, clanculumque domo aufugit. Cumque juxta eos transiret, recitavit nescio quæ verba Alcorani; & deinde accipiens pugillum pulveris, sparsit super eos, statimque in soporem versi sunt. Mahumetus vero, duce Gabriele, arripuit

pus iter Medinam versus : Viri porro illi domum Mahumeti ingressi, videntes se illusos esse, cum Alym tantummodo in lecto Mahumeti, vestibus ejus indutum, reperissent, vehementer indignati sunt, & ipsum Alym probe pulsavere, ac vulneravere. Quis non agnoscit hic figmentum? Erat scilicet Diabolo tantum otium a rebus suis, qui Corasinorum negotia curaret? Sed esto, Si Mahumetus obmurmuratis aliquot versiculis Alcorani, potuit se hostibus suis invisibilem reddere, eosque pulvere jacto in soporem vertere: quid opus erat, Alym in strato suo ponere, & vestibus suis induere, miserumque genrum injuriis, verberibus, & vulneribus exponere? Numquam audivi ludicrum hoc jucundius.

Decimooctavo. Cum homo quidam Medinensis, nomine Abdallah, rejecisset Mahumetum profugum ab hospitio suo, Deus punivit illum, & universam cognationem ejus, immittendo formicas exiguas, quæ demolitæ sunt domos eorum, itaut coacti sint apud alios hospitium quærere. Potuit hoc naturaliter, vel virtute Dæmonis evenire: nam in historiis legimus, & ego ipse vidi, non solum domos, sed oppida a formicis, non quidem demolita, sed habitatoribus evacuata fuisse, itaut paulatim corruerent.

Decimonono. Camela Mahumeti, cum ipse invitaretur a Salemitis, quæ erat familia Medinensium, genua flexit ante Oratorium eorumdem Salemitarum, ubi ipse erat mansurus. Nullum est hic miraculum: Cameli enim genuflectunt, ubi onera deponunt, atque ita refertur, camelam Mahumeti genua flexisse, ubicumque is consistere volebat: nisi forte hoc arte Dæmonis contigerit.

Vigesimo. Cum Alabbas adhuc Ethnicus captus a Mahumetanis in bello Bedrensi, negaret esse apud se pecunias, quibus se posset redimere; dixit ei Mahumetus: Ubinam sunt pecuniæ illæ, quas deposuisti in Mecca apud matrem Phadeli, cum nullus esset vobiscum: & mandasti, si mortuus fuisses in itinere, quod tunc suscipiebas, ut hæ pecuniæ traderentur duobus filiis Phadeli? Non mirum est, Mahumetum hæc divinasse: fortasse enim mater Phadeli (ut mos est fœminarum) id quod inter se, & Allabasum transactum erat, jam per totam viciniam deblateraverat. Cæterum, per Dæmonum suggestionem, multa etiam occultissima facillime divinantur.

Vigesimoprimo. Dathur Princeps Arabum nactus est Mahumetum sub arbore quadam jacentem: cumque gladium elevasset, ut eum occideret, vidit (ut ipse postea asseruit) virum quemdam albis vestibus indutum, statura procerum, qui percussit eum in dorso, itaut caderet retrorsum: erat autem hic Gabriel. Quamobrem pœnitentia ductus, factus est Mahumetanus. Vel vir ille procerus fuit aliquis malus Genius, vel nullus fuit.

Vigesimo secundo. In bello Ohodensi vulneravit quemdam nomine Obaiam, quem jam antea prædixerat, se esse occisurum. Itaque ex hoc vulnere paulo post mugiens tamquam taurus interiit. Nullum hic est miraculum. Plures aliis minantur mortem, quam deinde illis inferunt.

Vigesimotertio. Cum Mahumetus graviter vulneratus fuisset in facie in bello Ohodensi: regressus ad suos, excipiebat manu sanguinem e vultu fluentem, & in aerem jaciebat, nec quicquam illius redibat in terram. Tres autem, qui percusserant, ac vulneraverant eum, misere perierunt. Nihil est hic, quod miraculi nomen mereatur: cum potuerit sanguis ille arte Dæmonis per aerem diffundi, & evanescere: & hi tres ex alia causa, vel etiam opera Dæmonum perire. Verum ad quid jactatio illa sanguinis in aura? quia (inquit Abubacar) لو سقط منه على الأرض لنزل العذاب: *si quid ex eo in terram cecidisset, statim descendisset pœna à Deo*. Sed hoc est temere divinare. Neque probabile est, eo ipso tempore, quo Mahumeti facies discissa fuit, nihil sanguinis in terram cecidisse, quemadmodum ceciderunt duo, vel quatuor dentes, qui illi discussi fuerunt; nec tamen descendit pœna ulla a Deo.

Vigesimoquarto. Erat quidam inter asseclas Mahumeti, nomine Cozman; qui & [illegible] eleemosynis sublevabat, & pro religione strenue pugnabat: & nihilominus prædixit Mahumetus, hunc esse Gehennæ destinatum. Cum autem in bello pugnabat, vulneratus est, & domum regressus, ex dolore vulneris seipsum sagitta interemit. Et antequam moreretur, confessus est, se non pugnasse, nisi propter existimationem gentis suæ. Audiens hoc Mahumetus dixit اشهد اني رسول الله: *Testificor, me certe esse Legatum Dei*. Non dubito hoc esse Moslemicæ alicujus otiosi inventum. Si tamen verum fuisset, respondendum esset, Mahumetum, cum expertus fuisset Cozman illum in pugnando cervicosum, ac refractarium, & in eo quod boni faciebat, vanum, suique jactatorem; facile potuisse illi comminari Gehennam. Cæterum, pugnare pro existimatione gentis suæ, non est peccatum, quod mereatur Gehennam, ne in sententia quidem ipsorum Moslemorum, qui peccata inter الكبائر والصغائر *magna, & parva*, seu levia, & gravia ex lumine naturæ distinguere noverunt. Neque seipsum ad aliquod grave malum fugiendum interimere, peccatum, quod Gehennam mereatur, apud Mahumetanos esse censetur. Major certe fuit vanitas Mahumeti, cum tam jactanter testificatus est, se esse Legatum Dei, quam Cozmanis, quando pugnavit pro existimatione gentis suæ. Cæterum, cum prædestinatio sit unum ex arcanis Dei, videbimus infra ex auctoritate Albocharii, Mahumetum hujusmodi arcana penitus ignorasse.

Vigesimoquinto. Promiserat Deo quidam Moslemus nomine Asem, se nunquam tacturum ullum infidelem, neque passurum, se tangi ab illo. Cum autem occisus fuisset ab Hadilensibus infidelibus, & hi vellent caput ejus abscindere, ut venderent Salatæ filiæ Saad, quæ voverat, si habere potuisset caput ejus, se bibituram in cranio ejus: misit Deus examen apum, quæ constiterunt inter cadaver Asemi, & Hadilenses, itaut hi non possent ad illud accedere. Deinde misit Deus torrentem, qui abstulit & avexit ab eis idem cadaver. Hic nullum Mahumeti miraculum video: fabulam tamen alicujus nebulonis agnosco: nam si Deus ad servandam promissionem Asemi miserat examen apum, ne infideles possent eum attingere: quid necesse fuit mittere torrentem, qui cadaver ejus auferret? Satis porro erat auferre illud statim torrente, sine illa apum immissione.

Vigesimosexto. Judæus quidam Mahumetum exceperat (qui venerat ad eum nescio quid fœnori petiturus) satis benigne. Sed hic, cum aliis Judæis sociis suis, decrevit illum occidere. Revelavit id Gabriel

brisl Mahumeto, qui simulans, se ventris exonerandi necessitate urgeri, illico surrexit, & aufugit in Medinam. Significavit hoc totum cæteris Judæis Abdallah filius Suriæ, qui erat inter eos doctissimus; simulque prædixit, venturum quamprimum nuncium Mahumeti, qui juberet Judæos omnes emigrare ex Arabia: id quod mox factum est. Potest hoc totum concedi, præter revelationem illam Gabrielis; Mahumetus enim non ex revelatione Gabrielis, sed ex eo quod persenserat de fraude illorum Judæorum, sub excusatione ventris exonerandi, aufugit in Medinam. Poterat sane honestiorem aliquam aliam causam prætendere discessus sui: sed, ut puto, jam vulgatum erat, nullum gravius, aut frequentius negotium esse Mahumeto, quam ventris superfluum onus deponere; satis quippe laute epulabatur. Neque vero probabile est, Mahumetum tam divitem & opulentum, opus habuisse petere aliquid fœnoii a Judæo.

Vigesimo septimo. Cum Moslemi ad commode oppugnandos hostes foveam effoderent (quamobrem illud appellatum fuit غزوة الخندق *bellum Foveæ*) inciderunt in quosdam lapides, seu terram solidiorem, quam ægre poterant ligonibus dimovere. Admonitus de hoc Mahumetus postulavit vas aquæ, & quibusdam verbis submurmuratis, expuit in illud: deinde effudit vas super terram illam, quæ statim mollis evasit, itaut facillime dimoveretur. Cum vero Mahumetus ipse effodiens terram, ligone ter percussisset, ad singulas vices fulgetrum sub ictu coruscavit: dixitque, primum fulgetrum indicasse, se fore victorem Arabiæ Felicis: secundum, Syriæ, & Occidentis: tertium, Orientis. Primum fieri potuit opera Dæmonis. Secundum etiam vel ex Dæmonis suggestione, vel casu potuit evenire. Notum est, quantam hujusmodi auguriis etiam veteres Ethnici fidem præstarent. Sed tamen de Mahumeto hæc verificata non sunt.

Vigesimooctavo. Arinenses quidam occiderant pastores, & abduxerant camelos Mahumeti, qui curavit eos capi, & adduci ad se; & adductis præcidit manus, ac pedes, candentique ferro oculos eruit, reliquitque eos in hoc supplicio, donec morerentur. Sed Geber filius Abdallah scribit, Mahumetum illis maledixisse, precatumque fuisse Deum, ut eos excæcaret; & statim excæcatos fuisse. Primum (quod refertur ex Alvacedio) puto verissimum fuisse. Quod vero addit Geber, est figmentum ad cohonestandam barbariem ac sævitiam Prophetæ sui. Ita Mahumetani vel ipsa Mahumeti atrociora facta in miracula commutant, & tu Lector *crimine ab uno disce omnes*.

Vigesimonono. Aliasis Judæus bacillo adunco proscidit vultum Abdallah filii Anis. Expuit Mahumetus in vulnus ejus, nec læsionem sensit ex eo usque ad mortem. Valde pituitosus homo erat Mahumetus, qui tam frequenter ad miracula patranda sputo utebatur: sed sine ejus sputo poterat Abdallah etiam arte chirurgiæ facile sanari.

Trigesimo. Prædixit mortem trium e suis, antequam nuncius de illa adveniret. Multa eximere possunt a miraculo hanc prædictionem, si tamen vera fuit; quod non credo.

Trigesimoprimo. Scioaib filius Othman, ulturus mortem patris, & patrui sui, quos occiderat Alygener Mahumeti in bello, tentavit occidere ipsum Mahumetum, quem viderat armis spoliatum: sed cum eum esset aggressurus, sensit obscurari & obtenebrari sensus suos: nec potuit efficere quod decreverat: ex quo intellexit, illum divinitus custodiri. Hoc refert Mohammed filius Isaac ex ore ipsius Scioaib. Sed Acrama narrat alio modo ex ore ejusdem Scioaib. (Abii, inquit, ut peterem Mahumetum a parte dextera; & ecce vidi ibi Abbasum patruum ejus, indutum lorica alba, simili argento. Quamobrem accessi, ut peterem eum a parte sinistra: sed vidi ibi Abu-Sophianum, qui item erat patruus ejus. Quamobrem appetii eum a tergo, neque aliud supererat, nisi ut eum gladio percuterem; cum extulit sese flamma ignis inter me & illum: quare timens, ne combureret me, retrogrado passu recessi. Conversus autem Mahumetus dixit mihi: O Scioaibe, Scioaibe, accedum huc ad me. O Deus, abige ab eo Satanam. Tunc ego elevavi oculos meos ad illum, & sensi excitari in me amorem in illum.) Verissimum est proverbium illud tritum; Facilius deprehenditur mendax, quam claudus. Ex ore ejusdem Scioaibi, & ipsiusmet verbis, tam diversimode factum idem refertur, ut duo prorsus diversa esse videantur. Deinde non potest intelligi, quomodo Scioaibus primo Mahumeti latus dexterum, postea sinistrum, & postremo tergum appetierit, si non erat aliquis molossus, qui aprum, vel taurum invaderet. Porro impossibile est, quocumque modo accesserit, vel a dextris, vel a sinistris, non fuisse a Mahumeto prævisum, & tamquam hostem, & Ethnicum ipsi notissimum, vel occisum, vel repulsum. Sed esto fraudulenter accesserit. Ubi vidit ad dexteram Mahumeti repente tamquam fungum erumpere Alabbasum armatum, quomodo non est tanto prodigio conterritus? vel saltem quando vidit Abu-Sophianum a sinistris subito apparere, quomodo tunc saltem non se proripuit? Quod si hi duo non subito apparuere, sed antea erant ibidem, quomodo tam orbus fuit, ut eos non videret? Illud etiam libet scitari: per quamnam partem a dextera Mahumeti ad sinistram pertransierit. Si a parte anteriori: Mahumeti oculis se exponebat. Si a tergo: non erat quod sinistram adiret, cum a tergo posset tutius illum appetere, quemadmodum postea tentavit. Nullo modo intelligi potest, qua ratione ista cohæreant, si vel Mahumetus non erat stipes, aut frutex, vel Scioaibus invisibilis.

Trigesimosecundo. Conquestus est quidam apud Mahumetum, quod cum legeret Alcoranum, Dæmon interponeret se inter ipsum, & lectionem ejus. Respondit ei Mahumetus: (Dæmon iste vocatur خنزب *Hanzab*: cum ergo venerit ad te, confuge ad Deum, & expue ter a sinistris tuis.) Hoc ille fecit, & aufugit Dæmon. Si hoc evenit (quod non credo) fuit Dæmonis ludificamentum, non tamen novum; nam alias novimus, Dæmones ad homines decipiendos, joculariter inter se pugnare, ac dissidia fingere, Spiritus boni ac mali personam assumendo, non secus ac si rem comicam agerent. Illa certe trina sputio a sinistris magnam redolet superstitionem.

Trigesimotertio. Duo homines Temimenses, quorum unus vocabatur Amer, alter vero Arbad, conjuraverant inter se de Mahumeto occidendo. Cumque id illis non successisset, juravit Amer, se devastaturum totam illam regionem, in qua erat Mahumetus, ipso hoc audiente, & Deum precante, ut se contra eos adjuvaret. Cum vero illi discessissent; Amer per viam peste interiit, Arbad vero a ful-

a fulgure incensus est cum camelis suis. Oravit autem Mahumetus Deum, ut pro his duobus, duos sibi equites Arabes concederet: & quod petierat obtinuit. Nihil est, quod naturaliter fieri non potuerit, saltem opera Dæmonis, qui sine dubio Mahumeti partes pro viribus adjuvabat. Sed nihil credo.

Trigesimoquarto. Prædixit cuidam, cujus nomen erat Zeidus, ipsum moriturum esse ex calore Medinæ (est genus morbi) vel ex febri. Cum autem hic pervenisset in regionem Naged, mortuus est ibi ex calore Medinæ. Non arduum est, ex quibusdam signis, non solum Dæmonibus, sed etiam hominibus, alicujus morbum, seu mortem propinquam cognoscere. Debuit tamen talis ac tantus Propheta morbum illum determinare, non autem ponere sub disjunctione.

Trigesimoquinto. Venerunt ad Mahumetum Legati Nagerani, qui erant Christiani, inter quos erat Episcopus eorum nomine Abu-Haretha. Cumque de Christiana religione multa cum eo disseruissent, consenserunt, ut in crastinum simul convenirent; & Christiani cum Episcopo seorsim, Mahumetus vero cum suis seorsim imprecarentur sibi mutuo maledictionem Dei, ad discernendam veritatem utriusque religionis. Cum autem simul convenissent, vidit Abu-Haretha Mahumetum suos præcedentem, & procumbentem in genua, & dixit: (Per Deum, genuflexit sicut genuflectebant Prophetæ, cum anathema in aliquem ferre volebant.) Expavit igitur, nec ausus est Mahumeto maledictionem Dei imprecari, affirmans, se vidisse virum quemdam properantem ad anathema contra se ferendum: & se timere, ne si ipse maledicta in Mahumetum conjecisset, ille homo, contra se maledicta rejiceret: sicut revera evenisset: neque Christiani illi cœlestem ultionem evasissent. Itaque pacem inter se inierunt, cum pacto, ut Nagerani darent Mahumeto bis mille vestes duplices. Deinde dixit Mahumetus Episcopo Abu-Harethæ, sibi visum fuisse, illum semisomnem imponere præpostere ephippia camelæ suæ. Cum ergo rediisset Abu Haretha, mane surrexit e lecto, ut sterneret camelam suam, posuitque super eam ephippia præpostere. Cumque hoc animadvertisset, dixit: (Testificor Mahumetum esse Legatum Dei.) Quid ad has nugas respondeas? Satis sit risus pro responsione.

Trigesimosexto. Refert Alamas dixisse Alym: (Misit me Mahumetus judicem ad Jemanenses: & ego dixi: O legate Dei, mittis me juvenem, ut sim Judex eorum; ego vero nescio quid sit judicium. Tunc percussit manu sua pectus meum, & ait: O Deus, dirige cor ejus, & confirma linguam ejus. Et juro per Deum, in cujus manu est anima mea, me nunquam dubitasse in judicio inter duos ferendo.) Non erat opus magna scientia ad judicia inter rusticas illas gentes exercenda. Cæterum quod Aly in judicando inter duos nunquam dubitaverit, potuit non tam ex scientia, quam ex ignorantia provenire. Nulli fidentius litem decidunt, quam qui sunt ignarissimi. Bartolus interrogatus de sero, respondebat de mane; quia scilicet, utpote doctissimus, in ferenda sententia minime præceps erat, quia dubitabat.

Trigesimoseptimo. Mahumetus in extremo vitæ constitutus prædixit Phatemæ filiæ suæ, ipsam non longe victuram post eum, sed brevi patrem suum assequuturam; id quod vere evenit. Potuit hoc ex conjecturis, vel ex causis naturalibus divinare: vel casu evenit, sicut ipse casu fortasse prædixerat.

Trigesimooctavo. Ommosalma posuit manum suam super pectus illius, die qua mortuus est, & contraxit manus odorem musci, quem nullis lotionibus potuit unquam auferre. Monstra referunt quidam Auctores de hoc odore Mahumeti. Fundamentum dedit fabulæ (quam Arabes ipsi prudentiores fatentur) quod perpetuo odoribus, & unguentis se perfunderet, ad evitandum pravum halitum rusticorum illorum, inter quos versabatur. Quod si tam suavem in se ipso odorem habebat, non erat cur tam frequenter extraneis se odoribus perliniret, ut in ejus Vita legimus eum fecisse.

Trigesimonono. Desponsaverat sibi Mahumetus fœminam quamdam de gente Marræ; dixitque ei pater Sponsæ, filiam suam esse leprosam, nec tamen erat talis. Cumque pater reversus esset domum suam, invenit eam vere leprosam. Mirum, quod tantus Propheta non prævíderit, puellam illam non esse leprosam. Magis vero mirum, quod homo ille noluerit tradere filiam suam Mahumeto, qui jam summo Principatu potiebatur, eratque ergá fœminas tam benignus, & clemens. Mirissimum denique, ut ita dicam, quod hic homo rem assereret Prophetæ suo, in qua poterat ab eo facillime mendacii deprehendi, & severissime puniri, cum lepra sit malum extrinsecum, & cuilibet patens.

Hactenus retuli ex miracula, quæ in Auctore libri *De Signis Directionis* recensentur. Nunc ea referam, quæ Ismael filius Aly, vulgo شهبنشاه *Sciahinsciah* scribit in vita Mahumeti, præter ea, quæ supra commemorata sunt. Inter hæc

Primum est (& quia maximum, Arabicis Auctoris ipsius verbis hic ponam) ومنها رجوع الشمس له حين لان راسه في حجر علي وهو يوحي اليه فلم يصل علي العصر حتي غربت الشمس فقال اللهم انه كان في طاعتك وطاعة رسولك فاردد عليه الشمس. قالت اسما فرايتها طلعت بعدما غربت ووقفت علي الجبال.

Et ex his miraculis unum fuit regressus Solis pro eo, cum teneret caput suum in sinu Aly excipiens Divinas revelationes: neque Aly persolvisset orationem pomeridianam, jamque Sol ad Occasum pervenisset. Et ait: O Deus, hic fuit in obedientia tua, & in obsequio Legati tui. Fac igitur, ut Sol regrediatur in gratiam ejus. (ut scilicet possit persolvere preces pomeridianas). *Et dixit Asma* (hæc erat uxor Mahumeti): *Ego vidi oriri Solem postquam occubuerat, & stare supra montes.* Grande sane miraculum, quod olim a Josue patratum, universum orbem in stuporem adduxit. Sed grande etiam mendacium, quod Mahumetani ipsi prudentiores cognoverunt, & confessi sunt. Audi Ahmedum filium Abdolhalimi, qui Mahumeti miracula omnia, ut supra vidimus, expiscatus est وكذلك ما نقل طائفة من اهل العلم ان الشمس ردت لما فاتت عليهما يكون النبي ص نام في حجره وجعل بعضهم هذا من المعجزات وليس هذا الحديث في شي من كتب المسلمين التي يعتمدون علي

على ما نبيّنا من المنقولات لا الصحاح ولا النقل ولا التفسير ولا المغازي ولا السير ولا غير ذلك بل بين أهل العلم بالحديث أن هذا كذب وليس له أصل واحد صحيح . *Et similiter id quod scripserunt quidam ex Professoribus scientiæ, quod Sol regressus fuerit; tum utrique* (nempe Mahumeto & Aly) *præteriisset tempus orationis pomeridianæ, eo quod hic soporatus fuisset in sinu ejusdem Aly. Et nonnulli ex illis posuerunt hoc inter miracula ejus. Sed non est hæc historia in ullo Auctorum Moslemorum, quibus innituntur, qui hoc scripserunt: neque adducuntur pro eo veraces historiæ, neque allegationes, neque expositiones, neque aliquid, quod inveniatur in præliis, & Vita Mahumeti, aut aliud; imo inter peritos in historiis hoc habetur pro mendacio; neque habet ullam auctoritatem, aut veritatem.* Nihil mihi superest contra hoc figmentum dicendum, cum tam valide Adversarius ipse pugnet pro me. Et tamen (vide Mahumetanorum impudentiam) præter auctoritatem *professorum scientiæ*, producitur in testem veritatis muliercula, quæ asserat, se hoc miraculum vidisse. Sed non omnino hæc mentita est: nam & ego vidi, & quotidie video oriri Solem postquam occubuit, & stare supra montes.

Secundo. *Prædixerat* Mahumetus Corasinis ea die, qua regressus fuit e cœlo, mercatores eorum adventuros esse feria quarta ante occasum Solis. Sed cum Sol esset prope occasum, nec mercatores advenirent, (bellum sane prophetam) oravit Deum, ut prolongaret diem per unam horam: cohibitusque est Sol, ne occumberet, donec advenirent mercatores. Figmentum, & mendacium magnum, non dissimile præterito: cujus tamen Ismael nullam in testem mulierculam adducit.

Tertio. *Transibat* quadam die per locum, in quo Proceres Corasinorum consederant, de nece illius decreturi. Cumque ille transiret, clauserunt oculos suos, ne illum viderent, neque ullus ei assurrexit. Mahumetus vero pugillum pulveris acceptum conjecit in eos dicens: شاهت الوجوه; *deformentur facies*. Nec fuit ullus ex eis, ad quem pulvis ille pervenit, quin occisus fuerit in bello Bedrensi. Si Proceres illi convenerant, ut Mahumeti necem decernerent, mirum est, quod illum in manibus habentes, & quidem solum, oculos clauserint, ne eum viderent. Oportuisset vero, Ismaelem exhibere nobis catalogum eorum, qui pulvere conspersi sunt, & eorum, qui in bello Bedrensi sunt occisi, ut facti veritatem rescire possemus.

Quarto. Expressit lac copiosum ex capella, quam nunquam conscenderat hircus. Utrum hoc naturaliter possit evenire, dubium mihi est. Certum tamen habeo, Dæmonis ope fieri potuisse.

Quinto. Ex alia capella tantam lactis copiam manibus expressit, ut totus exercitus sitim, quam experiebatur, bibendo extinxerit. Figmentum superiori non dissimile.

Sexto. Oravit pro Aly, ut Deus immunem redderet eum a calore, & frigore. Et Deus exaudivit eum. Fortasse hoc evenit, postquam Aly mortuus est: tunc enim non amplius calorem, aut frigus corpus ejus sensit.

Septimo. Attrectando manu pedem saucium cujusdam ex sociis suis, statim sanavit illum. Potuit hoc fieri arte Dæmonis, seu per præstigium.

Octavo. Benedixit camelo Giaberi, qui lentius cæteris incedebat: & deinde cæteros omnes præcedebat. Fortasse Giaber valentius illum fuste pulsabat. Sed de hoc vide supra.

Nono. Oravit pro Anaso, ut concederentur illi opes, & proles, & vita diuturna. Is genuit centum, ac viginti liberos: vixit centum circiter annos: & habuit palmetum, quod bis in anno fructus ferebat. Meræ næniæ, & nugæ.

Decimo. Benedixit Abdalrahmano filio Auph, & ita opulentus evasit, ut post mortem ejus, in mensurandis illius pecuniis, manus hominum delassarentur. De hoc figmento jam supra satis dictum.

Undecimo. Plantavit Mahumetus, cuidam, qui Salman vocabatur, palmas, quæ radicatæ sunt, & fructum attulerunt illo eodem anno, una excepta; quam plantaverat alius. Evellitque eam Mahumetus, & iterum plantavit eam, & attulit eidem Salmani fructum eodem ipso anno: وأعطاه مثل بيضة الدجاجة من ذهب بعد أن أدارها على لسانه توزن لمواليه منها أربعين أوقية وبقي مثلها: *Et dedit ei velut ovum gallinæ ex auro, postquam in gyrum duxit illud super linguam suam: & appendit ex eo quadraginta uncias auri amico suo: & totidem unciæ ipsi remansere.* Videtur Mahumetus dedisse Salmani hujusmodi ovum aureum, quod ipse lingua sua ambierat, fortasse ad rotundum, vel aureum efficiendum. Salman vero dedit amico, cui debitor erat, ex eodem ovo quadraginta uncias; & tamen ovum sicut fuerat remansit. Quicquid sit, inter aniles fabellas reponendum; præsertim cum nullus illius Auctor afferatur.

Duodecimo. Medicus quidam Arabs obtulit se Mahumeto, ut curaret illum tamquam insanum. At Mahumetus statim coram illo arborem palmæ vocavit ad se, quæ ibi sita erat. At illa incurvavit se, deinde elevavit; & veniens ad eum, stetit ante illum, & testificata est, ipsum esse Legatum Dei. Postea, illo præcipiente, reversa est ad locum suum. Non est otium ad singulas hujusmodi nugas trutinandas; quamobrem ubi nihil peculiari nota dignum occurrerit, nihil ulterius addam.

Decimotertio. Præcepit Anaso, ut pergeret ad quasdam palmas, juxta quas erat situs cippus ex lapidibus, & diceret eis: Præcipit vobis Legatus Dei, ut mutuo copulemini, ramosque simul conseratis, ut protegatis eum, dum ventrem exonerat. Fecit Anasus quod jussus fuerat: & juro per Deum, inquit, quod visus sum mihi videre eas subsilire, & currere cum radicibus, & terra illis cohærente, & conseri invicem, ac si esset una palma: & visus sum etiam mihi videre cippum illum lapidum subsilire, & currere cum omnibus lapidibus suis uno post alium, donec conjunctus est cum palmis: & extulit se unus super alium, donec effecerunt veluti parietem. Cum autem Mahumetus onus ventris deposuisset, præcepit Anaso, ut juberet palmas, & cippos regredi in locum suum: & reversæ sunt.

Decimoquarto. Obdormierat Mahumetus: & venit arbor scindens terram, constititque juxta eum. Cum autem evigilasset, dixit cuidam, qui viderat arbo-

arborem venientem: Hæc arbor petiit facultatem a Domino suo, ut veniret ad salutandum me: & Dominus concessit ei.

Decimoquinto. Dum concionem haberet ad populum, innitebatur trunco arido cujusdam palmæ. Cum autem primum concionatus est e cathedra, truncus ille erupit in gemitus, audientibus omnibus, velut gemitus cameli. Neque cessavit gemere, & conqueri, donec descendens Mahumetus e cathedra amplexatus est eum, & consolans illum, dedit ei optionem, utrum mallet ab eo plantari in hoc Mundo, & revirescere, ac fructificare: an vero fieri una ex palmis Paradisi. Cumque apposuisset aurem, ut responsum audiret, sensit illum accisse odorem suum. Operæ pretium fuit figmentum hoc jam supra allatum hic repetere, propter tam bellam, & lepidam appendiculam. Sed mirum, quod cum Mahumetus aurem trunco admovisset, ut audiret quid responderet, ille odorem efflaverit ad nares.

Decimosexto. Cantavit lapillus positus in manu ejus: & cum posuisset eum in manu Abubacri, item cantavit, & idem fecit in manu Omaris, & in manu Othmanis. Cantavit item cibus, ad quem ipse invitaverat socios suos. Incantatio hæc forte fuit, non cantus.

Decimoseptimo. Duo cameli admissarii, in quibus capiendis dominus eorum delassatus fuerat, venerunt ad Mahumetum, & genua flexerunt ante eum; at ille capistrum illis immisit, & reddidit domino suo. Fuerat Mahumetus camelarius, & facile norat, quomodo hoc animalium genus posset mansuefieri.

Decimooctavo, Die, qua Meccam expugnavit, ingressus Templum ejus, nutu digiti sui cadere fecit omnia simulacra, & imagines ejus: & si innuisset in faciem, sponte cadebant in terga; si in tergum, in faciem ruebant. Hanc esse fabulam testatur Ismael filius Aly, qui scripsit: ثم امر بتلك الصور فطمست *Deinde præcepit, ut abolerentur omnes illæ figuræ, & abolitæ sunt*. Itaque non sponte ad nutum digiti illius ceciderunt. Idem habetur in Vita Mahumeti, nempe *illum jussisse removeri é Templo omnia simulacra, & imagines aboleri*. Vide quomodo confingant miracula Mahumeti etiam contra veritatem a se contestatam.

Decimonono. Sauvad filius Careb sensit per tres noctes venire ad se quemdam ignotum, qui pede percutiens eum, excitabat a somno, dicens ei, jam advenisse Mahumetum. Hoc, quamvis verum esset, nullum est miraculum Mahumeti, quemadmodum nullum fuisset miraculum asini, si dixisset Sauvado, advenisse alium asinum.

Vigesimo. Quidam Arabs attulit secum Crocodilum, dixitque Mahumeto: Si crocodilus hic ei testificatus fuerit, te esse Prophetam, ego credam in te. Dixit autem Mahumetus: O crocodile, quisnam ego sum? At ille respondit: Tu es Mahumetus Legatus Dei. Credidit itaque ille Arabs. Ex hoc homine, & aliis Arabibus, qui, visis Mahumeti miraculis, crediderunt, arguitur magni mendacii Mahumetus, qui toties in Alcorano dixit, se non facere miracula quia si fecisset, fuissent inania, neque illis visis, Arabes credidissent. Quod si Mahumetus non fuit mendax, dicendum est omnino, hæc omnia miracula, fabulas esse, ac mendacia. Gratulandum tamen est Mahumeto, quod tam multas bestias, & tam paucos homines habeat testes suæ Prophetiæ.

Vigesimoprimo. Percutiens pede terram eduxit aquam copiosam, qua Omar filii pene enectus, refocillatus est.

Vigesimosecundo. Confractus fuerat ensis cujusdam militis Mahumetani in prælio Bedrensi. Dedit illi Mahumetus baculum ligneum, præcipiens, ut agitaret eum: quod cum ille fecisset, baculus conversus est in gladium. Spectrum potuit esse hoc, aut præstigium oculorum.

Vigesimotertio. Erat Mahumetus staturæ quadratæ, seu justæ; & nihilominus incedens cum hominibus longæ staturæ, longescebat cum illis. Mirum, quod non etiam cum pumilionibus incedens, pumilio evaderet. Porro si hoc verum esset, debuisset sexcenties in die crescere, & decrescere.

Vigesimoquarto. Prædixit Sauhano, quod unum ex membris ejus præcessurum esset eum in Paradisum. Et cæsa fuit manus ejus in prælio. Sed certe hæc non ivit in Paradisum.

Vigesimoquinto. Zeido filio Bedri abscissa fuerat manus dextera: venitque cum ea ad Mahumetum flens: & ille reposuit eam in loco cubiti, unde fuerat abscissa, & expuit super eam: & incarnata est, & conjuncta, sicut fuerat antea. Non constat, manum illam fuisse penitus a brachio separatam, in quo casu potuit arte humana per aliquod temporis spatium, opera vero Dæmonis brevissimo tempore, cum brachio uniri. Utrum vero membrum separatum, & statim comparti suæ applicitum, possit naturaliter cum ea vitaliter uniri, mihi dubium est. Certum tamen habeo, hoc esse figmentum: quamobrem nec Abdallah filius Abdholhalim, neque alii Auctores, qui miracula Mahumeti vel minuscula recensuere, hujus, quod præcipuum, & maximum videtur, mentionem ullam fecerunt. Et juxta regulam sæpe traditam ab ipso Ahmed, illa sola debent Mahumeti miracula *vera* censeri, in quibus omnes, vel plerique referendis conveniunt. *Potuit* tamen hic etiam aliquid *apparenter* Dæmonis *opera fieri*: quemadmodum non semel *cadavera mortuorum* eadem opera, tamquam viva, & animata deambulare visa sunt. Hactenus miracula Mahumeti, quæ ab aliis Auctoribus prætermissa, in Ismaele filio Aly adnotavi. Nunc, ne quid in fraudem veritatis occuluisse videar, alia, quæ in aliis Auctoribus reperi, recensebo.

Primum refert Abu-Emama allegatus a Thalabiensi in expositione Suræ de Mensa v. 73. cujus substantia est. Erat quidam vir nomine Raccana gigantex pene staturæ, & robustissimus viribus, eratque cognatus Mahumeti, sed Ethnicus. Cum autem die quadam invenisset Mahumetum solum, provocavit eum ad luctandum secum, spondens, si se vicisset, daturum illi decem oves, (erat enim pastor): invocaret ipse Deum suum: invocaturum se Deos suos. Commissa est igitur inter utrumque lucta. Arripuitque Mahumetus Raccanam, & dejecit in terram, seditque supra pectus ejus. Confessus est Raccana, se victum non ab eo, sed a Deo, quem colebat. Iterum ergo provocavit eum ad luctam, promittens, si victus fuisset, decem alias oves. Colluctati sunt igitur secundo, & tertio, semperque Raccana victus est: quamobrem obtulit Mahumeto triginta oves, quas ille noluit accipere; sed invitavit eum ad sectam suam. Recusavit Raccana hoc facere, nisi videret miraculum aliquod ab eo fieri. Erat autem *inde non procul arbor quædam, cui dixit Mahumetus: Veni huc, ita jubente Deo*. Arbor vero scissa est in duas partes; & una pars ejus cum ramis, &

radice

radicibus venit; constititque inter Mahumetum, & Raccanam. Tunc, ita postulante Raccana, præcepit illi dimidiæ arbori, ut rediret ad aliam compartem: & reversa est. Cum autem exigeret a Raccana, ut promissis servatis, fieret Moslemus, respondit ille: Satis mihi est vidisse hoc magnum prodigium ex te: sed vereor, ne, si fiam Moslemus, fœminæ, ac pueri Medinenses dictitent, me timore commotum sectam tuam amplexum fuisse. Primum nullum est miraculum; est potius dedecus tanti Prophetæ, quod ita plebeium in morem cum pastore ovium luctatus fuerit. Secundum inter fabulas vel præstigia recensendum, cum aliis supra recensitis ejusdem farinæ.

Secundum refert Alsaddius allegatus ab eodem Thalabiensi ad v. 64. Suræ prædictæ, in hæc verba. Hic versus Alcorani revelatus fuit contra hominem quemdam Christianum Medinensem, qui cum audisset præconem Moslemum clamantem: Testificor, Mahumetum esse Legatum Dei, dixit: Comburatur Impostor. Cum autem ingressus fuisset famulus ejus nocturno tempore cum igne, ipso cum familia dormiente, elapsa est scintilla ignis per domum, & succendit eam, ipsumque, & familiam ejus combussit.

Hic Alcorani versus, quem Auctor asserit pronunciatum contra hominem Christianum, Calebius vult prolatum fuisse contra Judæos. Alii, ut asserit idem Thalebiensis, contra Medinenses idololatras. Jam igitur labascit fides Alsaddii. Quod si vel homo ille, vel alius Christianus incendium illud passus est, id casu fuit, qui frequenter solet evenire.

Tertium refert Albakarius parte 7. libri الانوار idest *Splendorum*; & est hujusmodi: Cum Chadige vellet mittere Mahumetum (tunc famulum suum, deinde maritum) in Syriam, ad negotia sua curanda, jussit tradi illi camelum ferocissimum, cui nullus audebat insidere, ut super eum iter perageret. Cum autem audisset camelus vocem Mahumeti, procubuit ad pedes ejus, cœpitque eos demisso rictu exosculari; & locutus est clare sermone Arabico dicens: Quis est me felicior, cujus dorsum attrectavit manu sua Dominus Primorum, & Novissimorum? Ubi hoc viderunt puellæ, quæ erant in obsequio Chadiges, dixerunt: Hoc non est, nisi magnum præstigium, quod orphanus iste composuit. Respondit Chadige: Mediusfidius non est præstigium, sed miraculum manifestum.

Sapiebant puellæ Chadiges: sed earum Domina exulcerata Mahumeti amore jam cœperat insanire. Præmoneo tamen Lectorem, posse tuta conscientia quidquid ab Albakario refertur, pro fabulis haberi. Nam & Mahumetani ipsi Sapientiores, ut alias ostendi, illum potius pro Mythologo, quam pro Historiographo agnoscunt. At cur, inquies, testimonia ejus refers? ut rideas.

Quartum refertur ibidem ab eodem Auctore in hanc sententiam (nam verborum lacinias resecabo). In valle quadam Syriæ apparuit quidam draco ingentis magnitudinis, aperto ore sibilans, & ab oculis ignis scintillas evibrans. Cum autem Mahumeto occurrisset, conterrita est camela illius. At Mahumetus eam increpitans dixit, Væ tibi: quomodo times, cum habeas sessorem sigillum Prophetarum, & Principem legatorum Dei? Deinde conversus ad draconem dixit ei: Regredere unde tibi placet, & ne occurras ulli ex viatoribus: ego enim sum Mahumetus, cui sit benedictio Dei, & pax: alioquin accusabo te apud Deum cœli. Respondit ei draco: Salve o Mahumete: salvus sis o Ahmede. Dixit Mahumetus: Salvi sint etiam illi, qui sequuntur rectam religionem, & Deo obediunt. Dixit draco: O domine mi, ego non sum draco terrenus: sed sum unus ex Regibus Geniorum, qui vocor Alham filius Alhim: & amplexus sum fidem per manum patris tui Abrahæ. Rogavique eum, ut esset meus intercessor: at ille respondit: Munus intercedendi reservatur Mahumeto, qui nascetur ex progenie mea. Et prædixit mihi, me conventurum esse tecum in hoc loco: & jamdiu est, quod hic expecto. Et olim fui præsens ea nocte, qua Christus filius Mariæ assumptus est in cœlum: & ipse præcepit Apostolis, ut sequerentur te, & legem tuam. Nunc ergo ne obliviscaris pro me intercedere domine mi. Respondit ei Mahumetus: Promitto tibi, me hoc facturum: sed tu interim revertere per viam, quam volueris, & ne occurses ultra ulli ex viatoribus. Reversusque est draco per viam unde advenerat.

Simile commentum invenies, Lector, apud Ludovicum Ariostum lib. 43. aliquanto tamen verosimilius, ac modestius.

Quintum refertur ab Ahmedo patre Hoseini filio Pharesi, filii Zachariæ, his verbis: [Dicitur, hominem quemdam donasse Mahumeto clypeum, in quo erat figura Aquilæ: posuitque Mahumetus manum suam super clypeum, & Deus evanescere fecit figuram illam.]

Poterat sine miraculo figura illa facile aboleri. Sed nimis scrupulosus fuit Mahumetus in hoc. Ceterum idem Auctor mox subdit, illum habuisse vexillum quoddam, quod vocabatur العقاب *Aquila*: puto quia erat in eo Aquilæ figura depicta.

Sextum refert Albocharius in trigesima parte Traditionum Mahumeticarum, his verbis: [Narravit nobis Aly, cui id narraverat Sophein, qui hoc audierat ab Alzochario, qui idem audierat ab Alarage, qui dixit: Narravit mihi Abu-Horeira dicens: Fui die quadam cum Mahumeto, qui dixit: Si quis expanderit pallium suum, donec ego absolvam sermones meos, & deinde contraxerit illud: nihil unquam obliviscetur ex iis, quæ audierit a me. Expandi igitur ego pallium meum; & testor Deum, qui misit illum cum veritate, me nihil oblitum fuisse eorum, quæ audivi ab eo.]

Non erat opus tam prolixa testium genealogia ad has nugas confirmandas.

Septimum refert Albakarius part. 7. lib. *Splendorum*: cujus hæc est substantia. Descenderat Mahumetus cum mercatoribus in vallem quamdam, eo quod ibi essent aquarum scaturigines: sed tunc ne vestigium quidem aquæ reperere. At Mahumetus immersis manibus in arenam, convertit obtutum suum ad aquam, (at ne vestigium quidem aquæ ibi erat) mussitans nescio quid. Statimque erupit aqua ex medio digitorum ejus, & affluxit in flumina, itaut mercatorum sarcinæ pene submergerentur.

Nihil mediocre habet Fabulator iste. Quid, oro, opus erat hic cum periculo submersionis sarcinarum & jumentorum, flumina elicere?

Octavum refertur ab eodem in hunc modum: Cum Mahumetus aliquot dactylos comedisset, humectavit nucleos saliva sua (at jam humectaverat manducando): deinde infodit eos in arena; & horæ unius spatio nuclei illi creverunt in palmas onustas dactylis, ex qui-

quibus Alabbas oneravit camelum suum, & universa gens ad saturitatem comedit. Abugehel autem id præstigio tribuit, & arti magicæ.

Sapuit Abugehel, si res ita fuit: sed non fuisse, pro certo habeo.

Nonum refertur ab eodem his summatim verbis: Pervenerat Mahumetus cum mercatoribus ad torrentem quemdam, qui ob improvisam imbrium copiam ita excreverat, ut non possent mercatores sperare, ne per mensem quidem se inde discessuros. Interim Mahumetus obdormiscens commonitus est ab Angelo in somnis, ut mane juberet populum se ad iter parare, Tu vero (inquit) stans supra oram torrentis, ubi videris aves albas supra volantes, sequere earum cursum, dicens: In nomine Dei, & cum Deo: & præcipe cæteris, ut idem dicant. Qui enim hoc fecerit, incolumis transibit, & evadet torrentem, Qui autem secus, submergetur. Ita fecit Mahumetus: & qui ei paruerunt, incolumes transierunt: cæteri vero, qui parere noluerunt, submersi sunt cum omnibus rebus suis.

Jam præmonui lectorem, ne fidem præstet huic Nebuloni, qui saltem ex hoc mendacii hic convincitur, quod Aly Abulhasan Ebnalhosein, vulgato nomine Almasahudius, summæ auctoritatis apud Mahumetanos, cum narravisset id, quod fecerat Mahumetus circa restitutionem Lapidis nigri in Delubro Meccano (vide id, quod de hoc scripsi in Vita Mahumeti) quod magni miraculi loco habitum fuit; statim subdit: فكان ذلك اول ما ظهر من فعله وفضائله واحكامه: *Et hoc fuit primum, quod apparuit de operibus ejus, & excellentiis ejus, & judiciis ejus*. Porro hoc miraculum lapidis nigri evenit, juxta omnes Auctores Mahumetanos, multo tempore post profectionem ejus in Syriam. Igitur quæcumque admiranda antea facta ab aliis, & præsertim ab Albakario hic narrantur, fabulæ sunt, & mendacia.

Hæc sunt miracula, quæ a Mahumetanis Prophetæ suo attribuuntur, vel potius affinguntur, quot scilicet in eorumdem libris potui reperire. His accedunt alia plurima ejusdem, quæ ad prophetiam proprie spectant, & hæc præter ea, quæ ex Alcorano superius præmisimus.

CAPUT SEPTIMUM,

Miracula Mahumeti ad prophetiam spectantia.

De his igitur ita scribit Ahmed filius Abdolhalimi in sua Apologia, pag. mihi 359. (Porro ea, quæ Mahumetus prædixit, seu manifestavit occulta, præterita, præsentia, & futura in rebus claris, & illustribus, non reperiuntur apud ullum ex Prophetis præcedentibus; quod ostendit excellentiam ejus super illos. Sunt in Alcorano hujusmodi prædictiones plurimæ, de quibus jam diximus. Aliæ vero sunt in relationibus veridicis de iis, quæ prædixit eventura, & evenerunt sicut prædixerat. Et in libro Alsahihein referuntur hæc verba Hodaiphæ: Quamdiu stetit inter nos Mahumetus, nihil omisit eorum, quæ eventura erant usque ad diem Judicii, quin prænunciaret illud. Quidam vero recordantur eorum; quidam vero obliti sunt. Jam sciverunt ea socii mei. Et licet quædam sint, quorum oblitus sum: si quis tamen ea mihi suggereret, sane recognoscerem). Et in Sahiho Moslemi fertur dixisse Amruus pater Zeidi, & filius Achtabi: *Persolvit nobiscum Mahumetus preces matutinas: deinde ascendit in suggestum, & concionatus est nobis usque ad preces meridianas. His nobiscum persolutis, iterum ascendit in cathedram, & concionem habuit usque ad preces pomeridianas: quas cum absolvisset, iterum concionatus est e cathedra usque ad occasum Solis, & annunciavit nobis præterita, præsentia, & futura: & memoria retinuimus ea, quæ annunciavit nobis*.

Videntur mihi Mahumetani induisse Prophetam suum persona Calchantis Thestoridis, de quo Homerus lib. primo Iliados:

> Κάλχας Θεστορίδης οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,
> Ὃς ᾔδη τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα.
> *Calchas Thestorides excellentissimus Augur,*
> *Omnia qui norat, præsentia, facta, futura.*

Memineris tamen, Lector, id quod supra præmonui: Auctores Mahumetanos inducere personas, quæ asserant, se rebus Mahumeti præsentes fuisse, easque vidisse, & audisse: quæ tamen prorsus fictæ sunt, nec unquam fortasse fuere in rerum natura. Id apertissime constat in exemplis prope innumeris. Quamobrem ne te moveant dicta Hodaiphæ, vel Amrui, neque aliorum, qui testes de visu a Mahumetanis producuntur.

Illud etiam te, Lector, præmonitum volo, vaticinia, quæ de Mahumeto proferuntur, pertingere solum ad ea, quæ jam evenerant, quando Auctores hujusmodi vaticinia referebant; nec aliquid eorum attingere, quæ deinde secuta sunt. Hoc autem manifestissimum argumentum est, ea ab iisdem Auctoribus fuisse conficta: quemadmodum consueverunt Poetæ res jam factas, tamquam futuras prædicere, vel aliquos inducere illis anteriores, eadem vaticinantes.

Referam autem hic summatim hæc Mahumeti vaticinia: ad quæ omnia confutanda satis erunt ea, quæ supra, dum prædictiones ex Alcorano erutas discussimus, dicta sunt.

Primum igitur refertur ex Sahiho Albocharii: Prædixit Odajo filio Chatemi: Si diu vixeris, videbis homines advectos camelis venientes ex Alhaira, ut visitent Templum Meccanum: Et aperies thesauros Cosroæ filii Hormisdæ: Et homines videbis proferentes manum suam plenam auro, aut argento, quærentes qui illud accipiant, & non invenient. Et asseruit Odajus se vidisse duo prima. Tertium autem evenit sub imperio Omar filii Abdalaziz.

Tertium Odajus non vidit: sed Auctor asserit evenisse sub imperio Omaris, post centum scilicet circiter annos. Verum in vita Omaris, scripta ab Abu-Giaspher, insigni inter Moslemos Historiographo, nihil legimus de hac tam prodigiosa auri, & argenti copia, itaut homines pecunias sponte oblatas accipere recusarent. Imo, statim ac mortuus est Omar, populus cucurrit ad domum ejus secretiorem, quam clave obseratam tenebat, sperans se ibi pecunias, & utensilia inventurum (inquit Abu-Giaspher) ففتحوه فلم يجدوا فيه الا دلقا كان يلبسه وحبلا معلقا كان يتعلق به اذا تعب من الصلاة. *Et aperientes eam, non invenerunt in eo, nisi penulam, qua induebatur, & funem pendentem, ad quem se suspensum tenebat, cum defatigatus erat ex oratione*, nempe ex Alco-

rani

tadi recitatione. Argumentum evidens falsitatis tertii vaticinii. Quomodo enim homines aurum, & argentum sponte oblatum recusarent, si tam avide in concursu Principis defuncti irrupere, ut pecunias in eo repositas deprædarentur? & quomodo Princeps ipse tanta paupertate laborabat?

Secundum refertur a Gebero filio Saharæ in Sahiho Moslemi: ubi Napheus filius Otabæ testatur, se audivisse Mahumetum dicentem suis, ipsos expugnaturos Arabiam, Persidem, regiones Romanorum, & regionem adjacentem Tigri.

Mirum, quod Mahumetus tam parcus, obscurus, & ambiguus fuerit in prædictionibus, quæ afferuntur ex Alcorano, quæ plerumque circa quisquilias versantur: in iis vero, quæ suis ore tenus prædixit (quæ lasse res maximas, & gravissimas continent) tam clarus fuerit, & apertus. Sed illa prædicebat ipse per conjecturas divinando: quia nondum evenerant: hæc autem non reperiuntur scripta ab Auctoribus, nisi postquam facta fuerunt. Hac regula possumus reliqua, quæ sequuntur vaticinia, mensurare, ut certo sciamus, illa non esse Mahumeti, præsertim cum ipse affirmet in Alcorano, ut vidimus, se nescire quid de se, aut de suis esset futurum: sed narrationes rerum, quas viderant jam secutas, Mahumeto vero tamquam vaticinia mendaciter adscriptas. Potuit tamen, ut alibi monui, hæc eadem Mahumetus vel per conjecturas, vel ex suggestu mali Dæmonis prædicere.

Tertium refert Albocharius verbis Auph filii Malec qui dixit, se audivisse Mahumetum dicentem: Ante diem extremum erit mors mea, & expugnatio Jerosolymæ: deinde erit pestilentia similis contagioni ovium: deinde copia maxima divitiarum, ex qua fiet, ut si cui dentur centum denarii, dedignetur accipere: deinde erit seditio, quæ omnes Arabum domos pervadet. Deinde erunt induciæ inter vos, & Arabes nigros: sed hi perfide agentes venient ad vos octoginta vexillis, sub quorum quolibet erunt duodecim millia militum: Fuit igitur expugnata Jerosolyma post mortem Mahumeti sub Imperio Omaris. Deinde exorta est pestis magna in Syria sub eodem Omare. Deinde abundavit pecunia in Principatu Othmanis, itaut cuipiam darentur centum denarii, & is cum ira rejiceret eos: & adeo crevit pecunia, ut commutaretur bos pro equo. Deinde accidit seditio universalis, quæ nullam Arabum domum reliquit immunem, cum occisus fuisset Othman.

Quod ante diem Judicii hæc omnia eventura esse, prædixerit Mahumetus, non est spiritui prophetico tribuendum: cum ego etiam prædicere possim, ante diem Judicii eventura esse multa, quæ licet non mihi certa sint, probabiliter tamen credo: ut, eversendum esse Imperium Turcarum: Jerosolymam in manus Christianorum redituram: futuras pestilentias, fames, bella civilia, & alia hujusmodi. Sed respondebunt Moslemi, hæc a Mahumeto hic prædicta, ante sæculum exactum contigisse. Respondeo primo, quædam casu facta fuisse, & quæ probabiliter poterant antea divinari. Quædam vero vel non evenisse, vel evenisse quidem, sed non eo modo, quo Mahumetus prædixerat. Nam quod sub Othmanis Imperio tanta fuerit divitiarum copia, ut si cui centum denarii sponte oblati fuissent, eos indignabundus rejiceret; minime verum esse potest, cum Othman semel mutuo acceperit a publico ærario pro suis indigentiis centum millia drachmarum, idest 5000. numerum aureorum, quæ etiam restituit, conquestus sibi propter hoc lite: & iterum coactus sit aliam modicam summam accipere ex eodem ærario, cum fidejussione restituendi. Cumque nonnulli vellent eum impedire, dixit: لعمري لتاخذن حاجتنا: *Jura per vitam meam, me accipere id, quod spectat ad necessitatem meam.* Quomodo ergo consistere potest cum hoc, quod sub eo tanta fuerit auri, argentique copia? Quod vero spectat ad ultimam partem prædictionis: silet Auctor; neque ego de ea in Arabum Historiis aliquid invenio. Porro probabile non est, Arabes nigros, quicumque tandem illi sint, tam magnum exercitum congregare potuisse, qui ad decies fere centena millia militum perveniret.

Quartum ex Sahiho Albocharii; ubi Abu-Hureira affirmavit Mahumetum dixisse suis: Non adveniet dies Judicii, donec pugnetis contra Turcas (quorum descripsit qualitates): neque adveniet dies Judicii, donec pugnetis contra gentem, quæ habet calceamenta facta ex pilis. Porro omnes has gentes bello appetierunt Moslemi (inquit Auctor).

Satis callide Mahumetus concedit vaticiniis suis complendis spatium usque ad diem Judicii; ne mendax possit ab aliquo deprehendi. Porro, quod Moslemi contra Turcas pugnaverint, seu potius quod Turcæ pugnaverint contra Moslemos, certissimum est; sive prædixerit Mahumetus, sive non. Sed quod Moslemi Arabes (nam de his sermo est) devicti sint a Turcis, & in miseram servitutem redacti: hoc Mahumetus non prævidit, neque prædixit. Neque Albocharius poterat de hoc vaticinium illi affingere, quia nondum viderat Arabes Turcarum jugo subjectos, tanquam mancipia ab illis haberi. Porro de alia gente, quæ calceamenta facta ex pilis habebat, cum multæ sint gentes hujus generis, nihil certi potest affirmari: neque Albocharius eam propriis notis nobis describit, indicans solum fuisse Orientalem.

Quintum ex Sahiho Albocharii: ubi refertur, Mahumetum prædixisse de Alhasan nepote suo, ipsum habiturum esse Imperium, & pacificaturum inter se duos magnos exercitus Moslemorum. Idque asserit Auctor evenisse anno Hegiræ quadragesimo, cum Alhasan pacificavit exercitus Aly & Mauviæ, qui inter se de Imperio contendebant.

Fuit sane Alhasan Imperator per sex circiter menses: nullius tamen pacis inter duos illos exercitus sequester fuit: imo perpetuæ fuerunt inter Aly, & Mauviam inimicitiæ, & cædes; itaut in Sophena per centum ac viginti dies inter eos pugnatum sit, & unica nocte utrimque septuaginta millia sint interfecta. Deinde vero facti sunt sequestres pacis ex parte Mauviæ, Amrus filius Alasi, ex parte vero Aly Abu Musa Alcisarensis. Sed fuit hæc pax ficta, & proditoria: nec unquam cessavere Aly, & Mauvia inter se pugnare; donec diviso inter ipsos Imperio, post paucos dies occisus fuit Aly. Hæc omnia, & alia referuntur ab Abu-Giaapher Tabarita.

Sextum ex Alsahihein; ubi refertur ab Abu-Horeira, dixisse Mahumetum: Non veniet dies Judicii, donec egrediatur ignis ex Arabia Petræa, qui resplendeant colla camelorum in Bosra. Et jam (inquit Auctor), apparuit hujusmodi ignis per annos supra sexcentos quinquaginta; videruntque eum homines; & viderunt colla camelorum ex eo lucentia in Bosra: & comburebat lapides, & non coquebat carnes.

Pluribus in locis hujusmodi ignes videntur, præsertim nocturno tempore; quos simpliciores homines, & ignarum vulgus sæpe tribuunt miraculo alicujus

Sancti, vel operationi Dæmonis. Nec dubium est, ignem illum in Arabia Petræa multis sæculis ante Mahumetum visum fuisse. Quod vero hic lapides comburat, & non coquat carnes (si verum est) naturalibus causis tribuendum est: nam miraculo Mahumeti, vel alicujus Sancti adscribere, ridiculum esset.

Septimum ex eodem: ubi Abu Said, & Alius asserunt, Mahumetum prædixisse Omari filio Baser: Occidet te exercitus iniquus. Ibidem refertur ab Abu-Horeira hæc Mahumeti prædictio: Peribit Cosroes: & non erit Cosroes post eum. Et peribit Cæsar; & non erit Cæsar post eum; & utriusque thesauros deprædabuntur Moslemi.

Quidquid sit de reliquis hic prædictis, certum est, Cæsarem illum, de quo fingitur vaticinium, (quem Auctores volunt fuisse Heraclium), habuisse Cæsares alios post se: & Deo ita disponente, nunquam Cæsares defuere usque ad hanc diem, cum Ernestus Leopoldus Cæsar felicissime imperat; & quidem magno cum malo Mahumetanorum: itaut jam metuant ab eo ultimum exterminium suum.

Ridiculum vero est effugium الشافعي *Sciaphajensis*, qui putat, verba Mahumeti verificari per hoc, quod Cæsar, seu Romanorum Imperator amiserit Syriam, vel quasdam alias regiones in Oriente. Non enim desinit aliquis esse Rex; ex eo quod aliquam regni sui partem amittat: & Mahumetus absolute prædixisse fertur: يهلك كسرى ثم لا يكون كسرى بعده وقيصر ليهلكن ثم لا يكون قيصر بعده: *Peribit Cosroes, & non erit alius Cosroes post eum: & certissime peribit Cæsar, & non erit ullus Cæsar post eum*. Ita habetur in libro الصحيحين quem Ahmed facit incorruptæ veritatis, & ideo vocatur Alsahihein, idest, *Duo Veraces*. Porro cum accipiatur hic *Cosroes* sicut *Cæsar*, non pro nomine hominis, sed pro titulo dignitatis; constat, ne Cosroem quidem ita periisse, ut nullus deinde fuerit Rex Persidis post eum. Nam primo successit ei Ildegerdes. (hunc quidam vocant Adeser) juxta Adversarium: sed ante Isdegerdem regnaverat *Siroe* filius Cosroæ. Porro Saraceni sub Omare Perside occupata, possederunt eam per spatium 297. annorum; postea transiit ad Turcas, qui eam tenuerunt per 203. annos: deinde Tartari, Turcis expulsis, in ea regnavere usque quo incœpit regnum Sophiorum, quod usque ad hoc tempus perseverat. Itaque non ita periit Cosroes, nempe Rex Persarum, ut dici vere possit, non fuisse alios Reges post eum; cum hodie etiam sint Reges Persidis fortasse potentiores quam Cosroes. Et quamvis Arabicam superstitionem profiteantur, sicut etiam Turcæ; longissime tamen distant ab religione, quam Arabes, & Turcæ profitentur, itaut ab his hæretici, & prope Ethnici existimentur, & tamquam hostes infensissimi habeantur.

Octavum ex libro السنن *Statutorum*: ubi Sopheina asserit, se audisse Mahumetum dicentem: تكون خلافة النبوة ثلثين سنة ثم تصير ملكا: *Erit successio prophetiæ per triginta annos: deinde fiet Regnum*. Fuit autem hoc (inquit Auctor) anno trigesimo post mortem ejus. Ingrediuntur porro in hunc numerum annorum Abubakar; & Omar; & Othman, & Aly.

Falsum prorsus est hoc vaticinium, si ipsis stamus Mahumetanis. Nam cum velint, Mahumetum fuisse خاتم النبيين *Sigillum Prophetarum*; non potuit successio prophetiæ dari post eum per triginta annos. Sed fortasse خلافة النبوة *Successio prophetiæ*: intelligitur imperium eorum, qui successerunt Mahumeto cum titulo الخلفاء *Chaliphatum*. At hi perseveraverunt per multas annorum centurias, neque ullus ex eis assumpsit titulum Regis.

Nonum ex Alsahihein; ubi ex relatione Gisberi filii Somræ dixit Mahumetus: Non desinet Secta mea esse gloriosa & excellens usque ad duodecim Chaliphas (seu Imperatores) omnes Coraisinos: post hoc autem erit الهرج: idest, *cædes*, seu, *bellum civile*. Et jam (inquit Auctor) contigit hujusmodi bellum, & cædes post eos. Nam post Valid filium Jezid, contigit bellum civile, & seditio magna.

Valid non fuit filius, sed frater Jezid, & filius Abdolmalec. Hoc tamen parvi refert. Mirum vero est, quod Mahumetus prædixerit, sectam suam fore عزيزا, idest, *Excellentem, validam, & gloriosam*, usque ad Valid, & postea futuras in ea seditiones, ac bella civilia: cum fere semper antea fuerint inter Principes Moslemos dissidia, ac prælia intestina funestissima, ut legenti Arabum historias manifestum fiet. Imo post Valid per longum tempus res Saracenicæ tranquilliores fuerunt, quam antea.

Decimum ex eodem Auctore; ubi dicitur, Ebn-Abbas somniasse, positas fuisse sibi in manu duas armillas aureas, quas ipse abrupit tamquam exosas, & conflavit eas in ensem rimosum, & obtusum. Dixitque Mahumetus, eas significare duos Pseudoprophetas, qui egressuri erant post mortem ejus. Et scripsit Abdallah, unum ex his fuisse العنسي *Alabasium*, qui etiam dictus fuit الاسود, *Alasuad*, idest *Niger*, & occisus fuit in Jeman: alterum vero مسيلمة *Moseilmam*. Simile huic est illud, quod in Sahiho Moslemi refertur ex dicto Abu-Horeiræ: nempe Mahumetum dixisse: Ante diem Judicii venturos esse triginta pseudoprophetas, asserentes, se a Deo missos fuisse.

Hoc facile fuit Mahumeto divinare. nam non solum duo vel triginta, sed sexcenti pseudoprophetæ venturi erant post mortem ejus, antequam suprema Mundi dies adveniret.

Undecimum refert Moyses filius Acabæ in lib. de Bellis: Omeir filium Vaheb clam, nulloque teste, convenisse cum Sephuan filio Omajæ, de Mahumeto occidendo. Cum autem venisset Omeir ad Mahumetum, ille manifestavit ei conspirationem factam cum Sephuan, de se occidendo.

Nunquam conspirationes ita occulte fiunt, ut plerumque ab aliquo non rescisantur. Potuit saltem familiaris Dæmon hoc Mahumeto revelare.

Duodecimum ex Alsahihein; ubi refertur, Mahumetum in prælio Tabucensi prædixisse, sequenti nocte futurum ventum validissimum, itaut nullus foret, qui stare posset contra impetum ejus.

Ex

Ex multis signis prævideri possunt venti, vel pluviæ: neque ad hoc requiritur spiritus prophetiæ.

Decimumtertium ex Sahiho Albochatii: ubi in ultima expeditione, quæ mortem ejus præcessit, cum Mahumetus præfecisset exercitui Zaidum, dixit: Si occisus fuerit Zaidus, substituatur illi Giaapher: si autem Giaapher occidatur, succedat illi Abdallah filius Ravahæ. Occisus autem fuit Zaidus, & substitutus est illi Giaapher. Occiso autem Giaapher, successit Abdallah.

Nullum hic agnosco vaticinium: præsertim cum occisus fuerit etiam Abdallah, nullumque illi assignaverit substituendum, quia scilicet hoc minime prævidit.

Omitto alia plura vaticiniorum Mahumeticorum figmenta, eo quod hactenus relatis simillima sint, & iisdem argumentis possint manifestæ vanitatis convinci. Satis mihi erit, hic ea subjicere, quibus Mahumetus verum se Prophetam fuisse, Judæis sapientioribus comprobavit. Inter quæ

Primum est, quod refertur ab Ahmed filio Mohammed, Thalebiensi, cognomento Alastad, in expositione Suræ quintæ *de Mensa* v. 45. in hæc verba. (Dixit Ebno-Suria (erat hic Magister Judæorum): Divina nobis, o Mahumete, tria, de quibus te interrogabo. Respondit Mahumetus: Quænam hæc sunt? Dixit ille: Annuncia mihi quæ pertineant ad somnum tuum. Respondit Mahumetus: Oculi mei dormiunt, & cor meum vigilat. Vera dixisti, inquit ille. Sed dic mihi: Quæ causa sit, cur aliquando filius sit similis patri, & aliquando similis matri? Respondit Mahumetus: Uter eorum superior fuerit, & semen ejus præcesserit semen alterius, illi similis erit filius. Dixit Ebno-Suria: Divinasti. Sed dic mihi, quam partem habeat in prole vir, & quam partem fœmina? Tunc Mahumetus in maximas incidit angustias, & longo deliquio occupatus, paululum secessit ab eo: facies autem ejus sudore manabat. Tandem dixit Ebno-Suriæ: Caro, & sanguis, & ungues, & capilli proveniunt in fœtu a fœmina. Ossa autem, & nervi, & venæ a viro. Verax es, inquit ille: omnino Prophetam te probasti. Factus est igitur e Judæo Mahumetanus. Deinde dixit: O Mahumete, quis est ex Angelis, qui venit ad te? Respondit ille: Gabriel. Describe, inquit, illum mihi. Tunc Mahumetus descripsit eum illi. Et ait Ebno-Suria: Testificor, reperiri in Pentateucho descriptum, sicut dixisti: & te esse verum Legatum.)

Secundum refertur ab Ahmed filio Abdalhalim in sua Apologia pag. mihi 307. his verbis: *Mittebant Meccani ad Judæos scripturarum peritos in Medinam, ut interrogarent eos de Mahumeto, & qualitatibus ejus, & de iis, quæ ipse proloquebatur. Miserunt autem Alnadar filium Alhareth, & Acabam filium Abu-Maath: qui cum pervenissent Medinam, interrogaverunt Sacerdotes Judæorum de iis, quæ de Mahumeto concive suo sentirent. Responderunt eis Sacerdotes: Interrogate eum de tribus, quæ si divinaverit, est vere Propheta missus a Deo. Si autem id non fecerit, nebulo est, ac nugivendulus. Interrogate ergo eum de Pueris, qui abierunt primo* (intelligit septem Dormientes), *& quid evenerit illis, nam eorum historia est admirabilis. Interrogate etiam eum de Viro Circuitore, qui pervenit ab Oriente in Occidentem* (intelligit Alexandrum Magnum), *& quænam sit historia ejus. Demum interrogate illum de Spiritu,* (idest anima rationali) *quidnam sit. Reversi igitur Meccam hi duo, qui missi fuerant, venerunt cum Corasinis ad Mahumetum, & interrogaverunt de tribus illis, quæ a Sacerdotibus Judæorum proposita fuerant. Respondit autem illis Mahumetus, se omnia divinaturum. Venit interim Gabriel missus a Deo cum Sura* الكهف *De spelunca* (quæ est 18. in Alcorano) *in qua continebatur explicatio eorum, de quibus interrogatus fuerat Mahumetus: qui omnia illis adamussim edisseruit.* Nimirum historiam septem Dormientium: historiam Alexandri Magni: & originem Animæ rationalis.

Tertium refertur ab eodem ex Sahiho Albochatii, ubi dixit Anas: *Venit Abdallah filius Salam* (erat hic Magister Judæorum) *ad Mahumetum in Medina, & ait illi: Interrogabo te de tribus rebus, quas non novit, nisi qui fuerit propheta: nimirum: Quidnam futurum sit primum signum seu circumstantia diei Judicii. Quisnam futurus sit primus cibus, quem comedent habitatores Paradisi. Quando infans convertat se ad patrem; quando vero ad matrem. Respondit Mahumetus: Hæc exalte mihi Gabriel revelavit. Tunc Abdallah: Est, inquit, Gabriel hostis Judæorum: sed perge. Et ille: Primum supremæ diei signum erit ignis, qui consumet homines ab Oriente usque in Occidentem. Primus autem cibus habitatorum Paradisi erit extremitas, seu incrementum jecoris Piscis. Denique cum semen viri prævenerit semen fœminæ, puer convertet sese ad patrem suum. Si autem semen fœminæ prævenerit semen viri, convertet sese ad matrem suam. Tunc dixit Abdallah: Protestor, nullum esse Deum præter Deum, & te esse Legatum Dei.*

Quartum habetur in Sahiho Moslemi, ex relatione Thaubani, ita dicentis: *Stabam apud Mahumetum; venitque unus e Sacerdotibus Judæorum, & salutavit eum, dicens: Salve, o Mahumete: Ego veni ad te, ut quibusdam de rebus interrogarem. Pete, inquit Mahumetus, quod vis. Tunc Judæus: Ubi erunt, inquit, homines ea die, qua terra in aliam terram, & cœli in alios cœlos commutabuntur? Respondit Mahumetus: In tenebris absque eo quod pereant. Dixit Judæus: Quinam primi evadent ab illis tenebris? Respondit Mahumetus: Pauperes, qui propter Deum emigraverunt a sedibus suis. Dixit Judæus: Quisnam erit cibus eorum, quando ingredientur Paradisum? Et Mahumetus: Extremitas, inquit, jecoris Piscis. Dixit Judæus: Quodnam erit postea prandium eorum? Et ille: Mactabitur eis taurus Paradisi, qui pascebatur ab una extremitate Paradisi ad aliam. Dixit Judæus: Et quis erit potus eorum? Respondit Mahumetus: Erit e fonte Paradisi, qui vocatur Salsabil. Tunc Judæus: Divinasti, inquit. Sed age: interrogabo te de quadam re, quam nullus mortalis novit, nisi sit propheta, vel ad summum unus, vel duo homines novere: hæc autem est: Quandonam mas, quando vero fœmina oriatur? Respondit Mahumetus: Semen viri est album: fœminæ autem flavum. Cum igitur semina commixta fuerint; & semen viri superius fuerit semini fœminæ; nascetur masculus, volente Deo. Si autem semen fœminæ superius fuerit semini viri; nascetur fœmina, volente Deo. Dixit Judæus: Vera dixisti: & tu certe es propheta. Cum vero ille abiisset, dixit Mahumetus: Certe eorum, de quibus me interrogavit, nihil sciebam: sed revelavit ea mihi Deus.*

Quintum refert Abu-David Tialesinus, qui asseruit se illud audivisse ab Alhomeid filio Baharan,

qui id audiverat a Sahar filio Hauseb, qui faciebat auctorem ejus Ebn-Abbas, quem ita audiverat dicentem: *Convenit aliquando caterva Judaeorum ad Prophetam Mahumetum, & dixerunt illi: O Legate Dei, divina nobis quaedam, de quibus te interrogabimus, quae nemo scit nisi Propheta. Dic nobis quatuor: Quis fuerit cibus, quem Israel interdixit sibi, antequam traderetur Pentateuchus. Quando-nam ex viro, & muliere nascatur masculus, vel foemina. Quomodo sese habeat in suo somno hic Propheta, Quis Angelorum sit Index, seu res manifestet. Respondit Mahumetus ad primum: Israelem, seu Jacobum, vehementi correptum morbo, diu aegrotasse, & interim vovisse Deo, si ipsum ex eo morbo sanaret, se interdicturum sibi id quod magis appetebat de cibo, & potu, nempe lac & carnem cameli. Dixerunt Judaei: Ita est per Deum. Respondit Mahumetus ad secundam, & tertiam quaestionem id, quod jam supra responderat aliis Judaeis: & hi responsum cum plausu probavere. Ad quartam vero respondit: Index meus, & dux meus est Gabriel; neque misit Deus unquam Prophetam ullum, quin Gabriel esset director illius. Tunc Judaei: Si ita est, inquiunt, separabimur a te: nam si fuisset alius, quam Gabriel, certe secuti fuissemus te, & te veracem praedicavissemus. Dixit eis Mahumetus: Et quid vos detinet, ne credatis ei? Responderunt: Quia Gabriel inter Angelos est hostis Judaeorum.*

Mirum est, Ahmedum Mahumetanorum Doctorem & Antesignanum, velle his nugis, quae vel aniculas, ac pueros dedecerent, Prophetae suo fidem comparare. Sed bene est: haec nobis satis sunt ad omnem illi fidem detrahendam. Et nihilominus ille haec eadem magni facit, ita subdens: *In his narrationibus Sapientes Judaeorum, quales erant Abdallah filius Salam, & alii, interrogabant eum de rebus, quas asserebant, nullum scire, nisi Prophetam; vel unum, aut ad summum duos, qui non essent Prophetae. Et hujusmodi interrogationibus experiebantur eum, ut constaret, utrum sciret ipsis respondere. Si enim sciret id, quod nullus sciebat nisi Propheta: utique erat Propheta. Et patet, intentum eorum in hoc adimplendum fore, si cognovissent, eum non didicisse haec a Christianis, & Judaeis, seu ab aliis ab his instructo. Alias manifestum est, has quaestiones aliquos homines scivisse; sed a Prophetis didicisse. Et hoc manifestum est, Scripturales scilicet, qui has ei proponebant, certos fuisse, nullum hominem docuisse Mahumetum ea, quae habebantur in scientia eorumdem Scripturalium. Si enim hoc non existimassent de eo, non fuissent assecuti intentum suum, experiendi, utrum esset Propheta, nec ne. Nullum itaque est dubium, quin illi omnino supponerent, eum non didicisse eas a Scripturalibus: praesertim quia si eas a quopiam Scripturalium didicisset, & deinde voluisset eosdem redarguere tamquam mendaces, & eos oppugnare: ipsi hoc manifestassent, & apud ipsos Scripturales vulgatum fuisset. Cumque ad praedictas quaestiones respondisset, dixissent ei: Haec a tali, & tali ex nobis didicisti; vel hoc docuerunt te aliqui ex nostra secta.*

Quid tibi videtur, Lector, de hoc acumine Chrysippaeo, & de hac Socratica sapientia? Sed attende reliqua, quibus tam spiritum propheticum, quam miraculorum donum Prophetae sui nititur confirmare.

CAPUT OCTAVUM.

Argumenta Mahumetanorum pro asserendis miraculis Prophetae sui.

Vix dici potest quam multa congerant argumenta Doctores Moslemi ad stabiliendam veritatem miraculorum Mahumeti. Haec refert Ahmed filius Abdolhalim in sua Apologia satis diffuse.

Verba ipsius afferam ex Arabico summa fidelitate translata; iis tantummodo rejectis, quae ad rem non faciunt.

Ita igitur ille in Apologia, pag. mihi 419. *Haec igitur miracula partim sunt ex Alcorano, partim habentur ex traditione, ac fama vulgata, ex qua norunt ea omnes in communi, & in particulari; cujusmodi est, quod ex digitis ejus aqua emanaverint. Nam unumquodque horum miraculorum evulgatum est historiis, & fama, & late emanavit inter homines a generatione in generationem, ab avis ad nepotes: & nulla natio est in gente Arabum, in qua haec miracula notificata, & publicata non fuerint: & tradita sunt memoriae, & libris, magis quam multa, quae habentur in Alcorano; & hoc, quia miracula Mahumeti fuerunt multa, ex quibus plura facta sunt coram multis testibus. Haec autem narrabant inter se: & cum ii, qui praesentes fuerant, referrent aliis testibus, magis illustria fiebant.* Probat deinde Adversarius Mahumeti miracula vulgatiora ac celebriora fuisse apud Mahumetanos, quam leges, & statuta Alcorani: imo quam miracula Prophetarum praecedentium, & historias Regum, ac Principum, & bellorum antea gestorum etiam ab ipso Mahumeto, in quorum notitia plurimi hallucinantur, & multa ignorant, aut mentiuntur. Quin etiam plures Mahumetanorum, quantumvis doctos, ac peritos, ignorare ea, quae apud Christianos, vel Judaeos per traditionem habentur. Imo & apud quamlibet nationem Mahumetanicam quaedam reperiri antiquorum dicta, aut facta, quae aliae nationes ne audierunt quidem. Praeterea non pauca ab ipsis Mahumetanis de Propheta suo circumferri, quae ab omni veritate sunt aliena: E. G. illum plures peregrinationes sacras obiisse post Hegiram, quam ante illam; vel jejunasse mense Rhamadan in Mecca; vel publicitus successorem in Imperio Alym, vel alium nescio quem instituisse; vel Abubacrum in peregrinatione Principatu spoliasse; vel cum aliis id extremo suo morbo sine Abubacro preces persolvisse. Plura etiam illi miracula quosdam Mahumetanos affingere; cujusmodi sunt; nubem Mahumeto semper umbraculum fecisse: cum ambularet, vestigia pedum in petris, non autem in arena reliquisse. Solem retrogressum fuisse, ut posset Aly persolvere preces pomeridianas, quas omiserat, ne Mahumetum in sinu suo dormientem expergefaceret: eundem Alym in terra manum suam expandisse, ut super eam transiret exercitus; cum vero mula super eam transiret; imprecatum illi fuisse (scilicet Mahumetum) his verbis: Abscindat Deus generationem tuam: & mulam illam non amplius peperisse. Haec affirmat Ahmed, a sapientioribus Moslemis rejici, quippe quibus nulla legitima historia, vel traditio suffragetur; per quod infert, Doctores Moslemos distinguere vera a falsis, ac propterea fidem illis esse adhibendam. Deinde asserit, eosdem Doctores, qui de rebus Mahumeti, & de Alcorano, aliisque

ad

ad Mahumeticam sectam spectantibus tractant, talem de his scientiam, ac certitudinem habere, qualis apud alios non reperitur. Hoc etiam apud alias gentes usuvenire. In qualibet enim secta vel natione plura habentur, ac tenentur ex propriis Auctoribus, quæ apud alios ignorantur: cujusmodi sunt apud Judæos historiæ Hillelis, & Sammai, & aliorum ex Doctoribus ipsorum, quæ apud alias gentes ignotæ sunt: & apud Christianos historiæ quædam Apostolorum, & Constantini, & Concilii Nicæni, & aliorum Conciliorum Universalium, quæ a Doctoribus Christianis pro certis ac notis habentur, quamvis ab aliis ignorentur. Imo in ipso Mahumetanismo multa norunt viri docti & ad vitam, & res gestas Abu-bacri, & Omaris, & Othmanis spectantia, quæ pro indubitatis habent, quamvis apud alios sint penitus ignota. Postremo cum demonstrasset Auctor, res gestas eorum, qui post Mahumetum regnaverunt, diligentissime a multis descriptas fuisse, & apud plurimos vulgatas, quamvis ab aliquibus ignorentur: res item ad varias scientias, & facultates spectantes a primis earum Auctoribus traditas, tanto studio ab eorum sectatoribus collectas, ac servatas fuisse, licet plures earum ignari reperiantur: ita subdit: *Quid dicendum erit de eo, qui apud asseclas suos habetur, superior omni sapiente, & sublimior omni Rege: & ipsi studiosissimi sunt omnium mortalium in cognitione rerum, quæ ad eum spectant, & in earum veritate probanda; & in iis, quæ falso de illis asseruntur, rejiciendis solertissimi: itaut plures libros conscripserint de narrationibus omnium, qui aliquid de eo tradiderunt: & in illis libris scripserunt res gestas illius; legitima ab iis, quæ suspecta erant, discernentes. Et in hoc incubuerunt, tantamque diligentiam adhibuere, ut nihil simile reperiatur in ulla gente, & ne in aliis quidem Mahumetanis præter hos, qui hujusmodi historias scripserunt: & hoc, quia ipsi peritiores fuerunt rerum Prophetæ sui, quam ullus alius rerum illius, cujus se asseclam profiteretur: & quia ipsi melius cognoverunt veritatem, vel mendacium eorum, qui eas scripserant, vel tradiderant, quam quilibet alius veritatem, aut falsitatem ejus, qui aliquid scripserat, vel tradiderat de eo, cujus asseclam se profitebatur. Cum vero illud, quod isti scribunt de Sectariis suis; & in quo simul conveniunt & definiunt esse verum, non sit nisi verum: multo magis patet, illud quod hi definiunt esse verum, & in eo simul conveniunt, fore verum. Porro loquendo generaliter de narrationibus Libri, seu Auctoris, qui inscribitur* الصحيحين *Alsahihein* (idest, *Duo Veridici*) *in quibus conveniunt Docti, & definiunt esse veras; sunt pauca quædam, de quibus disputant inter se. Et miracula omnia, quæ retulimus de Propheta Mahumeto, quæ sunt in libro, qui inscribitur* الصحاح *Alsahah* (idest *Verax*, seu *Veridicus*), *referuntur communiter ab omnibus Doctis, & vulgata ac nota sunt apud eos, & tamquam vera ac certa determinantur; nec sunt de eorum genere, de quibus solent disputare. Et per hanc viam incedunt periti, quia eam norunt, & ipsi sciunt, quis notitiam habeat de illis. Hæ autem sunt duæ viæ ad afferendam veritatem horum miraculorum,* التواتر العلم والتواتر الخاص *traditio scilicet generalis, & traditio particularis.*

Tertia vero via est التواتر المعنوي *traditio significativa: & hæc est earum rerum, in quarum notitia & scientia conveniunt universaliter nationes, seu partes. Etenim homines audiunt aliquando narrationes separatim factas in collocutionibus, quæ simul collecta in unam rem conveniunt. Ita audierunt narrationes divisim factas de fortitudine Omaris, & Chaledi filii Alvalidi, & hujusmodi: itemque de scientia Hippocratis, & Galeni, & similium in medicina: & ex conjunctione harum narrationum resultavit scientia necessaria, quod de tali persona hæc prædicarentur; licet unaquæque harum narrationum separatim sumpta non efficiat scientiam. Verum tamen est, ea, quæ in una collocutione dicuntur, non ab uno tantum, sed a multis haberi; deinde per traditionem. Et ex hoc capite oritur scientia absoluta de fide, & morte, & aliis hujusmodi, ex quibus provenit rectitudo necessaria ad scientiam absolutam, qualis est scientia, qua homines sciunt, Chadigen, & Aisan, & alias fuisse Matres fidelium: & Phateman & Zainaban fuisse filias Mahumeti. Hoc ita cognito, hæ narrationes, & aliæ quamplurimæ* (de rebus Mahumeti) *sunt sine comparatione plures, quam hæ, quæ habentur de his singulis; & earum relatio est gloriosior, major, & excellentior, quam relatio narrationum istarum. Hæc autem omnia continent, quod Mahumetus filius Abdallah operabatur signa excedentia consuetum morem, & mirabilia magna, qualia de nullo homine referuntur. Et scientia Moslemorum in hoc major est, quam scientia Scripturalium in eo quod scribunt de miraculis Moysis, & Jesu, & aliorum. Nam exemplaria, seu libri miraculorum Mahumeti, præter Alcoranum, sunt multo plura sine comparatione exemplaribus Pentateuchi, & Evangelii, quamvis utrumque horum superet libros Prophetarum. Nam Pentateuchus non fuit servatus totus & integer ab universitate filiorum Israel, quemadmodum servat, & custodit Alcoranum universitas Moslemorum. Et in destructione Jerusalem admodum pauci fuerunt, qui conservarent illum; itaut disceptent homines, quomodo devenerint ad nos exemplaria ejus. Et similiter Evangelium pauciora habet exemplaria, quam miracula Mahumeti. Quod si dicant Christiani: Hi nostri fuerunt sancti, & operati sunt miracula, qualia de Apostolis narrantur: Respondebimus, etiam socios, & asseclas Mahumeti fuisse sanctos, & patrasse miracula majora, quam Apostolos, & alios ex aliis gentibus. Fuit enim ex his, & qui transveheret exercitum super aquas: & qui biberet venenum mortiferum: & per cujus preces Deus suscitaret mortuos: & qui multiplicaret cibum & potum. Et libri, qui tractant de honoribus Sanctorum, majora continent circa hoc, quam sint apud Scripturales. Et ipsi transcribunt res Prophetarum, & Sanctorum ex libris, qui sunt apud eos: qualis est liber Actuum Apostolorum, & volumen libri Regum, & hujusmodi: & nullum proferunt argumentum ad probandam integritatem exemplarium eorum, quin argumenta Moslemorum, quibus probant id, quod scribunt de Propheta suo, & de sociis, & asseclis ejus, clariora sint, & fortiora.*

Quarta via est, quod horum miraculorum, quæ commemoravimus, quædam facta sint coram multis: quale fuit cum multiplicavit cibum in bello Foveæ, &c. Omnes autem illi erant probi, & Paradiso destinati: neque agnosci poterat inter eos ullus, qui de Mahumeto vel unum mendacium proferret. Pars autem eorum, qui ea miracula viderant, nar-

rabat ea coram aliis, qui item præsentes fuerant: & hi aliis referebant, & illi aliis, & alter alteri ea confirmabat: & unus ea narrabat, sicut narrabat alius, absque eo quod ante in hoc convenissent, aut alter alterum docuisset. Qualitates porro Mahumeti cogebant hominem, ut ea, quæ de eo referebantur, confiteretur, & non negaret. Nos autem non ignoramus id, quod convenit consuetudini indita a natura, qua Deus homines creavit; & morem, quem semper tenuere majores hujus gentis (idest Arabum) profitendi veritatem, eamque probandi, & profitendi hujus rei convenientiam, ac necessitatem; quantoque studio caverent mentiri aliquid de Propheta suo, quantumque piaculum hoc existimarent, cum valde vulgatum esset apud eos, ipsum dixisse: Qui deliberatum aliquod de me mendacium protulerit, præparetur ei sedes in Gehenna. Nos porro scimus, ipsos non præstituros fidem suam illi, quem scirent mentiri de eo, & illud de eo narrare, quod ipsi testes forent, esse falsum. Cum igitur in hujus rei confessione convenerint, & in his, quæ de Propheta suo per traditionem aliorum ad alios accepta erant, absque eo quod ullus eorum ea negaverit: absolute convincitur, illos ita concordes fuisse in relatione harum rerum, sicut concordes fuerunt in relatione Alcorani, & legum per traditionem acceptarum. Quod si vulgus eorum non fuit ita attentum ac sedulum ad cito discendum, vel intelligendum Alcoranum: nihilominus alius illum discebat, ac docebat; & alius ab illo, qui didicerat, audiebat: neque alter alteri negabat lectionem esse veram; & hic docebat illum Orationem, quæ in meridie quatuor inclinationibus, in vesperi tribus, & in aurora duabus persolvenda erat: & ille acquiescebat ei tamquam veraci; & ex eo quod alter in alterius dicto circa hæc acquiesceret, constat de consensu, & concordia eorum in illo. Et hoc est summum, quod probari possit per traditionem. Et ita quod retulerunt de legibus, & miraculis Mahumeti, & demonstrationibus ejus præter hæc, si quid erat, quod unus improbaret vel negaret, refutabat illud coram alio, neque conveniebat in eo: (& si hoc fecerunt posteriores socii Mahumeti; quanto magis putandum est fecisse eos, qui præcesserunt?) veluti cum disceptaretur inter eos, utrum Mahumetus clara voce proferret formulam بسم الله In nomine Dei, nec ne: & an semper perseveraret in precibus Auroræ; an vero identidem hoc faceret, juxta id, quod casus ferebat: & an unica id tantummodo vice faceret, ac deinde omitteret? Hæc autem est una ex rebus levissimis, ac facillimis: omnes quippe conveniunt, bonam esse Orationem tam illius, qui in ea diu perseverat, quam ejus, qui non diu perseverat: & illius, qui clara voce orat, quam illius, qui tacite, submisseque precatur. Verum cum disputant de eo, quod fecit Mahumetus, disputant de judicio (idest de eo, quod cadit sub judicium, seu disceptationem). Et certum est per hoc, quod illud clarum est & manifestum apud Moslemos de Propheta suo, neque negatur ab ullo ex sapientibus ejus; in hoc omnes conveniunt. Hujusmodi est Alcoranus, & sanctiones claræ, & vulgatæ: horum enim relatio est major, quam earum rerum, quæ habentur de Prophetis, & Sapientibus, Regibus, & Monachis, seu Religiosis. Porro qui recte tractaverit hanc quartam viam, magnam percipiet ex ea scientiam certitudinalem & absolutam de veritate horum miraculorum, quæ fecit Mahumetus; & idem status de tribus viis jam dictis; nos porro jam commemoravimus, ejus, quod magis necessarium est hominibus ad cognoscendum Deum, ipsum Deum facilitasse demonstrationes hominibus, magis quam aliarum rerum. Necessitas autem hominum ad cognoscendam veritatem Legati (idest Mahumeti) gravior est, & major omni aliarum rerum necessitate. Per hoc enim felicitatem suam consequuntur in futuro sæculo, & a pœna liberantur: per quod provenit hominibus bonum in vita, & in morte.

Quinta via est, ut dicamus, nullum reperiri Sapientium librum, in quo non tradantur sufficientia miracula Mahumeti. Libri interpretum Alcorani, & Historiographorum, & præsertim eorum, qui de Mahumeti Vita, præliis, aliisque rebus gestis scripserunt: libri etiam Annalium, & de Jurisprudentia, referti sunt hujusmodi miraculis: nec tamen intentio Auctorum, qui de Jurisprudentia scripserunt, fuit miracula referre, sed judicia pertractare, quorum occasione, etiam miracula sibi nota tradiderunt. Pleni item sunt his miraculis libri Mathematicorum, & Metaphysicorum: & cum auctoritas cujuslibet generis horum Auctorum gignat scientiam certitudinalem; quanto magis gignet eam, si omnes simul sumantur? Hæc autem via, & aliæ, veluti via confessionis, & confirmationis, seu verificationis Doctorum, & Historicorum, & aliæ, ostendunt quandoque successivam traditionem generis communis miraculorum consuetudinem excedentium: hæc vero est omnium paucissima. Aliquando autem ostendunt تواتر جنس جنس traditionem genericam; cujusmodi est, quod traditur de multiplicatione cibi & aquæ ad purificationem, & potum. Aliquando تواتر نوع نوع traditionem specificam: cujusmodi est, quod refertur de fluxione aquæ e digitis ejus, & saturatione magnæ turbæ cum exiguo cibo. Aliquando tandem singularis individui: quale est quod traditur de gemitu trunci palmæ ex affectu ad eum; & alia hujusmodi. Et quoties homo fixerit obtutum mentis in hæc, & perpenderit, quantum opus est, vim probationis ejus, comparatione facta cum rebus similibus, augebitur scientia certitudinali; & liquido cognoscet, scientiam hujus rei clariorem esse ac manifestiorem, quam sit quævis alia scientia, quam habere possit de historiis per traditionem acceptis. Nulla autem scientia haberi potest in Mundo de hujusmodi historiis, quin scientia de miraculis Mahumeti, & de legibus religionis ejus, non sit manifestior. Et nihil habetur de aliquo ex Prophetis, & Regibus, & Sapientibus, & Senioribus præcedentibus; aut de dictis, factis, & institutis vitæ eorum, quin scientia, quæ de rebus Mahumeti habetur, clarior sit, & manifestior. Neque aliquid scitur per traditionem de iis, quæ nunc reperiuntur (exempli causa de regionibus remotis, quales sunt Chaldæa, Chorasana, India, Sina, & Hispania respectu Syriæ: & Africa respectu Syriæ, Chaldææ, Chorasanæ, & Indiæ: & Chorasana respectu Syriæ, Chaldææ, & Ægypti: & India respectu Chaldææ, & Syriæ, & hujusmodi) quin notitia hominis de statu Moslemorum in Oriente, & Occidente; & de religione eorum, & de eo, quod narrant de Propheta suo, & de miraculis, & legibus ejus, clarior sit, & manifestior. Ex quo constat, nihil esse in rerum natura, de quo habeatur notitia per traditionem, & frequentem commemo-

nominationem, quin ea, quæ habetur de Mahumeti miraculis & legibus, major sit, & excellentior; & etiam comprobetur dictum Altissimi in Alcorano: Ipse est qui misit Legatum suum cum directione, & religione vera, ut manifestaret eam supra omnem religionem: & Deus est testis sufficiens. Hujusmodi vero manifestatio religionis illius super omnem religionem in scientia, probationibus, & declarationibus, utique habetur ex manifestatione miraculorum, & demonstrationum ejus. Hæc vero perficitur per scientiam, seu notitiam illius, quod refertur de miraculis Mahumeti, quæ sunt loco demonstrationum; & de legibus ejus, quæ sunt id, quod demonstratur, & intenditur per demonstrationes. Hanc autem religionem manifestavit jam Deus scientia, probationibus, & declarationibus super omnem religionem, quemadmodum manifestavit virtute militari, auxiliis, ac victoriis. Et laus sit Deo Domino seculorum: nullum est argumentum, quo aliquid probari possit, quod non agnoscatur multis vicibus plurificatum ad probanda hæc miracula, quæ Deus operatur per Mahumetum.

Sexta via est, quod viri docti conscripserunt multa volumina de miraculis ejus, & signis demonstrativis, quæ referuntur in historiis: & plures de his libros ediderunt. (Hic vero Auctor enumerat multos Scriptores, qui de miraculis, Vita, & legibus Mahumeti scripserunt: qua occasione crambem recoquit, & Lectori ad nauseam obtrudit; repetens omnia fictitia miracula illa per compendium, quæ alibi prolixius enarraverat). *Et hæc præter miracula, & signa demonstrativa suppeditata ab Alcorano, quæ plures ex Moslemis collegerunt, commemorantes notas, & species eorum, de quibus fusius alibi tractatur: itaut planum faciant, reperiri in Alcorano supra decem millia miraculorum. Et hæc etiam, præter ea, quæ sunt in libris Judæorum, & Christianorum, in quibus referuntur facta Mahumeti: & præter id, quod habetur in lege ejus, cum qua missus fuit a Deo; & præter notas, & epitheta gentis illius.*

Repetit deinde multa, quæ antea dixerat de signis, ac probationibus prophetiæ Mahumeti, & præsertim de ultione, quam Deus sumpsit de inimicis ejus, ac de felicitate, quam concessit iis, qui in eum crediderunt: id quod aliis etiam Prophetis antea evenerat.

CAPUT NONUM.

Respondetur ad argumentum miraculorum, & ad ea, quæ Moslemi afferunt pro illis asserendis.

HÆc omnia, quæ de Mahumeto miracula a Moslemis afferuntur, possumus absolute negare, & quidem rotundis verbis negamus, his argumentis.

Primo. Mahumetus ipse in Alcorano, ut supra vidimus, sæpe sæpius ut miraculum aliquod patraret ab Arabibus requisitus, semper id recusavit, illis excusationibus, quas jam superius attulimus. Imo introducit, ut vidimus, Deum ipsum affirmantem, se non misisse illum ad miracula facienda, sed ad homines commonendos, rectamque religionem illis prædicandam. Quomodo ergo consistere potest hoc cum eo, quod Moslemi tam fidenter pronunciant: nullum unquam Prophetam plura, aut majora miracula fecisse, quam Mahumetum?

Secundo. Si in Alcorano adeo jactat Mahumetus & toties repetit, & recoquit id, quod revera nullum erat miraculum: ut victoriam Bedrensem, & somnium nescio quod casu verificatum: quid de tot, tantisque miraculis superius enarratis fecisset, si vera fuissent? quantum se in illis jactasset? præcipua certe non tacuisset, saltem illa, quæ viderant ii, qui ab ipso aliquod signum exigebant; quos, impossibile est, ea non vidisse, cum coram innumera multitudine toties patrata fuerint. Et tamen nihil unquam meminit de arboribus ambulatoriis: nihil de lapidibus, montibus, & glebis ipsum salutantibus: nihil de bestiis loquentibus, & secum confabulantibus: nihil de tam frequenti aquarum, & ciborum multiplicatione: nihil de tot aliis mirabilibus, quæ Doctores Moslemi Prophetæ suo invito, & reclamanti affingunt. Evidentissimum hoc est argumentum, nihil horum illum fecisse.

Tertio. Pleraque eorum, quæ referuntur, cum per se levia sint, ridicula, & omni fide indigna: eorum etiam, quæ aliquid veri miraculi redolent, licet paucissima sint, ostendunt vanitatem. Quid porro magis ridiculum, quam gemitus ille & ejulatus puerilis trunci aridi in Oratorio Medinensi, eo quod Mahumetus in concionando non amplius sibi humeris inniteretur? quid improbabilius, quam pera Abu-Horeiræ, quæ dactylifodina dici poterat, tantam dactylorum copiam ex se per tot annos effudit? quid levius illa bestiarum, lapidum, montium, glebarum salutatione, familiarique collocutione?

Quarto. Hæc miracula adeo variis, & sæpe contrariis modis referuntur, etiam ab iisdem, qui testantur, se ea vidisse; ut ex hoc tantum existimari possint esse commentitia. Plura hujus generis superius exempla retulimus: quamobrem supervacaneum esset hic eadem repetere.

Quinto. Omnia referuntur ex auditu: & sæpe relatio defertur ab uno ad alium per octo, vel decem generationes: qua in re nemo ignorat, quam facile res varientur, & in quam diversas formas immutentur. Id quotidie docet experientia: sæpe enim quod ab ore primi exiit culex, in ore tertii, vel quarti jam crevit in camelum. Nunquam video, Auctores Moslemos afferre legitimam aliquam scripturam, vel librum alicujus, quem constet eo tempore vixisse, quo miracula illa facta esse narrantur. Et quamvis afferrent, non tamen certum esset, librum illum esse legitimum: quemadmodum certum est, etiam apud Moslemos, libros Evangeliorum esse legitimos, & scriptos ab iisdem, qui plerumque præsentes fuerunt iis, quæ in ipsis scribuntur: & idem dico de Pentateucho, aliisque Sacris Veteris, Novique Testamenti Codicibus. Quotidie porro experimur, multos libros prodire sub nomine Auctoris alicujus antiqui, qui revera spurii sunt, vel suppositicii, & ab aliquo sycophanta recenter conscripti. Omnia hic habentur per traditionem: Dixit talis, se audivisse a tali, qui audierat a tali, qui asserebat sibi dictum fuisse a tali, qui audierat talem affirmantem, se vidisse hoc, vel hoc, tali, vel tali modo fieri a Mahumeto. Sed illius, qui vidit, nullus liber in medium producitur. Ridiculum sane, atque insulsum historias scribendi genus. Huc accedit, eosdemque, qui asseruntur vidisse, verba a diversis Auctoribus diversimode, & non raro repugnantibus inter se modis referri, ut supra vidimus. Hic vero Lectorem admoneo, formulam illam, quam passim Scriptores Mahumetani ponunt in ore testium,

quos

quos adducunt, nempe رايت *Vidi*, vel, رايت والله *Jure per Deum me vidisse*, desumptum esse ex disciplina Rabbinica Judæorum. Eodem quippe modo Rabbini allegant in Thalmude testes suos. In Bava Bathra pag. 74. circa medium ita legimus: *Rabbi Siphra narravit mihi: Aliquando cum essem in navi, vidimus quemdam piscem, qui caput extollebat super aquas; & habebat cornua, & erant incisa in eis hæc verba: Ego sum creaturarum minima, quæ sunt in hoc Mari. Et nihilominus erat longitudinis trecentarum leucarum* (nimirum mille, ac ducentorum milliarium Italicorum) *& ingrediebatur in os Leviathan, ut esset ei cibus unius diei*. Ibidem cap. Halsephina, pag. 73. non longe a principio ita legitur: *Dixit Rabba Bar-Chanà: Aliquando navem conscendimus, & vidimus quemdam piscem, in cujus nares ingressus est vermiculus Tinnà, a quo occisus piscis, a maris procella in aridam projicitur, tanto impetu, ut sexaginta Urbes maritimæ subversæ sint. Aliæ vero sexaginta urbes cibaverunt se carne illius; & quod reliquum fuit, aliæ sexaginta Urbes sale condierunt. Ex una autem pupilla oculi ejus trecenta dolia olei impleverunt. Completo vero anno, iterum per eadem loca transeuntes, vidimus homines secantes ossa illius, ex quibus eædem Urbes restauratæ sunt*. In Codice Chetubbot de Contractibus dotalibus cap. 3. pag. 111. sic legitur: *Dixit Rabbi Jacob Bar Dostai: Ex Lud in Ono tria milliaria sunt. Aliquando surrexi in crepusculo, & ambulavi in melle ficuum usque ad talos. Dixit Resc Lakisc: Egomet vidi terram Zippori fluentem lacte, & melle, & erat mille & viginti quatuor milliarium. Dixit Sabba Bar-Chanà: Ego vidi totam terram Israel fluentem lacte, & melle*. Alia hujuscemodi fabularum Rabbinicarum portenta vide in Bibliotheca Rabbinica Eruditissimi Viri D. Julii Bartolocii Abbatis ex Ordine Cisterciensi Reformato: qui in rebus Hebraicis fuit temporum nostrorum Phœnix. Hinc intelliges, quales Magistros Moslemi Doctores habuere.

Sexto. Consuetudo mentiendi, vel errandi Arabum in narrationibus suis (quamvis Ahmed eos omnium mortalium veracissimos prædicet) præcipuum est argumentum, eos maxime in his miraculis recensendis mentitos fuisse. Quam perfricta & audaci fronte confinxere lucem illam portentosam ab Adamo usque ad Mahumetum per omnes generationes diffusam, cujus ne minimum quidem vestigium vel in Sacris literis, vel in historiis Gentium reperitur? Quam impudenter communi calculo affirmant, Judæos, & Christianos Mahumetum venturum expectasse; & in Pentateucho, & Euangelio illum, etiam proprio nomine expresso, prædictum fuisse? Omitto monstrosas nugas, & portentosas fabulas in historiis Adæ, Noe, Abrahæ, Davidis, Salomonis, S. Georgii, & aliorum, quibus Mahumetanorum libri refertissimi sunt, & quæ a recentioribus Moslemis ex documento Apostatarum Judæorum, & Christianorum aperte cognitæ, omnem illis de Majoribus suis fidem detrahere possent, nisi in errore suo nimis obfirmarentur. Unum hic sufficiat exemplum celeberrimi Expositoris Thalabiensis: qui explicans Suram quintam المايدة *Mensæ*, ad ea verba vers. 13. ولقد اخذ الله ميثاق بني اسرايل: *Et jam quidem accepit Deus pactum filiorum Israel*, ita scribit: (Arabica verba refero, ne quis de me fraudem aliquam suspicetur)

فاختار موسى النقبا فسار بهم حتى اذا دنوا من ارض
كنعان وهي اريحا بعث هولاء النقبا اليها
يتجسسون له الاخبار فلقيهم رجل من الجبارين
يقال له عوج بن عنق طوله ثلاثة الاف وعشرون
الف ذراع وثلاثة وثلاثون ذراعا : قاله ابن عمر : وكان
عوج يحتجن بالسحاب ويشرب منه الله ويتناول
الحوت في قعر البحر فيشويه لعين الشمس يرفعه
اليها ثم ياكله : وروي انه اتى نوحا يوم الطوفان
فقال له احملني معكم في السفينة فقال اخرج
مني يا عدو الله وطبق الماء باطلا الارض من جبل
وما علا ركبتي عوج وعاش عوج ثلاثة الاف سنة
واهلكه الله تعالى على يد موسى وكان لموسى عسكر
فرسخ في فرسخ فجاء عوج حتى نظر اليهم ثم جاء
الجبل وقور منه صخرة على قدر العسكر ثم حملها
ليطبقها عليهم فبعث الله تعالى اليه الهدهد ومعه
المنشر يعني منقاره حتى قور الصخرة فانثقبها فوقعت في
عنق عوج فطوقته فصرعته واقبل موسى طوله عشرة
اذرع وطول عصاه عشرة اذرع ونزى في السماء عشرة
اذرع فما اصاب الا كعبيه وهو مصروع فقتله فاقبل
جماعة كثيرة ومعهم الخناجر حتى حزوا راسه فلما
قتل وقع الى نيل مصر سنة وكانت امه عنق ويقال
عناق احدى بنات ادم ويقال انها اول من بغا على
وجه الارض وكان كل اصبع من اصابعها ثلاثة اذرع في
ذراعين في كل اصبع ظفران حديدان مثل المنجلين
فلما بعث الله عليها اسودا كالفيلة وذئابا
كالابل ونسورا كالحمر فسلطها عليها فقتلوها
واكلوها فلما لقيهم عوج وعلى راسه حزمة حطب

لخذ

اخذ الاثنا عشر رجلا وجعلهم في حجزته وانطلق بهم
الى امراته وقال انظري الى هولاء القوم الذين يزعمون
قتالنا وطرحهم بين يديها وقال الا اطحنهم برجلي
فقالت بني خل عنهم حتي يخبروا قومهم بما راوا.
وكان لا يحمل عنقود لحدهم الا خمس انفس او اربعة
فلما خرج النقبا قال بعضهم لبعض ان اخبرتم بني
اسرايل بهذا ارتدوا عن نبي الله تعالى ولكن اخبروا
موسي وهرون: وجاوا بحبة من عنبهم وقر جمل ثم
انهم جعلوا ينهون الاسباط عن قتالهم ويخبرون بما
راوا الا نقيبان كالب بن يوفنا ويوشع بن نون كتما
فذلك قوله تعالي ولقد اخذ الله ميثاق بني اسرايل.

Elegit Moyses Duces (duodecim) *& abiit cum eis, donec appropinquarent Terra Chanaan, ubi erat Jericho: misitque ad eam illos Duces, ut exploratores essent pro se. Occurrit autem illis quidam e Gigantibus, qui vocabatur Og filius Anac, cujus staturæ altitudo erat viginti trium millium, ac triginta trium cubitorum. Refert hæc Ebn Omar. Porro Og apprehensas nubes attrahebat ad se, & aquam bibebat ex eis: capiebatque pisces in profundo Maris, assabatque eos ad sphæram Solis, & comedebat eos. Fertur etiam ex traditione, quod venerit ad Noe tempore Diluvii, & dixerit ei: Porta me tecum in Arca. Cui Noe: Discede, inquit, a me, o inimice Dei. Operuit autem aqua altiores montes terræ, nec tamen pervenit ad genua Og. Vixitque Og ter mille annos: & perdidit illum Deus per manum Moysi. Cum enim exercitus Moysis novem milliarium spatium occuparet, venit Og, & postquam vidit eum, perrexit ad montem, & excidit ab eo petram tam latam, quæ operiret totum exercitum; imposuitque eam supra caput suum, ut eam super exercitum conjiceret. Misit autem Deus upupam, quæ rostro suo petram perforavit, itaut caderet super collum Og, circundans illud in morem torquis Og vero pondere illius gravatus cecidit in terram. Tunc Moyses cucurrit ad eum: cumque esset Moyses staturæ decem cubitorum, accepit hastam longam decem cubitos, & conjecit eam sursum erga cœlum per totidem cubitos: & tamen non pervenit, nisi ad talos Og, quamvis jaceret humi prostratus: atque ita occidit eum. Venit autem magna multitudo cum falcibus, & reciderunt caput ejus: cumque occisus esset, jacuit porrectus usque ad Nilum Ægypti per annum. Erat autem mater ejus, nomine Enac, una e filiabus Adam, & prima mulier fornicaria in terra, & habebat digitos longos tres cubitos:* (Arabice, ثلاثة ذرع في ذراعين *tres cubitos in duobus cubitis*; quod Italice dicimus, *da due in tre braccia*. Nimirum brevissimus duos, longissimus tres cubitos habebat: reliqui ad proportionem) *& in singulis digitis habebat duos ungues acutos velut duas falces. Cum autem fornicata fuisset, misit Deus contra eam leones velut elephantes, & lupos velut camelos, & aquilas velut asinos; & occiderunt, & comederunt eam. Og vero cum occurrisset exploratoribus missis a Moyse, portans fascem lignorum in capite, corripuit manu omnes ipsos duodecim, & posuit eos in pera sua; venitque cum eis ad uxorem suam, & ait illi: Aspice, oro te, hos homines, qui volunt pugnare contra nos. Et eiectos e pera projecit ante illam, dicens: Vis ne molam illos pedibus meis? Illa vero: Sine, inquit, ut eant, & nuncient suis quæ viderunt. Porro tam vastus erat uvæ botrus, ut nullus eorum solus sustinere posset, sed quinque tantum, aut quatuor viri portarent illum. Cumque egressi fuissent duodecim viri illi, dixerunt adinvicem: Si hæc annunciaverimus filiis Israel, avertentur a Propheta Dei: referte hæc tantum Moysi, & Aaroni. Venerunt ergo ferentes unum granum ex uvis eorum, & erat quantum camelus ferre poterat. Tunc isti cœperunt dissuadere populum, ne pugnarent contra eos, referentes illis ea, quæ viderant. Verum duo ex illis, nimirum Caleb filius Jephone, & Josue filius Nun occultaverunt quod viderant. Et hoc significant verba illa Alcorani: & jam quidem accepit Deus pactum filiorum Israel.*

En quæ, & quanta in unica narratione fabularum monstra commisceat doctissimus Mahumetanorum, qui in principio sui operis, septuaginta Doctores præcipuos allegat, ex quibus ea, quæ scribit, desumpsit: ut intelligant omnes, ipsum in suis nugis bovino pede processisse. Et quidem ita profert hoc tam magnum figmentum, ut illud divinis verbis in Alcorano significari affirmet.

Sed clarius fortasse apparebit, quam vanum, mendax, & infidele sit hoc hominum genus, ex eo quod de re toti orbi notissima, nempe, de Urbe Roma, & quidem eo in statu, in quo non multis abhinc sæculis reperiebatur, scripsit الشيخ الامام العارف زكريا بن محمد بن محمد القزويني; *Doctor Emamus* (Antistes Sacrorum) *Peritus, Zacaria filius Mohammedi filii Mohammedi Cazuinensis*: in suo opere, في عجايب البلدان علي سبعة اقاليم *De mirabilibus regionum per septem climata. Cap.* في الاقليم السادس *De climate sexto*. Audi igitur, quid hic tam doctus, ac celebris Auctor de re omnibus notissima scribat.

رومية مدينة رياسة الروم وعلمهم في شمالي غربي
القسطنطينية وبينهما مسيرة خمسين يوما وهي بيد
الفرنج ويقال لملكها ملك المانيا وبها يسكن البابا
الذي يطيعه الفرنج وهو عندهم بمنزلة الامام الذي
يكون واجب الطاعة ومدينة رومية من عجايب
الدنيا لعظم عمارتها وكثرة خلقها وعظم عمارتها خارج
عن

وبها كنيسة داخل المدينة بنيت على اسم ماربطرس
ومار بولس وهما مدفونان فيها يقصدهما الروم ولهم
فيها اعتقاد عظيم ويذكرون عنهما اشياء عجيبة
وطول هذه الكنيسة الف ذراع في خمسماية ذراع في
سمك مايتي ذراع : وبها كنيسة اخري بنيت باسم
اصطفانوس راس الشهداء طولها ستماية ذراع في عرض
ثلثماية ذراع في سمك مائة وخمسين ذراعا وسقوف
هذه الكنيسة وحيطانها وارضها وبيوتها وكواها كلها
حجر واحد : وفي المدينة كنايس كثيرة والف دير
الرهبان الرجال والنساء وحول سورها ثلثون الف
عمود وفيها اثنا عشر الف زقاق يجري في كل زقاق
منها نهران احدهما الشرب والاخر الجيوش وفيها
اثنا عشر الف سوق في كل سوق قنايان واسواقها
كلها مفروشة بالرخام الابيض منصوبة على اعمدة
النحاس مطبقة بصفوف النحاس وفيها ستماية
وستون حمام واذا كان وقت الزوال يوم السبت ترك
جميع الناس اشغالهم في جميع الاسواق الى غروب
شمس يوم الاحد وهو عيد النصاري : وبها مجامع
لمن يلتمس صنوف العلم من الطب والنجوم
والحكمة والهندسة وغير ذلك : قالوا انها مائة
وعشرون موضعا : وبها كنيسة صهيون شبيهة
بصهيون بيت المقدس طولها فرسخ في عرض فرسخ
في سمك مايتي ذراع وساحة هيكلها ستة اجربة
والمذبح الذي يقدس علية القربان من الزبرجد الاخضر
طوله عشرون ذراعا في عرض عشرة اذرع يحمله
عشرون تمثالا من ذهب طول كل تمثال ثلثة اذرع
اعينها يواقيت حمر وفي الكنيسة الف ومائة
اسطوانة من المرمر الملمع ومثلها من النحاس المذهب
طول كل اسطوانة خمسون ذراعا لكل اسطوانة رجل

عن العادة الى حد لا يصدقه السامع : ذكر الوليد
بن مسلم الدمشقي ان استدارة رومية اربعون ميلا
في كل ميل منها باب مفتوح فمن دخل من الباب
الاول يري سوق البياطرة ثم يصعد درجا فيري سوق
الصيارفة والبزازين : ثم يدخل المدينة فيري في
وسطها برجا عظيما واسعا : في احد جانبيه كنيسة قد
استقبل بمحرابها المغرب وببابها المشرق وفي وسط
البرج بركة مبلطة بالنحاس يخرج منها ماء
المدينة كله : حكي ان في وسطها عمود من حجارة
عليه صورة راكب علي بعير يقول لاهل المدينة ببابي
هذه المدينة يقول لا تخافوا علي مدينتكم حتي
ياتيكم قوم علي هذه الصفة فهم الذين يفتحونها :
وثلثة جوانب المدينة في البحر والرابع في البر ولها
سوران من رخام وبين السورين فضاء طولها مايتا ذراع
وعرض السور ثمانية عشر ذراعا وارتفاعها اثنان
وستون ذراعا : بها نهر بين السورين يدور ماؤه في
جميع المدينة وهو ماء عذب يدور علي بيوتهم يدخلها
وعلي النهر قنطرة بصفوف النحاس كل دفة منها ستة
واربعون ذراعا في عرض ثلثة واربعين ذراعا وبين باب
الملك الي باب الذهب اثنا عشر ميلا وسوق ممتد
من شرقها الى غربها بلاطين النحاس وسقفه ايضا
نحاس وفوقه سوق اخري فيه جميع التجار ونصحاب
الامتعة : وذكر ان بين يدي هذا السوق سوق اخري
علي اعمدة نحاس كل عمود منها ثلثون ذراعا وبين
هذه الاعمدة نقير من نحاس في طول السوق من اوله
الي اخره فيه لسان من البحر تجري فيه السفن
فتجر السفنة في هذا النقير وفيه الامتعة حتي
تجتاز علي السوق بين يدي التجار فيقف علي
تاجر تاجر فيختار منها ما يريد ثم يرجع الي البحر :

معروف

صاحب الطلسمات وعلي هذا الطلسم لسناء وحفظة
من قبل الملك وابواب مختومة فاذا ذهب اوان
الزيتون وامتلا الصحن من الزيتون يجتمع الامناء
ويعطي الملك البطارقة منها ومن يجري مجريهم
علي قدرهم ويجعل الباقي لقناديل الكنيسة وهذه
القصة اعني طلسم الزيتون رايتها في كتب كثيرة
فلمّا يترك شي من عجايب البلاد وقد روي عن عبد
الله بن عمر بن العاص انه قال من عجايب الدنيا
شجرة برومية من نحاس عليها صورة سودانية
في منقارها زيتونة فاذا كان اوان الزيتون صفرت فوق
الشجرة فيوافي كل طاير في تلك الارض من جنسها
بثلث زيتونات في منقاره ورجليه ويلقيها علي تلك
الشجرة فيعصرها اهل رومية فيكفيهم لقناديل
بيعهم ولاكلهم جميع الحول وبها طلسم اخر وهو
انه في بعض كنايسهم نهر يدخل من خارج المدينة
وفيه من الضفادع والسلاحف والسرطنات شي كثير
وعلي الموضع الذي يدخله الماء من الكنيسة صورة
صنم من حجارة في يده حديدة معقفة كانه يريد ان
يتناول بها شيا من الماء فاذا انتهت هذه الحيوانات
للوثبة اليها رجعت ولم يدخل الكنيسة شي منها
البتة وهذه كلها منقولة من كتاب بن الفقيه وهو
محمد بن احمد الهمداني والعجب من هذه كلها ان
مدينة هذه صفتها من العظم ينبغي ان تكون في
مزارعها وضياعها الى مسيرة اشهر والا لا تقوم
بمسيرة اهلها وذكر قوم من اهل بغداد انهم شاهدوا
هذا المدينة قالوا انها في العظم والسعة وكثرة الخلق
مما يقارب هذا والذي لم يرها يشكك عليه : وحكي
ان اهل رومية يحلقون لحاهم ووسط هاماتهم
فسيلوا عن ذلك فقالوا لنا جاهم شمعون الصفا
والحواريون

معروف من الاساقفة ولها الف ومايتا باب كبار
من النحاس الاصفر المفرغ واربعون بابا من ذهب
واما الابواب من الابنوس والعاج فكثيرة وفيها مايتا
الف وثلثون الف سلسلة من ذهب معلق من
السقف تعلق فيها القناديل سوي القناديل التي
تسرج يوم الاحد : وبها من الاساقفة والشمامسة وغيرهم
ممن يجري عليه الرزق من الكنيسة خمسون الفا
كلما مات واحد قام مقامه اخر وفيها عشرة الف
جرة وعشرة الف خوان من ذهب وعشرة الف كاس
من ذهب وعشرة الف سرجة من ذهب المنابر التي
يدار حول المذبح سبعماية منارة كلها ذهب وفيها من
الصلبان التي ليوم السعانين ثلثون الف صليب واما
صلبان الحديد والنحاس المنقوشة فما لا يحصا ومن
المصاحف الذهبية والفضية عشرة الف مصحف وقد
مثل في هذه صورة كل نبي من وقت ادم الي وقت المسيح
وصورة مريم ع م كان الناظر اذا نظر اليهم يحسبهم
احياء : وفيها مجلس الملك حوله ماية عمود علي كل
عمود صنم في يد كل صنم جرز عليه اسم امة من
الامم جميعا زعموا انها طلسمات اذا تحركت وتحرك
الصنم عرفوا ان ملك تلك الامة يريدهم فياخذون
حذرهم وبها طلسم الزيتون بين يدي هذه الكنيسة
صحن يكون خمسة اميال في مثلها في وسطه عمود
من نحاس ارتفاعه خمسون ذراعا وهو كله قطعة
واحدة وفوقه تمثال طاير يقال الشوذانق من ذهب
علي صورة نقش وفي منقاره شبه زيتونة وفي كل واحدة
من رجليه مثل ذلك فاذا كان اوان الزيتون لم يبق
طاير في تلك الارض الا اتي وفي منقاره زيتونة وفي
رجليه زيتونتان يلقيها علي ذلك الطلسم فزيت اهل
رومية وزيتونهم من ذلك قالوا هذا من عمل بلنياس

والحواريون دعوهم الي النصرانية فكذبوهم وحلقوا لحاهم وروسهم فلما ظهر صدق قولهم ندموا علي ما فعلوا وحلقوا لحي انفسهم وروسهم كفارة لذلك,

Roma est Civitas capitalis Romanorum, cui a parte Septentrionali versus Occidentem opposita est Constantinopolis, & inter has duas Urbes est iter quinquaginta dierum. Hæc autem est sub potestate Latinorum. Rex illius appellatur Rex divitiarum. In ea residet Papa, cui Latini obediunt, & ipse apud eos est in gradu supremi Antistitis, cui convenit obedire. Urbs autem Roma est unum ex miraculis Orbis propter magnitudinem ædificiorum, & multitudinem populi. Magnitudo vero ædificiorum excedit consuetudinem, itaut qui audiunt, non credant illam. Refert Alvalid filius Moslemi Damascenus, circuitum Romæ esse quadraginta milliarium: & per singula milliaria esse portam patentem: intra primam vero portam esse forum, in quo equi multique cicurantur. Deinde ascendendo per gradum, apparet aliud forum nummulariorum, & vestium venditorum. Cum vero quis intrat ipsam Urbem, videt in medio ejus turrim magnam, & amplam, & in uno illius latere Ecclesiam, quæ apside, seu posteriori parte respicit Occidentem, prospectu vero ædificii Orientem. In medio turris est piscina strata æreis laminis, ex qua egreditur tota aqua Civitatis. Ferunt in medio Urbis esse columnam lapideam, supra quam est figura hominis insidentis camelo; quæ habitatoribus Urbis Lemma exhibet cum hoc vaticinio inscripto: Ne timeatis super Urbem vestram, donec veniant ad vos gentes hujus formæ: nam hæ expugnabunt illam. Tria autem Urbis latera mare contingunt: quartum vero est in continenti. Habet duplicem murum ex marmore candido: & inter utrumque murum est intercapedo ducentorum cubitorum: latitudo vero muri est decem & octo cubitorum, & consurgit in altitudinem sexaginta duorum cubitorum. Inter duos muros decurrit fluvius, qui Urbem totam circumdat aqua sua, quæ est dulcis: & in ipso circuitu ingreditur in domos illius. Super hunc fluvium est pons tectus laminis æreis, quarum quælibet longa est quadraginta & sex cubitos, in latitudine autem habet tres, & quadraginta. Inter portam Regis, & portam auream sunt duodecim milliaria: & forum protensum ab Oriente ad Occidentem cum columnis æreis, æreoque tecto: & juxta hoc est aliud forum, in quo conveniunt omnes negotiatores, & supellectilia vendentes. Et dicitur ante hoc forum esse aliud forum super columnas æreas constructum, quarum quælibet habet in altitudine triginta cubitos. Inter has columnas est aqua ductus ex ære ad longitudinem fori a principio usque ad finem ejus, in quod ingreditur lingua Maris, per quam currunt naves, & attrahitur navis in hunc aqua ductum cum mercibus, ut exponantur in foro singulis mercatoribus; & eligit unusquisque id quod vult, & deinde regrediuntur in continentem. Est Ecclesia intra Urbem ædificata in honorem Divi Petri, & Divi Pauli, quorum corpora ibi sepulta sunt, & invisuntur a Romanis cum magna veneratione, & referuntur de utroque res mirabiles. Longitudo hujus Ecclesiæ est mille quingentorum cubitorum: altitudo vero ducentorum cubitorum. Ibidem est alia Ecclesia ædificata sub nomine Stephani Protomartyris, longitudinis sexcentorum cubitorum, latitudinis trecentorum, & altitudinis centum quinquaginta. Tecta vero hujus Ecclesiæ, & parietes ejus, & pavimentum, & intermedia, & fenestræ, omnia sunt ex uno lapide. Sunt autem in Civitate Ecclesiæ multæ: & mille monasteria pro viris, & mulieribus monasticam vitam profitentibus. Circa murum ejus sunt triginta millia columnarum: & præterea sunt in illa duodecim millia platearum, in quarum singulis decurrunt duo flumina: unum ad bibendum, & alterum ad recreationem, ac voluptatem. Sunt & ad ea duodecim millia fora, in quorum singulis sunt duo canales ad cursum aquarum, & fora ejus omnia strata sunt ex marmore candido; fundata super columnas æreas, & cooperta tabulis æreis. Sunt præterea septingenta sexaginta balnea, (vel Thermæ). *Ubi vero cœperit die Sabbati sol declinare, relinquunt omnes homines negotia sua in omnibus foris usque ad occasum solis diei Dominicæ, quæ est festiva apud Christianos. Sunt etiam in ea Collegia pro iis, qui volunt exerceri in variis Scientiis, ut Medicina, Astrologia, Philosophia, Geometria, & hujusmodi: hæc autem dicuntur esse centum viginti. Præterea est ibi Ecclesia Sion ad similitudinem Sion, quæ est in Jerusalem, cujus longitudo, & latitudo habet parasangam* (nempe spatium duodecim millium cubitorum, seu trium fere milliarium Italicorum) *in altitudine vero habet cubitos ducentos. Cavedium, seu Area subdialis media Templi ejus, habet spatium sex Agrabarum* (nempe trium millium quadringentorum, & quadraginta quatuor cubitorum). *Altare autem, super quod offertur Sacrificium, est ex smaragdo, longitudinis viginti cubitorum, & latitudinis decem cubitorum. Sustinent illud viginti statuæ aureæ, quarum quælibet habet in altitudine tres cubitos: & oculi earum sunt hyacinthi rubri. In Ecclesia sunt mille, & ducentæ porticus ex marmore lucido, & totidem ex ære deaurato: & longitudo uniuscujusque porticus est quinquaginta cubitorum. Singulis porticibus destinatus est unus Episcopus. Eadem Ecclesia habet mille, ac ducentas portas magnas ex ære purissimo fusili: & quadraginta portas ex auro. Multæ autem sunt portæ ex ebeno, & ebore. Porro centum, ac triginta millia catenarum aurearum dependent ex tecto, quibus sustinentur lampades, præter lampades, quæ accenduntur die Dominica. Sunt in ea ex Episcopis, sacris Ministris, & aliis, qui aluntur ex redditibus Ecclesiæ, quinquaginta millia: & quoties moritur unus, substituitur loco ejus alius. Et in ea sunt decies mille hydriæ, & decies mille mensæ ex auro, & decies mille calices ex auro, & decies mille lucernæ ex auro. Candelabra, quibus circumdatur altare, sunt septingenta, omnia ex auro. Et in ea cruces, quæ deserviunt ad diem festum Palmarum, sunt tricies mille. Cruces vero ex ferro, & ære sculpto, non habent numerum. Sunt præterea decem millia librorum, auro argentoque coopertorum, in quibus depictæ sunt imagines omnium Prophetarum a tempore Adam, usque ad Christum, una cum imagine beatæ Mariæ: has autem cum aliquis respicit, existimat esse veras. Et in ea est Sedes Regis circumdata centum columnis: & super singulas columnas est statua manu tenens virgam: & in unaquaque virga scriptum est nomen unius ex omnibus gentibus. Putant has statuas esse*

tele-

telesmata, seu figuras magicas, quas cum percutiunt, & movetur statua, cognoscunt Regem illius gentis, cujus nomen prafert, velle ipsos bello adoriri: quamobrem sibi cavent, ac prospiciunt. Inter alia autem, est telesma arboris olivi. Ante hanc porro Ecclesiam est atrium, seu impluvium quinque milliarium, in similitudinem ejusdem Ecclesia: In hujus medio consurgit columna ex are tota integra, quinquaginta cubitorum, & super eam est figura aurea avis, qua dicitur Sudania, supra quandam effigiem sculptam. In hujus avis rostro est similitudo rami oliva, sicut etiam in utroque pede illius. Cum autem adest tempus olearum, nulla avis remanet in terra illa, quin eo advolet cum ramo olea in rostro, & in utroque pede, tribus scilicet ramis, quos conjicit super illud telesma: & ex his colligitur oleum, & oliva pro usu totius civitatis. Dicunt hoc fieri ex arte Balnajasi, qui fuit Auctor tillesmatum. Ad tuendum vero hoc telesma resident vigiles, & custodes ex jussu Regis: & porta ad illud manent occlusa. Cum vero tempus olivarum praterit, & impletum jam est atrium ex illis ramis oliva: congregantur custodes pradicti, & Rex distribuit Patriarchis, & iis quibus convenit, singulis juxta mensuram suam: quod autem superest assignat pro lucernis Ecclesia. Hanc autem Historiam de telesmate olivarum legi in multis libris. Nec dum omissum est aliquid de mirabilibus hujus Regionis. Et jam traditum est, dixisse Abdallah filium Omar filii Alas; inter miracula Mundi esse Roma arborem ex are, super quam est figura avis Sudania, in cujus rostro est ramus oliva: cumque olivarum tempus advenerit, flavescit pars superior illius arboris; & tunc eo advolat omnis avis illius terra ex genere ipsius cum tribus ramis olea, nimirum in rostro, & duobus pedibus, & projicit eos super illam arborem. Exprimunt autem Romani ex illis oleis oleum sufficiens ad lampades Ecclesiarum suarum, & ad usum domesticum totius anni. Aliud telesma est ibidem; nempe quod in quibusdam Ecclesiis ingrediatur fluvius, qui oritur extra civitatem, & defert secum ranas, & testudines, & cancros in magna quantitate. Juxta locum vero, in quo hujus fluminis aqua ingreditur in Ecclesiam, est effigies Simulacri lapidei; in cujus manu est vas ferreum concavum, quasi velit eo excipere aliquid aqua illius. Cum autem hac animalia noxia perveniunt ad hoc telesma, regrediuntur, nullumque ex eis ingreditur in Ecclesiam. Hac omnia translata sunt ex libro Ebn-Alphakih (idest filii Sapientis) *nempe Mohammedi filii Ahmedi Hamdanensis. Sed quod est omnium mirabilium maximum: cum hac sit Civitas, qua a magnitudine denominatur Magna, necesse est iter agere per villas, & pagos rurales ejus per aliquot menses, antequam quis pervenire possit ad habitatores ejus.* (suspicor esse hic aliquod mendum Amanuensis). *Retulerunt autem quidam ex Civibus Bagdadi, seu Babylonis, se prasentes fuisse, & vidisse hanc Civitatem: & asseruerunt, eam in magnitudine, amplitudine, & multitudine Populi talem prope esse, qualem hic descripsimus. Qui autem non vidit illam, dubitat de his. Refertur etiam, habitatores Roma radere barbas suas, & medium spatium capitis sui. Interrogati autem cur hoc faciant, respondent: Postquam venit ad ipsos Simon, Petrus, & Apostoli, vocantes illos ad Christianam Religionem; ipsi tamquam mendaces rejecerunt illos, & raserunt barbas eorum, & capita eorum. Ubi autem cognoverunt eos vera pradicare, pœnitentia ducti, ob id quod contra eos fecerunt, raserunt barbas suas, & capita sua ad expiandum peccatum suum.*

En tibi, Lector, Historicorum Moslemorum fidem, & veracitatem tam magnifice ab Ahmedo jactatam. In Geographia Nubiensi, quæ & Arabice, & Latine typis impressa circumfertur, in الاقليم الخامس *Climate quinto*, non pauca ex his de Urbe Roma deliriis invenies.

Septimo. Facilitas illa fingendi miracula, quam in qualibet fere religione, vel secta olim fuisse, & adhuc esse non ignoramus, persuadet nobis, nec mirum, nec novum esse, si hæc omnia, quæ Mahumeto tribuuntur, vel omnino ficta sint; vel ita aucta, ut ex non miraculis miracula facta fuerint. Id manifeste patet in exemplo superius relato: nimirum, cum Mahumetus rescivisset, pastores suos occisos, & camelos ab Alarinis abactos fuisse: viginti equites misit, qui captos prædones ad eum adduxerunt: ille vero manus, pedesque eorum abscidit, candentique ferro oculos erui jussit, atque ita relinqui, donec in cruciatu illo misere perirent. Ita rem sincere narrat Alvahedius, Auctor Mahumetanus. At impia vulgi pietas erga Mahumetum fecit metamorphosin; & barbarum facinus in miraculum commutavit. Finxit enim, ac vulgavit, Mahumetum Alarinis ita male precatum fuisse: O Deus, excæca eos, ne videant viam. Statimque excæcatos divinitus fuisse, nec ultra videre potuisse. Atque ita inter illius miracula hoc etiam reponitur, ut superius vidimus. Eodem modo asserunt gravissimi Auctores, Mahumetum, ne graveolentiam Arabum rusticorum, inter quos versabatur, experiretur; suavissimis odoribus sese communire consuevisse: & ipsemet confessus est hanc suam consuetudinem: ut patet ex ejus Vita. Hinc statim miraculum, ut fungus, erupit, Mahumetum ex corpore suo suavissimum odorem perpetuo exhalasse, ejusque sudorem cujuscumque pretiosissimi balsami, ac musci pretio æstimatum fuisse. Ex eodem errore provenit, ut dum epileptico morbo correptus sæpe corrueret, omnique sensu destitutus humi jaceret; Divinas eo tempore revelationes a Gabriele excipere vulgaretur. Ita qui primos homines equitantes viderunt, Centauros commenti sunt. Romani etiam, Romulum a suis in Curia discerptum, vivum in cœlum translatum fuisse falso rumore proclamarunt: & quod a fœmina vulgati corporis una cum Remo lac suxisset, utrumque a lupa nutritum fuisse mentiti sunt.

Verum objiciet aliquis: Qui fieri potuit, ut omnia hæc, quæ superius narravimus, & alia etiam, quæ prætermisimus, miracula conficta fuerint?

Respondemus: Fieri hoc facillime potuisse: quemadmodum facillimum fuit Scriptoribus Ethnicis libris suis vulgare, atque universo pene Orbi persuadere tamquam veras tot fabulas, ac nugas, quæ de Jove, & Saturno, Marte, Venere, Minerva, aliisque commentitiis Numinibus confinxere. Quin, si Sinensium, ac Japonum, & aliarum gentium, quæ hoc quoque tempore a veræ religionis via aberrant, res perscrutemur: inveniemus eos non minora, nec pauciora, quam Mahumetanos, de Diis, Sanctisque suis prodigia, ac miracula jactare.

Sed objicient Moslemi, hoc ipsum dici posse de

miraculis, quæ Christiani pro religionis suæ veritate asserenda proferunt.

Respondeo, non esse paritatem. Nam non solum Christiani, sed Mahumetani etiam multa saltem ex his miraculis vera fuisse credunt, & fatentur, ut jam supra dictum est. Cæterum quod aliquando etiam apud Christianos aliqua miracula falsa ex vulgi errore propalentur, non negabimus: sed Summorum Pontificum, aliorumque Christianæ Religionis Doctorum, ac Præsulum vigilantia, & cura hæc facile deprehenduntur, & damnantur. Contigit aliquando, ut in quodam Christiani Orbis Regno, ossa quædam intra montis cavernas profundissime sepulta reperirentur, quæ ex inscriptionibus appositis, magnorum Sanctorum reliquiæ esse indicabantur: & tales statim ab omnibus creditæ sunt. Sed re vera erant ossa communia, & fortasse aliquorum hominum infidelium, vel scelestorum, quæ ibi ad fraudem struendam a quibusdam, ut postea compertum est, Mahumetanis, qui se ut Christianos exterius gerebant, supposita fuerant. Vix credi potest, quot statim miracula de iis in vulgus emanaverint, quæ etiam a juratis testibus confirmabantur. Et tamen nullum hic erat, nec esse poterat verum miraculum. Unde hoc? an quia hæc nonnulli sponte maligneque mentiebantur? non puto, sed ex inani fama, falsaque persuasione, vel imaginatione, & errore vulgi totum eveniebat. Hic tamen error brevi deprehensus est, & sententia Summi Christianorum Antistitis damnatus, ac sublatus. Nuper etiam in lucem prodiit typis impressa Vita cujusdam, qui Sancti nomine censebatur, & ante quadringentos annos floruisse ferebatur. Tota collecta & compacta erat ex antiquissimis manuscriptis (quæ etiam ostendebantur) ex celebrioribus Italiæ Bibliothecis productis. Miracula vero adeo multa, adeoque magna de illo scribebantur, ut temporum suorum Thaumaturgus merito posset appellari. Ejus corpus fortuito, non sine miraculi opinione, in vetusto monumento, cum inscriptione antiquis characteribus incisa repertum est. Quis hic fraudem, vel mendacium suspicaretur? & tamen nihil, nisi fraus erat, & impostura; quæ tamen statim deprehensa est, & publico Romanæ Ecclesiæ edicto proscripta. Hi duo casus, quibus ego ipse discutiendis cum doctissimis Viris deputatus fui, satis superque probant, posse de uno aliquo homine multa, & magna miracula confingi: & nisi fictio deprehendatur, vera ab omnibus haberi, & prædicari. Sed hi errores particulares fuerunt, neque ad totam Christianam Rempublicam pertinuere: statimque, ut etiam alii similes, a Romana censura correcti fuere. Hoc autem de fallacibus Mahumeti miraculis dici non potest.

Neque argumenta illa, quibus Adversarii Prophetæ sui miraculorum veritatem probare conantur, ponderis alicujus sunt, vel momenti. Quod enim aliquid maxime vulgatum sit, & a multis, vel etiam ab omnibus receptum, non est certum veritatis argumentum; ut patet in iis, quæ de Diis Gentium Ethnicarum Scriptores vulgavere. At enim, miracula quædam a Mahumeto multis coram testibus facta sunt. Sed hoc est probandum. Neque enim satis est, quod ita per traditionem multorum habeatur, neque quod fama ita vulgaverit. An ne traditio & fama semper vera transmittunt? Experientia hujus rei magistra est.

Porro argumentum illud ab Ahmedo allatum, nimirum: Si Sanctiones, & leges Mahumeti habentur pro veris, licet minus vulgatæ & notæ apud populum, quam miracula: quanto magis miracula ipsa, quæ per omnium ora decurrunt, & cunctis notissima sunt, vera erunt? nihil probat. Nam miracula sunt res magis plausibiles, & avidius ab hominibus audiuntur & retinentur, quam leges, & sanctiones. Præterea miracula consistunt in facto particulari, in quo facilius potest errari; leges autem in verbis scriptura expressis, & universæ Reipublicæ a Legislatore propositis: & cum plerumque odiosæ sint, & plures habeant ambiguitates, difficilius depravantur, neque ita facile a vulgo intelliguntur, aut retinentur. Hinc videmus, homines, præsertim populares, plurima Sanctorum miracula memoriter referre (quibus tamen non raro aliqua falsa, vel apocrypha admiscent): leges vero divinas, aut humanas vel parum scire, vel penitus ignorare.

Quod vero affirmet Adversarius, Mahumeti miracula vulgatiora, ac celebriora esse miraculis Prophetarum præcedentium, & Regum, Principumque historiis: concedemus ei, hoc fortasse verum esse apud suos Moslemos, qui toti sunt in expiscandis quisquiliis Prophetæ sui; in aliarum vero gentium historiis, rebusque perdiscendis sunt omnino stipites: absolute tamen loquendo, falsum est. Nemo quippe negabit, historias sacras, atque etiam profanas præcipuarum gentium, veluti Romanorum, Græcorum, Assyriorum, &c. magis notas esse in Orbe, quam miracula Mahumeti, quæ (Mahumetanis exceptis) pauci, & fere nulli noverunt. Imo retorqueri potest argumentum in Adversarium, qui non negabit, quamvis leges Mahumeti, quæ sunt in Alcorano, & Sonna, minus vulgatæ ac notæ sint, quam miracula illius: certioris tamen esse fidei, & auctoritatis (quippe divinæ) quam miracula. Ergo licet aliquid magis vulgatum; ac celebre sit; non tamen idcirco magis certum, ac verum habendum est.

Ad argumentum Adversarii, quo probat, fidem habendam Auctoribus Moslemis Prophetæ sui miracula referentibus; quia unicuique Genti, vel Provinciæ ejusdem Gentis multa nota sunt, quæ ceteris sunt ignota: facile respondetur, non semper quæ nota, vel vulgata sunt, vera esse. Nonne fatetur ipse Ahmed, multa miracula tribui Mahumeto etiam a suis, inter quos nota & vulgata sunt, quæ tamen ab aliis Sapientioribus ut falsa rejiciuntur? Aliud igitur est esse notum, sive multis, sive paucis, sive etiam omnibus, aliud esse verum. Loquor autem de notitia, quæ habetur non ex certa scientia, sed ex fama, vel traditione hominum.

Neque probatur veritas certa miraculorum ex eo, quod illa a doctis, ac prudentibus viris referantur. Nam, exempli gratia, miraculum illud de Sole retrogrado, ad dandum spatium Aly, preces, quas omiserat, persolvendi, teste ipso Ahmed, a multis Doctis refertur, & tamen ab eodem ut fictitium rejicitur. Porro Docti (loquor de Mahumetanis in præsenti materia) non possunt certo judicare, utrum miracula Mahumeti sint vera, an falsa; dum non aliud, quam vel famam sequuntur, quæ ipse fallit: vel Scriptores, & hi plerumque vulgi famam sectantur: vel rationem, quæ in miraculis Mahumeti fere nunquam reperitur: vel testes, qui cum non sint de visu, sed tantum de auditu, & rem teneant per solam traditionem unius ad alium; non majorem, quam fama, habent certitudinem.

Porro quod unaquæque Gens habeat rerum suarum

rum notitiam; sicut unaquæque secta, vel professio novit ea, quæ ad facultatem suam spectant: non convincit, quod eadem gens, vel secta rerum etiam, quæ ad alias pertinent, cognitionem habere non possit; imo & errores in iis deprehendere, quos earumdem sectatores minime deprehendunt. Quot enim in historiis Sinensium, Japonum, Brachmanum, Magorum, & aliarum gentium, ac sectarum errores, achronismos, mendacia deprehendimus, quæ illi non agnoscunt? Omitto Mahumetanorum Annalia, & historias, in quibus tot fabulas, tot absurda, tot mendacia reperiuntur. Nihil igitur confert ad Mahumeticorum miraculorum veritatem comprobandam, quod Moslemi habeant de iis, quemadmodum ipsi putant, exactam notitiam.

Neque studium, & affectus Arabum in rebus Prophetæ sui scribendis, aliquam ejusdem miraculis conciliant auctoritatem. Imo studium, & affectus plerumque decipiunt, efficiuntque, ut res non æqua lance perpendantur. Neque concedimus Adversario illam, quam adeo jactat in Arabibus suis, solertiam, atque acumen in rebus veris a falsis discernendis; sive de miraculis, sive de aliis rebus loquamur. Videmus enim eos, etiam in rebus notissimis, frequenter hallucinari, & ineptias nugasque permiscere, ut paulo ante ostendimus.

Argumentum autem, vel axioma, quod illud, quod sectarum professores scribunt de Sectariis suis, qui scilicet illius sectæ Auctores fuerunt; si in eo simul conveniant, ac definiant esse verum; non sit nisi verum: ac propterea multo magis illud, quod Mahumetani Scriptores circa Prophetæ sui miracula definiunt esse verum, & in eo simul conveniunt, debeat verum existimari: valde frivolum est, & cum risu exsibilandum. Non enim quia omnes Stoici conveniunt in asserendo, verum esse quod docuit Zeno: & Peripatetici, id quod docuit Aristoteles: ideo verum est totum id, quod vel Zeno, vel Aristoteles pronunciavit. Etiam vastissima Sinensium Natio tenet uniformiter, verum esse id, quod docuit Confutius eorum Legislator, & veluti Numen: & nihilominus illius libri multos continent errores, & ineptias. Præterea alia est ratio de hujusmodi facultatibus, ac de miraculis. Nam in illis proceditur per rationes, & demonstrationes: in miraculis autem nulla potest ratio, vel demonstratio afferri. Qua enim ratione, vel quo argumento probabunt Doctores Moslemi, armum ovis revelasse Mahumeto, se esse veneno infectum, postquam jam comederat ex illo, & hauserat vim veneni, ex quo etiam socii, quos ad manducandum invitaverat, extincti sunt?

Neque multum refert assertum Adversarii, quod miracula Mahumeti ab ipso adducta, ab omnibus Auctoribus Moslemis referantur. Primo enim falsum supponitur: nam ego ipse plures ex Arabibus Auctores, & quidem non vulgares legi, qui multa ex narratis ab eo miraculis silentio prætereunt: quædam etiam addunt de suo: & multa diversimode referunt. Deinde non raro fit, ut aliquid falsi manet, bona vel mala fide, ab uno Auctore, quod deinde cæteri omnes citra ullam dubitationem amplectantur. Innumera sunt hujus rei in qualibet Natione exempla.

Venio nunc ad sex illas vias, quibus Auctor sibi persuadet, Mahumeti miracula evidenter probari, examinandas. Et cum de prima, & secunda, nempe de traditione generali, & particulari, jam satis dictum sit, sistam in reliquis.

Tertia itaque via, quamvis cum duabus primis coincidat, habet tamen non pauca, in quibus Ahmed multipliciter peccat. Primo, dum eandem scientiam vult produci per traditionem de miraculis Mahumeti, ac de illius uxoribus, filiabus, & successoribus in Imperio; imo multo majorem, eo quod plures sint, qui scribant de Mahumeti miraculis, quam de ejus uxoribus, propinquis, & successoribus. Sed alia est traditio de rebus semper, vel diu perseverantibus, ac de illis, quæ statim transeunt. Primi generis sunt uxores, & successores in Imperio Mahumeti, quæ cum habeant multos, & diversos testes, qui nec eodem loco, nec eodem tempore convenerint, & sæpe unus nihil scierit de alio: si omnes in eadem re asserenda conveniant, non videtur posse de eorum fide dubitari. Ita, exempli gratia, quod Morad, vel Soliman Constantinopoli imperaverit, nemo est qui dubitet, licet neque eos, neque Constantinopolim unquam viderit: quia scilicet illorum Regnum non fuit unius horæ, vel diei, sed multorum annorum; & plures diversarum gentium eos viderunt, aliisque retulerunt, seu de illis scripserunt, & omnes in eadem relatione convenerunt, licet alii alios non viderint, & diversorum temporum, ac locorum testes fuerint. Verum non est habenda eadem fides alicui facto peculiari brevissimi temporis, quod Constantinopoli evenerit: exempli gratia, quod ibi in aere Crux ignea visa sit, vel tres Soles apparuerint; eo quod hujus rei ii soli testes esse possint, qui tunc aderant Constantinopoli: præsertim si non ex ipsis testibus hoc immediate habeatur, sed ab iis, qui audierunt ab aliis, qui etiam alios audierint referentes, qui se ab aliis audivisse affirment, qui dicant, se ab ipsis oculatis testibus audivisse. Et hujus generis sunt Mahumeti miracula, non autem uxores, vel successores in Imperio. Neque obstat, quod miracula ejus habeant plures Auctores, seu Scriptores, quam habuerint uxores illius, vel successores: non enim semper multitudo Scriptorum facit majorem fidem, quamvis faciat majorem famam. Peccat deinde, dum contendit scientiam Moslemorum de miraculis Mahumeti majorem esse, quam scientiam Scripturalium (Judæorum scilicet, & Christianorum) de iis, quæ spectant ad Moysem, & Christum. Nam scientia Scripturalium fundatur in revelatione divina, quæ non potest subesse errori: & hoc etiam Mahumetani fatentur. Id vero de scientia miraculorum Mahumeti dici non potest. Quod si per scientiam intelligat Ahmed notitiam practicam: hoc etiam negamus verum esse: quamvis per hoc non magis probaretur veritas eorumdem miraculorum. Peccat quarto, dum affirmat, plura esse apud Moslemos Alcorani exemplaria, quam apud Scripturales Pentateuchi, & Evangelii. Sed quamvis id ei concederemus, quid ad rem? An quia minora exemplaria reperiuntur Aristotelis, vel Platonis, quam Fabularum Æsopi, major fides isti, quam illis est adhibenda? Peccat quinto, dum majorem sanctitatem, majoraque miracula Mahumeti asseclis attribuit, quam Apostolis, & Sanctis Christi Religionem profitentibus. Impudentissimum hoc est mendacium: sed, ut credo, unius Ahmedi: nam nihil hujusmodi reperi in aliis Auctoribus Mahumetanis. Quod vero dicat, a suis Moslemis mortuos suscitatos fuisse: super aquas maris exercitus transvectos, & alia hujusmodi prodigia patrata: fortasse hæc somniavit. Certe ne de Mahumeto quidem ullus unquam Mahumetanus scripsit, eum mortuos suscitasse: quod cum sit omnium miraculorum maximum: falsum esset illud, quod jactant Doctores Moslemi, Mahumetum plura, & majo-

& maiora miracula fecisse, quam alium ullum Sanctum, aut Prophetam.

Quarta vis, conatur Adversarius multis argumentis Mahumeticorum miraculorum veritatem comprobare. Primo, quia quædam eorum coram multis testibus facta sunt. Sed hoc nihil certi probat, cum id ipsum certo probari non possit; sed tantum habeatur ex traditione, & auditu, non autem ab ipsis, qui testes oculati fuerunt: quamvis hi aliquando per prosopopæiam loquentes ab Auctoribus Moslemis, ut vidimus, inducantur. Porro omnia illa, quæ ab uno, vel etiam pluribus, tamquam vera creduntur, quamvis falsa sint; semper oculatos aliquos testes habuisse, vel finguntur, vel supponuntur. Quoties hic Romæ vulgatum est, & creditum, cometem aliquem apparuisse, quem plures testati fuerint se vidisse tali hora, tali loco, ac figura: & tamen inanem rumorem fuisse compertum est? Secundo: quia (inquit) hi omnes testes erant boni, & ad cœlum prædestinati. Sed cum non constet de horum testium existentia; multo minus constabit de eorum bonitate, vel prædestinatione, quæ uni Deo nota est. Præterea, cum supponatur, hæc miracula facta fuisse coram multis millibus hominum: impossibile est, omnes illos semper bonos fuisse, ac prædestinatos: præsertim cum legamus, inter eos fuisse aliquos saltem, qui Mahumeto minime credebant, & illa non miracula, sed præstigia esse censebant. Tertio, quia nullus ex eis de rebus, aut persona Mahumeti mendacium vel minimum protulisset. At hoc est divinare: imo manifeste mentiri. Ipse enim Ahmed asserit, multa miracula falsa a Moslemis etiam doctioribus Mahumeto afficta fuisse: neque obstat, quod id non dolo malo, sed bona fide factum fuerit. Quot vero alia Arabes Mahumeto imposuere, quæ apertæ falsitatis convincuntur? Quarto, quia a natura inditum est hominibus, & præsertim Arabibus, vera dicere. Si hoc argumentum valeret, possent omnes homines ab omni mendacii suspicione absolvi. De Arabibus tamen dubitari posset, eo quod mendacia, ac fraudes, illis præ cæteris mortalibus videantur innata; quidquid de eorum tanta veracitate deblateret Adversarius. Quod vero hi de Propheta suo plura falsa, quamvis forte bona fide, crediderint, ac propalaverint: patet ex sequentibus casibus. Refert Auctor libri *De Signis Directionis*, Mahumeto jam animam agenti, Phatemam filiam de immortalitate his verbis blanditam fuisse: وابيض يستسقي الغمام بوجهه ثمال اليتامي عصمة للارامل: *Et candidissimus, nubes aquam effundet in facies ejus, qui est defensor orphanorum, & protector viduarum.* At Mahumetus aperiens oculos (quippe mortalem se esse tunc maxime cognoscebat) illam redarguit, asserens, se non esse talem, qualem & ipsa, & alii sibi persuadebant, subdens: يا بنية هذا قول عمك ابي طالب لا تقوليه ولكن قولي وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل افان مات او قتل انقلبتم علي اعقابكم: *O Filiola mea, hæc sunt verba patrui tui Abutaleb; ne dicas illa: sed dic: Non est Mahumetus, nisi Legatus, quem præcesserunt alii Legati. An ergo, sive mortuus fuerit, sive occisus, Avertemini retrorsum?* Vides, non solum Phatemam, sed etiam Abutalebum Mahumeto de immortalitate assentari consuevisse. Præterea Albocharius, trigesima parte Mahumeticarum traditionum asserit, quosdam Arabes visionem divinam Mahumeto adhuc viventi falso tribuisse. Audi ejus verba: حدثنا محمد بن يوسف قال حدثنا سفين عن اسمعيل عن الشعبي عن مسروق عن عايشة قالت من حدثك ان محمدا مّ راي ربه فقد كذب وهو يقول لا تدركه الابصار ومن حدثك انه يعلم الغيب لا يعلم الغيب الا الله. *Narravit nobis Mohamed filius Joseph, se audivisse a Sophein, qui id audierat ab Ismaele, cui narraverat Alsciabius; qui audierat a Masruc, qui asserebat, Aisam dixisse sibi: Qui dixerit tibi, Mahumetum vidisse Dominum suum: mendacem hunc habete. Ipse enim dixit: Non assequentur eum oculi. Et mendacem habete eum, qui dixerit tibi, illum, vel alium scire res arcanas, quas non novit, nisi Deus.* Ex quibus habetur, Arabes satis proclives fuisse ad mendacia componenda de excellentiis Prophetæ sui: & præsertim quod adhuc vivens viderit Deum, vel noverit res arcanas illi reservatas. Porro illum vidisse Deum ea nocte, qua in Paradisum translatus fuisse fingitur; asserunt omnes, qui ejus vitam scripsere. Arcana autem uni Deo nota scivisse, probant tot vaticinia, quæ ab illo facta fuisse dicuntur. Denique Ismael filius Aly in Vita Mahumeti refert, socios & asseclas illius, quamvis vidissent eum jam mortuum, negasse tamen hoc, obstinate asserendo eum vivere. En ejus verba. وحكي القاضي شهاب الدين ابن ابي الدم في تاريخه فاقتحم جماعة علي النبي مّ ينظرون اليه وقالوا كيف يموت وهو شهيد علينا لا والله ما مات بل رفعه كما رفع عيسي ابن مريم ونادوا علي الباب لا تدفنوه فان رسول الله مّ لم يمت وخرج عمه العباس فقال والله الذي لا اله الا هو لقد ذاق رسول الله مّ الموت ودفن. *Et dixit Judex Sciahaddinus filius Abuldammi in historia sua: Irruit igitur turba ad Prophetam Mahumetum respiciens in eum: & dixerunt: Quomodo moriatur qui est testis super nos? Nequaquam, per Deum, mortuus est; sed elevavit illum Deus sicut Jesum filium Mariæ. Et clamaverunt ad januam: Ne sepeliatis eum, non enim mortuus est Legatus Dei. Sed egressus est patruus ejus Alabbas, & dixit: Per deum illum, præter quem nullus alius est Deus, jam gustavit Legatus Dei mortem, & sepultus est.* Addit Abul-Pheda: قال عمر من قال ان محمدا مات قتلته بسيفي هذا وانما رفع الي السما كما رفع عيسي: *Dixit Omar: Si quis dixerit,*

xerit, Mahumetum mortuum esse, occidam illum hoc meo gladio. Utique sublatus est in Cœlum, sicut Jesus. Algenabius ita hoc refert: جعل يصيح عمر ويقول ما مات محمد كما زعمت المنافقون بل ذهب الى ربه كما ذهب موسى بن عمران فقد غاب عن قومه اربعين ليلة ثم رجع اليهم وخوف الناس بقطع ايديهم وارجلهم ان قال احد انه مات : *Cœpit clamare Omar, & dicere, Non est mortuus Mahumetus, sicut existimant impii: sed abiit ad Dominum suum, quemadmodum Moyses filius Amran, qui abfuit a gente sua quadraginta noctes; deinde rediit ad eam. Et terruit homines comminando, se abscissurum esse manus, & pedes illius, qui diceret, Mahumetum mortuum esse.* Ex his potest unusquisque facile colligere, quam proni essent Arabes, etiam Primarii, & cæteris prudentiores & sapientiores, qualis erat Omar, ad mentiendum, vel saltem faciles ad errandum in iis, quæ spectabant ad Prophetam suum. Quod vero addit Auctor: Deum facillimam concedere notitiam hominibus earum rerum, quæ necessariæ sunt ad eorum salutem, ultro concedimus: negamus tamen, miraculorum Mahumeti notitiam necessariam esse ad salutem, ne in sententia quidem ipsorum Sapientium Moslemorum. Vide Algazelum in Professione fidei Mahumetanicæ.

Quinta via eosdem fere continet paralogismos, quos supradictæ. Sed addit intolerabile absurdum, nimirum Miracula, & gesta Mahumeti Auctores plures habere, quam sint Auctores quarumlibet aliarum gentium historiarum. Thraso iste, quantum videri potest, nunquam, & nusquam vidit, nisi paucos, & miseros illos libellos, quos Arabes sui idiotæ scripserunt: qui si simul congererentur in una ex præcipuis Christianorum bibliothecis, ne unum quidem pluteum complere possent. Cæterum ipse falso supponit, miracula Prophetæ esse universo terrarum orbi notissima: cum paucissimi inter mortales quidquam de iis noverint, vel audierint.

Sexta via nihil majoris probationis habet, quam aliæ: in eodem quippe argumento a multitudine Scriptorum desumpto versatur. Quod vero affirmat Mahumetanos Sapientes, بينوا ان ما في القرآن من الايات يزيد على عشرات الالوف من الايات : *demonstrasse, reperiri in Alcorano supra decem millia miracula*; vel, ut proprie sonant verba Arabica, *supra decades millium miraculorum*, ita ut ad minus sint supra viginti millia: pro responso effusissimum risum meretur. Sedulo enumeravi omnes Alcorani versiculos, nec plusquam sex mille, & ducentos potui reperire, quamvis in multis exemplaribus ne ad hunc quidem numerum perveniant. Quadruplo igitur saltem plura erunt miracula in Alcorano, quam versiculi, seu periodi. Miror vero, cum tot sint in Alcorano miracula, non potuisse Adversarium, nisi octo vel decem, & quidem infelicissima, & prorsus putida ex eo explicari. Illud etiam risum meretur, quod asserat, Judæos quoque, & Christianos de Mahumeti miraculis volumina composuisse. Credo, me primum fore, qui Mahumeti miracula Christianis, & Judæis e Mahumetanorum libris evulgem: itaut omnes tam-

quam nova ineptiarum portenta ea sint admiraturi.

Concludimus igitur ex jam dictis, vel Mahumetum miracula nulla fecisse; & ea omnia, quæ de eo referuntur, fictitia esse, & mendacia: vel ea tantum admiratione digna ostendisse, quæ vel humana arte, vel Dæmonum opera fieri potuere. Primum possemus absolute affirmare auctoritate ipsius Mahumeti in Alcorano; in quo non solum miracula nulla se fecisse fatetur: sed ad ea facienda a Deo se missum fuisse semper constanter negat: & præterea etiam reddit rationem, cur ea non faceret: quia nimirum nullius utilitatis fuissent Meccanis ad credendum: imo majorem Dei indignationem in ipsos concitassent. Præterea, quia Christus, Moyses, & alii Prophetæ satis multa signa fecerant, quæ ipsis etiam sufficere deberent. Postremo quia fides non ex miraculis, sed ex liberali Dei voluntate dependet. Secundum vero satis esse poterit ad respondendum Moslemis, qui Prophetam suum miracula patrasse contendunt, ostendendo scilicet, nullum inter Mahumeti miracula reperiri, quod naturalem hominis, vel dæmonis facultatem excedat; præsertim cum pleraque sint ex eorum genere, quæ a Præstigiatoribus, Magis, & Ariolis fieri consueverunt, ut unusquisque per se agnoscere potest. Quod vero attinet ad vaticinia, seu prædictiones rerum futurarum: præter ea, quæ supra dicta sunt ad ostendendum, nullum in iis esse, quod probet Mahumetum fuisse vere prophetam (quod etiam magis constabit exemplis Ethnicorum mox afferendis) addo hic aliquid amplius, nimirum, ex confessione ipsius Mahumeti constare, nihil illum de se, vel de suis, nisi temere, vel ad summum ex aliqua coniectura, certi prædicere, vel vaticinari potuisse. En verba illius in Sura 46. الاحقاف *Colles* v. 9. ما كنت بدعا من الرسل وما ادري ما يفعل بي ولا بكم ان اتبع الا ما يوحى الي وما انا الا نذير مبين . *Non sum novus inter Legatos: & nescio quid futurum sit de me, neque de vobis. Non sequor, nisi quod inspiratur mihi: neque sum nisi monitor manifestus.* Glossa Zamchascerii in hoc loco est hujusmodi: كانوا يقترحون عليه الايات ويسالونه عما يوحي به اليه من الغيوب فقيل له قل ما كنت بدعا من الرسل فاتيكم كل ما تقترحونه واخبركم بكل ما تسالون عنه من الغيبات فان الرسل لم يكونوا ياتون الا بما اتاهم الله من اياته ولا يخبرون الا ما اوحي اليهم ولقد اجاب موسى صلوات الله عليه عن قول فرعون فما بال القرون الاولى قال علمها عند ربي وما ادري لانه لا علم لي بالغيب ما يفعل الله بي وبكم فيما يستقبل من الزمان من افعاله ويقدر لي ولكم من قضاياه ان اتبع الا ما يوحى الي : وعن

الحسن

الحسن وما ادري ما يصير اليه امري وامركم في الدنيا ومن الغالب منا والمغلوب ومن المعلي قل له لمنحابه وقد ضجروا من ادي المشركين حتي متي يكون هذا فقال ما ادري ما يفعل بي ولا بكم اترك بمكة ام اومر بالخروج الى الارض قد رفعت لي ورايتها يعني في منامه ذات نخيل وشجر وعن ابن عباس ما يفعل بي ولا بكم في الاخرة وقال هي منسوخة لقوله ليغفر لك الله ما تقدم من ذنبك وما تاخر

Importune postulabant ab eo (Socii ejus) *versiculos Alcorani pro eo* (quod illi proposuerant) , *& petebant ab eo, quid ipsi de occultis rebus revelaretur. Dixit autem ei* (Deus) : *Responde illis: Non sum novus inter legatos* (i. non habeo aliquod privilegium præ illis) *ita ut afferre possim vobis responsum a Deo de omni re quam postulatis, & annunciare vobis omnia quæ petitis, arcana. Nam Legati non annunciabant nisi ea, quæ revelasset illis Deus de signis suis: neque manifestabant nisi ea, quæ ipsis Deus manifestasset per revelationem. Et jam quidem Moyses sanctæ memoriæ respondit dicto Pharaonis, interrogantis eum de generationibus primis: Cognitio earum est apud Dominum meum* (Pergit Mahumetus) *& nescio, (quia non est mihi scientia de arcanis) quid facturus sit Deus in me, neque in vobis in tempus futurum de operibus suis, & quid decreverit mihi, & vobis de judiciis suis. Certe non sequor, nisi quod revelatur mihi. Explicat Albasan : Et nescio quo perventura sint res meæ, & res vestræ in hoc Mundo; & quis ex nobis vincendus sit, & quis victoriam consecuturus.* (supponit Mahumetum loqui cum infidelibus hostibus suis, sed non est ita). *Explicat Alcalebius. Dixerunt Mahumeto socii ejus : (jam enim tædebat eos molestiarum, quas ab infidelibus patiebantur) : Usquequo hæc patiemur? Quibus ille respondit: Nescio quid futurum sit de me, neque de vobis: an relinquendus sim in Mecca: an præcipiendus sit mihi exitus in terram, quæ demonstrata mihi fuit in somno, & habet palmas, & arbores. Exponit Ebn-Abbas; Non novi, quid futurum sit de me, neque de vobis in futuro sæculo: sed addit, hunc versiculum fuisse abrogatum* (quod ad futurum sæculum; quæ verba propterea necesse est fuisse in Alcorano) *per ea verba: Ut significat tibi Deus id quod præcessit ex peccato tuo, & quod subsequutum est.*

Ex dictis manifeste patet, ficta esse omnia illa vaticinia, quibus Mahumetus prædicit suis tot res futuras, quot supra vidimus, itaut omnia usque ad diem Resurrectionis eventura illa manifestaverit; cum ne ea quidem, quæ de se futura erant, ipsi nota essent. Et quidem in Alcorano sæpe fatetur, se arcanas res ignorare, & ne quidem scire, quo mortis genere esset e vivis tollendus; & etiam jam morti proximus factus est hanc suam ignorantiam, repetens Phatemæ filiæ suæ ea verba Alcorani. وما محمد الا رسول افان مات او قتل انقلبتم على اعقابكم

Et non est Mahumetus nisi legatus. An vero, si vero mortuus fuerit, sive occisus, avertemini retrorsum? ex quibus verbis constat, illum nescisse, utrum naturali morte, utrum vero aliena manu esset extinguendus.

CAPUT DECIMUM.

Confirmatur aliquot exemplis Ethnicorum assertum nostrum de falsitate miraculorum Mahumeti.

CErtum est, posse Dæmones multa admiranda operari, quæ omnes humanæ naturæ vires excedant, cujus rei, præter exempla, quæ affert ipse Alcoranus, nos hoc loco nonnulla alia ab Ethnicis Auctoribus relata proferemus, ut manifestius sit, nihil fecisse Mahumetum, quod verum miraculum necessario dicendum sit.

Æmilia Virgo Vestalis, super extinctum Deæ Vestæ foculum, carbasum, quam optimam habebat, imponens, subito ignem excitavit. Refert Valerius Max. lib. 1, c. 1. Dion. lib. 2.

Simulacrum Apollinis Carthagine, veste aurea a quibusdam nudatum fuerat; quorum sacrilegæ manus inter fragmenta ejus abscissæ repertæ sunt. Idem lib. 1. c. 2. Justin. lib. 24.

Mileto ab Alexandro capta, Ceres Milesia milites, qui Templum spoliaturi irruperant, flamma objecta, privavit oculis. Idem ibidem. Lactant. lib. 2. cap. 8.

Q. Sertorius per asperos Lusitaniæ colles cervam trahebat, ab ea se, quænam aut agenda, aut vitanda essent, prædicans admoneri. Ibidem c. 3. Plutarch. in ejus Vita.

Decius Accius Augur interrogatus a Lucio Tarquinio Rege, fierine posset quod ipse mente conceperat: respondit, fieri posse. Jubenteque Rege, novacula cotem discindi: Decius allatam cotem, administrato incredibili facto, novacula discidit. Idem c. 3. Tit. Liv. lib. 1.

Cajo Volunnio, & S. Sulpitio Consulibus, bos mugitu suo in sermonem humanum converso, novitate monstri audientium animos exterruit. Et bello Punico secundo constitit, Cneo Domitio bovem dixisse: Cave tibi Roma. Ibid. c. 6. Liv. lib. 3.

Cum Plebeiis ludis quidam pater familias per Circum Flaminium, priusquam Pompa duceretur, servum suum verberibus multatum sub furca ad supplicium egisset: Latino homini ex plebe Jupiter in quiete præcepit, ut Consulibus diceret, sibi præsultorem Ludis Circensibus proximis non placuisse: quæ res nisi, attenta ludorum instauratione, expiata esset, secuturum non mediocre Urbis periculum. Ille veritus, ne cum aliquo incommodo, religione summum implicaret Imperium, silentium egit; E vestigio filius ejus subita vi morbi correptus interiit. Ipse etiam per quietem ab eodem Deo interrogatus, an satis magnam pœnam neglecti imperii sui pependisset: in proposito perseverans, debilitate corporis solutus est. Ac tum demum ex consilio amicorum, lectica ad Tribunal Consulum, & inde ad Senatum perlatus, ordine totius casus sui exposito, magna cum omnium admiratione recuperata membrorum firmitate, pedibus domum redit. Idem ibidem. Liv. lib. 2.

C. Atterius Rufus Eques Romanus, dum Syracusis gladiatorium munus ederetur; inter quietem, Retiarii se manu confodi vidit, idque postero die in spe-

spectando confessoribus narravit. Incidit deinde, ut proximo ab equite loco Retiarius cum Mirmillone introduceretur; cujus cum faciem vidisset, idem dixit, ab illo se Retiario trucidari putasse; protinusque inde discedere voluit. Illi sermone suo metu ejus discusso, causam exitii misero attulerunt. Retiarius enim in eum locum compulso Mirmillone, & abjecto, dum jacentem ferire conatur, transjectum gladio Atterium interemit. Idem Val. Max. lib. 1. c. 7. ubi plura alia somnia sequenti eventu comprobata refert. Videndus etiam Cicero in libris de Divinatione; ubi lib. 1. mirabile illud narrat de duobus Arcadibus familiaribus, qui una iter facientes, Megaram venerunt; quorum alter ad hospitem se contulit; alter in tabernam meritoriam divertit. Is, qui in hospitio erat, vidit in somniis comitem suum orantem, ut sibi cauponis insidiis circumvento subveniret: posse enim celeri ejus accursu se imminenti periculo subtrahi. Quo visu excitatus prosiluit, tabernamque, in qua is diversabatur, petere conatus est. Pestifero deinde fato ejus, humanissimum propositum, tamquam supervacuum, damnavit, & lectum, ac somnum repetiit. Tunc idem ei saucius oblatus obsecravit, ut qui vitæ suæ auxilium ferre neglexisset, neci saltem ultionem non negaret: corpus enim suum a caupone trucidatum tum maxime plaustro ferri ad portam stercore coopertum. Tam constantibus familiaris precibus compulsus, protinus ad portam cucurrit, & plaustrum, quod in quiete demonstratum erat, comprehendit; cauponemque ad capitale supplicium perduxit.

Cum apud lacum Regillum Aulus Posthumius Dictator, & Tusculanorum Dux Mamilius Octavius magnis viribus inter se concurrerent, ac neutra acies aliquandiu pedem referret: Castor, & Pollux Romanarum partium propugnatores visi, hostiles copias penitus fuderunt. Valer. Max. lib. 1. c. 8.

Bello Macedonico Publius Vatinius Reatinæ Præfecturæ vir, noctu Urbem petens existimavit, duos juvenes excellentis formæ albis equis residentes, obvios sibi factos, nunciare, die, qui præterierat, Persen Regem a Paulo captum. Quod cum Senatui indicasset, tamquam majestatis ejus & amplitudinis vano sermone contemptor, in carcerem conjectus: postquam Pauli literis, illo die Persen captum apparuit, & custodia liberatus, & insuper agro, & vacatione donatus est. Castorem vero, & Pollucem, etiam illo tempore pro Imperio Populi Romani excubuisse cognitum est, quo apud lacum Juturnæ, suum, equorumque sudorem abluisse visi sunt. Val. Max. lib. 1. c. 8. Liv. c. 41. & alii. Videntur Mahumetani hæc legisse.

Sunt & alia mirabilia, quæ iidem referunt Auctores. Cum per triennium Roma pestilentia vexata fuisset, inspecti sunt libri Sybillini a Sacerdotibus: ex quibus intellexerunt, pestilentiam non cessaturam, nisi Æsculapius accerseretur ab Epidauro. Missi a Senatu Legati, ab Epidauriis in Æsculapii Templum adducti sunt. Et ecce serpens, qui raro antea visebatur, sed semper cum magno Bono, & quem ut Æsculapium ipsum venerabantur; per Urbis celeberrimas partes mitibus oculis, & leni tractu labi cœpit: triduoque conspectus, sponte ad triremem Romanorum Legatorum perrexit, ibique in multiplicem orbem per summam quietem est convolutus. Cum e portu solvissent, ubi Antium pervenerunt, ibi anguis in ædem Æsculapii prolapsus est; iterumque sese, adveheendum in triremem retulit, atque in ripam Tyberis egressis Legatis, in Insulam, ubi Templum dicatum est, transnavit, adventuque suo pestilentiam depulit.

Captis a Furio Camillo Veiis, milites Simulacrum Junonis Monetæ, seu Reginæ, inde in Urbem transferre jussi sunt. Et per jocum ab uno eorum interrogata Dea, an Romam migrare vellet: velle se respondit.

Simulacrum quoque Fortunæ Muliebris, quod est in Latina Via ad quartum milliarium, non semel, sed bis locutum constitit, prius his verbis: Rite me Matronæ vidistis, riteque dedicastis.

Pugnantibus Romanis cum Veientibus, & Hetruscis, tantus terror Veientes, & Hetruscos, qui in cornu dextero erant Romanis multo superiores, subito invasit, ut omnes in fugam versi sint: & repente audita est vox Dei Sylvani e proxima Sylva Arsia: Uno plus Hetrusci cadent. Romanus exercitus victor abibit. Et ita evenit.

Iisdem Romanis pugnantibus contra Brutios, & Lucanos sub C. Fabricio Luscino Consule, cum res esset in ancipiti, non audentibus Romanis prælium ingredi, eximiæ magnitudinis juvenis cœpit eos hortari ad fortitudinem capessendam. Ubi vero eos tardiores vidit, arreptis scalis per medium hostium aciem ad contraria castra evasit; & admotis, vallum conscendit. Et cum Brutii, Lucanique castra defensuri occurrissent, idem impulsu armorum suorum prostratos, jugulandos, capiendosque Romanis tradidit. Viginti millia cæsa, & quinque millia cum Duce capta: & viginti ac tria militaria insignia direpta. Cum vero sequenti die vellet Consul juvenem illum debito honore munerare, nunquam inventus est: omnesque Martem fuisse credidere.

Cum C. Cassius Julii Cæsaris interfector in acie Philippensi pugnaret, vidit eumdem Cæsarem a se occisum humano habitu augustiorem, purpureo paludamento amictum, minaci vultu, & concitato equo in se impetum facientem. Quo aspectu perterritus tergum hostibus dedit, dicens: Quid enim amplius agam, si occidisse parum est?

Combusto Sacrario Saliorum, nihil in eo præter lituum Romuli integrum repertum est.

Servii Tulli Statua, cum ædes Fortunæ conflagrasset, inviolata permansit.

Idem Valer. Max. refert ex Platone ...... Pamphilum post dies decem, quam in acie ceciderat, & biduum, postquam inde sublatus fuerat, impositum rogo revixisse, ac mira quædam visa narrasse. Simonides cœnabat apud Scopam in Cranone Oppido Thessaliæ. Nunciatum est ei, duos juvenes ad januam venisse, magnopere rogantes, ut ad eos continuo prodiret. Sed egressus neminem reperit. Cæterum eo momento temporis triclinium, in quo Scopas epulabatur, collapsum, & ipsum, & omnes convivas oppressit. Valer. loco cit. Cicero lib. 1. de Orat.

Daphidas irrisurus Oraculum Apollinis Delphici, consuluit eum, an equum invenire posset, cum omnino nullum habuisset. Reddita est vox ex Oraculo: inventurum equum; sed ut eo deturbatus periret. Inde jocabundus rediens, incidit in Regem Attalum, quem sæpe absentem contumeliosis dictis lacessiverat: ejusque jussu, saxo, cui nomen erat equus, præcipitatus periit.

Eodem modo Philippus Rex Macedonum admonitus, ut a quadrigæ violentia salutem suam custodiret: toto Regno disjungi currus jussit; eumque locum, qui Bœotiis Quadriga vocatur, semper vitavit.

tavit. Verum occisus fuit a Pausania gladio, in cujus capulo cælata erat quadriga. Val. lib. 1. c. 8.

Tuscia Virgo Vestalis incesti criminis rea, in testimonium suæ innocentiæ arrepto cribro: Vesta, inquit, si Sacris tuis castas semper admovi manus, effice, ut hoc hauriam ex Tyberi aquam, & in ædem tuam perferam. Et hausit aquam cribro, atque in Templum detulit. Val. lib. 8. c. 1. Plin. lib. 28. c. 2.

Claudia Virgo Vestalis, cum in suspicionem stupri venisset, ad comprobandam pudicitiam suam, fertur cingulo duxisse navem, quam multa hominum millia trahere nequiverunt. Val. & Plutarc.

Cornelius Tacitus lib. 4. histor. c. 81. hæc habet. Ex plebe Alexandrina quidam oculorum tabe notus, genua ejus (idest Vespasiani) advolvitur, & remedium cæcitatis exposcens gemitu, monitu Serapidis Dei, quem dedita superstitionibus Gens ante alios colit; precabatur Principem, ut genas, & oculorum orbes dignaretur respergere oris excremento. Alius manu æger, eodem deo auctore, ut pede, ac vestigio Cæsaris calcaretur, orabat. Vespasianus primo irridere, & aspernari: postremo æstimari a Medicis jubet, an talis cæcitas, ac debilitas ope humana superabiles forent. Medici varie dixere. Huic non exesam vim luminis, & redituram, si pellerentur obstantia: illi elapsos in pravum artus, si salubris vis adhibeatur, posse integrari. Igitur Vespasianus cuncta fortunæ suæ patere ratus, nec quicquam ultra incredibile; læto ipse vultu, erecta, quæ adstabat, multitudine, jussa exequitur. Statim conversa ad usum manus, ac cæco reluxit dies. Utrumque, qui interfuere, nunc quoque memorant, & postquam nullum mendacio pretium. Idem refert Suetonius in Vespasiano c. 7. Cum hac tamen differentia, quod non quidem manus, sed cruris debile alteri fuerit. Ait enim: E plebe quidam luminibus orbatus; item alius debili crure, sedentem pro Tribunali pariter adierunt, &c.

Albigerius Carthaginiensis fuit adeo divinandi peritus, ut Dæmonibus assistentibus, responderet quidquid egisset quisque, aut omnino cogitasset: quod testatur D. Augustinus, qui illis ipsis vaticiniis se plerumque scribit interfuisse. Refert Textor in Officina.

C. Lepidus apud Plinium testis est, arbores locutas fuisse.

Neronis Principatu arbores sedem mutavere.

M. Lepido, & Q. Catulo Consulibus locutus est Gallus gallinaceus.

Anno, quo Nero excidit Imperio, oleæ, & prata in contrarias sedes transierunt.

Paulo antequam Augustus Imperator factus est, bos in suburbano Romæ ad arantem locutus est: frustra se urgeri: non enim frumenta, sed homines brevi defuturos. Hæc omnia Textor in Officina.

Paulo antequam Julius Cæsar occideretur, casu reperta est in antiquo sepulcro, in quo conditus erat Capys, tabula ænea conscripta literis, verbisque Græcis hac sententia: *Quandocumque ossa Capys detecta essent, fore ut Julo prognatus manu consanguineorum necaretur, magnisque mox Italiæ cladibus vindicaretur.* Quidam etiam equorum greges, quos ipse Cæsar in trajiciendo Rubicone flumine consecrarat, inventi sunt pertinacissime pabulo abstinere, ubertimque flere. Præterea Spurina Haruspex monuit eumdem, ut caveret periculum, quod non ultra Martias Idus proferretur. Nocte vero ante diem cædis, Calphurnia ejus uxor imaginata est Maritum in gremio suo confodi: ac subito cubiculi fores sponte patuerunt. Hæc omnia scribit Suetonius Tranquillus in ejus Vita: qui etiam addit in fine hæc verba dignissima notatu: (Percussorum autem fere neque triennio quisquam amplius supervixit, neque sua morte defunctus est. Damnati, alius alio casu periit: pars naufragio, pars prælio, nonnulli semet eodem illo pugione, quo Cæsarem violaverant, interemerunt.) Acrior vindicta sumpta de cæde Cæsaris, quam de injuriis Mahumeti.

Apollonius Thianæus, qui vixit sub Domitiano Imperatore, & Pythagoricam Sectam professus est, tot, ac tam magna malis artibus prodigia patravit, ut per totum pene Orbem nominis ejus fama percrebuerit, & ab Alexandro, & Antonino Caracalla Imperatoribus tamquam Deus habitus sit. Quin etiam Herocles Philosophus, unus ex Areopagitis, ut refert Eusebius, illum Christo parem ostendere conatus est, nec minora, quam illum miracula fecisse. Romam a Domitiano tamquam reus accersitus, coma, barbaque ad ludibrium spoliatus est, Deinde carceri inclusus, omnium fallens oculos evasit, Ephesumque reversus est. Puellam extinctam, feretroque impositam suscitavit, auctore Philostrato ejus Discipulo, qui Magistri sui res descripsit, ac vulgavit; quamvis illam vere mortuam fuisse affirmare non audeat. Anastasius Nicænus lib. quæst. 23. hæc de eo scribit: (Apollonii autem in hodiernum usque diem in nonnullis locis Sacra peraguntur: alia quidem ad avertendas bestias quadrupedes, & volucres, quæ possunt homines lædere: alia autem ad sistendos fluxus fluminum, quæ cursu feruntur inordinato: alia autem ad avertenda illa, quæ sunt ad perniciem & interitum hominum comparata. Non solum autem in vita ejus hæc per ipsum fecerunt Dæmones; sed etiam post ejus mortem ad ejus monumentum manentes, quædam fecerunt signa in ejus nomine ad eos decipiendos, quos Dæmon facile seducit, & pellicit ad res hujusmodi.) Hæc Anastasius. Subdit Bacchonius: (Verum de Statua ejus operatione Dæmonum responsa dante, hæc scripta habentur apud Justinum lib. quæst. 24. Dæmonis ipsius in illius statua insidentis, & homines Oraculis edendis in errorem, ut Apollonium sicuti Deum honorarent, & colerent, inducentis, os Dominus obturavit, responsis ejus abolitis.)

Refert etiam Philostratus, Dæmoniacum quemdam hominem fuisse ab Apollonio Magistro suo liberatum. Id quod ideo addere volui, ut constaret, nullum esse Mahumeti miraculum, cui vel simile, vel etiam majus, in iis, quæ Dæmones, vel per se, vel per malos homines operari consueverunt, non reperiretur. Neque vero de his (saltem omnibus) quæ hactenus relata sunt, dubitari potest, sicut de Mahumeti miraculis, cum a diversis diversarum gentium Auctoribus, quorum alii nihil de aliis sciebant, narrentur; neque de una, vel de altera persona tantum ejusdem loci, sed de innumeris prope diversorum locorum hominibus referantur. Mahumeti autem miracula omnia ab uno fonte eoque lutulento profluxerunt.

Verum objicere poterunt Mahumetani, hæc exempla ostendere, etiam miracula, quæ a Christianis pro veritate religionis suæ asserenda afferuntur, potuisse opera Dæmonum patrari.

Sed respondemus, nullam esse hujusmodi obje-

ctio-

ctionem. Nam si loquamur de miraculis Christi, & Apostolorum, aliorumque ante Mahumetum Sanctorum, de quorum nonnullis etiam in Alcorano fit honorifica mentio: conveniunt etiam Mahumetani vera fuisse miracula. Si vero sermo sit de iis, quæ post Mahumetum facta sunt, impossibile est, ea Dæmonum opera patrata fuisse; primo, quia cum fere innumeri mortui resuscitati, cæci illuminati, aliique naturaliter incurabilibus morbis laborantes sanati per omnes fere Christiani orbis regiones a diversis Auctoribus, etiam testibus de visu, referantur: & horum miraculorum veritas a Sacris Præsulibus diligentissime discussa sit, ne quid in illis falsitatis aut mendacii insereretur: impossibile est, Dæmones in his partem ullam habuisse. Deinde, cum omnia hæc per Divini nominis invocationem, & per pias preces, ac jejunia, & per rerum Sacrarum contactum, Sanctorumque invocationem, præter omnem superstitionis, vel Dæmoniacæ operæ suspicionem, facta fuerint, nulla est ratio asserendi, vel credendi, ea ex Dæmonum arte, vel fraude provenisse. Non negamus tamen, aliqua ex his ex falso vulgi rumore, vel ex prava imaginatione, atque indiscreta pietate aliquando promanasse: sed hæc statim, vel brevi deprehensa sunt.

Objiciunt Mahumetani, etiam Mahumetum in miraculis suis patrandis, Divini nominis invocatione, & precibus apud Deum usum fuisse.

Respondemus primo, non esse nobis certum, Mahumetum Divini nominis invocatione miracula ulla fecisse. Quantumvis enim id Mahumetani affirment, non tamen tenemur hoc illis credere, imo multas rationes non credendi habemus, quarum præcipua est, quia in pluribus aliis eos mendaces invenimus. Secundo fieri quidem potuit, ut Dei Nomen invocaret, & aliquas preces ad eum dirigeret: sed alia etiam verba superstitiosa admisceret. Ita Malefici quoque, & Sagæ rebus, & verbis Sacris, ipsoque Dei nomine abutuntur, verbis, & rebus profanis admiscendo, ad aliquid mirabile perpetrandum; de qua re experientia non sinit nos dubitare. Porro neque pauca, neque levia fundamenta habemus hoc de Mahumeto judicandi. Primo, quia ut erat in idololatria, ac superstitione natus, & enutritus, & in ea usque ad annum quadragesimum adoleverat: plura etiam ex avita superstitione retinebat.

Quamobrem Philippus Guadagnolus supra laudatus, in Apologia sua sect. 5. c. 10. auctoritate Sonnæ, & Alcorani evidenter probat, Mahumetum, etiam postquam se Prophetam venditaverat, multa idololatrica exercuisse, & asseclis suis præcepisse. In libro enim Sonnæ mandat suis, ut proni venerentur, & osculentur lapidem quemdam in Delubro Meccano, quem ex libro Hagar constat antea fuisse ab Ethnicis eodem ritu osculatum, & veneratum. Præterea in Alcorano Sura 2. *de Vacca*, præcipit suis, ut orantes faciem convertant ad Fanum Meccæ, in quo Idola multa colebantur. Conveniunt etiam plerique Moslemi, Mahumetum multa alia suis præcepisse, quæ Arabum Ethnicorum propria erant, ut Festum diem, quem hodie *Babiram* vocant: peregrinationem ad Meccam; immolationem arietis: abstinentiam a venatione, & ab occisione pediculorum, & pulicum per quatuor menses sacros in locis Meccæ: observantiam diei Veneris, quem illi in honorem ejusdem Deæ celebrabant: & alia hujusmodi. Denique certum est apud omnes, illum jam habitum ut Prophetam, tria Meccanorum Idola, Allatam, Alozam, & Manatam magnificis verbis extulisse. Cum enim recitaret Corasinis Suram 53. quæ inscribitur: والنجم: *Per Stellam*, postquam legisset illa verba, أفرأيتم اللات والعزى ومناة الثالثة الأخرى. *Quid vobis videtur de Allata, Aloza, & Manata, quæ est alia tertia?* statim subdidit; تلك الغرانيق العلاون شفاعتهن لترتجى: *Hæ sunt puellæ pulchræ, excelsæ, quarum intercessio certe speranda est*. Quo audito Corasini valdè lætati sunt. Refert hoc Gelaleddinus, & alii Expositores communiter. Sed excusant Mahumetum, quia id evenit; ألقى الشيطان على لسانه من غير علمه به: *quia Satanas injecit hæc in linguam ejus, absque eo quod sciret ipse quid diceret*. Plura etiam dicere parabat: sed statim accurrens Gabriel admonuit eum de errore; & Deus abrogavit ea verba ex Alcorano. Cum autem propterea magna tristitia angeretur Mahumetus, introducitur Deus ita illum consolari, Sur. 22. v. 50. ولا نبي إلا إذا تمنى ألقى الشيطان في أمنيته فينسخ الله ما يلقي الشيطان ثم يحكم الله آياته والله عليم حكيم: ليجعل ما يلقي الشيطان فتنة للذين في قلوبهم مرض: *Nullus fuit Propheta, quin dum recitaret* (Divinas revelationes) *Diabolus non immitteret* (aliquid falsi) *in lectionem ejus. Sed Deus abrogabit id, quod immiserit Diabolus: & deinde stabiliet Deus verba sua: Deus enim est sciens, sapiens*. (Permittet autem hoc), *ut ponat id, quod immiserit Diabolus, in tentationem eorum, in quorum cordibus est morbus*. Frivola prorsus excusatio: sed impudentissimum mendacium, quo asseritur, nullum Prophetam immunem fuisse a deceptione Satanæ in suis vaticiniis, seu revelationibus proferendis ac recitandis.

Cæterum Mahumetum superstitionibus addictum fuisse, præsertim sacra profanis admiscendo, satis patet ex Alcorano ipso, in quo multis Suris præscribit Characteres quosdam solitarios, ac prorsus magicos, qui quid significent, Mahumetani ipsi Sapientiores prorsus ignorant: & Gelaleddinus semper ingenue fatetur circa hos ignorantiam suam, scribens: الله أعلم بمراده بذلك: *Deus solus novit, quid hi characteres significent*. Præterea sæpe inducit in Alcorano Deum jurantem per res vanas, & ridiculas. Sura enim 68. jurat Deus: والقلم وما يسطرون: *per calamum, & per id, quod scribunt*. Sura 75. بيوم القيمة والنفس اللوامة: *Per diem Resurrectionis, & per animam, quæ se reprehendit*. Sura 85. والسماء ذات البروج واليوم الموعود وشاهد ومشهود

والشهود : *Per Cœlum habens signa Zodiaci, & per diem promissum, & per testificantem, & testificatum.* Sura 86. والسماء والطارق : *Per Cœlum, & Luciferum.* Sura 89. والفجر وليال عشر والشفع والوتر والليل اذا يسر : *Per Auroram, & decem noctes: Per conjunctionem, & separationem, & per noctem cum accedit, & recedit.* Sura 90. لا اقسم بهذا البلد ووالد وما ولد : *Per hanc regionem* (nempe Meccam) *& per generantem, & generatum.* Sura 91. والشمس وضحيها والقمر والنهار والليل والسماء والارض ونفس : *Per Solem, & splendorem ejus: per Lunam, & diem: per noctem, & Cœlum: per terram, & animam.* Sura 95. والتين والزيتون وطور سينين وهذا البلد الامين : *Per ficum, & olivam, & Montem Synai: & hanc regionem securam.* Sura 100. والعاديات ضبحا فالموريات قدحا : *Per equos quadrupedantes, pulverem, & scintillas pedibus excitantes.* Sura 103. والعصر : *Per tempus pomeridianum.* Tædet tot juramenta inania, quæ Deo impie tribuit, enumerare. Quis vero superstitionem in illis non agnoscat: & Mahumetum more Magorum, & Præstigiatorum, sacra cum profanis permiscere non videat?

Præterea est in Alcorano Sura 113. quæ inscribitur الفلق *Diluculum*: in qua fingit Mahumetus, ad hoc, ut liberari posset ab undecim nodis, quibus a mulierculis Judæis arte magica fuerat alligatus, præcipi sibi a Deo hanc precatiunculam قل اعوذ برب الفلق من شر ما خلق ومن شر غاسق اذا وقب ومن شر النفاثات في العقد ومن شر حاسد اذا حسد : *Dic; Confugio ad auxilium Domini Auroræ: a malo, quod creavit: & a malo Hyadum occidentium* (alii explicant *a malo Lunæ latentis*: alii *a malo noctis tenebricosæ*: alii aliter) *& a malo mulierum insufflantium in nodos: & a malo invidi, quando invidet.* Nonne omnia fere hæc verba foetent superstitionem? & tamen audet Auctorem illius facere Deum.

Refert etiam Albocharius par. 30. Tradit. Alcoranic. hanc historiolam; حدثنا عبد العزيز بن عبد الله قال حدثني مالك عن سعيد بن ابي سعيد المقبري عن ابي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال اذا جاء احدكم فراشه فلينفضه بصنفة ثوبه ثلاث مرات وليقل باسمك ربي وضعت جنبي وبك ارفعه ان امسكت نفسي فاغفر لها وان ارسلتها فاحفظها بما تحفظ به عبادك الصالحين : *Narravit nobis Abdalaziz filius Abdallah, dicens: Narravit mihi Malec, se audivisse Said filium Abusaid Mecaberini dicentem, se audivisse ab Abuhoraira, qui audierat Mahumetum dicentem: Cum venerit aliquis vestrum ad cubile suum causa quiescendi in illo, excutiat illud tribus vicibus extremitate pallii sui, dicens: In nomine tuo, Domine mi, depono latus meum, & per te elevabo illud. Si acceperis animam meam, parce illi, & si dimiseris eam, custodi illam, sicut custodire soles servos tuos probos.* Vides hic pietatem superstitioni, & verba bona actioni vanæ, & ridiculæ adjuncta. Hoc idem in aliquibus ex superius relatis miraculis manifeste apparet: veluti cum præcepit ei, qui in Alcorani lectione a Satana infestabatur, ut exspueret tribus vicibus a parte sinistra. Ipsa etiam qualitas miraculorum superstitionem ut plurimum præsefert. Similia quippe sunt iis, quæ per artem magicam fieri consueverunt: cujusmodi sunt, arborum deambulatio, voces lapidum, loquela brutorum, &c. quæ ut vidimus, nullum alium habebant scopum, nisi ostentationem, jactantiam, & vanitatem.

Postremo verissime affirmare possumus, Deum illum, quem Mahumetus invocabat, non fuisse Verum Deum, sed figmentum quoddam, & quasi Idolum, quod ipse sibi componebat: neque eo modo, ut de Deo Vero sentiebat. Ita de Antichristo illo habet Daniel Propheta cap. 11. *Et Deum Patrum suorum non reputabit: & erit in concupiscentiis fœminarum, nec quemquam deorum curabit, quia adversum universa consurget. Deum autem Maozim in loco suo venerabitur, & Deum, quem ignoraverunt Patres ejus, colet auro, & argento, & lapide pretioso, rebusque pretiosis. Et faciet [illegible] muniat Maozim cum deo alieno, quem cognovit.* Agnosce, Lector, in Mahumeto Antichristi imaginem; hic enim quamvis nullum deorum curavit, imo πολυθεΐαν, i. plurium Deorum cultum, semper damnaverit, non tamen Deum patrum suorum, nempe Deum Verum, reputavit, seu, ut habetur in fonte Hebraico יָבִין *intellexit*, idest bene, neque cognovit: sed Deum quemdam fictitium in loco suo, idest in Mecca veneratus est. Neque ab re est, quod Deus ille Antichristi vocetur מָעֻזִּים *Maozim*, idest, *Fortitudines*, vel *Fortis*: nam Mahumetus etiam in Alcorano sæpissime eodem nomine vocat deum suum, العزيز *Alaziz*, idest *Fortem*: & præterea, ut superius vidimus, magnifice extulit deum, seu Idolum quoddam Meccanorum, nomine العزى *Alozza*, ejusdem significationis, nempe *Fortem*. Eumdem porro Deum, quem coluit Mahumetus, colunt hodie omnes Mahumetani: nempe deum præditum membris corporeis, veris, & realibus, licet ab humanis dissimilibus;

bus: qui non sit ubiquè; sed uno tantum, certoque loco detineatur, & concludatur: qui non intellectu, sed corporeis oculis videatur: qui cogat homines ad peccandum, qui unam tantum personam habeat. Hic porro numquam dici poterit Verus Deus, sed phantasma quoddam, vel Idolum a Mahumeto confictum, etiamsi de illo magnifica, & admiranda prædicet in suo Alcorano. Talem D. Augustinus lib. 4. Conf. cap. 7. sibi formaverat Deum, antequam veritatem Christianæ Fidei agnosceret: dum loquens cum ipso Deo scribit; *Non erat mihi aliquid solidum & firmum, cum de te cogitabam: non enim tu eras, sed vanum phantasma; & error meus erat Deus meus*. Quare non mirum si in hujus Mahumetici Dei nomine apparens aliquod miraculum Dæmon operaretur. Sed re vera nullum operatus est.

CAPUT UNDECIMUM.

De miraculo Alcorani.

MAhumeti miraculorum maximum esse Alcoranum, communis est Doctorum Moslemorum sententia. Imo cætera ejus miracula præ hoc parvi, vel nihili faciunt. Omnes Alcorani periodos vocant آيات, *signa*, vel *miracula*; quasi tot miracula contineat, quot periodos: quamvis, ut superius vidimus, multo plura miracula, quam periodos in Alcorano contineri quidam affirment.

Primo quidem Mahumetus ipse Sura 29. العنكبوت *Aranea* v. 50. postulantibus Meccanis aliquod miraculum, jubetur a Deo respondere, vel potius ipse Deus respondet: اولم يكفهم انا انزلنا عليك الكتاب يتلي عليهم: *An nondum satis fuit illis, quod demiserimus ad te Librum, qui legitur illis?* nempe Alcoranum. Ubi Gelaleddinus ita scribit; فهو اية مستمرة لا انقضاء لها بخلاف ما ذكر من الايات كناقة صالح وعصا موسي ومائدة عيسي: *Ipse enim Alcoranus est miraculum stabile, ac permanens, quod non habet finem, ex opposito aliorum miraculorum, quæ referuntur, cujusmodi est Camela Salehi, Virga Mosis, & Mensa Jesu*. Et Sura 59. الحشر: *Congregatio*, v. 21. ita fingitur loqui Deus: لو انزلنا هذا القران علي جبل لرايته خاشعا متصدعا من خشية الله: *Si demisissemus hunc Alcoranum super aliquem montem, certe vidisses eum sese humilliantem, & scindentem ex timore Dei*. Algazelus autem ita de eo magnifice loquitur: هو المعجزة الكبري الباقية بين الخلق وليست لنبي معجزة باقية سواه اذ تحدي بها رسول الله بلغاء العرب وفصحاءها وجزيرة العرب يومئذ مملوة بالاف منهم والفصاحة صنعتهم وبها منافستهم ومباهاتهم وكان ينادي بين ظهورهم ان ياتوا بمثله او بعشر سور من مثله او بسورة من مثله ان شكوا فيه وقال تعالى لئن اجتمعت الانس والجن علي ان ياتوا بمثل هذا القران لا ياتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرا: *Ipse Alcoranus est miraculum maximum perseverans inter creaturas. Nullus autem Propheta fecit miraculum perseverans, præter Mahumetum, cum provocaverit per Alcoranum disertissimos, & eloquentissimos Arabum, quibus eo tempore erat plena Arabia: & eloquentia erat ars, & professio eorum; & in ea erat æmulatio, & concertatio eorum ad gloriam assequendam. Ipse vero invitabat præstantissimos eorum, ut facerent Alcoranum talem, qualis erat suus: aut decem Suras, vel saltem unicam Suram similem Suris illius, si dubitarent de eo. Et dixit Altissimus: Si congregarentur homines, & dæmones, ut facerent Alcoranum huic similem, nullo modo efficere possent, quantumvis sese invicem adjuvarent*. Auget miraculum idem Algazelus, quod وهو اتاه الله جميع ذلك رجل امي لم يمارس التعلم ولم يطالع الكتب ولم يسافر قط في طلب علم ولم يزل بين اظهر الجهال من الاعراب يتيما ضعيفا مستضعفا: *Deus concessit illi hoc totum, cum esset homo idiota, qui sese nunquam scientiis exercuerat, nec studuerat libris, nec itinera susceperat ad scientias exquirendas; sed semper versatus fuerat inter ignarissimos Arabum agrestium orphanus, imbecillis, ac neglectus*.

Ahmed filius Abdolhalim, pag. mihi 320. & Auctor libri *De Signis Directionis* in Vita Mahumeti, longissimam texunt dissertationem ad confirmandum hoc tam grande, ac novum Alcorani miraculum.

Possem unico verbo omnibus Moslemorum Doctorum in hac re argumentis satisfacere, respondendo id, quod responsum fuit cuidam Thrasoni, qui se Rhodi saltum saltasse jactabat, quem nullus alius ejus loci æquare potuisset: seque ejus rei testes ibidem habere sancte jurabat: nimirum: *Ἰδοὺ Ῥόδος, ἰδοὺ καὶ πήδημα*: *En Rhodus, en & saltus*. Habemus præ manibus plurimos Alcorani codices Arabice ab ipsis Arabibus, aliisque Mahumetanis scriptos; nihil in illis mutavere, vel corrupere Christiani; optime inter se conveniunt: nullumque inter eos discrimen, nisi levis momenti. Ego sane a capite ad calcem totum legi, ac multoties relegi: atque, ut melius intelligerem, adhibui præcipuorum Doctorum Moslemorum glossas, & commentaria; & neque in unica Sura, neque in decem, neque in omnibus miraculum ullum, vel umbram miraculi potui reperire: imo plures ineptias, nugas, fabulas, errores, mendacia in-

veni. Possum itaque dicere: *En Alcoranus*, non autem: *en & miraculum*. Verum ut ad singula Moslemorum argumenta respondeam, hic eadem breviter recensebo.

Primum igitur argumentum, quo Moslemi Alcorani miraculum se probare existimant, & plura simul argumenta complectitur, est hujusmodi. Mahumetus sæpius ad scribendum, vel proferendum Alcoranum similem suo; vel decem, aut etiam Suram unicam illius imitandam Meccanos provocavit. Ut hoc facerent, necessitas eos cogebat: agebatur enim de Religione, Regno, bonis, vita, & salute ipsorum. Porro Meccani erant eloquentiæ, & præsertim poeticæ maxime addicti, propriæque gloriæ, & existimationis studiosi. Patet igitur, eos vel non potuisse facere aliquid simile: vel ne facerent, divinitus impeditos fuisse. Utrumque vero est magnum miraculum. Quod autem non fecerint, patet: quia si fecissent, opus eorum ad manus nostras devenisset: quemadmodum multa opera levioris momenti ab aliis conscripta devenere.

Respondeo primo; miraculum nullum censendum esse, quod in aliqua Urbe, vel gente quispiam opus tale conscribat, ut nemo in ea reperiatur, qui aliquid æquale, vel simile efficere possit; nisi forte illud idem imitando, vel res easdem aut similes, eodem, vel alio idiomate, iisdemque verbis, modisque dicendi, cum modica mutatione tractando. Quo pacto stultissime affirmaretur, non posse aliquid Alcorano simile fieri. Quis enim vel Aristotelem, vel Homerum, vel Demosthenem, vel Tullium; sive argumenti dignitate, sive styli, fecunditatisque ubertate, & venustate adæquavit, nisi forte eadem, aut similia scribendo illis, quæ ipsi scripserunt, vel iisdem vocibus utendo, quibus ipsi usi sunt? Videtur natura ingenia quædam singularia instar Phœnicis efformasse, atque ad opera quædam componenda destinasse, quæ alii, quantumvis doctissimi, frustra conentur æmulari. Hoc vero non in re literaria tantum, sed in Sculptura, & in Pictura, & in aliis facultatibus sæpe contingit. Quamobrem de Pindaro Poeta Græco scripsit noster Latinus (Horatius Carm. lib. 4. Ode 2.)

Pindarum quisquis studet æmulari,
Iule ceratis ope Dædalea
Nititur pennis, vitreo daturus
Nomina Ponto.

Respondeo secundo, non constare omnino, utrum Meccani aliquid Alcorano simile, vel æquale, vel etiam melius scripserint. Nec valet argumentum: Si scripsissent, ad manus nostras opus devenisset, sicut opera levioris momenti devenere. Quot enim doctissimorum Virorum Opera perierunt, cum tamen multa ignobiliorum supersint? Proferant Mahumetani aliquem ex tot illis libris, quos a Deo Adam, Noe, Seth, Enoch, Abraham accepisse pronunciant. Certe istos omnes periisse fateantur, necesse est. Salomonis, & aliorum Prophetarum plures libri, quos ab iisdem scriptos fuisse paginæ sacræ testantur, nusquam hodie reperiuntur. Ne quid dicam de vulgatissimis olim aliorum Auctorum operibus, quæ penitus interiere. Cicero, & Hortensius disertissimi erant in Romana Republica Oratores. Prioris pleraque supersunt: nonnulla tamen desiderantur. Secundi nihil, vel aliquod tantum fragmentum invenitur. Titi Livii celeberrimi Historiographi nonnullæ Romanarum historiarum Decades adhuc existunt: alias tempus intercepit. Quare non mirum, si Alcoranus a Mahumeto relictus hodie supersit: Meccanorum vero, si quem scripserunt, interierit: præsertim quia cum Mahumetani prævaluissent, & Meccanos oppressissent, probabile est, etiam Alcoranum a Meccanis scriptum ab illis, utpote Alcorano suo perniciosum, interceptum, abolitumque fuisse.

Respondeo tertio, falsum esse, Meccanos adeo eloquentes, doctos, & eruditos fuisse, quemadmodum Auctores isti confingunt. Imo Alcoranus ipse non semel vocat eos antonomastice: الاميين *Idiotas*: idest legendi scribendique ignaros. Ita enim habemus Sura 62. الجمعة *Conventus* v. 2.

هو الذي بعث في الاميين رسولا منهم يتلو عليهم

اياته: *Ipse est, qui suscitavit inter Idiotas Legatum ex ipsis, qui legeret eis signa sua*. Et Sura 3. آل عمران *Familiam Amran*. v. 73. Judæi, & Christiani vocant Meccanos per Antonomasiam *Idiotas*, dicentes: ليس علينا في الاميين سبيل: *Non est nobis imposita lex pro idiotis*. Et notandum est non solos Meccanos, sed omnes Arabes per hæc Alcorani verba, designari. Ita Gelal. Sura 62. vers. 2. الاميين العرب والامي من لا يكتب ولا يقرأ كتابا: *Idiotæ sunt Arabes; & Idiota est qui nescit scribere, neque scripturam legere*. Testis est Auctor quidam celeberrimus apud Mahumetanos, nomine احمد بن محمد بن خلكان *Ahmed filius Mohammed filii Chalcani*, cum jam vulgari cœpisset Alcoranus, non repertum fuisse in universa regione Jemanitide, sive Arabiæ Felicis, qui Arabice legendi, vel scribendi peritus esset. Refert hoc Eduardus Pocockius, nam ego Auctorem ipsum in fonte non vidi. Princeps inter Alcorani Expositores Zamchascerius, in eadem Sura 62. ita scribit: الامي منسوب

الى امة العرب لانهم كانوا لا يكتبون ولا يقرؤون من

بين الامم: *Idiota refertur ad Arabes, quia ipsi nec scribere, nec legere norant inter gentes*. Sciahrestanius idem testatur الفرقتان المتقابلتان قبل

المبعث هم اهل الكتاب والاميون والامي من لا

يعرف الكتابة فكانت اليهود والنصارى بالمدينة

والاميون بمكة: *Duæ Sectæ, seu Gentes inter se oppositæ erant, antequam mitteretur Mahumetus: Scripturales, & Idiotæ (Idiota autem est, qui scripturam ignorat): Erant porro Judæi & Christiani in Medina: Idiotæ autem in Mecca*: Adstipulatur Naser filius Abul-Mocarem, Auctor libri المغرب his verbis: الامي في اللغة منسوب الى امة العرب وهي لم

تكن

تكتب تكتب ولا تقرا فلستعير لكل من لا يعرف الكتابة ولا القراة : *Idiota ex vi idiomatis refertur ad gentem Arabum: quæ legere, & scribere nesciebat. Translata autem fuit hæc vox ad omnes qui legendi, ac scribendi sunt ignari*. Afferunt quidam, Arabes cum hac tota sua crassitie, & inscitia literarum, fuisse tamen deditos poesi; nimirum efferendis sensibus suis per sententias rhythmicas, sine ulla tamen certa lege syllabarum: quemadmodum rustici nostri, ac pastores in agris, vel cæci in triviis non raro consueverunt. Hinc Auctor Ebno-Phares relatus a Gelaleddino Sajutiensi, scribit: لم يكن للاوايل العرب الشعر لا الابيات يقولها الرجل في حاجة : *Non erat Arabibus primis alia poesis, quam versus, quos quisque proferebat, cum sibi opus esset*. Hujus farinæ est etiam Alcoranus, ut quilibet videre potest.

Respondeo quarto: quamvis daremus, Meccanos eloquentissimos, eruditissimos, ac doctissimos fuisse: cum tamen essent homines prudentes, & graves, & Mahumetum fatuum, ac nebulonem existimarent: Alcoranum vero, scripturam vel ineptam, & stultam; vel magicam, ac superstitiosam crederent (quæ omnia ex ipsis Alcorani verbis manifeste patent) homini phanatico, ac sycophantæ, ejusque libro respondere dedignati sunt: & armis, ac fustibus, non calamo, & scriptura Mahumetum, ejusque congerrones, tamquam pestem, ex urbe sua ejecerunt, ut constat ex ipsis Moslemorum historiis. Cum vero Mahumetus extorris in Medinam confugisset, gentem illam lenociniis, ac fallaciis traxit in partes suas: itaque Medinensium viribus soboratus, Meccanos devicit, & oppressit. Tum vero nihil illis proderat Alcorano respondere: sed neque ausi fuissent id facere, quamvis ille requisisset.

Respondeo quinto: multos Arabes post Mahumeti excessum, opera plura Alcorano eloquentiora, & meliora conscripsisse. Hoc tamen Mahumetani negabunt, ne videantur Prophetæ suo mendacis notam inurere. Verum non Mahumetani proprio affectu excæcati, sed viri docti, judiciique purgati, debeat hoc dijudicare. Colitur a Moslemis, tamquam Divus, شيخ عمر ابن فارث *Doctor Omar filius Phareth*, homo Ægyptius: qui cum esset omnis literaturæ expers, non secus ac Mahumetus, a malo dæmone arreptus, sæpe sæpius repente in terram corruebat, diversissima de diversissimis cum clamore enuncians; & majori elegantia, meliorique ordine, quam Mahumetus, sententias suas proferebat. Habuit eorum, quæ effutiebat, sedulos Amanuenses, qui ex his, quæ sexaginta annorum spatio protulerat, librum composuere Alcorano majorem, & elegantiorem, quem inscripserunt, ديوان شيخ عمر بن فارث, *Divan*, (seu Dialogum) *Doctoris Omar filii Phareth*. Refert hoc Eruditissimus Vir Petrus Bedic Nobilis Persarmenus in suo Opere, quod inscripsit Persice: جهل ستون *Cehil Sutun*: idest: *Quadraginta Columnarum*, art. 9.

Alterum argumentum, pro asserendo Alcorani miraculo, est, quod cum Meccani essent tam docti, & eloquentes, Mahumetus vero homo idiota, & semper inter rusticos versatus; opus tamen tam rarum, atque admirabile ediderit, cui nihil Meccani simile, ne dum æquale facere potuerint.

Sed facile respondetur: Primo negando hoc opus tam rarum & admirabile esse, ut Moslemi jactant. Deinde, multos idiotas, ac legendi, scribendique prorsus ignaros, eo judicio, ingenio, prudentiaque naturaliter pollere, ut ore tenus, ex eo quod ab aliis audierunt, vel per se ipsos meditati sunt, sciant alicujus Scriptoris adjumento, conceptus suos optime explicare: quod in quibusdam etiam cæcis evenisse compertum est. Porro Mahumetum, mortalium omnium prudentissimum, sapientissimum, ac perspicacissimum fuisse, ipse Ahmed, & Mahumetani, ut alias vidimus, plenis buccis crepant: qui in re sibi manifeste contradicunt. Alii tamen asserunt (licet id Moslemi inficientur) Alcoranum non a Mahumeto, sed a Sergio Monacho Nestoriano concinnatum fuisse: vel ab aliquibus Christianis, ac Judæis Mahumetum prave edoctum, ea, quæ in Alcorano continentur, alicui ex suis sparsim confuseque dictasse; quæ deinde ab Abubacro in unum volumen dissutum, ac sine ullo ordine congesta sunt. Et hoc videtur magis verum. Nec aberraret, ut opinor, qui assereret, Genium aliquem malum sese pro Gabriele venditantem, ea, quæ sunt in Alcorano, Mahumeto suggessisse. Certe stylus Alcorani simillimus est illi, quo utuntur dæmones, dum per energumenos, vel alio modo loquuntur. Verum de hoc magis ex professo proprio in loco tractabo. Videntur tamen mihi Arabes in eo, quod faciunt Mahumetum ita idiotam, etiam ex alio capite ab eo, quod modo dixi, sibi contradicere. Nam si Meccani erant eloquentissimi, & elegantiæ poeticæ studiosissimi; cum Mahumetus esset non solum Meccanus, sed Corasinus, & Hascemita, nimirum ex nobilissima Meccanorum familia, in qua consequenter magis quam in aliis florere par erat eloquentiam, ac sapientiam: non est probabile, illum adeo idiotam fuisse, saltem ex eo quod inter doctissimos versaretur. Licet enim patrem amiserit adhuc trimulus: attamen usque ad annum octavum mansit sub tutela & cura avi sui Abdalmotallebi: quo mortuo, suscepit eum in tutelam patruus ejus Abutalebus, qui quandiu vixit, ut scribit Auctor libri *De Signis Directionis*, honoravit, defendit, & adjuvit eum. Vixit autem Abutalebus usque ad quadragesimum sextum annum vitæ Mahumeti. Hic autem anno vigesimo quinto ætatis suæ accepit in uxorem Chadigen viduam primariæ nobilitatis, atque opulentissimam. Quare cum esset tantæ fœminæ maritus, quam Scriptores Moslemi vocant سيدة العرب *Dominam Arabum*, & quæ habebat amplissima prædia, & lucrosissima negotia per Syriam: ridiculum est credere id, quod refert idem Auctor c. 3. Sect. 1. ex auctoritate Aly filii Abrahæ, filii Hascemi: nimirum Mahumetum post trigesimum septimum ætatis annum, quando ad munus Propheticum vocatus fuit, consuevisse commorari in pascendis gregibus patrui sui Abutalebi in locis desertis: vel, ut supra scripsit Ahmed, illum inter rusticos Arabes assidue versatum fuisse. Porro si Mahumetus asinus, vel stipes fuisset, nihilominus tanto tempore inter nobilissimos, eloquentissimos, ac sapientissimos Arabum versatus, aliquid certe eruditionis hausisset. Et quis credat, Chadigen, tantam fœminam, tantarumque facultatum Domi-

Dominam, habuisse primo procuratorem, postea maritum hominem tam stupidum, & ignarum? Verum hæc obiter, & per transennam tetigisse sufficiat. Veniamus jam ad alia, quæ pro Alcorani miraculo asserendo Moslemi producunt: pro quo,

Tertium erat argumentum, elegantia, quæ sita est in verbis selectis, pulchroque ordine, ac dispositione eorumdem verborum ad sententias formandas.

Verum hoc argumentum claudicat utroque pede. Primo enim falsum est, hujusmodi elegantiam in Alcorano reperiri. Deinde, etiam si eam concederemus, nihil tamen divini, aut miraculosi ex hac illi esset tribuendum. Imo hoc ipsum ostenderet, illum non esse a Deo. Spiritus enim Dei, qui in Prophetis locutus est, debet semper esse sibi constans, & uniformis. Porro neque in Pentateucho, neque in Euangelio fucum ullum inanis elegantiæ, aut ullum verborum lenocinium invenimus; sed solidas, verasque sententias, communibus verbis, simplicique stylo nobis proponi a Spiritu Sancto videmus. Neque negari potest, quin Demosthenis, Tullii, Platonis, Senecæ, multorumque aliorum Ethnicorum Scriptorum eloquentia, facundia, ornatusque dicendi major appareat, quam Pentateuchi, & Euangelii. Verum, ut scribit S. Paulus de se, Epist. 1. ad Cor. c. 1. *Misit me Christus evangelizare, non in sapientia verbi, ut non evacuetur Crux Christi.* Et c. 2. *Et ego cum venissem ad vos, fratres, veni non in sublimitate sermonis, aut sapientiæ.* Et paulo post: *Et sermo meus & prædicatio mea non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione virtutis.* S. Augustinus lib. 6. Confess. c. 5. loquens de Sacra Scriptura ait: *Verbis apertissimis, & humillimo genere loquendi se cunctis præbens, & exercens intentionem eorum, qui non sunt leves corde, ut exciperet omnes populari sinu.*

Sed non nisi falso, & Thrasonice, Mahumetus, & Mahumetani hanc tantam Alcorano elegantiam, & venustatem attribuunt. Quicumque Arabicæ linguæ sunt peritiores, rident, ac derident insanam hanc Alcoranicæ elegantiæ jactantiam. Mihi sane nihil in illo apparet, quod venustatem aliquam possint cordati homines existimare; nisi fluxus quidam in fine sententiæ desinentis in rhythmum, more carminum Etruscorum, seu versuum, quos Leoninos appellant, sine ulla tamen certa regula metri. In quo non solum a nostris Poetis, præsertim Etruscis, verum etiam ab ipsis Arabibus, qui metro deinde scripserunt, longe superatur. Libet hic exemplum apponere ex Sura, quæ cæteris videtur esse venustior, & elegantior, & est nonagesima in Alcorano, cui titulus سورة الشمس *Sura Solis*: continetque quindecim versus. Ponam primo verba ipsa Arabica; deinde eadem exprimam characteribus latinis, quantum fieri poterit. Postremo latinam interpretationem subjiciam.

سورة الشمس.

والشمس وضحيها
والقمر اذا تليها
والنهار اذا جليها
والليل اذا يغشيها
والسماء وما بنيها
والارض وما طحيها
ونفس وما سويها
فالهمها فجورها وتقويها
قد افلح من زكيها
وقد خاب من دسيها
كذبت ثمود بطغويها
اذ انبعث اشقيها
فقال لهم رسول الله ناقة الله وسقيها
فكذبوه فعقروها فدمدم عليهم ربهم بذنبهم
فسويها
ولا يخاف عقبيها

Sùrato-Sciàmsi.

Và-Sciàmsi, và dhohàha:
Vàl-Kamari edà talàha
Vàn-nahàri edà giallàha
Val-làili edà jagiciàhà
Vas-Samài, và ma banàha
Val-àrdhi, và ma tahàha
Và nàfsin, và mà sauuàha
Fa àlhama-ha fogiùraha, và tàquaha
Càd àflaha màn Zaccàha
Và càd chàba màn dassàha
Càddabat Thamùdo be taghvàha
Edà enbàatha ascKàha
Fa càla làhom rasùlo-lahi: Nàcato-làhi, và focàha
Fa caddabùho, fa acarùha, fa-damdama alàihim ràbbohom bè dànbihim, fa sauuàha
Va la jachàfo ocbàha.

Sura Solis.

Per Solem, & splendorem ejus:
Per Lunam, cum subsequitur eum:
Per diem, cum sublimiorem ostendit eum:
Per noctem, cum occultat eum:
Per Cælum, & qui fecit eum illud.
Per Terram, & qui expandit eam.
Per Animam, & qui adæquavit eam:
Et inspiravit illi iniquitatem ejus, & pietatem ejus.
Jam felix est, qui purificavit eam:

Et

Etiam miserrimus est, qui corrupit eam:
Nam crediderunt Themudæi ob superbiam suam:
Cum prosiliisset pauperrimus eorum;
Dixit eis Legatus Dei: Camela Dei, & potus ejus:
Et mendacii arguerunt eum: & peremerunt eam:
& ruinam misit super eos Dominus eorum ob peccatum ipsorum, & æquales fecit eos:
Et non timebit retributionem eorum.

Quid hic, quæso, elegantiæ, quid gravitatis, vel majestatis styli, quod nullus mortalium æquare possit, & ne quidem imitari? Quid hic miraculi? Quid divinum, vel humano superius? Et quidem hæc inter omnes Alcorani Suras videtur excellentissima.

Admoneo tamen hic Lectorem, non solum Christianos Arabicæ linguæ peritos, sed etiam Mahumetanos sapientiores, ac prudentiores agnovisse, & confessos fuisse hanc Alcoranicæ elegantiæ vanitatem. Nam Ismael filius Aly in sua historia, cap. في لمة للسلمين *De gente Moslemorum*, inter alias Sapientium Moslemorum Sectas, seu scholas, enumerat eam, quæ inter ipsos fuit celeberrima, & dicebatur المردارية *Merdariensium*: de quibus ita scribit: للمردارية اصحاب عيسي بن صبيح المكني بابي موسي الملقب بالمردار ويسمي راهب المعتزلة لانه تزهد وانفرد عن اصحابه بمسايل قبيحة جدا منها ان الناس قادرون علي مثل هذا القران فصاحة ونظما وبلاغة وهو الذي بالغ في القول بخلق القران:

Merdarienses sunt sectatores Isa filii Sobeihi, qui cognominatus fuit Abu-Musa; & ipse Isa cognominatus fuit Almerdar: & appellabatur Monachus Motazelitarum: religiosam quippe vitam amplexus est: & divisit sese a suis: tenuitque propositiones admodum absurdas, ex quibus una fuit, quod homines possent facere librum similem Alcorano in eloquentia, textura sermonis, & elegantia. Et eo processit, ut assereret, Alcoranum esse creatum. Idem fere habet insignis Auctor Arabs, quem licet Christianum, Mahumetani ipsi magni faciunt, Gregorius Abul-Phargius in historia Arabum, ita scribens. ومن المعتزلة ايضا عيسى الملقب بالمردار بالغ بالقول بخلق القران وان العرب كانوا قادرين علي مثله فصاحة وبلاغة لولا منعوا عن الاهتمام به:

Fuit etiam inter Motazelitas Isa cognominatus Almerdar, qui ausus est asserere, Alcoranum esse creatum: & Arabes potuisse efficere librum similem illi in eloquentia, & elegantia, nisi impediti fuissent, ne in id animum intenderent. Auctor libri شرح المواقف *Declaratio Stationum*, asserit, sententiam hujus Doctoris fuisse, non solum Arabes potuisse facere aliquid simile Alcorano, sed etiam احسن منه *aliquid melius, & pulchrius illo*. Addit Sciaher Settanius ابطاله لعجاز القران من جهة الفصاحة والبلاغة: *illum monstrasse, vanum esse miraculum in Alcorano, quoad eloquentiam, & elegantiam illius*. Neque solum Almerdar, sed etiam alius Doctor nomine النظام *Alnodham*, ut refert idem Sciaher Settanius, asserebat, miraculum in Alcorano esse tantummodo من حيث الاخبار عن الامور الماضية والآتية ومن جهة صرف الدواعي عن المعارضة ومنع العرب عن الاهتمام به جبرا وتعجيزا اذا لو خلاهم لكانوا قادرين على ان ياتوا بسورة من مثله بلاغة وفصاحة ونظما: *ex parte narrationum de rebus præteritis, & futuris: & ex eo, quod Deus averterit Arabes provocatos ad respondendum, ne id facerent, neque animum ad hoc intenderent ex superbia, vel imbecillitate. Nam si Deus sivisset illos, certe poterant facere Suram similem Alcoranicæ in elegantia, eloquentia, & venustate ordinis.* Sed hoc erat probandum: nempe Meccanos divinitus impeditos fuisse, ne id facerent. Sufficit tamen, quod facere potuerint, ad Alcorani mendacium demonstrandum.

Noto hic obiter, magnum esse apud Moslemos scelus, ac piaculum, credere, aut asserere, Alcoranum fuisse creatum. Teste enim superius laudato Auctore *Declarationis Stationum*, dixit ipse Mahumetus: من قال القران مخلوق فهو كافر: *Si quis dixerit, Alcoranum esse creatum, inter infideles reputator.* Nec sentiunt miseri, nihil posse esse increatum, quod non sit Deus. Sed Almerdar nihili Prophetæ sui anathema faciens, & veluti mulus adversus mulum recalcitrans, pronunciavit audacter: من قال بقدمه كفر: *Qui dixerit, Alcoranum esse increatum, seu æternum, inter infideles censetur.* Ita refert Sciaher Settanius. Hæc autem disceptatio de Alcorano creato, sive increato, peperit Mahumetanis magnas turbas, & immensas cædes: atque innumeri pro alterutra parte interfecti sunt: & vix tandem a Chalipha, seu Imperatore Motavackelo sedata est: hic enim voluit, liberam esse unicuique suam sententiam. Magis ridicula fuit opinio de Alcorano cujusdam Doctoris, nomine الجاحظ *Algiahedh*, qui fuit princeps Sectæ الجاحظية *Algiahedhitarum*; nempe, ان القران جسد يجوز ان ينقلب مرة رجلا ومرة حيوانا: *Alcoranum esse corpus, quod converti possit aliquando in hominem, aliquando in bestiam.* Sanius loquutus fuisset, si in bestiam tantum converti posse pronunciasset. Sed pergo ad reliqua.

Quartum pro Alcorani miraculo afferendo argumentum deducunt Moslemi ex rebus ipsis, quæ in eo tractantur. Hoc autem infirmius est eo, quod ab illius elegantia, stylique & ordinis venustate deducitur. Nam, ut superius dixi, & quilibet per se, Alcoranum legendo, recognoscere potest, plerasque in eo nugæ sunt, & fabulæ Thalmudicæ: multa etiam mendacia continet contra Sacrarum Scripturarum historias: præterea plures hæreses ac blasphemias contra Christianam fidem. Magna pars pertinet ad superstitiosos ritus, & politicas leges Mahumetanorum, & præcipue ad bella gerenda, quæ sunt fere unicus scopus Alcorani. Habet aliquot documenta moralia, sed nullo modo cum iis comparanda, quæ, non dico in sacris Literis, sed in Ethnicis Philoso-

phis, Seneca, Epicteto, Platone, & aliis hujusmodi continentur. Quædam denique tractat ad Theologiam, virtutesque theologicas spectantia: sed omnia fere fabulis, nugis, & erroribus admiscet; præsertim ubi de supremo Judicio, de Gehenna, ac de Paradiso pertractat. Quidquid vero sani, & laudabilis in eo reperitur, uberius sine comparatione, elegantius, & efficacius a Sacris Literis, & a Christianis Doctoribus habetur. In hoc probando non immoror, quia Alcoranus ipse satis probat.

Concludo igitur, Mahumetum miracula nulla vera fecisse: nam ea, quæ illi tribuunt Moslemi, ipsemet in Alcorano manifeste negat. Quod si etiam ea fecisset, cum tamen omnia, ut vidimus, naturæ saltem Angelicæ vires non excedant; & pleraque præstigium præseferant, nullo modo miraculi veri nomen merentur.

Sed si Moslemi obstinate contendant, Pseudoprophetam suum vera miracula fecisse; quamvis nos ea non concedamus: respondebimus tamen, etiam ex ipsorum confessione, Christum multo plura, & majora miracula, & quidem vera, fecisse. Nam Mahometus mortuos nullos suscitavit: nec Mensam de Cœlo descendere fecit; nec mari, tempestatibusque imperavit; nec quinquaginta millia morbosorum die una sanavit: imo qui multum illius miracula exaggerant, vix ad mille pervenisse fatentur. At enim Christus non fecit arbores ambulare, nec bestias, aut lapides loqui. Ita est: hæc nimirum cum sint propria Præstigiatorum, & Magorum, & ut plurimum à Diabolo fieri soleant, nullamque habeant necessitatem, vel utilitatem: non mirum si Christus illa facere noluerit. Multo tamen majus, ac mirabilius fuit, efficere, ut tot claudi ambularent, tot cæci viderent, tot muti loquerentur, tot mortui resurgerent: præterea petræ, ac velum Templi scinderentur: Sepulchra sponte paterent, atque extincta jam cadavera inde resurgerent: Sol in meridie plenilunii per tres horas eclipsin pateretur, ac totus terrarum orbis ingenti motu concuteretur.

Postremo insurgo contra Moslemos hoc ineluctabili argumento. Impossibile est, Deum concurrere veris miraculis ad confirmandam falsam religionem: ergo impossibile est, Mahumetum miracula vera fecisse. Nam cum Deus Christianam Religionem, non solum Christi, sed etiam Apostolorum, & aliorum Sanctorum Christianorum miraculis, quæ Moslemi ipsi, & Alcoranus vera fuisse fatentur, confirmaverit: necessario fatendum est, Christianam Religionem bonam esse, & veram. Ergo impossibile est, Deum per vera miracula Mahumetanicam Sectam, quæ Christianæ fere ex diametro opponitur, approbasse. Hic non video, quid respondere possint Mahumetani, nisi Deum Christianam Religionem veris miraculis approbasse, quamdiu bona, & vera fuit; nempe usque ad adventum Mahumeti. Hæc vero responsio dupliciter rejicitur. Primo quia, ut in Tertia parte hujus nostri Prodromi probabimus, Christiana Religio eadem semper fuit, tam ante Mahumetum, quam post Mahumetum: neque ulla ratione probari potest, illam unquam mutatam fuisse. Secundo, quia Deus eadem miracula operatus est in Christiana Religione, & hodie quoque operatur post adventum Mahumeti, quæ ante illum consueverat operari. Nam ubique Terrarum vel per Sanctos viros, vel per Sacras Reliquias, & Imagines, vel aliis modis, plurimi mortui suscitati sunt, plurimi cæci illuminati, & alia miracula ostensa, quæ sola Dei

tun

virtute fieri possunt: neque de horum veritate locus relinquitur dubitandi: cum non in una regione, neque in una Urbe, neque ab uno Sancto, neque iisdem testibus, facta sint: sed in dissitissimis regionibus, a Sanctis diversissimis, & coram testibus, quorum alii nunquam alios viderunt, aut noverunt. Nullum est ergo Mahumetanorum argumentum.

CAPUT DUODECIMUM.

Utrum post jam fundatam Religionem, miracula ad eam conservandam requirantur.

AD Religionem fundandam, ejusque Auctorem Deum esse probandum, miracula requiri, jam satis demonstratum est. Utrum vero eadem ad illam conservandam, & illustrandam requirantur, nunc est videndum. Negant hoc nostri temporis Novatores: puto quia in eorum sectis miracula nulla reperiuntur. Æsopicam vulpem imitantur, quæ amissa in laqueo cauda, conabatur cæteris vulpibus persuadere, ut suas etiam caudas abscinderent, tamquam pondus inutile, & indecorum. Nimirum quia ipsi miracula nulla patrare possunt; eorum virtutem student extenuare; & illa nihil prorsus Religioni jam fundatæ utilitatis conferre pronunciant. Imo ex ipsa, quæ apud Catholicos quotidie fieri vident, Dæmonum ludibria, vel hominum simpliciorum deliria appellare non verentur. Nos vero e converso credimus, etiam ad nutriendam, & conservandam Religionem vel necessaria, vel saltem utilissima esse miracula: id vero facto ipso probatur. Lex enim Moysi, per quam vera Religio Mundo universo, & præsertim Israëlitis proponebatur, non solum ab eodem Moyse multis, admirandisque signis confirmata fuit: verum etiam deinceps a Deo vel immediate, vel per Prophetas, & Sanctos homines, assidue, quamdiu apud eosdem Israelitas perseveravit, pluribus signis illustrata. Patet hoc in omnibus fere Veteris Testamenti libris; & tempore quoque Christi Domini, Probaticæ Piscinæ miraculum, quod in Euangelio Joannis refertur, perseverabat. Præterea Hebræorum Doctores in libro *Joma cap. Thareph Becalpe*: & in Distinctione, quæ incipit, *Sceba Jamim*; plura referunt prodigia, seu signa admiranda, quæ fiebant assidue in Templo; & usque ad mortem Christi Domini, ex ipsorum testimonio, perseveraverunt. Hæc autem erant: quod sors nominis Dei ascenderet semper in dexteram: quod lingua splendoris, seu lana rubricata suspensa in Templo, alba fieret: quod lumen vespertinum nunquam extingueretur: quod ignis Altaris sine fomite lignorum validus conservaretur; quod modica particula panum Propositionis, quantum faba, saturaret Sacerdotem, qui eam comedebat, & adhuc aliquid superesset: quod nunquam abortiverit mulier propter nidorem carnium Sanctuarii, nec eædem carnes unquam fœterent, nec musca ulla unquam super eas, vel in domo, ubi servabantur, appareret: quod panes propositionis nunquam corrumperentur; quod nunquam nocturna illusio contigerit Sacerdoti in die Propitiationum: quod qui adorabant in Templo, licet starent angusti, seque mutuo comprimerent; magnum tamen spatium inter se, & socium invenirent; quod nunquam in Jerusalem morderet scorpius, vel serpens: quod nunquam pluvia extinxerit ignem Sacrificii, nec ventus, quantumvis validissimus, turbaverit columnam fumi: quod fragmenta vasorum fi-

ctilium,

gilium, & cineres Altaris interioris, & purgamenta Candelabri, & animalium excrementa, & plumæ absorberentur a loco suo. De his miraculis fit etiam mentio in tractatu *PirKe Aboth*. Quod si quis hæc Rabbinorum Thalmudistarum figmenta esse diceret: adhuc tamen certum esset ex sacris Libris, usque ad tempora Machabæorum in Ecclesia Israelitica semper miracula aliqua facta fuisse. Deinde vero, brevi illo annorum intervallo, quod usque ad Christum intercessit, si pauca, vel nulla miracula facta inveniuntur, Divinæ id dispositioni tribuendum est: nam cum Regnum Dei auferendum esset a Judæis, & ad Gentes transferendum: & Lex Mosaica quamprimum in Evangelicam commutanda; æquum etiam erat, ut miraculorum gratia ab illa gente auferretur: ut per hoc cognoscerent, se quamprimum a vera Religione extorres esse futuros.

In Christiana vero Religione per plusquam sexdecim sæcula, quibus floruit, singulis sæculis plura miracula facta fuisse, & quidem hujusmodi, quæ nonnisi uni Deo, ejusque virtuti tribui possent: patet ex Annalibus, & historiis ab innumeris Auctoribus, qui disparatissimis locis, & temporibus, res gestas in Republica Christiana scripserunt, congestis: quos omnes mendacii, vel falsitatis redarguere, ne impudentissimus quidem, vel insanissimus audebit. Mahumetani certe ea non negant, imo ingenue fatentur illa, quæ usque ad Mahumetum facta sunt.

Aly Masudius Abul-hasan filius Hosein, loquens de Civitate Nazareth, affirmat, se vidisse ibi in quadam Ecclesia, quæ Christianis erat in summo honore: توابيت من حجارة فيها عظام الموتي يسيل منها زيت ثخين كالرب يتبرك به النصاري: *Arcas quasdam lapideas, in quibus erant ossa mortuorum, ex quibus fluebat oleum densum & crassum, quasi Deus benediceret per illud Christianis.*

Idem Auctor reponit inter Sanctos D. Georgium; quem asserit fuisse Apostolis contemporaneum: & occisum fuisse a Rege quodam Mesopotamiæ, eo quod prædicaret fidem Christi: & subdit: واحياه الله وبعثه الثانية فقتله فاحياه الله فامر بنشره في الثالثة واحراقه والقايه في دجلة فاهلك الله ذلك الملك. *Et Deus resuscitavit eum, misitque eum secunda vice ad eumdem Regem: qui iterum occidit eum: & Deus iterum suscitavit eum. Et cum tertio rediisset ad Regem, ille jussit eum in frusta secari, & comburi, & cineres ejus in Tigrim dispergi. Deus vero perdidit Regem illum, &c.*

Idem commemorat miracula quorumdam Discipulorum Christi, de quibus etiam aliquid innuitur in Alcorano: & quidam Expositores volunt fuisse Petrum, & Joannem: quidam vero Petrum, & Thomam, cum quibus erat quidam alius nomine Habib النجار lignarius. Et inter alia habet hæc verba: فاظهروا من الاعجاب والبراهين من ابراء الاكمه والابرص واحياء الموتي: *& ostenderunt miracula, & argumenta evidentia, illuminando cæcos a nativitate, mundando leprosos, & mortuos resuscitando.*

Idem refert miraculum, quod evenit in Arabia tempore Dunaan Tyranni Judæi, qui ita in Christianos desævit, ut in foveas ardentibus carbonibus plenas, eos, qui Christum ejurare nollent, conjectos misere perire juberet. Hoc igitur refert in ea occasione miraculum contigisse: فاوتي بامراة لها طفل بن سبعة اشهر فابت ان تنتقل عن دينها فادنيت من النار فجزعت فانطق الله الطفل فقال يا امت امضي علي دينك فلا نار بعد هذه فالقاها في النار: *Adducta est autem ad eum mulier quædam Christiana, quæ habebat infantem septem mensium: & hæc recusabat discedere a sua religione. Cum autem conjicienda esset in ignem, cœpit timere, deditque Deus loquelam infanti, qui dixit: O mater mea, constans esto in fide tua: nam post hunc ignem non erit alius ignis. Conjectique sunt ambo in foveam ardentem.* De his Martyribus honorifica fit mentio in Alcorano, in quo vocantur اصحاب الاخدود *Socii foveæ*, eo quod intra foveas igne plenas conjecti pro Christo mortui sint.

Præterea in ipso Alcorano, Sura 18. الكهف *Spelunca*, diffuse narratur mirabilis historia Septem Dormientium; quamvis in ea aliquid fabulosi admisceatur.

Judæi ipsi non negant quædam miracula per Christi Discipulos patrata. Nam in *Midras Coheleth*, & in *Sabath Jerosolymitano*, distinctione *Scemona Seratzim*, refertur, Jacobum quemdam Discipulum Jesu Nazareni sanasse filium filii R. Josæ filii Levi, qui glutiverat venenum. Auctor quoque *Tsemach David* hæc scribit: *Anno 4074. a creatione Mundi: 314. secundum Christianorum computum, fuit Papa Romæ Sylvester, qui sanavit Cæsarem a lepra sua: & tunc Cæsar suscepit legem Christianorum.*

Superest nunc, ut videamus, utrum in Mahumetanica secta, temporibus Mahumeti mortem subsequentibus, miracula aliqua vera facta fuerint, & hodie quoque fiant: quemadmodum in Christiana Religione facta fuisse, & hodie quoque fieri certissimum est. Ahmed filius Abdalhalim, ut supra dictum est, affirmat audacter, plura, & majora apud Moslemos, quam apud Christianos, signa & prodigia, etiam post Mahumetum visa fuisse. Repeto hic ejus verba. واذا قال النصاري هولاء كانوا صالحين فكان لهم من الايات كما يذكرونه من ايات الحواريين فاصحاب محمد وتابعوهم صالحون ولهم من الايات اعظم مما للحواريين وغيرهم من الامم: ومنهم من كان يحمل العسكر علي الماء ومن يشرب السموم القاتلة ومن يحيي الله الموتي بدعوته ومن يكثر الطعام والشراب وكتب كرامات الاولياء فيها من ذلك اعظم مما عند اهل الكتاب. *Quod si dicant Christiani: Hi* fut-

fuerunt Sancti, & fecerunt talia miracula, qualia referuntur de Apostolis. Respondebimus, etiam Socios Mahumeti, & asseclas eorum, fuisse Sanctos, & majora miracula fecisse, quam fecerunt Apostoli, & alii ex aliis gentibus. Nam quidam ex his transvexit exercitum super aquas: aliquis vero bibit venenum mortiferum; alius autem mortuos suscitavit precibus suis: quispiam etiam cibum, ac potum multiplicavit. Et libri scripti in honorem eorum, qui hæc fecerunt, plures sunt, quam qui apud Scripturales reperiuntur. Sed impudentissime mentitur hic Thraso: nihil enim hujusmodi in ipsis Mahumetanorum libris legimus factum, saltem quod mortuorum resurrectionem contineat. Quod si quis Mahumeti assecla tam grande miraculum patrasset, cum hoc sit omnium maximum, & unius Dei omnipotentiæ proprium, ut Moslemi ipsi fatentur: mendaces essent Doctores Mahumetani, uniformiter asserendo, nullum Sanctum, aut Prophetam, majora miracula fecisse, quam Mahumetum, quem, certissimum est, mortuum nullum suscitasse; nisi forte ad solitas confugiant ineptias, Alcoranum scilicet illius esse omnium miraculorum maximum. Sed oportebat, ut Ahmed aliquod exemplum, vel testem, vel auctorem dictorum suorum afferret, ut aliquam fidem apud nos posset invenire. At vero quomodo afferret, si non habebat? Ego sane quotquot potui Scriptores Arabes sedulo investigavi, præsertim antiquiores, neque alia in iis miracula a Mahumetanis facta inveni, quam quæ sequuntur.

Auctor libri علام الهدي : *De Signis Directionis*, cap. 6. loquens de Phatema filia Mahumeti, asserit Maimunam ejusdem uxorem dixisse: وجدت فاطمة عليها السلام نائمة والرحا تدور فاخبرت رسول الله بذلك فقال ان الله عالم ضعف امته فاوحى الى الرحى ان تدور فدارت; *Inveni Phatemam, cui sit pax, dormientem, & mola per se circumvolvebatur: & significavi hoc Mahumeto, qui respondit: Cognovit Deus imbecillitatem ancillæ suæ, & inspiravit molæ, ut in gyrum se volveret, & obedivit.*

Hanc esse fabulam ex eo convincitur: quod improbabile prorsus est, Phatemam filiam Mahumeti jam regnantis (quippe evenit hoc paulo ante mortem patris, anno scilicet nono Hegiræ), & uxorem Aly, qui erat summus Imperator, coactam fuisse, tamquam mulam, molam circumgyrare: præsertim cum Mahumetus tot haberet captivos, & captivas: & Phatema esset unicum illius delicium, & ipsa etiam ancillas haberet, ut constat ex sequenti exemplo.

Thelabiensis in Suram 3. آل عمران *Familia Amran*, narrat ex relatione Giaberi filii Abdallah, Mahumetum aliquot dies cibo caruisse: cumque jam diutius tormentum famis tolerare non posset, adivit habitationes singularum uxorum suarum, nec cibi quidquam invenit. Deinde venit ad Phatemam filiam suam, ut aliquid manducandum peteret ab ea, quia famem ultra ferre non poterat. At illa sancte juravit, se nihil habere: atque ita jejunus discessit. Interim ancilla Phatemæ misit ad eam duas placentas, ac frustum carnis: at illa patrem revocavit, & ostendit ei hæc eadem intra cistulam reposita; فاذا الجفنة مملوة خبزا ولحما فبهتت وعرفت انها بركة من الله فقال النبي من اين لك هذه يا بنية قالت هو من عند الله ثم اكل النبي من وفاطمة والحسن والحسين وجميع ازواج النبي واهل بيته جميعا حتى شبعوا وبقيت الجفنة كما هي قالت فاطمة فاوسعت منها على جميع جيراني وجعل الله فيها بركة وخيرا: *& ecce* (inquit) *cistula apparuit plena panibus, & carne, & obstupuit Phatema, & cognovit hanc esse benedictionem Dei. Dixitque ei Mahumetus: Unde tibi hoc, o filiola? Respondit: a Deo. Deinde comedit Mahumetus, & Phatema; & filii ejus Hasan, & Hosein; & omnes uxores Mahumeti, & universa familia ejus usque ad saturitatem: & remansit cistula plena sicut fuerat. Dixit Phatema: Large distribui ex ea omnibus vicinis meis: & posuit Deus in ea benedictionem, & bonum.*

Qui hoc Phatemæ miraculum commentus est, putabat homines esse stipites, qui credere possent, Mahumetum, jam principem suorum, & quidem opulentissimum, plures dies ex inopia cibi jejunum mansisse: neque apud ullas ex suis uxoribus, quæ erant circiter viginti, neque apud filiam, cujus ancilla cibaria habebat, ne panis quidem frustum invenire potuisse. Vah nebulo: oportebat fabulam ingeniosius struere, ut eam nobis pro miraculo venditares.

In quodam Codice manuscripto perantiquo Bibliothecæ Eminentissimi Cardinalis Camilli de Maximis, qui nunc in Bibliotheca S. Collegii de Propaganda Fide asservatur, refertur aliud miraculum de Aly Mahumeti genero in hunc modum. *Cum Hoseinus filius Aly gravi morbo ægrotaret, appetiit malum punicum, cum tunc non esset tempus malorum punicorum. Egressus Aly, illud sedulo perquisivit, & invenit unicum apud Judæum. Reversus cum eo Aly, obvium habuit in itinere quendam ægrotum, qui petiit ab eo dimidium illius, affirmans se ex ejus comestione salutem recuperaturum. Dedit Aly illi dimidium; quod cum comedisset ægrotus, rogavit eum, ut ad citius convalescendum, aliud quoque dimidium sibi largiretur. Obsecutus est Aly benigne, & rediit ad filium, narravitque ei quod sibi evenerat: & filius factum patris probavit.* Et ecce statim miraculum: فبينما هما يتكلمان اذا بنقر خفيف بالباب فامر الغلام بالخروج فخرجت فوجدت شخصا من املح الناس وبيده طفور وعليه منديل الحرير الاخضر وفيه عشرة من الرمان قالت الغلام فبقيت متعجبة في حسن الشخص وفي حسن الرمان فبقيت الغلام واحدة منها فاخذتها وبخلت بالتسعة

بالتسعة الى علي فاخذها وقبلها وعدها فوجد فيها
النقص قال فاعلم الغلام نقص فقالت له الغلام
نعم انا اخذت الواحدة لحسنها فحررها وكانت الرمان
من الجنة ودواه الحسين من مرضه بالريح وقام
سويا قويا شديدا : *Cum ambo colloquerentur, leviter pulsata fuit janua: jussitque famulam accurrere ad eam: & illa invenit in ea hominem omnium venustissimum, qui habebat in manu pateram coopertam serico viridi, in qua erant decem mala punica. Obstupuitque famula ob pulcritudinem hominis, & pomorum, & accepit unum ex illis, & abscondit; novem autem detulit ad Aly, qui ea accepta deosculatus est. Sed cum numerasset, invenit unum deesse, & indicavit famulæ; at illa confessa est, se accepisse quod deerat, propter pulcritudinem: & Aly libertate donavit eam. Erant autem mala punica ex Paradiso. Et sanatus est Hosein a morbo suo propter eorum odorem tantum: statimque surrexit validus, & integris viribus.*

Suspicor, verum miraculum ab aliquo Sancto Christiano factum, falso in Alym translatum fuisse. Quicquid sit, non videtur repugnare, quod Deus etiam in homine infideli, actum insignem charitatis, quamvis naturalis, aliquo speciali beneficio remuneret, quemadmodum scelera quædam enormia, etiam in infidelibus, insigni aliqua pœna punire consuevit. Verum, quod hæc mala punica a paradiso allata esse dicantur, fabulam detegit. Neque etiam video, quomodo potuerit Aly rescire, unum malum punicum deesse; nisi id spiritui prophetico tribuatur. At vero Alym prophetam fuisse, non lego Moslemos unquam dixisse: imo id absolute negabunt, cum certo credant, Mahumetum fuisse ultimum Prophetarum.

Idem Auctor refert, narratum sibi fuisse ab Abulhasan Zahariensi hoc miraculum. *Quidam vir Medinensis profecturus ad bellum, dixit uxori suæ, quæ uterum gestabat: Commendo Deo id, quod est in utero tuo: & cum uxorem amplexaretur, illa mortua est in complexu illius. Ab eadem autem nocte, qua mortua & sepulta est, apparuit lux splendentissima super uterum ejus: omnesque videbant eam singulis noctibus, donec reversus est maritus ejus, & audivit hoc. Quamobrem nocte venit ad sepulchrum uxoris. Cumque fuisset apertum fuisset* (inquit Auctor): فاذا المراة قاعدة في اكفانها
وابنها في حجرها فقالت يا فلان خذ وديعتك ما
استودعت الله ولو استودعتنا لوجدتنا جميعا
فاخذ الصبي منها حيا وانطبق القبر عليها:
ecce mulier sedebat cum involucris suis, cum quibus sepulta fuerat, & puer stabat in sinu ejus: dixitque marito: Heus tu, accipe quod commendasti Deo. Quod si commendasses nos ambos, ambos procul dubio vivos reperisses. Ille vero accepit ab ea filium viventem: & deinde clausit sese tumulus super eam. Allegat autem Auctor quemdam, qui testabatur, se vidisse puerum illum: & alium etiam, qui asserebat, se a patre pueri hæc audivisse.

Verum quemcumque testem adducat, ex hoc saltem convincitur hoc esse commentum, quia nullus sibi persuadebit, hominem illum, relicta uxore insepulta, statim post obitum ejus discessisse. Quod si eadem nocte, qua sepulta fuit mulier, lux illa fulgentissima apparuit, impossibile est, ut eam vel non viderit, vel ex aliorum dicto non resciverit; antequam discederet Medina. Illud tamen adverto, cum non constet ex Auctore, in quanam muliere miraculum hoc acciderit, & in Medina plures essent Christiani: potuisse aliquid simile in muliere Christiana evenire. Præstat tamen, hoc totum inter Mahumetanorum commenta, quibus eorum libri pleni sunt, reponere.

Circumfertur inter Auctores Moslemos aliud miraculum: nimirum, cum in prælio quodam Aly Summus Imperator extendisset in terra manum suam, ut super eam totus exercitus transiret: mula quædam transivit super eam: at vero Aly malâ precatus est ei, dicens: *Abscindat Deus generationem tuam, non amplius parias: Et cessavit ex eo tempore mulæ parere.* Quidam tribuunt hoc miraculum Mahumeto, quod nimirum ipse ita mulæ illi male precatus fuerit. Sed adeo ridiculum est, ut Ahmed filius Abdalhalim illud, ut supra vidimus, inter spuria, & fictitia rejecerit.

Hæc sunt, quæ in Mahumetanica Secta potui miracula reperire. Multa tamen non quidem miracula, sed Dæmonum ludibria ac præstigia referuntur etiam a nostris Auctoribus, de illis, qui vulgo Santones, & Dervisii nuncupantur. Horum pleraque narrantur a Ricardo (alii Ricoldum vocant) ex Ordine Prædicatorum, in libro, cui titulus est, *Turcica Spurcitia*, e Græco idiomate translato, & typis impresso, Anno 1514. cum alio opusculo, cui titulus: *Confutatio Legis latæ Saracenis*. Quidam tamen hujus tantum secundi opusculi Auctorem faciunt prædictum Ricardum: primi autem, alium Auctorem ex eodem, quantum conjici potest, Ordine Prædicatorum, qui diu inter Saracenos captivus commoratus est, a quibus captus fuit circa annum 1436. in Civitate, seu Provincia Hungariæ, quæ *Septem castra* vocatur, unde Auctor *Septemcastrensis* cognomen accepit.

Hic igitur cap. 14. hæc habet de Dervisiis, & Santonibus Mahumetanis. *Inveniuntur aliqui tantæ perfectionis, ut quasi impassibiles sint, & nihil exterioris impressionis sentire valeant. Nam in maximis frigoribus hyemis ipsi nudato toto corpore incedunt, & non sentiunt; & hoc similiter in caloribus æstivis. Isti sua probationis rationes, & patientiæ veritatem ostendunt in variis stigmatibus combustionum, & cicatricibus incisionum corporum suorum. Nam si quis probare voluerit, facit sibi apponere ignem, vel incidere carnem cum gladio: quæ omnia tantum sentiunt, ac si lapidi ignem apponeres, vel lignum gladio incideres. Aliqui rarissime cibum & potum sumunt, Aliqui autem, & magis perfecti, sine omni cibo, & potu corporali vivunt. Alii visionibus, alii revelationibus variis sunt donati; alii raptus, alii extases supernaturales habent.* Et paulo inferius: *Illud magnum portentum, de quo magnus inter eos est rumor, quod dicitur, plures conceptos esse, & natos sine virili semine, qui Nephes Ogli dicuntur, de quibus etiam in sequenti capitulo fit mentio. Credendum est fieri*

per fœminas non corruptas carnali corruptione: potest tamen esse, quod ipsæ matres talium sint uxores Religiosorum, & propter prodigium continentiæ eorum nascantur eis filii modo non naturali, sed modo alio Diabolicæ dispensationis, hominibus occulto. Quomodocumque hoc fiat, licet sit insolitum, ac mirabile auditu, non tamen impossibile videbitur Diabolicæ potentiæ, si cætera ejus opera inspiciantur, quæ in eis, & per eos operatur. Deinde agit Auctor de agitatione, seu rotatione corporum in gyrum ad modulationem quorundam instrumentorum, quæ fit ab his Dervisiis tanta velocitate, ut non possit, utrum homo sit, an statua discerni: & cum lentius se circumagere incipiunt, in fine motus est velocissimus, & tandem tamquam vertigine correpti decidunt in terram, & extasin per aliquod tempus patiuntur, sensibus omnibus destituti. Ideo autem habetur hæc corporum rotatio supernaturalis, quia nullus sit præter eos, qui illam possit imitari.

Refert præterea, se præsentem fuisse, cum quidam Dervisius venit quærens hospitium apud eum, cujus ipse erat captivus: cumque is in aliis occupatus, illi non attendisset; Dervisius indignatus cœpit magno cum clamore malum eidem apprecari, & statim discessit. *Et eodem anno* (inquit Auctor) *in domo illa nec de hominibus, nec de pecoribus aliquid remansit, quin omnia interierint. Et hoc de multis aliis audivi factum. Unde multum cavetur ab omnibus, ne in aliquo offendantur.*

Cap. 15. refert, multos ex his Dervisiis post mortem haberi apud populos in magna veneratione, itaut eorum sepulchra a magna hominum turba inviantur; & plura insignia beneficia per eorum intercessionem obtineant, ac propterea votivas oblationes copiosas ad eadem sepulchra deferunt. Unus ex his vocatur *Sadichasi*; idest, *Sanctus Victor*, supra cæteros celebris; cujus sepulchro, vel locis illi addictis si quis injuriam aliquam intulerit, insignes sæpe facinoris sui pœnas luit: & communis est vulgi opinio, numquam aliquem fraudatum fuisse votis suis, qui ab eo auxilium peteret, præsertim in negotiis bellicis. *De his autem signis ac prodigiis* (inquit Auctor) *hoc dicere volo, quod major celebritas habetur de eo inter omnes Machometistas, quam habeatur de Sancto Antonio inter Christianos.*

Alius, nomine *Harschipettech*, idest *Adjutorium peregrinationis*, a peregrinis præcipue invocatur, qui illius auxilium frequenter experiri dicuntur.

Alius dicitur Aleikpassa, idest *Patronus amoris*, qui conjugatis discordibus inter se, vel sterilibus, vel ex partu periclitantibus opem ferre dicitur.

Alius nomine Vanpassa, discordes inter se conciliat: diciturque se invocantibus nunc juvenis, nunc senex apparere.

Alius, qui vocatur Scheych *passa* conturbatis, & afflictis, atque in angustiis positis solamen afferre creditur.

Sunt & alia monumenta Dervisiorum, quorum nomina ignorantur: in magna tamen veneratione habentur, & ad obtinendam pluviam, serenitatem, & alia necessaria invocantur: & in his multa beneficia conferre dicuntur, pro quibus frequentes, opimæque oblationes a miseris illis bardis accipiunt.

Duorum prætetea sepulchra cum veneratione inviluntur, quorum alter *Gervelmirtschin*, alter *Bartschun passa* nominatur, quorum mira narrantur, maxime circa custodiam & conservationem animalium, pro qua nisi illis votivæ oblationes reddantur, animalia ipsa damnum sentiunt. Refert Auctor, dominum suum amisisse taurum, cumque diu quæsitum reperire non posset, votum mente concepit offerendi nescio quid sepulchro primi. Et statim taurus repertus est in eo loco, in quo per triduum frustra quæsitus fuerat.

Est & alius nomine Chiderelles, Viatorum patronus, a quo itinerantes magna beneficia experiuntur: & apparere illis solet in forma viatoris griseum equum insidentis.

Refert etiam de quodam, qui falso accusatus apud Regem cum aliis Dervisiis de proditione ipsius Regis, damnatus est cum illis ad incendium. Hic vero in testimonium suæ innocentiæ in ardentem fornum ingressus, absque ulla prorsus læsione exivit: atque ita se, suosque socios liberavit. Quamobrem in tanta veneratione habetur, ut hodie quoque ejus crepidæ, tamquam sacrum quid, asserventur, eo quod inter incendia intactæ remanserint.

De alio quodam adhuc vivo narrat, mirabilem fuisse in rebus occultis, vel absentibus divinandis, & præsertim furtis: quamobrem fures ac latrones sæpe illius vitæ insidiati sunt, sed semper frustra. Occultas etiam mentis cogitationes eorum, qui ad se veniebant, divinabat.

Redit deinde Auctor ad eos, qui ex fœminis sine viri opera nasci dicuntur, & *Nephes Ogli* appellantur, idest *filii Spiritus*: asseritque, eos in tanta æstimatione haberi, ut vel capilli, & vestes eorum, magni fiant: his enim omnem infirmitatem curari dicunt. Et cum prodigiose nascantur, per consequens tota eorum vita, & actio, supernaturalis, & mirabilis esse censetur.

Capite 22. narrat Auctor miraculum hoc a Dervisiis, seu Religiosis Mahumetanis patratum. *Inter Sacerdotes, & Dervisios lis oborta est, utris eorum oblationes, ac vota populi deberentur. Cumque inter se convenire non possent, causam ad Regem detulerunt. Ille septem dies ad deliberandum jam ipsis, quam sibi præscribit. Interim nocte quadam dum magna viscerum commotione agitatus in latrina sederet, tabula supposita diffringitur. Ille deorsum ruens, in pariete, sigillo obvio, suspensus hæsit. Per horæ spatium in tanto discrimine versatus, nullo interim suorum accurrente, ad opem Sanctorum gentis suæ confugit. Repente in eo loco lumen apparuit. Viditque in eo quemdam Dervisium ita se alloquentem: Ubi sunt, Rex, Sacerdotes illi, quos Dervisiis præferebas? cur te in tanto discrimine non adjuvant? Disce jam quanto jure nos illis præferendi simus. His dictis, Regem lectulo suo facillime restituit, atque ab ejus oculis evanuit. Mane facto, Rex jubet, Dervisios omnes ad se accersiri, & ex vase pleno nummorum singulis plenum pugillum elargitur. Cum autem non posset eum, qui sibi nocte apparuerat, recognoscere, deque eo illum, qui Dervisiorum Prælatus erat, interrogasset; hic respondit Regi; Quem nocte vidisti, non fuit unus aliquis singularis, sed omnium nostrum personam gerebat, quorum causa in communi agitabatur. Rex his auditis, in stuporem actus, Regnum filio renunciavit, & inter Dervisios voluit recenseri.*

Hæc sunt, quæ ex Septemcastrensi habemus, quorum nonnulla ab aliis etiam Auctoribus referuntur. De illis *Nephes Ogli*, Hottinger allegat hæc verba Georgeu. cap. 1. *Fœmina quædam numquam*

congrediuntur cum viris, sed seorsum certo in loco prorsus abstruso a virorum aspectu & auditu, morantur: ipsaque rarius Templum frequentant; orantque ab hora nona noctis usque ad duodecimam, nempe mediam noctem: atque inter orandum corpus continue agitant, & vociferationibus mire affligunt, ut sapius viribus & animo defectae, in terram prona concidant. Et si aliqua ab eo tempore gravidam se senserit, Spiritus Sancti gratia foecundatam se esse affirmat. Cumque pariunt, ab ipsis nati, Nephes Ogli, idest Anima, vel Spiritus Sancti filii, appellantur. Ita mihi narratum est a pedisequis earum: nam nec ipse vidi, nec aliquis virorum huic spectaculo interesse potest. Franciscus Barton Anglus scripsit ad eumdem Hottingerum in hanc rem: *De Nephes Ogli plurima, sed inepte fere omnia narrantur: itaque potius fabulas duxi, quam quidquam inquisitione dignum.*

Busbequius Epist. 1. de legatione Turcica scribit, se multa audivisse à Dervisiis de Chiderle, quem Semptemcastrensis Chiderelles appellat, Arabice dicitur الخضر *Alchedrus*, & eumdem cum Phinees, & Elia, & S. Georgio fuisse, falso existimant. Credunt enim animam Phinees transiisse in Eliam, & ab Elia in S. Georgium, & ab hoc in Alchedrum: quem fabulantur, virginem quamdam, portentosae magnitudinis draconi expositam, ab ejusdem draconis caede servasse: & per longinquas regiones peregrinari solitum, ad fluvium pervenisse, cujus aquae bibentibus praestarent immortalitatem; ipsum solum ex eo bibisse: quamobrem mortis legibus solutum, huc illuc in equo praestantissimo, qui ejusdem aquae haustu mortalitatem exuerit, divagari, & praeliantibus interesse, atque auxiliari, si opem ejus implorent. Addunt, illum fuisse comitem Alexandri Magni, & contemporaneum Moysi, sed miraculis, & scientia illo majorem. Asserunt praeterea, fontem quemdam, qui in Moschea nescio qua reperitur, emanasse ex loco, quod in eo loco profuderit equus hujus Chiderlae: cujus comitum, stabularii, nepotis, & sororis sepulchra in locis Moscheae illi vicinis ostenduntur; & multa beneficia per illorum invocationem, & per quasdam reliquias praedicti Chiderlae divinitus conferri, fabulantur.

Idem Busbequius, Epist. 4. narrat, Dervisium quemdam simulatae sanctitatis, ingentis ponderis saxo sublato, pectus nudatum sibi percussisse, absque ulla tamen laesione. Deinde ferrum candens ori inseruisse, & per omnem partem versasse, non sine salivae stridore, nec tamen adustionem ullam passum esse: quo facto, accepisse munus de manu ipsius Busbequii, ac discessisse. Narravit idem Dervisius Coenobiarchae sui multa miracula, & sanctitatem: quippe qui super pallium suum expansum in flumine, huc illucque ambulabat (idem de quodam David Alroy pseudomessia narrat R. Beniamin in suo Itinerario): & in excoriato atque exenterato vervece illigatus, in clibanum ardentem ingrediebatur, & cocto vervece, inde illaesus exibat.

In historia status hodierni Imperii Othomannici, a Ricauto Anglo conscripta, Venetiis Italice impressa, *Ann. 1672. lib. 2. cap. 13.* fuse agitur de his miraculis, ac fucata pietate *Dervisiorum*: & primo de rotatione illa corporum ad modulationem tibiae, quam asserunt se facere ad imitationem Auctoris sui *Meuleuia*, qui quindecim continuos dies ita se rotavit, nihil interim comedens, aut bibens. In fine vero cadens in extasin miras habuit revelationes, omnesque Ordinis sui Regulas divinitus accepit.

Deinde meminit illius Chiderelles, seu Ghederely, de quo supra dictum est: & credunt Dervisii quidam Aegyptii, illius meritis communicatam sibi esse virtutem, serpentes ac viperas incantandi, quas ipsi ita audacter tractant, sicut nos placidiora animalia. Quidam credunt, hanc virtutem haereditariam esse in familiis suis; alii vero, sibi a Deo propter propria merita communicatam. Isti ponunt in Paradiso quatuor animalia: Equum S. Georgii, seu Chiderellae: asinum Jesu Christi: camelum Mahumetis: & canem septem Dormientium. Alii addunt, arietem Abrahae.

Cap. 14. refert de Ebrbuhar, qui fuit Auctor Dervisiorum Ebrbuhariorum, ter tantum in anno illum comedere consuevisse panem hordeaceum, cum oleo olivae, melle, & uva: reliquos dies jejunum in oratione transegisse: frequentes habuisse revelationes, & multos, qui ad eum accurrebant, variis a morbis liberasse.

Cap. 15. agens de Dervisiis Nimetulanis, refert se audisse, Fundatorem eorum Nimetulam ita in oratione assiduum ac prolixum fuisse, ut tandem in extasin raperetur, & felicitatem haberet loquendi cum Deo. Nullus autem admittitur in ejus religionem, nisi prius per quadraginta dies maneat solus clausus in cubiculo, tres tantum cibi uncias in die comedendo, quo tempore Deum videt facie ad faciem, & totam gloriam Paradisi. Deinde cum aliis Dervisiis in quodam prato circumvolvitur, ac rotatur: & si interea aliquam habeat visionem, in terram prolabitur, velut morbo regio correptus, vel fulmine ictus. Adveniens autem Praelatus orat pro ipso; & tunc assurgit exterritus, & velut amens: & visiones, quas habuit, Superiori, vel aliis senioribus enarrat.

Cap. 16. de Dervisiis Kadris haec scribit: *Superiores Monasterii hujus Ordinis insusurrant clanculum in aures precatiunculam quamdam suis Monachis, quam ipsi assidue tenentur repetere: & dicunt esse talis virtutis, ut per eam fruantur visione Dei, & habeant coelestes revelationes.*

Cap. 17. de quodam Sanctone, nomine *Kalendery*, qui fuit Auctor Sectae Kalenderiorum, scribit: *Erat excellens Medicus, & sapiens Philosophus, & virtutes supernaturales possidebat; per quas miracula manifesta a toto Mundo cognita operabatur.*

Cap. 18. de Dervisiis Edhemiis asserit, eos versari in desertis, & mansuefacere tigres, & leones, & cum illis familiariter versari, & commorari, & colloqui cum Henoch.

Concludo hujusmodi miraculorum, seu praestigiorum materiam cum eo, quod refert Gabriel Bremond Massiliensis, in libro primo de Itineribus suis, c. 29. nimirum; haberi tanquam rem certam apud Moslemos, nocte post discessum peregrinorum e Mecca, imbrem tam copiosum, tantoque cum impetu e Coelo ruere, ut non modo abluat cruorem, verum etiam secum asportet ossa plusquam quadringentarum millium ovium, quae mactantur in planitie ad radices montis Araphat, sacrificii causa: quod habent manifesti miraculi loco, tamquam accepta sint Deo sacrificia ipsorum.

Ad hanc Mahumetanicorum miraculorum farraginem satis sit respondere, nihil in illis reperiri, quod naturae vel humanae, vel Angelicae vires excedat; quemadmodum de ipsius Mahumeti miraculis supra demon-

demonstravimus. Deinde dico, Brahmanes falsæ religionis cultores, tam in jejuniis, quam in orationibus, & extasibus, & præterea in impassibilitate illa ad omnes caloris, frigoris, ferri, flammæque injurias, atque etiam in apparenti quadam vitæ sanctimonia, Dervisios non solum æquare, sed etiam superare. Sed de hoc in quarto tractatu Prodromi nostri fusius agemus.

Interim satis sit dicere, etiam inter nostros, aliquos inventos fuisse, qui simulata sanctitate & in extasin raperentur, & per plures dies vel menses ab omni cibo, potuque, quantum sciri poterat, abstinerent. Hæc autem omnia Dæmonum opera procul dubio fiebant.

Præterea Lectorem admoneo, non habendam esse multam fidem Ricardo Septemcastrensi, qui, ut ipsemet in Prologo Operis sui fatetur, adolescens quindecim circiter annorum ductus fuit captivus inter Turcas; & ut erat simplicioris naturæ, quidquid ab illis audiebat de rebus Dervisiorum, sive jam defunctorum, sive adhuc viventium, statim indubitanter credebat. Nihilominus nonnulla, quæ vel ipse, vel alii referunt, si vera essent, aliquam miraculi speciem præseferre viderentur, inter quæ

Primum est id, quod asseritur de illis *Nephes Ogli*, qui ex fœminis sine viri opera nascuntur. Si standum esset Decreto, quod anno 1637. die 13. Februarii factum fuit in Gallia a Parlamento, seu Senatu Gratianopolitano, nimirum *posse fœminam per solam vim imaginationis absque viri opera concipere, ac parere*: possemus facile hoc Mahumetanorum commentum pro vera historia admittere, Sed credo, Gallos ipsos negaturos hujusmodi Decretum, utpote non solum ridiculum, sed etiam impium, ac nefarium, & universo humano generi, & fidei catholicæ perniciosissimum. Quamobrem dicendum potius est, vel illos *Nephes Ogli* esse figmentum: vel ex occulto cum fœminis illis concubitu eos nasci; vel denum Dæmonis opera eosdem progigni. Hoc vero ultimum fieri posse, & experientia, & ratione convincitur. Affirmavit mihi Eminentissimus Cardinalis Odescalchus, cui deinde Innocentio XI. Pontifici Maximo in officio Confessarii per tredecim annos inservivi: dum circa annum 1649. Legati munere Ferrariæ fungeretur; certissimis argumentis in Officio Sacræ Inquisitionis Mantuæ compertum esse, ac probatum, fœminam quamdam duos filios ex Dæmone incubo suscepisse, qui vultum satis turpem præferebant. Fœminæ vero illi, dum in carcere clausa teneretur, apparebat Dæmon eam deterrens, & minitans, se filios illos occisurum. Duplici hoc modo potuit evenire. Primo, ut Dæmon humano semine opportune e viro aliquo accepto, idem statim intra fœminæ illius vulvam immitteret. Secundo, ut idem Dæmon duos illos infantes aliunde acceptos fœminæ illi supponeret, inducto prius uteri tumore, ut proles vera ejus esse censeretur.

Secundum est id, quod dicitur, Dervisium quemdam occultas ad se venientium cogitationes cognovisse, atque iisdem manifestasse. Sed vel hoc est negandum, vel dicendum, ex antecedentibus, & consequentibus, aliisque conjecturis, & ex dispositione specierum, & objectorum a se fortasse immissorum, vel ex alterationibus humorum, potuisse Dæmonem cogitationes eorum, ac suique voluntatis probabilissime cognoscere, & Dervisio illi indicare: neque enim credendum est, illum semper omnium cogitationes divinasse, sed eas tantum, quas tamquam certas habebat. Porro multa sunt hujusmodi divinationis ope Dæmonis factæ exempla.

Tertium est, quod refertur de pluvia illa, qua tot millium ovium sanguis abluitur, & ossa asportantur. Sed suspicor hoc esse aliquod figmentum; & ex eo quod semel vel bis acciderit, vulgatum fuisse perpetuum prodigium. Neque ignoramus, quam facile vulgus ex unico culice plures faciat camelos. Certe in Mahumetanorum antiquorum historiis nihil de hujusmodi pluviæ miraculo reperitur; quod certe, si verum esset, nunquam tacuissent. At enim alii præter Brechondum affirmant, se illud a Meccanis Peregrinis audivisse. Verum illi ipsi fortasse nugas vendebant. Quidquid sit, si non est figmentum, dæmonis est ludibrium; nam & ad hoc, & ad alia, quæ de Dervisiis referuntur, vis ejus extenditur.

Rotatio illa ac circumvolutio corporum arte addiscitur ab adolescentibus tyronibus, & longa exercitatione illi assuefiunt, non sine frequentibus a principio lapsibus, quemadmodum se vidisse testatur R. P. Vincentius Maria de S. Catherina Senensi in suo Itinerario lib. 1. cap. 18. Fieri tamen potest, ut etiam Satan aliquid cooperetur, sicut forte cooperatur ludionibus, & histrionibus nostris, qui sæpe res magis miras, quam rotationes illas, efficiunt.

Cætera etiam ab Ethnicis facta fuisse legimus, & pleraque præstigii, non miraculi nomen merentur; præsertim si & illa, & alia hactenus enumerata, cum miraculis illis, quæ in Christiana Religione quotidie fiunt, comparentur: qualia sunt, mortuos ad vitam revocare; cæcos etiam a nativitate illuminare; mutis loquelam, surdis auditum, claudis gressum restituere: Dæmones ab obsessis pellere: a naufragio jam desperatos eripere; a morbis incurabilibus repente sanare; sterilibus fœcunditatem elargiri: & præterea (quod majus est) beneficia spiritualia conferre, charitatis, humilitatis, patientiæ, cæterarumque virtutum: infideles ad veram religionem attrahere: peccatores ac scelestos per pœnitentiam ad bonam frugem reducere; in mortis articulo opem ferre, & ab hostium tartareorum viribus liberare. Nec desunt etiam miracula illis, quæ Moslemi Dervisiis suis immerito tribuunt; nempe, ut quis e mediis flammarum incendiis illæsus evadat: ut super aquas pallio pedibus supposito, vel sine illo, incedat; ut ferri injuriam, & vim veneni non sentiat: ut serpentes ac feras innoxias, imo familiares, & obedientes experiatur: & alia hujusmodi, quæ non ad ostentationem, sed ad necessitatem, vel magnam aliquam utilitatem, non præstigiose, vel apparenter, sed vere per divinam virtutem fiunt. Nihil dico de miraculis ad prophetiæ donum spectantibus: nam hæc frequentissima sunt; ita ut nullus fere Sanctus inveniatur, qui prophetiæ gratia non claruerit. Neque de his, saltem multis, est dubitandum, cum neque in uno loco, neque in una gente, neque ab uno Sancto facta fuerint: sed ubique terrarum, a plurimis viris sanctis patrata, & a plurimis Auctoribus scripta sint, quorum plerique ea viderunt, vel a testibus fide dignis audierunt: & cum diversissimis in locis ac temporibus vixerint, & scripserint, impossibile est omnes in mendacium, vel fraudem conspirasse. Neque nos asserimus, ea, quæ de Dervisiis referuntur, saltem omnia, falsa esse, & mendacia: sed solum negamus esse vera miracula. Nam vel utraque (nempe Dervisiorum, & Sanctorum Christianorum) sunt vera miracula, vel utraque falsa. Primum dici non potest; nam cum una ex his Religio-

ligionibus sit falsa, Deus concurreret veris miraculis ad errorem & falsitatem comprobandam. Secundum vero neutra pars admittet: & ne quidem admittere poterit, cum omnes fateantur necessario ponendam esse aliquam veram religionem, quam, sive Christiana sit, sive Mahumetanica (nam aliam esse non posse, etiam Moslemi fatentur), debet etiam convenienter Deus veris miraculis illustrare, & confirmare, non autem falsis illudere. Superest igitur, ut alterutra sit vel vera, vel falsa. Nos porro constanter affirmamus, Dervisiorum, seu aliorum Moslemorum miracula falsa esse: quod si probaverimus, constabit jam manifeste, miracula nostra tantummodo vera esse, & facta per virtutem Dei.

Probatur igitur primo, ea, quæ a Dervisiis fiunt, vel fieri dicuntur, non esse vera miracula: quia nullum ex illis est, quod per naturalem virtutem, saltem Angelicam, fieri non possit: neque ullum adducitur legitime probatum, quod a Deo tantummodo fieri possit, cujusmodi est resuscitatio mortuorum, & illuminatio cæcorum.

Secundo, quia pleraque habent characterem præstigii, & ad jactantiam tantum absque ulla utilitate fiunt: cujusmodi est illa percussio pectorum cum immani saxo: adustio, & incisio membrorum; rotatio corporum, & alia hujusmodi.

Tertio, quia pleraque inveniuntur eodem modo facta ab Ethnicis, & hoc tempore fiunt a Bahmanibus, & aliis Idololatris Orientalibus.

Quarto, quia plerique horum Dervisiorum, præsertim qui dicuntur Sanctones, sunt homines vani, ac superbi, & pro miraculis suis mercedem a spectatoribus, tamquam Histriones, recipiunt: & præterea nefariis sceleribus sunt inquinatissimi, itaut ab ipsis Mahumetanis male audiant, maleque tractentur. Et illi ipsi, qui modestiorem vitam profitentur, & a mulieribus abstinentiam vovent, his vitiis non carent, & frequenter, castitatis voto ejurato, ad fœminas dilabuntur.

Quinto, quia Dervisii non solum quædam admittunt contra legem Dei, sed etiam contra institutionem Pseudoprophetæ sui Mahumeti; quamobrem a Moslemis Orthodoxis hæretici, vel schismatici esse censentur. Deus enim in Pentateucho, Lev. cap. 19. prohibuit Israelitis, ne corpus cultris inciderent, neque in eo stigmata efformarent, quemadmodum Ethnici faciebant in morte alicujus suorum. Et lib. 3. Reg. c. 18. legimus de Sacerdotibus Baal: *Incidebant se juxta ritum suum cultris & lanceolis, donec perfunderentur sanguine*. Quamobrem ritus Idololatricos a Deo prohibitos, imitantur Dervisii, dum carnes suas ferro lacerant, vel incidunt. Sanctiones etiam, & statuta Mahumeti transgrediuntur, dum musicis instrumentis in rotationibus, ac precibus suis utuntur; omnes enim Moslemi fatentur, Mahumetum musica omnia instrumenta a precibus, & Sacris suis removeri præcepisse, quamobrem nec tubas cum Judæis, nec campanas cum Christianis recipere voluisse. Præterea, ut supra vidimus, mendacem & blasphemum eum Mahumetus pronunciavit, qui, etiam ipsum, aliquando Deum vidisse affirmaret, cum hoc sit manifeste contra doctrinam Alcorani. At isti boni Dervisii asserunt fidenter, se Deum facie ad faciem intueri, & cum eo familiarissime colloqui. Sed quod præcipui momenti est, genus vitæ, a Mahumeto severissime proscriptæ suis asseclis, profitentur. Cum enim (ut refert Thelabiensis in Expositione Suræ المايدة *Mensa* v. 93.) intellexisset, nonnullos ex suis cœpisse monasticum Christianorum institutum imitari, vocavit illos ad se: & dixit eis: اني لم اومر بذلك ثم قال ان لانفسكم عليكم حقا فصوموا وافطروا وقوموا وناموا فاني اقوم وانام وافطر واكل اللحم والدسم واتي النساء ومن يرغب سنتي فليس مني ثم جمع الناس وخطبهم وقال ما بال اقوام حرموا النساء والطعام والطيب والنوم وشهوات الدنيا اما اني لست امركم ان تكونوا قسيسين او رهبانا فانه ليس في ديني ترك اللحم والنساء ولا اتخاذ الصوامع: *Mihi non fuit hoc preceptum: vos vero curam gerere debetis vestri ipsorum. Itaque jejunate; & jejunium solvite: vigilate, & dormite: nam & ego vigilo, & dormio: jejuno, & jejunium solvo: comedo carnem, & adipem; & dormio cum mulieribus: & qui recedit ab institutionibus meis, non est ex parte mea. Deinde congregavit populum, & prædicans illi, dixit: Quid sibi volunt quidam ex vobis prohibendo usum fœminarum, & ciborum, & escas bonas, & somnum, & voluptates hujus mundi? Atqui ego non præcipio vobis, ut sitis presbyteri, & monachi: neque in lege mea prohibetur caro, vel usus fœminarum, nec præcipitur ædificatio cœnobiorum.*

Ex dictis apparet manifeste, quam alienus fuerit Mahumetus ab instituto horum Dervisiorum: itaut ne pro suis quidem eos agnoscat. Ipsi etiam e converso videntur parum Mahumeti legem curare: ut enim testatur Septemcastrensis cap. 20. multas habent sententias contra Alcoranum, & etiam contra veritatem. Quamobrem, ut jam dixi, ab ipsis Mahumetanis hoc hominum genus pro hæreticis, ac schismaticis habetur, ut asserit Ricautus supra laudatus, cap. 14.

Libet addere pro coronide hujus Tractatus id, quod scribit idem Septemcastrensis, tamquam testis oculatus c. 20. de his Dervisiis. *Utuntur* (inquit) *imo potius abutuntur ipso Alcorano ad perpetrandum omnia genera scelerum: scilicet, furta, homicidia, fornicationes, adulteria, stupra, latrocinia, & his similia: quæ, si omnia, quæ audivi, vidi, & expertus sum, narrare vellem, tædium generant, & nauseam audientibus. Sortilegiis, & incantationibus, & divinationibus ita infecti, deturpati, & corrupti sunt, ut vix sit vetula, quæ non habeat eorum aliquam artem, & scientiam*. Et paulo post: *Sacerdotes eorum, licet magnam ostendant religionem coram hominibus: in occulto tamen pleni sunt omni nequitia, itaut de omnibus sceleribus se intromittant*. Nullo igitur modo fieri potest, ut per hujusmodi genus hominum fiant vera miracula, quibus Deus velit Mahumetanicam sectam, tamquam veram religionem, confirmare.

FINIS.

APPENDIX.

Chimerico, prorsusque inani Alcorani miraculo, quod Mahumetani plenis buccis, آية مستمرة لا انقضاء لها, *miraculum permanens, ac perpetuum, quod nunquam cessat*, proclamant, non erit abs re (quandoquidem vacantes pagellæ permittunt) pauca quædam ex multis miracula opponere, quæ in Christiana Religione & verissima, & perseverantia esse, totius orbis testimonio comprobantur.

Primum sit, Domus illa celeberrima, in qua B. Virgo Deipara in Nazarena Urbe nata & enutrita, Æternum Verbum concepit, & cum eodem tot annos habitavit, ac deinde post ejus obitum, in summa semper veneratione Christianis fuit. Hanc a fundamentis avulsam Angelico ministerio in Illyricum primum, Anno Christi 1291. die 6. Maji deportatam; & triennio post, die 10. Decembris in Picenum Italiæ provinciam, ubi nunc omnium Christianorum concursu votisque frequentatur, sub Lauretanæ Domus nomine, translatam fuisse, ita certum est, ut nullo modo possit in dubium revocari. Nam eodem tempore Domus hæc in Nazarena Urbe defuit, quo in Illyrico apparuit. Ex Illyrico vero abfuit, ex quo in Picenis divinitus delata sese dedit conspiciendam. Et missis pluries certis ac fidis viris in Nazareth, qui rei veritatem explorarent; invenerunt Domum illam sublatam, relictis fundamentis ejusdem mensuræ, materiæ, ac structuræ, quæ in Illyrico visebatur, & nunc in Piceno conspicitur. Id vero Peregrini omnes, qui e sacris Palæstinæ locis regrediuntur, hodie quoque confirmant. Hujus autem rei veritatem Deus ipse quotidie insignibus miraculis, ac prodigiis, quæ ibi fiunt, testatur, quæ Mahumetani ipsi negare non possunt, cum sint ibi in prospectu omnium munera votiva missa a quodam eorum Prætore, seu Bascià, nomine Corcut, Anno Christi 1552. cum ejusdem attestatione Arabice scripta, qua se a B. Virgine, quæ in eo loco colitur, a lethali pectoris apostemate liberatum fuisse fatetur. Ostenditur etiam ibi pallium, seu tegumentum Altaris exterius argenteum, gemmis ornatum, ab alio Bascià B. Virgini, ob gratiam ab ea acceptam, oblatum.

Secundum, æque certum (nam innumeros, atque oculatos habet testes) est Crux illa celeberrima in Urbe *Malipuritana*, in India Orientali, supra quam, cum oraret, vulneratus est ad mortem a quodam Brachmane S. Thomas Apostolus die decima octava Decembris. Nam quotannis, eadem die recurrente, dum ante eam Sacrum solemniter celebratur, ad initium Euangelii atro quodam colore, splendore permixto, infuscatur, qui post Offertorium clarior evadit, donec Crux tota candida ac nitens apparet. Dum autem fit *consecratio*, resumit Crux colorem suum *naturalem*, & sanguineo sudore tota *perfunditur*, quo Fideles linteola sua infundunt, ac per ea Deus multa admiranda operatur. Si quando vero contingat, ut Crux illa eo tempore nullatenus immutetur, flagellum aliquod grave, vel insignem calamitatem Christiano populo portendi, experimento compertum est.

Tertium, certissimum, quia evidentissimum: Barii (quæ est Apuliæ in Italia Urbs percelebris) ex ossibus S. Nicolai Episcopi Myrensis manat assidue purissimus ac limpidissimus liquor (quem Mannam S. Nicolai vocant) qui in vitreis ampullis servatus, nunquam corrumpitur, nec verminibus scatet, nisi forte apud eos, quos flagitiis ac libidinibus inquinatos invenerit: & quotidiana per eum miracula patrantur: tamque copiose emanat, ut per omnes Christiani Orbis regiones commode transmittatur.

Quartum: Tolentini (quæ est Civitas Provinciæ Picenæ in Italia) ex brachiis S. Nicolai (qui vulgo, *de Tolentino* su-

pel.

pellatur, & plusquam trecentis abhinc annis obiit¹) argenteis thecis inclusis, identidem, turgescentibus venis, copiosius cruor emanat, Id vero præcipue evenire observatum est, cum magna aliqua calamitas Christianorum rebus incidet.

Quintum item in omnium oculis versatur. Neapoli, celeberrima Italiæ Urbe, in duabus vitreis ampullis, S. Januarii Episcopi, qui supra mille abhinc annis pro Christi fide ab infidelibus occisus fuit, sanguis concretus asservatur; qui ubi coram sacro ejus capite exponitur, statim velut recenter effusus, liquescit, & ebullit. Si quando vero concretus perseveret, adversi aliquid Christianæ Reipublicæ præsagire experientia comprobavit.

Alia plura fortasse magis mirabilia, sed minus nota, prætereo; quia satis hæc existimo ad ostendendum Mahumetanis, vere esse in Religione Christiana, quod ipsi in sua secta falso jactant; nempe, non unum, sed multa الملك مستمرات *Miracula perseverantia*. Neque dicere possunt, hæc Dæmonum esse ludibria: incredibile enim est, Deum permittere Dæmonibus ita innocentibus fidelibus illudere per eas res, quarum plerasque Mahumetani ipsi, utpote sacrosanctas, venerantur. Porro Dæmonum ludificatio & malas causas, & malum finem, & noxios hominibus effectus semper habet: quorum hic nihil agnoscitur. Et multo minus dicere possunt, has esse pravorum hominum technas ac fraudes, cum sine ullius opera, per se, prorsusque divinitus eveniant. Quod si hic aliqua hominum fraus aut deceptio subesset: jam hæc per tot annorum cursum deprehensa fuisset, quemadmodum deprehensa est techna & impostura Græcorum, aliarumque nationum schismaticarum Orientalium in igne illo suppositio, quem in Paschatis pervigilio in Sepulchri Dominici Templo, ad preces suas e cœlo delabi confingunt.

FINIS.

¹ Ad Refut. Alcor. Pars III.

INDEX
CAPITUM.

PRoœmium. pagina 1.

Cap. I. Utrum ad certum veræ Religionis argumentum miracula necessario requirantur: & quid proprie sit miraculum in sensu a nobis requisito. p. 2.

Cap. II. De miraculis, quæ Christus Dominus effecit in Euangelica lege publicanda, suaque religione instituenda, & de illis, quæ ei a Mahumetanis tribuuntur. p. 5.

Cap. III. Utrum Mahumetus aliquod miraculum ad Sectam suam comprobandam effecerit. pag. 7.

Cap. IV. Discutiuntur Mahumeti miracula ex Alcorano a Moslemis producta: ubi agitur de scissione Lunæ. p. 14.

Cap. V. Miracula Mahumeti ex Alcorano, quæ spectant ad prophetiam. p. 22.

Cap. VI. Miracula, quæ Moslemis extra Alcoranum per traditionem accepta, tribuuntur Mahumeto. p. 39.

Cap. VII. Miracula Mahumeti extra Alcoranum, ad prophetiam spectantia. p. 46.

Cap. VIII. Argumenta Mahumetanorum pro asserendis miraculis Prophetæ sui. pagina. 50.

Cap. IX. Respondetur ad argumenta miraculorum, & ad ea, quæ Moslemi afferunt pro illis Mahumeto asserendis. p. 55.

Cap. X. Confirmatur aliquot exemplis Ethnicorum assertum nostrum de falsitate miraculorum Mahumeti. p. 64.

Cap. XI. De miraculo Alcorani; cujus vanitas aperte demonstratur. p. 69.

Cap. XII. Utrum post jam fundatam Religionem miracula ad eam conservandam requirantur: ubi agitur de miraculis, quæ fieri dicuntur a Dervisiis, seu Sanctonibus Mahumetanorum. p. 74.

PRODROMI
AD REFUTATIONEM
ALCORANI
PARS TERTIA.

In qua sicut Christianæ Religionis Dogmata omnia divinæ Veritati consona: ita pleraque Eslamiticæ Sectæ Axiomata eidem veritati dissona esse, ostenditur.

PROŒMIUM.

Satis jam probatum esse videtur, & Sacrarum Scripturarum oraculis, & verorum miraculorum testimonio, Christianam Religionem bonam esse, & a Deo institutam: e converso Mahumetanicam Sectam, cui nec Dei in Sacris literis loquentis testimonium, neque legtima miracula demonstrantis auctoritas ulla suffragatur, Religionis veræ notam obtinere nullo modo posse. Quia tamen Mahumetani obstinate contendunt, in vera se esse religione; Christianos vero post adventum Mahumeti ab illa penitus excidisse, & antiquæ Christianæ fidei, quæ fuit ante illum, dogmata vel mutasse, vel corrupisse; atque aliud ante Mahumetum, aliud post eumdem Christianos credidisse: in hac tertia Prodromi nostri parte evidenter ostendimus, Christianam Religionem a prima sui institutione, nempe ab ævo Christi Domini, & Apostolorum ejus, usque ad hæc tempora, semper eamdem fuisse, nec aliquid in illa, præsertim quoad fidei dogmata, & res a Deo revelatas, esse corruptum, aut mutatum. Quamobrem absque ullo prorsus fundamento credere & affirmare Moslemos, adveniente Mahumeto, Christianos a vera Religione extorres factos fuisse; seque in ea illorum loco successisse.

CAPUT PRIMUM.

Christianam Religionem veram ac bonam esse, & a Deo institutam.

Superfluum alicui videbitur, illud Mahumetanis probare, quod ipsi ultro confitentur. Verum non est ita: nam ex hujus veritatis demonstratione magis veritas illius, quod contra ipsos probare instituimus, roborabitur, & elucescet. Adde, hujus temporis Moslemos, utpote rerum suarum superioris temporis ignarissimos, & in superstitione sua retinenda obstinatissimos, hoc etiam fortasse negaturos: nimirum, Christianam Religionem neque a Mahumeto, neque a majoribus suis ullo unquam tempore tamquam bonam ac veram existimatam fuisse. Dico igitur, me nunquam reperisse inter Doctores Moslemos dubium, quin Christiana Religio a Deo emanaverit, & saltem per plures annos vera, & legitima fuerit; quippe cujus primus Auctor credatur ab omnibus fuisse Jesus filius Mariæ Virginis verus Messias, a Prophetis promissus, per quem Deus vulgavit Mundo Euangelium, quod ipsi quoque credunt ab eo traditum, sicut Pentateuchum, & cæteros Sacros libros præcedentes. Præterea pro certo habent, Christianam Religionem Judaicæ successisse, & hanc per illam abrogatam fuisse: sed Christianam etiam deinde per Mahumetanam, omnem suam vim roburque amisisse. Harum autem abrogationum figuram præcessisse credunt in verbis illis Deuteron. cap. 23. *Dominus de Synai venit, & de Seir ortus est nobis: apparuit de monte Pharan*: de quibus satis dictum in prima parte. Abutuntur etiam parabola illa, quam apud S. Matthæum cap. 20. proposuit Christus Dominus in *Patrefamilias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam*: quam parabolam Mohammed filius Ismaelis, cognomento Albocharius, in parte trigesima Alcoranicarum traditionum, refert a Mahumeto ipso ita expo-

expositam fuisse : اوتي اهل التوراة التوراة فعملوا بها

حتي اذا انتصف النهار ثم عجزوا فاعطوا قيراطًا

قيراطًا ثم اوتي اهل الانجيل الانجيل فعملوا به حتي

صلاة العصر ثم عجزوا فاعطوا قيراطًا ثم اوتيتم القران

فعملتم به حتي غربت الشمس فاعطيتم قيراطين

فقال اهل الكتاب هولاء اقل منا عملاً واكثر اجرًا

قال الله هل ظلمتكم من حقكم شيًا قالوا لا قال

فهو فضلي اوتيه من اشاء : *Datus fuit Pentateuchus professoribus Pentateuchi* (ideſt Judæis) *qui operati ſunt in eo uſque ad meridiem : deinde delaſſati ſunt, & acceperunt ſinguli denarium. Poſtea traditum fuit Euangelium profeſſoribus Euangelii* (ideſt Chriſtianis) *qui operati ſunt in eo uſque ad nonam: deinde delaſſati ſunt, & acceperunt ſinguli denarium. Tandem datus eſt vobis Alcoranus, & operati eſtis in eo uſque ad occaſum Solis, & accepiſtis ſinguli binos denarios. Quamobrem dixerunt Scripturales* (ideſt Judæi, & Chriſtiani) *: Iſti minus operati ſunt, quam nos, & plus mercedis acceperunt. Reſpondit Deus : Num feci vobis injuriam, aliquid detrahens de mercede veſtra? reſponderunt : Non. Dixit Deus : Hæc eſt gratia mea, quam dabo cui mihi placuerit.* Hoc idem manifeſte fatetur Mahumetus ipſe Sura 57. الحديد *Ferrum* : v. 27. his verbis : ولقد ارسلنا نوحًا وابراهيم في ذريتهما

النبوة والكتاب فمنهم مهتد وكثيرًا منهم فاسقون

ثم قفينا علي اثارهم برسلنا وقفينا بعيسي ابن مريم

واتيناه الانجيل وجعلنا في قلوب الذين اتبعوه رافة

ورحمة ورهبانية ابتدعوها ما كتبناها عليهم الا

ابتغاء رضوان الله فما رعوها حق رعايتها فاتينا

الذين امنوا منهم اجرهم وكثير منهم فاسقون ; *Et jam quidem miſimus Noe, & Abraham: & poſuimus in generatione eorum Prophetiam, & Librum : & inter eos quidam fuerunt directi ; multi vero exerraverunt. Horum veſtigia ſequi fecimus Legatos noſtros, & ſubſequi fecimus Jeſum filium Mariæ, & dedimus ei Euangelium : & poſuimus in cordibus eorum, qui ſecuti ſunt eum, pietatem, & miſericordiam : & monaſticam vitam ipſi adinvenerunt, neque præcepimus eam illis, tantum ob deſiderium placendi Deo : ſed non obſervaverunt illam eo modo, quo debebant. Nos autem dedimus illis, qui ex eis crediderunt, mercedem eorum : at multi eorum prævaricati ſunt.* Idem confirmat Sura 5. المايدة *Menſa*. verſ. 50. وقفينا علي اثارهم بعيسي ابن مريم

مصدقًا لما بين يديه من التوراة اتيناه الانجيل فيه

هدي ونور ومصدقًا لما بين يديه من التوراة وهدي

وموعظة للمتقين وليحكم الانجيل بما انزل الله فيه

ومن لم يحكم بما انزل الله فاوليك هم الفاسقون

Et ſubſequi fecimus veſtigia eorum (Prophetarum) *Jeſum filium Mariæ, confirmantem Pentateuchum, qui antea traditus fuerat : & dedimus ei Euangelium, in quo eſt directio, & lux ; & confirmat Pentateuchum datum antea, & eſt directio, & commonitio piorum. Judicent igitur ii, qui profitentur Euangelium, juxta id, quod Deus revelavit in eo. Et qui non judicaverint juxta id, quod revelavit Deus, erunt prævaricatores*. Et ibidem verſ. 53. inducitur Deus ſic loquens hominibus : ولكل جعلنا منكم

شرعة ومنهاجًا ولو شاء الله لجعلكم امة واحدة

ولكن ليبلوكم فيما اتيكم : *Unicuique veſtrum dedimus legem, & normam religionis. Et ſi voluiſſet Deus, feciſſet vos gentem unam : ſed* (hoc non fecit) *ut probaret vos in eo, quod dedit vobis*: Explicat hunc locum Thalebienſis : قال المفسرون

عني بذلك جميع اهل الملل المختلفة جعل الله تعالي

لاهل كل ملة شريعة ومنهاجًا فلاهل التوراة شريعة

ولاهل الانجيل شريعة ولاهل الفرقان شريعة يحلل الله

تعالي فيها ما يشاء ويحرم ما يشاء فالدين واحد

والشرع مختلفة : *Dicunt Expoſitores, ſignificari per hoc omnes religiones, quæ ſunt inter ſe diverſæ, quarum unicuique dedit Deus legem, & regulam rite operandi. Sic Judæis dedit legem ſuam : & Chriſtianis legem ſuam, & Mahumetanis legem ſuam ; in quibus prohibuit id quod voluit, & conceſſit id quod voluit. Itaque Religio fuit una, leges autem variæ ac diverſæ*. Eadem fere verba habent Gelal-Jahias, & Mohammed filius Abdallah ; per quæ prætendunt oſtendere, Judaicam, Chriſtianam, & Mahumetanam religionem fuiſſe eamdem quoad ſubſtantiam : habuiſſe tantum diverſas leges, omnes tamen bonas, & ſanctas, utpote traditas a Deo. Hoc idem confirmat Alcoranus Sura 30. الروم *Romani* v. 30. ubi inducitur Deus ita loqui cum Mahumeto : فاقم وجهك

للدين حنيفًا فطرة الله التي فطر الناس عليها لا

تبديل لخلق الله ذلك الدين القيم ولكن اكثر

الناس لا يعلمون : *Statue ergo faciem tuam ad religionem orthodoxam, conſtitutam a Deo hominibus. Non mutatur id quod conſtituit Deus. Hæc re-*

ligio

ligio recta: sed plerique hominum nesciunt. Si ergo religio vera non potest mutari, nisi in legibus, & ritibus; sequitur, ut eadem fuerit Judaica, & Christiana quoad substantiam; & (loquendo ad hominem) eadem sit, quam profitentur Mahumetani. Ergo Christiana Religio fuit vera, & bona, sicut Judaica, & Mahumetica, in sententia ipsius Mahumeti, qui vult has omnes religiones esse institutas a Deo: id quod repetit Sura 22. الحج *Peregrinatio*. v. 65. لكل امة جعلنا منسكا هم ناسكوه فلا ينازعنك في الامر وادع الى ربك انك لعلي هدي مستقيم: *Unicuique genti dedimus legem exercendæ religionis in sacrificiis, cultuque divino. Ne ergo disceptent tecum de hac re: & voca ad Dominum tuum; tu quippe es in recta via.*

Notandum hic obiter, gentes, quæ veram religionem a Deo acceperunt, eamque professæ sunt, censeri in Alcorano Judæos, Sabæos, seu Sabaitas, Christianos, & Mahumetanos. Ismael Ebn-Aly cap. في امة المسلمين *de Gente Moslemorum*, includit etiam المجوس *Magos*, seu *Magusæos*, ex auctoritate Sciaher Settanii: في كتاب الملل والنحل *in libro de religionibus veris, & falsis*; qui inter falsas religiones collocat الصابية *Sabæos*. Verum nec Magi bene includuntur in primo genere, nec Sabæi recte ab eodem excluduntur juxta Alcorani doctrinam. Porro Sabæi, qui in Alcorano dicuntur الصابيون juxta Gelal. & alios Expositores, pertinent ad Judæos, vel Christianos, & agnoscunt religionem suam a Seth, & Henoch, & habere dicuntur Librum sacrum traditum divinitus ipsi Seth. Magi vero, quamvis ab initio, juxta Ismaelem Ebn-Aly, professi sint religionem, & legem Abrahæ; postea tamen non solum in varia scelera prolapsi sunt, nubentes cum sororibus, filiabus, & matribus suis; sed etiam stellas, & statuas, & ignes adoraverunt.

Juxta hoc principium, quod scilicet religiones omnes a Deo traditæ sint, & in substantia omnes conveniant, & solum in legibus quibusdam, seu ritibus differant, docet etiam Mahumetus unumquemque in sua religione salutem æternam consequi posse. Hoc manifeste patet in Alcorano, Sura 2. البقرة *Vacca*, v. 61. & Sura 5. المايدة *Mensa*, v. 75; utrobique enim ita legimus: ان الذين امنوا والذين هادوا والنصاري والصابيين من امن بالله واليوم الاخر وعمل صالحا فلهم اجرهم عند ربهم ولا خوف عليهم ولا هم يحزنون. *Certe qui crediderunt, & Judæi, & Christiani, & Sabaitæ: qui crediderint in Deum, & diem novissimum, & fecerint bonum; ipsis erit merces sua apud Dominum suum, & non erit timor super eos, neque ipsi contristabuntur*. Porro nomine *eorum, qui crediderunt*, Mahumetanos hic intelligi, quemadmodum in aliis plurimis locis Alcorani, non est dubitandum, & Expositores communiter fatentur. Præterea Sura 22. الحج *Peregrinatio*, v. 17. sic habetur: ان الذين امنوا والذين هادوا والصابيين والنصاري والمجوس والذين اشركوا ان الله يفصل بينهم يوم القيمة ان الله علي كل شي شهيد: *Certe qui crediderunt, & qui sunt Judæi, & Sabaitæ, & Christiani, & Magi, & qui plures Deos coluerunt: sane Deus divisionem ponet inter eos in die resurrectionis: quia Deus super omnem rem est testis*. Autumat Gelaleddinus, divisionem hanc faciendam esse a Deo inter eos, qui crediderunt, nempe Mahumetanos, & reliquos enumeratos, & inter Magos, & plurium deorum cultores: itaut primi ituri sint in Paradisum, cæteri autem in Gehennam. Sed fallitur, & malitiose errat. Nam cum supra Mahumetus manifeste pronunciaverit, Judæos, Christianos, & Sabaitas una cum Mahumetanis salutem esse consecuturos: hæc divisio non potest intelligi, nisi fiat inter hos quatuor ex una parte, & inter Magos, & Idololatras ex altera: alioqui nimis turpiter sibi contradiceret.

Et nihilominus non pauci ex Doctoribus Moslemis constanter negant, Mahumetum unquam scripsisse, aut docuisse, posse quemlibet in sua religione, etiam a Deo tradita, æternam consequi salutem: &, Alcorani verba, quæ supra retulimus, & alia similia torquent, ac distorquent, ad tuendam suam opinionem. Nam locum jam allegatum ex Sura 2. & 5. *Certe qui crediderunt, & qui sunt Judæi, & Christiani, & Sabaitæ: qui crediderint in Deum, & diem novissimum, & fecerint bona, habebunt mercedem suam, &c.* ubi, ut vidimus, distinguuntur quatuor genera hominum, nimirum, *qui crediderunt* (idest Mahumetani) *& qui sunt Judæi, & Christiani, & Sabaitæ*: & omnes pronunciantur esse salvandi, dummodo credant in Deum, & in diem Judicii, & recte operentur; ita explicat Gelal. الذين امنوا بالانبياء من امن منهم بالله واليوم الاخر في زمان نبينا وعمل صالحا بشريعته: *Qui crediderunt in Prophetas priores*; & Judæi, & Christiani, & Sabaitæ: *qui crediderint ex illis in Deum, & diem novissimum in tempore Prophetæ nostri, & bona fecerint juxta legem ipsius, &c.* Sed primo peccat, dum *eos qui crediderunt* censet esse eos, qui crediderunt in Prophetas priores: nam in Alcorano الذين امنوا *qui crediderunt*, semper accipiuntur pro Mahumetanis. Peccat secundo, quia ea conditione vult eos, qui crediderunt in Prophetas priores, esse salvandos, ut credant in Deum, & diem novissimum in tempore Prophetæ Mahumeti, & operentur bona juxta legem ejus. At vero impossibile est eos, qui crediderunt in Prophetas priores, credere in Deum, & diem novissimum in tempore Mahumeti, & recte operari juxta legem ejus. Peccat tertio, quia vult sapere plusquam Magister suus: quod enim Mahumetus absolute pronunciavit, hic vult sub conditione coarctare. Zamchascerius ita exponit hunc locum: ان الذين امنوا بالسنتهم من غير مواطاة القلوب

وهم

وهم المنافقون والذين هادوا والنصارى والصابئين وهم قوم عدلوا عن دين اليهودية والنصرانية وعبدوا الملائكة من امن من هولاء الكفرة ايمانا خالصا ودخل في ملة الاسلام دخولا اصليا وعمل صالحا فلهم اجرهم الذي يستوجبونه بايمانهم وعملهم :

Certe qui crediderunt linguis tantum absque consensu cordium, (& hi sunt Mahumetani *impii) : & qui Judæi sunt, & Christiani, & Sabaitæ (hi sunt populi, qui deviaverunt a Religione Judaica, & Christiana, & adoraverunt Angelos) : qui crediderit ex his infidelibus fide sincera, & ingressus fuerit in religionem Mahumetanam ingressu radicali, & fecerit bonum : habebit quilibet eorum mercedem suam juxta meritum fidei, & operum suorum.* Consentit hic Auctor, pro *iis, qui crediderunt*, intelligi Mahumetanos, sed impios, & qui linguis tantum se credere profitentur. Cæterum ipse etiam peccat, dum verba prophetæ sui generalia ad sectam Mahumetanam restringit : id quod facit etiam Jahias filius Salam, dicens : فلهم اجرهم يعني من امن بمحمد وعمل بشرائعه *Ipsis erit merces sua, nempe iis, qui crediderint in Mahumetum, & operati fuerint juxta leges ejus.* Ingerit uterque Mahumetum, & religionem ejus, ubi Mahumetus ipse neque exigit, neque curat. Eodem modo, Sur. 5. المائدة *Mensa* ; v. 71.

ولو ان اهل الكتاب امنوا واتقوا لكفرنا عنهم سيئاتهم ولادخلناهم جنات النعيم ولو انهم اقاموا التوراة والانجيل وما انزل اليهم من ربهم لاكلوا من فوقهم ومن تحت ارجلهم منهم امة مقتصدة وكثير منهم ساء ما يعملون :

Quod si Scripturales crediderint, & timuerint Deum ; expiabimus certe ab eis malitias ipsorum, & sane introducemus eos in hortos voluptatis. Et si ipsi observaverint Pentateuchum, & Euangelium, & id quod traditum est ipsis a Domino suo ; comedent de supra se, & de sub pedibus suis (idest, bonis omnibus & opibus abundabunt). *Inter eos quidam recta incedunt intentione, sed multi ex eis prave operantur.* Explicat Gelal: ولو اهل الكتاب امنوا بمحمد ولو انهم اقاموا التوراة والانجيل بالعمل بما فيهما ومنه الايمان بالنبي وما انزل عليهم من الكتب من ربهم ،

Si Scripturales crediderint in Mahumetum, & si observaverint Pentateuchum, & Euangelium, exequendo ea, quæ in utroque continentur, inter quæ unum est, ut credant in prophetam (Mahumetum) ; *& id quod traditum est illis in Sacris libris a Domino ipsorum.* Eodem modo Jahias filius Salam : واقامتهم التوراة والانجيل ان يؤمنوا بمحمد لانهم قد امروا بذلك وقوله منهم امة مقتصدة اي متبعة من امن من اهل الكتاب برسول الله ص وما جاء به وكثير منهم ساء ما يعملون يعني من ثبت منهم على اليهودية والنصرانية. *Observantia eorum Pentateuchi, & Euangelii consistit in hoc, ut credant in Mahumetum : quia hoc jam præceptum fuit illis. Quod autem additur: Quidam ex eis recta intentione incedunt; significat eos, qui ex illis constanter crediderunt in Mahumetum & Alcoranum. Verba autem illa : Sed multi ex eis prave operantur, significant eos, qui persliterunt in Judaismo, & Christianismo.*

Verum cum Sapientiores Moslemi agnoscerent hujusmodi interpretationes nimis improprias esse, ac violentas ; ingenue confessi sunt, Mahumetum primo admisisse, unumquemque salvari posse in ea religione, quam semel Deus approbavit ; nimirum in sua, in Judaica, in Christiana, & in Sabaitica : nam has omnes religiones in substantia easdem esse affirmabat, & legibus tantum ac ritibus inter se differre. Cum vero, utpote non omnino stipes, intelligeret hoc nimis perniciosum evadere sectæ suæ, retractavit doctrinam suam, & in una tantum religione الاسلام *Eslam*, quam ipse profitebatur, & prædicabat, salutem æternam reperiri pronunciavit. Audiatur Emam, seu Antistes Abul Casem Habet Allah in Tractatu الناسخ والمنسوخ *De Abrogante, & Abrogato*, ubi expendens verba jam allegata ex Sura 5. *Certe qui crediderunt, &c.* hæc habet : ان الذين امنوا والذين هادوا فيها قولان قال مجاهد والضحاك بن مزاحم هي محكمة ويقدرونها بالحذف للقدر فيكون التقدير ان الذين امنوا ومن امن من الذين هادوا والنصارى والصابئين وقالت الجماعة والاكثرون هي منسوخة وناسخها عندهم ومن يبتغ غير الاسلام دينا فلن يقبل منه وهو في الاخرة من الخاسرين . *Certe qui crediderunt, & qui sunt Judæi, &c. In his verbis est duplex sententia. Dixit Mogiabed, & Aldhahac filius Mozahem : Hic versus est firmatus, nec fuit abrogatus. Sed ponunt in eo potentialitatem, quatenus aliquid latens subintelligitur virtualiter : itaut sensus sit : Certe qui crediderunt,* (nempe Mahumetani) *& qui crediderit* (sicut illi) *ex Judæis, & Christianis, & Sabaitis, &c. Et pronunciavit Concilium* (socii scilicet primi Mahumeti) *& est sententia plerorumque Doctorum, hunc versum fuisse abrogatum per alium* (ومن يبتغ in Sura 3. ال عمران *Familia Amran* :) *Et qui secutus fuerit aliam religionem præter Eslam* (Mahume-

tani;

terum) nunquam acceptabitur ab eo: & ipse in futuro seculo erit ex pereuntibus. Communis itaque ac legitima Doctorum Moslemorum sententia est, versus omnes Alcorani, in quibus conceditur Scripturalibus salus æterna in propria religione, fuisse a Mahumeto abrogatos, & retractatos non solum ut falsos, sed etiam ut sectæ suæ destructivos.

Porro pauci illi, qui ad removendam a propheta suo inconstantiæ & levitatis notam, contendunt versus illos non fuisse ab eo abrogatos, sed solum significare illis voluisse, tam Christianos, quam Judæos, & Sabaitas posse salvari, si in Mahumetum crederent, & legem ejus observarent; in laqueos inextricabiles se conjiciunt. Nam vel volebat hos propriam religionem relinquere, & Eslamiticam suscipere, fierique Mahumetanos; & sic non erat, cur ad istas tantum tres nationes se restringeret, cum centies in Alcorano asserat, se missum fuisse ad prædicandam veram religionem non solum hominibus, sed etiam Geniis, seu Dæmonibus. Vel volebat has tres gentes retinere quidem religionem propriam, sed etiam Mahumetanicam amplecti, eamque cum propria conjungere: & hoc erat prorsus impossibile; cum tam religio Judaica, quam *Christiana, & Sabaitica* (quæ a Christiana, & Judaica non distinguitur) longissime a Mahumetana dissideant, & non solum in legibus ac ritibus, sed etiam in dogmatibus, quæ ad veritates revelatas, & æternas spectant, illi e diametro opponantur.

Duo vero hic valde notabilia occurrunt. Primum quam nulla fides habenda sit Alcorano, qui a Deo traditus esse jactatur, in quo decies approbatur aliqua religio, & decies eadem reprobatur, ac damnatur. Neque enim agitur de re aliqua levi, parvique momenti; sed de omnium rerum gravissima, nempe de via, per quam possint mortales ad æternam salutem pervenire; quam modo approbari a Deo, modo reprobari, est prorsus impossibile, præsertim quoad substantialia, & ad veritates æternas. Nam quoad leges positivas, vel ritus spectat, non negamus, posse aliqua a Deo in eadem religione mutari, vel variari; sed hoc non facit Deus, nisi etiam manifestet hominibus causas hujus mutationis, vel variationis. Atque ita si mutavit, vel etiam abstulit quosdam ritus ac leges ceremoniales, vel judiciarias Pentateuchi in lege Euangelica; cognoverunt omnes id justissime factum; non solum quia ita Deus ipse prædixerat per Prophetas se facturum: sed etiam, quia cum omnia illa essent figuræ eorum, quæ sub Messia eventura erant; ubi hæc evenere, supervacaneæ prorsus erant figuræ. Si Alcoranus solum aliqua ceremonialia, & pure legalia Christianæ Religionis abrogasset: & id fecisset, quia Deus ita prædixerat se facturum; & quia hæc erant meræ figuræ religionis Mahumetanicæ; non esset magna inter nos, & inter Moslemos controversia. Sed cum non solum hoc non fit; verum etiam in Alcorano tollantur, & prorsus abrogentur, imo damnentur ea, quæ in Christiana Religione substantialia sunt, & spectant ad veritates æternas, & a Deo revelatas: quomodo potest in eo tolerari hæc religionum abrogatio, & abrogatio, non solum sine magna levitate, & inconstantia, sed etiam sine summa perfidia, atque impietate?

Quod vero auget absurdum est; quia abrogationes Pentateuchi non fuere factæ in eodem Pentateucho: Deus enim semper sibi constat in eo quod semel statuit. Neque invenietur unquam ullus legislator, qui in una eademque lege modo probet, modo reprobet id, quod populis præscribit. At in Alcorano non semel, sed bis, ac ter, idem probatur, & reprobatur: decernitur, & abrogatur. Quasi vere Deus, qui auctor Alcorani esse fingitur, res semel a se temere statutas maturius consideret, & corrigat, vel aboleat. Et nihilominus hic liber divinissimus, & librorum omnium perfectissimus, cui nihil simile facere possint omnes creaturæ, fidenter a Moslemis prædicatur.

Alterum, quod peculiari nota dignum videtur, est, non posse ex Alcorano deprehendi, utrum abrogati sint versus illi, quibus unicuique in sua religione salus promittitur, an vero, qui in Mahumetica tantum secta illam reperiri posse affirmant. Nam versus ille, quo volunt abrogari libertatem religionum, est in Sura 3. v. 81. Versus autem, quibus eadem libertas asseritur, non solum in Sura 2. antecedenti, sed etiam in Sura 5. v. 75. in Sura 18. v. 63. in Sura 22. v. 17. Imo in eadem Sura 3. post versum 81. quo in una religione *Eslamitica* salus esse pronunciatur, versu 112. habentur hæc verba de Judæis, & Christianis, quorum antea aliqua vitia redarguerat: من اهل الكتاب امة قائمة يتلون آيات الله آناء الليل وهم يسجدون: يؤمنون بالله واليوم الآخر ويأمرون بالمعروف وينهون عن المنكر ويسارعون في الخيرات واولائك من الصالحين: وما يفعلوا من خير فلن يكفروه والله عليم بالمتقين:

Ex Scripturalibus est gens recta, meditantur signa Dei horis nocturnis, & ipsi adorant. Credunt in Deum, & diem novissimum: præcipiunt justum: & prohibent ab injusto, & certatim festinant in bonis operibus: & hi sunt ex probis; & non fraudabuntur mercede boni illius, quod fecerint. Nam Deus est cognitor piorum. Infulse putat Zamchascerius, loqui hic Mahumetum de Scripturalibus, qui Judaismo, vel Christianismo ejurato, facti fuerant Mahumetani; & آيات الله, *signa Dei*, significare Alcoranum; cum in Alcorano ipso accipiantur tam pro versibus Alcorani, quam pro quolibet versu etiam Pentateuchi, & Euangelii, vel alius sacri libri, ut patet in hac ipsa Sura 3. v. 111. ubi asseritur, Judæos punitos fuisse a Deo, *quia non crediderant* بآيات الله *in signa Dei, & occiderant Prophetas injuste, & rebelles fuerant Deo*. Ubi quis dicat signa Dei significare versus Alcorani? Cæterum luce clarius est, in versiculo allegato sermonem esse non de Judæis, aut Christianis, qui, religione propria abjurata, adhæserant Mahumetismo, vel in Mahumetum, aut Alcoranum crediderant: (hi enim nunquam in Alcorano اهل الكتاب *Scripturales* appellantur: quemadmodum neque illi, qui ex Ethnicismo Moslemi facti fuerant, unquam مشركون *Associantes* vocantur:) sed de Scripturalibus simpliciter, & proprie, & qui religionem suam retinebant.

Cum igitur post versiculum illum, quo religionum

num libertatem abrogari censent Doctores Moslemi, in aliis pluribus versiculis sequentibus eadem libertas asseratur & probetur a Mahumeto: dicendum est necessario, vel versiculum illum non esse abrogativum, vel ipsum eundem abrogari per sequentes illi contrarios; (nam per ultimam legem præcedentes leges vel abrogantur, si illi adversentur; vel confirmantur, si cum ea conveniant): vel demum fatendum est, Mahumetum esse hominem levissimum, & inconstantissimum, qui eadem toties probet, ac reprobet: & nihilominus etiam hoc dato, standum esset ei, quod ultimo probavit.

Sapientes Moslemi, ut aliqua ratione prophetæ sui honorem tueantur, e sartagine in prunas, ut proverbio fertur, sese temere conjiciunt. Asserunt, in Suris, atque etiam in versibus Alcorani disponendis, nullum rerum, vel temporum ordinem servatum fuisse, itaut sit in eo perpetuum fere ὕστερον πρότερον: neque sciri possit, quonam tempore quælibet Sura tradita fuerit: & utrum ultimam ante primam; mediam ante ultimam, vel primam: primam ante ultimam, vel mediam Mahumetus acceperit: & sic de reliquis Suris. Et eadem ratio est de versibus ejusdem Suræ: neque enim certum est, primum versum illius traditum fuisse ante secundo, vel ante quartum, vel ultimum: & fieri potest, eum, qui est ultimus, primo loco, vel secundo, vel quinto traditum fuisse. Hoc posito, respondebunt, versus omnes, qui libertatem religionis concedunt, traditos fuisse ante illum, quo eadem libertas abrogatur, quamvis in Alcorano hic præponatur, & illi postponantur. Hac Regula, ab innumeris contradictionibus, quæ in Alcorano sunt, ipsum vindicant; etiam si non possint per eam neque Mahumetum, neque Alcoranum, neque fictitium Deum illum, quem Alcorani auctorem faciunt, a levitate, inconstantia, & aperta stultitia vindicare. Porro fundamentum hujus tam portentosæ opinionis est; quia Alcoranus revelatus fuit Mahumeto aliquando per singulos versus, aliquando per integram aliquam Suram, partim Meccæ, partim Medinæ, spatio viginti trium annorum. Quoties vero versum aliquem, vel Suram a Gabriele ore tenus accipiebat (non enim in scriptura aliquid ei dabatur, sed Gabriel ex Alcorano, quem bis, aut semel in anno illi ostendebat, versus, vel Suras eidem legebat) jubebat Amanuensem suum a se audita in papyro exscribere; ille vero, quod scribebat, confusim in cista reponebat. Post obitum autem Mahumeti, Abubacar, & Omar illius successores, omnia simul collecta in unum volumen redegerunt, *nullo ordine rerum vel temporum servato*: itaut plerique Doctores asserant, primam Alcorani Suram esse illam, quæ posita est in eodem, nonagesimo sexto loco, & incipit;

اقرأ باسم ربك الذي خلق خلق الانسان:

Lege in nomine Domini tui, qui creavit: creavit hominem. Alii tamen aliter sentiunt. Hinc & de loco, & tempore Surarum maximum est inter Expositores dissidium; illam enim, quam aliqui volunt traditam fuisse Meccæ ante Hegiram; alii Medinæ post Hegiram traditam affirmant. Aliqui totam Suram Meccæ, vel Medinæ revelatam dicunt; alii partim Meccæ, partim Medinæ datam fuisse contendunt. Et hoc in omnibus fere Suris contingit, ut patet ex ipsis earum inscriptionibus, & ex glossis Expositorum.

Ex dictis colligitur, Mahumetum nullum unquam habuisse, vel reliquisse Alcoranum: sed ab Abubacro, & Omare post mortem ejus fuisse consarcinatum ac concinnatum ex variis membranis, & schedulis confusim collectis. Et nihilominus in ipso Alcorano centies legitur, Mahumetum habuisse, ostendisse, ac legisse librum integrum Alcorani, & provocasse Meccanos ad faciendum librum similem illi, vel decem, vel saltem unam Suram similem Suris illius. Quomodo possunt hæc similia convenire?

Petes: Si in Alcorano nullus ordo rerum, vel temporum servatur, itaut nesciri possit quid prius, quid posterius, quove loco, aut quo tempore traditum sit: quomodo ita fidenter Expositores asserunt, hoc ante illud, hoc post illud, hoc tali tempore vel occasione, hoc tali loco traditum fuisse? Respondeo, illos sequi in hoc vel traditionem, vel conjecturas. Hinc Ahmed filius Mohammed Thalebiensis, in ipso exordio expositionis Alcorani:

التفسير علم نزول الاية وشأنها وقصتها والاسباب التي نزلت فيها والخبر انه محظور على الناس القول فيه الا بالسماع والاثر.

Expositio est scientia descensus (idest, traditionis, seu revelationis) *versus* (Alcorani) *& qualitatis* (seu status) *ejus, & historia ejus, & causarum, propter quas traditus fuit. Et certissimum est, non posse homines aliquid circa hoc dicere, nisi ex auditu, & vestigiis*; idest, nisi ex traditione, vel fama, & indiciis, seu conjecturis. At quam hæc duo fallacia sint, ex eo agnoscitur, quod cum omnes Expositores Moslemi profiteantur, se traditionem, & conjecturas, seu indicia sequi; frequentissime tamen inter se dissident, sibique mutuo adversantur.

Præterea, si traditio sequenda est, quæ fidelior & tutior traditio reperiri potest, quam quæ ab Abubacro, & Omare, qui Mahumeto coævi fuerunt, & res ejus omnes penitissime noverunt, certo tenetur? Hi nimirum, adhibitis quatuor ex doctissimis Moslemorum, Alcoranum in eam formam, & in eum ordinem Surarum, & versiculorum redegerunt, in quibus nunc habetur. Neque ullus, nisi amens, sibi persuadebit, majorem, & veriorem scientiam habuisse posteriores Moslemos historiarum, rerumque Alcoranicarum, & ordinis ac temporis earum, quam habuerint Abubacar, & Omar, & cæteri illi primi Mahumeti asseclæ, qui Alcoranum concinnavere, atque in versus & Suras disposuere. Hi certe si cognovissent unam Suram traditam fuisse Mahumeto ante aliam, nunquam hanc post illam collocassent: neque posuissent versiculum derogantem ante derogatum, cum derogatum antea traditum fuisse clare cognoscerent. Neque etiam probari poterit ab ullo cordato, primos illos Alcorani concionatores, versus in schedulis, seu membranis, a se confusim ac sparsim repertos, ita in unum volumen congessisse, quemadmodum congeruntur olera, aut legumina in ollam, vel cacabum; seu ligonem in clibanum, sine ullo discrimine aut ordine: alioquin inepta ac ridicula fuisset illa Surarum, modo breviorum, modo longiorum partitio, præfixo cuique re-

cu-

eidiari titulo, & notato etiam loco, in quo tradita est, & numero versiculorum, quibus constat.

Postremo non omittam dicere, fateri Expositores, duos esse versus in Alcorano, qui antequam traderentur, abrogati sunt per alios duos versus posteriores. Prior est 241. Suræ 2. qui abrogatur per v. 234. ejusdem. Posterior est v. 55. Suræ 33. qui per v. 50. ejusdem abrogatur. Quid autem magis absurdum, aut ridiculum dici potest, quam abrogari aliquam legem antequam feratur; itaut, quando fertur, intelligant omnes, illam non esse observandam, & nullius esse roboris, vel momenti? Licebit & nobis credere, per versum antecedentem, quo religionum libertas a Mahumeto conceditur, abrogari sequentem, quo eadem libertas tollitur. Verum, ne cum insanis insanire velle videamur; satis nobis erit, si illum ipsum, quo cæteras, præter suam, religiones reprobat, ab aliis posterioribus, quibus illas iterum probat, abrogatum fuisse contendamus. Sed de his, quæ ad hanc Alcorani abrogationem, & subrogationem spectant, & de aliis ejusdem Alcorani inspectionibus, vide quæ in illius Prolegomenis fusius disserimus.

Verum, quia ubi de religione agitur, standum est sententiæ, communique sensui eorum, qui eandem religionem profitentur, præsertim si Magistri sint, vel Doctores illius: ultro admittemus, Christianam Religionem, quam usque ad Mahumeti ætatem veram ac bonam fuisse Moslemi confitentur, ab ipso Mahumeto in Alcorano reprobatam, rejectamque fuisse: atque illi Eslamiticam, quam ipse instituit, vel vulgavit, substitutam. Indagandæ tamen nobis sunt causæ hujus rei, quas Mahumetani duas assignant. Prima est, quia sicut lex, & religio Judaica, quamvis bona esset, & a Deo tradita: non tamen post Christi adventum proderat Judæis ad salutem, nisi etiam in ipsum Christum crederent, & Euangelium amplecterentur: ita quantumvis Christiana religio bona esset, & a Deo constituta: post adventum tamen Mahumeti nihil proderat Christianis, nisi etiam crederent in Mahumetum, & illius Alcoranum observarent.

Secunda est, quia Christiani desciverunt a fide, & religione illa, quam tradidit illis Christus: & Euangelicam legem in aliam a se inventam commutaverunt. Hoc vero probant Moslemi ex eo præcipue, quia cum Christus præceperit in Euangelio credendum esse in Mahumetum venturum, & Alcoranicam legem illius observandam; Christiani utrumque negant, ac rejiciunt.

Ad primam causam, puto me satis superque respondisse in primo hujus Prodromi tractatu: ubi evidentissime probavi, neque a Christo, neque a Prophetis Mahumetum prædictum unquam, aut somniatum fuisse: certumque esse & indubitatum ex omnibus Sacris Scripturis, post Christum, & Euangelicam ejus legem, nullum alium Prophetam novæ legis latorem esse venturum: & Christianam Religionem, Christique Regnum Spirituale ad finem usque Mundi perseveratura.

Ad secundam causam in sequentibus capitibus respondendum est.

CAPUT SECUNDUM.

Utrum Christiani a sua Religione aberraverint. Argumenta, quibus id probat Mahumetus in Alcorano.

NOn semel incusat Mahumetus in Alcorano Christianos, quod ab ea religione, quam Christus illis præscripsit, desciverint, vel aberraverint. In ipsa prima Sura, quæ dicitur الفاتحة *Aperiens*, seu proœmialis, versu 6. orat Deum his verbis: اهدنا الصراط المستقيم صراط الذين انعمت عليهم غير المغضوب عليهم ولا الضالين: *Dirige nos in viam rectam: Viam illorum, erga quos beneficus fuisti: Non eorum, quibus iratus fuisti, neque eorum, qui erraverunt.* Ubi Interpretes fere omnes Mahumetani constanter affirmant, nomine *eorum, erga quos Deus beneficus fuit*, significari Prophetas & Fideles præcedentes. *Eorum vero, quibus iratus fuit*, Judæos. *Eorum denique, qui erraverunt*, Christianos. Quia, ut scribit Thalabiensis in hunc locum: النصارى ضلوا وقالوا في المسيح ما قالوا: *Christiani erraverunt; & dixerunt de Christo id quod dixerunt*: nempe ipsum esse Deum, & crucifixum, ac mortuum in Cruce. Id confirmat Alcoranus Sura 5. المايدة *Mensa*. vers. 15. ubi introducitur Deus hæc dicens. ومن الذين قالوا انا نصارى اخذنا ميثاقهم فنسوا حظا مما ذكروا به فاغرينا العداوة والبغضاء بينهم الى يوم القيمة: *Et ab iis, qui dicunt se esse Christianos, recepimus pactum eorum* (idest Religionem eorum): *sed obliti sunt partem eorum, quæ præscripta sunt eis. Itaque conjecimus inter eos inimicitiam & odium usque ad diem resurrectionis.* Deinde Sura الانعام *Pecora*: v. 155. exprobrat iisdem, & Judæis, scissuras, & sectas in religione sua, his verbis: ان الذين فرقوا دينهم وكانوا شيعا لست منهم في شي انما امرهم الى الله ذرهم في غمرتهم الى حين. *Porro qui diviserunt religionem suam, & in sectas discissi sunt, tu nulla in re eos cures: quia negotium eorum spectat ad Deum: relinque eos in vertice suo usque ad tempus*: Explicat Gelal. فرقوا دينهم باختلافهم فيه فاخذوا بعضه وتركوا بعضه وكانوا شيعا فرقا في ذلك : وفي قراءة فارقوا اي تركوا دينهم الذي امروا به وهم اليهود والنصارى ضلالتهم حتى حين اي حتى موتهم

Divi-

Diviserunt religionem suam per varietatem opinionum in ea ; & partem ejus retinuerunt , partem reliquerunt . Et divisi sunt in sectas , & fecerunt schismata in illa . Alii legunt : diviserunt se a Religione sua ; idest , reliquerunt illam , quæ jam iisdem præcepta fuerat : & hi sunt Judæi , & Christiani . Sine eos in vertice suo , idest in errore suo, usque ad tempus ; idest , usque ad mortem eorum . Hæc sunt loca præcipua in Alcorano , quibus redarguuntur Christiani tanquam religionis suæ desertores , vel corruptores ac depravatores . Utrum vero hi tantum scelus admiserint , tam gravem impietatis notam mereantur , nunc videndum est .

Suppono primo , Religionem non deleri , nec mutari , ex eo quod mutentur , vel tollantur , vel addantur in illa aliqui ritus , ac ceremoniæ . Nam (ut ad hominem loquar) etiam Mahumetus non pauca ex his mutavit , ut constat ex illis , quæ abrogata sunt in Alcorano : & ex eo etiam , quod cum a principio statuisset , ut asseclæ sui orantes ad Templum Jerosolymitanum converterentur , deinde post Hegiram mense decimo septimo præcepit , ut mutato ritu , ad Fanum Meccanum vultum converterent . Biennio etiam fere post Hegiram , instituit jejunium mensis Romadan . Et quadriennio post eandem , usum vini prohibuit . Et demum anno sexto peregrinationem Meccanam excogitavit . In lege etiam Mosaica interdum facta est in ritibus , seu rebus ceremonialibus , & puris legalibus aliqua mutatio. Nam , ut habetur ex libro 2. Paralipomenon , cap. 30. Ezechias Rex jussit celebrari Pascha mense secundo cum Sacerdotum , ac Principum consilio , ita tempore exigente ; quamvis Deus mense primo celebrari præcepisset . Ex quo patet , multo magis variari potuisse alios ritus , vel leges , quas homines ipsi constituissent , absque religionis injuria , si justa aliqua causa intercessisset . Placet hic referre verba R. Moysis in Prolegomenis suis ad *Jad chazacah*, quia multum faciunt ad rem nostram : *Sunt vero* (inquit) *alia præcepta , quæ instituta sunt post traditam Legem . Illa statuerunt Prophetæ , & Sapientes , atque per universum Israel propagaverunt . Hujusmodi sunt , de lectione voluminis Esther : de lucerna Encaniorum : de jejunio diei nono Mensis Ab , sive Julii : de commixtione , & de manuum lotione . Eorum præceptorum unumquodque suas habet expositiones , & disputationes . Hæc autem omnia præcepta nova recipienda nobis sunt , & observanda , juxta illud Deuteronomii cap. 17. Non declinabis a verbo , &c. Neque vero est hoc addere quidquam præceptis legis , quod vetat Lex Deuteronomii cap. 12. Non addes super illud, neque diminues in eo .* Hactenus R. Moyses . Cæterum tam Judæi , quam Mahumetani , nisi impudenter mentiri velint, dicere possunt , quot ritus ac leges in sua secta de novo in dies addiderint , quot delerint, quot mutaverint . Neque vero hoc illis vitio vertimus , cum & apud nos idem aliquando contingat , & in eadem causa, sed nonnisi ex necessariis , vel justissimis rationibus , nos esse fateamur .

Suppono secundo , neque Religionem mutari , ex eo quod in ea aliquæ veritates ad fidem , vel ad aliquid fidei adnexum spectantes de novo proponantur , quæ antea vel a multis ignorabantur , vel ad fidem spectare certum non erat . In hoc enim nihil de novo proprie constituitur, sed tantum declaratur , vel proponitur id , quod antea verum erat , sed nondum notum , vel propositum . Dei enim solius est, res de fide credendas statuere , ac revelare , id quod fecit per Sacras Scripturas , & per Majorum traditionem . Huic aliquid simile evenit in qualibet etiam falsa religione . Nam in secta Mahumetana , v. g. multa recenter definita sunt circa Alcoranum ; creatus ne sit , an increatus : circa attributa Dei ; distincta ne sint ab essentia , necne : circa Imamos , seu Chaliphas : utrum tres primi post Mahumetum fuerint legitimi ; & alia hujusmodi . Ita in Ecclesia Judaica Summus Sacerdos cum Concilio Sanhedritico , seu Consistorio magno , proponebat cunctis Israelitis , quid agendum , quid credendum esset , ut scribit R. Moyses in *Jad Chazacah* , tract. *Mamrim*, seu de Rebellibus ; his verbis : *Consistorium magnum Jerosolymitanum fundamentum est legis oralis . Hæ sunt columnæ doctrinæ , unde prodeunt statuta , & judicia in omnes Israelitas , quibus credendum esse, & parendum . Lex jubet .* Et Malachias cap. 2. confirmat idem illis verbis : *Labia Sacerdotis custodiunt scientiam , & legem requirent ex ore ejus , quia Angelus Domini exercituum est .* Impossibile quippe est, saltem moraliter loquendo , ut statim a principio , quando lex aliqua traditur , populoque proponitur , ita innotescant omnia , quæ in ea præscribuntur , ut nihil remaneat dubium , nihil obscurum . Hoc patet ex innumeris dubitationibus , & quæstionibus , quæ suscitantur non solum a Judæis in lege Moysis, etiam circa res graviores ; sed etiam a Christianis in Evangelio , & a Moslemis in Alcorano , quæ non possunt a privatis determinari , ac definiri . Ideo apud Judæos erat Summus Sacerdos , & Consistorium magnum ; & apud Christianos est Papa , seu Pontifex Maximus , & Concilium generale : quemadmodum etiam Mahumetani olim habebant suos Chaliphas , & nunc habent Mophtinos , ad legis , & religionis quæstiones definiendas . Porro si quæ hujusmodi ita definita proponantur , nullo modo nova inventa appellanda sunt , neque mutatio aliqua in religione facta esse censenda est ; cum sit tantummodo declaratio , & propositio illius , quod jam ante erat in lege statutum , & notum , & clarum quoad se , non tamen quoad homines , saltem universos . Ita quod Concilium Ephesinum , v. g. definierit contra Nestorium , Beatissimam Virginem Mariam vere dicendam esse Matrem Dei , nihil mutavit , vel addidit in fide Christiana ; hoc enim jam certum erat in Sacris Scripturis , in quibus cum constet , illam esse matrem Christi , constat etiam esse Matrem Dei , cum Christus vere sit Deus . Sed hoc fortasse non ita omnibus innotescebat , imo ab aliquibus negabatur , a Nestorio scilicet , & asseclis illius . Concilium vero , ac Pontifex Romanus , gerentes personam totius Ecclesiæ Christianæ , declaraverunt , *Beatam Virginem vere esse Matrem Dei*, eo quod Sacris Scripturis id manifeste demonstraretur .

Nullam igitur Religionis mutationem fieri dicendum est , quando in ea nihil proponitur , vel statuitur , præsertim circa fidem , quod vel ex *Sacris Scripturis* a Deo revelatis , vel ex indubitata traditione Majorum non habeatur . Hæc vero duo , nimirum Scriptura , & Traditio , tam apud Christianos , quam apud Judæos , & in suo genere etiam apud Mahumetanos reperiuntur . Apud Judæos prima vocatur המקרא : Secunda המסורה . Apud Mahumetanos vocibus similibus , prima dicitur : القرآن : Secunda السنة : Nos autem primam , Verbum Dei scriptum ; secundam , Traditionem vocamus .

Sup-

Suppono tertio, non posse dici mutatam fuisse aliquam religionem ex eo, quod in ea variæ sectæ, & hæreses exortæ sint, & in dies exoriantur. Nam hoc pacto, ipsorum Mahumetanorum testimonio, magis mutata, ac deformata esset eorum secta, quam Christiana Religio. Ex dicto enim ipsius Mahumeti, & ex communi omnium Moslemorum assertione, in plures sectas & hæreses scindenda erat eorum superstitio, quam Christiana Religio. Vide quæ diximus in primo Tractatu. Et re vera hodie plures sunt in Mahumetismo hæreses & schismata, quam in Christianismo. Sed in illo neque curantur, neque attenduntur: cum satis sit apud eos, credere unum esse Deum, quicumque tandem ille sit: & Mahumetum esse legatum Dei.

Suppono quarto, non posse dici, aliquam religionem esse mutatam, ex eo quod in illius professoribus sint mores valde corrupti; vel res ipsius religionis minus accurate exerceantur, vel sint inter eos bella ac dissidia: vel propter quæcumque vitia & peccata, quæ in eis inoleverint: neque ex eo quod plures eorum ab ea, sive ex parte, sive in totum, defecerint: nec demum ex eo quod illi ipsi, qui sunt Principes, Custodes, & Magistri religionis, magnis aliquando vitiis laborent. Hoc primo ratione probatur, quia licet Fides non prosit ad salutem sine bonis operibus: nemo tamen dicet, non posse aliquem sine illis, vel etiam cum malis operibus, habere veram fidem, & esse in bona religione: alioquin omnes peccatores dicendi essent infideles, quod ne Mahumetani quidem ipsi concedunt. Ideo Thalebiensis in Sura 4. النساء *Mulieres*, vers. 116.

ان الله لا يغفر ان يشرك بـه ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء ومن يشرك بالله فقد ضل ضلالا بعيدا:

Certe Deus non parcet, si sibi socius aliquis in divinitate tribuatur: parcet autem cætera peccata præter hoc, cui voluerit. Et qui tribuit socium Deo, jam certe est in errore maximo: affirmat hunc versum, دليل على بطلان قول الخوارج حين زعموا ان مرتكب الكبيرة كافرا: *esse ostensivum falsitatis propositionis Charegitarum, qui existimant, peccantem graviter esse infidelem*. Secundo probatur exemplo Israelitarum tempore Eliæ, cum non solum inter eos essent omnium generum scelera, ac flagitia; & inter eorum Principes bella perpetua, & in Sacerdotibus summa incuria circa cultum divinum, & officium suum: sed etiam plerique eorum a vera fide ac religione in idolorum cultum defecivissent, & in schismata & hæreses prolapsi fuissent. Et nihilominus tunc erat vera fides, & orthodoxa religio apud eumdem populum. Sed de hoc vide quæ dicta sunt in prima parte.

His præmissis, videamus jam, quæ ob causas Mahumetus & Mahumetani velint Christianos generaliter a sua fide deviasse, & a vera religione descivisse: has vero ex Alcorano licet nobis facile colligere. Et sunt;

Prima. Quia cum Judæis corruperunt Pentateuchum, Evangelium, & alias Scripturas, præsertim in iis, quæ de Mahumeto venturo continebant.

Secunda. Quia non crediderunt in Mahumetum, & ejus Alcoranum, sicut præcipiebat eis Christus in Evangelio: imo cum ante adventum ejus crederent, & sperarent illum esse venturum; postea cum venit, spreverunt, ac rejecerunt illum. Non adduco loca Alcorani peculiaria pro his duabus causis: quia alibi non semel adduxi, & fere nihil aliud magis deblaterat in illo Mahumetus.

Tertia. Quia ponunt in Deo tres personas realiter distinctas inter se, identificatas tamen cum unica essentia. Hoc illis objicitur Sura 4. النساء *Mulieres*: v. 170.

يا اهل الكتاب لا تغلوا في دينكم ولا تقولوا على الله الا الحق ولا تقولوا ثلثة انتهوا خيرا لكم انما الله اله واحد:

O Scripturales ne excedatis in religione vestra: neque loquamini de Deo nisi veritatem. Ne dicatis, Tres. Abstinete ab hoc: nam melius erit vobis: quippe Deus est Deus unus. Et rursum Sura 5. المايدة *Mensa*: v. 79.

لقد كفروا الذين قالوا ان الله ثالث ثلثة وما من اله الا اله واحد وان لم ينتهوا عما يقولون ليمس الذين كفروا منهم عذاب اليم:

Infideles sunt illi, qui dicunt, Deum esse tertium trium: nam non reperitur nisi Deus unus. Quod si non abstinuerint ab hoc modo loquendi, subibunt hujusmodi infideles pœnam dolorificam.

Quarta. Quia dicunt, Jesum Christum filium Mariæ, esse verum filium Dei, & Deum verum. Hoc passim exprobrat Christianis Mahumetus, ut Sura 9. التوبة *Pœnitentia*: vers. 31.

وقالت اليهود عزير ابن الله وقالت النصارى المسيح ابن الله ذلك قولهم بافواههم يضاهون قول الذين كفروا من قبل قاتلهم الله انى يوفكون:

Et dicunt Judæi: Ezras est filius Dei: & dicunt Christiani: Christus est filius Dei. Hoc dictum est ore eorum: imitantur modum loquendi infidelium, qui fuerunt ante eos. Disperdat eos Deus: quomodo mentiuntur? Et Sura 5. المايدة *Mensa*: v. 78.

لقد كفر الذين قالوا ان الله هو المسيح ابن مريم وقال المسيح يا بني اسرايل اعبدوا الله ربي وربكم:

Infideles sunt, qui dicunt, Deum esse Christum filium Mariæ: cum Christus ipse dixerit: O filii Israel, colite Deum Dominum meum, & Dominum vestrum.

Quinta. Quia asserunt, Christum crucifixum, passum, & occisum fuisse. Hoc etiam sæpe negat in Alcorano; affirmans, non Christum, sed alium similem Christo crucifixum mortuumque fuisse. Quamobrem Sura 4. النسا *Mulieres*: v. 156.

pronunciat, Judæos a Deo punitos fuisse ob mendacium hoc, nempe; قولهم انا قتلنا المسيح عيسي ابن

مريم رسول الله وما قتلوه لكن ولا شبه لهم;

ob dictum eorum: *Nos certe occidimus Christum Jesum filium Mariæ Legatum Dei. Sed non occiderunt eum, neque crucifixerunt eum: verum objecta est illis similitudo ejus*: idest, crucifixerunt, & occiderunt alium similem illi, qui ipsis oblatus fuit.

Hæ sunt præcipuæ causæ, ob quas Christianos a vera Religione, in qua aliquandiu fuere, prorsus excidisse pronunciet in Alcorano Mahumetus. Aliæ nonnullæ asseruntur levioris momenti, quas nihilominus, ne quid per fraudem subticuisse videar, hic breviter exponam. Sit igitur

Sexta causa; quia Pontifices ac Monachos suos divino cultu, non secus ac Deos, prosequuntur. Sura 3. التوبة *Pœnitentia*: v. 32. ita eos redarguit;

اتخذوا احبارهم ورهبانهم من دون الله اربابا;

Acceperunt Pontifices suos, ac Monachos suos præter Deum in Dominos. Explicat Gelal. حيث اتبعوهم

في تحليل ما حرم الله وتحريم ما احل;

cum sequantur eos, eisque obediant *in concessione eorum, quæ prohibuit Deus, & in prohibitione eorum, quæ ille concessit*. Hujus criminis reos facit etiam Judæos, ad quos proprie referuntur الاحبار *Pontifices*; quemadmodum الرهبان *Monachi* ad Christianos.

Septima: quia simulacra, & imagines adoraverunt. Non habetur hoc expresse in Alcorano: sed colligitur ex eo, quod sub nomine المشركين *Associantium*, seu Idololatrarum, aliquando etiam Christianos comprehendat, ut placet Abul-casemo, in abrogato 22. Suræ 2. Quamvis hoc alii communiter negent: semper enim in Alcorano distinguuntur اهل الكتاب *Familia Libri*, seu Scripturales; nempe Judæi, & Christiani; & المشركون *Associantes*, nempe idololatræ. Cum tamen in Alcorano generaliter simulacra, & imagines damnentur in Ethnicis Meccanis, & aliis Arabibus; non est dubitandum, quin etiam in Christianis damnentur. Præterea certissimum est, Mahumetum omnium imaginum & statuarum usum in secta sua severissime prohibuisse, Imo gravissimi Auctores faciunt illum Iconomachorum Principem. Horum enim hæresis cœpit evulgari circa annum Domini septingentesimum, non multo post mortem Mahumeti.

Postrema causa est, quæ toties in Alcorano opponitur Christianis; nempe, quod religionem suam in tot sectas disciderint, & quodammodo laceraverint. Signatim vero Sura 23. المؤمنون *Fideles*: v. 53. hæc legimus: فتقطعوا امرهم بينهم زبرا كل حزب

بما لديهم فرحون فذرهم في غمرتهم حتى حين;

Et disciderunt inter se negotium suum (idest religionem suam) *in varias sectas: quælibet secta in opinione sua lætatur. Tu vero sine eos versari in errore suo usque ad tempus*.

CAPUT TERTIUM.

Christiani nunquam Religionem suam universaliter deseruere, vel mutavere.

Antequam ad ea, quæ Mahumetus, & Mahumetani nobis objiciunt, respondeam; directe probabo & ratione, & auctoritate nostrorum, & ipsorum Mahumetanorum testimonio, Christianos numquam a prima religione sua universaliter discessisse; vel eandem in alium commutasse.

Argumentum demonstrativum hujus veritatis est, quod nullo modo dici possit relicta, aut mutata religio illa, quæ retinet, & observat leges, & instituta ab Auctore religionis primo proposita, sed Christiani retinent, ac profitentur omnia, quæ Christus ipsis ab initio proposuit: ergo nullo modo dici potest, eos religionem suam reliquisse, vel commutavisse. Major propositio est per se manifesta. Minor facile probatur: nam lex, & religio a Christo instituta, in Euangelio, & ceteris novi Testamenti libris scripta reperitur; vel habetur per perpetuam majorum traditionem, quæ ab ipso Christo, & ejus Apostolis ad nos emanavit. Atqui Christiani credunt, & operantur, & credere, & operari profitentur juxta id, quod in his sacris libris continetur, & ex hac traditione habetur: ergo nullo modo dici potest, eos vel reliquisse, vel mutasse religionem suam.

Neque obest huic veritati, quod vel multi ex Christianis religionis suæ leges negligant, aut transgrediantur: neque etiam quod non pauci ab ea ad falsas sectas deficiant, vel in easdem schismata & hæreses excitent, atque heterodoxos cœtus instituant. Hoc enim & in Gente Israelitica, quando in ea vera religio colebatur; & in Mahumetana, cujuscumque tandem farinæ hæc sit, evenisse atque evenire, nullus ignorat. Cum enim homines non sint impeccabiles; imo sint ad peccandum ex natura proclives: non raro delinquunt contra legem suam, & aliquando etiam, propria religione ejurata, ad alienam transeunt. Satis est, ut multi semper sint, qui & legem observent, & religionem custodiant, riteque profiteantur, & in ipsa religione nihil publice, & ex eorum, qui illi præsunt, auctoritate approbetur, quod institutis ejusdem a Deo præscriptis adversetur; & quod contra illa committitur, per publicam potestatem damnetur, ac puniatur, vel pœna dignum censeatur. Ceterum ex ipso Euangelio constat, Christum prædixisse, in Ecclesia sua non omnes futuros esse bonos ac justos: imo multos fore malos, & improbos. Id indicant parabolæ ab eodem Christo propositæ: *Agri*, in quo bono semini super seminata sunt zizania: *Decem Virginum*, quarum quinque prudentes erant, & quinque fatuæ: *Convivii*, ad quod ministri Regis congregaverunt bonos, & malos: *Sagenæ* missæ in mare, & ex omni genere piscium congregantis: & aliæ hujusmodi. Et idem apertis verbis prædixit, in Ecclesia sua novissimo tempore abundaturam iniquitatem, & frigidiorem evasuram charitatem: & se, cum venerit ad judicandum Orbem, vix inventurum fidem super terram.

Se-

Secundo probatur directe, Christianam Religionem nunquam a suis professoribus desertam, aut mutatam fuisse. Nam si omnes Christianos doctores, & scriptores, qui ab ipso Apostolorum ævo ad hæc usque tempora de illa scripserunt, perlegamus (non loquor de hæreticis, & heterodoxis), reperiemus in illis eandem doctrinam in substantia, tam quoad mores, quam quoad fidei mysteria doceri, eandem in praxi semper servatam fuisse, ex perpetuis Christianorum, atque etiam Ethnicorum, vel Hebræorum Historiis, & Annalibus invenimus. Et quidem quod attinet ad mores, extra controversiam est: semper enim habuerunt, & servaverunt eandem legem Dei in Decalogo propositam, eademque præcepta moralia a Christo, & Apostolis tradita, & eandem legem naturæ mortalibus omnibus ingenitam. Quod vero ad fidem attinet, patebit ex inferius dicendis, ubi de Christianæ Religionis mysteriis, quæ Mahumetus oppugnat, differemus. Nunc satis sit dicere: in articulis præcipuis, magisque necessariis ad salutem, & præsertim in illis, quæ in Alcorano damnantur, hodie Christianos omnes, etiam schismaticos, & hæreticos, universaliter convenire: ut in Trinitate Personarum, & unitate essentiæ in Deo: in Christi divinitate, & ejusdem passione, ac morte per crucem: in Baptismo, & aliis Sacramentis, saltem præcipuis: in integritate, & auctoritate Sacrarum Scripturarum, præsertim quatuor Euangeliorum: in Resurrectione mortuorum; Judicio universali, Paradiso, & Gehennâ, & utriusque æternitate; atque aliis hujusmodi. Hoc autem evidenter probat, hæc omnia ab initio ab omnibus credita fuisse: alioquin non potuissent omnes ubique terrarum, post tot schismata, & hæreses, in iisdem articulis fidei, si de novo ab aliqua tantum secta, vel natione inventa fuissent, convenire. Videmus enim in cæteris, unam Christianorum sectam ab alia abhorrere: & quod ab una de novo statuitur, ab alia rejici, ac damnari: cum tamen in articulis a Mahumeto oppugnatis, omnes absque controversia conveniant.

Quod si objiciant Mahumetani, non inveniri in Auctoribus Christianis ab Apostolorum ætate usque ad hæc tempora, semper eandem doctrinam, etiam quoad aliqua, quæ spectant ad fidem: v. g. quoad numerum Sacrorum Librorum: quoad visionem beatificam statim post mortem; quoad processionem Spiritus Sancti a Filio, &c. Respondebimus primo: duplicis generis esse Auctores Christianos; quosdam Catholicos, & Orthodoxos; quosdam vero hæreticos, & heterodoxos. Quemadmodum etiam apud Mahumetanos quidam dicuntur السنيـــة *Sonnita*: quidam vero الشيعيـــة *Sciaita*: quorum primi habentur legitimi, & orthodoxi: secundi vero spurii, & hæretici. Porro quod apud hæreticos multa inveniantur diversa, vel etiam adversa iis, quæ Catholici profitentur, non est mirandum: Ideo enim hæretici sunt, & appellantur.

Respondemus secundo, primaria fidei dogmata, qualia sunt, quæ negat Mahumetus, ab omnibus semper Orthodoxis credita, & prædicata fuisse: alia vero nonnulla minus principalia, & quorum cognitio ad æternam salutem non est absolute omnibus necessaria, non semper universis nota fuere; quia scilicet, ut supra monuimus, etiam in vera religione quædam mysteria, seu veritates paulatim Deus revelat, vel manifestat per Magistros, & Præsides illius. Hi autem, sicut apud Hebræos erant tantum summus Sacerdos, & Consistorium magnum, seu Concilium Synedriticum, quod Jerosolymis residebat: ita apud Christianos sunt Summus Pontifex Romanus, & Concilium Generale, quod ejusdem Pontificis auctoritate congregatur, & illius, vel Legatorum ejus assistentia dirigitur. Impossibile autem est, ab hoc aliquid falsum, vel contra fidem, vel Legem divinam, aut naturalem doceri, vel proponi: non tamen necessario requiritur, ut omnia, quæ ad hæc spectant, simul proponat, ac doceat; sed satis est, ut ea credenda, vel servanda proponat, quæ paulatim ex divino instinctu, & ex Sacris Scripturis ipsi innotescunt.

Tertio probatur ad hominem, Christianam Religionem non esse mutatam. Etenim juxta regulam Alcorani, & Mahumetanorum, unusquisque debet judicium ferre de sua religione; & consequenter Christiani de sua. Atqui hi constanter asserunt, religionem suam non fuisse mutatam: ergo eorum judicio in hoc standum est. Major patet ex Sura 3. آل عمران *Familia Amran*. vers. 63. ubi Mahumetus contendit, Abraham non fuisse Judæum, neque Christianum: nam Judæi trahebant illum ad partes suas, Christiani vero ad suas. At ille utrosque reprehendit ex eo, quod non debebant sententiam ferre, nisi de rebus propriis: nimirum Judæi de Moyse, & Pentateucho; Christiani vero de Christo, & Euangelio. Cæterum cum Abraham mortuus esset ante Pentateuchum, & Euangelium, impossibile erat Christianum illum, vel Judæum fuisse. Quamobrem nefas erat Judæis, & Christianis de illius religione, ut de sua ipsorum, aliquid definire. En verba Alcorani: يا اهل الكتاب لما تحاجون في ابراهيم وما انزلت التوراة والانجيل الا من بعده افلا تعقلون: ها انتم هولاء حاججتم فيما لكم به علم فلما تحاجون فيما ليس لكم به علم والله يعلم وانتم لا تعلمون: ما كان ابراهيم يهوديا ولا نصرانيا ولكن كان حنيفا مسلما وما كان من المشركين: *O Scripturales, quare disputatis de Abraham, cum non fuerit traditus Pentateuchus, & Euangelium, nisi post illum? An ergo non intelligitis? Ecce vos disputatis de eo, de quo habetis scientiam* (explicat Gelal. من امر موسي وعيسي وزعمتم انكم علي دينهما: *de eo, quod pertinet ad Moysem, & Jesum, in quorum religione ac fide, vos esse asseritis*). *quare etiam disputatis de eo, de quo non habetis scientiam? & Deus scit: vos autem nescitis. Non fuit Abraham Judæus, neque Christianus: sed fuit Orthodoxus Moslemus: neque fuit ex Associantibus.* Ineptissime sane argumentatur Mahumetus: sed velut sorex capitur indicio suo. Nam cum ipsemet vixerit longo tempore post Pentateuchum, & Euangelium, non debet ferre sententiam de Judæis, & Christianis, & de religione eorum, & multo minus de Abraham, quem non nisi ridicule asserit Mosle-

tinum fuisse; & de quo multo justius, quam ipse, possunt Scripturales, utpote Abrahæ viciniores, judicare. Sed nobis satis est, quod fatetur, Christianos habere scientiam de Christo, & Evangelio; & consequenter ad eos spectare de utroque ferre judicium. Consentit in hoc cum Propheta suo Ahmedus filius Abdol-halimi in Apologia pag. mihi 424. ubi concedit unamquamque Gentem habere notitiam de suis rebus, præsertim ad religionem spectantibus, deque iis decernere, ac definire ad illam pertinere. Do hic ejus verba: وعند كل طائفة من اهل الملل متبوعيهم ونصوصه واخباره ما يقطعون به وان كان غيرهم لا يعرف ذلك وعند اهل الكتاب كاليهود من اخبار هلال وشماي وغيرهما من شيوخهم ما لا يعلمه غيرهم وعند النصارى من اخبار الحواريين ومن اخبار قسطنطين والمجمع الاول بنيقية والمجمع الثاني والثالث والرابع والخامس وغير ذلك من مجامعهم واخبارهم ما يقطع به علماؤهم وان غيرهم لا يعلمون ذلك; *Apud quamlibet sectam, vel nationem sunt effata, & auctoritates, & historiæ illius, quem se sequi profitentur, quas ipsi determinant (vel potius, quibus ipsi res definiunt, ac decidunt), quamvis alii præter eos has ignorent. Et apud Scripturales idem accidit: nam apud Judæos sunt Historiæ Hillelis, & Sammai, & aliæ à majoribus traditæ, quas alii præter ipsos ignorant. Et apud Christianos sunt Historiæ de Apostolis, & Constantino, & Concilio primo Niceno, & secundo, & tertio, & quarto, & quinto, & aliis Conciliis; & aliæ Historiæ, quibus res definiunt Sapientes, ac Doctores eorum, quamvis cæteræ gentes has ignorent.* Quod si ita est, habemus ab adversariis decisionem litis secundum nos. Nam cum Christiani semper apud se retinuerint Historias, seu Annales omnium rerum suarum ab ipsius Christi ævo usque ad hæc tempora, descriptas non ab uno, aut duobus, neque in una, vel duabus gentibus, sed ab innumeris auctoribus omnium provinciarum totius Orbis; & hi omnes conveniant in eo, quod spectat ad substantiam Religionis: & præterea cum habeant omnia Concilia generaliter celebrata ab universa Christiana Ecclesia, & successiones Summorum Pontificum, qui sunt Antistites, & ut Mahumetani Scriptores eos appellant, خليفة النصارى *Chaliphæ Christianorum*, a Sancto Petro usque ad hoc tempus in Ecclesia Romana; & in aliis Ecclesiis successiones Episcoporum, & particularia Concilia fere quotannis celebrata: evidentissime convincitur, Christianam Religionem non fuisse mutatam, sed esse nunc, semperque fuisse eandem, quæ fuit a prima sui institutione, cum semper eadem in omnibus Annalibus, & Historiis Christianorum; in omnibus Conciliis generalibus; in omnibus Summorum Pontificum decretis; in omnibus peculiarium nationum (si heterodoxas excipias) Conciliis, eorumque decretis inveniatur.

Quarto, potest hoc idem efficaciter probari illis argumentis, quibus in prima parte probavimus: Sacras Scripturas nunquam fuisse quoad essentiam corruptas. Primo enim assignandæ sunt personæ, a quibus Christiana Religio corrupta, vel mutata est. Nam vel in hoc Christiani omnes convenerunt, vel aliqui tantum. Si hoc secundum asseratur; non intelligitur corrupta religio, nisi quoad illos particulares. Hoc autem non officit illi in universum, ut jam supra dictum est. Quod vero omnes simul convenerint; neque auctoritate, neque ratione ulla probari potest. Cur enim omnes simul conspirent, præsertim cum sint pene innumeri, & per totum Orbem diffusi, & plerique non tam linguis, & regionibus, quam geniis & moribus inter se dissiti, ad religionem suam mutandam, vel deserendam? Præterea, cum semper in Christiana Ecclesia Pontifices Maximi, Patriarchæ, & Episcopi fuerint, & perpetuo Concilia Generalia, vel Provincialia, vel Diœcesana ad eandem in sua puritate conservandam celebrata sint; in quibus Conciliis etiam Imperatores, Reges, & Principes, vel eorum Oratores, seu Vicarii, una cum Romano Pontifice, vel ejus Legatis interfuerunt; nonnisi summæ dementiæ est credere, Christianos omnes ad mutandam, vel deserendam propriam fidem convenisse. Extant nunc, Dei providentia, prædicta fere omnia Concilia, tam ante Constantinum, quam post illum celebrata, una cum Constitutionibus Summorum Pontificum: & in illis semper cognoscitur idem religionis tenor, eadem doctrina, eadem fides. Hoc idem confirmatur ex eo, quod semper in Republica Christiana ab illius Præsidibus adnotati sunt, damnati, ac puniti, qui aliquid novi contra religionem & fidem moliri tentaverunt. Patet hoc in Ario, Macedonio, Dioscoro, Nestorio, Eutyche, Sabellio, Uvicleffo, Luthero, Calvino, & aliis innumeris, quorum prava dogmata vix pullulantia, a Summis Pontificibus, vel Conciliis Generalibus proscripta, & oppressa sunt: & plurimi ex Christianis Orthodoxis carceres, exilia, flagella, cruciatus, necem passi sunt, ut avitam fidem sartam tectam custodirent.

Quinto probatur: quia nullum potest assignari tempus, in quo Christiani Religionem suam mutaverint, vel ab ea universaliter discesserint, vel aberraverint. Hoc argumentum deridet Hottingerus, quatenus eo utuntur Catholici ad probandum, Romanam Ecclesiam, & ejus Pontifices, nunquam a suo Principatu in Christiana Republica per hæresim, aut falsam doctrinam excidisse. *Quia*, (inquit) *neque potest assignari tempus, quo natus sit Mahumetus.* O ridiculum caput, & baculo potius, quam helleboro curandum! quasi vero ita metaphysice certum sit, Ecclesiam Romanam, Summosque illius Pontifices, a suprema sua auctoritate per hæreticam, falsamque doctrinam cecidisse, ac Mahumetum natum fuisse. In Mahumeto est tantum dubitatio circa tempus, non circa rem. Sciunt enim omnes illum natum esse, & in rerum natura fuisse. In Ecclesia Romana, juxta Hottingerum, ejusque congerrones, dubitatio esset non solum circa tempus, sed etiam circa rem ipsam. Apud nos autem, & apud alios plurimos nulla est hujusmodi dubitatio. Quia vero hoc argumentum a tempore est efficacissimum, quando de re ipsa dubitatur, ideo fusius a nobis in sequenti capite tractabitur.

CAPUT QUARTUM.

Non posse assignari tempus, quo Christiani Religionem suam mutaverint, aut deseruerint.

Si quaeramus a Mahumetanis, quandonam Christiani a fide, ac religione sua discesserint, nullum sane certum, ac fixum tempus poterunt assignare. Ex iis tamen, quae supra diximus, cap. 1. coguntur fateri, usque ad Mahumetum Christianam Religionem bonam, sanctamque fuisse. Hoc probat in eorum sententia vaticinium illud in prima parte allatum, de tribus Montibus, Synai, Seir, & Pharan. Sicut enim religio Judaica per Synai significata, perseveravit, & bona fuit usque ad Christum: ita consequenter Christiana, per Seir adumbrata, perseverare debuit ut bona usque ad Mahumetum, cujus secta per Pharan demonstratur. Hoc etiam probat parabola de operariis vineae a Christo proposita, juxta falsam Mahumeti explicationem, quam supra ex Albochario retulimus: qua asseritur, Judaeos operatos esse in Pentateucho usque ad Euangelium; & deinde lassatos fuisse, & recepisse mercedem suam. Christianos vero operatos esse in Euangelio usque ad Alcoranum; & deinde lassatos fuisse, & recepisse mercedem suam. Si tam Judaei, quam Christiani receperunt suam mercedem; necessario infertur, quamdiu operati sunt, bene operatos fuisse, & consequenter bonam fuisse religionem eorum. Hoc denique probant verba Surae 13.

الرعد *Tonitru*: v. 37. لكل اجل كتاب يمحو الله ما يشاء ويثبت وعنده ام الكتاب: *Omni termino liber: delebit Deus, quod voluerit, & firmabit: & apud eum est mater libri*: per quae manifeste ostenditur, juxta Moslemorum explicationem, unicuique ex tribus nationibus, nempe Judaeis, Christianis, & Moslemis ipsis, traditum fuisse suum librum; videlicet primis Pentateuchum, secundis Euangelium, tertiis Alcoranum, qui duraturi essent, quamdiu in ipsis vera religio perseveraret. Hos autem libros eandem religionem quoad substantiam continentes, nihilominus a Deo mutandos quoad leges, ac ritus: interim tamen veram religionem in aliqua ex his Gentibus successive perseveraturam: quemadmodum asseritur etiam Sura 16. النحل *Apes*: v. 54. وله ما في السموات والارض وله الدين واصبا: *Et ipsius (id est Dei) est id, quod in coelis, & in terra reperitur: & Religio illius est perseverans, ac perpetua*: id est, ut explicat Gelaleddinus, وله الطاعة دايما: *& ipse semper habet Gentem, seu Nationem, a qua colatur*. Porro si Religio Christiana ante Mahumetum defecisset, nulla fuisset eo temporis intervallo gens, quae Deum coleret; & consequenter religio ejus non fuisset perseverans. Hoc autem evidentius patet ex Sura 98. البينة *Demonstratio*: ubi ita legimus: لم يكن الذين كفروا من اهل الكتاب والمشركين منفكين حتى تاتيهم البينة رسول من الله يتلو صحفا مطهرة فيها كتب قيمة وما تفرق الذين اوتوا الكتاب الا من بعد ما جاتهم البينة: *Qui increduli fuere (Mahumeto), ex Judaeis, & Christianis, & Idololatris, non recesserunt, donec venit ad eos demonstratio: Legatus Dei, qui legeret Scripturas puras, in quibus sunt libri recti. Et non sunt divisi Judaei, & Christiani, nisi postquam venit ad eos demonstratio*. Explicat haec verba Gelaleddinus: *Non recesserunt Judaei, & Christiani, & Idololatrae* عما كانوا عليه *ab eo, in quo erant*, id est, a fide, in qua erant circa adventum Mahumeti: *donec venit ad eos demonstratio*, nimirum الحجة الواضحة وهي محمد *probatio clara, nempe ipse Mahumetus Legatus Dei. Et non sunt divisi Judaei, & Christiani* في الايمان بمحمد *in credendo in Mahumetum (venturum) nisi postquam venit ad eos demonstratio*, وهي محمد والقران *nempe Mahumetus, & Alcoranus*: nam قبل مجيه صلى الله عليه وسلم كانوا مجتمعين على الايمان به *antequam veniret Mahumetus, erant uniti in credendo in illum*. Itaque Christiani ante Mahumetum erant in bona religione, nec fidem suam deserebant: non tamen ob eam causam, quam affert Gelaleddinus, nempe quod in Mahumetum venturum credebant (hac enim ratione etiam Judaei, & Meccani fuissent in bona religione): absit hoc a Christiana fide: sed quia Euangelicam Christi legem retinebant.

Porro etiam ex eo comprobatur haec veritas, quia Auctores Moslemi, in eo temporis spatio, quod inter Christum, & Mahumetum intercessit, & ipsi vocant الفترة; ponunt multos Sanctos Christianos, ut Sanctum Georgium, quem satis constat, sub Diocletiano martyrium subiisse, post annum scilicet a Christo nato circiter trecentesimum: Sanctos Martyres sub Dunaan Tyranno Judaeo in Nageranа, inter quos infans quidam septem mensium, matrem incendia reformidantem, clara voce hortatus est, ut ignem constanter propter Christi fidem ingrederetur, in quem cum matre ipse quoque conjectus est. Fuit etiam quidam nomine زياب vel زناب, *Ziab*, vel *Zenab* Monachus ex Monasterio Abdolcais, coaevus Bahirae Monacho: & utrumque Mahumetani tamquam Sanctum venerantur: dicunt enim, auditam quondam de coelo fuisse hanc vocem: خير الارض ثلاثة زناب الشني وبحيرا الراهب ورجل اخر ياتي بعد يعني النبي ص: *Optimi hominum in terra sunt tres: Zenabus Ascenensis, Bahira Monachus, & alius vir, qui postea veniet: per hunc autem significabatur Mahumetus*. Ita refert Masaudius. Praeterea fuerunt septem Dormientes apud Ephesum, quos tam Christiani, quam Mahumetani, ut Sanctos venerantur: Hos omnes, & alios Sanctos Christianos recenset Masaudius tempore

pore inter Christum, & Mahumetum translato: Sed subdit de eis: وكانوا مؤمنين موحدين لا على راي النصرانية في هذا الوقت; *Erant autem fideles, qui credebant in unum Deum, non autem ex genere Christianorum hujus temporis*. Sed hoc gratis omnino dicitur. Nam Christiani omnes hujus temporis quotidie fatentur, se credere in unum Deum: & pro hac veritate vitam cum sanguine profundere parati sint. Denique Sura 57. الحديد *Ferrum*, vers. 28. ut supra vidimus, laudantur Christiani ab ipso Deo, tamquam pietate, misericordia, & castitate ornati, ac propterea bonorum suorum operum mercedem consequuti: additur tamen, وكثير منهم فاسقون: *Sed multi eorum fuerunt praevaricantes*. Verum, quod multi praevaricati sint, nihil officit religioni universae, sive in moribus, sive in fide praevaricati sint.

Putat Gelaleddinus, eos solos Christianos a Mahumeto laudari, qui in illius Sectam transierunt; caeteros autem praevaricatos fuisse, quia novam religionem Regis, seu Imperatoris sui sequuti sunt: vel potius per Alcorani verba significari, partem Christianorum novae religioni Imperatoris sui adhaesisse; partem vero in fide Christiana permansisse: multosque ex his deinde in Mahumetum credidisse: Ita enim scribit: تركها كثير منهم وكفروا بدين عيسى ودخلوا في دين ملكهم وبقي على دين عيسى كثير منهم فآمنوا بنبينا: *Dereliquerunt eam* (nempe pietatem, vel castitatem) *multi ex illis, & abnegaverunt religionem Jesu, & ingressi sunt in religionem Imperatoris sui: Sed remanserunt in religione Jesu multi ex ipsis, & crediderunt in Prophetam nostrum*, idest Mahumetum. Quamvis autem non exprimatur, quis fuerit iste Rex, vel Imperator; probabiliter tamen credere possumus, intelligi Constantinum; nam antea nullum habuerant Christiani proprium Regem, aut Imperatorem. Sed tantum abest, ut Christianorum ullus amplexus sit hujus religionem, ut ipse potius, Romana superstitione rejecta, Christo nomen dederit, ejusque fidem amplexus fuerit. Defecerunt quidem multi in haeresin Arianam, quam Constantius Imperator Constantini filius propugnavit; non tamen propterea dici potuit, Christianos universaliter defecisse a religione sua, quam semper Antistites ejus cum seniori parte Christianorum mordicus retinuere, & totis viribus propugnavere.

Ex dictis aperte colligitur falso, & injuste objici Christianis a Mahumeto, quod fidem, ac religionem suam mutaverint, corruperint, aut deseruerint; cum ab ipsius initio haec semper eadem fuerit ac nunc est. Id vero magis patebit ex responsione ad ea, quae Mahumetus in Alcorano pro asserto suo sustinendo pronunciat. Et quia ad primam ab eo allatam mutatae Christianae religionis causam, in primo Tractatu ex professo respondimus: secundam etiam causam, falsam, nullamque esse satis, superque ostendimus: respondebimus nunc ad alias juxta ordinem superius positum, incipientes a tertia, qua Sanctissimae Trinitatis Mysterium oppugnabatur.

CAPUT QUINTUM.

Respondetur tertiae objectioni contra Mysterium Sanctissimae Trinitatis.

Hoc est magnum illud, & ineffabile Arcanum, quod non solum Mahumetanis, sed & Judaeis, & caeteris gentibus a vera fide alienis, semper fuit lapis offensionis, & petra scandali. Et sane negari non potest, rem esse arduam, & intellectui tam humano, quam Angelico, incomprehensibilem, atque omnino imperceptibilem, & credendam tantummodo, ac venerandam, quia Deus ipse eam revelavit. Neque nos profitemur, posse illam argumentis, & rationibus probare, sed tantum auctoritate divina certam; & similitudinibus, seu congruentiis quibusdam probabilem, vel saltem non improbabilem, & rationibus etiam non impossibilem demonstrare.

Duo vero hic, eaque apud omnes certissima supponenda sunt. Primum, quotiescumque admittitur, aliquam religionem veram esse, & a Deo institutam, admittenda etiam esse omnia illa, quae in ea a Deo revelata esse, recte creduntur, quamvis nulla naturali ratione possint demonstrari. Secundum, multa esse a Deo revelata, quae tum a Christianis, tum a Judaeis, ac Mahumetanis certissime creduntur, & nihilominus humanam omnino superant intelligentiam, nec ullo modo possunt comprehendi, & multo minus probari. Non enim solum sunt supra naturam, sed aliquando etiam contra naturam, cujusmodi est resurrectio mortuorum. Habetur enim ut naturale axioma, a privatione ad habitum non dari regressum: oppositum vero est contra naturalem rationem. Nihil tamen ex his continet contradictionem: nam si hoc esset, convinceretur manifestae falsitatis, & omnimodae impossibilitatis; ut si diceremus v. g. Deum esse trinum, & unum in eadem essentia: idem enim esset ac dicere, esse trinum, & non esse trinum; vel esse unum, & non esse unum in essentia. Nihil autem eorum, quae credunt Christiani, ullam involvit contradictionem: & hoc contra Judaeos, Mahumetanos, & idololatras ipsi manifestissime ostendunt.

His praemissis, dicimus; Sanctissimae Trinitatis mysterium non posse a Mahumetanis ut falsum negari: tum quia creditur ab illa religione, quam veram esse, & a Deo institutam, satis superius probavimus: tum quia a Deo revelatum fuisse, infra efficaciter ostendemus: tum denique quia nullam involvit contradictionem, aut impossibilitatem respectu infinitae perfectionis divinae.

Sed notandum hic est, neque Mahumetum, neque Mahumetanos intelligere quid vere contineat Sanctissimae Trinitatis mysterium. Si enim intelligerent, fortasse cum Christianis convenirent; vel non adeo ab illo abhorrerent. Mahumetus satis obscure de eo loquitur, ut supra vidimus: solum enim Sura 4. vers. 170. monet Christianos, *ut excedant in religione sua: neque loquantur de Deo nisi veritatem: neque dicant, Tres: Deus enim unus est*. Sura vero 5. v. 79. vocat *infideles eos, qui dicunt, Deum esse tertium trium: cum non reperiatur nisi Deus unus*. Ex quibus verbis nihil aliud colligi potest, nisi, illum falso credidisse, Christianos adorare tres Deos, dum in Deo uno tres Personas confitentur. Verum Alcorani Expositores persuadent nobis, non esse in verbis illius quidquam, quod divinissimae Trinitatis my-

mysterium damnet: sed tantummodo redargui ibi quosdam Christianos Arabiæ, qui asserebant, præter Deum verum, esse duos alios Deos, nempe Jesum, & Mariam Matrem ejus. Et re vera in ea regione viguit tunc temporis (saltem viguerat antea) hæresis Collyridianorum, seu potius Collyridianarum; constabat enim ex solis fere mulierculis, quæ, ut scribit Sanctus Epiphanius, stata quadam anni die, collyram, seu placentam, in sacrificium Virgini Mariæ offerebant, eandem tamquam verum Deum, superstitioso cultu venerantes. Quamobrem Gelaleddinus ita explicat verba Alcorani in Sura quarta:

لا تقولوا الآلــه ثلثــة الــــه وعيـسي وامـــه؛

Nolite dicere tres esse Deos: nempe Deum, Jesum, & Mariam ejus. Neque tamen tribuit hunc errorem omnibus Christianis Arabiæ, sed subdit: وهــم فرقــة من النصاري *Hæc erat secta quædam Christianorum:* Eodem modo Jahias filius Salam, & Mohammed filius Abdallah, ex auctoritate Cottadæ, exponunt verba Suræ quintæ: لقد كفر الذيـن قالوا ان اللــه ثالــث ثلثــة قتادة قالوا عيسي الــه وامــه الــه واللــه الــه; *Sunt infideles, qui dicunt: Deus est tertius Trium. Dixit Cottada: Dixerunt: Jesus est Deus: & mater ejus est Deus: & Deus est Deus.* Eodem modo explicant verba Suræ quartæ: لا تقولــوا ثلثــة اي الهتنـــا ثلثــــة *Ne dicatis tres, idest Dii nostri sunt tres.* Consonat Beidavius celeberrimus Alcorani Commentator: لا تقولو ثلثة اي الالهــة ثلثــة اللــه والمسيــح ومريم: *Ne dicatis, Tres: idest tres Deos: Deum, Christum, & Mariam.* Sed postea subdit, quasi Christianos ab imposito sibi errore purgaturus: او الاله ثلثــة ان صح انهـم يقولون الله ثلثــة اقانيــم الاب والابـــن والروح القدس ويريدون بالاب الذات وبالابـــن العلــم وبالروح القدس الحيــاة: *Vel* (ne dicatis): *Deus tres* (.i. trinus): *nam constat ipsos dicere, Deum esse tres Personas; Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum. Per Patrem autem intelligunt Essentiam: per Filium Scientiam: & per Spiritum Sanctum Vitam.* Loquitur ex errore Jacobitarum, vel aliorum hæreticorum Orientalium. Verum nihil hactenus ex Alcorano, nihil ex illius expositoribus contra Christianos; qui neque tres Deos ponunt, neque Mariam Virginem credunt esse deum, vel deam; quamvis hoc secundum aliquæ mulierculæ, vel aliqui viri in Arabia ex simplicitate, vel indiscreta pietate crediderint; sed ut sæpe monuimus, non est curandum, quid in aliqua religione nonnulli ex proprio sensu teneant, sed quid universaliter publica auctoritate teneatur, ac doceatur.

Quamvis autem Mahumetanorum, & præsertim recentiorum vulgus falso credat, Christianos sub Trinitatis nomine tres deos colere; non defuerunt tamen aliqui ex eis doctiores, qui a Christianis Orientalibus instructi, ab hac impietatis nota eos eximerent, neque tamen ab errore absolverent: quia scilicet hoc magnum Arcanum, non juxta Catholicam, & veram Sanctæ Romanæ Ecclesiæ doctrinam, sed juxta falsas Jacobitarum, Nestorianorum, Eutychianorum, & aliorum hujusmodi hæreticorum explicationes exceperunt, & imbiberunt. Nihilominus Ahmed filius Abdalhalim imponit Melkitis seu Græcis, (qui certe, si processionem Spiritus Sancti a Filio excipias, in hoc mysterio nobiscum, & cum cæteris Catholicis conveniunt) quædam falsa, & ab eorum doctrina prorsus aliena. Ita enim scribit in principio partis 2. suæ Apologiæ. وقد اختلفوا ايضًا في الجوهر والاقانيم

فذهبت اليعقوبية والنسطورية الي ان الجوهر ليـــس

بغيـــر الاقانيــم ولا يقال انه هــي وصرحـــت الملكيــة

بانه غيــر الاقانيــم واخرون قالوا هـــو الاقانيــم ؛ قالوا

وتفرقت النصاري من وجه اخــر فذهبـــت الروم الي

التصريح اثبات ثلثة الهــه. وامتنعت اليعقوبيــــــة

والنسطورية من ذلك في وجــه والتزمـــوه من وجـــه

وذلك لانهـــم قالوا الكلمة الــه والروح الــه والاب الــه

والثلاثة الاقانيــم التي كل اقنوم الــه الــه .... واتفقت

طوائف النصاري علي ان الله ليس بجسم واتفقوا علي.

انه جوهر واحد ثلاثة اقانيم وان كل واحد من الاقانيــم

جوهر خاص يجمعها الجوهــر العام ثم اختلفوا فقال

بعضهــم ان الاقانيــم مختلفــة في الاقنوميـــة متفقـــة في

الجوهرية فقال اخرون ليست مختلفة في الاقنومية بل هي

متغايرة وقال فريق منهم ان كل واحد منها لا هـــو

الاخر ولا هو غيره وليســت متغايرة ولا مختلفـــة وزعموا

ان الجوهر ليس هو غيرها الا ما نكسر عن طائفة من

الماسية فانهم قالوا ان الاقانيم هي الجوهر وان الجوهر

غير الاقانيم وزعموا ان الجوهر هو الاب والاقانيم الحياة

وهي روح القدس والقدرة والعلم وان الله اتحد باحد

الاقانيم الذي هو الابن بعيسي بن مريم. .... واختلفت

النصاري في الاقانيم فقال قوم منهــم هي جواهر وقال

قوم هي خواص وقال قوم هي صفات وقال قوم هـــي

اشخاص والاب عندهم الجوهر الجامع الاقانيم والابن هو

الكلمة

الكلمة الذي اتحدت عند متدا المسيح والروح هي
الحياة : .... ولم تثلثون بدل ايمانكم فتقولون نؤمن
بالاب والابن وروح القدس ووجدناكم تقولون ايتها
النسطورية ان الله علما وحكمة هما الابن وحياة وهي
الروح قد يعيسن ولعلمه وحياته ذات كذات
الله وذلك ان علم الله له علم وحياة
لحياته التي هو روحه وعلم وحياة.

Dissentiunt etiam in substantia & Personis: nam Jacobitarum, & Nestorianorum sententia est, substantiam non esse sine Personis, neque tamen dicunt hanc esse illas. Melkitæ autem pronunciant, illam esse diversam a Personis. Alii vero dicunt, ipsam esse Personas. Et divisi sunt Christiani ex alia parte: nam Romæi (idest Græci; qui sunt iidem, ac MelKitæ) *manifeste confitentur esse tres Deos: a qua opinione partim abstinent Jacobitæ, & Nestoriani, & partim eam sequuntur, dum dicunt: Verbum est Deus, & Spiritus Sanctus est Deus, & Pater est Deus: & tres Personæ, quarum unaquæque est Deus, sunt Deus.* Et post pauca. *Conveniunt autem Nationes, seu Sectæ Christianorum, Deum non esse corporeum. Conveniunt etiam, illum esse unam substantiam, tres Personas, & unamquamque Personam habere peculiarem substantiam, quæ continetur in substantia communi. In reliquis discordes sunt. Quidam dicunt Personas differentes esse inter se in personalitate, convenire autem in substantialitate. Alii dicunt non esse differentes in personalitate, sed permutabiles inter se. Quidam vero dicunt, unam ex illis non esse aliam, neque diversam ab alia: neque esse inter se permutabiles, neque diversas, neque existimant substantiam diversum aliquid esse ab illis; nisi quod refertur de quadam Secta MelKitarum, qui dicunt, Personas esse substantiam, licet substantia non sit Persona. Et existimant substantiam esse Patrem: Personas vero Vitam,* (*& hæc est Spiritus Sanctus*)*; & Potentiam, & Scientiam: & Deum unitum fuisse cum una Personarum, quæ est Filius, in Jesu Filio Mariæ:* Et post pauca. *Et dissident inter se Christiani circa Personas. Quidam enim dicunt esse substantias: quidam vero asserunt esse proprietates: quidam autem volunt esse attributa: alii demum dicunt esse supposita individua. Pater autem apud eos est substantia continens in se Personas: Filius vero est Verbum, quod unitum fuit Christo in principio esse illius: Spiritus autem est Vita.* Et nonnullis interpositis, apostrophen facit ad Nestorianos his verbis. *Et quare ponitis in Deo Trinitatem, dum dicitis in Symbolo Fidei vestræ: Credimus in Patrem & Filium, & Spiritum Sanctum? Et invenimus vos, o Nestoriani, dicentes: Deus habet Scientiam & Sapientiam, & utraque est Filius: & habet Vitam, & hæc est Spiritus Sanctus: & sunt duo Æterni, & Scientia ejus, & Vita ejus habent essentiam sicut essentiam Dei: & hoc quia scientia Dei habet scientiam, & vitam: & Vita ejus, quæ est Spiritus ejus, habet item scientiam, & vitam.*

Operæ pretium existimavi hæc pauca ex Mahumetano Doctore in medium afferre, ut unusquisque intelligat, sapientiores Moslemos non esse prorsus rudes hujus mysterii, quamvis illud ex pravis Schismaticorum Orientalium documentis perverse intelligant, & exponant. Omnes tamen in hoc videntur convenire, Christianos, dum Trinitatem in Deo confitentur, non ideo tres Deos credere, aut adorare, præsertim cum illos quotidie audiant dicentes, *Credo in unum Deum*: Sed nihilominus non eos ab impietatis, vel erroris labe purgare; dum tres in uno Deo Personas ponunt: & credentes unamquamque Personam esse Deum, negant tamen se tres Deos agnoscere, aut colere, & unum tantum confitentur esse Deum. Cumque hoc intelligere nequeant; variis argumentis, quæ a nostris Apostatis, vel a Judæis didicerunt, contra nos insurgunt. Ego autem præcipua hoc loco ex Apologia Ahmed filii Abdalhakim producam, iisque deinde breviter respondebo.

Primum est: nullum esse in Sacris Literis hujus mysterii fundamentum: & quæ pro eo asserendo a Christianis adducuntur, falsæ interpretationi inniti, & nullius esse roboris aut momenti.

Secundum: ideo Christiani addunt Personæ Patris etiam Personam Filii, quia in Patre est Scientia: & Personam Spiritus Sancti, quia in eodem est Vita: Sed in Deo non solum est Scientia, & Vita: sed etiam Justitia, Misericordia, Potentia, Providentia, & alia hujusmodi attributa: ergo plures erunt in Deo Personæ, quam tres: non enim major est ratio, cur Scientia & Vita Personæ dicendæ sint, & non etiam Justitia, Misericordia, Potentia, & cætera attributa. Itaque vel una tantum Persona erit in Deo, vel tot erunt assignandæ, quot sunt ejus attributa, ac prædicata, quod omnino videtur absurdum.

Tertium: si in Deo essent tres Personæ, cum unaquæque Persona sit Deus, tres etiam darentur Dii. Hinc vero aliud magis absurdum sequeretur, quod scilicet quælibet Persona deberet constituere tres alias Personas, & consequenter tres alios Deos, & sic daretur processus in infinitum.

CAPUT SEXTUM.

Respondetur ad primum Argumentum contra Sacrosancta Trinitatis Mysterium.

PRimum contra nos argumentum his verbis ab Adversario concipitur: تسليمكم عن واحدة
يجب ان تخبرونا بها: اصل ما وتعتمدونه من عبادة
الثلثة الاقانيم التي ترجع بزعمكم الى جوهر واحد
وهي اللاهوت ما هو ومن اين اخذتموه ومن امركم
به وفي اي كتاب نزل واي نبي تنبأ به واي قول
للمسيح تدعونه فيه وهل تبتم امركم في ذلك الا
على قول متي التلميذ عن المسيح عم انه قال
لتلاميذه حيث [illegible] ان يطوفوا ويعمدوا الناس
باسم الاب والابن وروح القدس: قال: وهذا الكلام
محتمل

يحتمل معناه ان كان صحيحا ان يكون تاويله
يجمع هذه الالفاظ الى ان يجتمع
بركات الله وبركة نبيه المسيح وروح القدس
التي تويد بها الانبيا والرسل؛

quas petimus a vobis, ad quod oportet vos respondere. Radix illius, quod asseritis de cultu trium Personarum, quæ juxta vestram opinionem, reducunt ad unam substantiam, & hæc est Divinitas; quænam est? & unde accepistis illam? & quis vobis professus tamen? & in quo libro revelata est? & quis Prophetarum meminit illius? & quod dictum Christi persuadet vobis illam? An vero aliud fundamentum illius habetis, nisi illud, quod juxta Discipulum Matthæum dixit Christus, super quem sit pax, Discipulis suis, cum vellet separari ab eis, videlicet: Ite, & baptizate homines in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti? Horum autem verborum sensus, ad hoc ut sit sanus, exigit, ut sententia collecta ex iisdem verbis sit, quod conferrentur illis omnes benedictiones Dei, & benedictio Prophetæ illius Christi, & Spiritus Sancti, per quas confirmati sunt Prophetæ & Legati.

Respondemus primo, quamvis aliam nullam, præter illam Sancti Matthæi auctoritatem haberemus; deberet tamen sufficiens existimari: quia per ea Christi verba sacrosanctum Trinitatis Mysterium hominibus manifestari, Christianorum Magistri & Doctores ex Apostolorum, qui illa audierunt, traditione, perpetuo docuerunt. Porro illum esse alicujus Sacrorum Librorum Sententiæ legitimum sensum, quem ex constanti, & perpetua traditione Majorum semper tenuit religio illa, cui a Deo hujusmodi Sacri libri traditi sunt, nemini est dubitandum: eoque magis, quia, ut supra vidimus, Mahumetus vult Judæis de Pentateucho, & Christianis de Evangelio committi judicium. Nos quoque, si Alcoranum a Deo Arabibus traditum esse crederemus, & aliqua essent in illo obscuriora, quæ perpetua traditione a Mahumeto, vel a discipulis ejus recepta, Moslemi ipsi, tali vel tali modo intelligenda esse judicarent; licet verba alios sensus possent admittere; nullo certe modo ipsis adversaremur. Quamobrem neque ipsi debent, aut possunt jure nobis adversari, si per verba Christi a Sancto Matthæo relata, certissime credimus, tres Divinas Personas in unica essentia nobis proponi: quia ita Apostoli, & eorum Discipuli ex Christi ipsius documento tradidere, & Christiani omnes eorumque Doctores, & Antistites semper ita tenuere.

Respondemus secundo: non ex illo tantum Sancti Matthæi, testimonio ad hoc ineffabile mysterium credendum nos adduci: sed ex aliis multis tum veteris, tum novi Testamenti oraculis: & præterea ex doctrina ipsorum Hebræorum antiquiorum, qui hoc Arcanum majores suos & credidisse, & docuisse confessi sunt. Porro ea omnia Scripturarum loca, quæ probant, Christum esse Filium Dei, & Deum verum; probant etiam Mysterium Trinitatis. Nam concessis duabus Personis, nimirum Patre, & Filio, nulla potest esse repugnantia, vel difficultas circa Spiritum Sanctum. Cæterum non diffitemur, Pentateuchi, ac Prophetarum de hoc mysterio testimonia obscuriora esse, neque ita obvia humanæ intelligentiæ: id autem videmus evenire etiam circa alia mysteria, quæ deinde Christus Dominus clarius docuit, cujusmodi est animæ immortalitas, mortuorum resurrectio, æterna Cœli felicitas, æterna item Gehennæ supplicia, & alia hujusmodi, quorum rudis Judæorum populus non erat adeo capax; multoque minus capere poterat hoc altissimum divinæ Trinitatis Sacramentum: quamobrem non nisi obscure, & quasi sub velamine illi proponebatur. In Evangelio autem, & libris Apostolicis clarius, & apertius refertur: non tamen ita, ut si quis tergiversari velit, non possit ab illorum testimonis cavillose effugere: quemadmodum conantur Adversarii eludere adeo evidens testimonium Sancti Matthæi.

Afferam autem hic aliquot loca, quæ in veteri, novoque Testamento continentur, & divinam hanc Trinitatem ita insinuant, ut non videatur posse de ea dubitari.

Primus locus est in libro Genesis cap. primo. *In principio creavit Deus Cœlum, & Terram*: ubi, *Deus* Hebraice est pluralis numeri אלהים: *Dii* Unio autem nominis pluralis cum verbo singulari, indicat esse in Deo cum unica essentia pluralitatem Personarum. Notant etiam Sapientes in verbo ברא *Creavit*, esse tres literas initiales אב *Patris* בן *Filii*, & רוח *Spiritus*. Et idem videmus in tribus primis characteribus בראשית *In principio*. Nec refert, quod trium divinarum Personarum nomina non servent ordinem: nam, ut scribit Sanctus Athanasius. *In hac Trinitate nihil prius est, aut posterius*. Non tamen vacat mysterio, quod Spiritus Sanctus inter Patrem & Filium collocetur: est enim quidam veluti nexus amoris inter utrumque. Similia loca, in quibus vel verbum singulare jungitur cum nomine Dei plurali: vel e converso singulare Dei nomen cum verbo plurali, frequentia sunt in Sacris literis. Veluti cum in eodem capite dicitur: *Et vidit Dii, quod esset bonum. Et dixit Dii: Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram: Et creavit Dii hominem ad imaginem suam: ad imaginem Deorum creavit illum*. Et Ecclesiastæ c. 2. *Nam quid est homo, qui sequatur Regem, qui fecerunt eum*. Idest Deum, qui fecit illum. Et ibidem cap. 12. *Memento Creatorum tuorum*. Idest Creatoris tui. Est autem Regula R. Eleazari, & cæterorum Doctorum Hebræorum; in his, & hujusmodi locis, *locutionem esse de Deo, & de Familia superiori, seu de Domo Judicii ejus*. Cum autem nefas sit dicere, vel etiam cogitare, Angelos esse creatores hominum, vel Deum requirere consilium de rebus suis ab Angelis, sicut videtur velle Majemonides in *More Nebochim*, lib. 2. cap. 6. necessario pro *Familia Superiori*, vel *Domo Judicii Dei*, debemus divinas Personas intelligere.

Secundus locus est in Deuteronomio, cap. 6. *Audi Israel: Deus, Dii nostri, Deus unus*. Huic simile est illud Psal. 67. *Benedicat nos Deus, Dii nostri Benedicat nos Deus*, & Psal. 50. *Deus Dii Deus locutus est*. In quibus locis vides ter repeti nomen Dei cum verbo, vel adjectivo singulari, ad significandam Trinitatem Personarum, & unitatem essentiæ in Deo: Et secundo loco conjungi cum secundo nomine Dei pronomen *noster*, ad denotandam secundam Personam, quæ nostram assumpsit humanitatem.

Tertius est in Isaia cap. 48. *Accedite ad me, audite ista : non a principio in occulto loquutus sum : ex tempore esse ejus ibi eram : Et nunc Dominus misit me, & spiritus ejus*. Loquitur hic Deus, ut patet ex verbis præcedentibus & subsequentibus, & ex eo quod dicitur : *ex tempore esse ejus*, scilicet traditionis legis in Syna, *ibi eram* : scilicet in Syna. Ita exponit R. Salomon ex consensu Doctorum Hebræorum. Fallitur tamen, dum vult hæc referri ad ipsum Isaiam, quasi hic cum cæteris Prophetis fuerit præsens in Monte Syna, quando Lex data fuit : quod sane absurdum est, ac ridiculum. Certe in libro *Mechiltha*, Exodi cap. 19. & 20. R. Jose, & R. Nathan tribuunt hæc verba Deo, qui tamen asserit *se missum a Domino, & a Spiritu ejus*. In quo, ut vides, tres divinæ Personæ manifestissime exprimuntur.

Quartus locus est in Psal. 33. *Verbo Domini cœli firmati sunt, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum*. Hic etiam vides, tres divinas Personas commemorari, nempe *Dominum, Verbum, & Spiritum*. Ita ut Dominus ad Patrem, Verbum ad Filium, Spiritus ad Spiritum Sanctum referatur. Et ita in *Berescith Rabba*, R. Moses Hadarsan allegat R. Eliezer dicentem : *Non est creatus mundus, nisi per Verbum Domini, sicut dictum est Psal. 33. In Verbo Domini facti sunt cœli. R. Simeon dixit : Spiravit, vel sufflavit Deus Spiritu oris sui, & creatus est Mundus, sicut dictum est : & spiritu oris ejus omnis virtus eorum*.

Conatur Ahmed eludere hanc Davidis auctoritatem, imo retorquet eam contra nos ; ita enim scribit loco jam allegato : هذا النص عن داود حجة عليكم

فان داود قال بكلمة الله خلقت السموات والارض ولم

يقل ان كلمة الله هي الخالقة كما قلتم انتم انه

اشار بالخالق الى كلمة الله والفرق بين الخالق

السموات والارض وبين الكلمة التي بها خلقت

السموات والارض امر ظاهر معروف كالفرق بين

القادر والقدرة فان القادر هو الخالق وقد خلق

الاشيا بقدرته وليست القدرة هي الخالقة:

Hæc auctoritas David est argumentum contra vos : Nam David dicit : Verbo Dei creati sunt cæli, & terra : non vero dicit ; Verbum Dei creavit : quemadmodum vos asseritis, illum tribuere creationem ipsi Verbo Dei. Discrimen autem inter creantem cœlum & terram, & inter Verbum, quo hæc duo creata sunt, est manifestum ac notum, sicut discrimen inter potentem, & potentiam. Etenim potens est, qui creat, & jam creavit res potentia sua : potentia autem ipsa non creat.

Verum hæc objectio prorsus frivola est : Nam in Deo potentia & potens identificantur ; quemadmodum etiam Verbum Dei & ipse Deus. Quamobrem in Sacris literis tribuitur actio principalis tam Deo, quam Verbo ejus, & aliis attributis ejus ; præsertim quando attributa sunt personis appropriata, seu accipiuntur pro aliqua ex Personis Divinis. Quamobrem legimus in Isaia c. 55. *Verbum meum, quod egreditur de ore meo, non redibit ad me vacuum, sed faciet quæcumque volui, & prosperabitur in his, ad quæ misi illud*. Et in Job cap. 26. *Prudentia ejus percussit superbum : spiritus ejus ornavit Cœlos*. Præterea etiam in humanis dicimus, Regem facere aliquid per suum legatum : & tamen legatus etiam facit. Et homo operatur manu : & nihilominus manus etiam operatur, quemadmodum in Divinis multoties legimus, manum Domini, vel brachium, vel dexteram ejus aliquid facere. Illud etiam negamus, quod addit ad argumentum suum contra nos confirmandum : وكذلك الدعا والعبادة هو

لله الخالق لا لشي من صفاته فالناس كلهم

يقولون يا الله يا ربنا يا خالقنا ارحمنا اغفر لنا ولا

يقول احد يا كلام الله اغفر لنا وارحمنا ولا يا قدرة الله

ويا مشية الله ويا علم الله اغفر لنا وارحمنا:

Et ita oratio, & cultus dirigitur ad Deum creatorem, non ad aliquod ejus attributum. Propterea omnes homines dicunt : O Deus : O Domine noster, o Creator noster, miserere nobis, & parce nobis. Neque ullus est, qui dicat : O Sermo Dei parce nobis, & miserere nobis : vel o Potentia Dei, sive o Voluntas Dei, sive, o Scientia Dei, parce nobis, & miserere nobis. Nam in Sacris Scripturis non raro invocatur Deus a Prophetis per ejusdem attributa, præsertim personis appropriata, quibus etiam operationes directe tribuuntur : ut cum Isaiæ cap. 5. dicitur : *Consurge, consurge, induere fortitudinem, brachium Domini : Consurge sicut in diebus antiquis, in generationibus sæculorum. Numquid non tu percussisti superbum, vulnerasti Draconem ? numquid non tu siccasti mare ?* Hic certe *brachium Domini*, sive sit attributum Potentiæ, sive sit Verbum Personale, invocatur a Propheta, & tribuuntur illi operationes in recto. Et quidem cum attributa non sint aliquid realiter distinctum a Deo, sed sint ipsemet Deus, (ut non solum Christiani, sed Mahumetani etiam Sapientiores fatentur) idem erit dicere : o Deus adjuva me ; ac, o Sapientia, vel o Bonitas Dei adjuva me : Neque verum est, nullum hoc modo Deum invocare ; cum experientia, saltem apud nos, contrarium doceat.

Postremo negat Adversarius, in eo loco Psalmi 33. posse per *Verbum Domini* intelligi Christum : nam, ut ipse subdit : المسيح عند جميع الناس هو اسم

الناسوت وهو عندهم علم اللاهوت والناسوت لما اتحد

والاتحاد فعل حادث عندهم فقبل الاتحاد لم يكن

هناك ناسوت ولا يسمى مسيحا بل تلك الكلمة

التي خلقت بها السموات والارض لم يكن معها

ناسوت حين خلقت باتفاق الامم والمسيح

لابد ان يدخل فيه الناسوت فعلم

انه لم يرد بالكلمة المسيح:

... in sententia omnium hominum est nomen humanitatis: apud Christianos tamen est nomen humanitatis, & divinitatis, postquam una alteri unita est. Porro hæc unio apud eos censetur actio de novo producta. Itaque ante unionem non erat ibi humanitas, neque vocabatur Christus. Porro verbum illud, quo creati sunt cœli, & terra, non habebat adjunctam humanitatem tempore hujusmodi creationis, ex communi sententia omnium Gentium: Christus vero necessario adjunctam habet humanitatem: patet igitur hic per Verbum non significari, neque intelligi posse Christum.

Nimis puerile est hoc argumentum. Nam nos non dicimus, Verbum fuisse jam unitum cum humanitate, quando per illud Deus cœlum, terramque creavit. Et quamvis Christi nomen includat divinitatem, & humanitatem, non sequitur tamen, divinitatem, seu Verbum, non fuisse ante humanitatem. Nam S. Joannes cap. 1. manifeste dicit: *In principio erat Verbum, & Deus erat Verbum.* Deinde vero subdit: *Et Verbum caro factum est.* Itaque Christo prius fuit esse Verbum & Deum, quam hominem: non tamen antequam fieret homo, poterat proprie dici Christus: nam Christus dicit simul divinitatem, & humanitatem: in quo sensu concedi potest, cœlum, & terram non fuisse per Christum creata.

Quintus locus habetur in Genesi, cap. 18. ubi primo dicitur: *Apparuit autem Dominus Abrahæ in convalle Mambre*: & mox subditur: *cumque elevasset oculos, apparuerunt ei tres Viri stantes prope eum*. Mirum, quod dicat, Deum fuisse tres viros: & quod Abraham nunc loquatur cum illis tamquam cum uno, & tamquam unum adoret: nunc tamquam cum pluribus; dum subditur: *Et vidit, & cucurrit in occursum eorum ab ostio tabernaculi, & incurvavit se in terram, & dixit: Domine mi, ne quæso, transeas a servo tuo. Tolletur nunc parum aquæ, & lavate pedes vestros, & requiescite sub arbore.* De iisdem etiam loquitur Moyses, nunc ut de uno, nunc ut de multis: & tamen vocat eos nomine יהוה, proprio, imo propriissimo unius veri Dei: & nunc habet: *& Dixit*: nunc vero; *& dixerunt*: nunc, *Deus*: nunc *Viri*. Quis credat, hæc vacare mysterio? Nam alias videretur valde improprius loquendi modus. Quamobrem in prædictis verbis non sine magna ratione asserimus, innui mysterium Sacrosanctæ Trinitatis, in qua unus Deus in tribus Personis, atque in unica essentia adoratur. Neque obstat, quod hodie Hebræi legant אֲדֹנָי *Domini mei* pro אֲדֹנִי *Domine mi*, ut legerunt Septuaginta Interpretes, qui verterunt Κύριε, *Domine*: Nam cum ibi sit vocalis *Cametz*: nomen illud tribuitur tantum uni Deo, licet sit formæ pluralis; in quo etiam elucet mysterium Unitatis, & Trinitatis Dei. Et certum est, ibi nomen plurale significare singulariter, cum statim sequatur: *Si inveni gratiam in oculis tuis, ne, quæso, transeas a servo tuo*. Nec valet effugium quorumdam, qui asserunt, Abraham tunc tamquam cum una persona fuisse locutum, cum maximum trium illorum alloqueretur. Nam Scriptura complectitur omnes eodem nomine *Dei*, & *trium Virorum*: nec ullum ponit inter eos discrimen, sed tribuit illis æqualiter omnia.

Sextus, Isaiæ cap. 6. ubi, *Duo Seraphim clamabant alter ad alterum: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Exercituum*. Hæc trina repetitio τοῦ *Sanctus* cum unico nomine *Dominus*, ostendit non obscure Trinitatem Personarum in unica divina Essentia.

Septimus, ibidem cap. 34. ubi introducitur Deus ita loquens: *Quia os meum ipsum præcepit: & Spiritus ejus ipse congregavit ea*. Hic habemus Personam Patris loquentis: Personam Filii significatam in ore, vel verbo oris ejus: & Personam Spiritus Sancti in spiritu oris ejus expressam. Et hæc pauca sufficiant, pluribus aliis omissis, ex veteri Testamento.

In Testamento novo clariora, & apertiora sunt testimonia de hoc ineffabili Arcano. Præcipua hic subjiciam.

Primum testimonium est, Matthæi cap. 3. ubi legimus: *Baptizatus autem Jesus, confestim ascendit de aqua: & ecce aperti sunt ei cœli, & vidit Spiritum Dei descendentem sicut columbam, & venientem super se: Et ecce Vox de cœlis dicens: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui*. Hic expresse tres divinæ Personæ demonstrantur: nempe Persona Patris loquentis, Persona Filii dilecti, & Persona Spiritus Sancti descendentis super eum.

Secundum, ibidem cap. ult. ubi mittens Christus post resurrectionem suam Apostolos ad prædicandum, dixit eis: *Euntes ergo docete omnes Gentes, Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. Hic expresse tres Personæ nominantur. Quod autem dicatur, *in nomine*, non autem *in nominibus*: innuitur in iisdem Personis unitas essentiæ. Frigide satis, & insulse oppugnat hoc testimonium Adversarius, ut supra vidimus.

Tertium, Joannis cap. 14. in illis Christi verbis ad Discipulos: *Si diligitis me, mandata mea servate: Et ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, Spiritum veritatis*. Hic etiam Trinitatis mysterium manifeste agnoscitur, dum inducitur Pater, qui dat: Filius, qui rogat; & Spiritus, qui mittitur, vel datur.

Quartum, in Epist. 1. Sancti Joannis cap. 5. in illis verbis: *Tres sunt, qui testimonium dant in cœlo: Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus: & hi tres unum sunt*. Nihil clarius dici poterat.

Quintum, in Epistola 2. S. Pauli ad Corinth. cap. 13. ubi scribit: *Gratia Domini nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus sit cum omnibus vobis*. Hic etiam habentur distincte tres divinæ Personæ. Nec refert, ut etiam superius notavi, quod in illis recensendis ordo non servetur: nulla enim Persona est prior alia nisi ratione originis; sed omnes sunt æternæ, vel potius, unus Deus Æternus.

Hæc sane, & alia hujusmodi testimonia plurimum ad hoc mysterium confirmandum conducunt; sed præcipuum, & firmissimum argumentum illud est, quod sæpissime in sacris literis reperiuntur nomina harum trium Personarum, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, vel sub his, vel sub aliis æquivalentibus appellationibus, vel etiam sub nomine tantum Dei, vel Domini, per notionales operationes ab invicem distinctarum, cujusmodi sunt, gignere, & gigni: mittere, & mitti: procedere unum ab alio, & aliæ hujus generis. Et quidem juxta Philosophos, operationes dicuntur de supposito, vel persona: & consequenter operationes distinctæ ostendunt personas distinctas, ut vere notat Amed in eo, quod nos con-

fitemur in Symbolo, *Filium sedere ad dexteram Patris*. Non tamen dicimus, ut ille nobis imponit, quod quemadmodum cuilibet Personæ tribuitur operatio, ita etiam habeat propriam essentiam ab alia distinctam. Ita enim de qualibet harum trium Personarum loquuntur Scripturæ, ut de uno Deo, tribuentes illis nomina, & operationes, quæ non conveniunt nisi Deo: Deus autem non potest esse nisi unus, & per consequens unius essentiæ. Si hæc Mahumetanis difficilia videntur, Deum attendant, qui ea revelavit; non redarguant nos, qui ea Deo revelanti credimus, ac veneramur.

Porro de prima Persona, quæ ut plurimum absolute *Deus* appellatur, quia est origo cæterarum divinarum Personarum (quamvis etiam Patris nomine, præsertim in novo Testamento frequentissime exprimatur) nulla potest inter nos, & Mahumetanos esse controversia. De secunda vero Persona, quæ *Filius* & *Verbum* communioribus nominibus nuncupatur, patebit inferius, cum de Christi divinitate erit agendum. De Spiritu Sancto, qui est tertia Persona satis clara, & aperta sunt in sacris Libris testimonia, in quibus fit mentio de illo, tamquam de Persona a Patre, & Filio distincta: & tamen tribuuntur ei operationes, quæ non nisi Deo possunt convenire. Præcipua hic ex utróque Testamento loca producam.

Primo, Job cap. 33. *Spiritus Dei fecit me: & Spiraculum omnipotentis vivificavit me*. Non est dubium, quin facere hominem, & ei vitam dare sit opus solius Dei.

Secundo, lib. 2. Reg. cap. 23. *Spiritus Domini loquutus est in me: & sermo ejus super linguam meam*. Nemo dubitat, solius Dei esse loqui per Prophetas. Quod si respondeant Moslemi; posse hic per Spiritum Domini intelligi Angelum: improprie diceretur Angelus loqui per hominem, cum rectius dici debeat, Deus ipse loqui per Angelum homini; vel per hominem aliis hominibus.

Tertio, Psal. 138. *Quo ibo a Spiritu tuo, & quo a facie tua fugiam? Si ascendero in cælum, tu illic es: Si descendero in Infernum, ades*. In his verbis fit mentio tam Spiritus Sancti, quam Patris, cum quo loquitur David; & Filii, qui est velut facies, & imago viva Patris: & omnibus tribuitur id, quod soli Deo convenit; nempe esse ubique, & neminem posse ab eo fugere, vel abscondi.

Quarto, Joel. cap. 2. *Effundam Spiritum meum super omnem carnem, & prophetabunt filii vestri. Et etiam super servos, & super ancillas in diebus illis effundam Spiritum meum, & dabo prodigia, &c.* Spiritus effusus a Deo super omnem carnem, per quem prophetant homines, & prodigia operantur, non potest esse nisi Deus: nulli enim Angelo, vel creaturæ ista conveniunt.

In Testamento novo sunt apertiora testimonia: ex quibus quædam præcipua recensebo.

Primo, Marci cap. 3. dixit Christus: *Qui blasphemaverit in Spiritum Sanctum, non habebit remissionem in æternum; Sed reus erit æterni delicti*. Hic sane necessarium est fateri, Spiritum Sanctum esse Deum, cum in sententia quoque Mahumetanorum, & ipsius Mahumeti in Alcorano, peccata irremissibilia sint ea tantum, quæ sunt contra divinitatem. Et ideo dicunt ipsi, peccatum الشرك *Associationis*, quo violatur unitas Dei, esse irremissibile, cum cæterorum omnium peccatorum sint homines veniam consequuturi.

Secundo, in Actis Apostolorum, cap. 3. dixit S. Petrus ad Ananiam. *Anania, cur tentavit Satanas cor tuum mentiri te Spiritui Sancto? Non es mentitus hominibus, sed Deo*. Ergo Spiritus Sanctus est Deus: alioquin non esset bona illatio S. Petri. Nam posito etiam, quod Spiritus Sanctus esset Gabriel, vel alius Angelus, ut volunt Mahumetani, & gereret personam Dei: debuisset dicere S. Petrus Ananiæ: Non es mentitus Angelo, sed Deo.

Tertio, ibidem cap. 10. scribitur: *Quia & in nationes gratia Spiritus Sancti effusa est*. Hic si Spiritum Sanctum intelliges alium quam Deum; inepte, imo impie intelliges: Solum enim a Deo diffunditur gratia sua in homines.

Quarto, ibidem cap. 3. dicitur; *Ministrantibus autem illis Domino, & jejunantibus; dixit illis Spiritus Sanctus: Segregate mihi Saulum, & Barnabam in opus, ad quod assumpsi eos, &c. & ipsi quidem missi a Spiritu Sancto abierunt Seleuciam*. Quis potest assumere homines ad Apostolatum, & mittere eos quo vult, nisi Deus?

Quinto, ibidem cap. 20. dixit S. Paulus: *Spiritus Sanctus per omnes civitates mihi protestatur dicens: quoniam vincula, & tribulationes Jerosolymis me manent*. Et post pauca: *Attendite vobis, & universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos, regere Ecclesiam Dei*. Hæc sane non sunt, quæ homini, vel Angelo conveniant, sed soli Deo.

Sexto ibidem cap. 28. dixit idem S. Paulus: *Bene Spiritus Sanctus loquutus est per Isaiam Prophetam ad Patres nostros, dicens: Vade ad populum istum, & dic ad eos: Aure audietis, & non intelligetis*. Atqui hæc verba apud Isaiam cap. 6. inveniuntur dicta ab ipso Deo: sic enim ibi ait Propheta: *Et audivi vocem Domini dicentis: Quem mittam, & quis ibit nobis? & dixi: Ecce ego, mitte me. Et dixit: Vade, & dices populo huic: Audite audientes, & nolite intelligere*. Ergo Spiritus Sanctus est Deus. Et notanda sunt verba illa: *Quem mittam, & quis ibit nobis?* in quibus primo tamquam unus; & deinde tamquam plures, loquitur Deus: ad indicandum mysterium Unitatis, & Trinitatis Dei: & ad ostendendum, omnia opera ad extra (ut loquuntur Theologi) communia esse toti Trinitati, & singulis Personis ejusdem; quamvis ex ea ratione, quam inferius adducam, magis uni, quam alteri tribuantur.

Septimo, in Epistola 1. ad Corinth. cap. 2. legimus. *Spiritus enim omnia scrutatur etiam profunda Dei. Quis enim hominum scit, quæ sunt hominis, nisi spiritus hominis, qui in ipso est? Ita, & quæ Dei sunt, nemo cognovit, nisi Spiritus Dei*. His verbis evidentissime convincitur, Spiritum Sanctum esse Deum: nemo enim potest penetrare & cognoscere omnia, quæ sunt Dei, nisi Deus ipse. Et sicut inter hominem, & spiritum hominis est realis distinctio; scilicet, quæ est inter partem, & totum: ita necesse est inter Personam Patris, & Spiritum ejus esse aliquam veram, & realem distinctionem: quæ sane non potest esse inter partem, & totum, quia Deus non habet partes: quare superest, ut sit distinctio personalis, & relativa tantum. Quod si nulla esset distinctio inter Deum, quatenus dicitur de Persona Patris, & inter Spiritum ejus; inepta appareret loquutio S. Pauli: esset enim dicere idem per idem.

Octavo, ibidem cap. 6. in illis verbis: *An nescitis quoniam membra vestra Templum sunt Spiritus Sancti, qui in vobis est, quem habetis a Deo, & non estis vestri?* Templum nulli creaturæ tribui potest,

qua-

Quemadmodum nec Sacrificium, quod in Templo offerri: cum utrumque sit proprium unius Dei. Sequitur ergo Spiritum Sanctum esse Deum.

Nota, ibidem cap. 12. ubi dicitur. *Et nemo potest dicere, Dominus Jesus, nisi in Spiritu Sancto.* Et paulo post: *Alii quidem per Spiritum datur sermo Sapientiæ: alii autem sermo Scientiæ secundum eumdem Spiritum: alteri fides in eodem Spiritu: alii gratia sanitatum in uno Spiritu: alii operatio virtutum: alii Prophetia: alii discretio spirituum: alii genera linguarum: alii interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult.* Quid clarius dici poterat ad probandam Spiritus Sancti divinitatem? Quis enim potest hæc omnia elargiri, & impertiri creaturis sicut vult, & pro libito suo, nisi solus Deus?

Hæc pauca sufficiant ad ostendendum, quam temere, & falso dicant Moslemi, & eorum Magistri, Christianos nullum habere fundamentum, vel testimonium in Sacris Scripturis veteris, ac novi Testamenti, ad Sacrosanctæ Trinitatis mysterium comprobandum.

CAPUT SEPTIMUM.

Respondetur ad Secundum Argumentum contra Mysterium Sanctissimæ Trinitatis.

ALterum contra hoc Christianæ Fidei dogma argumentum, his verbis ab adversario formatur:

فراسكم اختتم الاقنومين الذين اخذ تموهما مع الله
من جهة ان الله حكيم حي فحكمته الكلمة وهي
المسيح وحياته روح القدس وهذه صفة من صفات الله
مثلها كثير لانه يقال حليم عليم سميع بصير حي
قدير وكذلك ربنا تبارك وتعالى ....
وجعلتموه اقانيم لكل من الحياة والحكمة
وسائر الصفات مثل الذي له :

Vidimus porro, vos ideo duas personas cum Deo posuisse, quia Deus est sapiens, ac vivens: Et Sapientiam quidem ejus appellatis Verbum, quod est Christus: Vitam autem ejus, Spiritum Sanctum. Hæc porro sunt attributa Dei: quibus multa alia similia reperiuntur; vocatur enim Mitis, Sciens, Videns, Audiens, Vivens, Potens: & similiter Dominus noster, Benedictus, Excelsus. Vos autem ponitis ea Personas, quarum unaquæque habet vitam, & sapientiam, & cætera attributa, sicut habet ipse. Vis argumenti tota est in hoc: quod si sapientia, & vita, cum sint attributa, sunt personæ: omnia etiam cætera attributa dicenda erunt personæ.

Hæc objectio procedit ex ignorantia, & falsa suppositione: pro qua re

Suppono primo, in rebus ad Religionem spectantibus, non esse attendendum, quid dicant, vel quid sentiant aliqui particulares, vel aliqua secta ejusdem Religionis: sed quid dicant, & quid sentiant uniformiter Antistites legitimi, & professores orthodoxi illius. Quemadmodum in secta Mahumetana non attenditur quid dicant, vel teneant Sciitæ, aut Motazeli; sed quid teneant, & doceant Sonnitæ, qui censentur esse tamquam orthodoxi in eadem secta.

Suppono secundo, divina mysteria non posse humanis verbis satis explicari, aut naturalibus rationibus sufficienter probari: posse tamen ad omnia, quæ contra ea objiciuntur, & quibus, vel impossibilia, vel contradictoria esse arguere quis tentet, sufficienter responderi.

Suppono tertio, omnes Christianos, qui vere Christiani sunt, etiamsi schismatici, aut hæretici habeantur, saltem hoc tempore, credere & confiteri unum tantum Deum, qui creavit omnia, & omnia regit, ac moderatur, & quem ab initio Mundi usque ad Christum coluerunt Patriarchæ, Prophetæ, & cæteri, qui censebantur Populus Dei: & credere de eodem Deo omnia illa, quæ nobis Sacræ Scripturæ proponunt: quod scilicet sit æternus, omnipotens, omnia sciens, videns, & audiens, omnibus intime præsens, omnia regens, & gubernans. Neque de hoc potest ulla inter nos, & Moslemos esse controversia.

Suppono quarto, Deum habere intellectum, ac voluntatem: alioquin careret scientia, & libertate, & esset omnino brutus. Hoc etiam concedunt Moslemi.

Suppono quinto, aliquos actus intellectus, & voluntatis divinæ concipi a nobis ut immanentes, & respectu sui: aliquos vero ut tendentes ad extra, & respectu creaturarum. Certum enim est, Deum cognoscere, & amare se ipsum: & cognoscere etiam, & amare creaturas. Respectu horum actuum secundorum dicuntur de Deo varia attributa, ut Justitia, Misericordia, Scientia, Providentia, &c. respectu vero actuum immanentium oriuntur in Deo processiones, relationes, & Personæ Divinæ. Sicut enim homo cognoscendo seipsum, producit verbum, seu conceptum mentis, idest efformat imaginem mentalem illius, quod cognoscit, nempe sui ipsius: ita Deus cognoscendo, & intelligendo seipsum, producit verbum, seu mentalem imaginem sui ipsius, quam vocamus Filium, quia vivens oritur a vivente in similitudinem naturæ: & per hoc Deus quatenus generat, dicitur Pater: quatenus vero generatur, Filius. Rursum, sicut homo amando conceptum illum, seu imaginem sui ipsius, producit propensionem vitalem amoris erga illam: &, si conceptus ille esset subsistens, procul dubio produceret eandem propensionem amoris erga concipientem se, videlicet erga seipsum, ac suam essentiam, quæ est una eademque cum essentia concipientis: ita Pater & Filius mutuo se amando (suam scilicet ipsorum unam eandemque essentiam) producunt Spiritum Sanctum, qui est propensio, seu inclinatio vitalis in essentiam amatam. Hoc vero est, inter alia, discrimen; quod terminus, qui per intellectum, ac voluntatem producitur, in homine est accidens, & aliquid transiens, & evanescens: in Deo autem est substantia, & aliquid permanens, idemque realiter cum ipsa essentia Dei. Ex hactenus dictis recte colligimus, in Deo esse duas processiones, seu emanationes; scilicet Filii a Patre, & hæc dicitur generatio, & est per intellectum: & Spiritus Sancti a Patre, & Filio, tamquam ab unico principio, quæ dicitur simpliciter processio, & est per voluntatem. Colligitur præterea, esse quatuor relationes, nempe Paternitatem, qua Pater refertur ad Filium, & fundatur in generatione activa: Filiationem, qua Filius refertur ad Patrem, & fundatur in generatione passiva: Spirationem activam, qua Pater, & Filius tamquam unicum principium referuntur ad Spiritum Sanctum: & processionem, seu spirationem passivam, qua Spiritus

tus Sanctus refertur ad Patrem, & Filium. Hæ autem relationes in Deo sunt veræ & reales; & propter has tres divinæ Personæ realiter inter se distinguuntur. Esse autem reales patet; quia inter cognoscentem, & cognitum, & inter generantem, & genitum, & inter spirantem, & spiratum est vera oppositio relativa.

Hæc breviter proposui ad explicandum Mahumetanis, eo modo, quo fieri potest, hoc ineffabile Mysterium. Ex his vero facilis erit responsio ad objectiones Adversarii. Dicimus enim, Personas in Deo valde diversas esse ab attributis divinis, licet attributorum nomine quandoque Personæ appellentur; quia scilicet quædam attributa respiciunt operationem intellectus, ut Sapientia, & Scientia: ideo hæc tribuuntur Filio, qui per intellectum procedit. Quædam vero actum voluntatis, ut amor, & misericordia: & hæc tribuuntur Spiritui Sancto, qui procedit per voluntatem. Cæterum hæc, & alia attributa communia sunt omnibus divinis Personis, quia conveniunt Deo essentialiter, nec realiter distinguuntur inter se, nec ab essentia divina, ut fatentur etiam quidam ex Moslemis. Personæ autem, quamvis non distinguantur realiter ab essentia, sed tantum distinctione virtuali intrinseca, distinguuntur tamen realiter inter se per oppositiones relativas, ut superius exposuimus.

Ad argumentum igitur Moslemorum directe respondentes dicimus, sapientiam, vel scientiam, quatenus est attributum in Deo essentiale, non esse Filium, nec Verbum, neque Personam ullam, sed esse ipsammet essentiam Dei: Filium tamen Sapientiæ, vel Scientiæ nomine quandoque appellari, ex ratione superius allata. Et multo minus vitam esse Spiritum Sanctum, licet Jacobitæ eo nomine illum appellent. Vita enim est una & communis omnibus tribus divinis Personis. Fieri tamen potest, ut Jacobitæ, vel alii Christiani Orientales etiam Catholici, vocent Spiritum Sanctum vitam metaphorice, vel analogice, quatenus vita hominis pendet a spiritu, vel spiratione illius: vel quatenus Spiritus Sanctus vivificat animas hominum; qua ratione etiam ab Ecclesia Catholica *Vivificans* appellatur. Denique concedimus omnia attributa, cum accipiuntur notionaliter, seu relative, esse Personas: sed tunc omnia attributa sunt synonyma Personæ illius, cui tribuuntur: v. g. Potentia erit idem ac Pater; Sapientia idem ac Filius; Charitas idem ac Spiritus Sanctus. Cæterum attributa proprie sumpta non possunt esse, neque dici Personæ, quia nulla est inter ea oppositio relativa.

CAPUT OCTAVUM.

Respondetur ad tertium Argumentum contra mysterium Trinitatis.

Tertium contra Trinitatis mysterium argumentum est hujusmodi: فان كانت هذه الاقانيم
الهة وكل صفة لكل احد من الاقانيم الثلاثة الهًا
مثله اذا كان من جوهره فيتسع الامر في ذلك حتى
لا يكون له غاية ولا نهاية واذا قلتم ثلاثة اقانيم
هي في السماء من جوهر قديم أفليس يلزمكم
الا تقروا بثلاثة الهة لان الاقانيم اشخاص يوما اليها
ويقع الحد عليها والا فما الحجة:

Quod si hæ Personæ sunt Dii, certe omnia attributa erunt Deus, cum sint ex substantia Dei. Necesse est itaque, ut unumquodque attributum singularum Personarum sit Deus, sicut ipsa Personæ, cum sint ex substantia ejus. Magnus igitur hic dilatabitur campus ad multiplicandos Deos, ita ut res procedat in infinitum. Cum autem dicitis, tres Personas esse in cælo ex substantia æterna, nonne cogimini fateri, esse tres Deos? Personæ enim sunt individuæ, demonstrabilia, ac determinata. Quid vero respondere potestis in contrarium?

Respondemus: quamvis in Deo sint tres Personæ, & unaquæque Persona sit Deus; non tamen esse tres Deos, sed unum tantum Deum: quia nimirum ille idem Deus, qui est Pater, est etiam Filius, & Spiritus Sanctus. Non enim Persona una habet essentiam distinctam, aut diversam ab essentia alterius, sed una est, ac eadem essentia trium Personarum. Personalitas quippe, seu subsistentia in rebus creatis distinguitur ab essentia, & hæc ab existentia. Essentia enim est veluti possibilitans ad esse: & ideo essentiæ, a Philosopho dicuntur æternæ. Existentia autem est ipsa essentia in actu; subsistentia vero est ultimum complementum essentiæ actu existentis, quatenus facit, non solum rem esse in se, sed distinctam a quacumque alia. Porro in Deo nulla datur distinctio essentiæ, & existentiæ: hoc enim argueret imperfectionem: datur tamen distinctio virtualis intrinseca subsistentiæ, seu personalitatis ab existentia, seu essentia actu existente. Hæc autem virtualis distinctio intrinseca consistit in hoc, quod independenter ab operatione nostri intellectus, aliqua simplex entitas æquivaleat duabus entitatibus realiter inter se distinctis. Ponitur exemplum in puncto, quod cum sit indivisibile, est finis lineæ antecedentis, & initium subsequentis. Initium autem, & finis realiter inter se distinguuntur, & virtualiter intrinsece. Eodem vel simili modo, Personæ divinæ, cum inter se realiter distinguantur, quamvis sint unum cum divina essentia, distinguuntur virtualiter intrinsece ab illa, quia eadem essentia independenter ab omni intellectu æquivalet, seu communicatur vere & realiter iisdem Personis. Hæc autem distinctio virtualis intrinseca inter essentiam & Personas divinas, sufficit ad evitandas omnes illas contradictiones, quæ sine eadem distinctione contra hoc mysterium fieri possent: cujusmodi est illa: Quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se: sed Paternitas & Filiatio, seu Pater & Filius, sunt idem cum essentia divina: ergo sunt idem inter se: ergo non sunt Personalitates, seu Personæ distinctæ. Respondetur enim: Quæ sunt eadem uni tertio secundum totum illius esse reale, & etiam secundum illud, quod continet virtualiter intrinsece, sunt eadem inter se: concedo: quæ sunt eadem uni tertio secundum esse reale, quod habet, tantummodo; & non etiam secundum esse virtuale intrinsecum, sunt eadem inter se: nego. Nam essentia divina sejuncta a Personis, habet communicabilitatem, seu est communicabilis: at cum Personis, non est communicabilis, quia jam intelligitur communicata iisdem Personis: & nihilominus sive communicabilis, sive communicata, est realiter eadem, & ejusdem perfectionis propter divinæ ipsius perfectionis infinitatem: & ideo hæc distinctio non potest dari nisi in Deo, propter ipsius infinitatem, neque ullo modo convenit rebus creatis, in quibus non reperitur perfectio nisi imperfecta, ac limitata, & perfectibilis per quodcumque etiam virtuale, quod illi superaddatur.

Ex dictis patet solutio ad id, quod objiciebat Ad-

ver-

[illegible], similium unamquamque Personam, cum sit Deus, debere constituere tres alias Personas. Nam essentia divina jam communicata Personæ, non est ulterius communicabilis: nec tamen habet minorem perfectionem, quia semper intelligitur infinite perfecta, sive sit communicabilis, sive jam communicata, & communicabilis. Præterea licet unaquæque Persona sit Deus, & tamen idem omnino Deus ac alia Persona: quare non bene infertur, quamlibet Personam, eo quod sit Deus, debere constituere tres alias Personas.

Hæc pinguiori atque hebetiori Mahumetanorum ingenio ardua nimis erunt ac difficilia: quamobrem planioribus rationibus, & nonnullis etiam comparationibus conabor mysterii hujus possibilitatem, & quandam etiam probabilitatem illis insinuare.

Prima ratio est, quia cum Deus sit infinite bonus, debet etiam esse infinite communicabilis: natura quippe boni est, esse communicativum sui. Cum autem repugnet Deum alicui creaturæ se infinite communicare: superest, ut communicet se ipsum in infinitum ineffabili ratione sibi ipsi: hoc autem facit, dum essentiam suam, ac naturam divinam communicat Personis divinis, eo modo, quo superius explicavimus.

Secunda: licet unitas seu singularitas sit aliqua perfectio: solitudo tamen, quam fert secum, est imperfectio. Et ideo habemus in Sacris Literis, Deum noluisse ullum animal solitarium esse: & cum creare vellet hominem, dixisse: *Non est bonum hominem esse solum*. Perfectius igitur erit illud, quod cum summa unitate habet etiam aliquam societatem; quam illud, quod manet omnino solitarium.

Tertia: legimus in Sacris Literis, Deum delectari societate hominum, & Angelorum: ita ut per Salomonem dixerit Proverb. cap. 8. *Deliciæ meæ esse cum filiis hominum*. Si ergo societas creaturarum dicitur pertinere ad Dei delicias, multo magis pertinebit societas Personarum divinarum. Ergo, si non repugnet, non est ei deneganda hujusmodi societas.

Quarta: habemus ex Pentateucho, Deum fecisse hominem similem sibi, seu ad imaginem, & similitudinem suam. Hæc autem similitudo non potest sita esse in corpore, ut omnes concedunt: erit igitur in anima tantum. Porro anima rationalis, cum sit unica & simplex in essentia, habet tamen tres potentias inter se distinctas realiter, saltem quoad operationes: memoriam scilicet, intellectum, ac voluntatem: quamvis aliqui memoriam, & intellectum faciant unam tantum potentiam. Neque tamen hæ potentiæ officiunt animæ unitati ac simplicitati, cum juxta probabilem sententiam, non distinguantur ab ipsa animæ essentia, nisi forte distinctione virtuali intrinseca. Hoc autem videtur esse id, in quo maxime consistit similitudo hominis cum Deo, & etiam in eo, quod homo per intellectum format conceptum sui ipsius, & amat hunc suum ipsius conceptum actu reflexo; in quo est aliqua similitudo divinæ Trinitatis.

Præter has rationes, possunt afferri quædam comparationes, ex quibus hujus mysterii possibilitas probabiliter ostendatur. Prima est, quam supra innuimus puncti in linea, quod cum sit entitas indivisibilis, habet duo prædicata opposita: est enim finis lineæ præcedentis, & initium lineæ subsequentis. Secunda, partium Metaphysicarum in homine, nempe animalis, & rationalis: quæ cum distinguantur ad invicem, saltem virtualiter, sunt tamen identificatæ in essentia hominis. Tertia, animæ ejusdem hominis, quæ cum sit una in essentia; est tamen trina in potentia, virtualiter saltem distincta: nempe, vegetativa, sensitiva, & rationalis juxta communiorem sententiam. Quarta, graduum entis inter se distinctorum, & tamen identificatorum in ultima specie. In homine enim reperiuntur, ens, vivens; sensibile, & rationale; quæ in lapidibus, plantis, jumentis, & Angelis inveniuntur distincta. In homine vero sunt realiter distincta quoad effectus, & tamen identificata cum essentia hominis. In moralibus etiam videmus, eumdem hominem gerere varias personas realiter distinctas: v. g. Regis, Sacerdotis, & Ducis exercitus: & verum est dicere: Rex est hic homo: Sacerdos est hic homo: Dux exercitus est hic homo: non tamen verum est dicere: Persona Regis in hoc homine est persona Sacerdotis, vel Ducis exercitus. Videmus etiam eandem rem recipere prædicata opposita, quæ licet identificentur cum illa, distinguuntur tamen inter se: v. g. Hic lapis est dexter respectu Petri, & sinister respectu Pauli: & dexter & sinister prædicantur de eodem lapide realiter, cum tamen sint inter se opposita. Alia hujusmodi adduci possent exempla, in quibus ea, quæ cum aliquo tertio realiter identificantur, sunt inter se distincta, vel opposita.

Affert Ahmedus ex doctrina nonnullorum Christianorum, & simul rejicit, tamquam ineptam, comparationem Solis, & splendoris, & caloris ejus, his verbis:

فاما احتجاجكم بالشمس وانها شي واحد لها بثلاثة
معاني في تشبيهكم ما تقولونه في الثلاثة الاقانيم
فيها فان ذلك بعونه لا يصح لان نور الشمس لا يحد
بحد الشمس وكذلك حرها لا يحد بحد الشمس ان
كان حد الشمس جسما مستديرا مضيا مسخنا دايرا
في وسط الافلاك دورانا دايما ولا يتهيا ان يحد نورها
وحرها مثال هذه الصفة ولا يقال ان نورها او حرها
جسم مستدير مضي مسخن دايم الدوران : ولو
كان نورها او حرها شمسا حقا من شمس حق من
جوهر الشمس كما قالت الشريعة في المسيح انه اله
حق من اله حق من جوهر ابيه لكان ما قلتم له
مثلا تلمسا والامر بخلاف لذلك فلا يشبهه ولا
يقع التمثيل عليه والحجة منكم فيه باطلة :

Porro Argumentum, quod a Sole desumitis, qui cum sit unica res, habet tamen tria significata; & assumitis hoc in comparationem illius, quod dicitis de tribus Personis: hoc non apte convenit. Nam lux Solis non definitur definitione Solis, sicut nec calor illius. Est enim Sol corpus sphæricum, lucidum; calidum, seu calefaciens, gyrans in medio orbium cœlestium circuitu perenni. Neque potest definiri lux ejus, aut calor ejus per hæc prædicata: neque dici potest, lucem ejus, aut calorem ejus esse corpus sphæricum; lucidum, calidum, perpetuo sese circumgyrans. Quod si lux, & calor ejus essent Sol verus de

Sole vero ex substantia Solis, sicut asserit Symbolum de Christo, quod sit Deus verus de Deo vero ex substantia Patris sui; utique comparatio perfecte conveniret: sed res est omnino opposita; neque similitudo ullo modo commensuratur: quamobrem argumentum vestrum ex ea desumptum, inane est & nullum.

Fateor & ego, comparationem non apte convenire, si lux & calor accipiantur in abstracto, ob rationem ab Adversario prudenter allatam. Sed si accipiantur in concreto; est satis apta comparatio, hoc pacto: Sol est corpus sphæricum, lucidum, calidum: hæc tria in concreto identificantur cum Sole: nam corpus sphæricum est Sol: corpus lucidum est Sol: corpus calidum est Sol: & quidem cum hæc tria identificentur cum Sole, inter se tamen realiter distinguuntur. Nam corpus calidum non est idem formaliter ac corpus lucidum: & neutrum est idem ac corpus sphæricum. Porro si auctor comparationis accepit lucem, & calorem in abstracto; posuit vim comparationis in eo, quod sicut Sol est fons totius lucis, & lux emanat ab eo: ita Pater est veluti fons divinarum Personarum: nempe Verbum, & Spiritus Sanctus emanant ab eo, & uterque in sacris literis lucis nomine appellatur. Et sicut calor etiam emanat a Sole, & a luce; ita Spiritus Sanctus procedit a Patre, & a Filio. Et quidem Spiritus Sanctus rectissime calori comparatur, cum amoris & charitatis nomine in iisdem sacris literis nuncupetur. Et sicut inter Solem, lucem, & calorem non datur prioritas temporis, sed solum originis: ita inter tres Personas nulla nisi originis prioritas, quamvis infinite perfectior reperitur. Cæterum neque in hac, neque in alia ulla rerum creatarum comparatione potest esse adæquata mensura cum ineffabili Sacrosanctæ Trinitatis mysterio. Neque nos tantum nobis tribuimus, ut putemus, illud rationibus, aut comparationibus posse perfecte demonstrare: sed tantum intendimus ostendere, nullam in eo impossibilitatem, aut contradictionem reperiri: imo probabilitate sua non carere.

CAPUT NONUM.

Ex veterum Hebræorum doctrina, Sanctissimæ Trinitatis Mysterium comprobatur.

PRæter superius allatas rationes, & comparationes, tamquam divinæ revelationis apud infideles adminicula; placuit etiam ex antiquorum Hebræorum doctrina arcani hujus Sacramenti veritatem confirmare; quod Sanctos Patriarchas, ac Prophetas agnovisse, & veneratos fuisse, indubitatum est apud Christianos. Veteres etiam Hebræorum Sapientes, ac Magistros illud ex Legis, & Prophetarum doctrina hausisse ac docuisse, manifeste ostendunt Christiani Auctores; & inter alios Illustrissimus, ac Reverendissimus D. Josephus Ciantes Nobilis Romanus Episcopus Marsicanus, vir hebraicarum rerum, & scientiarum omnium peritissimus. Hic inter alia præclarissima opera, Tractatum edidit de Sanctissima Trinitate, ex antiquorum Hebræorum testimoniis evidenter comprobatum; ex quo præcipuas auctoritates, & illustriora testimonia ab eodem Auctore ex Hebraica lingua in Latinam translata hic ego subjiciam.

R. Moyses Cordoverus, Doctor apud suos insignis, in libro *Pardes Rimmonim*, affirmat, *in Deo esse tres luces, easque vocat tria occulta existentia in Deo, & a creaturis distincta*. Ad hoc probandum affert antiquorum Rabbinorum auctoritates, & in primis R. Hai Gaon, qui communi Hebræorum voce: *Sapientiæ lumen* fuit appellatus. Hic in libro citato (Tract. Tsahtsahoth cap. 1. ita discipulos suos alloquitur: *Nunc vobis declarabo tres sublimes luces, quæ supra decem Sephiroth* (idest intelligentias) *sunt, quarum nomina a nostris veteribus Sanctis accepimus: Lucem intrinsecam antiquam* (seu æternam): *Lucem clarificatam: & Lucem claram. Hæ tres Luces sunt in Infinito* (idest Deo). Addit R. Chamai Gaon: *has tres Luces, cum tres sint, esse principium, & causam aliorum principiorum*. R. Simeon Ben Johai loquens de his tribus Lucibus, scribit: *Sunt Luces unitæ in substantia radicis, quam per se necesse est esse*. Et mox: *In hoc firmantur omnia arcana Fidei*. R. Mair Gabbai in l. *Gavodath Haccodes*, cap. 3. ita loquitur: *Et occulta sunt inclusa in numero ternario, & vocantur, Lux antiqua, lux clarificata, & lux clara, secundum traditionem R. Simeonis Ben Johai in suo lib. Ticcunim. Eadem est traditio R. Hai Gaon bonæ memoriæ, quod hæc tria lumina sunt supra decem Sephiroth: & pariter id invenitur in libro Unitatum R. Chamai Gaon bon. mem.* R. Jeudah Chajath in l. *Magarecheth Baelauth*: Tract. *Ascemeth* fol. 157. sic scribit: *Accipimus etiam ex hoc, quod Atsiluth* (idest intelligentiæ) *procedat in tribus trium tres: & id ob eam causam, quod idem Atsiluth nascitur ex illis tribus guttis, quæ sunt in Infinito*.

Ex his habemus, Hebræos veteres tria in Deo entia posuisse, quæ *tres luces, tria occulta, tria nomina, tres guttas, tria Jod* (quæ est litera signum nominis Dei) *tria capitum capita* appellavere. Et quamvis non omnes hæ appellationes divinis Personis in rigore apud nos conveniant: juxta idiotismum tamen Hebraicum possunt illis commode aptari. Nam etiamsi *nomina* appellentur; constat tamen ex exteris, eos non intelligere pura nomina, vel meras voces; sed nomina cum re. Hæc porro tria entia, affirmant esse super Sephiroth, seu Intelligentias; itaut ab ipsis eædem Intelligentiæ producantur.

Affirmant præterea, has luces, alteram ab altera emanare, & per hoc ab invicem realiter distingui. Ita R. Cordoverus loco citato: *Verum* (inquit) *causa distinctionis harum trium lucum nascitur ex diffusione & processione earumdem in propria substantia: & non ex causa manifestandi se alicui extra ipsum* (Deum): *quia habent suam originem, seu processionem, & patefactionem in propria substantia. Et hoc est illud, quod dicit* (R. Hai Gaon): *Et ipsum* (Infinitum, seu Deus) *seipsum diffundit, & emanat in radice occulta*. Deinde eamdem doctrinam declarans subdit: *Putavimus in hoc capite declarare Mysterium horum trium occultorum claritate congrua intellectui intelligentis. Verum ita sese res habet, quod non sunt cogitationes Dei cogitationes nostræ, neque viæ ejus viæ nostræ. Quia quando homo efformabit in suo intellectu aliquod esse, ut illud producat, ejus cogitatio in actu non erit, dum in eadem cogitatione perseverat. Et licet illud esse formet, & effingat in suo intellectu: forma illius esse, quod producere vult, erit ac si non esset, donec ad actum id non producat, & in esse reperiatur, potentialitate exutum, quia nullam habet existentiam & actualitatem. Actus enim est principalis, quia præter suum esse, nihil reperitur. Verum non sunt ejusdem rationis opera, & productiones Regis Regum super omnes Reges omnium Regum; (sit ipse benedictus:) quia quando voluit formare & producere productionem & emanationem sanctam ac mundam* (id est producere

Ver-

Verbum, (seu Filium) tunc produxit, & formavit eum in sua substantia, sine aliqua mutatione in seipso (addit): sed illud esse ita sibi unitum est, ut inter producentem, & esse producti nulla sit differentia. Et ipse (Deus) & illa (tres Luces) sunt eadem, & una substantia, unum principium. Subscribunt se huic doctrinæ R. Hai Gaon, & R. Simeon filius Johai inter Judæos Theologorum facile Princeps, cujus hæc sunt verba: Et facta sunt novem Templa Templis. Exponit R. Cordovetus: ab earum (trium Lucum) splendore conjunctim producuntur ad esse proprio lumine novem Solia, id est novem Sephiroth, occulta: & sunt instrumenta, & vestimenta illis Templis reconditis, quæ sunt Luces sublimes, abscondita, & quæ producuntur ab Infinito. (idest Deo) Pergit R. Hai Gaon: Nos accepimus a nostris veteribus earum nomina, quæ sunt, Lux intrinseca antiqua: & hæc extenditur & diffunditur in radicem occultam, & scintillat, prosilit, & prodit vi suæ diffusionis in similitudine duarum magnarum Lucum, idest Lucis clarificatæ, & Lucis claræ.

Has tres Luces, cum Dei substantia, seu essentia, identificatas, esse inter se realiter distinctas, fateri debent Hebræi, nisi velint ipsi secum pugnare.

Primo, quia cum una alteram producat; impossibile est, inter producentem, & productum non esse distinctionem realem: alioquin idem formaliter produceret seipsum, & seipsum saltem prioritate originis præcederet; quod omnino repugnat. Et saltem hæc productio esset merum ens rationis, & figmentum intellectus humani.

Secundo, quia Doctores Hebræi ideo volunt Sephiroth, seu Intelligentias esse inter se realiter distinctas, quia una procedit ab alia. Propterea R. Chajet, lib. Magharebeth; ita scribit de primis tribus Sephiroth, Accipiunt numerum, cum sint ipsa causa, & causata: & ita sunt duo: & hac de causa habebunt numerum, & non alio modo: quæ veritas amplectitur etiam decem Sephiroth, quæ sunt similitudo Lucis, quæ illuminat per comparationem ad eum, qui eam recipit, & per comparationem ad eum, qui eam dat. Et R. Cordovetus ait: Et distinctio earum (Sephiroth): processus unius ab alia est, quia una est causa alterius, idest per comparationem ad seipsas, & per comparationem productionis earumdem, quod causa est supra causatum, & causatum sub causa. Et ecce intentio (R. Chamai) fuit distinguendi hanc ob causam tres primas Sephiroth. Et aliquanto antea dixerat: Et numerus earum (Sephiroth) est ex causa, & causato. Porro Doctores Hebræi, sicut etiam Christiani Græci Orthodoxi, non refugiunt nomen causæ, & causati, etiam in divinis, auferentes tamen omnem imperfectionem, quæ in rebus creatis inter causam, & causatum reperitur. Rursum R. Cordovetus ait: Quoniam Sephiroth distinguuntur distinctione, quæ est inter עלה ועלול hillah, & halul (ita vocant causam, & causatum in divinis tantum: nam in creaturis dicunt סבה ומסובב Sibbah, & Mesubam): & ecce causatum non est causa, & causa non est causatum. Igitur ex hoc sequitur, quod licet ipsa sint unita perfecta unitate, tamen sunt distincta secundum hanc considerationem.

Tertio, si inter has luces nulla esset vera & realis distinctio, sed omnes realiter essent una & eadem res, ita ut tota distinctio penderet ab humano intellectu per comparationem ad res creatas: cur diceretur, esse in Deo potius tres luces, quam quatuor, aut quinque, aut sex, aut denique totidem, quot in illo attributa reperiuntur? nonne in Deo sunt luces, misericordia, justitia, potentia, sapientia, scientia, bonitas, & alia hujusmodi plurima? Cur vero potius ex his tribus lucibus, quæ juxta Doctorum Hebræorum assertum, in trino Dei nomine יהוה יהוה אל Deus, Deus, Deus: Exodi, c. 34. 6. fundantur, quam ex aliis ibidem positis nominibus, nempe רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת Misericors, & Clemens, Longanimis, Multus misericordia, & veritate, ternarius Sephiroth numerus eruitur? Videlicet tria illa Dei nomina sunt ad exprimendas personas: cætera vero attributa significant.

Quarto, si nulla inter has luces esset realis distinctio, sed essent tantum diversa nomina ejusdem rei; vel tota distinctio foret solum qualis inter divina attributa reperitur: non esset cur sapientes illi veteres Hebræorum Doctores tam gravibus verbis mysterii hujus Arcanum proponerent; asserentes esse occultissimum, difficillimum, & imperscrutabile; magna severitate inhibentes, ne in ejus investigatione mentis acies diutius immergeretur. Audiamus R. Hai Gaon lib. Pardes Tsahitsaboth, cap. primum; Sapientes Talmud (inquit) peculiari nota inhibuerunt, non declarari hanc sapientiam, & hunc mentis conceptum, quia est supra captum omnis creaturæ: dicendo: Altiora te ne quæsieris, neque in occultis laborabis. Neque est intellectio, quæ possit ad illa pertingere, quia nulla cognitio cujuscumque creaturæ potest ea percipere. Idem R. Hai Gaon interrogatus ab aliis Doctoribus de tribus hisce lucibus, dixit: Responsio ad hanc interrogationem indiget magna profunditate, & fuit in publico proposita longe ante nos, & temporibus generationum præteritarum, & a nostris Veteribus: & ejus declaratio prolixa est, & requirit longum tempus; quia involvitur in Sapientia occulta, & in Arcanis prophetiarum, & traditionum Sapientium egregiorum. R. Cordovetus ita sese subscribit: Hæc materia est illius generis rerum, quarum studium supra modum est vetitum, & solum debet esse obiter, & sine ulla mora interposita. Et post pauca. O utinam studiosus intelligeret hoc objectum! o utinam etiam imponeret manum suam ori suo! & o utinam ejus studium esset per transennam in hac declaratione ipsi facta; & a Deo veniam petat, quod scilicet tam alta ausus sit investigare!

Postremo planum est ac certum, eosdem veteres Hebræos veram & realem processionem, & productionem in Deo agnovisse, & consequenter realem distinctionem inter producentem, & productum, ex modo ratiocinandi eorum, qui est hujusmodi: Fieri non potest ut agens producat aliquid in sua essentia receptum, & quod essentia mutationem non patiatur. Prima lux scintillando aliam producit lucem, quæ in ejusdem primæ lucis essentia permanet: ergo essentiam permutari necesse est: cumque lucum essentia sit ipse Deus, Deum oportebit immutari. Ita argumentatur R. Simeon filius Johai: & respondet ad difficultatem a se propositam: Eo plane modo id contingit, quo quis lumen accendit de lumine. Deus non est producens deficiens,

neque mutatur (absit) ut explicuit R. Aaron, qui idem exemplum de lumine adducit. Porro si nulla esset inter has luces realis distinctio, superflua esset hujusmodi difficultas, & argumentatio: neque ulla esset vel levissima causa dubitandi de aliqua mutatione in Deo.

Concludimus igitur, Veteres Hebræos agnovisse in Deo tres Personas inter se realiter distinctas, & cum divina essentia identificatas, sub nomine trium lucum, *lucis antiquæ, lucis clarificatæ, & lucis claræ*: quæ si nihil aliud importarent, quam simpliciter epitheta, vel attributa Dei, quid, oro, tam arduum, & imperceptibile, atque imperscrutabile præ cæteris attributis continerent? Nonne etiam Philosophi multi ethnici cognoverunt Deum esse lucem antiquam, æternam, clarificatam, claram, & clarissimam, eodem modo, quo cognoverunt esse justum, sapientem, omnipotentem, omnia scientem, omnia videntem? Quid ergo erat, cur prisci illi Hebræorum Sapientes trium harum lucum mysterium adeo extollerent, omnesque ab eo curiosius investigando deterrerent, tamquam nimis profundo ac sublimi, omnemque intellectum excedente?

Quod vero tres has luces, seu Personas, inter se realiter distinctas, cum divina essentia identificari crediderint, quamvis satis pateat ex eorum sententiis supra relatis; adhuc tamen clarius ostenditur ex aliis eorumdem testimoniis. R. Hai Gaon lib. *Pardes T'sahtsabeth* cap. 1. *Omnes* (hæ tres luces) *sunt una lux, una substantia, & una radix latitans in Infinito*. R. Cordoverus l. c. *Cum hæc tria occulta sint in Deo, non sunt Sephiroth, sed sunt substantia Infiniti, neque est cognitio, quæ illas assequi possit*. R. Chamai l. cit. *Hæc tria nomina omnia sunt una res, una substantia conjuncta conjunctione forti, sine separatione & divisione, & sine compositione in radice omnium radicum*: id est in essentia Dei. Jam supra monui, ab Hebræis sapientibus accipi hic *nomina* in concreto, & pro re nominata. R. Aaron exponens verba R. Chamai: *Sed ista tria sunt una substantia, una & eadem res in radice omnium radicum, & sunt ejusdem substantiæ, sive essentiæ. Et bene intellige, quod non dixit, ex radice, & ex fonte omnium radicum: sed in radice omnium radicum; ut significaret magnam unitatem, quam habent in substantia & natura Dei Benedicti, & substantia & natura ejus in ipsis*. R. Simeon: *Fontes* (nempe hæ tres luces) *uniuntur cum substantia, & cum esse Principii* (idest Dei): *vere ipsi sunt principia instrumentorum; sed non substantia* (idest ita ut unusquisque habeat peculiarem substantiam) *quia ipsa substantia & ipsi totum unum sunt*. Et paulo post: *itaut ipsi* (fontes) *sint ejus substantia, aut essentia proprie, & totali prorsus identitate, & sint substantia radicis* (idest Dei). *Et hæc res est illius generis rerum, quod studium præstans in eo, & magna speculatio est vetita: sed debet esse cursim, & breviter attingendo, & sine mora superadhibenda*. Omitto alia testimonia Doctorum Hebræorum, quæ poteris Lector in supra laudato Domino Josepho Ciantes hebraice, ac latine relata videre. Unum addo dictum R. Aaron loc. cit. cap. 4. nimirum לכה שהדבר קשה להשכיל שהויין ג׳ והכל ענין אחד: *Res siquidem est perdifficilis intellectu, quod sint tres, & omnes sint res una*. Ita est, o Judæi: Ita est, o Mahumetani. Res est vere perdifficilis intellectu mysterium hoc altissimum, ac divinissimum: Sed Deus illud revelavit, & dixit esse verum: neque exigit ut intelligatur, vel ut capiatur, sed tantum ut credatur.

Neque aliquid refert, quod hi Doctores Hebræi in nomine trium Personarum non utantur vocibus Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: satis enim est, ut hæ in sacris literis expresse reperiantur, & in substantia Sapientes illi nobiscum conveniant, fatentes in Deo esse tres Personas (nam & ipsi in Libro *Portæ Justitiæ*, vocant tres illas Luces פרצופים פנימיים *Facies*, seu, *personas intrinsecas*,) realiter inter se distinctas, & cum divina essentia identificatas. Ad quam veritatem testificandam, cum Summus Sacerdos benediceret Populo, trina benedictione cum una divini nominis invocatione utebatur, ut præcipitur in lib. Numer. cap. 6. ubi dixit Deus Moysi: *Loquere ad Aaron, & ad filios ejus, dicens; Sic benedicetis filiis Israel, dicentes eis: Benedicat tibi* יְהֹוָה *Deus, & custodiat te: Illuminet* יְהֹוָה *Deus faciem suam super te, & misereatur tui: Elevet* יְהֹוָה *Deus faciem suam ad te, & det pacem tibi*. Sed illud notatu dignum est, ut observat Petrus Alphonsi in *Dialogo adversus Judæos*, cap. 6. quod quoties summus Sacerdos in hac benedictione proferebat nomen יְהֹוָה *Dei*; tres digitos, pollicem, indicem, & medium in utraque manu erectos altius efferebat: & deinde, ut prius fuerant, remittebat.

Hinc puto evenisse, numerum ternarium non solum in sacris literis, sed etiam communiter apud omnes mortales, tamquam mysticum ac sacrum habitum fuisse, præsertim in rebus divinis: cujus rei, quia omnibus notissima est, hic testes non refero.

Præterea ex hac Hebræorum doctrina existimo priscos Gentium Philosophos aliquid profundissimi hujus mysterii hausisse: ut sapienter probat inter alios R. P. Athanasius Kircherius e Societate Jesu, vir, & nomine, & re immortalis, & toto pene notus in orbe, in præclarissimo opere, quod edidit de Obeliscis; in Obelisco Pamphilio: in quo explicans primam illius figuram, nempe globum, seu circulum alatum, e cujus medio serpens erumpit, existimat in ea Divinæ Triados sacramentum adumbrari. Idque ut probet, allegat auctoritatem Aben-Ephi Arabis, qui in libro de Religione Ægyptiorum, hæc scribit: فانما

كانوا يريدون ان يعبروا علي القوة ومدة الله مثلثة
وصوروا الدايرة مع جناحين ومنها تخرج الحية
وصورة الدايرة فكانوا يدلون علي الطبيعة الله غير
مدروكة وغير مفرقة وهي ازلية وغير مبتدية وغير
منتهية وصورة الحية الحكمة الله الذي خلق فيه كل
شي ذاته وصورة الجناحان الحركة التي هي
بحركته تعطي الحياة لكل ما في الدنيا :

Cum

Cum vellent trinam Dei virtutem, & proprietatem indicare, formabant circulum cum duabus alis, ex quo serpens egrediebatur: & per figuram circuli ostendebant naturam Dei incomprehensibilem, inseparabilem, & aeternam, sine principio, & fine. Per figuram serpentis significabant sapientiam Dei, qua creavit omnia, quae sibi visum est creare. Per figuram duarum alarum, virtutem Dei motricem, quae dat vitam omnibus, quae sunt in Mundo. Videtur Auctor non multum calluisse idioma Arabicum; quamobrem fateor, me de illius fide dubitare: & suspicor esse Auctorem fictum, & P. Kircherio, utpote viro animi ingenui, pro legitimo, veroque vendito. Allegat etiam fragmentum Sanchuniathonis Syri de Religione Phoenicum in haec verba: זוס הו אספירא אבראגיותא מנה ארין הויא אספירא הו כינא דאלהא חילה לא שורא ולא שולמא ואברא הו מרעה הויא הו רוחא דאלהא דמחיא כול עלמא : *Jupiter* (idest, supremum Numen) *sphaera est alata, ex qua producitur serpens. Sphaera divinam naturam ostendit sine principio, & fine. Alae sunt mens ejus: serpens autem Spiritus Dei, qui vivificat omnem Mundum.* Nec multum refert, quod in harum trium Dei proprietatum explicatione sit apud ethnicos Auctores aliquod discrimen, dum omnes in ternario earum numero assignando conveniant. Mercurius etiam Trismegistus, quem Abrahae coaetaneum fuisse ferunt, aliquid divinae hujus Triadis ex ejusdem Abrahae, vel aliorum Hebraeorum documento subolevisse videtur: ita enim loquitur in Pimandro: ὁ δὲ νοῦς ὁ Θεὸς ἀρρενόθηλυς ὤν, ζωὴ καὶ φῶς ὑπάρχων ἀπεκύησε λόγῳ ἕτερον νοῦν δημιουργόν, *Mens illa, quae Deus est, utriusque sexus vim habens, cum sit vita, & lux, produxit verbo aliam mentem operatricem.* De Trismegisto vero ita scribit Suidas: *Dictus est ter maximus, quia de Trinitate loquutus est dicens; in Trinitate unam esse Deitatem, sic: Erat lumen intelligibile prius lumine intelligibili: Et erat semper mens a mente lucens, ac nihil aliud erat hujus unitas, quam spiritus omnia circumplectens. Extra hoc non est Angelus, non substantia quaedam alia. Omnium enim Dominus, & Pater, & Deus: & omnia sub ipso, & in ipso sunt. Nam Verbum ejus absolutissimum est, ac foecundum, & opifex in natura foecunda*. Habentur etiam in Pimandro ex eodem Trismegisto haec alia verba tamquam a Deo prolata: *Lumen illud ego sum, mens, Deus tuus: mentis vero germen, Verbum lucens, Dei Filius, quorum unio vita est.* Ecce hic Pater, *Mens*: Filius, *Verbum*: Spiritus Sanctus, *Vita*: quem nos etiam *vivificantem* appellamus. Zoroastres quoque Trismegisto coaevus vocat Deum πατρικὴν μονάδα, *Paternam unitatem*: Et addit haec verba: ταναὴ ἐστὶ μονὰς ἣ δύο γεννᾷ, δυὰς γὰρ παρὰ τῷ κάθηται, *Extensa est unitas, quae duo generat: dualitas enim apud eandem (Unitatem) sedet.* Omitto alias sententias veterum Philosophorum, & praesertim Platonicorum, a quibus expressissime in Deo Unitas cum Trinitate collocatur. Neque dicere possunt Mahumetani, has Hebraeorum, & Philosophorum auctoritates a Christianis fuisse confictas. Nam quod ad Hebraeos attinet ipsi testes erunt, se esse eorum, quae illis tribuimus veros auctores. Trismegisti vero, Zoroastri, & caeterorum Philosophorum libros Christianis esse antiquiores, & in eis illa, quae allegavimus, contineri, nemo nisi impudentissimus poterit negare, cum apud alios Philosophos Ethnicos allegata reperiantur. Ingenue tamen fatemur, in hujus mysterii explicatione tam Hebraeos, quam Philosophos Ethnicos aliqua impropria habere, quae cum doctrina Catholica non conveniunt, nisi benignius explicentur.

CAPUT DECIMUM.

Ex Mahumetanorum principiis probatur Sanctissimae Trinitatis mysterium.

EX iis, quae Moslemi de Deo, vel in Deo credenda esse affirmant, licet percommode adversus ipsos probare, Sacrosanctae Triadis mysterium neque idololatriam, neque ullum absurdum ex iis, quae nobis objiciunt, continere: imo ex eorumdem principiis posse illius saltem possibilitatem demonstrari.

Sciendum est autem, duas apud Mahumetanos celeberrimas sectas, inter se omnino oppositas, reperiri. Prima est المعتزلة *Motazelitarum*, idest *Separatorum*; quos Pharisaeos idcirco recte possumus appellare. Secunda est الصفاتية *Saphatitarum*, idest, *Attributariorum*. De prima ita scribit Gregorius Abulpharagus in libro de Historiis Arabum: اما المعتزلة فالذي يعمهم من الاعتقاد القول بنفي الصفات القديمة عن ذات الباري تعالى هربا من تقاديم النصاري فمنهم من قال انه تعالى عالم بذاته لا بعلم وكذلك قادر وحي : ومنهم من قال انه عالم بعلم هو ذاته وكذلك قادر وحي: فالاول نفي الصفة راسا والثاني ثبت صفة هي بعينها ذات وبالجملة نفي الصفات مقتبس من الفلاسفة الذين اعتقدوا ان ذات الله تعالى واحدة لا كثيرة فيها بوجه ما:

Motazelitae conveniunt universaliter in removendo attributa aeterna ab essentia Dei, ut fugiant distinctionem Personarum, quam tenent Christiani. Nonnulli tamen ex illis dicunt, Deum scire non per scientiam, sed per propriam essentiam: & ita potentem esse, & vivere per propriam essentiam. Alii vero dicunt, illum scire per scientiam, quae est essentia ipsius: & eodem modo esse potentem, & viventem. Primi negant omnino attributa: secundi concedunt, sed itaut sint idem cum essentia: Omnino autem negatio attributorum desumpta est a Philosophis, qui asseruerunt, Dei essentiam esse unam, nullamque in ea multiplicitatem reperiri. De Secundis vero haec habet: وبازاء المعتزلة الصفاتية وهم يثبتون لله صفات ازلية من العلم والقدرة والحياة وغيرها وبالغ بعضهم في اثبات الصفات كالسمع والبصر والكلام الى حد التجسيم فقال لا بد من اجرا الآيات الدالة عليها كالاستواء

كالاستواء على العرش والخلق باليد وغيرهما على ظاهرها من غير تعرض للتأويل الا ان قوما منهم كابو الحسن الاشعري وغيره لما بلغوا علم الكلام منعوا التشبيه وصار ذلك مذهبا لاهل السنة والجماعة ;

Oppositi Motazelitis sunt Saphatitæ, qui statuunt attributa æterna in Deo, scientia, potentia, vita, &c. Quidam vero eorum eo processerunt, ut ponerent in eo attributa visus, auditus, sermonis, qualia sunt in corpore humano: affirmantes verba Alcorani, quæ dicunt, Deum sedere super Thronum, creare manu, &c. accipienda esse proprie, & prout sonant, nec aliter exponenda. Quidam tamen ex illis, sicut Abulhasan Scearensis, & alii, tractantes Theologiam scholasticam prohibuerunt, fieri in his similitudinem, vel comparationem: & hæc est sententia Sonnitarum, & asseclarum Mahumeti: Nimirum sententia apud Moslemos orthodoxa, & Mahumetanica fide firmiter tenenda, quemadmodum habetur ex professione ejusdem fidei, conscripta ab Algazelo Tusino patre Hamedi, filio Mohammedi, his verbis: واذا كانت له هذه الصفات كان حيا عالما قادرا مريدا سميعا بصيرا متكلما بالحياة والعلم والقدرة والارادة والسمع والبصر والكلام لا بمجرد الذات ;

Cumque competant illi (idest Deo) *hæc attributa; est tamen vivens, sciens, potens, volens, audiens, videns, loquens, per vitam, scientiam, potentiam, voluntatem, auditum, visum, sermonem, non per simplicem essentiam.*

Per hoc manifestum est; Mahumetanos legitimos ponere distinctionem realem inter attributa Dei, & ejus essentiam. Nam si esset tantum distinctio rationis, vel per solum intellectum, approbarent sententiam Motazelitarum, quam tamen ut falsam & hæreticam rejiciunt. Porro idem est si dicas, Deum v. g. scire non per scientiam, sed per essentiam: ac dicere, Deum scire per scientiam, quæ sit ipsa essentia. In hoc enim secundo modo dicendi solum potest concipi aliqua distinctio rationis inter essentiam, & attributa. Si enim esset distinctio realis, jam Motazelitæ convenirent cum Sonnitis. Et ideo Sonnitæ utrumque dicendi modum æque rejiciunt. Porro si attributa Dei prædicta identificarentur cum illius essentia, male dicerent Moslemi, Deum velle, scire, vel posse per voluntatem, scientiam, & potentiam, non per simplicem essentiam. Itaque velint, nolint, coguntur ponere in Deo distinctionem veram & realem inter attributa, & essentiam illius.

Magis ostenditur vis argumenti ex eo; quod Sonnitæ, seu Moslemi Orthodoxi eodem modo volunt subsistere in essentia Dei hæc attributa, ac subsistat Alcoranus; Est enim fidei dogma inter eos, Alcoranum esse increatum, & subsistere in essentia Dei, eodem modo quo subsistunt attributa. Ita Algazelus in Professione Fidei: *Credere* (inquit) *oportet de Alcorano,* انه قديم قائم بذات الله لا يقبل الانفصال والفراق بالانتقال الى القلوب والاوراق ; *ipsum esse æternum, subsistentem in essentia Dei, neque ab ea dividi, aut separari, dum in corda, vel chartas transfertur.* Atqui petimus a Sonnitis, utrum Alcoranus iste idealis distinctus sit realiter ab ipsa essentia, nec ne? si non est realiter distinctus, ergo identificatur cum illa, & est ipsamet essentia Dei, & per consequens est Deus: & tantum nomine, vel per ens rationis est, seu dicitur Alcoranus. Addo, non solum ab essentia, sed a cæteris etiam attributis debere realiter distingui hunc Alcoranum: alioquin vere dici poterit, illum esse potentiam, vel scientiam, vel auditum, vel visum Dei.

Huc accedit, quod licet Sonnitæ pro hæreticis habeant Saphatitas, conveniunt tamen cum eis in hoc, quod omnia, quæ de Deo dicuntur in Alcorano, ut audire, videre, sedere, habere manus, oculos, pedes, &c. dicantur de eo, eique competant proprie, & vere, sed ratione prorsus dissimili ac competant creaturis; in quo dissentiunt saltem a quibusdam Saphatitis Anthropomorphitis. Ita affirmat Algazelus in Professione Fidei. *Credendum est* (inquit) *quod Deus*. يرى من غير حدقة واجفان ويسمع من غير اصمخة واذان كما يعلم بغير قلب ويبطش بغير جارحة ويخلق بغير آلة اذ لا تشبه صفاته صفات الخلق كما لا تشبه ذاته ذات الخلق ; وانه تعالى متكلم آمر ناهي واعد متوعد بكلام ازلي قديم قائم بذاته لا يشبه كلام الخلق فليس بصوت يحدث من انسلال هواء واصطكاك اجرام ولا بحرف ينقطع باطباق شفة او تحريك لسان وان موسى سمع كلام الله بغير صوت ولا حرف كما يرى الابرار ذات الله من غير جوهر ولا عرض ;

videat sine pupillis, & palpebris, & audiat sine aurium meatu, quemadmodum scit sine corde, & molitur sine membris, & creat sine instrumentis: cum non sint similia attributa ipsius attributis creaturarum, nec essentia ipsius essentiæ creaturarum. Præterea credendum est, quod Deus loquatur, jubeat, prohibeat, promittat, comminetur sermone æterno sempiterno, qui subsistit in essentia ejus, nec similis est sermoni creaturarum, nec consistit voce, quæ oriatur e commotione aeris, & collisione corporum; neque litteris, quæ formentur concursu labiorum, aut motione linguæ. Præterea quod Moyses audierit sermonem Dei sine voce, & litteris, sicut vident Justi essentiam Dei sine substantia, & accidente. Et paulo superius loquens de sessione Dei super Thronum, credendum esse ait. انه مستو على العرش على الوجه الذي قاله وبالمعنى الذي اراده استواء منزها عن المماسة والاستقرار

والاستقرار والتمكن والملسول والانتقال ;

Quod Throno insideat, eo modo quo ipse dixit, & in eo sensu, quem ipse intendit, sessione remota a contactu, & insidentia, & situ locali, & existentia in altero, & motu locali. Itaque concedunt Sonnitæ, Deum audire, videre, sedere, loqui, &c. per aliquid distinctum a simplici essentia. Atqui hoc, si bene res perpendatur, coincidit cum sententia mitiori Saphatitarum, quam tenuit Abul-hasan, aliique doctiores Mahumetanorum: imo Sonnitæ ipsi, tamquam orthodoxam profitentur. Dummodo enim nulla fiat comparatio, vel assimilatio ad creaturas, intelligenda esse ad literam, quæ de Deo Alcoranus habet, affirmant. Quomodo autem hæc fieri possent, neque intelligunt, neque curiosius exquirunt. Dicunt enim (teste Sciaher Settanio, quem citat PocoKius in suis notis ad Abulphaegium) عرفنا بمقتضى العقل ان الله ليس كمثله شي فلا يشبه شيا من المخلوقات ;

Nos scimus ex dictamine judicioque intellectus, nullam rem esse similem Deo, nec Deum ulli rei creatæ esse similem. Quo posito nihil aliud curabant, nisi firmiter credere, انه لا شريك له وليس كمثله شي ;

nullum Deo esse socium, aut consortem, & nihil esse simile illi. Quamobrem refertur de Malec filio Anas, quod dixerit, الاستواء معلوم والكيفية مجهولة والايمان به واجب والسوال عنه بدعة : *Quomodo Deus sedeat super Thronum, ignotum est: sed hoc credere, est necessarium: curiosius autem de eo inquirere, hæresis est.*

Dicant nunc nobis Mahumetani Sonnitæ, quid sint attributa ista in Deo, realiter distincta ab ejus essentia, quamvis in illa subsistant: suntne substantia; an accidens? Non possunt respondere, esse accidens; quia in prædicta eorum fidei professione excluduntur a Deo accidentia: dicitur enim in ea: لا تحله الحوادث ولا تعتريه العوارض ; *Non subsistunt in eo contingentia, neque adveniunt ei accidentia*: imo aliquid majus additur, nimirum credendum esse, انه ليس بجوهر ولا تحله الجواهر ولا بعرض ولا تحله الاعراض *illum non esse substantiam, neque subsistere in eo substantias; neque esse accidens, neque subsistere in eo accidentia.* Hoc autem est contra omnem Philosophiam: quidquid enim est, vel est substantia, vel accidens. Ergo si ista attributa non sunt in Deo accidens, in quo omnes convenimus, erunt substantia. At nulla potest esse in Deo substantia, quæ non sit identificata cum essentia (alioquin Deus esset divisibilis in partes: & præterea substantiæ subsisterent in illo, quod est contra jam asserta): Ergo, velint, nolint, Mahumetani coguntur ponere in Deo distinctionem realem inter attributa, & essentiam, & inter ipsa attributa ad invicem. Atque ita si Christiani per eos sunt infideles, quia ponunt in Deo tres personas, seu proprietates, distinctas quidem realiter inter se, sed identificatas cum essentia: ita ut non resultet nisi unus Deus: quomodo non erunt magis infideles Mahumetani, dum ponunt in Deo tot attributa realiter distincta inter se, & ab essentia illius? hoc Sonnitis objiciebant Motazelitæ, prout refert Auctor libri: الواقف *Almavakeph* his verbis: كفرت النصارى بقدماء الثلاثة فكيف السبعة او اكثر ;

Infideles sunt Christiani, eo quod ponant tria æterna: quanto magis erunt illi, qui ponunt septem, vel plura? Neque dicere possunt Sonnitæ, non posse de attributis illis prædicari Deum, ita ut unumquodque eorum sit Deus, sicut Christiani asserunt unamquamque personam esse Deum. Nam quidquid est in Deo, cum non possit esse accidens, etiam juxta ipsorum sententiam, & per consequens sit substantia, vel essentia (nam pro eodem hæc duo accepimus in Deo) necessario est Deus: & hoc cognoscunt omnes fere mortales lumine naturæ: alioquin Deus esset divisibilis in partes, quod absurdum, & impium est vel cogitare. Coguntur igitur Sonnitæ, vel amplecti doctrinam Motazelitarum, negando in Deo omnia attributa, quod ipsi tamquam hæresim detestantur: vel fateri, plures esse Deos inter se distinctos una cum illo Deo, quem nos Christiani unicum fatemur. Quod si respondeant, se quidem credere omnia attributa illa esse Deum, quamvis distincta sint realiter inter se, & ab essentia; nec tamen esse plures Deos, sed unum tantum Deum: se tamen non posse, nec teneri hoc intelligere, neque hujus rei reddere rationem: cur igitur tam acriter insurgunt in Christianos, si Trinitatis a se creditæ mysterium non possint plene intelligere, vel rationibus evidentibus demonstrare?

Hoc Argumento convicti, ut opinor, Margitæ Kadrienses (qui sunt una ex sectis Mahumetanorum) ut refert Ismael filius Aly in sua Historia, cap. de sectis Moslemorum, dixerunt: ان قول القايل ثالث ثلاثة ليس بكفر لكنه لا يظهر الا من كافر ;

Dictum dicentis, Tertius trium, non est infidelitas: licet non usurpetur palam nisi ab infideli. Quod idem est, ac dicere: Asserere tres Personas in Deo, ita ut Christus sit tertia earum (Syri enim Christiani vocant Christum tertium Trinitatis) non est sententia, quæ contineat aliquid contra veram Fidem, licet talis modus loquendi non usurpetur palam, nisi a Christianis: Quin etiam Garabitæ (est alia secta Mahumetanorum, de qua idem Ismael ibidem) asserebant, الالهية لخمس اشخاص اصحاب الكسا وهم محمد وعلى وفاطمة والحسن والحسين وقالوا خمستهم شي واحد ;

Divinitatem habere quinque Personas gloriosas; nempe Mahumetum, Aly, Phatemam, Alhasan, & Alhosein; & has quinque esse rem unam.

Præterea reperitur inter recentiores Mahumetanorum Sonnitarum sectas, quædam eorum, qui apud Turcas vocantur *EsraKi*, idest *Illuminati*: de quibus Auctor Historiæ Imperii Othomannici hodierni, testis oculatus, lib. 2. cap. 12. hæc habet: *Secta eorum, qui vocantur Esraki, seu Illuminati, est mere Pythagorica. Qui eam profitentur, in contemplatione divinæ Ideæ, & numerorum, qui in Deo sunt, præcipue versantur. Quamvis enim Deum*

unum esse credant, non tamen negant illius Trinitatem: eam quippe velut numerum considerant, qui ab unitate procedat. Et ut melius sententiam hanc suam persuadeant, utuntur plerumque comparatione trium flexurarum, seu plicarum, quæ fiunt in sudariolo, seu linteolo, quod potest bene admittere denominationem ternarii numeri, quamvis re vera sit unum tantum, cum explicatum, extensumque fuerit. In hujus sectæ hominum laudes late diffunditur Auctor. Ex quibus patet Mahumetanos sapientiores, & qui rem non ex Mahumeti crassitie, sed ex ratione, ac veritate metiuntur, non solum a Sacrosanctæ Triados mysterio non esse alienos, sed etiam illud approbare, & amplecti. Neque prætereundum est, Ahmed Eben-Edris Doctorem Mahumetanorum insignem (quem alium ab Ahmed filio Abdalhalim esse puto) ab ipsa veritate convictum ultro concedere, omnia Dei attributa, quæ septem ipse enumerat; nempe

العلم البصر السمع القدرة الكلام الارادة الحياة:

Scientiam, Visum, Auditum, Potentiam, Sermonem, Voluntatem, Vitam; posse vere appellari, immo esse Deum: ait enim: كل احد من التسعة الـه

لان كل واحد منها مساو لكل واحد الثلثة الاولى:

Unumquodque ex novem (attributis) *est Deus: quia quodlibet ex eis æquale est unicuique ex tribus primis*. Quidquid sit de ratione allata, nobis satis est, illum approbare, quodlibet attributum esse Deum: & per consequens, cum attributa juxta ipsum sint ab essentia, & inter se realiter distincta; in uno Deo non solum plures Personæ, sed etiam plures reperientur Dii: quod nemo non videt quantum sit absurdum. Nam, ut bene ratiocinatur Maimonides Judæus in Prologo *PirKe*, valet consequentia *ad asserendos plures æternos a positione attributorum*. Hoc non sequitur in mysterio Trinitatis, in quo Personæ identificantur cum una eademque essentia.

Omitto hic recensere fabulam, quam fingit Ahmed, invectum esse post mortem Christi inter ejus asseclas mysterium Trinitatis, cum nonnisi mendacia, & nugas risu tantum explodendas contineat.

CAPUT UNDECIMUM.

Refellitur quarta causa allata a Mahumete mutatæ Christianæ Religionis, quæ est Christi Divinitas.

HOc fere unum molitus est Diabolus per Mahumetum, ejusque Alcoranum, Christo divinitatis gloriam auferre; id quod per Arium minus feliciter ipsi successerat, persuadendo rudioribus populis, præsertim Arabibus, illum neque Deum, neque verum Filium Dei esse, aut dici debere. Sed videamus primo, quibus argumentis probet id Mahumetus in Alcorano: cumque ad illa responderimus; aliis, quæ contra Christi divinitatem Mahumetani objiciunt, satisfaciemus.

Primum Argumentum est in Sura 5. المائدة *de Mensa*, vers. 78. hujusmodi لقد كفر الذين قالوا

ان الله هو المسيح ابن مريم وقال المسيح يا بني

اسرائيل اعبدوا الله ربي وربكم انه من

يشرك بالله فقد حرم الله عليه الجنة:

Infideles porro jam sunt, qui dicunt Deum esse Christum Filium Mariæ. Christus enim dixit: O Filii Israel, servite Deo Domino meo, & Domino vestro, Porro qui tribuerit Deo socium, excludet illum Deus a Paradiso.

Respondetur facile, Christum non solum esse Deum, sed etiam hominem. Cum igitur vocat Deum, *Dominum*, vel *Deum suum* (nam non negamus illum ita vocasse, quamvis non illis verbis, quæ mendaciter allegat Mahumetus) loquitur non ut Deus, sed ut homo: Aliquando enim Christus gerebat se ut Deum, aliquando ut hominem. Ita quippe erat vere Deus, sicut erat vere homo: neque ut Deus erat Filius Mariæ, sed ut homo: quod in sequentibus probandum, nunc supponimus. Ad illud quod additur, excludendum esse a Paradiso eum, qui tribuit Deo socium, respondetur: Christum ita esse Deum, ut non sit Deus alius a Patre; imo est ipse Deus cum Patre. Quare cum dicimus, Christum esse Deum, non propterea socium in divinitate Deo tribuimus. Hæc duo responsa sufficiunt ad dejiciendas, prorsusque infringendas omnes Mahumetanorum machinas contra Christi divinitatem.

Secundum Argumentum est in eadem Sura, vers. 81. his verbis: ما المسيح ابن مريم الا رسول قد خلت

من قبله الرسل وامه صديقة كانا ياكلان الطعام:

Non est Christus Filius Mariæ, nisi Legatus: jam præcesserunt ante eum cæteri Legati: & Mater ejus fuit verax: ambo comedebant cibum.

Respondemus, Christum fuisse sane Legatum, missum a Deo sicut Moysem, & alios Legatos, quamvis multo excellentiori, & nobiliori modo: non tamen fuisse Legatum, quatenus Deus, sed quatenus homo erat. Quod Mater ejus fuerit verax, nos quoque confitemur; præsertim in eo sensu, in quo vocat eam Mahumetus veracem; quia scilicet nunquam dixit, vel credidit, se esse Deum, vel Deam, qualem fuisse Collyridiani, ut supra vidimus, contendebant. Demum quod Christus, quemadmodum etiam mater ejus, comederet cibum, non probat illum non fuisse Deum: hoc enim faciebat ut homo, non ut Deus; eo fere modo, quo homo, qui est animal rationale, comedit, & bibit, non ut rationale, sed ut animal: & crescit atque adolescit non quoad animam spiritualem, sed quoad corpus materiale. Ut enim homo constat partibus metaphysicis; ita etiam partibus physicis, quarum operationes sunt realiter distinctæ.

Tertium Argumentum fit ibidem, vers. 19. ita:

لقد كفر الذين قالوا ان الله هو المسيح ابن مريم

قل فمن يملك من الله شيئا ان اراد ان

يهلك المسيح ابن مريم وامه ومن في الارض

جميعا ولله ملك السموات والارض:

Infideles sunt qui dicunt, Deum esse Christum Filium Mariæ. Dic illis: Et quis posset Deum impedire, si vellet perdere Christum Filium Mariæ, & matrem ejus, & omnes terrigenas? Dei enim est regnum Cælorum, & Terræ.

Re-

Respondemus: si Deus vellet perdere, & ad nihilum redigere Christum quoad humanitatem, & matrem ejus, omnesque terrigenas quoad totum esse illorum, posset sine dubio id facere, nec ullus valeret eum impedire. Non tamen perdere posset Christum quoad divinitatem, neque possibile est cadere in Deum talem voluntatem, quia perderet seipsum, & essentiam suam, quod omnino repugnat. Fatemur vero nos, Deum esse Dominum Cœli, & Terræ, & rerum omnium, quæ sunt in eis, & consequenter etiam Christi; sed quatenus homo est: nam quatenus est Deus, est unus atque idem Dominus cum Patre Cœli, & Terræ, omniumque rerum creatarum.

Quartum habetur Sura 4. النسآء *Mulieres*. vers. 170. hoc modo: انما الـله ولحد سبحانه ان يكون لـه ولد لـه ما في السموات وما في الارض؛

Certe Deus est Deus unicus. Absit ut sit illi Filius. Illius est quidquid in Cœlis, & in Terra reperitur.

Respondemus, Deum esse unicum, & tamen habere Filium. Non enim repugnant hæc duo in Deo: Filius quippe non est Deus alius a Patre, licet sit alia *Persona*: sed est ipsemet Deus unus cum Patre, cum habeat eandem essentiam, & eadem attributa essentialia.

Quintum, Sura 5. المائدة *Mensa* v. 122. his verbis; قال الله يا عيسي ابن مريم أانت قلت للناس اتخذوني وامي الهين من دون الله؛ قال سبحانك ما يكون لي ان اقول ما ليس لي بحق ان كنت قلته فقد علمته؛ *Et* (memento) *cum dicet Deus* (Christo in die Judicii): *O Jesu fili Mariæ, tu ne dixisti hominibus, accipite me, & matrem meam in duos Deos præter Deum? Respondebit: Laus tibi:* (idest absit hoc): *Non est meum ut dicam de me id quod mihi non convenit. Si hoc dixissem, tu utique scires.*

Certe ita est: numquam dixit Christus hominibus, ut colerent se, & Matrem suam tamquam duos Deos, præter unum Deum. Sæpe tamen dixit, se esse Filium Dei, & Deum, sed non præter Deum: verum unum eundemque Deum cum Patre, ut inferius late probabimus.

Sextum, Sura 39. الزمر *Caterva*, v. 5. ubi dicitur, لو اراد الـله يتخذ ولدا لاصطفي مما يخلق ما يشاء سبحانه هو الواحد القهار خلق السموات والارض؛ *Si voluisset Deus habere Filium, elegisset sine dubio ex creaturis suis eam, quæ sibi placuisset. Sed absit hoc: ipse enim est unicus, omnibus superior. Creavit cœlos & terram.* Explicat Gelaleddinus, ما يشاء اي غير من قالوا الملائكة بنات الله وعزير ابن الله والمسيح ابن الله؛ *Eam, quæ sibi placuisset*: idest, *præter eas, quas dixerunt: nempe Angeli sunt filii Dei: Ezra est filius Dei: Et Christus est Filius Dei*: idest præter Angelos, ut volebant Meccani; & Ezram, ut Judæi; & Christum, ut Christiani asserebant.

Sed neque Mahumetus, neque Gelaleddinus sciunt quid blaterent. Nam si loquamur de filiatione Dei adoptiva; potest utique Deus eligere in filium quem voluerit: & hoc modo elegisse Christum, quemadmodum etiam alios Justos, concedunt Mahumetani: imo omnes Angeli, & omnes homines justi dici possunt vere filii Dei adoptivi, confirmantibus id Sacris Scripturis. Si vero loquamur de filiatione Dei naturali, nullo modo potest Deus eligere in Filium aliquam creaturam: filius enim naturalis debet procedere vivens a vivente in similitudinem naturæ, ita ut sit ejusdem substantiæ cum patre. Repugnat igitur, ut qui est Filius Dei naturalis sit creatura, & ut Deus eligat sibi Filium naturalem pro arbitrio, quem voluerit; cum sicut necessario cognoscit, & intelligit seipsum, ita necessario producat conceptum sui, quem nos Filium Dei naturalem esse affirmamus.

Septimum, Sura 21. الانبيآء *Prophetæ*, v. 22. ita: لو كان فيهما آلهة الا الـله لفسدتا؛ *Si essent in iis* (scilicet cœlo, & terra) *alii Dii præter Deum, certe corrumperentur*, Explicat Gelaleddinus: خرجتا عن نظامهما المشاهد لوجود التمانع بينهم على وفق العادة عند تعدد الحاكم من التمانع في الشيء وعدم الاتفاق عليه؛ *Exirent* (cœlum, & terra) *ab ordine suo præsenti, eo quod alii alios impedirent in convenienti conservatione consuetudinis ob multitudinem gubernantium, ex mutuo impedimento in rebus disponendis, & ex defectu concordiæ circa eas.*

Verum hoc argumentum non militat contra Christi divinitatem, sed contra pluralitatem Deorum: imo neque contra plures Deos; nam si per impossibile plures darentur Dii, quilibet eorum esset infinite sapiens, justus, providus, &c. & ita convenirent inter se in omnibus, nec alii aliis ulla in re adversarentur. Hoc tamen non facit ad rem nostram. Nos enim cum dicimus Christum esse Deum, non ponimus plures Deos, cum sit unus atque idem Deus cum Patre, a quo generatur.

Octavum, Sura 10. يونس *Jonas*, v. 67. قالوا اتخذ الله ولدا سبحانه هو الغني لـه ما في السموات وما في الارض ان عندكم من سلطان بهذا أتقولون على الـله ما لا تعلمون؛ *Dicunt: Genuit Deus Filium. Absit hoc ab eo: ipse enim est ille dives, cujus est quidquid in cœlis, & in terra reperitur. Nullam habetis hujus rei probationem. An loquimini de Deo id, quod ignoratis?*

Argumentum est duplex. Primum: Deus est dives omnium rerum, Dominus cœli, & terræ, nec indiget ulla re, neque filio, qui ipsum adjuvet, vel ipsi succedat. Secundum: Absque ulla auctoritate, vel fundamento affirmant Christiani, Deum habere Fi-

Filium. Ad primum respondemus, magnum esse hac in re inter Deum, & homines discrimen. Homines enim cupiunt habere filios, ut habeant adjutores, & successores, quia ipsi imbecilles sunt, & defectibiles: Deus vero genuit Filium, quem neque adjutorem habet, quia est ejusdem secum essentiæ, & potentiæ: neque successorem, quia est coæternus: neque gignendo filium, acquirit aliquid, quod ante non haberet. Quod si obiiciant Mahumetani: Quæ ergo est causa Deo gignendi filium? Respondebimus, gignere filium esse in Deo proprietatem naturalem, & necessariam: sicuti naturale, & necessarium est homini esse rationalem: neque hujus rei ulla requiritur causa. Quod spectat ad secundum argumentum, vel ad secundam partem ejusdem argumenti, paulo inferius respondebimus.

Nonum. Sura 23. المومنون *Fideles*, v. 92. his verbis: ما اتخذ الله من ولـد وما كان معـه من اله اذا لذهب كل الـه بما خلـق ولعلا بعضهم عـلى بعـض سبحان الـله عـما يصفون:

(Non genuit Deus ullum filium, neque fuit unquam cum eo alius Deus: alioquin quilibet Deus abstulisset sibi id, quod creasset, & unus insurrexisset super alium. Absit hoc, quod illi attribuunt.

Argumento huic supra satis jam responsum est. Addo hic, aliud esse, Deum gignere, vel habere filium; aliud vero habere alium Deum socium; cum Pater & Filius sint unus atque idem Deus, & unus creator omnium rerum. Quamobrem nulla est ratio, quod unus vel auferat sibi id, quod creavit, vel insurgat supra alterum. In eo etiam casu, in quo per impossibile essent plures Dii, ut superius ostendimus, non sequerentur absurda illa, quæ supponit Mahumetus.

Decimum, Sura 72. الجن *Dæmones*, v. 2. Ubi Dæmones ita colloquentes inducuntur: لن نشـرك بربنا احدا وانه تعالى جد ربنا ما اتخذ صاحبة ولا ولدا:

Numquam ponemus ullum socium cum Domino nostro. Absit hoc a Majestate Domini nostri. Non accepit uxorem, neque habuit filium. Et Sura 6. الانعام *Pecora*, v. 96. بديع السموات والارض اني يكون له ولد ولا تكون له صاحبة: *Creator cælorum & terræ, quo modo habebit filium, cum non habeat uxorem?*

Hoc argumentum merito ex ore Dæmonum, & ex Sura illa, in qua agitur de pecoribus, eruitur. Nullum enim meretur habere, qui illud proponat, quam Dæmonem; & nullum auctorem, quam illum qui pecuinum, prorsusque brutale habuit ingenium; & qui cum totus esset mulieribus & libidini addictus, nunquam putavit, posse sine adjutorio fœminæ haberi filium. Primi illi naturalis Theologiæ Magistri, qui arcana ejus mysteria sub fabularum velamine proposuerunt, Palladem Sapientiæ Numen e Jovis capite sine fœminæ opera progognatam esse tradiderunt: per quod posse Deum ex seipso sine alieno concursu aliquid progignere significaverunt. Verum quid opus est fabulis? divina ipsa Sapientia, se genitam & natam ex Deo testatur, nec tamen fœminam ullam Dei sociam commemorat. Sic enim loquitur in Proverbiis Salomonis, cap. 8. *Dominus possedit me* (Hebraice קָנָנִי *acquisivit me*: quo verbo usa est Heva, quando peperit Cain, ut sit idem, ac *peperit me*) *in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret a principio. Nondum erant abyssi, & ego jam concepta eram: ante colles ego parturiebar.* Et in libro Ecclesiastici. cap. 24. sic loquitur de se eadem divina Sapientia: *Ego ex ore Altissimi prodivi primogenita ante omnem creaturam.* Quid respondebit ad hæc Mahumetus? negabitne divinam Sapientiam ex Deo conceptam ac natam, quia Deus non habet uxorem? Sed relinquendus homo carnalis, & mulierosus in ganea, non in schola, nisi forte ferula, vel fuste erudiendus.

CAPUT DUODECIMUM.

Argumenta Mahumetanorum contra Christi divinitatem.

PRimum contra Christi divinitatem argumentum fit a Mahumetanis ex absurdo, quod sequeretur, quod si Christus esset Deus, Deus natus fuisset ex muliere, & præterea crucifixus, passus, ac mortuus: quæ de Deo asserere, summam continet impietatem. Urget argumentum Ahmed filius Abdal-halim ex doctrina Jacobitarum, & Melkitarum: quorum primi comparabant unionem humanitatis, & divinitatis in Christo, commixtioni lactis, & aquæ: Secundi vero, ferro ignito, & unioni animæ cum corpore: quibus comparationibus admissis, ita contra nos paralogizat: ومعلوم انـه لا يصل الى المـاء شي الا وصل الى اللبن فانـه لا يميز احدهما عـن الاخر وكذلك النار التي في الحديد هي طرف الحديد والحق عليه يحق ذلـك النار التـي فيـه والبدن اذا ضرب وعذب يحق الم الضرب والعذاب النفس وكان حقيقة تمثيلهـم يقتضي ان اللاهوت اصابه ما اصاب الناسوت من اهانـة اليهـود وتعذيبهـم واتلافهم لـه والصلـب الذي ادعوه وهذا لازم عـلى القول بالاتحاد فان الاتحاد لو كان ما يصاب احدهمـا لا يشركـه الاخر فيه لم يكـن هذا اتحاد بـل تعـدد:

Certum est nihil pertingere ad aquam, quod non pertingat ad lac cum ea mixtum: non enim distinguitur unum ab alio. Et ita ignis, qui est in ferro, penetrat totum ferrum, & conjungitur illi, ita ut quidquid accidit ferro, participetur ab igne. Corpus etiam cum percutitur, & torquetur, dolor percussionis, & cruciatus sentitur ab anima. Exigit igitur veritas harum similitudinum, ut quod evenit humanitati de injuriis, tormentis, & crucifixione Judæorum, quam ipsi credunt, evenerit etiam divinitati: & hoc necessario exigit

git ratio unionis: Nam si in unione id, quod contingit uni unito, non participetur ab altero, jam non erit unio, sed numerica dispositio.

Respondebus, in comparationibus non exigi adæquatam veritatem rei comparatæ ad illam, cum qua comparatur; sed satis esse, ut verificetur illud, quod præcipue intenditur probari. Optime congruunt tres propositæ similitudines, quatenus sicut in lacte aquæ commixto, nulla pars sensibilis aquæ potest assignari, quæ non sit lacti conjuncta: & in ferro ignito nulla pars ferri, cui non sit adjunctus ignis: nulla etiam pars in corpore humano, quæ non informetur ab anima: ita nulla pars humanitatis Christi erat in corpore, sive in anima illius, quæ non esset unita divinitati. At vero dici non poterat, quod quidquid uni parti unitæ eveniebat, eveniret etiam alteri: non enim hoc est necessarium; imo falsum est absolute hujusmodi principium, quod scilicet quidquid uni parti unitæ, vel uni unito evenit, debeat necessario etiam alteri evenire. Pro quo notandum est, duobus præcipue modis fieri posse duarum rerum unionem. Primo modo, ita ut ex duobus fiat unum tertium, & nihil realiter remaneat de utroque unito. Et in hoc casu vere quidem, sed improprie dicetur: quidquid evenit uni unito, evenit etiam alteri. Dico improprie, quia jam non sunt duæ res realiter distinctæ, sed una tantum. Porro unio humanæ, divinæque naturæ in Christo, non fuit hujus generis. Secundo modo fieri potest unio duarum rerum, ita ut realiter unaquæque suum esse retineat: & talis est unio lactis, vel vini cum aqua (saltem in communi sententia), ignis cum ferro, & animæ cum corpore. Quod enim hæc retineant suum esse, licet unita, patet, quia possunt ab invicem separari etiam post unionem, ut patet in anima & corpore, & in aliis duobus exemplis allatis. In hoc vero secundo genere unionis, falsum est, quidquid contingit uni unito, alteri etiam contingere debere. Nam certum est multa accidere in corpore, quæ nihil animam afficiunt: & e converso. Neque etiam dubitandum est, lac, vel vinum aquæ commixtum recipere posse aliquid ab extrinseco agente, vel etiam habere in se aliquam activitatem, quorum neutrum aquæ conveniat. Et licet aliquis pervicaciter assereret, in unione duarum rerum materialium, præsertim symbolarum, ut aquæ & lactis, verificari illud principium; non tamen curreret paritas in unione duarum rerum, quarum una esset materialis, altera vero immaterialis: cujusmodi sunt humanitas ratione corporis, & divinitas Christi. Ita, licet Deus sit intime præsens, & unitus omnibus rebus, non tamen obnoxius est accidentibus, & passionibus earumdem rerum.

Secundum argumentum desumit *Adversarius* ex eo, quod Christus in Cruce dixerit: *Deus meus, Deus meus, quare dereliquisti me?* Quibus verbis abutitur ad Christi divinitatem oppugnandam, hoc modo:

وهم يقولون الذي كان يسمع الناس كلامه هو
اللاهوت كما سمع موسي كلام الله من الشجرة
ويقولون هما شخص واحد ويقول بعضهم هما مشية
واحدة وطبيعة واحدة والكلام انما يكون بمشية
المتكلم فيلزم ان يكون المتكلم الداعي المستغيث

ثم المطلوب هو اللاهوت هو المستغيث المتضرع وهو
المستعان به: ولهذا نهم يقولون ان اللاهوت
والناسوت شخص واحد نمع القول بانه شخص واحد
لما ان يكون مستغيثا ولما ان يكون مستغاثا به
ولما ان يكون داعيا ولما ان يكون مدعوا فان
قالوا ان الداعي غير المدعو لزم ان يكونا اثنين لا
واحد وان قالوا هما واحد فالداعي هو المدعو:

Et ipsi dicunt; illum, cujus audiebant homines sermonem, fuisse Divinitatem, sicut audiebat Moyses verba Dei ex rubo: & dicunt; amba (divinitas nempe, & humanitas) *sunt persona una. Et quidam eorum dicunt: sunt amba voluntas una, & natura una. Et sermo quidem est in voluntate loquentis: unde necessario sequitur, ut is, qui loquitur, sit precans, & auxilium petens: & denique ille, qui crucifixus est, sit divinitas, quæ simul auxilium petit, & supplicat, & simul ab ea petitur auxilium. Præterea dicunt: divinitas, & humanitas sunt persona una: & cum hoc quod sint persona una, vel est supplicans & rogans, vel est supplicata & rogata. Si dicant rogantem esse diversum a rogato; necessario sequitur, ut sint duo, non unus. Quod si dicant esse utrumque unum: idem erit rogans, & rogatus.*

Ex hoc Doctoris Mahumetani paralogismo patet, hominem animalem, qualis erat ille, non percipere ea, quæ sunt Spiritus Dei. Instruendus tamen est, & erudiendus faciliori, qua fieri possit, ratione. Respondemus itaque, Filium Dei, vel Deum fieri hominem, seu incarnari, nihil aliud esse, quam illum assumere naturam humanam, eamque in sua persona unire cum natura divina, cum qua eadem persona realiter identificatur: & hoc sine ulla prorsus mutatione in ipso Deo, & ejus persona, vel natura. Ex hac unione duarum naturarum in una persona, vel supposito constituitur Christus, qui propterea habet unicam personam, seu suppositum divinum; & duas naturas, divinam, & humanam. Unicuique autem naturæ remanet sua voluntas, suæque proprietates; ita ut in Christo sint duæ voluntates, divina scilicet, & humana: & ita duo intellectus, &c. Et quamvis sit vera duarum naturarum unio, nulla tamen est permixtio, vel confusio illarum. Porro quia actiones, & passiones dicuntur de suppositis, & in Christo est unicum divinum suppositum utriusque naturæ, ideo naturæ communicant sibi mutuo actiones, & passiones ratione ejusdem suppositi. Et ita vere dicimus: Deus est homo, Deus natus est, Deus passus est, ac mortuus: idest: ille, qui est Deus, nempe Christus, est homo, natus est, passus est, ac mortuus, non quatenus est Deus, sed quatenus est homo. Male vero diceretur: divinitas est homo, nata est, passa est, ac mortua; quia Divinitas non includit formaliter suppositum, vel personam. Ita e converso dicimus: Homo est Deus, homo est æternus, homo est omnipotens: idest, ille idem Christus, qui est homo, est etiam Deus, æternus, & omnipotens. Præterea vere dicimus: Christus est Deus, & Christus est homo: & Christus est finitus, & Christus est infinitus: Christus est

æqualis Patri, & Christus est minor Patre: & alia hujusmodi, ratione diversarum naturarum in Christo. Hoc vero non esse aliquid absonum, vel contra divinæ Majestatis honorem, facile intelligemus, si consideremus, non raro referri in Sacris literis, Deum assumpsisse figuram hominis, non quidem veri, sed aerei & apparentis: & tamen sub ea figura, licet non hypostatice unita divinæ naturæ, prædicari quædam de Deo, quæ illi re vera non conveniunt, immo sunt aliquando indecora. Nam quando Deus creavit Adam, constat ex sacræ paginæ verbis, illum figuram aliquam visibilem hominis assumpsisse, in qua posset manibus limum terræ pertractare, & corpus plasticum ex illo formare; itemque ore insufflare in faciem ejus, & pedibus ambulare ad auram post meridiem: manibus item tunicas pelliceas Protoplastis conficere: humanas etiam voces formare, quas illi audirent, quæ omnia Deo tribuuntur, & ab eo facta esse dicuntur: licet re vera essent actiones non Dei, ut Dei, sed quatenus erat sub illa figura, quam assumpserat. Eodem modo quando apparuit Abrahæ sub figura trium virorum, legitur comedisse, & bibisse, & alia fecisse, quæ Deo, ut Deo, minime conveniunt. Quid ergo magnum est, si cum Deus idem naturam suam cum humana hypostatice univit in Christo, prædicentur de illo ea, quæ ipsi, ut Deo, minime conveniunt? Neque vero credant Mahumetani, Christianos esse tam stupidos, ac stipites, ut credant Deum, quatenus Deus est, aliquid per incarnationem passum fuisse, aut mutationem aliquam vel minimam in se recepisse, & multo minus, Deum esse desiisse.

Per hæc, quæ diximus, patet responsio ad ea, quæ nobis Ahmed objiciebat. Hic porro cum in multis hallucinetur, in eo etiam turpiter errat, quod commune Christianorum Orthodoxorum dogma cum particularibus quorundam Hæreticorum erroribus confundat. Nam licet Eutyches, & Dioscorus unam tantum in Christo naturam ex unione divinæ, & humanæ conflatam posuerint: Nestorius vero duas personas (personam cum natura confundens) in eodem constituerit: Severus autem Antiochenus, & Petrus Cnapheus, & cæteri Monothelitæ, seu Monophysitæ, unam tantum esse in Christo voluntatem asseruerint: Christiani tamen Orthodoxi, atque etiam Melkitæ, & cæteræ fere omnes nationes Christianorum firmissime credunt, & profitentur, in Christo esse unam tantum personam, eamque divinam: duas vero naturas, & duas voluntates, duasque operationes, humanam, & divinam. Quamobrem non debet mirum videri Mahumetanis, si idem Christus erat rogans, & rogatus: rogabat enim in eo natura, & voluntas humana naturam, & voluntatem divinam. Quid vero magnum, aut paradoxum est hoc, si in nobis eadem voluntas sæpe scinditur in varios, & contrarios affectus, & quodammodo secum ipsa pugnat, & nititur a se ipsa obtinere aliquid, quod ipsamet refugit, & non vellet? Audiat Magister Mahumetanorum magnum Christianorum Doctorem Augustinum lib. 8. Confess. cap. 9. ita scribentem: *Unde hoc monstrum? & quare istud? Imperat animus corpori, & paretur statim. Imperat animus sibi, & resistitur. Imperat animus, ut velit animus, nec alter est: nec facit tamen. Imperat, inquam, ut velit, qui non imperaret, nisi vellet; & non fit, quod imperat.* Poterat etiam Augustinus addere: *obsecrat, supplicat, precatur*. Nam ita etiam precabatur & orabat David se ipsum in Psal. 41. *Ad me ipsum anima mea conturbata est. Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? spera in Deo, &c.* Si anima, seu voluntas David orabat, & hortabatur se ipsam; quid mirabimur, si in Christo voluntas humana orabat, & precabatur divinam? Ergo (inquit Ahmed) idem erat orans, & oratus. Ita est, si loquamur ratione suppositi: sed ratione diversarum naturarum ac voluntatum, non erat idem.

Tertium argumentum, ex Symbolo Nicæno, vel Constantinopolitano desumptum, coincidit cum fœdere jam allato. Libet tamen Adversarii verba referre, quia non parum favent causæ Christianorum contra Mahumetanos. Sic igitur ille: ونحن نقيم عليهم

شاهدا من انفسهم لا يمكنهم دفعه: وذلك ان
شريعة ايمانهم التي الفتها رؤساهم من البطارك
والمطارنة والاساقفة والاحبار في دينهم وذوي العلم
منهم بحضرة الملك عند اجتماعهم من افاق الارض
بمدينة قسطنطينية وكانوا ثلاث مائة وثمانية عشر رجلا
يصفون انهم انطقوا بها بروح القدس وهي التي لم
تختلف جملتهم عند اختلافهم في المقالات فيها
ولا يتم لهم قربان الا ينطقون بها على هذا النسق
الذي نبينه: نؤمن بالله الاب مالك كل شي صانع
ما يرى وما لا يرى: وبالرب الواحد يسوع المسيح ابن
الله الواحد بكر الخلائق كلها وليس بمصنوع اله
حق من اله حق من جوهر ابيه الذي بيده اتقنت
العوالم وخلق كل شي الذي من اجلنا معشر الناس
ومن اجل خلاصنا نزل من السماء وتجسد من روح
القدس وصار انسانا وحبل به وولد من مريم البتول
والم وصلب في ايام فنطوس بن بيلاطوس ودفن وقام في
اليوم الثالث كما هو مكتوب وصعد الى السماء
وجلس من يمين ابيه وهو مستعد للمجي تارة
اخرى للقضاء بين الاموات والاحياء: ونؤمن بروح
القدس الواحد روح الحق الذي يخرج من ابيه
ومعمودية واحدة لغفران الخطايا وبجماعة قدسية
مسيحية جاثليقية وبقيامة ابداننا وبالحياة
الدائمة الى ابد الابدين: فهذا الشريعة تشتمل على
الايمان

الايمان بها وتبدل المنهج فيها ولخرج الانفس من لونها
جماعتهم من الملكية واليعقوبية والنسطورية وقد
اعترفوا فيها جميعا بان الرب المسيح الذي هذه صفته
على ما اقتصصناه منها اله الحق من اله الحق نزل
من السماء وتجسد من روح القدس وصار انسانا وحبل
به وولد من مريم البتول والم وصلب: قال: فهل في
هذا الاقرار شبهة او علقة يتعلق بها الريب المدافع
عن الحجة فتدبروا هذا القول يا معشر النصارى
فانه لا يمكن ان يخرج عنه ولا ان يدفع ما صرح
به فانكم ان قلتم ان المقتول المصلوب هو الاله
فمريم على قولكم ولدت الله سبحانه وتعالى عما
تقولون: وان قلتم انه انسان فمريم ولدت انسانا وفي
ذلك اجمع بطلان شريعة ايمانكم فاختروا اي
القولين شيتم فان فيه نقض الدين:

Nos porro statuimus contra eos (Christianos) *testem desumptum ex ipsis, quem non possunt rejicere: & hic est Symbolum Fidei eorum, quod composuerunt Principes religionis eorum, videlicet Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, & Sacerdotes, & Sapientes, & Doctores eorum coram Imperatore, cum convenissent simul a Finibus Terræ in Civitatem Constantinopolitanam. Erant autem trecenti decem & octo viri, qui protestati sunt, se pronunciasse illud Symbolum in Spiritu Sancto. Et hoc est, in quo numquam dissensit universus cœtus eorum, licet diversi fuerint in explicandis propositionibus ejus. Neque celebrant unquam Sacrificium, nisi recitent illud eo ordine, quem tunc referimus. Credimus in Deum Patrem omnipotentem, factorem visibilium, & invisibilium. Et in Dominum unum Jesum Christum filium Dei unicum, primogenitum omnium creaturarum, qui non est factus: Deum verum de Deo vero, ex substantia Patris sui, per quem fundata sunt sæcula, & creata res universæ. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlo: & incarnatus est de Spiritu Sancto, & factus est homo: & conceptus est, & natus de Maria Virgine, & passus, & crucifixus est in diebus Pontii filii Pilati, & sepultus est. Et resurrexit tertia die, juxta id, quod scriptum erat. & ascendit in Cœlum, & sedet ad dexteram Patris sui, & ipse venturus est iterum ad judicandos mortuos, & vivos. Et credimus in unum Spiritum Sanctum, Spiritum veritatis, qui procedit a Patre ejus, Spiritum charitatis ejus. Et in unum baptisma in remissionem peccatorum. Et in unam Ecclesiam Sanctam Apostolicam, & Catholicam. Et in resurrectionem corporum nostrorum. Et in vitam duraturam in sæcula sæculorum. Hoc Symbolum complectitur id, quod credendum est. Sed immutaverunt rectam viam illius, & averterunt homines ab eo Primores eorum ex Melkitis, & Jacobitis, & Nestorianis. Etiam confessi sunt in eo omnes, Dominum Christum, (qui in hoc Symbolo, quemadmodum narravimus, dicitur esse Deus verus de Deo vero), descendisse de Cœlo, & corpus accepisse de Spiritu Sancto, & factum fuisse hominem, & conceptum, & natum de Maria Virgine, passumque esse, & crucifixum. An vero est in hac confessione aliqua similitudo, vel parabola? vel inhæret illi aliquod occultum, vel arcanum, quod non admittat manifestam demonstrationem? Versate verba hujus Symboli quaquaversum, o Christiani: nam non potest aliquis vestrum egredi, vel discedere ab eo, neque rejicere illud, quod in eo clare prædicatur. Si enim dixeritis, illum, qui occisus, & crucifixus fuit, esse Deum: sequitur per vos, Mariam peperisse Deum, quod nullo modo dici potest. Si autem dixeritis, esse hominem: ergo Maria peperit hominem. Et in hoc maxime conspicitur vanitas hujus Symboli Fidei vestræ. Eligite ergo utram responsionem vultis ex his duabus: nam in ea semper erit destructio religionis.*

Pergit deinde argumentari contra Christi divinitatem ex eo, quod Euangelistæ referunt de magno timore, ac mœrore, & angustia illius in horto Gethsemani pridie quam crucifigeretur: ubi etiam Deum oravit, ut a morte liberaretur: & inter alia habet hæc verba:

هل ذال احدا من الجزع والهلع والغم
والقلق والتضرع الى الله في ازالة ما حل به مثل ما
يحكي في الانجيل انه قاله ووجدنا الكتب تنبا بانه
نيل من جرجس احد من كان على دين المسيح عم من
العذاب الشديد بالقتل والحرق والنشر بالمناشر ما لم
نسمع بمثله في احد من الخلق ونال خلقا كثيرا
من تلاميذه ايضا مثل ذلك شديد وقتل لما كان الملوك
المحاربون لهم يسومونهم اياه من الرجوع عن ايمانهم
الى الكفر الذي كان اولئك الملوك عليه فصبروا
على ذلك واحتسبوا انفسهم فلم يهربوا من الموت:

An vero fuit aliquis, quem invaserit tantus timor, pavor, anxietas, & perturbatio animi, & ita supplicaverit Deo, ut posset liberari ab eo, quod sibi acciderat, quemadmodum narratur in Euangelio, ipsum de se confessum fuisse? Et quidem legimus in Historiis, quam gravia tormenta passus sit Georgius, unus ex professoribus Christianæ religionis, per necem, combustionem, & sectionem membrorum: itaut nullum hominem audierimus tanta passum fuisse. Plurimi etiam ex discipulis ejus atrocia tormenta, & mortem passi sunt, eo quod Reges inimici vellent eos cogere ad deserendam fidem, & amplectendam infidelitatem, quam ipsi profitebantur. Et tamen sustinuerunt omnia patienter, & constanter: nec fugerunt mortem.

Crambem perpetuo recoquit Ahmed: quamobrem ad id, quod objicit ex symbolo Fidei, idem respondemus, quod supra respondimus ad primum, & secundum argumentum. Ad illud vero, quod objicitur, de magno illo timore, quem Christus præsetulit, propinquæ mortis in horto Gethsemanis, quam fugere velle visus est, dum Deum supplex oravit, ut se ab ea liberaret; cum Sanctus Georgius, & alii Christi discipuli tam constanter atrocissima tormenta subierint, & morti vultu imperterrito occurrerint: facile respondetur, Christum ultro timorem illum & angorem in se admisisse, tum ut ostenderet, se verum hominem esse, tum ut magis pro hominum salute ac bono pateretur. Poterat enim, si vellet, ab illo se timore eximere (& de facto exemit, cum Judæis ad se capiendum venientibus intrepidus occurrit, illisque, ut se caperent, permisit) sed pro aliquo tempore noluit, ob causam, quam dixi. Id patet manifeste, quia Petrum volentem eum ab inimicis defendere inhibuit, dicens: *Mitte gladium tuum in vaginam: nonne possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modo plusquam duodecim legiones Angelorum?* Qui ergo poterat se liberare a suppliciis externis, poterat etiam se eximere a doloribus & angustiis internis. Id magis patet ex hoc, quia & ex sacris historiis, & ex ipso Evangelio habemus, Christum ipsum dedisse robur & fortitudinem asseclis suis ad supplicia pro se perferenda: & in Euangelio Lucæ cap. 21. dixit discipulis suis: *Ego dabo vobis os, & sapientiam, cui non poterunt resistere omnes adversarii vestri.* Qui ergo aliis robur & vires ad supplicia pro se perferenda, mortemque subeundam tribuebat, poterat etiam ita seipsum roborare, ut nullum atrocissimæ mortis timorem experiretur.

Cæterum gratissimum nobis est, Mahumetanos fateri, uniformem esse, semperque fuisse fidei regulam omnibus Christianæ religionis professoribus: eamque non ab aliquo privato, ac vulgari homine, sed a Principibus, Capitibus, & Magistris totius religionis ex universo Orbe collectis, atque in Urbe regia coram Romano Imperatore congregatis propositam, & confirmatam, eo tempore, quo, etiam in sententia Mahumetanorum, Christiani erant in vera religione: atque in ea regula contineri, Christum esse verum Deum de vero Deo: crucifixum fuisse: venturum esse ad judicandum vivos & mortuos, & alia plura, quæ Mahumetus impietatis & infidelitatis damnat in Alcorano. Confirmat hoc idem insignis Chronologus inter Mahumetanos Ismael filius Aly, in cap.

في أمة النصاري : *De gente Christianorum*: Ubi refert idem Symbolum iisdem pene verbis. Neque vero credi potest ab ullo sanæ mentis, tot tantosque viros, tam sanctos, ac doctos, & ex tam diversis regionibus totius orbis coram potentissimo, ac prudentissimo Imperatore, aliquid novi confinxisse, aut aliquid eorum corrupisse, quæ antea in Christiana religione tenebantur, & credebantur. Præsertim quia, ut etiam Mahumetani Historici narrant, hujusmodi Concilium celebratum fuit ad confutandum errorem, & damnandam novitatem Arii, qui Filium Dei asserebat factum esse, vel creatum, neque Patri æqualem confitebatur. Audiamus laudatum Ismaelem:

وحرموا اريوس لما قال القديم هو الله تعالى والمسيح
مخلوق واجتمعت البطارقة والمطارنة والاساقفة
بالقسطنطينية بمحضر من قسطنطين ملكهم
وكانوا ثلاثمائة وثلاثة عشر رجلا واتفقوا على هذه
الكلمة اعتقادا ودعوة وذلك قولهم: نؤمن
بالله الواحد الاب مالك كل شيء: &c.

Et excommunicaverunt Arium, eo quod dixisset, Deum (solum) *esse aeternum: Christum vero esse creatum, Et convenerunt simul Patriarcha, Archiepiscopi, & Episcopi Constantinopolim coram Constantino Imperatore ipsorum; & erant trecenti, & tredecim viri: & communi consensu statuerunt hanc fidei professionem. Credimus in unum Deum Patrem, omnipotentem, &c.* Sed fallitur uterque, licet in re, quæ ad substantiam facti non pertineat. Fallitur, inquam, dum asserit, hoc Concilium Constantinopoli celebratum fuisse, & Symbolum Constantinopolitanum ponit pro Niceno. Porro a Concilio Niceno ad Constantinopolitanum primum fluxerunt anni fere sexaginta. Illud sub Constantino, & Silvestro, circa annum Domini 325. hoc sub Damaso, & Theodosio, circa annum 381. celebratum fuit. Illud trecentos decem & octo Patres; hoc ducentos quinquaginta tantum habuit. Uterque etiam in aliquibus, vel addendo, vel demendo, vel mutando, Symbolum depravat: sed nihil videtur ad substantiam pertinere.

Concludimus igitur, distinguendas esse in Christo duas naturas, divinam scilicet, & humanam; & unicuique naturæ tribuendas esse proprias operationes, quæ tamen ratione unius personæ de Christo per communicationem idiomatum indifferenter dicuntur, licet formaliter operationes unius naturæ alteri tribui non possint.

Quod si Mahumetanis arduum videtur, quod Christo, etiam ut homini, ea tribuantur, quæ illum a Judæis passum fuisse, vel etiam sponte pertulisse, Euangelistæ testantur: meminerint, multa tribui Deo a Sacris Scripturis, hominum causa, quæ illo prorsus videntur indigna: ut patet in creatione Adæ: & in iis verbis, quæ de eo dicuntur Gen. cap. 5. *Tactus dolore cordis intrinsecus dixit: Pœnitet me fecisse hominem.* Et Isaiæ cap. 1. loquitur Deus Judæis: *Kalendas vestras, & solemnitates vestras odivit anima mea: facta sunt mihi molesta: laboravi sustinens.* Et c. 43. *Veruntamen servire me fecisti in peccatis tuis: præbuisti mihi laborem in iniquitatibus tuis.* Et alia hujusmodi, quæ Deo proprie non conveniunt.

CAPUT DECIMUMTERTIUM.

Alia Argumenta e Sacris Scripturis desumpta, quibus Mahumetani Christi divinitatem oppugnant.

Vix credi potest, quam multa e Sacris Scripturis a se male intellectis congerant Moslemi Doctores argumenta contra Christi divinitatem. Breviter hic ea recensebo ex Apologia Ahmed filii Abdal-halim pag. mihi 690.

Primum desumitur ex verbis Angeli Gabrielis ad Mariam, quibus annunciavit ei æterni Verbi incarnationem. Hæc singillatim expendens Adversarius, ait: فلم ذر الملاك قال ان الذي تلدين هو خالقك

وهو

وهو الرب كما سميتموه بل ازال الشك في ذلك بان
قال ان الاله الرب يعطيه كرسي ابيه داود ويصطفيه
ويكرمه وان داود النبي ابوه ولذه يسمي ابن الله وما
قال ايضا انه يكون ملكا علي الارض واسع جعل
له الملك علي بني اسرايل فقط:

Non legimus, Angelum dixisse Mariæ: Ille, quem paries, est Creator tuus, & est Dominus, sicut vos nominatis eum: imo sustulit omnem dubitationem de hoc, cum dixit: Deus Dominus dabit illi sedem patris ejus David, & eliget eum, & honorabit eum. Et vocavit David Propheta patrem ejus: & prædixit vocandum esse Filium Dei. Præterea non dixit illum futurum Regem super universam terram: sed limitavit illi Regnum super filios Israel tantum.

Respondetur; ex eo quod Angelus non dixerit aliquid Mariæ, non potest inferri, illud non esse, vel non fuisse. Qui enim tacet, absolute nec negat, nec affirmat. Quod vero Angelus vocaverit eum filium David, recte vocavit: talis enim fuit secundum humanitatem. Neque Angelus prædixit illum regnaturum super filios Israel tantum, hoc enim falsum est: & quamvis non dixerit eum futurum regem super universum Orbem, non tamen id negavit. Imo dum prædixit illum *regnaturum super filium David in Domo Jacob in æternum*: implicite prædixit etiam super universum Orbem illum regnaturum. Ita enim prophetaverat David Psal. 2. & alibi invenitur in sacris literis. Imo hæc erat fama vulgata inter ipsos Ethnicos, ut constat ex Suetonio, Cornelio Tacito, & Josepho Hebræo. Ne vero objicere possemus Adversario, Angelum vocasse illum non solum *filium David*, sed etiam *filium Dei*, occurrit dicens: وقد علمتم ان من يسمي بابن الله كثير لا يحصون ذمن ذلك اذاركم بانكم جميعا ابناء الله بالمحبة: *Jam nostis vocatos fuisse filios Dei alios multos sine numero: & vos ipsi confitemini, vos esse filios Dei per charitatem.* Sed ad hoc infra fusius respondebimus.

Urget argumentum Ahmed ex illis verbis, *Spiritus Sanctus superveniet in te*, falso existimans ad Christum referri, ac nos per ea velle divinitatem illius probare: وان حلول الروح عليه علي الجهة التي قالها متي التلميذ الشعب عن المسيح في الانجيل لستم انتم متكلمون بل روح الله يانيكم يتكلم فيكم فاخبر ان الروح يحل في القوم جميعهم ويتكلم فيهم:

Descensus porro Spiritus super eum fuit eo modo, quem dixit Discipulus Matthæus, Christum dixisse populo in Evangelio: Non eritis vos, qui loquemini, sed Spiritus Dei veniet ad vos, & loquetur in vobis. Per quæ verba prædixit, Spiritum descensurum in omnem populum, & in omnibus ipsis loquuturum.

Etiamsi concederemus, Gabrielem dixisse Virgini, Spiritum Sanctum descensurum super Christum: & Christum dixisse, eumdem descensurum esse super omnem populum; quod falsum est: nihil tamen esset contra Christi divinitatem. Verum enim est, Spiritum Sanctum descendisse super Christum, & super omnem populum (scilicet Collegium Apostolorum:) sed super Christum descendit, non quatenus Deus erat (nam ita erat unum idemque cum Spiritu Sancto, quemadmodum cum Patre): sed quatenus erat homo; longe tamen excellentiori, & digniori modo, quam super alios Justos, & Prophetas: quemadmodum ut homo, erat omnium Justorum, & Prophetarum dignissimus, & excellentissimus.

Secundum argumentum desumit ex verbis, quæ audita sunt e cœlo a Deo in baptismo Christi, nempe: *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui*: quæ tamen ipse parum fideliter refert, scribens هذا ابني الحبيب الذي اصطفيته: *Hic est Filius meus dilectus, quem elegi*. Sed nihil officit veritati: nam etiam apud Isaiam cap. 42. Christus vocatur electus, illis verbis: *Ecce servus meus, suscipiam eum: Electus meus, complacuit sibi in illo anima mea*. Ex his ita contra nos paralogizat: وقد علمنا وعلمتم أن المصطفا مفعول والمفعول مخلوق وليس يستنكف المسيح عم عن الاعتراف بذلك في كل كلامه:

Et jam scimus, & vos etiam scitis, Electum, esse passivum, & per consequens creatum; neque abstinuit Christus ipse a confitendo hoc in omnibus sermonibus suis.

Uno verbo respondemus, Christum fuisse electum a Deo, & creatum non quoad divinitatem, sed quoad humanitatem.

Tertium Argumentum ducitur ex eo, quod Christus voluerit a Joanne baptizari, de qua re ita: وقد وجدنا المسيح عم احتاج الى تكمل امره بمعمودية يحيي له فصار اليه وسأله اياه فليس مرتبة المقصود بدون مرتبة الفاعل الراغب.

Jam vero inveniemus, Christum eguisse, ad perfectionem operis sui, baptismo Joannis: propterea abiit ad eum rogans illum, ut se baptizaret. Non est autem ordo, seu dignitas illius, quod intenditur (idest causæ finalis) infra ordinem agentis, & operantis propter finem.

Negamus, Christum eguisse baptismate Joannis: ultro enim voluit ab eo baptizari, ut ostenderet perfectissimæ humilitatis exemplum, & ob alias sibi notas rationes. Sed ut concederemus, Christum Joannis ministerio eguisse, quemadmodum egebat cibo, & potu; deberet hoc tribui ejus humanitati, non autem divinitati.

Quartum argumentum concipit ex eo, quod Joannes in carcere constitutus, dubitavit de Christo quisnam esset: propterea misit ad eum duos Discipulos, ut rescisceret ab illo, utrum ipse esset, qui venturus erat. Ita igitur Adversarius: وقال لوقا التلميذ في انجيله

انجيله ان يحيى المعمداني ارسل الى المسيح بعد ما
ان عمده وسأله انت ذلك الذي يجي او نتوقع غيرك
وكان جواب المسيح لرسله ان ارجعوا فاخبروه بما ترون
من عميان يبصرون وزمن ينهضون وصم يسمعون فطوبى
لمن لم يعثر بي او يضل في امري: قال: فوجدنا يحيى
مع محله وجلالة قدره عند الله عز وجل ثم ما شهد
به المسيح من انه ما قام الشاعر مثله قد شك فيه
فاحتاج الى ان سأله عن شأنه ثم لم يكن من جواب
المسيح له بشي مما تصفون من الربوبية ولا قال انني
خالقك او خالق كل شي كما في شريعة ايمانكم بل
حذر الغلط في امره والاعتثار ولا كان من قوله اكثر مما
ذكر انه اظهره بنبوته من هذه الايات التي تنسبون الى
مثلها اكثر الانبياء: قال: ولا راينا يحيى زاد في
وصفه اياه لما ذرطه ولعلا ذكره مع تشككه في امره
وحاجته الى مسألته عن حاله على ان قال هو اقوى
مني واني لا استحق ان احل معقد حذايه ولم يقل
انه خالقي وقد يقول الرجل الخير فيمن دونه مثل
الذي يحيى فيه تواضعا لله وخشوعا كما قال المسيح
في يحيى انه ما قام الشاعر مثله؛

Dixit autem Discipulus Lucas in Euangelio suo, quod Joannes Baptista misit ad Christum, postquam baptizaverat eum, & interrogavit eum dicens: Tu es ille qui venturus est, an alium expectamus? responsum autem Jesu ad eos, qui missi fuerant, fuit hujusmodi: Revertimini, & nunciate Joanni id, quod videtis: caeci vident, claudi ambulant, surdi audiunt: & beatus, qui non scandalizatur in me, aut errat in eo, quod spectat ad me. Invenimus autem Joannem ornatum tanta gloria, & potestate apud Deum, habere praeterea testimonium a Christo, non surrexisse vatem similem illi: & nihilominus haesitare de eo, & opus esse illi interrogare eum de statu, & esse ipsius. Praeterea non fuit responsum Christi de ulla earum rerum, quas vos jactatis de ejus Dominatione, neque dixit: Ego sum creator tuus, & creator omnium rerum, sicut vos dicitis in Symbolo fidei vestrae: quia potius praemonuit, ne quis exerraret, & scandalum pateretur in rebus suis. Neque aliquid plus habetur ex dictis ejusdem Christi, quam quod ipse manifestavit de munere prophetico suo per ea miracula, quibus similia plerique Prophetae patraverunt. Neque videmus Joannem addidisse in eo, quod praedicavit de illo, postquam fuit praecursor ejus, & exaltavit commemorationem ejus, cum dubitasset de eo, & opus habuisset interrogare eum de statu illius: nisi quod dixit: Ipse est fortior me: Et ego non sum dignus solvere corrigiam calceamentorum ejus. Neque dixit: Ipse est creator meus. Jam porro vir praestantior dicit inferiori se id, quod Joannes dixit de eo, humilians se Deo, & devote subjiciens: sicut dixit Christus de Joanne, quod non surrexisset vates similis illi.

Sed facile ad haec, quae non apud Lucam, sed apud Matthaeum habentur, respondemus: Joannem non dubitasse de Christo: certissime enim sciebat, quis esset, ut constat ex aliis Euangelii locis: sed voluisse discipulos suos, qui fortasse dubitabant de eo, esse oculatos testes divinitatis illius. Itaque missio illa, & interrogatio discipulorum non fuit propter Joannem, sed propter discipulos ipsos. Neque vero ex eo, quod Christus non dixerit illis, se esse Deum, vel Dominum, vel Creatorem, recte arguitur illum hoc negasse, vel vere non fuisse talem. Etenim, ut jam dixi, ex pura reticentia nihil intelligitur affirmari, vel negari. Nihilominus ea, quae fecit Christus etiam illis, satis demonstraverunt illum esse plusquam hominem. Eorum vero verborum, *Et beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me*, non est sensus; qui non erraverit in aestimando me Deum, vel Creatorem: sed prorsus oppositus: nimirum: Qui videns me ita humilem, & contemptibilem, non despexerit me, neque crediderit me non esse verum Messiam: Deum scilicet simul, & hominem. Hunc sensum exigit locus ille: & ita semper expositus fuit a Doctoribus Christianis, quibus, juxta superius dicta, standum est. Falsum porro est, Joannem nihil dixisse in laudem Christi, quod excedat consuetudinem etiam superiorum erga inferiores: neque Christum minus honorifice loquutum esse de Joanne, quam Joannem de Christo. Nunquam enim dixit Christus, se esse indignum solvere calceamenta Joannis, procumbendo ante eum: neque Joannem esse Agnum Dei, qui tolleret peccata Mundi, vel esse filium Dei, fortiorem se factum ante se; & fuisse priorem se, quae verba ostendunt Christi divinitatem. Non enim potuit Christus factus esse, vel fuisse ante Joannem, qui conceptus, & natus est sex mensibus ante Christum, nisi quatenus erat Deus. Tollere etiam peccata Mundi, proprium est Dei. Nihil vero eorum, quae dixit Christus de Joanne, probat illum fuisse aliquid supra hominem.

Quinto argumentatur Ahmed contra Christi divinitatem, ita alloquens Christianos: وتقولون بل هو
الذي نزل لخلاصنا وتعتقدون سبب نزوله من السماء
انه اراد ان يخلصكم ويحتمل الخطية ويربط
الشيطان وقد وجدنا الخلاص لم يقع والخطية قايمة
لم تزل والشيطان اعتى ما كان لم يربط بل سلطته
قائمة عليه على ما تقولون بصورة
في الجبل اربعين يوما يمتحنه:

Vos vero dicitis: Ipse est, qui descendit propter nostram salutem; & profitemini, causam descensionis ejus

ejus de Cælo, fuisse, quod voluerit salvare vos, tollere peccatum, & ligare Satanam. Nec tamen videmus advenisse salutem: videmus autem peccatum perseverare, & Satanam non esse alligatum, sed solutum, & protervum quantum unquam fuerit. Immo dedit ei Deus potestatem super illum, juxta id, quod vos dicitis, dum esset absessus ac detentus ab eo in Monte per quadraginta dies, ubi tentavit eum.

Respondemus, Christum non semel in Euangelio confessum esse, se descendisse de Cœlo. Quod autem descenderit propter salutem hominum, testatus fuit Angelus, Matthæi cap. 1. cum dixit Josepho: *Vocabis nomen ejus Jesum: ipse enim salvum faciet Populum suum a peccatis eorum.* Quod etiam hoc fecerit, ut tolleret peccata Mundi, testatus est Joannes Baptista illis verbis: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum Mundi.* Denique quod Satanam alligaverit; idest vires ejus, & potentiam, quam antea habebat, represserit, affirmavit ipse Christus Joannis cap. 12. illis verbis. *Nunc judicium est Mundi: nunc Princeps hujus mundi ejicietur foras.* Et aperte expressit apud Lucam cap. 11. *Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt omnia, quæ possidet. Cum autem fortior illo superveniens vicerit eum, universa arma ejus auferet, in quibus confidebat, & spolia ejus distribuet.* Et Matthæi cap. 12. idem confirmat dicens: *Si autem ego in Spiritu Dei ejicio Dæmones, igitur pervenit in vos regnum Dei. Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis, & vasa ejus diripere, nisi prius alligaverit fortem? & tunc domum illius diripiet.* Innumera sunt testimonia in Sacris utriusque Testamenti literis, quibus hæc eadem confirmantur. At enim, neque videmus hanc salutem, neque peccata cessaverunt: & Satanas solutus est, ac violentus, ut prius. Respondemus, hanc salutem esse spiritualem, neque corporeis oculis posse videri: Sita est enim in emendatione animarum a peccatis, in acquisitione divinæ gratiæ, & in adeptione gloriæ æternæ; quæ omnia Christus nobis contulit, dummodo illius legem servare velimus. Peccata vero a Christo sublata fuisse & auferri: Primo per baptismi Sacramentum: Secundo per Sacramentum pœnitentiæ; si quis hujusmodi Sacramentis uti vellet: Tertio, quia post Christi adventum plurima in Mundo, gravissimaque peccata cessaverunt: vel imminuta sunt per Idololatriæ abolitionem, & veræ fidei propagationem: Quarto, quia per mortem suam abstulit pœnam peccati, quæ etiam in animabus justis locum habebat: dum peccati reatu per pœnitentiam expiato, adhuc justorum animæ a cœlesti gloria exclusæ in sinu terræ, veluti in carcere, detinebantur. Postremo Satanas ita alligatus fuit, non ut ideo nullam amplius haberet facultatem homines etiam justos tentandi: sed ut potestatem illam, & tyrannidem amitteret, quam in universum humanum genus exercebat: viresque ejus ita infringerentur, ut non nisi volentes, seque illi ultro offerentes lædere posset. Neque enim negari potest, post Christi adventum homines Dei cognitione & gratia illuminatos & roboratos, facilius dæmonum fraudes, ac tentationes superare, ac Satanæ regnum per veram Christi religionem, & Euangelicam prædicationem in toto fere orbe imminutum, ac debilitatum fuisse. Cæterum, ut dixi, non est prorsus inhibita ei facultas homines tentandi, atque etiam vincendi, si ipsi per ignaviam & socordiam se vinci permittant, male utentes libero arbitrio, quod illis ad bonum & malum Deus reliquit. Quod vero addit Adversarius, dæmonem in Christum potestatem habuisse, itaut illum in deserto tentaret: nullius est momenti. Illa enim tentatio fuit tantum apparens, & extrinseca, & a Christo ipso permissa ad exemplum suorum fidelium: neque ex ea motum ullum, vel excitationem expertus est ad ea, quæ dæmon illi suggerebat. Ridiculum vero est id, quod fabulatur hic Ahmed dum subdit: ثم بعث الله ملاكا اقتلع العدو من مكانه ورمي به في البحر وطلق السبيل للمسيح : قل: أفلا يعلم من كان في عقله ادني مسكة ان هذا الفعل لا يكون من شيطان الى اله ولو كان الها لازاله عن نفسه قبل ان ياتيه الملاك من عند ربه وكيف لم يربط الشيطان عن نفسه قبل ان يربط عن امته:

Deinde misit Deus Angelum, qui exturbavit inimicum de loco, in quo erat, & projecit eum in mare: & liberum reliquit aditum Christo. Nunc dico: Est ne ullus tam exigui intellectus, qui non cognoscat, hæc non potuisse fieri a Satana erga Deum? & quod, si fuisset Deus, certe abegisset illum a se, antequam veniret Angelus ad eum missus a Domino suo? & quomodo non alligavit Satanam pro seipso, antequam alligaret ipsum pro gente sua? Quid ad has ineptias respondeas? Venerunt sane Angeli ad Christum, non ut liberarent eum a Satana, projiciendo ipsum in mare: sed ut ei cibum afferrent. Cæterum Christus ipse a se Satanam abegit verbis illis: *Vade Satana, &c.* Ipse vero Satanas tentavit Christum, ut hominem, non ut Deum: & nihilominus in Sacris literis Deus sæpe conqueritur, se tentari ab hominibus. Et in libro Job, redarguit Satanam, quod *se frustra commovisset* (quod idem est, ac tentasset) *adversus Job.* Si Ahmed non erat prorsus stipes, debebat nosse, in quo sensu hæc essent accipienda: neque in eo rem esse adeo absurdam, ut ipse existimat, Deum tentari a Satana, præsertim quoad humanitatem; atque etiam in montem excelsum, & supra Templi pinnaculum ab eo asportari.

Sexto probare contendit, non potuisse illum esse Deum, qui usque ad annum trigesimum vitam traduxit similem cæteris hominibus. Et quamvis post hoc tempus multa miracula fecerit, non tamen ea fuerunt talia, ut illum Deum esse probarent, cum plures Prophetæ non solum similia, sed etiam majora prodigia patraverint: tum subdit: فان كان المسيح الازلي الخالق لو كان متحدا به فكيف لم يرجف بين يديه الجبال ولم ينصرف عن مسه الانهار والبحار وكيف لم تظهر منه ايات باهرات اجل من ايات الانبياء قبله مثل المشي على متون الهوا والاضطجاع على اكتاف الرياح والاستغنا عن الماكل والمشارب واحراق من قرب منه من الشياطين والجن كما احرق ايليا من قرب منه

منه من جند اخطب الملك ومنع الذين
من نفسه وما نعلوا علي زعمكم بجسمه
يعلم الناس انه خالقهم ولانه هيكل الخالق :

Si Christus erat Deus, aeternus, & Creator, vel saltem unitus erat cum eo; quomodo coram illo non commovebantur montes, neque flumina & maria retro revertebantur, ne tangerent eum? & quomodo non sunt facta ab eo miracula insignia, & magis illustria, quam miracula praecedentium Prophetarum? cujusmodi fuissent, ambulare supra dorsa aeris, & sedere super pennas ventorum, & non indigere cibo & potu, & comburere appropinquantes sibi Daemones, sicut combussit Elias milites Regis Achab appropinquantes sibi: & removere homines a se, ne facerent in corpore suo id, quod vos praedicatis, notificando illis se esse Creatorem eorum, & Templum Creatoris.

Ad has nugas breviter respondemus: Primo, falsum esse, quod Christus usque ad annum trigesimum nihil fecerit, nihilque ei evenerit praeter caeterorum hominum consuetudinem, etiam ex Mahumetanorum ipsorum confessione, qui non solum ejus conceptioni, ac nativitati, sed etiam pueritiae, & adolescentiae plura, magnaque miracula attribuunt. Nobis autem satis sunt ea, quae de illo ab Euangelistis ante trigesimum annum referuntur. Secundo, nihil refert, quod Christus non fecerit quaedam miracula, quae Moyses, & alii Prophetae fecerunt: satis est, ut ea patraverit, quibus divinitatem suam sufficienter probaret. Possemus vero & nos petere a Mahumetanis, cur Mahumetus, cum & Moyse, & Christo, & caeteris Prophetis major ab eis habeatur, nullum mortuum suscitaverit, nullum vere caecum illuminaverit, numquam flumina, aut maria regredi imperio suo coegerit? cur etiam usque ad annum circiter quadragesimum, juxta veridicas eorum historias, non solum nihil miri gesserit, sed peccator etiam, & Idolorum cultor fuerit? Postremo ad id, quod additur: Si Christus erat Deus, cur coram eo non trepidabant montes? cur non regrediebantur maria, & flumina? cur non incedebat supra dorsum aeris? cur non comburebat accedentes ad se? facile respondetur, Christum, ut jam dixi, fecisse ea, quae satis erant ad manifestandam divinitatem suam. Caeterum cum vellet etiam se verum hominem agnosci, & homines ad sese allicere, non deterrere; eosque humilitatem, patientiam, modestiam docere, noluit ea miracula facere, quae jactantiam, & ostentationem, ac terrorem praeseferrent; praesertim quia haec illius passioni, ac morti procul dubio obstitissent. Poterat vero, si voluisset, cibo & potu non indigere, cum potuerit per quadraginta dies, ac noctes jejunus permanere. Poterat super aerem; & ventos ambulare: & certe Hebraei in Talmud fingunt illum per aerem volasse, qui super aquas marinas incessit. Poterat efficere, ut flumina ac maria retrocederent: qui imperavit ventis & mari, & eorum impetus ac furores uno verbo sedavit. Poterat volentes se laedere, igne coelesti absumere, qui armatam cohortem duobus tantum verbis, *ego sum*, prostravit in dorsa super terram; & qui, ut ipse testatus est, poterat habere ad defensionem suam *plusquam duodecim legiones Angelorum*. Poterat demum montes commovere praesentia sua, qui moriens totum concussit, ac tremefecit orbem. Haec tamen non fecit, non quia non potuit, sed quia noluit; noluit autem, quia ita convenire judicavit.

Septimum Argumentum fit ad negandam non tam Christi divinitatem, quam illius filiationem a Patre. Est autem hujusmodi: وجدناكم تقولون ان الابن
انما يسمي ابن الله وكلامه لانه يولد من الاب وظهر
منه فلم نقف علي معنى ذلك لان في شريعتكم
ايضا ان الروح ايضا يخرج من الاب فان كان
الامر كما تقولون فالروح ايضا ابن لانه
تخرج من الله تعالي والا فما الفرق بينهما :

Invenimus autem vos dicere, Filium ideo vocari Filium Dei, & Verbum ejus, quia genitus est a Patre, & prodiit ab eo. Hoc vero non potest subsistere; quia habetur in Symbolo fidei vestrae, Spiritum quoque procedere a Patre. Quod si ita est, sicut dicitis, Spiritus etiam erit Filius, cum procedat a Deo. Alioquin assignate discrimen inter utrumque.

Credo, Christianus aliquis apostata, scholasticis scientiis superficie tenus imbutus, hujusmodi argutias Mahumetanum hunc edocuit. Quidquid sit, breviter respondetur, tam Filium, quam Spiritum Sanctum, a Patre procedere: neque tamen Spiritum Sanctum esse Filium, quia non procedit a Patre per generationem, nempe per actum intellectus, sicut procedit Filius. Non enim omnia, quae procedunt a vivente, habent rationem filii, sed tantum ea, quae procedunt a vivente per generationem in similitudinem naturae ipsius generantis. Hoc satis sit respondisse Mahumetano in re aliqui difficillima, de qua scribens excellentissimus Doctor S. Augustinus ad Maximum lib. 3. cap. 23. haec habet: *Distinguere inter illam generationem, & hanc processionem nescio, non valeo, non sufficio.* Et lib. 5. de Trinitate cap. 17. *Difficillimum est, generationem a processione distinguere*. Sed quod intelligere non possumus, credere tenemur, quia ita Deus revelavit.

Octavum Argumentum est contra id, quo Christi divinitatem probamus; quia sustulit peccata mundi: peccata enim tollere, etiam ex dicto Christi, est solius Dei. Sic igitur arguit: ان كانت الخطية بطلت
بمجيه فالذين قتلوه اذا ليسوا خاطيين ولا ما ثومين
لانه لا خطي بعد مجيه ولا خطية وكذلك ايضا الذين
قتلوا حواريه واحرقوا لسفاره غير خاطيين :

Si peccatum cessasset propter adventum ejus, illi, qui occiderunt eum, non peccassent, neque deliquissent. Non enim superest peccatum post adventum ejus, neque peccator. Similiter illi, qui occiderunt Apostolos ejus, & combusserunt libros ejus, non peccassent. Hinc concludit, posse per nos, unumquemque, si ita altibuerit, occidere, furari, fornicari, & quodvis aliud nefarium facinus perpetrare absque ulla culpa & peccato: quod est contra doctrinam ipsius Christi in Euangelio, & etiam Sanctorum Patrum, & Doctorum Christianorum.

Scurrili hoc & nugatorio argumento ostendit Ahmed, vel se stultum esse, vel velle nos omnes stultos face-

facere: Quasi vero quando dicitur, medicus aliquis peritissimus tollere morbos & infirmitates, sit aliquis tam stipes ac stolidus, qui sibi persuadeat, vel jam cessasse infirmitates omnes ac morbos; vel epidemiam v. g. aut podagram, aut febrim non esse amplius epidemiam, vel podagram, aut febrim: vel demum, hominem aliquem a morbo suo convaliturum, etiam si nolit præscriptis a Medico remediis uti. Cæterum, Christum peccata tollere, idem est ac parcere, eorumque indulgentiam largiri iis, quos vere eorum pœniteat, & qui uti velint remediis ab eo præscriptis, sacramentis scilicet, fide, ac bonis operibus.

CAPUT DECIMUM QUARTUM.

Alia Argumenta contra Christi divinitatem e Sacris Scripturis a Mahumetanis petita.

Summatim tantum, ac brevissime hæc recensebo, atque ex paucis verbis dissolvam.

Primo, universaliter objicit nobis Ahmed cum Mahumetanis, quod contra omnia Sacrarum Scripturarum testimonia Christo divinitatem tribuamus. Euangelistæ enim, & Apostoli ita semper de Christo loquuntur, ac de homine puro, non autem Deo: vel homine simul & Deo.

Respondemus *primo*, falsum esse, non reperiri in Euangeliis, & libris Apostolorum, atque etiam in antiquis Prophetis, testimonia clara & evidentia de Christi divinitate, ut postea probabimus.

Respondemus secundo, frequentius, & fortasse clarius Scripturas loqui de Christo tamquam de homine, quam tamquam de Deo: quia intentio earum erat ostendere illum esse verum hominem, & contra, res ea, quæ spectabant ad eum, non tam quatenus erat Deus, quam quatenus erat homo, vel, ut Græci dicunt, *θεάνθρωπος*, *Deus-Homo*: itaut in iisdem rebus, in quibus describitur homo, semper appareat aliquid supra hominem. Multa enim data sunt ei etiam quatenus homini, ut Regnum, ac potestas omnis in Cœlo, & in Terra (sicut habetur in Euangelio Matthæi cap. 28.) ratione adjunctæ divinitatis: & hæc eadem non obscure ostendunt illum esse Deum.

Respondemus tertio: Non ita semper aperte, sed aliquando, imo plerumque, Sacras Scripturas obscurius loqui de divinitate Christi, quia erat mysterium nimis arduum ac difficile, & homines egebant purgatiori intellectu ad illud percipiendum, vel credendum. Mysteria vero graviora, & arcaniora non ita aperte obtrudenda sunt, sed veluti sub velamine proponenda, ut paulatim homines ea intelligere, & credere assuescant. Hoc, ut supra vidimus, docuerunt etiam veteres Hebræi in Mysterio trium Lucum, seu trium Personarum Sanctissimæ Trinitatis.

Postremo retorquebimus argumentum ad hominem contra Mahumetanos. Credunt ipsi firmissime, Mahumetum suum esse omnium Prophetarum maximum: & fundant hanc suam credulitatem in auctoritate Pentateuchi, & Euangelii. Et tamen videt unusquisque, quam non dico dubia & obscura, sed inania ac frivola sint testimonia illa, quæ ad hoc probandum afferunt: & quam multa clara, & evidentissima sint, quæ Mahumetum, non prophetam, sed impostorem ac mendacem esse convincunt. Cur igitur contra nos insurgunt, dum certa quidem, sed non tam clara, ut ipsi vellent, de Christi divinitate e Sacris Scripturis oracula illis producimus? Sed videamus jam, quæ sint hæc, quæ ex Euangelio, aliisque Sacris libris contra Christi divinitatem adducunt.

Primum: Ex Euang. Joan. cap. 11. ان الانجيل يخبر بان المسيح اراد ان يحيي رجلا يقال له العازر فقال يا ابي ادعوك كما كنت ادعوك من قبل فتجيبني وتستجيب لي وانا ادعوك من اجل هولاء القيام ليعلموا:

Commemorat Euangelium, cum Christus resuscitare vellet hominem quemdam, nomine Lazarum, dixisse: O Pater mi, rogo te, sicut rogabam antea; nam amas me, & exaudis me. Et ego rogo te propter hos adstantes, ut sciant, &c.

Respondeo, Christum se ostendisse Deum, vocando Deum patrem suum: simulque hominem, eundem Patrem suppliciter rogando.

Secundum: Ex Euangelio Matthæi cap. 27. & Lucæ cap. 23. وقال بزعمكم وهو علي الخشبة الهي الهي لما تركتني; وقال يا ابي اغفر اليهود ما يعملون.

Et dixit, dum juxta opinionem vestram esset in cruce: Deus meus, Deus meus, quare dereliquisti me? & : o Pater mi, ignosce Judæis id, quod faciunt.

Respondemus, hic etiam Christum ostendere se hominem, rogando Deum suum; & Deum, vocando illum Patrem suum.

Tertium: Ex Euang. Joan. cap. 5. & 14. وقال ايضا انا اذهب الي الهي الذي هو اعظم مني وقال لا استطيع ان اصنع شيا ولا افكر فيه الا باسم ابي:

Dixit etiam: Ego vado ad Deum meum, qui est major me. Et præterea dixit: Nihil possum facere, neque cogitare, nisi in nomine Patris mei.

Non sincere verba Euangelii referuntur: Sed tamen respondemus, hæc omnia vere dici potuisse a Christo, ut homo erat.

Quartum: Ex Euang. Joan. cap. 13. وقال يعني نفسه لا ينبغي العبد ان يكون اعظم من ارسله من سيده ولا الرسول ان يكون اعظم من ارسله:

Dixit etiam, loquens de seipso: Non convenit servo, ut sit major Domino suo; neque legato, ut sit major eo, qui misit illum.

Falsum est, Christum hæc verba de seipso protulisse: dixit enim ea de discipulis suis respectu sui, ut patet ex contextu Euangelii. Imo iisdem verbis non obscure innuit, se esse Deum; cujus proprium est esse Dominum, & mittere legatos, & Prophetas.

Quintum: Ex Euangelio fictitio. وقال ان الاله لم يلد ولم يولد ولم ياكل ولم يشرب ولم ينم ولم يره احد من خلقه ولا يراه احد الا مات:

Et dixit (scilicet Christus): *Deus non genuit, neque genitus est: neque comedit unquam, neque bibit, neque*

que dormivit ; neque vidit unquam eum ulla ex creaturis : neque videbit eum ullus , nisi moriatur .

Priora verba sunt in Alcorano , non in Euangelio : & ipse Adversarius a Christianis commonitus cognovit se errasse . Reliqua etiam in Euangelio non reperiuntur . Christus porro comedit , bibit , ac dormivit , non ut Deus , sed ut homo . Ideo autem non moriebatur , qui eum videbat , quia videbat humanitatem , non divinitatem ejus .

Sextum : Ex Euangelio Joan. cap. 8. قال تعالى في

انجيل يوحنا انكم متي رفعتم ابن البشر فحينيذ
تعلمون انني انا هو وشيا من قبل نفس لا
افعل لكن كل شي كالذي علمني ابي :

Dixit Altissimus in Euangelio Joannis : Vos certe cum exaltaveritis filium hominis , tunc cognoscetis , quia ego ipse sum , & a me ipso nihil facio : sed omnia facio , sicut docuit me Pater meus .

Hæc verba , quæ Ahmed tribuit Altissimo , nempe Deo, mire probant Christi divinitatem . Nemo enim dicere vere potest absolute , *Ego sum* , nisi Deus , prout de seipso Deus ad Moysem testatus est in Exodo cap. 3. Neque obstant , imo favent verba sequentia : *Et a me ipso facio nihil , sed sicut docuit me Pater , hæc loquor* (ita enim habetur in Euangelio) . Nam Christus etiam ut Deus , nihil facit a semetipso , quia accipit suum esse , & operari a Patre , quatenus ab illo gignitur , ac procedit : ideo Christus ipse dixit in eodem Joannis Euangelio cap. 5. *Non potest filius a se facere quidquam , nisi quod viderit Patrem facientem . Quæcumque enim ille fecerit , hæc & filius similiter facit .* Quibus verbis Christi divinitas manifestissime declaratur .

Septimum : Ex Euangelio Joan. cap. 5. وقال يوحنا

كما للاب حياة في جوهره فكذلك اعطي
الابن ان يكون له حياة في اقنومه :

Et dixit Joannes : Sicut Pater habet vitam in substantia sua : ita dedit Filio habere vitam in Persona sua . Qui dat (inquit Ahmed) major est eo , cui datur. Id conceditur , quando datur per creationem ; non autem quando datur per generationem æternam , per quam Pater ab æterno dedit Filio habere vitam in semetipso , sicut habet ipse Pater . Nulli autem creaturæ potest convenire , habere vitam in semetipsa , sicut habet Deus , & Creator . Itaque argumentum facit contra Mahumetanos , non contra nos .

Octavum : Ex Psalmo 110. وقال داود في مزمورماية

وعشرة قال الرب لربي اجلس عن يميني حتي اضع
اعداك موطيا لرجليك عصا العظمة يبعث الرب من
صهيون : وقد ابان داود في مخاطبته ان ربه الذي
ذكره ربا هو اعظم منه واعلي اعطاه ما حكيناه
ومنحه ذلك وشهد عليه ان عصا العظمة يبعث ربه
هذا من صهيون وسماه صبيا محققا لقوله الاول اليوم
ولدتك ونسقا علي اول كلامه وهو ربه ووصف انه
الكاهن للابد الذي يسمي ملك البر .... واذا
كان المسيح مشبها به مع تشبيه كاهنا
كان ذلك من اعظم الادلة علي انه مخلوق :

Et dixit David in Psalmo centesimo decimo : Dixit Dominus Domino meo : sede a dextris meis ; donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum . Virgam magnitudinis mittet Dominus ex Sion , &c. Jam vero clare monstravit David in collocutione sua , quod Dominus suus , cujus mentionem fecit , haberet Dominum majorem , & sublimiorem ipso , qui dederat ei id , quod diximus , & donaverat ei hoc . Et testatus est de eo , quod virgam magnitudinis mitteret hic Dominus ejus ex Sion . Et vocavit eum puerum , juxta quod primo dixerat : Ego hodie genui te , & in ordine ad prima verba : & ipsum esse Dominum ejus . Et prædicavit de eo , quod esset Sacerdos constitutus in æternum , cujus nomen erat , Rex Justitiæ , Et cum Christus fuerit assimilatus huic sacerdoti (nempe Melchisedech) *cum denominatione Sacerdotis ; hoc est unum ex validissimis argumentis , quo probatur Christum esse creatum .*

Una in re sapit Doctor Mahumetanus , dum censet , David in illo Psalmo loquutum esse de Christo : & quamvis verba ejus parum sincere referat , nihil tamen officit sententiæ veritati . In cæteris errat , quia nimirum non animadvertit , in hoc Psalmo , sicut in cæteris scripturis , agi de Christo , ut Deo , & homine . Quod David appellet illum *Dominum suum* , dum loquitur de illo sociatim cum Deo : quod dicat ei Deus : *Sede a dextris meis : & , ex utero ante Luciferum genui te :* Quod dicat de eo David , vel Deus : *judicabit in nationibus , implebit ruinas* ; & alia hujusmodi : manifeste ostendunt illum esse Deum . Quod vero Deus largiatur illi *virgam magnitudinis* ; quod dicatur de eo : *de torrente in via bibet* : quod appelletur *Sacerdos* , & etiam *Puer* , (quemadmodum vocatur a Sancto Epiphanio ex quodam textu Septuaginta Interpretum) , ostendunt ipsius humanitatem . Itaque Ahmed allegans hoc Davidis testimonium, contra Christi divinitatem , suo se gladio jugulavit .

Nonum : Ex Actis Apostolorum c. 2. وقال سمعون

الصفا ريس الحواريين في الفصل الثاني من قصصهم
يا رجال بني اسرايل اسمعوا مقالتي ان ايسوع
الناصري رجل ظهر لكم من عند الله بالقوة و الايد
والعجايب التي اجراها علي يديه ... فاي شهادة
ابين واوضح من هذا القول وهو اوثق التلاميد
عندكم يخبر كما ترون ان المسيح رجل وانه من
عند الله : وقال ايضا في هذا الموضع اعلموا ان
الله

الله جعل ايسوع الذي قتلتموه ربا

ومسيحا ... والمجعول مخلوق مفعول:

Et dixit Simon Cefas Princeps Apostolorum in secundo capite Actuum eorumdem: O viri Israelitæ, audite verba mea: Jesus Nazarenus fuit vir, qui apparuit vobis missus a Deo cum virtute, & potentia, & miraculis, quæ fecit per manus ejus, &c. Et quod testimonium clarius, & apertius inveniri potest his verbis illius, qui est firmissimus discipulorum apud vos, dum pronunciat, quemadmodum videtis, Christum fuisse hominem, & missum a Deo: &c. Dixit etiam in eodem loco: Scitote, quod Deus constituit Jesum, quem occidistis, Dominum, & Christum. Si autem constitutus est, est etiam creatus, cum actio in eo exerceatur ab alio.

Respondemus, hoc ipsum quod Deus constituit Jesum Dominum & Messiam, esse argumentum evidens divinitatis ejus. Nam titulus *Domini*, quod Arabice hic est رب ; non tribuitur absolute nisi Deo vero: Quamvis Reges Arabum idololatræ olim hoc nomine decorarentur. Concedimus igitur, Christum, quatenus homo erat, constitutum fuisse a Deo Messiam, & Dominum, sed ratione adjunctæ divinitatis: itaut supremum *Domini* nomen, quod Christo naturaliter competebat, ut Deo, communicatum fuerit etiam ipsius humanitati, quæ erat hypostatice unita divinitati. Alias nequaquam illi tale nomen conveniret. Omitto respondere aliis similibus argumentis, quia omnia sunt ejusdem farinæ; & eodem modo, quo jam allata, dissolvi possunt.

Decimum: Ex Evang. Marci cap. 13. وقد قال

السيد المسيح لتلاميذه في الانجيل لما سالوه عن

الساعة والقيمة ان ذلك اليوم وتلك الساعة لا

يعرفه احد ولا الملايكة الذين في السما ولا

الابن ايضا ولكن الاب وحده يعرفه فهذا اقرار منه

بانه منقوص العلم وان الله تبارك وتعالى اعرف

العلم منه وقد بين بقوله لهذا عمومية بذلك

الخلق جميعا : . . . ثم قال ولا الابن ولانه من القوة

ما ليس لغيره وشهد قوله هذا شهادة واضحة عليه

بانه لا يعلم كل ما يعلمه الله ولو كان الها كما تقولون

لعلم ما يعلمه الله من ساير الاشيا وساير الامور:

Et jam dixit Dominus Christus in Euangelio Discipulis suis, quando interrogaverunt eum de die Judicii & Resurrectionis; diem illum, & horam neminem scire, neque Angelos, qui sunt in Cœlo, neque etiam Filium; sed Patrem solum nosse illum. Porro hæc est confessio ipsius, quod ipse sit imperfectus scientia: & quod Deus est sapientior, & habet majorem cognitionem ipso, & est creator ejus, & sublimior illo. Et jam declaravit verbis suis universaliter, nullam creaturam habere scientiam hujus rei. Deinde addidit: neque filius, quamvis ipse habeat virtutem super alios: & testatus est hoc dicto suo apertissime, se nescire omnia, quæ scit Deus. Et paulo post: *Quod si esset Deus, sicut vos dicitis, certe sciret omnia arcana, & omnes res, quas scit Deus.*

Videtur argumentum non ita facile solvi posse. Nihilominus, cum Christus in Euangelio dicatur nunc *Filius Dei*, nunc *Filius hominis*, nunc simpliciter *Filius* absque alio additamento: in hoc tertio casu, bene potest nomen *Filii* esse indifferens ad humanitatem, vel divinitatem, itaut possit ad alterutram, juxta exigentiam sententiæ, præcisive referri. Quod vero hoc loco significet tantum humanitatem, etiam consentiente adversario, patet, quia Christus, ut Deus, omnia novit, quæ novit Pater, cum una eademque sit utriusque scientia. Sed ut homo, vel filius hominis, per se nesciebat diem Judicii, quamvis sciret ut Deus, atque etiam ut homo ratione divinitatis unitæ. Nonnulli ex nostris Doctoribus volunt hoc loco, nescire, esse ita scire, ut nulli velit, vel debeat revelare. Atque adeo licet humanitas Christi sciat illum diem, non tamen potest hominibus manifestare: & ideo respectu ejus idem est, ac si nesciret. Cæterum ex aliis Sacrarum Scripturarum testimoniis apertissime constat, Christum esse Deum, & omnia scire, quæ scit Pater, imo esse unum Deum cum Patre. Quamobrem debemus accipere hunc locum, tamquam unum ex illis, qui Arabice dicuntur متشابهة, *assimilati*: idest metaphorici, obscuri, & explicationis egentes, quales plures sunt in Sacris Scripturis (& Mahumetani asserunt esse in suo Alcorano) in quibus Deo ipsi alicujus rei scientia videtur denegari. Exempli causa: quando Deus dixit Gen. cap. 18. *Clamor Sodomorum, & Gomorræ multiplicatus est: descendam, & videbo, utrum clamorem, qui venit ad me, opere compleverint, an non est ita, ut sciam.* Et cum capite 11. dicitur. *Descendit autem Dominus, ut videret civitatem, & turrim, quam ædificabant filii Adam.* Sed possunt etiam alio modo prædicta Christi verba explicari. Nimirum, cum Christus, etiam ut Deus, nullam habeat scientiam, nisi scientiam Patris; vere dici potest, solum Patrem scire diem Judicii, quatenus Pater est veluti fons scientiæ divinæ, quam communicat Filio. Et ideo alibi dixit Christus: *Mea doctrina non est mea; sed ejus qui misit me.* Ubi doctrinam suam dicit non esse suam, quia, ut exponit Sanctus Augustinus, *doctrina Patris non est nisi Verbum Patris. Ipse ergo Christus doctrina Patris, si Verbum Patris. Sed quia Verbum non potest esse nullius, sed alicujus: & suam doctrinam dixit seipsum: & non suam, quia Patris est Verbum. Quid enim tam tuum, quam tu? & quid tam non tuum, quam tu, si alicujus est, quod es?* Idem potest hoc loco dici. Cum enim filius sit scientia Patris, potest eodem modo dicere: Scientia mea non est mea: & propterea cum veritate asserere, se diem Judicii nescire, & solum Patrem illum scire. Alios similes loquendi modos habemus in Euangelio, in quibus Christus videtur idem de seipso affirmare, & negare.

Subjiciam his argumentis alia nonnulla, quæ e Sacris Scripturis desumpsit الحسن ابن ايوب : *Alhasan filius Job*, apostata a Christiana fide, a quo Ahmed filius Abdalhalim sua arma accepit, ad oppugnandam Christi divinitatem: quorum

Primum

Primum est: Ex Euang. Marci c. 10. لما خاطبه الرجل علي ما كتب في الانجيل فقال له ايها الخير فقال ليس الخير الا الله وحده : قلت : وبعضهم يترجمه ايها الصالح فقال ليس الصالح الا الله وحده .

Cum alloqueretur illum quidam homo, juxta id, quod scriptum est in Euangelio, ac diceret ei: o optime: respondit ei: Nullus est optimus, nisi solus Deus. Quidam vero eorum vertunt: o bene: & ille respondit: Nullus est bonus, nisi solus Deus. Ex hac responsione puto, velle Apostatam evincere, Christum non esse Deum, quia visus est reprehendisse hominem illum, a quo vocatus fuerat optimus, vel bonus, cum nemo sit bonus, vel optimus, nisi solus Deus. Sed ex hoc loco maxime probatur divinitas Christi. Cum enim non semel idem Christus seipsum bonum appellaverit, dicens: *Ego sum Pastor bonus:* nunc, dum asserit, nullum esse bonum, nisi solum Deum, manifesto infert, se esse Deum. Et ideo adolescenti vocanti ipsum bonum, nec tamen credenti esse Deum, respondit: *Cur me dicis bonum, cum nullus sit bonus nisi solus Deus, & tamen non credis me esse Deum?* Nec dicat Alhasan, aliud esse, *bonum*, absolute, & simpliciter; aliud vero *Pastorem bonum*: Nam homo ille non dixit Christo simpliciter, *o bone*, vel, *o optime*: sed *o Magister bone*, ut constat ex Euangelio.

Secundum desumitur ex eo, quod in Symbolo Christus dicatur, *sedere ad dexteram Patris, & judicaturus esse homines in die judicii*. Ita igitur paralogizat: فان كان هذا الجالس للحكومة بين العالم يوم الدين والفصل عن يمين ابيه وهو شخص قائم بذاته لا يشك فيه هو الجسد الذي كان في الارض المتوحد به الربوبية فقد فصلتم بين الله تبارك وتعالى وبينه وصيرتموه باجتماعهما في السماء شخصين متباينين احدهما عن يمين صاحبه وهذا كفر وشرك بالله عز وجل فان كان جسدا خاليا من الالهية وهي الكلمة وقد علت الى الله كما بدأت منه فقد زال عنه حكم الربوبية التي تنحلونه لها :

Quod si hic, qui sedebit ad judicandum seculum in die judicii ad dexteram Patris sui, est persona subsistens in esse suo, & sine dubio est corpus illud, quod fuit in terra unitum cum divinitate: jam distinctionem ponitis inter Deum, & inter illum: & partimini eum per aggregationem amborum in cælo in duas personas distinctas, quarum una sedet ad dexteram alterius; quod est infidelitatis & idololatriæ scelus. Quod si hic est tantum corpus vacuum divinitate, quæ est Verbum, quæ redierit ad Deum, a quo primo advenerat: jam recessit ab eo judicium supremi dominii (seu divinitatis) *quod ei tribuitis.*

Nimis crassi, ac prope pecuini ingenii est Alhasan qui putet, sessionem Christi ad dexteram Patris esse materialem, & non mysticam, &, ut Arabes dicunt, متشابهة *assimilatam*, seu metaphoricam. Non datur in Deo dextera, vel sinistra: & sedere Christum ad dexteram Dei, nihil aliud est, quam eundem, ut hominem, supra omnes tam Angelicas, quam humanas creaturas excellentissimum gloriæ, & majestatis, potentiæque gradum apud Deum obtinere. Cæterum Christus, ut homo, seu humana natura in Christo, est procul dubio distincta a natura divina: & Persona divina in Christo est realiter distincta a Persona Patris: neque in hoc ulla continetur infidelitas, aut idololatria. Postremo respondemus, divinitatem nunquam recessisse a corpore, aut anima Christi: ac propterea Christum nunquam amisisse judicium supremi dominii, ut male arguebat Alhasan, qui si bonus Theologus, & Christianus fuisset, non ita facile Mahumetanica libertate inescatus, ad Saracenicam superstitionem defecisset.

Tertium Argumentum ex eo conficit Alhasan, quod cum Christus, ut refert S. Matthæus cap. 16. venisset in Urbem Cæsareæ Philippi, & ibi interrogasset discipulos suos, quem dicerent homines esse filium hominis? respondit ei Petrus (quem vocat Principem Apostolorum:) *Tu es Christus Filius Dei vivi*, seu ut habet S. Lucas cap. 9. *Tu es Christus Dei*: idque Christus summopere probavit. Ita igitur paralogizat Apostata: فهذا كلام تلميذ الرئيس فيهم ورضاه ما قال وقوله انه لم ينطق بذلك الا بما اوحاه الله في قلبه ولم ندفعكم قط عن انه مسيح ونحن لن نقول في لغتكم انه ابن بالرحمة والمغفرة ومع هذا الاختلاف الواقع في ذلك في الانجيلين :

Hæc fuerunt verba prolata a discipulo, qui erat Princeps inter eos; & approbavit ea Christus, asserens illum non protulisse ea, nisi per divinam revelationem. Nos vero nunquam negabimus vobis illum esse Christum: neque refugimus dicere, in idiomate vestro vocandum esse filium per misericordiam, & adoptionem etiam non obstante hac diversitate, quæ apparet inter duo Euangelia.

Sed hoc est præclarissimum testimonium divinitatis Christi: neque refert quod Euangelistæ in verbis Petri referendis non sint uniformes, dummodo nulla in re sibi adversentur, vel unus neget, quod alter affirmat: hoc enim in Sacris literis frequentissime contingit. Infra videbimus, quantum hæc Petri responsio confirmet Christi divinitatem.

Argumentatur quarto ex duabus Euangelii historiis, quarum prima habetur Matthæi cap. 14. Ubi cum Petrus petiisset a Christo, ut concederet sibi super aquas ambulare, super quas videbat eum incedere, Christus illi annuit. Sed cum cœpisset super undas gradi, ventorum vi ingruente, cœpit mergi. Christus vero manu sustinuit eum, redarguens defectum fidei illius, ob quem ita periclitatus fuerat. Hinc concludit Apostata: فدل بذلك عجز المسيح عيسى عن اتمام ما سأله سمعان الصفا : *Per hoc manifeste apparet defectus potentiæ in Christo, cum non potuerit per-*

perfecte præstare id, quod ab eo Simon Cephas postulaverat. Secunda refertur a Sancto Marco cap. 9. ubi homo quidam attulit filium suum (non filiam, ut scribit Alhasan) dæmoniacum ad Christum. Cum autem ipsum non invenisset, rogavit discipulos ejus, ut a dæmone liberarent eum, sed non potuerunt. Hinc concludit: وقد جعل لهم ذلك وغيره فاخرجه هو منها : *Et jam concesserat eis, ut possent facere hoc, & alia miracula. Itaque ipse ejecit dæmonem ab ea*. Inferens ex hoc etiam eundem potentiæ defectum in Christo, quod non potuerit tribuere perfecte discipulis suis eam potestatem patrandi miracula, quam intendebat.

Verum sponte, & maligne excutit homo impius, dum tribuit potentiæ Christi defectum illum, quem Euangelistæ manifeste declarant fuisse fidei Petri, & cæterorum discipulorum. Quemadmodum enim Deus ita vult homines salvare? ut ipsi mala opera fugiant, ac bene operentur, recteque credant: nec argui potest defectus potentiæ in Deo, si hi male operantes, fidemque deserentes pereant, quos ille, quantum in se erat, cupiebat, & volebat salvos fieri: ita Christus ea conditione miracula patrare decreverat, saltem in aliquibus casibus, ut ii, pro quibus patranda erant, haberent fidem; qua si caruissent, ex defectu ipsorum, non ex Christi impotentia, miracula non fiebant. Innumera sunt, quæ Deus in Sacris literis promittit se facturum, quæ tamen minime facit ob defectum conditionum appositarum, ex parte hominum: neque tamen inde ulla Dei impotentia, aut defectus ullus potest deduci.

Quintum Argumentum desumit ex eo, quod refertur Matthæi cap. 20. ubi matri filiorum Zebedæi postulanti a Christo, ut concederet filiis suis primas sedes, nempe ad dexteram & ad sinistram suam, in Regno suo, respondit ipse: *Sedere ad dexteram meam, vel sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est a Patre meo*. Hoc loco ita argumentatur homo vesanus: فما يكون بما هؤلاء انصح او ابين او اوضح من اجتماع هذه الشواهد لكم في كتبكم ما رضيتم بقوله في نفسه ولا بقول تلاميذه فيه ولا بقول من تنبا عليه من الانبياء وتركتم كله واخذتم بارآء قوم تاولوا لكم على علمكم فانهم قد اختلفوا ايضا في الراي فقال كل قوم في المسيح ما اختاروا واتبع كلامهم ثم سلك من بعدهم سبيل الاباء في افتراقهم فثبتوا لنا حجتكم في ذلك وعليكم من حجة

Et quid est, heu! vos, clarius, aut apertius, aut evidentius collectione horum testium, quos habetis in Scripturis vestris? sed vos non acquievistis in eo, quod dixit Christus de seipso, neque in eo, quod dixerunt discipuli ejus de illo, neque in verbis Prophetarum, qui vaticinati sunt de eo: & relinquentes hoc totum adhæsistis sententiis hominum, qui interpretes fuerunt scientia vestra: qui etiam mox in eo, quod senserant, discordes fuerunt inter se; & dixit unusquisque de Christo, quod sibi visum fuit: & secuti sunt dictum eorum quidam, qui locuti sunt juxta id, quod ipsi dixerant. Deinde ambulaverunt post eos per viam majorum in divisione eorum. Confirmate ergo nobis probationem vestram in hoc. At nimis infelix erit probatio.

Ut respondeamus ad argumentum, non ad ineptias & maledicta: dicimus, nequaquam Christum asseruisse, se non posse dare filiis Zebædei sedes in Regno suo: imo ostendit, suum esse dare illas, verum non cuilibet, sed iis tantum, quibus paratæ essent a Patre suo, nempe merentibus illas: nam talibus parantur sedes a Deo in Cœlo: & repugnat divinæ justitiæ indignis illas tribuere. Cæterum etiamsi Christus dixisset absolute, non esse suum sedes illas dare; potuisset hoc vere dicere de se, quatenus homo erat, non vero quatenus erat Deus.

Sexto argumentatur contra nos ex verbis Christi, quæ dixit discipulis suis, Lucæ cap. 22. *Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus Regnum, ut edatis, & bibatis super mensam meam in Regno meo*, his verbis: وهذا ما لا شك لكم فيه وهو مخالف لقولكم فيما تصير اليه وفي الاكل والشرب والنعيم هناك . *Et hoc est id, de quo vos non dubitatis: & tamen adversatur dicto vestro circa locum, in quem translatus est, & circa comestionem, bibitionem, & delicias in illo*. Non plane assequor quid sibi velit hic nugator: sed videtur probare velle, Christum non esse Deum, quia a Deo translatus est e terra in Paradisum, ubi cum discipulis suis comedit, bibit, ac deliciatur, quod Deo repugnat. Verum hoc loco comedere, bibere, ac deliciari, non materialiter intelligenda sunt, quemadmodum intelligunt Mahumetani in Alcorano: sed metaphorice, ac spiritualiter sumenda. Patet enim ex aliis Scripturæ locis, excludi a Regno Dei omnem cibum, & potum. At Alhasan confundit Euangelium cum Alcorano.

Septimo argumentatur ex eo, quod Christus in Symbolo dicatur المولود, *Genitus*, seu *natus*. Per hoc enim putat, se evincere, illum non esse æternum, ac genitori æterno coævum: Ita igitur contra nos insurgit: ان كان هذا الابن ازليا على ما في شريعة ايمانكم فليس بمولود وان كان مولودا فليس بازلي لان اسم الازلية انما يقع على من لا اول له ولا اخر ومعنى المولود انه حادث مفعول وكل مفعول فله اول

Si hic filius est æternus, sicut dicitur in Symbolo fidei vestræ: ergo non est genitus, aut natus: &, si est genitus, aut natus, non est æternus: quia nomen æternitatis cadit super eum, qui caret principio, ac fine. Genitus vero significat recenter productum, & factum; omne autem factum habet principium, seu aliud prius se, & anterius.

Respondemus, non esse idem, imo esse valde diversum, *genitum*, ac *factum*. Nam *factum* supponit suum agens prius tempore: *genitum* autem non ita: suffi-

ſufficit enim inter generans & genitum prioritas originis, quæ nullam importat temporis prioritatem. Sed homo hebes & carnalis menſuravit divinam generationem cum humana, & putavit, Deum Patrem non potuiſſe gignere Filium, niſi poſt aliquot annos ætatis ſuæ. Pater ab æterno ſeipſum intellexit, ſuique eſſe conceptum habuit: quamobrem etiam Filius fuit æternus. Poteſt comparatione res explicari. Sol gignit, ſeu producit lucem, & ignis calorem, & tamen nec lux eſt tempore poſterior Sole, nec calor igne. Et ſi, juxta nonnullorum Philoſophorum falſam opinionem, ſol eſſet æternus, lux quoque ejus eſſet æterna, licet quoad originem intelligeretur prior eſſe Sol, quam lux: qua ratione etiam in Patre datur prioritas reſpectu Filii.

Octavo ita argumentatur: لمَا سمّيتم الاب ابا والابن ابنا فان كان وجب للاب اسم الابوة لقدمه والابن ايضا يستحق هذا الاسم بعينه اذ كان قديما مثله وان كان الاب عالما عزيزا فهو ايضا عالم عزيز وان كان الاب والابن متكافيين في القدم والقوة فباي فضل وسلطان للاب عليه امره ونهاه فصار الاب باعثا والابن مبعوثا والاب متبوعا مطاعا والابن تابعا مطيعا:

Quare vocatis Patrem patrem, & Filium filium? Nam ſi convenit Patri eſſe patrem ratione æternitatis: etiam Filio convenit idem, cum ſit ipſe quoque æternus. Et, ſi Pater habet ſcientiam, & potentiam, Filius etiam eſt ſciens, & potens, ſicut ille. Porro ſi Pater & Filius æquales ſunt in æternitate & potentia; ob quod privilegium, vel poteſtatem, Pater exercet ſupra Filium jus præcipiendi, & prohibendi; & Pater mittit, Filius vero mittitur: & Filius ſequitur Patrem, & obedit illi; non autem e converſo?

Reſpondemus, eumdem Deum, quatenus intelligit ſeipſum, & format conceptum ſui, eſſe Patrem: quatenus vero eſt conceptus ſui, eſſe Filium: & quatenus eſt amor ſui ipſius conceptus, eſſe Spiritum Sanctum. Quamobrem non ſolum non repugnat, ſed neceſſarium eſt, tam Patrem, quam Filium, atque etiam Spiritum Sanctum, habere eamdem æternitatem, ſcientiam, potentiam, cum ſint unus idemque Deus. Quod vero dicimus, Patrem mittere Filium, id eſt ratione originis; quod autem dicimus, illi præcipere, & Filium obedire Patri, non vero e converſo, intelligimus de Filio ratione humanitatis, non vero divinitatis.

Nono, arguit, Chriſtum non eſſe Deum, quia appellatur in Sacris literis بكر الخلايق *Primogenitus creaturarum*. Nam, inquit ille, بكر الخلايق لا يكون الا من الخلايق كما ان بكر الرجل والمراة لا يكون الا من جنسها وبكرة النهار لا تكون الا تمرة:

primogenitus creaturarum non eſt niſi ex creaturis: ſicut primogenitus viri, & mulieris non eſt niſi ex eodem genere: & primogenita palma non eſt niſi palma.

Nos etiam aſſentimur, Chriſtum non dici *primogenitum creaturarum*, niſi quatenus eſt homo, & creatus. Non tamen ita appellatur ratione temporis, ſed dignitatis, & excellentiæ, cum innumeri homines nati fuerint ante illum. Nihilominus poteſt etiam, ut Deus, dici *primogenitus omnis creaturæ*, quemadmodum vocat eum Sanctus Paulus, ad Coloſſ. cap. 1. ideſt genitus a Patre ante omnem creaturam, ſcilicet ab æterno. Ita in libro Eccleſiaſtici, cap. 24. Sapientia Dei, nempe Filius, dicit de ſe: *Ego ex ore Altiſſimi prodivi primogenita ante omnem creaturam.* Sed tunc, *genitus*, non accipietur univoce, ſed analogice: itaut uno modo intelligatur de Chriſto, alio de creaturis. Neque hoc eſt alienum a modo loquendi Scripturarum, in quibus apud Job. cap. 38. dicitur Deus, *Pater pluviæ, & gignere ſtillas roris*. Et Iſraeliticus populus dicitur *primogenitus Dei*, Exodi cap. 4. Nimirum in primo loco, *gignere*, eſt producere, ſeu creare: in ſecundo, eſt eligere, & ſpecialiter amare. At in Chriſto intelligitur ſtricte & proprie. Et ita idem erit hic, *Primogenitus omnis creaturæ*, ac genitus, & dilectus a Patre ante omnem creaturam, nimirum ab æterno. Ad illam paritatem, quod unumquodque dicatur primogenitum in genere, vel ſpecie ſua, reſpondemus, id verum eſſe, cum, *genitus*, ſumitur univoce, non autem cum ſumitur analogice, ut dictum eſt.

Decimo, inepte argumentatur ex eo, quod Chriſtus dicatur in Symbolo, *natus ex Patre ante omnia ſecula*; his verbis: فليس يخلو الاب من ان يكون ولد شيا موجودا او غير موجود فان كان لم يزل موجودا فان الاب لم يلد شيا وان كان غير موجود وانما هو حادث لم يكن فهو مخلوق كما قلنا:

Neceſſario Pater genuit vel aliquid, quod exiſtebat, vel aliquid, quod non exiſtebat. Si dicatur primum; Pater nihil genuit. Si ſecundum: genuit aliquid de novo, quod non erat: ergo illud erit aliquid creatum; id quod nos affirmamus.

Jam ſupra diximus, calorem produci ab igne, & lucem a Sole: & tamen certum eſt, calorem non eſſe priorem, aut poſteriorem igne, ſicut neque lucem ſole, ſi loquamur de prioritate, & poſterioritate temporis: quemadmodum inter Patrem, & Filium datur prioritas originis. Quamobrem id, quod Pater genuit, ſemper extitit ab æterno cum ipſo Patre.

Poſt hæc, & alia *hujuſmodi ineptiſſima* argumenta contra Chriſti divinitatem, ita Thraſonice concludit Apoſtata: واذا نظر في الانجيل وكتب بولص وغيره من يحتج به النصاري وجد نحو من عشرين الف اية كلها تنطق بعبودية المسيح وانه مبعوث مربوب وان الله اختصه بالكرامة ما خلا ايات يسيرة مشكلات قد تاولها كل فريق اوليك الذين وضعوا الشريعة على هواهم فاخذوا بذلك التاويل المفسد وتركوا المعظم الذي ينطق بعبوديته:

Cum

Cum autem bene quis inspexerit Euangelium, & Epistolas Pauli, & libros aliorum Scriptorum, quibus utuntur Christiani ad dogma suum comprobandum; inveniet circa viginti millia testimonia de esse Christi creato & servili respectu Dei: & quod ipse missus est, & subjectus illius dominio; & quod Deus speciali honore decoravit illum: exceptis paucis locis dubiis, qua unaquaque secta eorum, qui composuerunt Symbolum Fidei, interpretati sunt ad libitum suum, & amplexi sunt interpretationem hujusmodi corruptam; & reliquerunt loca pracipua, qua clare loquuntur de esse Christi creato & servili. Succinit Magistro malo malus discipulus Ahmed, & Alhaiani insaniæ his verbis patrocinatur: ومن اعجب العجب ان تكون امة كتابها ودعوتها ومعبودها واحداً يتمسكون بامر المسيح عم ودلائله وانجيله وسبيله وشرايعه وهم مع ذلك مختلفون فيه لبذ الاختلاف فمنهم يقول انه اقنومان وطبيعتان وكان منهم يكفر صاحبه ويكون ان الحق في يده وكلهم لا يأتي من الكتب بحجة واضحة يثبت بها دعواه ولا من قياسه لنفسه وتأويله بما يصح له عند النظر وانما يرجع في دينه واعتقاده الى ما تأوله المتأولون بما يخالف انجيلهم كتبهم والهوا والعبادان من بعضهم:

Maxima vero admirationis est, quod una gens habeat easdem Sacras Scripturas, idem pradicet, idem colat, & mordicus teneat religionem Christi, & discipulorum ejus, & Euangelium ejus, & statuta ejus, & leges, ac sanctiones ejus: & nihilominus discordes sint in hoc ipso inter se, quantum dici possit; Itaut nonnulli ponant in eo duas personas, & duas naturas: & alii appellent alios hareticos & infideles; asserente unoquoque fidem suam veram esse. Nemo tamen ex eis profert e Sacris Scripturis probationem claram & evidentem, qua confirmet id, quod dicit, neque ullam regulam ejus, aut analogiam, aut interpretationem, qua id verum ostendat apud disputantes. Sed recurrit in religione sua, & in professione fidei sua, ad interpretationem eorum, qui interpretati sunt contra Euangelio suo, & Scripturis Sacris suis, ex libidine & cultu quorumdam ex ipsis.

Non negamus, in Euangeliis, & Epistolis S. Pauli, aliisque Sacris libris, multa esse, quæ aperte demonstrant humanitatem Christi. Et quamvis hæc essent viginti millia (ut hyperbolice asserit Alhaian) nihil tamen concluderet contra ejusdem Christi divinitatem, quæ, ut videbimus, apertissimis eorumdem Sacrorum librorum auctoritatibus demonstratur. Hæc autem non sunt paucæ, ac dubiæ, quemadmodum fingit Apostata, sed plurimæ, & ab omni dubio remotæ.

Porro admiratio Ahmedi minam ostendit in illo stoliditatem. Nam si Christiani omnes habent (ut ipse affirmat) easdem Sacras Scripturas, si idem prædicant, idem colunt, & mordicus tenent omnes Religionem Christi, & Discipulorum ejus, & Euangelium ejus, & statuta ejus, & leges, ac sanctiones ejus: & in his omnes conveniunt, & convenerunt semper, ut convincitur ex Symbolo illo, quo in Concilio Niceno Principes omnes, Patres, & Doctores Christianæ Religionis ex universo orbe collecti declaraverunt Fidem, quam Christiani omnes profitebantur: damnarunt Arium, quia contra sensum omnium Christianorum, æternam Christi divinitatem negabat: & hoc eo tempore contigit, cum Christiana Religio esset vera (nam alia nulla Religio reperiebatur in Mundo nisi falsa): hoc manifestissimum argumentum est contra Mahumetanos, Christum esse verum Deum, ut habetur in eodem Symbolo fidei; & Christianam Religionem etiam veram esse, cum semper Euangelium, & Leges a Christo traditas eodem modo servaverit. Neque obstat, quod circa unam, vel duas Christi naturas, aut personas schismata inter Christianos orta sint, dummodo omnes conveniant, Christum esse verum Deum, Patrique coæternum, consubstantialem, & in omnibus æqualem. Porro hæc schismata orta sunt, & hodie quoque vigent aliqua in parte, ex æquivocatione verborum. Nam ego ipse certo novi plures, qui in Oriente asserunt, in Christo esse duas personas, & unam naturam, accipere naturam pro persona, & personam pro natura: idque ipsi mihi confessi sunt, dum peterent, & optarent cum Romana Ecclesia reconciliari. Sed hæc illos admittere noluit, nisi clare, & propriis verbis duas in Christo naturas, & unam personam confiterentur. Verum sint hæc, vel alia inter Christianos schismata, vel hæreses (quæ tamen ad fundamenta Religionis, quæ Mahumetani الاصول, *Radices*, appellant, non videntur pertinere; sed ad eos articulos, qui الفروع *Rami*, ab iisdem vocantur, & sunt veluti secundarii, neque ab omnibus necessario explicite sciendi, ad salutem æternam consequendam: dummodo, ubi quis noverit eos ab Ecclesia proponi, non neget illos; sed firmiter credat): schismata, & hæreses religionis veritati, & bonitati præjudicium nullum afferre, jam alibi diximus, & infra ex professo probabimus.

CAPUT DECIMUM QUINTUM.

Probatur Christi Divinitas ex Sacris Scripturis.

UT omnes agnoscant, quam impudenti mendacio Mahumetani Doctores asserant, in Sacris Scripturis quædam tantum pauca, eaque obscura, ac dubia, pro Christi divinitate statuenda, testimonia reperiri; cum pro humanitate ejus affirmanda, innumera sint, omnique dubitatione, atque obscuritate carentia: præcipua hic loca producam ex utroque Testamento, quæ ita aperte Christum verum Deum esse testantur, ut nemo de his possit dubitare, nisi velit Sacrorum Librorum auctoritatem impie negare. Ut igitur a Testamento veteri exordiar;

Primum Testimonium produco ex Psal. 2. quem tam Judæi, quam Mahumetani, & Christiani de Christo vaticinari fatentur. Ita autem Christus ipse in eo loquitur. *Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te.* In quæ verba hæc scribit Mohammed filius Jacob Phiruzbadiensis in suo القاموس *Camus*: قوله عز وجل لعيسى صلى الله عليه وسلم انت

انت نبي وانا والدتك اي ربيتك فقالت النصارى انت

بني وانا ولدتك تعالى الله عن ذلك علوا كبيرا:

Dictum Dei Potentis & Gloriosi ad Jesum, cui sint benedictiones Dei, & pax: Tu es Propheta meus, & ego genui te, idest enutrivi te. Sed Christiani legunt: Tu es Filius meus, & ego genui te. At vero longissime abest Deus ab hac re. Sed audiatur alius Auctor, nomine ابن الاثير *Ebnol-Athir*; في الانجيل

قال الله لعيسى انا ولدتك اي ربيتك فكففه

النصارى وجعلوه له ولدا سبحانه وتعالى

عما يقولون علوا كبيرا:

In Evangelio dixit Deus ad Jesum: Ego feci nasci te, idest enutrivi te. Sed Christiani legunt in prima conjugatione, genui te; volentes, illum esse Filium Dei. Ab hoc autem longissime abest Deus. Verum originale Hebraicum: בְּנִי *filius meus*: & יְלִדְתִּיךָ *genui te*, cui consonant Septuaginta Interpretes Græci, & omnes alii Interpretes tam Græci, quam Latini, & Syri, atque etiam Textus Arabici antiquissimi manifeste detegunt utriusque Expositoris fraudem, ac mendacium. Simile est huic id, quod legitur in Psal. 109. in quo loquitur Deus cum Christo: *Tecum principium in die virtutis tuæ, in splendoribus Sanctorum, ex utero ante Luciferum genui te.* Ita enim verterunt Septuaginta Interpretes verba hebraica, quæ hodie nonnulli vertunt: *Populus tuus sponte veniet in die fortitudinis tuæ, in splendoribus Sanctitatis: ex utero ab aurora tibi ros nativitatis tuæ.* Sed magis standum est interpretationi eorum, qui Spiritu Sancto afflati erant, quam Interpretum modernorum: quamvis utraque interpretatio in idem recidat.

Secundum est Isaiæ cap. 48. in illis verbis Dei. *Accedite ad me, & audite hoc: Non a principio in abscondito locutus sum: ex tempore antequam fieret, ibi eram. Et nunc Dominus Deus misit me, & Spiritus ejus.* Hic manifeste apparet, Deum (nempe Christum, in quo Deus erat carni hypostatice unitus) asserere se missum fuisse a Domino Deo, qui in verbis sequentibus dicit eidem Christo: *Ecce dedi te in lucem gentium, ut sis salus mea usque ad extremum terræ.* Nihil autem horum potest Isaiæ convenire, ut contendunt Hebræi: & patet manifeste ex contextu sermonis, hæc omnia dici a Deo, & de Deo. Vide, quæ supra diximus, ubi pro Sacrosanctæ Trinitatis mysterio hæc ipsa verba allegavimus.

Tertium, Isaiæ cap. 35. *Deus ipse veniet, & salvabit nos: tunc aperientur oculi cæcorum, & aures surdorum patebunt: tunc saliet sicut cervus, claudus; & soluta erit lingua mutorum.* Hæc sive literaliter, sive allegorice mysticeque sumantur, nulli nisi Christo possunt convenire, qui hic *Deus ipse* appellatur.

Quartum Zachariæ cap. 2. *Hæc dicit Dominus Exercituum: Post gloriam misit me ad gentes, quæ spoliaverunt vos: qui enim tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei: quia ecce ego levo manum meam super eos, & erunt prædæ his, qui serviebant sibi: & scietis, quia Dominus Exercituum misit me. Lauda & lætare Filia Sion, quia ecce ego veniam, & habitabo in medio tui, ait Dominus. Et applicabuntur gentes multæ ad Dominum in die illo, & erunt mihi in populum: & habitabo in medio tui: & scies, quod Dominus Exercituum miserit me ad te.* Videmus hic aperte, Dominum Exercituum asserere, se missum fuisse a Domino Exercituum. Cumque vaticinium de Christo accipiendum sit, non potest is, qui missus est, esse nisi Deus, atque etiam homo, quatenus missus est. Fateor, si (quod Deus avertat) Mahumetanus essem, vel Judæus, me ignoraturum, quid contra hoc tam clarum divinitatis Christi testimonium responderem. Verum sit in jam allegatis ex veteri Testamento auctoritatibus aliquod Adversariis dubium, vel subterfugium: erit ne etiam in illis, quæ a Christo, & Apostolis in novo Testamento de ipsius Christi divinitate exponuntur? has itaque audiant Doctores Moslemi.

Quintum ergo testimonium ex Pentateucho est in lib. Numeri cap. 21. *Locutus est Populus contra Dominum, & Moysen; Quamobrem immisit Dominus in Populum ignitos serpentes.* S. Paulus ad Corinthios Epistolâ 1. cap. 10. *Neque tentemus Christum, sicut quidam eorum tentaverunt, & a serpentibus perierunt.* Dominus ille, quem tentaverunt Hebræi, erat verus Deus Israel: & tamen Sanctus Paulus scribit, hunc fuisse Christum. Christus itaque erit verus Deus.

Sextum: Exodi cap. 20. loquitur Deus: *Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti.* Hunc Dominum Deum, affirmat S. Judas, in sua epistola, fuisse Jesum Christum, dicens: *Jesus populum de Ægypto salvans, secundo eos, qui non crediderunt, perdidit: Angelos vero, qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in judicium magni diei, vinculis æternis sub caligine reservavit.* Nihil apertius & clarius dici poterat pro Christi divinitate asserenda. Sed objicient Mahumetani, in codicibus Græcis hodie non legi, ὁ Ἰησοῦς, *Jesus*: sed ὁ Κύριος, *Dominus*. Ita est, sed non potest referri nisi ad Christum. Immediate enim præcesserat: καὶ τὸν μόνον Θεὸν καὶ δεσπότην τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι: *& solum Deum & herum Dominum nostrum Jesum Christum negantes.* Cur igitur non referemus *Dominum*, secundo loco positum, ad *Dominum*, qui immediate præcessit?

Septimum est in Psalmo 67. ubi David alloquens verum Deum ait: *Ascendisti in altum, cepisti captivitatem; accepisti dona in hominibus.* Hæc verba S. Paulus ad Ephesios cap. 4. tribuit Christo, ita scribens: *Unicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi. Propter quod dicit: Ascendens in altum captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus. Quod autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit primum in inferiores partes terræ?* Hinc patet manifeste, Christum esse verum Deum.

Octavum in Psalmo 96. in illis verbis. *Adorate Deum omnes Angeli ejus*: quæ S. Paulus ad Hebræos, cap. 1. tribuit Patri respectu Filii, dum scribit: *Et cum iterum introducit Primogenitum in Orbem terræ, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei.* Ergo Christus est Deus.

Nonum est in Psalmo 44. *Sedes tua, Deus, in sæculum sæculi: virga directionis virga regni tui. Dilexisti justitiam, & odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.*

Hæc

Hæc verba S. Paulus explicat de Christo, qui primo Deus appellatur, dum dicitur, *Sedes tua Deus, &c.* Deinde asseritur *unctus fuisse a Deo suo*, nimirum secundum humanitatem; ut intelligatur simul Deus esse, & homo. Neque respondeat Mahumetanus, prima illa verba, *Sedes tua Deus, &c.* esse apostrophen ad Deum, abruptam ab antecedentibus, & consequentibus, quemadmodum malitiose explicat Interpres Chaldæus. Nam primo obstat auctoritas S. Pauli. Secundo importuna omnino, & impropria esset hujusmodi apostrophe in medio alterius apostrophes, ad diversam personam. Tertio, quia Hebræi ipsi non agnoscunt hujusmodi apostrophen. Quamobrem R. Abraham Aben Ezra ita scribit in hunc locum: *Porro qui dicit, quod verba illa, sedes tua Deus, &c. sunt referenda ad Deum: attendat quod sequens versus hoc denegat, qui ait: Dilexisti justitiam, & odisti iniquitatem; propterea unxit te Deus, Deus tuus.* Et addit hunc Psalmum convenire Messiæ magis, quam Davidi.

Decimum, sunt illa verba Psalmi 101. *Initio tu Domine terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt Cœli, &c.* Hæc enim S. Paulus in eadem Epistola vult intelligenda esse tanquam dicta ad Christum; & per consequens hic erit Deus cœli, terræque creator.

Undecimum, Isaiæ cap. 6. Ubi dicit Propheta: *Vidi Dominum sedentem super Solium excelsum, & elevatum, & plena erat omnis terra majestate ejus, &c. & dixit Dominus ad me: Dic populo huic: Excæca oculos ipsorum, & cor eorum aggrava.* In hoc loco pro *Domino*, intelligi Christum, constat ex eo, quod scribit S. Joannes in Euangelio cap. 12. allegans enim verba illa, *excæca oculos eorum, & cor eorum aggrava*, subdit: *Hæc dixit Isaias, quando vidit gloriam ejus, & loquutus est de eo.* Nec dicant Mahumetani hæc verba Euangelii referri ad verba Isaiæ præcedentia. Primo enim impertinens est referre ad anteriora, quod est connexum immediate cum posterioribus. Deinde in capite Isaiæ 53. ex quo desumuntur prima verba, Propheta non vidit gloriam Christi, sed ignominias, & pœnas ejus, quæ per totum caput illud referuntur.

Duodecimum, ibidem cap. 8. *Dominus Exercituum, ipsum sanctificate: ipse pavor vester: & ipse terror vester: & erit vobis in sanctificationem: in lapidem autem offensionis, & petram scandali duabus domibus Israel, &c.* Hæc verba exponunt de Christo S. Lucas c. 2. ubi Simeon vaticinatur de illo: *Ecce positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israel.* Et S. Petrus, Epist. 1. cap. 3. dicens: *Timorem autem eorum ne timueritis, & non conturbemini: Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris.* Et cap. 2. loquens de Christo: *Vobis honor credentibus: non credentibus autem, lapis offensionis, & petra scandali.* Denique S. Paulus ad Romanos cap. 9. loquens de Judæis negantibus Christum, scribit: *Offenderunt in lapidem offensionis, sicut scriptum est: Ecce pono in Sion lapidem offensionis, & petram scandali.*

Decimum tertium, ibidem cap. 40. *Vox clamantis in deserto, parate viam Domini: rectas facite in solitudine semitas Dei nostri.* Omnes Euangelistæ testantur, hæc verba prophetice dicta fuisse de S. Joanne Baptista, qui prævivit adventum Christi, ut pararet vias ejus: per quod patet, Christum ab Isaia Dominum, & Deum nostrum vocari. Confirmant hoc verba illa Zachariæ patris ad filium Joannem: *Tu puer, Propheta altissimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini parare vias ejus.* Atque etiam verba illa Dei apud Malachiam cap. 3. *Ecce ego mitto Angelum meum, & præparabit viam ante faciem meam.* Loquitur hic Christus de eodem Joan. Baptista, quem habuit præcursorem, & veluti præparatorem viæ suæ, ut constat ex Euangelio Matthæi, cap. 2.

Decimum quartum, ibidem cap. 45. loquitur Deus: *Ego Deus, & non est alius: in memetipso juravi, quia mihi curvabitur omne genu.* Hæc verba S. Paulus ad Romanos cap. 14. exponit de Christo, dicens: *Omnes stabimus ante Tribunal Christi. Scriptum est enim: Vivo ego, dicit Dominus, quia mihi flectetur omne genu.*

Decimum quintum, ibidem cap. 4. & 44. & 48. ubi dicit Deus de se: *Ego sum primus, ego novissimus.* Eadem verba dicit de se Christus in Apocalypsi cap. 1.

Jam satis apparet impudentissimum Alhasani, & discipuli ejus Ahmedi mendacium, qui pauca tantum, eaque dubia, & obscura de Christi divinitate loca in Sacris literis reperiri tam audacter affirmabant: sed magis apparebit ex iis testimoniis, quæ nunc ex novo Testamento producam. Præcipua, & quidem non multa allegabo: nam totum novum Testamentum nihil aliud prope est, quam apertissima demonstratio divinitatis, & humanitatis Christi.

Primum igitur testimonium sit illud idem, quod Adversarii pro se adduxerant ex cap. 16. Matthæi, ubi S. Petrus dixit Christo: *Tu es Christus Filius Dei vivi*; quibus verbis apertissime Christum Deum Princeps Apostolorum confitetur. Neque obstat Moslemorum responsio, nempe alios etiam in Sacris literis filios Dei nominari, quos neque veros Deos esse, neque veram habere divinitatem ullus sibi persuasit. In hoc enim malitiose hallucinantur, dum non vident, alia ratione vocari Christum Filium Dei, & alia cæteros homines, vel Angelos, quicumque tandem illi sint. Patet quippe ex Sacris literis, hoc nomen, *Filii Dei*, non esse univocum, sed vel æquivocum, vel analogum: sicuti etiam nomen *Messiæ*, seu Christi, quod uni tantum proprie, specialique ratione convenit: aliis autem per analogiam tantum tribuitur. Idem in ipso *Dei* nomine contingit, quod cum unius tantum proprium sit, analogice tamen dicitur de multis.

Quod autem nomen *filii Dei* diverso modo conveniat Christo ac aliis, sive Angelis, sive hominibus, itaut illi competat per naturam, cæteris autem per gratiam, patet primo ex Proverbiis Salomonis, cap. 30. ubi dicitur de Deo: *Quod est nomen ejus, & quod nomen filii ejus, si nosti?* Certe si hic *Filius* nihil aliud importaret, quam gratuitam adoptionem, vel electionem; responsio esset satis facilis: cum tamen tamquam res difficillima proponatur. Secundo, quia nullus particularis homo, vel Angelus reperitur in Scripturis, qui absolute, *Filius Dei*, appelletur, nisi Christus. Quamvis enim Israel vocetur a Deo filius: non est tamen ibi sermo de Israel, seu Jacob, tamquam persona particulari: sed de integro Populo Israelitico, quem satis constat non potuisse esse Filium Dei naturalem. Salomon autem nunquam vocatus fuit Filius Dei absolute: sed tantum dixit de illo Deus lib. 1. Paralipomenon, cap. 20. antequam nasceretur: *Ipse erit mihi in filium, & ego ero illi in patrem.* Quæ verba manifeste ostendunt filiationem tantum adoptivam. Tertio, quia nemo, nisi Christus, tanquam proprio, & usitato nomine vocatur *Filius Dei.*

Græce semper cum articulo proprietatis, & singularitatis, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Hoc non indiget probatione, nam omnes Euangelistæ, & cæteri Auctores novi Testamenti per omnes paginas manifestissime ostendunt. Quarto, ex ipso modo loquendi Scripturarum hoc patet: nam si, *Filius Dei*, tribueretur Christo more usitato, communique reliquis justis, nulla esset causa, cur magis diceretur ille Filius Dei, quam vel Joannes Baptista, vel S. Petrus, vel quilibet homo sanctus, etiamsi de Christo excellentius, sed non naturaliter, hoc diceretur. At nullus unquam particularis hoc nomine absolute vocatur præter Christum: ergo hinc recte arguitur, illum esse filium Dei naturalem. Quinto, quia nulla esset causa, cur iidem Euangelistæ ponerent tamquam rem novam, & divinitus revelatam, quod aliquis eum agnosceret, & fateretur, atque etiam adoraret ut Filium Dei. Sexto, quia non solum dicitur *Filius Dei*, sed etiam *Filius Dei vivi*: quod sine dubio ostendit, illum esse Filium Dei naturalem, & ab eo genitum. Generatio quippe, ut jam diximus, est processio viventis a vivente in similitudinem naturæ. Septimo, quia non solum dicitur *Filius Dei*, sed *Filius Dei unigenitus*: & additur a S. Joanne cap. 1. *Unigenitus filius, qui est in sinu Patris*: per quæ verba clarius ostenditur, illum solum esse Filium Dei verum, & naturalem. Octavo, quia Judæi ipsi cognoscebant manifeste, Christum facere se Filium Dei naturalem, & consequenter æqualem Deo, & Deum verum. Hoc patet ex Joan. cap. 5. ubi cum dixisset Christus: *Pater meus usque modo operatur, & ego operor*; subjicit Euangelista: *Propterea ergo magis quærebant eum Judæi interficere, quia non solum solvebat sabbatum, sed & Patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo*. Et cap. 10. Cum Christus iterum dixisset, Deum esse Patrem suum, & consequenter se esse Filium Dei: *sustulerunt lapides Judæi, ut lapidarent eum*. Conquerenti vero de hoc Christo responderunt: *de bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia: & quia tu homo cum sis, facis te ipsum Deum*. Certe Christus non dixerat se esse Deum, sed Filium Dei, ut constat ex eo, quod sequitur: *Vos dicitis, quia blasphemas, quia dixi, Filius Dei sum*. Intelligebant scilicet, esse *Filium Dei* absolute & simpliciter importare filiationem Dei naturalem, & consequenter æqualitatem cum Deo. Propterea etiam Caiphas Pontifex, sedens pro Tribunali, tam studiose exquirebat ab eo, utrum esset Filius Dei vivi. Cumque id ille confessus esset, Pontifex scindens vestimenta sua, eundem blasphemiæ condemnavit, quod certe non fecisset, si putasset, illum intellexisse de filiatione Dei adoptiva. Judæi etiam dixerunt ad Pilatum: *Nos legem habemus, & secundum legem debet mori, quia filium Dei se fecit*, Joan. cap. 19. In lege autem nunquam censetur reus mortis ullus, qui putet, aut dicat, se esse Filium Dei solum per gratiam, vel adoptionem. Nono, quia Christus solus *proprius*, & *verus* Dei Filius appellatur. S. Paulus ad Romanos cap. 8. *Qui etiam proprio filio suo non pepercit*. S. Joannes Epistola 1. cap. 5. *Dedit nobis sensum, ut cognoscamus Verum Deum, & simus in Vero filio ejus. Hic est Verus Deus, & vita æterna*. Nullus autem potest esse *Filius verus, proprius, naturalis, & unigenitus* alterius, quin sit ex illius substantia. Substantia autem Dei non potest esse nisi Deus; quod proculdubio omnes fatentur. Pro plena autem responsione ad id, quod pro se allegabant Moslemi ex verbis S. Petri, addo; ipsam Christi interrogationem, *Quem dicunt homines esse filium hominis?* ostendere intentionem illius fuisse, rescire a discipulis, utrum homines sentirent de se aliquid amplius homine. Id magis cognoscitur ex Græco originali: τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; *Quem me dicunt homines esse filium hominis?* Idem est autem Syriace ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ *filius hominis*, ac simpliciter ܐܢܫܐ *homo*. Dum ergo petit Christus, utrum homines dicant, se esse hominem: monstrat, se non esse tantum hominem illum, qui ab hominibus videbatur, sed aliquid etiam aliud, quod non videbatur; nempe filium Dei naturalem; qualem vidit Petrus ex æterni Patris revelatione.

Secundum est Lucæ cap. 1. ubi dixit Gabriel de Joanne Baptista: *Multos filiorum Israel convertet ad Dominum Deum ipsorum: & ipse præcedet ante illum in spiritu, & virtute Eliæ*. Manifestum est autem, Joannem non præcessisse nisi ante Christum, quamobrem Præcursor Christi appellatur. Et S. Paulus in Actis Apostolorum, cap. 13. dixit: *Eduxit Deus Israel salvatorem Jesum, prædicante Joanne ante faciem adventus ejus Baptismum pœnitentiæ*. Neque pronomen demonstrativum, *illum*, in verbis Gabrielis, potest referri ad alium, quam ad *Dominum Deum ipsorum*: quod confirmant verba illa Zachariæ; *Præibis enim ante faciem Domini parare vias ejus*. Ergo Christus est Dominus Deus Israel.

Tertium est Joannis cap. 5. in illis verbis: *Propterea magis quærebant eum Judæi interficere, quia non solum solvebat sabbatum, sed etiam Patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo*. De hoc loco jam supra satis dictum est: solum hic addo: verba illa, *æqualem se faciens Deo*, non videri dicta a Judæis, sed addita ab Euangelista, ex mente tamen Judæorum, qui in hoc non errabant, dum credebant, Filium Dei naturalem esse æqualem Deo. Quod si in hoc errassent, eorum errorem Euangelista non dissimulasset, quemadmodum non dissimulavit, quando cap. 2. loquente Jesu de Templo corporis sui, Judæi putaverunt, eum loqui de Templo Jerosolymitano, & cap. ult. dicente Christo de Joanne: *Sic eum volo manere donec veniam*: Apostoli falso existimaverunt, Christum dicere voluisse Joannem non esse moriturum. Et cap. 11. cum dixisset Jesus; *Lazarus amicus noster dormit*, intelligens de dormitione mortis, Apostoli crediderunt illum loqui de dormitione somni. Uti enim hos omnes errores Euangelista correxit: ita hic etiam Judæorum errorem detexisset, addens: & non dixit Jesus, se esse æqualem Deo. Vel igitur Euangelista ipse addidit hæc verba: vel Judæorum dictum tacendo confirmavit.

Quartum est Joannis cap. 10. ubi Christus dixit: *Ego, & Pater unum sumus*. Quod autem loquatur hic de unitate naturæ divinæ cum Patre, patet primo ex ipso Judæorum testimonio, qui his verbis auditis, *sustulerunt lapides, ut eum lapidarent*, eo *quod* (subdit Euangelista) *cum esset homo, faceret se ipsum Deum*. Secundo, quia Christus ipse ostendit manifeste, se loqui de unitate naturæ, cum dixit: *Si non facio opera Patris mei* (quæ scilicet sunt propria Dei) *nolite credere mihi: & si mihi non vultis credere, operibus credite; ut cognoscatis, & credatis, quia Pater in me est, & ego in Patre*. Neque respondit: Ego non facio me ipsum Deum [sic]: sicut aliàs, cum dixissent ei Judæi, *Dæmonium habes*; respondit eis: *Ego Dæmonium non habeo*: imo ratum habuit quod ipsi dixerant, subdens: *Nonne in lege vestra scriptum est: quia, Ego dixi, Dii estis? Si illos dixit Deos, ad quos sermo Dei factus est: quem Pater sanctificavit, & mi-*

& misit in mundum, *vos dicitis*, *quia blasphemas*, *quia dixi*, *Filius Dei sum?* Idem enim est esse Filium Dei, ac esse Deum, sive per gratiam, sive per naturam, diversa tamen ratione; ut patet ex loco Psalmi allegato: *Ego dixi*, *Dii estis*, *& filii Excelsi omnes*. Ubi illi iidem, qui vocantur *Dii*, vocantur etiam *Filii Excelsi*, seu Dei. Sed illi sunt Dii, & filii Dei solum per gratiam, quia *tantum sermo Dei factus est ad eos*: Christus autem est Deus, & Filius Dei per naturam, quia *Pater sanctificavit eum*, *& misit in mundum*. Et hoc aperte sentiebant Judæi, Christum de se affirmare: quamobrem sustulerunt lapides, ut eum tamquam blasphemum lapidarent.

Contra prædicta Christi verba, *Ego & Pater unum sumus*, objicit Alhasan alia verba Christi, quibus orans Deum pro Apostolis suis, dixit: *Pater sancte custodi eos in nomine tuo*, *quos dedisti mihi*, *ut sint etiam ipsi unum*, *sicut nos unum sumus*. Ait enim قوله ليكونوا شيا واحدا كما انا وانت شي واحد اي انا موافقك في امرك ونهيك ومحبتك ومرضاتك لم يرد بذلك اتحاد ذاته به كما لم يرد ان تتحد ذوات بعضهم ببعض او يكون لهم معنى دقيق لا نعرفه: *Verba illa Christi*: *ut sint unum*, *sicut ego*, *& tu unum sumus*: *idest*, *sicut ego consentio tibi*, *& conformis sum in eo*, *quod mihi præcipis*, *aut prohibes*, *& in amando te*, *& placendo tibi*: *non significant unitatem essentiæ ejus cum illo*, *sicut non significant unitatem essentiæ aliquorum ex ipsis discipulis cum aliis*. *Vel habent aliquam aliam significationem subtiliorem*, *quam nos ignoramus*. Sed respondemus, alio modo intelligendam esse hanc unitatem respectu Christi, & Patris, & respectu discipulorum ejus inter se. Non enim in comparationibus requiritur identitas, atque omnimoda correspondentia, sed sufficit aliqua analogia, proportio, ac similitudo. Dixit enim idem Christus Discipulis suis: *Estote perfecti*, *sicut & Pater vester cælestis perfectus est*. Et tamen quantacumque sit perfectio creaturæ, semper infinite distat a perfectione Creatoris. Cum ergo orat Christus, ut discipuli sint unum inter se, sicut ipse est unum cum Patre: intelligendus est loqui de unitate analogica, non univoca, respectu discipulorum. Et ita verissime quis dixerit: sicut Deus regit, & gubernat orbem, ita Rex gubernat, & regit Regnum suum: etiamsi infinita sit inter regimen Dei, & regimen hominis distantia: eodem modo intelligere debemus ea verba, quæ dixit discipulis: *Pater meus est in me*, *& ego in vobis*. Et: *sicut Pater dilexit me*, *& ego dilexi vos*. Semper enim supponenda est analogia, & aliqua tantum similitudo, non perfecta identitas: quod patet ex aliis scripturæ locis.

Quintum, Joannis cap. 16. ubi dixit Christus: *Omnia*, *quæ habet Pater*, *mea sunt*. At quis unquam dicere potest, omnia, quæ habet Deus, mea sunt, nisi etiam sit Deus? Certe si quis diceret: omnia, quæ habet Rex, mea sunt; aperte ostenderet, se etiam esse Regem, vel æqualem Regi. Confirmavit hoc idem, cum dixit Patri, Joan. cap. 17. *Et mea omnia tua sunt*, *& tua mea sunt*. Si omnia Patris sunt Filii, & omnia Filii sunt Patris; impossibile est, Filium non esse æqualem Patri, & eundem Deum cum illo. Dixit etiam Matth. cap. 11. *Omnia mihi tradita sunt a Patre meo*: *& nemo novit Filium nisi Pater*, *neque Patrem quis novit nisi Filius*, *& cui voluerit Filius revelare*. Estne ulla creatura, quæ sine impietate dicere possit: Deus mihi tradidit omnia, & per consequens ego habeo omnia, quæ habet Deus: & nemo novit me, nisi Deus; & nemo novit Deum, nisi ego: & ego manifesto Deum cui volo? Hæc sane nemo dicere potest, nisi sit Deus.

Sextum, Joan. cap. 20. ubi Thomas Apostolus dixit Christo: *Dominus meus*, *& Deus meus*: & notandum est, Græce poni tam *Dominum*, quam *Deum* cum articulo: ὁ Κύριός μου, καὶ ὁ Θεός μου. Quod ostendit, Thomam agnovisse, & confessum fuisse Christum, ut verum Dominum, & verum Deum. Christus vero non solum de hoc illum non redarguit, sed etiam laudavit, & commendavit, dicens: *Quia vidisti me*, *Thoma*, *credidisti*: *Beati qui non viderunt*, *& crediderunt*. Neque respondeant Moslemi, hæc verba dicta fuisse ab Apostolo non Christo, sed Deo: nam Euangelista nimis clare loquitur: *Respondit Thomas*, *& dixit ei* (nempe Christo) *Dominus meus*, *& Deus meus*. Dicetne hic Alhasan, vel Ahmed, hunc locum esse dubium, aut obscurum?

Septimum est in Epistola ad Romanos, cap. 9. in illis verbis: *Ex quibus* (nempe Judæis) *est Christus secundum carnem*, *qui est super omnia Deus benedictus in sæcula*. Græce ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. *Ex quibus Christus*, *quantum ad carnem*, *qui est super omnia Deus benedictus in sæcula*. Interpretatio Syra, quæ est antiquissima, magnæque auctoritatis, ita se habet: ומנהון אתחזי משיחא בבסר דאיתוהי אלהא דעל כל דלה תשבחן ובורכן לעלם עלמין אמין. *Et ex ipsis revelatus fuit Christus in carne*, *qui est Deus*, *qui est super omnia*: *cui laus*, *& benedictio in sæcula sæculorum*: *Amen*. Quid clarius dici poterat pro Christi divinitate? Contendent ne Moslemi, hic illum Deum appellari, quemadmodum Moyses appellatus fuit Deus Pharaonis? Poterunt fortasse se tueri impietate Erasmi Roterodami, qui contra omnium Patrum, & Ecclesiæ Catholicæ sensum, & contra apertissima Græci textus, & omnium Interpretum verba, hunc locum perversissima interpretatione depravare conatur? Mahumeti scilicet, & Mahumetanorum partes tuebatur, dum se Divinitatis Christi hostem tam infensum ostendebat.

Octavum est in Epistola ad Philipp. cap. 2. ubi loquitur S. Paulus de Christo: *Qui*, *cum in forma Dei esset*, *non rapinam arbitratus est*, *esse se æqualem Deo*; *sed semetipsum exinanivit formam servi accipiens*, *in similitudinem hominum factus*, *& habitu inventus*, *ut homo*. Porro forma rei est esse ipsius rei. Ergo si Christus erat in forma Dei, habebat essentiam, seu esse ipsius Dei: quemadmodum *esse in forma servi*, idest hominis, erat illum habere essentiam, seu esse servi, vel hominis. Neque potest hic recurri ad formam accidentalem, quæ in Deo non potest dari. Confirmatur primo, quia si, cum esset in forma Dei, accepit formam hominis, & factus est homo; ergo antea non erat homo: sed neque erat Angelus. Quid ergo erat, quando erat in forma Dei? certe non poterat esse nisi Deus. Confirmatur secundo ex illis verbis; *Non rapinam arbitratus est*, *esse se æqualem Deo*. Si enim Christus non est arbitratus, idest non putavit, neque credidit (hoc enim sonat

græcum verbum ἡγήσατο) esse rapinam, assumere sibi æqualitatem cum Deo : ergo eam sibi juste tribuebat. Ergo erat revera æqualis Deo. Non est hic dissimulanda impudentia, & inscitia Erasmi, qui prædictum verbum græcum ἡγήσατο, *arbitratus est*, interpretatur, *speculatus, ac meditatus est* : itaut, juxta illum, sensus horum verborum sit : Christus non est molitus & meditatus in animo suo rapinam, usurpandi sibi æqualitatem cum Deo ; sensu prorsus veritati contrario. Sed ablegandus est Erasmus in scholas puerorum, ut ibi discat veram græcarum vocum significationem, non ab Hæreticis congerronibus suis, sed a S. Joanne Chrysostomo, aliisque Sanctis Patribus, & Doctoribus Græcis, quibus tam stulte, & audacter audet se præferre, ad rapiendam Christo æqualitatem cum Deo.

Nonum est Joannis Epistola 1. cap. 5. in illis verbis. *Et scimus, quoniam Filius Dei venit, & dedit nobis sensum, ut cognoscamus verum Deum, & simus in vero Filio ejus: Hic est verus Deus, & vita æterna.* In originali græco ita legimus : οἴδαμεν δὲ, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινὸν Θεόν, καί ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ, οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος. *Scimus autem quoniam filius Dei venit, & dedit nobis sensum, ut cognoscamus verum Deum, & simus in Vero, in Filio ejus Jesu Christo. Hic est verus Deus, & Vita æterna.* Hic aperte Christus vocatur verus Deus, & Vita æterna. Neque enim pronomen demonstrativum, *Hic*, potest referri nisi ad filium Dei, qui immediate ante nominatur : quem etiam sæpe S. Joannes, in hac eadem Epistola, vocat *Vitam æternam* : & in prædictis verbis appellat antonomastice *Verum*, quemadmodum vocat ipsum Deum.

Decimum est in illis verbis Euangelii S. Joannis, cap. 1. *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum* : Græce καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος : *Et Verbum illud erat Deus*. Multa possunt Mahumetani, & Ariani speculari, & cavillari. Sed verba sunt nimis clara, & aperta : & confirmantur ex sequentibus : *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, quod factum est. In ipso vita erat, &c.* Hæc sane, si de alio, quam de vero Deo dicantur, falso & impie dicentur. Nam, ut sapientissime notat S. Augustinus : Si omnia, quæ facta sunt, per Verbum facta sunt, non potest ipsum Verbum esse factum ; alioquin per se ipsum factum fuisset, quod repugnat. Nec dicant Mahumetani, particulam, *per*, ostendere causam instrumentalem : nam causæ etiam principali tribuitur, itaut idem sit *per ipsum*, ac *ab ipso*. Patet hoc ex multis testimoniis Scripturæ, ut ex Epist. ad Rom. cap. 11. ubi dicitur de Deo : *Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia*. Hic sane, *per*, non potest significare causam instrumentalem. Et ex cap. 1. Oseæ, ubi dicit Deus ipse : *Et domui Juda miserebor, & salvabo eos per Dominum Deum suum, & non salvabo eos per arcum, & per gladium*. Quamvis enim hic particula, *per*, vel, ut habent vulgata latina, *in*, significet in cæteris instrumentum : non potest tamen significare illud in verbis *per Dominum Deum suum*. Quod si quærant Moslemi, unde habeamus, particulam, *per*, cum dicitur de Christo, non significare causam instrumentalem : respondemus ; quia, cum omnia facta sint per ipsum, & nihil sine ipso factum sit, atque inde necessario sequatur, ipsum non posse esse factum, neque creatum ; sequitur etiam necessario esse Deum ex Patre ab æterno genitum ; & eundem Deum cum Patre. Et quia, ut supra diximus, est Verbum Patris, & Persona ab illo procedens, dicitur Pater operari per Filium, licet re vera filius etiam operetur. Ita dicitur homo intelligere per intellectum, quamvis intellectus etiam ut causa principalis intelligat : & operari per brachium, licet brachium etiam ut causa principalis operetur, cum motu proprio, & ab intrinseco moveatur. Confirmatur hæc veritas ex Euangelio Joan. cap. 5. ubi dixit Christus : *Pater meus usque modo operatur, & ego operor*. Et paulo post : *non potest Filius a se facere quidquam* (quia scilicet cum accipiat esse a Patre per generationem, accipit etiam operari) *nisi quod viderit Patrem facientem. Quæcumque enim ille fecerit, hæc & Filius similiter facit. Pater enim diligit filium, & omnia demonstrat ei, quæ ipse facit : & majora his demonstrabit opera, ut vos miremini. Sicut enim Pater suscitat mortuos, & vivificat, sic & Filius, quos vult, vivificat*. Huc accedit, quod in Scripturis habetur, non solum omnia facta esse per Christum, sed etiam facta esse in Christo, idest per virtutem, & omnipotentiam ejus. Hinc in Epist. ad Coloss. cap. 1. *In ipso condita sunt universa in cœlo, & in terra, visibilia, & invisibilia; sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus, sive Potestates : omnia per ipsum, & in ipso creata sunt, & ipse est ante omnia, & omnia in ipso constant*. Si Mahumetani his tam claris, apertisque testimoniis, & argumentis non convincuntur, in meridiana luce sponte cæcutiunt.

CAPUT DECIMUM SEXTUM.

Aliis Argumentis Christi divinitas probatur.

PRæter ea, quæ hactenus dicta sunt, probatur etiam Christi divinitas aliis validissimis argumentis, quæ nobis a Sacris Scripturis suppeditantur.

Primo ex nominibus veri Dei, quæ Christo tribuuntur, inter quæ

Primum ac præcipuum est ipsum nomen *Deus*, quod absolute, & simpliciter uni vero Deo convenit, ac tribuitur. Christum autem hoc nomine appellari, jam ostendimus : & ulterius probatur ex verbis Isaiæ cap. 9. *Et vocabitur nomen ejus admirabilis, Deus, fortis, &c.* ubi Hebraice est אֵל *El*, quod uni tantum Deo tribuitur. Et in Actis Apostolorum cap. 20. scribitur : *Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit Sanguine suo*. & Epistola 1. Joan. cap. 3. *In hoc cognovimus charitatem Dei, quia ille animam suam pro nobis posuit*.

Secundum est, *Dominus*, qui absolute in Scripturis dicitur de Deo solo : & ubi Hebraice est nomen Dei tetragrammaton יהוה Interpretes Græci, Latini, & alii semper vertunt, *Dominus*. Græce Κύριος : Syriace ܡܪܝܐ Arabice الرب : Christum autem hoc nomine vocari absolute, certissimum est, ut patet Jerem. cap. 23. *Et hoc est nomen, quod vocabunt eum, Dominus justitia nostra*, ubi Hebraice est יהוה Et Isaiæ cap. 40. *Vox clamantis in deserto : parate viam Domi-*

Domini: Hebraice יהוה: Hæc autem verba ad Christum spectare, jam supra probavimus. Demum in novo Testamento passim Christus absolute, & sine ulla additamento *Dominus* appellatur.

Tertium est, *Altissimus*, Hebraice עליון: Arabice الأعلى: quo nomine Christus a Zacharia Patre Joannis Baptistæ appellatus fuit illis verbis: *Tu puer Propheta Altissimi vocaberis*. Et cum Sanctus Paulus in Epistola ad Philip. cap. 2. dicat, *nomen Christi esse super omne nomen*: & ad Rom. cap. 9. *Christum esse super omnia*: manifeste ostendit, illi nomen *Altissimi* jure deberi.

Quartum nomen est, *Invisibilis*: non tantum quia nemo potest Deum oculo corporeo videre: quantum, quia nulla est creatura, quæ etiam oculo intellectuali, sine speciali ipsius auxilio & lumine, eum clare cognoscere possit. Christus autem dixit de seipso, Matth. 11. *Nemo novit filium nisi Pater: neque Patrem quis novit nisi filius*. Et Joannis cap. 14. dixit Christus Philippo, *Qui videt me, videt & Patrem*: ostendens per hoc, tam sibi, quam Patri invisibilitatem convenire.

Quintum nomen est, *Rex Gloriæ*, vel, *Dominus Gloriæ*. Hoc autem Deo in Scripturis passim tribuitur: sicut etiam Christo a S. Paulo Epist. 1. ad Corinth. cap. 2. ubi dicitur: *Si enim cognovissent, nunquam Dominum Gloriæ crucifixissent*. Et in Psalm. 23. verba illa: *Attollite portas, Principes, vestras: & introibit Rex Gloriæ &c.* de Christo omnino sunt intelligenda, nam de alio non verificantur.

Sextum nomen est, *Rex Regum*, & *Dominus Dominantium*: quod sicut S. Paulus Epist. 1. ad Timoth. cap. 6. uni vero Deo competere affirmat; ita Sanctus Joannes in Apocalypsi, cap. 17. & 19. Christo tribuit expressis verbis dicens: *Agnus vincet illos, quoniam Rex Regum est, & Dominus Dominantium: Et: in femore scriptum habet: Rex Regum, & Dominus Dominantium*.

Septimum nomen est, *Sum*, vel: *Ens*, aut, *Qui est*: Ita habetur Exodi cap. 3. *Dixit Deus ad Moysem: Ego sum qui sum*: Hebraice, אהיה אשר אהיה, & אהיה *sum*, *misit me ad vos*. Græce dicitur εἰμί. *Sum*: vel ὁ ὤν, *Ens*, Arabice هو *Ipse*: vel الكائن *Ens*. Apud Joannem cap. 8. legimus, Christum dixisse Judæis: *Si non credideritis, quia ego sum, moriemini in peccatis vestris*, & cum respondissent Judæi: *tu quis es?* Ille ait: *Principium, qui & loquor vobis*: Græce: τὴν ἀρχὴν ὅ,τι καὶ λαλῶ ὑμῖν: idest, Ego sum ille, qui erat a principio (nempe Deus): & modo loquor vobis. Vel, ego sum ille, qui a principio loquutus sum vobis. Et paulo post: *Cum exaltaveritis Filium hominis, tunc cognoscetis, quia ego sum*. Et in Apocalypsi Joannis, cap. 1. *Gratia vobis, & pax ab eo qui est: & qui erat, & qui venturus est*. Græce ἀπὸ ὁ ὤν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος. *Ab Ens, & Erat, & Venturus*. Cum autem, *venturus*, non sit nisi Christus, hæc verba de illo tamquam de Deo dicta esse intelligenda sunt. Neque obstat, quod mox tamquam de alio, dicitur; *Et a Jesu Christo, qui est Testis fidelis, &c.* Nam hæc secunda verba referuntur ad eum respectu humanitatis.

Tribuuntur etiam Deo in Scripturis nomina, seu epitheta: *Magnus, Unus, Verus, Solus, Vita, Veritas*, & alia similia, quibus omnibus Christus quoque passim nuncupatus invenitur: Epist. 1. ad Corinth. cap. 8. *Nobis est unus Dominus Jesus Christus*. Epist. 1. Joan. cap. 5. *Ut simus in Vero Filio ejus: Hic est Verus Deus*. In Epist. Judæ. *Solum Dominatorem, & Dominum nostrum Jesum Christum negantes*. In Epist. ad Titum cap. 2. *Expectantes beatam spem, & adventum gloriæ Magni Dei, & Salvatoris nostri Jesu Christi*. Ne quis autem putet, *solum Dominatorem, & Magni Dei*, non referri ad Filium, sed ad Patrem, obstat Græca loquutio originalis, quæ sub eodem articulo collocat antecedentia, & sequentia, ut non nisi innaturaliter negari possit, omnia ad Christum referri. Porro si ipse non esset Deus, nunquam Scripturæ appellarent illum *solum*, vel *unicum Dominum*, & *Dominatorem* (quemadmodum etiam in Symbolo Fidei appellatur) esset enim blasphema loquutio, & injuriosa Deo, qui solus est unicus Dominus & Dominator omnium.

Secundo, idem probatur ex Attributis quibusdam, quæ sunt propria Dei; & tamen tribuuntur etiam Christo.

Primum est *Æternitas* (quamvis Sapientes Moslemi negent hoc esse attributum, ponentes illud tamquam radicem essentiæ, quod multo magis nobis favet) Hanc primo sibi ipse adstruit Proverb. cap. 8. dicens: *Ab æterno ordinata sum, & ex antiquis*: quæ verba cum ex ore Sapientiæ proferantur, non possunt intelligi de Sapientia creata; quia nihil creatum est ab æterno. Neque de Sapientia essentiali, quæ est communis Patri, & Spiritui Sancto; quia dicit, *se genitam*; & *egressam ex ore Altissimi*, & loquitur tanquam persona distincta a persona Patris, cum tamen sibi tribuat communia cum Deo. Ergo hic sermo est de Christo, qui est Sapientia genita a Patre.

Secundo, in Evangelio Joan. cap. 8. cum dixisset Christus Judæis, *Abraham exultavit, ut videret diem meum*: illique respondissent: *Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti?* dixit: *Amen amen dico vobis, antequam Abraham fieret, Ego sum*. Quibus verbis apertissime ostendit suam æternitatem; præsertim quia non dixit, *Ego fui*: vel *Ego eram*, sed *Ego sum*, quod est proprium æternitatis Dei. Sed quomodocumque fuerit Christus ante Abraham, peto a Mahumetanis, quidnam fuit? certe neque homo, neque Angelus: superest igitur, ut fateantur fuisse Deum: quod confirmant ipsa verba Christi: *antequam Abraham fieret, ego sum*: nam, *fieri*, est proprium creaturæ, & ideo dicitur de Abraham: *esse* autem est proprium Dei, & ideo dicit de seipso. Ridiculum vero est effugium Albafani, dum ad infirmandum hoc testimonium ita scribit: هذا سليمان

بن داود يقول اني خُلقت قبل الدنيا وبعث

مع الله حيث بسط الارض وقد قال داود انا مذكور

معروف من البدي بجلال... [illegible]

Ecce Salomon Filius David dicit in Sapientia sua: Ego fui ante mundum, & fui cum Deo, quando extendebat terram. Et David etiam dicit in Psalmis: memor fui tui a principio, & meditatus sum in omnibus operibus tuis. Non Salomon non loquitur de seipso, quando dicit, *Ego fui ante mundum &c.* sed de Sapientia Dei, quam introducit ita loquentem; David vero non dicit, se fuisse a principio, vel ab æterno; sed memorem fuisse operum Dei, quæ fecit a principio usque ad finem.

Ter-

Tertio, probant Christi æternitatem verba illa Michææ cap. 5. *Et egressus ejus ab initio, a diebus æternitatis*: quæ certe nulli nisi ipsi conveniunt.

Quarto, invictissime convincitur ex jam allegatis verbis S. Joannis: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum*, & reliquis sequentibus. Omitto alia loca, quæ efficaciter probant, Christum esse æternum.

Secundum attributum est *Immensitas*. Hæc autem illi tribuitur in lib. Baruch, cap. 3. *Magnus est, & non habet finem, Excelsus, & immensus*. Hic autem sermonem esse de Christo, patet ex verbis sequentibus: *Post hæc in terris visus est, & cum hominibus conversatus est*. Probatur etiam ex cap. 3. Evangelii Joannis. *Nemo ascendit in Cœlum, nisi qui descendit de Cœlo, Filius hominis qui est in Cœlo*. Erat itaque Christus, dum hæc loquebatur, simul in Cœlo, & in Terra: in Cœlo quidem ut Deus; in Terra autem ut Deus, & homo: ut Deus, ubique: ut homo, ubi ipse volebat. Patet etiam, illum, ut hominem, posse dici quodammodo immensum, cum eodem tempore possit esse simul ubicumque ipse voluerit: ut patet ex verbis illius apud Matth. cap. 18. *Ubi fuerint duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum*. Et cap. ult. *Ecce, ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi*. Quod non solum de divinitate, sed de humanitate quoque verificari, maxime patet ex mysterio Eucharistiæ. Negamus tamen absolute, Christum, ut hominem, esse ubique, ut quidam Hæretici contendebant.

Tertium est, *Omnipotentia*. Christus ipse dixit Matthæi cap. ult. *Data est mihi omnis potestas in cœlo, & in terra*. In Apocalypsi etiam cap. 1. verba illa: *Ego sum Alpha & Omega; Principium & Finis, dicit Dominus Deus, qui erat, qui est, & qui venturus est, omnipotens*: competunt Christo (esto etiam aliis divinis Personis conveniant): ipsum enim venturum esse, manifeste habetur ex multis locis ejusdem Apocalypsis.

Quartum est, *Sapientia*. Nam S. Paulus Epist. 1. ad Corinth. cap. 1. vocat Christum, *Dei virtutem, & Dei Sapientiam*. Et quidem Dei virtus & Sapientia non potest esse nisi Deus. Et ad Coloss. cap. 2. scribit: *In Christo sunt omnes thesauri Sapientiæ, & Scientiæ Dei*. Quæ verba probant manifeste, illum esse Deum. Salomon quoque in lib. Proverb. præsertim cap. 8. semper loquitur de Christo sub nomine *Sapientiæ*. Quod enim Rabbini volunt, ibi Sapientiæ nomine Legem Moysi intelligi, quæ duobus millibus annis ante Mundum creata fuerit; delirium est, & insania manifesta.

Quintum est, *Scientia omnium rerum*. Jam vidimus ex S. Paulo, in *Christo esse omnes Thesauros Scientiæ Dei*. Et S. Joannes in Evangelio, cap. 2. scribit de eo: *Eo quod ipse nosset omnes; ipse enim sciebat, quid esset in homine*.

Sextum est, *Veritas*; quo nomine Mahumetani absolute Deum vocant. Christus ipse de se dixit, Joannis cap. 14. *Ego sum Via, Veritas, & Vita*. Omitto alia, ne prolixior fiam.

Tertio probatur ex operibus, quæ sunt propria Dei.

Primum horum est creatio, quæ Christo manifeste tribuitur etiam ab ipso Alcorano, cujus tamen testimonium non curamus, præsertim cum ibi *creare*, explicari possit pro *facere*, vel *producere*: dicitur quippe, illum *creasse avem ex luto*: quod proprie non est creare. At vero ex Sacris literis satis constat, illum vere creasse universa. Joannis cap. 1. *Omnia per ipsum facta sunt*. Si omnia, ergo ex nihilo. Quamobrem subditur: *Et sine ipso factum est nihil, quod factum est*. Hoc autem proprie est creare; nempe aliquid ex nihilo producere. Epist. ad Hebr. cap. 1. *Et tu in principio, Domine, terram fundasti, & opera manuum tuarum sunt Cœli*. Quæ verba S. Paulus de Christo dicta intelligit. Proverb. cap. 8. *Quando præparabat Cœlos, aderam, &c. Et cum eo eram cuncta componens*. Joan. cap. 5. *Quæcumque Pater facit, hæc & Filius similiter facit*. Sed Pater creat: ergo & Filius creat. Quod vero objiciunt Moslemi, non dici, Christum fecisse omnia, sed omnia facta fuisse per Christum: jam supra probavimus, particulam, *per*, dici etiam de causa principali: ut patet, præter supra allata exempla, ex Epist. 1. ad Corinth. cap. 1. *Fidelis Deus, per quem vocati estis in societatem Filii ejus*. Ubi nemo non videt, idem esse *per quem*, ac, *a quo*.

Secundum est, *Conservatio omnium rerum*; quæ Christo tribuitur a S. Paulo in Epist. ad Coloss. cap. 1. *Omnia in ipso constant*. Et ad Hebræos cap. 1. *Qui portat omnia verbo Virtutis suæ*.

Tertium est, *Salvatio*; quæ ita propria est Dei, ut ipsemet dicat Isaiæ cap. 43. *Ego sum Dominus, & non est absque me salvator*. Et cap. 45. *Deus justus, & salvans non est præter me*. Atqui ita proprium est Christi salvare, ut Jesus, idest Salvatoris nomen propterea illi impositum fuerit. Loquimur autem hic præcipue de salute æterna, ratione cujus nemo esse potest vere dici Salvator, nisi Deus.

Quartum est, *Præscientia, & Prædictio futurorum, & cognitio cordium*. Hæc etiam Christo tribuitur Joannis cap. 2. *eo quod ipse nosset omnes, ipse enim sciebat quid esset in homine*. Et multoties scribitur ab Evangelistis, non solum illum multa prædixisse, sed etiam vidisse cogitationes eorum, cum quibus versabatur. Et Apoc. cap. 2. Christus ipse dicit de se: *Et scient omnes Ecclesiæ, quia ego sum scrutans corda, & probans renes*. Quæ verba dixit David de Deo Psal. 7. *Scrutans corda, & renes Deus*. Et quamvis etiam alii viri Sancti multa prædixerint, & cogitationes quoque nonnullorum cognoverint: hoc tamen erat ex peculiari Dei revelatione. At de Christo, in quo erant omnes thesauri Sapientiæ & Scientiæ Dei, id dici non potest.

Quintum, sunt *Miracula*, quæ Deus solus propria virtute facere potest. Porro Christum hæc propria virtute fecisse, jam supra in secunda parte demonstravimus. Apostolos autem, & alios miracula fecisse in virtute Christi, planum est ex Evangelio, & actis Apostolicis.

Postremo probatur Christi divinitas ex cultu proprio Dei, quo Apostoli, cæterique Fideles illum venerabantur, adorantes eum, ut Matthæi cap. 28. *Et videntes illum, adoraverunt*. Et adhuc infantem *Magi procidentes adoraverunt eum*. Et in Evangeliis passim legimus, illum ab aliis etiam, & quidem primariis viris adoratum fuisse. Præterea vocabant eum absolute *Dominum*. Quare ipse dixit Joan. cap. 13. *Vos vocatis me, Magister, & Domine, & bene dicitis; sum etenim*. Et cap. ult. *Nemo audebat eum interrogare, scientes, quia Dominus est*. Præterea appellabant se servos, & Apostolos, & ministros ejus: ut patet ex inscriptionibus Epistolarum S. Pauli

ad Ro-

ad Romanos, & ad Philippenses, S. Jacobi, S. Petri, & S. Judæ, & ex aliis Sacris libris.

Præterea probatur Christi divinitas ex perpetua traditione. Semper enim Christiani Jesum Christum, ut Deum, agnoverunt, & coluerunt, quamvis identidem contra ejus divinitatem nonnullæ sectæ insurrexerint, quæ tamen a Christianis Orthodoxis, eorumque Principibus, ac Doctoribus semper rejectæ, damnatæque fuerunt: quod in Concilio Niceno contra Arium, ejusque asseclas, ab universis Christiani orbis Episcopis factum fuisse, Mahumetani ipsi testantur. Fingunt sane nonnulli eorum nescio quas fabellas, quibus hanc veritatem vel evertere, vel infirmare nituntur. Unam ex his referam ex quodam Doctore, nomine عمرو *Amru*, qui multos pro se Auctores, & præsertim Ebn-Abbas omnium celeberrimum, his verbis allegat: واختلف الذين بقوا من اصحاب
عيسي فاجتمعوا علي ثلثة منهم فادخلوهم بيتا
وقالوا لا تخرجوا منه حتي تخبرونا خبر عيسي فنتبعه
قال فمكثوا ما شاء الله ان يمكثوا ثم انهم خرجوا
لم يثبتوا علي شي واحد مختلفين فقال بعضهم هو
الله لا اله الا هو هبط من مملكته حتي دخل في
جوف مريم ثم خرج منها فاراد ان يري الخلق قدرته
فاتبعه علي هذا القول قبايل من الناس: وقال الاخر
ليس كما تقول ولكني اقول هو ابن الله فاتبعه
ناس كثير: وقال الاخر ليس كما تقول ولكنه عبد
الله وكلمته القاها الي مريم وروح منه فلم يتبعه
علي هذا القول الا ناس قليل ووثبوا عليه وعلي
الذين اجابوه فقالت الفرقتان لنقتلنكم او ترجعوا
فابوا عليهم وشهدوا ان عيسي بن مريم كلمة الله
وروحه خلقه الله من غير اب:

Discordes autem fuerunt inter se ii, qui remanserunt ex asseclis Jesu: simulque congregati elegerunt tres ex suis, & incluserunt eos in quadam domo, dicentes: Non egrediemini hinc, donec indicetis nobis, quid sequi debeamus circa Jesum. Permanserunt autem ibi hi tres quamdiu voluit Deus: deinde egressi sunt, sed non convenerunt in eadem sententia, dissidentes inter se. Primus eorum dixit: Ipse est Deus, præter quem nullus est Deus, descenditque a Regno suo, & ingressus est in uterum Mariæ: ex quo egressus, voluit manifestare creaturis potentiam suam. Sequuti sunt igitur hujus primi sententiam plures homines. Secundus vero dixit primo: Non est sicut tu dicis. Ego dico, illum esse Filium Dei. Hunc etiam sequuti sunt multi mortales. Tertius autem dixit secundo: Non est sicut tu dicis: Ipse enim est servus Dei, & Verbum ejus, quod immisit in Mariam, & Spiritus procedens ab eo. Sed hujus sententiam non sequuti sunt nisi pauci: cæteri vero insilierunt in eum, & in eos, qui adhæserant illi, dixeruntque eis: Profecto occidemus vos, nisi adhæreatis nobis. At illi eis obsequi recusaverunt, persistentes in asserendo, Jesum Filium Mariæ esse Verbum Dei, & Spiritum ejus, quem Deus sine Patre creaverat. Hactenus fabula: quam etiamsi veram historiam esse concederemus, esset tamen potius pro nobis, quam contra nos. Nulla enim ratio affertur, cur potius tertius ille verum dixerit, quam duo priores: majoremque fidem mererentur duo, quam unus: præsertim quia hunc unum pauci sequuti sunt; illis autem duobus fere omnes adhæserunt. Neque vero probabile est, permisisse Deum, dum de Religione vera promulganda agretur, ut non solum in ea suscipienda, sed etiam proponenda fere omnes errarent. Præterea, si res recte perpendatur, sententia secundi asserentis, Christum esse Filium Dei, non est diversa a sententia primi, affirmantis esse Deum. Vel enim intelligebat de filio Dei naturali: & hic, ut superius probavimus, necessario est Deus. Vel intelligebat de Filio Dei per gratiam, & adoptionem. Hoc autem esse non potuit, quia coincidisset cum tertia sententia: omnis enim servus Dei, & justus, qualis erat Christus, est etiam filius Dei per gratiam, ut concedunt ipsi Mahumetani. Huc accedit, tertiam etiam sententiam cum prima, & secunda convenire, dum affirmat, Christum esse non solum servum Dei, & Filium Mariæ, creatum sine Patre, quod non est contra veritatem: sed etiam, esse Verbum Dei, & Spiritum ejus: quod necessario probat, illum esse Deum, ut in verbis Alcorani explicandis demonstrabimus. Vides igitur, Mahumetanorum fabulas & commenta in caput ipsorum recidere, seque ipsos gladio suo jugulare, dum volunt sententiam de Christi divinitate Christianæ religioni esse coævam.

Sed ut id, quod proposui, serio agam; dico, irrefragabile esse divinitatis Christi testimonium, perpetuam Christianorum traditionem, ac fidem, totiusque mundi sensum, & consensum de illa.

Primo enim, Euangelistæ, cæterique Apostoli, qui sacros Testamenti novi libros scripserunt, quos etiam Mahumetani venerantur, Christum verum esse Deum, Deique proprium ac naturalem Filium, manifeste docuerunt: ut modo vidimus.

Secundo, Scriptores Christiani, qui Apostolos subsequuti sunt usque ad hæc tempora, & per singula sæcula plurimi floruerunt, semper Christum verum Deum, verumque Dei Filium appellaverunt, & talem credendum esse docuerunt: (quamvis aliquot Heterodoxos ab hac veritate dissensisse non negemus.) Non est quod in iis recensendis immoremur: extant enim eorum libri, & possunt Mahumetanis facile ostendi.

Tertio, Concilia omnia generalia (& præterea particularia multarum Provinciarum) ex toto terrarum orbe collecta, in quibus Principes, & Doctores Christianæ Religionis una cum Pontifice Romano, vel illius Legatis convenere, Christi divinitatem semper professa sunt, & propugnaverunt. Et quidem de primo Concilio Niceno, in quo Christianæ Fidei Symbolum pro Christi divinitate manutenenda contra Arium, Episcopi totius Orbis proposuere, Mahumetani ipsi nobiscum conveniunt.

Quarto, omnium gentium a Christi fide alienarum semper fuit, & hodie etiam est communis sensus, Christianos credere, & colere Christum, ut Filium Dei naturalem, & verum Deum. Mahumetus ipse in Al-

in Alcorano sæpe Christianos redarguit ob hanc ipsam causam. Neque loquitur de aliqua peculiari eorum secta, sed de Christianis universis in genere. Porro si interrogentur, non solum Mahumetani, sed etiam Judæi, & Ethnici totius orbis de hac Christianorum fide, omnes ultro fatebuntur, rem ita esse.

Habemus præterea veterum, non solum Hebræorum, sed etiam Idololatrarum testimonia, ut Cornelii Taciti, Suetonii, Plinii, & aliorum, qui primis Christianæ Religionis sæculis scripserunt. Hi omnes uniformiter testantur, Christum a Christianis, ut verum Deum, cultum fuisse: & propter hanc fidem suppliciis, & nece eosdem fuisse mulctatos.

Postremo, si interrogentur hodie omnes Judæi, cur Patres eorum Jesum Nazarenum occiderint, omnes uno ore respondebunt, quia Deum, & Filium Dei se faciebat: & id accepisse se a suis majoribus, & ex libris eorum ipsorum, qui vel Christi ætate, vel non multo post, hoc idem testati sunt.

CAPUT DECIMUM SEPTIMUM.

Messiam, nempe Christum, futurum esse Deum, veterum Judæorum testimoniis ostenditur.

Quamvis hodie Judæi Messiam, quem frustra expectant, futurum esse Deum negent: antiqui tamen Magistri: & Doctores eorum aliter senserunt, & docuerunt, ut patet ex eorumdem testimoniis, quæ in libris Thalmudicis continentur. Hic ego præcipua referam.

Primo, in *Midras Tehillim*, super Psalmum 36. v. 10. *Quoniam apud te est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen*: Dixit R. Johanan: *Ecce lassati sumus captivitatibus, & redemptionibus* (id est multoties captivati, & redempti sumus a variis ex nostris Ducibus): *non quærimus ultra ut illucescat nobis caro & sanguis, sed Deus ipse: sicut scriptum est in Psalmo* 118. *Dominus Deus, & illuxit nobis. Et dicitur Isaiæ cap. 45. Israel salvatus erit in Domino, vel per Dominum, salvatione æterna.* Consonat huic R. Abba in *Berescith Rabba*, super illud Genesis cap. 1. *In principio creavit Deus Cælum, & Terram*, dicens: *Hoc est quod scriptum est in Daniele cap. 2. Et lumen cum eo est. Hoc est lumen Regis Messiæ. Et sic etiam dicitur Psal. 36. v. 10. Quia tecum est fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen: Hoc est lumen Regis Messiæ.* Vides hic Messiam aperte prædicari ut Deum, cum ab eo ventura sit salus æterna Israeli, quæ tamen a Deo ventura esse dicitur: quemadmodum dixit R. Amni in *Midras Vajicra*, introducens Deum ita loquentem cum Judæis: *In futuro ego salvabo vos in substantia mea, sicut dictum est Isaia cap. 45. Israel salvatus erit in Domino salvatione æterna.* Porro si Messias futurus erat purus homo, sicut cæteri, qui redemerant Israelitas a captivitatibus: stulte precati fuissent iidem, ne ultra illucesceret eis caro & sanguis, sed Deus ipse.

Secundo, in *Midras Scir Hascirim*, ea verba cap. 1. *Exultabimus, & lætabimur in te*, R. Abbin vult dicta fuisse a Jerusalem, quando audivit illa alia verba apud Zachariam cap. 9: *Ecce Rex tuus veniet tibi justus, & salvatus. Et scriptum fuit* (inquit) *Zachariæ cap. 2. Canta, & lætare Filia Sion, quia ecce ego veniens habitabo in medio tui, ait Dominus: & congregabuntur gentes multæ ad Dominum in die illo: & erunt mihi in Populum, & habitabo in medio tui; & scies quia Dominus exercituum misit me ad te. In illa hora dixit ipsa* (idest Jerusalem): *Gaudens gaudebo in Domino; & exultabo in Deo meo. Isaiæ cap. 6. Et hoc est, exultabimus, & lætabimur in te.* Hucusque Glossa R. Abbin. Glossa autem R. Salomonis super illud Zachariæ cap. 9. v. 9. *Ecce Rex tuus veniet tibi*: est hæc: *Non potest hoc exponi nisi de Rege Messia.* Et R. Abbu in *Midras Vajicra*, asserit, hæc verba Zachariæ respondere illis Isaiæ cap. 62. *Dicite filiæ Sion: Ecce Salvator tuus venit.*

Ex Dictis horum Doctorum simul collatis, fit clarius est, Messiam esse Deum, nec posse ab iisdem ullo modo negari. Cum enim dicat R. Abbin, Regem illum, quem expectabat Jerusalem, esse Deum Dominum exercituum, & ad hoc probandum afferat verba Zachariæ cap. 2. ubi sine dubio sermo est de Deo vero; & verba ejusdem cap. 9. quæ, ut pronunciat vere R. Salomon, non possunt intelligi nisi de Messia, manifeste sequitur Messiam esse Deum Dominum exercituum.

Tertio, in *Midras Tehillim*, Psal. 21. super verba illa: *Domine in virtute tua lætabitur Rex*: dixit R. Chanina in nomine R. Acha: *Ipse Deus Sanctus, Benedictus, tribuit Messiæ de gloria, vel honore supremo: & hoc est: Domine in virtute tua lætabitur Rex.* Dixit R. Nachaman: *Quis est iste Rex gloriæ? Dominus exercituum ipse est Rex gloriæ. Et dixerunt Magistri nostri: Rex carnis & sanguinis; nullus induitur corona ipsius: Deus vero sanctus donabit eam Regi Messiæ. Rex carnis & sanguinis; nullus induitur purpura ejus. Et quæ est purpura Dei? Confessio, auctoritas, reverentia, laus, & decor. Et de Rege Messia scribitur: Magna est gloria ejus in salvatione tua: reverentiam, & decorem pones, vel coæquabis super eum. Rex carnis & sanguinis; nullus de subditis ejus vocatur Cæsar Augustus: & Deus vocabit Messiam, Regem nomine suo. Et quod est nomen ejus?*

יהוה *Jehovah* (Deus). *Et de Rege Messia scriptum est Jerem. cap. 23. Et hoc est nomen ejus, quo vocabunt ipsum: Jehovah Justitia nostra.* Si autem objiciant moderni Judæi, etiam Jerusalem, Montem Moriam, Altare, vel alia loca vocata fuisse hoc nomine: respondetur, non simpliciter, sed semper cum aliquo addito ita vocata fuisse, itaut manifeste appareat, nomen Jehovah tribui his rebus non in recto, quasi ipsis conveniat esse Deum; sed in obliquo, quatenus Deus in iisdem locis seipsum, vel aliquod opus suum peculiariter manifestavit. Cæterum nemo jam hebes, vel stolidus est, qui putet civitati, vel templo, aut altari posse divinitatem convenire; sicut convenit Christo, in quo divinitas cum humanitate hypostatice uniebatur.

Quarto, R. Abraham Aben Ezra existimat verba Psalmi 44. *Sedes tua, Deus, in sæculum sæculi*, intelligenda esse de Messia. Scribit enim: *Porro qui dicit verba illa, Sedes tua, o Deus in sæculum sæculi, referenda esse ad Deum; attendat quod sequens versus hoc denegat, qui ait: Dilexisti justitiam, & odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus.* Ergo necesse est fateatur, Messiam esse Deum, cujus sedes manet in sæculum sæculi.

Quinto, verba illa Zachariæ cap. 12. *Et respicient ad me, quem transfixerunt*: In *Massechet Succa*, distinct. quæ incipit, *Hachalil chammisciah*, exponuntur de Messia: & tamen ibi ille, qui ea profert,

voca-

vocatur in principio capitis, *Dominus extendens Cœlum, & fundans terram, & fingens spiritum hominis in eo*. Quod vero ibidem dicatur, Messias iste futurus Filius Joseph: commentum est Rabbinicum. Unum enim tantum Messiam non solum Christiani, sed Judæi sapientiores in Sacris Scripturis agnoscunt, eumque ex Tribu Juda, & filium David. Et ita verba prædicta Zachariæ tribuuntur Messiæ filio David, in *Berescith Rabba*. Nonnulli ad hoc testimonium tam clarum obscurandum, sacrum textum corrumpere ausi sunt, scribentes pro והביטו אלי: *& aspicient ad me*: והביטו אליו: *aspicient ad eum*. Hos tamen legitimi textus Hebraici, & translatio septuaginta Interpretum, atque etiam Targum, manifestæ fraudis redarguunt.

Alia Hebræorum de Christi divinitate testimonia prætermitto, contentus uno argumento, quod ex eorumdem doctrina desumptum efficacissime tractat Illustrissimus Dominus Joseph Ciantes Romanus, Episcopus Marsicensis supra laudatus, in Tractatu de Sanctissima Incarnatione divini Verbi contra eosdem Hebræos. Probat in hoc brevi quidem, sed eruditissimo opusculo, ex Thalmudicis doctrinis, non repugnare, Deum naturam humanam assumpsisse, & in unica persona divina duas naturas simul unitas fuisse, itaut idem Christus, Deus simul esset, & homo. Veteres enim Hebræi docent, & ut rem divinitus revelatam firmissime credunt, Deum ab initio decem Spiritus, seu intelligentias creasse, quas ipsi vocant ספירות *Sephiroth*. His ita Deus unitus & conjunctus fuit, ut ex Deo & Sephiroth resultet unum totum; sicut ex corpore & anima unus homo: ex radice, seu trunco & ramis una arbor, ex prunis & flamma unus ignis; & quidquid dicitur de Deo, dicatur de Sephiroth: & e converso, quidquid de Sephiroth, de Deo; ita tamen ut omnia, quæ dicunt imperfectionem, cadant supra Sephiroth; quæ vero perfectionem, Deo tribuantur. Hanc autem unionem ajunt esse omnium unionum perfectissimam: quæ sane non potest esse, nisi quæ sit duarum naturarum in uno supposito. Ideo autem volunt, Deum ita cum Sephiroth conglutinatum fuisse, ut iis, tamquam instrumentis, uti posset ad creationem, conservationem, & gubernationem rerum. Cum enim ad hæc requiratur mutatio in operante, Deus vero sit immutabilis: oportuit, ut ita ipse influeret in hæc omnia, ut omnis mutatio, & imperfectio caderet in naturam Sephiroth. Afferunt pro exemplo: Quando radii Solis transeunt per diversa vitra diversorum colorum, exeunt varii inter se; sed tota varietas tenet se ex parte vitrorum, cum Sol eodem modo omnes radios producat. Ita Deus in se manet semper unus & idem, licet operationes ejus sint diversæ, & sæpe etiam oppositæ: sed tota diversitas & oppositio tenet se ex parte Sephiroth. Hoc modo salvantur multa, quæ in Scripturis dicuntur de Deo, minimeque illi conveniunt: ut quod doleat, irascatur, pœniteat, laboret, affligatur, & alia hujusmodi, quæ, cum de Deo dicuntur, semper cadunt super Sephiroth, per quas Deus eadem patitur, vel operatur. Imo mordicus tenent Rabbini, Deum ipsis Sephiroth unitum, & velut inclusum, morari cum illis in captivitate, quam Judæi patiuntur, & cum iisdem Judæis pati, & affligi: & afferunt testimonia Scripturarum, quibus hoc ipsum videtur non obscure significari.

Hæc Judæorum doctrina, quamvis falsa sit, possunt Mahumetani intelligere, non esse impossibile, Christum Deum simul esse atque hominem, non solum in sententia Christianorum, qui id certissime credunt; sed etiam Hebræorum, quorum majores expresse Messiæ divinitatem tribuerunt. Et recentiores, dum hæc de Sephiroth affirmant, hoc Christianæ fidei mysterium non esse impossibile fateri coguntur.

Verum quid opus nobis est ad Thalmudistarum deliria ac fabulas recurrere? jam superius diximus, sæpe Deum in Sacris Scripturis ut hominem nobis repræsentari, & ea, quæ sunt propria hominis, nec Deo ullo modo conveniunt, exercere: & nihilominus ea ipsa Deo tribuuntur. Quid igitur repugnat, ne hæc eadem illi tribuantur, sicut aereo, & phantastico, ita humano corpori conjuncto? Neque enim quia huic hypostatice uniatur, non autem illi, ideo sequitur in Deo ulla mutatio, cum corpus ipsum mutatur. Denique cum Sacræ literæ passim dicant, Deum habere manus, brachia, pedes, caput, oculos, aures, sedere, stare, ambulare, & alia hujusmodi facere, quæ sunt propria hominis; neque hæc, quamvis metaphorice dicta, Deum dedecere existimentur: non potest ut error, vel absurdum damnari, si hæc eadem propter unionem hypostaticam cum natura humana illi tribuantur, quamvis non ab ipso, sed a natura humana, cui unita est, exerceantur.

CAPUT DECIMUM OCTAVUM.

Mahumetanorum quoque testimonio Christi divinitas comprobatur.

Certum est, Mahumetanos universaliter Christi divinitatem negare: nonnulli tamen sapientiores inter eos, qui rem attentius consideraverunt, eandem asserere non dubitaverunt. De his ita scribit Ismael filius Aly, in cap. *De commemoratione Gentis Moslemorum*: في ذكر لمة للسلمين الحايطية والحدمية

هم اصحاب احمد بن حايط واصحاب الفضل ابن

الحدمي كانا من اصحاب النظام وطالعا كتب

الفلاسفة وخلطوا كلامهم بكلامهم ولهم ثلاث بدع

الاولى اثبات حكم من احكام الالهية في المسيح وقالوا

ان المسيح يحاسب الخالق في الاخرة:

Hajetienses, & Hadiemienses fuerunt asseclæ Ahmedi filii Hajeti, & Phadeli filii Hademi, qui ambo fuerunt discipuli Alnodami, & legerunt libros Philosophorum, & commiscuerunt sermones eorum cum sermonibus suis, & habuerunt tres novas opiniones, quarum prima fuit, stabilire sententiam de Christi divinitate, quem dixerunt futurum esse Judicem creaturarum in novissimo die. Idem confirmat Sciaher Settanius, relatus a Gregorio Abul-Pharego in Historia sua de rebus Arabum. Imo addit Ebnol-Kessæus, illos existimasse, Christum esse Deum, sed novum, & recentem, & a Deo æterno distinctum.

Neque vero magnum, aut mirum est, si hi tribuant Christo divinitatem, cum alii etiam aliis eam attribuant. De his ita scribit idem Ismael ibidem:

وأمّا الغلاة ويقال الغالية فهم الذين غلوا في حق أئمتهم حتي حكموا فيهم بأحكام الالهية وأخرجوهم من حدّ الخليفة فربّما شبهوا واحدًا بالاله وشبهوا الاله بالخلق: ومنهم السبائية أصحاب عبد الله بن سبا الذي قال لعليّ انت انت يعني انت الاله واجتمعت عليه جماعة كثيرة وهم الذين يقولون بتناسخ الجزو الالهي في الأئمة بعد عليّ: ومنهم العلبانية أصحاب العلبا ابن الذراع الاسدي وقيل الدوسي وكان يفضل عليًّا على نبيّ ص ويسمّيه الهًا وزعم انه هو الذي بعث محمّدًا ليدعوا لعليّ فدعا لنفسه: وتسمّي هذه الفرقة الذمية ومنهم من يقول بالاهيتهما جميعًا ويقدمون محمّدًا في الالهية وتسمّي هذه الفرقة الميمية ومنهم من يقول ان جبرائيل اخطا في الرسالة الي محمد وانّما أرسل لعليّ فاخطاه لان محمّدًا وعليًّا كان اشبه من الغراب بالغراب وتسمّي هذه الفرقة الغرابية ومنهم من قال الالهية الخمس لخمس أصحاب الكسا وهم محمد وعليّ وفاطمة والحسن والحسين وقالوا خمستهم شي واحد:

Porro Galata, seu Galienses (idest Excedentes) *sunt illi, qui excesserunt modum in veneratione suorum Antistitum, itaut attribuerint illis divinitatem, & exemerint eos e numero creaturarum; nunc similem facientes creaturam Deo, nunc Deum creaturæ. Inter hos sunt Sebaitæ asseclæ Abdallah filii Seba, qui dixit ad Aly: Tu es tu: idest, Tu es Deus. Et sequuti sunt eum plurimi, qui tenebant sententiam de translatione particulæ divinitatis in Antistites successores ipsius Aly. Ex his etiam sunt Albanenses asseclæ Albæ filii Dharai Asadiensis (vel juxta alios, Dusiensis) qui præferebat Alym Prophetæ Mahumeto; & vocabat eum Deum, & existimabat, illum esse, qui miserat Mahumetum, ut vocaret homines ad sequendum ipsum Alym: sed Mahumetum obtrusisse seipsum pro Aly. Et vocata fuit etiam hæc secta Dhamiensium; inter quos quidam tribuebant tam Mahumeto, quam Aly divinitatem; in qua tamen primas partes Mahumeto concedebant. Et hi vocati sunt Mimienses; inter quos quidam dixerunt, Gabrielem errasse, dum annunciavit Legationem Mahumeto; nam missus fuerat, ut annunciaret eam Aly: sed erravit etiam in Aly, quia Mahumetus, & Aly erant inter se magis similes, quam corvus corvo. Quamobrem hi vocati sunt Gorabitæ (idest Corvini), inter quos quidam attribuebant divinitatem quinque Personis gloriosissimis; nempe Mahumeto, Aly, Phatemæ, Hasano, & Hoseino: & asserebant, hos omnes quinque esse rem unam.* Quamvis autem Mahumetani has opiniones universaliter non probent: sufficit tamen nobis, fuisse plures, & quidem doctrina præcellentes inter eos, qui divinitatem cum humanitate in eodem homine personaliter, seu in una persona, unitam fuisse, & consequenter uniri posse affirmaverint.

Neque vero negare hoc idem poterunt Moslemi ipsi Sonnitæ, seu Orthodoxi, si gravissimis rerum suarum Auctoribus fidem habendam esse existiment. Refert enim Ahmed filius Abdal-Halim in sua Apologia pag. mihi 333. id quod, ut ipse inquit: روي عنبر ابو نعيم وابو الشيخ وغيرهما عن ابن عباس ان الله أرسل الى نبيه ص ملاكا من الملائكة معه جبرائيل فقال الملاك ان الله خيّره بين ان يكون عبدًا نبيًا وبين ان يكون ملاكا نبيًا. قال؛ فالتفت رسول الله ص الى جبرائيل كالمستشير فاشار جبرائيل بيده ان تواضع فقال رسول الله ص لا بل اكون عبدًا نبيًا: رواه البشاري والبخاري في تاريخه.

narravit Anbar Abu-Naim Abul-Seich, & alii ex auctoritate Ebn-Abbas (Doctoris inter eos irrefragabilis auctoritatis) *Deum legasse ad Prophetam suum Mahumetum, quemdam ex Angelis una cum Gabriele. Dixitque Angelus ei: Deus dat tibi optionem, ut eligas, utrum velis esse homo propheta, an Angelus propheta. Tunc Mahumetus conversus est ad Gabrielem, tamquam consilium ejus circa hoc petiturus. Gabriel vero innuit ei manu sua, ut sese humiliaret. Respondit itaque Angelo, Nequaquam: sed ero homo propheta. Referunt hoc Albasciarius, & Albacharius in sua Historia.* Peto hic a Doctoribus Moslemis; qua ratione poterat Mahumetus Angelus fieri? An ita, ut ipse non remaneret omnino, totusque destrueretur? an vero ita, ut aliquid de eo superesset? Si primum: nimis stultus fuisset Mahumetus eligendo destructionem sui ipsius. Quid enim profuisset illi esse Angelum, si nihil de hac re erat sciturus, vel sensurus, non magis, quam si asinus factus fuisset? Si vero remansurus erat Mahumetus; qua ratione poterat etiam esse Angelus, & cognoscere, se esse simul Angelum, & Mahumetum? Certe non alio modo, nisi ut vel ipse assumeret ad suam naturam in sua persona naturam Angeli: vel contra, Angelus assumeret ad suam naturam in sua persona naturam illius: itaut in una persona duæ simul naturæ, angelica, & humana, reperirentur. Alias prorsus est intelligibile, quomodo posset Mahumetus Angelus fieri. Per hoc igitur coguntur Mahumetani fateri possibile esse id, quod de Christi incarnatione & divinitate Christiani confitentur.

Hodie quoque plures reperiuntur inter Mahumetanos Sonnitas, & quidem ex nobilioribus, & sapientioribus, qui Christum Deum esse constanter affirment. Referam hic verba Auctoris alias laudati Historiæ status præsentis Imperii Othomanici: qui lib.

2. cap.

lib. 2. cap. 12. hæc habet: *Paucis abhinc annis nova opinio introducta est, quam sequuntur, & cui præcipue adhærent modestiores, & temperatiores Regalis Curiæ, & valde communis est Constantinopoli. Qui eam profitentur, Chap Messahi, boni scilicet Discipuli Messiæ appellantur. Hi constanter propugnant, Jesum Christum esse Deum, verumque Mundi redemptorem. Juvenes, qui liberaliorum studiorum causa in Regia detinentur, huic opinioni mordicus inhærent; sed præcipue honestiores, ac civiliores, & quos natura melioribus dotibus ornavit: adeo ut, cum laudare aliquem inter se volunt, qui hujusmodi qualitatibus universis ornatus sit, unico verbo omnia exprimentes, Chap Messahisen illum appellent; idest bonum Messiæ Discipulum. Constantinopoli ingens est hujusmodi hominum numerus, inter quos quidam hanc sententiam tam constanter retinuere, ut mortem pro ea libenter sustinuerint. Neque id prohibet, quin omnes illi, qui cydari alba utuntur, eandem sententiam occulte retineant.* Hactenus Auctor, testis oculatus.

Postremo fieri potest argumentum satis validum, quamvis ad hominem, pro hac ipsa veritate asserenda contra Mahumetanos, ex ipsis verbis Alcorani, in quo non semel Christus dicitur: كلمة الله, *Verbum Dei*, & روح الله *Spiritus Dei*, vel روح من الله *Spiritus ex Deo*. Nam (ut de primo loquamur) *Verbum Dei*, juxta Algazelum in professione Fidei Eslamiticæ, duplex est: alterum: ازلي قديم قايم بذات الله *Æternum, sine principii, subsistens in essentia Dei*. Alterum: مقروء بالالسنة مكتوب في المصاحف محفوظ في القلوب: *Quod legitur linguis, scribitur in libris, & custoditur in cordibus*. Christus autem non fuit Verbum Dei secundi generis, ut patet: ergo necessario sequitur, fuisse primi generis, & consequenter fuisse Deum. Nam quidquid est æternum, atque adeo increatum, & subsistit in essentia Dei, non potest non esse Deus.

Respondet Gelaleddinus: سمي كلمة الله لانه خلق بكلمة كن: *nominatus est Verbum Dei, quia creatus est (a Deo) per verbum, Esto*. Sed hoc modo omnia dici poterunt Verbum Dei; *ipse enim dixit, & facta sunt omnia*: neque Christus per hoc excellentior erit quolibet alio homine, vel etiam bruto. Præterea, si ex eo, quod creatus sit per Verbum Dei, Verbum Dei appellandus est: eadem ratione, qui per aquam mundatur, aqua dicendus erit: & qui per ignem calefit, ignis: & qui per pharmacum sanatur, pharmacum appellandus erit.

Beidavius aliam affert rationem: سمي بذلك عيسى لانه وجد بامره تعالى دون اب *Ita vocatus fuit Jesus, quia extitit per imperium Dei sine patre*. Sic etiam primus equus extitit ad imperium Dei sine patre, atque etiam sine matre. Ideone vocabitur equum, Verbum Dei?

In quodam Lexico Arabico, cui titulus est الجامع اللغة, affertur hæc alia ratio: سمي كلمة الله لانه انتفع في الدين كما قيل فلان سيف الله اسد الله: *Nominatus fuit Verbum Dei, quia (verbis suis) profuit Religioni; sicut aliquis dicitur Gladius Dei, Leo Dei*; quia scilicet strenue pugnaverit pro religione. Sed, præterquamquod hæc explicatio est valde frigida; plures alii verbis suis religioni profuerunt, nec tamen ullus vocatus est, *Verbum Dei*, nisi Christus, in quo hoc nomen ostendit aliquid novum, ac singulare.

Neque minus ostendit, Christum esse Deum, quod in Alcorano vocetur روح الله *Spiritus* vel *Dei*, من الله *a Deo*. Nam cum Spiritus Dei debeat esse in Deo, nec possit esse accidens, necessario erit substantia, & per consequens Deus. Hic etiam Mahumetani varia quærunt subterfugia. Gelaleddinus asserit, Christum dici Spiritum Dei, quia conceptus fuit opera Gabrielis, quem Mahumetani vocant, sicut alios Angelos, Spiritum Dei. Quamobrem verba illa Suræ 66. التحريم *Prohibitio*: v. 14. ومريم بنت عمران التي احصنت فرجها فنفخنا فيها من روحنا: *Et Mariam filiam Amran, quæ custodivit virginitatem suam: & insufflavimus in ea de spiritu nostro*: ita explicat: من روحنا جبرائيل حيث نفخ في جيب درعها بخلق الله فعله الواصل الى فرجها فحملت بعيسى: *De spiritu nostro, nempe Gabriele, cum insufflavit in aperturam tunicæ ejus (i. Mariæ) ad collum, efficiente Deo, ut flatus ejus perveniret ad vulvam ejus, & ex eo conciperet Jesum*. Sed verba Suræ 4. النسا *Mulieres*, vers. 107. انما المسيح عيسى ابن مريم رسول الله وكلمته القيها الى مريم وروح منه فامنوا بالله ورسله: *Certe Christus Jesus filius Mariæ est Legatus Dei, & Verbum ejus, quod immisit in Mariam, & Spiritus ab eo. Itaque credite in Deum, & Legatos ejus*: ita exponit: وروح منه اي ذو روح منه اضيف اليه تعالى تشريفا له وليس كما زعمتم ابن الله او الها معه وثالث ثلاثة لان ذو الروح مركب والاله تنزه عن التركيب وعن نسبة المركب اليه: *Et spiritus ab eo: idest habens spiritum ab eo: & refertur ad ipsum Deum, ad denotandam nobilitatem & excellentiam ejus: non autem, sicut vos putatis, est filius Dei, aut Deus simul cum eo, & tertius trium (idest una ex tribus Personis divinis) Nam, habens Spiritum, est quid compositum: absit autem ut sit in Deo ulla compositio, vel aliquid compositum de illo prædicetur*. Eodem fere modo exponit Zamchascerius: وقيل له روح الله وروح منه لذلك لانه

لانه ذو روح وجد من غير حرف من ذي روح كالنطفة المنفصلة من الاب الحي وانما اخترع اختراعًا منه عند الله وقدرته خالصة :

Dictus autem fuit Spiritus Dei, & Spiritus ex Deo, quia habens spiritum habuit esse sine literis ab habente Spiritum: sicut semen, quod abscinditur a patre vivo. Et quidem nova productione creatus est a Deo, & potentia ejus absoluta. Non multum capio sensum verborum, & suspicor de aliquo scripturæ mendo. Verum quidquid sit, si ex eo, quod Christus habuit spiritum, seu animam a Deo, vocandus est Spiritus Dei: omnes homines, atque etiam jumenta omnia dici poterunt Spiritus Dei. Præterea is, qui habet potentiam a Deo, recte vocabitur Potentia Dei: atque aliæ hujusmodi ineptiæ sequentur. Quamvis autem admitteremus hujusmodi expositiones, non tamen ex illis probaretur, Christum non esse Deum. Nam ratio allata ab Ahmed, quia *habens Spiritum* est quid compositum: Deus vero non admittit compositionem: primo quidem in sententia Sonnitarum nihil probat, cum ipsi admittant compositionem in Deo ex essentia & attributis, ut vidimus. Secundo, quia hæc compositio non esset in Deo, sed in Christo, qui constat ex humanitate, & divinitate; neque ideo prohiberet, quin Christus esset Deus; idem quippe esset, habens spiritum a Deo, ac habens naturam divinam a Deo: itaut, *habens*, non includat divinitatem, sed tantum humanitatem, seu naturam humanam, tamquam terminum assumptum a persona divina.

Verum insurgit contra nos Ahmed argumento non contemnendo, dicens: ولم يكن ادم بما نفخ الله فيه من روحه لاهوتا وناسوتا بل كله ناسوت فلذلك المسيح كله ناسوت :

Non fuit Adam, eo quod Deus insufflaverit in eo de spiritu suo, Deus, & homo; sed totus homo: ita etiam Christus erit totus homo.

Respondeo primo, comparationem non bene currere: nam non dicit Alcoranus, Deum inspirasse in Christum de spiritu suo: sed inspirasse de spiritu suo, vel spiritum suum, & verbum suum in Mariam. Deinde, non dicit Moyses, Deum inspirasse in Adam de spiritu suo, sed *inspirasse in faciem ejus spiraculum vitæ*: & ideo Adam non factum fuisse, seu evasisse Deum & hominem, sed hominem tantum, habentem animam viventem. Certum est enim apud omnes, Deum non communicasse Adæ spiritum suum, vel aliquid de suo esse, sed tantum creasse in eo animam viventem, & rationalem: hoc vero facit quotidie cum omnibus hominibus, qui tamen non propterea dicuntur Spiritus Dei.

Jabias filius Salam putat, Christum vocari Spiritum Dei, لانه كان من غير بشر *quia ipse fuit sine carne*, idest creatus fuit sine concursu viri, seu opera carnali: quasi per hoc debeat Spiritus appellari. Sed eodem modo, imo multo magis etiam Adam dici posset Spiritus Dei: creatus enim fuit a Deo sine opera non solum viri, sed neque fœminæ. Christus porro fuit verus homo, sicut cæteri, constans corpore & anima. Quod si ratione animæ vocandus esset Spiritus Dei: etiam cæteri homines ita essent appellandi.

Ahmed filius Mohammed Thalebiensis, magnus Alcorani commentator, & commentorum, ac fabularum insignis architectus, affert alias aliorum explicationes, cur Christus in Alcorano dicatur *Spiritus Dei*, vel *Spiritus a Deo*. قيل معناه ونفخة منه وذلك ان جبرايل عم نفخ في درع مريم فحملت باذن الله تعالى فقال وروح منه وذلك ان جبرايل عم روح والنفخ انه ريح يخرج عن الروح : وقال ابو عبيده معناه انه كان انسانا حيا باحيا الله تعالى اياه يدل عليه قول السدي وروح منه اي مخلوق منه من عنده : وقيل معنى وروح منه رحمة منه جعل الله تعالى عيسي عم رحمة لمن تبعه وامن به يدل عليه قوله في المجادلة وايدهم بروح منه اي قواهم برحمة منه : وقيل الروح الوحي اوحي الله تعالى الى مريم بالبشارة واوحي الى جبرايل بالنفخ واوحي اليه ان كن : وقيل اراد بالروح جبرايل عم معناه وكلمته القاها الى مريم والقاها ايضا روح منه وهو جبرايل عم : وقيل اراد الروح الذي تحيي به ادم عم فخلق الله تعالى روحا وصورها وارسلها الي مريم فدخلت في فمها فصيرها الله تعالي روح عيسي : قال ابي واذا اخذ ربك من بني ادم الاية قال اخذهم ثم جعلهم ارواحا في صدورهم واستنطقهم فكان روح عيسي من تلك الارواح التي اخذ عليها العهد فارسل ذلك الروح الى مريم فدخل فيها :

Nonnulli explicant spiritum ab eo, sufflationem ab eo: quia scilicet Gabriel sufflavit in interulam Mariæ, & concepit, ita volente Deo. Dicit igitur & Spiritus ab eo: & hoc quia Gabriel est Spiritus, & sufflatio est ventus egrediens a Spiritu. Et dixit Abu Obeida: Christus fuit homo vivens per vivificationem factam a Deo. Ostendit hoc dictum Alsadii: Et Spiritus ab eo, idest creatus ab eo, de apud se. Alii dicunt, Spiritum ab eo, significare misericordiam ab eo. Constituit enim Deus Jesum misericordiam sequentibus eum, & credentibus in eum. Ostendunt hoc verba Sura de Disputatrice: & roboravit

eos

est Spiritu ex se, idest fortes reddidit eos misericordia ex se: Alii dicunt, spiritum significare revelationem, quia revelavit Deus Mariæ faustum nuncium: & Gabrieli inspiravit seu revelavit, insufflationem: ipsi vero Jesu revelavit, seu dixit, Esto; & fuit. Alii volunt, spiritum significare Gabrielem, ut sensus sit: & Verbum ejus, quod ipse immisit in Mariam, & immisit etiam illud in eam spiritus a se: nempe Gabriel. Alii dicunt, significare Spiritum, quo vivificatus fuit Adam. Creavit enim Deus spiritum, & formam dedit illi, misitque illum ad Mariam, & ingressus est in os ejus, fecitque illum Deus spiritum (seu animam) Jesu. Dixit Obajus explicans verba Alcorani: Et cum accepisset Dominus tuus a filiis Adam, &c. accepit eos, deinde posuit spiritum in pectoribus eorum, & reddidit eos loquentes, ac rationales. Fuit autem Spiritus Jesu unus ex illis Spiritibus, quos comprehendit pactum Dei: misitque illum ad Mariam, & intravit in eam.

Non est, quod his tot ineptiis respondeam: nemo enim erit, qui non aperte videat, nihil ad rem facere, & esse nimis misera effugia Sapientium Moslemorum. Quamvis enim Mahumetus sæpe & rotundis verbis negêt in Alcorano, Christum esse Deum, vel Filium Dei; nihilominus, & dum illum, Verbum Dei, & Spiritum Dei appellat, sibi ipsi contradicit, & quemadmodum consueverunt Impostores, minime advertens quid dicat, invitus veritatem confitetur. Velit enim, nolit; si Christus est Verbum Dei, & Spiritus ejus, seu procedens ab eo, non potest non esse Filius Dei, & Deus.

Hanc veritatem fatetur Thalebiensis agnitam fuisse a quodam adolescente Christiano, qui erat sub potestate supremi Arabum Principis Aaronis Rascidi, qui regnavit anno Christi 786. de quo ita scribit:

سمعت القسم الجنبي يقول كان لهرون الرشيد غلام متطبب نصراني احسن خلق الله وجها واكملهم ادبا واجمعهم للخصال التي يتوصل بها الى الملوك وكان الرشيد مولعا بان يسلم وهو يمتنع :

Audivi Alcasemum Gennabiensem ita narrantem. Habebat Aaron Rascidus adolescentem Christianum odoribus aromatum perfusum, & pulcherrimum vultu omnium creaturarum Dei: & erat perfectissimus disciplina, & præditus omnibus illis partibus, quibus sibi quilibet aditum facere possit ad Reges. Summopere autem cupiebat Rascidus, ut adolescens fieret Mahumetanus, sed ipse hoc recusabat. Pergit Auctor referre, quo pacto curaret Imperator adolescentem omnibus blanditiis, & deliciis ad sectam suam attrahere. At ille semper constantior in fide sua apparebat. Interrogatus a Principe, quid ipsum detineret, ne Moslemus fieret: respondit; in Alcorano esse argumentum probans illud ipsum, quod Mahumetus negat in eo: vocatur enim ibi Christus Verbum Dei, quod immisit in Mariam, & spiritus ab eo. *Nonne*, inquit, *hæc est fides Christiana, quod scilicet Jesus est pars ex eo*, (nempe Deo)? Hoc audiens vehementer doluit Rascidus; cumque vocasset Sapientes, & Doctores, nullus ex eis potuit adolescentis argumentum solvere. Advenerat tunc forte ex regione Chorasana vir quidam doctus in Alcorano, nomine Aly filius Hoseini. Hic jussu Imperatoris loquutus est

cum adolescente Christiano, ejusque argumento audito, nescivit statim respondere, sed juravit per Deum, se nihil gustaturum, donec responsum ad argumentum adolescentis inveniret. Ingressus igitur domum obscuram & tenebrosam, clausit ostium, & cœpit legere Alcoranum attente, donec pervenit ad Suram الجاثية *Genuflexa*, in qua sunt ea verba: وسخر لكم ما في السموات وما في الارض جميعا منه ;

Et subjecit vobis ea, quæ sunt in cælis, & quæ sunt in terra, omnia ab ipso. Tunc exclamavit elata voce, ut aperirent portam: & egressus, legit hæc verba adolescenti coram Rascido, & ait: *Si ex eo, quod Jesus est Verbum Dei, & Spiritus ab eo, est pars illius: sequitur, quod omnia, quæ sunt in cælo, & in terra, cum sint ab eo, sint pars illius.* Hoc argumento convictus adolescens, Mahumeti legem amplexus est. Hæc ex Thalebiensi.

Ego sane legi vitam Rascidi, sed nihil in ea reperi de isto Ganymede. Observavi ibi tantummodo, Christianum quemdam medicum juvenem, ingeniosissimum fuisse huic Imperatori in magno pretio, eo quod per venæ sectionem illum ab apoplexia liberasset. Verum quidquid sit de hoc; ineptissima fuit Doctoris hujus Chorasani responsio; etiam admisso crassissimo illo errore, in quo versabatur adolescens, qui putabat, Christum esse partem Dei, quasi Deus posset in frusta secari. Etenim non omnia sunt a Deo eodem modo: Quædam enim sunt ab intra, ut cognitio, & amor: quædam vero ad extra, quales sunt omnes creaturæ, de quibus loquitur Alcoranus. Igitur non valet argumentum: Quæ sunt in cælo, & in terra, sunt a Deo, & non sunt pars Dei: ergo Verbum, & Spiritus Dei, licet sint à Deo, non erunt pars illius. Sicut non valeret, si quis diceret: Imago picta est ab homine; & non est pars illius: ergo manus, quæ abscinditur ab homine, licet sit ab homine, non erit pars illius. Diverso enim modo est ab homine imago picta, & manus abscissa.

Verum, relicto hoc adolescentis illius errore, quo nullum unquam Christianum laborasse puto: dico Christum vocari ab Alcorano, & Mahumetanis Verbum Dei, & Spiritum Dei, & his nominibus ostendi non esse a Deo, ut opera ad extra, sed ut actus vitales ad intra: Spiritus enim, & loquutio, seu Verbum, sunt actus vitales in hominibus, & multo magis in Deo: non ita cætera opera ad extra. Et jam diximus, non posse intelligi Christum esse Spiritum, aut Verbum Dei extra ipsum Deum: neque opus est hic id iterum probare.

CAPUT DECIMUM NONUM.

Respondetur quintæ Mahumetanorum objectioni contra Christi passionem, & crucifixionem.

Certissimum est, Diabolum in Alcorano omnium præteritarum hæreseon fæcem per Mahumetum congessisse: & quemadmodum Christi divinitatem cum Ario oppugnavit: ita veram ejusdem passionem & mortem per crucem, cum Manichæis, Marcionitis, & aliis hujusmodi monstris impudenter, impieque negavit. Hanc ego hæresim ita stultam & irrationabilem judico, ut vix credere possim, aliquem inter mortales repertum fuisse, qui illam non solum verbis proferre, sed ne mente quidem concipere potuerit. Pugnat e-

nim contra apertissimam veritatem, nulloque fundamento penitus innititur. Sed antequam ad eam confutandam aggrediar, referam, quid de hac re Mahumetani sentiant; ita enim facilius erit, vanissima eorum delitia refutare. Omnes vero Alcorani Expositores fundant ineptias suas in illis verbis Suræ 4. النسا *Mulieres*, vers. 155. quibus asseritur, Judæos a Deo punitos fuisse, بكفرهم وقولهم علي مريم

بهتانا عظيما وقولهم انا قتلنا المسيح عيسي بن مريم

رسول الله وما قتلوه وما صلبوه ولكن شبه لهم وان

الذين اختلفوا فيه لفي شك منه وما لهم

به من علم الا اتباع الظن وما قتلوه يقينا بل

رفعه الله اليه وكان الله عزيزا حكيما:

propter perfidiam eorum, & eo quod dixerint contra Mariam mendacium magnum: & eo quod dixerint: Nos sane occidimus Christum Jesum, filium Mariæ Legatum Dei: sed non occiderunt eum, neque crucifixerunt eum: verum objecta est eis similitudo ejus. Et profecto qui discordes fuerunt in eo, dubitaverunt de hoc. Non erat illis de eo ulla scientia; sed solum sectati sunt opinionem: neque occiderunt eum vere; sed Deus elevavit eum ad se. Nam Deus est potens, sapiens.

Geladeddinus ita glossat hæc verba: بكفرهم

بعيسي وقولهم علي مريم بهتانا عظيما حيث رموها

بالزنا: شبه لهم المقتول والمصلوب وهو صاحبهم

بعيسي اي القي عليه شبهه فظنوا اياه؛ وان الذين

اختلفوا فيه اي في عيسي لفي شك منه من قتله

حيث قال بعضهم لما راوا المقتول الوجه وجه عيسي

والجسد ليس بجسده فليس به وقال اخرون

بل هو هو وما لهم به بقتله من علم

الا اتباع الظن الذي تخيلوه:

Propter perfidiam eorum, quia scilicet noluerunt credere in Jesum, & eo quod dixerunt contra Mariam mendacium magnum, cum de adulterio accusaverunt eam. Sed objecta est eis similitudo ejus (nempe Jesu) *in eo homine, quem occiderunt, & crucifixerunt, qui fuit unus ex sociis eorum. Idest: posuit Deus similitudinem Jesu in eo, & existimaverunt esse Jesum: & profecto qui discordes fuerunt in eo, idest in Jesu, dubitaverunt de hoc, nempe de occisione ejus: dicebant enim quidam eorum, postquam viderunt illum, qui occisus fuerat: Facies est facies Jesu; sed corpus non est corpus ejus: itaque non est ipse. Alii vero dicebant: Nequaquam; sed est ipsemet. Et non erat illis de eo, idest de occisione ejus, ulla scientia: sed tantum sectabantur opinionem circa id, quod imaginabantur.*

Sed audiamus alios Expositores, quorum verba, ut Lectori fastidium, & mihi, ac Typographis laborem minuam, non Arabice, sed latine ex Arabica summa fide translata referam.

Ebno-Said Mogrebiensis, & Ebnol-Athir, relati ab Ismaele filio Aly in cap. في عيسي ابن مريم *De Jesu filio Mariæ* ita fabulantur: *Quærebant autem Judæi summo studio comprehendere eum. Et venit quidam ex Apostolis ad Herodem Judicem Judæorum, & ad Collegium Judæorum, & dixit: quid dabitis mihi, si ostendero vobis Christum? & dederunt ei triginta denarios; quos cum accepisset, ostendit eis ubi ille esset. Dixit Ebnol-Athir in sua Historia: Variæ sunt Doctorum opiniones circa mortem ejus, antequam assumeretur in Cœlum. Dicunt nonnulli, assumptum fuisse absque eo quod moreretur. Alii vero dicunt, Deum immisisse illi mortem per tres horas: alii autem per septem: & deinde restituisse eum vitæ, & quidem Auctores hujus secundæ sententiæ habent pro fundamento ea verba Dei in Alcorano:* اني متوفيك ورافعك الي: *Certe ego defungi faciam te, & elevabo te ad me. Cum autem apprehendissent Judæi hominem quemdam, qui erat similis Christo, ligaverunt eum, & cœperunt attrahere eum funibus, & dicebant ei: Tu resuscitabas mortuos, an non salvabis teipsum ab his funibus? Et expuebant in faciem ejus: & conjecerunt super eum spinas, & crucifixerunt eum: & permansit in cruce sex horas. Deinde petiit corpus ejus Joseph faber lignarius ab Herode, qui erat Judex Judæorum, & cognominabatur Pilatus: & sepelivit illud in sepulchro, quod sibi ipsi idem Joseph præparaverat. Descendere autem fecit Deus Christum de Cœlo ad matrem ipsius Mariam, quæ flebat eum, & dixit ei: Deus assumpsit me ad se, neque contigit mihi nisi optimum. Et præcepit ei, ut congregaret ad ipsum Apostolos, & constituit eos in Terra Legatos Dei, & præcepit eis, ut prædicarent ex parte sua id, quod sibi mandaverat Deus. Et divisi sunt Apostoli unusquisque in eam regionem, quam constituerat eis. Dixit Kessæus: Et ingressi sunt Apostoli per portas civitatum, ad quas missi fuerant: & unusquisque eorum loquebatur lingua illius gentis, ad quam missus fuerat.*

Alius Auctor, nomine Amru, ex relatione Asbath, qui id acceperat ab Alladdi, hoc ipsum alio modo enarrat, dicens: *Tunc Judæi congregaverunt turbam adversus Jesum filium Mariæ, & concluserunt eum intra quamdam domum: atque ibi superveniente illis nocte, pernoctaverunt custodientes eum. Revelavit autem Deus illi ea verba Alcorani: Ego sane defungi faciam te, & exaltabo te ad me, & liberabo te ab Infidelibus* (idest a Judæis): *& ponam asseclas tuos* (idest Mahumetanos, & Romanos) *super infideles usque ad diem resurrectionis. Prædixit autem Jesus sociis suis, se esse fato functurum, & elevandum in Cœlum, & dixit: Quis vestrum vult, ut Deus ponat in eo figuram meam, & ut propterea Judæi occidant illum: & Deus collocabit eum mecum in die resurrectionis? respondit quidam ex illis: Ego. Impressa igitur fuit illi figura Jesu. Jesus autem raptus est, & assumptus in Cœlum. Mane autem*

facto,

facto, inventi sunt asseclæ Jesu esse novendecim, deficiente uno (nam antea cum Jesu erant viginti). Et dixerunt: Quid sibi vult, quod heri erant viginti? & invenerunt inter eos hominem illum, qui habebat figuram Jesu, nec dubitaverunt esse Jesum. Sed subiit eos dubitatio ante defectum numeri vicenarii. Acceperunt igitur illum, cui inerat figura Jesu, & occiderunt, & crucifixerunt eum, & ipsi putabant eum esse Jesum. Et discordes fuerunt, qui remanserunt de sociis Jesu; & congregati simul elegerunt tres ex ipsis, &c.

Thalebiensis in Suram quartam النسآء *Mulieres*, vers. 155. fabulam adornat, & auget ex auctoritate Ebn-Abbas, quæ apud Moslemos irrefragabilis censetur. Ita igitur hic Auctor: *Et dixit Ebn-Abbas: Cum obvium habuisset Jesus cœtum Judæorum, dixerunt: Ecce Magus filius Magæ, & Præstigiator filius Præstigiatricis: & alia convicia & scommata conjecerunt in eum, & in Deum. Cumque hæc audisset Jesus, ita imprecatus est eis: o Deus, tu es Dominus meus, & ego a Spiritu tuo processi, & tu verbo tuo creasti me: neque veni ad eos a me ipso. Maledic ergo eis, qui conviciati sunt mihi, & Matri meæ. Exaudivit autem eum Deus, & transmutavit in porcos conviciatores illius. Cumque vidisset hoc Judas, caput & dux Judæorum, timuit, & territus est ob imprecationem ejus. Convenerunt igitur Primates eorum, ut occiderent Jesum, & dixerunt: o Judæi, sane Deus odio habet vos. At illi irati sunt, & insurrexerunt, ut interficerent eum. Misit autem Deus Gabrielem, qui immisit eum intra fenestram domus cujusdam, in qua erat alia fenestella sub tecto ad excipiendum lumen: & inde Deus elevavit eum in Cœlum. Præcepit autem Judas cuidam ex suis asseclis, qui vocabatur Titianus, ut intraret in illam fenestram, & occideret eum. Ingressus Titianus intra fenestram, non invenit Jesum: Deus autem imposuit illi similitudinem Jesu; itaque occiderunt, & crucifixerunt eum.* Mokatel autem ita rem narrat: *Miserunt Judæi exploratorem quendam, qui observaret, ubi esset Jesus, & quo se reciperet. Ascendit autem Jesus in montem, & veniens Angelus accepit eum duobus digitis, & elevavit in cœlum; conjecitque Deus in exploratorem illum figuram Jesu: & existimantes Judæi, illum esse Jesum, occiderunt, & crucifixerunt eum: ille vero dicebat: Ego non sum Jesus, sed sum talis filius talis. At illi non præstantes ei fidem, occiderunt eum.* Dixit Alsaddi: *Concluserunt eum, & decem ex Apostolis in quadam domo: & quidam ex illis ingressus est ad eos, conjecitque in eum Deus similitudinem Jesu: Jesum vero elevavit in Cœlum ex fenestra illius domus: ingressique sunt ad eum, & occiderunt illum, existimantes esse Jesum.* Cottada autem dixit: *Relatum est nobis, quod Propheta Dei Jesus, super quem sit pax, dixerit asseclis suis: Quis ex vobis vult suscipere similitudinem meam, & occidi? respondit quidam illorum: Ego suscipiam, o Legate Dei. Occisus itaque est homo ille, & Deus servavit Jesum immunem, & elevavit eum ad se. Cumque elevasset eum, vestivit illum alis, & circumdedit eum luce, & constituit ei cibum & potum ad delicias. Volaveruntque cum eo Angeli circa Thronum Dei, & factus est simul homo, & angelus; cælestis simul, & terrestris.* Dixit Valieb filius Mambah: *Revelationem fecit Deus Excelsus ad Jesum, super quem sit pax, cum pervenisset ad annos triginta. Deinde, cum esset triginta ac trium annorum, elevavit eum ad se. Et ipsi certe fuerunt in dubitatione circa eum.* Dixit Alkalebi: *Dissensio eorum erat in hoc, quod Judæi dicebant: Nos occidimus, & crucifiximus eum. Christianorum autem pars: dicebat Nequaquam: sed nos occidimus, & crucifiximus eum. Alii vero dicebant: Neutri occiderunt eum, sed Deus elevavit eum ad se in Cœlum, & nos vidimus eum dum elevaretur. Qui vero viderant occidi Titianum, dicebant: Nonne vidistis illum occidi, & crucifigi? Et hæc fuit dubitatio & dissensio eorum circa hoc.* Dixit Mohammed filius Meruan: *Dicitur etiam, quod Deus conjecit similitudinem vultus Jesu in Titianum, nec tamen dedit ei, ut esset similis in reliquis membris, & in constitutione corporea. Cumque occidissent eum, attentius inspicientes, dicebant: Vultus quidem est vultus Jesu: corpus autem est corpus Titiani. Dicitur porro, illum, in quo posita fuit similitudo Jesu, fuisse Israelitam, nomine Albiub filium Keidira.*

Ismael filius Aly in suo Chronico, agens de Festis Christianorum, rem totam, aliquanto cæteris sanior, vel potius minus insanus, ita refert. *Deinde celebravit Christus Pascha feria quinta cum pane, & vino, & abiit in domum cujusdam ex sectatoribus suis. Deinde exiit nocte sexta feria sequentis in montem. Unus autem ex Discipulis ejus, Judas nomine, festinavit ad Magnates Judæorum, & accepit ab eis triginta numos pro pretio, & indicavit eum illis. Deus autem posuit similitudinem Christi in eodem Juda. Acceperunt ergo eum, & ligaverunt, & percusserunt, atque attraxerunt eum, & posuerunt super caput ejus coronam de spinis, & exercuerunt contra eum omnia odibilia, & excruciaverunt eum in reliquis illius noctis ante feriam sextam, donec facto mane, crucifixerunt eum, existimantes esse Christum, hora tertia prædictæ diei, quæ dicitur Feria sexta crucifixionis. Et crucifixi sunt cum eo duo latrones super montem, qui dicitur Calvaria, Hebraice autem Golgotha; & mortui sunt, ut putaverunt, hora nona. Deinde Joseph faber lignarius, qui erat patruelis Mariæ, corpus Christi a Præside Judæorum Herode, qui vocabatur Pilatus, postulavit. Habebat autem Joseph prædictus habitationem, & locum suum prope eum. Donavit ergo illi Præses corpus ejus, & sepelivit illud Joseph in sepulchro, quod sibi præparaverat. Putant autem Christiani illud mansisse in sepulchro nocte ante Sabbatum, ipsa die Sabbati, & nocte præcedente diem Dominicam: & in matutino Dominicæ surrexisse.*

Existimabis, Lector, hæc Mahumetanorum commenta ex Plauti Amphitryone, vel alia veteris Poetæ Comœdia furto sublata fuisse: & tamen operæ pretium duxi ea referre, ut intelligas, quibus fundamentis nitantur, dum Christi passionem, & mortem ejus in Cruce inficiantur. Dixi, mortem in Cruce; nam de morte ejus naturali non omnes inter se conveniunt: res est inter eos adiaphora. Dissensioni causam dedere verba Alcorani jam allegata, quæ Deus Christo dixisse fingitur: يا عيسى انى متوفيك ورافعك الي *o Jesu ego sane defungi faciam te, & elevabo te ad me*: nam توفي patitur varias significationes præter mortem; sicut apud Latinos *defungor*. Quidam enim hic accipiunt pro قبض *sumere*,

seu

seu *prehendere manu*. Quidam pro تسلم, *servare immunem*. Quidam pro نوم *somno consopire*. Quidam denique accipiunt in vero & proprio significatu, pro ميت *tradere morti*: Sed libet hic proferre verba Thalebiensis in hunc locum Alcorani: لسه علي

هذا القول تاويلان احدهما ما قاله وهب توفي الله تعالى عيسى ثلاث ساعات من النهار قبل دخول اليهود عليه ثم رفعه اليه: وقال ابن اسحاق النصاري يزعمون ان الله توفاه سبع ساعات من النهار ثم احياه ورفعه اليه: والاخر ما قاله الضحاك وجماعة منه اهل المعاني ان في الكلام تقديما وتاخيرا معناه اني رافعك ومطهرك ومتوفيك بعد انزالك من السماء لاجتماع المسلمين ان الله تعالى رفع عيسى ولم يقتله اليهود وقيل الواو لا تقتضي الترتيب فهو بتوفيه ورفعه ولكن التوفي يكون بعد نزوله كقوله تعالى خلق السموات والارض واجمعوا انه خلق الارض قبل السموات: وقيل للحسين بن الفضل هل تجد نزول عيسى من السماء في القران قال نعم وقوله وكهلا وهو لم يكتهل في الدنيا وانما معناه وكهلا بعد نزواله من السماء: قال البيغاني الشيباني كان عيسى قائم علي طور زيتا فهبت ريح فهرول عيسى فرفعه الله تعالى في هرولته وعليه مدرعة من شعر

Duplex est hujus loci expositio. Prima est Vahebi: Mori fecit Deus Jesum, ac mortuum servavit per tres horas diei, antequam venirent Judæi ad eum comprehendendum: deinde elevavit eum ad se. Dixit Ebn-Isaac: Christiani censent, Deum morti eum subjecisse per septem horas diurnas, deinde eum vitæ restituisse, & ad se sublevasse. Altera expositio est Aldahaki, & communis expositorum: nempe in verbis Alcorani esse ὕστερον πρότερον: itaut intelligendum sit, Deum prius elevaturum Jesum ad se, & ab Infidelibus liberaturum, deinde eum morti subjecturum: quod fiet, quando e cælo redibit in mundum ad Moslemos simul congregandos: nam Deus elevavit Jesum, neque occiderunt eum Judæi: & consequenter asserunt, particulam conjunctivam و, &, nullum importare ordinem in illis verbis: Defungi te faciam, & elevabo te: itaut defunctio intelligi debeat post elevationem, quando iterum redibit in Mundum. Quemadmodum dicitur in Alcorano, quod Deus creavit cœlum, & terram; cum communis sententia sit, prius creatam fuisse terram, quam cœlum. Interrogatus fuit Hosein filius Phadel, an inveniret in Alcorano reditum Jesu e Cœlo in Mundum. Respondit, se invenire in Sura 3. Familiæ Amran, ubi dicitur, Christum alloquuturum esse homines jam senem. Porro cum non pervenerit ad senectutem ante assumptionem in Cœlum, consequens est, ut rediturus sit in Mundum, quo senex evadat. Dixit Albajenanius. Cum esset Jesus in monte Oliveti, excitatus fuit ventus vehemens; cumque ille incitato gressu ferretur, in eo cursu elevatus fuit a Deo in cœlum: erat autem indutus thorace ex pilis contexto.

Hæc Mahumetanorum figmenta, refellere atque explodere facillimum est.

Primo enim, Euangelistæ omnes clarissime, apertissime, & absque ulla verborum ambage, Christum Jesum passum, crucifixum, ac mortuum fuisse affirmant. Alium pro eo suppositum fuisse, ne suspicandi quidem ansam ullam nobis reliquerunt. Idem patentissime, ac meridiana luce clarius testentur libri omnes Testamenti novi a Christi Discipulis scripti, in quibus nihil frequentius, nihil clarius, nihil certius, quam illius passio, crucifixio, & mors, nobis proponitur: itaut summæ dementiæ, & insaniæ sit de hac veritate vel tantillum dubitare.

Secundo, præter Sacras Scripturas, Auctores omnes cujuscumque nationis, qui inter Christianos floruere, & præsertim SS. Patres ab ipso Apostolorum ævo ad hæc usque tempora, Christum vere passum, vere crucifixum, & vere in cruce mortuum fuisse affirmant.

Tertio, indubitatum etiam hoc fuit semper apud omnes Christianos (si Manichæos, & paucos eorum asseclas excipias) & hodie nulla Christianorum natio, vel Secta etiam hæretica, aut Schismatica, in dubium revocat. Id affirmat, & confirmat Ismael filius Aly de ætate sua in cap. في امة النصاري : *de Gente Christianorum*, his verbis: واتفقت النصاري علي ان المسيح قتلته اليهود وصلبوه وانه بعد ان قتل وصلب ومات عاش وراي شخصه سمعون الصفا وكلمه واوصي اليه ثم فارق الدنيا وصعد الى السماء :

Et conveniunt Christiani in hoc, quod Christus occisus sit, & crucifixus a Judæis: & postquam occisus, crucifixus, & mortuus fuit, revixerit, & apparuerit Simoni Petro, & alloquutus fuerit eum, & tradiderit ei Testamentum suum (idest fecerit eum Vicarium suum) *deinde discesserit ab hoc mundo inferiori, & ascenderit in cælum*. Hæc testis Mahumetanus. Et sane in Symbolo fidei, quod Apostoli ipsi tradiderunt, & Christiani omnes per totum terrarum orbem ab eo tempore usque ad hanc diem tenuere, hodieque profitentur; inter alia habetur de Christo: *Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus*. Idem habetur in Symbolis Niceno, & Constantinopolitano; quæ, utpote ab Episcopis, & Magistris Christianorum totius Orbis proposita, omnes recipiunt, ac venerantur.

Quarto, hoc ipsum testatur, quod Christiani omnes sem-

semper Crucem in honore habuerunt; & Christi crucifixi imagines perpetuo in Ecclesiis, in domibus, & aliis locis conspicuis collocatas coluere. Quin & primi Imperatores, & Reges Christiani; ut videre est in compluribus antiquis numismatibus, crucem in diademate semper gestavere, qui mos usque ad hanc nostram ætatem perseverat. Hoc autem nunquam fecissent, aut facerent, si Judam, vel Titianum, vel alium nescio quem e vulgo sub imagine Christi, non autem Christum ipsum, vere crucifixum, ac mortuum esse existimarent.

Quinto, accedit testimonium omnium Judæorum, qui, ut Alcoranus ipse affirmat, sese Christum Jesum Filium Mariæ legatum Dei crucifixisse, & occidisse fatebantur. Hodie quoque si interrogentur Judæi, quotquot in toto terrarum orbe dispersi reperiuntur, utrum majores eorum Jesum Nazarenum, quem Christiani, & Mahumetani omnes ut verum Messiam cognoscunt, ac venerantur, crucifixerint, & occiderint: omnes uno ore fatebuntur, rem ita esse, & se ita credere, semperque omnes majores suos idem credidisse: & ita Doctores suos scriptum reliquisse: inter quos R. Moyses filius Maimonis in lib. Judicum cap. 11. scribit: *Jesus Nazarenus visus est esse Messias, & occisus est per Domum Judicii: & ille causa fuit, ut Israel destrueretur in gladio, & dispergerentur reliquiæ ipsorum, & deprimerentur.* Et in libro Sanhedrin distinct. *Nigmar Hadin*: dixit Ula: *Jesus Nazarenus propinquus fuit Regno* (idest fuit e familia Regia) *& in vespere Paschæ crucifixerunt eum.*

Sexto, exteræ etiam Gentes, præter Christianos, & Judæos, hoc idem tamquam certissimum semper habuere. Cornelius Tacitus inter Romanos Scriptores celeberrimus, lib. 5. Annal. loquens de Christianis a Nerone interfectis, scribit: *Auctor nominis ejus Christus, qui, Tyberio imperitante, per Procuratorem Pontium Pilatum supplicio affectus erat.* Alios Auctores Ethnicos hujus veritatis testes afferre, supervacaneum existimo. Admiranda est igitur stupiditas, seu potius stultitia Mahumeti, & Moslemorum, qui rem tam certam, & ab universo orbe testatam, absque ulla prorsus ratione, aut fundamento, negare non verentur. Porro si eam negant, quia indecens erat Christo crucem ac mortem subire: ita deberent negare, tot Prophetas a Judæis occisos, variisque suppliciis affectos fuisse: & Mahumetum suum tam indigna a Corasinis, & aliis Meccanis sustinuisse, tandemque veneno a fœmina Judæa propinato periisse. Nullus vir prudens censet, pœnam dedecus afferre, quantumvis turpis sit & ignominiosa, si non propter culpam, sed propter virtutem inferatur. Imo nihil gloriosius est, quam propter religionem, vel propter communem Reipublicæ salutem supplicia etiam atrocissima, ac sceleratissimorum propria, innocenter perferre. Hic est sensus omnium hominum prudentium, & ipsorum etiam Mahumetanorum. Si vero eam negant præcise, quia Jesus erat Messias, sive Christus: neque hoc potest aliquid subsidii illorum errori afferre; præsertim quia ipsi credunt, Christum fuisse hominem tantummodo, nec Mahumeto suo superiorem. Nos vero in oppositum, ex hoc ipso, quod erat Christus, contendimus, illum pati, ac mortem subire debuisse; quia id in Pentateucho, ac Prophetis prædictum, & ab antiquis Hebræis traditum fuerat, ut in sequenti capite ostendemus.

CAPUT VIGESIMUM.

Christum multa passurum, ac violenter moriturum Prophetæ prædixerunt: veterumque Hebræorum dicta idem confirmant.

NOn licet de hac veritate dubitare, cum Christus ipse sæpissime in Euangelio, ejusque Apostoli in suis libris eam testentur. Lucæ cap. 24. duobus Discipulis euntibus in Emmaus, dixit Christus: *o stulti, & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ loquuti sunt Prophetæ. Nonne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam?* Porro pronomen *hæc*, refertur ad verba præcedentia: *tradiderunt eum summi Sacerdotes, & Principes nostri in damnationem mortis, & crucifixerunt eum.* Et ibidem loquens cum omnibus discipulis simul congregatis: *Quoniam* (inquit) *sic scriptum est, & sic oportebat Christum pati, & resurgere a mortuis tertia die.* In Actis Apostolorum, capite 3. dixit S. Petrus Judæis: *Deus autem, qui prænuntiavit per os omnium Prophetarum pati Christum suum, sic implevit.* Et cap. 13. S. Paulus dixit de iisdem Judæis: *Nullam causam mortis invenientes in eo, petierunt a Pilato, ut interficerent eum: cumque consummassent omnia, quæ de eo scripta erant, deponentes eum de ligno, posuerunt in monumento.* Alia plura sunt in novo Testamento loca, quæ idem confirmant. Et, ne Moslemi putent, falso in illis Prophetarum testimonia allegari; nonnulla hic de Christi passione, ac morte vaticinia recensebo, quæ cum Christi, & Apostolorum interpretatione conveniant.

Primo, per immolationem Agni in vespere Paschatis, & per sacrificia cruenta animalium, quæ volebat Deus sibi offerri, significatam, & præfiguratam fuisse Christi passionem, & mortem per crucem, expresse habetur ex eo, quod Christus ipse vocetur in Euangelio S. Joannis cap. 1. *Agnus Dei, qui tollit peccata Mundi*: & in Apocalypsi cap. 5. *Agnus occisus ab origine Mundi.* Et ex eo etiam, quod in eodem Euangelio cap. 19. scribat S. Joannes, non fuisse Christo in cruce crura confracta, sicut duobus latronibus, quia scriptum erat: *Os non comminuetis ex eo*: quæ verba de Agno illo Paschali dicta fuisse, patet. Sanctus autem Paulus in Epistola ad Hebr. cap. 9. & alibi, manifeste ostendit, victimas illas in sacrificium oblatas, & tot aspersiones ex earum sanguine, quibus Sacerdos populum lustrabat, nihil aliud, quam Christi occisionem, & sanguinem pro humano genere effusum significasse: *Christus* (inquit) *assistens Pontifex futurorum bonorum, per proprium sanguinem introivit semel in Sancta, æterna redemptione inventa, &c.*

Secundo, Psalm. 2. prædicit David passionem Christi illis verbis: *Adstiterunt Reges terræ, & Principes convenerunt in unum, adversus Dominum, & adversus Christum ejus.* Id patet ex Actis Apostolorum, cap. 4. in illis verbis. *Convenerunt enim vere in civitate ista adversus sanctum puerum tuum Jesum, quem unxisti, Herodes, & Pontius Pilatus cum Gentibus, & Populis Israel, facere, quæ manus tua, & consilium decreverunt fieri.* Hic autem agitur de crucifixione, & morte Christi.

Tertio, Psalmus 21. fere totus pertinet ad ea, quæ passus fuit Christus. Id patet ex testimoniis ex eodem Psalmo desumptis, quibus quatuor Euangelistæ utuntur in Christi passione, & morte per crucem enarranda.

Quar-

Quarto, Isaiæ caput 53. quod incipit: *Quis credidit auditui nostro?* est verius historia, quam prophetia de passione, & morte Christi. Quamobrem non solum ab Euangelistis allegatur, sed etiam Hebræi veteres asserunt, totum ad Messiam pertinere.

Quinto, Danielis capite 9. prædicitur mors Christi cruenta illis verbis: *Et post hebdomadas sexaginta duas occidetur Christus.* Hoc autem prædici de Christo proprio, & non de aliquo alio, cui hoc nomen per participationem tribuatur, patet non solum ex testimonio Euangelistarum, sed etiam ex Hebræorum ipsorum confessione.

Sexto, Zachariæ cap. 12. prædicitur crucifixio, & transfossio lateris Christi, illis verbis: *Et aspicient ad me, quem confixerunt: & plangent eum planctu quasi super unigenitum.* Nam non solum S. Joannes in Euangelio, cap. 19. sed etiam veteres Judæi testantur, hæc ad Christum pertinere. Alia plura ex veteri Testamento de hac re testimonia prætermitto.

Cum igitur tam Prophetæ, quam Euangelistæ conveniant, Christum vere passum, mortuum, & crucifixum fuisse, imo Christus ipse non semel prædixerit in Euangelio, se a Judæis flagellandum, illudendum, crucifigendum, & occidendum esse, insaniunt omnino, ac delirant Mahumetani, dum blaterant, hæc non Christo, sed Judæ, vel Titiano, vel nescio cui alii, similitudinem Christi gerenti, contigisse. Hac ratione, omnia, quæ de Adam, de Abraham, de Noe, de Moyse, de David, de Salomone, & aliis referunt Sacræ literæ, dicere poterimus, non ipsis, sed aliis illis similibus evenisse. Porro cum non solum Euangelistæ, & cæteri Apostoli, sed etiam Prophetæ, & præsertim Isaias, ut vidimus, constanter affirment, Christum pro peccatis hominum, & pro salute æterna humani generis passum, ac mortuum fuisse, & sanguinem suum fudisse: si ille neque vere passus, neque mortuus est, neque sanguinem suum effudit, sed pro eo, Judæ, vel Titiano hæc omnia contigere; his duobus, non Christo, redemptio, & salus æterna generis humani tribuenda erit.

Quæret aliquis curiosius, quidnam movere potuerit Mahumetum, ut tam insanam, tam stultam, tam mendacem, tam impium opinionem effutiret.

Respondeo, Impostorem audivisse, nonnullos in Christiana Religione, nempe Manichæos, hujusmodi errorem, Diabolo suggerente, suscitasse: & cum Christo honorificentius esse putaret, si a passionis & crucis ignominia eximeretur, & in cœlum vivus translatus esse prædicaretur: eundem errorem obviis ulnis amplexus est. Non enim ignorabat, utpote ad omne malum sagacissimus, *prædicare Christum crucifixum, Judæis quidem esse scandalum, Gentibus autem stultitiam.* Usus est igitur medio illo, quod plausibilius, & efficacius existimavit ad superstitionem suam, & impietatem insinuandam, ac propagandam. Diabolus vero id totis viribus, atque omni astu conatus est, ut memoria dominicæ passionis, & salutiferæ crucis, per quam Regnum illius destructum fuerat, ab hominum animis prorsus aboleretur.

Quod pertinet ad veteres Hebræos; hi manifeste ex Sacris Scripturis cognoverunt, & confessi sunt, Messiam multa passurum, mortemque cruentam subiturum. Plura sunt in Thalmude loca, quæ id testantur. Verum Recentiores figmentum magnum circa hoc excogitavere: nempe duos futuros esse Messias: alterum ex Tribu Juda, & filium David: alterum ex Tribu Joseph. Ad priorem volunt referri omnia gloriosa & honorifica, quæ Prophetæ de Messia prædixerunt: in posteriorem autem omnia ab iisdem prædicta, quæ ad ignominiam, dolorem, paupertatem, cruciatus, ac necem spectant, convenire contendunt. Verum jam supra vidimus, absque ullo fundamento hos duos Messias ab Hebræis confingi, & hoc ipsum fatentur, qui inter eos prudentiores, & sapientiores habentur. Inter hos R. Nahman in *Midras Thehillim*, super illa verba Num. cap. 1. *Vir, caput domus patrum suorum ipse*; dixit: *Non est vir dictus in hoc loco, nisi Messias filius David. Et sic dixit Isaias cap. 53. Virum dolorum, & scientem infirmitatem.* R. Moyses, Hebræorum sapientissimus, in *Jad Chezacha*, tract. de Reg. cap. 11. agnoscit quidem duos Messias: unum veluti figuram, nempe David filium Jesse: alterum autem verum & proprium, qui ab eodem David erat oriturus: illum scilicet, quem tum Christiani, quam Mahumetani jam advenisse credunt. Sic enim ibi loquitur R. Moyses, exponens vaticinium Balaam. *Hic prophetia est de duobus Messiis: de Messia primo, nimirum de Davide, qui salvavit Israel de manu hostium suorum: & de Messia ultimo, qui de filiis ejus futurus est, qui salvabit Israel de manu filiorum Esau.* Et cap. 12. asserit, Judæos sine ulla traditione, nedum Scriptura, ponere hunc Messiam filium Joseph. Ait enim: *Non habent Sapientes traditionem de his, nisi quatenus colliguntur necessario ex Scripturæ versibus.* Hoc dicit R. Moyses, quia de eodem Messia videntur in Scripturis contraria prædicari. Nunc enim asseritur fore pauper, afflictus, humilis, passurus dolores, vulnera, mortem: nunc autem dives, gloriosus, felix, victor, Rex maximus, cujus vita, & Imperium finem nullum habitura sint. Hoc coegit nonnullos ex Judæis stulte sapientibus ad duos Messias excogitandos: non animadvertentes, vel nolentes animadvertere, unum eundemque Messiam in duplici statu a Prophetis prædici: nempe in statu vitæ mortalis per tres ac triginta annos: & in statu immortalitatis, in quo semper erat perseveraturus. In primo quidem humilem, pauperem, afflictum, & doloribus, necique subjectum: in secundo vero, gloriosum, excelsum, dominantem, & immortalis Regni possessorem. Hanc veritatem Mahumetani ipsi cognovere, qui Christum Jesum, dum viveret, pauperem, a Judæis vexatum, sine Regno, sine potentia, sine opibus fuisse fatentur: rediturum tamen in Mundum, gloriosum, omnium Gentium Regem futurum, & undequaque dominaturum certissime credunt.

CAPUT VIGESIMUM PRIMUM.

Respondetur sextæ Mahumetanorum objectioni circa cultum Pontificum, & Monachorum.

JAm vidimus, Mahumetum objicere Christianis, atque etiam Judæis, cultum idololatricum erga Monachos, & Pontifices suos. Non repeto hic verba Alcorani jam allata. Solum existimo inquirendum, quo fundamento hoc nobis scelestus Impostor objiciat. Id autem ex Mahumetanorum Interpretum glossis facilius agnoscemus. Gelaleddinus ita explicat verba Alcorani: اتخذوا احبارهم علماء اليهود ورهبانهم عباد النصارى اربابا حيث اتبعوهم في تحليل ما حرم الله وتحريم ما احل

Acce-

Acceperunt Pontifices suos, nempe Sapientes Judaeorum; & Monachos suos, Religiosos scilicet Christianorum, in Dominos; dum sequuti sunt eos in concedendo illis, quæ prohibuit Deus, & in prohibendo, quod ipse concessit. Eodem fere modo exponit Jahias, qui etiam refert id, quod per traditionem multorum habebatur, dixisse Odeimum filium Chatemi: nimirum:

جيت الى النبي ص وفي عنقي صليب فقال يا عديم الق هذا الوثن عن عنقك فالقيت فانتهيت اليه وهو يقراء سورة براءة فلما انتهي الى قوله تعالى اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابا من دون الله قال قلت يا رسول الله والله ما نتخذهم اربابا من دون الله قال بلي اليسوا يحلون لكم ما حرم الله عليكم فتستحلون ويحرمون ما احل الله فتحرمونه قلت بلي قال فتلك عبادتكم :

Veni ad Prophetam Dei Mahumetum, & habebam crucem collo appensam, dixitque mihi: o Odeime, projice vinculum illud a collo tuo. Ego vero, cruce projecta, accessi ad eum, & ipse legebat Suram Pœnitentiæ. Cumque pervenisset ad ea verba: Acceperunt Pontifices suos, & Monachos suos in Dominos præter Deum: Ego dixi: o Legate Dei, certe nos non accipimus eos in Dominos, præter Deum. Respondit ille: Utique accipitis: etenim nonne licitum faciunt vobis id, quod Deus prohibuit, & vos licitam censetis concessionem ejus: & prohibent vobis, quod concessit Deus, vos vero prohibitionem ejus admittitis? Respondi: Ita est. At ille: Hæc est, inquit, Religio vestra. Sed fusius explicat hæc Alcorani verba Thalebiensis.

فقالت اليهود ما تريد الا ان نتخذك ربا كما اتخذت النصاري عيسي ربا فقالت النصاري ما تريد الا ان نقول فيك ما قالت اليهود في عزير فانزل الله تعالي يا اهل الكتاب تعالوا الى كلمة سواء عدل بيننا وبينكم الا نعبد الا الله ولا نتخذ بعضنا بعضا اربابا من دون الله كما فعلت اليهود في عزير والنصاري في المسيح قال الله تعالى اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابا من دون الله والمسيح ابن مريم اي اطاعوهم في المعاصي: وقال عكرمة هو سجودهم بعضهم لبعض وقيل معناه لا نطيع احدا في المعاصي وفي الخبر من اطاع مخلوقا في معصية الله فكانما سجد سجدة لغير الله وقد قيل ولا نتخذ بعضنا بعضا اربابا من دون الله لا نستحل الاشياء بغير احلال الله ولا نحرمها بتحريم غير الله ولا نجعل لغير الله الخضوع والتعظيم ما يجب لله وذلك ان اهل الكتاب كانوا يحلون ويحرمون بقول الاحبار والرهبان ما لم يحرمه الله ولا حلله ويجبون على انفسهم طاعتهم ويجرون امرهم في ذلك ونهيهم مجري امر الله تعالى ونهيه.

Dixerunt Judæi Mahumeto: Tu aliud non vis, nisi, ut accipiamus te in Dominum, sicut Christiani acceperunt Jesum in Dominum. Christiani vero dixerunt ei: Tu aliud non vis, nisi ut dicamus de te id, quod dicunt Judæi de Ezra. Et tunc revelavit Deus ei hæc verba (quæ sunt in Sura tertia, vers. 62.) *o Scripturales, venite ad pactum justum, & æquum inter nos, & vos: videlicet, ut non colamus nisi Deum, neque accipiant alii nostrum alios in Dominos, præter Deum, sicut faciunt Judæi circa Ezram, & Christiani circa Christum. Dixit Deus Excelsus. Acceperunt Pontifices suos, & Monachos suos in Dominos, præter Deum, & Christum filium Mariæ. Idest, obedierunt illis in prævaricationibus legis. Et dixit Acrama: Hæc est adoratio eorum, qua alii alios adorant. Alii dicunt, sensum esse: Non obediamus ulli in transgressionibus legis divinæ. Et celebris est illa sententia: Qui obedierit creaturæ alicui in transgressione legis divinæ, idem facit, ac si adoraret alium, præter Deum. Alii sic explicant: Et non accipiamus alii alios in Dominos, præter Deum: idest, non concedamus tamquam licitas res, quas Deus licitas non fecit: neque prohibeamus eas, nisi Deus prohibuerit; neque exhibeamus ulli, præter Deum, subjectionem, & magnificentiam, quæ convenit Deo. Hoc autem dicitur, quia Judæi, & Christiani concedebant, & prohibebant ad dictum Pontificum, & Monachorum id, quod neque concesserat, neque prohibuerat Deus: & credebant necessarium sibi esse illis obedire: & ponebant in æquali gradu præceptum, & prohibitionem eorum cum præcepto, & prohibitione Dei.*

Bene est, quod Mahumetus conjungit causam Christianorum cum causa Judæorum: nam ita duos testes habet impudentiæ suæ, & multiplicis mendacii sui. Etenim quandonam vel Judæi Pontifices suos, vel Christiani Monachos suos ita acceperunt in Dominos, ut Deo illos æquarent, vel in cultu, & adoratione; vel in subjectione, & obedientia? Quandonam vel isti, vel illi docuerunt populos, ut leges divinas transgrederentur, & suas observarent? Quandonam licitum fecerunt id, quod Deus illicitum pronunciavit; vel illicitum, quod ille concessit? Quando denique vel Judæi Ezræ divinitatem tribuere: vel Christiani eodem cultu, quo Christum, aut Deum, Monachos suos honoraverunt?

Cæterum non negamus, Christianos (nam de Judæis nihil attinet ad nos, & fortasse non injuria notat eos Mahumetus, quod velint præferri præcepta Rabbinorum suorum præceptis Dei,) honorare, semperque honorasse Monachos, & multo magis Episcopos, & Anti-

Antistites suos, & præsertim Romanum Pontificem, magno quidem honore, sed humano, & hieropolitico, non divino: neque illos, ut Dominos, vel Deos, sed ut Domini ac Dei Vicarios, & Ministros agnoscere; quemadmodum Mahumetani olim Chaliphas suos, nunc vero Emamos, & Mophtinos venerantur. Quod si aliqua illis exhibent, quæ Deo etiam tribuuntur, qualia sunt genua illis flectere, thuris suffitum præbere, & alia hujusmodi; non propterea divinitatem illis inesse existimant: nam multa Deo tribuuntur, quæ etiam hominibus in Sacris Scripturis tribui non ignoramus, in quibus Reges, & Principes deorum, ac dominorum nomine censentur, illisque non solum geniculationes, sed etiam totius corporis prostrationes, absque ullo piaculo a fidelibus factas, & expresse *adoratas* fuisse legimus. Alcoranus ipse affirmat, Angelos Dei jussu adorasse Adamum; & quia Eblis noluit illum adorare, severissime punitum fuisse: neque tamen Angeli Adamum, ut Deum, vel Dominum agnoverunt. Hujusmodi exterioris cultus signa, ex intentione exhibentium illa, atque etiam ex communi hominum usu, & æstimatione dignoscuntur, utrum ad cultum latriæ Dei proprium spectent, an vero ad humanam tantummodo venerationem. Sed hæc nimis trita sunt, & universis hominibus nota.

Quod vero asseritur, Christianos agnoscere Monachos, seu Antistites suos, tamquam Dominos, ac Deos, quia illis obediant, dum aliquid contra Deum, & leges illius præcipiunt, impostura est, & mendacium apertissimum: nisi forte intelligat Mahumetus de quibusdam legalibus præceptis mere cæremonialibus circa res indifferentes, quæ Deus dedit Moysi pro Judæis in Pentateucho. Verum hæc non Monachi Christianorum, sed Christus ipse, etiam ex confessione Mahumetanorum, abrogavit. Neque de hoc potest inter nos, & Mahumetanos ulla esse dissensio, præsertim cum ipsi etiam pleraque Mosaicæ legis præcepta cæremonialia rejecerint.

Denique, si ex eo, quod Monachi, & Episcopi, & præsertim Pontifex Romanus, quædam circa divinas, seu morales leges dubia vel obscura declarent, & interpretentur, censet Mahumetus, illos concedere, quod Deus prohibuit, & prohibere, quod ille concessit; valde rudem, atque ignarum se esse demonstrat: cum non solum Christianis, sed etiam Judæis, & cæteris Gentibus, atque etiam ipsis Mahumetanis commune sit, dubiorum, quæ in legibus tam divinis, quam humanis oriuntur, explicationem, & solutionem ab iis, qui Religioni, rebusque sacris præsunt, requirere. Imo hoc præcipitur ab ipso Deo in Pentateucho, Deuteron. cap. 17. his verbis: *Si difficile, & ambiguum apud te judicium esse perspexeris inter sanguinem, & sanguinem, causam & causam, lepram & lepram; & judicum intra portas tuas videris verba variari: surge, & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus. Veniesque ad Sacerdotes Levitici generis, & ad Judicem, qui fuerit illo tempore: quæresque ab eis, qui indicabunt tibi judicii veritatem; & facies quodcumque dixerint, qui præsunt loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te juxta legem ejus, sequerisque sententiam eorum.*

CAPUT VIGESIMUM SECUNDUM.

Respondetur Septimæ objectioni circa cultum Sacrarum Imaginum.

QUamvis, ut antea dixi, nihil in Alcorano contra Sacrarum Imaginum cultum iisdem a Christianis exhibitum, expresse reperiatur: constat tamen, Mahumetum, atque illius asseclas earumdem Imaginum infensissimos hostes semper fuisse, quorum impietatis imitatores fuerunt primo Leo Isauricus Imperator, & Constantinus Copronymus ejus filius, cæterique illius ætatis Iconoclastæ, contra quos Concilium generale Nicenum secundum celebratum fuit; deinde novissimis his temporibus Calvinistæ, & Sacramentarii, genuini Mahumetanorum filii, ac discipuli. Hunc itaque cultum, tanquam idololatricum, & a Deo prohibitum Mahumetus, & Moslemi Christianis objiciunt. Verum neque idololatriam ullam continere, neque ex Dei vetito illicitum esse; imo & licitum, & bonum censendum, multis rationibus, & Mahumetanorum ipsorum testimonio facile probatur.

Nullum porro potest argumentum afferri, quo sacrarum Imaginum usus & cultus illicitus esse convincatur. Hoc enim vel a jure naturæ, vel a lege divina petendum esset. Sed nullum naturæ jus imaginum usum dictat esse rejiciendum: imo oppositum docet. Videmus enim primo, tam hominem, quam cætera animalia, ad imitationem, & ad productionem alicujus sibi similis naturaliter inclinari. Pictura autem, & sculptura, sunt quædam præcipuæ imitationis species: & inter artes illas enumerantur, quas naturæ observatione ad publicum bonum homines invenere; quamobrem nullo modo malæ censeri debent. Præterea nullus est, qui ignoret, ab ipso Orbis initio ad hanc usque ætatem, nationes omnes majorum suorum, atque illustrium virorum imagines, ac statuas efformare consuevisse: illud autem, quod est apud omnes gentes usitatum, ac probatum, neque convinci potest esse malum, necesse est procuIdubio a lumine naturæ provenire. Quod vero Judæi, & Mahumetani imagines, quibus aliquando usi sunt, postea rejecerint, non illis a natura dictatum, sed a propria superstitione persuasum fuit. Huc accedit, Historias, quibus insignium virorum vitæ, & res gestæ ad vivum referuntur, parum, vel nihil ab imaginibus distare. Natura demum ipsa in suis operibus, veluti scalpro, vel penicillo utitur ad exprimenda Dei optimi maximi praeclarissima attributa, & ad res superiores, ac cœlestes inferioribus, & terrestribus assimilandas.

Si vero de lege divina loquamur, non solum ab ea imaginum usus non improbatur, sed etiam apertissime comprobatur. Deus ipse imaginum se auctorem ostendit, dum hominem ad imaginem & similitudinem suam creasse perhibetur. Deinde, Exodi cap. 25. ipse jussit fieri simulacra Cherubim super Arcam testamenti. Et Numer. cap. 21. præcepit Moysi, ut serpentem æneum efformaret, & in signum salutis coram Populo erigeret. Præterea lib. 3. Reg. cap. 6. & 7. Cherubim, boves, leones, & alia simulacra voluit in Templo suo collocari. Postremo tam Deus, quam Angeli, sub variis formis, seu imaginibus sese hominibus conspiciendos in Sacris Scripturis frequentissime exhibuerunt.

Objiciunt Mahumetani & Judæi, Dei Optimi Maximi versum de imaginibus, vel statuis faciendis, Exodi cap. 20. *Non facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem, quæ est in cœlo desuper, & quæ in terra deorsum, nec eorum, quæ sunt in aquis sub terra.*

Respondetur primo, hic non prohiberi simpliciter imagines, sed idola, nempe figuras cujuscumque rei, quæ fiunt ad tribuendum illis indebite divinos honores. Hoc patet ex verbis sequentibus: *Non adorabis ea, neque coles.* Et ante verba præcitata dixerat Deus: *Non habebis Deos alienos coram me*: & statim subjicit: *Non facies tibi sculptile, &c.* Porro hæc omnia pertinere ad unum idemque præceptum de unico Deo colendo, patet: quia alioqui, si præceptum de non faciendis imaginibus esset aliquid distinctum, jam non essent decem, sed undecim præcepta Decalogi. Clarius id patet ex cap. 26. Levitici, ubi dicitur: *Ego Dominus Deus vester: Non facietis vobis idolum, & sculptile, nec titulos erigetis, nec insignem lapidem ponetis in terra vestra, ut adoretis eum: Ego enim sum Dominus Deus vester.* Et ex cap. 4. Deuter. *Non vidistis aliquam similitudinem in die, qua locutus est vobis Dominus in Horeb de medio ignis: ne forte decepti faciatis vobis sculptam similitudinem, aut imaginem masculi, vel fœminæ: similitudinem omnium jumentorum, quæ sunt super terram, vel avium sub cœlo volantium, atque reptilium, quæ moventur in terra, sive piscium, qui sub terra morantur in aquis: Ne forte, elevatis oculis ad cœlum videns solem, & lunam, & omnia astra cœli, & errore deceptus adores ea, & colas, quæ creavit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus, quæ sub cœlo sunt.* Ex quibus patet, Deum non prohibere simpliciter imagines, sive sculptas, sive pictas, sed tantum earum cultum illicitum; & ne colantur, tamquam divinitas aliqua in iis contineretur. Alioquin nec titulos ullos, nec lapides insignes erigere fas esset, nec Deus ipse imagines, ac figuras fieri jussisset.

Respondetur secundo. Etiamsi daremus his in locis Deum imagines Judæis prohibuisse ob proclivitatem eorum ad idola colenda: cum hæc in Christianis, & in Mahumetanis ipsis non reperiatur, neque tantæ impietatis in illis suspicio ulla appareat: nullo modo ad eos hoc præceptum spectare, censendum esset. Nam cessante fine legis, lex etiam cessare intelligitur. Neque tunc hoc præceptum pertinuisset ad jus naturale, sed tantum ad cæremoniale, cujusmodi erat observatio Sabbati, Paschæ celebratio, abstinentia ab animalibus immundis, & alia hujusmodi.

Objicitur secundo. Etiamsi imaginum usus licitus esse concederetur: negari tamen non posset, earum cultum illicitum esse, cum dicat Deus: *Non adorabis ea, neque coles.*

Respondeo primo; illicitum esse absque dubio imagines, vel statuas ut Deos colere, sicut quamlibet aliam rem; & hoc proprie Deum prohibere, qui solus est Deus. Patet hoc ex ipsius legis verbis jam allatis.

Respondeo secundo; illicitum etiam esse quemcumque cultum adhibere deorum, seu potius dæmonum simulacris: aut imagines obscœnas & profanas, vel figuras rerum nullum cultum merentium revereri.

Respondeo tertio; non esse illicitum colere imagines Sacras; nempe Christi Domini, Beatæ Virginis, & Sanctorum hominum, quatenus cultus refertur ad eos, quos imagines illæ nobis repræsentant. Hoc vero multis rationibus probatur.

Primo, quia apud omnes Gentes consuetum semper fuit, Regum ac Principum suorum imaginibus honorem exhibere. Et piaculum magnum, ac scelus morte dignum, illas violare, vel contemnere, semper habitum fuit.

Secundo, quia nullus negare potest, licitum, imo præceptum esse cultum, ac venerationem Templis, Aris, Sanctorum virorum reliquiis, aliisque rebus sacris: neque de hoc potest esse quæstio inter nos & Mahumetanos, qui lapidem quemdam nigrum in angulo Delubri Meccani locatum tanta pietate osculantur, ac venerantur: & præterea sepulchra eorum, quos ipsi Sanctos existimant, & præsertim Mahumeti, eorumque ossa, ac cineres in maxima habent reverentia. Ergo etiam eorum imaginibus hæc eadem præstare licitum erit: neque enim major ratio est de his, quam de illis.

Tertio, quia in Scripturis Sacris habemus, Arcam Testamenti, in qua erant simulacra duorum Cherubim, maximo semper, prorsusque divino honore cultam fuisse. Templum etiam Salomonis, & Altare, & Sancta Sanctorum in summa erant veneratione. Quin & serpens ille æneus, quem Moyses erexit in Eremo, & qui Christum figura sua præsignabat, aliquo cultu honorabatur, quippe cum fide ac pietate in eum a serpentibus læsi aspiciebant, & in illius intuitu a morte liberabantur. Excesserunt tamen in hoc deinde Hebræi, dum illum tamquam Deum adoravere.

Quarto, quia Prophetæ, & viri Sancti, Deum, & Angelos sibi sub variis imaginibus demonstratos adorabant: eorum autem adoratio eatenus imagines illas respiciebat, quatenus Deum, vel Angelos repræsentabant, quo pacto nos etiam dicimus, Christi, Sanctorumque imagines, & reliquias, seu res ad eos spectantes esse colendas: & consequenter idem cultus imaginibus, & reliquiis exhibendus est, qui debetur ei, cujus sunt reliquiæ, & imagines. Quod si admitteremus cum aliquibus, etiam imagini ipsi honorem aliquem deberi, esset procul dubio hic honor inferioris ordinis. Sed hæc quæstio nihil facit ad rem nostram.

Noto hic obiter, Christianos nullam Dei imaginem proprie habere, aut venerari. Quod si ad significandam Personam Patris, hominem senem effingunt; & Personam Spiritus Sancti columba designant, hæc potius tanquam symbola, & hieroglyphica ex sacris literis desumpta, quam veras imagines agnoscunt. Et idem de Angelorum, seu substantiarum intellectualium imaginibus dicendum est.

Ne vero putent Mahumetani, Sacrarum imaginum cultum recentem esse, atque in Christianam Religionem, postquam secundum ipsos abolita fuerat, invectum; certissimis argumentis demonstratur hujusmodi cultum ab ipso Christianæ Religionis exordio a fidelibus probatum, ac frequentatum fuisse: cum hoc antiquissimæ imagines, quæ adhuc extant, & omnium nationum Christianarum historiæ, & omnium Auctorum testimonia id confirment. Quin & ipsi iidem narrant in cœnobio Bahiræ Sacras imagines, vel figuras depictas, aut sculptas fuisse: & nihilominus Bahiras, qui eas venerabatur, & eas in cœnobio suo retinebat, tamquam Sanctus, & Propheta ab illis habetur. Præterea refert Auctor Mahumetanus in historia de Gente Othomanica, in Templo Sanctæ Sophiæ Constantinopoli aureas Christi,

& Apostolorum figuras è cœlo delapsas, antequam Urbs illa a Mahumetto Secundo expugnaretur, summo honore coli consuevisse. Porro si Sacræ imagines, & earum cultus essent aliquod malum, nunquam Deus eas e cœlo demisisset, ut a Christianis colerentur.

Postremo non alia ratione Christiani Sacras imagines, & reliquias colunt, eisque genua flectunt, vel caput inclinant, nisi qua Moyses, Josue, David, & reliquus Hebræorum populus Arcam ligneam auro tectam, & Cherubim super eam collocatos colebant, & sese prosternentes venerabantur.

Quamvis autem Mahumetani adeo ab imaginibus abhorreant, retinent tamen adhuc Constantinopoli in Templo S. Sophiæ tres imagines Christi Domini, tres Deiparæ Virginis, & unam S. Joannis Baptistæ, cum figuris aliquot crucum, & aliquorum Angelorum: quod miraculi loco habendum esse videtur.

CAPUT VIGESIMUM TERTIUM.

Respondetur ultimæ Mahumeti objectioni, quæ est multitudo schismatum in Christiana Religione.

NIhil frequentius Mahumetus in Alcorano, & in libris suis Mahumetani Christianis objiciunt, quam hæreses, schismata, & dissidia inter se circa propriam Religionem: itant Ahmed filius Abdal-halim non dubitaverit scribere: اذا اجتمع عشـــرة نصارى ليفترقوا على احد عشر قولا *Si decem Christiani simul congregarentur, certissime discinderentur in undecim sententias.* Sed hyperbolice nimis, ac thrasonice loquitur nebulo. Huic objectioni satis supra responsum est: iterumque nunc respondeo, nullo modo probari posse, Religionem veram, aut bonam non esse, eo quod in ea schismata, & hæreses reperiantur; dummodo pars præcipua, illa nimirum, in qua est Caput Religionis, & communiter censetur nomine ejusdem Religionis, inter se conveniat, & consentiat, & eandem fidei regulam perpetuo servet, & custodiat. Neque Christus, & Apostoli unquam prædixerunt, Christianam Religionem schismatibus, & hæresibus, ac scissuris cariturum; imo oppositum omnino docuerunt, ut constat ex Evangelio, & ceteris libris novi Testamenti. Quamobrem etiam viventibus adhuc Apostolis, plures inter Christianos fuere, qui falsis dogmatibus, & erroribus veritatem fidei fœdare, & veros fideles in sectas scindere conati sunt: idque illis, juste Deo permittente, aliquandiu feliciter successit.

Porro certissimum est, inter Hebræos, etiam dum veram Religionem tenebant, plura schismata, & hæreses fuisse: neque negare possunt Mahumetani, hoc etiam inter suos contigisse, cum ex oraculo Prophetæ sui, ut refert Ismael filius Aly, in cap. de Gente Moslemorum, habeant; افترقت العرب على سبعين فرقة واليهود على احد وسبعين فرقـــة والنصارى عـلى اثنيـــن وسبعيـــن فرقـــة والمسلمون عـلى ثلاث وسبعيــن فرقــــة: *dividendos fuisse Magos in septuaginta sectas: Judæos vero in septuaginta & unam: Christianos autem in septuaginta ac duas: Mahumetanos denique in septuaginta ac tres.* Itaque si ex multitudine sectarum recte probatur falsitas Religionis, Mahumetica erit omnium falsissima.

Neque ullius momenti censenda est responsio Sapientum Moslemorum, qui dicunt, schismata, & hæreses in religione Eslamitica non versari circa veritates illas, quæ dicuntur الاصول, idest *Trunci*, seu *Radices*: sed circa eas, quæ appellantur الفروع, id est *Rami*. Omnes enim credunt, Deum esse unum, & Mahumetum missum fuisse a Deo cum Alcorano; quæ sunt radices fidei: in cæteris autem unusquisque sentit, & credit, quod vult; neque ullus propterea hæreticus, aut infidelis existimatur. Jam enim diximus supra, etiam Christianos omnes in primariis, & veluti capitalibus fidei suæ articulis convenire. Quod si aliqui sint, qui circa hæc errent: etiam apud Mahumetanos non desunt, qui neque Deum esse credant, neque consequenter Mahumetum ab eo missum putent. Sed una hirundo non facit ver.

Summæ vero impietatis, ne dicam dementiæ est, persuadere sibi, eos tantum hæreticos esse dicendos, vel infideles, qui duo, vel tria fundamentalia fidei dogmata negent; non autem eos, qui cætera ita parvi pendant, ut de iis libere sentiant, quidquid velint; cum tam primaria, & fundamentalia, quam alia fidei dogmata Deus æque revelaverit, & credenda proposuerit. Eadem enim injuria Deo irrogatur, sive in magno, sive in parvo fides illi non habeatur, nec verax esse existimetur. Et quidem certum est, Doctores Mahumetanos hoc agnoscere, ac fateri, & hæreticos, atque infideles eos appellare, qui res a Deo in Alcorano (ut ipsi falso putant) revelatas, vel a Mahumetto per traditionem acceptas non credunt, vel oppugnant: & dum Ahmed filius Abdalhalim oppositum docet, impudenter contra cognitam a se veritatem mentitur. Nam Sonnitæ passim Sciahitas infideles damnant, eosque diris, & anathematibus insectantur, quia non recipiunt tres primos Chaliphas, quos ipsi recipiunt; & ob alios errores ad radices, seu primaria dogmata minime spectantes. Hoc evidenter cognoscitur ex Anathemate, quo Esad Efendi Magnus Constantinopolis Mophtinus Persas Sciahitas, & Sarium Haliphem, qui Sciah-Abbasum eorum Regem educabat, fulminavit. Refert illud D. Rikautus lib. 2. Historiæ Imperii Othomanici, cap. 10. a se exscriptum ex pervetusto Codice, quem Constantinopoli nactus est. Ejus partem hic ego fideliter allegabo. *Si nullam aliam, (inquit) heresin haberetis, quam eam, qua spernitis præclaros illos Mahumeti amicos Omar, Othman, & Abubacar, esset nihilominus peccatum vestrum adeo magnum, ut neque precibus mille annorum, neque perpetuis peregrinationibus illud expiare possetis: neque effugeretis, quin in profunda Tartari damnati detruderemini, cœlestibus benedictionibus perpetue carituri. Sententia hac, quam ego contra vos pronuncio, confirmata fuit a quatuor Emamis, Azem, Schaphi, Melik, & Hambeli. Quamobrem hortor vos, inimici, ut ad meliorem frugem redeatis, atque ad eam reducatis etiam Regem Abbas discipulum vestrum. Verum satis non est, hoc unum peccatum addidisse vobis nomen Kisilbasci, nempe Hæreticorum: facti estis præterea ita abominabiles, ut Durgisi.* (sunt Populi

pulli prope Libanum montem commorantes) *famam infamem adepti sitis: & ut in universa doctrina, ita in morum disciplina corrupti estis. Itaque divino zelo coactus, non possum non pronunciare contra vos, licitum esse vos occidere, atque penitus exterminare in Dei obsequium: cum vestræ erroneæ opiniones plene confutatæ fuerint a Giasen Efendi, qui nota ignita Persas, tamquam paganos, notavit, & sexaginta duabus viis Alcorani, atque ipsis Mahumeti verbis, falsitatem ostendit eorum doctrinæ. Si Christiani damnantur ad mortem, & ad amissionem facultatum, eo quod dicant in Deo esse Trinitatem; quam ob causam Persæ aliquid melius sperabunt, qui in sexaginta versibus Alcorani hæretici cognoscuntur? Una ex vestris detestabilibus opinionibus, & inter alias præcipua, ea est, quod creditis quidem vos obstringi ad simul conveniendum in delubris, sed non ad Deum orandum. At quæ utilitas delubrorum, si nulla in iis preces habeantur? Mahumetus dixit, euntem ad delubra sine intentione orandi, hypocritam esse, & a Deo maledictum.* Deinde redarguit eos, quod negent, & rejiciant aliquot versus Alcorani: quod velint satis esse ad sacram purificationem, planta pedis aquam leviter attingere, absque eo quod pes totus abluatur: quod nunquam mystaces radant, sed solam barbam, eo modo, quo ipsis placet: quod colorem viridem, Mahumeto sacrum, ad calceos, & tibialia adhibeant: quod vinum absque religione ulla bibant, cibisque in Alcorano vetitis utantur: quod plures maritos uni fœminæ concedant: quod quatuor primos Mahumeti amicos & successores contemnant, effingentes ex saccharo, vel pasta simulachra eorum, quando ducunt uxorem, atque ea cum risu & contemptu dejicientes: quod cydarim, vel tulibantem coloris rubei gestent: quod doceant, licitum esse deprædari, ac perdere regiones Moslemorum: eorum fœminas, ac familias captivare; easque nudas per plateas traducere, ac vendendas exponere. Deinde ita concludit: *Ex hoc manifeste agnoscimus, vos esse pestilentiores, ac pertinaciores hostes nostros in universo Orbe: vos enim crudeliores estis in nos, quam sint Jezidi, Kiafiri, Zindiki, & Durziani: & ut omnia uno verbo complectar, vos estis compendium omnium flagitiorum, & peccatorum. Quilibet Christianus, aut Hebræus sperare potest, se fore verum fidelem: at vos nunquam id sperare potestis. Quamobrem ego in virtute auctoritatis, quam accepi ab ipso Mahumeto, & propter scelera vestra, vestramque infidelitatem, aperte clareque pronuncio, unicuique fidelium cujuscumque nationis licitum esse vos occidere, destruere, atque exterminare. Si is, qui Christianum rebellem occidit, rem gratam Deo facit; qui Persam occidit, rem facit, quæ meretur mercedem septuagies majorem. Spero etiam, divinam Majestatem in die Judicii coacturam vos ad inserviendum Hebræis, eosque gestandos loco Asinorum: eamque infelicem nationem, quæ est totius mundi ludibrium, conscensuram vos: & impulsuram vos properantes in Infernum. Spero etiam, quam primum vos destruendos a nobis, a Tartaris, ab Indis, & ab Arabibus fratribus nostris, nostrisque in eadem fide collegis.*

Ex his patet, quam impudenter mentiatur Ahmed. Certe nihil in hoc Anathemate damnatur in Persis, quod ad radices fidei Eslamiticæ pertineat: & nihilominus non solum hæretici, sed etiam infideles a Magno Mophti esse pronunciantur. Quod si hodie (quod non mihi constat) Mahumetani credunt, non violari Religionem suam, nisi negando dogmata radicalia, nempe esse Deum unum, & Mahumetum esse Legatum ejus; a majorum suorum fide, & religione prorsus discessere: imo nullius religionis esse censendi sunt. Cæterum majores, pluresque scissuræ sunt inter eos, quam sint inter Christianos, sive ad radices, sive ad ramos pertineant. Quamobrem si propter has putant Christianam religionem corruisse, suam ipsorum sectam multo magis in præceps ruisse fateantur necesse est. Ut autem omnes agnoscere possint, quot, & quales in Mahumetana superstitione sectæ, & hæreses reperiantur, illas ex Arabica Ismaelis, filii Aly, historia, latinis verbis hic summatim recensebo; illis relictis, quæ nihil ad rem nostram faciunt.

CAPUT VIGESIMUM QUARTUM.

De Sectis Mahumetanorum.

فصل في ذكر امة المسلمين وهم امة محمد من واختلاف مذاهبهم.

Sectio de commemoratione Gentis Moslemorum, nempe Gentis Mahumeti, & de diversitate opinionum inter eos.

Dixit Sciahet Settanius in lib. الملل والتخيل *de veris, & phantasticis Religionibus*: Gentes legitime dividuntur in eas, quæ profitentur veras leges, & religiones; & in eas, quæ sectantur tantum proprium sensum & imaginationem. Ad primum genus pertinent Magi, Judæi, Christiani, & Moslemi: ad secundum Philosophi, Daharitæ, Sabaitæ, Idololatræ, Astricolæ, & Brahmanes. Unaquæque autem ex his dividitur in varias sectas. Quod attinet ad secundum genus, non habetur determinatus numerus propositionum, quas tenet. Primum autem genus habet determinatas sententias, quæ colliguntur ex historiis, quæ de illis agunt. Porro Magi divisi sunt in septuaginta sectas: Judæi in septuaginta & unam: Christiani in septuaginta ac duas: Moslemi in septuaginta ac tres: & ex omnibus sectis una tantum perducit ad salutem, sicut dixit Propheta noster Mahumetus: Dividetur Gens mea in sectas tres ac septuaginta, quarum una tantum ducet ad salutem, cæteræ omnes ad perditionem. Interrogatus, quænam hæc esset, respondit: Quam tenent: اهل السنة والجماعة وما انا واصحابي عليه: *Professores Sonnæ, & Concilium: & quam ego, & Socii mei profitemur.*

Primariæ autem sectæ Moslemorum sunt quatuor; القدرية *Kadritæ:* الصفاتية *Saphatitæ:* الخوارج *Charegitæ*, & الشيعة *Sciaitæ*. Unaquæque autem ex his in varias sectas dividitur, & hæ continentur in quatuor fundamentis, (seu principiis.)

Primum est circa الصفات والتوحيد *Attributa, & Unitatem:* & complectitur quæstiones de Attributis æternis (aliis affirmantibus, aliis negantibus) & demonstrationem Attributorum essentiæ, & Attri-

butorum operationis: & quod convenit Deo necessario; & quod problematice dici potest de illo; & quod nullo modo convenit ei: & in his discordes sunt inter se المعتزلة *Metazelitæ*, الاشعرية *Asciaritæ*, الكرامية *Karamitæ*, & المجسمة *Megiassemitæ*.

Secundum versatur circa القدر والعدل فيه *Prædestinationem, & justitiam Dei in illa*; (*Nota, nomine* القدر *seu prædestinationis, intelligere Moslemos decretum Dei, quo homo necessitatur ad bene, vel male operandum*) & complectitur quæstiones de Judicio, & Prædestinatione, & Bono, & Merito, & voluntate boni, & mali: & de prædestinato, & cognito: Et in ea est dissidium inter القدرية *Kadritas*, & الجبرية *Gebaritas*, & النجارية *Nabaritas*, & الاشعرية *Asciaritas*, & الكرامية *Karamitas*.

Tertium circa الوعد والوعيد والاسما والاحكام: *Promissionem, & Comminationem, & Nomina, & Decreta*. Et complectitur quæstiones de fide, & pœnitentia, & promissis, & minis, & spe, & التكفير والتضليل iis, quæ reddunt hominem infidelem ex fideli: & seductione hominis in errorem facta a Deo: & in ea est dissidium inter *Metazelitas, & Karamitas*, & المرجية *Mergitas*, & الوعيدية *Vaiditas*.

Quartum spectat ad السمع والعقل والرسالة والامامة, *Auditum, Intellectum, Legationem, & Pontificatum*: & complectitur quæstiones de beneficentia, & improbitate, & probo, & optimo, & benignitate, & continentia, & disciplina, & conditionibus Pontificatus; affirmantibus nonnullis, Pontificatum pertinere ad peculiarem familiam; nonnullis vero, ad omnes generatim. In hoc vero controversia est inter *Metazelitas, & Asciaritas, & Karamitas, & Sciaitas, & Charegitas*.

Scito autem, Motazelitas, & Saphatitas contra se invicem ex diametro pugnare: Kadritas autem & Gebaritas eodem modo inter se dissidere: quemadmodum & Sciaitæ contra Charegitas decertant; & Morgitæ Vaiditas oppugnant. Porro diversitas sententiarum versatur vel circa radicem, vel circa ramos. Scientia autem est radix, & hæc est de Deo Excelso, & de Unitate, & Attributis ejus: & de Legatis, & signis, & qualitate eorum. Obedientia vero pertinet ad ramos, quæ sita est in observantia Statutorum, quæ sanxit nobis Propheta Mahumetus.

الفرقة الاولى المعتزلة :

Secta Prima: Metazelitæ.

HI profitentur, se propugnare العدل والتوحيد, *Justitiam, & Unitatem Dei*: & ipsi sunt Kadritæ. Dixit Propheta Mahumetus: Kadritæ sunt Magi hujus gentis (i. *Ethnici*.) Hi tenent, Deum esse æternum: æternitatem vero proprissime (*formalissime*) prædicari de essentia ejus. Attributa autem æterna omnino rejiciunt. Nam si attributa participarent Deum in æternitate, cum hæc sit proprissimum prædicatum ejus, participarent eum in divinitate (& *daretur pluralitas in Deo*.) Conveniunt etiam in asserendo, sermonem Dei esse recenter productum, & creatum in loco determinato, per literas, & vocem, cujus exemplar scriptum sit in codicibus, revelatum ab eo. Consentiunt etiam in neganda visione Dei oculis corporeis in Paradiso: & rejiciunt ab eo omnem similitudinem. Conveniunt item in asserendo, hominem esse potentem ad producendas omnes suas actiones, & mereri ex eo, quod operatur, præmium, vel pœnam in futuro sæculo. Non enim convenit, ut Deo Excelso tribuatur aliquod malum, aut iniquitas, aut infidelitas, aut inobedientia. Nam si ipse esset auctor iniquitatis, profecto esset iniquus. Itaque conveniunt, quod boni tantum sit auctor. Conveniunt etiam in hoc, quod si fidelis moriatur sine pœnitentia, meretur ignem æternum, in quo jugiter permanebit, quamvis pœna ejus levior futura sit pœna infidelium.

Motazelitæ autem dividuntur in alias sectas, nempe in الواصلية *Vaselitas*, asseclas Vaseli Abu-Hodeiphæ; qui negant attributa Dei; nempe, Scientiam, Potentiam, & Voluntatem, & adstruunt Prædestinationem, qua homo prædeterminatur ad necessario, & non libere operandum.

Et docent, reum culpæ mortalis neque esse absolute fidelem, neque absolute infidelem.

Secundo in الهذيلية *Hadilitas*, asseclas Hadili Hamdani filii Hadili Alaphi, Doctoris Motazelitæ, qui tenuit sententiam Prædestinationis, sicut Socii ejus: nisi quod partim fuit Kadrita, & partim Gebarita. Nam sententia ejus fuit circa motus eorum, qui erunt in futuro sæculo, eos fore necessarios, nec liberos potestati hominis, & omnes a Deo productos: eosdemque motus cessaturos, & mutandos in quietem perpetuam: & in hujusmodi quiete aggregandas voluptates ex habitatoribus Paradisi, & Inferni (*videtur significare tam habitatores Paradisi, quam Gehennæ, magnam voluptatem percepturos ex hac quiete*.)

Tertio in النظامية *Nadhamitas*, asseclas Abrahami filii Josiari, cognomine Nadhami. Qui cum legisset libros Philosophorum, miscuit doctrinam suam cum doctrina eorum: & fuit sententia ejus, quod, etiamsi Deus vellet, non posset esse auctor mali, & peccati. At vero Socii ejus senserunt, posse quidem Deum peccati esse auctorem, sed nullo modo unquam futurum.

Quarto in الحايطية والحدثية *Hajetitas, & Hadathitas*, qui asseclæ fuerant Ahmedi, filii Hejeti, & Phedeli filii Hadathi: qui cum legissent libros Philosophorum, miscuerunt doctrinam suam cum doctrina eorum. Tres autem novas opiniones tenuere: Primam, qua statuerunt sententiam de Christi divinitate: & asseruerunt, eum judicaturum creaturas in futuro sæculo. Secundam, qua asseruerunt μετεμψύχωσιν, nempe transmigrationem animarum in alia corpora, de corpore in corpus transeundo: & id, quod obvium est quietis, & laboris, ordinatum esse super ultimum ejus. (Arabice وما يلقي من الراحة والتعب مرتكب على ما لمناسبة ; *videtur sensus esse: in ultima transmigratione futuram esse felicitatem, vel infelicitatem animæ à Deo ordinatam*) Hominem vero constitutum esse inter duas res, nempe operationem,

& ra-

& retributionem: Tertiam; qua dixerunt, se visuros esse Dominum suum in die Resurrectionis intellectu, non oculis corporeis.

Quinto in البشرية *Basceritas*, asseclas Basceri filii Motameri, qui fuit ex principibus Motazelitarum. Hic excogitavit opinionem de productione actuum humanorum (*Abraham Exkellensis vertit, de omnimoda libertate, & absoluta independentia actuum humanorum*:) & excessit in ea, discedens a sententia Sociorum suorum in nonnullis quæstionibus. Existimavit, Deum posse torquere infantem (*idest mittere illum in Gehennam*) sed si id faciat, fore iniquum: Deum porro esse tantæ benignitatis, ut, si ea uti vellet, fideles fierent omnes, qui sunt in Mundo, & mererentur fide sua præmium maximum. Sed non est Dei facere hoc cum creaturis suis, neque exigitur ab ejus providentia, ut faciat id, quod est optimum. Si quem pœniteat peccati mortalis, & deinde ad illud revertatur, volunt redire illi id, quod merebatur de pœna prioris peccati, antequam pœnitentiam ageret de illo.

Sexto, in المعمرية *Moammeritas*, asseclas Moammeri filii Ebadi Salamiensis; & hic fuit præcipuus Cadritarum, & large propagavit sententiam de negatione attributorum, & de prædestinatione, & de mutatione fidelis in infidelem ob aliquod peccatum grave: & de inductione hominis in errorem facta a Deo.

Septimo in المردارية *Mardaritas*, asseclas Isæ filii Sobeihi, qui cognominatus fuit Mardar, & appellabatur Monachus Motazelitarum; vitam quippe a mundanis rebus alienam instituit: & discessit a Sociis suis excogitando sententias valde absurdas, inter quas una fuit: Homines posse facere librum similem Alcorano in eloquentia, ordine, & facundia. Et ipse etiam ausus est asserere, Alcoranum esse creatum: & infidelem pronunciavit eum, qui se ingereret in Imperium: & infidelitatis damnavit homines universos: itaut dixerit ei quidam Sonnita: Igitur nemo intrabit in Paradisum, cujus amplitudo (*juxta Alcoranum*) est, sicut amplitudo Cœli, & Terræ, nisi tu, & tres illi, qui tecum sentiunt? quo audito, erubuit, & tacuit.

Octavo in الثمامية *Themamitas*, asseclas Themamæ filii Basceri Namirensis, qui fuit unus ex Antesignanis Motazelitarum: & discessit a Sociis suis in his sententiis: Homines peccatores in Gehenna perpetuo manebunt. Operationes liberæ (*seu opera ex libertate provenientia*, *Arabice* المتولدة) non habent auctorem producentem. Infideles, Idololatræ, Sadducæi, Judæi, Christiani, Magi, & Daharitæ (*seu Schismatici*) in die Resurrectionis in pulverem redigendi sunt; & eodem modo infantes infidelium.

Nono in الهشامية *Hasciamitas*, asseclas Hasciami filii Amrui Karatiensis, qui excessit in asserenda sententia de Prædestinatione plusquam omnes Socii sui, a quibus discessit in quibusdam opinionibus, quarum prima fuit; Deum non unire inter se corda fidelium, sed ipsos hoc facere libere, & ex propria electione. Secunda: neque allicere fideles ad fidem, neque adornare illam in cordibus eorum, neque obdurare corda eorum, aut aures eorum aggravare, aut oculos excæcare. Tertia: Summum Pontificatum non esse alligatum nisi universitati Gentis, sine determinatione primogeniti familiæ. Quarta: Paradisum, & Gehennam nunc non esse creata. Quinta: Deum non creasse infidelitatem: nam creare infidelitatem, esset infidelitas.

Decimo in الجاحظية *Giachethitas*, asseclas Amrui filii Bahri Giacheti, qui fuit ex præstantissimis Motazelitis, & congessit libros eorum. Discessit a Sociis suis per quasdam opiniones, quarum prima fuit: Damnatos ad Gehennam non moraturos in ea semper, sed transituros in naturam ignis: ignem vero attracturum esse ad seipsum damnatos, absque eo, quod ullus ingrediatur in eum. Secunda: Quemlibet hominem, ubi cognoverit, Deum esse Dominum suum, & Mahumetum esse Legatum ejus, evadere fidelem, nec ad aliud obligari. Tertia: Alcoranum esse corpus, quod possit transmutari aliquando in hominem, aliquando in bestiam. Tenuit autem sententiam negantem attributa Dei.

Undecimo in الخياطية *Chajatitas*, asseclas Ebn-Alhoseini filii Abu-Amrui Chajatitæ: qui discessit a suis Sociis in quibusdam opinionibus, ex quibus una fuit: Substantiam esse substantiam per privationem: & similiter accidens, & nigredinem, & albedinem esse accidens, & nigredinem, & albedinem per privationem.

Duodecimo in الجبائية *Gebaitas*, & البهشمية *Bascemitas*. Primi fuerunt asseclæ Mohammedi patris Aly, & filii Abdal-Vahabi Gebajensis: Secundi vero Abdal-Salami Abu-hascemi. Asseruerunt, Deum loqui sermone a se creato pro re nata, & vero sermone, cum vocibus præcisis, & coordinatione litterarum. Negaverunt videri posse Deum sine oculis corporeis in Paradiso. Asseruerunt, hominem producere operationes suas per potentiam superadditam sanitati corporum, & sospitati membrorum: & eum, qui peccatum aliquod mortale perpetraverit, neque fidelem esse, neque infidelem: sed improbum, ac scelestum, (Arabice فاسق *prævaricatorem*) & si in eo mortuus fuerit, æternam Gehennæ pœnam subiturum. Postremo pronunciaverunt, Deum nihil celare servos suos eorum, quæ ipse novit.

الفرقة الثانية من الفرق الاسلامية
الجبرية :

Secta Secunda ex Sectis Moslemiticis: Gebarita.

Vox Arabica الجبر *Algebro*, est negatio actionis veræ in homine, tribuendo illam Deo: sunt autem variæ scholæ Gebaritarum.

Prima appellatur الخالصة *Pura*, quæ nimirum negat absolute homini actionem, & potentiam ad illam.

Secunda, المتوسطة *Media*, quæ concedit homini potentiam, sed omnino expertem actus. Porro qui tribuit potentiæ creatæ exercitium, & vocat illud meritum, non est Gebarita. Motazelitæ vero vocant eum, qui non tribuit potentiæ creatæ exercitium in inchoatione & productione اسنكلا جبريا *Esta Kalam*, non *Gebaritam*.

Tertia, الجهمية *Gehamita*, asseclæ Gehami, filii Sephuani, qui fuit ex Gebaritis Puris: & convenit cum Motazelitis in negatione attributorum æter-

ternorum: quædam vero addidit ex propria sententia. Primo: Non posse prædicari de Creatore attributum, quod prædicatur de creatura: hoc enim ostenderet, similitudinem esse inter creaturam, & Creatorem. Secundo: Dari scientias de novo productas in Deo excelso لا في محل (*idest non in certo, at determinato loco, & tempore.*) Tertio: Tot esse scientias de novo productas, quot sunt scibilia. Quarto: Hominem nihil posse, nec prædicari de eo facultatem activam; sed cogi, ac necessario adigi ad opera sua: & carere potentia, voluntate, & arbitrio: sed Deum producere in eo operationes ejus, sicut producit in reliquis rebus. Quinto: Præmium, & pœnam esse per coactionem, sicut coacte fiunt opera. Sexto: Paradisum, & Gehennam leviora fieri post ingressum animarum in ea: & delectationem Beatorum percipi ex voluptate utriusque: sicut pœna damnatorum percipitur ex eo, quod apprehendunt mali in utroque (*idest in Paradiso, & Gehenna.*) Septimo: Eum, qui habet notitiam fidei in corde suo, & lingua negat eam, non esse infidelem ob negationem suam.

Quarta النجارية *Nagiaritæ*, asseclæ Hoseini filii Mohammedi, cognomento Nagiari: cujus sententiam plerique Motazelitarum sequuntur. Et quamvis ipsi dividantur in sectas, non tamen dissentiunt in effatis fundamentalibus. Sunt autem زعفرانية *Zaaphranitæ*, برغوثية *Barghuthitæ*, & مستدركية *Mostadrakitæ*.

Conveniunt vero cum Motazelitis in rejectione attributorum scientiæ, potentiæ, voluntatis, auditus, visus, & vitæ. Cum Saphatitis autem, in productione operum. Et inter eorum asserta est: Deum velle seipsum, sicut novit seipsum: velle item bonum, ac malum, & utile, ac noxium: & eum producere opera hominum, hominem vero per ea mereri. Denegant visionem Dei per oculos corporeos in Paradiso. Deinde asserunt, Deum convertere virtutem, quæ est in corde, ad oculum, ut comprehendat ipsum Deum per cognitionem: & hæc est visio. Barghuthitæ autem dicunt, sermonem Dei, dum legitur, esse accidens: cum autem scriptum fuerit, esse corpus. Zaaphranitæ vero dicunt, sermonem Dei esse aliud ab eo: omne autem, quod est aliud ab eo, est creatum. Mostadrakitæ item dicunt, sermonem Dei esse aliud ab eo, & creatum, quamvis Mahumetus dixerit, sermonem Dei esse increatum; significans alium sermonem scriptum aliis characteribus ab iis, quos nobis tradidit.

Quinta الضرارية والحفصية *Dararitæ, & Haphsitæ*, asseclæ Dharari filii Amrui, & Haphsi filii Aleardi: & in ea secta conveniunt ambo in faciendo Deum otiosum (*Arabice* التعطيل: *Alii explicant: in assignandis attributis Dei per negationem privationis, seu defectus*). Nam cum dicunt, Deum esse scientem, & potentem, intendunt dicere, non esse ignorantem, nec imbecillem. Tribuunt etiam Deo quidditatem, seu formam quandam, quam non novit nisi ipse: & desumpserunt eam ab Abu-Honeipha. Asserunt etiam, hominem habere sextum sensum, quo visurus sit Deum die Resurrectionis. Præterea, Pontificatum competere etiam aliis præter Coraisinos: itaut, si simul conveniunt Corasinus, & Nabatæus, præferre debeamus Nabatæum, eo quod hic sit minor numero: & ubi is versetur legi, possumus illum deponere.

الفرقة الثالثة من الفرق الاسلامية الصفاتية:

Tertia Secta ex Sectis Moslemiticis: Saphatitæ.

Hi sunt, qui constituunt in Deo attributa æterna, nimirum scientiam, potentiam, vitam, auditum, visum, voluntatem, sermonem, gloriam, munificentiam, bonitatem, beneficentiam, excellentiam, magnitudinem: neque distinctionem ullam ponunt inter attributa essentiæ, & attributa operationis. Quamobrem diversimode inciderunt in sententiam, quæ ponit similitudinem inter Deum, & creaturas. Dividuntur autem in varias sectas, nempe

Primo, in الاشعرية *Asciaritas*, asseclas Aly Abul Hasani Ebn-Ismaelis Asciaritæ. Hi statuunt in Deo attributa, sed amovent ab eo omnem similitudinem cum creaturis. Dicunt etiam, Deum scire universalia, & particularia, nihilque ab eo usquam abscondi, aut esse illi impossibile sive in cœlo, sive in terra: nullamque inter eum, & res creatas similitudinem intercedere: neque nosse, quomodo ipse sit, nisi ipsum: sermonem vero illius revelatum esse increatum. Non concedunt homini actum, neque potentiam ad actum: sed volunt omnia provenire ex motibus, & quietibus ejus; ipsum vero esse prædestinatum, & coactum ad operandum. Autumant, fidelium infantes omnes esse in Paradiso. Hæc secta admodum placuit, donec incidit disceptatio inter eum, & inter Amruum filium Aasi. Nam cum hic dixisset ei: An Deus rationem exiget ab unoquoque singillatim? Respondit Abu-Musa Asciarita: Ego ita judico. Dixit ei Amruus: *An ergo Deus prædeterminaverit me ad aliquid, & deinde puniet me propter illud?* Ita, inquit ille. Cui *Amruus*: Quare? Quia, inquit, nullo modo ille tecum inique aget. Quo audito Amruus obmutuit. Ex hujus autem asseclis, quidam affirmant, impotentiam ad faciendum librum similem Alcorano, provenisse ex parte mutationis factæ a Deo in illis, qui a Mahumeto ad hoc provocabantur. Hoc autem evenit præter consuetum: & ex parte narrationum, quæ sunt in eo de rebus arcanis, & occultis.

Secundo, in المشبهة *Mesciabehitas*, idest *Assimilantes*, qui asserunt, dari similitudinem inter Creatorem, & creaturas: & ex his nonnulli inclinant ad sententiam الحلولية *Halulitarum* (*qui tenent, posse divinam naturam uniri cum humana in eadem persona.*) Dicunt enim, posse creatorem apparere in forma hominis, sicut Gabriel apparuit in forma hominis Arabi: & ostendit sese Mariæ similem illi. Ad hoc vero confirmandum, allegant verba Mahumeti, qui dixit: رأيت ربي في أحسن صورة: *Vidi Dominum meum in pulcherrima figura*. Et ex Pentateucho id, quod dixit Moyses: Facie ad faciem alloquutus sum Deum, & hæc dixit mihi. Et الغلاة *Gholatæ* sunt ex Sciitis, qui tenent sententiam ejusdem unionis naturæ divinæ cum humana; & hanc dicunt, modo fieri in parte divinitatis, modo in tota.

Tertio, in الكرامية *Caramitas*, qui dicuntur etjam

jam

tum الكرّامية Hascixvita, الكلامية Kalamita, & المجسمة Megiassemita. Sunt autem asseclæ Mohammedi Abu-Abdallah Caramitæ, quem inter Saphatitas numeravimus, quia propugnat attributa Dei; nisi quod in illis devenit ad ponendam corporeitatem in Deo, & similitudinem cum creaturis. Dividuntur autem in duodecim sectas: sed præcipuæ sunt sex: العابدية Abedita: النونية Caunita: الديوشية Dauscita: الاسحاقية Ashaghita: الواحدية Vahedita; & propiores ipsis sunt الهيصمية Haidamita. Unaquæque autem ex his habet proprium sententiam: nisi quod, cum hæc non haberit ortum a sapientibus celebratis, sed ab ignaris, & insipientibus, non constituerunt ei singularem, & ab aliis distinctam sententiam. Et nos jam attulimus sententiam auctoris propositionis, & innuimus, quomodo propagata sit schola Abu-Abdallah Caramitæ in opinione, quod Deus ille, quem colebat, requiesceret super Thronum, quem ex parte superiori volebat esse essentiam, & absolute tribuebat ei nomen substantiæ, affirmans partim esse essentiam, partim substantiam: & ipsum (*Deum*) contingere Thronum, eique adhærere ex parte superiori. Et concessit in eo translationem, & mutationem, & descensum. Quidam porro ex his dicunt, illum sedere super quandam partem Throni. Alii id negant, & volunt, eum sedere super totum Thronum. Alii opinantur, eum sedere in convexo, seu declivio Throni. Deinde cum dissiderent invicem, dixerunt Abeditæ; inter Deum & Thronum tantam esse distantiam, ut si mensuraretur studiose, cum lapidibus pretiosis (*qui sunt in Throno*) pertingeret ad illum. Haidamitæ vero dixerunt, inter Deum & Thronum tantum esse intervallum, quantum pertingi, vel confici non possit; & ipsum (*nempe Thronum*) esse intermedium Mundo intermediatione perpetua: & negant partem declivem, seu inferiorem illius; & adstruunt superiorem, & intermediam. Et quidam absolute admittunt in Deo vocem corpoream. Et dicunt his proximi, Deum stare in essentia sua.

Quarto in الغمامية Ghamamitas (*idest Nubilarias*) qui censent, Deum descendere quotannis in nubibus tempore Veris, & circumire totam terram: atque inde evenire, ut terra sic reviviscat, & reflorescat.

الفرقة الرابعة الخوارج والوعيدية.

Secta quarta: Charegita, & Vaidita.

Omnis, qui discesserit ab obedientia veri الامام E-mami, seu Pontificis electi a Concilio, dicitur Charegita (*idest Egrediens, seu Discedens*). Neque refert, utrum quis desciverit tempore primorum Sociorum Mahumeti a legitimis Pontificibus, an postea a Pontificibus sequentibus legitime electis quocumque tempore subsequenti. Vaiditæ autem (*idest Comminatoris*) inter Charegitas censentur. Hi pronunciant: peccantem mortaliter incurrere in infidelitatem, & perpetuo in Gehenna torquendum.

Præcipuæ autem eorum sectæ sunt sex: الازارقة Azarecita: النجدية Nagedita: العجاردة Agiaredita: الثعالبة Thaalebita: الاباضية Abadita: الصفرية Spharita: Cætera vero sunt veluti harum rami. Omnes autem conveniunt in approbanda secessione adversus Othman, & Aly: & hanc præferunt omni obedientiæ. Damnant etiam infidelitatis omnem reum peccati lethalis, & censent, justum esse & conveniens, discedere ab obedientia Pontificis, quando adversatur legi. Inter hos recensentur

المحكمية الاولى MohaKemita Priores: qui desciverunt ab Aly cum duodecim millibus virorum, qui addicti erant jejunio, & orationi: & ipsi censuerunt eligi posse Pontificem extra gentem Corasinam: ita ut quemcumque ipsi elegissent suis sententiis, dummodo esset ab injustitia remotus, pro Pontifice haberetur. Si quis vero ab ejus obedientia descivisset, contra hunc bellum moveri oportere. Quod si immutaret leges, & deviaret a justo; deponendum omnino esse, & occidendum. Porro hi fuerunt acerrimi mortalium in asserenda inter homines æqualitate, & concedebant, posse omnino nullum esse in mundo Pontificem. Quod si necessitas illum exigeret, censebant eligi posse sive servum, sive liberum, sive Corasinum, sive Nabatæum.

Porro Azareeitæ sunt asseclæ Abu-Rasceidi Naphæi filii Alazraci, & habent octo hæreses. Prima est, quod infidelitatis damnant Aly, & utuntur pro hoc auctoritate, & verbis ipsius Alcorani, &c. Recte vero fecisse censent Abdal-Rahman filium Molgem, cum occidit Aly; & dicunt, Deum id approbasse in Alcorano. Et infidelitatis damnant Othman filium Ophan, & Thalham, & Zobeirum, & Aisam (*uxorem dilectam Mahumeti, quæ in aciem prodiit, & pugnavit contra Aly, & victa est*), & Abdallah filium Abbasi, & cæteros Moslemos cum eis: & publice docent, eos ad Gehennam in æternum damnatos fuisse. Secunda: Infidelitatis damnant residentes domi, dum vocantur ad pugnam: & primi docuerunt, ab hujusmodi hominibus esse recedendum, damnantes infidelitatis omnes, qui non emigrant domo, dum eundum est ad bellum. Tertia: Permittunt occidere infantes, & uxores Schismaticorum. Quarta: Negant lapidandum esse adulterum, cum id non inveniatur in Alcorano: & irritant pœnam convicii virorum, (*nempe sodomitici sceleris reorum, quibus, juxta Alcoranum, convicium est irrogandum*) non tamen convicii mulierum. Quinta: Censent infantes infidelium esse in Gehenna cum patribus suis. Sexta: Pronunciant, pietatem neque in verbo, neque in facto esse necessariam. Septima: Existimant, posse Deum mittere Prophetam, quem sciat postea evasurum infidelem, vel qui infidelis fuerit antea. & peccata tam gravia, quam levia, sunt apud eos infidelitas. Octava: Asserunt, reum peccati gravis esse infidelem, & perpetuo in Gehenna puniendum.

Nagedizæ (*qui etiam dicuntur العاذرية Adrita*) sunt asseclæ Nagedæ filii Ameri Hanaphæi; qui etiam Asemus dictus fuit. Horum hæ sunt opiniones: Qui in aspectu semel deliquerit, vel unicum mendacium protulerit, etiamsi ad hæc coactus fuerit, censendus est idololatra. Qui vero adulterium, vel furtum perpetraverit, vel vinum biberit, etiamsi sponte, neque coactus, hæc fecerit, non est censendus idololatra. Neque putant, necessarium esse Pontificem ullum: sed satis esse, ut homines inter sese res deci-

dant

dant ex æquo & bono. Dividuntur autem hi in alias sectas, nimirum in

البيهسية *Baihasitas*, asseclas Abu-Baihasei Alhaidami filii Giaberi: qui censuit, immunem esse a culpa illum, qui fecit rem illicitam, nesciens, utrum esset illicita, an licita; quæ est sententia opposita sententiæ الواقفية *Vaphekitarum*. Hic vero eos oppugnat, asserens fidem exigere, ut quilibet dignoscat verum a falso: & fidem esse scientiam in corde, nec requirere verba, aut opera. Refertur præterea dixisse: Fidem esse confessionem; & scientiam, neque unam harum rerum posse esse sine altera.

العوفية *Auphitas*: quorum duplex est sententia. Alii enim dicunt: Quisquis fugiens regreditur a bello, ad quod profectus fuerat, evitandus est tamquam hostis. Alii vero dicunt: Nequaquam: imo tamquam amicus recipiendus est; nihil enim sibi illicitum perpetravit. Utraque autem pars convenit in hoc, quod ubi Pontifex infidelis fuerit, infidelis etiam erit populus tam præsens, quam absens. Porro ebrietas apud eos est infidelitas. Non fatentur, esse infidelitatem id, cum quo non est conjunctum aliud peccatum grave, cujusmodi est, omittere orationem, jejunium, & similia.

أهل التفسير *Ahleltaphsiri*, (*idest Professores interpretationis, seu Interpretistas*): qui censent, eum, qui ex Moslemis emittit professionem fidei, illis verbis: Non est Deus nisi Deus: Mahumetus legatus Dei: debere scire interpretationem ejus, & qualia sint ea, quæ continet.

أصحاب السؤال *Athabel-suali*, (*idest Professores interrogationis, seu Interrogationistas*:) qui asserunt, hominem esse Moslemum, seu fidelem, si confiteatur unum Deum, & Mahumetum Legatum ejus, & credat summarie, sive implicite, quæ Deus revelavit. Quod si nescierit ea, quæ Deus præscripsit, interrogetur de illis; neque vis, aut noxa ulla ei inferatur ob ignorantiam eorum, donec instruatur, & deinde interrogetur. Quod si rem vetitam admiserit, cujus prohibitionem ignorabat, attamen infidelitatis damnetur.

المحللية *Mohallelitas*, (*idest Licitistas*:) qui dicunt: Nihil prohibemus, nisi quod prohibuit Deus in Alcorano circa comestibilia.

المفوضية *Mophauveditas*, (*idest Arbitrarias*:) qui asserunt, Deum reliquisse arbitrio hominum opera eorum, neque illum habere voluntatem in operibus eorum. Præterea, ebrietatem, quæ provenit ex potu rei licitæ, non esse puniendam in ebrio ob id, quod fecerit, aut dixerit tempore ebrietatis.

الصالحية *Salehitas*, Discipulos Salehi filii Masrahi.

(*De his nihil occurrit nota dignum*.)

Porro Agiaredıtæ sunt asseclæ Abdal-Charimi filii Agiaredi, qui convenit cum Nagiedæis in ipsorum opinionibus. Fertur singulares tenuisse sententias: nempe: necessarium esse separare se ab infante, donec vocetur ad fidem, in qua debet instrui cum pervenerit ad ætatem adultam: Infantes autem Idololatrarum esse in Gehenna cum patribus suis. Neque censuit, opes in bello captas posse distribui in prædam, nisi occiso domino earum. Existimant autem Agiaredæ, professionem ad bellum esse opus supererogationis, non autem præceptum. Condemnant infidelitatis omnia peccata gravia. Rejiciunt Suram Joseph ex Alcorano, arbitrantes, eam esse meram historiam, quales sunt aliæ. Hi quoque dividuntur in varias sectas, quales sunt

الصلتية *Salatita*, asseclæ Othmanis filii Salti: qui asserunt, nullum recipiendum in socium, vel amicum, nisi postquam professionem in religione Mahumetana emiserit: ideo arcendos esse infantes a societate, donec adulti Moslemi fiant. Et quidem infantibus tam fidelium, quam infidelium nullam competere aliorum amicitiam, vel inimicitiam, donec ad ætatem adultam pervenerint.

الميمونية *Maimunita*, asseclæ Maimunis Agiareditæ, a quibus tamen discessit in statuenda prædestinatione tam circa bonum, quam circa malum hominis; & præterea in asserendo, hominem esse primum auctorem & productorem suarum operationum: & in adstruenda potentia operativa ante actum. Docuit etiam, Deum velle bonum, non autem malum; neque eum habere voluntatem in peccatis hominum. Præterea concedit, conjugium cum filiabus filiarum, fratrum ac sororum (*EcKellensis vertit: matrimonia contrahere cum filiabus filiarum, & filiorum, fratrum, ac sororum*): neque prohibet conjugium filiorum, & filiarum earumdem. Negant etiam, Suram Joseph esse legitimam Scripturam Alcorani. Concedunt, occidi posse Principem tyrannum, & eos etiam, qui consentiunt tyrannidi ejus. Ajunt, infidelium infantes esse in Paradiso una cum fidelibus.

الحمزية *Hamzita*, Discipuli Hamzæ filii Adraci: conveniunt cum Maimunitis in sententia prædestinationis, cæterisque opinionibus: solum dissentiunt in hoc, quod volunt, infantes infidelium, & eos, qui contrarii sunt suæ sectæ, omnes in Tartarum esse detrudendos. Præterea concessit Hamza, dari posse duos Pontifices simul eodem tempore, quamdiu non sint hostes superati, neque concio congregata.

الأطرافية *Atraphita*. Hi tenent sententiam Hamzæ circa prædestinationem: in eo solum differunt, quod excusant a culpa eos, qui ob ignorantiam omittunt aliquid a lege præscriptum.

الخلفية *Chalphita*, discipuli Chalphi, qui fuit unus ex Charegitis Caraminiæ. Hi referunt totam prædestinationem, tam quoad bonum, quam quoad malum, ad Deum: & in hoc procedunt juxta sententiam Sonnæ: nisi quod ipsi dicunt, Si Deus puniret homines propter opera, ad quæ ipse eos prædestinavit, esset iniquus. Dicunt etiam, infantes infidelium damnari ad Gehennam.

الحازمية *Hazemita*, asseclæ Hazemi. Hi asserunt, Deum producere opera hominum: neque esse in potestate illius facere, nisi id, quod vult; neque cessare unquam ab amore amicorum, & ab odio inimicorum suorum.

الشعيبية

الشعيبية *Scioaibita*, Discipuli Scioaibi filii Mohammedi, qui sensit cum Maimune & Agiareditis: sed discessit ab eis, quando propalavit opinionem de Prædestinatione. Porro Scioaibitæ volunt, Deum creare opera hominum, & homines acquirere illa, ac lucrari voluntate, & potentia; & ideo rationem reddituros esse de eis, sive bona sint, sive mala; & præmium pro eis, aut pœnam recepturos.

Thalabitæ autem sunt asseclæ cujusdam Thalabæ, qui consensit utraque manu cum Abdalcarino filio Agiaredi: sed tandem dissenserunt in opinione circa infantes. Dicebat enim Thalaba: Ego amicus sum eorum, sive parvi sint, sive magni, donec dignoscatur in eis, utrum amplectantur veritatem, ac justitiam; an vero complaceant sibi in iniquitate. Separati sunt igitur Agiareditæ a Thalaba: qui etiam fertur dixisse: Non est eis, quod circa infantes statuant aliquid de amicitia, vel inimicitia, donec adolescant, & proponatur illis fides: quam si susceperint, amicos habeto: si renuerint, infideles censeto. Recensentur vero Thalabitarum aliæ sectæ, nimirum

الاخنسية *Achnasita*, discipuli Achnasi filii Caisi. *Hi concedunt conjugium Moslemorum cum infidelibus gentis suæ, & cum reis gravium peccatorum. In cæteris opinionibus innituntur principiis Charegitarum.*

المعبدية *Moabedita*, asseclæ Moabedi. Hi adversantur Achnaso in eo, quod erronee statuit circa conjugium Moslemorum cum idololatris gentis suæ. Et concedunt, ut pro pluribus sagittis, quibus extrahendis utebantur ad sortiendas eleemosynas, vel dotes fœminarum, satis esset extrahere sagittam unam, si instaret metus ab hostibus.

الرشيدية *Rascidita*, asseclæ Rascidi Tusini: vocantur etiam العشرية *Asciarita*, (*idest Decimani*). *Nihil circa hos notabile occurrit.*

الشيبانية *Sciaibanita*, asseclæ sunt Sciaibani filii Moslemæ Charegitæ. Fertur autem, Ziadum filium Adal-rahmanis Sciaibanitam dixisse: Deus non scivit, donec creavit sibi ipsi scientiam. Res vero cognoscuntur ab eo, quando jam productæ sunt, & existunt.

المكرمية *Mocarremita*, asseclæ sunt Mocarremi filii cujusdam viri Agelitæ, qui fuit e schola Thalabitarum: separavitque se ab eis, docens: eum, qui orationem omittit, esse infidelem, non quatenus orationem omittit, sed ob ignorantiam, quam ostendit se habere de Deo: & negat hoc de omni alio peccato lethali: neque aliud discrimen hujus rei assignat, nisi quia ignoranter putat, Deum in cæteris suis peccatis nescire id, quod ipse occulte, vel manifeste agit. Porro Deum amicos, vel inimicos habere homines juxta illum statum, in quo moriuntur, & pergunt ad eum, non autem juxta opera, quæ faciunt nunc: hæc enim non sunt constituta, seu prædeterminata extremo fini hominis: sed si perseveraverit in eo, quod profitetur, habebitur pro fideli: alioqui non æstimabitur talis.

المعلومية *Maalumita*, & المجهولية *Maghulita*, (*quasi dicas, Scientifici, & Ignoratici*) innituntur principiis Hazemitarum: nisi quod Maalumitæ dicunt: Qui non novit Deum secundum omnia nomina, & attributa ejus, censebitur Deum ignorare, donec evadat sciens omnia hæc: & tunc erit fidelis. Adstruunt etiam potentiam esse simul cum actu, & actum dicunt esse creatum. Propterea Hazemitæ separaverunt se ab illis. Maghulitæ autem dicunt: Qui novit partem nominum, & attributorum Dei, & partem ignorat, attamen novit Deum. Dicunt etiam, opera hominum produci, seu creari a Deo.

Abaditæ autem discipuli fuerunt Abdallah filii Abadi, qui descivit in diebus Meruani filii Mohammedi. Hi putant, regionem Moslemorum sibi adversantium, esse regionem colentium unum Deum: excepta habitatione Regis tyranni, quæ est habitatio iniquitatis. Tenent, reos gravium peccatorum, cultores quidem esse unius Dei, non tamen esse fideles: & opera hominum produci penitus & totaliter a Deo, acquiri tamen ab hominibus non metaphorice, sed vere, & proprie. Nam vocant suum Pontificem, امير المومنين *Emir-almumenina* (*idest Imperatorem fidelium: vulgo Miramolino*). Quisquis perpetrat grave peccatum, infidelis est, infidelitate non religionis, sed ingratitudinis erga beneficia Dei. Admittunt sententiam de infantibus infidelium: sed disceptant circa peccatum eorum, utrum idololatria vocanda sit, nec ne. Abaditæ dividuntur in sectas alias, nempe

الحفصية *Haphsitas*, asseclas Hapsi filii Mochdadi, qui discessit ab illis, asserendo, cultum plurium Deorum, & fidem esse unum habitum, nempe cognitionem Dei. Qui cognoverit Deum, & negaverit alia, quæ sunt præter eum; puta, Mahumetum, Alcoranum, Resurrectionem, Paradisum, Gehennam, &c. aut lethale peccatum perpetrarit, est infidelis in Deum, sed immunis ab idololatria.

اليزيدية *Jeziditas*, discipulos Jezidi filii Anisæ, qui tenuit sententias priorum Mohakemitarum. Credidit autem, Deum missurum esse Legatum ex Barbaris, & traditurum eidem librum, quem jam scriptum tenet in cœlo: & descendere faciet eum super illum, totum simul. Docuit, omne peccatum, sive grave, sive leve, esse polythejam.

الحرثية *Harethitas*, asseclas Harethi Abaditæ: (*de his nihil occurrit peculiare*).

Denique Sapharitæ, qui dicuntur etiam Ziaditæ, fuerunt discipuli Ziadi filii Asphari, & adversarii Azarecitarum, & Nageditarum, & Abaderitarum in quibusdam sententiis. Dicebant, eum, qui facit opera mala, quibus est statuta pœna a lege, non esse idololatram, nec infidelem. Qui autem facit alia peccata, v. g. omittendo orationem, vel eleemosynam statutam, hunc dicebant esse infidelem. Præterea addebant: Nos sumus fideles apud nosmetipsos, seu in nostra opinione: sed nescimus, an simus extra fidem coram Deo. Asserebant etiam idololatriam esse duplicem: alteram, qua præstatur obedientia Satanæ; alteram, qua adorantur Idola. Infidelitatem quoque esse duplicem: ingratitudinem scilicet erga divina beneficia; & abnegationem supremi Domini Dei.

الحرثية

الفرقة الخامسة الاسلامية المرجية .

Secta quinta Moslemerum: Morgitæ.

MOrgitæ sunt genus hominum, qui tractant de fide, & operibus per eam præstandis. In quibusdam tamen conveniunt cum Charegitis, quæ spectant ad summum Pontificatum. Porro Morgitæ dicunt, non nocere cum fide prævaricationem, seu inobedientiam; sicut non prodest cum infidelitate obedientia: & supplicium infidelis differri usque ad diem Resurrectionis. Quadrifariam autem dividuntur, nempe in الخالصة *Puros:* القدرية *Kadritas:* الجبرية *Gebaritas*, & الخوارج *Charegitas*.

Porro Morgitæ Puri subdividuntur in اليونسية *Jonasitas*, qui fuere discipuli Jonæ Namirensis. Hic docuit, fidem esse cognitionem Dei, & humilem subjectionem eidem, & fugam inquirendi de eo plusquam opus sit, & amare eum ex corde. Cætera autem opera obedientialia, quæ sunt circa cognitionem Dei, non pertinent ad fidem: neque ea omittere, nocet veritati fidei; neque propterea aliquis a Deo punietur.

العبيدية *Obeiditas*; asseclas Obeidi Almoctabi, qui dixit: Omnia peccata, præter polytheism, (*seu plurium Deorum cultum*) sine dubio dimittentur: & si quis moriatur in fide unitatis Dei, nihil penitus nocebit ei ullum peccatum. Dicebant autem Obeiditæ: Scientia Dei non addit quidquam supra eum: & sermo ejus non addit quidquam supra eum; & Deus habet formam hominis.

العسانية *Assanitas*, discipulos Assani Cuphensis, qui censuit, fidem esse cognitionem Dei, & Legati ejus; & confessionem eorum, quæ tradita sunt ei a Deo, summatim, & implicite, non autem explicite, & enucleate. Fidem autem nec augeri posse, nec minui. Si quis dixerit: Scio Deum prohibuisse esum carnis porcinæ; sed nescio, utrum porcus, quem prohibuit Deus, sit hæc ovis, an aliud animal: erit fidelis. Et si dixerit: Scio Deum præcepisse peregrinationem ad Templum Meccanum, sed nescio, an hoc templum sit in India: erit fidelis.

Porro Morgitæ Cadritæ sunt asseclæ Salehi filii Amrui Salehitæ, & Mohammedi Sciobeidi, & Abu-Sciamati, & Ghailani: & hi omnes conciliant doctrinam Cadriticam, & Morgiticam. Sed discedunt a Morgitis Puris in quibusdam. Dicunt enim primo: Si quis dixerit: Tertius trium (*idest Trinitatem Christianorum tenuerit*); non est infidelis, quamvis hæc loquutio non usurpetur publice nisi ab infideli. Secundo: Fides est cognitio Dei, & humilis subjectio illi. Tertio: Negare Mahumetum, stat cum recta fide. Quarto: Oratio non pertinet ad cultum Dei. Quinto: Sola fides pertinet ad cultum Dei, & est simplex habitus, nec recipit magis & minus. Porro Abu Sciamat Cadrita censuit, confessionem eorum, quæ Deus revelavit Prophetis, & Legatis, non ingredi in fundamentum fidei: nullum habitum particularem ex habitibus fidei vocandum esse fidem, aut partem fidei, sed omnes simul sumptos esse fidem; Prædestinationem pendere ab homine, nec aliquid de ea referri in Deum. At vero Gailanus, filius Maruani Cadritæ, censuit, fidem esse cognitionem Dei, & humilem subjectionem illi, & dilectionem ejus ex corde, & confessionem eorum, quæ revelata sunt Legato (*Mahumeto*). Cognitio autem hæc in radice duplex est: Creativa, qua quis cognoscit, Mundo fuisse factorem, & animæ suæ creatorem: & hæc cognitio non vocatur fides, sed cognitio altera, quæ est acquisita.

At vero Morgitæ Gebaritæ, qui etiam dicuntur الثوبانية *Thaubanitæ*, eo quod asseclæ sint Abu-Thaubanis Morgitæ, censuerunt, fidem esse cognitionem, & confessionem Dei, & Legatorum ejus, & omnium eorum, quæ ab intellectu cognoscuntur esse facienda: quæ vero cognoscuntur esse omittenda, non pertinere ad fidem: retributio enim pro operibus tota pertinet ad fidem. Dixit vero in suis effatis Mohammedus filius Sciobeibi, & Abu-Sciamar, & Gailan filius Meruanis Damasceni, & Jonas filius Amranis, & Alphadlus Racascius, & Alattabius, & Salehus filius Amrui, ex una concordique sententia: quod si Deus ignoscat uni peccatori in extremo Judicio, ignoscet etiam omnibus peccatoribus fidelibus ejusdem conditionis. Convenerunt etiam, quod fidelis punietur in die Judicii super pontem Sorat, positum supra medium Gehennæ, & pertinget ad eum ustulatio ignis illius, & per hoc torquebitur juxta modum culpæ suæ.

Denique Morgitæ, & Charegitæ, qui etiam dicuntur التومنية *Taumanitæ*, eo quod asseclæ sint Taumanis Abu-Moadi, dicunt, fidem esse immunitatem ab infidelitate, & constare pluribus habitibus, sine quibus omnibus, vel aliquo eorum, erit quis infidelis: nullus tamen eorum singillatim dicitur fides, aut pars fidei. Nullum peccatum, sive grave fuerit, sive leve, constituit hominem prævaricatorem. Prædicti habitus sunt, cognitio, credulitas firma, sinceritas, charitas, & confessio illius, quod tradidit Legatus (*Mahumetus*). Porro adorare solem, & lunam, & simulacra, & alias res, non est per se infidelitas, sed signum infidelitatis.

الفرقة السادسة من الفرق الاسلامية الشيعية .

Secta sexta Moslemerum, quæ est Sciaitarum.

HI sunt الرافضة, (*idest Schismatici*,) qui sequuti sunt partes Aly, peculiares prærogativas illi tribuendo; asserentes debitum fuisse illi summum Pontificatum ex auctoritate, & ex testamento: & Pontificatum egredi non posse ex familia ejus; alioquin fore tyrannicum, sive ab aliis usurparetur, sive ipse illum aliis relinqueret. Constanter pronunciant, Pontifices necessario immunes esse ab omni peccato tam gravi, quam levi. Tenent etiam sententiam de separatione, vel communicatione, dicto, vel facto cum infantibus infidelium, & aliis; exceptis iis, qui domi remanent, recusantes ire ad bellum: sed in hoc adversantur illis quidam Zeiditæ.

Præcipuæ horum subsectæ quinque sunt: الكيسانية *Caisanitæ*: الزيدية *Zaiditæ*: الامامية *Emamitæ*: الاسماعيلية *Ismaelitæ*: الغلاة *Golatæ*. Reliquæ sunt harum rami. Quidam vero ex his inclinant ad principia Sonnitarum: alii ad sententias Motazelitarum: alii Assimilantium.

Porro Caisanitæ, discipuli Caisani, qui fuit libertus Aly felicis memoriæ, & juxta quosdam, discipulus Mohammedi filii Hanaphiæ: profitentur de eodem Aly quædam, quæ excedunt conditionem illius: quod scilicet comprehenderit omnes scientias: quod didicerit a Sendis populis Indiæ arcana quædam, in quibus summa continebatur scientia interpretandi occulta, ac recondita; & Cosmographiam, & Animasticam. Et inter eorum sententias est; Religionem esse obedientiam hominis: (*idest, obedire iis, qui dicuntur Emani, seu Pontifices*) itaut quidam eorum eo devenerint, ut reliquerint judicia legis post assecurationem obedientiæ hominis. Quidam autem student infirmare fidem de Resurrectione. Quidam tenuerunt sententiam de transmigratione animarum: de unione naturæ divinæ cum humana: & de regressu hominis in hunc mundum post mortem. Hi autem in alias sectas dividuntur, quæ sunt

Prima: المختارية *Mochtarita*, asseclæ Mochtari Abu-Obeidi, qui fuit primo Charegita, deinde Sciaita, & Caisanita: & asseruit Pontificatum Mohammedo filio Hanaphiæ post Aly, & occisus est post Hasanum, & Hoseinum. Invitabat autem homines ad eum, (*nempe ad Mohammedum filium Hanaphiæ*) jactans se esse ex præconibus, & sectatoribus ejus, & ostentabat scientias fucatas, ac vanas. Cum autem Mohammedus filius Hanaphiæ illi in hoc consensisset, separavit se deinde ab eo. Inter ejus (*nempe Mochtari*) sententias hæ sunt. Potest in Deum cadere mutatio sententiæ, dum apparet ei aliquid aliter, quam ante cognoverat, & videt aliquid esse rectius eo, quod ante voluerat. Arrogabat autem sibi scientiam successuum futurorum, sive per revelationem, sive per epistolam acceptam a Pontifice. Cum autem sociis suis aliquid eventurum prædixisset; si res evenisset, dabat eam pro argumento veritatis prædicationis suæ. Sin minus: dicebat, aliter Deo de novo visum esse. Inter ea, quibus vano stupore alios percellebat, erat, quod diceret, se habere sedem antiquam, quam variegatis stragulis exornaverat, & asserebat esse ex reliquiis Aly Imperatoris fidelium, & habendam esse a suis loco Arcæ filiorum Israel. Cum autem adversarios suos bello aggrederetur, adducebat eam in aciem, ac dicebat: Pugnate, nam victoriam, ac triumphum referetis; & in hac sede erit vobis securitas, & spes: Angeli vero descendent super vos, ad vos corroborandos. Refertur historia de columbis albis, quæ apparuerunt in aere. Prædixerat enim illis, Angelos descensuros ad eos in figura columbarum albarum. Veneruntque columbæ albæ, sicut prædixerat: & dixit: En Angeli. Alsajedus Namirensis credebat, illum non esse mortuum: & interim commorari in monte Radua, inter leonem, & pardum custodientes eum: emanare apud eum duos fontes copiosos, mellis, & aquæ: ipsum rediturum, postquam latuisset, & repleturum terram justitia, sicut repleta fuerat iniquitate. Et percrebuit hoc in populo, itaut haberent illud pro articulo fidei, & uno ex præcipuis dogmatibus Sciitarum. Meminit Asphahanius hujus facti, dicens: Venit quidam ad Alsajedum Namiræum, dixitque ei: Audivi te tenere regressum post mortem. Ait ille: Vera, inquit, audisti. Hæc est mea sententia, & fides. Visne mihi dare unum denarium pro centum denariis, quos reddam tibi, quando post mortem regrediar? Cui respondit homo: Utique dabo, imo etiam aliquid plus hoc, si invenero, qui sit mihi vades, te regressurum esse hominem. At Alsajedus: Et quem vis me redire? Respondit ille: Metuo, ne redeas canis, aut porcus, & absumas facultates meas in meam perniciem. Quo audito, tacuit Alsajedus. Post mortem autem Mohammedi filii Hanaphiæ, divisi sunt Caisanitæ in varias sectas.

[Hic Lectorem admoneo, has Sciaitarum Sectas fere versari circa الامامة, nempe summam supremi Antistitis dignitatem, seu Pontificatum successorum Mahumeti, quos vocant الايمة *Emamos*, idest Antistites: الخلفاء *Caliphas*, & *Successores*: امرا المومنين *Amra-Elmumenina*, idest Imperatores Fidelium. Prima circa hoc lis est inter Sonnitas, & Sciitas (Orthodoxos scilicet, & Schismaticos). Nam Sciitæ excludunt e numero Pontificum tres primos Mahumeti successores, quos Sonnitæ pro veris, ac legitimis recipiunt, tamquam intrusos ac spurios: nempe Abu-baKrum, Omarem, & Othmanem: & obstinate contendunt, Aly, qui quarto loco creatus fuit, primum Mahumeti successorem fuisse; quippe Mahumetus ipse, dum viveret, & in ipsa morte, illi summam rerum post excessum suum destinaverat. Aliæ circa Pontificatum lites sunt inter ipsos Sciitas, ut in sequentibus videbis.]

Secunda Caisanitarum secta est الهاشمية *Hascemitarum*, qui sunt asseclæ Hanaphiæ Abu-Hascemi filii Mohammedi, post cujus mortem in quinque factiones se diviserunt: (*harum quælibet ab alia dissensit in assignanda successione ad Pontificatum*). Quinta asserit illum Abdallaho filio Mauviæ: & hujus sententiæ fuere: Animas emigrare a persona in personam: & præmium, & pœnam cadere in has personas, sive sint homines, sive animalia bruta. Eodem modo emigrasse etiam animam Dei in varias personas, donec pervenit ad se (*nempe Habdallahum*), & in se resedit divinitas, & prophetia; propterea se nosse res arcanas. Coluit igitur eum schola ejus ex Sciitis, qui negaverunt resurrectionem, asserentes, transmigrationem animarum fieri in hoc mundo: & præmium, & pœnam rependi in his personis. Ab hoc orti sunt الحرمية *Haramitæ*, & المزدكية *Mezdacitæ* in Mesopotamia. Et periit Abdallah in Charasana; divisique sunt asseclæ ejus in varias sententias. Quidam dicebant, eum adhuc vivere, & rediturum. Quidam, mortuum esse, & animam ejus transmigrasse in Isaac filium Zaidi filii Harethi, a quo orti sunt الحارثية *Harethitæ*, qui faciunt indifferentem & arbitrarium usum rerum prohibitarum, & vivunt in hoc mundo vitam ab omni molestia remotam: (*agnosce Epicureos*).

Tertia البيانية *Bajanitæ*, asseclæ Bajani filii Simeonis Nahadiensis, qui tenuerunt, Pontificatum transisse ad eum, & ipse fuit ex Golatis, qui asserebant Aly filio Abu-Talebi divinitatem: dicebant enim, resedisse in eo particulam divinitatis, & unitam esse cum eo in corpore ejus; & per hanc scivisse res arcanas, victorias obtinuisse de infidelibus, & aliquando apparuisse in umbraculo nubium, & vocem ejus fuisse tonitru, scuticam vero fulgetrum. Deinde asserebat Bajanus, translatam fuisse ad se particulam illam divinitatis per modum transmigrationis; & per hoc meruisse supremi Antistitis gradum. Hanc porro particulam

culam esse illam, per quam meruit Adam ab Angelis adorari.

Quarta الرزامية *Razamita*, discipuli Razami filii incerti patris. Hi detulerunt Pontificatum ad quemdam Abu-Moslemum, & asseruerunt, animam Dei descendisse, & quievisse in eo.

Porro Zaiditæ, secunda Sciaitarum classis, sectati sunt Zaidum filium Aly nepotis Aly generi Mahumeti. Hi statuerunt, Pontificatum non posse consistere nisi in filiis Phatemæ filiæ Mahumeti, & uxoris ejusdem Aly. Quidam eorum concesserunt, fieri posse electionem duorum Pontificum in duabus regionibus, dummodo essent Phatemitæ, docti, temperati, strenui, ac liberales. Zaiditarum autem variæ sunt Sectæ.

Prima الجارودية *Giarudita*, assecIæ Abul-Giarudi: qui etiam dissenserunt inter se in instituendo, & transferendo Pontificatu. Quidam detulerunt illum Mohammedo filio Abdallah, qui fuit tertius ab Aly. Sed hi quoque discordes fuere inter se. Quidam enim, postquam occisus fuerat, dicebant, illum nunquam occisum fuisse, sed adhuc vivere, & rediturum esse, & impleturum terram justitia: quidam vero fatebantur, illum mortuum fuisse: quidam denique ex Giaruditis putaverunt, scientiam nepotum Aly fuisse sicut scientiam Prophetæ Mahumeti, itaut fuerit illis infusa, & producta a Deo absque opera magistri, neque posset ab illis auferri.

Secunda السليمانية *Solimanita* asseclæ Solimani filii Gioreiri, cujus sententia fuit: Pontificatum esse electivum inter homines generatim, & convenire ut electio fiat a duobus præstantissimis Moslemorum, & eligatur optimus inter multos bonos. Damnabat Pontifices Raphedarum, quod dixissent, Deum mutabilem esse in suis sententiis; & quod admitterent loquutionem tropicam, seu figuratam (*idest æquivocationem, seu restrictionem mentalem in loquendo*). Sequuti sunt autem eum in hoc quidam Motazelitæ, qui præterea dixerunt, Pontificatum esse quidem utilem ad conservationem Religionis, sed non esse necessarium ad cognitionem Dei: & posse conferri dignis, etiamsi aliquis esset dignior.

Tertia الصالحية *Salehita*, qui & الابترية *Abtarita*, discipuli Salehi filii Haii, & Cathiri Nubiensis cognomine Abtaris. Hi concedunt, Pontificatum posse conferri digno, postposito digniori, si hic sponte cedat juri suo. Requirunt etiam, ut qui eligendus sit Pontifex, sit strenuus, bellator, doctus, temperatus, fortis, ac liberalis. Aliqui vero addunt conditionem, ut sit decorus aspectu.

Porro Emamitæ, seu Pontificii, tertia Sciaitarum species, attribuunt Pontificatum τῷ Aly post Mahumetum jure manifesto, & designatione certa facta a Mahumeto. Dividuntur autem Emamitæ in alias sectas: quæ sunt

Primo, الباقرية الواقفية والجعفرية *BaKerita*, *VaqheKita*, & *Giaapherita*, asseclæ Mohammedi Abu-Giaapheri filii Aly cognomine AlbaKeri, & filii ejus Giaapherii cognomine AlsadeKi. Hi tam AlbaKaro, quam Giaaphero tribuunt Pontificatum. Quidam tamen tribuunt tantum AlbaKaro, asserentes, eum esse rediturum ad vitam, eo quod fuerit vir amplissimæ intelligentiæ, & copiosissimæ scientiæ.

Secundo, الناووسية *Navausita*, ita dicti a nomine Auctoris, vel loci. Hi affirmant, AlsadeKum, seu Giaapherum supra commemoratum non esse mortuum, sed adhuc vivere, & manifestaturum sese, & fore directorem: Aly vero mortuum esse, sed resurrecturum ante diem generalis resurrectionis: & repleturum esse terram justitia, sicut plena fuerat iniquitate.

Tertio, الافطحية *Aphtahita*, asseclæ Aphtahi filii AlsadeKi. Hi affirmant, Pontificem mortuum non esse lavandum, neque orandum esse pro eo, neque accipiendum esse sigillum, seu annulum ejus, neque sepeliendum nisi ab alio Pontifice.

Quarto, الشميطية *Sciamitita*, asseclæ Jahiæ filii Abu-Sciamiti. (*De his nihil peculiare dicendum occurrit.*)

Porro Ismaelitæ, quarta species Sciaitarum, qui etiam dicuntur VaKephitæ, asserunt, post Giaapherum pertransiisse ex jure Pontificatum ad Ismaelem Antesignanum suum. (*Non tamen omnes in hoc conveniunt*) Hi vero dividuntur in duas sectas, nempe in الموسوية *Mosaitas*, & المفضلية *Mophdelitas*, qui constituunt unam sectam; & attribuunt Pontificatum Moysi filio Giaapheri, tamquam illi debitum: & الاثني عشرية *Ethnasciaritas*, (*idest Duodecimanos*,) qui absolute tenent mortem Moysi filii Giaapheri: & vocantur etiam قطعية *Kataita* (*idest Decisores*) ex eo, quod absoluto decreto, statuant mortem ejusdem Moysi, & attribuant Pontificatum filiis ejus.

Golatæ autem, seu Galitæ, quinta Sciaitarum classis, sunt, qui excedunt in juribus, seu excellentiis Pontificum suorum, itaut tribuant illis divinitatem, eximentes eos e numero creaturarum, æquiparantes eos cum Deo, & Deum cum ipsis. Sententiæ autem Golatarum ad quatuor rediguntur: Assimilationem: Mutationem: Regressum: & Transmigrationem. Pro diversitate autem regionum, diversis nominibus appellantur. Et in sequentes classes dividuntur.

Primo: السبائية *Sabaitas*, asseclas Abdallah filii Sabæ, qui dixit ad Aly: Tu es tu: idest tu es Deus. Dicitur autem prius fuisse Judæus: & dixisse eadem verba de Josue. Pronunciavit, τῷ Aly competere Pontificatum de jure divino: neque illum occisum fuisse, sed adhuc vivere: & in eo esse particulam divinitatis. Hujus asseclæ asserunt Pontificatum non solum præsentibus, sed iis etiam, qui quamvis absentes, nondum tamen mortui sunt, sed latent, & apparituri sunt in Mundo. Hi etiam tenent sententiam de translatione particulæ divinitatis in Pontifices: & ad eam probandam ferunt, cum læsus fuisset unus oculus Aly, dixisse Omarem: Quid dicam de manu Dei? rupit oculum in Sacrario Dei.

Secundo: الكاملية *Kamelitas*, asseclas Abu-Kameli, qui infidelitatis condemnavit omnes Mahumeti Socios, eo quod in creando Pontifice prætermisissent Aly, quem etiam vituperabat, quod jus suum quærere omisisset. Denique propugnabat Metem-

phy-

psychosin (*seu transmigrationem animarum*.)

Tertio: العلبائية *Albaita*, asseclæ Albæ filii Diarai Hasdæi, qui præferebat τῷ Aly Mahumeto, vocabatque eum Deum, & censebat, Mahumetum missum fuisse ab Aly, ut vocaret homines ad sequelam ipsius; sed Mahumetum vocavisse eos ad seipsum. Vocatur etiam hæc secta الذمية *Damaita*, ex quibus quidam, licet tam Aly, quam Mahumeto tribuant divinitatem, præferunt tamen in ea τῷ Aly Mahumeto. Et العينية *Ainita*, ex quibus quidam præferunt in divinitate Mahumetum τῷ Aly. Et الميمية *Maimita*, ex quibus quidam autumant, Angelum Gabrielem errasse, accipiendo Mahumetum pro Aly, ad quem constituendum Prophetam a Deo missus fuerat, deceptus similitudine utriusque, ita enim similis erat alter alteri, ut corvus corvo: quamobrem hi dicti sunt etiam الغربية *Ghorabitæ*, (*idest Corvini*.)

Ex his nonnulli tribuunt divinitatem Mahumeto, Aly, Phatemæ, Hasano, & Hoseino: & dicunt, hos quinque esse unam rem, & Spiritum habitare in eis æqualiter, neque unum esse alio excellentiorem.

Quarto: المغيرية *Mogheirita*, asseclæ Mogheiræ filii Saidi Agelitæ. Hi tribuunt Pontificatum Mohammedo filio Abdallah filii Hoseini nepotis Mahumeti: & credunt, illum adhuc vivere, quamvis revera mortuus sit. Porro Mogheira postea attribuit sibi ipsi Pontificatum, & Prophetiam, & exorbitavit in laudibus Aly, affirmans, illum esse Deum: tenuitque sententiam de corporeitate Dei, asserens, illum habere corpus, & membra, & formam hominis luce undique perfusi, coronam ex luce in capite gestantis, & ex ejus corde promanare sapientiam. Postquam autem hic occisus fuit, discipuli ejus divisi sunt in varias sectas: & quidam ex his dixerunt, illum rediturum esse, & ideo expectandum: alii vero dicebant, expectandum esse Pontificem Mohammedum, de quo Mogheira dixerat asseclis suis: Expectate eum, quia redibit; & Gabriel, & Michael inaugurabunt eum.

Quinto: المنصورية *Mansurita*, asseclæ Abu-Mansuri Agilei, qui asseruit sibi Pontificatum, sequutaque est eum magna multitudo. *Deinde captus*, & cruci affixus est. Hic dicebat, Aly fuisse الكسف الساقط من السما, frustum cadens e Cœlo, & hujusmodi frustum esse Deum. Cum autem arrogavit sibi Pontificatum, vulgavit, se ascendisse in Cœlum, & vidisse Deum suum, contrectantem manu caput ipsius, dicentemque sibi: *Fili mi*, descende, & annuncia hominibus legem meam. *Deinde*, se descendisse in terram, & se esse frustum illud cadens e Cœlo. Censuit præterea, Paradisum esse hominem, cujus jussi sumus esse amici: & Gehennam esse alium hominem, cui jussi sumus esse inimici. *Et alia multa confinxit*, quæ longum esset explicare.

Sexto; الخطابية *Chottabita*, asseclæ Mohammedi Abul-Chottabi, qui usurpavit sibi Pontificatum; & pronunciavit, Pontifices esse Prophetas, atque etiam Deos. Divisi sunt autem post mortem ejus asseclæ illius: & inter eos quidam censuerunt, Mundum semper duraturum; & Paradisum esse quidquid hominibus obvenit fausti ac felicis: Gehennam vero, quidquid tristis & infelicis iisdem contingit. Licitum autem fecerunt vinum, & fornicationem, & cætera a Deo prohibita, & omissionem divinorum præceptorum. Homines hujus sectæ dicebantur etiam المعمرية *Moammerita*: & quidam censuerunt, post mortem Abul-Chottabi, Pontificatum declinasse: & Giaspharum fuisse Deum: & omnem fidelem habere revelationem divinam, nec posse quidquam facere, nisi per revelationem factam sibi a Deo. (*Agnosce, Lector, in his duabus sectis Lutheranos & Calvinistas.*) Censebant etiam, inter suos asseclas esse aliquos excellentiores Gabriele, & Michaele. Præterea attribuebant sibi omnes visionem ocularem mortuorum suorum, mane, & vespere. Vocantur etiam hujuscemodi Sciitæ; الزيغية *Mozighita*, البزيغية *Bozighita*, العجلية *Agelita*, & المفضلية *Mophdelita*. (*Sed nihil circa hos notabile occurrit.*)

Septimo: السكيالية *Cajalita*, asseclæ Ahmedi filii Cajali, qui adinvenit propositiones novas, & hæreticas; quamobrem destitutus fuit a suis, qui etiam anathematizaverunt eum. Inter ejus propositiones sunt nonnullæ peregrinæ prorsus, ac barbaræ, cujusmodi est: Mundos esse tres, Altissimum, Infimum, & Humanum; de quibus multa fabulosa commentus est.

Octavo: الهشامية *Hasciamita*, qui in duas classes dividuntur. Quidam enim sequuntur Hasciamum filium HaKemi, qui fuit Auctor doctrinæ de similitudine inter Deum & creaturas. Quidam vero Hasciamum filium Salemi GevaliKii, qui fuit ejusdem sententiæ. Dicebat autem prior Hasciamus, Deum suum esse corpus habens membra, & dimensiones: nihil tamen habere simile cum creaturis. Tribuebat vero illi septem palmos altitudinis, & asserebat, eum esse in omni loco peculiariter, & speciali ratione; & habere motum, qui esset ejus operatio, non tamen moveri de loco ad locum. Alias etiam plurimas fabulas admiscebat. Addebat, Deum sedendo adhærere, ac tangere Thronum ita adæquate, ut nihil superfluat Deo respectu Throni, neque Throno respectu Dei. Hasciamus vero, filius Salemi, asserebat Deum habere figuram hominis, cujus pars superior esset concava, inferior autem solida: & ipsum esse lucem late coruscantem, & habere quinque sensus, & manus, & pedes, & aures, & oculos, & os, & cæsariem nigram, non tamen habere carnem, & sanguinem. Concessit, Prophetas posse prævaricari, non autem Pontifices.

Nono: الزرارية *Zararita*, asseclæ cujusdam Zararæ, qui dicebat, scientiam in Pontifice esse necessariam, neque cadere posse in eum ignorantiam, quia omnes scientiæ, & cognitiones ejus sunt illi concreatæ & necessariæ.

Decimo: النعمانية *Nohamanita*, discipuli Mo-

hammedi filii Noamini, qui cognominatus fuit Satanas Altaki. Hic convenit cum Hasciamo filio Hakemi, Deum nullam rem scire, antequam ipsa existat: Et divinæ potentiæ decretum esse voluntatem; voluntatem vero esse operationem. Dixit etiam, Deum esse lucem in figura hominis; sed noluit asserere, esse corpus. Docuit, solam sectam Scimitarum perducere ad salutem in futuro sæculo, exclusis omnibus aliis sectis.

Decimo: اليونسية *Junasita*; discipuli Junasi, seu Jonæ filii Abdal-Rahmanis Kaminensis, qui existimavit, Angelos portare Thronum, & Thronum portare Deum.

Undecimo: النصيرية *Nasirita*, & الاسحاقية *EshaKita*. Hi asserunt, apparitionem spiritus cum corpore materiali non posse negari, cum Gabriel apparuerit in figura hominis, & Satanas in figura animalis bruti: & ita Deum apparuisse in figura τῦ Aly, & filiorum ejus, & loquutum esse per linguam eorum, & apprehendisse per manus eorum.

Duodecimo: الباطنية *Batenita*, *idest* (*Internistæ*) asserunt, omni externo ac patenti esse internum ac latens; idest: verba externa Alcorani & Sonnæ habere internas, nempe mysticas & allegoricas interpretationes, nec accipienda esse juxta literalem sonum. Et celebris est opinio eorum, sed contradicit, & adversatur Alcorano, & Sonnæ: neque habet Auctores antiquos approbatos. Porro Batenitæ antiqui miscuerunt doctrinam suam cum doctrina aliquorum Philosophorum; & asseruerunt, Deum neque esse existentem, neque non existentem: neque scientem, neque ignorantem; neque potentem; neque imbecillum: & ita de cæteris attributis. Nam si hæc ponamus in Deo, ponemus etiam communionem inter eum, & inter creaturas. Si vero a Deo rejiciamus, eandem communionem excludemus. Neque poterant judicare, hæc absolute ponenda esse in Deo, neque absolute de eo neganda; dicebant enim: Deus neque est æternus; neque de novo productus: sed præceptum, & verbum ejus sunt æterna: creatio vero ejus, & res creatæ sunt novæ, ac recentes.

Sed alii ex his, qui dicuntur الظاهرية *Dhaharita*, (*idest Exterioristæ*,) contrarii sunt Batenitis: volunt enim, Alcoranum, & cæteros libros propheticos intelligendos esse omnino literaliter, & juxta proprium verborum sonum, & nihil esse tropice interpretandum: itaut faciunt Deum corporeum, prorsusque similem hominibus. Imo dixerunt, Deum esse aurum, & argentum, quibus uti licet ad cibum capiendum, & alios usus; non tamen ad bibendum, eo quod dixerit Propheta Mahumetus: الذي يشرب في انية الذهب والفضة انما يخرج من جوفه نار جهنم: *Qui biberit in vasis auri, & argenti, egredietur de corpore ejus ignis Gehennæ.* At Mahumetus his verbis nihil prohibet, nisi potum.

Porro Metempsychosis, (*seu transmigratio animarum in alia corpora*,) fuit opinio Magorum Mozdacitarum, & Brachmanum Indorum, & Philosophorum, & Sabæorum. Hi etiam pronunciant, Deum existere in quolibet loco, loqui in qualibet lingua, apparere sub figura cujuslibet personæ. Et hæc est significatio vocis حلول *Halul*, (*idest descensus, vel residentia Dei in creaturis*.) Hujusmodi autem descensus modo est in parte, modo in tota divinitate. Gradus autem Metempsychoseos quatuor sunt. Primus dicitur المسخ (*idest mutatio in deteriorem formam.*) Secundus النسخ (*idest totalis transformatio, seu abolitio prioris formæ, & alterius substitutio.*) Tertius الفسخ (*idest dissolutio in partes, vel potius oblivio sui ipsius, vel immutatio, quoad aliquam partem.*) Quartus الرسخ (*idest ita ut servetur eadem figura, seu species exterior.*)

Sunt etiam الزنادقة *Zandakei*, (*seu Sadducæi*) seu *Manichæi*, asseclæ Manetis Zandakæi. Hoc autem nomine vocati sunt, qui habebant librum nomine الزند *Zand*, quem Zoroaster jactabat descendisse ad se de Cœlo. Quisquis vero libri hujus dogmata sectaretur, appellabant eum زنديا *Zandium*: sed postea Arabice dictus fuit زنديق *ZandeKut*.

Porro qui dissident inter se circa ramos (*idest circa res, quæ pertinent ad præcepta legis, non ad substantiam dogmatum*) vocantur Studioli, seu Scholastici, qui innituntur quatuor principiis, seu fundamentis, nimirum: Alcorano, Sonnæ, (*seu libro traditionum*:) consensui Doctorum, & vi argumentorum, (*seu rationi*.) Qui autem sequuntur Historias, seu narrationes, sunt incolæ Arabiæ Petreæ, & asseclæ Maleki filii Anasi, & Mohammedi filii Edrisi Sciaphæensis. Hi non utuntur argumentationibus, & ratiocinationibus, sed fundant sententias suas in النصوص, idest auctoritate Scriptorum. Probabilistæ autem (Arab. اهل الراي) incolunt Chaldæam, & agnoscunt pro Magistris Abu-Honeiphem Noamanum filium Alhasani, & alios. Ita autem appellantur, quia ad summum attingunt faciem argumentationis, & significationis, quæ elicitur ex sententiis, & narrationibus. Aliquando vero præferunt argumentum clarum Historiæ. Absolutus est tractatus de Sectis Eslamiticis ad laudem Dei, & cum auxilio ejus.

Hæc sunt, quæ de sectis Arabum antiquioribus Auctor hic valde inter Mahumetanos celebris, aliique non inferioris notæ scripsere; in quibus, relectis tantummodo, quæ ad rem nostram nihil faciebant, integra fide omnia ex Arabico transferre conatus sum. Si quid vero est, in quo peccaverim non volens, levissimi certe momenti erit. Adjuvit me porro non parum D. Abraham EcKellensis, qui earumdem sectarum catalogum ab Ismaele translatum, posuit in . . Eutychio vindicato contra Seldenum. Infelicissime vero mihi successisset, si Hottingeri Tigurini mutilum, confusum, atque infidelem catalogum sequutus fuissem.

Superest, ut de recentioribus Mahumetanorum sectis mentionem faciamus. Et quia de his ex ipsis Mahume-

humetanis Auctoribus nihil licuit habere, referam ea, quæ Auctores nostri narrant, & præsertim D. Ricautus in Historia, quam conscripsit de præsenti statu Imperii Othomannici. Ea enim, quæ hic Auctor refert, fide omnino digna videntur, cum ipsemet inter Turcas, Regis Anglici Orator, diu familiariterque versatus fuerit, & ex eorumdem ore, & ex propriorum oculorum testimonio omnia recenseat.

CAPUT VIGESIMUM QUINTUM.

De recentioribus Mahumetanorum Sectis.

SCinditur primo Mahumetismus in duas celeberrimas sectas, Sonnitarum, & Sciaitarum. Prima trahit secum Turcas omnes, Arabes, & alias gentes innumeras. Secunda Persas habet propugnatores. Immortale, atque implacabile inter utramque sectam odium intercedit. Sonnitæ Sciaitas, Sciaitæ Sonnitas anathematizant, detestantur, abominantur. Tanti Schismatis causæ præcipuæ hæ enumerantur. Prima: Sciaitæ rejiciunt a numero Chaliapharum, seu summorum Pontificum tres, Abubacrum, Othmanem, & Omarem: Sonnitæ eosdem recipiunt ac venerantur. Secunda, Sciaitæ præferunt τῷ Aly Mahumeto, vel æquant utrumque: Sonnitæ Mahumetum τῷ Aly, & cæteris Prophetis anteponunt. Tertia, Sonnitæ arguunt Sciaitas, quod Alcoranum corruperint, ac mutilaverint; & multo magis, quod illius præcepta non observent: Sciaitæ tantum scelus regerunt in Sonnitas. Quarta, Sonnitæ librum Sonnæ, seu traditionum, Mahumeticarum, qui τῷ משנה Hebræorum respondet, tamquam sacrum, & canonicum agnoscunt; Sciaitæ eumdem tamquam apocryphum, & fide indignum rejiciunt. Denique altera ex his sectis alteram plus a religione sua distare, quam Christiani, aut Judæi ab eadem distent, affirmat. Vide sis, quæ diximus parte prima, atque etiam capite præcedenti.

Alias causas refert P. Vincentius Maria a S. Catharina Senensi Carmelita Discalceatus in suo Itinere ad Indias Orientales lib. 5. c. 12. Nimirum primo, quia Sciaitæ dicunt, Deum esse tantum auctorem boni, Diabolum vero mali: Sonnitæ autem duplex hoc principium rejicientes, unum tantum rerum omnium auctorem Deum agnoscunt. Secundo, Sciaitæ, Deum quidem esse æternum; legem autem ejus temporarium volunt: Sonnitæ autem, præsertim Arabes, legem quoque æternam esse contendunt, quoniam a Deo ab æterno emanavit. Tertio, Sciaitæ negant, animas Beatorum Deum in essentia sua intueri; sed in effectibus solum, qui ex ejus attributis emanant, eumdem videre pronunciant: Sonnitæ, quemlibet clare visurum esse Deum affirmant. Quarto, Sciaitæ volunt, quando Mahumetus in cœlum translatus est, animam ejus tantummodo a Gabriele ad thronum Dei elevatam fuisse: Sonnitæ Mahumetum totum cum corpore & anima ad Paradisum assumptum esse contendunt. Quinto, Sciaitæ τῷ Aly, & Phatemam, & filios eorum, & duodecim nepotes eorum super omnes Prophetas gradum obtinere pronunciant: Sonnitæ, supra communes tantum homines eminere illos affirmant. Sexto, Sciaitæ trinas tantum preces in die satis esse concedunt. Sonnitæ quinquies quotidie orandum esse constituunt. Septimo, Sciaitæ prophetarum oracula non admodum curant; sed omnia fere rationis regula metiuntur; Sonnitæ contra a ratione abhorrentes, Moysis, & Prophetarum libros, tamquam religionis fundamenta suscipiunt, ac venerantur. Octavo, Sciaitarum plures fortunæ, syderumque directioni universa committunt; Sonnitæ res omnes divinæ providentiæ attribuunt. Postremo diversissime omnino Sciaitæ, ac Sonnitæ Alcoranum interpretantur, & observant.

Secunda Secta vocatur *Sulis*. Qui eam profitentur, credunt, Deum missurum esse inter Persas Prophetam electum, qui nova lege Mahumeticam sit abrogaturus.

Tertia est species quædam, seu ramus Motazelitarum. Hujus professores asserunt, nemini in hoc mundo competere nomen Sancti, nisi Prophetis, qui a peccato fuerunt immunes. In futuro porro sæculo veros fideles ita manifeste Deum intuituros, ut nos lunam pleno jam orbe perfectam intuemur. Hoc vero Mahumeti doctrinæ repugnat, qui Deum in futuro sæculo iis nobis invisibilem futurum, sicut est in præsenti, affirmavit.

Quarta Secta dicitur *Malumigerum*, qui autumant, posse a nobis in hoc mundo Deum perfecte cognosci, si præceptum illud sequi, atque exequi velimus: *Nosce te ipsum*.

Quinta Secta est eorum, qui *Mezzachuliali* appellantur, Malumigiis oppositi. Affirmant hi, ad Paradisum acquirendum, necesse esse Deum in hoc Mundo cognoscere per aliquem essentiæ, gloriæque ipsius radium; eosque, quibus hoc contingit, fideles dicendos esse opinantur.

Sexta est eorum, qui vocantur *Jabajachi*. Hi Deum omni scientia expoliant, & Mundum, juxta occurrentes sibi occasiones, illum gubernare affirmant: & neque per totam æternitatem, neque ante rerum creationem illum scivisse, quid esset eventurum in casibus particularibus: sed usu, & experientia practica, eorum notitiam acquisivisse.

Septima est *Kadezadaliorum*, qui cogunt Imamos, seu sacrorum Antistites, ad insusurrandum elatis vocibus in aures corporum defunctorum, commonendo, ut meminerint, nullum esse alium præter Deum, neque alium illius Nuncium ac Prophetam, præter Mahumetum.

Octava est eorum, qui vocantur *Capmessahy*, idest, Discipuli Messiæ. Hi recenter exorti sunt, & censentur ex honestioribus, & nobilioribus: & plures, qui in Regia morantur, hanc sectam profitentur. Hi credunt, Christum esse verum Deum, ac Mundi Redemptorem. Quin & nonnulli eorum pro hac veritate mortem ipsam constantissime subiere. Vide quæ superius de hac Secta dicta sunt.

Nona: *Muserini*, qui Religionem omnem rejicientes, Atheismum profitentur. Credunt nimirum, naturam, vel principium intrinsecum cujuslibet individui, esse regulam directivam rerum omnium, quas videmus. Ingens autem horum hominum numerus Constantinopoli reperitur, inter quos non pauci Primates, ac Judices, & in libris Arabicis versati recensentur. Narrat D. Ricautus, tempore, quo ipse Constantinopoli morabatur, virum quendam ex sapientioribus, ac doctoribus Mahumetanorum, impietatis hujus damnatum, ac morte mulctatum fuisse: erat autem nomen ejus Mohammed Effendi. Porro hic ad impietatem suam tuendam argumento hoc utebatur: Aut Deus nullo modo est, vel non est ita potens, ac sapiens, ut Doctores nostri affirmant. Nam si talis esset, nullo modo tamdiu me vivere permisisset, hostem infensissimum existentiæ ejus, & qui de eo tam abjecte & sentio, & loquor. Cum vero eum hortarentur, ut sententiam tam impiam retractaret: maluit extremos cru-

cruciatus, ac mortem pro veritate (ut ipse ajebat) subire, licet nullum inde præmium speraret, quam ab amentia sua tantillum recedere. Hæc pestis ita & Imperatoris Regiam, & Magnatum Domos pervasit, ut incredibile prorsus videatur. Qui eam profitentur sese mutuo amant, & fovent: charitatem & hospitalitatem magnam præseferunt: congerrones suos apertis ulnis excipiunt; & laute, benigneque exceptis, noctu illis, utrius sexus velint, scortum pulcherrime factum substernunt. Magnam inter sese liberalitatem, ac munificentiam exercent; mutuumque officium ad excessum usque frequentant. Sultanum Morad, (seu Amurat) sectæ hujus magnum fuisse professorem, ac propagatorem domi, militiæque, affirmant.

Decima, *Kadezadali*, qui sunt veluti Stoici Mahumetanorum, homines tetrici, ac morosi; musicæ, & eloquentiæ hostes. Assidue verba illa repetunt لا اله الا الله *Là Elh ella Allah*; idest, *non est Deus, nisi Deus*: itaut integras noctes sedentes, curvatoque capite ac pectore, ea pronuncient. Maxime seipsos admirantur: superstitiosi, ne dum exacti sunt in legum suarum observatione. Spernunt, & nequidem salutant a Secta sua alienos. Pharisæos Moslemorum merito eos appellaveris.

Undecima: *Kadezadali mixti*, Mahumetismum cum Christianismo permiscent, & confundunt. Novum Testamentum legunt æque ac Alcoranum. Vinum bibunt in mense Rhomadhan, sed sine admixtione quorundam aromatum, quæ aliis temporibus admiscent. Credunt, Spiritum Sanctum esse Mahumetum; Imagines Sanctorum, & figuram Crucis venerantur; & infantes suos circumcidunt.

Duodecima: *Bektaskis*, a quodam *BektaK* eorum auctore appellati. Dicuntur etiam *ZeraKis*, nimirum incestuosi, nam patres ipsi cum filiabus suis coeunt, asserentes, nulli justius fructus arboris deberi, quam illi, qui eam plantavit. Vulgus eos *Muras Conduren*, idest candelæ extinctores appellat. Mahumeticas leges ac sanctiones adamussim, seu potius superstitionem observant. Omni attributo Deum spoliant: itaut illum vel magnum, vel sapientem, vel omnipotentem dicere, vel alio epitheto insignire, nefas esse putent, eo quod nihil essentiæ ejus satis conveniens reperiri posse affirment. Evenit aliquando, ut Emamum e Turri de more clamantem الله اكبر *Allah Akbar*, id est *Deus maximus*; homo quidam hujus sectæ, elata voce, interpellaverit dicens: *Mentiris*. Præterea ad favorem congerronum suorum facillime falsum testimonium dicunt.

Decima tertia: *Sabin*, qui credunt aliquam in Sole ac Luna inesse divinitatem, eo quod tam benigna ac benefica erga humanum genus duo hæc luminaria comperiantur. Religionis suæ, suarumque legum sunt admodum incuriosi, quamvis virtutibus moralibus, & præsertim prudentia, ornati appareant. Animæ immortalitatem, & futuræ vitæ præmium ac pœnam inter fabulas reponunt. Injurias acceptas neque ulciscuntur, neque curant. Hominum scelera ac flagitia flocci faciunt: omnia enim ab astrorum vi, ac necessitate effluere putant: haut tantum scelera, omnia curent, quantum si vel pluat, vel ningat hyeme, vel æstate Solis ardor adurat. Omnia naturæ necessitati tribuunt.

Decima quarta: *Munasihi*, Pythagorici sunt, & Metempsychosin profitentur. Opinantur vero animas hominum in brutorum illorum corpora transmigrare, quibus similiores moribus, & temperamento naturæ viventes fuerunt; vel quæ magis cara ipsi habuerunt. Atque ita parasiti anima porcinum corpus ingreditur: lascivi, hircinum: magnanimi, equinum, vel leoninum; vigilis, caninum, vel leporinum. Optant vero super omnia corpus camelinum. Camelus quippe animal est mite, patiens, parcum, & utile. Putant autem, post circulum trium millium trecentorum ac sexaginta quinque annorum, animam, quæ a camelo in camelum transierit, ad humanum tandem corpus puriorem redituram.

Decima quinta: *EscraKi*, idest Illuminati. Sunt & hi Pythagorici, & in Ideæ Divinæ, ejusque numerorum contemplatione potissimum exercentur. Trinitatis Mysterium admittunt, ut alias diximus. Alcoranum non tanti faciunt, ut multa in eo falsa, ac vana esse non credant. Derident porro, quæ de Paradisi felicitate fabulatur Mahumetus, cum ipsi summam beatitudinem in divinæ majestatis, ejusque perfectionum contemplatione sitam esse existiment. Sapientiores quique inter Moslemos hanc sectam profitentur. Hi assidui, & constantes sunt in exercitiis pietatis, sobrii, parcique in cibo ac potu: prompti, & expediti in agendo. Musicæ, ac Poesi plurimum addicti sunt: humanæ imbecillitati quam maxime compatiuntur: ab avaritia longe absunt: austeritatem, ac jactantiam fugiunt. Florentioris ætatis indole, lepore, ingenuitate, ingenioque plurimum delectantur. Charitatem magnam erga proximum præseferunt, per quam, dicunt, se ad amorem Creatoris deduci. Demum nihil prope deesse his ad virum perfectum videtur, quam Christianæ Religionis agnitionem, ac professionem.

Decima sexta, *Hikretis*, sive Stupidi, prædictis EscraKi oppositi sunt. Hi de omnibus dubitant, nec in quæstionibus suis quidquam absolute decidunt. Asserunt, ita posse mendacium exornari ac fucari, & veritatem obscurari sophismatibus, atque apparentibus rationibus, ut mendacium veritas, & veritas mendacium possit existimari. Quare nihil in humanis certum esse, sed omnia probabilia, ac disputabilia esse censenda. Satis habent, si dicant: *Deus hoc scit, nos vero nescimus*. Si quando aliquis ex his Judex, seu Præses eligatur, semper paratus est ad decidendum pro eo, qui postulat; neque pro causa discutienda multum laborat; semperque addit in fine sententiæ, vel decreti: *Deus novit id, quod melius est*. Bibunt vinum, si in aliorum societate reperiantur: cum soli sunt, potione quadam opio medicata utuntur, quæ eos in stuporem vertit; itaque eo tempore quidquid eis proponitur, approbant, id quod deinde se facere dicunt, non quod discernant vera a falsis, sed ut amicis suis obsequantur.

Concludo hoc caput cum eo, quod Ricautus, & alii fide dignissimi Auctores, qui inter Turcas versati sunt, affirmant, nimirum tot esse inter Mahumetanos sectas, & hæreses, quot civitates, imo quot familiæ; vel etiam homines, qui tenuissimam literaturam, rerumque Arabicarum tincturam acceperint, reperiuntur. *Nullus est Concionator* (inquit laudatus Auctor) *quantumvis imbecillis, & arte sit enique miserabilis, qui sectam aliquam non in... sat ... asseclas aliquot sibi non compares. Demum diversitas opinionum circa Religionem inter Turcas est prope infinita, & absque ulla comparatione major, quam sit ea, quæ inter Christianos cujuslibet nationis reperitur*. Et tamen Turcæ censentur veri Moslemi,

slemi, & Orthodoxi. Vident igitur Mahumetani festucas in oculis Christianorum: sed trabes in oculis suis non vident: nec cogitant, ut dixi, si propterea Christianam Religionem malam, falsamque esse velint, quod in multas sectas scindatur; cogi se ad fatendum, religionem suam pessimam esse, & falsissimam.

Verum, quemadmodum in Christiana Religione, inter plures hæreses, ac schismata, extat certa quædam veræ fidei regula, quæ catholica, & orthodoxa appellatur, & quæ in Ecclesia Romana, sub Romano Pontifice, Christi Vicario, S. Petri successore (quem Mahumetani ipsi, & الخليفة *Chalipham*, & الامام *Emamum*; idest supremum Religionis Principem, & Antistitem vocant) esse, ac semper fuisse, & usque ad Mundi finem perseveraturam, Christiani omnes veri fatentur: ita etiam apud Mahumetanos, inter innumera sectarum portenta, communior quædam superstitionis forma existit, quam omnes illi teneantur profiteri (quamvis revera in hac quoque inter se iidem maxime dissideant) qui vere Moslemi, ac Mahumeti asseclæ legitimi esse volunt. Hujusmodi formam, seu Symbolum, a multis Auctoribus Mahumetanis traditam invenio, quorum nonnullos suis ipsorum verbis hic referam, ex quibus agnoscet Christianus Lector, pluribus fortasse erroribus ac nugis refertam esse eam regulam, quam Moslemi rectam & Orthodoxam putant, quam eas ipsas, quas pravas, & heterodoxas in sua commentitia Religione agnoscunt, & confitentur.

CAPUT VIGESIMUM SEXTUM.

Dogmata Sectæ Mahumetanæ Sonniticæ, seu Orthodoxæ.

OMnia Mahumetanæ Sectæ, quam Sonniticam, seu Orthodoxam prædicant, dogmata continentur in hac formula, qua passim, & in sermonibus, & in scripturis utuntur: لا اله الا الله محمد رسول الله

Non est Deus præter Deum: Mahumetus est Legatus Dei. Satis quippe putant Moslemi ad æternam salutem consequendam, ut quis credat, Unum tantum esse Deum; & Mahumetum ab eodem missum fuisse cum Alcorano, ad Religionem Eslamiticam, quam Abraham, & cæteros Prophetas tenuisse fingunt, propagandam. Hæc duo credere, existimant esse (ut nos dicimus) de necessitate medii: alia autem de necessitate præcepti: ita tamen, ut quamvis aliquis ea neget, vel non credat, non propterea ab æterna salute excludendus sit.

De Deo credunt fere omnia illa, quæ Philosophi ipsi Ethnici naturali lumine cognoverunt, & plura etiam, quæ credunt Christiani, & Judæi, sed non pauca falsa, & absurda admiscent.

Primo, Algazelus in ترجمة عقيدة اهل السنة: *Expositione professionis fidei Sonnitarum*, nempe Mahumetanorum Orthodoxorum, parte prima inter ea, quæ de Deo credenda sunt, ponit, انه ليس بجوهر ولا تحله الجواهر ولا بعرض ولا تحله الاعراض: *ipsum non esse substantiam: neque residere in eo substantias, neque esse accidens, neque residere in eo accidentia.*

Deum non esse accidens, neque residere in eo substantias, vel accidentia, ultro concedimus. At vero non esse substantiam, absolute negamus. Cum enim Deus sit الموجود *Ens*, ut ipsemet dixit ad Moysen, Exodi cap. 3. *Ego sum, qui sum*: Græce, ἐγώ εἰμι ὁ ὤν: *Ego sum Ens*: & ita etiam appelletur a Sapientibus non solum Christianis, sed etiam Arabibus; & juxta eosdem, *Ens* primario dividatur in substantiam, & accidens: cum omnes fateantur, Deum non esse accidens; necessario erit substantia. Audiamus Ebno-Sinam, seu Avicennam, Arabum doctissimum, in Metaphysica, propos. 1. Sect. في الواحد والموجود: *de Uno, & Ente.* نقول ان الوجود لا يمكن ان يشرح بغير الاسم لانه مبدا اول لكل شي بل صورته تقوم في النفس بلا توسط شي وهو ينقسم نحوا من القسمة الي جوهر وعرض:

Dicimus, Ens non posse explicari per aliud nomen, ipsum enim est primum principium omnis rei: sed forma ejus stat in seipsa sine mediatione ullius rei: & ipsum ens communi divisione dividitur in substantiam, & accidens. Et certe Avicenna sub nomine الموجود *Entis*, complectitur etiam, imo præcipue, Deum: ibidem enim subdividit الموجود *Ens* in القديم والمحدث *Æternum, & creatum.*

Quod si objiciat Algazelus: S. Augustinum l. 7. de Trinitate cap. 5. scribentem: *Deum abusive dici substantiam*: respondebimus, S. Augustinum loqui de substantia, quæ substat accidentibus. At Algazelus loquitur etiam de illa, in qua nulla subjectantur accidentia, & absolute de omni substantia. Nam substantiam in eo sensu jam Algazelus excluserat.

Secundo: Ibidem habet de Deo: لا يماثل موجودا ولا يماثله موجود وليس كمثله شي ولا هو مثل شي:

Non assimilatur ulli enti; neque ullum ens assimilatur illi: neque ulla res est similis illi, neque ille similis est ulli rei.

Hæc propositio absolute falsa est: nam Deus ipse dixit in libro Genesis cap. 1. *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Neque solum homo, sed cæteræ etiam creaturæ aliquam Dei similitudinem præseferunt. Et in Sacris literis non semel admonemur, ut Deum imitari, illique similes fieri conemur. Semper enim de similitudine analogica intelligimus, non autem propria, & univoca, quæ vix dici posset similitudo, sed stricta comparatio esset appellanda.

Tertio: Ibidem, credendum esse ait, Deum انه مستو علي العرش علي الوجه الذي قاله وبالمعني الذي اراده استوا منزها عن المماسة والاستقرار والتمكن والحلول والانتقال لا يحمله العرش بل

العرش وحملته محمولون بالطاف قدرته مقهورون في قبضته وهو فوق العرش وفوق كل شي الي تخوم الثري فوقية لا تزيده قربا الى العرش والسما :

Sedere in Throno eo modo, quem ipse dixit, & eo sensu, quem ipse intendit, sessione remota a contactu, & inhæsione, & situ locali, & descensu in illum, & translatione (seu motu locali). *Non portat illum Thronus: sed & Thronus, & portitores ejus portantur a facilitate potentiæ ejus, comprehensi in vola manus illius. Et ipse est supra Thronum, & supra omnes res usque ad terminos terræ, superioritate, quæ nihil addit in eo vicinitatis ad Thronum, & ad cælum.* De hoc eodem Throno hæc habentur in alia professione fidei Eslamiticæ in antiquissimo Codice m. s. Bibliothecæ Sacri Collegii Urbani: cui titulus, باب شرايع الاسلام : *Caput de legibus Eslamiticis*. اذا قيل لك اي شي خلق الله بيده فقل العرش وادم وجنة عدن التي غرسها وساير الخلق قال له كن فيكون, ... واذا قيل لك اخبرني عن الله تبارك وتعالى اين كان قبل يخلق العرش فقل كان علي الضباب والما في الهوا ولا يعلم ما سوي ذلك الا الله.

Cum interrogatus fueris, quid creaverit Deus manibus suis: responde: Thronum; & Adam, & Paradisum Edem, quem ipse plantavit: cætera autem creavit, dicendo; Esto, & fuit. Cum vero aliquis dixerit tibi: Ubi erat Deus Excelsus ac Benedictus, antequam Thronum crearet? Responde: Erat super nebulas, & aquam in aëre, neque novit aliud præter hæc nisi Deus. In alia porro Catechesi, cui titulus كتاب الرسالة *Liber Legationis*: ex Bibliotheca Bongartiana, legimus: وسع كرسيه السموات والارض ولا يوده حفظهما : *Amplitudo Throni ejus æquat cælum, & terram; neque ullam exhibet ei molestiam conservatio utriusque.*

Si hæc, quæ de Throno Dei a Moslemis Sonnitis, qui Orthodoxi haberi volunt, dicuntur, & creduntur, metaphorice, seu mystice, ab illis intelligerentur; possent aliquo modo tolerari, vel excusari. Verum cum literaliter, & prout verba sonant, ab illis necessario accipiantur; neque tolerari possunt, neque excusari. Et cum ipsi multa improbent, quæ de hoc portentoso Throno aliquæ Mahumetanorum sectæ comminiscuntur, ut supra vidimus; non minori absurdo ea, quæ hic commemoravimus, de illo pronunciant. Et quidem si sexcenti Chrysippi ea, quæ huic Trono tribuuntur, acumine suo discutere conarentur, & in aliquem sanum sensum componere, frustra proculdubio desudarent.

Quarto: Loquens de التنزيه, seu de iis, quæ dicuntur de Deo negative; affirmat, credendum esse, انه في ذاته معلوم الوجود بالعقول مري الذات بالابصار رحمة منه ولطفا بالابرار في دار القرار واتماما النعيم بالنظر الي وجهه الكريم :

Ipsum in essentia sua cognosci quoad existentiam, per intellectus: videri vero quoad essentiam per oculos, pro misericordia ejus, & benignitate erga justos, in Domo quietis (idest in Paradiso) *perfectam concedendo felicitatem per intuitum in faciem ipsius venerandam.*

Sed impossibile est, Deum videri oculis corporeis in essentia sua, seu clare, & intuitive: quia nulla potentia ferri potest extra suum objectum. At objectum visus corporalis est visibile corporeum, Deus autem spiritualis est, & incorporeus: ergo visus corporalis non potest ferri in Deum; vel concedendum est, Deum esse corporeum, quod Algazelus ipse negat. Deinde inepte, & prorsus falso, ponitur in Deo distinctio essentiæ ab existentia: cum enim essentia habeat se ad existentiam sicut potentia ad actum, poneretur in Deo potentialitas, quæ esset imperfectio: & quidquid sit, est inintelligibile, quomodo possit in Deo videri essentia sine existentia, vel e converso; cum de intrinseco conceptu Dei sit actualis existentia.

Quinto: Ubi agit de ارادة الله *Voluntate Dei*, ita loquitur: وانه تعالي مريد الكاينات مدبر الحادثات فلا يجري في الملك والملكوت قليل ولا كثير صغير او كبير خير او شر نفع او ضر ايمان او كفر عرفان او نكر فوز او خسر زيادة او نقصان طاعة او عصيان الا بقضايه وقدره وحكمه ومشيته فما شا كان وما لم يشا لم يكن لم يخرج عن مشيته لفتة ناظر ولا فلتة خاطر بل هو المبتدي بالاشيا وهو المبدي والمعيد الفعال لما يريد لا راد لحكمه ولا معقب لقضايه فلا مهرب لعبد عن معصيته الا بتوفيقه ورحمته ولا قوة له على طاعته الا بمحبته وارادته :

Ipse vero Altissimus vult ea, quæ sunt, & gubernat, quæ de novo eveniunt. Neque evenit in Regno terreno, & cælesti modicum aut multum, parvum aut magnum, bonum aut malum, utile aut noxium: fides aut infidelitas: scientia aut ignorantia: salus aut perditio: augmentum aut defectus: obedientia aut contumacia, nisi per determinationem ejus, & decretum ejus, & sententiam ejus, & voluntatem ejus. Quicquid autem ipse voluerit, erit: id vero, quod noluerit, non erit: nec præter voluntatem ejus fit ictus oculi, nec motus mentis. Ipse est, qui dedit principium rebus, easque condidit, & eas destruet, (seu potius, destructas redintegrabit.)

facit id, quod vult, nec est, qui revocet sententiam ejus, nec removeat decretum ejus. Non potest homo effugere, quin ei sit inobediens, nisi per concursum auxilii & misericordiæ ejus: neque habet vires ad obediendum illi, nisi per amorem, & voluntatem ejus.

Si homines peccant, quia ita Deus decrevit, & prædestinavit, & absolute voluit: jam homines necessario peccabunt, neque poterunt peccatum evitare: & Deus vere dici poterit auctor peccati hominis. Hoc autem est illud, quod Sonnitæ damnant in Kadritis, & aliis sectariis suæ Religionis: & merito: neque enim sine summa impietate dici potest, Deum esse auctorem peccati, vel hominem ita necessitari ad illud, ut non possit non peccare.

Sexto loquens de كلام الله *Sermone Dei*: ita scribit: وان القران والتوراة والانجيل والزبور كتبه المنزلة على رسله وان القران مقرو بالالسنة مكتوب في المصاحف محفوظ في القلوب وانه مع ذلك قديم قائم بذات الله لا يقبل الانفصال والفراق بالانتقال الى القلوب والاوراق وان موسى سمع كلام الله بغير صوت ولا حرف كما يرى الابرار ذات الله من غير جوهر ولا عرض:

Credendum est, Alcoranum, Pentateuchum, Evangelium, & Psalmos Davidis esse libros datos a Deo, revelatos Legatis suis. Alcoranum vero pronunciari linguis, scribi litteris, custodiri in cordibus: & nihilominus esse æternum, existentem in essentia Dei, absque eo quod separetur, aut dividatur ab ea, dum transfertur in memorias hominum, & in paginas librorum. Credendum quoque est, Moysen audivisse sermonem Dei sine voce & literis, sicut vident justi essentiam Dei sine substantia & accidentibus.

Primo ineptissime ponit inter dogmata credenda ex fide, Alcoranum esse æternum, & ab æterno existere in essentia Dei. In hoc enim sibi contradicit, cum supra asseruerit, ut vidimus, non existere in Deo neque substantias, neque accidentia. Alcoranus vero non potest esse nisi substantia, vel accidens. Deinde, impossibile est, aliquid existere ab æterno in essentia Dei, & non esse increatum: quod sane ultro Moslemi concedunt. Atqui impossibile est, aliquid esse increatum, & æternum, & non esse Deum: ergo Alcoranus erit Deus. Postremo non potest reddi ratio, cur Alcoranus existat ab æterno increatus in essentia Dei, & non etiam Pentateuchus, Evangelium, & Psalterium Davidis, cum eodem modo hi libri revelati fuerint, & traditi a Deo: & Mahumetus ipse velit eos in eodem gradu venerationis recipi a suis, ac Alcoranum. Respondebunt forte Moslemi, Alcoranum existere ab æterno in essentia Dei; non formaliter, sed idealiter. At nulla est inter res creatas, quæ hoc modo non fuerit ab æterno idealiter in Deo. *Sed hoc, modo idea non distinguitur realiter ab ipsa essentia Dei.*

Secundo, falso asserit, Moysen ita audivisse sermonem Dei, sicuti justi videat essentiam divinam, nimirum sine ullo sono vocis, aut signo ullo extrinseco. Legimus enim Exodi cap. 19. dixisse Deum ad Moysen: *Jam nunc veniam ad te in caligine nubis, ut audiat me populus loquentem ad te.* Et paulo post: *Moyses loquebatur, & Deus respondebat ei.* Et cap. 20. *Cunctus autem populus videbat voces.* Et territus Populus vocibus Dei loquentis dixit Moysi: *Loquere tu nobis, & audiemus: Non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.* Erant igitur voces Dei, loquentis cum Moyse, sensibiles; & tam a Moyse, quam a populo auribus excipiebantur. Præterea literis loquutus est Deus cum Moyse, tradens ei duas tabulas legis, scriptas digito suo. Quamobrem in hoc etiam errant Sonnitæ.

Septimo ibidem collocat inter dogmata fidei, Deum esse حيا عالما قادرا مريدا سميعا بصيرا متكلما بالحياة والعلم والارادة والسمع والبصر والكلام لا بمجرد الذات;

Viventem, scientem, potentem, volentem, audientem, loquentem, vita, potentia, scientia, voluntate, auditu, visu, sermone, non nuda, simplicique essentia.

Non solum Christiani Theologi, sed Mahumetani ipsi Motazelitæ, convincunt Sonnitas in hac propositione manifestissimi erroris. Nam quicquid est in Deo, identificatur cum ipso Deo, nec ulla ratione distinguitur ab ejus essentia. Alioquin sequerentur omnia illa absurda, quæ supra, cum de Trinitatis Mysterio ageremus, exposuimus.

Octavo loquens de الافعال *Operibus Dei*, docet, ipsum يثيب عباده على الطاعة بحكم الوعد والكرم ولا بحكم الاستحقاق واللزوم له لا يجب عليه فعل ولا يتصور منه ظلم ولا يجب عليه لاحد حق;

remunerare servos suos propter obedientiam ratione promissionis, & liberalitatis, non ratione meriti, & obligationis, cum ipse ad nihil faciendum teneatur, nec excogitari possit in eo iniquitas, nec aliquid cuiquam debeat.

Est in his verbis manifesta contradictio, dum asseritur, Deum remunerare servos suos propter obedientiam, idest bona opera; & non propter meritum obedientiæ: nam idem videtur remunerare propter opera bona, ac propter meritum bonorum operum; nempe propter bonitatem, quam habent in se. Nec negari potest, homines bene operando juxta legem Dei mereri ex aliqua congruentia præmium apud ipsum Deum, quamvis Deus præmium illud non promisisset: si enim promisisset, teneretur aliquo modo ex vi suæ promissionis reddere illud bene operanti. Cæterum fatemur etiam nos, Deum ex rigore justitiæ nihil alicui debere, cum omnes sint ei naturaliter debitores & vitæ, & rerum suarum omnium. Quamobrem dixit Christus discipulis suis, Lucæ cap. 17. *Cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus: quod debuimus facere, fecimus.*

Postquam exposuit Algazelus ea, quæ de Deo creden-

denda sunt; venit ad ea, quæ ad secundam partem Professionis Eslamiticæ fidei spectant, nempe ad Mahumetum, de quo hæc habet: وانه تعالى بعث النبي الامي القرشي محمدا ص برسالة الي كافـة العرب والعجم والجن والانس فنسخ بشرعه الشرايع الا ما قرره وفضله علي سائر الانبياء وجعله سيـد البشـر ومنع كمال الايمان بشهادة التوحيد لا اله الا الله لم تقترن بها شهادة الرسول وهو قوله محمد رسول الله:

Credendum est etiam, *Deum misisse Prophetam Idiotam, Corasinum, Mahumetum, super quem sint benedictiones Dei, & pax, cum munere legationis ad omnes Arabes, & Barbaros, & Dæmones, & homines: & abrogasse per legem ejus alias leges, exceptis iis, quas stabilia esse voluit: & exaltavisse eum super omnes Prophetas, & humani generis Dominum illum constituisse; nec voluisse fidem perfectam esse in sola confessione unitatis Dei per ea verba; Non est Deus nisi Deus: nisi adderetur professio de Legato ejus, per alia verba, Mahumetus Legatus Dei.*

Ex iis, quæ hactenus dicta sunt, & deinceps, Deo volente & favente, dicemus, satis constat, quam vana, & falsa sint hæc omnia, quæ de Propheta suo credere profitentur Moslemi, si duo tantum excipias, nempe, illum fuisse Corasinum, & Idiotam, imo idiotissimum. Potest etiam concedi, illum missum fuisse Legatum ad Dæmones, non a Deo, sed a Diabolo, quo Dæmones ipsos ad Christianam Religionem oppugnandam, & ad homines Tartaro aucupandos adjuvaret.

Pergit Algazelus, necesse esse credere etiam omnia illa, quæ Mahumetus prædicavit de hoc mundo, & de sæculo futuro; & præsertim ea, quæ prænunciavit eventura esse post mortem: inter quæ

Primum est سوال منكر ونكير وهمـا شخصان مهيبان هائلان يقعدان العبد في قبره سويا ذا روح وجسد فيسالانه عن التوحيد والرسالـة ويقولان لـه من ربك وما دينك ومن نبيك وهما فتانا القبـر وسوالهمـا اول فتنـة بعـد المـوت:

Examen faciendum a Menker, & NaKir, quæ sunt duæ terribiles & horrendæ aspectu personæ, quæ hominem in sepulchro suo erectum statuent, anima & corpore præditum; atque interrogabunt eum de unitate Dei, & legatione Prophetæ, dicentes: Quis est Dominus tuus? & quæ est Religio tua? Et quis est Propheta tuus? Et ambo explorabunt sepulchrum, & interrogatio eorum erit primum examen post mortem faciendum.

Animas hominum post mortem a corpore separatas, divinum examen operum suorum, ac Fidei suæ, subituras esse ante supremum Judicii diem, nos etiam firmissime credimus. At vero animas ad corpora in sepulchro post mortem redituras esse; & cum illis conjungendas, & a MonKer, & NaKir discutiendas esse; fabulas, & ineptias, non tam Mahumetanicas, quam Thalmudicas existimamus, absque ullo fundamento confictas. Vide quæ mox subjicimus.

Secundum: وان يومن بعذاب القبر وانـه حـق وحكمة وعدل علي الجسم والروح عـلي ما يشـاء:

Credere oportet in tormentum sepulchri, & hoc esse debitum, & judicium, & justitiam erga corpus & animam, pro eo quod voluerit Deus.

Hoc sepulchri tormentum, quemadmodum etiam examen prædictum, magnum est commentum Rabbinorum Judæorum, qui vocant illud חבוט הקבר, *Percussionem sepulchri*. De hoc ita scribit R. Elias Germanus in suo תשבי *Thisbi*: *Scriptum est in Nidras R. Isaac filii Parnach: Interrogaverunt discipuli ipsum R. Eliezer, quomodo se haberet modus percussionis sepulchri. Respondit eis: Postquam separatus est homo ab hoc sæculo, venit Angelus mortis, & sedet super sepulchrum ejus, & statim intrat anima ejus in corpus ejus. & facit illum stare super pedes suos &c. Dixit R. Jehosua filius Levi: Et in manu ejus est catena, cujus media pars est ferrea, & altera ignea, qua verberat ipsum hominem. Et prima vice dissolvuntur membra ejus: altera vice ejus ossa dissipantur: tum veniunt Angeli, & colligunt ea. Quod si tertia vice ipsum percusserit, redigitur in pulverem, & cinerem, & redit in sepulchrum suum &c. Dixit R. Meir: Gravius est judicium Percussionis sepulchri judicio Gehennæ, quoniam etiam qui plane justi sunt, & filii principum, & abortivi eo judicantur; excepto eo, qui moritur in vespera Sabbathi; & qui moritur in terra Israel.* In precationibus, quas ברכות idest *Benedictiones* appellant, orant Deum Judæi, ut liberet eos מחבוט שלקבר *a Percussione sepulchri*. Omitto omnes alias ineptias, quas circa hoc tormentum sepulchri effutiunt Mahumetani. Satis sit agnovisse, ex quo fonte Mahumetanicæ superstitionis fæculenta dogmata deriventur.

Tertium: ويومن بالميزان ذي الكفتين واللسـان وصفته في العظـم مثـل طباق السموات والارض توزن فيه الاعمال بقدرة الله والصنج يوميذ مثاقيـل الذر والخردل تحقيقا لتمام العدل وتطرح صحائـف الحسنات في صورة حسنة في كفة النور فيثقـل بهـا الميزان علي قدر درجاتها عند الله بفضل الله وتطرح صحائف السيات في صورة قبيحة في كفـة الظلمـة فيخف بها الميزان بعدل اللـه تعالى:

Credendum est etiam in libram, vel stateram, duabus lancibus, & lingua, seu examine, constantem; de qua prædicatur, quod amplitudine sua cælorum & terræ superficiem exæquet: in qua ponderabuntur ope-

opera hominum per potentiam Dei, & pro lapidibus stateræ proferentur ea die pondera ad quantitatem atomorum, & granorum sinapis, ut perfecte servetur justitia in trutinando. Deinde conjicientur libri bonorum operum pulchre formati in lancem lucis, atque his gravabitur statera, ac deprimetur juxta mensuram graduum eorundem operum apud Deum ex gratia ipsius. Libri autem malorum operum conjicientur in lancem tenebrarum, quibus conjectis, levis fiet, & ascendet libra per justitiam Dei Altissimi.

Ex qua officina portentosam hanc stateram Mahumetus, & Mahumetani eruerint, prorsus ignoro; nisi forte ex Thalmudistarum documento illam confinxerint. Unum scio, illos e sacris literis eruere non potuisse, nisi forte ex aliqua earundem metaphorica loqutione, hujus figmenti sui ansam ceperint.

Quartum: ويومن بان الصرط حق وهو جسم ممدود عليه متن جهنم احد من السيف وادق من الشعر تزل عليه اقدام الكافرين بحكم الله فيهوي بهم الى النار وتثبت عليه اقدام المومنين فيساقون الى دار القرار:

Credendum est etiam, vere existere Sorat, quod est corpus extensum supra medium Gehennæ, acutius gladio, & subtilius capillo, super quem labuntur pedes infidelium ex judicio Dei, itaut ipsi cadant in ignem Gehennæ. Pedes vero fidelium constanter ambulabunt super illud; & hi ducentur in domum requiei (idest in Paradisum.)

Ut cætera, quæ in hoc figmento risu digna sunt, omittam, libenter discerem a Mahumetanis, quam ob causam fideles, qui a peccato immunes sunt, cogendi sint ad transeundum super hunc pontem, ad hoc ut duci possint in Paradisum. An nulla alia est via, per quam transitus sit justis e terra ad cœlum? Vel nulla alia erat ratio malos a bonis discernendi, quam hoc ludicrum pontis Sorat? Sed pergo ad reliqua hujus tam præclaræ Professionis dogmata.

Quintum: ويومن بالحوض المورود حوض محمد من يشرب منه المومنون قبل دخول الجنة وبعد جواز الصرط من شرب منه شربة لم يظما بعدها ابدا عرضه مسيرة شهر ماؤه اشد بياضا من اللبن واحلى من العسل حوله اباريق عدد نجوم السما فيه ميزابان يصبان من الكوثر:

Credendum est in piscinam Mahumeti, ad quam descendent bibituri fideles ante ingressum Paradisi, postquam transierint Pontem Sorat. Qui autem semel biberit ex ea, non sitiet amplius in æternum. Latitudo vero ejus habet iter unius mensis: & aqua ejus est lacte candidior, & melle dulcior. Circa eam positi sunt scyphi tot numero, quot sunt stellæ Cœli; & in ea sunt duo tubi, per quos derivatur aqua ex flumine Kauther.

Ad quid, oro, hæc tam vasta pro fidelibus piscina? an ex laborioso transitu pontis Sorat tantam sitim contraxere, ut non nisi tam vasto gurgite possent eam extinguere? Hoc vero lubentius illis successisset sine tot scyphorum copia, os in piscinam, faciemque immergendo. At vero modestiæ bibentium consulere voluit Mahumetus. Miror vero, quod cum possent bibere ex ipso fluvio Kauther; ex aquis ab eo in piscinam Mahumeti derivatis sitim velint extinguere. At hæc propior erat, nec poterant miseri illi tamdiu sitim tolerare, donec ad fluvium Kauther pervenirent. Optima excusatio. *Sed cum aquæ excellentia* & perfectio sita sint in claritate seu tenuitate, ac frigiditate; eaque maxime improbetur, quæ colorem ullum habet, aut saporem: cur aqua hæc piscinæ Mahumeticæ alba est, & dulcis, itaut non aquæ, sed potionis medicæ, quæ ægrotis præbetur, nomen mereatur? Postremo, si illi, qui ex hac aqua semel bibunt, non sitient amplius in æternum, ad quid Mahumetus ponit in Paradiso mensas cum tot urceis, scyphis, ac pincernis, & præterea tot flumina lactis, mellis, vini, aquæ, & hujusmodi humorum pro suis sectatoribus? Sed ad dogmata cætera veniamus.

Sextum: ويومن بالحساب وان منه مسامح فيه والى من يدخل الجنة بغير حساب ويتسم للمقربين فيسال من شاء من الانبياء عن تبليغ الرسالة ومن شاء من الكفار عن تكذيب المرسلين ويسال المبتدعة عن السنة ويسال المسلمين عن الاعمال: ويومن باخراج الموحدين من النار بعد الانتقام حتى لا يبقى في جهنم موحد بفضل الله: ويومن بشفاعة الانبياء ثم العلماء ثم الشهداء ثم سائر المومنين كل على حسب جاهه ومنزلته ومن بقي من المومنين ولم يكن له شفيع اخرج بفضل الله عز وجل فلا يخلد في النار مومن بل يخرج منها من كان في قلبه مثقال ذرة من الايمان:

Credendum est etiam in die Judicii, in qua dividentur creaturæ in eas, a quibus stricte exigetur ratio; & in eas, quibuscum benigne agetur; & in eas, quæ sine ullo prorsus examine Paradisum ingredientur: illas nempe, quæ sunt Deo proximæ (hi sunt Angeli, qui vocantur Approximati) *Exiget autem Deus rationem a quocumque voluerit ex legatis suis, de legatione ipsorum, utrum satisfecerint partibus suis: & a quocumque voluerit ex infidelibus, eo quod noluerint credere in Legatos missos a se. Exiget etiam rationem a Novatoribus, & Hæreticis, de traditionibus libri Sonnæ; & a fidelibus Moslemis de operibus suis. Credere etiam oportet, eos, qui unum Deum coluerunt, exituros tandem esse ex igne Gehennæ, postquam peccatorum pœnas luerint, itaut ex divina benignitate nullus, qui unum Deum crediderit, & coluerit*

Interit, in Gehenna sit permansurus. Item credendum est in intercessionem, primo Prophetarum, deinde Doctorum, deinde Martyrum, deinde caeterorum fidelium, uniuscuiusque juxta praestantiam, & gradum suum. Qui autem remanserit ex fidelibus sine intercessore, educentur nihilominus ex Gehenna per gratiam Dei, itaut nullus fidelis in ea permansurus sit, sed exiturus sit ab ea, si in corde ejus fuerit fides, quantum est pondus unius atomi.

Videntur quaedam ex his, etiam juxta Christianam fidem, tolerabilia. Nullo tamen pacto admitti potest, eos, qui in unum Deum crediderint, vel atomum fidei in corde habuerint, & denique fideles omnes, quantumvis malos, ac scelestos, post datas in igne poenas, tandem ex Gehenna esse exituros: Hoc enim non solum est contra doctrinam Christi, & Prophetarum, qua docemur, tam infideles, quam fideles, & unius Dei cultores, qui in peccato mortali ex hac vita decesserint, aeternis Gehennae poenis esse cruciandos, nec unquam ab illis liberandos: verum etiam contra id, quod toties repetit Alcoranus, & multi etiam ex Mahumetanis credunt, gravium peccatorum reos, etiam fideles, in Gehennae igne esse perpetuo commoraturos.

Septimum: وان يعتقد فضل الصحابة وترتيبهم وان
افضل الناس بعد رسول الله صلى الله عليه وسلم ابو بكر ثم عمر ثم
عثمان ثم علي رضوان الله عليهم وان يحسن الظن
بجميع الصحابة ويثني عليهم كما اثنى الله تعالى
ورسوله عليهم اجمعين فكل ذلك مما وردت به
الاخبار وشهدت به الاثار فمن اعتقد ذلك موقنا به
كان من اهل الحق وعصابة السنة وفارق رهط الضلال
وحزب البدعة. نعم جماعة اولوا ما ورد في الاخرة
من الميزان والصراط وغيرهما وهم مبتدعة:

Necesse est etiam confiteri excellentiam sociorum Mahumeti, & gradus dignitatis eorum: & quod post ipsum Mahumetum, praestantissimus omnium hominum fuerit Abubaker, deinde Omar, deinde Othman, deinde Aly: & de omnibus Mahumeti sociis bene sentire, & eos celebrare, sicut celebravit eos omnes Deus, & Legatus ejus. Et hoc est, quod ex traditione historiarum, & narrationum acceptum est, & manifestis argumentis testificatum. Quisquis ergo haec omnia confessus fuerit, & certo crediderit, censendus est ex sectatoribus veritatis, & ex coetu illorum, qui Sonnitae appellantur; a conventiculo errantium, & ab Haereticorum turba separatus. Quidam profundius haec acceperunt, metaphorice interpretantes ea, quae dicuntur de futuro saeculo circa Stateram, & pontem Sirat, & alia. Sed haec est haeresis.

Circa hunc postremum articulum, ad socios Mahumeti, & ad quatuor primos Chaliphas, seu supremos Antistites ejusdem Mahumeti in Imperio successores, pertinentem, nihil aliud mihi dicendum occurrit, nisi Sonnitas magnam injuriam inferre Prophetae suo, qui, ut manifeste patet ex Mahumetanorum Historiis, semper benevolentia, & aestimatione praetulit Aly omnibus sociis, & affeclis suis: & sexcentis argumentis ostendit, apertisque verbis significavit, voluntatem suam esse, ut Aly sibi immediate in Imperio succederet. Quamobrem Sciaitae a Sonnitis se se perpetuo schismate diviserunt, ut supra jam dictum est.

Bene vero est, quod Algazelus concludat, haereseos damnandos eos, qui ea, quae Mahumetus credenda proposuit, materialiter, & prout verba sonant, non credidissent, sed ad sensum allegoricum, vel metaphoricum detorsissent. Tanto enim magis, & apertius prodit se Mahumeticae Sectae falsitas, & stultitia.

Praeter hanc Algazelicam professionem, aliae etiam inveniuntur, quae in rebus ad theoriam fidei spectantibus cum ea fere consentiunt. In una earum, quae inscribitur: باب ما تنطق به الالسنة وتعتقده
الافئدة من واجب امور الديانات: *Caput de iis, quae confiteri debent linguae; & credere corda circa necessaria ad Religionem*, reperio nonnulla alia, quae censurae notam merentur.

Primo: Dicitur de Throno Dei: وسع كرسيه السموات والارض: *Amplitudo Throni ejus occupat caelos, & terram*. Verum hoc non potest consistere cum eo, quod legitur in alia professione, inscripta باب شرائع الاسلام *Caput de Legibus Eslam*:
واذا قيل لك اخبرني عن الجنة اين هي فقل هي
تكون فوق في السماء السابعة وهي سبع جنات
وعليها عرش رب العالمين وجنة عدن على الجنات
كلها ومنها تتفجر انهار الجنات وثمارها ... فاولها
العزة والكرسي وهي جنة عدن والثانية
جنة المأوى والثالثة جنة الفردوس والرابعة
جنة الخلد والخامسة جنة النعيم والسادسة
جنة الجلال والسابعة جنة السلام:

Cum dictum fuerit tibi: Dic mihi, ubi sit Paradisus? Responde: Est in Caelo septimo, & ipse continet septem paradisos, & super eos est Thronus Domini saeculorum, & paradisus Eden est super omnes paradisos, & ex eo derivantur flumina paradisorum, & fructus eorum..... Et paradisus primus est Potentia, & Sedes (seu Thronus) *& hic est paradisus Eden. Secundus est paradisus Refugii. Tertius paradisus Pherdaus,* (idest Paradisi). *Quartus Aeternitatis. Quintus Naim* (seu Deliciarum). *Sextus Gloriae. Septimus Pacis.* Haec si Mahumetani literaliter ac materialiter non acciperent, possent benignius explicari: verum cum juxta praedictum sensum velint esse intelligenda, nullo modo possunt inter se cohaerere. Si enim Thronus Dei, juxta eorum

rum fidem, æquatur amplitudine cum cœlis & terra, quomodo in una parte cœli septimi collocatur? Nullus hæc OEdipus intelligeret, ne dum explicaret.

Secundo dicitur ibidem: وانه علي عرشه المجيد بذاته وهو في كل مكان بعلمه:

Et ipse est super Thronum suum gloriosum cum essentia sua; & est in omni loco per scientiam suam.

His verbis manifestum fit, Mahumetanos Sonnitas, & Orthodoxos non credere, Deum esse ubique per essentiam, sed per solam scientiam, quod est contra omnes Sacras Scripturas. Hunc errorem agnoscentes Giahemitæ, & Motazelitæ, duæ Moslemorum sectæ, supra commemoratæ, docuerunt, Deum etiam per essentiam ubique reperiri. Et ad sententiam suam stabiliendam allegabant verba illa Alcorani, quæ habentur Sura 4. *Mulieres*. v. 108. يستخفون من الناس ولا يستخفون من الله وهو معهم اذ يبيتون ما لا يرضي من القول وكان الله بما يعملون محيطا:

Abscondunt se (nempe impii) *ab hominibus, sed non abscondunt se a Deo, & ipse est cum illis, quando noctu loquuntur, quæ ipsi non placent: nam Deus id, quod faciunt, comprehendit.* Quæ verba ita explicat Thalebiensis Sonnita: وتعلقت الجهمية والمعتزلة بهذه الاية وان بكل مكان وانما معناها يعلم ما يقولون ولا يخفي عليه فعلهم لانه عالم بما يظهره الخلق ويسترونه وليس في قوله (معهم) ما يوجب انه بكل مكان لانه قال امنتم من في السما ولم يرد بقوله انه في السماء معني غير الذات لان القول بان زيدا في موضع كذا من غير ان يقيد بذكر فعل وشي من الاشياء لا يكون الا بالذات وقد قال الله تعالى اليه يصعد الكلام الطيب وقال يدبر الامر من السماء ولو كان معهم اذ يبيتون ما لا يرضي بمكان لوجب ان لا يكون معهم اذا لم يبيتوا: *Et inhæserunt Giahemitæ, & Motazelitæ in hoc versu*, (ut confirmarent sententiam suam), *Deum esse in omni loco. Sed re vera sensus horum verborum est: Deus scit id, quod dicunt, neque absconditur ab eo id, quod faciunt: ipse enim novit omnia occulta & manifesta creaturarum. Neque est in eo, quod dicitur* (*cum eis*) *quod cogat credere, Deum esse in omni loco: ipse enim dixit: Credistis in eum, qui est in Cœlo. Neque voluit per hoc dicere, se esse in Cœlo, nisi per essentiam. Nam dicere, Zaidum esse in loco tali, absque mentione operationis, vel alterius cujuscumque rei, est dicere, illum non esse ibi nisi per essentiam. Et jam dixit Deus de se: Ad eum ascendit sermo bonus: & iterum dixit: Moderatur res e Cœlo: Quod si fuisset cum eis, quando noctu loquebantur id, quod ipsi non placebat, localiter: certe necesse fuisset, ut non esset cum eis, quando non loquebantur noctu id, quod ipsi non placebat.* Admodum imbecilla & frivola est hæc responsio Thalebiensis: & multo sapientiores sunt in hoc Giahemitæ, & Motazelitæ hæretici Sonnitæ, quam Sonnitæ ipsi, qui jactant se veros Moslemos, & Orthodoxos. Non immoror in probando hanc veritatem auctoritate sacrarum scripturarum: nam cum Deus, etiam in sententia priscorum Philosophorum, sit incircumscriptus, & immensus in essentia, necessario sequitur, illum essentialiter esse ubique.

Tertio: Dicitur ibidem. وان الله سبحانه قد خلق الجنة فاعدها دار خلود لاولياه واكرمهم فيها بالنظر الي وجهه وهي التي اهبط منها ادم نبيه وخليفته الى الارض:

Credendum est Deum creasse Paradisum, & praparasse eum pro Palatio æternitatis amicis suis: & honorare eos in eo aspectu faciei suæ: & hic Paradisus est ille, ex quo descendere fecit Adamum prophetam suum, ac Vicarium suum, in terram. Quando scilicet ejecit eum ex illo, postquam pomum vetitum comederat.

Qua in æstimatione habenda sit fides Mahumetana, ex hoc uno colligi potest, quod illius professores credere tenentur, Paradisum illum, ex quo ejectus fuit Adam ob peccatum suum, situm esse in septimo Cœlo, atque esse eundem illum, in quo Deus exhibet se videndum amicis suis, qui in eodem æterna felicitate fruituri sunt: cum evidentissime constet ex sacris literis, Paradisum illum non in Cœlo, sed in terra fuisse: neque ad æternam, & perfectam hominum beatitudinem, sed ad eorundem temporalem habitationem, & naturalem felicitatem, si primorum parentum culpa non obstitisset, a Deo creatum fuisse.

In alia Mahumetanicæ fidei formula relata a D. Gabriele Sionita, in Tract. de Urbibus, & moribus Orientalium c. 4. Auctore Jacob. Filio Said Aly, additur: *necessarium esse credere in Scripturam, quæ missa est ad Legatos, & Prophetas, & dividitur in centum & quatuor libros: quorum decem ad Adam missi sunt; quinquaginta ad Seth; triginta ad Henoch; & decem ad Abraham: quibus accedit Pentateuchus Moysi, Psalterium Davidis, Euangelium Jesu, & Alcoranus Mahumeti.* Idem confirmat Professio jam allegata, de legibus Eslam, his verbis: ان قيل لك كم كتب انزل الله من السماء الى الارض فقل مائة كتاب واربعة كتب انزلت التوراة علي موسي بن عمران والانجيل علي عيسي بن مريم والزبور علي داود والقران علي محمد ص: وانزل الله منها علي شيث بخمسين صحيفة وعلي ادريس ثلاثين صحيفة وعلي ابراهيم عشرة صحائف وعلي ادم

انم عشر مصلبق تنسلم هلاسة :

Cum tibi dictum fuerit : Quot libros demisit Deus e Cœlo in terram? Responde : Centum, & quatuor. Demissus est enim Pentateuchus ad Moysen filium Amran, & Euangelium ad Jesum filium Mariæ, & Psalterium ad David, & Alcoranus ad Mahumetum. Et demisit Deus ad Seth libros quinquaginta; triginta ad Henoch; decem ad Abraham; & decem ad Adam ad complendum numerum centenarium.

Non est dubium, fictitios, & chimæricos esse centum hos libros, qui Adæ, Seth, Henoch, & Abrahæ tribuuntur, si librum Henoch excipias, quem allegat S. Judas Apostolus in Epistola sua canonica. Librum etiam Abrahæ jactant se habere Thalmudistæ, cum titulo ספר יצירה *Liber reformationis*; sed commentitius merito existimatur, quemadmodum alius liber, quem Auctor libri ילקוט refert compositum a Deo de Anni intercalatione, & Adæ traditum fuisse. Cæterum non possum non mirari, Mahumetanos credere in libros plerosque a se confictos; eos vero negligere, neque curare, quos ipsis præscribit, & præcipit Mahumetus in Alcorano. Nam Sura 3. *Familia Amran*. v. 82. fingit hæc sibi dici a Deo: قل امنا بالله وما انزل على ابرهيم واسمعيل واسحق ويعقوب والاسباط وأوتي موسى وعيسى والنبيون من ربهم لا نفرق بين احد منهم : *Dic: Credimus in Deum, & in Alcoranum missum ad nos, & in libros missos ad Abraham, & Ismael, & Isaac, & Jacob, & Tribus Israel; & in Pentateuchum Moysi, & Euangelium Jesu, & in libros traditos Prophetis a Domino suo: nullum discrimen faciamus inter eos.* Et Sura 4. *Mulieres*. v. 162. ita inducitur Deus loquens Mahumeto. انا اوحينا اليك كما اوحينا الي نوح والنبيين من بعده واوحينا الى ابرهيم واسمعيل واسحق ويعقوب والاسباط وعيسى وايوب ويونس وهرون وسليمان واتينا داود زبورا *Nos sane Alcoranum tibi revelavimus, quemadmodum revelavimus alios sacros libros Noe, & Prophetis, qui fuerunt post eum; & Abrahæ, & Ismaeli, & Jacobo, & tribubus Israel, & Jesu, & Job, & Jonæ, & Aaroni, & Salomoni: & dedimus Davidi Psalterium.* Vides hic quot sacros libros recenseat Alcoranus a Deo traditos, quos Mahumetani excludunt e Catalogo librorum, in quos credendum esse affirmant: & præsertim libros Prophetarum, quales sunt Isaias, Jeremias, Daniel, Ezra, & alii, quos a Deo traditos negare non possunt. De libris vero Seth, & Adam, & Henoch nullam in Alcorano mentionem invenio.

In eadem formula hæc habentur: *De dogmatibus etiam est, ut credant firmiter in Calamum Divinum, qui digito Dei creatus est. Calamus iste ex margaritis confectus est, talis longitudinis, atque spatii, ut vix eques velox percurrere posset illud quingentis annis. Et fungitur munere, ut scribat ipsemet omnia præterita, præsentia, & futura. Atramentum, quo scribit, est ex lumine: idioma vero, quo scribit, nemo intelligit, præter Angelum Seraphaelem.* De hoc calamo, in libro inscripto, *Doctrina Mahumet*, quæ est alia professio fidei Mahumetanicæ, a Roberto Retensi, & Hermano Dalmata ex Arabico Idiomate in latinum translata, additur: *Latitudo vero ejus est itineris octuaginta annorum: Octuaginta dentes habet, qui non cessabunt scribere quidquid fit in Mundo usque ad diem Judicii.* Ab eodem Calamo inscribitur in Alcorano Sura 68. ن والقلم *N. Per Calamum*. Ubi per characterem ن *N*, ut refert Zamchascerius, quidam putant significari الدواة *Atramentum*; quidam vero اللوح المحفوظ *Tabulam custoditam*, in quam, sicuti in Calamum, credere debent Mahumetani; & de qua mira, vel potius ridicula ab iisdem finguntur. Audiatur Gelal. in Sura 85. v. 22. ubi ita scribit: هو في الهوا فوق السماء السابعة محفوظ من الشياطين ومن تغيير شي منه طوله ما بين السما والارض وعرضه ما بين المشرق والمغرب وهو من درة بيضا قاله ابن عباس : *Hæc est suspensa in aëre supra septimum cœlum, custodita ab injuria Dæmonum, ne quid mutent, vel corrumpant in illa. Longitudo ejus est tanta, quanta inter Cœlum, & Terram: latitudo vero, quanta inter Orientem, & Occidentem: & facta est ex una margarita candida. Dixit hoc Ebnabbas.*

En tibi, Christiane Lector, præclarissima dogmata Religionis illius, quam Mahumetus super omnes alias Religiones exaltandam a se esse in Alcorano jactavit. Compara hæc cum gravissimis, ac sanctissimis, quantumvis difficilibus, & arduis Christianæ Fidei dogmatibus: & manifeste agnosces, utrum Mahumetana, an vero Christiana Religio vera sit, Deumque habeat Auctorem.

FINIS.

APPEN-

QUamvis ex iis, quæ in hac Tertia Parte late disseruimus, satis cognoscere possint Mahumetani, quæ sint Christianæ Religionis Dogmata, in Sacris Scripturis divinitus revelata; placuit nihilominus hic eadem subtexere juxta Professionem Orthodoxæ Christianorum Fidei, quæ Summorum Pontificum jussu, Arabice, & Latine pro Orientalibus Catholicis edita fuit. Est autem hujusmodi

PROFESSIO
ORTHODOXÆ FIDEI
AB ORIENTALIBUS FACIENDA.

اعتقاد الايمان الارثودكسي الواجب لاهل الشرق
بسم الاب والابن وروح القدس.

انــا .

اومن ايمانًا ثابتًا واعتقد بجميع الاشياء واحدًا واحدًا
كلما يتضمن في قانون الايمان الذي تستعملـه
الكنيسة المقدسة الرومانية اعني.

1. اومن باله واحد الاب القادر على كل شي: صانع
السماء والارض كلما يرا وما لا يرا: وبرب واحد يسوع
المسيح ابن الله الوحيد المولود من الاب قبل كل
الدهور: اله من اله نور من نور اله حق من اله حق:
مولود غير مخلوق مساوي للاب في الجوهر الذي به
صار كل شي: الذي من اجلنا نحن البشر ومن اجل
خلاصنا نزل من السموات: وتجسد من روح القدس
من مريم العذري فصار انسانا:
صلب ايضا من اجلنا في عهد بيلاطس البنطي تالم
وقبر: وقام في اليوم الثالث كما هو مكتوب: وصعد
الى السما وجلس عن يمين الاب: وايضا سياتي
بالمجد ليدين الاحيا والاموات الذي ليس لملكه انقضا:
وبروح القدس الرب المحيي المنبثق من الاب والابن:

In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

EGo firma Fide credo, & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo Sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet:

1 Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, visibilium omnium, & invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum Filium Dei unigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis, & incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, & Homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est, & resurrexit tertia die secundum Scripturas, & ascendit in Cœlum, sedet ad dexteram Patris: & iterum venturus est cum gloria judicare vivos & mortuos, cujus Regni non e-

rit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificantem; qui ex Patre, Filioque procedit; Qui cum Patre, & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas. Et unam ſanctam Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor unum Baptiſma in remiſſionem peccatorum; & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen.

2 Veneror etiam & ſuſcipio univerſales Synodos, prout ſequitur, videlicet:

Nicænam Primam: & profiteor, quod in ea contra Arium damnatæ memoriæ definitum eſt; Dominum Jeſum Chriſtum eſſe Filium Dei ex Patre natum unigenitum, ideſt ex ſubſtantia Patris, natum, non factum, conſubſtantialem Patri: atque

Syn Nicæ. in Symb.

impias illas voces recte in eadem Synodo damnatas eſſe, quod aliquando non fuerit, aut quod factus ſit ex iis, quæ non ſunt, aut ex alia ſubſtantia, vel eſſentia, aut quod ſit mutabilis; vel convertibilis Filius Dei.

Syn od. Cõſtā... I in Symb. & ...

3 Conſtantinopolitanam Primam, Secundam in ordine, & profiteor, quod in ea contra Macedonium damnatæ memoriæ definitum eſt: Spiritum Sanctum non eſſe ſervum, ſed Dominum; non creaturam, ſed Deum, ac unam habentem cum Patre, & Filio Deitatem.

Epiſt. 2. Cyril. lecta, & approb. in Syn. Epheſ.

4 Epheſinam Primam, Tertiam in ordine, & profiteor, quod in ea contra Neſtorium damnatæ memoriæ definitum eſt: Divinitatem &

p. 2. act. 1.

humanitatem ineffabili, & incomprehenſibili unione in una perſona Filii Dei, unum nobis Jeſum Chriſtum conſtituiſſe; eaque de cauſa Beatiſſimam Virginem vere eſſe Dei genitricem.

Defi. Syn. Chalce. act. 5. al. 5. quæ repetita

5 Chalcedonenſem, Quartam in ordine, & profiteor, quod in ea con-

الذي مع الاب والابن معًا يسجد له ويمجد: الناطق بالانبياء: وبالكنيسة الواحدة المقدسة الجامعة الرسولية: اعترف بمعمودية واحدة لمغفرة الخطايا: وارتجا قيامة الموتي: وحياة الدهر الاتي امين.

2 اني ايضا اكرم واقبل المجامع العامة كما سياتي بعضي:

المجمع الاول النيقاني واعتقد بما حكم فيه علي اريوس المحروم ذكره: ان الرب يسوع المسيح هو ابن الله الوحيد المولود من الاب: اعني من جوهر الاب مولودًا غير مصنوع: واحد مع الاب في الجوهر: وان صوابًا حرمت في المجمع المذكور تلك الالفاظ الكافرة ان ابن الله منذ قط لم يكن: او انه مكون من اشياء ليست موجودة: او انه كاين من جوهر اخر او من ذات اخري او انه متغير او منقلب:

3 المجمع القسطنطيني الاول وهو بالترتيب الثاني: واعتقد بما حكم فيه علي مقدونيوس المحروم ذكره: ان روح القدس ليس عبدًا بل ربًا ليس هو خليقة بل الاهًا وله لاهوت واحد مع الاب والابن.

4 المجمع الاول الافسسي وهو الثالث بالترتيب: واعتقد بما حكم فيه علي نسطور المحروم ذكره: بان اللاهوت والناسوت في اقنوم واحد اي في اقنوم ابن الله باتحاد لا يوصف ولا يدرك اقاما لنا مسيحًا واحدًا: ومن اجل هذا السبب مريم العذري الطوبانية هي بالحقيقة والدة الله.

5 المجمع الخلقيدوني وهو الرابع بالترتيب: واعتقد بما حكم فيه علي اوطيخا وديوسقورس المحروم ذكرهما:

ان

ان ابن الله الواحد سيدنا يسوع المسيح هو هو كامل باللاهوت وكامل بالناسوت: الاه حق وانسان حق, من نفس ناطقة وجسد: واحد مع الاب في الجوهر حسب اللاهوت وهو بعينه مساوي لنا حسب الناسوت ومشابه لنا نحن بالكل ما خلا الخطية: من جهة اللاهوت هو مولود من الاب قبل الدهور وهو نفسه من جهة الناسوت في اخر الايام من اجلنا ومن اجل خلاصنا مولود من مريم العذري والدة الله: فالرب المسيح الواحد الابن الوحيد بذاته لازم ان نعرف انه في طبيعتين بغير تخليط من دون تغيير وبغير انقسام غير تفصيل بغير زوال فرق الطبيعتين لاجل الاتحاد بل بالافضل باثبات خاصيات الطبيعتين المجتمعة بالاقنوم والقوام الواحد وليس منقسماً او منفصلاً الى اقنومين لكن واحداً بعينه هو الابن الوحيد الاله الكلمة الرب يسوع المسيح.

6 ثم انا نعترف ان لاهوت سيدنا يسوع المسيح الذي به هو واحد في الجوهر مع الاب وروح القدس هو غير قابل الالام والموت وهو هو بعينه بحسب الجسد فقط صلب ومات: كما تحدد في المجمع المذكور: وايضا في رسالة القديس مار لاون البابا الروماني الذي نادوا به جملة الاباء في ذلك المجمع بعينه ان مار بطرس الرسول قد كان تكلم بفمه فحرمت بذلك التحديد بدعة اوليك الذين كانوا يزيدون على الثلاثة تقديسات المنزلة على يد الملايكة المرتلة في المجمع الخلقيدوني المذكور: اي: قدوس الله قدوس القوي قدوس الذي لا يموت ارحمنا: وهم كانوا يزيدون الذي صلب من اجلنا: فهم بقولهم هذا يقولون ان طبيعة الثلاثة اقانيم الالهية هي ممكنة ان تتالم وتموت.

contra Eutychen & Dioscorum, ambos damnatæ memoriæ, definitum est: Unum eumdemque Filium Dei Dominum nostrum Jesum Christum, perfectum esse in Deitate, & perfectum in humanitate, Deum verum, & hominem verum ex anima rationali & corpore, consubstantialem Patri secundum Deitatem, & eundem consubstantialem nobis secundum humanitatem; per omnia nobis similem absque peccato, ante sæcula quidem de Patre genitum secundum Deitatem, in novissimis autem diebus eundem propter nos, & propter nostram salutem, ex Maria Virgine Dei Genitrice secundum humanitatem; unum, eundemque Christum Filium Dominum unigenitum, in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indivise, inseparabiliter agnoscendum, nusquam sublata differentia naturarum propter unionem, magisque salva proprietate utriusque naturæ, & in unam personam atque substantiam concurrente, non in duas personas partitum, aut divisum, sed unum, eundemque Filium, & unigenitum, Deum, Verbum, Dominum Jesum Christum.

habetur in Decr. Concil. Floren. pro Armenis.

6 Item ejusdem Domini nostri Jesu Christi Divinitatem, secundum quam consubstantialis est Patri & Spiritui Sancto, impassibilem esse & immortalem: eundem autem crucifixum, & mortuum tantummodo secundum carnem, ut pariter definitum est in dicta Synodo, & in Epist. S. Leonis Romani Pontificis, cujus ore B. Petrum Apostolum locutum esse, Patres in eadem Synodo acclamaverunt: per quam definitionem damnatur impia hæresis illorum, qui Trisagio ab Angelis tradito, & in Præfata Chalcedonensi Synodo decantato, Sanctus Deus, Sanctus Fortis, Sanctus Immortalis miserere nobis; addebant,

Syn. Chal. act. 1. 4. & 5. Leo Papa ep. 10. Felix Papa ep. 1. & 4. Nicolaus Papa ep. 7.

qui crucifixus es pro nobis, atque adeo Divinam naturam trium personarum passibilem asserebant & mortalem.

Syn. 5. col. 4. & col. 8. in anath. Conc. Flor. in dec. pro Jacob. Syn. 6. act. 18. Conc. Flor. in dec. pro Arm.

7 Constantinopolitanam Secundam, Quintam in ordine, in qua præfatæ Chalcedonensis Synodi definitio renovata est.

8 Constantinopolitanam Tertiam, Sextam in ordine: & profiteor, quod in ea contra Monothelitas definitum est: In uno, eodemque Domino nostro Jesu Christo duas esse naturales voluntates, & duas naturales operationes, indivise, inconvertibiliter, inseparabiliter, inconfuse: & humanam ejus voluntatem non contrariam, sed subjectam Divinæ ejus atque omnipotenti voluntati.

Syn. 7. act. 7. Concil. Trid. sess. 25. de invoc. Sanct.

9 Nicenam Secundam, Septimam in ordine: & profiteor, quod in ea contra Iconoclastas definitum est: Imagines Christi, ac Deiparæ Virginis, nec non aliorum Sanctorum, habendas, & retinendas esse; atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam.

Syn. 8. præsertim act. 7.

10 Constantinopolitanam Quartam, Octavam in ordine: & profiteor, in ea Photium merito fuisse damnatum; & Sanctum Ignatium Patriarcham restitutum.

11 Veneror etiam, & suscipio omnes alias universales Synodos, auctoritate Romani Pontificis legitime celebratas, & confirmatas, & præsertim Florentinam Synodum, & profiteor, quæ in ea definita sunt, videlicet:

Conc. Flor. in Defin.

12 Quod Spiritus Sanctus ex Patre & Filio æternaliter est, & essentiam suam, suumque esse subsistens habet ex Patre simul & Filio, & ex utroque æternaliter, tamquam ab uno principio, & unica spiratione procedit.

Ibid.

13 Item dictionem illam (Filioque) veritatis declarandæ gratia, &

7 الجمع القسطنطيني الثاني وهو الخامس بالترتيب الذي فيه تكررت قضية الجمع الخلقيدوني المذكور.

8 وايضا القسطنطيني الثالث وهو السادس بالترتيب واعتقد بما حكم فيه علي المونثليين اي الذين يقولون ان في المسيح مشية واحدة واعترف ان سيدنا يسوع المسيح وحده توجد مشيتان طبيعيتان وفعلان طبيعيان بلا انقسام ولا قبول تغير ولا انفصال ولا اختلاط: وان مشيته الانسانية ليست بمخالفة لارادته الالهية القادرة علي الكل بل مطيعة لها.

9 والجمع الثاني النيقاني وهو السابع بالترتيب: واعتقد بما حكم فيه علي ايقونقلاسطس اي الناكرين ونكرم صورت المسيح والعذري والدة الاله وساير القديسين.

10 والجمع الرابع القسطنطيني وهو الثامن بالترتيب: واعتقد ان فيه كواجب الحق حرم فوطيوس واسترد القديس اغناطيوس البطريرك.

11 وكذلك انا اكرم واقبل المجامع العامة الاخر التي اجتمعت باذن البابا الروماني علي موجب القوانين وثبتت بسلطانه: وخصوصا الجمع الفلورنطيني: واعتقد بكل ما حكم فيه: يعني.

12 ان روح القدس هو من الاب والابن وجودا ازليا وله حقيقة ذاته وكونه القايم من الاب والابن معا: منبثقا من كليهما ازلية كانهما مبدا واحد له وبنفخة واحدة.

13 وايضا ان تلك اللفظة (ومن الابن) ازدادت في قانون الايمان حلالا وصوابا للايضاح والضرورة الحاضرة.

سبع ... ان جسد ... يتقدس حقا في الخبز القمحي خميرا كان او فطيرا: والكهنة اجمعون هم ملزومون ان يقدسوا باحد من الجنسين: كل واحد علي عادته

عادة كنيستهم قديمة كانت لم شرعيه.
15 ثم ان التايبين بالحقيقة ان كان ماتوا بمحبة
الله من قبلها عملوا اثمارا مستحقة التوبة على ما
عملوا من الخطايا وتركوا من الحسنات: فارواحهم بعد
الموت يطهرون في عذابات المطهر: ولكي ينجوا من
تلك العذابات تفيد لهم معونات المومنين الحييين
يعني القداديس والصلوات والصدقات والفضايل
والاعمال الصالحة الاخرى التي كانت عادة للمومنين
ان يعملوا لاجل اهل الايمان الاخرين كرسايم
الكنيسة: والنفس اوليك الذين بعد المعمودية لم
يتدنسوا بدنس خطية قط وايضا الانفس اللواتي بعد
التدنس بالخطية ام في اجسادهن ام منتزعة منها
قد تطهرن لساعتهن يقتبلن الى السماء ويعاين
معاينة نظرا جهرا الله بذاته ذا التثليث والتوحيد
كما هو بذاته ولكن ذلك كاختلاف استيهالهم
واحد افضل رايا من الآخر: واما انفس اوليك الذين
يموتون في الخطية الفعلية الميتية او في الاصلية
فقط: فلوقتهم يهبطون الى الجحيم: لكن
عقوباتهم مختلفة.
16 ثم ان الكرسي المقدس الرسولي والحبر الروماني
له رياسة على المسكونة جميعها والحبر الروماني
هو بعينه هو خليفة ماربطرس رييس الرسل: ونايب
المسيح حقاني: وراس البيعة جميعها وابو المسيحيين
اجمعين ومرشدهم وهو في شخص مار بطرس تناول من
سيدنا يسوع المسيح السلطان الكلي لرعي ويدبر
جميع البيعة حسبما يقال ايضا في رسايم
المجامع العامة وفي القوانين المقدسة
كما يشهد المجمع القسطنطيني
المذكور.

imminente necessitate, licite, ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam.

14 Item, in azymo, sive fermentato pane triticeo Corpus Christi veraciter confici, Sacerdotesque in altero ipsum Domini Corpus conficere debere, unumquemque scilicet juxta suæ Ecclesiæ, sive Occidentalis, sive Orientalis consuetudinem. Ibid.

15 Item, si vere pœnitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commissis satisfecerint, & omissis, eorum animas pœnis purgatoriis post mortem purgari, & ut a pœnis hujusmodi releventur, prodesse eis fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, & eleemosynas, & alia pietatis officia, quæ a fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt, secundum Ecclesiæ instituta: illorumque animas, qui post baptisma susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam, quæ post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exutæ, sunt purgatæ, in cœlum mox recipi, & intueri clare ipsum Deum Trinum & Unum, sicuti est, pro meritorum tamen diversitate, alium alio perfectius: illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas. Ibid.

16 Item, sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in universum Orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum patrem ac doctorem existere, & ipsi Beato Petro pascendi, regendi, ac gubernandi universalem Ecclesiam a Ibid.

Domino nostro Jesu Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam (ut eadem Florentina Synodus asserit) in gestis oecumenicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur.

Conc. Flor. in decreto pro Jacobitis.

17 Item, legalia Veteris Testamenti, seu Mosaicæ legis ceremonias, sacra, sacrificia, & sacramenta, Domino nostro Jesu Christo adveniente, cessasse; & post promulgatum Euangelium, sine peccato observari non posse. Ejusdem etiam Legis veteris ciborum mundorum & immundorum differentiam ad ceremonialia pertinere, quæ, surgente Euangelio, transierunt.

Ibid.

18 Illam etiam Apostolorum prohibitionem ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, illi tempori congruisse, ut inter Judæos & Gentiles dissensionis materia tolleretur, cujus Apostolicæ prohibitionis causa cessante, etiam cessavit effectus.

Concil. Trid. sess. 22. de Sacrific. Miss. canon. 1. 2. & 3.

19 Pariter veneror, & suscipio Tridentinam Synodum: & profiteor, quæ in ea definita & declarata sunt; & præsertim, offerri Deo in Missa verum, proprium, & propitiatorium Sacrificium pro vivis, & defunctis; atque in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento (juxta fidem, quæ semper in Ecclesia Dei fuit) contineri vere, realiter, & substantialiter Corpus, & Sanguinem, una cum Anima, & Divinitate D. N. J. C. ac proinde totum Christum, fierique conversionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia aptissime transubstantiationem appellat, & sub unaquaque specie, & singulis cujusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri.

S. 13. de Euch. c. 3. & can. 1. & 3.

Ibid. can. 3. & Con. Flor. in decr. pro Armen.

Sess. 7. de Sacr. can. 1. 4. 6. & 9.

20 Item septem esse Novæ Legis Sacramenta a C. D. N. instituta ad

17 نعتقد ايضا ان نواميس الشريعة العتيقة: اي سنن الناموس الموساوي وتقديساته وذبايحه واسراره بعد مجي ربنا يسوع المسيح قد بطلت: ولا يمكن حفظها بعد انتشار الانجيل بغير خطية: وكذلك تمييز تلك الشريعة العتيقة بين الاطعمة النقية والنجسة هو من السنن التي فنيت في انزال الانجيل.

18 ثم تحريم الرسل من ذبايح الاصنام والدم والمخنوقات كان واجبا لتلك الازمنة لكي ينزع من بين اليهود والامم سبب المخالفة: فعند بطالة سبب هذا التحريم الرسولي بطل ايضا فعله.

19 ومثل ذلك انا اكرم واقبل مجمع طريدنتو واعترف بكل ما حكم وشرع فيه: خصوصا ان في القداس يقدم الله الذبيحة الحقيقية الخاصة المرضية عن الاحيا والاموات وان في سر القربان المقدس حسب حق الايمان المحفوظ دايما في بيعة الله ان فيه جسد ودم سيدنا المسيح مع نفسه ولاهوته حقا حقيقيا جوهريا: وان جوهر الخبز كله يصير جسدا: وجوهر الخمر كله يتحول دما فذلك التحويل بغاية الصواب سمته الكنيسة القاتوليقية تحويلا جوهريا كليا: ثم ان في كل واحد من العرضين وفي كل جزء منهما اذا انقسما فيه المسيح كله.

20 ثم ان اسرار الشريعة الجديدة المفروضة من سيدنا يسوع المسيح لاجل خلاص جنس البشر هي سبعة: بل كلها ليست هي ضرورية لكل انسان: وهي المعمودية والقربان والميرون والتوبة

ومسحة

وزيت المرضى ودرجة الكهنوت والزيجة
وكلهن تمتحن النعمة ؛ ومنها المعمودية
والميرون ودرجة الكهنوت غير ممكنة الاعادة
21 ثم المعمودية هي ضرورية للخلاص فمن اجل
هذا يجب ان تعطا مسرعة بلا تمهيل في خطر الموت ؛
وايمن كان يعطيها واي وقت يعطيها بالمادة والصورة
المفروضة وبالنية الواجبة فهي مقبولة.
22 ثم ان رباطة سر الزيجة لا تنحل وان كانت
جائزة مفارقة الزوجين فيما هو للمضجع والساكنة
لسبب الزنا او الهرطقة او لسباب اخر ولكن لا يجوز
ان يتزوج احد منهما باخر.
23 ثم ان تقليدات الرسل والبيعة ينبغي لنا ان
نقبلها ونكرمها.
24 ثم ان السلطنة على غفران العقابات ابقاها
المسيح في البيعة ويفيد كثيرا استعمالها للجماعة
المسيحية للخلاص.
25 كذلك ايضا انا اقبل واعتقد بما حكم في مجمع
مدينة طرنتو المذكور على الخطية الاصلية والتزكية
وعلى عدد الكتب المقدسة من الناموس العتيق
والجديد وتفسيرها.
26 انا اقبل ايضا واعتقد بساير ما تقبله
وتعترف به الكنيسة المقدسة الرومانية وجملة
انا احرم وارفض والعن جميع الاضداد والانشقاق
والبدعات المحرومة المرفوضة الملعونة من
الكنيسة المذكورة.
27 غير ذلك انا احلف واعاهد
بالطاعة الحقيقية للبابا الروماني
خليفة بطرس الطوباني رئيس الرسل
ونايب سيدنا يسوع المسيح.
28 فهذا ايمان الكنيسة المقدسة الكاثوليكية

salutem humani generis, quamvis non omnia singulis necessaria, videlicet: Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre; & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem iterari non posse.

21 Item Baptismum esse necessarium ad salutem; ac proinde si mortis periculum immineat, mox sine ulla dilatione conferendum esse: & a quocumque, & quandocumque sub debita materia, forma, & intentione collatum, esse validum. Seff. 7. can. 5. & 12. & Conc. Flor. in decr. pro Jacobitis.

22 Item Sacramenti Matrimonii vinculum indissolubile esse: & quamvis propter adulterium, hæresim, aut alias causas possit inter conjuges thori, & cohabitationis separatio fieri; non tamen illis aliud Matrimonium contrahere fas esse. Sess. 23. de Matr. can. 5. 7. & 8. & Concilio. Floren. in decr. pro Armenis.

23 Item Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones suscipiendas esse, & venerandas. Conc. Trid. sess. 4. in dec. de Can. Script. Seff. 25. in decr. de Ind. Sess. 5. in dec. de pec. orig. & sess. 6. in dec. de Just. & ses. 4. in decr.

24 Indulgentiarum etiam potestatem a Christo Ecclesiæ relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse.

25 Pariter, quæ de Peccato originali, de Justificatione, de Sacrorum Librorum tam Veteris, quam Novi Testamenti indice, & interpretatione in prædicta Tridentina Synodo definita sunt, suscipio, & profiteor. de Can. Script.

26 Cætera item omnia suscipio, & profiteor, quæ recipit, & profitetur Sancta Romana Ecclesia, simulque contraria omnia, & schismata, & hæreses ab eadem Ecclesia damnatas, rejectas, & anathematizatas, ego pariter damno, rejicio, & anathematizo.

27 Insuper Romano Pontifici Beati Petri Principis Apostolorum successori, ac Jesu Christi Vicario, veram

ram

ram obedientiam ſpondeo, ac juro.

Conc. Lat. ſub Innoc. III. c. 1. 28 Hanc fidem Catholicæ Eccleſiæ, extra quam nemo ſalvus eſſe poteſt, quam in præſenti ſponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & inviolatam uſque ad extremum vitæ ſpiritum conſtantiſſime, Deo adjuvante, retinere, & confiteri, atque a meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in meo munere ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum, ego idem

ſpondeo, voveo, & juro.

Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

التي خارجا عنها ليس يمكن لاحد ان يخلص: هذا الامر بارادتي اعتقد به واتمسك به بالحقيقة وانني احفظه واعترفه الى اخر حياتي غاية الثبوت سالما بلا عيب بمعونة الله واني اجتهد بقدر قوتي ان كل رعيتي والذين هم تحت تدبيري انهم يتمسكوا به ويعلموا به ويكرزوا به وانا

هكذا اوعد وانذر واحلف

هكذا الله يعينني

وهذه الاناجيل المقدسة.

INDEX CAPITUM.

Proœmium. pagina. 3.
Cap. I. Christianam Religionem veram ac bonam esse, & a Deo institutam. pag. ibid.
Cap. II. Utrum Christiani a sua Religione aberraverint. Argumenta, quibus id probat Mahumetus in Alcorano. p. 9.
Cap. III. Christiani nunquam Religionem suam universaliter deseruère, vel mutavere. pag. 12.
Cap. IV. Non posse assignari tempus, quo Christiani Religionem suam mutaverint, aut deseruerint. pag. 15.
Cap. V. Respondetur tertiæ objectioni contra mysterium Sanctissimæ Trinitatis. p. 16.
Cap. VI. Respondetur ad primum argumentum contra Sacrosanctæ Trinitatis mysterium. pag. 18.
Cap. VII. Respondetur ad secundum argumentum contra mysterium Sanctissimæ Trinitatis. pag. 23.
Cap. VIII. Respondetur ad tertium argumentum contra mysterium Trinitatis. p. 24.
Cap. IX. Ex veterum Hebræorum doctrina Sanctissimæ Trinitatis mysterium comprobatur. pag. 26.
Cap. X. Ex Mahumetanorum principiis probatur Sanctissimæ Trinitatis mysterium. pag. 29.
Cap. XI. Refellitur quarta causa allata a Mahumeto mutatæ Christianæ Religionis, quæ est Christi divinitas. p. 32.
Cap. XII. Argumenta Mahumetanorum contra Christi Divinitatem. pag 34.
Cap. XIII. Argumenta e Sacris Scripturis desumpta, quibus Mahumetani Christi Divinitatem oppugnant. pag. 38.
Cap. XIV. Alia argumenta contra Christi Divinitatem e Sacris Scripturis a Mahumetanis petita. pag. 43.
Cap. XV. Probatur Christi divinitas ex Sacris Scripturis. pag. 49.
Cap. XVI. Aliis argumentis Christi Divinitas probatur. pag. 54.
Cap. XVII. Messiam, nempe Christum, futurum esse Deum, veterum Judæorum testimoniis ostenditur. pag. 58.
Cap. XVIII. Mahumetanorum quoque testimonio Christi Divinitas comprobatur. p. 59.
Cap. XIX. Respondetur quintæ Mahumetanorum objectioni, contra Christi passionem, & crucifixionem. pag. 63.
Cap. XX. Christum multa passurum, ac violenter moriturum, Prophetæ prædixerunt, veterumque Hebræorum dicta idem confirmant. pag. 67.
Cap. XXI. Respondetur sextæ Mahumetanorum objectioni circa cultum Pontificum, & Monachorum. pag. 68.
Cap. XXII. Respondetur septimæ objectioni circa cultum Sacrarum Imaginum. p. 70.
Cap. XXIII. Respondetur ultimæ Mahumeti objectioni, quæ est multitudo schismatum in Christiana Religione. pag. 72.
Cap. XXIV. De Sectis Mahumetanorum. pag. 73.
Secta prima Motazelitæ. pag. 74.
Secta Secunda Gebaritæ. pag. 75
Secta tertia Saphatilæ. pag. 76.
Secta quarta Charegitæ, & Vaiditæ. p. 77.
Secta quinta Morgitæ. pag. 80.
Secta sexta Sciaitæ. pag. ibid.
Cap. XXV. De recentioribus Mahumetanorum sectis. pag. 85.
Cap. XXVI. Dogmata sectæ Mahumetanæ Sonniticæ, seu Orthodoxæ. pag. 87.

PRODROMI
AD REFUTATIONEM
ALCORANI
PARS QUARTA,

In qua ex Euangelicis & Alcoranicis Legibus; & ex Christianorum ac Mahumetanorum moribus inter se collatis, Agarenicæ Sectæ falsitas; & Christianæ Religionis veritas comprobatur.

PROOEMIUM.

CUm neque ex Sacrarum Scripturarum auctoritate, neque ex miraculorum testimonio, neque ex dogmatum veritate, probare possint Mahumetani sectam suam esse a Deo: & ex opposito, Christianæ Religionis non nisi Deum auctorem esse ex iisdem capitibus, apertissime demonstretur: superest, ut in hac quarta *Prodromi* nostri parte videamus, utrum saltem ex vitæ morumque probitate, ac sanctitate, & ex virtutum tam moralium, quam divinarum ornamento, quæ ex vi & instituto propriæ legis in illis reperiantur, in vera Religione se esse ostendere possint. Ipsi certe jactant se pios, justitiæ fideique cultores; mutuæ inter se charitatis, & cum exteris hospitalitatis sedulos observatores. Jejunia, preces, sacras peregrinationes, eleemosynas se frequentare gloriantur. In Templis, seu Oratoriis summam reverentiam, in privatis domibus admirabilem per omnia modestiam, & continentiam preseferunt: itaut in his omnibus Christianos ipsos videantur aliquibus ex nostris aliquanto superare. Quis igitur non putet, eos in recta Religione versari, cum præsertim unum Deum colant, impenseque venerentur: Idola detestentur: Paradisi, Gehennæ, supremi Judicii fidem æque, ac Christiani profiteantur: fidem ipsam cum operibus conjungendam putent: pœnitentiam ad salutem æternam necessariam esse existiment? Credas Mahumetum minime errasse, cum Sura 3. آل عمران vers. 109. *De Familia Amran*, pronunciavit de suis Arabibus خير امة اخرجت للناس كنتم: *Estis optima gens, quæ producta sit inter homines*. Quærendum igitur est hic a nobis, ac videndum, utrum vitæ probitas, & virtutum sive moralium, sive divinarum praxis tam validum sint argumentum veræ religionis, ut, ubi hæc reperiantur, ibi etiam Religio vera esse censenda sit.

CAPUT PRIMUM.

Præmittuntur quædam pro resolutione hujus quæstionis.

ANtequam ad propositam quæstionem respondeamus: quædam præmittenda sunt, in quibus, ut puto, Mahumetani ipsi nobiscum convenient.

Primo igitur dicendum est, vitæ probitatem & integritatem ex multis capitibus oriri posse. Primo: ex simpliciori gentis natura. Ita videmus rusticos, longeque a magnis Urbibus dissitos, quales sunt pastores, agricolæ, & villarum incolæ, esse homines valde probos, & innocentes. Hoc autem evenit non ex motivo virtutis, sed ex inhabilitate, ut ita dicam, ad malum patrandum. Assiduus enim labor, vivendi austeritas, & parsimonia, abductio a commercio improborum, consuetudo cum aliis sui similibus, efficiunt in illis veluti naturalem vitæ integritatem. Secundo: ex regionum, & climatum qualitate; neque enim negari potest, diversitatem lo-

eorum, morum quoque vitæque diversitatem magnam progignere. Id evenit, ut puto, ex qualitate ac temperamento cœli. Hinc Aristoteles in lib. Problem. sect. 14. quæst. 1. quærit, *cur efferi & aspectibus & moribus sint, qui in nimio vel æstu, vel frigore colunt?* & respondet, hoc ipsum, quod ibi vitam degant, causam esse, cur tales sint. *Optima enim temperies (inquit) non corpori solum, verum etiam intelligentiæ hominis prodest. Excessus autem omnes dimovent, & ut corporis, ita etiam mentis temperamentum pervertunt.* Hinc Interpres Galeni mores bifariam dividit: alios *innatos* vocat, alios *acquisitos*. Ait enim: *Innati mores sunt ex complexione, sive constitutione naturali: acquisiti parantur & doctrina, & consuetudine.* Ut autem singuli homines habent peculiares mores ex diversa constitutione corporis: ita singulæ gentes in vivendi agendique ratione, ex diverso cœli temperamento inter se dissident. Quin & regiones etiam ob hanc ipsam causam diversa animalia, diversas plantas, diversa metalla, lapidesque producunt; diversa etiam hominum corpora, longiora, vel breviora, nigriora, vel candidiora, formosiora, vel turpiora; diversas etiam animi qualitates; Hic ingeniosiores homines nascuntur, ibi hebetiores; hic ad literas proni, ibi ad arma; hic ad Religionem, illi ad mercaturam. Quamobrem non mirum, si in moribus & vitæ ratione homines inter se juxta regionum varietatem dissident. Hinc Titus Livius Dec. 5. lib. 5. *Tam Civitatum, quam singulorum hominum mores sunt. Gentes quoque aliæ iracundæ, aliæ audaces, quædam timidæ; In vinum, in Venerem proniores aliæ sunt. Atheniensium populum fama est, celerem, & supra vires, audacem esse ad conandum: Lacedæmoniorum cunctatorem, & vix in ea, quæ fidit, ingredientem. Non negaverim, & totam Asiæ regionem inaniora parere ingenia; & Rhodiorum tumidiorem sermonem esse, quod excelsiores inter finitimas nationes videantur.* Inter Platonis placita, illud item observatur: *ex variis Cœli locis, aspectibusve diversas ingenerari morum rationes*, sive contemperationes. Innuit hoc ipsum Aristophanes, docens, immutandum esse τρόπους ἀρχαίους, *moribus Regioni cuique propriis*: & apud Græcos vulgatum est, νόμος χώρας, *Lex, & regio*: quasi regionis natura sit habitatoribus Lex morum. Tertio: Ex rebus ipsis, quibus homines utuntur, vel assueverunt: Hinc Cicero in Orat. contra Rullum, in fine: *Non ingenerantur mores (inquit) tam a stirpe generis, ac seminis, quam ex iis rebus, quæ nobis ad vitæ consuetudinem suppeditantur, quibus alimur, & vivimus. Carthaginienses fraudulenti, ac mendaces, non genere, sed natura loci, quod propter portus suos, multis & variis mercatorum sermonibus ad studium fallendi studio quæstus vocabantur. Ligures Montani, duri, atque agrestes. Docuit ager ipse nihil ferendo, nisi multa cultura, & magno labore quæsitum. Campani semper superbi, bonitate agrorum, & fructuum magnitudine, urbis salubritate. &c.* Hinc videmus magnas urbes, in quibus multa est hominum extraneorum frequentia, & rerum copia, & supremus Dominatus, magnis etiam vitiis & sceleribus abundare, minusque in iis justitiam, pietatem, temperantiam, ac religionem coli, quam in exiguis oppidis, ad quæ raro peregrinus ullus accedit, & ubi nec deliciarum copia, nec honorum ambitus, nec immodicus divitiarum appetitus, honestos, ac genuinos mores corrumpunt. Quarto ex prima institutione, & assuetudine. Si enim aliqua in Gente, vel Religione ita homines instituantur, atque ita assuescant, ut aliquid in contrarium facere, vel monstri, vel summi sceleris loco habeatur, non videas facile ullum, qui illud audeat committere: nam pudor ipse retrahit, & reverentia aliorum. Apud Malavares populos, (ut refert P. Vincentius Maria supra laudatus lib. 3. Itineris ad Indias Orientales) excreare, vel spuere, & multo magis pedere, etiamsi summa necessitas urgeat, neminem videas. Hæc est regionis illius consuetudo, cujus apud alias gentes cura nulla habetur. Quod in hoc accidit apud hos populos, idem [illegible] in aliis rebus usuvenit, præcipue ad Religionem spectantibus. Sunt etiam inter Christianos nationes quædam, vel Urbes, vel Oppida, aut Vici, in quibus viros in Templis cum fœminis gregatim orare, maximum piaculum haberetur: seorsim viri, seorsim fœminæ conveniunt, & precantur. Apud Æthiopes Christianos, nemini nisi nudis pedibus ingredi in Templum licet; ibi vero flagitium est ridere, sermocinari, deambulare, aut aliquid denique meditari, quod non ad cœlestia ac divina referatur. Refert hoc Osorius lib. 9. de rebus Emanuelis. *Id fecit prima loci institutio, & insolita Populo consuetudo.* Hæc eadem in aliis locis aliquanto negliguntur. Fœminæ Mahumetanorum operta velamine facie ac persona per vias incedunt. Ea est illis consuetudo, quam Christianæ etiam fœminæ ibidem observant. Si & hic Romæ, & alibi usus hoc obtinuisset, idem & hic observaretur. Quinto: Ex disciplina, & studio, quo quis & alieno magisterio, & proprio conatu nititur insolita naturæ vitia tollere, vel quantum potest, minuere, & virtutes oppositas inserere. Qua in re juxta conatum, vel studium a se adhibitum, ita unusquisque magis, vel minus bonus evadet. Sexto: Ex naturæ bonitate, ac facilitate fit, ut quis sine multo studio ac labore, probus, & honestus appareat. Sunt enim quidam, qui cum Salomone *sortiti sunt animam bonam.* Hi tamen, si occasio se præbeat, non raro, & facile, in vitia degenerant: quemadmodum Salomoni ipsi contigisse Sacræ literæ testantur. Postremo, ex peculiari Dei gratia & auxilio vera hominibus virtus, probitas, & sanctitas conceditur; Licet enim semper sit ex benignitate & gratia Dei, quod homo recte agat; cum tamen hoc evenit ex causis jam dictis, & absque motivo supernaturali, dicitur operari juxta vires naturæ; postremo autem hoc modo, juxta vires gratiæ, ac supernaturaliter; id quod non potest ei concedi, qui veram fidem, ac religionem rectam non habet, saltem subsequentes.

Dico secundo, non posse naturaliter cognosci, quando quis ex puris naturæ viribus, universali Dei gratia adjutus; quando vero ex speciali ejus gratia & auxilio bene operetur. Nam, præterquamquod hoc tantummodo ex lumine fidei habetur; Videmus etiam eodem fere modo bene operari fidelem, ac infidelem, etiam in rebus ad Religionem spectantibus; imo aliquando accidit, ut infideles, dum hæc operantur, ferventius, & accuratius se gerant (quantum exterius apparet) quam fideles. Hoc negari non potest, cum experientia illud manifeste demonstret. Videmus aliquos Mahumetanos, vel Judæos, atque etiam Ethnicos non solum esse justos, temperatos, prudentes, fortes, misericordes, modestos, hospitales, &c. sed etiam Deum, vel Deos suos timere, & amare; Religionem sancte colere; preces summa cum attentione & reverentia effundere; in rerum divinarum contemplatione diu immorari; cœlum, & cœlestem beatitudinem anxie sperare; mysteria,

quæ

quæ a Deo revelata credunt, & nos etiam credimus firmiter tenere, & pro his aliquando pœnas & mortem perferre: postremo de his ipsis rebus libros satis docte conscribere.

Dico Tertio: Fieri quidem posse, saltem aliquando, ut in falsa Religione quibusdam in rebus melius moraliter vivatur, & opera materialia religionis ipsius melius appareant, quam in vera exerceantur: nam ut dixit Christus; *Prudentiores filii tenebrarum filiis lucis in generatione sua sunt*: universaliter tamen loquendo, hoc non contingit, neque contingere potest. Et si tota simul ratio vitæ complexe accipiatur in vera, & in falsa Religione; semper melior erit in vera, quam in falsa. Hoc manifestius patebit in secta Mahumetana, & aliis, & in Religione Christiana, cum inter se comparabuntur.

Dico quarto: Non esse signum certum veræ Religionis, quod semper in ea universaliter laudabilius vivatur, quam in falsa, dummodo habeat hujusmodi leges, & instituta, ut si secundum illa vivatur, meliores sint in ea homines, quam in falsa. Neque vero necesse est, vel etiam contingit, ut semper in vera Religione omnes vivant juxta leges illius: sufficit, ut plerique, vel saltem aliqua pars eas observent: ita tamen ut hæ semper maneant in suo robore; & si quis contra eas peccet, secundum easdem puniatur, & corrigatur: vel saltem communi consensu non approbetur, imo tamquam malum damnetur, & pro illicito habeatur id, quod contra leges admittitur.

His positis: dico absolute, Religionem Christianam veram, & bonam esse: Mahumetanam autem falsam, & malam; quia Christiana meliores, & sanctiores leges habet, quam Mahumetana; & universaliter, & ut plurimum in ea melius, & laudabilius vivitur, quam in ista. Et quidem valde stulti, ne dicam impii, sunt illi, qui, eo quod inter Christianos mala aliquot, vel scandala videant, vel injustitiam aliquam, aut injuriam ipsi patiantur, statim Mahumetanos meliores esse proclamant. Utinam hi per aliquod tempus sub illorum tyrannide vixissent; & fraudes, sævitiam, impietatem, injustitiam, flagitia, & spurcitias eorum experti fuissent! aliter certe loquerentur.

CAPUT SECUNDUM.

Comparantur inter se Leges Religionis Christianæ, & Sectæ Mahumetanicæ.

Non loquor de legibus pertinentibus ad dogmata, seu ad ea, quæ credenda sunt tamquam a Deo revelata: sed de iis, quæ spectant ad praxim: nam de primis jam satis in tertia parte disserui: & dico, Alcoranum, quæ est lex primaria, & divina Mahumetanorum, nihil boni, ac veri continere tam quoad virtutes morales, quam quoad exercitium religionis, cultumque divinum, quod in Euangelio, & libris Apostolicis (quæ est Lex Christianorum) multo plenius, & perfectius non contineatur. Alcoranus quippe, juxta Sapientium Moslemorum doctrinam, continet الاحكام والقصص والمواعظ *Judicia, Historias, & Pareneses*. Historiæ non faciunt ad rem nostram. Pareneses sunt hortamenta ad bonum, & ad actus virtutum. His plenum est Testamentum novum: nec reperies in Alcorano rem ullam laude dignam, ad quam Mahumetus hortetur, ut ad eandem Christus, atque ejus Apostoli, melius, & efficacius non hortentur. Judicia spectant partim ad religionem, partim ad Jus mere politicum. De secundis non est quod disceptemus: nam apud Christianos quilibet fere Princeps absolutus habet leges suas peculiares, quamvis plerique Cæsareis etiam utantur. Neque Christus venit ad leges civiles ferendas: non enim instituere volebat Regnum temporale, sed spirituale, & æternum. Quamobrem mundanas leges in suo robore reliquit, præter eas, quæ divinæ legi adversabantur: quas propterea Christiani rejecerunt. Et, si quid hujusmodi in illis adhuc reperiatur, neque probatur, neque licitum censetur, quamvis ad majus malum vitandum aliquando toleretur. Ob hanc rationem possunt, imo tenentur Christiani servare leges politicas Principum infidelium, sub quibus vivunt, dummodo Christianæ Religionis statutis non adversentur. Comparare vero leges politicas Alcorani cum legibus ejusdem generis cæterorum Principum, & præsertim Christianorum, ad rem nostram non pertinet. Nihil enim refert disquirere, quid hic, vel illi decernant circa testamenta, circa hæreditates adeundas, circa conjugia, circa pœnas reorum, & alia hujusmodi, quæ ad commune Jus Gentium spectare noscuntur.

Est tamen magnum discrimen inter leges politicas Alcorani, & aliarum Gentium. Nam Alcoranicæ leges supponuntur immediate traditæ a Deo, & ideo semper pertinent ad negocium Religionis: & si quid in illis injusti contineatur, non potest corrigi per aliam legem: & præterea vitiat ipsam Religionem. Aliarum vero gentium politicæ leges, si quid contra jus & fas contineant, corrigi possunt vel per aliam legem politicam, vel per censuram Religionis, quæ proinde nihil ex iis detrimenti patitur. Si itaque inveniamus in Alcorano aliquid, quod naturali lumine cognoscatur male statutum, sequitur necessario, Mahumetanicam legem non posse esse a Deo, & consequenter Moslemos in falsa Religione versari.

Est autem in confesso non solum apud Mahumetanos, sed etiam apud alias Gentes, & apud Hebræos ipsos Christiani nominis hostes (quantum videre potui), in tota lege Euangelica nihil præcipi, aut proponi quoad virtutes, ac mores, quod rectæ rationi consonum non sit: neque ullus unquam poterit vel in quatuor Euangelistis, vel in aliis libris Apostolicis reperire, quod possit merito ab homine sapiente reprehendi. Utrum vero hæc eadem laus Alcorano tribui possit, alibi fusius discutiemus, cum Alcoranum ipsum, si Deo placuerit, confutabimus. Nunc satis sit duas illius leges afferre ex secunda Sura, quæ inscribitur البقرة *Vacca*. Prima est vers. 223. his verbis: نساؤكم حرث لكم فاتوا حرثكم انى شئتم: *Mulieres vestræ sunt ager vobis: venite ergo ad agrum vestrum quomodocumque volueritis*. Communis nostrorum opinio est, per hæc verba concedi a Mahumeto viris usum nefarium cum suis uxoribus: & revera talis fuit illius mens, licet Doctores Moslemi recentiores eum ab hac tam turpi nota liberare conentur. Dicunt enim repugnare verba præcedentia: فاتوهن من حيث امركم الله: *venite ad eas deunde præcepit vobis Deus*; explicat Gelaleddinus:

nus : وهو القبل : *nempe a parte anteriori*. Sed respondemus, hunc versum manifeste abrogatum fuisse per sequentem, in quo conceditur illis, ut accedant a quacumque parte velint; hoc enim significat vox Arabica أنى. Vel dicendum est, idem esse من حيث أنى, *deunde præcepit vobis Deus*, ac أمركم الله شئتم, *quomodocumque volueritis*. Nam non invenimus in toto Alcorano aliud Dei præceptum circa hoc. Sed legitimus sensus primorum verborum est, ut accedant ad eas, quatenus præcepit ipsis Deus; idest, extra tempus menstrui. Et ita intellexisse videtur Gelal. dum glossavit: فاتوهن للجماع من حيث أمركم الله بتجنبهن في الحيض; *Venite ergo ad eas ad coitum cum illis; quatenus præcepit vobis Deus, ut abstineatis ab eo in menstruo*: idest, dummodo observetis id, quod præcepit vobis Deus, &c. Eodem modo insignis Doctor Ebnu Abbas: من حيث أمركم الله أن تجتنبوهن: *quatenus præcepit vobis Deus, ut abstineatis ab eis*: nempe in menstruo.

Dicunt secundo; Mahumetum in Alcorano non semel sodomiticum scelus improbasse; imo & pœnam illi statuisse.

Respondemus, semper in Alcorano agi de hujusmodi flagitio inter solos mares, cujusmodi erat inter Sodomitas: nunquam de eo, quod fit inter maritum, & conjugem, vel inter virum, & fœminam. Neque vero illi, quod inter solos mares perpetratur, pœnam ullam statuit Mahumetus; sed tantum dicit: فآذوهما فإن تابا وأصلحا فأعرضوا عنهما إن الله كان توابا رحيما; *Facite illis aliquid molesti* (explicat Gelal. بالسب والضرب بالنعال; *convicia ingerendo, & crepidis verberando*). *Quod si eos pœnituerit, & se correxerint, recedite ab eis* (Gelal. ولا تؤذوهما & *ne molestetis eos*:) *nam Deus propitiabilis est, & misericors*. Flagitio illi, cui Deus in lege sua atrocissimæ mortis supplicium constituit, & quod in Sodomitis ignis ac sulphuris diluvio punivit, Mahumetus jocularem, ac ludicram pœnam sancivit, quam etiam indulgeri voluit, si flagitiosi illi pœnitentiam, vel resipiscentiam aliquam ostendissent. Quid, oro, mitius ac lenius agi poterat cum eo, qui lectum dormiendo comminxisset?

Dicunt tertio: Verba Alcorani in suo vero sensu esse accipienda: nimirum, conceditur quidem viris, ut accedant ad uxores quomodocumque, & undecumque voluerint, videlicet, ut ait Gelaleddinus, cum aliis Expositoribus من قيام وقعود واضطجاع وإقبال وإدبار: *Stando, sedendo, jacendo, a parte anteriori, a posteriori*: sed cum hoc; ut semper semen effundatur in vas naturale. Reddit autem rationem Gelaledd. hujus Alcoranicæ Sanctionis, dicens: نزل ردا لقول اليهود من أتى امرأته في قبلها من جهة دبرها جاء الولد أحول; *Hoc dictum fuit ad respondendum Judæis, qui dicebant: Qui coierit cum uxore sua in vase quidem anteriori, sed a parte posteriori, procreabit filium sagaciorem, & ingeniosiorem*. Idem confirmat Jahias, & alii ab eo allegati. Ne igitur Mahumetani his Judæorum ineptiis crederent, præcepit illis, ut cum uxoribus quocumque modo vellent, sive a parte anteriori, sive posteriori, sive jacendo, sive stando, sive sedendo coirent.

Ego vero existimo, hæc esse Doctorum Moslemorum recentiorum miserrima subterfugia ad prophetam suum excusandum: & credo, re vera Mahumetum nefarium hoc scelus viris cum uxoribus suis concessisse. Et certe hæc fuit mens illius: & primi illius asseclæ, & alii deinceps ita sensere, & in praxi observavere; neque dubito, hodie quoque ab illis observari, præsertim cum ad sodomiticum etiam cum maribus flagitium videamus eos esse tam proclives, & absque ulla verecundia illud passim exercere. Sed audiamus circa hoc S. Petrum Paschasium Episcopum Giennensem, & Martyrem, qui historiarum, rerumque Mahumetanicarum erat peritissimus, utpote inter Mahumetanos natus, & usque ad mortem, quam ab iis pro Christi fide passus est, commoratus: in libro de Historia Mahumetanica, Titulo 1. cap. 4. num. 36. ita scribentem; *Quarta facultas & licentia a Mahumeto concessa, est valde vilis, & ignara; quia evidenter naturæ opponitur, & contrariatur. Legitur enim in Maurorum libris, quod aliqui illorum Mahumetum interrogaverunt; si licitum illis esset & concessum, relicta concipiendi natura, uti suis mulieribus ad nutum voluntatis ipsorum. Et respondit Mahumetus: Vestræ mulieres sunt ager vester: seminate ubicumque vobis placuerit. Unde ipsemet Mahumetus in diebus menstrualibus suarum mulierum, utebatur illis vase præpostero. Et sic Axa* (Aisa) *uxor illius, circa hæc dedit contra Mahumetum testimonium pessimum & vile, sic dicens: Mahumetus mihi jussit, meam operire naturam, quando volebat coire mecum tempore menstrui. Et insuper Maymona uxor illius dixit; quod quando Mahumetus cum aliqua ex suis mulieribus cubare volebat, jubebat illam, quæ tunc habebat menstruum, quod naturam suam cooperuisset, pannisque etiam eam comprimeret: & tunc utebatur illa. Et circa hanc materiam Maurus quidam illum interrogavit, dicens: Quid faciam, quando mea est in menstruis uxor? Et respondit illi Mahumetus: Comprime super ejus naturam femoralia illius* (nam femoralibus utuntur mulieres Mahumetanæ), *& reliquis ejus membris, seu corporis partibus, scito, te pro tua voluntate uti posse*. Nunquam tantus ac tam sanctus vir hæc conscripsisset, si ea vere in Mahumetanorum libris non legisset.

Verum ut admittamus benignius, licet falsam, recentiorum Moslemorum interpretationem, videturne præceptum honestati ac modestiæ consentaneum, ut maritus utatur uxore sua, quantumvis ad prolem suscipiendam, undecumque, & quomodocumque libido suggesserit? Quænam hæc tanta turpitudo? quæ belluina rabies rei Venereæ? Præscribitne Mahumetus leges hominibus, an pecudibus? Et tamen pecudes, at-

que

quæ omnia bruta ; servant semper certam regulam in coitu. Sunt ne præcepta hæc digna libro illo, quem a Deo traditum fuisse, & in essentia Dei custodiri contendunt?

Altera lex, seu sanctio, est in eadem Sura, vers. 229. & 230. his verbis. الطلاق مرتان ... فان طلقها فلا تحل له بعد حتي تنكح زوجا غيره فان طلقها فلا جناح عليهما ان يتراجعا ان ظنا ان يقيما حدود الله : *Repudium conceditur duabus vicibus*. Et mox: *Quod si* (tertio) *repudiet illam* (vir ejus), *non licebit deinde recipere illam, nisi prius nubat alteri viro. Quod si is repudiet illam; nullum erit piaculum utrique* (nempe fœminæ repudiatæ, & primo viro) *si iterum simul conjugio copulentur: dummodo existiment se servare posse statuta Dei*. Usus hujus legis hodiernus est hujusmodi. Qui bis repudiatam uxorem cupit tertio recipere, si illa ad hoc consentiat, advocat aliquem, qui coram se, rem cum illa habeat. Postea is recipit eam iterum in uxorem.

Hanc legem esse non solum contra legem divinam, sed etiam contra omnem rationem naturalem, cæcus prorsus est, qui non videt. Nam in Pentateucho, Deuter. c. 24. ita præscribit Deus de muliere semel a viro repudiata: *Cumque egressa alterum maritum duxerit, & ille quoque oderit eam, dederitque ei libellum repudii, & dimiserit de domo sua, vel certe mortuus fuerit, non poterit prior maritus recipere eam in uxorem, quia polluta est, & abominabilis facta est coram Domino, ne peccare facias terram tuam*. En tibi Prophetam illum, qui Pentateuchum, & Euangelium toties commendat, ac servandum esse affirmat. Abutitur nimirum Pentateucho, & Euangelio, ea delumens ex utroque, quæ in rem ipsius tantummodo facere videntur. Patet sane naturali lumine, quam juste Deus Optimus Maximus per Moysem statuerit, ne repudiata, ubi alteri viro nupserit, ad primum possit redire. Hinc enim sequerentur iræ, rixæ, inimicitiæ, & alia sexcenta mala: magna quoque facilitas ad uxores repudiandas, cum semper esset libertas illas reducendi. Posset præterea mulier ansam repudio præbere, ut cum aliquo amasio libidinem suam posset explere, cum spe iterum ad priorem maritum redeundi: & propterea secundo marito necem fortasse moliretur. Hæc omnia mala, quæ per Divinum præceptum caventur; per Mahumeticam legem invehuntur.

Præterea est prorsus irrationale, & naturæ ipsi repugnans, ut non possit primus vir uxorem bis a se repudiatam recipere, nisi illa alteri viro se se ante prostituerit. Honestius igitur erit, uxorem suam ab altero subactam, quam intactam, maritalis tori consortio iterum admittere. Neque satis est, si dicant Moslemi, concubitum illum cum alio viro esse verum conjugium. Nam cum conjugii effectus sit unio inter duo (ut habetur Genesis cap. 2. *Relinquet homo patrem suum, & matrem suam, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una*), Alcoranus huic fini omnino repugnat, dum vetat, ne fœmina possit uniri cum uno viro, nisi prius cum altero uniatur. Unio quippe cum uno, unioni cum altero adversatur: ut apparet quotidie in viris, qui alia fœmina præter suam uxorem abutuntur: & in fœminis, quæ alium virum præter suum semel deguslaverunt. Sed certum est, hoc non esse verum matrimonium, sed fornicationem, & adulterium, in fraudem ipsius matrimonii: & hoc prætextu utuntur fœminæ Mahumetanæ sæpe natura lascivissimæ, ad explendas libidines suas, curantes variis artibus repudium geminatum a viris, a quibus sciunt se amari, ut possint alicujus amasii voluntati inservire; certæ enim sunt, se non posse iterum a viris suis revocari, (a quibus tamen sciunt se ardenter amari, ac propterea ab illis revocandas) nisi antea alicui se prostituerint.

Sed perstant Moslemi, hoc esse verum matrimonium (nam apud illos, matrimonia ad paucos, & aliquando ad unum mensem; ut in Peregrinatione Meccana, contra omnium Gentium consuetudinem, & contra naturæ ipsius dictamen, celebrantur): illud tamen merito fieri in pœnam levitatis, & inconstantiæ mariti. Sed contra, quia hic major fit injuria uxori, quam marito, dum cogitur, quo possit ad primum maritum redire, se alteri substernere. Quid enim deliquit mulier, si vir injuste, & sine ejus culpa secundo eam repudiavit? Si vero hic juste eam a se rejecit, vel etiam si ipsa sponte repudium voluit, non debet innocenter puniri ipse, cum tanto probro suæ uxoris. Non deerant aliæ pœnæ congruæ & honestæ, quibus vel mariti, vel uxoris inconstantia puniri posset? Postremo per hanc Alcoranicam sanctionem lata via aperitur ad sexcentas fraudes in matrimoniis celebrandis. Satis sit hæc duo exempla attulisse ex innumeris, quæ sunt in Alcorano, sanctionum, iniquarum, rectæque rationi, & naturæ lumini repugnantium. Quid vero hujusmodi in lege Christi reperies? Quam longe abest hæc ab hujusmodi obscœnitatibus? Quam pura, quam sancta, quam recta, ac justa esse cognoscitur?

Si igitur reperiamus legem Christi perfectiorem, & sanctiorem lege Mahumeti, cum hoc præterea, quod in lege Christi nihil mali, nihil injusti, nihil quod pium, sanctum, honestum, ac rationabile non sit, reperiatur: in lege autem Mahumetica, nonnullis laudabilibus exceptis, multa improbanda, rectæque rationi adversantia admixta sint: concludendum erit necessario, veram Religionem non apud Mahumetanos, sed apud Christianos reperiri. Huc accedit, in Euangelica lege non solum contineri, & quidem perfectius, omnia illa, quæ in Alcoranica laudabilia continentur, sed plura alia, quæ summam illius perfectionem, ac sanctitatem demonstrant. Ubi enim in Alcorano Amor Dei ex toto corde, ex tota anima, ex omnibus viribus? ubi dilectio inimicorum? ubi orare pro persequentibus, & calumniantibus nos? ubi benefacere his, qui nos oderunt? ubi carnalibus voluptatibus etiam licitis, per votum perpetuæ virginitatis, vel castitatis, renunciare? ubi relinquere omnia, & abnegare seipsum; & Christum, crucem ferendo, sequi propter amorem ipsius Christi, & spem vitæ æternæ? ubi auditur, *Beati pauperes spiritu*? ubi, *Beati qui lugent*? ubi præcipitur conjugium cum unica uxore, quam nunquam repudiare, aliam ducendo, sit fas, etiam si propterea Regnum esset amittendum? ubi peccata interna, præsertim concupiscentiæ, a Mahumeto vel damnantur, vel prohibentur? certe Ahmed filius Abdalhalimi in sua Apologia, pag. mihi 379. affirmat, Deum dixisse Mahumeto: من هم بحسنة فلم يعملها كتبت له حسنة فان عملها كتبت له عشر ومن هم بسيئة فلم يعملها لم تكتب شيئا فان عملها

عملها كتبت سيئة واحدة:

Qui proposuerit animo facere unam rem bonam, sed non fecerit: adscribetur ei una res bona (idest merces illius illi tribuetur). *Si autem fecerit; adscribentur ei decem bona. Si vero proposuerit animo facere unam rem malam, & non fecerit: nihil mali illi imputabitur. Si autem fecerit: imputabitur ei tantum unum malum.* At ex Christi doctrina, damnantur, & pœna censentur digna, non solum opera mala, sed etiam desideria, imo cogitationes malæ, quamvis in sola delectatione mali absque desiderio versentur. Neque solum opera mala, verum etiam hujusmodi desideria, & cogitationes cujuscumque speciei, in confessione sacerdotibus sunt manifestanda, ut ab eorum reatu possit aliquis absolvi: alioqui æternis Gehennæ incendiis erit obnoxius. Innumera alia sunt in lege Christi præcepta, & consilia plena perfectionis, ac sanctitatis, quorum ne vestigium quidem in Alcorano reperitur.

Huc accedit, legem Euangelicam totam tendere ad formandum hominem spiritualem, & internum, & disponendum illum ad æternam beatitudinem. Et ideo non agit de judiciis, & dispositionibus civilibus, quibus terrenæ ac mundanæ res gubernantur. Alcoranus vero e converso totus est in tradendis legibus pro bellis, conjugiis, hæreditatibus, & hujusmodi. Plura etiam sancit circa exteriores ritus in precibus, peregrinationibus, lotionibus, purgationibus, distinctionibus ciborum, & aliis hujus generis, quæ nihil conferunt ad internam, & veram sanctitatem. Quamobrem Mahumetani toti sunt in his rebus, ad superstitionem potius quam ad pietatem spectantibus: & de sola exteriori apparentique bonitate sibi plaudunt, ac satisfaciunt: atque interim (ut exprobrat illis Algazelus) الباطن خراب ومشحون بخبايث الكبر والعجب والجهل والريا:

id, quod est interius, desolatum est, & oppletum vitiis superbia, fastus, inscitia, & hypocrisis. Prophetam scilicet suum in hoc imitantur.

Ut vero ordine aliquo procedamus, exordiemur a legibus ac ritibus peculiaribus sectæ Mahumetanicæ ad praxin spectantibus; & deinde ad ea, quæ circa virtutes morales cæteris nationibus communia sunt, in Mahumetanis discutienda transibimus, & in utrisque illos cum Christianis, atque etiam cum aliis gentibus comparabimus: ut manifeste appareat, quanto intervallo in iis, quæ tam ad religionem, quam ad Ethicam spectant, Moslemi non solum a Christianis, sed ab aliis etiam gentibus, saltem in aliquibus rebus, superentur: ac proinde non ultra sibi propter virtutum prærogativam de vera religione blandiantur.

CAPUT TERTIUM.

Proponuntur, & explicantur leges peculiares practicæ Religionis Mahumetanicæ.

GRegorius Abul-Phargius filius AlhaKimi, Auctor Arabs, sed Christianus, qui tamen apud ipsos Mahumetanos magnam habet fidem, & æstimationem, in Tractatu suo, quem inscripsit لمع اخبار العرب: *Elucidarium Historiarum Arabum*, sect. 3. ita Mahumetanicæ religionis praxin proponit:

بالجملة اصول شريعة الاسلام الطهارة في جوانبي الانسان والطرافه لارسالها وملاقاتها النجسات. والصلوة وهي خشوع وتواضع لرب العزة: والزكاة وهي مواساة ومعونة وانفضال: والصيام وهو ضرر باطنة وتذليل وقمع الشهوة تحصل به رقة القلب وصفا النفس: والحج وهو مثال الخروج عن الدنيا والاقبال على الاخرة واكثر ما فيه من المناسك امتحان وابتلاء العبد بامتثالة ما شرع له وذلك كالسعي والهرولة في الطواف ورمي الجمار ولما الجمعة والاعياد فجعلت جمعا للامة يتلاقون يتزاورون يستريحون فيها عن كد الكدح: ولما الختان فهو سنة نبيه ابتلاء وامتحان وتسليم: ولما تحريم الميتة والدم نهي كراهية النفس ونفار الطبع ما يوجب الامتناع منها:

In summa radices Legis Eslamiticæ sunt, Munditiet in extremis hominis partibus (nempe in obscœnis, & pudendis), *& in oris vestimentorum ejus, eo quod dependeant, & in immunda incidant. Oratio, quæ est demissio sui, & humiliatio Domino Majestatis. Eleemosyna, quæ est communicatio in miseriis, & auxilium, & liberalitas. Jejunium, quod est domatio, & depressio, & subjugatio concupiscentiæ; qua producitur contritio cordis, & puritas animæ. Peregrinatio, quæ est typus exitus ex hoc mundo, & profectionis in aliud sæculum. Et pleraque, quæ in hac sunt ceremonia, seu sacra observationes, sunt ad probationem & exercitationem hominis in observantia eorum, quæ præcepta sunt ei: cujusmodi sunt, cursus, & incessus, modo lentus, modo festinatus in circumeundo fanum Meccæ, & jactatio lapillorum. Dies autem Veneris, & alia Festa, instituta sunt ad congregandum populum, quo sese mutuo invisant ac salutent, & a laborum tædio requiescant. Porro Circumcisio est statuta ad probationem, & experimentum, & traditionem sui Deo. Denique prohibitionem morticini, & sanguinis, ex eo quod hæc natura abhorreat & refugiat, satis persuadetur necessariam, vel convenientem fuisse.*

His ab Abul-Phargio nimis honorifice commemoratis, conformia sunt, quæ in Alcorano, & in diversis Mahumetanicæ Sectæ Professionibus leguntur.

In Libro: باب شرايع الاسلام *De Legibus Eslamiticis*, Interrogatione 2. hæc habentur: فان قيل لك ما هو الاسلام فقل تعلم الاسلام خمس: شهادة ان لا اله الا الله وحده لا شريك له: والزكوة المكتوبة: والصلوة المفروضة:

المفروضة : وصوم رمضان والحج الى بيت الله الحرام

من استطاع اليه سبيلا :

Interrogatus, quæ sint bases Religionis Eslam: responde: sunt quinque: Professio unitatis Dei: Eleemosyna præscripta: Oratio statuta: Jejunium mensis Rhomadan: Peregrinatio ad Delubrum Meccanum pro iis, qui possunt talem peregrinationem suscipere: Interrogatio vero undecima est hujusmodi: واذا قيل لك

ما وجوه شرايعك فقل شهادة لا اله الا الله وحده لا

شريك له والاقرار ان محمدا عبده ورسوله : والصلوة

المكتوبة : والزكوة المفروضة : وصيام شهر رمضان : وحج

البيت الحرام : والغسل من الجنابة : والاختتان : والجهاد

في سبيل الله : والامر بالمعروف : والنهي عن المنكر :

وحب الصالحين : وبغض الفاسقين : وكظم الغيظ :

والعفو عن الجاهل : وبر الوالدين : والترحيب بالضيف :

وحسن المسامحة الضيق : والرفق بالمملوك : واكرام

العشيرة : والنصيحة لجميع المسلمين وائمتهم

وتحليل ما حلل الله وتحريم ما حرم الله

Cum tibi dictum fuerit: Quanam continentur in tuis legibus: Responde: Professio Unitatis Dei, & legationis Mahumeti servi ejus: Oratio præscripta. Eleemosyna statuta: Jejunium mensis Rhomadan: Peregrinatio ad Fanum Meccanum: Abluere se a pollutione: Circumcisio: Pugnare pro religione: Præcipere justum: Prohibere injustum: Amare probos: Odio insequi improbos: Refrænare iram: Compati ignorantibus: Debitum officium præstare parentibus; Perbenigne excipere hospites: Leniter agere cum afflictis: Facilem esse cum captivis: Honorare contribules: Bene consulere omnibus Moslemis, & Antistitibus eorum: Licita habere, quæ Deus concessit; & quæ prohibuit, illicita. Pleraque ex his spectant ad virtutes morales, & ad legem gentium, seu naturæ: sicut etiam ea, quæ ponuntur in Interrog. 12. sequenti; excepto peculiari statuto ex Alcorano: اعتزال النساء في المحيض حتى

يطهرن فاذا تطهرن فاتوهن من حيث امركم الله :

Abstinere a fœminis in menstruo: Ubi vero menstruum cessaverit, accedere ad eas exunde præcepit Deus.

Interrogatio, 13. hæc præterea continet: وان قيل

لك كم في جسدك من السنة : فقل سبعة : الاخذ من

شعر الراس اذا طال وقص الشارب اذا طال : ونتف شعر

الابطين : وحلق العانة : وسواك الفم : وتقليم الاظفار :

والاستنجاء بالماء وبالحجارة اذا لم تجد الماء :

Interrogatus, quot tibi res præcipiantur a Sonna (seu Traditione) *circa corpus tuum: Responde septem: Tondere capillos capitis, cum creverint: attondere mystaces cum excreverint: evellere pilos axillarum: radere pubem: abluere os, revolvendo in eo aquam: præcidere ungues; abstergere, seu abluere aqua vel lapillis obscœna post stercus, seu lotium egestum, seu emissum crepitum.*

Miror in nulla formula Professionis Eslamiticæ reperiri prohibitionem vini, & alearum ludi; quæ non semel in Alcorano damnantur, præsertim Sura 2. البقرة *Vacca*. v. 218. his verbis: يسلونك عن الخمر

والميسر قل فيهما اثم كبير ومنافع

للناس واثمهما اكبر من نفعهما : *Interrogabunt te de vino, & ludo alearum: Responde: In utroque est peccatum grave, & utilitates hominibus: sed peccatum prævalet utilitatibus utriusque.*

Præterea in Alcorano prohibetur caro suilla, & Idolothytum, seu sacrificatum idolis, præter alia jam dicta Sura 16. النحل *Apis*: vers. 119. his verbis:

انما حرم عليكم الميتة والدم

ولحم الخنزير وما اهل لغير الله به :

Utique prohibuit vobis (Deus) *morticinum, & sanguinem, & carnem porci, & quod immolatum est alii præter Deum.* In Sura 5. المائدة, *Mensa* v. 4. alia adduntur: حرمت عليكم الميتة والدم ولحم

الخنزير وما اهل لغير الله به والمنخنقة والموقوذة

والمتردية والنطيحة وما اكل السبع الا ما ذكيتم وما

ذبح على النصب وان تستقسموا بالازلام ذلكم فسق :

Prohibita sunt vobis morticinum, & sanguis, & caro suilla, & idolothytum (super quo invocatum est nomen aliud, quam Dei), *& suffocatum, & quod occisum est percussione, & quod cadens ab alto mortuum est, & quod ictum cornu alterius animalis interiit: & id, ex quo fera comedit* (*nisi adhuc vivum a vobis occidatur*); *& quod immolatum est super statuas* (idest simulacris Idolorum). *Quod etiam quæratis partitionem per sagittas, prævaricatio est.* Erat hoc genus sortilegii per extractionem casualem septem sagittarum; de qua dicemus in Refutatione Alcorani.

CAPUT QUARTUM.

Prima Mahumetanicæ Legis radix, seu fundamentum practicum: Purificatio.

PRimum, quod ad suæ legis praxin maxime pertinere existimant Moslemi, est الطهارة, *Purificatio*. Quidam vero putant, hanc referendam esse

ad

ad الصلوة *Orationem*; & esse partem illius. Nam, ut scripsit Ebno-Athir: لا يقبل الله الصلاة بغير الطهور: *Non accipiet Deus orationem sine purificatione*. Et Algazelus: مفتاح الصلاة الطهور; *Clavis orationis est Purificatio*. Plerique tamen ponunt eam ut radicem distinctam, & quidem primariam, cum habeatur, dixisse Mahumetum; بني الدين على النظافة *Ædificata est Religio super munditiam*: atque etiam; الطهور نصف الايمان; *Purificatio est dimidium fidei*.

Existimabit Lector, hanc Mahumetanorum Purificationem, de qua tam magnifica prædicantur, in penitissimo propter admissa scelera, & propter Deum illis offensum dolore; atque in exacta eorum cum lacrymis confessione, serioque detestatione; & demum in gravibus ad illorum expiationem pœnis sponte assumptis sitam esse. Nihil tale: tota fundatur in verbis Alcorani, Sura 5. المائدة. vers. 7. يا ايها الذين امنوا

اذا قمتم الى الصلوة فاغسلوا وجوهكم وايديكم

الى المرافق وامسحوا برؤسكم وارجلكم الى الكعبين

وان كنتم جنبا فاطهروا وان كنتم مرضى او على

سفر او جاء احد منكم من الغائط او لامستم النساء

فلم تجدوا ماء فتيمموا صعيدا طيبا فامسحوا

بوجوهكم وايديكم منه ما يريد الله ليجعل

عليكم من حرج ولكن يريد ليطهركم

وليتم نعمته عليكم لعلكم تشكرون:

O qui credidistis, cum surrexeritis ad orandum, abluite facies, & manus vestras usque ad cubitos; & perfricate capita vestra, & pedes vestros usque ad talos, & si fueritis polluti semine, purificamini. Quod si infirmi, aut mulieres contrectaveritis, neque inveneritis aquam, accipite pulverem mundum, & confricate eo facies, & manus vestras. Non vult Deus ponere super vos angustiam ullam (obligando vos ad utendum semper aqua in purificatione), *sed vult* (idest sufficit ei) *purificare vos, & perficere gratiam suam super vos, ut gratias ipsi agatis*. Super hæc Alcorani verba construunt Moslemi totam molem ridiculæ suæ Purificationis, quam præcipuam Religionis suæ partem esse contendunt.

Decem Purificationis hujus species assignat Sciaher-Settanius; quarum prima est المضمضة *Gargarizatio*; seu oris ac palati collutio. Secunda: الاستنشاق *Narium, aqua immissa, purgatio*. Tertia: قص الشارب, *mystacum tonsura*. Quarta: الفرق, *capillorum ac barbæ discriminatio*. Quinta: السواك, *dentium confricatio*. Sexta: الاستنجاء, *mundatio ab iis, quæ ab ano, & mentula, seu cunno egrediuntur*; nempe stercore, lotio, semine, & vento. Septima: تقليم الاظفار, *unguium præsectio*. Octava: نتف الابط, *pilorum axillarum evulsio*. Nona: حلق العانة, *rasura pubis*. Decima: الختان, *Circumcisio*: Addit Algazelus غسل البراجم, *ablutionem articulorum digitalium*; Et طهارة الرواجب *purgationem flexurarum eorundem articulorum, seu unguium extremorum*. Et ne quis forte has esse quisquilias existimet, affirmant, Abrahæ ex Dei præcepto hæc omnia in usu fuisse.

Sed videamus, quid de hoc الطهارة *Purificationis* articulo Moslemi ipsi scribant, ne quis me illis aliquid falso imputasse suspicetur. Utar autem Auctore inter Mahumetanos recepto, ac probato nomine علي بن محمد; *Aly Ben Mohammed*, qui scripsit Anno Hegiræ 1090. nempe Christi 1577. Quamvis hic potius videatur scriptor, vel collector, quam Auctor illius libri, in quo habentur omnia, quæ ad supradicta Moslemicæ legis fundamenta spectant, eorumque ritus exactissime referuntur, ac præcipuorum Doctorum testimonio firmantur. Omnia summa fide ex Arabico idiomate transferam: titulos tantum librorum, & capitum, & alia quædam notabiliora Arabice etiam reponam: quædam porro, quæ parum, aut nihil ad argumentum faciunt, resecabo. Sit igitur

كتاب الطهارة:

Liber de Purificatione.

Dixit Deus Altissimus (*in Alcorano Sura* 5.) O Fideles, cum surgetis ad orandum, lavate facies vestras, & manus vestras usque ad cubitos: & confricate capita vestra, & pedes vestros, usque ad talos. Præscribit igitur الطهارة *Purificatio*, ablutionem trium membrorum, & confricationem capitis. Cubiti autem & tali ingrediuntur in ablutionem. Porro confricatio capitis fieri præcipitur usque ad antias (*idest comam dependentem super frontem*) & hæc est eminentior pars capitis: ex eo quod habetur per relationem Almogheiræ filii Sciabæ: Mahumetum Prophetam, cum pervenisset ad cœtum hominum (*Arab.* سباطة قوم) minxisse, & deinde se purificasse, & affricasse manum super antias suas, & super soccos suos.

Traditiones autem circa Purificationem sunt: abluere manus ter antequam immittantur in vas (*in quo est aqua pro* الوضو *sacra lotione*) ubi evigilaverit is, qui ea usurus est, e somno suo: & invocatio nominis Dei Altissimi in principio hujus sacræ purificationis: & dentium confricatio: & gargarizatio, immissa aqua intra os: & narium per aquæ immissionem purgatio: & confricatio auricularum: & discriminatio, cum attractione barbæ & digitorum. Et repe-

repetitio lotionis fiet tribus vicibus. Et requiritur, ut sacra Purificatione mundandus habeat intentionem se purificandi, & confricando ambiat totum caput suum: & faciat cum ordine sacram lotionem, & incipiat per id, quod suggesserit illi Deus, de memoria sui cum faustis auspiciis (*Arab.* قبل بما بدأ الله تعالى بذكره وطلبهن).

Violat autem الوضو *sacram lotionem* quidquid egreditur ex السبيلين *duabus viis* (*idest ex partibus obscœnis anterioribus & posterioribus*): & sanguis, & pus, & sanies cum egreditur e corpore, & transgreditur ad locum, qui judicatur obnoxius esse purificationi: & vomitus cum fuerit pleno ore: & somnus sive jacentis, sive accumbentis, sive adhærentis alicui rei, quæ, si removeatur, decidat dormiens ab ea: & occupatio mentis, seu intellectus ex deliquio: & insania (*vel mania*): & risus dissolutus in omni oratione, in qua fiunt inclinationes, & adorationes. Et obligat ablutio ad gargarizationem, & narium purgationem, & lotionem reliqui corporis. Et Statutum ablutionis est, ut incipiat, qui lavandus est, ab ablutione manuum, & pudendorum suorum: & auferat sordes, si sint in ejus corpore; (deinde emundet se sacra lotione الوضو ad orationem) exceptis pedibus. Deinde effundat aquam super caput suum, & cæterum corpus tribus vicibus, Deinde recedat ab eo loco, & lavet pedes suos. Et non tenetur mulier dissolvere comas suas in ablutione, dum perveniat aqua ad radices capillorum.

Ea vero, quibus necessaria est ablutio, sunt, انزال المني على وجه الدفق والشهوة مس الرجل والمراة والتقا الختانين من غير انزال والحيض والنفاس: Emissio spermatis per modum effusionis; & carnalis cupido viri & fœminæ, & occursus duorum sponsorum (*forte, lascivus complexus sponsi, & sponsæ*) sine emissione seminis: & menstruum: & puerperium (*seu partus*). Et sancivit Legatus Dei (*Mahumetus*) ablutionem pro die Veneris, & duabus Festivitatibus (*quarum prima solemnissime celebratur post jejunium mensis Rhomadan: secunda vero in sacrificiis Meccanis, sed minus solemniter*); & pro præparatione ad sacram Peregrinationem. Et non est facienda الغسل *ablutio* in lacu aquatorio, neque in torrente (*seu vado*): & tamen in utroque fit الوضو *sacra mundatio*. Purificatio autem ab الاحداث excrementis (*stercore, lotio, semine, & vento*) fieri potest aqua pluvia, & torrentium, (*seu vadorum*), & fontium, & stagnorum, & piscinarum, & puteorum, & marium. Sed non licet ex aqua, expressa ex arboribus, & fructibus, neque ex aqua cui prævaleat alia aqua artificialis, sicut sirupum (*seu sorbetum*), acetum, aqua rosacea, aqua extracta ex fabis, jusculum; & aqua ex vitibus; & licet fieri الطهارة *purificatio* cum aqua, cui admixta sit res aliqua munda, sive alteretur aqua, sive pura remaneat: sicut aqua myrrhæ, & aqua commixta cum herba alKali, & sapone, seu smegmate, & croco. Omnis autem aqua jugiter fluens, si ceciderit in eam aliquid immundum, non est apta ad الوضو *sacram emundationem*, sive pauca fuerit, sive multa. Nam Propheta Mahumetus præcepit custodiri aquam ab immunditiis, & dixit: Nullo modo mingat aliquis vestrum in aquam jugiter manantem; & nullo modo abluatur in ea a pollutione seminis. Idemque dixit: Cum evigilaverit quis vestrum a somno suo, nullo modo immergat manum suam intra vas (*in quo est aqua ad sacram emundationem*) donec lavet eam ter, quia ipse ignorat, ubi fuerit, vel quid egerit nocte manus ejus. Porro etiamsi aliqua immunditia ceciderit in aquam currentem, erit tamen licita ad sacram lotionem, dummodo nullum vestigium appareat ejusdem immunditiæ, sed effluxerit cum cursu aquæ. Cum ceciderit in stagnum magnum, cujus nullum latus movetur ad motum lateris alterius, aliquid immundum in unum latus; erit licita sacra emundatio in altero latere, ad quod non pertigit immunditia. Animal mortuum, quod vivens non currit in aqua, non inquinat eam, ut culices, mures, crabrones, seu vespæ, & scorpiones. Mors etiam eorum, quæ vivunt in aqua, non corrumpit eam, ut piscium, ranarum, & cancrorum. Aqua usuali non licet uti ad purificationem ab excrementis corporis. Et aqua usualis, quotiescumque cessaverit in ea immunditia, aut sordes; aut ad usum delata fuerit in utre, & omni pelle probe aptata & concinnata; jam munda & apta est ad orationem, & sacram emundationem, præter pellem porci, & hominis. Pili autem morticini, & ossa, & lana, & cornua ejus, munda sunt. Cum ceciderit in puteum aliquid immundum, exhaurietur aqua ejus, & sic puteus remanebit purificatus. Quod si mortuus fuerit in eo mus, aut passerculus, aut quid simile, aut avis sudania, aut lacerta venenosa; exhauriantur ex eo a viginti usque ad triginta situlæ juxta magnitudinem vel parvitatem situlæ. Quod si mortua fuerit in eo columba, aut gallina, aut felis; exhauriantur a quadraginta ad sexaginta situlæ. Si autem mortuus fuerit in eo canis, aut ovis, aut jumentum; aut homo, exhauriatur tota aqua illius. Quod si intumuerit animal, vel corruptum fuerit: exhauriatur tota aqua illius, sive parvum fuerit animal, sive magnum. Numerus autem sitularum computetur cum situla mediæ capacitatis juxta usum earum, quæ adhibentur in puteis illius regionis. Quod si evacuata fuerit ex eo aqua cum situla magna: licebit computare ad mensuram, seu quantitatem situlæ mediæ. Quod si puteus fuerit ex aqua fluenti, nec possit exhauriri; necesse erit educere ex eo tantam aquam, quanta in eo tunc reperitur (*nulla habita ratione illius, quæ supervenit*). Fertur dixisse Mohammed filius Alhasan: Educantur ex eo ducentæ usque ad trecentas situlas: cumque inventus fuerit in puteo mus, aut aliud animal, quod nesciunt a quanto tempore inciderit, neque intumuerit, neque computruerit, repetant orationem unius diei & noctis, ubi fuerint sacra lotione mundati, & laverint omnem rem, super quam inciderit aqua ejus. Quod si intumuerit, & computruerit; repetant orationem trium dierum ac noctium, juxta sententiam Abu-Honephæ. Juxta sententiam autem Abu-Joseph, & Mohammed, non est quod repetant aliquid, donec certificentur ex quoto tempore ceciderit. Reliquiæ rei comestæ ab homi-

homine, vel ab animali, cujus caro comeditur, mundæ sunt. At reliquiæ rei comestæ a cane, vel sue, vel a volucribus feris, vel ab animalibus, quæ sunt in domibus, ut serpentibus & muribus, abominabiles sunt. Reliquiæ autem relictæ a mulo & asino dubium est, utrum licitæ sint. Quod si quis nihil præter eas invenerit, faciat sacram lotionem aqua, vel pulvere: nam utram harum lotionum elegerit, licita erit.

باب التيمم

Caput, De mundatione sacra in defectu aquæ.

QUi aquam non invenerit, quia scilicet in itinere, vel ab Urbe per milliare aut plus remotus reperiatur: vel aquam quidem invenerit, sed cum sit ægrotus, timet ab aqua morbi augmentum; vel cum sit exterus, timet, ne si aqua abluatur, frigus illi nocumentum, vel mortem possit afferre: emundet se pulvere e superficie terræ desumpto. Duplex autem est hæc emundatio. Altera, qua pulvere facies confricatur; altera, qua confricantur manus usque ad cubitos. Eadem vero erit, sive fiat ob pollutionem seminis, sive ob excrementa ventris, atque etiam ob sanguinem. Et juxta Abu-Honeipham, & Mohammedum fieri potest cum omni genere terræ, nempe pulvere, arena, lapillis, saxis grandioribus, gypso, calce viva, stibio, radanbacho (*Arabice* الزرنيخ *quid sit nescio*). Sed Abu-Joseph censet, fieri non posse, nisi per pulverem, & speciatim per arenam.

Resolvit Auctor dubia, quæ insurgere possunt circa hanc speciem Purificationis, quæ nihil faciunt ad rem nostram.

باب المسح:

Caput de Confricatione.

AFfricatio manuum super soccos (*seu soleas*) sufficit, juxta Traditionem, pro omni immunditia pertinente ad excrementa ventris, quæ exigit الوضوء sacram emundationem (*per aquam, vel pulverem*), dum non fuerint socci perfecte purificati; cum aliquis excrementa ventris egesserit. Siquis maneat in loco, faciat confricationem per unum diem cum nocte ejus. Si vero sit in itinere, faciat eam per tres dies cum suis noctibus, incipiens eam statim post purgationem ventris. Confricatio super soccos fiat in parte munda eorum, striatim cum digitorum extremitatibus, retrahendo eos ad se versus tibias: fiet autem tribus digitis. Illicita vero est super soccum, in quo sit scissura magna, qualis erit, si ad tres digitos perveniat.

Omitto varias quæstiunculas circa hanc affricationem, sunt enim omnes levissima, & prorsus de lana caprina.

باب الحيض:

Caput de Menstruo.

CUm ea, quæ in hoc capite de mulierum menstruatarum purificatione continentur, possint aliqua ex parte Mahumetani Mosaica legis auctoritate defendere, ideo prætermittenda putavi.

باب الانجاس:

Caput de Immunditiis.

PUrificatio immunditiæ requiritur in corpore illius, qui oraturus est, & in loco, in quo orare debet. Potest autem fieri hæc purificatio cum aqua, & cum omni, quod purum fluit per modum aquæ, si possit cum hoc auferri immunditia; cujusmodi est acetum, & aqua rosacea. Cum autem immunditia, quæ debet amputari, inciderit in soccos, & jam exsiccata fuerit terræ affricata, licebit orare. Pollutio ex semine, quæ est una ex immunditiis, abluenda est, dum est recens: si autem in veste exsiccata fuerit, satis erit eam manu confricare. Si in speculum, vel gladium: satis erit utrumque abstergere. Si quid immundum in terram ceciderit, & exsiccatum fuerit a Sole, nec remanserit vestigium ejus, fas erit orare in eo loco: sed non potest ex eo accipi pulvis, seu arena ad faciendam sacram emundationem. Cui autem inciderit immunditia crassior, ut sanguis, stercus, lotium, & vinum, tantæ quantitatis, quantæ est drachma, vel minoris: licebit orare cum ea: Quod si major fuerit, non licebit. Quod si immunditia fuerit levis, ut lotium animalis, quod manducatur: licebit orare cum ea, si non pertigerit ad præstantiorem partem vestis. Si immunditia est clara & certa, debet auferri, quantum fieri potest, ne remaneat ullum illius vestigium. Si autem dubia, auferatur, donec qui dubitat, credat, satis esse ablatam. Mundatio ab iis, quæ egrediuntur ab ano & mentula, est juxta traditionem. Sufficiet in hoc uti lapide, vel re simili, affricando cum eo pudenda & obscœna, donec emundet ea: sed satius erit emundare aqua: imo necessario adhibebitur aqua, si materia egesta transgressa fuerit limites ani, vel penis: neque licebit uti ad hoc genus purificationis: بعظم ولا بروث ولا بطعام ولا بيمينه osse, neque fimo asini, neque re, quæ apta sit ad cibum; neque manu dextera.

Hæc sunt gravissima statuta de primo ac præcipuo Eslamitica Religionis fundamento, de quo alia etiam in sequentibus dicenda occurrent. Veniamus jam ad secundum Fundamentum.

CAPUT QUINTUM.

Secundum Eslamitica secta fundamentum practicum: Oratio.

DE hac late scribit Auctor noster: Referam præcipua ejusdem verbis: cætera satis erit breviter innuisse. Tam vero de Oratione, quam de Purificatione, & cæteris Moslemorum ritibus, seu fundamentis, diffuse tractant multi etiam ex nostris, apud quos poterit Lector non solum ea recognoscere quæ hic refero; sed multa alia præterea videre, quæ brevitatis causa prætermitto.

كتاب الصلوة:

Liber de Oratione.

PRimum tempus (*seu principium*) Orationis الفجر *Auroræ*, erit cum illuxerit aurora secunda; & hæc est albedo consueta in horizonte. Ultimum ve-

ro

ro tempus (*seu finis*) ejus erit quamdiu non fuerit ortus Sol.

Primum tempus orationis الظهر *Meridiei*, erit, cum زالت الشمس cœperit sol declinare ad occasum. Ultimum autem tempus *ejus*, juxta Abu-Honeipham, erit: اذا صار ظل كل شي مثليه سوي في الزوال cum facta fuerit umbra cujuslibet rei duplo major, quam sit ipsa res, excepta umbra ipsius declinationis Solis: (*hac scilicet non debet esse duplo major Sole*). Sed in sententia Abu-Joseph, & Mohammed, cum facta fuerit umbra cujuslibet rei, sicut res ipsa.

Et primum tempus Orationis العصر *pomeridianæ*, erit, cum egressum fuerit tempus meridiei, juxta duas sententias: Ultimum vero tempus erit, quamdiu Sol non occubuerit.

Primum autem tempus Orationis المغرب *occasus Solis*, erit, cum occiderit Sol: & ultimum tempus ejus erit, quamdiu non defecerint crepusculi, nempe albedo, quæ apparet in horizonte post rubedinem, juxta Abu-Honeipham. Sed in sententia utriusque, (*nempe Abu-Joseph, & Mohammed*) est ipsa rubedo.

Primum porro tempus Orationis العشا *Vesperæ*, erit, cum desierint crepusculi: & ultimum tempus erit, quamdiu non illuxerit aurora.

Primum denique tempus Orationis الوتر *singularis*, erit post Vesperam: & ultimum tempus ejus erit, quamdiu non illuxerit aurora secunda.

Assignantur hic tempora quinque Orationum, quæ quotidie tenentur persolvere Mahumetani ex præscripto Alcorani: ita ut intra illud tempus, quod cuique orationi præscribitur, persolvatur eadem oratio; nec incipiatur ante terminum præscriptum principio illius, nec absolvatur post terminum præscriptum fini illius. Possunt tamen vel anticipari, vel postponi, si ita vel necessitas, vel commodum requirat. Inter has orationes ponitur صلاة الوتر *Oratio singularis, quæ non pertinet ad præceptum, sed est supererogationis, vel consuetudinis.*

باب الاذان

Caput de Præcentione.

A*Gitur in hoc capite de Præcone, seu Præcentore, qui Arabice dicitur* المؤذن*, cujus officium est, innuere e turribus tempora quinque prædictarum orationum, dicendo alta voce,* الله اكبر الله اكبر Deus Maximus, Deus Maximus, *cum aliis verbis, quibus excitat homines ad orationem, vertendo se primo erga Templum Meccæ; deinde ad dexteram, & sinistram.*

باب شروط الصلوة التي تتقدمها

Caput de Conditionibus Orationis, quæ præcedunt eam.

ORationem persoluturo necesse est præmittere purificationem ab excrementis ventris, & immunditiis aliis, juxta jam dicta, & operire partes pudendas suas. Pudenda autem in viris computantur, quæ sunt sub umbilico usque ad genua inclusive. Corpus autem fœminæ liberæ totum est pudendum præter faciem, ac manus, & pedes. Quæ vero pudenda sunt in viris eadem pudenda sunt in ancillis: & præterea venter, & dorsum earum pudenda sunt: & nihil aliud. Qui non invenerit aquam, qua auferat immunditias, oret cum illis. Qui non invenerit vestimentum, oret nudus, sed sedeat, nutibus exprimens incurvationes, & adorationes (*solitas fieri in oratione*). Poterit etiam stare: sed melius est sedere (*forte propter modestiam*).

Debet etiam habere intentionem orationis illius, quam facturus est; & convertere se versus Keblam (i. *Templum Meccanum*) si sciat, in qua parte sit, & si id possit sine periculo: alioqui vertat se quo voluerit.

باب صفة الصلوة

Caput de eo, quod convenit Orationi.

STatuta circa orationem sunt sex. التحريمة Tahrima (*videtur esse purificatio, vel præparatio: proprie est prohibitio*) والقيام & Statio: والقراة & Lectio: والركوع & capitis dorsique inclinatio: والسجود & adoratio, incurvando se, ita ut fronte terra tangatur والقعدة الاخيرة مقدار التشهد & sessio finalis per spatium, quo fiat Testificatio: (idest لا اله الا الله محمد رسول الله: *Non est Deus præter Deum; Mahumetus Legatus Dei.*) Quod vero additur super hoc, est سنة sonna (idest *traditio*). Cum vero quis in orationem ingressus fuerit, magnificet Deum, (idest *dicat* الله اكبر الله اكبر: *Maximus Deus: Maximus Deus*) & elevet manus suas, dum Deum ita magnificat, ita ut pertranseat pollicibus suis infima auricularum suarum: & applicet manum dexteram super sinistram, ponatque utramque sub umbilico, deinde dicat: سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالى جدك وجل ثناوك ولا اله غيرك; Laus tua, Deus, & cum laude tua: & benedictum sit nomen tuum; & exaltetur dignitas tua, & glorificetur laus tua: & non est Deus alius præter te. Et confugiet ad auxilium Dei contra Satanam lapidatum (i. *ejectum flammis e Cœlo*) & dicet: In nomine Dei Miseratoris Misericordis: & secreto proferet hæc duo ultima verba. Deinde leget Procemium Alcorani, & unam Suram cum eo, seu tres versus, e qua Sura voluerit. Et cum dixerit Emamus (i. *Antistes*) verba ultima Procemii ولا الضالين *& non errantium*; respondebit Minister cum eo secreto, *Amen*. Deinde magnificabit Deum (*dicens* الله اكبر *Maximus Deus*) & dorsum caputque inclinabit: & ponet manus suas super genua sua, & dilatabit digitos suos, & extendet

det dorsum suum, & non elevabit caput suum, neque inflectet illud deorsum. Et dum se inclinabit, dicet ad minus ter: سبحان ربي العظيم Laus Domino meo magno. Deinde elevabit caput suum, & dicet: Audivit Deus eum, qui laudavit eum. Respondebit Minister: Domine noster, tibi laus. Cumque assederit (استوى *se æqualiter composuerit.*) assurgens magnificabit Deum, & faciet adorationem (*procumbens capite ad terram*) innitens manibus suis, & ponet faciem suam inter manus suas, & tanget terram naso, & fronte sua. Sed juxta Abu-Honeipham, satis erit uno tantum ex his (*nempe aut naso, aut fronte*) sed Abu-Joseph, & Mohammed nolunt posse nasum prætermitti, sine justa causa. Licebit etiam inniti fronte super fasciam cydaris, aut super oram vestis. Deinde exeret brachia sua, & removebit ventrem suum a femoribus suis (*Arab:* ويجافي بطنه عن فخذيه *idest, exporriget ventrem quantum poterit*); & convertet digitos pedum suorum versus Keblam (*Meccanum Templum*) & dicet, dum ita adorat, ter ad minus: سبحان ربي الاعلي Laus Domino meo Altissimo. Deinde elevabit caput suum, & magnificabit (*dicet* يكبر الله) & cum aliquantum quieverit (*Arab.* اطمان *dorsum incurvaverit*) adorans fronte ad terram demissa, magnificabit, & componet se totum æqualiter (*Arab.* استوى) stans supra plantas pedum suorum: & non sedebit, neque innitetur manibus suis super terram: & faciet in inclinatione (*capitis & dorsi*) secunda, sicut fecit in prima; excepto quod auxilium quidem implorabit a Deo, sed non utetur verbis illis اعوذ بالله من الشيطان &c. Confugio ad auxilium Dei contra Satanam &c. Neque elevabit manus suas, nisi in Magnificatione prima. Cum autem elevaverit caput post adorationem secundam; expandet pedem suum sinistrum, & sedebit super eum, & firmiter figet dexterum, & convertet digitos suos versus Keblam, & ponet manus suas super femora sua, & expandet digitos suos, & testificabitur his verbis: Reverentiæ Deo, & orationes, & bona. Pax super te, o Propheta, & misericordia Dei, & benedictiones ejus. Pax super nos, & super servos Dei probos. Testificor, quod non est Deus nisi Deus; & testificor, quod Mahumetus est servus ejus, & legatus ejus. Et nihil addet ad hæc in Sessione prima. In duabus vero ultimis incurvationibus leget primam suram Alcorani specialiter. Cum autem sederit in fine orationis, sedebit sicut in principio, & testificabitur, & orabit pro Propheta, cui sit pax: & faciet precationem, quam volet, verbis similibus verbis Alcorani, & precibus ex traditione acceptis, & non verbis, quæ sint hominibus usitata. Deinde salutabit (*populum*) a dextris suis, dicens السلام عليكم ورحمة الله Pax super vos, & misericordia Dei. Et eodem modo salutabit a sinistris. (*Et nonnullis interjectis ejusdem farinæ, pergit*). Qui orat cum uno, constituat eum ad dexteram suam: qui vero cum duobus, præcedat utrumque. Non licet viris (*in orando*) fœminas imitari. Per ordinem disponantur viri; deinde pueri; deinde hermaphroditi; & deinde mulieres. (*Probabile est apud Mahumetanos esse multos hermaphroditos, ob assiduum usum Veneris præposteræ: & eadem fere voce exprimitur* الخنثى *hermaphroditus; &* المخنث *cinædus*). Si steterit mulier ad latus viri, ita ut ambo conjungantur in oratione, vitiabitur oratio viri. Non decet mulieres interesse cœtui (*virorum*). Qui mundus est, non orabit post eum, qui patitur frequentem fluxum urinæ: neque, quæ munda est, post eam, cui menstruorum reliquiæ perseverent: neque legendi peritus, post idiotam: neque vestitus, post nudum: (*& paulo post*). Neque decet orantem ludere veste, aut corpore; neque removere lapillos (*e solo, ne lædant genua*) nisi aliter non possit orare; & tunc æquet eos una vice (*idest cito, ne aliis molestiam facias, neve ipse ab oratione divertatur*): neque strepitum edere, dilatando, & adstringendo digitos: neque ostentare vestem suam: neque forfice tondere capillos suos; neque adstringere vestem: neque vertere se huc illuc: neque inniti alicui rei (*Arab.* يقعي *est etiam insidere natibus super crura*): neque salutare lingua, vel manu; neque consistere forma quadrata (*Arabice* تربع *videtur esse, genibus flexis, sed erecto corpore, non autem versus terram curvato, orare*) nisi cum justa causa: neque comedere, neque bibere. Si quem urgeat ventris necessitas, discedat: & si fuerit Antistes, relinquat alium loco sui: & postea emundet facta purificatione (*partes obscænas*), & redeat ad adorationem, quam si a principio resumat, melius erit. Si obdormiens semine polluatur: vel si in insaniam vertatur; vel deliquium patiatur, vel si immodeste cachinnaverit in oratione, repetat eam a capite cum facta lotione. Si loquutus fuerit in oratione, vel data opera, vel per incuriam, vana erit oratio illius.

Quæ sequuntur in hoc Auctore circa Orationem, ad prolixitatem evitandam, summatim tantum per capita attingam.

باب قضاء الفوائت:

Caput de Supplemento prætermissorum.

Agit de supplendis iis, quæ ob incuriam, vel aliam ob causam, in oratione prætermissa sunt; vel etiam de ipsis orationibus supplendis, si temporibus præscriptis non sint persoluta.

باب الاوقات:

Caput de Temporibus statutis.

Agit de temporibus, seu horis quinque orationum, diurnis, & nocturnis; matutinis, pomeridianis, ac vespertinis.

باب النوافل:

Caput de Supererogatoriis.

Agit de orationibus, quæ cum non sint a lege præscripta, fiunt sponte, & ex mera devotione: atque etiam de quibusdam ritibus, qui non ex obli-

obligatione, sed ex consuetudine in ipsa oratione a quibusdam servantur.

باب سجدة السهو :

Caput de Adoratione omissa per incuriam.

AGit de supplemento adorationum omissarum in oratione per oblivionem, vel incuriam: quemadmodum etiam aliorum defectuum circa alios ritus necessarios.

باب صلوة المريض :

Caput de Oratione Infirmi.

AGit, quomodo orare debeat Infirmus, & quo pacto supplere debeat incurvationes, adorationes, & alia requisita Orationis, a quibus impeditur propter morbum.

باب سجود التلاوة :

Caput de Adorationibus Lectionis.

AGit de adorationibus, seu totius corporis incurvationibus fieri solitis, dum in Oratione interseritur lectio Alcorani. Hujusmodi autem adorationes fiunt in quatuordecim locis Alcorani.

باب صلوة المسافر :

Caput de Oratione Iter habentis.

AGit de modo, quo se gerere debeant circa quinque Orationes, & earum ceremonias, illi, qui in itinere reperiuntur.

باب صلوة الجمعة :

Caput de Oratione Congregationis.

AGit de Oratione, quæ fit in publico hominum conventu, qui celebrari non potest nisi in Urbe numerosa, & in ejusdem Meskita, & cum facultate Sultani. In ea intervenit Emamus, seu Antistes, qui habet concionem ad populum, Legit Alcoranum, & facit alia præscripta. Porro الجمعة *Congregatio* est dies Veneris, seu feria sexta, Mahumetanis festiva. *Sed hic videtur accipi pro solemniori conventu populi cum suo Emamo, seu Antistite.*

باب صلوة العيدين :

Caput de Oratione duorum Festorum.

AGit de oratione, quæ fit in Bairam magno, quando solvitur jejunium Rhomadan: & de ea, quæ fit in Bairam parvo, in solemni mactatione pecudum in Mecca. In his duabus solemnitatibus, præter orationes consuetas, habentur etiam conciones ab Emamo; quibus instruit populum in ritibus eorundem Festorum.

باب صلوة الكسوف :

Caput de oratione in eclipsi Solis.

AGit de peculiari oratione, quæ publice fieri debet in eclipsi Solis ab Emamo cum populo, in qua perseverare debent, donec Sol recuperet splendorem suum: fiunt in ea solitæ incurvationes cum lectionibus Alcorani: sed non habetur concio ab Emamo. In eclipsi Lunæ non fit oratio publica, sed unusquisque facit eam privatim. Hunc superstitiosum ritum in eclipsi Solis & Lunæ observant plures nationes Orientales, & præsertim Chinenses, seu Synenses; quia putant, hos duos planetas tunc temporis in gravi aliquo periculo versari. Sed Mahumetani, saltem aliqui, dicunt hoc se facere, ad malignos eorumdem influxus evitandos.

باب صلوة الاستسقاء :

Caput de Oratione ad pluviam petendam.

AGit de oratione ad petendam pluviam, quam quidam volunt faciendam esse tantum privatim, alii publice, cum præsentia Emami, & concione, debere esse censent.

باب قيام شهر رمضان :

Caput de statione mensis Rhomadan.

AGit de oratione, quæ fieri solet a populo cum Emamo in mense Rhomadan post vesperam cum quinque ترويحات *respirationibus, ad quarum singulas, bis salutem Mahumeto apprecantur.*

باب صلوة الخوف :

Caput de oratione pro Timore.

AGit, quomodo orare debeant Moslemi, quando contra hostes decertant, & timent, ne ab ipsis superentur.

باب صلوة الجنائز :

Caput de oratione in exequiis Mortuorum.

AGit de iis, quæ facienda sunt in funere mortuorum: quæ placuit hic summatim recensere. Morti proximus collocetur cum vultu converso versus Meccam: & suggeratur illi professio fidei Eslamiticæ: *Non est Deus nisi unus; & Mahumetus est legatus ejus.* Ubi quis mortuus fuerit, alligetur barba ejus, & occludantur oculi ejus; deinde modeste lavetur lotione sacra, quæ dicitur الوضو: sed neque os ejus, neque nares aqua purgentur. Deinde aqua effundatur super eum: & suffitu adoleatur lectulus ejus. Deinde iterum lavetur aqua cum herbis, vel foliis quibusdam decocta, vel etiam aqua pura in horum defectu. Deinde lavetur caput & barba ejus cum herba althæa. Tum collocetur super latus dexterum, & iterum lavetur aqua cum foliis cedri. Deinde qui eum lavat, sedere faciat eum, & admoveat tergum ejus ad pectus suum,

suum, & leviter attrectet ventrem ejus: quod si quid exierit ab eo, abluat illud; nec repetat lotionem ejus. Postea vestiet eum vestibus funebribus: & ponet unguenta odorifera in capite ejus, & barba ejus, & flores palmæ (*Arabice* الكافور *camphoram*, *vel aliud aroma*) super manus, pedes, genua, & frontem ejus (*his quippe membris usus est in oratione*). Vir vestietur tribus vestibus, subucula, tunica, & fascia; sufficient etiam duæ. Mulier quinque vestibus induetur: subucula, tunica, hamâro (الخمار *videtur esse vestis rubra*) pano super ubera, & fascia. Satis etiam erunt tres. Componentur capilli fœminæ super pectus ejus: neque pectine discriminabuntur capilli, aut barba defuncti; neque tondebuntur capilli ejus, neque præcidentur ungues ejus. Suffitus autem fiet singulis vestibus lugubribus, antequam defunctus illis induatur. His peractis, orent super eum, incipientes a dignioribus; quales sunt Sultanus, Kadi, Emamus: deinde orabunt propinquiores defuncti. Quod si non potuerit fieri oratio super eum, fiet super sepulcrum ejus per tres dies in hyeme, & septem in æstate. Neque postea fiat alia oratio. Is autem, qui orat, stabit e regione pectoris defuncti: Oratio vero consistet in semel dicendo, الله اكبر *Maximus Deus*; & postea, الحمد لله *Laus Deo*: & postremo, سبحانك *Laus tua*. Deinde iterum dicet الله اكبر *Maximus Deus*: & salutabit Mahumetum, dicens: السلام عليك يا نبي الله: *Pax super te, ô Propheta Dei*. Deinde dicet tertio; *Maximus Deus*: orans pro se, & pro mortuo, & pro Moslemis. Tum dicet quarto: *Maximus Deus*: & salutabit iterum Mahumetum. Deinde deferent cadaver in feretro ad sepulcrum, quod effoditur cum ingressu, qui respiciat Meccam. Qui vero deponit illud in foveam; dicet بسم الله وعلى ملة رسول الله: *In nomine Dei*: & *super religionem* (vel, *exaltetur religio*) *Legati Dei*. Et convertet faciem ejus versus Meccam: & operiet eum cumulo arenæ, super quem lateres componet.

باب صلوة الشهيد

Caput de Oratione pro martyre.

AGit de oratione facienda super eum, qui occisus fuit in bello contra infideles: nam hunc Moslemi martyrem appellant; sicut etiam illum, qui injuste a fidelibus occisus est.

باب صلوة في الكعبة:

Caput de Oratione facienda in Delubro Mecca.

AGit de oratione, quæ fieri debet in templo Meccano, præsertim cum Emamo, seu Præfecto Sacrorum.

Præter hæc, quæ de Moslemorum precibus scribit Auctor, addit in fine totius Operis brevem tractatum de eadem materia, quem hic ex Arabico summa fide translatum, pro majori Lectorum notitia repono.

كتاب شروط الصلاة:

Liber de Conditionibus Orationis.

In nomine Dei Miseratoris Misericordis.

LAus Deo Domino sæculorum: & oratio & pax super legatum ejus Mahumetum, & familiam ejus universam.

شروط الصلاة:

Conditiones Orationis.

HÆ sunt octo. Prima الوضوء (*Sacra emundatio*) per aquam absolutam; vel التيمم (*Sacra emundatio*) per pulverem, deficiente aqua. Secunda est mundities vestium ab omni immunditia parva, vel magna. Tertia: Mundities loci, in quo orandum est. Quarta: emundatio corporis a semine, lotio, stercore, & similibus. Quinta: Tectio pudendorum. Sunt autem pudenda in viris ab umbilico usque ad genua. In fœminis autem omnia sunt pudenda, præter faciem, manus, & pedes. In ancillis eadem pudenda sunt, quæ in viris, excepto ventre, & dorso, quæ in his sunt pudenda. Sexta: Conversio erga Keblam (idest *Templum Meccanum*). Septima: Intentio. Octava: Notitia temporum statutorum ad quinque orationes. Qui unam ex his octo conditionibus prætermiserit, sive data opera, sive per incuriam, aut oblivionem, non recte faciet orationem suam.

اركان الصلاة:

Bases Orationis.

HÆ sunt sex. Prima: تكبير الافتتاح Magnificatio felicis principii (idest *dicere* الله اكبر *Maximus Deus, pro felici auspicio orationis*). Secunda: Stare. Tertia: Lectio Alcorani, legendo aliquid ex eo breve & facile. Quarta: الركوع Incurvatio capitis, & dorsi. Quinta: السجود Adoratio (idest *incurvatio totius corporis genibus flexis, tangendo terram naso, & fronte*). Sexta: Sessio ultima per spatium Testificationis (idest *illorum verborum* لا اله الا الله محمد رسول الله: *Non est Deus nisi Deus: Mahumetus Legatus Dei*). Qui omiserit aliquam ex his sex basibus, vitiabitur oratio ejus; & resumet a capite orationem suam.

ما يجب في الصلاة:

Necessaria in Oratione.

HÆc sunt septem. Primum: Legere determinato tempore primam Suram Alcorani (*Arabice* تعيين قراءة الفاتحة:) & cum ea aliquid aliud ex eo-

dem

dem Alcorano in duabus incurvationibus primis: Secundum: Sessio prima. Tertium: Lectio Testificationis (*Non est Deus nisi Deus, &c.*) in sessione ultima (*quæ sessio erit*) per spatium ipsius Testificationis. Quartum: Prolatio clara Alcorani, ubi clara voce proferendus erit. Quintum: Lectio Alcorani submissa voce, ubi secreto recitandus est. Sextum القنوت في الوتر: Devota assistentia in Vatero (*idest singulari: Videtur genus, seu pars orationis*). Septimum تعديل الأركان: Recta dispositio basium (*idest, ordinatim eas observare*). Qui autem aliquid ex his septem reliquerit; si cognoverit id fuisse per incuriam, faciet duas adorationes pro hujusmodi incuria. Si autem reliquerit data opera, nihil est, quo suppleat: nam oratio ejus nihil valet (*& repetenda est.*)

سنن الصلاة:

Traditiones circa Orationem.

TRaditiones circa orationem sunt quatuordecim. Prima est, elevatio manuum cum Magnificatione (*dicendo* الله أكبر *Maximus Deus*) ita ut pertingat pollicibus ad extrema auricularum suarum. Secunda: Ponere manum dexteram super sinistram sub umbilico. Tertia: Laudare Deum Altissimum. Quarta: Dicere أعوذ بالله, &c. Confugio ad Deum (*ut liberet me a Satana lapidato*). Quinta: بسم الله الرحمن الرحيم In Nomine Dei Miseratoris, Misericordis. Sexta: Respondere: Amen, post præcedentis. Septima: التسميع Præconium (*proprie, aliquid dicere alta voce, ut audiatur*). Octava: Laudare Deum (*dicere* الحمد لله). Nona: Laudes Dei cum incurvationibus. Decima: Laudes Dei cum adorationibus. Undecima: Lectio Testificationis in sessione prima. Duodecima: Lectio Suræ primæ in duabus ultimis incurvationibus. Decima tertia: Magnificationes Dei, præter eam, quæ fit pro felici principio. Decima quarta: Salutatio (*scilicet, apprecari salutem Mahumeto, & familiæ ejus*). Qui reliquerit aliquam ex his traditionibus per incuriam, sive data opera, ad nihil tenebitur: erit tamen culpabilis omissio, si sit voluntaria:

فيما يستحب في الصلاة:

De iis, quæ requiruntur in Oratione tamquam laudabilia.

HÆc sunt viginti quinque. Primum: Ut mundus, & nitidus sit locus, ubi quis consistit oraturus, usque ad eum locum, in quo facienda est adoratio. Secundum: In incurvationibus usque ad pedes. Tertium: In adorationibus usque ad apicem nasi. Quartum: In sessione (*ponendo nates super crura, & flectendo caput*) usque ad sinum. Quintum: In lectione Alcorani per tres versus, præter Suram primam. Sextum: Magnificatio Dei post id, quod præmissum est (*nempe post lectionem Alcorani*) occulte, & sine extensione vocis. Septimum: Positio manuum super genu, cum dilatatione digitorum. Octavum: Dilatatio, seu extensio dorsi. Nonum: Æquatio capitis & humerorum ad (*ostendendam*) imbecillitatem suam (*Arabice* عجزه في). Decimum: Elevatio capitis. Undecimum: Cum quis voluerit facere adorationes, ponet genu suum primum super terram, deinde manus suas. Duodecimum: Ponat faciem suam super terram; & sit adoratio inter volas manuum ejus. Decimum tertium: Incipiet a naso suo (*idest primum tangat naso terram*). Decimum quartum: Ponat in terra frontem suam, in adoratione postquam posuerit nasum suum. Improbatur autem, ut fiat adoratio cum uno tantum ex his, (*nempe cum fronte sola, aut cum solo naso: vel imitendo fronte humi*) vel cum spira cydaris, nisi adsit justa causa. Decimum quintum: Ut discooperiat medietatem brachiorum suorum. Decimum sextum: Ut amoveat (*idest exporrigat quantum potest*) ventrem suum a femoribus suis. Decimum septimum: Ut vertat digitos pedum suorum erga Meccam. Decimum octavum: Ut laudet Deum in hoc ter. (*dicat tribus vicibus:* الحمد لله *Laus Deo.*) Decimum nonum: Ut elevet caput suum magnificans Deum. Vigesimum: Ut elevet manus suas post elevationem capitis. Vigesimum primum: Ut elevet genu suum post elevationem manuum suarum ab adoratione secunda. Vigesimum secundum: Cum elevaverit caput suum post incurvationem secundam, expandet in modum strati pedem suum sinistrum, & sedebit super illum. Vigesimum tertium: Firmiter figet dexterum (*pedem*) suum, & ponet summitates digitorum pedis sui dexteri versus Keblam (*Templum Meccanum*). Vigesimum quartum: Ponet manus suas super femora sua; deinde extendet digitos suos, & testificabitur (*unitatem Dei, & legationem Mahumetis*) cum corde suo: & orabit super Prophetam Mahumetum. Vigesimum quintum: Cum hæc compleverit, restat, ut salutet (*eos qui sunt præsentes*) a dextris, ac sinistris suis. Et quod est præter hæc, pertinet ad quendam decorem & ornatum: ut, affricare manibus faciem (*& barbam*) post salutationem (*populi, seu Mahumeti*): & dicere: الحمد لله والثناء والتسبيح. Laus Deo, & præconium, & canticum. Quod si quis ex his aliquid omiserit, ad nihil præterea tenebitur, neque culpam ullam committet. Nihilominus servabit, & faciet hæc ad magnificandum Deum, & premium ac mercedem obtinebit. Et hæc observare, præstantius est, & melius.

ما يكره في الصلاة:

Quæ improbentur in Oratione.

HÆc sunt decem. Primum. الترجيع orare quadrata forma (*cum corpore erecto, licet genibus flexis: nam tunc homo videtur quadratus*) sine legitima causa. Secundum. Recitare versus Alcorani æquales. (*Arab.* تعديل الآيات) Tertium. Expansio brachiorum. Quartum. Vertere oculos huc atque illuc. Quintum. Nictare oculis in oratione sine justa cau-

sa. Sextum, amovere lapillos a loco adorationis (*ne scilicet noceant genibus, aut fronti*) sine necessitate. Septimum, legere libros in oratione. Octavum, facere orationes supererogationis. Nonum, jocari manibus, lingua, capillis, veste, aut alia re corporis. Decimum, cum quis fuerit in Meskita, si stet solus, & cæteri omnes simul, est res odiosa. Oportet igitur (*si stat solus, quia molestiam aliquam recipit ab aliis*) ut discedat ab eis; ne sit aliquid odiosum in oratione.

ما يفسد في الصلاة

Quæ vitiant Orationem.

HÆc sunt quatuordecim. Primum. Tussis gravis, & reciprocata sine causa necessaria. Secundum. Respondere sternutanti, illis verbis; رحمك الله Misereatur tui Deus (*sicut nos dicimus, Deus te salvet*). Tertium. Si orans incipiat cum faustis auspiciis super alium, quam super Emamum suum. Quartum. Dicere, لا اله الا الله: Non est Deus nisi Deus; si intendat per hæc verba respondere alicui, a quo interrogetur. Quod si non intendat per hæc nisi signa, (*idest aliquid innuere*) non vitiabit orationem. Quintum. Detectio pudendorum. Sextum. Elata voce flere propter dolorem, aut aliquod accidens, nisi propter memoriam Paradisi, vel Gehennæ. Septimum. Restituere salutationem manu, vel lingua. Octavum, Meminisse prætermissorum, si non exciderit ordo. Nonum. Multa occupatio in actione. Decimum, Mutua colloquia. Decimum primum. Comedere. Decimum secundum. Bibere. Decimum tertium. Risus immodestus, cum cachinnis. Decimum quartum. Deliquium.

Hæc omnia vitiant orationem, sive fiant data opera, sive per incuriam: & necesse est repetere eam.

فرائض الوضوء

Sanctiones Sacræ Purificationis.

HÆ sunt quatuor. Prima. Abluere faciem. Secunda. Lavare manus cum cubitis. Tertia. Confricare anteriorem partem capitis. Quarta. Lavare pedes. Quod si quis unam ex his prætermiserit, aut partem ejus, non admittitur oratio illius; sed si vult eam facere, debet repetere.

سنن الوضوء

Traditiones Sacræ Purificationis.

HÆ sunt decem. Prima. Dicere بسم الله: *In nomine Dei*, in principio sacræ purificationis. Secunda. Lavare manus, antequam immittantur intra vas (*in quo est aqua ad sacram purificationem*). Tertia. Dentium confricatio. Quarta. Gargarizatio (*seu oris collutio*). Quinta. Narium, immittendo aquam, purgatio. Sexta. Confricatio auricularum aqua una. Septima. Barbæ ac digitorum discriminatio. Octava. Repetitio lotionis. Nona. Emundatio a stercore, lotio, spermate, & vento emisso per anum, cum aqua, si inveniatur. Decima. Eadem emundatio (*in defectu aquæ*) cum lapide, vel gleba, vel frusto luti sicci, vel laterculo, vel alia re æquivalenti.

ما يجب في الوضوء

Quæ requiruntur in sacra Purificatione.

HÆc sunt sex. Primum. Intentio. Secundum, الموالاة; Continuatio sine intermissione. Tertium. Principium cum manu dextera. Quartum. Observantia ordinis. Quintum. Ambire totum caput, quando affricatur. Sextum. Incipere cum eo, quod ostendit Deus excelsus (*nempe* بسم الله, *In nomine Dei: vel simili.*)

آداب الوضوء

Ritus ex traditione in sacra Purificatione.

HI sunt sex. Primus. Relinquere sermonem, excepta precatione consueta, quæ fit ad lotionem singulorum membrorum. Secundus. Gargarizatio, seu ablutio oris, & narium per aquam manu dextera. Tertius. Emunctio narium manu sinistra. Quartus. Cooperire pudenda post ablutionem eorum ab excrementis in latrina. Quintus. Omittere conversionem ad Kaabam, & obvertere illi terga in latrina. Sextus. Omittere conversionem ad solem, & lunam, & obvertere illis terga, cum in deserto. (*deest aliquid, puta orat, vel mingit &c.*)

نوافل الوضوء

Supererogatoria in sacra Purificatione.

HÆc sunt sex. Primum. Confricatio cervicis. Secundum. Affricatio manuum ad parietem post purificationem ab excrementis penis, & ani. Tertium. Memoria precationis ad lotionem cujuslibet membri. Quartum. Aspersio aquæ super femoralia post absolutam sacram purificationem. Quintum. Aspersio aquæ super membrum genitale post emundationem ab excrementis (*stercoris, lotii, &c.*) Sextum. Lavare manus post affricationem earum ad parietem.

كراهية الوضوء

Quæ improbantur in sacra Purificatione.

HÆc sunt sex. Primum. Effundere aquam super faciem, impetu eam incutiendo. Secundum. Purgare nares immittendo in eas aquam manu dextera. Tertium. Gargarizatio, & dentium confricatio manu sinistra. Quartum. Sermonem habere, cum mundantur pudenda. Quintum. Spuere in aquam, & in eam mingere, & stercus egerere. Sextum. Intueri pudenda, dum quis est in latrina.

مفهسي الوضو :

Prohibita in sacra Purificatione.

HÆc sunt sex. Primum. Prodigere plusquam tres uncias aquæ. Secundum. Lavare membra præcepta plus vel minus tribus vicibus. Tertium. Confricare pedes nudos. Quartum. Detegere pudenda in sacra purificatione. Quintum. Emundare pudenda manu dextera. Sextum. Projicere lotium, & stercus in aquam. Hæc omnia prohibentur.

نواقض الوضوء

Quæ dissolvant sacram Purificationem.

HÆc sunt septem. Primum, quod exit ex genitalibus, vel ex ano, vel ex alia parte corporis, præter sputum, & mucum narium, & quod exit ab auriculis, & oculis: per hæc enim non dissolvitur sacra purificatio. Secundum. Vomitus pleno ore. Tertium. Somnus captus ab eo, qui vel adhæret alicui rei, vel accumbit, vel jacet. Quartum. Risus profusus ac dissolutus. Quintum. Deliquium. Sextum. Mania (*vel amentia*). Septimum الردة Repetitio (*vel apostasia*).

فرايض الغسل :

Præcepta Lotionis.

HÆc sunt tria. Primum Gargarizatio. Secundum. Dentium confricatio. Tertium. Lotio totius cæteri corporis.

سنن الغسل :

Traditiones Lotionis.

HÆ sunt sex. Prima. Ut incipiat, qui se lavat, a lotione manuum. Secunda. Ut lavet genitalia. Tertia. Ut removeat immunditiam, quam habuerit in corpore. Quarta. Ut faciat sacram purificationem ad orationem. Quinta. Ut effundat ter aquam super reliquum corpus. Sexta. Ut lavet pedes, postquam absolverit lotionem omnium cæterorum membrorum.

المعاني الموجبة الغسل :

De his, propter quæ fieri debet Lotio.

HÆc sunt in duplici differentia. Prima versatur circa verum & certum; cujusmodi est emissio seminis per modum plenæ effusionis, & carnalis concupiscentiæ viri & fœminæ, in statu somni, & vigiliæ. Altera dicitur judiciaria, cujusmodi est, quando quis expergiscitur e somno, & invenit in vestibus suis sperma effusum, & judicat esse abluendum ad majorem securitatem.

Lotio, qua quis lavatur, est quadruplex, juxta Abu-Honeipham. Prima, lotio feriæ sextæ. Secunda, lotio duorum Festorum. Tertia, lotio stationis in Monte Araphat. Quarta, lotio in præparatione ad sacra Meccana in Peregrinatione.

Explicit Liber cum adjutorio Dei excelsi, quem scripsit pauper humilis Aly filius Mohammed: Anno millesimo nonagesimo (*Hagira: Christi autem* 1577.)

Hæc sunt Mahumetanicæ Orationis dogmata, ac ritus, prout ipsimet Moslemi referunt, in quibus gesticulationem potius mimicam, quam veram orationem Christianus Lector agnoscet.

CAPUT SEXTUM.

Tertium Eslamiticæ Sectæ fundamentum practicum: Eleemosyna.

HAnc appellat Mahumetus in Alcorano الزكاة a verbo زكا, *quod augeri, & justum purumque esse significat: quia nempe per eleemosynam augentur bona eorum, qui eam tribuunt, & iidem justificantur, ac purificantur a Deo. Est autem duplex eleemosyna apud Mahumetanos: altera spontanea, quæ dicitur* الصدقة, *quasi justitia: altera a lege præcepta, de qua hic agimus, & quæ verius vectigalis, tributi, ac decimarum pro usu belli, & Principis, ac Reipublicæ, quam eleemosynæ nomen meretur. Hæc autem de illa habentur in allegato Auctore.*

كتاب الزكوة :

Liber de Eleemosyna (seu Decimis.)

DEcimæ solvendæ sunt ab homine libero, fideli, adultæ ætatis, & intellectu prædito, cum habuerit نصابا Stabile (*idest facultates, quibus Decimæ imposita sunt*) integrum, proprium, & perfectum; & possederit illud per unum annum. Neque debentur Decimæ a puero, neque ab amenti, neque ab eo, qui sibi pretium inscripsit libertatis suæ (*idest, qui se redemit pecunia a captivitate, vel servitute*). Ille quoque, cujus facultates omnes gravatæ sunt ære alieno, a Decimis eximitur. Quod si habuerit plus quam debitum (*ut, si debeat quinquaginta, & remaneant illi sexaginta libera*): solvet pro Decimis id, quod sibi superfluum fuerit, (الفاضل: *ex eo, quod excedit debitum*) cum pervenerit ad Stabile. Neque debentur Decimæ pro circuitu habitationis; neque pro vestibus corporis, neque pro supellectilibus ædium; neque pro jumentis ad equitandum (الركوب *super quæ conscenditur*) neque pro servis, qui serviunt (*dominis suis: nec habentur ut venales*): neque pro armis, quæ sint ad proprium usum. Neque licet persolvere Decimas, nisi cum intentione eas solvendi in ea mensura, & quantitate, quæ convenit persolventi. Qui autem erogaverit omnes facultates suas in eleemosynam, sine intentione solvendi Decimas, liber erit ab obligatione illas solvendi.

باب زكوة الابل:

Caput de Decimis pro Camelis.

NOn solvuntur Decimæ pro minus quam quinque camelis pascuis, & anniculis. Pro quinque igitur camelis usque ad novem inclusive, solvetur pro decimis una ovis. Pro decem autem, donec perveniant ad quatuordecim, duæ oves. Pro quindecim vero, donec non excedant novemdecim, tres oves. A viginti usque ad viginti quatuor, quatuor oves. Ab hoc numero usque ad triginta quinque inclusive, una ovis fœta. Si fuerint triginta sex, solvatur una ovis, quæ lactet, quamdiu non excedant quadraginta quinque. Cum autem ad quadraginta sex pervenerint, solvatur unus camelus triennis, donec sexaginta non excedant. A sexaginta sex usque ad nonaginta, duæ oves lactantes. A nonaginta & uno usque ad centum viginti, duo cameli triennes. Tunc vero repetatur a capite solutio decimarum: solvaturque pro quinque camelis una ovis cum duobus camelis triennibus: & pro decem camelis duæ oves: & pro quindecim tres oves: & pro viginti, quatuor oves: & pro viginti quinque, una ovis fœta, donec perveniant ad centum & quinquaginta: tunc enim solventur tres cameli triennes. Deinde repetatur a capite solutio decimarum, & perpetuo servetur, ita ut pro quinque camelis solvatur una ovis: pro decem, duæ: pro quindecim, tres: pro viginti, quatuor: pro viginti quinque, ovis fœta: pro triginta sex, ovis lactanea. Cumque pervenerint ad centum nonaginta sex, solvantur quatuor cameli triennes, donec perveniant ad ducentos. Deinde resumatur a capite solutionis ordo, semperque servetur, quemadmodum resumitur a numero quinario, qui est post centum quinquaginta.

باب صدقة البقر:

Caput de Eleemosyna pro bobus.

NOn debetur eleemosyna pro minus quam triginta bobus. Cum igitur fuerint triginta pascuales, & anniculi, debetur pro illis vitulus, vel vitula. Pro quadraginta autem, bos annosus, vel vacca annosa. Deinceps nihil est addendum (in sententia Abu-Joseph, & Mohammed) donec perveniant ad sexaginta: & tunc debentur pro illis duo vituli, vel duæ vitulæ. Pro septuaginta vero, vacca annosa, & vitulus. Pro octoginta, duæ vaccæ annosæ. Pro nonaginta, tres vituli. Pro centum, duo vituli, & una vacca annosa. Et secundum hoc variabitur statutum a lege in omni decade, de vitulo in vaccam annosam; & de vacca annosa in vitulum. Bubali vero, & boves, pro eodem computantur.

باب صدقة الغنم:

Caput de eleemosyna pro ovibus.

NOn debetur eleemosyna pro minus quam quadraginta ovibus. Cum igitur quadraginta fuerint pascuæ, & anniculæ, dabitur pro illis una ovis, donec perveniant ad centum viginti; post hunc enim numerum dabuntur duæ oves, donec perveniant ad ducentas; quo numero completo, dabuntur tres oves, donec perveniant ad quadringentas: tunc enim dabuntur quatuor oves. Deinceps pro quolibet centenario, dabitur una ovis. Eadem vero erit ratio de ovibus ac de capris.

باب زكوة الخيل:

Caput de Decimis pro equis.

CUm fuerint equi & equæ pascuales, & absolverint annum, erit in electione domini eorum dare pro singulis equis unum denarium; vel si voluerit, taxare pretium eorum, & dare pro singulis ducentis drachmis, quinque drachmas. Neque est in masculis aliquid singulare quoad decimas. Juxta Abu-Honeipham, & Mohammed, nihil datur pro equis, neque pro mulis, & asinis, nisi exponantur mercaturæ. Neque pro his, qui ablactantur, neque pro vitulis, & agnis adultis, juxta eosdem Doctores, solvendæ sunt decimæ, nisi fuerint cum illis alii jam grandes. Sed Abu-Joseph censet dandum esse unum ex illis. Licet autem solvere pretium pro iis rebus, quæ dantur in decimas. Non solvuntur decimæ pro bestiis, quæ laborant, atque operibus inserviunt, neque pro prægnantibus, neque pro iis, quæ detinentur in pascuis. Non accipiet Quæstor, seu Exactor decimarum meliora facultatum, neque deteriora, sed continebit se in medio. Qui habet stabile, si in declinatione anni lucrabitur facultates ejusdem generis, cujus est stabile; aggregabit lucrum facultatibus suis, & solvet decimas pro eo. Bestia pascualis est, quæ moratur in pascuis per majorem partem anni sui, vel saltem per dimidium partem ejus. Decimæ, juxta Abu-Honeipham, & Abu-Joseph, exiguntur pro toto Stabili, sine remissione (*Arabice* دون العفو; *potest etiam verti: præter id quod condonatur*). Si perierint facultates post contractum debitum decimarum pro eis, cessabit obligatio decimarum. Si autem anteriores fuerint decimæ per annum, & dominus possidet Stabile, poterunt exigi.

Recenset deinde Auctor alia, quæ pertinent ad المال *Stabile, ad ea scilicet bona, quibus imponuntur Decimæ. Primum est* الفضة *Argentum. Secundum,* الذهب *Aurum. Tertium* العروض *Bona accidentalia, seu adventitia. Quartum* الزرع والثمار *Agri, & fructus. Deinde prosequitur, declarando, in quæ, vel in quos Decima prædicta debeant expendi.*

باب من يجوز دفع الصدقة اليه ومن لا يجوز:

Caput de iis, quibus liceat tradere eleemosynam; & quibus non liceat tradere.

HAbetur in Alcorano: Eleemosynæ debentur pauperibus, & egenis, & iis, qui operam suam impendunt pro illis colligendis (*Quæstoribus, seu Exactoribus earum*) & iis, qui procurant mutuam unionem cordium (*sequestris concordiæ & pacis*): & pro redimendis captivis: & debitoribus: & pro Via Dei (*idest pro stipendio eorum, qui pugnant contra infideles*): & illis, qui detinentur in itinere. Ex his octo speciebus excluduntur illi, qui procurant mutuam

mutuam unionem inter fideles: nam Deus ipse corroboravit, & univit omnes fideles in religione Eslamitica. Pauper vero est, qui habet aliquid modicum: Egenus autem, seu mendicus est, qui nihil habet. Excluduntur etiam Quæstores & exactores decimarum, nam his penditur ab Emamo merces laboris sui. Captivi etiam debent pro libertate sua se invicem adjuvare; vel adjuvari ab illis, qui soluto pretio libertatem redemerunt. Debitores sunt, qui ære alieno gravantur. Pro via Dei, intelliguntur ii, qui pugnant, vel pugnaverunt pro religione (*contra infideles*). Qui detinentur in itinere (*Arabice* ابن السبيل *filii semitæ*) sunt, qui habent facultates in patria sua, sed reperiuntur in loco, in quo nihil habent. Hi sunt, quibus decimæ debentur. Licet autem illi, qui voluerit, continere se in una tantum specie eorum, in decimarum suarum traditione. Non licet autem dare decimas tributario (idest *Judæo, vel Christiano, aut Sabæo, vel aliis exteris receptis sub fidem cum tributo*): & non ædificentur cum illis Meskita, neque fons, seu puteus; neque pons; neque emantur vestes funebres ad involvendum mortuum, neque ematur cum eis captivus, ut libertate donetur. Neque dabuntur decimæ diviti. Neque dabit quis eas patri suo, & avo suo, etiamsi sint sublimis conditionis: neque filio suo, neque filio filii sui, etiamsi sint infimæ conditionis: neque matri suæ, neque matri matris suæ; neque uxori suæ. Neque dabit eas uxor viro suo, juxta Abu-Honeipham; sed juxta alios, poterit dare. Neque dabit eas quis servo suo, qui se redemit soluta pecunia (idest *liberto suo*) neque captivo suo, neque captivo divitis, neque filio divitis, cum fuerit parvulus. Neque dabuntur Decimæ Hascemitis, qui sunt ex familiis, &c.

Ponit alios casus, in quibus liceat; vel non liceat dare decimas: & deinde agit de eleemosyna, quæ fieri solet in solutione jejunii mensis Rhomadan, seu in Bairam magno: & inter alia hæc habet.

Datur autem pro solutione jejunii in eleemosynam, dimidium Sahi ex frumento; aut unum Sahum ex dactylis, aut zibibo, aut hordeo. Sahum autem, juxta nonnullos, continet octo libras: juxta alios autem quinque libras, & tertiam partem libræ.

Hactenus de Decimis, seu eleemosyna a lege præscripta: quæ a Mahumeto, ut constat ex Alcorano, potissimum pro expensis in bella instituta fuit.

CAPUT SEPTIMUM.

Quartum Eslamiticæ Sectæ fundamentum: Jejunium.

CUM nulla prope sit gens, quæ aliquod jejunii genus non habeat: non mirum, si Mahumetani quoque suum jejunium observent, vel observare ab Alcorano cogantur. Mirum tamen, quod jejunium tam ridiculum & absurdum Mahumetus suis præscripserit, ut ex iis, quæ de eo Auctore scribuntur, apparet.

كتاب الصوم

Liber de Jejunio.

JEjunium est duplicis generis: obligatorium, & supererogatorium. Obligatorium item duplex est: alterum, quod dependet a tempore ipso; veluti jejunium mensis Rhomadan; & quod fit ex voto, determinatum ad certum tempus. Validum autem est jejunium cum intentione illius habita in nocte. Quod si quis non habuerit intentionem, donec adveniant ultimæ partes noctis, habeat eam ab eo tempore usque ad recessum noctis: Alterum est, quod imponitur pro delicto ad modum jejunii mensis Rhomadan, & illius, quod fit pro voto solvendo. Neque valet alicui hoc jejunium, nisi cum intentione habita a nocte præcedenti. Jejunium autem omne supererogatorium debet fieri cum intentione nocte præcedenti ante finem ejusdem noctis. Oportet vero, ut homines explorent novam lunam in die vigesima nona mensis Sciaaban, &, si viderint illam, incipiant jejunium: neque jejunandum est die dubu (*cum scilicet non constat apparuisse novam lunam*) nisi sponte, & ex devotione. Quod si nova luna lateat in nubibus, perficiant numerum mensis Sciaaban triginta diebus, deinde jejunent. Quod si quis viderit lunam novam Rhomadan, solus ipse jejunet, etiamsi Emamus non suscipiat testimonium ejus. Si autem fuerit in aere aliquod impedimentum (*ob quod non possit nova luna videri*), suscipiat Emamus testimonium unius hominis veridici, qui asserat, se novam lunam vidisse, sive vir sit, sive mulier; sive liber, sive servus. Si autem nullum in aere sit impedimentum, nullius recipiatur testimonium, donec videant novam lunam multi homines, ex quorum testimonio certa scientia possit haberi.

Tempus autem jejunii incipit a puncto ortus auroræ secundæ, usque ad occasum solis. Est autem jejunium abstinentia a cibo, & potu, & coitu venereo, per totum diem integrum, cum intentione. Quod si is, qui jejunat, comedat, aut bibat, aut coeat per oblivionem: non intelligitur solvisse jejunium, neque pœna ulla ei debetur. Quod si ipse putaverit, per hoc solvi jejunium suum, & postea comederit data opera: incurret pœnam, & non erit pro eo expiatio. Quod si dormierit, & semine pollutus fuerit; vel aspexerit mulierem, & semen emiserit: vel unguentis delibutus fuerit: vel stibio oculos illiverit; vel osculatus fuerit, non violabit jejunium. Quod si se inhoneste tangendo semen emiserit, incurret pœnam, neque erit pro eo expiatio, neque est difficultas in osculo, cum quis poterit fidere sibi ipsi: sed improbatur, si fidere sibi non possit. Quod si semen emiserit (*propter osculum*) non ideo violabit jejunium. Si data opera hauserit aquam pleno ore, incurret pœnam, neque erit pro eo expiatio. Qui deglutierit calculum, aut nucleum, aut ferrum, data opera, franget jejunium. Qui volens coierit in vase anteriori, aut posteriori; aut comederit, aut biberit, quod comeditur in prandio, vel quod adhibetur ad medicinam; incurret pœnam, & expiatio ejus erit sicut expiatio divortii. Qui sponte coierit in vase præter naturam, aut cum bestia, & emiserit semen; incurret pœnam, & non erit pro eo expiatio. Et non est expiatio in fractione jejunii extra mensem Rhomadan. Qui clystere usus fuerit, aut nares aqua abluerit, aut aliquid stillaverit in aures suas, vel medicinam adhibuerit in partibus intrinsecis seu profundioribus, aut in apertura cerebri; ita ut medicina perveniat ad ventrem, vel cerebrum; violabit jejunium, & obnoxius erit pœnæ. Quod si instillaverit aliquid in foramine penis, vel uberum, non franget jejunium, in sententia Abu-Honeiphæ, contra sententiam Abu-Joseph. Qui gustaverit quidquam ore suo, non franget

jeju-

jejunium: sed non debet hoc facere. Neque debet mulier manducare cibum pro puero suo, cum fuerit ei de hoc dubium (*an liceat, nec ne*) sed masticare tantum cibum, non frangit jejunium, quamvis neque hoc facere conveniat. Cum intraverit in guttur alicujus granum tenue, vel pulvis viæ, vel fumus croci, non frangit jejunium. Qui fuerit infirmus in mense Rhomadan, & timuerit, ne jejunium augeat morbum suum, frangat jejunium, & solvat pœnam (*impositam a lege.*) Qui est in itinere, non tenetur ad jejunium: sed tamen, si jejunet, melius faciet. Si autem frangat jejunium, exsolvendo pœnam, licebit. Si infirmus, & viator, mortui fuerint in infirmitate, vel in itinere; non erunt pœnæ obnoxii: Si autem infirmus convaluerit, & viator iter absolverit, & postea mortui fuerint, obnoxii erunt pœnæ, quamdiu ille valetudine recuperata fruetur; hic vero consistet in patria. Pœnam autem (*seu satisfactionem*) pro jejunio Rhomadan, si quis voluerit partiri (*& non totam simul, sed per partes exsolvere*), poterit: &, si voluerit, poterit eam continuatim persolvere. Quod si distulerit eam, donec ingrediatur Rhomadan secundus, jejunabit in secundo Rhomadan; & post eum, satisfaciet primo, neque tenebitur alia re jejunium redimere. Prægnans, & lactans, cum metuerint aliquid mali pueris suis, solvant jejunium, & subeant pœnam: neque alia re jejunium redimant. Senex decrepitus, qui non potest jejunare, solvat jejunium: sed det cibum quotidie uni pauperi, sicut datur pro expletione. Qui mortuus fuerit obnoxius pœnæ jejunii Rhomadan: præcipiat in testamento, ut propinquus (*hæres*) suus det quotidie pro se uni pauperi dimidium Sahi ex tritico; vel sahum unum ex dactylis, aut hordeo. Qui incœperit jejunium spontaneum, vel orationem spontaneam, & deinde fecerit aliquid, per quod irrita fiant; absolvat ac perficiat ea (*idest, quod remanet ex illis*). Cum puer pervenerit ad ætatem adultam; itemque cum infidelis aliquis susceperit Mahumetismum in una ex diebus Rhomadan, in reliquis sequentibus diebus abstineant a comestione diurna, & jejunent per id tempus, quod sequitur, neque obnoxii sint ulli pœnæ (*satisfactoria*) pro tempore, quod præcessit.

Omitto alios casus ejusdem furfuris circa hoc jejunium Mahumetanicum: solum noto, pœnam illam, de qua hic sæpe fit mentio, impositam solventibus jejunium, quæ Arabice dicitur القضاء *Judicium, seu sententia*, & الكفارة *expiatio*, explicari in Alcorano Sura 2. البقرة *Vacca*. vers. 184. & seqq. his verbis: يا ايها الذين امنوا كتب عليكم الصيام كما كتب علي الذين من قبلكم لعلكم تتقون: اياما معدودات فمن كان منكم مريضا او علي سفر فعدة من ايام اخر وعلي الذين يطيقونه فدية طعام مسكين فمن تطوع خيرا فهو خير له وان تصوموا خير لكم ان كنتم تعلمون: شهر رمضان الذي انزل فيه القران هدي للناس وبينات من الهدي والفرقان فمن شهد منكم الشهر فليصمه فمن كان مريضا او علي سفر فعدة من ايام اخر يريد الله بكم اليسر ولا يريد بكم العسر ولتكملوا العدة ولتكبروا الله علي ما هداكم ... احل لكم ليلة الصيام الرفث الي نسائكم هن لباس لكم وانتم لباس لهن علم الله انكم كنتم تختانون انفسكم فتاب عليكم وعفي عنكم فالان باشروهن وابتغوا ما كتب الله لكم وكلوا واشربوا حتي يتبين لكم الخيط الابيض من الخيط الاسود من الفجر ثم اتموا الصيام الي الليل ولا تباشروهن وانتم عاكفون في المساجد تلك حدود الله فلا تقربوها:

O qui credidistis (idest o Moslemi) *præscriptum est vobis jejunium, sicut præscriptum fuit illis, qui fuerunt ante vos, ut vos timeatis* (transgressionem illius). *Dies numeratos* (habebit hoc jejunium). *Qui autem fuerit ex vobis* (eo tempore) *ægrotus, vel in itinere*; (accipiatur ab eo ad jejunandum) *numerus æqualis ex diebus aliis. At super eos, qui potuerint illud* (servare, & tamen non servaverint, imponitur transgressionis suæ) *redemptio: cibatio unius pauperis. Qui autem sponte præstiterit* (id quod est) *melius* (lautius cibando pauperem vel plures pauperes, quam lex præcipiat) *hoc melius erit illi. Et quod jejunetis, melius erit vobis* (quam frangere jejunium, vel cibare pauperem), *si sciveritis. Mensis Rhamadam* (destinatus est vobis ad jejunandum) *in quo demissus fuit Alcoranus* (e cœlo) *directio hominibus, & declarationes ex Distinctione* (idest distinctionis rerum licitarum ab illicitis, & veritatis a mendacio). *Itaque qui præsens fuerit ex vobis huic mensi, jejunet illum. Qui autem ægrotus fuerit, vel in itinere*; (accipiat) *numerum* (æqualem) *aliorum dierum. Vult Deus* (in hoc ostendere) *vobiscum facilitatem; & non vult* (ostendere) *vobiscum difficultatem: &* (tantum) *ut compleatis numerum* (horum dierum): *& ut magnificetis Deum, eo quod direxerit vos*. . . . . *Conceditur vobis nocte jejunii conjugalis copula cum uxoribus vestris. Ipsæ sunt indumentum vobis, & vos estis indumentum illis* (per mutuos amplexus, & actus venereos). *Novit Deus, quod vos fraudabatis invicem vos ipsos* (abstinendo a coitu nocte jejunii): *propterea misertus est vestri, & indulsit vobis. Nunc igitur coite cum illis, & avide appetite* (copulam), *quam præscripsit vobis Deus: & comedite, & bibite* (per totam noctem) *donec appareat distincte vobis filum album a filo nigro in aurora. Deinde perficite* (idest perfecte observate) *jejunium* (ab aurora) *usque ad noctem: & ne coeatis cum illis* (idest uxoribus) *& commoramini assidue in Meschitis. Isti sunt termini Dei*, (ab eo vobis præscripti). *Ne ergo approximetis eis* (idest ne eos transgrediamini.)

Ex

Ex his Alcorani verbis facilius intelligentur ea, quæ supra ab Auctore dicta sunt.

CAPUT OCTAVUM.

Quintum Eslamiticæ sectæ fundamentum, Peregrinatio.

PEregrinatio Meccana, quæ dicitur الحج, non fuit a Mahumeto instituta, sed ex usu Ethnicorum Arabum ab eo accepta, suisque asseclis præscripta. Imo, si credimus Scriptoribus Mahumetanis, ab ipso Adam, & cæteris antiquis Patribus, & Prophetis observata fuit. Sed videamus, quid de ea scribat noster Auctor.

كتاب الحج:

Liber de Peregrinatione;

PEregrinatio debetur ab iis, qui sunt in adulta ætate, intellectu præditi, integris viribus, & quibus sit copia viatici, & camela ad iter, ex facultatibus non spectantibus ad habitationem, neque ad res necessarias, neque ad expensas familiæ usque ad reditum a peregrinatione. Oportet etiam, ut via sit tuta, & secura. Et conceditur quoque mulieri, dummodo habeat fidum socium (Arab. محرم *arcanorum conscium ac participem*) vel conjugem, qui peregrinentur cum ea: neque liceat illi, sine uno ex his duobus peregrinari, &c.

Cum autem quis voluerit الاحرام (*preparare se ad sacra Meccanæ Visitationis*) lavabit se, aut sacram purificationem adhibebit: sed lavare se erit melius: & induetur duabus vestibus novis, aut lotis, & fascia, & pallio; contrectabitque res odoriferas, si habuerit: & orabit cum duabus incurvationibus, & dicet; O Deus, ego volo facere peregrinationem Meccanam: prospera, ac facilita eam mihi, & suscipe eam a me. Deinde postquam sic oraverit, dicet لبيك (*Ecce adsum tibi obediens.*) Quod si fuerit separatus ab aliis in peregrinatione, proferet eadem verba cum intentione peregrinationis, dicens: Ecce adsum tibi obediens, o Deus: Ecce adsum tibi obediens: Ecce adsum tibi obediens: Non est tibi socius in divinitate; ecce adsum tibi obediens. Certe laus, & felicitas tibi, & regnum: & non est socius tibi in divinitate. Et non debet omittere aliquid ex his verbis: poterit tamen aliquid addere, si voluerit. Cum autem prædicta verba protulerit, jamque se ad sacram peregrinationem dispoſuerit, cavebit ab iis, quæ prohibuit Deus, nempe ab accessu venereo ad fœminas, aliisque flagitiis ac transgressionibus, & ab altercationibus. Non occidet animalia venatica (*quæ scilicet in venatu occidi solent*) neque nutu ostendet ea aliis, vel alio modo monstrabit, ut occidant ea. Non induetur tunica, neque femoralibus, neque cydari, neque cucullo, neque tunica Persica, neque soccis; sed si invenerit crepidas, scindet eas in extremitate ad talos. Non cooperiet caput suum, neque faciem suam. Non contrectabit res odoriferas. Non radet caput suum, neque pilos corporis sui; neque tondebit quidquam barbæ suæ, neque unguium suorum. Non induat vestem tinctam varso, (الورس *herba, quæ nascitur in sola Arabia*) neque croco (زعفران *Zaferano*) neque olphoro (*haec herba, qua tinguntur vestes*). Nisi fuerit lota, non excutiatur. Conceditur illi ut lavetur, & ingrediatur in balneum, & sedeat ad umbram in domo, vel in gestatorio, & præcingat se medium hamiano (الهميان *videtur genus lintei*). Et non lavabit caput suum, neque barbam suam hatemio (الخطمي *videtur genus herbæ*). Et sæpe repetet اللهم لبيك: *O Deus, ecce adsum tibi obediens:* post orationem, & quoties ascenderit in locum altum, vel descenderit in vallem.

Cum autem ingressus fuerit Meccam, incipiet a Templo illius, cumque ob oculos habuerit illud, magnificabit Deum (*dicens* الله أكبر) & dicet لا اله الا الله; *Non est Deus nisi Deus*. Deinde incipiet a Lapide nigro, & convertet se ad eum, & magnificabit Deum: & elevabit manus suas, & manu tanget eum, & osculabitur eum, si potuerit, sine incommodo aliorum. Postea incipiet a dextris suis ex ea parte, quæ respicit januam, & deposito humi pallio suo, circuibit Templum septies extra murum, qui ambit illud; & primis tribus vicibus celeriter incedet; in reliquis vero quatuor, lentius; & manu, vel osculo tanget Lapidem nigrum quoties transibit ante illum, si potuerit, & sigillabit circuitus cum hujusmodi osculo, vel tactu manus. Deinde veniet ad locum, ubi consistitur, vel in eam partem Templi, quæ sibi fuerit facilior, & orabit cum duabus incurvationibus. Prædictus autem circuitus dicitur طواف القدوم *Circuitus adventus*; & fit ex consuetudine (*in primo adventu peregrinorum*) sed non est necessarius. Habitatores autem Meccæ non solent facere hunc circuitum.

Deinde egredietur ad montem Sapham, & ascendet super eum; & convertet se versus Kabaam (*Templum Meccæ*): & magnificabit Deum, & dicet لا اله الا الله: Non est Deus, nisi Deus; & orabit pro Propheta Mahumeto. Et orabit Deum pro necessitatibus suis, & lento passu descendet versus montem Mervam. Cumque pervenerit ad imum vallis, velociter curret per duo milliaria inter umbras arborum, donec perveniat ad montem Mervam, super quem ascendet, & faciet idem, quod fecit in Sapha: & circuibit septies, incipiens a Sapha, & absolvens in Merva: deinde consistet in Mecca in statu peregrini (*Arab.* محرما) & circuibit Kaabam, quoties ipsi videbitur. Die vero ante potationem (*ex puteo Zamzam*) Emamus habet concionem, in qua instruit homines (*de iis, quæ spectant ad*) exitum in Vallem Minæ, & orationem in Monte Araphat, & stationem (*in eo*), & regressum (*ab eo*). Cumque fecerit orationem auroræ in die potationis in Mecca, egredietur in Minam, ibique consistet, donec persolvat orationem

nem auroræ in die (*qua visitandus est*) Mons Araphat, ad quem diriget se, ibique consistet, donec Sol declinet: & tunc orabit Emamus cum hominibus orationem meridianam, & pomeridianam eodem tempore, sed habebit concionem ante orationem, instruens homines circa orationem, & stationem in Araphat, & Mozdalephat, & jactum lapillorum, & mactationem (*pecudum*), & circuitus in visitatione. Et orabit cum eis orationem meridianam, & pomeridianam in tempore meridiei ad vocem præconis, cum duabus consistentiis (*seu stationibus*). Qui vero oraverit in caravana (*seu mansione*) sua solus, persolvet unamquamque ex his tempore suo, juxta Abu-Honeipham: sed contrarium asserunt Abu-Joseph, & Mohammed. Deinde perget ad locum stationis juxta Montem Araphat, qui totus est locus stationis, excepta parte concava ipsius. Debet autem Emamus consistere in Monte Araphat super camelum suam, & advocare homines, ac docere eos sacros ritus. Et necesse est, ut lavetur ante stationem in Araphat, & studiose se gerat in precatione (*Arabice* التلبية, *etiam invitatione*). Cum autem occubuerit sol, revertetur Emamus cum peregrinis, lento passu & commodo, donec perveniunt in Mozdalephat: & consistant in ea juxta Montem ibi situm, ubi orabit Emamus cum populo orationem occasus solis, & vesperæ, cum voce præconis, & statione. Cum autem apparuerit aurora, persolvet Emamus cum peregrinis orationem auroræ in extremitate noctis. Deinde stabunt homines cum eo, & orabit. Mozdalephat autem tota est locus orationis, excepta concavitate Mohasseri. Deinde revertetur Emamus cum peregrinis ante ortum Solis, & veniet in Minam: & incipiet jacere lapillos Akebæ (*Arabice* العقبة, *quia forte jaciuntur post humeros, a parte anteriori inter crura sub genitalibus*): & jaciet eos e concavo vallis, eruntque septem lapilli, qualis est calculus, qui digitis jacitur. Magnificabit autem Deum ad singulos lapillos, nec consistet post eorum jactum: & concidet Talbit (*idest non amplius proferet verba illa* اللهم لبيك *O Deus, ecce adsum tibi obsequens*) post primum lapillum. Deinde immolabit (*pecudes suas*) si voluerit. Deinde radet caput, vel tondebit; sed melius erit radere. Jamque licita erunt ei omnia, præter fœminas. Deinde veniet Meccam ea die, vel sequenti, vel perendie; & circuibit Templum circuitu, qui dicitur طواف الزيارة *Circuitus Visitationis*, septem vicibus. Quod si cucurrerit inter Sapham, & Merwam, post circuitum adventus, non curret celeriter in hoc circuitu, nam non tenetur currere. Quod si non præcesserit cursus (*inter Sapham, & Merwam*): velociter incedet in hoc circuitu, & curret post illum, sicut prædiximus, & licitus erit ei usus fœminarum. Hic autem circuitus statutus est a lege in Peregrinatione; nec probatur ejus dilatio ultra tres dies. Quod si quis ulterius distulerit, debitor erit sanguinis (*idest victimæ immolandæ*) juxta Abu-Honeipham.

Deinde redibit in Minam, ibique consistet. Cumque occubuerit Sol secundæ diei Sacrificiorum, jaciet tres lapillos, incipiens ab ea parte, quæ respicit Templum, & jaciet cum septem silicculis, magnificans Deum ad singulos silicculos, & post jactos lapillos stabit. Deinde jaciet lapillum Akebæ eodem modo; & non stabit post (*quam jecerit*) eum. Cumque fuerit dies crastinus, jaciet lapillos tertios post occasum Solis eodem modo. Cumque voluerit accelerare egressum e Mina, exibit anticipate ad Meccam. Si autem morari voluerit, jaciet lapillos tertios die quarto post occasum Solis. Quod si anticipet jactum lapidum hac die ante occasum Solis post ortum auroræ, licebit, juxta Abu-Honeipham. Improbatur autem quod præmittat aliquis sarcinas suas ad Meccam, & moretur (*in Mina*) donec jaciat lapillos. Cum autem egressus fuerit, ut eat in Meccam, descendat in Mohasseb. Deinde circumeat Caabam septem vicibus, non currens in eis. Et hic est circuitus الصدر *Sadar* (*idest reditus*), & necessarius est omnibus, præter Meccanos. Deinde revertatur ad familiam suam. Quod si (*Peregrinus*) non ingressus fuerit Meccam, sed perrexerit in Araphat, ibique constiterit, juxta id, quod prædiximus, jam non tenebitur ad طواف القدوم *Circuitum adventus*, neque ad aliud vice illius. Qui autem pervenerit ad stationem in Araphat a declinatione Solis diei (*in quo visitatur*) Araphat usque ad ortum auroræ diei immolationis pecudum, jam assequutus est peregrinationem (*idest satisfecit illi*). Qui autem transierit per Araphat, & somno, vel mentis deliquio oppressus fuerit, vel nescierit, illum esse montem Araphat: satis erit ei hoc, absque eo quod ibi constiterit. Mulieres autem in his omnibus gerant se sicut viri, excepto quod hæ non detegent capita sua, sed tantum vultus suos; neque efferent vocem suam in illis verbis اللهم لبيك *O Deus, ecce tibi adsum obediens*: neque velociter incedent circumeundo Caabam: neque current per duo milliaria (*inter Sapham, & Merwam*): neque radent caput suum, sed tantum attondebunt.

Hæc sunt, quæ ad Meccanam Peregrinationem generaliter requiruntur. Interjectis deinde nonnullis, quæ ad peculiarem quarumdam peregrinationem spectant, prosequitur Auctor.

باب الجنايات:

Caput de iis, quæ vitari debent.

Si is, qui præparat se ad sacram peregrinationem, odorifera aliqua re perfundatur, obnoxius erit expiationi (*idest jejunio, vel eleemosyna peccatum hoc expiabit*). Si hoc fecerit in uno membro integro, nec excesserit, nihilominus culpam expiabit. Si in minus quam integro membro, faciat eleemosynam. Si induatur veste consuta, vel cooperiat caput diem integrum, debet sanguinem (*idest immolet ovem*). Si minus quam per totum diem, faciet eleemosynam. Si radat caput, aut aliquid amplius: debet sanguinem. Si autem radat minus, quam totum caput: dabit eleemosynam. Si radat loca (*pilosa*) ad cucurbitulas pro trahendo sanguine affigendas, debet sanguinem: sed in sententia Abu-Honeiphæ, & aliorum, eleemosynam. Si præciderit ungues manuum, vel pedum suorum, debet sanguinem: itemque si absciderit (*pilos*) manus, vel pedis sui. Si præciderit minus quam quinque ungues, dabit eleemosynam. Si præciderit quinque ungues separatos, ma-

manuum, vel pedum suorum, juxta quosdam debet sanguinem: juxta alios, eleemosynam. Si unguento, vel odore se perfuderit, aut raserit se, sine justa causa: erit in electione ejus, mactare ovem, vel dare in eleemosynam sex pauperibus tria saha cibi; vel jejunare tres dies. Qui libidinose osculatus fuerit, aut tetigerit, debet sanguinem. Qui coierit in vase naturali, vel praepostere, sive semen emiserit, sive non emiserit, antequam consistat in Araphat, profanabit peregrinationem suam, & debitor erit ovis immolandae: & procedet in peregrinatione sua sicut ceteri, qui non profanaverunt eam, & obnoxius erit judicio (*nimirum poena imposita ab Alcorano huic flagitio*). Non tamen tenebitur ad separandum se ab uxore sua, cum qua peregrinationem suscepit, in judicio (*dum scilicet subit poenam*). Qui autem coierit post consistentiam in Araphat, non profanabit peregrinationem suam, sed offeret camelum in eleemosynam. Qui coierit post rasum caput, immolabit ovem. Qui coierit in visitatione (*sacrorum locorum*) antequam quater circumeat Kaabam, profanabit eam: procedet tamen in ea, & absolvet eam; sed debitor erit ovis. Quod si coierit post quartum circuitum, mactabit quidem ovem, sed non profanabit visitationem suam, nec obnoxius erit judicio ejus. Qui coierit per oblivionem, (*vel incuriam*) erit ac si coisset data opera. Qui fecerit circuitum adventus, inquinatus excrementis, debitor erit eleemosynae. Quod si circumierit pollutus semine, mactabit ovem. Qui obierit circuitum الزيارة *Visitationis*, inquinatus excrementis, mactabit ovem: qui vero pollutus semine, camelum, vel bovem. Sed melius erit, ut repetat circuitum, quamdiu moratur in Mecca; nec debitor erit victimae. Qui obierit circuitum الصدر *reditus*, inquinatus excrementis, dabit eleemosynam: qui autem pollutus semine, dabit ovem. Qui omiserit tres ex circuitibus الزيارة *visitationis*, aut minus, dabit ovem. Qui quater, manebit semper in statu peregrini, donec faciat illos. Qui reliquerit tres ex circuitibus القدوم *adventus*, dabit eleemosynam: si vero quatuor, aut omnes, dabit ovem. Qui reliquerit cursum inter Sapham & Mervam, dabit ovem: & ita peregrinatio ejus erit perfecta. Qui reversus fuerit ex Araphat ante Emamum, dabit ovem. Qui omiserit stationem Mozdalephae, debitor est sanguinis. Qui reliquerit jactum lapillorum his diebus omnibus, debitor est sanguinis. Quod si reliquerit unam ex tribus jactationibus lapillorum, debet eleemosynam. Si autem reliquerit jactum lapilli Akabae in die sacrificiorum, debitor erit sanguinis, juxta Abu-Honeiphah.

Cum autem Peregrinus (*Arabice* المحرم) occiderit animal ex iis, quae venatu capiuntur; aut ostenderit illud alii occidendum; tenebitur ad restitutionem illius, sive id fecerit data opera, sive per inadvertentiam, aut incuriam: sive fuerit in principio peregrinationis; sive in regressu ab ea. Restitutio autem erit, juxta Abu-Honeipham, & Abu-Joseph, ut computet pretium animalis in loco, in quo occidit illud, vel loco illi proximo. Si erit in locis desertis (*ubi non est Judex*) computet pretium ejus vir aliquis justus. Deinde ipse eliget, si voluerit, pretio ejus emere donum (idest *ovem, vel bovem, aut camelum*) & immolare illud in Mecca, si perveniat ad donum (idest *si pretium tantum sit, ut eo emi possit hujusmodi donum*): vel si voluerit, emat cibum eo pretio, & det illum in eleemosynam pauperibus, ita ut singulis pauperibus det dimidium Sahi ex frumento, vel unum sahum ex dactylis, vel hordeo: vel si voluerit, pro omni dimidio sahi ex frumento, jejunet unum diem, itemque pro omni saho ex hordeo. Quod si superfuerit ex cibo minus quam dimidium sahi, erit in electione ejus, vel facere ex eo eleemosynam, vel jejunare unum diem integrum. Dixit autem Mohammed: Oportet in re occisa venatu, inspicere quid sit illi simile (*ut restitutio fiat ad aequalitatem quantum fieri potest*). Pro capreolo dabitur ovis, itemque pro hyaena. Pro lepore, capella. Pro struthiocamela, camela. Pro glire campestri, capella quadrimestris. Qui vulneraverit animal venatile, vel evulserit plumas avis, vel absciderit pedes animalis venatilis, quod egressum fuerit e septis, in quibus detinebatur, solvet pretium integrum (*totius animalis*). Qui fregerit ova animalis hujusmodi, solvet pretium ejus. Quod si ex ovo egressus fuerit pullus mortuus, solvet pretium illius vivi. Nulla debetur compensatio pro occisione corvi, milvi, lupi, serpentis, scorpionis, & muris. Nihil etiam debetur pro occiso culice, vel pulice, aut cane mordaci, aut simia. Qui autem occiderit pediculum, aut locustam, det pro eleemosyna quod vult: & dactylus melior est, quam locusta (*idest poteris pro eleemosyna dare dactylum*). Qui occiderit animal, cujus caro non comeditur, ut leonem, & hujusmodi; restitutioni obnoxius erit; sed pretium ejus non excedet ovem. Quod si hujusmodi fera insilierit in peregrinum, & ipse occiderit eam, ad nihil tenebitur. Si peregrinus coactus fuerit necessitate ad comedendum carnem animalis venatilis, & occiderit illud, tenebitur ad restitutionem. Neque est difficultas, quod peregrinus (*pro restitutione animalis venatilis*) immolet ovem, & bovem, & camelum, & gallinam, & anatem (*seu anserem*) Cascariensem (*ita dictam a Cascar oppido insigni*). Quod si occiderit plumipedem (*domesticam*) aut capreolum cicurem, tenebitur ad restitutionem. Si peregrinus obtulerit in victimam animal venatile; ex hujusmodi victima nefas erit comedere. Non tamen est difficultas, ut comedat carnem animalis venatilis, quod captum fuit, & occisum ab eo, qui non erat peregrinus, dummodo peregrinus non commonstraverit illud occidendum ab eo, neque praeceperit ei, ut caperet illud. Et pro venatili peregrini, occiso ab eo, qui non est peregrinus, debetur restitutio. Si peregrinus absciderit stipulam, vel arborem, quae a nullo possidetur, nec est ex iis, quas plantant & nutriunt homines, persolvet pretium ejus . . . . Cum duo peregrini participabunt in occisione venatilis, solvent singuli pretium integrum. Si vero duo non peregrini participaverint in occisione venatilis (*capti vel monstrati*) a peregrino, singuli restituent unam partem (*nempe dimidium*). Cum autem peregrinus vendiderit, aut emerit venatile, contractus erit nullus.

Deinde agit de iis, qui aggressi sacram peregrinationem, impediuntur ab hostibus, morbo, aut alia re, ut eam prosequantur. His satis erit mittere ovem, quae certa die immoletur in Mecca, neque fas erit extra Meccam eam immolare. Si vero jam missa ove, peregrino cesset impedimentum, debet prosequi

pere-

peregrinationem, & visitare loca sacra, & mactare ovem a se missam, si nondum fuerit mactata: quod si non possit suo tempore ovem immolare, nisi omittat alios ritus peregrinationis, & visitationis: liber erit ab illis. Si vero alterutram ex his omittere cogatur, ut uni possit satisfacere, nimirum vel mactationi, vel sacræ visitationis ritibus: liber erit, ut eligat utrum voluerit. Qui sunt in Mecca, si impediantur ab una parte peregrinationis, seu visitationis exequendæ, non absolvuntur ab alia complenda, si non sint impediti ab eadem.

Postremo agit de الهدي, *Munere seu oblatione ad Meccam a Peregrinis deferenda, quantum vel ovium, vel boum, vel camelorum esse debere affirmat. Quæcumque autem sit*, non debet habere truncas aures, totas, vel quoad majorem partem: neque caudam, neque manum, neque pedem, neque cui desit oculus: neque quæ sit macilenta, aut infirma, ita ut non possit ire ad locum, ubi immolari debet. Ovis semper offerri potest, exceptis duobus casibus, nempe, si pollutus semine obeat طواف الزيارة *circuitum Visitationis*: & si quis coeat carnaliter post stationem Araphat: tunc enim offerendus est camelus. Camelus autem & bos sufficiunt pro septem personis, quæ simul conveniant in eo offerendo. At si unus voluerit partem suam carnis, non licebit reliquis habere (*ex ea*). Non licet immolare victimas nisi in Mecca. Potest dari ex illis eleemosyna pauperibus Meccæ, & aliis. In camelis melior est النحر jugulatio: in bobus autem, & in ovibus الذبح mactatio (*Videtur discrimen, quod* النحر *sit proprie scindere, vel secare jugulum: at vero* الذبح *truncare, seu abscindere caput a collo, quod faciunt præcipue in volatilibus*). Melius est, ut homo assistat immolationi victimarum suarum per seipsum, si possit honeste: & det in eleemosynam stratа & lora earum: neque det ex his mercedem lanio. Qui duxerit camelam (*immolandam*) si necesse habuerit ea uti ad equitandum, utatur, si hæc habuerit lac, non mulgeat eam; sed leviter aspergat ubera ejus aqua frigida, ut cesset lac. Si quis duxerit animal immolandum ex obligatione (*non ex mera devotione*) & hoc pereat in via, tenebitur aliud substituere: similiter si incidat ei vitium magnum. Sed tunc poterit facere de vitiato quod voluerit. Ornandum autem est monilibus (*frondium, ac florum*) animal, quod Meccam ducitur ad immolandum, excepto eo, quod mittitur in itinere; & eo, quod mittitur in pœnam admissi alicujus reatus.

Et hæc sunt, quæ spectant ad peregrinationem Meccanam: in quibus, quemadmodum etiam in aliis, quæ superius ex Arabico idiomate transtuli, quædam fortasse minus proprie expressi, eo quod aliud significent in communi usu loquendi, aliud cum de ritibus, & ceremoniis ad religionem spectantibus adhibentur: quod etiam apud nos, & alias gentes usuvenire certissimum est. Superest nunc, ut de quinque prædictis Mahumetanicæ sectæ fundamentis ad praxim pertinentibus breviter disseramus.

CAPUT NONUM.

Animadversiones in primum Mahumetanicæ Sectæ fundamentum practicum: nempe Purificationem.

MAhumetus, ut imposturis suis fidem inveniret, auctoritatem illis a Pentateucho mendicavit. Sed quam infeliciter, vix dici potest. Prohibuit Deus in illo animalia quædam tamquam immunda: & præterea statuit certa piacula, seu expiationes pro quibusdam aliis rebus, quas legalem impuritatem continere declaravit. Hæc omnia non solum in voluntate Dei, sed etiam in ratione fundata esse scripsit Hebræorum doctissimus R. Moyses Ægyptius, in מורה *More*, & מדע *Moddaa*: cui cum contradixissent non pauci ex Judæis; hos illius libros proscripsere, flammisque tradendos esse decrevere. Sed aliis pluribus Ægyptium defendentibus, dissidium magnum inter Judæos, præsertim Hispanos, & Gallos, excitatum est. Quamobrem qui illum impugnabant, ad sacra Christianorum Tribunalia recurrerunt, quo libros ejus proscribi juberent. Verum cum firmissimum esset non solum apud Christianos, sed etiam apud sapientiores Judæos, præcepta omnia Dei, etiam ceremonialia, in ratione fundata esse; juxta dictum David, Psal. 3. *Fidelia omnia mandata ejus: facta in veritate, & æquitate*; renuerunt sapientissimi ac prudentissimi Patres, prædictos Moysis libros condemnare: & tamen etiam Judæi omnes in illis recipiendis ac probandis convenere. Accidit hoc anno Christi 1232. Duplici vero modo intelligi potest, præcepta Dei ceremonialia fundata esse in ratione: Primo respectu finis a Deo intenti, & proportionis, seu convenientiæ eorum cum eodem fine, sive morali, sive allegorico. Exempli causa: Deus prohibuit suem, intendendo per hoc prohibere peccata carnalia: sus enim ob naturalem immunditiam, aptissimum symbolum est ad impura & obscœna peccata significanda. Ita jussit occidi Agnum immaculatum, ea die, qua populus Hebræus liberatus fuit a captivitate Pharaonis: ut significaret mortem Christi, quem agnus ille, ob puritatem, & mansuetudinem, aptissime repræsentabat, ut humanum genus a captivitate Dæmonis liberaret. Et ita de reliquis. Secundo in ratione physica, seu naturali, prohibendo v. g. animalia, quæ vel venenosa erant, ut stellionem: vel insalubria, ut suem: vel inepta ad comedendum, ut noctuam, aut vespertilionem. Et eodem modo declarando immunda illa, quæ suapte natura immunda sunt, vel talia communiter existimantur, ut lepram, menstruum, gonorrhæam, cadaver. Addebat Moyses Ægyptius, cessante fine præcepti ceremonialis, etiam præceptum cessaturum: illud, ut puto, innuere volens, cum præcepta omnia ceremonialia tradita sint in ordine ad Messiam venturum, ita ut essent figuræ illius, & legis, Ecclesiæque ejus: ubi Messias cum nova lege advenisset, cessatura omnia præcepta ceremonialia. Hinc, ut puto, tota Hispanorum Judæorum contra Ægyptium indignatio, ac malevolentia. Certe non solum S. Paulus scripsit ad Rom. cap. 10. *Finis legis Christus*. Et 1. ad Cor. cap. 10. *Omnia in figura contingebant illis*: sed antiquiores etiam Hebræi, ut alibi vidimus, docent omnia a Prophetis scripta spectare tantummodo ad dies

dies Messiæ. Sed ad rem nostram veniamus, & rejecta *in alium locum animalium prohibitione facta a* Mahumeto, de præclara Purificatione illius agamus.

Patet, naturæ lumine, non debere rationabiliter poni legalem immunditiam in iis, quæ communia, quotidiana, ac necessaria sunt omnibus hominibus: ut in excrementis ventris, oris, narium, aurium &c. Neque Deus in his immunditiam ullam legalem posuit in lege sua. Imo neque Talmudistæ in sua Misena, pro his expiationem ullam constituunt: cum tamen in ea pene innumera, & pleraque futilia expianda recenseant. Nam nimis grave, ne dicam iniquum, videretur, propter hæc aliquem immundum declarare, itaut vel a sacrorum participatione, vel a communi commercio propterea esset separandus. Huc accedit, naturam ipsam universos docere, ut ab his sine ulla lege se emundent, ac solerter purificent. At Mahumetus nulla fere alia in re immunditiam posuit, propter quam purificatio sit adhibenda, quam in his ipsis, quæ diximus: itaut si post exoneratum ventrem, vel emissum lotium, vel ventum, non reperiatur aqua, pulvis, vel lapilli adhibeantur, non solum ad obscœna & pudenda, sed etiam ad manus & faciem purificandam, atque emundandam. Quis unquam hujusmodi ineptias audivit? Sed didicit hoc Mahumetus, ut puto, a Thalmud in Codice *Berachoth*, cap. 2. ubi cum præcipiatur, lavandas esse manus ab eo, qui legit: *Audi Israel, &c.* addit R. Rabbeas: *Qui non habuerit aquas, ut abluat manus suas; pulvere sibi illas detergat, vel lapillis, vel festucis*: & tam præclaram rubricam in Rituali suo apponendam esse judicavit. Addidit tamen, hujusmodi pulverem debere esse صعيدا طيبا, *desumptum e superficie terræ, & bonum*. Sed pulvis, quantumvis bonus sit, numquam bonus erit ad manus, faciemque abluendas, ac purificandas; sed potius inquinandas, & conspurcandas.

Reliquas quisquilias, & ineptias hujus purificationis, nimis longum, atque etiam Lectori molestum esset singillatim discutere: quamobrem sinam, ut quilibet per se illas perpendat. Unum non omittam: puduisse Algazelum sanctionum tam stultarum Prophetæ sui, easque correxisse, statuendo quatuor gradus purificationis. Primum, تطهير الظاهر عن الاحداث والاخباث والفضلات: *Mundationem exterioris* (idest corporis) *ab excrementis ventris, impuritatibus, & superfluitatibus*. Secundum, تطهير الجوارح عن الجرائم والاثام: *Mundationem membrorum a sceleribus, & iniquitatibus*. Tertium, تطهير القلب عن الاخلاق المذمومة والرذائل الممقوتة: *Mundationem cordis a vitiis, & pravis habitibus*. Quartum, تطهير السر عما سوى الله تعالى *Mundationem secreti* (idest cordis) *ab omni re, præter Deum*. Hæc proculdubio furatus est Algazelus ab aliquo libro Christianorum: vel saltem didicit ex modo purificationis spiritualis eorum. Certe sapuit plusquam Propheta suus: & vehementer doluit, gentem suam esse totam in his extrinsecis purificationibus, *seu potius* superstitionibus, cum interea habeat الباطن خراب ومشحون بخبائث الكبر والعجب والجهل *internum* (idest animam) *desolatum, & repletum vitiis superbiæ, fastus, inscitiæ, & hypocrisis*. Sciat autem lector, horum pleraque, quæ de الطهارة *Purificatione* sanxisse fertur Mahumetus (nam multa habentur non ex Alcorano, sed per traditionem) desumpta esse ex prædicto libro Thalmudico מִשְׁנָה *Misena* Ord. 6. טְהָרוֹת *Taharoth de Purificationibus*: quem librum, utpote superstitionibus, & impietatibus scatentem, Justinianus Imperator in Novel. Constit. 146. tit. de Hebræis, prohibuit legi etiam in Synagogis eorum; his verbis. *Quæ vero Deuterosis* (idest Misena) *quasi secundaria traditio ab ipsis dicitur, in universum interdicimus, ut quæ sacris libris comprehensa non sit, neque desuper tradita per Prophetas: sed excerpta quædam virorum contineat, qui terrena duntaxat loquantur, neque quidquam in se divini habeant Numinis, &c.* Aliqua etiam a Meccanis Idololatris usitata Mahumetum retinuisse, certissimum est.

Sed objicient nobis Mahumetani, etiam Christianos uti suis purificationibus, præsertim in baptismo, in celebratione Sacrificii, in usu aquæ lustralis, & hujusmodi.

Respondeo, nos non damnare absolute ritum purificationum, quæ vel a Deo immediate, vel ab hominibus pie, ac religiose institutæ sunt; sed superstitiones, & ritus vanos ac ridiculos, atque etiam spurcos & obscœnos, cujusmodi in Mahumetanica purificatione continentur. Christiani utuntur aqua in baptismo ex Divina Christi institutione, solum tamquam signo, & quidem aptissimo, non ad auferendam immunditiam corporis, sed ad abluendam animam a peccatis. Hæc autem ablutio non fit per solam aquam; sed per professionem veræ fidei, & per subjectionem legi Christi, quæ fieri debet a baptizando, si sit adultus; vel ab iis, qui in baptismo illum suscipiunt, si sit infans. Hoc manifeste docet S. Petrus, Epist. 1. cap. 3. ita alloquens Fideles: *Nunc vos salvos facit baptisma: non carnis depositio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum per resurrectionem Jesu Christi*. Quod spectat ad Sacerdotes, qui manus, vel digitos abluunt ante sacrificii oblationem, vel etiam Sacrificio jam peracto: dicimus, eos hoc facere ex quadam decentia, & reverentia, atque etiam, ut per hoc intelligant, quanta cum puritate divinum illud ministerium debeant exercere. Demum aqua a Sacerdotibus invocatione divini nominis, & aliis ritibus ex sacris Scripturis acceptis, benedicta, non deservit ad legalem purificationem, sed ad spiritualem sanctificationem per actum fidei, ac religionis, quem in illius usu Fideles exercent. Cæteræ Christianorum ablutiones, seu purificationes, sunt mere civiles: neque ullam ipsi habent, aut agnoscunt purificationem legalem, scientes, omnes per Messiæ adventum, quem illæ præsignabant, auferendas fuisse, etiam juxta sententiam sapientiorum Hebræorum, ac Mahumetanorum. Quod vero Mahumetus ceremonias ac ritus Mosaicæ legis, & præsertim harum purificationum, a Christo tamquam inutiles, & superfluos sublatos, in legem suam revocaverit, manifeste osten-

dit ejusdem legis vanitatem ac falsitatem, & illam non posse esse a Deo, ut alibi ex professo probabimus.

Illud porro certum est, nullam purificationem, aut mundationem corporis posse per se conferre homini perfectionem ullam, aut sanctitatem in anima: imo homines, qui exterioris munditiei valde sunt studiosi, molles atque effœminati plerumque inveniuntur. Legales quoque purificationes a Moyse præscriptæ non efficiebant per se homines meliores, vel Deo gratiores, sed tantum reddebant illos habiles ad commercium politicum, & Ecclesiasticum. Non negamus tamen, quatenus continebant actum obedientiæ, religionis, ac fidei, etiam gratiam aliquam non indignis, seu bene dispositis contulisse.

Scio quidem Mahumetanos (saltem plerosque) sibi persuadere, per has corporis purificationes animam quoque a peccatorum etiam gravissimorum sordibus emundari. Sed præterquamquod est contra omnem rationem, ut per ablutionem partium obscœnarum, vel etiam totius corporis, scelera, & flagitia quælibet, quantumvis enormia, expientur, cum ex sacris Scripturis constet, David, & alios Fideles, non abluendo corpus aquis, sed amare flendo, lacrymisque stratum ipsum noctu irrigando, jejunando, orando, supplicando in animo contrito, & cinere, & cilicio, peccata expiasse, eorumque veniam obtinuisse: est etiam contra Alcoranum ipsum, in quo Mahumetus nunquam scelera, & flagitia, seu alia peccata, per purificationem ullam deleri docet; sed pœnas alias temporales, aut æternas pro illis statuit: purificationem vero non pro peccatis, sed pro corporeis immunditiis emundandis, ad orationem decentius persolvendam, illum instituisse, manifestissime patet.

Cæterum si multiplicitas purificationum affert secum majorem perfectionem, ac sanctitatem in religione, multo sanctiores & perfectiores erunt Judæi, quam Mahumetani, cum illi multo plura habeant emundationum & lustrationum genera, quam hi, ut manifeste patet non solum ex libro Levitici, sed etiam ex jam commemorato libro Misena, præsertim Ord. 6. *Tabaroth*. Romani etiam veteres, aliæque gentes idololatræ habuerunt olim lustrationes & expiationes suas, plures fortasse, vel non pauciores quam Moslemi. Et hoc etiam tempore in India Orientali, in regno Mogolitano, ut refert Clemens Tosius Abbas e Congregat. Sylvestrina, in sua India Orientali, tomo 1. homines illarum regionum, præsertim illi, qui Baneani appellantur, bis in die se abluunt, ac purificant, existimantes per hoc se etiam a peccatis purgari atque emundari. Præterea P. Vincentius Maria a S. Catharina Senensi Carmelita discalceatus, in Opere suo inscripto Italice *Viaggio all' Indie Orientali*, & alii plures Auctores, qui easdem regiones perlustrarunt, testantur, multa Indorum millia eodem tempore sese intra fluvium immergere usque ad pectus: Regem vero, Reginam, ac Regni Proceres idem facere plerumque in privatis balneis, seu stagnis, & quidem sæpius in die; id autem non tantum ob corporalem munditiam, quantum ob actum religionis exercendum. Hoc faciunt potissimum Brachmanes illi, qui in regno magni Mogolis habitant; hi enim frequentissime aquis corpus abstergunt: & ante Solis ortum omnes ad fluvium accurrunt, & in eo alii pectore tenus, alii usque ad collum immersi, sese a peccatis purgare contendunt. Præterea ante omnia Pagodæ seu Delubra idolorum, stagna quædam aquarum habent, in quibus antequam ad orationem, vel sacrificium accedant, se se diligenter abluunt: tantique faciunt hujusmodi lavacra, quanti nos sacras baptismatis aquas. Duo potissimum flumina sunt apud eos celeberrima atque sanctissima, nempe Ganges, & aliud quod *Casson* appellant, inter montes Tauri decurrens. Si quis in uno saltem ex his se possit abluere, jam se beatum, atque in gratia confirmatum existimat. Multi propterea non solum se in his abluunt, sed etiam totos immergunt, vitamque in illis ultro relinquunt.

Placuit hæc referre, ut intelligant Moslemi, quam infirmum & vanum sit primum ac præcipuum Religionis suæ fundamentum, cum & a Judæis, & ab Ethnicis in eo superentur; simulque agnoscant purificationes suas nihil ad sanctitatem, nihil ad virtutem, nihil ad æternam vitam conferre.

Non tamen negaverim Mahumetanis, moderatam aliquam, ac rationabilem munditiem in corpore, ad orationem, resque sacras decentius peragendas, laudabiliter præmitti. Et quidem Rab. Moyses in *More Nevochim* lib. 3. cap. 47. docet, *finem purificationum legalium fuisse, ut devotio, reverentia, & zelus ingrediendi Sanctuarium hominibus augeretur; dum tam perfecte mundos se debere esse intelligerent, ut illud ingrederentur.* Eiidem Auctor in *Jad Chazakah* Tract. *de Lavacris*, cap. ult. loquens de ablutione per aquam a lege præceptam, præsertim Sacerdotibus ante ingressum Sanctuarii, hæc habet: *Ablutio hujusmodi mysticum quid significat. Quemadmodum qui attento animo parat se mundare, cum se abluit, rite* (i. legaliter) *mundatur, etiamsi nihil innovetur in corpore ejus: sic qui attento animo parat mundare animam suam a sordibus spiritualibus, hoc est a cogitationibus perversis, & a malis habitibus: cum proponit apud se recedere ab ejusmodi consiliis, & adimovet animam suam ad aquas scientiæ & virtutis, rite mundatur; juxta illud Ezech. cap. 36. Et spargam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris, &c.*

At vero Mahumeticæ purificationis ritus hujusmodi sunt, ut nihil in se contineant, nisi ineptum, ridiculum, superstitiosum, & aptum potius ad inquinandum, quam ad emundandum hominem, & in corpore, & in anima. Nam, ut cætera prætermittam, tanta illa, & tam frequens cum pudendis, & obscœnis partibus manuum familiaritas in iisdem aqua, seu pulvere, seu lapillis, glebisve emundandis, eorumque pilis radendis, quoties quis vel minxerit, vel egesserit, vel pepederit, vel spermate inquinatus fuerit, & maximam habet indecentiam, & gravissimum libidinis excitandæ periculum. Nec dubito, Mahumetanos, suapte natura ad Veneream præsertim nefariam proclivissimos, tam sordida, spurcaque purificatione se plerumque ad inhonestos actus provocare. Certe Judæi, quamvis alioqui impuri, & obscœni, adeo in hoc rigidos, ac severos se profitentur, ut jubeant abscindi manum illius, qui ob quamcumque etiam gravissimam necessitatem infra umbilicum illam extenderit. Ita habetur in Cod. *Schabath*. Et in Cod. *Sanderin Jerosolymitano*. Sed præcipue in Cod. *Nidda*. cap. 2. *Col. Hajad*: ubi R. Torphon ita sanxit: *Quicumque introduxerit manum suam infra umbilicum, abscindatur*. Cumque dictum fuisset illi, nescioquem habere spinam infixam in ventre, & nisi extraheret illam, de salute periclitari: respondit: *Satius est scindi ventrem ejus, quam ut descendat in infernum*. Hoc ipsum decernitur in *Misena* Ord. 6. *Tabaroth*. Cod. 7. cap. 2. *Col. Hajad*. Nimius sane hic rigor, si Rab-

bino-

binorum decretum, ut verba sonant, accipiatur: Sed puto, eos parabolice loquutos fuisse: solumque ostendere voluisse, quanta hac in re circumspectione & cautela homines uti deberent: eodem modo, quo Christus Dominus jussit abscindi manum, vel pedem, & etiam oculum, si quid horum scandalum alicui afferret. Quamobrem et magnum Sanctum venerantur R. Judam Ben Rabban Simeonis, & communiter vocant eum רבינו הקדוש idest *Magistrum nostrum sanctum*, quia numquam obscœna sua inspexerat, vel tetigerat, ut refert Rau Haai in lib. *Aruch*. Si hujus modestiæ fuisset Mahumetus, alios sane purificationis ritus suis præscripsisset.

Sed petent a nobis Mahumetani, quænam sit Christianorum purificatio?

Respondemus; purificationem nostram esse illam, quam præscripsit Deus, non solum Israelitis, sed universis gentibus, per Isaiam Prophetam, cap. 1. his verbis: *Lavamini: mundi estote:* (non aquis a sordibus corporeis, sed) *auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis: quiescite agere perverse: discite benefacere: quærite judicium: subvenite oppresso: judicate pupillo: defendite viduam*. Hoc facimus præcipue per Sacramentum Confessionis a Christo institutæ; ex cujus vi tenetur quilibet fidelis omnia peccata sua, etiam occultissima, & sola cogitatione voluntarie admissa, Sacerdoti manifestare, explicando speciem peccati, cum numero, & circumstantiis. Hoc autem facere debet cum dolore intimo offensæ Dei, cum detestatione & abominatione omnium peccatorum; veroque ac firmo proposito ea in posterum fugiendi, ac redintegrandi id totum, in quo alios, sive circa famam, sive circa vitam, sive circa facultates se læsisse cognoscit. Debet insuper acceptare, & exequi pœnam illam, quam sacerdos pro culpis perpetratis illi imposuerit: cujusmodi sunt orationes, eleemosynæ, jejunia, peregrinationes, atque aliæ etiam graviores, pro majori vel minori gravitate culparum. Neque tamen per hoc credimus, totam illi pœnam a Deo condonatam fuisse, sed remanere ei alias pœnas in futuro sæculo ad tempus luendas, nisi pro illis in hac vita vel actibus intensis amoris Dei, & doloris de illo tanquam summo bono a se offenso: vel jejuniis, ciliciis, eleemosynis, precibus, lacrymis, aliisque piis operibus pro debito satisfecerit.

Optimum etiam purificationis genus esse existimamus, flagella a Deo incussa, morborum, egestatis, amissionis carorum, & similia patienter libenterque perferre: injurias & damna, quæ ab aliis, etiam injuste, sustinemus, non ulcisci; imo æquo animo pati; & pro iis, qui nos ita lædunt, orare, illisque bona pro malis reddere. Præterea severiorem vivendi disciplinam, & præsertim claustralem sponte suscipere, id quod inter Christianos fere innumeri faciunt, etiam fœminæ, quæ non solum perpetuæ castitati, paupertati, & obedientiæ, ut viri; sed etiam perpetuo se carceri obstringunt. Hæ, & aliæ hujusmodi sunt purificationes Christianorum, per quas putant se a peccatis suis expiari, & gratos Deo, æternæque felicitati aptos reddi confidunt: quamvis cum his omnibus, de propria salute timidi semper sint, ac solliciti.

CAPUT DECIMUM.

Expenditur secundum fundamentum: Orationis.

Si recte res perpendatur, ut Mahumetanorum purificatio, ita & eorumdem oratio, potius occupatio pessima, vel saltem inutilis, quam religionis erga Deum obsequium, appellanda est. Ut enim ex ipsorum testimonio vidimus, tota sita est in lotionibus, purgationibus, manuum, pedumque gesticulationibus, atque actibus mimicis; capitis dorsique incurvationibus, corporis totius usque ad terram jactationibus, & aliis hujusmodi actionibus histrionicis. Quid vero orent, a quo vere dici possit oratio, vix agnosci potest, nisi quod inter corporeos hujusmodi motus auditur aliquando الله اكبر *Deus Maximus*: سبحان الله *Laus Dei*: الحمد لله *Laudatio Deo*, لا اله الا الله, &c. *Non est Deus nisi Deus*: السلام علي محمد, *Salus sit Mahumeto*, & aliquot versiculi Alcorani, præsertim septem illi, qui in principio illius ponuntur: quæ vix orationis nomen merentur.

Verum quidem est, Mahumetanos persolvere has suas orationes, quæcumque tandem illæ sint, maxima cum attentione ac reverentia. At etiam in aliis falsis religionibus, quales sunt hodie Judæorum, Brachmanum, & aliorum Orientalium, & olim Romanorum, Spartanorum, Ægyptiorum, & aliarum gentium, non minor, & fortasse major attentio ac reverentia exterior in rebus sacris fuisse, & esse reperitur. Hujusmodi attentionem, & studium pietatis in falsis religionibus Dæmones ipsi procurant ac fovent, ad conciliandam fraudibus suis fidem: quemadmodum e converso in vera religione hoc idem pro viribus impedire atque exturbare conantur. Id alibi præmonui. Cæterum hæc tanta Mahumetanorum in orationibus suis exterior pietas, & attentio, partim ex usu, partim ex hypocrisi oriri manifeste cognoscitur. Referam hic verba D. Ricauti superius sæpe laudati, in Historia Othomannica, lib. 2. cap. 2. *Inter omnes* (inquit) *mundi nationes, nulla est, in qua tanta hypocrisis, quanta in Mahumetana reperiatur. Sunt qui libenter orant publice in plateis, & in triviis, ac compitis, ut ab aliis observentur, & laudentur. Et quidem notatu dignum est, quod ubi Mahumetani vident magnam hominum multitudinem, & præsertim Christianorum, a quibus ipsi videri possint, statim extrahunt, humique extendunt strophiolum suum, genuaque super illud posito, orare incipiunt.* Idem referunt cæteri, qui inter eos fuere.

Quamvis autem hoc quinque quotidianarum orationum præceptum onerosum & grave videatur Mahumetanis: cum tamen hujusmodi orationes possint anticipari, vel postponi, vel simul omnes persolvi, illarum onus non parum per hoc minuitur. Sed hic quoque illud animadvertendum, quod circa purificationem commonui, orationes hujusmodi exteriores, quales sunt Mahumetanorum, ad perfectionem & sanctitatem hominis nihil per se, aut parum conferre posse, nisi virtutes alias interiores, ut fidei, charitatis, pietatis, & hujusmodi, comites habeant, quæ in vera tantum religione reperiuntur.

Quamvis autem Christiani non habeant communiter ex præcepto numerum precationum statutarum: habent tamen illum omnes, qui inter eos sunt Deo

specialiter dicati, præcipuamque Christianorum partem constituunt. Hi enim tenentur septies, partim diu, partim noctu, statas preces persolvere, præter alias spontaneas. Hæ autem consistunt non in gesticulationibus, neque actibus histrionicis corporis, sed in psalmis, hymnis, aliisque obsecrationibus Deo devote offerendis: neque tamen hæc eorum oratio caret motibus aliquot decentibus & gravibus corporis, præsertim inclinationibus capitis, flexionibus genuum, & aliis hujusmodi, quos in honorem Dei omnes fere gentes ex lumine naturæ exercere consueverunt. Cæteri vero Christianorum nullum quidem habent præceptum statutarum precum, excepto assistendi Sacrificio diebus festis, & orandi, quando instat aliqua publica, aut privata necessitas: sed omnes astantur præcepto universali Christi, qui dixit omnibus asseclis suis Lucæ cap. 18. *Oportet semper orare, & non deficere*. Et quidem S. Paulus, aliique Apostoli in libris suis nihil magis fidelibus inculcant, quam frequentem orationem. Et, ut credo, nulli, vel paucissimi inter Christianos reperientur, qui saltem bis in die, mane & vespere, vel noctu, preces aliquas ad Deum non effundant. Præterea fere omnes, nisi peregre absint, quotidie in templis religiose assistunt, dum Sacrificium Deo offertur: & omnes, nisi sint prorsus agrestes, & in sylvis enutriti, peculiares preces habent, quas vel domi, vel in Templo, vel alibi quotidie persolvunt: itaut pauci inter eos reperiantur, etiam laici, qui quinquies in die non orent: alii attentius, majorique cum reverentia, alii vero minus attente, minusque reverenter; quemadmodum etiam inter Moslemos usuvenit. Et quidem in Christianæ Religionis exordiis fere assidua erat Fidelium oratio, sacrorumque mysteriorum frequentia. Quamobrem scribit de illis S. Lucas in Actis cap. 3. *Erant autem perseverantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus*. Præterea Ismael filius Aly asserit, Christianos ævi sui plures, quam Moslemos, orationes habuisse. En ejus verba in

Cap. في ذكر ملة النصارى *De commemoratione gentis Christianorum*:

ولنا صلوات النصارى فانها سبع
عند الفجر والضحى والظهر والعصر والمغرب والعشا
ونصف الليل يقرون فيها الزبور المنزل على داود
تبعا لليهود في ذلك والسجود في صلاتهم غير معدود
فقد يسجدون في الركعة الواحدة خمسين سجدة ولا
يتوضون للصلاة وينكرون الوضو على المسلمين
واليهود ويقولون الاصل طهارة القلب:

Orationes Christianorum sunt septem. Prima, in aurora. Secunda, Sole jam aliquantum provecto. Tertia, in meridie. Quarta, medio spatio inter meridiem, & occasum Solis. Quinta, in occasu Solis. Sexta, in principio noctis. Septima, in media nocte. Recitant in iis orationibus Psalmos Davidis ad imitationem Judæorum: Adorationes autem in precibus eorum sunt sine numero: itaut aliquando in unica precatione faciant quinquaginta adorationes. Non utuntur purificatione ante orationem, & improbant purificationem Judæorum, & Mahumetanorum, asserentes; fundamentum ponendum esse in puritate cordis. Ita est: & ita docuit Christus: & ita dictat ratio ipsa; Corporis enim munditia nihil per se confert ad orationem, præsertim si cor sit immundum. In primitiva tamen Ecclesia, ante orationem, propter quamdam decentiam, corpus, vel saltem manus abluebant, ut refert Nicolaus Lancicius tom. 4. Opusc. 3. cap. 2. §. 68. Quod vero asserat Ismael, Christianos habere septem tempora orationum, alludit sine dubio ad septem Horas Canonicas, quibus non solum Ecclesiastici, sed etiam laici ab initio assistebant, & hodie quoque non pauci, dum ab Ecclesiasticis persolvuntur, assistunt. Neque vero Christiani tantummodo, sed etiam Sabæi, seu Sabaitæ, qui putant se originem trahere a Sabæo filio Henoch, Mahumetanos in numero orationum superant, si credimus eidem Ismaeli; qui Cap. 3. في ذكر مختلف الامم: *De commemoratione diversarum gentium*, hæc habet:

والصابيين عبادات منها سبع صلوات منها
خمس توافق صلوات المسلمين والسادسة
الضحى والسابعة نصف الليل:

Et Sabæi habent peculiares religionis ritus, inter quos sunt septem orationes, ex quibus quinque conveniunt cum orationibus Moslemorum: sexta autem est mane provecto jam Sole: septima vero in media nocte. Addit Auctor: وصلاتهم كصلاة المسلمين من النية

وتحريم الكلام فيها وان لا يخلطها
المصلي بشي من غيرها:

Oratio vero eorum est sicut oratio Moslemorum quoad intentionem, & prohibitionem sermonis in ea, & ne is, qui orat, intermisceat aliquid alienum ab ea. Quid igitur tantum jactant se Mahumetani de suis orationibus, cum non solum a Christianis, sed etiam a Sabæis in illis superentur? Affirmat porro R. Moyses Ben-Maimonis, Hebræorum doctissimus, in epist. ad Proselyt. relig. ritus illos, quos observant Mahumetani in suis orationibus, desumptos fuisse ab antiquis idololatris, qui iisdem utebantur, dum spurcissimum idolum suum Baal-Peor colebant.

Postremo non legimus, Deum imposuisse Israelitis onus aliquod universale orationum, seu precum quotidianarum: sed reliquit in cujuslibet libera pietate, vel potius in arbitrio, & prudenti dispositione eorum, qui præsunt religioni, numerum, tempus, & modum precum: quemadmodum scribit Maimonides in *Jad Chazakah*, in Tractat. *de precib. & benedict. Sacerdotum*, cap. 1. §. 4. ubi refert, Ezram summum Sacerdotem cum Consistorio suo constituisse omnibus Israelitis quotidie duplicem orationem, matutinam, & vespertinam, respondentem duplici Sacrificio jugi. Cum vero offertur Sacrificium superadditum, decreverunt tertiam orationem esse superaddendam. Decreverunt etiam unam orationem nocturnam, quæ tamen nullam induceret obligationem. Præterea in die jejunii tantum unam orationem instituerunt, quæ vocatur *clausula*, prope occasum Solis. Tres igitur orationes præscripsit Ezra cum Consistorio quotidianas

nas statutis, matutinam, & vespertinam, cujus obligatio ad omnes pertineret; & nocturnam, quæ esset liberæ uniuscujusque voluntati. Nihil tamen in his orationibus commiscuerunt earum nugarum, & quisquiliarum, quas Mahumetus orationibus suis admiscuit. Porro orationem aliquam non solum mane, & vespere, sed etiam noctu, & interdiu effundere, commune est omnibus Christianis, idque faciunt partim sponte, partim ut divino præcepto satisfaciant. Quamvis enim Christus peculiaria orandi tempora non præscripserit: quia tamen oratio est de jure divino, & necessaria ad æternam salutem, ideo tenentur Fideles omnes sub gravi culpa orare, præsertim cum publica, aut privata necessitas requirit; & ita ut non nimis diu ab oratione desistant.

Porro non expediebat orationis tempora, præsertim frequentia, universim Fidelibus statuere, cum plerique ita vel publicis, vel privatis negotiis distenti sint, ut vix tempus aliquod certum, ac liberum ad orandum habere possent: & Mahumetani ipsi precum suarum tempora vel differunt, vel permiscent, vel omittunt: nisi forte quando publice a Christianis, vel aliis observari se vident: tunc enim ad pietatem ostentandam, stato tempore preces, seu gesticulationes suas persolvunt.

Quod vero nonnulli, etiam e nostris, qui inter Mahumetanos fuerunt, referunt de admirabili illa attentione & reverentia, quam Mahumetani in orationibus suis ostentant, jam dixi oriri posse partim ex astu Dæmonis, partim ex naturali illi genti hypocrisi, partim denique ex consuetudine. Sed quantacumque sit illorum attentio, & animi fictio in orando, nunquam certe perveniet ad eam, quæ in Brachmanibus Indorum apparet. De his enim loquens P. Vincentius Maria supra laudatus, in suo Itinere ad Indias Orientales, lib. 2. asserit, se vidisse multos, qui ab aliquot annis antea perstabant brachiis in formam Crucis extensis immobiliter orantes: inter quos unus erat in Surate, qui per decem continuos annos in eo situ persistebat. Plures orant genibus flexis, ac manibus junctis, ab ortu Solis usque ad occasum. Quidam prope Suratem per duos annos immobilis persistebat, oculis in Cœlum defixis. Accidit, ut ebrius quidam miles e nostris, evaginato gladio minitaretur se illum occisurum, nisi oculos demitteret, atque inde moveretur. Cumque ille nihilominus tamquam lapis immotus persisteret; miles elato gladio humerum illi sinistrum gravissime vulneravit, peneque abscidit. Nostri vero misericordia moti, chirurgum suum accersiverant, ut curaret illum. Sed omnem curam pertinacissime rejecit, ne tantillum ab oratione sua distraheretur. Hæc pauca libuit referre, ut intelligant Mahumetani, quantum possint & efficiant Dæmones, in falsis Sectis per hæc orationum figmenta, fide concilianda: neque defuerunt, neque desunt inter nostros, qui eodem modo a Dæmone decipiantur.

Non tamen putet Lector, hanc Mahumetanorum in oratione attentionem & reverentiam, tantam esse, quantam quidam ex nostris referunt. Ex iis enim, quæ superius dicta sunt de eorum regulis, & statutis, manifeste contrarium colligitur, nimirum eorum orationes non esse sine aliqua irreverentia, vel in risu, vel in colloquutione, vel in aliis levitatibus. Credo tamen, quando ab aliis, & præsertim Christianis, & Judæis videntur, ab his se quantum possunt temperare. Certum etiam mihi est, non paucos eorum hujusmodi orationes prætermittere, præsertim si nemo sit, qui eos vel notare, vel punire possit. Neque solum hoc in oratione, sed etiam in jejunio, in abstinentia a cibis vetitis, & aliis præceptis Alcorani faciunt.

CAPUT UNDECIMUM.

Tertium fundamentum de Eleemosyna, ad trutinam revocatur.

Jam præmonui, fundamentum hoc, quod زكاة *Zakat* appellatur, non esse proprie eleemosynam, sed speciem tributi, aut decimarum, quas Moslemi solvere coguntur ex propriis facultatibus, præcipue pro expensis in bella contra infideles; hoc enim significant verba toties in Alcorano repetita في سبيل الله *pro via Dei*. Et quidem hic fuit scopus unicus Mahumeti: sed ut ambitionem, & rapacitatem suam aliqua pietatis larva cohonestaret, expensas, quas pro dilatando imperio suo, ac finitimis populis injuste sibi subjiciendis, a suis exigebat: pro religione tuenda se accipere mentiebatur. Utque mendacio suo fidem inveniret, aliis etiam nonnullis piis operibus hujusmodi decimas, seu verius rapinas, destinavit; itaut & in pauperes atque egenos alendos: in earum quæstoribus mercedem solvendam: in sequestres concordiæ, & unionis inter Moslemos remunerandos: in captivos redimendos: in ære alieno gravatos sublevandos: in eos, qui domi suæ divites, in aliena regione pauperes detinebantur, adjuvandos, earum pars aliqua impenderetur. Ab his tamen excluduntur a Doctoribus Quæstores, Sequestres unionis inter Moslemos, & captivi redimendi.

Si hoc fundamentum census, vel decimarum, in res pias, & præsertim in bella contra Infideles impendendarum, perfectionem aliquam aut sanctitatem confert in Religione, negari non potest, non minus apud Christianos, quam apud Mahumetanos hujusmodi fundamentum reperiri. Verum cum ea, quæ per vim a populis extorquentur, gravia plerumque sint, & odiosa iisdem populis, quamvis sub specie pietatis exigantur: ideo exigui, & sæpe nullius meriti esse existimanda sunt. Quamobrem in Christiana Religione plerumque sponte, & ex propriæ pietatis motivo, fideles bona sua Deo offerre consueverunt: & ipsi Ecclesiarum ac Monasteriorum reditus, qui fere ubique copiosissimi sunt vel saltem fuere, ab Imperatoribus, Regibus, Principibus, aliisque opulentis viris sponte relicti sunt.

Ut autem intelligat Lector, quænam sit apud Mahumetanos hujus fundamenti praxis, audiat verba D. Ricauti, de cujus fide, utpote inter illos diu commorati, dubitari non potest. Ita igitur ille lib. 2. Histor. Othom. cap. 4. *Ex vi hujus præcepti, quilibet privatus tenetur solvere unum pro singulis centenariis omnium suarum facultatum ad pauperes adjuvandos. Verum avaritia, & politica apud Turcas ita prævalet, ut divites ne teruntium quidem solvant, etiamsi hoc præceptum fuerit tanquam quid essentiale suæ religionis. Avaritia eos dissuadet, ne tanta bonorum suorum portione se spolient. Politica vero non patitur, ut palam fiat, in quibus facultates eorum consistant; id quod ex computo decimarum, seu tributi, facile posset penetrari. Itaque pauperes tantummodo observant adamussim hoc præceptum, quod alii obstinate contendunt esse supervacaneum, eo quod nunquam potuerit cadere in mentem Dei, ut propter illius observantiam de vita, ac facultatibus amittendis periclitarentur.*

Præter *Zacat*, seu præceptum decimarum, habent etiam Mahumetani usum frequentem صدقة *Sadacat*, nempe eleemosynæ spontaneæ, itaut quotidie saltem aliquid cibi pauperibus præbere dicantur. Mira sunt, quæ de hac in pauperes, & inter se mutua eorum charitate referuntur. Neque solum erga homines, sed etiam erga bruta pietatem suam extendunt, cibum ac potum præbentes volucribus, canibus, ac felibus; atque copiosos reditus in testamentis suis condendis, relinquentes, ut Xenodochia, seu hospitalia pro his animantibus excipiendis, & alendis, construantur. Verum qui adeo humani sunt erga bestias, tantumdem se inhumanos & crudeles erga homines, Christianos præsertim Europæos, se ostendunt, occasionem omnes eos vexandi atque opprimendi captantes, quemadmodum refert P. Vincentius Maria superius allegatus lib. 1. cap. 15.

Notandum vero, cum hac apparenti Mahumetanorum charitate conjunctam esse magnam fraudandi, fallendi, ac furandi consuetudinem. Ita enim scribunt de illis tanquam oculati testes, Gabriel Sionita, & Joannes Hesronita Maronitæ e monte Libano, Interpretes Regii; in tractatu *de nonnullis Orientalium urbibus: Velut bruta animantia, & rationis penitus expertes, in omnia vitia præcipites ruunt; & voluptatibus, ac carnis libidini immersi, detestandisque erroribus impliciti, nullum non scelus admittunt, Sodomiticum vitium pro peccato non habent. Falsa testimonia, perjuria, rapinas, extorsiones, latrocinia; pauperum atque advenarum oppressiones, circumventionesque, ac cætera his tanquam levisra & communia pro nihilo ducunt: adeoque præter exteriores quasdam ceremonias, quæ plerumque in lotione, oratione, templorum visitatione, eleemosynis, peregrinatione, annuo jejunio, ciborumque delectu consistunt; nulla penitus est disciplina*. Certe Arabes, qui veri ac legitimi præ cæteris Mahumetani existimantur, atque Alcoranicæ legis observantiores, in hac vero erga egenos, & inter se mutua charitate excellentiores habentur, adeo rapinis addicti sunt, ut frequenter peregrinos ad Meccam religionis causa proficiscentes expolient, ac deprædentur: itaut necesse fuerit magno Turcarum Tyranno multis equitum millibus eosdem peregrinos associare, eosque ab Arabum incursionibus tueri. Quin nec hujusmodi deprædationes, ac latrocinia peccatum ullum existimant.

Ne autem sibi de suis eleemosynis adeo Mahumetani blandiantur; audiant quid de Indis Orientalibus Idololatris se vidisse testatur idem P. Vincentius Maria lib. 3. cap. 25. *Pauperes* (inquit), *qui ad januas mendicantes circumeunt, in regnis Mogol, & Idialchan plurimi sunt, imo integræ eorum cohortes cum ducibus, & antesignanis eleemosynam exigentes vagantur: At vero nunquam hujusmodi pauperum turmas vidi inter Malavares, & Canares, fortasse quia cum hi sint ditiores, quotidie dilargiuntur oryzam, & alia comestibilia quibuslibet ad Templa concurrentibus: sed præcipue, quia in his regionibus sunt Xenodochia, seu publica hospitia, in quibus necessaria ad victum cuilibet benigne præbentur. Præterea nullus a domo & mensa sua rejicit homines suæ sectæ, multoque minus Brachmanes. Quamobrem domus Magnatum, & multo magis Palatia Regum semper plena sunt hospitibus, quibus mensa liberaliter præbetur. Et si vera sunt, quæ ab ipsis referuntur, quidam Principes, magnique viri inter eos, ut egenis subvenirent, atque eleemosynas dilargirentur, sese regno, facultatibus, & vita ipsa spoliaverunt.* Inter Brachmanum præcepta, hoc refert ibid. c. 16. *Nulla tibi transeat dies, quin eleemosynam largiaris.*

Videant igitur Moslemi, hoc Sectæ suæ fundamentum, non esse adeo firmum ac stabile, ut super illud vera religio consistere possit; præsertim, quia, si res recte perpendatur, eorum eleemosynæ sunt ex rebus levibus, & facile parabilibus, cum fere in cibis vulgarissimis liberalitatem suam ostentent; & ex ductu potius naturæ, quam ex religionis motivo erogantur, quæ ne inter rurales quidem & agrestes pauperibus, seu hospitibus denegentur; imo etiam ultro offerantur. At enim Mahumetani ditiores ac potentiores condunt amplissima legata pro publicis operibus, qualia sunt Meskitæ, seu Templa, Xenodochia, Nosocomia, pontes, fontes, & hujusmodi construendis, vel annuis reditibus augendis. Ita ferunt; verum non pietatis vel charitatis studium eos ad hoc impellit, sed ne Imperator, vel illius Præfecti omnia post mortem diripiant: ideo relinquentes filiis, ac domesticis quantum Regis, & Ministrorum famem excitare non possit, malunt cætera in opera publica insumere, quam Dominantium cupiditati, & rapacitati exponere.

Jam vero, si de Christianorum eleemosynis loquamur, non est dubium, quin hi profusiores in illis sint, semperque fuerint, quam Mahumetani. Sed quia, *cum faciunt eleemosynam, non canunt tuba ante se*, ut Christi monitum observent; ideo minus in hoc eorum pietas apparet, minusque notatur. Et nihilominus etiam cum hac eorum modestia, & circumspectione, in largitate erga pauperes, & loca sacra, vel pia, personasque Deo dicatas, Moslemis longe superiores esse, quilibet, qui rem attentius inspexerit, manifeste cognoscet. Quando enim Imperator ullus, aut Princeps Mahumetanus Meskitæ alicui, vel loco, aut personis sacris, oppida, urbes, provincias, regna elargitus est, vel vectigalia fecit, ut Constantinus, & alii Imperatores, ac Reges, Principesque Christiani, Romano Pontifici, ejusque Ecclesiæ, atque etiam aliis Ecclesiis, ac Monasteriis fecerunt? Ubi vero tam multa, tamque augusta, ac magnifica Templa (nisi forte a Christianis constructa, & ab illis occupata), tot pretiosissimis argenti, auri, gemmarum supellectilibus ornata; tam splendido & copioso sacrorum Ministrorum numero exculta, tam opimis reditibus ditata, quæ in nostris oris stupori sunt, in Mahumetanorum urbibus reperientur? Possuntne Moslemi tot, tamque numerosos virorum, & virginum Deo consecratos intra religiosa septa cœtus, quot Christiani ostendere: vel his aliquot Santones, & Dervisios suos comparare? Monachi illi, quos, antequam Mahumetus ex Inferno erumperet, S. Benedictus instituit? viginti duo millia Cœnobia satis ampla & commoda quondam numerabant. Numquam tot tabernas, potius quam Cœnobia, Mahumetanorum Pseudomonachi enumeravere, nec enumerabunt in posterum. Hæc porro omnia Regum, Principum, ac privatorum virorum munificentia, liberalitate, & pietate instituta sunt; iisdemque conservantur. Unum Mahumetanis Christianæ charitatis, & Divinæ Providentiæ prodigium ob oculos ponam, quamvis ita manifestum est omnibus, ut ipsi etiam illud videre cogantur. Religiosi illi, qui Fratres Minores appellantur, per totum Christianum Orbem, atque inter Mahumetanos etiam, & Infideles diffusi, si cum ipsis ejusdem instituti sacræ Virgines censeantur, ad aliquot centena millia ascendunt. Horum plerique nullos habent reditus, qui-

los

los fundos, nullas vineas, nulla oliveta, nullos agros frugiferos: imo ne horreum quidem domi, vel cellarium. Pecuniam vel tangere, scelus existimant: nihil in crastinum servant: sed vivunt in dies. Et nihilominus nulla est inter Christianos urbs, nullum oppidum, nullum fere rus, aut pagus, ubi Templum, domum, & viridarium non habeant; & ubi quotidianis Fidelium eleemosynis ita commode non sustententur, ut ex iis, quæ hodie ipsis superfluunt, pauperibus in crastino copiose non distribuant. Neque victum solum, sed vestitum, domesticam supellectilem, libros, & ad scientiarum studium necessaria; ad Templum etiam, & Sacrorum cultum ornamenta serica, argentea, aurea; Christiana charitas copiose illis non suppeditet; ut verissimum sit in illis id, quod de primis Christi asseclis scripsit S. Paulus Epist. 2. ad Corinth. cap. 6. *Sicut egentes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, & omnia possidentes.* Hoc autem admiratus quidam Turcarum Sultanus, ut ferunt, coactus est fateri: Magnum esse S. Francisci miraculum. Sed poterat etiam dicere: Magnum esse Christianæ charitatis prodigium. Omitto, quanta sit eleemosynarum profusio in innumera prope Xenodochia, & Nosocomia; pauperumque puerorum, & puellarum, & adolescentium, qui in literis, honestisque artibus exercentur, Collegia. Neque aliquid dico de immensa pauperum, & egenorum turba, qui semper a Christiana pietate seu clam, seu palam, subsidii aliquid quotidiani accipiunt: ut monstri loco habeatur, si quis ex illis fame periisse compertus fuerit: neque de tot nobilium familiis, quæ ob varia infortunia ad paupertiem redactæ, ab opulentiorum liberalitate secretis auxiliis quotidie sustentantur: neque demum de immensa pecuniarum vi, quæ in redimendis e barbarorum manibus captivis insumitur, quæ certe Mahumetanis ignota esse nullo modo potest. Neque solum ad vivos, sed ad mortuos etiam Christianorum eleemosynæ extenduntur: ita ut nullus sit vel tenuissimæ fortunæ, qui pro defunctorum fidelium animabus, quas purgatoriis pœnis expiari credimus, aliquam pecuniæ summam in sacrificia, ac pia opera non eroget. Plerique vero, qui censum habent copiosiorem, magnam in hoc idem auri summam expendunt, nec pauci ex Principibus ad multa centena aureorum millia perveniunt, quorum annuo fructu fidelium animæ per sacrificia, ac preces adjuventur.

Hæc autem omnia in cunctis Christiani Orbis Provinciis, quamvis fortasse non æqualiter ubique, servari certissimum est: atque id, singula Regna, Provincias, Urbes, oppida enumerando, possem aperte demonstrari, sed opus esset immensum. Satis sit, ea, quæ fiunt in Urbe Roma, Augustissima Christianæ religionis Sede, & omnium Urbium Regina, breviter innuere. Sunt in ea ædes sacræ, Deoque dicatæ, trecentæ supra quadraginta. Inter has principem locum tenet Templum S. Petri, adeo amplum, magnificum, & augustum, ut de eo vere dici possit id, quod de Salomonis Throno scriptum est lib. 3. Reg. cap. 10. *Non est factum tale opus in universis regnis:* Cæterarum pleræque amplæ, splendidæ, & ornatæ: reliquæ mediocres. Omnes tamen ministros suos habent plures, vel pauciores, juxta ipsarum dignitatem, & congruos commodosque reditus, quibus & ministri ipsi aluntur, & quæ ad divinum cultum spectant, comparentur, & quibus ædes ipsæ conserventur, instaurentur, & augeantur.

His sæpe adjunctæ & addictæ sunt illæ, quæ Societates, Confraternitates, & Archiconfraternitates vulgo appellantur, & fere ad centum viginti perveniunt. Hæ autem omnes opera pietatis & charitatis exercent, præsertim erga pauperes & ægrotos sodalitii sui: & in dotibus ejusdem sodalitii, aliisque pauperibus puellis subministrandis.

Enumerantur Romæ Xenodochia, & Nosocomia publica supra quindecim, in quorum aliquibus non raro supra mille ægroti vel pauperes excipiuntur. Anno vero sæculari in hujusmodi hospitiis multa peregrinorum millia opipare lauteque a Nobilibus & Principibus viris aluntur: & hi eorumdem mensæ tanquam famuli inserviunt. Sunt præterea alia hospitia, & valetudinaria peculiaribus nationibus addicta, quæ fere ad triginta perveniunt.

Sunt quoque plures puellarum, puerorum, & mulierum, præsertim pœnitentium, domus, in quibus hæ assidue morantur & aluntur: Hujusmodi vero domus supra sexdecim enumerantur. Et quidem nonnullæ adeo habitatoribus abundant, ut aliquando ad aliquot centenaria puerorum, vel puellarum perveniant. His addi possunt triginta per Urbem distributæ scholæ, ad instruendas in literis & artibus miseras puellas, quæ per vias otiose vagantur, sub honesta prudentique matrona, cui merces laboris sui publico sumptu persolvitur.

Numerantur etiam viginti ac sex Collegia, seu Seminaria, in quibus pueri, & adolescentes in artibus liberalibus ac scientiis gratuito instruuntur. Præcipua ex his omnibus patent, & in iis tantummodo literæ docentur. In reliquis, quæ ad peculiares plerumque nationes spectant; non solum disciplinæ traduntur, sed etiam alimenta, & reliqua ad vitam necessaria subministrantur.

Eorum vero, qui ex utroque sexu religiosum Institutum in communi viventes profitentur, Collegia vel monasteria trecentorum septuaginta numerum excedunt.

Quotannis vero mille quingentis puellis pecunia ad dotem præbetur, quæ ad multa aureorum millia pervenit. Nihil dico de privatis civium eleemosynis, præsertim Cardinalium, Principum, ac Prælatorum: hæ autem plerumque occulte fiunt, præsertim si sint copiosiores, & ad nobiles familias paupertate laborantes sublevandas erogentur.

Verum ut coram Sole Sidera delitescunt, ita si singulorum eleemosynas iis, quæ a Pontifice Maximo fiunt, comparemus, vix apparebunt: nam præter pecuniam, quam, cum in publicum prodit, atque in aliis occasionibus plurimis, pauperibus distribuit: per majorem Eleemosynarium decem millia aureorum erogat in pauperes, qui mendicare erubescunt, in Nosocomia, domos religiosas, atque alia loca pia. Bis in hebdomada panem pauperibus in ædibus Vaticanis copiose impartitur, ita ut quingentis aureis in singulos menses æstimetur: quingentos item aureos singulis mensibus erogat ad subsidium pauperum nobilium, & eorum, qui paupertatem suam celare coguntur. In præcipuis anni festis, quæ ad sex & viginti perveniunt, intra Sacri Palatii septa ingenti pauperum turbæ, cujusque generis, & ætatis, quarta pars Julii in singulos distribuitur, & ad sex ipsitem aureorum millia pervenit summa quotannis. Præterea mille ac ducentos aureos in mulieres, quæ pauperes puellas instruunt in artibus ac literis, impendit. Præterea duo aureorum millia quotannis in quatuor præcipuis solemnitatibus distribuuntur. Hactenus de iis, quæ per majorem ac publicum Eleemosynarium erogantur. Quæ vero per secretum dila-

largitur, præsertim nobilibus ad paupertatem redactis, tria aureorum millia singulis mensibus computantur. Verum quotidianæ miserorum necessitates (nam omnes & Romæ, & alibi egestate vel calamitate pressi, ad communem Patrem confugiunt) adeo hanc summam accrevere, ut in libris secreti eleemosynarii ad centum aureorum millia nonnunquam pervenisse comperta sit.

His accedit eleemosyna illa, quæ *Campi Santi* vulgo appellatur, in qua singulis sextis feriis plusquam duobus millibus pauperibus sexquilibra panis, & vini vasculum, quod vulgo dicitur *foglietta*, singulis distribuitur. Præterea in ipso Palatio quotidie mensa tredecim pauperibus peregrinis exhibetur, cui aliquando Pontifex ipse assistit, qui etiam feria quinta sanctioris Hebdomadæ duodecim hospitibus peregrinis pedes abluit, & ad mensam tanquam famulus ministrat.

Nihil hic dico non de eleemosynis, sed de thesauris, quos non raro Romani Pontifices insumunt in auxilium Imperatoris, & Regum Christianorum ad bella contra hostes religionis sustinenda: nam nec Mahumetani quidem hoc ignorare possunt.

Postremo illud ob oculos pono, Romam esse velut asylum pauperum totius Christiani Orbis: cumque assidue illis referta sit, omnium tamen necessitati abunde occurrit. Reliquæ vero Christianorum Urbes, atque oppida illam in hac erga pauperes præsertim proprios charitate, & liberalitate egregie imitantur.

Non est itaque quod Mahumetani propter suum Zacat, vel Sadcat, existiment, se Christianos in hac parte superare, vel etiam æquare. Quamvis enim multa impendant & elargiantur, vel in pauperes, vel in opera publica (id quod non negamus) quia tamen hæc potius ad pompam, & ostentationem, & plerumque ad effugiendam Principum suorum rapacitatem, quam ex motivo veræ charitatis, quæ in falsa religione esse non potest, faciunt: plura apparent, quam re vera sint. Neque quia Christiani non omnibus indiscriminatim petentibus eleemosynam præbeant, ideo minorem pietatem, charitatem, & liberalitatem habere censendi sunt. Prudenter omnino hoc faciunt, ne otiosos, nebulones, ac fures foveant. Plures enim, ut laborem effugiant, vel ut lautius vivant, pauperes se simulant, verisque pauperibus stipem subripiunt: ideo plerique Christiani Principes vagos & errones, vel se in aliqua arte, aut opere exercere compellunt; vel, si id recusent, ex urbibus & terris suis ejiciunt. Omnes enim virtutes a prudentia debent regulari, & consequenter etiam charitas; quæ si prudentia careat, in vitium sæpe Reipublicæ perniciosum degenerat.

CAPUT DUODECIMUM.

Expenditur quartum Eslamitica Sectæ fundamentum; nempe Jejunium.

Jejunium Mahumetanorum ridiculum prorsus videtur. Et impudenter mentitur Mahumetus, dum affirmat esse illud idem, quod traditum fuit iis, qui præcesserunt ipsos Mahumetanos. Cum enim hi non possint esse nisi vel Judæi, vel Christiani; neutris fuit unquam a Deo præscripta tam absurda forma jejunii, quæ in hoc sita est, ut per mensem lunarem nihil comedant, aut bibant tempore diurno; nimirum ab eo auroræ crepusculo, quo possit filum album a nigro discerni, usque ad principium noctis: donec scilicet hujusmodi discretio inter hæc duo fila fieri possit; reliquo vero tempore per totam noctem comedant, bibant, ingurgitentur, delassentur in uxoribus subagitandis, & per vias urbis in morem ebriorum vel fanaticorum cursitantes, bacchanalia verius celebrent, quam jejunium. Præcipit nihilominus prudentissimus Legislator, ut diurno tempore non solum a cibo, potu, & fœminis abstineant; sed etiam in Meskitis orando compareantur: quasi vero fieri possit, ut quis post exactam in crapula, comessationibus, ludis, & libidinibus totam noctem, possit in die sequenti orationi vacare. Verum boni Moslemi, si divites, nobiles, & opulenti sint, tota die stertunt, soporeque oppressi, omnem diurnam famem, & sitim astute fallunt. Vulgus vero tenuiorum, præsertim opificum & agricolarum, victum sibi labore acquirere coguntur. Ridicula autem sunt, quæ in hoc jejunio Doctores Moslemi superstitiose observanda præscribunt, quemadmodum superius ex eorundem canonibus retulimus. Cujusmodi sunt, quod si quis deglutierit calculum, aut nucleum, aut frustum ferri, frangat jejunium; quemadmodum etiam qui clystere usus fuerit, aut nares aqua abluerit, vel aliquid stillaverit in aures suas, & in sententia nonnullorum, etiam in foramine uberum, & pudendi: & aliæ hujusmodi ineptiæ: quasi hæc ad cibum, potumque pertineant; vel aures, aut nares, aut ubera, vel partes corporis obscœnæ comedant, aut bibant.

Nihilominus cum his omnibus absurdis, videtur hoc jejunium valde rigidum esse, & gravius quam jejunium Christianorum. Cum enim circumvolvatur per omnes anni menses; quando incidit in æstatem, maximam habet difficultatem, cum ne gutta quidem aquæ liceat sitim, quantumvis ardentissimam, temperare. Cum e contra Christiani liquida omnia, etiam vinum, & succos, aliasque potiones libere, quoties volunt, bibere possint: jentaculum etiam vespere adhibeant, usque ad septem vel octo uncias cibi; itaut non re, sed nomine jejunium dicendum esse videatur.

Sed primo notandum est, neque in Pentateucho, neque in Evangelio inveniri præscriptam a Deo, vel a Christo formam ullam jejunii determinatam: imo neque diem, neque tempus ullum jejunio destinatum. Jejunia vero, quæ tam Hebræi, quam Christiani observant, non a Deo, vel a Christo immediate, sed a Prophetis, vel Apostolis, vel a Patribus Synagogæ, vel ab Ecclesia instituta fuerunt. Non tamen negamus, vel Moysem per legem oralem (ut loquuntur Hebræi) a Deo receptam, vel Apostolos ex mandato Christi, aliquam circa jejunium regulam, vel formam instituisse. Illud ex Evangelio habemus, quod Christus jejunium quidem probaverit, ac commendaverit, moderatum tamen, ac discretum esse voluerit. Quamobrem cum dixissent illi Joannis Baptistæ discipuli (ut refert S. Matthæus Cap. 9.) *Quare nos & Pharisæi jejunamus frequenter: discipuli autem tui non jejunant? Respondit eis Jesus: Nunquid possunt filii Sponsi lugere, quandiu cum illis est sponsus? Venient autem dies, cum auferetur ab eis sponsus, & tunc jejunabunt.* Hoc idem objecerunt illi Scribæ & Pharisæi, Luc. cap. 5. dicentes: *Quare discipuli Joannis jejunant frequenter, & obsecrationes faciunt, similiter, & Pharisæorum: tui autem edunt, & bibunt? Quibus ipse ait: Nunquid potestis filios Sponsi, dum cum illis est Sponsus, facere jejunare? Venient autem dies, cum ablatus fuerit ab illis Sponsus, tunc jejunabunt in illis diebus.*

Deinde notandum est, jejunium proprie esse abstinentiam ab omni cibo & potu per aliquod tempus, & communiter per spatium diei naturalis, nempe viginti quatuor horarum, a media scilicet nocte usque ad

sequen-

sequentem medium noctem; vel a vespera unius diei, usque ad vesperam alterius sequentis. Ubi vero per plures dies continuatur jejunium, unica tantum comestio circa meridiem, vel in vespere fieri debet: & ineptum, atque absurdum existimandum est jejunium illud, in quo vel per totum diem comeditur & bibitur, & per totam noctem sine potu & cibo dormitur, seu aliud agitur: vel e converso, ut faciunt Mahumetani, in quo tota nox in cibo & potu transigitur, tota vero dies in somnum, vel aliud opus insumitur.

Tertio notandum est, in comestione, quæ fit post jejunium, nullam esse circa qualitatem ciborum præscriptionem. Quamobrem Judæi in jejuniis suis quolibet eduliorum genere utuntur: idem Mahumetani observant. Christiani vero ex Apostolorum, Majorumque suorum traditione, in jejuniis suis a carnibus, ovis, ac lacticiniis abstinent: & aliquibus in locis, præsertim Orientalibus, etiam a piscibus, & a vino: itaut herbis tantummodo, & leguminibus una cum pane, & aqua vescantur.

Notandum ultimo, primos Christianos, & alios, qui per aliquot sæcula sequuti sunt, unica tantum comestione circa vesperam usos fuisse; jentaculum omne, quod hodie apud multos in usu est, prorsus ignorasse; imo a vino etiam abstinuisse, nec interdiu cibi aliquid gustasse; omnem etiam potum interdiu evitasse, probabilius censeo: non enim Judæis in hoc inferiores esse voluisse credendum est. Decurrentibus vero ætatibus, ac deficiente primo illo Christianæ observantiæ vigore, corporibus etiam quotidie infirmioribus, cœperunt uti potu & jentaculo, non ex Christianarum legum præscripto, sed ex quadam Pontificum conniventia, atque humanæ imbecillitatis compassione. Quamobrem si hodiernum Christianorum jejunium, præsertim in Europa, aliquanto laxius videtur, non vitio religionis, vel legis, sed hominum usui, vel abusui tribuendum est. Non tamen plurimi desunt ubique, qui jejunium rigide observent, nihil præter unicam comestionem per spatium diei naturalis comedendo, aut bibendo.

Et nihilominus jejunium Christianorum cum hac, quam diximus, laxitate, multo difficilius & rigidius est jejunio Mahumetanorum, cujus tota difficultas reducitur ad abstinentiam a potu diurno, quando Mensis Rhomadan incidit in æstatem.

Primo, ob qualitatem ciborum. Nam Mahumetani in jejunio carnibus, ovis, lacticiniis, & cibis quibusque optimis, & peculiari industria paratis vescuntur: Christiani plerique solis herbis & leguminibus prandent, vel cœnant. Nam quamvis etiam piscibus uti possint, quia tamen hi non ubique reperiuntur, & plerumque caro venduntur; solum a nobilibus, & divitibus, qui sunt commodiores, emi possunt: cæteri plerumque piscibus salitis, vel siccatis, quorum vile est pretium, mensam adornant. Sive autem pisces sint, sive herbæ, vel legumina, omnia sunt levissimi nutrimenti, & quamvis cito satient, seu potius impleant, cito tamen famem revocant, corpusque extenuant, ac debilitant. Hoc autem incommodum non habet jejunium Mahumetanorum. Porro non pauci inveniuntur Christiani, qui carnibus, ovis, ac lacticiniis semel in die vescentes, nihil aliud intra spatium diei naturalis comedunt, & sæpe ne bibunt quidem. Id facilius Mahumetanis succederet, quibus per integram noctem conceditur hujusmodi cibis se ingurgitare.

Secundo, ob quantitatem: nam, ut diximus, Mahumetani a primis noctis crepusculis usque ad ortum auroræ cœnam suam, vel potius cœnas protrahunt: quæ causa est, ut cum mensis Rhomadan incidit in hyemem, vel etiam in ver, vel autumnum, nullam prorsus habere possit difficultatem.

Tertio, quoad numerum: nam jejunium Mahumetanorum non excedit mensem lunarem, (idest dies circiter viginti novem.) At jejunium Christianorum, præter quadraginta dies specialiter destinatos, complectitur etiam alios plures dies per annum, qui universaliter tres supra viginti numerantur; præter jejunia particularium provinciarum, ac regionum, in illis præcepta. Huc accedit, nullum esse Religiosorum institutum, quod alia plura supradictis, quæ sunt omnibus communia, præscripta non habeat; itaut non pauci dimidiam anni partem jejunent. Frequentissima etiam sunt inter Christianos, & præsertim fœminas, jejunia sponte suscepta, quæ non raro pane tantum & aqua transiguntur.

Atqui, ut Mahumetani ipsi sapientiores fatentur, verum, Deoque semper acceptum jejunium est, a vitiis, & terrenis affectibus abstinere: a cibo autem & potu se retrahere, non vero a peccatis & iniquitatibus, nihil prodest, nihilque a Deo æstimari, sacræ paginæ testantur. Neque ex Pentateucho, vel Evangelio, ut superius præmonui, habemus præceptum aliquod circa modum, vel formam jejunii; nam Deus hoc prudentiæ eorum, qui religioni præfuturi essent, reliquit; quamobrem sive illi rigidiorem, sive molliorem jejunandi formam præscripserint, non multum refert ad hominis perfectionem, ac sanctitatem: quæ si in jejuniorum austeritate & rigore sita esset, tam Mahumetani, quam Christiani, a Brachmanibus Indorum, aliisque Ethnicis longe superarentur.

Non dubito tamen, quin sicut inter Christianos, ita inter Mahumetanos non pauci jejunium suum frangant: sed pauciores fortasse Mahumetani, ob metum pœnæ: nam jejunii violatores, præsertim si culpam frequentent, gravissime puniuntur. Christianis vero nulla, vel modica pœna statuitur, cum quilibet possit excusationem aliquam non jejunandi prætendere. Quamobrem tanto gratius convenit ut sit Deo Christianorum jejunium, quanto magis est voluntarium. Verum ut scribit Gabriel Bremond alias laudatus, in suo Itinerario lib. 3. c. 4. *Artifices atque operarii soli inter Moslemos rigide jejunium Rhamadan observant* (quia scilicet hi liberius, ac facilius puniri possunt): *Magnates ac Principes illud velut jocum deridens: divites vero illud transferunt* ad Kalendas Græcas, ut puto.

CAPUT DECIMUM TERTIUM.

Examen quidti Mahumeticæ Religionis fundamenti; nempe Peregrinationis.

PUtant Mahumetani, se solos peregrinationem habere; neque prorsus falluntur, cum eorum peregrinatio tot absurda, ac ridicula contineat, ut alia nulla ei similis inveniatur. Constantissima est eorumdem opinio, peregrinationem Meccanam a primo parente Adam inceptam fuisse. Cum vero illis objicitur, Templum Meccanum ab Abraham & Ismael, juxta Alcorani relatum, constructum fuisse; respondent: Templum ab Adam visitatum, tempore diluvii in Cœlum ab Angelis translatum fuisse; Abraham vero aliud simile, Dei jussu ædificasse, quod deinceps ipse Abraham, & Prophetæ omnes visitaverunt.

Jam supra exposui, quibus ritibus se se Moslemi

ad hanc peregrinationem præparent : quid in visitatione templi Meccani, aliorumque sacrorum, ut ipsi existimant, locorum observare debeant : a quibusnam rebus eo tempore abstinendum sit : quid sacrificii, vel potius donarii loco offerre teneantur. Inter hæc, observanda præcipue occurrunt:

Primum : conceditur illis, ut uxorem, vel aliam fœminam secum ducere possint; quia nimirum qui in peregrinatione Meccana nascuntur, censentur esse nobiles, non secus ac si Mahumeti essent consanguinei. Quamobrem conatur unusquisque, imo (quantum legi) tenetur, vel ex propria uxore, vel ex alia fœmina prolem suscipere : & ideo qui uxorem non ducunt secum, cum illa, quam comitem habent in peregrinatione, vel cum alia fœmina Meccana contrahunt matrimonium temporaneum, quod scilicet tamdiu consistat, quamdiu morantur in Mecca : & deinde evanescit conjugium, & mulier potest iterum nubere cui vult.

Secundum : in præparatione ad peregrinationem, cum quibusdam laudabilibus plura admiscentur frivola ac superstitiosa, cujusmodi sunt, non indui femoralibus, neque soccis, vel uti crepidis scissis ad talos : itemque neque caput, neque faciem operire, neque res odoriferas contrectare, quas tamen primo Mahumetus præceperat : neque caput radere, neque pilos corporis, neque ungues præcidere, & aliæ hujusmodi quisquiliæ, quæ ad pietatem nihil faciunt, sed potius ad risum.

Tertium : cursus ille festinatus saltitando, humerosique agitando primis tribus vicibus in circuitu Caabæ magnam habet levitatem, & indecentiam; quamobrem fœminis interdicitur. Ridiculum vero, quod tribus primis vicibus ita currant, ac saltitent : quatuor autem lente, & veluti spatiantes incedant, ut Tigellius ille Sardus, de quo Horatius Serm. lib. 1. Sat. 3.:

Nil æquale homini fuit illi ; sæpe velut qui
Currebat fugiens hostem : persæpe velut qui
Junonis sacra ferret.

Eadem levitas & scurrilitas notanda in visitatione duorum montium Saphæ & Mervæ, in quibus nullum aliud religionis vestigium erat, quam quod duorum idolorum simulacra in eorum vertice a Meccanis culta fuissent.

Quartum : maximam etiam superstitionem præsefert jactus ille lapillorum, præcipue sub genitalibus inter crura, quo stulte putant se Dæmonem lapidare. Atqui melius grandioribus lapidibus hoc facerent, quandoquidem putant Dæmonem, veluti corporeum, percuti posse, ac vulnerari. Sed sciat Lector, hos circuitus, & jactus lapillorum, Arabes idololatras ab Indis item idolorum cultoribus desumpsisse, & Mahumetum pro lege suis statuisse. Ita affirmat Auctor Speculi Historialis, lib. 24. relatus in Disputatione cujusdam eruditissimi Christiani cum Principe Saracenorum, Basileæ impressi cum Alcorano, & aliis opusculis, Anno 1550. ubi sic loquitur Christianus: *Duarum Indiæ Gentium, quæ vocantur Zechian, & Albarachuma, antiqua consuetudo fuit, nudos, decalvatos, magnisque ululatibus personantes, simulacra Dæmonum circuire; angulos quoque deosculari, & projicere lapides in acervum, qui quasi pro honore diis extruebatur. Inde enim est, quod in libro Salemonis dicitur : Qui projicit lapides in acervum Mercurii. Hæc ergo consuetudo cum ab Indis ad Arabes descendisset, eamque suo tempore apud Meccam in honore Veneris Machumet celebrari reperisset, sic illam manere præcepit, cum tamen cætera idololatria præstigia removisset. Illud vero soli Veneri in illa celebratione dicitur exhiberi solitum, ut lapilli retro, idest sub genitalibus membris projicerentur, eo quod Venus illis maxime partibus dominetur. Unde adhuc ita fit in Domo Dei, quam tu vocas illicitam; idest, ubi nihil licet, nisi quod sacrum est. Veruntamen, cum hoc a nudis ex toto hominibus semper fieri soleret, non tulit hoc humana verecundia. Instituerunt aliqui, ut projectores lapidum parvo saltem linteolo renes obtegerent, ne omnino denudati homines, canum impudentiam imitarentur.* Hactenus Christianus ille, quem non est credibile, aliquid in his fingere, aut mentiri voluisse, dum cum Mahumetanorum Principe loqueretur.

Quintum : mactatio illa ovium, seu boum, aut camelorum, aliquid magnum esse videtur : nam (quemadmodum ferunt) aliquando ad trecenta, vel quadringenta millia pecudum perveniunt, quas cum jugulaverint, unusquisque suas comedit : quod vero superest, pauperibus, vel aliis non habentibus impartitur. Hoc tamen parum, vel nihil confert ad religionem, nisi quatenus continet exteriorem actum fraternæ charitatis, qui sæpe etiam inter malos & scelestos invenitur. Imo asserunt, ut certum, notumque omnibus, in nulla Mahumetanorum secta majorem charitatem, & ut ita dicam, amicabilitatem inveniri, quam inter Sectam Atheistarum, quæ inter eos, præsertim Constantinopoli, latissime patet : & aliquando (nisi forte semper) Magnus Sultanus est antistes illius. Cæterum hoc tot pecudum excidium, quod fit in valle Minæ, nullo modo est sacrificium : Mahumetani enim ipsi sapientes, ut alibi diximus, unanimiter consentiunt, Mahumetum nullum sacrificium instituisse. Sed de hoc infra ex professo agemus.

Sextum : frivola prorsus & ridicula sunt, quæ in peregrinatione vitanda præscribuntur, præsertim circa mactationem animalium non solum venaticorum, sed etiam pediculorum, & locustarum. Illud vero admirandum, quod nefas sit occidere pediculum, aut locustam, vel etiam formicam, aut muscam, non autem corvum, aut milvum, aut lupum, neque pulicem, vel culicem. Respondebunt fortasse Moslemi Doctores, has omnes nugas circa peregrinationem continere mysteria, quemadmodum multa in Pentateucho a Deo præcepta sunt, quæ si superficie tenus tantum considerentur, levia prorsus, ac prope superstitiosa apparent. Sed quæ in Pentateucho habentur, tam nos, quam Judæi, & Mahumetani, certo scimus a Deo præscripta fuisse; quamobrem etiam certissime credimus, summa cum sapientia & prudentia, & non sine arcanis mysteriis fuisse disposita. Quæ autem Mahumetus vel in Alcorano, vel in Sonna præscripsit, præsertim circa hanc peregrinationem, vel Doctores Moslemi instituerunt; neque nos, neque Judæi credimus esse a Deo : neque Mahumetani etiam rationem ullam habent hoc credendi. Cæterum non solum nos, & Judæi, sed etiam plures Mahumetani sciunt, & tenent, hos peregrinationis Meccanæ ritus, quemadmodum etiam purificationis, orationis, jejunii, decimarum, & hujusmodi rerum, plerosque ab Arabibus Ethnicis desumptos fuisse. Huc accedit cuilibet Impostori, vel nebuloni liberum esse mysteria in suis ineptiis ac nugis fingere illis similia, quæ Expositores Alcorani in illius male consutis verbis expiscantur.

Postremo non est omittendum, peregrinationem hanc Meccanam non tam ad pietatem exercendam, quam ad lucrum captandum, & ad pœnas Principi debitas ob delicta commissa fugiendas, a Moslemis

capessi:

expeti: & Mahumetus ipse in Alcorano Sura 2. البقرة *Bacca*. v. 197. concedit, ut in Peregrinatione divitias per mercaturam acquirant: id quod non paucis est unicum motivum hujus itineris. Libet hic referre verba Gabrielis Bremond, lib. 1. cap. 29. *Eorum*, inquit, *qui hoc iter suscipiunt, quidam habent pro scopo pietatem: alii vero mercaturam. Verum Magnates illud non ineunt, nisi ut supplicia evitent, quæ propter delictum aliquod merentur. Nam hæc peregrinatio ab omni culpa absolvit: & si quis vir primarius vult effugere, ne capiatur: abscondit se in turba peregrinorum: cumque a Mecca regressus fuerit, nullus amplius est, qui ejus delicta requirat, nisi forte Magnus Sultanus absolute necem illius, vel pœnam velit.*

Reliquum est, ut sanctissimas, & gravissimas Christianorum peregrinationes huic Meccanæ ridiculæ ac stramineæ opponamus. Non una tantum apud nos est peregrinatio: sed tot fere, quot in Orbe Christiano loca, religione aliqua peculiari conspicua, reperiuntur. Præcipua tamen, & universo Orbi communis est Peregrinatio Romana ad sacra Principum Apostolorum corpora veneranda. Erat olim hæc fere continua, & copiosissima: paulatim vero tepescente pietate, aliquanto diminuta est. Nihilominus nunc etiam quotidie exteri Romam peregrini adveniunt, & in sacris Majoris Hebdomadæ, ac Paschatis diebus, multa eorum millia quotannis numerantur, itaut ad triginta millia totis illis diebus perveniant, nimirum tot fere, quot ad peregrinationem Meccanam concurrunt. Et plerique publicis sumptibus, saltem per triduum, excipiuntur. At vero peregrinatio illa, quæ sæculari anno, nempe vigesimo quoque quinto agitur, hujusmodi est, ut vix credibilis esse videatur. Unam tantum ex his referam, quæ præsentis sæculi principio sub Clemente Octavo Pontifice Maximo celebrata fuit. Ad hanc parari jussit Pontifex amplum hospitium, in quo Episcopi, aliique viri exteri Deo dicati exciperentur, ac per decem dies percommode alerentur: in aliorum vero exterorum peregrinorum expensas, supra trecenta aureorum millia manu sua pleraque distribuit. In ipso Episcoporum hospitio ipsemet Pontifex ad mensam inservivit, multisque eorum pedes manibus suis lavit, quos deinde nonnulli Purpurati linteo abstergebant. Fuere hi supra quatuor millia, partim Episcopi, partim Ecclesiastici inferioris ordinis. Hoc idem Christianæ humilitatis obsequium exhibuit Clemens aliis peregrinis in hospitio Sanctissimæ Trinitatis, ubi nunc duodecim, nunc triginta peregrinis pedes lavit, atque illos osculatus est, duobus Purpuratis illum adjuvantibus. Hanc peregrinationem multi Principes Magni ex pietatis tantum motivo suscepere. Cæterorum vero, qui ex variis Christiani Orbis regionibus advenere, tot fuerunt, ut in commemorato sanctissimæ Trinitatis hospitio, ducenta sexaginta millia peregrinorum recensita sint, præter ducentas, ac quadraginta octo aliorum societates, quarum numerus ad quinquaginta quatuor millia, & sexcenta perveniebat. Itaut quidam, qui exactius computum deduxerunt, loci illius hospitum virorum, quadringenta quadraginta quatuor millia; fœminarum vero viginti quinque millia recensuerint. In aliis vero per Urbem nationalibus hospitiis, supra quinquaginta millia recepta esse scribuntur. His vero omnibus hospitibus sumptuosa mensa, & copiosus ciborum numerus apponebatur, ad quam plerumque Principes viri, tam Ecclesiastici, quam sæculares tamquam famuli humiliter ministrabant. Postremo tanta fuit hoc anno Peregrinorum multitudo, ut ad terdecies centena millia pervenisse scribantur. Inter hos fuerunt etiam quidam hæretici, & quidem non pauci, qui curiositatis tantum gratia se Romam transtulerunt. At ubi Pontificem Maximum, tamquam famulum, pauperum pedes abluere, & osculari, iisque ad mensam inservire, & Purpuratos, ac Principes eum in hoc imitari viderunt; hæresi abjurata, ad Catholicam Fidem rediere. Inter hos erant quidam Germaniæ Principes. Duo etiam Turcæ Mahumetani, qui Constantinopoli Romam venerant, inter Peregrinos sese immiscuere. Cumque vidissent sibi quoque pedes lavari, atque eadem Christianæ humanitatis obsequia sibi ac cæteris exhiberi; divina gratia illustrati, Mahumeto abjurato, Christianam Religionem amplexi sunt. Idem fœminæ cuidam Turcæ, ac duobus ejus filiis contigisse refertur.

Porro in hac peregrinatione, omnes triginta vicibus quatuor Templa præcipua, quæ Patriarchalia dicuntur, itinere fere sex milliarium, pedites invisebant (nisi ætas, vel infirmitas aliud exegisset) humili devotoque incessu, & fere per totum iter orantes, vel psalmos, aut alias preces canentes, vel recitantes, & præterea eleemosynas pauperibus large distribuentes. Præcipua vero cura erat, peccata per sacramentum pœnitentiæ expiare, vitamque in melius commutare: itaut qui peccatores Romam venerant, justi in patriam regrederentur.

Si Meccana peregrinatio cum hac comparetur, sordescet omnino, ac putescet, & indigna prorsus erit quæ nominetur. Sciant autem Mahumetani, alias etiam esse Christianas peregrinationes, ut Lauretanam, Assisinatem, Compostellanam, Jerosolymitanam, & hujusmodi, quæ non minori religione ac pietate, quam Romana, peraguntur. Et quamvis in his minor sit peregrinorum numerus, sæpe tamen Meccanæ turbam vel æquat, vel excedit. Hæ vero pleræque quotannis aguntur.

Non omittam tamen addere, etiam Idololatras, Indos, ac Brachmanes, aliasque hujusmodi Gentes, peregrinationes suas, & fortasse Mahumetana numerosiores, habere. Quamobrem peregrinatio per se non est veræ Religionis character, sed ex circumstantiis debet æstimari. Porro Mahumetana, licet pauca aliqua videatur habere laudabilia, tot tamen superstitionibus, nugis, atque ineptiis admixta est, ut nullo modo veræ Religionis argumentum, vel signum possit existimari.

CAPUT DECIMUM QUARTUM.

Discutitur prohibitio a vino & ludo, facta a Mahumeto.

SI Mahumetus ex motivo virtutis temperantiæ, vel abstinentiæ vini usum asseclis suis prohibuisset, esset tamen tanquam indiscretus atque imprudens condemnandus. Magna quippe levitas fuisset, omnibus mortalibus (nam omnibus tam hominibus, quam Geniis Alcoranum suum observandum prædicabat,) illud prohibere, quod ab Orbe prope condito omnibus in usu fuisset; esset nihilominus saltem excusandus, vel tolerandus. Verum rationes, propter quas illud interdixit, illum stultitiæ ac superstitionis omnino condemnant. In *Doctrina Mahumeti*, ex Arabico in Latinum translata, quæ apud Mahumetanos divinæ habetur auctoritatis, & impressa reperitur cum libro Al-

co-

corani Basileæ, anno 1550. scribitur; *duos Angelos, Arut, & Marut* (de quibus etiam mentio fit in Alcorano,) *missos a Deo in terram, ut humanum genus regerent, ac judicarent causas singulorum, quadam die vino a fœmina quadam inebriatos; cum hæc esset pulcherrima, amore & cupiditate ejus incaluisse, ac propterea de concubitu eam requisisse. Quamobrem, jubente Deo, appensi sunt per catenas ferreas per pedes, dimissis capitibus, in puteo quodam Babylonis, ita usque ad diem Judicii permansuri.* Hoc divinæ justitiæ exemplum Mahumetum adduxit, ut vinum prohiberet. Alii alias causas afferunt. Probabilissimum mihi est, vinum & ludum suis interdixisse, ut promptiores & expeditiores essent ad bella; atque etiam ut expensas in vinum fugeret pro militibus sustentandis; cum aqua facillime ubique reperiatur.

Sed ipsemet duas causas exponit, quæ illum ad hanc legem ferendam adduxerunt. Prima est, quam supra retulimus; nempe quia cum in vino & ludo sit magna utilitas: majus tamen damnum in utroque reperitur. Sed non ex vino, aut ludo, verum ex hominum intemperantia hoc damnum procedit. Etiam ex pulchritudine, ex auro, & argento; itemque ex tormentis bellicis, aliisque multis, majora fortasse mala proveniunt, quam bona: non tamen hæc damnanda, vel auferenda sunt: sed immoderatus, atque inordinatus illorum usus cohibendus. Negandum tamen est absolute, in vino majus malum, quam bonum reperiri. Nam, exempli causa, hic Romæ (& idem alibi) ubi sunt supra centum viginti millia hominum bibentium vinum; etsi duo vel tria millia (quod certe non est) quotidie ab immoderato ejus usu inebrientur, vel lædantur; cæteri omnes nutriuntur, roborantur, & melius ad labores subeundos, ad literarum studia excolenda, & ad alia opera peragenda disponuntur. Multi etiam ægroti, ægri, senes, imbecilles, vini ope recreantur, & salutem, & robur acquirunt. Quamobrem præcipit Deus per Salomonem in Proverbiis, cap. 31. *Date siceram mærentibus, & vinum his, qui amaro sunt corde. Bibant, & obliviscantur egestatis suæ, & laboris sui non recordentur amplius.* Certe quadruplo majora damna ex pecunia, ex fœminis, & aliis plurimis, quam ex vino oriuntur: nec per septuaginta annos, sive Romæ, sive alibi ubi fuerim, audivi unquam ex vino grande aliquod, atque extraordinarium malum ortum fuisse. Quamobrem tam Gelaleddinus, quam Zamchascerius, duo primarii Alcorani Interpretes, volunt, prohibitionem Mahumeti non cadere supra vinum, ac ludum absolute, sed في تعاطيهما *supra nimium studium, & applicationem in utroque*: quamvis Jahias asserat, Mahumetum, جاء بتحريمها قليلها وكثيرها *prohibuisse vinum tam in magna, quam in parva quantitate*, fortasse ob causam sequentem.

Altera igitur causa, ob quam vinum prohibuit, est ex eo quod intrinsece malum, & Diaboli inventum abominabile sit. Nam, ut puto, juxta Encratistarum errorem, vinum fel Diaboli esse existimavit.

Sic igitur habet Sura 5. *De Mensa*, ver. 96. ان الخمر والميسر رجس من عمل الشيطان فاجتنبوه. *Profecto vinum, & ludus sunt abominatio ex opere Satanæ: itaque fugite illa.* Sed Moslemi, agnoscentes fortasse hanc Prophetæ sui sanctionem falsam esse, & iniquam, in vino bibendo ita profusi sunt, ut cæteros a secta sua extraneos facile superent. Et certe Mahumetus ipse antea vini usum suis libere concedebat: imo in Sura 16. النحل *Apes*, Ver. 7. non solum vinum probat, sed etiam concedit usque ad ebrietatem: ita enim loquitur ومن ثمرات النخيل والاعناب تتخذون منه سكرا ورزقا حسنا ان في ذلك لاية لقوم يعقلون. *Et de fructibus palmarum, & uvarum percipitis ebrietatem, & victum. Sane in hoc quidem est signum* (i. argumentum divinæ providentiæ) *illis, qui intellectu prædíti sunt.* Proculdubio fructus uvæ, ex quo quis inebriatur, non potest esse nisi vinum: & hoc est argumentum divinæ providentiæ, ergo impossibile est, esse abominationem, & opus Satanæ. Pugnat igitur secum turpiter Mahumetus in re, quæ consistit in facto, & necessario vera est, vel falsa.

Quod autem vinum ex se, itaque natura malum non sit, imo bonum & laudabile, manifeste patet; quia apud omnes nationes, apud quas reperitur, etiam veram religionem profitentes, imo & apud ipsos Arabes, semper fuit in usu: & Mahumetus etiam per aliquod tempus vinum sibi, suisque concessit: quippe ad multa utilissimum, ac prope necessarium. Et Noe vir justus ac sanctissimus illius auctor fuit, non autem Satanas. Sacræ etiam Scripturæ vinum sæpe laudant, & commendant. Et Melchisedech Rex Salem, Summusque Dei Sacerdos, Abrahæ victori vinum obtulit; neque hic illud recusavit. Et quidem Mahumetus profitetur se Abrahæ esse sectatorem. Isaac quoque vinum bibit a filio suo Jacob oblatum, Gen. cap. 27. ubi idem Isaac inter alias benedictiones, *abundantiam vini* ipsi Jacob precatus est verbis illis: *Frumento & vino stabilivi eum.* Voluit præterea Deus Opt. Max. in Sacrificiis suis vinum adhiberi, quod Sacerdotes biberent, ut patet Exod. cap. 29. Levit. cap. 15. & alibi. Christus ipse non solum bibit vinum, sed aquas etiam in vinum convertit, ex quo alii bibere possent, ut refert S. Joan. cap. 2. Et sacrificium novæ legis in pane, vinoque instituit: nullusque fere est in tota Sacra Scriptura liber, in quo vini usus moderatus non approbetur. Quamobrem valde suspicor, Mahumetum in vino prohibendo errorem suum accepisse, vel ab Hæreticis Aquariis, qui, ut refert S. Augustinus, lib. de Hæres. cap. 4. adeo a vino abhorrebant, ut non nisi in aqua consecrandum esse affirmarent: vel a Catharistis, qui, ut scribit idem cap. 46. uvis vescebantur, sicut Mahumetani; sed vinum detestabantur, asserentes esse fel Diaboli: vel ab Encratistis, qui, teste eodem Augustino, dicebant, vinum nullo pacto bibendum esse, eo quod vites e Satana & terra illud produxissent. Idem sentiebant hæretici Severiani.

Ex his constat, prohibitionem vini factam a Mahumeto nullum continere virtutis, seu perfectionis actum, sed hæresim, stultitiam, & superstitionem. At bene est, quod Mahumetani, non contenti variis, & voluptuosis potionibus ex dactylis, & aliis rebus confectis, quæ vino æquivalent, & non minus illo ebrietatem inducunt, & fortasse melioris, & sapidioris

sunt

sunt substantiæ; vinum etiam libere & largissime bibunt.

Per hoc tamen non negamus, abstinentiam a vino, sicut ab aliis cibis & potionibus palato gratioribus, ex motivo temperantiæ, vel afflictionis carnis, ad eam a pravis voluptatibus cohibendam, esse laudandam, utpote actum Christianæ virtutis. Et quidem non pauci etiam inter Christianos propter hanc causam sponte abstinent a vino, carnibus, atque etiam lacticiniis & ovis: non tamen propterea earumdem rerum usum in cæteris damnant: neque credunt hæc ipsa, suapte natura, mala esse, aut illicita. Cæterum non desunt etiam inter modernos Infideles, qui a vino superstitiose abstineant. Et inter fideles quoque plures sunt abstemii, & tamen vitiosi & mali. Ex opposito autem plurimi bibunt vinum, & nihilominus sunt viri optimi: & profecto plerique sancti vinum biberunt.

Quod de vino dictum est, de ludo dicendum. Duplex autem est ludus: alius, qui plerumque fraudibus, perjuriis, ac pactis cum Dæmone ansam præbet, vel grave malum, & sæpe exterminium affert familiis. Hunc etiam Christianæ leges, tam sacræ, quam politicæ, severissime interdicunt. Alter vero est prorsus innocens, & tantummodo ad animum a curis sublevandum, & ad corpus laboribus defessum recreandum, vel etiam salutis causa exercendum adhibetur. Hic si intra limites moderationis continetur, non solum nullum vitium est, sed etiam continet actum virtutis Eutrapeliæ: & cum ex motivo virtutis exercetur, non potest, esse sine aliquo merito apud Deum. Quamobrem etiam viri religiosissimi ac sanctissimi eodem se aliquando recreant: nec tamen putant, ludum suum Deo displicere. De quo vero ludo Mahumetus loquatur, incertum est apud Expositores. Nam dictio الميسر, qua ille utitur, valde ambigua est. Communiter tamen accipitur pro القمار ludo alearum, qui generatim (præsertim quando fit lucri causa) ab omnibus improbatur, nisi forte de moderato lucro pactum illum cohonestet.

CAPUT DECIMUM QUINTUM.

De præcepto Circumcisionis.

CUM Mahumetani inter religionis suæ præcepta, Circumcisionem enumerent; mirum, quod Mahumetus nihil de ea, & ne ipsum quidem nomen, in Alcorano habeat. Hoc autem argumentum est, vel illum non fuisse circumcisum, vel circumcisionem improbasse. Mahumetani tamen se per traditionem præceptum hoc ab eo accepisse contendunt: imo communiter tenent, illum natum fuisse circumcisum. Multi tamen a Gabriele, & nonnulli (quod verius fortasse est) ab avo suo Abdalmotalleb præputium illi abscissum fuisse affirmant. Verum communis sententia est, Mahumetum, & Mahumetanos retinuisse usum circumcisionis, quem jam invenerant inter Arabes Ethnicos, ab Ismaelis posteris derivatum. Quidquid sit, certum est, circumcisionem non esse apud Arabes aliquod Sacramentum, vel aliud pertinens ad fundamenta religionis, sed signum distinctivum ipsorum ab aliis gentibus, atque etiam a Judæis. Quamvis enim etiam hi circumcidantur; diverso tamen a Mahumetanis ritu, & forma utuntur. Et nihilominus si Mahumetani fiant, non tamen iterum circumcidi coguntur.

Ex dictis, & dicendis manifeste convincitur, circumcisionem Mahumetanicam nullam importare sanctitatem aut perfectionem religionis: sed idem prope esse præputium abscindere, ac barbam tondere, vel ungues præcidere. Et quidem nonnulli, inter quos est Gabriel Bremond lib. 3. cap. 3. quia inter Mahumetanos diu, & familiariter versatus est, putant, Mahumetum circumcisionem admisisse, quia Orientales valde longum præputium habent, quod impedimento illis est ad actum conjugalem; & præterea contrahit multas sordes, ob quas Moslemi existimant, se ineptos reddi ad orationem.

Sed quicquid sit, certum est ex sententia non solum Christianorum (qui hoc habent ex doctrina Christi, & Apostolorum, imo & Prophetarum) sed etiam veterum & sapientiorum Hebræorum, circumcisionem, ac cæteras leges cæremoniales, ac judiciarias (præter eas, quæ spectant etiam ad morales) per adventum Messiæ abolendas fuisse: & Mahumetani ipsi, ut alibi diximus, ex auctoritate Alcorani, Sura 3. vers. 49. credunt, Christum omnia, vel saltem multa, præsertim circa licita, & illicita, ex Pentateucho abolevisse. Porro præter has auctoritates, est etiam ratio manifesta, cur omnia hæc, & præsertim circumcisio, in adventu Messiæ essent cessatura. Cum enim tam in sententia Christianorum, quam Hebræorum, omnia essent in ordine ad Messiam venturum, & figuræ, ac signa illius, ac novæ legis per ipsum instituendæ: figuræ vero ac signa, juxta Philosophos, nullam aliam per se habeant bonitatem, quam rei figuratæ, ac significatæ; manifestum est, si res significata jam præsens sit, & oculis exposita, signa esse omnino superflua, & impertinentia. Quod autem circumcisio *Signum* fuerit, habetur manifeste ex lib. Genes. cap. 17. ubi sic loquitur Deus ad Abraham: *Hoc est pactum meum, quod observabitis inter me, & vos, & semen tuum post te: circumcidetur ex vobis omne masculinum: & circumcidetis carnem præputii vestri, ut sit in signum fœderis inter me, & vos.* Eodem modo S. Paulus in Epist. ad Rom. cap. 4. loquens de Abraham, scribit: *Et signum accepit circumcisionis, signaculum justitiæ fidei*: idest Messiæ, & justitiæ conferendæ per fidem, & legem ejus. Sive autem in verbis Dei allegatis *pactum* significet legem Christi, sive ipsum Christum: cum jam ipsum pactum advenerit, inutile prorsus, & supervacaneum, imo & fidelitati Dei injurium erit signum circumcisionis, quasi vero Deus pacto suo non stetisset.

Atqui non solum vana, & inutilis, sed etiam pudicitiæ, & modestiæ, atque honestati perniciosa est Moslemorum circumcisio. Non enim eam adhibent infantibus octo dierum, sicut Hebræi; sed pueris, & adolescentibus grandiusculis, septem, decem, duodecim, & quindecim annorum. Nemo vero non intelligit quanti periculi sit, præsertim Moslemis in masculam Venerem pronissimis, hujusmodi puerorum, seu adolescentium, præsertim si formosiores sint, verenda intueri, & attrectare illis modis, & blanditiis, quibus consueverunt. Periculosius etiam hoc est in puellis grandiusculis, nam & hæ multis in locis solent circumcidi. Neque objiciant, etiam Abraham circumcidisse Ismaelem tredecennem. Nam hic erat filius illius, & ipse vir sanctissimus, ac senex centenarius: quamobrem absque ullo periculo poterat hoc facere.

Concludo cum S. Paulo ad Galat. c. 6. *In Christo Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed fides, quæ per charitatem operatur.* Nam (ut scri-

scribit ad Corinth. Ep. 1. cap. 7.) *Circumcisio nihil est, & præputium nihil est, sed observatio mandatorum Dei*. Porro Deus non solum per Christum, & Apostolos, sed etiam per Prophetas manifeste ostendit, se non tam curare de circumcisione carnali, quam de spirituali, per carnalem significata. Quamobrem dixit Moyses Israelitis Deuter. c. 10. *Circumcidite igitur præputium cordis vestri, & cervicem vestram ne induretis amplius*. Et Deus ipse per Jeremiam cap. 4. *Circumcidimini Domino, & auferte præputia cordium vestrorum, ne forte egrediatur, ut ignis, indignatio mea*. Quod si Mahumetani censent, circumcisionem ad Religionem pertinere, imperfectus est Alcoranus, qui nullam illius mentionem faciat; & tamen unanimi consensu asserunt, in Alcorano omnia (nempe quæ ad religionem spectant) contineri. Si autem putant, illam esse merum signum politicum ad gentem suam ab aliis distinguendam: valde stultos se ostendunt, qui signum illud elegerint, quod sine pudore, & dolore fieri non potest, & quod vilissimæ Hebræorum gentis proprium est. Quamvis enim diversa ratione, nihilominus tam Hebræi, quam Moslemi præputium recidunt.

Petent fortasse a nobis Mahumetani, cur Christus circumcidi voluerit, quemadmodum in Evangelio S. Lucæ cap. 2. asseritur, si per ipsius adventum circumcisio erat abolenda.

Respondemus primo: quando Christus circumcisus fuit, fuisse infantem octo dierum; cumque communiter crederetur non differre a cæteris infantibus, si circumcisus non fuisset, non esset æstimatus Judæus; nec deinde pro Messia, qui Judæus esse debebat, receptus. Secundo; non convenisse abrogari legem veterem, nisi post sufficientem novæ promulgationem. Hæc vero necdum lata, aut promulgata fuerat. Tertio; id fecit, ut ostenderet, se auctorem veteris legis, quemadmodum futurus erat novæ, ejusque praxin in seipso honorifice, ut ita dicam, sepeliret. Postremo ob rationem, quam affert S. Paulus in Epist. ad Romanos cap. 15. illis verbis: *Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei ad confirmandas promissiones Patrum*; nimirum voluit Christus circumcidi, & alia etiam præcepta ceremonialia veteris legis observare, ut ostenderet, vere a Deo tradita fuisse tamquam signa, per quæ antiquis Patribus futuram per Christum redemptionem promittebat: & per hoc, de hujusmodi promissione dubitandum non esse, demonstraret.

CAPUT DECIMUM SEXTUM.

De prohibitione quarumdam ciborum.

JAm diximus, Mahumetum cibos aliquot in Alcorano prohibere tamquam immundos & illicitos, partim ex Pentateucho, partim ex proprio cerebro desumptos: nimirum, morticinum, sanguinem, carnem suillam, idolothytum, suffocatum; occisum percussione: mortuum ex casu ab alto; occisum cornu alterius animalis; id, de quo fera comederit, si jam sit mortuum: & id, quod immolatum est super statuas. Hoc autem ultimum videtur esse idem cum idolothyto, vel cum eo, super quod invocatum est nomen idolorum.

Nihil hæc faciunt ad perfectionem & sanctitatem religionis, nisi fiant ex motivo virtutis temperantiæ, ut supra etiam de vino dictum est. Quod autem ex hoc motivo non fiant, patet, quia quæ hic prohibentur, non sunt res magni pretii, aut æstimationis; imo pleraque ut noxia, vel pravi saporis, aut malæ nutritionis, a plerisque rejiciuntur, ut morticinum, sanguis, & caro suilla. Idolothytum, nempe oblatum idolis, illicitum censendum erit, quando illius comestio gignere possit scandalum, vel offensionem; alioqui nihil cogit ad abstinentiam ab illo. Cætera nihil habent, propter quod comedi non possint, nisi meram superstitionem.

Cæterum cum Christus, ut jam demonstratum est, hanc legem ceremonialem circa cibos mundos & immundos abrogaverit, non nisi stulte, impie, & impudenter, Mahumetus illam renovare conatur. Notandum tamen est, quod homo astutus, & gulosus illa tantum ex Pentateucho in Alcoranum suum conjecerit, quæ viliora sunt, & etiam absque ulla lege a plerisque evitantur.

Objicient fortasse nobis Mahumetani, etiam Apostolos, quemadmodum habetur in eorum Actibus cap. 15. post promulgatam jam legem Evangelicam, præcepisse fidelibus, ut abstinerent ab idolothytis, a fornicatione, a suffocato, & sanguine: & quidem non ex motivo temperantiæ, sed observantiæ veteris legis.

Respondemus. Apostolos prudentissime voluisse, Gentes, quæ Christianam religionem susceperant, ab his abstinere, non ex motivo temperantiæ, vel observantiæ veteris legis, sed ex motivo concordiæ & charitatis inter novos fideles. Cum enim Judæi, qui in Christum crediderant, observantiam legis Mosaicæ circa ceremonialia mordicus retinendam esse contenderent, neque id posset illis facile dissuaderi; imo cogere vellent etiam gentes, quæ crediderant, ad eamdem observantiam: Apostoli, ut ortam seditionem, & Judæorum, ac Gentium fidelium dissidium componerent, decreverunt imponere, seu potius permittere ea occasione utrisque abstinentiam ab his quatuor, nempe ab idolothyto, quod licet per se non sit illicitum, erat tamen tale, quia comedi non poterat sine scandalo: a fornicatione, quæ suapte natura illicita est, & peccatum: a sanguine, qui antequam per legem Mosaicam Judæis prohiberetur, prohibitus fuerat Noe, & filiis ejus, & consequenter omnibus gentibus posteris eorum: & a suffocato, quod Judæis tantum prohibitum fuerat. Itaque sapientissime Apostoli ad concordandos Judæos, & Gentiles, qui Christo nomen dederant, hæc quatuor prohibuerunt, nempe fornicationem ex se illicitam: idolothytum illicitum tantum ex scandalo adjuncto; sanguinem, qui prohibitus fuerat Gentibus; & morticinum, quod Judæis interdictum fuerat, quamvis neutrum horum duorum esset per se illicitum. Hoc tamen Apostolicum scitum non fuit perpetuum (excepto quoad fornicationem) sed tantum pro illo tempore, ita exigente necessitate, propter quam Mahumetus ipse in *Alcorano* decrevit, comedi posse illicita, quæ ipse prohibuerat. Nec refert, quod multi Christianorum Orientalium hoc tempore illud observent, hoc enim tribuendum est eorum simplicitati, vel ignorantiæ. Sed de his nos parum curamus.

Quanto Mahumetanica laudabilior est Christifidelium abstinentia, qui ad carnem affligendam, atque edomandam, ne contra spiritum insurgens hominem ad illicitas cupiditates provocet; & præterea ad Deo magis placendum per abstinentiam a cibis, qui avidius appetuntur, & suavius sapiunt, non solum bis

in

in hebdomada a carnibus abstinent: & per sexaginta fere jejuniorum suorum dies, etiam ab ovis, & lacticiniis; præsertim in Quadragesima, ut majorum suorum statuta observent, plerique in locis se continent; sed sponte etiam sine hujusmodi cibis multi alios dies transigunt: itaut quidam una tantum die in hebdomada illis vescantur. Ex Religiosis vero plures sunt, qui ex instituto carnem nunquam comedunt; quidam etiam præter carnem, etiam ab ovis & lacticiniis perpetuo abstinent. Neque hoc contenti, non pauci inter Christianos ex ejusdem virtutis motivo, pane tantum, & aqua saltem aliquibus diebus, vitam sustentant.

CAPUT DECIMUM SEPTIMUM.

Utrum Mahumetani habeant Sacrificium.

CUM Sacrificium præcipuus sit religionis actus, & veluti character necessarius illius; mirum est, a Mahumetanis inter secta suæ fundamenta non recenseri. Et quidem ipsi putant se Sacrificium offerre, cum oves, boves, & camelos, & quidem magno in numero, immolant in valle Mina, quando peragunt Meccanam peregrinationem. *Verum jam supra monuimus, nullo modo hoc esse, vel dici posse verum Sacrificium*. Nam in communi omnium sensu, verum ac proprium Sacrificium est, quod Deo offertur a ministris ad hoc peculiariter initiatis, in templo, vel altari, in materia à Deo destinata, vel saltem illi grata & accepta, & ita ut illud ipsum, quod offertur, consumatur, & quodammodo destruatur, saltem quoad aliquam partem, in solum obsequium Dei. Et quia Sacrificium, juxta omnium sententiam, offertur Deo, non solum ad protestandum supremum illius dominium, sed etiam pro populi necessitatibus, & præcipue pro peccatis: hæc vero frequentia sunt, & quotidiana; sacrificium etiam quotidianum, vel saltem frequens esse debet. Has sacrificii regulas Deus ipse per Moysem docuit in Pentateucho: quas etiam in lege naturali servatas fuisse credendum est. Nam tunc etiam designabantur Sacerdotes, qui, ut plerique tenent, erant primogeniti, vel patresfamilias. Erant etiam loca destinata pro sacrificiis, nempe luci, qui pro Templis inserviebant, & aræ; ut patet ex sacrificiis Noe, Abrahæ, & aliorum Patriarcharum. Materia etiam sacrificii plerumque tota insumebatur in obsequium Dei, a quo non est dubium fuisse antiquis Patribus demonstratam. Frequenter etiam, vel saltem quandocumque necessitas, vel convenientia exigebat, sacrificia oblata fuisse, patet exemplo Abrahæ, Jacob, & aliorum; præsertim Job, qui saltem septimo quoque die sacrificia pro filiis offerebat.

Posset hic objici, Abel non fuisse primogenitum, & tamen sacrificium obtulisse. Itemque agnum, qui in vespere Paschæ immolabatur, non a Sacerdotibus, sed ab universis, qui erant in familia, mactatum fuisse; neque partem aliquam illius consumptam, vel destructam in solum obsequium Dei: nam totus a domesticis comedebatur. Respondeo; cum Adam esset unicus summus Princeps summusque Sacerdos in mundo, consentaneum erat, ut haberet alios Sacerdotes subditos, ac ministros: hi autem esse non poterant nisi duo filii ejus, quorum unus erat Abel. Quod pertinet ad agnum Paschalem, responderi potest, mactationem illius non fuisse sacrificium, sed potius sacramentum, aut mysterium. Et nihilominus dici probabiliter potest, etiam illud sacrificium fuisse, & agnum immolatum fuisse a patribusfamilias, ad quos tunc spectabat munus Sacerdotii: nondum enim constitutum fuerat certum Sacerdotium per legem Moysis. Neque negari potest, aliquam saltem partem agni in obsequium Dei consumptam fuisse: tum quia sanguine illius postes & superliminaria domorum imbuebantur: tum quia quidquid residuum erat (& saltem cum ossibus pars aliqua carnis remanebat) igne consumebatur. Quod vero etiam Prophetas, ut Eliam, Elisæum, & alios, sacrificia obtulisse legamus, quos non constat Sacerdotes fuisse; dicimus, Prophetas etiam tamquam Sacerdotes ungi consuevisse, ac propterea ex divina dispensatione sacrificium offerre potuisse. Denique casus particulares nullam vim habent contra legem universalem.

Ex dictis intelligi manifeste poterit, Mahumetanos nullum habere verum sacrificium: Primò, quia nulli sunt apud eos Sacerdotes, neque ministri initiati, & consecrati, quorum proprium est, etiam in sententia Aristotelis in lib. Politic. & Ciceronis in lib. 4. Academic. quæst. divina curare, & sacrificia, ac victimas pro omnibus offerre. Habent sane suos Emamos: verum hi præsunt tantummodo in Meskitis, dum fiunt orationes, & in peregrinatione Meccana, & fortasse etiam in aliis rebus; sed non est eorum peculiare munus victimas offerre, vel sacrificare: unusquisque enim e populo suas pecudes jugulat, & coquit in valle Mina.

Secundo, quia neque in templo, neque super altare, hujusmodi pecudes immolant, sed confusim in valle prædicta eas occidunt.

Tertio, quia hoc eorum sacrificium non fit in materia, quæ Deo grata sit: nam mactant camelum, qui inter immunda animalia in Pentateucho recensetur: oves vero, & boves, quamvis a lege veteri pro sacrificio essent destinati; deinde tamen manifeste declaravit Deus per Prophetas, sibi hujusmodi sacrificia per se non placere, sed quatenus erant ab ipso instituta, ut figuræ sacrificii Christi: atque adeo se ea rejecturum. Quamobrem dixit idem, Isaiæ cap. 1. loquens cum Israelitis: *Quo mihi multitudinem victimarum vestrarum, dicit Dominus? plenus sum. Holocausta arietum, & adipem pinguium, & sanguinem vitulorum, & agnorum, & hircorum nolui. Ne offeratis ultra sacrificium frustra*. Idem repetit per Jeremiam cap. 6. dicens: *Holocautomata vestra non sunt accepta: & victimæ vestræ non placuerunt mihi*. Et rursum per Amos, cap. 5. *Quod si obtuleritis mihi holocautomata, & munera vestra, non suscipiam: & vota pinguium vestrorum non respiciam*. Plura alia sunt in sacris literis loca, in quibus ostendit Deus, se nolle amplius hujusmodi sacrificia, quæ propterea in nova lege per Christum sublata sunt, ea etiam ex causa, quam supradiximus, nempe quia erant figuræ, & signa veri sacrificii a Christo oblati; de quo mox dicemus.

Quarto, quia cum de essentia sacrificii sit, ut aliquid in solum Dei obsequium consumatur, vel destruatur: Mahumetani pecudes suas nulla alia ratione destruunt, nisi eas in obsequium ventris insumendo. Et quamvis etiam amicis, & pauperibus aliquid ex illis impertiantur; hoc tamen non sufficit ad rationem veri sacrificii: non enim fit destructio immediate, & formaliter in solum obsequium Dei; alioqui omnis eleemosyna dici posset vere & proprie sacrificium.

Postremo, cum sacrificium institutum sit propter necessitates urgentes, & ad expianda peccata populi; exigit.

exigit, ut sæpe, vel saltem quandocumque necessitas urget, a Sacerdotibus offeratur: atque ideo Deus voluit in Pentateucho, sacrificium perpetuum esse, & quotidianum. Nulla autem regula melior, & verior esse potest, quam quæ a Deo ipso tradita est, & dictatur a lumine naturæ. Quamobrem nulla unquam gens reperta est, quæ semel tantum in anno sacrificium offerret; sed omnes juxta præsentem necessitatem illud offerre consueverunt.

Verum supervacaneum est illud probare Mahumetanis, quod ipsi ultrò fatentur. Insignis Doctor, & Alcorani commentator, Ahmed Ebno-Mohammed Abul-Abbas Thalebiensis, exponens versum 182. Suræ 3. آل عمران *Familiæ Amran*, qui est hujusmodi;

الذين قالوا ان الله عهد الينا الا نومن لرسول حتي
ياتينا بقربان تاكله النار قل قد جاكم رسل
من قبلي بالبينات وبالذي قلتم
فلما قتلتموهم ان كنتم صادقين ;

Illis, qui dixerunt: Deus pepigit nobiscum, ut non crederemus ulli Legato, nisi veniret ad nos cum sacrificio, quod absumeret ignis: Responde: Jam venerunt ad vos Legati cum evidentibus argumentis, & cum eo (sacrificio) *quod dicitis: quare ergo occidistis eos, si estis veraces?* hæc scribit: قال

الكلبي نزلت في كعب بن الاشرف ومالك بن
الصيف ووهب بن يهوذا وزيد بن التابوت وفنحاص
بن عازورا اتوا النبي صلعم وقالوا يا محمد تزعم ان الله
بعثك الينا رسولا وان الله قد عهد الينا في التوراة
ان لا نومن لرسول يزعم انه جا من عند الله حتي
ياتينا بقربان تاكله النار فان جيتنا به صدقناك
فنزلت ; وقال السدي ان الله تعالى امر بني اسرائيل
في التوراة ان جاكم من احد يزعم انه نبي الله فلا
تصدقوه حتي ياتيكم بقربان تاكله النار حتي
ياتيكم المسيح عيسي بن مريم ومحمد فاذا اتياكم
فامنوا بهما فانهما ياتيان بغير قربان ;

Dixit Calebius: Revelata sunt hæc verba, quando Caab filius Asciaraf, & Malec filius Saiph, & Vaheb filius Jehuda, & Zaid filius Tabut, & Phinchas filius Azura (Judæi) *venerunt ad Prophetam Mahumetum, & dixerunt ei: O Mahumete, tu asseris te missum fuisse ad nos legatum a Deo. Atqui Deus jam contestatus est nos in Pentateucho, ne crederemus ulli legato, qui assereret se a Deo missum fuisse, nisi veniret ad nos cum sacrificio, quod ab igne consumeretur. Porro si tu veneris ad nos cum illo, credemus tibi. Propterea revelavit Deus Mahumeto hunc versiculum. Dixit autem Alsaddius: Deus Excelsus præcepit filiis Israel in Pentateucho dicens: Si quis venerit ad vos, qui asserat, se esse Prophetam Dei, ne credatis ei, donec veniat ad vos cum sacrificio, quod ab igne consumatur; usquequo veniat ad vos Christus Jesus filius Mariæ, & Mahumetus. Cum autem hi duo venerint ad vos, credite in utrumque; nam uterque veniet sine ullo sacrificio.* Quamvis falsum sit, Deum in Pentateucho hoc præcepisse; nec minus falsum, Christum venisse sine sacrificio: ultro tamen concedimus, Mahumetum sine sacrificio venisse, ut ex eorum testimonio constet, in Secta Mahumetana nullum esse sacrificium, ut jam evidentissime probavimus.

Ex hoc autem convincitur, religionem Mahumetanam non posse esse veram, cum careat fundamento, seu charactere illo, sine quo religio vera, & perfecta non potest consistere. Nam non solum ex lege Divina, sed etiam ex omnibus legibus humanis, & ex omnium gentium tam præteritarum, quam præsentium usu, manifeste habemus, in omni religione reperiri sacrificium, & templa, & altaria, & ministros ad illud offerendum. Et hoc manifeste docet Aristoteles in Politicis, lib. 6. his verbis: *Alia species Magistratus est circa rem divinam, veluti Sacerdotes, & Æditui circa templa: ut conserventur, quæ sunt, & erigantur ruinosa ædificia, & cætera omnia, quæ pertinent ad divinum cultum. Evenit autem alicubi, curam hanc esse unam, ut in parvis Civitatibus: alibi vero plures separatas a Sacerdotio, ut sacrificuli, æditui, & custodes sacrarum pecuniarum. Huic consequens est illa, quæ circa sacrificia publica, quodcumque Sacerdotibus lex non committit, sed ex publico fiunt. Vocant autem eos, qui istis præsunt, alii Reges sacrorum, alii Pontifices Maximos. Necessaria ergo officia sunt circa hæc, ut illa repetamus, circa rem divinam, &c.* & lib. 7. cap. 8. enumerans ea, quæ necessaria sunt in Civitate, seu Republica, ponit: *Quintum, ac primum circa rem divinam, cultum, quod vocant sacrificium.* Et in fine asserit, in Civitate bene constituta *necessarios esse Sacerdotes*. Intelligunt scilicet omnes, naturæ lumine dictante, cum homines nullo alio exteriori obsequio absolute recognoscant, & venerentur supremum Dei dominium, quam sacrificio (nulli quippe creaturæ sacrificium, & ea, quæ ad illud peragendum requiruntur, nempe templa, altaria, sacerdotes, sed soli Deo, in communi omnium sensu conveniunt; cætera autem, quæ Deo exhibentur, ut preces, adorationes, suffitus, & alia hujusmodi, etiam hominibus tribuuntur,) nullam esse, vel prorsus inanem religionem illam, quæ hujusmodi supremi Divinæ Majestatis dominii protestatione careat, cujusmodi est Mahumetana, in qua non solum sacrificii, sed ne Sacerdotis quidem, aut altaris nomen auditur.

Hoc vero de Christiana religione dici non potest, in qua non solum sunt templa, altaria, & Sacerdotes peculiari ritu consecrati, & a cæteris etiam habitu ipso distincti, sed etiam sacrificium verum, & perfectissimum a Christo institutum. Neque enim verum est, illum non venisse cum sacrificio: imo hoc necessario ei competebat, cum esset Sacerdos, & Pontifex Maximus in æternum secundum ordinem Melchisedech: ita enim vocat eum Deus in Psalm. 110. ut Mahumetani ipsi Doctores fatentur. Nullum vero aliud obtulit sacrificium, quam semetipsum, offerendo se Deo in ara Crucis, ibique se per mortem quodam-

dammodo consumendo, ac destruendo pro æterna hominum salute: quemadmodum præclarissime ostendit S. Paulus in Epist. ad Hebræos. Idem autem Sacrificium voluit quotidie offerri a Sacerdotibus in religione Christiana, sub speciebus, seu accidentibus panis, & vini, in corpore, & sanguine suo, modo prorsus ineffabili, sed Deo non impossibili. Et quamvis in hoc sacrificio, quod quotidie a nobis offertur, non destruatur, seu immoletur Christus per mortem, sicut in Cruce: quia tamen id, quod a Sacerdotibus offertur, est illud ipsum vere, & realiter, quod oblatum fuit in Cruce, & habet eosdem effectus, & eamdem virtutem; ideo vere, & proprie sacrificium appellatur. Præterea destruuntur species panis, & vini, sub quibus est corpus & sanguis Christi, & censentur nomine ipsius corporis, & sanguinis, cujus utriusque quodammodo vices extrinsecus gerunt. Sunt etiam hujus rei aliæ rationes, quas hic afferre necessarium non existimo. Porro sacrificii hujus veritatem prædixit Malachias Propheta, cap. 1. ubi Deus ipse ita Judæorum sacerdotes alloquitur: *Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum: & munus non suscipiam de manu vestra. Ab ortu enim Solis usque ad occasum, magnum est nomen meum in Gentibus, & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda*. Hoc autem Malachiæ vaticinium omnino verificatur de sacrificio, quod offertur in Religione Christiana: hoc enim non potest esse purius, ac mundius, cum sit corpus, & sanguis illius, qui in Sacris literis *Agnus Immaculatus* appellatur. Offertur vero & sacrificatur in omni loco ab ortu Solis usque ad occasum, etiam inter Mahumetanos, & Idololatras, a Sacerdotibus Christianis: neque solum in omni loco, sed etiam in omni tempore: & nullum prope est momentum diei naturalis, qui continet horas viginti quatuor, in quo aliquo in loco sacrificium hoc non offeratur: itaut hoc solum, & unicum vere dicendum sit *juge Sacrificium*. Hujus altissimum, ac profundissimum mysterium, hic eo modo, quo fieri posset, Moslemis explicarem, si illius capaces eos esse crederem. Sed alibi forte hoc præstabo; nempe cum ad explicandam, seu confutandam Suram 5. Alcorani devenero. In ea enim agitur de Mensa admirabili, quam Christus in festo Paschatis e Cœlo descendere fecit super Apostolos: in quo procul dubio ad arcanum sacrificii hujus mysterium alluditur, quamvis Mahumetus, ut psittacus, ibidem loquatur ex eo, quod a Christianis audierat: neque sciat, neque intelligat quid loquatur. Transeo jam ad alia.

CAPUT DECIMUM OCTAVUM.

Expenduntur quædam practica Alcorani sanctiones, quæ vel erroris, vel defectus notam merentur: ac primum, de pœna talionis.

HActenus ea Alcorani statuta discussimus, quæ laudabilia videbantur, & quorum praxi Mahumetani religionem suam Christiana perfectiorem esse jactabant: nempe purificationem, orationem, jejunium, & cætera superius recensita: & nihilominus evidenter ostendimus, in his ipsis tot superstitiones, absurda, & ineptias reperiri; ut cum iis, quæ a Christianis in eodem genere fiunt, comparata, bases potius, & fulcra impietatis, quam fundamenta, vel radices veræ religionis, aut virtutis sint appellanda.

Superest nunc, ut ea ex Alcorano ad trutinam libremus, quæ non solum nihil continent, quod perfectionem ullam præseferat: sed notam quoque erroris, vel saltem defectus merentur, præsertim si cum sanctissimis, ac perfectissimis Euangelicæ legis præceptis componantur. Jam supra in principio duo ex his adnotavi, quæ naturæ ipsius legi ac lumini repugnare ostendi. Hic nonnulla alia ejusdem pene futuris subjiciam (cæteris ad confutationem Alcorani reservatis) ex quibus manifestissime pateat, Mahumetanos, ut in mala lege, ita in falsa religione versari.

Primum igitur sit, quod spectat ad pœnam Talionis, quam alii *contrapassum* appellant. De hac ita sancitur Sura 2. البقرة *Vacca*, vers. 175. يا ايها الذين امنوا كتب عليكم القصاص في القتلى الحر بالحر والعبد بالعبد والانثى بالانثى فمن عفي له من اخيه شي فاتباع بالمعروف واداء اليه باحسان ذلك تخفيف من ربكم ورحمة فمن اعتدا بعد ذلك فله عذاب اليم ولكم في القصاص حيوة يا اولى الالباب لعلكم تتقون:

O qui credidistis: statuta est vobis pœna talionis pro occisis. Liber (occidatur) *pro libero, & servus pro servo, & fœmina pro fœmina. At vero cui condonatum fuerit a fratre suo aliquid;) insectatio cum eo, quod justum est: & dissolutio illi cum beneficentia.* (Explicat Glossa Gelalis:) *Si homicidæ condonatum fuerit aliquid de pœna ob effusum sanguinem fratris sui, nempe hominis fidelis: potest tamen ille qui condonavit, convenire homicidam coram judice, exigendo ab eo aliquam summam pecuniæ justam (dummodo non condonaverit absolute totam pœnam, tunc enim nihil poterit exigere:) homicida vero solvet illi hanc summam cum beneficentia, (idest quamprimum.) Istud est alleviatio a Domino vestro, & misericordia.* (Explicat eadem Glossa: *Deus in hac lege talionis utitur vobiscum facilitate, & benignitate, non cogens ad infligendam parem pœnam, vel ad solvendam multam: quemadmodum coegit Judæos ad pœnam talionis, & Christianos ad solvendam multam pro ea.*) *Porro qui hostiliter egerit post hoc, procul dubio erit illi pœna dolorifica*, (Explicat Glossa: *Qui postquam condonavit injuriam, vel pœnam homicidæ, hostiliter egerit in illum, gravissime punietur*). *Et vobis in pœna talionis est vita, o præditi prudentia; ut vos timeatis.* Nimirum, juxta eandem Glossam; *Homines prudentes, dum sciunt, si alium occidant, se quoque occidendos esse ex vi talionis; cavent ac timent alios occidere; & ita conservant vitam suam.* Quod vero statuit Alcoranus occidendam esse fœminam pro fœmina, & servum pro servo; declaravit traditio, ut ait Gelaledd. etiam masculum occidi debere pro fœmina: In servis vero attendendam esse religionem, ne scilicet occidatur servus fidelis pro infideli, sive servo, sive libero.

De eadem pœna ita statuitur Sura 5. المايدة *Mensa*, vers. 40. وكتبنا عليهم فيها ان النفس بالنفس

بالنفس والعين بالعين والانف بالانف والاذن بالاذن
والسن بالسن والجروح قصاص فمن تصدق به فهو
كفارة له ومن لم يحكم بما انزل الله فاوليك الظالمون :

Et statuimus illis in eo (idest Judæis in Pentateucho,) *ut redderetur anima pro anima, & oculus pro oculo, & nasus pro naso, & auris pro aure, & dens pro dente, & vulnera punirentur pœna talionis. Sed qui eleemosynam dederit pro ea* (idest pecunia se redemerit ab ea pœna,) *hæc erit illi expiatio. Qui autem non judicaverit juxta id, quod revelavit Deus: hi erunt iniqui.* Vult igitur Mahumetus observari pœnam talionis Judæis impositam; dum pronunciat iniquos illos, qui non judicant juxta id, quod revelavit Deus. Sed capitur laqueo suo: nam Deus non revelavit, pœnam talionis redimi posse pecunia, imo oppositum prorsus habetur ex verbis Pentateuchi: ergo Mahumetus est iniquus. Nihil dico de appendice facta ab illo, *nasi, & auris*, quasi divini præcepti defectum corrigere vellet: nam Deus hæc duo minime posuit in lege sua; sed Mahumetus ex Rabbinorum glossis desumpsit, qui non solum nasum, & aurem, sed etiam mentulam iis, quæ Deus præscripsit, addiderunt. Verum his nugis relictis, ad rem nostram veniamus.

Dico igitur, legem talionis latam quidem fuisse a Deo; sed pertinere ad ea præcepta, quæ Deus ipse apud Ezechielem, cap. 20. vocavit *non bona*, dicens de Israelitis: *Et ego dedi eis præcepta non bona; & judicia, in quibus non vivent.* Et talis etiam fuit lex repudii, & polygamiæ, & aliæ plures, (quamvis quædam ex his potius permissiones, vel dissimulationes, quam leges dicendæ sint): Conveniunt enim omnes, vel saltem plerique Doctores non solum Christiani, sed etiam Hebræi, & inter alios Hebræorum doctissimus R. Moyses filius Maimonis, præcepta pleraque ceremonialia, ad quæ reducuntur etiam judicialia, tradita fuisse a Deo non ex primaria intentione, neque ex motivo bonitatis ipsorum præceptorum: sed in ordine ad aliud, quod primario, & directe intendebat; velut is, qui utitur medio, in quo nihil est boni, vel appetibilis, nisi in ordine ad finem intentum per se vere appetibilem. Audiatur prædictus R. Moyses (libentius enim utor auctoritate Hebræorum, quam Christianorum; quia hi minus suspecti sunt Mahumetanis, quam nostri) in libro *Moreh Hannevochim* part. 3. cap. 32. dum loquitur de præceptis cæremonialibus & sacrificiis, quæ antea communia erant aliis nationibus, etiam Idololatris: *Reliquit itaque* (inquit) *Creator species illas culturæ, seu modos; transtulitque eos a cultu creaturæ ad cultum Creatoris; & a rebus phantasticæ imaginationis, quæ non habebant veritatem, ad nomen suum: præcepitque nobis offerre illa.* Et mox subdit: *Factumque est per istam providentiam divinam, quod nomen idololatriæ deletum est in Judæis: & fundata est, & confirmata basis maxima, & verax in cordibus nostris.* Deinde ita objicit sibi ipsi: *Dices mihi: Quomodo erunt præcepta, & prohibitiones, & opera magna; & cum multa valde diligentia tradita & consummata; cum cuncta, & singula non sint intenta propter se, sed propter rem aliam?* Atque ita respondet. *Ecce in ipsa lege dicitur huic materiæ simile, Exodi cap. 13. Et non deduxit eos Deus per viam terræ Philisthiim, quæ prope est. Ait enim Deus: Ne forte pœniteat populum, cum viderit bellum sibi imminere, & revertatur in Ægyptum. Et circumduxit Deus populum per viam deserti, & maris rubri. Sicut igitur circumduxit eos, & deviavit a via recta, & compendiosa, cujus rei principalis intentio fuit, vitare illud, cujus tolerantia non erat corporibus eorum possibilis secundum naturam, idest constanter adversa pati, & resistere adversariis: & ideo duxit eos per aliam viam, ut impleretur principalis ejus intentio: sic utique dedit nobis præcepta ista, quæ memoravimus, ad vitandum illud, cujus susceptio non erat possibilis secundum naturam animabus nostris, ut perficeretur principalis intentio, quæ sane erat notitia Creatoris, & elongatio ab idololatria.* Deinde respondet objectioni: Cur Deus, cum posset sine istis præceptis habere intentum principale, efficiendo, ut Hebræi non timerent Philistæos: vel, ut homines ipsum colerent, & amarent sine præceptis promissionum, & minarum, id non fecerit: respondet, inquam, Deum nolle facere miracula in natura universali, sed relinquere homini liberum arbitrium ad bene, vel male operandum.

Hæc doctrina Magistri Hebræorum verissima est (quamvis non probem, Deum reliquisse, ac retinuisse ceremonias, ac sacrificia pro Judæis, quæ antea communia erant gentibus etiam idololatris). Nam, ut omittamus exemplum ab ipso allatum, de itinere filiorum Israel ab Ægypto in terram Chanaan: est luculentissimum exemplum in lib. 1. Reg. c. 8. ubi, cum Israelitæ postulassent Regem a Samuele, qui eos tamquam pater gubernabat; & de hoc conquereretur Samuel cum Deo; dixit illi Deus: *Audi vocem populi in omnibus, quæ loquuntur tibi: non enim te abjecerunt, sed me, ne regnem super eos.* Et paulo post repetit præceptum, dicens: *Audi vocem eorum, & constitue super eos Regem.* Hic manifeste cernitur Deus dare præceptum Samueli de ea re, quam ipse per se, & ex primaria intentione non probabat, imo improbabat, quia ei displicebat. Atqui ideo dedit, quia intentio ejus primaria erat, per hoc, vel castigare populum ingratum, vel liberare Samuelem a violentia illius, vel aliquod aliud, quod esset per se bonum. Nam proprium Dei est, etiam ex malis bonum aliquod retrahere.

Placuit hæc aliquanto fusius disserere, non solum propter legem talionis, sed etiam propter alia ejusdem generis statuta a Mahumeto in Alcorano sub umbra auctoritatis Pentateuchi: atque ut hinc magis appareat, quam juste ac rationabiliter hujusmodi præcepta ceremonialia ac judicialia sublata fuerint a Christo, utpote nullam per se bonitatem, vel utilitatem habentia, nisi quatenus erant figuræ legis gratiæ, nec data a Deo ex primaria intentione, sed in ordine ad aliud, quod primario intendebat. Hoc vero cum habuerit effectum per legem Evangelicam, supervacanea jam sunt illa, per quæ intendebatur.

Ut igitur ad propositum redeam, dico, legem talionis latam quidem fuisse a Deo in Pentateucho, Exodi cap. 21. Levit. cap. 24. Deuteron. cap. 19. Verum non ex primaria intentione, & tamquam per se bonam: sed ad terrorem populo illi rudi & duræ cervicis incutiendum: qui alioqui sine hoc terrore facillime in ea delicta præceps ruisset. Id patet ex verbis ipsis legis, Deuteron. cap. 19 *Ut audientes cæteri, timorem habeant; & nequaquam talia audeant facere.*

Cæterum, verissimam esse puto glosam R. Salomonis,

nis, & aliorum Hebræorum sapientiorum: nempe, Deum non intendisse per hanc legem, exactam illam, ac rigidam, & quodammodo mathematicam compensationem, quam verba sonant: nimirum, ut oculus, vel dens erueretur; vel manus, aut pes abscinderetur, vel par vulnus infligeretur illi, qui alium in his iisdem læsisset: sed solum significare voluisse (& id in praxi servatum fuisse) taxandum esse a judicibus, quantum damnum, quantaque injuria esset excussio oculi, v. g. respectu personæ, cui excussus fuerat; ac tantum pecuniæ illi solvendum. Josephus vero cognomento Flavius, qui item fuit inter Hebræos sapientissimus, affirmat, inspiciendam fuisse voluntatem ejus, qui passus fuerat: & si hic voluisset, ut adversarii oculus erueretur, eruendum, si pecuniam maluisset, pecuniam secundum æstimationem judicum exsolvendam. Verum cum in Sacris literis non inveniamus exempla (quantum videre potui) hujus rigidæ compensationis, ne in homicidio quidem, verior R. Salomonis sententia existimanda est.

Sed quidquid sit: si in hoc præcepto vere Deus rigidam talionis pœnam intendit: dicendum est cum Majemonide, hanc Dei intentionem fuisse secundariam, nec tamen per eam hanc legem approbasse tamquam per se bonam. Quamobrem doctissimus Philosophus ac Theologus Alphonsus Tostatus Hispanus Episcopus Abulensis, in cap. 5. Matth. quæst. 323. scribit: *Dato, quod non esset simpliciter justa talionis pœna; tamen Judæis, qui adhuc erant rudes circa legislationem, justa videbatur. Et hoc sufficiebat ad hoc, quod Deus talem legem imponeret. Nam in omnibus aliis legibus non observavit Deus quod simpliciter erat justum, sed id, quod conveniebat Judæis, & videbatur eis rectum. Omnibus autem viris rudibus videtur valde justum contrapassum, sive talio; ideo conveniebat Judæis talis lex.* In hoc autem vir doctissimus cum R. Moyse consentit; quamvis ex diversa ratione, quæ, ut ingenue fatear, mihi non placet., quamvis sententia ipsa non displiceat, imo maxime arrideat: nempe talionis pœnam posse in se sicut non bonam, ita non justam censeri: quamvis neque malam, neque injustam appellari. Hæc autem sententia evidenter probatur.

Primo, quia lex illa, quæ non conformatur cum prima regula, quæ est infallibilis, non potest esse bona. Sed Deus, qui est prima regula, & infallibilis, numquam punit reos ad mensuram culpæ, sed semper exigit pœnas ab eis citra condignum; ergo lex talionis non poterit esse bona.

Secundo: quia etiamsi hujusmodi lex fuerit ab aliquibus nationibus admissa, semper tamen, vel tacite, vel expresse, apposita fuit conditio, ut talionis pœna posset per pecuniam, vel aliud compensari, si pars læsa contenta fuisset: vel saltem talis fuit apud omnes praxis hujus legis. In duodecim tabulis legum Romanarum ita sanciebatur: *Si membrum rupsit, ni cum eo pacit, talio esto*: nimirum, si is, cui membrum ruptum fuerat, cum eo qui ruperat, de pecunia pro compensatione non pacisceretur, in eum pœna talionis exerceretur. Hebræi, ut jam vidimus, per nummariam satisfactionem talionem remittebant. Athenienses (ut refert Gulielmus Postellus, cap. de Magistr. Athenien.) hac ratione talionem exercebant. Conjecto reo in vincula, si de cæde ageretur, per præcones vocabantur interfecti hominis necessarii, domestici, parentes, amici; quorum arbitrio de pœna statuebatur, ferebaturque sententia secundum damni accepti rationem. Itaque satis erat damnum pecunia compensare. Subdit Auctor, hunc morem esse hodie Turcis in usu: pro voluntate enim partis læsæ, vel infertur rigorose reo pœna talionis, vel pecunia compensatur ab eodem reo. Æstimant autem hominem solidum sexaginta asprorum millibus; nempe mille ac ducentis aureis nummis nostris. Hæc summa compensat mortis damnum. Dimidium solvitur pro dimidio homine. Dimidius autem homo censetur, cui pes, manus, oculus, aut præcipuæ partis usus deest. Denique hæc pœna in civilibus Christianorum legibus, quemadmodum Justinianus pronunciat, abiit prope in desuetudinem, itaut in toto jure civili vix ulla talionis vestigia appareant.

Tertio, quia lex talionis a viris sapientioribus improbatur. Aristoteles lib. 5 Moral. Nicomachiorum, cap. 5. ita scribit: *Videtur autem nonnullis & retaliatio absolute, & simpliciter jus ipsum esse, quemadmodum Pythagorei dicebant: jus enim absolute esse retaliationem definiebant. Verum retaliatio neque ad distributivum jus, neque ad emendativum accommodatur. Volunt tamen ipsi, Rhadamanti quoque jus hoc dicere:*

Si contrapassus fuerit, quod fecerit idem;
Judicium plane rectum, vindictaque fiet.

Sæpe numero enim dissidet: ut si magistratum quis gerens percusserit, repercutiendus non est. Si autem magistratum gerentem quis percusserit, non solum est percutiendus, sed supplicio insuper afficiendus. Adde quod sponte, an inviti fecerimus, multum refert. Hactenus Princeps Philosophorum, qui prudenter notat, Pythagoreos sententiæ suæ pro retaliatione asserendæ, nullum alium Auctorem habuisse, quam Rhadamantum judicem Inferorum. Aulus Gellius lib. 20. Noct. Attic. c. 1. introducit Favorinum Philosophum disceptantem cum Sexto Cæcilio Jurisconsulto contra talionem, in lege duodecim Tabularum positam: hoc modo: *Nonnulla autem in istis legibus nec consistere quidem, sicut dixi, visa sunt; velut illa lex talionis. Præter enim ulciscendi acerbitatem, ne procedere quidem executio justa talionis potest. Nam cui membrum ab alio ruptum est; si ipsi itidem rumpere per talionem velit: quæro, an efficere possit rumpendi pariter membri æquilibrium: in qua re primum ea difficultas est inexplicabilis.* Refert alia absurda, & prope impossibilia, quæ secum fert lex talionis. Ne vero inter extraneos, & Ethnicos Auctores, Christianos prætermittam, referam hic, quæ de talione scribit supra laudatus Alphonsus Tostatus in cap. 5. Matth. q. 323. in hæc verba: *Dicendum, quod non est contrapassum simpliciter justum, idest semper justum quantum ad omnes causas, & quantum ad omnes personas; licet contingat esse aliquando justum:* Et aliquibus interpositis subdit: *Ratio est, quia in justitia distributiva quæritur medium vel æqualitas non rei, sed rationis, vel dignitatis, ut dicitur 5. Ethicorum. Et ideo ibi quæritur æqualitas geometrica, & non arithmetica: scilicet æqualitas proportionis, quæ est geometrica; & non æqualitas quantitatis, quæ est arithmetica. Sed contrapassum dicit æqualitatem arithmeticam, quæ est æqualitas rei; & non proportionis, vel dignitatis. Ideo rarissimum est, quod in justitia distributiva conveniat contrapassum. De justitia autem commutativa dicendum est, quod contrapassum magis applicatur ad eam, quam ad distributivam; & tamen non convenit semper contrapassum in commutativa, ut patet in exemplo de Rege percutiente rusticum, & repercusso ab eodem.* Tandem concludit, tunc solum talionem, seu con-

contrapassum fore justum, quando in personis, meritis, damno, injuria, & ipsa percussione, seu læsione erit omnimoda æqualitas. Hoc autem moraliter impossibile videtur.

Postremo Christus supremus legislator legem talionis nullo modo in Evangelio suo ratam esse voluit; imo aliam legem prorsus contrariam illi apposuit, verbis illis apud Matth. cap. 5. *Audistis, quia dictum est: Oculum pro oculo, & dentem pro dente. Ego autem dico vobis, non resistere malo: sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, prabe illi & alteram*. Per quæ non intendit prohibere, ne hominum delicta publica auctoritate pro justitiæ debito puniantur: sed tantum appetitum vindictæ, & multo magis vindictam privatam damnare: & id, quod perfectius est, asseclis suis suadere. Cæterum talionis legem minime probavit.

Respondebunt Moslemi, Mahumetum, quamvis talionem admiserit, ejus tamen rigorem temperasse, concedendo, ut is, cui membrum aliquod abscissum fuisset, vel cognati & domestici ejus possent, si ita vellent, pecunia compensari; vel etiam injuriam, vel damnum condonare.

Verum non sequitur ex hoc, ut talionis legem non probaverit in suo Alcorano. Quod vero liberum reliquerit parti læsæ, injuriam, vel damnum condonare, vel pecuniam ejus vice accipere, videtur majorem fomitem præbere appetitui vindictæ, quam si libertatem illam non reliquisset. Jam enim videtur, non judex, sed pars læsa contra lædentem sententiam ferre, si velit in eo pœnam talionis rigide exerceri. Pauci vero reperientur, qui id non velint, cum vindictæ appetitus sit in hominibus, præsertim Turcis, & aliis Mahumetanis, innatus. Illa vero æstimatio integri vel dimidii hominis per pecuniam, quæ in causa talionis fieri dicitur in tribunalibus Mahumetanorum, videtur res prorsus ridicula, & quæ (ut Sapientes loquuntur) petat principium. Non enim homines ex mole corporis æstimandi sunt: sed attendenda est in illis dignitas, nobilitas, utilitas Reipublicæ, doctrina, & alia hujusmodi; quæ cum non sint in omnibus æqualia, imo in aliquibus omnia hæc desint; absurdissimum erit assignare pretium ducentorum, vel plurium aureorum universaliter pro unoquoque homine. Si vero pretium non ex corpore, sed ex qualitatibus hominis taxandum sit, amplissima porta patebit non solum iis, qui damnum, vel injuriam passi sunt, sed etiam judicibus ad magnam pecuniarum vim diripiendam: præsertim cum Mahumetanorum Tribunalia furandi occasiones avidissime aucupentur.

Ex hactenus dictis patet, quanta sit Evangelicæ legis excellentia supra legem Alcoranicam, cum illa nihil contineat, quod justum, bonum, ac perfectum non sit: hæc vero ea etiam, quæ neque bona, neque justa, & multo minus perfecta sunt, admittat.

CAPUT DECIMUM NONUM.

De Juramento.

QUÆ de juramento sancit Mahumetus in Alcorano, si bene perpendantur, nullo modo possunt ab erroris nota salvari.

Primo, in Sura 2. jam allegata, vers. 225. & seqq. ita suos alloquitur; ولا تجعلوا الله عرضة لايمانكم ان تبروا وتتقوا وتصلحوا بين الناس والله سميع عليم: لا يواخذكم الله باللغو في ايمانكم ولكن يواخذكم بما كسبت قلوبكم والله غفور حليم: للذين يولون من نسائهم تربص اربعة اشهر فان فاوا فان الله غفور رحيم: وان عزموا الطلاق فان الله سميع عليم: *Et ne ponatis Deum scopum juramentis vestris, quod juste agetis, & pii eritis, & concordiam ponetis inter homines; nam Deus erit audiens, sciens. Non puniet vos Deus ob dictum inconsideratum in juramentis vestris: sed puniet vos ob id, quod approbaverint corda vestra, & Deus est indultor, mansuetus. Illis, qui juraverint,* (se non habituros esse rem cum aliqua) *ex uxoribus suis*, (conceditur) *expectatio quatuor mensium. Quod si resilierint* (intra id tempus, vel post illud a juramento, & habuerint rem cum illis;) *utique Deus erit indultor, misericors. Quod si decreverint repudium, utique Deus erit auditor, scitor.*

Prohibet primo Mahumetus suis, ne faciant Deum *Koya scopum*, seu عرضا *signum in quod sagitta conjiciuntur* (nam ita Gelaledd. interpretatur) juramentorum suorum: ne scilicet multiplicent juramenta per eum: ita enim explicat Gelaledd. cum Zamchascerio بان تكثروا الحلف به: *itaut multiplicetis juramentum per eum*. Deinde vetat, ne hæc juramentorum multiplicatio fiat jurando, se juste acturos, & pios futuros, & concordiam inter homines posituros. Tertio, Deum non puniturum homines ob juramentum inconsideratum: nimirum ut explicat Gelaleddinus, ما يسبق اليه اللسان غير قصد الحلف نحو لا والله بلي والله فلا اثم فيه ولا كفارة: *Quod prævenit lingua sine interna intentione jurandi: ut cum aliquis dicit: Non per Deum; Ita per Deum. Neque in hoc est ullum peccatum, nec requiritur ulla expiatio*: sed ob illud, quod fit cum assensu interno. Quarto, illis, qui juraverunt, se non congressuros cum aliqua uxorum suarum, concedit posse intra spatium quatuor mensium, vel etiam illis elapsis, resilire a juramento, & rem habere cum illa, donec repudiet eam, & id absque ulla culpa: hoc enim sonant verba illa: *Deus erit indultor, misericors*.

Antequam prædictas Alcorani sanctiones examini exponam, advertendum moneo, verba illa ان تبروا; *quod juste agetis, &c.* exponi a Gelaledd. Jehia, & nonnullis aliis in sensu negativo ان لا تبروا *quod non juste agetis, &c.* & subdit Gelaledd. فيكره اليمين على ذلك ويسن فيه الحنث ويكفر بخلافها على فعل البر ونحوه فهي طاعة

Et improbat juramentum super hoc ; & decernit hoc esse perjurium , & præcipit oppositum ejus, nempe facere quod justum est , & alia similia . Hæc enim spectant ad obedientiam ejus . Jahias refert ex Alhasano , hujusmodi juramenta impia de non faciendis rebus justis, & à Deo præceptis, consueta fuisse Meccanis idololatris : At vero Zamchascerius exponit eadem verba affirmative , ut re vera exponenda sunt ; nihilominus Mahumetum juramenta hujusmodi vetuisse

على الاولى ان الرجل كان يحلف على بعض الخيرات من صلة رحم او اصلاح ذات بين الناس او احسان على احد او عبادة ثم يقول اخاف الله ان احنث في يميني فيترك البر ارادة البر في يمينه فقيل لهم لا تجعلوا الله عرضة لايمانكم اي حاجزا لما حلفتم عليه ;

primis illis (qui eum sequuti sunt.) *Nam quispiam ex eis jurabat, se facturum aliqua bona spectantia ad misericordiam, seu pacem componendam inter homines, seu beneficentiam erga aliquem, seu actum pietatis erga Deum. Deinde dicebat : Timeo Deum, ne pejeraverim in juramento meo. Ideo omittebat id quod justum erat, ob desiderium justitiæ in suo juramento. Unde dictum fuit illis : Ne ponatis Deum scopum juramentorum vestrorum : idest, diremptorem rerum, quæ jurastis*. Videtur improbare abusum eorum, qui cum jurassent, se aliquid boni facturos ; suspicantes deinde aliquid melius esse illo, iterum jurabant, se illud aliud facturos : cum secundum hoc juramentum non sit necessarium. Refert Zamchascerius in hanc rem dictum Mahumeti : قال النبي ص لعبد الرحمن بن سمرة اذا حلفت على يمين فرايت غيرها خيرا منها فأت الذي هو خير وكفر عن يمينك اي على شي مما تحلف عليه ;

Dixit Propheta Mahumetus Abdal-Rahmano filio Samaræ : Cum juraveris te facturum aliquid, & deinde cognoveris, esse aliud melius illo ; fac id, quod est melius, & libera te ab eo, quod antea te facturum juraveras.

Cum his benignis explicationibus, verba Alcorani nullam videntur mereri censuram, sive in sensu affirmativo accipiantur, sive negativo. Cæterum, cum præcipit, non esse multiplicanda juramenta, quibus aliquis jurat, se non futurum justum, aut pium, &c. videtur ea probare, vel concedere, si semel, aut bis fiant ; tunc enim non multiplicantur. Quemadmodum, cum Deus in Deuteronomio cap. 17. sancit de Rege; *ne multiplicet sibi equos, neque uxores*, non prohibet, ne aliquot equos, & unam saltem uxorem habeat. Quod si *ponere Deum scopum juramentis*, juxta aliorum explicationem, intelligatur pro *simpliciter per Deum jurare*: nullum erit malum, imo erit actus religionis, jurare se juste pieque acturum (accipiendo juxta Zamchascerium verba Alcorani affirmative) vel benéficum in alios futurum.

Objicient nobis in hoc Mahumetani doctrinam Christi in Evangelio Matth. cap. 5. ubi loquens cum Discipulis suis, dixit eis : *Audistis, quia dictum est antiquis : Non perjurabis : reddes autem Domino juramenta tua. Ego autem dico vobis, non jurare omnino. Sit autem sermo vester : Est, est : Non, non. Quod autem his abundantius est, a malo est*.

Respondeo, non intendisse Christum per hæc verba damnare juramentum tanquam illicitum, quando est necessarium, & fit cum debitis circumstantiis; hæc enim esset hæresis : sed auferre a suis asseclis, præsertim qui perfectiorem vitam erant professuri, cujusmodi erant Apostoli, pravam consuetudinem jurandi, quæ tunc in populo Judaico vigebat, vocando scilicet Deum, vel aliquid ad Deum peculiariter spectans, in testem pro rebus etiam levibus ac frivolis. Cæterum non est negandum, juramentum non solum ad perfectionem non pertinere, sed præterea imperfectionem etiam aliquam dicere ; non quod malum sit, Deum in testem vocare, sed quod ab hominibus non vocetur, nisi ex mala causa, nempe ex eo quod alii de aliorum veracitate, & fide suspicentur. Quod si omnes probi essent ac veraces, quemadmodum fuissent in statu innocentiæ, & erunt in Cœlo ; superfluum esset omne juramentum. Volebat igitur Christus sectatores suos ita sinceros esse, & veridicos, ut nullus ab alio fraudem, vel dolum suspicaretur. Et ut alius alii fidem haberet, satis esse : *est, est : non, non* : idest simplicem affirmationem, vel negationem. Propterea addidit : *Quod autem his abundantius est, a malo est* : idest ab infidelitate, & fraudolentia, quas alii in aliis experiuntur, vel suspicantur. *Porro* si hoc idem intendit Mahumetus, cum prohibuit suis asseclis etiam pro rebus piis ac justis juramentum ; laudandus est, non damnandus : Ex aliis tamen constat, nullo modo talem in eo mentem fuisse.

Secundo ; eximit Mahumetus ab omni culpa & pœna, juramenta temere, præcipitanter, & inconsiderate prolata, quamtumvis falsa sint ; dummodo non sit in iis plenus assensus voluntatis : hoc enim significant verba illa ما كسبت قلوبكم *quod lucrata fuerint*, vel ; *acquisiverint corda vestra*. Verum cum hoc sit, ut minimum, nomen Dei in vanum assumere : repugnat dictum Mahumeti legi Dei, Exodi cap. 20. *Nec enim habebit insontem Dominus eum, qui assumpserit nomen Domini Dei sui in vanum*. Porro inconsideratio & præcipitatio in jurejurando non excusat prorsus a culpa, & consequenter neque a pœna : Unusquisque enim tenetur cautus esse tam in dictis quam in factis, ne quid agat, aut dicat temere, & contra rationem, præsertim vero, ubi agitur de juramento. Addo, ex verbis Alcorani etiam deduci, juramentum falsum, ore tantum prolatum voluntarie, nullum esse peccatum, dummodo non concurrat assensus voluntatis, itaut interius non intendat vero jurare, sed tantum, id quod falsum est, aliis ut verum persuadere. Nam dictio اللغو est id quod verbis profertur sine mentis assensu.

Tertio : concedit Mahumetus illi, qui juraverit, se non habiturum rem cum uxore sua, posse frangere juramentum intra spatium quatuor mensium, atque etiam post illud, donec uxorem repudiet : Hoc vero videtur esse prorsus contra rationem. Nam vel fuit juramentum illud justum, vel injustum. Si justum;

stum; cogi debet ad illud servandum. Si injustum; debet juramentum illud prorsus irritari. Est vero contra omnem rationem, ut legislator concedat alicui juramentum justum violare, quandocumque voluerit. Et quidem Mahumetus id concedit suis in Sura 66. quæ inscribitur التحريم *Prohibitio*, v. 2. his verbis: قد فرض الله تحلة ايمانكم والله موليكم وهو العليم الحكيم :

Jam sanxit Deus vobis dissolutionem juramentorum vestrorum: & Deus est Dominus vester: & ipse est sciens, sapiens. Hanc tam amplam ac benignam licentiam indulsit suis ex occasione, quam refert Jahias, cui alii Expositores consentiunt, his verbis:

ان حفصة زارت اباها فرجعت فوجدت رسول الله مع مارية ام ابراهيم في البيت فلما خرجت مارية دخلت حفصة على رسول الله فقالت اما اني قد رايت من كان معك في البيت فقال والله لارضينك والله لا اطاها ابدا فلا تخبري بهذا احدا فانطلقت حفصة الى عائشة فاخبرتها :

Profecta fuerat Haphsa (uxor Mahumeti) *ad visitandum patrem suum: & reversa invenit Legatum Dei cum Maria matre Ebrahimi* (ancilla ejus) *in domo sua. Egressa autem Maria, intravit Haphsa ad Legatum Dei, & dixit: Nonne ego vidi, quænam esset tecum in domo mea? Cui Legatus Dei dixit: Per Deum juro, me complaciturum tibi. Per Deum juro, me nunquam in posterum concubiturum cum ea. Quæso te, ne hoc ulli manifestes. Sed Haphsa pergens ad Aisam* (uxorem aliam Mahumeti,) *retulit ei hoc totum.* Addit Zamchascerius: propter hoc Mahumetum repudiasse Haphsam, & separasse se ab uxoribus suis, & per mensem in domo Mariæ commoratum fuisse. (Addunt quidam, ut rem magis gratam faceret Haphsæ, & cæteris uxoribus suis, legem promulgasse, qua vetabat, ne quis cum ancillis ultra rem haberet). Sed descendisse Gabrielem, & præcepisse Mahumeto, ut Haphsam ad se reduceret. Cum vero Mahumeto nimis arduum esset a Mariæ commercio abstinere, quemadmodum juraverat se facturum, finxit apparuisse sibi Deum, atque se a juramento absolvisse: insuper arguisse, quod ea prohiberet, quæ Deus concesserat; ut placeret Haphsæ, & aliis uxoribus suis. Et præterea declarasse sibi, posse Moslemos per se dissolvere juramenta sua. Ita igitur Deum sibi in Sura jam allegata dicentem introducit: يا ايها النبي لم تحرم ما احل الله لك تبتغي مرضات ازواجك والله غفور رحيم : قد فرض الله لكم تحلة ايمانكم والله موليكم وهو العليم الحكيم :

O Propheta: quare prohibes id, quod Deus concessit tibi, ob desiderium complacendi uxoribus tuis? Sed Deus est indulter & misericors (idest ignoscit tibi, & condonat hoc peccatum.) *Jam Deus sanxit, posse a vobis dissolvi juramenta vestra: nam ipse est dominus vester: & ipse est sciens, sapiens.*

Non mirum, si Mahumetus, cum impotens esset ad frænandam libidinem suam, victus muliebribus deliciis, non solum sese a juramento absolverit, sed suis etiam asseclis juramenti solvendi amplissimam facultatem concesserit. Erubescebat scilicet, si solus perjurus fuisset: quamobrem voluit in perjurio suo socios multos habere. Neque excusat illum, quod Doctores Moslemi velint, ita ab eo hanc facultatem solvendi se a juramento concessam, ut qui se absolvere vellet, obnoxius esset quibusdam pœnis, quas Sura 5. quæ المائدة *Mensa*, inscribitur, præscripsit, vers. 95. ubi repetens nonnulla ex iis, quæ in Sura 2. dixerat, hæc habet: لا يواخذكم الله باللغو في ايمانكم ولكن يواخذكم بما عقدتم الايمان فكفارته اطعام عشرة مساكين من اوسط ما تطعمون اهليكم او كسوتهم او تحرير رقبة فمن لم يجد فصيام ثلاثة ايام ذلك كفارة ايمانكم اذا حلفتم واحفظوا ايمانكم :

Non puniet vos Deus ob dictum temere prolatum in juramentis vestris (idest quod falsum aliquid inconsiderate ac temere juraveritis) *sed puniet vos propter id, supra quod obstrinxeritis juramenta* (idest quod cum intentione ac deliberatione juraveritis.) *Itaque expiatio ejus* (idest perjurii, vel potius violati juramenti) *erit cibare decem pauperes ex mediocri alimento, quo cibatis familias vestras: vel vestire eos: vel redimere captivum. Qui autem hæc præstare non potuerit, jejunet tres dies. Hæc est expiatio juramentorum vestrorum, cum juraveritis:* (addit Gelaleddinus explicationis gratia: *& juramentum violaveritis.*) *Et observate juramenta vestra.* Per hæc verba, credunt Moslemi, (& docet Alcoranus ipse, ut vidimus) liberum esse sibi juramenta quælibet violare, & (ut manifeste ex verbis ipsis colligitur) falsum jurare, cum hoc, quod ex communi, tenuique victu prandium exhibeant decem pauperibus; vel eos vestiant; vel captivum redimant; vel tres dies jejunent. In qua satisfactione, vel expiatione manifeste apparet Mahumeti oscitantia ob magnam compensationum disparitatem: nam ad decem pauperes mediocriter semel cibandos, decem nummi julii superflui sunt: ad vestiendos vero, ne centum quidem sufficient. Ad redimendum autem captivum, ut minimum, triginta; vel quadraginta aurei requirentur. At vero jejunium trium dierum more Mahumetanico, præsertim extra tempus æstivum, nullo modo pro pœna, vel satisfactione reputandum est. Verum quidquid sit de hujusmodi pœnis, vel satisfactionibus, nullo modo probari potest, imo rationi, naturæque repugnat, quod liberum sit cuique vel pejerare, vel saltem juramenta violare per compensationem quamcumque levissimam, vel non adeo gravem, qualem præscribit Alcoranus: præsertim si juramenti violatio vergat in alterius damnum, vel injuriam. Sed poterat tuta conscientia Mahumetus hujusmodi de juramento leges illis præscribere, qui, ut omnes, qui inter eos versati sunt, fatentur, fidem nullam norunt, nulla juramenta observant: quin omnia hæc pro vilissimo pretio venum exponunt.

CAPUT VIGESIMUM.

De Repudio,

JAM superius innui, Mahumetum in Alcorano concedere, viris repudium uxorum suarum. Id præcipue facit Sura 2. البقرة *Vacca*, vers. 229. ubi statuit :

الطلاق مرتين فامساك بمعروف او
تسريح باحسان ; فان طلقها فلا تحل من بعد حتى
تنكح زوجا غيره فان طلقها فلا جناح عليهما ان
يتراجعا ان ظنا ان يقيما حدود الله وتلك
حدود الله يبينها لقوم يعلمون ;

Repudium duabus vicibus conceditur ; deinde vel retinendæ sunt uxores, & juste cum eis agendum : vel dimittendæ humaniter ac benefice. Quod si quis tertio repudiet uxorem, non licebit ei ultra eam accipere, nisi nubat alteri viro ; qui si eam repudiet, poterit primus vir illam sine piaculo recipere ; dummodo existiment, se servare posse leges a Deo præscriptas conjugatis, quas ipse manifestabit hominibus doctis. Et in eadem Sura, vers. 237. hæc addit :

لا جناح عليكم ان طلقتم النساء ما لم
تمسوهن او تفرضوا لهن فريضة ومتعوهن على
الموسع قدره وعلى المقتر قدره متاعا بالمعروف
حقا على المحسنين : وان طلقتموهن من قبل
ان تمسوهن وقد فرضتم لهن فريضة فنصف ما
فرضتم الا ان يعفون او يعفو الذي بيده عقدة
النكاح وان تعفوا اقرب للتقوى ولا تنسوا الفضل
بينكم ان الله بما تعملون بصير ;

Nullum erit vobis peccatum, si repudietis uxores, quas nondum tetigistis, neque dotem illis assignastis. Sed præbete eis subsidium aliquod ad usum necessarium. Qui in hoc liberalis fuerit, largius a Deo remunerabitur : qui vero parcior, minus præmium recipiet (vel, ditior tribuat juxta statum suum ; pauper vero juxta suum, nulla habita ratione conditionis uxoris.) *Hoc subsidium honestum est, & conveniens beneficis. Quod si repudietis eas, antequam eas tetigeritis, & jam assignaveritis illis dotem, relinquetis illis dimidium ejus, quod assignaveritis : nisi indulserint* (conjuges aliquid sibi invicem) *aut nisi indulserit* (totum uxori) *ille, in cujus manu est nexus conjugii* (idest maritus, seu procurator). *Si autem aliquid indulseritis, magis Deo placebitis. Et ne obliviscamini liberalitatis inter vos ; nam Deus id, quod operamini, intuetur*. Omitto alia, quæ de uxorum repudio statuit Mahumetus in Alcorano, quia parum faciunt ad substantiam rei. Neque etiam aliquid dico de tertio illo repudio, post quod non potest maritus iterum uxorem repudiatam recipere, nisi se alii viro substernat ; a quo si repudietur, poterit primus vir cum illa iterum copulari. Nam de hoc jam supra satis multa dicta sunt. Unum tantum hic probare contendo, nullo modo licuisse Mahumeto repudium concedere : ac propterea Alcoranum legem malam, atque injustam continere.

Opponent nobis Mahumetani Pentateuchum : sed nos Euangelium illis e converso reponemus. Nam Christus apud S. Matthæum, cap. 19. interrogatus a Pharisæis, utrum liceret homini dimittere uxorem suam quacumque ex causa : respondit : *Non legistis, quia qui fecit hominem ab initio, masculum & fœminam fecit eos ? Et dixit : Propter hoc dimittet homo patrem, & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una. Itaque jam non sunt duo, sed una caro. Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet*. Cum autem objecissent illi Pharisæi mandatum Moysi de libello repudii, quod habetur Deuter. cap. 24. respondit illis : *Moyses ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras : ab initio autem non fuit sic. Dico autem vobis, quia quicumque dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur : & qui dimissam duxerit, mœchatur*. Eadem fere leguntur apud S. Marcum, cap. 10. Ex quibus manifeste constat, Christum a lege sua repudium prorsus rejecisse tamquam illicitum, ex tribus rationibus.

Prima continetur in illis verbis Matth. cap. 19. *Qui fecit hominem ab initio, masculum, & fœminam fecit eos. Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet*. Nimirum Deus fuit primus auctor conjugii inter virum, & mulierem, quo eos ita univit, ut nulli liceat eos disjungere, ac separare.

Secunda deducitur specialiter ex verbis illis : *Propter hoc dimittet homo patrem, & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una : itaque jam non sunt duo, sed una caro*. Quasi ita Deus virum, ac fœminam per conjugium univerit, ut ex duobus unum quiddam tertium fecerit, in quo neutrum amplius in esse suo recognosceretur. Hinc fortasse acceperunt Thalmudistæ ansam fingendi, Deum creasse primum hominem androgynum, nempe utroque sexu præditum : itaut idem corpus masculi simul & fœminæ officio fungeretur. Deinde vero secuisse per medium corpus illud, & unam partem in masculum, alteram in fœminam ingeniosius aptasse, quo conjugale officium possent exercere. Videnda hæc in Thalmud in *Berescit Rabba*, *Parascia* 8. &c. Verum fabulæ sunt hæ, quibus tamen non dubito, Hebræos Doctores innuere voluisse veritatem, quæ in verbis Christi continetur, nempe virum & uxorem non esse duos, sed unam carnem ; ac propterea non licere, nec posse ullo modo separari.

Tertia ratio continetur in verbis illis : *Ab initio autem non fuit sic* : quæ aperte demonstrant, repudii legem, vel usum, in primis mundi ætatibus prorsus ignotam fuisse, nimirum usque ad egressum Israelitarum ex Ægypto, transactis jam pluſquam duobus millibus, & quadringentis annis a creatione Adam. Prima autem mundi sæcula procul dubio naturæ legem melius norant, & servabant, quam posteriora. Deinde vero inter alias gentes, præter Hebræos, rarissimum fuisse repudium legimus. Testis est Valerius Maximus Auctor Ethnicus, lib. 2. *Factorum, ac dictorum memorabilium*, cap. 1. *ab Urbe condita usque ad vigesimum & quingentesimum annum, repudium*

inter

inter uxorem, & virum, nullum intercessisse: Primus autem (ut idem addit) *Spurius Carbilius uxorem sterilitatis causa dimisit: qui, quamquam tolerabili ratione motus videbatur, reprehensione tamen non caruit, quia ne cupiditatem quidem liberorum conjugali fidei praeponi debuisse arbitrabantur.* Erubescant Mahumetani, & Hebraei ad hanc tantam Romanorum adhuc Ethnicorum moderationem, ac temperantiam. Et quidem sanctissimi viri, quamvis uxores steriles haberent, nunquam tamen adduci potuere, ut repudii libellum iisdem darent. Id manifestum est in Abraham respectu Sarae: in Isaac respectu Rebeccae: in Jacob respectu Rachelis: in Elcana respectu Annae: in Zacharia respectu Elisabeth, & aliis. Et quamvis Abraham domo ejecerit ancillam Hagar, non tamen per hoc eam repudiavit, sed tantum divortium fecit ab ea, ut Sarae complaceret. Imo Doctores Hebraei, & quidam etiam ex Christianis, putant, Abraham post mortem Sarae illam revocasse, & esse eamdem cum illa, quae Gen. cap. 25. appellatur *Cetura*. Sed alia proculdubio fuit Cetura ab Hagar.

Praeter rationes a Christo allatas, ex aliis etiam convincitur, illicitum esse repudium.

Primo, quia est contra legem naturae; quod licet satis probetur ex ipsis Christi rationibus; ulterius tamen demonstratur: quia maris ac foeminae conjunctio est ex instituto naturae: ut patet exemplo omnium animalium. Ergo eorumdem disjunctio erit contra institutum, legemque naturae, praesertim in homine, qui non temere & casu, ut caetera animalia, sed ex cognitione, & approbatione finis operatur: neque intendit conjugium vagum, sed fixum, & cum certa foemina determinatum.

Objicient Mahumetani: Id, quod est contra legem naturae, nunquam licitum esse potest. At repudium in lege Moysi licitum fuit, alioqui Deus illud nunquam permisisset: non erit igitur contra legem naturae.

Respondeo, quaedam esse contra legem naturae primario, cujusmodi sunt, alteri facere, quod tibi non vis: vel nullum Deum agnoscere, aut colere. Quaedam vero secundario, cujusmodi sunt; usura, polygamia, & repudium. Prima illa nunquam licita esse possunt, neque a Deo concedi. Haec vero secunda, quamvis ex sua natura illicita, possunt tamen a Deo ex justis causis ita concedi, vel potius permitti, aut dissimulari, ut in illis faciendis homines a peccato excusentur. Causae autem, quae Deum ad repudium Hebraeis permittendum moverint, innuuntur a Christo verbis illis, *Ad duritiam cordis vestri loquutus est Moyses*. Erant quippe homines durae cervicis, & incircumcisi corde: & si repudium illis negatum fuisset, vel uxores occidissent, vel in adulteria, & alia flagitia proruissent.

Dices; Deus non solum Judaeis repudium permisit, sed etiam praecepit; ut patet ex verbis Deuter. cap. 24. *Si acceperit homo uxorem, & habuerit eam, & non invenerit gratiam ante oculos ejus propter aliquam foeditatem: scribet libellum repudii, & dabit in manu illius, & dimittet eam de domo sua.* Christus etiam id confirmavit, cum dixit Pharisaeis interrogantibus eum circa uxorum repudium: *Quid vobis praecepit Moyses?* Et mox: *ad duritiam cordis vestri scripsit vobis praeceptum istud.*

Respondeo: Nusquam praeceptum, vel mandatum cadere supra repudium, sed supra libellum repudii, ut patet ex verbis Evangelii. Hic autem praecipiebatur ad favorem foeminae repudiatae, ne amplius posset a marito vexari, & ut libera esset ad alium virum accipiendum.

Objicient iterum: Quod est contra legem naturae, omnibus notum est, & ab omnibus gentibus naturaliter rejicitur. At vero repudium in multis, vel saltem aliquibus nationibus, ut bonum ac justum admittitur.

Respondemus, falsum esse, quod omnia, quae sunt contra legem naturae secundario, ut diximus, ab omnibus ut illicita cognoscantur, vel evitentur: cum non pauci credant, usuram, vel simoniam (nempe aestimare pretio temporali res sacras) vel polygamiam, vel alia hujusmodi, non solum nullum esse peccatum, sed omnino licita, & justa existiment. Fatemur tamen, hoc non evenire nisi in gentibus rudioribus, & hebetioribus, quales erant Hebraei. Nam caeterae politiores, magisque excultae facile cognoscunt, quae quocumque modo naturae legi opponantur, quamvis ea non semper evitare velint, aut curent. Caeterum quamdiu haec non cognoscuntur ut mala, vel licita esse censentur, possunt sine peccato fieri: atque ita plerique censent, Hebraeos in uxoribus repudiandis non peccasse. Alii tamen oppositum sentiunt: quia aliqua mala permittuntur a legibus civilibus, ad graviora mala evitanda, cujusmodi sunt usura, & meretricium: nec tamen hinc sequitur, ut qui vel usuram exercent, vel fornicantur cum meretricibus, non peccent. Eadem ratione volunt, Deum permisisse Hebraeis repudium, usuram, & alia hujusmodi, tantum ne in peccata graviora prolaberentur, quamvis in his iisdem a peccato non excusarentur.

Videtur tamen contra nos facere, quod Christus ipse repudium concessisse videatur ob fornicationem, seu adulterium uxoris, verbis illis: *Dico autem vobis, quia quicumque dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, & aliam duxerit, moechatur: & qui dimissam duxerit, moechatur.*

Verum quando Christus haec pronunciavit, non loquebatur cum Pharisaeis de repudio, sed cum discipulis suis privatim domi de divortio, seu separatione quoad torum, non quoad matrimonium; ut patet ex Evangelio Marci, cap. 10. Haec autem separatio longissime distat a repudio: semper enim in illa perseverat vinculum matrimonii: propterea dixit Christus, uxorem per divortium separatam non posse alii viro nubere, sine scelere adulterii. Repudiata autem poterat proculdubio virum alium accipere. Ita semper haec Christi verba intellexerunt, & observaverunt omnes Christiani, contra nonnullorum Graecorum Schismaticorum errorem, a Catholicis Doctoribus, ac Magistris damnatum.

Secundo, illicitum censendum est repudium, quia est contra bonam educationem liberorum. Si enim filios conjuges procrearint; sive vir caelebs remaneat, sive alium ducat uxorem; semper vergit id detrimentum filiorum, itaut vix unquam possint ea sedulitate & charitate educari, quibus, parentibus inter se concordibus & conjunctis, educati fuissent; praesertim si perniciosum patris exemplum ante oculos habeant, quod non possunt non habere.

Tertio, cum matrimonium sit justus contractus, quo ita vir tradit potestatem corporis sui uxori, sicut uxor sui viro: itaut ex duobus corporibus, sicut jam diximus, fiat una caro: nonnisi iniquissimum censendum est, viro liberum esse hujusmodi contractum rescindere pro libito suo, & invita uxore, si uxor non habeat hanc eamdem libertatem. Neque per ullam

legem

legem vel divinam, vel humanam, subsistere potest hujusmodi contractus, vel potius illius fractio, ac violatio.

Postremo, hæc repudii libertas aperit vitiis amplissimam januam ad omnia scelera ac flagitia. Quoties enim alicujus fœminæ, sive nuptæ, sive innuptæ, amore capientur, ad repudium uxoris, quam habent, confugient, quo libidines suas possint explere. Nullum aliud in hoc exemplum adducere opus est, quam ipsum Mahumetum. Habebat hic libertum quendam, nomine Zeidum, filium Harethæ, quem adoptaverat in filium, & per hoc contraxerat cum eo cognationem legalem, quæ apud Arabes, sicut etiam apud nos, erat impedimentum dirimens matrimonium. Mahumeti erga hunc suum libertum charitas, illum adduxit, ut puellam valde formosam, nomine Zeinebam (idest Zenobiam) filiam Giahsci, ei procuraret in sponsam, quamvis Mahumetus ipse erga eam tantam amoris propensionem ostenderet, ut pater, & frater puellæ valde suspicarentur, ne illam Zeido præriperet, quod sane ægerrime tulissent. At non erat adeo malus Mahumetus. Ultro eam Zeido concessit: sed mox incalescente bono Propheta (scilicet) in amore Zeinebæ, non potuit morbum suum dissimulare. Hoc innuit Gelaleddinus *in Sura 36.* الاحزاب *Conjurati*, in qua factum totum continetur, his verbis:

فزوجها النبي لزيد ثم وقع بصره عليها بعد حين

فوقع في نفسه حبها وفي نفس زيد كراهتها ثم قال

النبي اريد فراقها فقال امسك عليك زوجك ؛

Dedit eam Mahumetus in conjugem Zeido, sed statim deinde defixit oculos in eam (verum, mi homo, multo ante defixerat,) *& incaluit in amore ejus. Zeidus vero* (nimirum ut domino suo, cui tantum debebat, rem gratam faceret) *cœpit alienum se ostendere ab ea, dixitque se paratum esse ad eam repudiandam* (nempe ut eamdem libertam ipsi relinqueret.) *Sed Mahumetus dixit ei* (ficte ac simulate): *Tene tibi uxorem tuam*. Verum obsecrante Zeido, urbanitatis gratia, ut eam acciperet, absque ulla contradictione:

دخل عليها النبي بغير اذن واشبع المسلمين خبزا

ولحما : *accepit eam & concubuit cum ea sine assensu* (nempe Zeidi, vel Giahsci) *& exhibuit Moslemis panem, & carnem usque ad satietatem*. Vix dici potest, quantum offenderit omnes hæc tanti Prophetæ intemperantia, tum quia aperte agnoverant repudium Zeinebæ fuisse ab eo fraudulenter, & malis artibus procuratum (nulla quippe erat causa, cur Zeidus eam, quam impense amabat, repudiaret): tum quia uxorem filii adoptivi, etiamsi impedimentum dirimens legalis cognationis intercederet, acceperat: & cum populi scandalo retinebat. Verum homo æque impudens ac vafer, ut libidines suas cohonestaret, fecit auctorem earum Deum: adeoque ipsum introducit in eadem Sura, vers. 38. ita secum loquentem:

وان تقول للذي انعم الله عليه وانعمت عليه

امسك عليك زوجك واتق الله تخفي في نفسك ما

الله مبديه وتخشى الناس والله احق ان تخشيه فلما

قضى زيد وطرا زوجناكها لكي لا يكون على المومنين

حرج في ازواج ادعيائهم اذا قضوا منهن وطرا وكان

امر الله مفعولا: ما كان على النبي من حرج فيما

فرض الله له سنة الله في الذين خلوا من قبل

وكان امر الله قدرا مقدورا:

Et memento, cum dixisti illi, cui Deus beneficus fuerat; & tu etiam beneficia contuleras (idest Zeido:) *Habe tibi uxorem tuam* (Zeinebam:) *& time Deum. Tu autem abscondebas in animo tuo id, quod Deus erat manifestaturus* (nempe amorem tuum in Zeinebam, ut explicat Gelaleddinus;) *quia timebas homines* (ne obloquerentur de te, si illam a Zeido accepisses.) *Sed justius erat, ut timeres Deum* (& acciperes eam.) *Postquam vero Zeidus repudiavit eam, nos concessimus eam in uxorem tibi, ne ullum piaculum existiment fideles, si accipiant uxores adoptivorum suorum, dum ipsi sejuraverint se ab eis. Porro faciendum est omnino id, quod jubet Deus. Nullum est in Propheta crimen, si faciat quod imperavit sibi Deus; juxta id, quod præceptum fuit ab ipso Deo* (Prophetis) *præcedentibus: nam præceptum Dei justissimum est, & æquissimum*. Ne vero in posterum a gradu cognationis aliquo modo possent effrænatæ ipsius libidines impediri; mox finxit diploma quoddam, seu privilegium sibi a Deo concessum, v. 50. ejusdem Suræ in hæc verba: يا ايها النبي انا

احللنا لك ازواجك اللاتي اتيت اجورهن وما ملكت

يمينك مما افاء الله عليك وبنات عمك وبنات عماتك

وبنات خالك وبنات خالاتك اللاتي هاجرن معك

وامراة مومنة ان وهبت نفسها للنبي ان اراد النبي

ان يستنكحها خالصة لك من دون المومنين قد

علمنا ما فرضنا عليهم في ازواجهم وما ملكت ايمانهم

لكيلا يكون عليك حرج وكان الله غفورا رحيما

ترجي من تشاء منهن وتووي اليك من تشاء ومن

ابتغيت ممن عزلت فلا جناح عليك ذلك ادنى ان

تقر اعينهن ولا يحزن ويرضين بما اتيتهن والله يعلم

ما في قلوبكم وكان الله عليما حليما:

O Propheta, nos sane concessimus tibi uxores tuas, quibus dedisti dotes suas: & præterea ancillas tuas, quas tradidit tibi Deus in partitione prædarum: itemque filias patrui tui, & amitarum tuarum, & avunculi tui, & materterarum tuarum, quæ peregre profectæ sunt tecum: & quamcumque mulierem fidelem,

51047

delem, quæ seipsam Prophetæ tradiderit, si voluerit Propheta eam sibi matrimonio copulare. Hoc autem tibi peculiariter conceditur præter cæteros fideles. Nos scimus quid sanciverimus circa matrimonia fidelium, tam pro uxoribus liberis, quam pro ancillis: ne tu hac in re conscientiæ scrupulis torquearis; nam Deus est pius, ac misericors. Admittes quam voles ex tuis uxoribus ad concubitum, & rejicies quam voles. Quod si aliquam ex illis, quas a te rejecisti, rursum adamaveris, & ad cubile admiseris; nullum erit sibi crimen. Per hoc facilius illas læta, & a tristitia remotas servabis: & contenta erunt eo, quod unicuique earum feceris, aut dederis. Deus autem novit intima cordium vestrorum: nam Deus gnarus est ac perspicax.

Ecce tibi lector, quam amplam januam aperuit repudium Zeidi libidinibus Mahumeti. Eamdem procul dubio, & fortasse ampliorem aperiet aliis, præsertim Mahumeti similibus.

Concludo igitur, nullo modo licuisse Mahumeto repudii usum a Christo abolitum, utpote injustum, & naturæ legi repugnantem, & tot malorum fomitem, ad praxim, ut justum ac licitum, in Alcorano revocare; præsertim cum ipse toties præcipiat observari Euangelium, utpote *Librum illuminantem, Directorem hominum, Dirigentem ad lucem, traditum a Deo, &c.*

Respondebunt fortasse Mahumetani, Euangelium quidem bona ac justa præcipere; sed observandum esse ab iis, quibus traditum est, nempe a Christianis; quemadmodum observandus est Pentateuchus a Judæis, quibus traditus est a Moyse, & Alcoranus ab Arabibus, quem ipsi a Mahumeto acceperunt. Ita enim præcipit Mahumetus in Alcorano, præsertim Sura 5. vers. 48. & alibi.

Verum hæc responsio manifestam continet æquivocationem, seu potius hallucinationem: quasi vero Christiani fuissent aliqua gens peculiaris, sicut Judæi, & Arabes, cui Euangelium traditum fuisset, & ad ipsam solam illius observantia pertineret. Porro, ex Euangelio ipso constat, non uni, sed omnibus gentibus prædicandum, & observandum fuisse. Nam Matth. cap. 28. mittens Christus Apostolos ad prædicandum, dixit eis: *Euntes docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: docentes eos servare omnia, quæcumque mandavi vobis.* Et Marci cap. 16. *Euntes in Mundum universum, prædicate Euangelium omni creaturæ.* Et paulo post subditur: *Illi autem profecti prædicaverunt ubique.* Neque vero hæc Moslemi ignorant, imo in historiis suis aperte fatentur, quemadmodum in prima parte videri potest. Porro de Alcorano diversimode loquitur Mahumetus: aliquando enim affirmat, Arabibus traditum fuisse, & ideo Arabica lingua conscriptum: aliquando omnibus hominibus: aliquando vero etiam Geniis, seu Dæmonibus. Sed hæc nos parum curamus.

CAPUT VIGESIMUM PRIMUM.

De Polygamia.

DE hac ita statuit Mahumetus in Alcorano Sura 5. النسا *Mulieres*, vers. 3. وان خفتم الا تقسطوا في اليتامى فانكحوا ما طاب لكم من النسا مثنى وثلث وربع فان خفتم الا تعدلوا فواحدة او ما ملكت ايمانكم ذلك ادنى الا تعولوا واتوا النسا صدقاتهن نحلة فان طبن لكم عن شي منه نفسا فكلوه هنيا مريا:

Quod si timuistis, ne juste vos geratis cum orphanis: ducite tamen in matrimonium quæ placuerint vobis ex mulieribus, binarium, & ternarium, & quaternarium. Si vero timueritis, ne æquitatem servare possitis cum illis; ducite saltem unam, aut ancillas, quas possidetis. Hoc erit facilius, ut non declinetis ab æquitate: & date mulieribus donum spontaneum (idest mundum muliebrem). *Quod si ipsæ aliquid ex eo vobis condonaverint sponte, & liberaliter: utimini illo delectabiliter, & utiliter.* Ut hæc melius intelligantur, sciendum est, Arabes bona orphanorum, quos in curam suscipiebant, utpote ad furta & latrocinia proclives, in commodum suum magna ex parte insumere consuevisse. De quo cum a Propheta suo (quamvis & ipse furacissimus esset) acrius redarguerentur; maluerunt orphanorum curam dimittere, quam ab eorum facultatibus diripiendis abstinere. Mahumetus igitur valde inconsequenter, & extra rem, jubet illos, quandoquidem ab orphanorum tutela recesserunt, accipere uxores, quas, & quot velint: ex ingenuis quidem ac liberis, unam, duas, tres, quatuor: ex ancillis vero, decem, centum, mille, & plures etiam, si tot habeant, & alere possint: De ingenuis tamen monet eos, ut si timuerint, ne cum pluribus æquitatem servare possint, unam tantum accipiant. Atqui ipsa hæc cautela non parum se imprudentem, stolidumque demonstrat. Nam paulo post in eadem Sura, vers. 128. loquens cum suis, ait:

ولن تستطيعوا ان تعدلوا بين النسا ولو حرصتم فلا تميلوا كل الميل فتذروها كالمعلقة وان تصلحوا وتتقوا فان الله كان غفورا رحيما:

Et nullo modo poteritis æquitatem servare inter mulieres, etiamsi multum cupiatis, & studeatis; itaut non inclinetis ulla propensione (ad unam plusquam ad alteram); *atque ita relinquatis eam* (quam plus amatis) *sicut suspensam* (idest ut glossant Expositores, quæ neque est cælebs, neque habet maritum; vel, ut explicat Beidavius, quæ non habet virum, nec eo caret), *quamvis studeatis eas concordes tenere* (vel recte vos gerere erga illas). *At timete Deum, quia Deus est indultor, misericors.* Si igitur certum erat Mahumeto, nullo modo posse virum cum pluribus uxoribus æquitatem servare; non erat quod hic plures illis concederet: sed debebat absolute unam tantum illis præscribere. In eo tamen verax fuit, quod inter plures uxores non possit in viro æqualitas, vel in ipsis uxoribus concordia subsistere. Id enim etiam ex sacris literis verum esse cognoscitur, ut in Sara, & Hagar: in Rachele, & Lia: in Anna, & Phenenna; & aliis, inter quas invidiæ, rixæ, iræque cieri bantur, non quidem culpa virorum, qui erant probi, & justi; sed ipsarum mulierum, vel alterius ex ipsis. Verum nulli magis, quam Mahumetani ipsi veritatem hanc experiuntur.

Porro,

Porro Polygamia (nempe, quod unus vir plures eodem tempore habeat uxores) iisdem fere argumentis, quibus repudium, injusta per se atque illicita esse demonstratur: ut propterea Christus illam merito damnaverit, atque a lege sua Evangelica rejecerit.

Primo enim certum est, Polygamiam legi naturali, saltem secundarii ordinis, adversari. Deus enim a principio unam tantum fœminam Adæ conjunxit: cæteri vero omnes usque ad Lamech, qui fuit sextus ab Adam, ex stirpe Cain, una tantum uxore contenti fuerunt. Lamech vero primus uxores duas accepit, quæ in illius necem mox conspiravere, ut colligitur ex iis verbis, quibus eas a tanto scelere deterruit: *Septuplum ultio dabitur de Cain: de Lamech vero septuagies septies*. Cæterum omnium usque ad Abraham, nempe per annos super mille ab orbe condito, plures uxores habuisse nullus legitur. Abraham etiam, cujus se asseclam falso jactat Mahumetus, unam tantum Saram habuit: Et quamvis hæc sterilis esset, nunquam tamen de alia ducenda cogitavit: hoc enim absque Saræ injuria fieri non posse intelligebat. Quod si objiciant Moslemi, illum etiam ancillam Hagar habuisse: respondebimus, Saram ipsam ad hoc eum coegisse: & eam ipsam, quam Abraham, bona fide existimasse, se ob necessitatem hoc facere posse. At vero ubi Sara filium peperit, ejecta est Hagar, quam Abraham ultra non revocasse, nec cum ea commercium habuisse, communis est Christianorum contra Rabbinos sententia: itaut Sara sterilis, & Hagar fœcunda, facerent quodam modo unam tantum uxorem. Certum est, Hagar nunquam uxoris nomine, sed ancillæ tantum in sacris litteris vocari. Duxit etiam Abraham tertiam uxorem, nomine Cethuram; sed mortua jam Sara, post ejectam, & fortasse jam mortuam Hagar. Itaque vix dici potest, Abraham polygamum, vel etiam digamum fuisse. Si hac modestia in se, & in suis usus fuisset Mahumetus, posset aliquo modo se Abrahæ asseclam jactare: & nihilominus non debuisset hanc sibi licentiam assumere, postquam fuerat a Deo per Christum irritata.

Isaac etiam unam tantum habuit uxorem Rebeccam; & quamvis hæc sterilitate laboraret, non tamen vel eam repudiavit, vel aliam uxorem eidem superinduxit. Itemque Jacob unam tantum accepit Rachelem. Sed cum Laban furtim Liam ejus sororem illi supposuisset, eamque ipse ignoranter noctu compressisset; putavit se ad utramque retinendam teneri. Ad primam quidem, quia jam eam desponsaverat, ad secundam vero, quia eam defloraverat. Quod autem etiam cum duabus ancillis concubuerit, id se facere posse bona fide existimavit: tum quia vera uxor sterilis erat: tum quia uxores ipsæ eum ad accipiendas ancillas suas coegerant. Quamobrem si quid in hac polygamia mali fuit, non ipsi Jacob, sed ejus uxoribus, & socero Laban tribuendum est: tantumque per accidens Jacob polygamus fuit. Credibile autem est, ab his exemplis alios nonnullos ansam cepisse duas ducendi uxores, qui tamen paucissimi fuisse leguntur.

Porro in Pentateucho nullibi reperimus, Deum expresse & absolute Polygamiam præcepisse. Quamvis enim in Deuter. cap. 25. jusserit, si quis sine prole obiisset, fratrem defuncti uxorem ejusdem ducere: hæc tamen non censebatur uxor fratris vivi, sed mortui, cujus etiam nomine proles deinde nascebatur. Probabile vero est, hanc legem non affecisse fratrem virum, qui aliam haberet uxorem. Imo etiamsi uxore careret, liberum erat illi, uxorem fratris defuncti recusare. Ita Genes. cap. 38. Onan accepit uxorem Her fratris sui: sed ipse Onan erat cælebs. Et Ruth, cap. 4. Elimelech noluit accipere Ruth ad suscitandum semen fratri, seu cognato suo Mahalon, quia habebat uxorem: sed accepit eam Booz item frater cognatus, qui erat cælebs. Posset in contrarium afferri lex illa Deuter. cap. 22. quæ præcipiebatur, ut si vir puellam nondum desponsatam deflorasset, eamdem in uxorem accipere cogeretur, nec unquam illam dimittere posset. Duplex ad hoc potest esse responsio. Prima, supponi hunc virum uxore sua caruisse; alioqui reputatus fuisset adulter: quemadmodum si uxor ejus homini, licet soluto, se prostituisset, adulterium perpetrasset: & consequenter tam hæc, quam ille morte digni fuissent. Secunda: etiamsi concedamus, illum habuisse uxorem, attamen in hoc Deum legem suam dispensasse, non ad utilitatem, vel commodum, sed ad pœnam illius: neque ad approbandam polygamiam, sed ad puellæ indemnitati consulendum. Cæterum hi casus extraordinarii sunt, & non adeo frequentes; neque universalem, ac naturalem monogamiæ legem possunt convellere. Quod si Deuter. cap. 21. supponitur, virum duas simul uxores habere posse, in illis verbis: *Si habuerit homo uxores duas, &c.* nihil tamen hoc juvat causam Mahumeti: imo cum hinc, & aliunde e sacris litteris habeamus, digamiam tantum, licet raro, usurpatam fuisse, non debebat Mahumetus uxorum turbam concedere. Huc accedit, Deum verbis illis non præcipere, neque approbare polygamiam, vel digamiam: sed in aliquibus jam introductam, sive per fas, sive per nefas, supponere: quemadmodum si Princeps ediceret per legem, ut si quis prolem ex meretrice susceperit, illam alere teneatur; non approbaret usum meretricium, sed abusum supponeret.

Superest potissimum pro Mahumeto argumentum in exemplo David Regis ac Prophetæ sanctissimi, & Salomonis filii ejus sapientissimi, qui item prophetiæ lumine illustratus fuit: quorum alter decem saltem & octo; alter super mille uxores habuisse dicitur.

Ut ad hoc argumentum respondeam, primo suppono, Deum in Deuter. c. 17. ita circa Regem statuisse: *Non multiplicabit uxores sibi, neque declinabit cor ejus.* Sic enim ad litteram vertitur ex fonte Hebraico, quod idem est ac illud quod legitur in Vulgatis Latinis: *Non habebit uxores plurimas*. Porro quoties exceditur unitas, dici potest vere fieri multiplicatio, præsertim si sit locutio negativa. Præclarissimum hujus rei exemplum habemus in antiquissimo fere omnium Scriptorum Homero, apud quem, lib. 2. Iliadis, ita pronunciat Græcorum prudentissimus Nestor.

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω,
Εἷς βασιλεύς.

Non est bonum, multorum dominatus; unus Dominus esto,
Unus Rex.

Certe hic, dum multorum dominatus improbatur, duo etiam domini excluduntur, & unus tantum probatur. Dum igitur Deus prohibet, ne Rex sibi uxores multiplicet, vel non habeat uxores plurimas, non propterea positive concedit illi, ut plusquam unam possit accipere, (non nego tamen concedere potuisse, vel tacite permisisse, ut plusquam unam posset habere) sicut unam tantum habebat Summus Sacerdos, qui erat Rex Spiritualis. Hoc autem de Rege Israel potissimum Deum statuisse puto, quia jam tum inoleverat consuetudo, ut Reges aliarum Gentium greges fœmi-

fœminarum possiderent, quod nulla conditione, aut ratione potest cohonestari.

Hoc posito, quæritur, quomodo Davidi tot uxores ducere licuerit. Existimant nonnulli, id quidem illicitum fuisse: sed David exemplo Gedeonis, & Saulis licitum putasse: Deum vero illum in bona fide reliquisse, sicut reliquit Jacobum, quando nupsit duabus sororibus, quod in Alcorano quoque, ut illicitum, prohibetur: & ipsum David, quando accepit Maacham filiam Regis Gessur Ethnici: & Salomonem, quando accepit filiam Pharaonis; de quo certe in Scriptura vituperatur: & quosdam Reges optimos, qui non auferebant Excelsa, quæ contra Dei præceptum alii Reges ædificaverant. Nonnulli contendunt, id illi a Deo fuisse concessum, ut soboles ejus multiplicaretur, vel non extingueretur. Sed quamvis absolute esset verum, hoc illi Deum concessisse, satis tamen improbabile mihi videtur, id factum fuisse ob prædictum finem; cum neque Adamo humani generis propagatori, neque Noe, & tribus filiis ejus, ejusdem generis instauratoribus plusquam unicam uxorem esse voluerit. David autem post Absalonis rebellionem, uxores omnes, quas habebat, in custodia posuit, nec eas amplius cognovit: ut habetur lib. 2. Reg. cap. 20. Quo tempore valde probabile existimo, illum Psalmorum librum magna ex parte composuisse. Nam, ut Hebræi ipsi fatentur, spiritus prophetiæ a Venere, quamvis licita, alienus est. Et ideo Moyses non solum unam tantum habuit uxorem; sed ex quo a Deo propheticum munus accepit, non amplius eam cognovit. Dicendum est igitur cum communi Patrum sententia, Deum cum David, & aliis Sanctis Patriarchis peculiariter dispensasse, concedendo illis, vel permittendo plures uxores, quod per se non fuisset licitum; cum esset contra ipsam Dei institutionem in primi hominis creatione. De aliis vero Prophetis vel nulla fit mentio, quod uxorem habuerint (& plerique censentur cælibes vixisse,) vel unam tantum habuisse, ex Sacris literis colligitur. De Salomone, non est dubium, quin tam in qualitate, quam in numero uxorum enormiter peccaverit (Deo interim illius peccatum dissimulante.) Neque Sacræ literæ sinunt, nos de hoc dubitare, cum hanc illius intemperantiam gravissime redarguunt.

Patet igitur, quam levia & futilia sint ea, quibus ad effrænatam libidinem suam tuendam abutitur Mahumetus; qui tamquam Scarabæus a floribus refugiens, ad stercus avidissime accurrit. Verum contra ipsum pro monogamia habemus.

Primo: Deum ab initio (ut jam diximus) conjugium unius viri cum unica uxore instituisse: & ita a primis illis Patribus, cum humanum genus maxime multiplicatione indigeret, & deinceps per plura sæcula, fere ab omnibus fidelibus, usque ad Christi tempora, observatum fuisse. Nam si Scripturas Sacras percurramus, inveniemus, omnes fere SS. Patres, ut Noe, Isaac, Joseph, Moysen, Job, Tobiam, Zachariam, unam tantum uxorem habuisse. Nescio vero utrum decem polygami in universis Sacris libris legantur, sed plerique impii, & scelesti.

Secundo; Modus loquendi Scripturarum semper innuit unam uxorem unico viro deberi. Genes. cap. 2. *Relinquet homo patrem suum, & matrem suam, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una.* Cum vero de uno aliquo viro sermo est, fere semper additur, *uxor ejus*: rarissime, *uxores ejus*, nisi in quibusdam Regibus, qui Ethnicorum Principum exempla sequentes, uxorum, pellicumque greges amaverunt.

Tertio: Ethnici plures idolorum cultores naturæ lumine ducti, unica uxore contenti fuere. In ipsis Sacris literis, Abimelech, Putiphar, Haman, Pilatus, aliique infideles monogami fuisse leguntur. Græci, saltem universaliter, unam tantum uxorem habuisse videntur. Certe habemus ex Athenæo, lib. 13. cap. 1. Cecropem primum Atheniensium Regem lege sanxisse, ne viri præter unam haberent uxorem. Notum est illud Euripidis:

[illegible] ἄνδρα δύο ἔχειν λέχη.

Malum certe narras, unum virum duos habere lectos.

Romani, qui in Sacris literis, lib. 1. Machab. cap. 8. eximiæ virtutis, prudentiæ, modestiæ, & fortitudinis supra omnes gentes laudantur, ab uxorum pluralitate adeo abhorrebant, ut Modestinus Juris consultus in Pandectis, lib. 23. tit. 9. de ritu nupt. lib. 1. scribat: *Neminem, qui sub ditione sit Romani nominis, binas uxores habere posse vulgo patet; cum jam in Edicto Prætoris hujusmodi viri infamia notati sunt.* Pulcherrimum in hanc rem exemplum narratur ab Aulo Gellio, lib. 1. noct. Attic. cap. 23. & a Macrobio lib. 1. Saturnal. cap. 6. *Mos erat antiquitus Romanis Senatoribus, in Curiam cum filiis adhuc pueris intrare. Contigit, ut in Senatu de re magni momenti consultaretur, placuitque, ut ne quis de ea aliquid evulgaret, priusquam decreta esset. Adfuerat in Curia una cum parente suo puer quidam Papyrius nomine. Hunc domum reversum interrogavit mater, quidnam in Senatu Patres egissent. Respondit puer, id dici non licere. Avidior ex hoc facta mulier, filium vehementius urgebat: cumque violenter ab eo vellet secretum extorquere; puer, ut se ab importunitate & violentia subtraheret, lepido mendacio dixit, actum esse in Senatu inter Patres, utrum videretur utilius, magisque e Republica esse, ut unus vir duas uxores haberet, an vero ut una mulier apud duos viros nupta esset. Agitur, hoc audito, fœmina in furias; domo aut mox egreditur, ad cæteras matronas defert, quod audierat. Concurrunt postera die matresfamilias ad Senatum, lacrymantes, atque obsecrantes, ut placeret Patribus, unam potius duobus nuptam fieri, quam uni duas. Obstupuerunt Senatores ad illum mulierum tumultum, cum de hujusmodi re ne quidem cogitassent, donec Papyrii pueri festivum mendacium illis eam curam ademit.* Hinc agnoscere licet, quantum abhorrerent fœminæ Romanæ a consortio alterius fœminæ in matrimonio: itaut mallent duobus simul viris nubere, quam cum uno viro aliam habere consortem: quia in re quieti, pacique propriæ fortasse consulebant, sed non bono prolis, & familiæ.

Quarto: Animalia ipsa bruta nobiliora, suapte natura uno tantum in conjugio consorte contenta esse reperiuntur; imo quædam adeo monogamiæ tenacia sunt, ut si mas a fœmina conjugalem fidem violatam fuisse deprehendat, illam statim discerpat, atque interimat. Certe Deus ad Mundi diluvio perditi instaurationem, jussit servari in Arca non solum Noe, & filios ejus; sed etiam cætera animalia masculini generis, cum una tantum fœmina ad sobolem procreandam addicta.

Quinto: quia contractus matrimonii est mutuus; ut enim ait S. Paulus, sicut mulier tradit viro sui corporis potestatem: ita vir corporis sui potestatem tradit mulieri: quare neuter potest alii illam concedere. Neque capere possum, quomodo consistere possint cum Polygamia verba S. Pauli Epist. 1. ad Corint. cap. 7. *Unusquisque suam uxorem habeat, &*

unaquæque suum virum habeat. Uxori vir debitum reddat: similiter autem & uxor viro. Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir. Similiter autem & vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier. Ex his manifestissime patet, repugnare naturæ matrimonii pluralitatem, tam respectu fœminæ, quam (& multo magis) respectu viri.

Sexto: Cum tres præcipui sint fines matrimonii: nimirum, procreatio prolis: remedium concupiscentiæ: & bonum societatis: non videtur ad primum finem requiri uxorum pluralitas, quemadmodum non requisita fuit a Deo, quando tam Adæ & Hevæ, quam Noe & filiis ejus præcepit, ut multiplicarentur, dicens: *Crescite, & multiplicamini, & replete terram*. Et nihilominus si unquam polygamia non solum concedenda; sed etiam præcipienda erat, tunc erat præcipienda. Nimirum non erat Dei intentio, ut homines multiplicarentur sicut muscæ, aut formicæ, sed moderate & prudenter crescerent, ac propagarentur: nimia enim multiplicitas potius officit, quam prosit bono Reipublicæ, vel generis humani. Præterea experientia docet, semperque docuit, regiones illas, vel gentes, in quibus unius tantum uxoris usus viguit, æque numerosas fuisse & esse ac illas, in quibus polygamia admissa fuit, non obstantibus aliquot exemplis nonnullorum, qui per plures uxores prodigiosam filiorum copiam acquisiere. Nam veterum Romanorum, Græcorumque urbes, & provinciæ refertiores erant hominibus, quam hodie sint illæ, quas occupant Mahumetani. Quod vero mirabilius est, cum ex Christianis quarta fere pars se Deo consecret, & cælibem vitam ducat: reliqui vero unam tantum uxorem habere possint: non tamen invident multitudinem, & frequentiam ipsis Mahumetanis. Postremo observatum est, præsertim inter Turcas, multitudinem uxorum potius obesse, quam prodesse generationi. Id agnoscentes Mahumetani ipsi, non pauci uxore unica contenti sunt, edocti infortunio Prophetæ sui, qui cum tot uxores haberet; sibique robur ad generationem, quantum triginta viri habent, inesse jactaret, itaut unica hora posset undecim fœminis satisfacere: ut ex Arabum libris refert S. Petrus Paschasius, cap. 2. paucissimos tamen, tres scilicet; vel quatuor mares genuit, qui in cunabulis omnes extincti sunt: quatuor etiam tantummodo fœminas: & præter unum marem, qui Ebrahim dictus fuit, & quem Maria Cophtha illi peperit, cæteros omnes ex prima uxore Chadige suscepit. Censent nonnulli, Mahumetanos, quantumvis polygamos, sterilitate laborare, eo quod sodomitico flagitio pene immersi sint, & in semine ad captandam voluptatem prodigendo effrænes: hæc enim vel peccata non esse, vel levioca tantum, sibi persuadent: Hinc in suis purificationibus semper agitur de emundatione a semine, & de purgatione partium obscœnarum. Alii in ipsas uxores hujus rei causam refundunt: nam cum mutua invidia, odio, ac zelotypia conflagrent; aliæ aliarum liberos per veneficia, præstigia, ac magicas artes interimunt. Verissima hæc esse existimo: sed naturali etiam ex ratione provenire id ipsum non dubito. Nam cum virtus generativa sit in viro limitata, & in multis tenuis & imbecilla, per communicationem cum pluribus fœminis magis extenuatur: nam pluribus intentus minor est ad singula sensus. Itaque vel liberorum conceptus impeditur, vel si filii nascantur, adeo imbecilles sunt, ut vel cito moriantur, vel inutiles quodammodo supervivant. Id quotidie videmus in quibusdam Principibus evenire, qui ob consuetudinem cum aliis fœminis, ex propria uxore vel nullam, vel admodum fragilem prolem suscipiunt: ut miraculo tribuatur, si filius bene complexus & vegetus nascatur.

Quod spectat ad secundum finem, nempe remedium concupiscentiæ, huic etiam uxorum multitudo videtur opponi. Venereæ enim delectationes sunt velut aquæ, quæ quo plus sunt potæ, plus sitiuntur. David, & Salomon, cum tam magno uxorum numero, in ea flagitia prolapsi sunt, quæ de aliis Regibus unicam tantum, vel pauciores uxores habentibus non leguntur. Et Mahumetus etiam cum viginti ac duabus fœminis, ab incestu & adulterio cum uxore Zeidi, & ab illicito congressu cum Maria Cophtha, aliisque flagitiis non abstinuit. Pluralitas illa fœminarum est velut copia ciborum, quæ præsentium nauseam affert, absentium famem excitat. Mahumetani cum tot uxoribus adeo propriam non explent libidinem, ut non solum in alienas fœminas (si possint) sed, quod omnibus notum est, in pueros & adolescentes, quantum dici possit, insaniant. In veteribus Græcorum comœdiis fere semper legimus, patresfamilias ad avertendos filios adolescentes ab illicitis amoribus, eos semper cum certa, atque unica uxore copulare consuevisse.

Si vero de tertio fine, nempe de bono societatis, ac domesticæ pacis, itemque bona filiorum educatione loquamur: amens omnino esset, qui illud magis meliusve uxorum pluralitate, quam unica tantum conjuge obtineri posse pronunciaret. Ne Mahumetus quidem hoc concedit: sed tamen excusat se auctoritate Dei, affirmantis velle se dirigere Mahumetanos per viam a Prophetis calcatam, & facilem illis, suavemque reddere legem suam: quippe qui sciat, hominem fragilem esse & imbecillum: nec posse (ut explicat Gelaledd.) se a concupiscentiis fœminarum cohibere. Verum non ignorabat hæc Deus, quando per Christum Evangelicam legem mundo tradidit. Sed nonnisi per impudentissimum mendacium, appellat Mahumetus polygamiam institutum eorum, qui fuerunt antea, nempe Patriarcharum, & Prophetarum, cum paucissimi ex iis uxores plures habuerint. Neque vero propter hominum pravam depravatamque naturam æquum est, a Deo justas rectæ naturæ leges aboleri: alioqui recte fecisset, si Arabibus ad furta & latrocinia pronis, & assuetis, peculiari lege communia omnia esse, etiam exterorum, concessisset: id quod certe Deum facere potuisse, nemo negabit: & re ipsa fecisse, ipsi sibi persuadent.

Quantum vero bonæ filiorum educationi polygamia adversetur, patet ex dictis. Quomodo enim poterunt probe riteque liberi institui in ea familia, in qua perpetuæ iræ, rixæ, odia, invidiæ, maleficia, & præterea lasciviæ, & impudicitiæ parentum conspiciuntur?

Verum quid aliud contra uxorum multitudinem testimonium quæramus, cum Mahumetum ipsum testem habeamus? Jam superius vidimus, ipsum fateri, impossibile esse, unum virum cum pluribus uxoribus æquitatem, pacemque servare: per quod necessario, etiam fateri debes, unam tantum uxorem a viro esse accipiendam, ne semper in proxima domestici prælii occasione cum Dei offensa versari cogatur. Quod vero huic malo, ancillarum conjugio mederi velit, nihil agit: de ancillis enim eadem ratio militat ac de liberis. Imo inter eas, utpote vilioris conditionis, & plerumque diversarum nationum, acriores rixæ, invidiæ, atque æmulationes suscitabuntur: ut inter in-

simæ plebis mulierculas quotidie experimur. Præterea contra uxorem ingenuam sæpius insurgent & conspirabunt: quemadmodum in exemplo Saræ, & Hagar licet agnoscere. Huc accedit, ancillam, cum a Domino suo in conjugem assumitur, liberæ jus acquirere; quemadmodum præcipitur in Pentateucho, cap. 21. Profitetur autem Mahumetus, se Pentateuchum observare.

Contra ea, quæ jam dicta sunt, duplex argumentum a Moslemis fieri potest. Primum: Id quod plerisque nationibus commune est, non potest existimari esse nisi conforme legi naturæ. Sed polygamia, præsertim hoc tempore, communis fere est omnibus gentibus præter Christianos. Concludendum igitur est, naturali legi esse conformem, ac propterea non posse jure damnari.

Respondetur facile: id, quod est commune plerisque mortalibus, nec habet ullam deformitatem, neque a recta ratione disjungitur, esse naturali legi ac dictamini consonum, concedi facile potest. At vero id quod plerisque, vel etiam omnibus est commune, vel ad illud omnes universaliter inclinant, sed a recta ratione recedit, vel deformitatem habet cum illa, nullo modo censendum est, esse secundum legem naturæ; naturæ, inquam, rectæ, non pravæ, ac vitiosæ, cujusmodi est ex parte in omnibus filiis Adam propter culpam originalem. Alioqui, cum fere omnes gentes, præter Israelitas, imo & plerique etiam Israelitæ, saltem quibusdam temporibus, plures deos coluerint, dici poterit, plurium deorum cultum esse secundum instinctum & legem naturæ. Responderi etiam potest, Id quod perpetuo commune fuit omnibus, vel plerisque mortalibus, concedi posse, esse secundum legem naturæ. At polygamia neque perpetuo fuit omnibus communis, imo in primis mundi ætatibus vix nota fuit alicui: neque hodie dici potest ita communis, ut pleraque pars hominum ab illa non abstineat: cum non solum Christiani propter divinum præceptum, sed etiam plures Mahumetani, Judæi, atque etiam Ethnici propter bonum pacis, propriumque commodum, unica uxore contenti sint.

Secundum: ex negatione Polygamiæ sequitur magnum malum, nempe usus meretricum, & non raro adulteria, stupra, & incestus. Ex quo etiam patet, Christianos inaniter jactare, gentem suam cum monogamia æque excrescere, ac Mahumetanam cum polygamia: non enim ex propriis, sed ex alienis uxoribus, vel meretricibus prolem multiplicant.

Respondetur, ex qualibet re, quamvis justa ac sancta, plura mala oriri posse, non ex culpa, seu defectu ipsius rei, sed ex hominum malitia, & pravitate. Credidit Mahumetus, (quamvis falso) se legem bonam sanxisse, vinum prohibendo; utpote Diaboli inventum, & suapte natura malum. Atqui hujusmodi lex fuit, & quotidie est causa Moslemis innumerorum peccatorum: plerique enim, si detur occasio, non solum vinum bibunt, sed etiam se eodem inebriant. Et apud Persas ita vinum commune est, sicut apud Christianos: ebrietas tamen apud illos frequentior, quam apud istos. Cæterum, quamvis negari non possit, apud Christianos esse meretricii abusum, quemadmodum est, semperque fuit apud alias plerasque gentes: in solis tamen magnis aut frequentibus urbibus, præsertim ubi exterorum commixtio est, fere reperitur. Neque vero tam copiosus earum numerus est, ut ex spuriis earum fœtibus possit respublica multiplicari; præsertim cum experientia doceat, hujusmodi fœminarum genus ut plurimum sterile esse atque infœcundum. Porro adulteria, vel stupra, cum rigide puniantur, rariora sunt; & non nisi in iisdem præcipuis urbibus; nam alibi & fides conjugalis, & virginalis integritas rigide servatur. Neque vero quia meretrices, non quidem ubique, sed in aliquibus Christianorum ditionibus, ad majus malum evitandum tolerentur, ideo tamen positive, seu ex lege, vel decreto conceduntur: imo improbantur ut infames, neque a gravissima culpa, ob quam ad Gehennam damnandæ sint, una cum iis, qui ad eas ingrediuntur, ullo modo excusantur. Interim e Sacris mysteriis, tanquam profanæ, atque immundæ arcentur, & tamen magna cura adhibetur a Sacerdotibus, ut ad meliorem frugem redeant: id quod in dies feliciter succedit: itaut magnus earum numerus, transactæ vitæ methodo relicta, intra sacra claustra ad flagitiorum suorum pœnitentiam peragendam sese ad mortem usque concludat.

Non tamen admitto, abusum hunc inter Christianos a monogamia, vel etiam a cœlibatu eorum procedere: cum tam in Sacris litteris, quam in profanis historiis, etiam cum polygamia & fornicationes, & adulteria, & stupra, & alia pejora flagitia fuisse legatur. *Hodie quoque apud Mahumetanos cum tota uxorum turba, meretrices esse*, certissimum est, & *quidem adeo impudentes, ut sese in publicis viis denudatas prostituant*. Vide Petrum a Valle in Turcia, Epist. 12. cap. 456. Stupra vero & adulteria fortasse rariora sunt, ob severissimam custodiam, qua fœminæ omnes intra domestica claustra continentur, & ob atroces pœnas, quibus hæc puniuntur. Et nihilominus cum datur occasio, pudore deposito, promptissime eam arripiunt, & sæpe etiam non oblatam ultro requirunt sub specie religiosa loca, vel defunctorum monumenta invisendi. Verum quanto arctius mulieres a virorum commercio remotæ continentur, tanto privatim inter se innatæ libidini satisfaciunt. Non sinit modestia, earum nequitias, ac spurcitias detegere. Verum quid faciant miseræ, dum ardentissimis lasciviæ stimulis urgentur, si non possint in uno viro tot aliis fœminis consortibus distento libidinem suam explere? Hoc verissime ex polygamia malum oriri dicendum est. Majus tamen est illud, quod ad nefariam puerorum consuetudinem spectat; quod certe quemcumque inter Christianos meretricum abusum longissime superat. Intelligant ex hoc Mahumetani, neque monogamiam causam esse vitiorum aliquorum in Christianis: neque polygamiam ipsos ab iisdem, & a multo majoribus immunes facere. Jam diximus, David, quamvis multas haberet uxores, in adulterium tamen cum aliena conjuge prolapsum fuisse: Salomonem vero non contentum fœminarum Israelitarum turba, ad alienigenas, & idololatras contra divinam legem effrænе transcurrisse. De reliquis vero Hebræis; quamvis ex Dei permissione digamis, vel polygamis, horrenda sunt, quæ circa eorum flagitia in Sacris literis leguntur. Jeremias cap. 5. ita Deum de illis conquerentem inducit: *Filii tui dereliquerunt me: saturavi eos, & mœchati sunt, & in domo meretricis luxuriabantur. Equi amatores, & emissarii facti sunt: Unusquisque ad uxorem proximi sui hinniebat*. Ezechiel vero cap. 22. enormiora de iisdem refert: audiamus ejus verba: *Verecundiora patris discooperuerunt in te; immunditiam menstruatæ humiliaverunt in te: & unusquisque in uxorem proximi sui operatus est abominationem: & socer nurum suam polluit nefarie: frater sororem suam filiam patris sui oppressit in te.*

te. Verum ne intra hos quidem limites populi illius libido se continuit: in Venerem præposteram præceps ruit, nec erubuit cinædorum prostibula in Templo Dei collocare, quæ demum Josias Rex sanctissimus abstulit, ut habetur lib. 4. Reg. cap. 23. his verbis: *Destruxit quoque ædiculas effæminatorum, quæ erant in Domo Domini, pro quibus mulieres texebant quasi domunculas luci*.

Si igitur aliqua hujusmodi crimina, vel flagitia inter Christianos nonnullos reperiantur, non eorum monogamiæ, vel cælibatui, sed humanæ naturæ fragilitati, & dæmonum suggestioni tribuendum est, cum videamus in iis gentibus, quæ plures uxores habent, & a cælibe vita quodammodo abhorrent, non solum eadem, sed alia multo majora & graviora scelera contra continentiam honestatemque reperiri.

Jam vero superius innuimus, quemadmodum in avaris, quo magis augentur divitiis, eo magis augetur fames habendi: atque in iis, qui honores ambitiose aucupantur, ambitus majorum semper excrescit: ita eos, qui sese libidini effusius tradunt, propriis cupiditatibus obsequendo, non solum illis non expleri, sed semper ardentius alias sitire; quemadmodum illi, qui hydropisi laborat, evenire videmus, de quo verissime Poëta Lyricus cecinit, lib. 2. ode 2.

Crescit indulgens sibi dirus hydrops,
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis, & aquosus albo
Corpore languor.

Cum igitur polygamia, quæ Lamech, ex damnata Cain stirpe prognatum, primum habuit auctorem, sit contra divinam institutionem, & naturæ legi, luminique adversetur: neque ad humani generis multiplicationem necessaria sit, præsertim eo tempore, quo adeo homines excrevere; quin etiam fœcunditatem ex multis causis impedire deprehendatur: maxime vero bonæ educationi, domesticæque paci adversetur: postremo non solum non sit remedium concupiscentiæ, sed multorum flagitiorum ac scelerum occasio, & humanarum libidinum fomentum; justissime ac sapientissime Christus eam in lege sua prohibuit: quemadmodum impie, stulte, ac nefarie eamdem Mahumetus in Alcorano suo, jam a Christo damnatam, restituit.

CAPUT VIGESIMUM SECUNDUM.

De Virginitate, ac cælibatu.

Non ex Alcorano, sed ex Auctorum Moslemorum traditione & auctoritate habemus, Mahumetum asseclis suis cælibatum ac virginitatem severe interdixisse, Quemadmodum refert Thalebiensis in expositione Suræ 5. المايدة *Mensa*, v. 93. his verbis, quorum nonnulla in secunda Prodromi parte allegavi: جلس النبي صلعم يوما فذكر الناس ووصف القيامة وبكوا فاجتمع عشرة من الصحابة في بيت عثمان واتفقوا علي ان يصوموا النهار ويقوموا الليل ولا ينامون علي الفرش ولا ياكلون اللحم ولا الودك ولا يقربون النسا ويلبسون المسوح ويرفضون الدنيا ويسيحون في الارض ويترهبون ويجبون مذاكيرهم: فبلغ ذلك النبي صلعم فاتاهم فلم يصادفهم فقال لامراة عثمان ام حكيم بنت ابي امية واسمها الحولا وكانت عطارة أحق ما بلغني عن زوجك واصحابه فكرهت ان تكذب النبي صلعم وكرهت ان تبدي علي زوجها فقالت يا رسول الله ان كان اخبرك عثمان فقد صدقك فانصرف ثم قال لهم الم انبا انكم اتفقتم علي كذا وكذا قالوا بلي يا رسول الله وما اردنا الا الخير فقال النبي صلعم اني لم اومر بذلك ثم قال ان لانفسكم عليكم حقا فصوموا وافطروا وقوموا ونانوا فاني اقوم وانام واصوم وافطر واكل اللحم والدسم واتي النسا ومن رغب عن سنتي فليس مني ثم جمع الناس وخطبهم وقال ما بال اقوام حرموا النسا والطعام والطيب والنوم وشهوات الدنيا اما اني لست امركم ان تكونوا قسيسين ورهبانا فانه ليس في ديني ترك اللحم والنسا ولا اتخاذ الصوامع وان سياحة امتي الصوم ورهبانيتهم الجهاد اعبدوا الله ولا تشركوا فيه شيا وحجوا واعتمروا واقيموا الصلاة واتوا الزكاة واستقيموا يستقم لكم فانما هلك من كان قبلكم بالتشديد شددوا علي انفسهم فشدد الله عليهم فاوليك بقاياهم في الديارات والصوامع:

Sedit quadam die Mahumetus, commemorans hominibus ea, quæ de resurrectione dicuntur: illi vero fleverunt. Et congregati sunt decem ex sociis ejus in domo Othman, simulque convenerunt, ut jejunarent die, & surgerent nocte; neque dormirent in lecto, neque comederent carnem, neque adipem: neque attingerent fœminas: sed induerentur ciliciis, & repudiarent mundum, & sacras peregrinationes susciperent, & agerent vitam monasticam, ac meditationibus vacarent. Cum autem de hac re Mahumetus commonitus fuisset, venit ad eos, sed minime illos invenit. Dixit autem uxori Othman, matri Hakim, filiæ Abu-Ommia, quæ vocabatur Chaula, & erat unguentaria: Verum ne est id, quod pervenit ad aures meas de marito tuo, & sociis ejus? Illa vero nolebat mentiri Prophetæ Dei; nec tamen voluisset manifestare maritum suum. Dixit ergo: O Legate Dei, si loquutus fuerit tecum Othman, ille veritatem tibi aperiet hujus rei. Cum itaque Ma-

humetus discessisset, eosque invenisset, dixit illis: Verumne est, vos de tali ac tali genere vitæ instituendo convenisse? Responderunt: Ita est, o Legate Dei: nec aliud in hoc intendimus, quam id, quod melius est. Quibus dixit Mahumetus: Mihi vero non fuit præceptum hoc: vos autem curam gerere debetis vestrum ipsorum. Itaque jejunate: & jejunium solvite: vigilate, & dormite: nam & ego vigilo, & dormio: & jejuno, & solvo jejunium: & comedo carnem, & adipem: & dormio cum mulieribus: & qui recedit ab institutis meis, non est ex parte mea. Deinde congregavit populum, & prædicans illi, dixit: Quid sibi volunt nonnulli ex vobis prohibendo usum fœminarum, & cibum, & escas, & unguenta suavia, & somnum, & desideria mundi? Atqui ego non præcipio vobis, ut sitis presbyteri, & monachi: neque in lege mea prohibetur caro, vel usus fœminarum, nec præcipitur ædificatio cœnobiorum. Circumambulatio ad peregrinandum gentis meæ est jejunium; & monachismus illius est militia. Colite Deum, neque admiscete ei quidquam; & peregrinamini ad Meccam, & visitate loca sacra illius, & persolvite statutas preces, & solvite sacras decimas, & jejunate mensem Rhamadan, & juste agite cum aliis, & juste agetur vobiscum. Porro perierunt illi, qui fuerunt ante vos, ob rigorem vitæ, quem suscepere; & Deus rigidus fuit contra eos, & illorum reliquiæ remanent in monasteriis & cœnobiis. Ex his manifeste colligitur, Mahumetum nullo modo in secta sua cælibem, & a muliebri consortio alienam vitam probasse, aut voluisse. Et nihilominus in Alcorano eamdem vitam non solum non improbat, sed ut valde excellentem, & Deo gratam, in Christo, Beata Virgine, & Joanne Baptista, (quos semper cælibes, & ab omni affectu, nedum actu, carnali immunes fuisse constanter credunt, ac fatentur Mahumetani) eximiis laudibus extollit. Monasticam etiam Christianorum vitam, quæ in cælibatu maxime sita est, conjugali præfert, utpote Deo gratiorem: Monachosque inculat, quod eam non servaverint. Ita enim inducit Deum loquentem, Sura 58.

الحديد *Ferrum*, v. 28. وقفينا بعيسى ابن مريم

وآتيناه الانجيل وجعلنا في قلوب الذين اتبعوه رأفة

ورحمة ورهبانية ابتدعوها ما كتبناها عليهم

الا ابتغاء رضوان الله فما رعوها حق

رعايتها فآتينا الذين آمنوا منهم اجرهم:

Et subsequi fecimus Jesum filium Mariæ, & dedimus ei Evangelium: & posuimus in cordibus eorum, qui sequuti sunt eum, pietatem & misericordiam, & vitam monasticam, quam instituerunt: neque præscripsimus eam illis, nisi ob desiderium beneplaciti Dei: sed non observaverunt eam debita ratione: & dedimus iis, qui crediderant ex iis, mercedem suam. Neque inter Mahumetanos ipsos desunt tam viri, quam mulieres, qui cælibatum, sive vere, sive simulate, saltem per aliquod temporis spatium profitentur. Jam diximus, esse apud eos fœminas quasdam, quæ sine virginitatis jactura, Spiritus Sancti, nescio cujus, opera prolem gignere fabulantur. Porro virginitas apud plerasque gentes summo semper in honore habita est, quemadmodum etiam cælibatus. Norunt omnes quanti in æstimatione essent Romæ Virgines Vestales: itaut per urbem incedentibus Consules ipsi & Imperatores viam cederent. Unici prope sunt istæ omnes mortales tam speciosæ virtutis hostes, Judæi, præsertim hujus temporis: falso quippe existimant, divino se præcepto ad gignendam prolem urgeri, cum dixerit Deus: *Crescite, & multiplicamini, & replete terram*. Quasi vero ita voluerit Deus homines terram replere, ut in illa sicut pisces saliti in dolio sese mutuo urgerent, & comprimerent. Porro verba illa Dei dicta fuerunt primo Adæ & Hevæ: deinde vero Noe, & filiis ejus. Illi sane, utpote paucissimi, tenebantur ex divino præcepto crescere, & multiplicari, & replere terram. Verum quando jam homines adeo excreverunt, & multiplicati sunt: nullus amplius in particulari ad præceptum illud astrictus. Etenim, ut prudentissime pronunciavit R. Moyses Ægyptius, qui certe cæteros Judæos sapientia, ac doctrina præcellebat: cessante fine præcepti, intelligitur etiam præceptum ipsum cessare. Mirum vero est, quod isti Judæi adeo magnum flagitium existiment perpetuum cælibatum, ac virginitatem; cum ex sacris literis evidentissime habeatur (& ita censeant omnes Christiani Doctores) Eliam, Elisæum, Danielem, & alios non paucos semper uxore caruisse: a qua etiam semper abstinuit Moyses post munus Propheticum acceptum: quemadmodum Judith, amisso primo viro, quamvis adhuc juvenis, & sine liberis, quantum ex Sacris literis colligi potest, numquam virum alium ducere voluit. Imo Rabbini ipsi communiter fatentur, filiam Jephte in perpetua virginitate, ex Sacerdotum consilio, vitam exegisse, ut patris voto, qui eam se sacrificaturum Deo promiserat, ea ratione satisfaceret. Sed libet Verpulos istos laqueo suo capere. Maximo ipsi in honore ac veneratione habent R. Simeonem Ben-Azai. Fuit hic unus ex quinque Judicibus, qui coram Sapientibus judicabant, & fuerat discipulus & socius in doctrina R. Akibæ, cujus filia cum ei in matrimonium promissa fuisset, noluit eam accipere, sed maluit cælebs permanere, ut facilius studio legis, quod summopere coluit, posset adhærere. Prædicant autem de eo, quod adhuc vivens ingressus fuerit in Paradisum: sed cum curiosius, quam par erat, intueri vellet divinitatem, in juventute mortuus est: deque eo dictum fuisse volunt versum illum, Psal. 10. *Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus*. Sed super omnia insignis fuit Rabbinicæ illius humilitas: ipse enim de se pronunciavit: *Omnes sapientes Israelitæ, respectu mei, sunt tanquam tegumentum allii:* Excipiebat tamen R. AKibam magistrum suum. Vide cap. 2. Cod. Becchuroth in fine.

Verum relinquamus Hebræos in cœno suo: neque enim adversus illos nobis certamen est: ad Mahumetum redeamus, qui licet in Alcorano virginitatem, & cælibatum in aliis, & præsertim Christianis commendet, a secta tamen sua prorsus eliminat. Imo cum inter Mahumetanos quidam, ut diximus, ad gloriam tam præclaræ virtutis aucupandam, eamdem (saltem specie tenus) profiteantur; eos tamquam a lege ac religione sua extraneos, præcisosque aliquos agnoscit, ac detestatur.

Ex hoc autem magis apparet sanctitas & excellentia legis Christi: qui quamvis virginitatem in ea non præcipiat, proponit tamen, & ad eam ultro sequendam asseclas suos invitat, & hortatur. Et nihilominus ad hanc illius hortationem tam magnus in Christiana religione cælibum ac virginum ex utroque sexu numerus excrevit, ut nulla sit urbs, & nullum

se-

fere oppidum in orbe Christiano, ubi plura vitæ hujus sectatorum sacra claustra non reperiantur. Neque vero inter hos, eos, qui extra hujusmodi septa ad divina mysteria initiantur, enumero; qui etiam fere ubique cælibem vitam servare tenentur, & magnam Christianorum partem efficiunt. Neque propterea Christianorum regiones populis imminuuntur, vel urbes, aut oppida eorum desolantur: imo Mahumetanos ipsos numero vel æquant, vel excedunt: & excederent omnino, ut plerique existimant, nisi illi captivorum, præsertim Christianorum, ingenti turba urbes suas inanes explerent.

CAPUT VIGESIMUM TERTIUM.

De Bello pro Religione.

Duplicem agit personam Mahumetus in Alcorano, utramque inter se oppositam: Pacifici, & Belligeri. Quamdiu enim se viribus opibusque destitutum vidit, nec quidquam pro regnandi libidine explenda moliri se posse intellexit (nempe antequam Mecca pulsus Medinam emigraret, ibique multorum Arabum numerum ad partes suas attraheret) quamvis religionem novam simularet, ac prædicaret, nullum tamen ad eam cogi volebat: *imo cum infidelibus* (ut ipse eos appellabat) *non solum Judæis & Christianis, sed etiam idololatris,* humaniter benigneque agere, eosque blandis verbis allicere, asseclas suos jubebat. Audiamus ejus verba. Sur. 2. *Vacca*, versu 257. ita pronunciat: لا اكراه في الدين قد تبين الرشد من الغي فمن يكفر بالطاغوت ويومن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقى لا انفصام لها والله سميع عليم: *Nullus cogatur ad suscipiendam religionem invitus. Jam distincta apparuit recta institutio a deceptione. Qui ergo idola abnegaverit, & crediderit in Deum, jam tenet ansam firmissimam, quæ nunquam frangetur: & Deus est audiens, sciens.* Asserit Gelaleddinus, hæc verba dicta fuisse: نزلت فيمن كان له من الانصار اولاد واراد ان يكرههم على الاسلام *pro quibusdam ex duodecim Adjutoribus, qui habebant filios: & volebant eos invitos cogere ad Mahumeticam sectam suscipiendam.* Sura 50. *Caph*, vers. 39. ita introducit Deum secum loquentem: نحن اعلم بما يقولون وما انت عليهم بجبار فذكر بالقران من يخاف وعيد: *Nos optime novimus id, quod dicunt infideles Meccani. Tu vero non eris super eos violentus: sed commonefac per Alcoranum eos, qui timent pœnam a me comminatam.* Explicat Gelaleddinus. لا تجبرهم على الايمان وهذا قبل الامر بالقتال: *Non coges eos violenter ad suscipiendam fidem. Verum hoc dictum fuit ante præceptum ipsi datum de inferendo bello infidelibus.* Sura 88. *Cooperiens*, v. 21. introducit item Deum his verbis se commonentem: فذكر انما انت مذكر لست عليهم بمصيطر الا من تولى وكفر فيعذبه الله العذاب الاكبر ان الينا ايابهم ثم ان علينا حسابهم: *Tu vero commone eos: ad te enim spectat commonere, neque debes eos* (ad fidem) *violenter cogere. Verum qui tergiversatus fuerit, & noluerit credere, puniet eum Deus pœna maxima* (idest Gehenna.) *Porro ad nos* (post mortem) *erit reditus eorum: Tunc nostrum erit eos judicare.* Multoties vero jubet suos infidelibus compati, & ignoscere, & cum iis, omni asperitate remota, humaniter, benigneque tractare. Sura 45. الجاثية *Genuflexa*, vers. 13. fingit Deum hæc sibi præcipere: قل للذين امنوا يغفروا للذين لا يرجون ايام الله ليجزي قوما بما كانوا يكسبون: *Dic illis, qui crediderunt, ut ignoscant* (infidelibus,) *qui non timent dies Dei* (idest diem Judicii) *in quibus retribuet hominibus juxta opera eorum.* Sura 6. الانعام *Pecora*, versu 104. ita præcipit suis: ولا تسبوا الذين يدعون من دون الله فيسبوا الله عدوا بغير علم: *Et ne contumeliose tractetis eos, qui invocant falsos deos, ne contumeliose ipsi tractent Deum tamquam inimicum, per ignorantiam.* Et Sura 17. الاسرى *Iter nocturnum*, vers. 54. loquens de infidelibus, introducit Deum hæc sibi mandantem: وقل لعبادي يقولوا التي هي احسن ان الشيطان ينزغ بينهم ان الشيطان كان للانسان عدوا مبينا ربكم اعلم بكم ان يشا يرحمكم وان يشا يعذبكم وما ارسلناك عليهم وكيلا: *Et dic servis meis, ut loquantur* (cum infidelibus) *humanissimis verbis* (*nam Satanas dissidia serit inter eos: quippe Satanas est homini hostis manifestus*) (& dicant eis) *Dominus vester penitissime novit vos: si voluerit, miserebitur vestri: & si voluerit, castigabit vos. Et non misimus te* (o Mahumete) *ut esses super eos* (idest infideles) *procurator:* idest ad te non pertinet nisi illis prædicare, nec aliud agere, ut credant. Et Sura 16. النحل *Apes*, vers. 129. iterum inducit Deum ita sibi præcipientem: ادع الى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتي هي احسن ان ربك اعلم بمن ضل عن سبيله وهو اعلم بالمهتدين: *Voca* (infideles) *ad viam* (idest religionem) *Domini tui per sapientiam* (Alcorani) *& exhor-*

hortando eos leniter ac placide: & discepta cum eis disceptatione modestissima. Nam Dominus tuus optime novit eos, qui errant a via sua (idest qui reprobi sunt, nec capaces credendi) *& optime novit eos, qui sunt dirigendi* (idest prædestinati ad credendum.) Ac si dicat: Inanis est violentia ad id, quod pendet ex præscientia, & prædeterminatione Dei: ipse enim prædeterminavit, & novit, quinam fidem suscepturi sint, qui vero rejecturi. Hæc sexcenties in Alcorano leguntur. Ita scilicet simulate loquebatur, ut facilius incautos deciperet Meccanos, & de se minime suspicantes violenter opprimeret.

Ubi enim se Medinensium, & multorum etiam Meccanorum auxilio suffultum vidit, larva pietatis deposita, universa, quæ antea pro infidelium indulgentia, & libertate edixerat, abrogavit per Suram 9. Alcorani, quæ inscribitur a quibusdam سورة التوبة *Sura Pœnitentiæ*: ab aliis سورة البراءة *Sura Immunitatis*: ab aliis سورة السيف *Sura Gladii*; ab aliis aliter: in qua jam non verbis, sed armis cum infidelibus agendum esse, divina mentita auctoritate, decernit. Sed audiamus minacia ejus verba. براءة من الله ورسوله الى الذين عاهدتم من المشركين فسيحوا في الارض اربعة اشهر واعلموا انكم غير معجزي الله وان الله مخزي الكافرين: واذان من الله ورسوله الى الناس يوم الحج الاكبر ان الله بري من المشركين ورسوله فان تبتم فهو خير لكم وان توليتم فاعلموا انكم غير معجزي الله وبشر الذين كفروا بعذاب اليم:

Conceditur immunitas a Deo, & Legato ejus, illis idololatris, cum quibus vos (Fideles) *estis fœderati:* (cæteris autem edicitur): *Libere ambulate per terram per quatuor menses* (nam per hos vobis conceditur immunitas). *Scitote porro vos non effugituros* (pœnam inferendam) *a Deo: & Deum confusione suffusurum esse infideles* (per arma mea). *Et edicitur hominibus a Deo, & Legato ejus: Deum, transacto quadrimestri Peregrinationis majoris, itemque legatum ejus, non amplius idololatris indulturos* (quin eos bello invadant). *Si conversi fueritis* (ad religionem Eslamiticam), *melius erit vobis: si autem tergiversati fueritis, scitote vos non ablaturos Deo potentiam* (quin vos puniat). *Et tu* (o Mahumete) *prænuncia iis, qui credere noluerint, pœnam dolorificam:* nempe eos armis tuis esse perdendos. Ab hoc edicto excipit fœderatos cum Mahumetanis, quamdiu tempus fœderis duraverit; & ipsi fœdus exactissime servaverint. At Mahumeto non defuerunt prætextus, quibus eos violati fœderis reos esse, falso criminaretur; vel etiam fœdus jam initum abrumperet. Notat autem Abul-Casem Habat Allah in libro في الناسخ والمنسوخ *De Abrogante, & Abrogato*; per hanc Suram, نسخت في القران مائة واربعة وعشرين اية, *abrogatos fuisse centum viginti quatuor versus ex Alcorano.*

Ubi igitur hoc suum Edictum Mahumetus vulgavit, statim suos congerrones contra Infideles (exteræ scilicet religionis homines) cœpit incitare; utque ambitionem, atque avaritiam suam pietatis larva cohonestaret; bellum, quod pro imperio injuste sibi acquirendo instituebat, الاجتهاد في سبيل الله, *Decertationem pro via Dei, seu pro Religione*, nuncupavit. Ex eo tempore omnes fere Alcorani versiculos, ad milites suos contra Infideles excitandos, atque irritandos, sibi a Deo tradi fingebat. Sura 8. الانفال *Manubiæ*; v. 3. primo fingit sibi hæc dici a Deo: قل للذين كفروا ان ينتهوا يغفر لهم ما قد سلف وان يعودوا فقد مضت سنة الاولين:

Dic iis, qui nolunt credere (in Alcoranum): *quod si abstineant ab incredulitate sua, condonabitur eis infidelitas præterita. Si autem redierint ad infidelitatem, jam præcessit lex Priorum*: idest punietur a Deo per arma mea, sicut puniti sunt primi Infideles per arma aliorum: & deinde per apostrophen ad suos milites, hæc habet: وقاتلوهم حتى لا تكون فتنة ويكون الدين كله لله فان انتهوا فان الله بما يعملون بصير:

Et pugnate contra eosdem (infideles) *donec aboleatur falsa religio; & sit religio tota Dei. Quod si abstinuerint ab infidelitate, Deus intuebitur id, quod faciunt*: idest, Deus ignoscet illis, si vere crediderint. Sura 47. القتال *Bellum*, v. 3. & seqq. ita suos alloquitur: فاذا لقيتم الذين كفروا فضرب الرقاب حتى اذا اثخنتموهم فشدوا الوثاق فاما منا بعد واما فداء حتى تضع الحرب اوزارها ولو يشاء الله لانتصر منهم ولكن ليبلو بعضكم ببعض والذين قتلوا في سبيل الله فلن يضل اعمالهم سيهديهم ويصلح بالهم ويدخلهم الجنة عرفها لهم: يا ايها الذين امنوا ان تنصروا الله ينصركم ويثبت اقدامكم:

Horum verborum interpretatio, glossa Gelaleddini interposita, est hujusmodi: *Cum ergo infideles inveneritis: percussio cervicis* (*idest occidite eos.*) *Cum vero debiles eos atque imbecillos reddideritis,* (*idest plures eorum trucidaveritis*) *tunc* (*abstinete a cæde*) *& vinculis*

culis

culis fortiter alligate (*reliquos captivos abducendos*). *Porro vel gratia post hoc* (*idest vel gratis eos dimittite, nulla re pro hoc accepta*): *vel redemptio*, (*idest vel accipite pro redemptione eorum pretium ab eis, vel permutatio fiat cum captivis Moslemis*): *donec deponat bellum onera sua* (*idest donec absoluto bello, milites arma deponant: cum hoc, ut infideles, aut Moslemi fiant, aut ingrediantur in pactum; & hic est finis ultimus cadis & captivitatis*. *Quod si voluerit Deus, certe vindictam capiet de illis. Sed* (*hoc non semper faciet*), *ut probet alios vestrum per alios* (*per mutua bella*). *Eorum vero, qui occisi fuerint pro Religione Dei, non sinet opera sine mercede. Diriget eos, & prosperabit intentionem eorum; & introducet eos in Paradisum, quem notificavit eis. O qui credidistis, si adjuveritis Deum, ille adjuvabit vos, & diriget pedes vestros.* Ut vero asseclas suos magis ad bellum contra infideles suscipiendum accenderet, nullum non lapidem movet in Alcorano. Affirmat per summum mendacium, illis hujusmodi bellum esse praeceptum a Deo, non solum in Alcorano, sed in Pentateucho quoque, & Euangelio, in eadem Sura 9. التوبة vers. 13. his verbis: ان الله اشترى من المومنين انفسهم واموالهم بان لهم الجنة يقاتلون في سبيل الله فيقتلون ويقتلون وعدا عليه حقا في التوراة والانجيل والقران ومن اوفى بعهده من الله فاستبشروا ببيعكم الذي بايعتم به وذلك هو الفوز العظيم: *Deus quidem accepit a fidelibus animas, & facultates eorum in pretium Paradisi, quem daturus est eis, si praelientur pro Religione Dei, & occidant, & occidantur* (pro ea). *Hæc est promissio illius vera in Pentateucho, & Euangelio, & Alcorano. Et quis fidelior est in adimplendo pactum suum, quam Deus? Lætamini igitur ob hujusmodi mercimonium vestrum cum Deo; nam hæc est felicitas maxima.* Occidendos porro statuit eos, qui illud bellum recusent: impios eosdem proclamat: in Gehenna perpetuo damnandos minatur. Illud vero amplectentibus præmia amplissima pollicetur: Paradisum illis omnino deberi asserit; non mortuos, sed viventes, in bello occisos jubet appellari: Martyres omnes eosdem esse pronunciat. Tullium, aut Demosthenem, dum belli laudes, & bellantium præmia atque encomia enumerat & exaggerat, Mahumetum credas. Religionis scilicet divinæ propagandæ studium & zelus illum urgebat. Nimirum. Religio larva erat, ut dixi: nam ubi hostes tributum solvebant, seque illius imperio subjectos fatebantur, nihil præterea de religione curabat. Ita enim loquitur suis, in Sura allegata, *de Pœnitentia*, vers. 30. قاتلوا الذين لا يومنون بالله ولا باليوم الاخر ولا يحرمون ما حرم الله ورسوله ولا يدينون دين الحق من الذين اوتوا الكتاب حتى يعطوا الجزية عن يد وهم صاغرون: *Pugnate contra eos, qui non credunt in Deum, neque in diem novissimum: & non prohibent, quod prohibuit Deus, & legatus ejus; & non profitentur religionem veram*, (idest Eslamiticam) *ex iis, quibus datus fuit liber* (Pentateuchi, & Euangelii, nempe Judæis, & Christianis) *donec solvant tributum manu, & fiant parvi* (idest humilientur & subdant sese vestro imperio). Hoc idem confirmant Auctores Arabes, qui vitam illius scripsere, & inter alios Abu-Giaspher Tabarita, relatus a Georgio Almacino in Historia sua Saracenica his verbis: واتاه النصارى من العرب وغيرهم فامنهم وكتب لهم كتابا وكذلك اليهود والمجوس والصابة وغيرهم فبايعوا له واخذوا منه الامان على ان يودوا الجزية والخراج: *Et venerunt ad eum Christiani ex Arabia, & alii, & recepit eos in fidem suam, scripsitque illis literas securitatis: & eodem modo Judæi, Magi, & Sabæi, & alii, qui fidelitatis juramentum illi præstiterunt, & acceperunt ab eo securitatem, cum pacto, ut tributum, ac vectigal illi persolverent.* Refert præterea Thalebiensis in expositione Suræ 5. المايدة *Mensa*, vers. 3. factum, ex quo clarius colligitur, Mahumetum in bello contra Infideles, non religionis causam, sed rem suam egisse; in hæc verba: وعن ابن عباس ان النبي من كتب الى اهل هجر وعليهم منذر بن ساوى التميمي يدعوهم الى الاسلام فان ابوا فليودوا الجزية فلما اتاه الكتاب عرضه على من عنده من العرب واليهود والنصارى والمجوس فاقروا بالجزية وكرهوا الاسلام والسيف ولما اهل الكتاب والمجوس فقبل منهم الجزية فلما قرا عليهم كتاب النبي من اسلمت العرب واعطى اهل الكتاب والمجوس الجزية فقال في ذلك منافقوا اهل مكة عجبا من محمد يزعم ان الله بعثه لقتال الناس حتى يقولوا لا اله الا الله وقد قبل من مجوس هجر واهل الكتاب الجزية فهلا اكرههم على الاسلام وقد ردها على اخواننا فشق ذلك على المسلمين مشقة شديدة فنزلت اذا اهتديتم ونزلت بعد ما اسلمت العرب

[illegible] لا اكراه في الدين

Refert Ebn-Abbas, Mahumetum literas scripsisse ad Higrenses, contra quos profectus fuerat Mendher filius Savai Temimensis, ut vocaret eos ad religionem Eslam (& in literis erant hæc verba.) *Quod si noluerint eam amplecti, solvant tributum. Mendher autem acceptam Epistolam legit Arabibus, qui erant cum ipso, & Judæis, & Christianis, & Magusæis. Porrò hi tres elegerunt solvere tributum, renuentes suscipere religionem, & per hoc, bellum volentes evitare. Quamobrem Mendher suscepit ab eis tributum. Arabes vero, audita Mahumeti Epistola, fidem Eslamiticam susceperunt. Id videntes Meccani maligni, cum admiratione de Mahumeto obloquentes, dixerunt: Jactat se missum fuisse à Deo ad pugnandum contra homines, ut suscipiant armorum vi religionem suam, & ecce nunc suscepit à Magusæis Higrensibus, & à Judæis, & Christianis tributum. Hoccine fuit eos ad suscipiendam religionem compellere? Et quidem ad tributum solvendum coegit fratres nostros. Hoc verò affectis Mahumeti durissimum fuit: sed* (ad eos placandos) *revelata sunt verba Alcorani: O fideles attendite vobis ipsis: non nocebit vobis error aliorum, si vos directi fueritis: & postquam Arabes crediderunt, revelata sunt illa alia verba: Non sit coactio in religione suscipienda.* Ingenium Mahumeti versipelle ac vulpinum Arabes ipsi, non sine stomacho, cognovere. Ex quibus patet, non studio religionis ac fidei, sed effrænata dominandi ambitione Mahumetum contra infideles (ut ipse vocat; quamvis plerique essent Christiani, & fideles) arma movisse, ut eos ad Eslamiticam sectam suscipiendam violenter adigeret. Nam ubi eos ditioni suæ subjectos, sibique tributum ac vectigal humiliter persolventes videbat; nihil jam ulterius de religione curabat. Et nihilominus hoc ipsum erat devictos populos ad superstitionem suam suscipiendam compellere: nam in tot tamque gravia mala miseros conjiciebat; tot tributis censibusque gravabat; tamque dura tyrannide eos premebat; ut, quo se ab intolerabili illo jugo subtraherent, in Alcoranicam sectam ultro jurarent. Id hodie quoque in Christianis illis, qui sub Mahumetanorum imperio vivunt, præsertim si captivi sint, evenire videmus, & dolemus. Nam præter barbariem, quam in illos Mahumetani assidue exercent, nullam non capiunt occasionem, quo eos in errorem suum vel invitos trahant. Non erit hic Lectori ingratum, me ea summatim referre, quæ Auctor libri Italico inscripti, *Stato della Turchia*, refert c. 1. artic. 31. Capitali (inquit) pœna puniunt eum, qui ita correptus vel unum verbum contra eorum sectam temere protulisset. In Diarbaker, puellam quandam Christianam fatuam Mahumetanorum puerorum turba jocis, & conviciis lacessebat. Illa, ut injuriam ulcisceretur, quædam temere in Mahumetum, ejusque sectam protulit. Repente ad Judices rapta: diu de abjuranda Christi fide tentata; sed frustra; quamvis enim fatua, semper se in sua religione constantissimam ostendit: quamobrem suspendio occubuit. Græcus quidam Sciensis, ebrietate oppressus, juravit se Mahumeto nomen daturum. Jam sobrius exhortuit, ubi id, quod a se in ebrietate juratum fuerat, retulit: juramentum coram Judice retractavit, ac detestatus est: facultates suas omnes obtulit, ne fidei jacturam facere cogeretur: iniquum esse affirmans, si id, quod ebrius promisisset, & cujus ne recordaretur quidem, servare cogeretur. Christianum se esse, Christianumque moriturum protestatus est. Nihil horum apud Judicem valuit: statim jubet miserum fuste gravissime cædi, aliisque modis discruciari; tandemque e patibulo suspensum plumbeis glandibus e tubo bellico explosis interimi. Erant ei tres, vel quatuor filii adhuc parvuli. Hos Judex jussit e sinu matris divelli, atque ad Mahumetismum transferri. Frustra mater Judicis impii barbariem lacrymis ac precibus emollire conabatur. Sed adfuit miseræ insperato auxilium divinum: nam maritimarum copiarum Imperator adveniens, matris lacrymis, precibusque permotus, filios eidem libere restitui jussit. Armenius quidam, panem empturus à Turca, qui per jocum dixerat ei, se illi libenter venditurum, si Mahumetanus fieret; respondit & ipse per jocum: Quidni? At deinde religione tactus, confessus est Sacerdoti hanc suam levitatem. Sacerdos imprudenter coegit eum, ut eodem in loco coram omnibus id, quod per jocum dixerat, retractaret. Obedivit statim Armenus. At Judex, re audita, illum accersitum, frustraque, ut Christianam fidem ejuraret tentatum, ad incendium condemnavit. Puer quidam decennis Christianus interrogatus a Mahumetanis, utrum literas calleret: se callere respondit. Exhibuerunt ei per summam malitiam schedulam quandam, in qua Mahumetanæ fidei professio scripta erat, ut eam legeret. Legit innocens: statimque illi in plausus erupere, tanquam si jam Mahumetanus factus fuisset. Ille vero constanter protestatus est, se nihil tale cogitasse: Schedulam quidem, ut se literarum peritum ostenderet, legisse: cæterum, se Christianum esse, Christianumque moriturum. Tunc illi furore succensi, correptum puerum in Mare præcipitavere. Cumque corpus ejus a fluctibus ad litus rejectum fuisset post triduum, a Christianis acceptum, honorifice Constantinopoli (nam ibi hoc evenit) sepultum fuit. Omitto alia hujusmodi exempla, cum hæc cuilibet satis esse possint, ut intelligat, quantum per vim ac fraudem nitantur Mahumetani impietatem suam propagare, ita a *Propheta* suo instituti, atque edocti, qui ferro atque igni homines ad superstitionem suam cogendos esse decrevit: quamvis ipsemet in Alcorano Sura 21. الأنبياء *Prophetæ*, vers. 107. fingat sibi dictum fuisse a Deo: وما أرسلناك إلا رحمة للعالمين *Et non misimus te, nisi ut exhiberes misericordiam omnibus creaturis.* Imo Mahumetani volunt illum absolute a Deo رحمة *Misericordiam* appellatum fuisse.

At opposita prorsus ratione Christus in lege ac religione sua promulganda ac propaganda usus est. Non bello aut terrore: non cædibus aut rapinis: non imperio aut tyrannide: sed lenitate, humilitate, patientia, paupertate, charitate, verbi divini efficacia, ac Spiritus Sancti auxilio, voluit Evangelium suum Gentibus prædicari, & legem suam Mundo vulgari, ac persuaderi. Ita orta est, ita adolevit, ita per totum terrarum Orbem propagata est Christiana religio. Mahumetismus alieno sanguine crevit: Christianismus proprio; ille per vim; hic per charitatem invectus est in Orbem. Duodecim habuit Mahumetus ad sectam suam disseminandam belli Duces, quos الأنصار *Auxiliatores* appellavit. Hi armorum vi Tyrannidem illi, non religionem veram peperere. Duodecim habuit Chri-

Christus Apostolos, qui unica illius virtute ac spiritu armati, quoad cætera omnia imbecilles, pauperes, ignari, inermes, universum humanum genus fidei ac ditioni illius subegere. Neque tamen per hoc Christus contra ullum arma movit: ullum vita, vel facultatibus suis spoliavit: ullum Regno, vel ditione sua expulit. Non enim eripere volebat, vel carebat hominibus bona, aut regna terrestria, qui ut cœlestia illis largiretur, in terras e cœlo descenderat.

Quod vero, ut supra innuimus, asserat Mahumetus, in Pentateucho, & Euangelio præcipi a Deo, ut ad Religionem suscipiendam per armorum vim mortales cogantur; jam dixi, impudentissimum esse mendacium, quod unum satis esset ad Alcoranicam illius Legem penitus condemnandam. Nusquam in *Pentateucho* habemus, Deum præcepisse Israelitis, ut alias gentes ad Religionem ac legem suam violenter attraherent; sed volentes tantum, & spontaneos ad eamdem admitterent. Id etiam aperte testatur R. Moyses Maimonides in Tract. de Regibus, cap. 8. his verbis: *Moyses Doctor noster non tradidit hæreditatem legis, & præceptorum, nisi Israelitis, juxta illud Deuter. cap. 33. vers. 4. Legem præcepit nobis Moyses, hæreditatem congregationis Jacob: & iis omnibus, qui volunt Proselyti fieri ex aliis gentibus, juxta illud Num. cap. 15. vers. 15. Sicut vos, sic proselytus erit. Verum nemo invitus cogendus est suscipere legem, & præcepta.* Quod si Israelitæ jussu Dei contra Chananæos Ethnicos pugnavere; hoc non fuit, ut eos ad Religionem suam suscipiendam armis cogerent: sed ut eorum regionem sibi a Deo traditam occuparent, atque eorumdem Idola destruerent, ne sibi essent occasio eadem colendi, atque Indigenarum superstitionem imitandi.

Quod vero addit idem R. Moyses in prædicto Tract. de Regibus, cap. 8: Moysem edoctum a Deo præcepisse, omnes mortales cogendos esse ad recipienda septem præcepta data filiis Noe: (de quibus tamen Doctores Thalmudici inter se non conveniunt) quicumque vero ea non recepisset, occidendum esse: nullum habet fundamentum, neque exemplum in Sacris literis. Imo, si credere licet Hebræorum Magistris, & præsertim R. Salomoni Isarensi, vulgo Rasci, & auctoritati Thargum Jerosolymitani; Deus ipse proposuit legem suam libere recipiendam, primo Idumæis in Monte Seir: deinde Ismaelitis in Monte Pharan: & postremo Israelitis in Monte Syna: & primis duobus eam rejicientibus, hi tantum illam sponte ac libere acceptavere. Inconsequens igitur erit, quod Deus præceperit Israelitis, ut alios vi adigerent ad eandem, vel aliam suam legem suscipiendam: Et nihilominus non videtur negandum, posse per legitimam potestatem cogi homines ad acceptandam, & servandam legem naturalem, quæ continebatur etiam in præceptis traditis filiis Noe; inter quæ præcipuum erat, unum tantum Deum colere. Verum hoc spectat tantummodo ad Supremum, ac legitimum Principem. Atque ita jure possunt (imo debent, nisi majus inde timeatur malum) Christiani Principes in Terris suis cogere Ethnicos ad Idola rejicienda, & ad unum tantum verum Deum colendum: & Hebræos ad usuras relinquendas, & ad unam tantum uxorem habendam. Neque dubium est, quin possint eosdem adigere ad audienda Christianæ religionis dogmata, ut illius veritatem agnoscere valeant: quamvis ad eandem suscipiendam invitos compellere non possint. Non loquor de iis, qui veram religionem jam susceptam deserunt: nam hi possunt & debent ad eandem iterum suscipiendam compelli; & etiam propter apostasiam suam gravissime puniri. At Mahumetus nullam habebat auctoritatem supra Arabes Ethnicos, & multo minus supra Christianos, & Hebræos, qui unum tantum Deum verum colebant, ut eos ad superstitionem suam suscipiendam cogere posset: idque ipsemet sexcenties in Alcorano (quamdiu scilicet vires non habuit) apertissimis verbis protestatus est.

Objicient nobis fortasse Mahumetani, Catholicos Hispaniarum Reges, cum assensu Pontificis Maximi, armorum vi, & more belli, Christianam religionem in Occidentales Indias, & præsertim in Mexicanum Imperium invexisse.

Respondeo, verum quidem esse, Pontificem Maximum Alexandrum Sextum Regiones illas Catholicis Regibus concessisse, eam potissimum ob causam, ut in illis Christianam fidem, Christique Euangelium prædicandum curarent. Non tamen ut armis violenter Incolas cogerent ad eandem fidem suscipiendam: ut patet ex verbis Diplomatis Pontificii. Poterant nihilominus Catholici Regis Duces ac Ministri cogere Gentes illas, sibi jam jure subjectas, ad Idola deserenda, eorumque Aras ac Templa destruenda, vel in honorem unius Dei veri commutanda; eumque Deum tantummodo colendum; atque etiam ad omnia illa, quæ saltem primariis Naturæ legibus repugnant, relinquenda, atque evitanda; inter quæ unum erat, homines sacrificare, & comedere. Cæterum neque Pontifex Maximus præcepit, Gentes illas ad Christianam Religionem suscipiendam violenter compelli: neque Hispani eas ad hoc compulisse feruntur; quamvis ob alias causas, quæ ad Religionem minime spectabant, Populos illos fortasse severius tractaverint.

Utrum vero Pontifex Maximus potuerit hos Populos, qui nunquam Christianos læserant, semperque Regna sua pacifice possederant, neque ad Ovile Christi pertinebant, Christianis Regibus, saltem quoad supremum aliquod dominium, & velut feudum nobile, jure concedere, non est hic locus disputandi: Mihi tamen certum est, Gentes illas, cum ferarum more viverent, & Deos illos colerent, qui nullum cultum, sed summam potius abominationem merebantur; & præterea non modo homines illis immolarent, sed etiam ipsi humanis carnibus vescerentur; atque uno verbo, naturæ humanæ omnes fere leges violarent; potuisse suprema aliqua potestate, quæ in terris reperiretur, intra rectæ naturæ limites per vim coerceri. Porro cum nulla sit in terris potestas major ea, quam Vicario suo Petro, ejusque successoribus Deus ipse immediate tradidit, ut omnes Christiani fateri coguntur: huic soli fas & jus erat, hoc præstare. Quamvis enim Christus Ecclesiæ tantum suæ Petrum Principem ac Pastorem constituerit, tradidit tamen eidem potestatem omnem, quæ ad eandem Ecclesiam regendam, conservandam, defendendam, ac per totum orbem propagandam necessario requirebatur, & per consequens ad auferendam, quantum posset, ea omnia obstacula, quæ Euangelii prædicationem, veræque fidei propagationem per totum Orbem possent remorari. Per hoc igitur a Christo tradita est Petro, & successoribus ejus plena facultas & auctoritas in omnia Regna Mundi, in ordine scilicet ad prædicandum in illis Euangelium, veramque Religionem constituendam: idque aperte fatetur universalis Ecclesia, dum ejusdem Petri summam potestatem, supremamque auctoritatem commendans, ita eum alloquitur: *Tu es pastor ovium, Princeps Apostolorum: Tibi tradidit Deus omnia Regna Mundi; & ideo tibi tradita sunt*

claves Regni cælorum; ideſt pleniſſima poteſtas ligandi, atque ſolvendi, & diſponendi de omnibus rebus etiam temporalibus in ordine ad bonum Ovilis Chriſti tibi commiſſi, ut illud paſcere, tueri, ac dilatare poſſis per omnia Regna Mundi, auferendo & removendo ea omnia, quæ te ab officio tibi commiſſo poſſunt impedire. Poterit igitur Pontifex Romanus Petri ſucceſſor, Chriſtique ſupremus in Terris Vicarius, per Principes Chriſtianos, Principes Ethnicos cogere, ne Euangelicam prædicationem impediant: non tamen Regnis ſuis ſpoliare, ut quidam docent; (hoc enim nimis odioſam Chriſtianam Religionem redderet) neque etiam, ut ad fidem ſuſcipiendam per vim quodammodo adducantur, tributis extraordinariis, aliiſque oneribus eos gravare, ut Mahumetani conſuevere: imo eos benignius atque humanius, quam alios ſubditos tractare debet: ita enim facilius ad religionem amplectendam allicientur. Ita gerebat ſe S. Gregorius Magnus cum Judæis, ut teſtatur ipſemet, lib. 4. Epiſt. 6 his verbis: *Nec hoc inutiliter facimus, ſi pro levandis penſionum oneribus; eos ad Chriſti gratiam perducamus. Et ideo non eſt grave; quidquid de penſione pro Chriſto dimittimus*. Utrum vero etiam ad Idola relinquenda, & ad primaria Naturæ præcepta ſervanda eos adigere poſſit, dubium valde mihi eſt. Non enim ſunt ſubditi Eccleſiæ: & laudabilius hoc fiet per Prædicatores Euangelicos ſpirituali gladio verbi Dei, quam per Duces belli temporalibus armis.

Cæterum per ſeptemdecim ferè ſæcula, ſemper à Romanis Pontificibus (ad quos ſpectat Chriſtianæ religionis per totum Orbem propagatio) in Euangelii prædicatione, veræque fidei inter Populos infideles promulgatione illud obſervatum eſt, quod Chriſtus in Euangelio docuit, & Apoſtoli, Diſcipulique ejus obſervavere: ut nimirum non per temporalem potentiam, perque arma, & vires; (ut mentitur Mahumetus) ſed per paupertatem, patientiam, charitatem, perſecutiones, ſupplicia, atque ipſius ſanguinis, vitæque profuſionem Miniſtri Apoſtolici Chriſtum crucifixum, ejuſque Euangelicam legem Gentibus prædicarent. Neque alia ratione utitur hodie Pontifex Romanus, dum per Sacram Eminentiſſimorum Purpuratorum Congregationem de Propaganda fide, viros religioſos, & Apoſtolico ſpiritu præditos per omnes Infidelium regiones ad prædicandum Chriſti Euangelium expenſis ſuis mittit, & in iiſdem regionibus ſuſtentat, ne ab Infidelibus aliquid ad vitam neceſſarium emendicare, vel accipere cogantur.

Dices: etiam Mahumetanorum Moſlinos eodem modo mittere hodie ſuos congerrones inter Indos Orientales Ethnicos, ut illis Alcoranicam legem prædicent, & proſelytos faciant.

Reſpondeo, hoc commune eſſe, ſemperque fuiſſe etiam omnibus ſeductoribus, & impoſtoribus. Neque vero ex eo, quod Mahumetani, ſive in hac, ſive aliis in rebus faciant ſe ſimias Chriſtianorum, poſſunt idcirco ſibi eorumdem gloriam tribuere, quod ſcilicet non vi, & armis; ſed virtute Dei, oſtenſione miraculorum, & ſanctitate Legiſlatoris ſui, ejuſque aſſeclarum tantummodo, Religio ipſorum fundata ſit, ac per totum terrarum Orbem propagata.

CAPUT VIGESIMUM QUARTUM.

De Vindicta privata.

Privatam vindictam, qua nimirum quilibet propria auctoritate injuriam ſibi illatam ulciſcitur, eſſe contra omnes leges divinas, & humanas, & contra ipſum Naturæ lumen, nullus, ut reor, ignorat. Nam per hoc deſtrueretur magna ex parte publica poteſtas a Deo inſtituta, per quam privatorum injuriæ recognoſci debent, & puniri. Quamobrem Deus Optimus Maximus in Lege ſua, Levit. cap. 19. 18. ſevere privatam ultionem prohibuit, verbis illis: *Non quæras ultionem, nec memor eris injuriæ Civium tuorum*. Hebraice abſolute legimus, לֹא־תִקֹּם: *Non ulciſceris te*. In Deuter. etiam cap. 32. 35. pronunciat idem Deus de ſe: *Mea eſt ultio; & ego retribuam*: quæ verba a S. Paulo ad Rom. cap. 12. allegantur ad omnem privatam vindictam condemnandam: *Non voſmetipſos* (inquiens) *defendentes* (id eſt vindicantes) *Chariſſimi; ſed date locum iræ: ſcriptum eſt enim: Mihi vindicta; Ego retribuam: dicit Dominus*. Aliis etiam in locis Veteris Teſtamenti ultio privata improbatur. Ut Proverb. cap. 20. *Ne dicas: Reddam malum: Expecta Dominum, & liberabit te*. Et cap. 24. 29. *Ne dicas: Quomodo fecit mihi, ſic faciam ei: Reddam unicuique ſecundum opera ſua*. Et in Lib. Eccleſiaſtici, qui etiam apud Hebræos Divinæ auctoritatis habetur, cap. 28. 1. *Qui vindicari vult, a Domino inveniet vindictam, & peccata illius ſervans ſervabit. Relinque proximo tuo nocenti te; & deprecanti tibi peccata ſolventur*. Omitto referre quæ in hanc rem in Euangelio, aliiſque Libris Apoſtolicis habentur: cum in his nulla ſit, ut ita dicam, pagina, in qua privata vindicta non damnetur: quippe quæ non ſolum ſit contra bonum publicum, & contra Principis auctoritatem; ſed etiam Divinam Majeſtatem graviſſime lædat: ad quam proprie ſpectat injurias aliis ab aliis illatas punire: vel eas puniendi Principibus a ſe conſtitutis vices delegare. Hinc toties in *Sacris literis Deus* appellatur, *Deus ultionum*, vel *Deus ulciſcens*. Et inter nonaginta novem nomina, quæ illi tribuunt Arabes, unum eſt, المنتقم *Ultor*. In Alcorano quoque non ſemel dicitur Deus ذو انتقام *Dominus vindictæ*: ſeu, præditus auctoritate ulciſcendi. Uſurpat igitur ſibi ſacrilege auctoritatem Dei ille, qui de injuria accepta ultionem capere propria auctoritate præſumit.

At Mahumetus, qui legem nullam novit, niſi quam propria libido ipſi ſuggeſſit; non ſolum privatam ultionem in Alcorano concedit, ſed etiam remunerandam illam a Deo eſſe pronunciat. Ita enim habet in Sura 42. الشورى *Conſultatio*. v. 34. & ſeqq.

فما اوتيتم من شي فمتاع الحياة الدنيا وما
عند الله خير وابقي للذين امنوا وعلي ربهم يتوكلون
... والذين اذا اصابهم البغي ينتصرون وجزاء سيية
سيية

سيئة مثلها فمن عفا وأصلح فأجره على الله إنه لا يحب الظالمين:

Quod vobis a Deo datum est, est provisio præsentis vitæ. Quod vero est apud Deum (in Paradiso) *melius est, & permanentius, pro iis, qui crediderint, & in Deo confisi fuerint..... & pro iis, qui, cum illata sibi fuerit injuria, sese vindicaverint. Sed vindictæ gravitas non debet excedere gravitatem injuriæ. Qui vero condonaverit, & pacifice rem composuerit, habebit mercedem apud Deum. Certe ipse non amat iniqua agentes.* Et Sura 16. النحل *Apes*, vers. 130. وإن عاقبتم فعاقبوا بمثل ما عوقبتم به ولئن صبرتم لهو خير للصابرين: *Si ultionem ex aliquo sumere vultis, ultio non excedat injuriam vobis illatam. Quod si patienter sustinueritis, certe hoc erit melius iis, qui sustinuerint.* Scribunt Expositores, hæc revelata fuisse Mahumeto anno tertio Hegiræ, quando in bello Ohodensi occisus fuit Hamza patruus ejus, & corpus illius undique vulneribus transfossum, membrisque mutilatum. Cumque Mahumetus illud vidisset, dolore iraque stimulatus, juravit se vindictam sumpturum de occisoribus Hamzæ septuagies majorem sævitiæ, quam ipsi contra eum exercuissent: vel; ut alii scribunt, sumpturum pœnam in triplum ex septuaginta hostibus Coraisinis, si eos in potestatem suam habere potuisset. Cum vero Deus per Gabrielem illi prædicta verba revelasset: abstinuit ab eo, quod proposuerat: Denique Sura 17. الأسرى *Iter nocturnum*, vers. 34. hæc habet: ولا تقتلوا النفس التي حرم الله إلا بالحق ومن قتل مظلوما فقد جعلنا لوليه سلطانا فلا يسرف في القتل إنه كان منصورا: *Et ne occidatis animam* (idest hominem) *quam prohibuit Deus, nisi cum justitia. Qui vero occisus fuerit injuste; jam dedimus propinquo ejus potestatem* (occidendi eum.) *Verum ne nimis excedatur in eo occidendo, eo quod is* (qui in ultione excedit) *defendendus sit.* Idest, ut explicat Gelaleddinus: *Ne occidatur alius præter homicidam; aut iste aliter occidatur, quam ipse occiderit alium: etiam si propinquus illius, qui injuste occisus est, habeat multos patronos, a quibus, etiam si modum excesserit, defendendum se esse confidat.* Alluditur in his ultimis verbis ad legem a Deo datam in libro Numerorum, cap. 35. de qua paulo post differemus.

Concedit itaque Mahumetus suis asseclis privatam ultionem, itaut unusquisque possit de injuria sibi illata, quæcumque tandem illa sit, se vindicare, dummodo vindictæ gravitatem injuriæ acceptæ non excedat: quod, ut jam dixi, contra omnes leges divinas, atque etiam humanas recte constitutas censendum est. Nec excusat iniquitatem hujus Mahumeticæ Sanctionis, quod in ea non negetur, melius esse injuriam ignoscere, quam ulcisci; dum ultio ut bona, & a Deo remuneranda conceditur, & approbatur.

O quam longe distat in hoc, ut in cæteris, ab Euangelio Alcoranus! Quantum scilicet distant tenebræ a luce, lutum ab auro, stercus a balsamo, a floribus spinæ. Non enim solum prohibetur in Euangelio quodlibet vel minimum privatæ vindictæ genus, itaut *nulli malum pro malo reddatur*; sed etiam omnis voluntarius motus iræ, indignationis, & odii contra eum, qui nos læsit, sive exterius per verba, aut nutus significetur, sive interius tantum corde foveatur. Verum ulterius progreditur sanctitas, ac perfectio legis Euangelicæ. Non enim solum malum pro malo reddere vetat Christus; sed etiam ut bono malum compensemus admonet, & hortatur. En verba ipsius Matth. cap. 5. *Ego autem dico vobis: Diligite inimicos vestros: benefacite his, qui oderunt vos: & orate pro persequentibus, & calumniantibus vos: ut sitis filii Patris vestri, qui in Cælis est.* Et paulo superius dixerat: *Ego autem dico vobis; non resistere malo; sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe illi & alteram: & ei, qui vult tecum judicio contendere, & tunicam tollere, dimitte ei & pallium.*

Cæterum non solum Christiani ex documento atque exemplo Christi, qui in Cruce, pro eorum, qui se tam immaniter & verbis & factis vexabant, venia & salute, Patrem suum exoravit: sed Ethnici quoque Philosophi; imo & Principes ipsi, penes quos suprema potestas residebat, ex lumine naturæ cognoverunt, appetitum ultionis, atque ultionem ipsam, esse animi vilis, & ignobilis: & injuriam condonare, & multo plus beneficio compensare, valde honorificum esse, & homine magnanimo dignum. In Pentateucho quoque, & aliis libris veteris Testamenti hoc ipsum summopere commendatur: præsertim Exodi cap. 23. ubi ita præcipit Deus: *Si occurreris bovi inimici tui, aut asino erranti; reduc ad eum. Si videris asinum odientis te jacere sub onere, non pertransibis, sed sublevabis cum eo.* Salomon etiam in Proverbiis, cap. 25. monet: *Si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitierit, da ei aquam bibere: prunas enim congregabis super caput ejus, & Dominus reddet tibi.*

Ab hujusmodi exemplis ac documentis admodum procul fuit Mahumetus, quippe qui in privatam ultionem ab ipsis incunabulis pronissimus fuerit. Nam, ut in ejus vita a Mahumetanis scripta refertur, Anno octavo Hegiræ, inter captivos, quos in bello contra Havazenos gesto ceperat, fuit Sebama filia Harethi & Halimæ Saadiensis, soror collactanea Mahumeti, in cujus adhuc infantulæ dorso infans ipse, ex impetu iræ (nisi forte lasciviæ; nam utroque morbo semper æque laboravit) tam rabido morsu dentes impresserat; ut post sexaginta annos adhuc cicatrix tam immanis visceretur, ut ex ea potuerit Mahumetus sororem suam collactaneam agnoscere. Refert præterea Albochariud in trigesimam partem Alcorani, dictum hoc Mahumeti: لا شخص أغير من الله: *Nullus est, qui majori zelotypia laboret, quam Deus*: & in hanc rem ita scribit: وقال عبيد الله بن عمرو عن عبد الملك حدثنا أبو عوانة حدثنا عبد الملك عن وراد كاتب المغيرة عن المغيرة قال قال سعد بن عبادة لو رأيت رجلا مع امرأتي لضربته بالسيف غير مصفح فبلغ ذلك رسول الله فقال تعجبون من غيرة سعد

والله لانا اغير منه والله اغير مني

Et dixit Obeid-Allah filius Amru ex relatione Abdal-Malek: Narravit nobis Abu-Avana, narratum fuisse sibi ab Abdal-Malek, cui narraverat Varrad scriba Almogheira, qui asserebat dixisse Saad filium Ebadae: Si invenirem hominem aliquem cum mea uxore, certe occiderem eum gladio absque ulla misericordia. Id cum relatum fuisset Legato Dei Mahumeto, dixit: Cur admiramini de zelotypia Saad? Ego sum magis zelotypus, quam Saad: & Deus majorem zelotypiam habet, quam ego. Ex ore suo se judicat homo nefarius, qui non solum laudet privatam vindictam in aliis, sed in se etiam probet, deque ea glorietur; neque illum pudeat, exemplo Dei, iræ furorisque sui impotentiam cohonestare. At enim hoc ipsum etiam Christianorum Principum leges concedunt. Falsum omnino. Quamvis enim delictum hoc ex quadam indulgentia non puniant: non tamen vel probant, vel concedunt. Plura in vita illius exempla recensent Arabes, ex quibus constat, quam pronus esset in vindictam. Ex his poterit Lector nonnulla in ea, quam ego summatim scripsi, recognoscere. Neque omittendum est, eundem non solum manu ac ferro, sed etiam lingua & calamo rancoris sui pus, atque venenum in eos, a quibus injuriam aliquam accepisset, evomuisse. Id videre est in quibusdam Alcorani Suris, quas Satyras verius appellaveris: nam in illis, quosdam civis Corasinis, & præsertim Abu-Gehel, contribules suos, & Abu-Laheb patruum suum, & Ommo-Gemil amitam suam, ob injurias nescio quas ab illis acceptas, enormiter proscindit.

Defendet forte causam suam Mahumetus exemplis quorumdam Prophetarum, seu Patriarcharum; ut Noe, qui contumeliam sibi a Cham filio suo illatam, dum de se ob ebrietatem nudato jocum captaverat, vindicavit, male precando filio ejus Chanaan: David, qui Nabal Carmelum, tanquam sibi ingratum & injurium, occidere decreverat: Eliæ, ad cujus imperium cœlestis ignis duos duces Regis Achab, eorumque milites, quod se minus honorifice compellassent, absumpsit: Elisæi, qui quadraginta duos pueros, sibi illudentes, ursis devorandos exposuit; & aliorum hujusmodi. Verum hi, non ex motivo privatæ ultionis, sed ex zelo justitiæ, & honoris Dei adducti sunt, ut injurias illas ulciscerentur; neque hoc sine divino impulsu fecerunt, cum Deus ipse executor hujusmodi eorum vindictæ, seu verius justæ pœnæ fuerit. De David tamen non videtur dubium, quin aliquanto in voluntate vindictæ contra Nabal excesserit. Sed nos neque asserimus, neque credimus, sanctos illos Patres ac Prophetas nunquam vel in hac, vel in aliis rebus deliquisse; cum ex Sacris Scripturis constet oppositum. Atqui Mahumetus in condendis sanctionibus suis, & multo magis in actibus suis regulandis; *debebat ut apes ad flores, non ut scarabæus ad stercus accurrere.* Debebat, inquam, inspicere, atque imitari exempla indulgentiæ, & charitatis ejusdem David erga Saul, Absalom, ac Semei: Joseph erga fratres suos; Jacob erga Esau: Moysis erga populum suum; & alia hujusmodi sexcenta: non dico exemplum Christi, ejusque Apostolorum: nam nimis hebetes erant Mahumeti oculi ad lucem tam claram inspiciendam.

Postremo objiciet nobis (ut supra innuimus) Mahumetus Sanctionem ipsius Dei in Pentateucho, Numer. cap. 35. qua præcipit, ut qui alium data opera occiderit, a propinquo ejusdem occisi, ubicumque ab eo inventus fuerit, interficiatur. Non solum igitur probat, sed præcipit Deus privatam vindictam.

Sed facile respondemus, nullo modo fuisse hanc, vel dici potuisse privatam vindictam; cum propinquus occisi non deberet interficere homicidam privata auctoritate, sed jussu Dei, cognita prius causa in legitimo Judicum consessu. Itaque propinquus ille non exercebat privatam ultionem, sed exequebatur, ut minister, sententiam a Deo, ac judicibus prolatam. Hoc manifeste patet non solum ex verbis Sacræ paginæ, sed etiam ex ipsa ratione. Quis enim credat, liberum fuisse cuique interficere eum, quem crederet occidisse propinquum suum, incognita causa, & ex propria tantum suspicione, vel conjectura? Nonne poterat hic errare, & occidere innoxium pro nocente: in quo casu reus homicidii ipse fuisset, & a propinquo ejus, quem interfecerat, jure potuisset occidi? Debebat igitur vel factum esse adeo clarum ac manifestum, ut nullus de eo posset dubitare; qua ratione intelligebatur jam esse plene probatum: vel si esset aliqualiter dubium, vel suspiciosum; per publicum judicium necesse erat discuti, & definiri. Porro non solum per legem divinam, sed etiam per leges humanas non raro statuitur, ut in pœna capitali quilibet possit esse executor, quando reus jam damnatus fuga se subripuit, nec potest in manibus haberi. Neque tamen per hoc intelligitur concedi ulli privatam vindictam: imo si quis ex odio, vel ultionis appetitu, illum occideret, gravissime peccaret: quemadmodum etiam peccasset ille, qui Deo jubente propinqui sui occisorem interfecisset: nam odium, ac vindicta absolute prohibentur ab ipso Deo. Cur vero voluerit Deus homicidam occidi a propinquo hominis interfecti; credo fuit, vel quia ita erat consuetudo in eo populo, dum esset in terra Ægypti: vel in majorem pœnam homicidæ ipsius. At enim hoc erat occasio & fomentum odii & vindictæ ipsi propinquo. Esto; sed in illius arbitrio ac libertate erat odium, & vindictæ appetitum admittere, vel rejicere. *Plura enim alia sunt homini incitamenta ad malum, quæ ipse nullo modo* potest evitare; & tamen tenetur motibus inordinatis, qui ex illis consurgunt, resistere. Nihilominus, ut hujusmodi occasionem propinquo occisi Deus minueret, jubebat eum statim homicidam jugulare; ne scilicet eum diutius detinendo, ac discruciando, vel lento mortis genere perimendo, posset odium suum rabidius exercere. Non dubito autem, quin plerique ab homine, quamvis inimico, ita in morem pecudis jugulando abhorrerent, præsertim cum jam ardor iræ, ac vindictæ furor deferbuisset.

Addo, Deum hoc tantummodo in homicidio statuisse, non autem aliis in rebus, in quibus nulli concedebatur vindicem esse propriæ injuriæ. At Mahumetus privatam ultionem in omnibus indiscriminatim concedit. Præterea plerique Doctores sentiunt, hanc fuisse tantummodo permissionem, non autem absolutum præceptum Dei (quemadmodum etiam talionem, usuram, repudium, ac polygamiam) propter duritiem illius gentis, ad majora mala evitanda. Et quicquid sit, non debuit Mahumetus his a Deo potius permissis, ac dissimulatis, quam præceptis, & per se nullam bonitatem habentibus, ac propterea a sapientibus communiter improbatis, legem suam infarcire, ac contonare: præsertim cum legum omnium perfectissimam, sanctissimam, atque excellentissimam se condere profiteretur.

CAPUT VIGESIMUM QUINTUM.

De Disputatione circa Religionem.

VEriſſimum eſt Chriſti axioma, Joannis cap. 3. *Omnis, qui male agit, odit lucem: & non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus. Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifeſtentur opera ejus, quia in Deo ſunt facta.* Prima pars axiomatis in Mahumeto, ejuſque Alcorano verificatur: ſecunda in Chriſto, atque Evangelio illius, ut in hoc capite manifeſtiſſime patebit.

Mahumetum ſemper refugiſſe, atque etiam prohibuiſſe diſputationem circa legem ac religionem ſuam, omnibus notiſſimum eſſe exiſtimo. Nihilominus libet ipſius teſtimoniis hoc comprobare. Sura 6. الانعام *Pecudes*, verſ. 65. introducit Deum ita ſe commonentem: واذا رايت الذين يخوضون في اياتنا فاعرض عنهم حتي يخوضوا في حديث غيره واما ينسينك الشيطان فلا تقعد بعد الذكري مع القوم الظالمين: *Et cum videris eos, qui diſputant de ſignis noſtris* (Gelaleddinus, في القران *de Alcorano*); *procul recedo ab eis, donec diſputent de alia re. Quod ſi oblivisci fecerit te Satanas* (hoc quod nunc tibi dico); *ſaltem ubi recordatus fueris, ne ſedeas cum his iniquis.* Sura 29. العنكبوت *Aranea*, verſ. 46. fingit ſibi, & ſuis hæc a Deo præcipi ولا تجادلوا اهل الكتاب الا بالتي هي احسن الا الذين ظلموا منهم وقولوا امنا بالذي انزل الينا وانزل اليكم والهنا والهكم واحد ونحن له مسلمون *Nolite diſputare cum Scripturalibus* (Judæis ſcilicet & Chriſtianis) *exceptis iis, qui vos injuria affecerint:* (nam cum his, ut explicat Gelaleddinus, non verbis, ſed gladio diſputandum eſt) *ſed modeſtis verbis dicite illis: Credimus in Alcoranum noſtrum, & in Pentateuchum, & Evangelium veſtrum: & Deus noſter, & Deus veſter eſt unus, & nos illum devote colimus.* Sura 3. ال عمران *Familia Amran*, verſ. 59. Novum modum diſputandi de veritate Religionis fingit ſibi a Deo fuiſſe demonſtratum, his verbis: الحق من ربك فلا تكن من الممترين فمن حاجك فيه من بعد ما جاءك من العلم فقل تعالوا ندع ابناءنا وابناءكم ونساءنا ونساءكم وانفسنا وانفسكم ثم نبتهل فنجعل لعنة الله علي الكاذبين: *Deus revelavit tibi veritatem, itaque ne dubites de ea. Si quis vero diſputare voluerit tecum de ea, poſtquam data eſt tibi ſcientia illius; dic illi: Venite, advocemus filios noſtros, & filios veſtros, & conjuges noſtras, & conjuges veſtras, & nos ipſos, & vos ipſos: Deinde oremus Deum, ut feriat maledictione ſua eos ex nobis, qui ſunt mendaces, & aberrant a veritate.* Refert in hanc rem Gelaleddinus id, quod habetur in vita Mahumeti, Anno nono Hegiræ, veniſſe ſcilicet ad eum Legatos Chriſtianorum Provinciæ Nageranæ, cum ſuo Epiſcopo Abu-Haretha. Cumque hic cum Mahumeto de religione diſceptare cœpiſſet: ille eum & cæteros Nageranenſes ad cauſam ea ratione, quam diximus, decidendam provocavit. At Abu-Haretha ab hujuſmodi conditione acceptanda ſuos dehortatus eſt. Illi nihilominus poſtera die convenere: ſed cum vidiſſent Mahumetum una cum Aly, Phatema, & Haſano, & Hoſeino, jam ad maledictionem a Deo contra eos, qui in errore eſſent, imprecandam, orare cœpiſſe, timuerunt: ſtatimque Mahumeto ſeſe dedidere, & de tributo illi perſolvendo convenerunt. Sed fabula eſt hæc proculdubio. Cæterum Deus non reliquit veram Religionem ita probationibus deſtitutam; ut neceſſe ſit, vel etiam liceat, ad eam a falſis dignoſcendam, per hujuſmodi temeraria experimenta Deum tentare.

Alia tergiverſatione utitur Impoſtor, ut diſceptationes de religione poſſit effugere, vel prohibere. Etenim Sura 22. الحج *Peregrinatio*, verſ. 65. hæc Deum ſibi præcipientem inducit: لكل امة جعلنا منسكا هم ناسكوه فلا ينازعنك في الامر وادع الي ربك انك لعلي هدي مستقيم: وان جادلوك فقل الله اعلم بما تعملون: الله يحكم بينكم يوم القيامة فيما كنتم فيه تختلفون: *Cuilibet genti conſtituit Deus ritus religionis, quos exercerent. Ne ergo diſceptent tecum de hoc negotio* (religionis:) *ſed invita eos ad Dominum tuum: certe tu es in via recta. Quod ſi tecum diſputare voluerint; dic eis: Deus peritiſſime novit id, quod operamini. Deus litem decidet inter vos in die Reſurrectionis circa id, in quo diſcrepatis inter vos.* Similia habet Sura 42. الشوري *Conſultatio*, verſ. 14. ubi hæc ſibi circa religionem Deum præcipientem introducit: فلذلك فادع واستقم كما امرت ولا تتبع اهواءهم وقل امنت بما انزل الله من كتاب وامرت لاعدل بينكم: الله ربنا وربكم لنا اعمالنا ولكم اعمالكم لا حجة بيننا وبينكم الله يجمع بيننا واليه المصير: والذين يحاجون في الله من بعد ما استجيب له حجتهم داحضة عند ربهم وعليهم غضب ولهم عذاب شديد: *Ad hanc igitur* (Religionem) *invita alios; & tu in ea firmiter ſta, quemadmodum juſſus es: & ne ſequaris deſideria eorum, ſed dic illis: Credo in Libros, quos revelavit Deus: & juſſus ſum juſte judicare in-*

ter vos. Deus est Dominus noster, & Dominus vester: nobis sunt opera nostra, & vobis sunt opera vestra: ne sit disceptatio inter nos, & inter vos. Deus componet litem inter nos, & ad eum revertemur. Qui verò disputaverint de Deo (idest de Religione ejus) *in posterum, cum jam Deus Mahumeto veritatem revelavit: disputatio eorum vana erit apud Dominum ipsorum: imo Deus irascetur contra eos, & infliget eis pœnam vehementem.* Hæc eadem, vel similia, sæpius in Alcorano repetuntur.

Prohibet igitur Mahumetus suis disceptationes de Religione, præsertim cum Judæis, & Christianis: nam cum Idololatris poterant tutius disputare, non ad probandam Religionem suam, sed ad confutandum errorem manifestissimum illorum. Cum vero ab initio illius asseclæ cum Judæis circa Religionis suæ veritatem disserere cœpissent; atque ab iisdem manifesti erroris convincerentur: præcepit eis, ut ab hujusmodi dissertationibus abstinerent. Ea vero, quæ a Judæis in posterum sibi objicerentur, neque approbarent, neque reprobarent.

Valde autem leves, seu potius ridiculæ sunt rationes, ob quas prohibet Mahumetus suis, & ipse quoque refugit de Religione disputare.

Prima ratio est (ut vidimus,) quia asseclæ sui credunt in eundem Deum, in quem credunt Scripturales (nempe Judæi, & Christiani) & eosdem Sacros libros recipiunt, ac venerantur: eademque bona opera cum illis habent communia. Ad quid ergo cum illis de Religione digladiari? Eodem modo hodie nobis Turcæ respondent, cum eos ad Christianam Religionem suscipiendam hortamur: nimirum: Esto tu bonus Christianus; ego verò sim bonus Mahumetanus: nam omnes unum Deum, & bonam Religionem habemus.

Secunda: Deus unicuique Genti (nempe Judæis, Christianis, Sabaitis, Magis, & Mahumetanis) dedit bonam Religionem, ut unaquæque observaret illam: Ergo importunum est, ut una cum alia de Religione disputet, aut altercetur. Sed unusquisque videt, quam vana sit hujusmodi ratio: cum Mahumetus centies in Alcorano pronunciet, in nulla religione salutem reperiri, nisi in Eslamitica a se instituta, vel restaurata.

Tertia: Veritatem, vel falsitatem Religionis, non rationibus, aut argumentis, sed divino Oraculo inquirere, & cognoscere debemus; itaut precantibus nobis Deum, ut maledictione feriat eos, qui falsam Religionem profitentur; si id ipse fecerit, tunc quænam vera sit Religio intelligamus. Ad hanc rationem jam satis respondimus.

Quarta; Non est quod Moslemi; & Scripturales, vel aliæ Gentes circa Religionem lites inter se moveant, ad dignoscendum, quinam eorum in vera Religione, & qui in falsa versentur: nam Deus in die Judicii hanc causam discernet, & quorumnam vera, quorum autem falsa fuerit Religio, manifeste declarabit. Verum si hoc Dei judicium expectandum est, omnes sumus in tenebris, & ne Mahumetani quidem possunt citra formidinem & dubietatem credere, Religionem suam esse bonam; Christianorum vero, & Judæorum malam.

Addit quintam rationem Auctor quidam nomine معاوية بن قرة Mauvia filius Corræ, allegatus a Thalebiensi in Expositione Suræ 5. v. 15. quia scilicet: الخصومات في الدين تحبط الاعمال; *Disceptationes de religione, vana & inutilia reddunt opera.* Sed hoc gratis, & absque ullo fundamento dicitur. Nihil enim, quod conducat ad cognoscendam veritatem, potest per se inutilia reddere opera hominum: imo quo magis cognoscitur veritas, eo magis convenit opus esse utile, & perfectum.

Cæterum vera, & unica ratio, ob quam Mahumetus disputationes de sua lege ac religione, nempe de Alcorano, asseclis suis interdixit, ea fuit; quia, utpote non omnino cæcus, manifeste agnoscebat, nullam in ea esse veritatem: &, si recte inspiceretur, ac soleter discuteretur, posse illius falsitatem, & imposturam a quolibet facillime deprehendi.

At vero Christus, qui erat summa Veritas, &, ut ipse dixit Pilato, *in Mundum venerat, ut testimonium perhiberet Veritati*, non timuit, ne lex sua Euangelica examini exponeretur, & adamussim trutinaretur, quidquam vel minimum in ea posset reperiri, quod falsi aliquid, vel suspicionis contineret. Euangelio, scilicet conveniunt ea verba, quibus Alcoranum suum Mahumetus immerito extulit est:

ذلك الكتاب لا ريب فيه, *Iste est liber, in quo nulla est erroris vel falsitatis suspicio*; sed magis verba David, Psal. 11. *Eloquia Domini eloquia casta: argentum igne examinatum, probatum terræ, purgatum septuplum.*

Non solum igitur non prohibuit Christus de Euangelio & de religione sua, ad illius veritatem cognoscendam, manifestandam, & ingerendam infidelibus, disputari: sed ipsemet hujus rei exemplum dedit, quando adhuc duodennis, in Templo cum Doctoribus Legis de rebus, proculdubio ad religionem spectantibus, disputare inventus est. Et deinde cum Scribis, Pharisæis, Sadducæis, Herodianis, Sacerdotibus, ac turbis non raro de rebus vel fidei dogmata, vel legis praxim continentibus dissertavit. Illum proculdubio in hoc sectatores ejus imitari debebant. Verum quidem est, noluisse ut primi illi, qui eum secuti sunt, se multo studio ad religionem suam contra infideles propugnandam pararent; quia eis specialem Spiritus Sancti gratiam & auxilium ad hoc collaturus erat. Hinc Matthæi cap. 10. dixit Apostolis: *Cum autem tradent vos, nolite cogitare, quomodo, aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos estis, qui loquimini: sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.* Hoc manifeste apparuit mox post Christi resurrectionem in S. Stephano, de quo ita legimus in Actis Apostolorum, cap. 6. *Stephanus autem plenus gratia, & fortitudine faciebat prodigia, & signa magna in Populo. Surrexerunt autem quidam de Synagoga, quæ appellatur Libertinorum, & Cyrenensium, & Alexandrinorum, & eorum, qui erant a Cilicia, & Asia, disputantes cum Stephano: & non poterant resistere sapientiæ, & spiritui, qui loquebatur.* Sanctus etiam Paulus, divinitus a Christo ad Apostolatum vocatus, statim cœpit contra Judæos pro ipsius Christi religione asserenda, argumentis ac rationibus insurgere. Sic enim de eo legimus in iisdem Actis, cap. 9. *Et continuo in Synagogis prædicabat Jesum* (idest disputando probabat) *quoniam hic est filius Dei.* Et mox: *Saulus autem multo magis convalescebat, &* (argumentorum vi) *confundebat Judæos, qui habitabant Damasci, affirmans* (idest rationibus probans) *quoniam hic est Christus.* Et in iisdem Actis crebræ occurrunt disputationes tam illius, quam S. Petri, cum Judæis, ad Christi divinitatem,

fidem,

fidem, ac religionem asserendam: & præsertim cap. 28. cum jam idem Paulus Romæ moraretur in suo conducto. Ibi enim, *venerunt ad eum in hospitium plurimi* (nempe Judæi) *quibus exponebat testificans Regnum Dei, suadensque eis de Jesu ex lege Moysi, & Prophetis à mane usque ad vesperam. Mansit autem biennio toto in suo conducto; & suscipiebat omnes, qui ingrediebantur ad eum, prædicans Regnum Dei, & docens quæ sunt de Domino Jesu Christo, cum omni fiducia, sine prohibitione.* Sanctus etiam Petrus Princeps Apostolorum, Epist. 1. cap. 3. vult Christianos esse paratos ad reddendam rationem omnibus de sua religione, & ad satisfaciendum argumentis eorum, qui contra eam insurgunt; ita enim monet: *Timorem autem eorum* (nempe infidelium) *ne timueritis, & non conturbemini. Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris, parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea, quæ in vobis est, spe.* idest de vestra fide ac religione. Præterea S. Paulus in Epistola ad Titum, cap. 1. præcipit, Episcopum, ad quem præcipue spectat Christi fidem prædicare, esse *justum, sanctum, continentem, amplectentem eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem: ut potens sit exhortari in doctrina sana, & eos, qui contradicunt, arguere;* idest rationibus, & argumentis confutare.

Documentum, & exemplum Apostolorum secuti sunt omnes Christianorum Pastores & Doctores per sexdecim sæcula (& hodie quoque sequuntur) non solum contra infideles & hæreticos ore tenus pro Christi fide acriter disceptando; sed etiam innumera volumina conscribendo, in quibus Christianæ Religionis veritatem evidenter ostendunt, ejusque adversarios validissimis argumentis oppugnant.

Objicient Mahumetani, non posse sine impietate disputari de eo, quod Deus revelavit esse verum, ad inquirendum, utrum veritatem, an falsitatem contineat, ac proinde videndum, utrum illi fides adhibenda sit, nec ne. Sed hujusmodi est Religio: ergo nefas erit de ea disceptare, vel aliquid illius in dubium revocare.

Respondeo, Mahumetanos supponere id, quod probandum erat, nempe religionem suam esse a Deo revelatam. At vero hoc nunquam poterunt probare; jam enim vidimus, veræ religionis characteres esse oracula Sacrarum Scripturarum, seu divinam revelationem, demonstrationem verorum miraculorum, consonantiam dogmatum, sanctitatem & justitiam legum, quæ ad praxin spectant. At vero nihil horum Mahumetanos pro secta sua confirmanda ostendere posse, hactenus evidentissime probavimus: cum tamen omnia pro se Christiana Religio, etiam juxta Moslemorum testimonium, manifeste demonstret.

At enim Deus Alcoranum Mahumeto per Gabrielem revelavit. Ridiculum. Quem testem adducit pro se Mahumetus? nullum certe alium, nisi seipsum. At etiam ex sacris literis habemus, non paucos jactasse falso, sibi a Deo arcana revelata fuisse, seque ab eodem Deo missos, ut illa populo manifestarent: de quibus ita loquitur Deus ad Ezechielem. cap. 13. *Fili hominis, vaticinare ad Prophetas Israel, qui prophetant: & dices prophetantibus de corde suo: Audite verbum Domini: Hæc dicit Dominus Deus: Væ prophetis insipientibus, qui sequuntur spiritum suum, & nihil vident. Vident vana, & divinant mendacium, dicentes: Ait Dominus; cum Dominus non miserit eos: Et perseveraverunt confirmare sermonem.* Ex hoc genere fuit etiam Mahumetus, qui mendacia illa, ac fabulas, quas sibi finxit a Deo revelari, perseveravit confirmare non rationibus, sed armis.

Porro fatemur *etiam* nos, non esse disputandum de vera religione ab iis, & inter eos, a quibus ut vera, & a Deo data, jam cognita, & suscepta fuit, nisi forte ad exercendum ingenium, ut fit in Christianorum Gymnasiis, & Academiis; vel etiam ad ejus mysteria perfectius capienda ac penetranda, ut eadem possint infidelibus facilius, & majori cum fructu prædicari ac persuaderi. Neque probamus, quod cuilibet e vulgo, & etiam mulierculis, fas sit de Religione, ejusque mysteriis disceptare. Hoc enim tantum competit viris Theologis, ac sacra doctrina probe instructis, præsertim vero Episcopis, atque animarum pastoribus.

Quod vero quis clausis oculis, & bruto prorsus modo debeat statim credere cuilibet, qui asserat se esse prophetam, qualem se asserebat esse Mahumetus, & suscipere legem ac religionem illius tanquam a Deo datam, quæcumque tandem illa sit, ob unicum illius affectum, ita ut satis sit dixisse, αὐτὸς ἔφα, *Ipse dixit*, quemadmodum de Pythagora fertur: hoc vero omnino negamus, oppositum enim docent nos Sacræ Scripturæ, & præsertim Epistola prima S. Joannis, cap. 4. his verbis: *Charissimi, nolite omni spiritui credere; sed probate spiritus, si ex Deo sint: quoniam multi pseudoprophetæ exierunt in Mundum.* Christus ipse protestatus est, se nolle, ut iis, quæ prædicabat, fides ulla haberetur, nisi eadem miraculis & auctoritate Sacrarum Scripturarum confirmaret. En ejus verba ad Judæos, Joan. cap. 5. *Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in illis vitam æternam habere: & illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me.* Et cap. 10. 37. *Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem facio, & si mihi non vultis credere, operibus credite; ut cognoscatis, & credatis: quia Pater in me est, & ego in Patre.* Hæc autem opera erant præcipue miracula, quæ non poterat facere nisi Deus, ac proinde erant certissima argumenta veritatis illius, quam Christus prædicabat. Et quamvis Mahumetus etiam in Alcorano sæpe alleget pro se testimonium Sacrarum Scripturarum (nam miracula, saltem vera, non poterat allegare) manifesti tamen mendacii convincitur, cum nihil in illis habeatur, quod ei possit suffragari, ut jam demonstravimus.

Sed intelligo, quid pro religione sua responsuri sint Mahumetani, nimirum: si hæc bona & vera non esset, Deus non ita eam dilatasset, ac tot regnis & imperiis auxisset; neque tamdiu consistere (jam enim supra decem sæcula perseverat) & quotidie incrementa majora sumere pateretur: Nam hoc argumento usus est Gamaliel Doctor Hebræorum in Concilio Synedrico, ut legimus in Actis Apostolorum, cap. 5. ad dijudicandum, utrum Christiana Religio, quam Apostoli prædicabant, pro vera habenda esset, nec ne: ita pronuncians; *Et nunc itaque dico vobis, discedite ab hominibus istis, & sinite illos: quoniam si est ex hominibus consilium hoc, aut opus, dissolvetur. Si vero ex Deo est, non poteritis dissolvere illud: ne forte & Deo repugnare videamini.* Juxta hanc Gamalielis regulam, necessario fatendum videtur, Mahumetanicam religionem esse a Deo, quæ tamdiu perseveravit, neque solum non potuerunt eam homines dissolvere; sed semper magis crevit, & hodie per totum fere terrarum orbem disseminata est.

Hæc est consueta cantio Mahumetanorum, contra quam supra satis multa diximus: nec est quod hic ea repetamus. Nunc satis sit respondere: hæc eadem

quæ

quæ pro secta sua adducunt Mahumetani, etiam in Christianam religionem (imo multo magis) convenire. Nam hæc septingentos annos supra illam enumerat; Provincias, Regna, & Imperia, plura & ampliora quam illa, per multa sæcula possedit: & hodie quoque (licet aliquibus amissis) tot possidet, ut omnem Mahumetanorum potentiam longe superet: cum solus Imperator LEOPOLDUS Augustus potuerit fere tota Hungaria Turcas spoliare; neque solum ex eo Regno, sed e toto orientali imperio illos deturbasset, nisi Christianorum perfidorum armis adjuti fuissent. Hoc omnes norunt, & fatentur. Per plures provincias, & majori numero, quam Mahumetanos, Christianos hodie diffundi, & Christum multo latius dominari, quam Mahumetum, jam supra demonstravimus. Cur vero Deus ita Mahumetanos crescere, ac perseverare, tantaque & tam diuturna felicitate potiri permiserit: non est hominis divinare, neque indagare. In aliis quoque Gentibus, quæ verum Deum ignorabant, hoc idem, & aliquid majus, evenisse, certissimum est. Fateor, hoc Sanctos ipsos in magnam admirationem, animique suspensionem induxisse. Inter alios Jeremias cap. 12. ita de hoc cum Deo humiliter conqueritur: *Quare via impiorum prosperatur: bene est omnibus, qui prævaricantur, & inique agunt? Plantasti eos, & radicem miserunt: proficiunt, & faciunt fructum: prope es tu ori eorum, & longe a renibus eorum.* De hoc eodem conqueritur David in Psal. 72. his verbis: *Mei autem pene moti sunt pedes: pene effusi sunt gressus mei: quia zelavi super iniquos, pacem peccatorum videns: quia non est respectus morti eorum, & firmamentum in plaga eorum.* Et paulo post: *Ecce ipsi peccatores, & abundantes in sæculo obtinuerunt divitias.* Ita etiam Job cap. 21. fatetur se obstupescere, & pertimescere, ac terrore concuti, & omnino ignorare causam, *quare impii vivunt, sublevati sunt, confortatique divitiis? Semen eorum permanet coram eis: propinquorum turba, & nepotum in conspectu eorum. Domus eorum securæ sunt, & pacatæ, & non est virga Dei super illos.* Et multa alia addit ad expressionem stuporis sui in hac re.

Neque tamen dicendum est, non bene ratiocinatum fuisse Gamalielem; nam Christus etiam Matth. 15. 13. absolute pronunciavit; *Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cælestis, eradicabitur.* Sed Deus in eradicandis, & dissolvendis impiorum sectis non ita præceps est, ut homines putant, & sæpe vellent. Ideo Sanctus Petrus, Epist. 2. c. 3. commonet primos illos Christianos, qui etiam in hac admiratione, vel errore versabantur: his verbis: *Unum vero hoc non lateat vos, charissimi, quia unus dies apud Dominum sicut mille anni, & mille anni sicut unus dies. Non tardat Dominus promissionem suam, sicut quidam existimant: sed patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, sed omnes ad pœnitentiam reverti.* Etiam servi (ut habetur apud S. Marcum cap. 13.) volebant statim exorta evellere zizania tritico superseminata. At Dominus eos prohibuit illis verbis: *Sinite utraque crescere usque ad messem.* Certe Secta impiorum & peccatorum incœpit a Cain: & jam per multa annorum millia perseveravit, & perseverabit usque in finem; & quidem plerumque felix, ac potens: quid mirum, si Mahumetanorum Secta tamdiu, ac tam felix & potens perseverat?

Optabile fuisset, ut quemadmodum Mahumetus in Alcorano, ad dignoscendam veram religionem a falsa, existimavit necessarium esse advocari filios, & uxores, & viros utriusque, ad imprecandas diras contra eos, qui falsam sequerentur: ita necessarium existimasset, ut advocarentur Antistites, Doctores, ac Sapientes ex utraque, ut inter eos pacifice, & sine studio partium, disquireretur, ac decideretur, quænam vera, & quænam falsa religio esset habenda. Christiani certe, qui in bona causa se esse cognoscunt, nunquam cum Mahumetanis, sive pro Evangelii veritate asserenda, sive pro Alcorani falsitate demonstranda, tam lingua, quam calamo congredi refugient, quemadmodum cum cæteris, sive Ethnicis, sive Hæreticis adversariis nunquam refugerunt. Idemne Mahumetani facient? Utinam! Verum, ut jam dixi; *Qui male agit, odit lucem: & non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus.*

CAPUT VIGESIMUM SEXTUM.

Alia quædam ex Alcorano sanctiones censoria virga cursim castigantur.

PRimo: Communis nostrorum opinio, (ut alibi dixi) est, Mahumetum in Alcorano præposteram libidinem suis concedere. Neque opinio hæc falsa est, si de conjugatis loquamur: etenim lucuentissimis verbis concedit, imo præcipit viris, quomodocumque, & undecumque velint, cum uxoribus suis coire. Non est, quod verba illius hic repetam; tantummodo Lectorem moneo, Mahumetum pleraque spurca atque obscœna suæ legis ab Hebræorum Thalmudistarum disciplina hausisse: cujusmodi est nefarius hic concubitus cum uxoribus. Nam in Thalmude, Ord. 4. Nezikin. Cod. 5. pag. 58. (quemadmodum refert eruditissimus vir D. Julius Bartoloccius alias a me laudatus, in sua Bibliotheca Rabbinica, p. 3. pag. 586.) *Dixit R. Eleazar: Dixit R. Chanina: Filius Noe, qui abutitur uxore extra viam suam, condemnandus est: S. D. Genes. 2. 24. & adhærebit uxori suæ: sed non contra naturam. Dixit Rava: Quid? anne est aliquid, ob quod Israelita reus non existimetur, & Gentilis sit condemnandus? Sed dixit Rava: Filius Noe, qui ingreditur ad uxorem proximi sui, sed non secundum viam;* פטור *liber est* (idest reus non est; nullam committit culpam.) *Quænam est ratio, quod in uxore sua sit reus? Respondet: Quia dicitur* ודבק *& adhærebit uxori suæ* (scilicet secundum viam suam;) *ut gignat liberos.* Igitur licebit Israelitæ id, quod non licet filio Noe (idest Gentili:) nempe rem habere cum uxore sua non secundum viam, idest præpostere, ac nefarie. Hoc clarius patet in Tosaphoth, ubi ita legimus: *Est ne aliquid, quod permittatur Israelitis, & prohibeatur Gentilibus? Utique: quia Israelitis licitum est uti uxore, non secundum viam suam.* Et ibidem additur: *Hoc non esse prohibitum nisi illis, qui hanc viam continuo exercent, ne uxor concipiat, & pulchritudinem amittat. Sed si usus viri ut plurimum sit secundum viam ordinariam, & aliquando, & per accidens ei appetitus excitetur non secundum viam ordinariam; licitum est.* Quamobrem cum fœmina quædam de hoc coram quodam Rabbino conquereretur, dicens hon stioribus verbis: *Rabbi: paravi mensam meam marito meo, & ipse invertit eam:* Respondit ei Rabbinus: *Filia mea, Lex ei id permittit.* Vides igitur, Lector, ex qua cloaca Mahumetus eruerit fœdissimam legem suam, quam etsi Moslemi violentis atque impropriis expositionibus honestare conentur,

sen-

semper tamen seipsam verbis suis prodit, & propalat. Verum (ut supra monui) etiam juxta eorum falsas, & ineptissimas glossas; ita spurca, & obscœna est; ut contra omnes honestatis ac modestiæ leges, contraque naturam ipsam pugnare nemo non agnoscat.

Nefarium autem hoc flagitium in maribus (quod in sacris literis tanta severitate prohiberi, adeoque atrociter a Deo punitum fuisse legimus, & Mahumetus ipse fatetur) tam leviter plectendum statuit, ut pœnæ ipsius levitate homines ad illud perpetrandum invitare, & allicere videatur. Vide quæ supra dicta sunt; non enim est otium hic eadem repetere. Certum est, notumque apud omnes, Mahumetanos in hoc fœdissimo cœno usque ad verticem immersos esse, & assidue volutari. At enim inter alias quoque Gentes, atque etiam Christianos, hujusmodi flagitium reperitur. Quidquid sit de cæteris; negari non potest, etiam aliquos Christianos hoc morbo laborare. Verum hoc non provenit ex concessione vel indulgentia legis, cum tam per sacra, quam per politica jura, ferro ac flamma hoc scelus puniendum esse statuatur: & cum probatum fuerit, punitur: sed ex corruptæ naturæ infirmitate; quæ infirmitas licet per gratiam *Christi* valde minuatur: non tamen ita semper tollitur, ut Christiani homines esse desinant; & aliquando etiam ipsi (utpote libero arbitrio ad bonum ac malum sibi relicto) iis confusa cæteris hominibus peccata non labantur.

Secundo: Mahumetus in Alcorano decernit, coitum cum suis ancillis unicuique liberum esse; etiam prout distinguuntur ab uxoribus v. Sura 23: المؤمن *Fidelis*) vers. 1. قد افلح المؤمنون ... الذين هم لفروجهم حافظون الا على ازواجهم او ما ملكت ايمانهم فانهم غير ملومين فمن ابتغى وراء ذلك فاولئك هم العادون; *Jam felices sunt Fideles ... qui mentulas suas custodiunt, non utentes illis nisi cum uxoribus suis, & cum ancillis, quas possident: nam ipsi inculpabiles erunt in hoc. Qui vero præter has, alias fœminas appetierit, erit prævaricator*. Hic manifeste distinguit ancillas ab uxoribus; alias si loqueretur de ancillis, quas in conjuges legitimas acceperunt, esset inepta loquutio, & mera Ταυτολογία. Eadem versus repetit Sura 70. المعارج *Gradus*, v. 20. Porro ancillæ poterant, ut supra vidimus, in uxores duci a Mahumetanis, quotquot ipsi voluissent, dummodo eas ita alere possent, ut in statu uxorum decenter permanerent. Et certe aliqua distinctio necessaria erat inter simplices ancillas, & ancillas conjugatas; alioqui non fuisset, cur Mahumetus concederet Moslemis, ut possent accipere in uxores ancillas suas. Præterea, legimus in vita Mahumeti, illum quatuor tantum, vel quinque ancillas in uxores accepisse; cum tamen dubium non sit multo plures eum ex tot bellis acquisivisse. Concedit igitur suis Mahumetus usum omnium ancillarum, quas haberent, ad libidinem exercendam, etiamsi uxores non essent: quod absque dubio est crimen fornicationis contra legem Dei concedere. Quod si obstinate contendant Moslemi, omnes ancillas esse uxores Dominorum suorum, eo ipso, quod sub eorum sunt potestate: respondebimus, in hoc etiam Alcoranum vituperationem magnam mereri. Cum enim contingat, ut opulentiores ac potentiores Moslemi aliquot centenaria ancillarum possideant, nimis eorum libidini fræna laxantur, si cum omnibus commisceri illis concedatur: nemo enim non videt, id esse contra omnes regulas honestatis, ac temperantiæ. Quam etiam in ipso Salomone tam profusam luxuriem damnatam a Deo fuisse, ex Sacris Scripturis novimus.

Tertio: excusat Alcoranus a peccato illum, qui vi, metu, aut necessitate adductus, aliquid contra Dei leges, etiam per se, & intrinsece malum committit. Sura 5. المائدة *Mensa*, vers. 4. Prohibentur inter alia: لحم الخنزير وما اهل لغير الله به ... وما ذبح على النصب; *Caro porcina: & id super quod invocatum est, dum mactaretur, aliud nomen, quam Dei: & id quod immolatum est super statuas*: Hæc duo ultima videntur censeri posse nomine Idolothyti. Tum subditur: فمن اضطر في مخمصة غير متجانف لاثم فان الله غفور رحيم; *Qui autem ob magnam famem ad ea comedenda coactus fuerit, sine intentione aut libidine peccandi, utique Deus erit illi indultor, misericors*. Absoluto falsa est hæc Mahumeti doctrina. Nam si quis comederet idolothyta, vel alios cibos vetitos ita coactus ab infidelibus in odium religionis, vel cum scandalo eorumdem infidelium, vel fidelium; etiamsi esset in extrema fame, peccaret procul dubio: & hoc manifeste docet S. Paulus in Epistola ad Rom. cap. 14. & Epist. 1. ad Corinth. cap. 8. Cum enim dixisset, licitum esse Fidelibus idolothyta, sine ullius offensione & absque prava conscientia, ut reliquos cibos, manducare; statim subdidit: *Videte autem, ne forte hæc licentia vestra offendiculum fiat infirmis. Si enim quis viderit eum, qui habet scientiam, in idolio recumbentem: nonne conscientia ejus, cum sit infirma, ædificabitur ad manducandum idolothytum? & peribit infirmus in tua scientia, frater, propter quem Christus mortuus est*. Et multo magis a cibis illicitis abstinendum, quando in eorum usu esset aliquis contemptus, etiam involuntarius, & tantummodo apparens religionis: ut docet exemplum Eleazari, & aliorum Machabæorum, qui potius crudelissimam mortem oppetere, quam cibis a divina lege interdictis vesci elegerunt.

Sed Alcoranus non solum purgat a culpa eum, qui rebus per se licitis, quamvis a lege vetitis, in necessitate utitur, nulla habita ratione scandali: verum etiam illum, qui coactus ea commiserit, quæ ex sua natura illicita sunt & mala. En ejus verba Sura 16.

من كفر بالله من بعد ايمانه الا من اكره وقلبه مطمئن بالايمان ولكن من شرح بالكفر صدرا فعليهم غضب من الله ولهم عذاب عظيم

Qui post susceptam fidem abnegaverit Deum (præter eum, qui invitus ad hoc coactus fuerit, permanente corde ejus firmo in fide): qui, inquam, volenti &

libenti

libenti animo abnegaverit Deum; super hunc erit ira Dei, & punietur ab eo pœna magna. Itaque, juxta Alcorani sententiam, Deum fidemque ejus verbis tantum (ut exponit Gelal.) abnegare, dummodo id fiat invito, & ob metum, seu violentiam sibi illatam, & fides corde retineatur, non erit peccatum, nec quo merebitur pœnam ullam a Deo. Longissime distat doctrina hæc Mahumeti a doctrina Christi, imo illi prorsus opposita est. Ipse enim dixit in Euangelio Matth. cap. 10. *Omnis, qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in cælis est. Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo & ego eum coram Patre meo, qui in cælis est.* Hinc tot myriades martyrum atrocissima tormenta perferre, & vitam cum sanguine profundere maluere, quam Christum, ejusque fidem, etiam verbis tantum, negare. Hujusmodi constantia & robur non est Mahumetanorum, neque sectatorum falsæ religionis: quamvis & in his aliquando Dæmon cæcam in errore suo obstinationem gignat, ac foveat, itaut pro eo asserendo ac tuendo, mortem ipsam subire non reformident. Verum paucos admodum ex his invenias, quos tamen pœna miseros, causa infames efficit: nec defuere etiam apud Ethnicos, qui eos imitarentur. Mahumetani tamen per Alcorani doctrinam ab his tricis se facile possunt expedire. Negent Deum; abjurent Mahumetum: fidem rejiciant, at verbis tantum si corde & Deum, & Mahumetum, & fidem retineant; in tuto sunt. Abnegare Deum, & ejus fidem, est intrinsece malum; nec potest per contrariam voluntatem amittere malitiam suam: quamobrem ne ob vitam quidem tuendam, vel ob aliam quamcumque gravissimam causam potest Deus, vel fides sine execranda impietate negari.

Quarto: Sura 2. البقرة *Vacca*, vers. 22. Sancit illicita esse conjugia Mahumetanorum cum المشركات fœminis *Associantibus*, idest, idololatris: & e converso Associantium virorum cum fœminis Mahumetanis, his verbis: ولا تنكحوا المشركات حتي يومن ولا تنكحوا المشركين حتي يومنوا: *Et ne nubatis fœminis Associatricibus, donec fideles fiant: neque nuptui detis filias vestras Associatoribus, nisi fidem susceperint.* Hic laudem meretur Mahumetus; lumine enim naturæ cognovit, cultus disparitatem dirimere matrimonium. At Sura 5. المايدة, vers. 6. concedit conjugium inter suos Moslemos, & Scripturales, nempe Judæos & Christianos, his verbis: اليوم أحل لكم المحصنات من الذين أوتوا الكتاب من قبلكم إذا آتيتموهن أجورهن محصنين غير مسافحين ولا متخذي أخدان: *Hodie licitum est vobis nubere cum mulieribus honestis eorum, quibus data sunt Sacra Scriptura ante vos; dummodo prius detis illis dotes ac dotalia earum, & sitis veri conjuges, non scortatores, aut amasii earum.* Et nihilominus hic etiam est cultus disparitas. Vel igitur Mahumetus sibi contradicit: vel censet Scripturalium (nempe Judæorum & Christianorum) religionem esse æque bonam & veram, ac suam: vel certe non esse talem, ut cultus disparitatem a sua vere dici possit habere. Cur ergo in Alcorano vocat eos كافرين *infideles, impios, & incredulos*, & ضالين *Errantes*, nempe a vera religione devios? Hoc Moslemis Sapientioribus magnas tricas parit: & quidam suspicantur, esse unum ex abrogatis in Alcorano: sed versum abrogantem non inveniunt. Quidam putant, explicandam esse hanc lectionem juxta illam, qua prohibetur, ne Moslemi fœminas idololatras ducant, nisi Moslemæ & ipsæ fiant. Sed nunquam Mahumetus comprehendit Scripturales sub nomine المشركين *Associantium*, seu Polytheorum; semperque alteros ab alteris apertissime distinguit.

Quinto: notanda occurrunt hæc verba in Sura 4. النساء *Mulieres*, v. 16. & 17. إنما التوبة علي الله للذين يعملون السوء بجهالة ثم يتوبون من قريب فأولئك يتوب الله عليهم وكان الله عليما حكيما: وليست التوبة للذين يعملون السيئات حتي إذا حضر أحدهم الموت قال إني تبت الآن ولا الذين يموتون وهم كفار أولئك أعتدنا لهم عذابا أليما: *Certe pœnitentiæ locus apud Deum est pro illis, qui operantur malum cum ignorantia, deinde resipiscunt quamprimum. His propitius erit Deus: nam Deus est sciens, sapiens. Sed non erit locus pœnitentiæ pro iis, qui operantur mala quoad usque præsens sit illis mors, etiamsi dicat quis eorum: Nunc me pœnitet. Neque pro iis, qui moriuntur in statu infidelitatis. His enim præparavimus pœnam discruciantem.*

Ignorantia, Arabice جهل, accipitur hic pro culpabili, crassa, & supina, ut etiam plerumque in Sacris Literis, in quibus item *stultitia*, & *insipientia* nomine appellatur. Imo peccatores, & prævaricatores non raro in iisdem *stultorum* nomine censentur. Cæterum fatemur etiam nos, tam his, quam cæteris delinquentibus esse locum pœnitentiæ apud Deum, atque omnes ab eo indulgentiam suarum culparum posse obtinere, si ab illis resipiscant, & pœnitudinem ac dolorem pro iis concipiant, ac pro debito satisfaciant. Quod autem addit Mahumetus, hanc pœnitentiam esse debere من قريب *de proximo*, seu, quamprimum: Verum est, ut tutior sit, & Deo acceptior: non tamen hinc sequitur, quod si differatur, non futura sit amplius salubris, neque a Deo sit acceptanda, ut sentire videtur Mahumetus: qui etiam toto cœlo errat, dum pronunciat, non esse locum pœnitentiæ illis, qui male operantes perveniunt ad statum proximum morti, etiamsi eos peccatorum suorum pœniteat, & pro iis doleant, ac veniam petant a Deo. Gelaleddinus censet, pœnitentiam prodesse proximis morti قبل أن يغرغروا *antequam gargarizent*, seu reciprocent in gutture gargarismum. Jahias مالم يأت الموت, *quamdiu non venit mors*. Alhasan refert ab eodem

eodem Jahia ita explicat verba Alcorani ; وليست التوبة للذين يعملون السيئات يعني الشرك بالله حتى اذا حضر احدهم الموت قال عند معاينة ملك الموت قبل ان يخرج من الدنيا :

Et non est pœnitentia iis, qui operantur mala, idest colunt plures deos, quando præsens fuerit alicui eorum mors; idest cum viderit angelum mortis, antequam egrediatur ex hoc Mundo. Secundo aperta sunt verba Alcorani, quibus negatur pœnitentiæ locus ante mortem, seu dum anima adhuc est in corpore, & homo petit a Deo veniam suorum peccatorum. Fatemur quidem & nos, difficilem tunc esse actum veræ pœnitentiæ iis, qui ad illud usque tempus in peccatis perseveraverunt; sed non impossibilem. Quod si hujusmodi actus legitime fiat, idest ex dolore intimo ob summum bonum, nempe Deum offensum: vel etiam ex timore gehennæ adjuncto cum Sacramento pœnitentiæ: pro certo habemus, acceptum fore Deo, & ad peccatorum veniam, æternamque salutem profuturum. Hoc vero manifeste probatur auctoritate divina, Ezechielis cap. 33. ubi ita loquitur Deus ipse: *Impietas impii non nocebit ei, in quacumque die conversus fuerit ab impietate sua. Si autem dixero impio: Morte morieris: & egerit pœnitentiam a peccato suo, &c. vita vivet, & non morietur: omnia peccata ejus, quæ peccavit, non imputabuntur ei.* Quod si objiciant Moslemi, non solum exigi ab impio hujusmodi pœnitentiam, idest interiorem conversionem ad Deum, cum detestatione peccatorum perpetratorum, sed etiam *ut faciat justitiam, & judicium; pignus restituat, rapinas reddat, in mandatis vitæ ambulet, nec faciat amplius quidquam injustum:* Respondeo hæc addi sub conditione: si nimirum evadat mortem, & ulterius vivat; vel habeat quid restituendum, & possit restituere. Quod si aliquis esset, qui nihil haberet cuiquam restituendum, vel nullo modo posset restituere; & post actum legitimum pœnitentiæ, statim moreretur, vel non diu vitam protraheret; certe veniam & salutem a Deo consequeretur.

Sexto: Non semel in Alcorano pronunciat Mahumetus, peccata omnia remissionem a Deo consecutura, ita ut nemo, ut docent Sapientes Moslemi, excludendus sit propter quævis alia scelera ab æterna salute, præter الشرك *Associationem*; nempe cultum plurium Deorum. Ita legimus in Sura 4. النساء *Mulieres*, v. 48. ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء ومن يشرك بالله فقد افترى اثما عظيما : *Certe Deus non parcet ei, qui cum ipso socium posuerit (idest, adoraverit alios Deos:) & ignoscet præter hunc, cui voluerit. Nam qui ponit socios cum Deo, blasphemiam magnam committit, & iniquitatem.* Eadem repetit paulo post, vers. 116. Albocharius, in vigesimam partem Traditionum Alcoranicarum idem confirmat dicens: حدثنا محمد بن بشار قال حدثنا غندر قال حدثنا شعبة عن واصل عن المعرور قال سمعت ابا ذر عن النبي صلى الله عليه وسلم قال اتاني جبرائيل فبشرني انه من مات لا يشرك بالله شيئا دخل الجنة قلت وان سرق وان زنى قال وان سرق وان زنى :

Narravit nobis Mohammed filius Basciar, narratum sibi fuisse a Gandar, qui dixerat, se audivisse a Sciaaba, qui audierat a Vasel, qui audierat a Marur, qui dixerat: Audivi Abudar dicentem se audivisse a Propheta Mahumeto hæc verba: Venit ad me Gabriel, & attulit mihi faustum nuncium; quod nimirum quisquis mortuus fuerit, nec associaverit quidquam cum Deo (idest nullum alium Deum adoraverit præter eum) *ingredietur in Paradisum. Ego vero dixi illi: Si fuerit aliquis fur, aut mœchus? Ille autem respondit: Etiamsi fur, aut mœchus fuerit,* scilicet Paradisum ingredietur.

Non negant, neque negare possunt Mahumetus, & Mahumetani, idololatriæ scelus a Deo ignosci, quando is, qui idola, vel plures deos colit, relinquit impietatem suam, & ad unius veri Dei cultum convertitur. Nam & Mahumetus ipse, ut in ejus vita ostendimus, & ex Alcorano manifeste patet, usque ad annos quadraginta ætatis suæ idola coluit, sicut etiam Arabes omnes, qui in illius sectam deinde transierunt. Illud, quod certissimum habent, est: eos, qui in idololatria moriuntur, in æternum esse damnandos; neque Deum unquam esse illis indulturum: (quidam tamen censent, eos tandem gehennæ igne esse consumendos, & ad nihilum redigendos). Reliquos autem, cujuscumque tandem sceleris vel gravissimi reos, quamvis sine pœnitentia moriantur, nihilominus, postquam in Gehenna scelerum suorum pœnas per aliquod temporis spatium luerint, in Paradisum tandem (& saltem post diem Judicii) esse transferendos, atque ibi æterna felicitate fruituros. Hæc est communis, & certissima Mahumetanorum fides, quam Lutherus & Lutherani obviis ulnis amplexi sunt, excludentes ab æterna salute tantummodo infideles.

Nos autem a Christo edocti certissime credimus, peccata omnia, quæcumque tandem illa sint, in hac vita a Deo per pœnitentiam hominibus ignosci. At vero eos, qui in aliquo gravi, seu mortali peccato sine pœnitentia moriuntur, in gehenna perpetuo damnandos, & æternis flammis cruciandos esse confitemur.

Sed objicient nobis Mahumetani, Christum vel eandem, vel similem propositionem docuisse illi, quam habet Mahumetus in Alcorano, & Moslemi profitentur. Nam in Evangelio S. Matthæi, cap. 12. ita legimus illum docuisse Judæis: *Omne peccatum, & blasphemia remittetur hominibus: Spiritus autem blasphemia non remittetur. Et quicumque dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei: qui autem dixerit contra Spiritum Sanctum, non remittetur ei neque in hoc sæculo, neque in futuro.* Idem legimus in Evangelio Marci, cap. 3. & Lucæ, cap. 12. Porro nullum peccatum, aut blasphemia, videtur magis esse contra Spiritum Sanctum, quem Christiani volunt esse ipsum unum Deum cum Patre, & Filio, quam الشرك, scilicet, credere, & colere plures Deos: quod peccatum tantummo-

mo-

modo Mahumetus etiam asserit nunquam esse a Deo remittendum.

Respondemus in Sacris Literis tam veteris, quam novi Testamenti plura reperiri ex iis, quæ Arabes vocant متشابهات *Assimilata*, & in Alcorano quoque inveniri non pauca, Moslemici Doctores affirmant. Hæc si accipiantur juxta absolutum sensum verborum, contra veritatem esse videntur. Hujusmodi sunt aliquot ex iis, quæ Christus ipse pronunciavit: exempli gratia Matth. cap. 5. *Si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum & projice abs te: Et si dextera manus tua scandalizat te, abscinde eam, & projice abs te.* Idem repetit, cap. 18. ubi addit: *Bonum est tibi ad vitam ingredi debilem, vel claudum: quam duas manus, vel duos pedes habentem mitti in ignem æternum.* Et, *Bonum tibi est cum uno oculo in vitam intrare, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis.* Et Lucæ cap. 14. *Si quis venit ad me, & non odit patrem suum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus.* Et Matth. cap. 10. *Nolite arbitrari, quia pacem venerim mittere in terram: non veni pacem mittere, sed gladium. Veni enim separare hominem adversus patrem suum, & filiam adversus matrem suam, & nurum adversum socrum suam: & inimici hominis domestici ejus.* Itemque cap. 19. *Sunt eunuchi, qui seipsos castraverunt propter regnum Cœlorum.* Hæc omnia si accipiantur in eo sensu, quem verba efficiunt, nullo modo subsistere possunt, & sunt contra doctrinam ipsius Christi, quam ubi prædicavit. Explicanda sunt igitur non juxta verba, sed juxta mentem Christi, qui, ut Sapientes consueverunt, non raro sub alienis verbis veritatem proponebat. Et ideo plerumque in parabolis loquebatur: ut testantur Evangelistæ.

Dicimus igitur, verba Christi, quibus asseruit, omnia alia peccata remittenda esse hominibus, præter blasphemiam, seu peccatum in Spiritum Sanctum, significare summam gravitatem hujus peccati, summamque difficultatem obtinendi remissionem illius, ita ut sine specialissima gratia Dei homo non sit hujus peccati veniam consequuturus. Sed quemadmodum cum dixit: *omne peccatum & blasphemia remittetur hominibus*: non intellexit, remissionem obtinendam ab omnibus omnium peccatorum, sicut putant Mahumetani, sed ab iis tantum, qui legitimam eorum pœnitentiam egerint: ita cum dixit, peccatum in Spiritum Sanctum neque in hoc sæculo, neque in futuro remittendum, non intellexit, impossibilem esse pro ullo hanc remissionem, si vere illius pœniteat, illudque detestetur, & salutaribus pœnis expiet; sed solum innuere voluit maximam difficultatem, & prope impossibilitatem, moraliter loquendo, tum eliciendi veræ pœnitentiæ actum pro hoc peccato, tum debite pro illo satisfaciendi; ac proinde illius remissionem consequendi. Alibi etiam Christus ostendit quandam impossibilitatem æternæ salutis pro hominibus divitibus, cum dixit Matthæi cap. 19. *Dives difficile intrabit in regnum cœlorum. Facilius est camelum per foramen acus transire, quam divitem intrare in regnum cœlorum.* Et subdit Evangelista: *Auditis autem his, discipuli mirabantur valde dicentes: Quis ergo poterit salvus esse? Aspiciens autem Jesus dixit illis: Apud homines hoc impossibile est: apud Deum autem omnia possibilia sunt*: Porro quando aliquid summas patitur difficultates, moraliter impossibile appellatur. Alii aliter exponunt verba Christi circa blasphemiam in Spiritum Sanctum; Omnes tamen Christiani Doctores contra Mahumeti doctrinam conveniunt: nullum esse peccatum, quod non possit per potestatem a Christo Ecclesiæ suæ traditam remitti, nisi sit defectus aliquis ex parte peccatoris ad remissionem obtinendam; & omnia peccata gravia, seu mortalia, nisi in hoc sæculo per legitimam pœnitentiam expientur, æternis gehennæ pœnis a peccatoribus esse luenda.

Septimo. Sura 4. النساء *Mulieres*, v. 20. & 21. sancit gradus in cognatione, vel affinitate, per quos illicitum redditur, & dirimitur matrimonium, his verbis. ولا تنكحوا ما نكح اباؤكم من النساء
الا ما قد سلف انه كان فاحشة ومقتا وساء سبيلا
حرمت عليكم امهاتكم وبناتكم واخواتكم وعماتكم
وخالاتكم وبنات الاخ وبنات الاخت وامهاتكم اللاتي
ارضعنكم واخواتكم من الرضاعة وامهات نسائكم
وربائبكم اللاتي في حجوركم من نسائكم اللاتي دخلتم
بهن فان لم تكونوا دخلتم بهن فلا جناح عليكم
وحلائل ابنائكم الذين من اصلابكم وان تجمعوا بين
الاختين الا ما قد سلف ان الله كان غفورا رحيما.

Et ne accipiatis in matrimonium mulieres, quas acceperunt patres vestri: excepto quod jam præteriit: idest, (si jam accepistis, retinete eas: in his quippe Deus vobis indulget) *nam hoc est flagitium, & abominatio: & væ euntibus per hanc viam. Prohibitæ sunt vobis in matrimonium matres vestræ, & filiæ vestræ, sorores vestræ, & amitæ vestræ, & materteræ vestræ* (nempe sorores patrum ac matrum, ac avorum, & aviarum) *& filiæ fratris, & filiæ sororis: & matres vestræ, quæ lactaverunt vos* (idest nutrices) *& sorores vestræ collactaneæ: & matres uxorum vestrarum* (idest socrus): *& privignæ vestræ, quæ sunt in mansionibus vestris, ortæ antea ex uxoribus vestris, cum quibus matrimonium consumastis. Quod si non consumaveritis cum eis matrimonium, non erit piaculum vobis* (accipere privignas filias earum in matrimonium): *& uxores filiorum vestrorum, qui egressi sunt ex lumbis vestris: & illicitum etiam est vobis copulari cum duabus sororibus* (etiam collactaneis, uno eodemque tempore: nam separatim potest quis unam ducere post aliam, vel ambas tenere, sed cum una tantum rem habere). *Excipitur id quod jam præteriit* (nempe matrimonia jam contracta contra has sanctiones, in tempore idololatriæ), *quippe Deus est indulgens, misericors.*

Nulla est mihi lis cum Mahumeto circa gradus cognationis, & affinitatis ab eo assignatos ad impediendum, vel dirimendum matrimonium. Solum dico, magis in hoc naturali honestati consuluisse Christum per Apostolos & Ecclesiam suam, quam Mahumetum. Nam hic non excedit secundum gradum tam in cognatione, quam in affinitate: Christus autem per Ecclesiam suam extendit interdictum conjugale

gale usque ad quartum gradum non solum in cognatione & affinitate naturali, sed etiam legali. Et præterea ex cognatione spirituali; itemque ex copula illicita statuit oriri, impedimentum ad matrimonium usque ad secundum gradum: ex sponsalibus vero tantum usque ad primum gradum. Hæc volui Mahumetanos docere, ut intelligant, quanto perfectior sit lex Christiana, quam Mahumetana.

Sed objicient nobis Sapientes Moslemi, in Alcorano decerni impedimentum ad matrimonium, cognationem seu affinitatem ortam ex lactatione: itaut nulli liceat ducere in conjugem illam, cum qua lactatus fuit, neque matrem ejus. In hoc autem videtur Alcoranus perfectior esse, quam Euangelium, aut lex Christiana.

Respondemus, hoc impedimentum confictum fuisse a Mahumeto e suo cerebro, absque ullo fundamento in jure gentium, vel naturæ, vel rationis. Quamvis enim lac sit sanguis defæcatus, & per concoctionem mutaverit colorem, ut plerique Philosophi cum Aristotele sentiunt, non tamen dici potest inducere consanguinitatem, cum præbeatur a nutrice, & sumatur a puero per modum cibi: alioquin suspicari possemus, ne sugendo lac ab ove, vel vacca, cum iisdem, & agnis, & vitulis eorum consanguinitatem contraheremus. Sed fortasse Mahumetus blandiri voluit, vel assentari Halimæ nutrici suæ, vel potius reconciliari cum Secbama ejus filia, cujus dorsum, cum adhuc puer simul cum ea lac sugeret, dentibus enormiter laceraverat. Laudabilius certe fecisset Mahumetus, si impedimentum legalis cognationis, quod Arabes servabant, & Christiani quoque servant, reliquisset. Verum cum Zeidi liberti sui, quem in filium adoptaverat, uxorem deperire cœpisset, impedimentum hoc sustulit, ut eam liberius sibi arripere posset.

Quod vero in hac Alcoranica Sanctione dissimulari non potest, est, quod *Proselytis suis*, qui matres etiam naturales in uxores duxerant, dum idola colebant, deinde quoque easdem retinere concedat. Et nihilominus asserit hoc esse flagitium, rem abominabilem, & pessimi finis, ac proinde ex natura sua malum, & illicitum. Qua ergo conscientia potuit Mahumetus illud concedere, vel etiam dissimulare? Legimus certe in veterum Græcorum Historiis, Oedipum Laii Thebanorum Regis filium, cum ex errore matrem suam Jocastam, quam a puero numquam amplius viderat, in uxorem duxisset; re cognita, tantum ex hoc suo errore dolorem cepisse, ut utrumque sibi oculum eruerit, atque in alienas regiones in voluntarium exilium concesserit. In libro quoque Esdræ 1. cap. 10. habemus, cum Judæi in captivitate uxores alienigenas contra divinam legem duxissent: ad hortationem, & imperium Esdræ Summi Sacerdotis, post regressum a captivitate, illas repudiasse, ac rejecisse, & pro hujusmodi flagitio sacrificia, & victimas obtulisse. Et nihilominus Mahumetus filiorum cum matribus conjugia *Proselytis suis* concedit, quod conjugii genus omnibus gentibus, nisi penitus barbaris, ac bestialibus, quales erant Arabes, semper horrorem incussit.

Objicient Mahumetani exemplum filiarum Lot, Gen. cap. 19. quæ patrem in maritum habuere, atque ex eo liberos genuere.

Sed respondemus, hoc non fuisse verum matrimonium, cum nullum Lot in eo assensum præbuerit, & nihilominus minus flagitium fuisset, patrem nubere filiabus, quam filium matri: quia in patre servata fuisset naturalis potestas, & auctoritas in filias: non autem matris in filium, qui jam in matrem imperium acquisivisset, contra ordinem naturæ. Utrum vero filiæ Lot concumbendo cum patre peccaverint, affirmativa sententia est communior, & verior. Aliqui tamen eas excusant a peccato ex erronea earum opinione, quod nullus homo superfuisset in Mundo: quamobrem crediderunt se teneri ad suscipiendam ex patre prolem, ne universum genus humanum interiret.

Nec est hic dissimulanda malignitas Zamchascerii, qui verba Alcorani إلا ما قد سلف *excepto eo, quod jam præteriit*; explicat ولكن ما مضى مغفور بدليل قوله إن الله غفور. *Sed quod jam præteriit, indultum est. Id ostendunt verba sequentia: quoniam Deus est indultor*. Porro si Interpres iste extendat Dei indulgentiam tantummodo ad peccatum in contrahendo matrimonio perpetratum, non autem ad matrimonium ipsum continuandum; errat toto cœlo: nam verba Alcorani non respiciunt indulgentiam peccati in matrimonio contrahendo commissi, sed matrimonium ipsum, super quod *cadit* الاستثناء, scilicet particula exceptionis إلا. Quod vero subdatur إن الله كان غفورا رحيما: *quia Deus est indultor, misericors*; nihil probat: nam poterat etiam Deus dici indultor, & misericors, in concedendo illis continuationem matrimonii jam contracti. Huc accedit, quod in versu antecedenti, ubi prohibetur conjugium inter filium, & uxorem patris ejus, nempe novercam, vel non veram matrem, ponitur eadem exceptio, إلا ما قد سلف *excepto eo quod jam præteriit*: & tamen non sequitur, إن الله كان غفورا رحيما: *quia Deus est indultor, misericors*. Ergo saltem ibi conceditur continuatio matrimonii inter filium, & novercam, seu uxorem patris. At hoc non solum S. Paulus, Epist. 1. ad Corinth. cap. 5. ut execrandum ac prope inauditum scelus detestatur, tradens in potestatem Satanæ eum, qui illud perpetraverat: sed Ethnici ipsi vehementer exhorruere, ut patet ex historia, seu fabula Hippolyti, qui a Phædra noverca ad incestas secum nuptias invitatus, in frusta discerpi maluit, quam impudentissimæ fœminæ assentiri. Sed per Alcoranum ipsum falsi ac fraudis convincitur Zamchascerius. Nam Sura 2. البقرة *Vacca*, vers. 276. loquens Mahumetus de usura, quæ apud Arabes idololatras erat consueta, hæc habet: الذين يأكلون الربوا لا يقومون إلا كما يقوم الذي يتخبطه الشيطان من المس ذلك بأنهم قالوا إنما البيع مثل الربوا وأحل الله البيع وحرم الربوا فمن جاءه موعظة من ربه فانتهى فله ما سلف وأمره إلى الله ومن عاد فأولئك أصحاب النار هم فيها خالدون: *Qui comedunt usuram non resurgent*

(in die Judicii) *nisi quemadmodum surgit ille, quem collisit Satanas tactu suo. Hoc, quia ipsi dicunt, certe emptio & venditio sunt sicut usura. At concessit Deus emptionem ac venditionem, & prohibuit usuram. Cui ergo advenerit admonitio hæc a Domino suo, & abstinuerit* (ab usura): *illi* (erit) *quod præcessit; & negotium illius spectabit ad Deum. Qui vero* (ad eam exercendam) *redierint, illi erunt habitatores Gehennæ, in qua perpetuo morabuntur.* Hic manifeste patet, dum Mahumetus prohibet usuram, in exceptione ما سلف *illius, quod præcessit*, non intelligere remissionem peccati jam in usura perpetrati; sed concedere, ut ii, qui adhuc idololatræ ex usura aliquid illicite acquisierant, possent illud retinere, eoque uti absque ullo debito restituendi, ut explicat Gelaleddinus, لا يسترد منه *ne tenerentur illud restituere*: dummodo ad novam usuram exercendam non redirent. Eodem modo concedit, ut matrimonia illicita jam contracta retineantur; dummodo iterum non contrahantur. Et fortasse hoc idem voluit Zamchascerius, asserens Deum *indulturum* his matrimoniis non tam quoad culpam, quam quoad continuationem eorum. Nam verba Alcorani nimis aperta sunt. Et quamvis Mahumetus damnet ut nefaria hujusmodi conjugia; damnat etiam *comedere usuras*: & tamen concedit, ut usuræ præteritæ comedantur.

Ex his, quæ hactenus in Alcorani sanctionibus practicis notavimus (multis aliis ad ejusdem Alcorani confutationem reservatis) poterit quilibet manifestè cognoscere, utrum Lex Mahumetica sit supra omnes leges excellens, perfecta, & absoluta, quemadmodum Mahumetus ipse, & Mahumetani inaniter jactant: an vero uni tantum Evangelicæ Christi Legi conveniat summa veritas, æquitas, sanctitas, & perfectio; itaut nulla alia præter eam perducere possit homines ad æternam salutem.

Cum vero jam eam Alcorani partem, attigeverimus, quam ad الاحكام, idest *Judicia*, seu leges ac sanctiones, diximus pertinere: superest nunc, ut etiam reliquas duas, quæ ad المواعظ *Paræneses*, & الاخبار *Historias* spectant, breviter expendamus.

Paræneses diriguntur utplurimum ad proselytos, novam scilicet Mahumeti religionem professos: ad Arabas idololatras: & ad Scripturales; Judæos scilicet, & Christianos. Primos hortatur plerumque ad bella pro religione contra infideles capessenda; ad quæ quia pecuniarum subsidio opus erat, eleemosynam illis, rerumque terrenarum contemptum sæpius inculcat. Paradisi cujusdam fœdi deliciis eos allicit: Gehennæ fabulosæ terrore percellit: prædarum etiam spe eos excitat; denique omnia efficaciora motiva proponit, quo illorum marsupia emungat, ut suum refereiat, quo facilius possit contra sibi obsistentes bella sustentare. Reliquos autem futilibus plerumque argumentis, ac sterminiis rationibus ad sectam suam pertrahere conatur; etiam supremi Judicii, & Gehennæ terriculamenta interponens. Denique inter pauca sana, sexcenta insarius admiscet: ut in ipsius Alcorani confutatione manifestius patebit. Neque de hac parte est, quod hic alia in medium proferamus.

Quod spectat ad الاخبار, seu القصص nempe *Historias*, seu *Narrationes*, adeo illas in Alcorano, utpote mirabiles, novas, & nunquam antea auditas, suspiciunt Moslemi, ut propter eas solum divinam illi tribuant auctoritatem, itaut nec humanum, nec angelicum ingenium ad librum similem conscribendum sufficere posse pronuncient, quemadmodum Alcoranus etiam ipse testatur. Sed quam falsa, & iniqua sit hæc tanta laus, quam Thrasones isti tribuunt Alcorano, ex paucis, quæ nunc ex eodem proferemus, Christianus Lector intelliget, & non veras historias, aut sinceras narrationes, sed fabulas, & mendacia tantummodo in illo contineri cognoscet. Præcipua ex singulis Suris, ipsis Alcorani verbis, additis Expositorum Moslemorum glossis, hic recensebo.

Verum Lectorem prius commonitum volo, multos ex nostris auctoribus quædam Alcorano tribuere, quæ revera in eo non reperiuntur; sed vel in libro Sonnæ, vel in aliis Auctoribus Moslemis habentur; vel etiam falsus rumor inter nostros vulgavit. De his ego non loquar, nisi ab Alcorani verbis innitantur, & ab illius Expositoribus referantur.

CAPUT VIGESIMUM SEPTIMUM.

Fabulosa, falsa, impia, ac superstitiosa, quæ in Alcorano continentur, ex parte referantur.

Ex Sura Prima الفاتحة *Proœmiali*.

VErs. 1. vocat Deum رب العالمين *Dominum Mundorum*: per quod aperte demonstrat, se esse in errore Manichæorum, Democriti, Metrodori, & aliorum quorundam veterum Philosophorum, qui plures Mundos esse somniavere. Hebræi quoque in libro מעשה מצות, in expositione eorum verborum Psal. 145. 13. *Regnum tuum Regnum* כל עולמים *omnium mundorum* (vel *sæculorum* juxta Vulgatam) deducunt per kabalam, Deum esse Regem quinquaginta, vel quinquaginta millium Mundorum. Nam duo characteres primi כל, arithmetice summant numerum *quinquaginta*. Si autem duo puncta singulis superponantur, ita, כ̈ל̈ *quinquaginta millia* conficient. Sed audiamus interpretes Alcorani, a Thalebensi relatos: قال سعيد بن المسيب لله تعالى الف عالم
ستمائة في البحر واربعمائة في البر وقال
الضحاك منهم ثلاثمائة وستون عالما حفاة عراة لا
يعرفون من خالقهم وستون عالما يلبسون الثياب :
وقال ابو سعيد الخدري ان لله تعالى اربعين الف عالم :
الدنيا من شرقها الى غربها عالم واحد : وقال مقاتل بن
حيان ثمانون الف عالم اربعون الف في البر
واربعون الف في البحر : ولو فسرت العالمين لاحتجت
الى الف مجلد من الف ورقة وقال كعب الاحبار لا
يحصي

يحصي عدد العالمين لحد الا الله :

Dixit Said Almosajeb : Deus habet mille Mundos : sexcentos in mari , & quadringentos in terra . Et dixit Aldhabak : sunt inter eos trecenti ac sexaginta Mundi , quorum incolæ discalceati sunt , ac nudi , nec cognoscunt illum , qui creavit eos . Sexaginta autem , qui vestibus induuntur . Et dixit Abu-Said Hadriensis : Deus habet quadraginta millia Mundorum , quorum unus est hic Mundus ab oriente ad occidentem . Et dixit Mocatel filius Solyman : Sunt octoginta millia Mundorum : quadraginta millia in terra , & quadraginta millia in mari . Si autem vellem explicare hujusmodi Mundos , & quæ sunt in eis , indigerem mille voluminibus , quorum quodlibet mille paginas contineret . Et dixit Kaab Alahbar : Nemo potest numerare Mundos , nisi Deus .

Existimabit fortasse Lector , hujusmodi Mundos esse pumiliones ac pygmæos : sed audiat , obsecro , quid de uno ex ipsis referatur in Libro السبعيات الشيخ عبد الرحمان الهمداني *Septenariorum* Doctoris Abdal-Rhaman Hamdaniensis* . Introducitur hic quidam Adallah coram Othman filio Ophan , quarto Arabum Chalipha , qui imperavit Anno Hegiræ 23. Christi, 644. ita loqui :

يا امير المومنين وقع في يدي كتاب
من كتب الديان من كتب دانيال عليه السلام
وجدت فيه مكتوب مذكور ما خلق الله تعالى
وقدرته علي كل شي واما قولك في الدنيا وسعتها فاما
هذه الدنيا في ملك الله تعالى ومخلوقاته كمثل كوكب
صغير بين الكواكب في السما: ووجدت في هذا
الكتاب ان الله تبارك وتعالى خلق هوا طوله الف
الف الف علم وعرضه مثل ذلك ثم خلق فوقه بحرا
طوله الف الف الف سنة ثم خلق علي جانب البحر
عن يمينه الف الف الف مدينة وعن شماله مثل ذلك
وملاها خلقا من خلق الله تعالى وجعل لهم ليلا
ونهارا وشمسا وقمرا وارسل فيهم الرسل وانزل عليهم
الكتب وجعل لهم مناسك هم ناسكوها ومنهم
الصالحون والظالمون ولهم جنة ونار يعذب مسيهم
وينعم محسنهم يحاسبون بغير حسابنا ولا يحشرون
معنا : لكل مدينة عشرون الف مرج في كل مرج
عشرون الف روضة في كل روضة عشرون الف حديقة في
كل حديقة عشرون الف شجرة في كل شجرة عشرون
الف ثمرة كل ثمرة لها عشرون الف نوع من الورق
تحت كل نوع من الاشجار الف من الدواب ياكلون
ويشربون تلك الدواب بما يسقط من اوراق الاشجار
ومايدة تلك الدواب اصغر ما فيها ما تسعه دنيانا
هذه وهم رزق تلك الاقوام الذين وصفتهم لك يا
امير المومنين: ثم اطبق في ذلك البحر طوله
وعرضه وخلق فوقه ارضا من حديد وجعل بين الارض
والبحر مسيرة الف الف سنة وجعل في ذلك البحر
حيتانا كبارا كل حوت منهم ثلاثماية ذراع يقصدون
تلك الى كل جهة من الشرق والغرب:

O Imperator fidelium , incidit in manus meas liber ex libris Danielis , cui sit pax : & inveni in eo scriptum , & commemoratum id , quod creavit Deus Excelsus , & dispositionem ejus circa unamquamque rem . Quod vero illud , de quo requisisti me circa hunc Mundum , & amplitudinem ejus : pro certo habe , hunc Mundum in Regno Dei , & rebus ab eo creatis , esse veluti stellam ex minimis inter omnes stellas cœli . Inveni autem in prædicto libro , Deum Benedictum , & Excelsum creasse aerem quemdam longitudinis (itineris *) mille millionum annorum ; & latitudinis ejusdem spatii . Deinde creavit supra eum mare longitudinis (* itineris *) mille millionum annorum . Deinde creavit ad latus maris illius a parte dextera mille milliones Urbium , totidemque a parte sinistra , replevitque eas multitudine hominum , quos creavit : constituitque illis diem , ac noctem , & Solem , & Lunam : misitque ad eos Legatos , & tradidit illis e Cœlo Sacros Libros : præscripsitque illis Religionis ritus , quos exercerent . Ex illis autem quidam boni sunt , quidam mali . Habent suum Paradisum , suumque Infernum : in hoc mali puniuntur : in illo boni fruuntur . Judicabuntur in alio Judicio , quam nostro ; neque resurgent nobiscum . Unaquaque Civitas habet viginti millia Prata : singula prata habent viginti millia viridaria : singula viridaria habent viginti millia nemora arborum fructiferarum : singula nemora habent viginti millia arborum : in unaquaque arbore sunt viginti millia poma : singula poma habent folia viginti millium specierum . Sub unaquaque specie arboris sunt mille bestiæ , quæ comedunt , & bibunt ex eo , quod cadit ex foliis arborum illarum . Minima ex mensis , super quas comedunt illæ bestiæ , habet tantam amplitudinem , quantam habet hic noster Mundus . Ipsæ vero bestiæ deserviunt ad cibum illis Gentibus , quas jam descripsi tibi , o Imperator fidelium . Deinde tamquam fornice operuit illud mare in longitudine , & latitudine ejus , & creavit super illud terram ex ferro : & posuit inter illam terram , & illud mare spatium itineris millies mille annorum . Posuit autem in eo mari pisces magnos , singulos trecentorum cubitorum ;*

* Ad Refut. Alcor. Pars IV.

qui natantes decurrunt per omnem partem ab Oriente ad Occidentem.

Tædet ulterius hunc nugivendulum audire. Satis sint jam audita ad Alcoranicorum Mundorum inanias intelligendas. Ne vero quisquam me hæc Mahumeto Mahumetanisque imposuisse suspicaretur, malui manum delassare, verba ipsa Arabica afferendo, quam mendacis, vel falsarii suspicionem subire. Nullus certe sanæ mentis persuadere sibi potuisset, hoc hominum genus esse adeo ridiculum, ac stultum, ut tam portentosis ineptiis fidem adhiberet.

Recentiores Interpretes ad tuendum Mahumeti, ejusque Alcorani honorem, dictionem Arabicam العالمين non *Mundos*, sed *Creaturas omnes*, & præsertim *Angelos, Dæmones, & Homines*, exponunt.

Ex Sura 2. البقرة *Vacca*.

Vers. 2. Exorditur tribus characteribus solitariis, nempe الم A. L. M. qui nihil significant: & Expositores ipsi sapientiores fatentur, Deum solum nosse sensum eorum. Neque solum huic Suræ, sed aliis quoque nonnullis vel hos, vel alios characteres ignotæ significationis præfigit. Eos hic notabo. Præmittit Suræ 3. الم A. L. M. Suræ 7. المص A. L. M. S. Suræ 10. 11. 12. 13. 14. 15. الر A. L. R. Suræ 19. كهيعص K. H. I. A. S. Suræ 20. طه T. H. Suræ 26. طسم T. S. M. Suræ 27. طس T. S. Suræ 28. طسم T. S. M. Suræ 29. 30. 31. 32. الم A. L. M. Suræ 36. يس I. S. Suræ 38. ص S. Suræ 40. & 41. حم H. M. Suræ 42. حمعسق H. M. A. S. Q. Suræ 43. 44. 45. 46. حم H. M. Suræ 50. ق Q. Suræ 68. ن N.

Non est dubium, hujusmodi characteres superstitionem ac magiam continere. Nullam certe habent utilitatem, prorsusque otiosi sunt, cum nemo sit, qui eos intelligat. Neque unquam persuadebis sibi virum ullus prudens, Deum mittere scripturam aliquam hominibus, quam nemo sit intellecturus. Quod si dicatur, Deum posuisse hos characteres in Alcorano non propter homines, sed propter seipsum; respondetur, Deum non indigere characteribus ad hoc, ut eorum ope notitiam aut memoriam alicujus rei habere possit.

Vers. 25. Promittit asseclis suis Paradisum: sed quem? audi وبشر الذين امنوا وعملوا الصالحات ان لهم جنات تجري من تحتها الانهار كلما رزقوا منها من ثمرة رزقا قالوا هذا الذي رزقنا من قبل واتوا به متشابها ولهم فيها ازواج مطهرة وهم فيها خالدون:

Et annuncia (o Mahumete) iis qui crediderint, & fecerint bona; eos habituros esse hortos, subter quos decurrunt flumina. Quotiescumque cibati fuerint ex aliquo fructu ex illis, dicent: hic est ille, quo cibati fuimus antea. Sed erit similis illi, (non autem ille idem) *In his autem hortis habebunt uxores purificatas: & ipsi in illis perpetuo morabuntur.*

Dicuntur flumina currere sub hortis, idest, ut explicat Gelaleddinus, تحت اشجارها وقصورها *subtus arbores, & palatia eorum*. Dicuntur etiam *uxores purificatæ*; nempe ut idem cum aliis Sapientibus explicat, من الحيض وكل قذر *a menstruis, & omnibus sordibus*: non enim utentur illis ad prolem, sed ad meram voluptatem; & quamvis assidue copiam sui faciant viris, semper tamen remanebunt virgines. De his ita scribit Jahias ex relatione Malek, qui id acceperat ab Alhasan: قال رسول الله في نساء اهل الجنة يدخلنها عربا اترابا لا يحضن ولا يلدن ولا يمتخطن ولا يقضين حاجة: *Dixit Legatus Dei Mahumetus de uxoribus habitatorum Paradisi: Ingredientur in Paradisum sociata conjugibus suis, iisdem coætanea: non patientur menstrua, non parient, non emungent nares; non egerent cibi potusque excrementa.* Postremo de fluminibus Paradisi ita idem Auctor. يحيى عن ابان بن عياش عن انس بن مالك قال انهار الجنة تجري من غير اخدود الماء واللبن والعسل والخمر وهو ابيض كله وطين النهر مسك اذفر ورضراضه الدر والياقوت:

Audivi ab Ajano filio Ajasci, qui audiverat ab Anaso filio Maleki: flumina Paradisi fluere sine ullo termino, aqua, lacte, melle, & vino, quod semper est album. Limus autem fluviorum est muscus fragrantissimus: & glarea eorum sunt margaritæ & hyacinthi. Omnia placent, præter vinum semper album, nam rubrum etiam non parum gulosis arridet. Miraris Lector. Paradisum tam spurcum a Mahumeto proponi? *Laudibus arguitur vini vinosus Homerus.* Erat ipse spurcissimus, totusque Veneri, gulæque addictus. Quamobrem, referente Thalebiensi in expositione Suræ 4. vers. 52. قالت اليهود انظروا الى هذا الذي لا والله لا يشبع من الطعام ولا والله ما له همّ الا النساء لو كان نبيا لشغله امر النبوة عن النساء: *Dicebant Judæi (de Mahumeto): Videte hunc hominem, qui, per Deum, non potest satiari cibo; neque, per Deum, aliam habet sollicitudinem, quam de fæminis. Si esset propheta, sollicitus esset de iis, quæ spectant ad munus propheticum, non autem de fæminis.* Sed quid Judæorum egemus testimonio? cum ipsemet de se testetur: (prout refert Ismael filius Aly in ejus vita) ان الله جعل لذتي في النساء والطيب: *Deus posuit delicias meas in fæminis ac suavibus unguentis, & odoribus*. Sed relinquamus suem in luto suo.

Vers.

Vers. 29. Hæc habet de Deo : هو الذي خلق لكم ما في الارض جميعا ثم استوي الى السما فسويهن سبع سموات وهو بكل شي عليم : * *Ipse est, qui creavit vobis omnia, quæ sunt in terra: deinde intendit ad creandum cœlum, & conformavit illud in septem cœlos: & ipse in omni re est sciens.* Quicquid sit de septem cœlis, directe Alcoranus pugnat contra Pentateuchum, ex quo aperte constat, Deum prius creasse cœlum, quam terram: & hæc est communis omnium, etiam Hebræorum sententia; semper enim cœlum primo loco ponitur in creatione, excepto cap. 2. Genes. vers. 4. ubi in textu Hebraico terra cœlo præponitur. At Græca, & Latina, atque etiam Samaritana, Syriaca, & Arabica repugnant. Quicquid sit; ordo a Moyse servatus est hic. Primo: Cœlum, deinde terram Deus creavit. Secundo: Lucem utrique communem produxit. Tertio: Firmamentum, quod ad cœlum spectat, formavit. Quarto: Maria congregavit. Quinto: Arbores, & herbas jussit germinare. Sexto: Solem, Lunam, & Stellas in Cœlo constituit: Postremo quadrupedia, reptilia, volucres, pisces, in terris, & aquis produxit, hominemque formavit. *Huic autem ordini absque dubio repugnat Alcoranus, dum asserit, Deum primo creasse terram, & omnia, quæ sunt in illa: deinde vero ad cœlum creandum animum intendisse.*

Vers. 30. De creatione Adam, & rebus aliis ad eum spectantibus, ita nugatur : واذ قال ربك للملايكة اني جاعل في الارض خليفة قالوا اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدما ونحن نسبح بحمدك ونقدس لك قال اني اعلم ما لا تعلمون : وعلم ادم الاسما كلها ثم عرضهم على الملايكة فقال انبيوني باسما هولا ان كنتم صادقين : قالوا سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا انك انت العليم الحكيم : قال يا ادم انبيهم باسمايهم فلما انباهم باسمايهم قال الم اقل لكم اني اعلم غيب السموات والارض واعلم ما تبدون وما كنتم تكتمون : واذ قلنا للملايكة اسجدوا لادم فسجدوا الا ابليس ابي واستكبر وكان من الكافرين : وقلنا يا ادم اسكن انت وزوجك الجنة وكلا منها رغدا حيث شيتما ولا تقربا هذه الشجرة فتكونا من الظالمين : *Cum dixisset Dominus tuus* (o Mahumete) *Angelis; Ego sane decrevi constituere in Terra unum supremum Principem: Responderunt Angeli: Constituesne principem in terra, qui corrumpat eam, & effundat sanguinem? Nos porro laudamus te, & sanctificamus te:* (satis tibi sit hoc, absque alio principe in terra: vel constitue unum ex nobis.) *Dixit illis Deus: Ego scio, quod vos nescitis.* (Interim Deus creavit Adam) *& docuit eum nomina omnium rerum. Deinde* (advocato Adam, & Angelis) *exposuit coram Angelis omnes res creatas, dixitque eis: Divinate mihi, quæ sint nomina harum rerum;* (nam ex hoc cognoscam) *si estis veraces. Responderunt Angeli: Laus tibi: nos non habemus scientiam, nisi quam tu nobis impertitus fueris: nam tu es Sciens, Sapiens. Tunc dixit Deus: O Adam, dic tu nomina harum rerum. Cumque Adam* (quippe a Deo antea edoctus) *ea probe enunciasset; dixit Deus Angelis: Nonne prædixi vobis, me scire arcana cœlorum, & terræ, & ea omnia, quæ vos celatis, & quæ propalatis? Tunc dixit Angelis:* (Quandoquidem doctior fuit vobis) *procidentes adorate Adam. Omnes igitur adoraverunt: sed* (unus eorum nomine) *Eblis* (idest Diabolus) *elatus in superbiam, noluit eum adorare: quamobrem inter infideles & ingratos computatus est. Deinde dixit Deus Adæ: O Adam, habita tu, & conjux tua in Paradiso, & comedite in eo affluenter quæcumque volueritis: sed ne appropinquetis arbori huic; ne incurratis in iniquitatem.* Audisti, Lector, ludicrum puerile inter Deum, & Angelos, quod magna ex parte in Thalmud a R. Eliezer in פרקים, cap. 13. refertur. Impingebant Expositores Moslemi Mahumeticas nugas ineptiis suis, quas hic solum innuam. Scribit Gelaleddinus; *Deum creasse Adam ex superficie terræ, desumpto pugillo illius ex omnibus ejus coloribus, & cum aquis variis pinsuisse.* Ismael filius Aly in sect. de Adam, cap. 1. hæc habet. *Creavit Deus corpus Adæ ex* صلصال *Salsal* (idest luto sicco, nondum cocto); *& reliquit illud quadraginta noctibus, vel, juxta alios, quadraginta annis, jacens sine anima: veniebatque Diabolus ad illud, & pede percutiebat, & resonabat. Et sufflavit Deus in eo animam de flatu suo, immittens per oculos ejus: & ipse vidit nasum suum adhuc luteum, & animam currentem per illum, donec pervenit ad pedes, & stetit rectus. Et docuit Deus Adam nomina omnium rerum, & linguas omnium animalium maris, & terræ.* Et post nonnulla: *Diabolus autem ingredi voluit Paradisum, ut tentaret Adam: sed prohibuerunt eum Angeli custodes illius. Ille vero obsecravit omnes bestias, ut portarent ipsum in Paradisum, quo alloqui posset Adam, & uxorem ejus. At omnes recusaverunt portare eum, præter Serpentem, qui accepit Diabolum inter duos dentes molares suos, & introduxit eum furtim in Paradisum. Erat autem Serpens eo tempore figura pulcherrima.* Refert deinde ejectionem Adæ, Hevæ, Serpentis, Diaboli, & Pavonis e Paradiso, post peccatum Protoplastorum: dicens: *Et descendere fecit Deus eos omnes in terram* (volunt enim Mahumetani Paradisum hunc esse in septimo cœlo.) *Et Adam quidem amandavit in Indias super montem Sernadib. Habebat autem pro indusio unum de foliis Paradisi, quod cum ventus dispersisset per illam regionem, inde nata sunt aromata ejus. Heva vero descendit in Geddan; & Diabolus in desertum Meisam: Serpens autem in Asphahan, & Pavo in Mare. Perseveravit autem Adam flens peccatum suum, quoadusque Deus placatus est illi; & tunc venit ad Templum Meccæ, ibique coivit cum Heva inter Sapham, & Mervam; quæ concepit masculum, & fœminam;*

sed mense octavo fecit abortum. Iterum concepit; & abortivit. Tertio concepit; peperitque masculum, & fœminam. Postquam vero centies peperisset, semper masculum & fœminam, (Quidam tamen volunt toto hoc tempore illam dæmones seu familiares Genios peperisse.), *concepit & peperit Habel, & sororem ejus: & postea Cain, & sororem ejus. Misit autem Deus Adam ut prædicaret Genti suæ; & tradidit ei e cœlo libros viginti, & unum.*

De Arbore illa, quam Deus Protoplastis prohibuit, variæ sunt, & omnes ridiculæ tam Hebræorum, quam Mahumetanorum opiniones. Jahias ex auctoritate Ebn-Abbas, vel potius Rabbinorum in Thalmud, Ordine 4. *Nezikin*, Cod. 5. *Sanhedrin*, Cap. 7. sentit fuisse *Spicam tritici*. Cottada, *Ficum cum fructu*; alii *Vitem cum uva*. Sed non est, quod diutius in his quisquiliis immoremur.

Vers. 54. hæc habentur: قال موسى لقومه يا قوم
انكم ظلمتم انفسكم باتخاذكم العجل فتوبوا الى
بارئكم فاقتلوا انفسكم ذلكم خير لكم عند بارئكم
فتاب عليكم انه هو التواب الرحيم:

Dixit Moyses populo suo: O popule meus, certe vos inique egistis contra vos ipsos adorando Vitulum. Convertimini igitur ad Creatorem vestrum, & occidite vos ipsos: hoc erit melius vobis apud Dominum vestrum, & parcet vobis, quia ipse est propitiabilis, misericors. Exponit Gelaleddin: توفيقكم
للفعل ذلك وارسل عليكم سحابة سوداء لئلا يرى
بعضكم بعضا فيرحمه حتى قتل منكم سبعين الفا.

Et adjuvit vos ad hoc faciendum Deus: nam misit super vos nubem nigram, ne alii vestrum alios videre possent, illorumque misererentur; donec occisi sunt ex vobis septuaginta millia. Verum in Libro Exodi c. 32. non legimus, Moysen mandasse Israelitis, ut more cæcorum occiderent se ipsos propter perpetratam Vituli idololatriam; sed ipsummet, adjunctis sibi Levitis, qui Deum timebant, occidisse viginti tria millia eorum, qui vitulum adoraverant. Vide quantum distent commenta Alcorani, & Moslemorum a veritate sacræ Historiæ.

Vers. 55. ita exprobrat Judæis: واذ قلتم يا موسى
لن نؤمن لك حتى نرى الله جهرة فاخذتكم
الصاعقة وانتم تنظرون: ثم بعثناكم من بعد موتكم
لعلكم تشكرون: *Et dixistis: O Moyses nunquam credemus tibi, donec videamus Deum clare. Propterea invasit vos mors, vobis videntibus: & deinde resuscitavimus vos post mortem vestram, si forte vos gratias ageretis.* Tantum abest, ut Israelitæ vellent videre Deum, ut vocem quoque ejus audire recusarent, dicentes Moysi, Exod. cap. 20: *Loquere tu nobis, & audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.* Pugnant hæc aperte cum verbis Alcorani: ac proinde insigne est mendacium, quod Israelitæ ob hoc mortui sint, & deinde a Deo resuscitati. Ismael filius Aly ut ab hoc mendacio Mahumetum purget, asserit, septuaginta illos tantummodo mortuos esse, & resuscitatos, quos Moyses secum duxit in montem, quia Deum videre voluerunt. Sed hoc quoque mendacium est: habemus enim de his, Exodi cap. 24. *Et viderunt Deum Israel, & comederunt, & biberunt*, non autem, *mortui sunt, & resuscitati*.

Vers. 60. Fingitur Deus hæc Mahumeto suggerere: واذ استسقى موسى لقومه فقلنا اضرب بعصاك
الحجر فانفجرت منه اثنتا عشرة عينا قد علم كل
اناس مشربهم: *Memento, cum Moyses petiit potum pro populo suo: nos vero diximus ei: Percute virga tua petram. (Quod cum fecisset) emanaverunt ex ea duodecim fontes. Jam cognoverunt omnes homines (singularum Tribuum) locum suum ad bibendum.* Bis Moyses e petra aquam, virga percutiendo, eduxit: Exodi cap. 17. & Numer. cap. 20. nec usquam leguntur hi duodecim fontes, ex quibus singulæ Tribus biberent. Quamobrem vel est commentum Rabbinicum; vel Mahumetus, more suo, duas sacras Historias confudit: nempe percussionem petræ in Horeb: & duodecim fontes aquarum, quos Israelitæ invenerunt in Elim, Exodi cap. 15. & Num. cap. 33. Certe, cum petra illa adhuc extet, (quemadmodum plures ex nostris, qui eam viderunt, affirmant; tres tantum in illa hiatus, vel ora conspiciuntur, ex quibus aquas cum impetu & violenter erupisse cognoscitur.

Vers. 63. sic fingitur loqui Deus cum Judæis: واذ
اخذنا ميثاقكم ورفعنا فوقكم الطور خذوا ما آتيناكم
بقوة واذكروا ما فيه لعلكم تتقون:

Et mementote, quando accepimus pactum vestrum (de observando Pentateucho): *& elevavimus supra vos Montem* (Syna & Horeb, diximusque vobis) *Accipite quod attulimus vobis* (& observate illud) *strenue: & memoria retinete id, quod continetur in eo, ut vos caveatis* (pœnas transgressionis vestræ). Fingitur hic, Deum radicitus evulsisse Montem Syna, & elevasse illum in aera, atque ita suspensum tenuisse, minitando se cum impetu projecturum illum super Israelitas, nisi prompte reciperent legem suam, quam recusabant. Gelal: اقتلعناه من اصله
عليكم لما ابيتم قبولها: *Evulsimus eum a radicibus, & elevavimus super vos, quia renuebatis accipere eam; nempe, legem meam.* Figmentum hoc, & mendacium. Nam de hujusmodi Montis Synai evulsione nullum in Pentateucho vestigium. Israelitæ vero promptissime legem datam suscepere, ut patet Exodi cap. 19. ubi proponenti illam Moysi a Deo tradendam; *respondit omnis populus simul: Cuncta, quæ locutus est Dominus, faciemus.* Et clarius etiam Deuteron. cap. 5. ubi populus, Dei Majestate perterritus, dixit ad Moysen: *Si audierimus ultra vocem Domini Dei nostri, moriemur. Tu magis accede, & audi cuncta, quæ dixerit Dominus Deus noster tibi: loquerisque ad nos, & nos audientes faciemus*

mus ea. Quod cum audisset Dominus, dixit ad Moysen: Audivi vocem verborum populi hujus, quæ loquuti sunt tibi: bene omnia loquuti sunt. Nec ulquam legimus populum a divinis mandatis recipiendis resiliisse.

Vers. 65. ita legimus . ولقد علمتم الذين اعتدوا منكم في السبت فقلنا لهم كونوا قردة خاسئين فجعلناها نكالا لما بين يديها وما خلفها وموعظة للمتقين :

Et jam quidem nostis quid evenerit illis ex vobis, qui transgressi sunt Sabbatum. Diximus enim illis: Estote simiæ abactæ: Et posuimus eas in exemplum illis, qui fuerunt ante eas, & post eas, & in admonitionem piorum. Fabulam obscure ab Alcorano indicatam ita explicat ac dilucidat Sciahinsciah in sua historia cap. de David. Arabica Latine fideliter reddo. *Fuerunt tempore David, cui sit pax, Israelitæ quidam, qui habitabant ad litus maris in Civitate Aila. Pisces autem exibant e mari nocte Sabbati, & non movebantur usque ad noctem Dominicæ, nec regrediebantur in mare. Illi vero dixerunt: Certe interdixit Deus patribus nostris piscationem die Sabbati: at nobis non interdixit. Piscati itaque sunt, & assaverunt pisces, & comederunt. Cum autem alii fideles ex olfactu id cognovissent, prohibuerunt eos. Illi vero ne dignati quidem sunt respicere prohibentes. Quamobrem fideles pugnantes contra eos, diviserunt Civitatem, & fecerunt murum sublimem intermedium. At scelesti illi foderunt foveas, rivos per eas derivantes ex mari intra portas domorum suarum. Cumque pisces nocte Sabbati per rivos illos egrederentur, ne possent habere regressum ad mare, in nocte Dominica occludebant eosdem rivos versus mare. Coeperunt autem fideles impedire eos; at ipsi obstinatius se gerebant in hac re. Maledixit itaque eis David, & Deus transformavit illos in simias. Veniebatque ad aliquem eorum amicus ejus, & inveniebat eum simiam, oculos huc illuc moventem. Dicebatque ei: Tune es talis? Ille vero capite annuebat: ac si diceret; Ego sum. Dicebatque amicus: Nonne prohibui te? At simia flebat. Permanseruntque in hoc statu tres dies: deinde perierunt. Misit autem Deus ventum, qui arreptas simias projecit in mare.* Hanc esse fabulam patet, quia Civitas Aailat pertinebat ad Idumæos, ut habetur lib. 3. Reg. cap. 8. Idumæi vero non observabant Sabbatum, nec legem Hebraicam. Denique si David hoc miraculum fecisset, aliquod illius vestigium in Sacris Literis haberemus.

Vers. 67. Refertur multis nugis admixtum id, quod legimus in lib. Numer. c. 19. de Sacrificio Vaccæ rufæ, quæ extra castra erat immolanda, & comburenda; & ejus cineribus aqua dilutis, is, qui cadaver hominis tetigerat, erat expiandus. Fingitur itaque in Alcorano hominem quendam occisum fuisse; cumque cædis auctor non reperiretur, Deum jussisse Moysen immolare hujusmodi Vaccam, nam hac ratione homicida reperiri potuisset. Sic igitur, vers. 71. فذبحوها وما كادوا يفعلون واذ قتلتم نفسا فادارأتم فيها والله مخرج ما كنتم تكتمون فقلنا اضربوه ببعضها كذلك يحيي الله الموتى ويريكم اياته لعلكم تعقلون : *Itaque immolaverunt eam* (idest vaccam) *& parum abfuit, quin hoc non facerent:* (quia scilicet venditor ejus nimium pretium exigebat.) *Cumque hominem occidissetis, & de auctore cædis contenderetis: Deus manifestavit id quod occultabatis. Diximus enim: Percutite hominem occisum parte vaccæ immolatæ.* (Quod cum fecissent, revixit mortuus, & detexit occisorem suum.) *Ita vivificat Deus mortuos, & ostendit vobis miracula sua, ut vos intelligatis.* Clarius ex Taarich Sciahinsciah, cap. في موسى *De Moyse*, rem totam tene. *Infanti filio reliquit pater moriens vitulam, quæ donec filius adolesceret, in desertis, nullo custode, morata est. Mater filio jam adulto significavit, vitulam per deserta libere vagantem suam esse: iret, eamque captam venum deportaret; tres denarios pro pretio acciperet. Obtulit se illi in foro Angelus sub specie humana, qui pro vitula pretio sex obtulit denarios, dummodo nihil de hoc matri significaret. At ille pretium accipere noluit sine matris assensu: quo obtento, regressus est in forum, ubi Angelum invenit, qui duodecim ei denarios obtulit, cum pacto ne matri significaret. Ille autem non acquievit, sed regressus ad matrem, quid sibi evenisset, exposuit. Mater intellexit, hunc esse Angelum, dixitque filio; Revertere, ac require ab illo emptore, quid de hac vitula faciendum sit. Regresso juveni dixit Angelus: Eveniet quamprimum, ut filii Israel emant a te hanc vitulam tanta auri copia, quantam pellis ejus capere possit. Brevi igitur contigit, ut occideretur quidam inter Israelitas, nomine Hammiel, a patruele suo, qui transtulit cadaver ex Urbe, in qua erat, in aliam Urbem.* (At in Deserto nullæ erant Urbes) . *Venerunt autem propinqui ejus, qui occisus fuerat, ad Moysen, adducentes eos, quos cædis reos esse putabant. His autem negantibus, & re dubia, præcepit Deus, ut Vacca rufa, media ætatis, sine macula, non attrita jugo, vel onere, mactaretur. Cumque nulla alia cum his notis reperiretur præter eam, quam orphanus ille apud se habebat, hanc emere coacti sunt tanta auri copia, quantam capiebat pellis illius. Alii dicunt; quantum erat pondus Vaccæ. Alii, decem vicibus supra pondus ejus. Immolaverunt igitur illam, & tetigerunt cadaver hominis occisi particula illius* (nempe lingua, vel cauda, ut scribit Gelaled.) *At homo revixit, stetitque rectus, & ait: Occidit me talis. Et mox cadens iterum mortuus est.*

Vers. 102. Hæc habet de Judæis: واتبعوا ما تتلوا الشياطين على ملك سليمن وما كفر سليمن ولكن الشياطين كفروا يعلمون الناس السحر وما انزل على الملكين ببابل هاروت وماروت وما يعلمان من احد حتي يقولا انما نحن فتنة فلا تكفر فيتعلمون منهما ما يفرقون به بين المرء وزوجه وما هم بضارين به من احد الا باذن الله ويتعلمون ما يضرهم ولا ينفعهم ولقد

ولقد علموا لمن اشتريه ما له في الاخرة من خلاق

Et sectati sunt id, quod moliti erant Dæmones contra regnum Salomonis. Neque Salomon infidelis fuit; sed Dæmones erant infideles; docebant enim homines artem magicam, & scientiam traditam duobus Angelis Harut, & Marut, in Babylone. Non tamen (hi Angeli) *docebant hujusmodi magicam artem ulli, quin prius dicerent illi: Nos certe* (hæc docemus) *ad tentandum* (homines): *at tu cave, ne sis infidelis* (idest ne ea utaris). *Verum* (homines) *didicerunt ab his duobus* (Angelis) *artem separandi virum ab uxore sua: non tamen nocere poterant ulli per eam, nisi permittente Deo. Et didicerunt id, quod erat ipsis noxium, non autem quod erat utile: & quidem sciebant, eos, qui hac arte usi fuissent, non habituros partem in sæculo futuro.* Dat lucem commento Alcoranico expositio Jahiæ, quæ est communis cæteris Expositionibus. Do tantum verba latina: *Dixit Kalebius: Postquam probavit Deus Salomonem per operam Satanæ* (spoliando eum regno) : *scripserunt Dæmones plures libros magicos, & absconderunt eos sub throno Salomonis. Cum autem hic mortuus esset; venerunt Dæmones ad homines amicos suos; & dixerunt eis: Vultisne ostendamus vobis, qua arte Salomon imperabat hominibus, & subjiciebat sibi Genios, & ventos? Cumque illi id se velle responderent: dixerunt Dæmones: Effodite sub Throno ejus. Hoc cum illi fecissent, plurimos inde libros extraxerunt; quos legentes invenerunt continere infidelitatem contra Deum. Dixeruntque Optimates filiorum Israel: Absit, ut hæc addiscamus. Vulgus autem ea addidicit: & vulgaverunt Pontifices hæc de Salomone inter filios Israel, donec Deus purgavit illum ab hac calumnia per linguam Mahumeti, dicens: Neque Salomon infidelis fuit.* Hactenus Jahias.

De duobus illis Angelis Harut, & Marut habetur ex traditione Alhasan, illos commoraturos ببابل الى يوم القيمة وان من زعم علي تعلم السحر ثم اتيهما سمع كلامهما من غير ان يراهما: *in Babylone usque ad diem Resurrectionis. Et si quis cupiat addiscere artem magicam, pergens ad eos, audit vocem eorum, absque eo quod videat eos.* Ex Mogiahedo autem, cujus traditionem cæteri sequuntur, habetur: *Cum Angeli conquererentur apud Deum de sceleribus hominum, missi fuerunt hi duo, Harut, & Marut, ad judicium inter homines exercendum. Justeque judicaverunt, donec descendit ad eos* (ex orbe cœlesti) *Venus in figura pulcherrimæ mulieris litem motura contra maritum suum. At cum vidissent eam Angeli, exarserunt in concupiscentia ejus, & tentaverunt commisceri cum ea. At Venus avolavit, & rediit ad locum suum in cœlo. Duo quoque Angeli redierunt in Cœlum: sed prohibiti sunt ab ingressu ejus. Rogarunt igitur quemdam hominem, ut intercederet pro ipsis, dicentes ei: Audivimus Deum optimam de te commemorationem facientem. Ille vero se excusavit, dicens: Quomodo intercedent terrigena pro cœligenis? Attamen constituit diem, in qua promisit se pro eis rogaturum. Oravit igitur pro illis, & obtinuit, ut liceret ipsis eligere pœnam, vel in hoc Mundo, vel in altero. Illi vero elegerunt puniri ac torqueri in Babylone usque ad diem Resurrectionis.* Pœnam autem describit Auctor Doctrinæ Mahumeti, alias allegatus, ita: *Depensi sunt per catenas ferreas demissis capitibus in puteo Babel, usque in diem Judicii.* Totam hanc fabulam Mahumetus & Mahumetani e Cornucopia Rabbinica eruerunt. Vide eam in ילקוט *Jacalt*, sect. בראשית *Bereschith*, ex מדרש *Midrasch.* ubi *Harut* vocatur שמחזאי *Scemhazai*: *Marut* autem עזאל *Azael.*

Vers. 125. legimus واذا ابتلي ابرهيم ربه بكلمات واتمهن: *Et cum tentavit Abraham Dominus ejus quibusdam verbis, & ipse complevit ea.* Quænam fuerint hæc verba, & quo in re Deus Abraham tentaverit, ita refert Geladeddinus, ex traditione proculdubio ipsius Mahumeti: وقيل هي مناسك الحج وقيل المضمضة والاستنشاق والسواك وقص الشارب وفرق الراس وتقليم الاظفار ونتف الابط وحلق العانة والختان والاستنجا ; *Quidam dicunt fuisse ritus sacræ Peregrinationis. Alii vero volunt fuisse præcepta, abluendi os aqua per nares eam attrahendo, ad illas purgandas: confricandi os, & dentes: tondendi barbam, seu pilos labii superioris: discriminandi capillos ad verticem: præcidendi ungues: depilandi axillas: radendi pubem circa genitalia: circumcidendi præputium: & abluendi aqua, vel abstergendi alia re obscœnas partes ad eas purgandas.* At Pentateuchus aperte docet, Deum tentasse Abraham, præcipiendo ei, ut Isaac filium suum sibi immolaret.

Vers. 128. Fingit Abraham, & Ismael fabricasse Templum Meccanum, ita scribens: واذ يرفع ابراهيم القواعد من البيت واسمعيل ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم : *Et cum extollerent Abraham & Ismael fundamenta Domus* (Templi Meccani), *dicebant: Domine noster suscipe hoc obsequium a nobis; quia tu es Auditor, Cognitor.* Alibi ostendi Abraham nunquam fuisse in Mecca, & de Templo ibi construendo ne quidem somniasse. De eodem Templo mira fabulantur Arabes a Mahumeto per traditionem accepta. Refert hæc Zamchascerius: *Cum Adam ex India ad illud invisendum peregrinus proficisceretur; obvios habuit Angelos, qui dixerunt ei: Nos jam peregrinati sumus ad hoc templum ante te per duo millia annorum. Adam porro peregrinatus est ad illud ex India pedestris quadraginta vicibus. Tempore universalis Diluvii Deus elevavit hoc Templum ad quartum cœlum, ubi adhuc manet, & dicitur* البيت المعمور *Domus visitata* (quia scilicet invisunt eam quotidie septuaginta millia Angelorum, nec unquam redeunt iidem). *Deinde Deus præcepit Abrahæ, ut in eodem loco construeret aliam Domum prorsus similem illi, misso eidem exemplari ejus e cœlo per Gabrielem; qui ad ejus structuram attulit La-*

pi-

pidem Nitrum e cœlo (de quo alibi diximus). *Alii tamen malunt hunc Lapidem conceptum ac in lucem editum fuisse a Monte* ابو قبيس *Abu-Kais, & conservatum fuisse vivum in eo, tempore Diluvii. Erat autem hyacinthus candidus ex Paradiso: sed cum attigisset eum mulier menstruata, evasit niger.* Hactenus Zamchascerius. Thalebensis in Suram 3. v. 96. refert de Templo Meccano, hanc ex Vahebo traditionem وقال وهب مكتوب في التوراة ان الله يبعث سبعماية الف من الملائكة المقربين بيدكل واحد منهم سلسلة من ذهب يقول لهم اذهبوا الي البيت الحرام فزموه بالسلاسل ثم قودوه الى الحشر فياتونه فيزمونه بسبعماية الف سلسلة ثم يقودونه

Dixit Vaheb: Scriptum est in Pentateucho, quod Deus mittet septingenta millia Angelorum sibi proximorum. Singuli habebunt in manu catenam auream: & dicet eis: Ite ad Templum Meccanum, & alligate illud catenis: deinde adducite illud in locum Judicii. Venientes igitur Angeli alligabunt illud septingentis millibus catenis, & adducent ad locum Judicii. Mox subdit, Templum illud loquuturum coram Deo, & imploraturum Deum pro iis, qui se visitaverint. Templi hujus descriptionem, ex Gabriele Bremond Massiliensi, vide in vita Mahumeti circa finem.

Vers. 244. Ita fingitur Deus loqui cum Mahumeto الم تر الى الذين خرجوا من ديارهم وهم الوف حذر الموت فقال لهم الله موتوا ثم احياهم

Nonne animum advertisti ad eos, qui egressi sunt de domibus suis (& ipsi erant multa millia) ob timorem mortis? Dixitque illis Deus: Morimini. Deinde ad vitam revocavit eos: Obscure loquitur Alcoranus, quod Interpretes clarius exponunt. Gelaleddinus. هم قوم من بني اسرائيل وقع الطاعون ببلادهم ففروا فقال لهم الله موتوا فماتوا ثم احياهم بعد ثمانية ايام او اكثر بدعاء نبيهم حزقيل فعاشوا دهرا عليهم اثر الموت لا يلبسون ثوبا الا عاد كالكفن واستمرت في اسباطهم

Hi fuerunt quidam de filiis Israel, in quorum regionem cum pestilentia incidisset, fugam inierunt. Dixit autem illis Deus: Morimini; & mortui sunt. Deinde post octo, aut plures dies resuscitavit eos ad preces Ezechielis prophetæ eorum: vixeruntque per multum tempus. Apparebant autem in illis vestigia mortis: neque induebant vestem, quæ non evaderet nigra sicut pix. Et perseveravit hoc in nepotibus eorum. Idem fere habet Jahias ex traditione Cotadæ: & juxta Calebium, asserit, hos fuisse octo millia. Alii tamen, volunt fuisse quatuor millia: alii decem millia: alii triginta vel quadraginta, vel septuaginta millia. Ismael Ebn-Aly in suo Tarich, cap. ذكر حكام بني اسرائيل: *De Judicibus filiorum Israel*; ex auctoritate Thalebiensis, & aliorum, ponit حزقيل *Ezechielem*, Judicem post برسياس *Barsajas* filium Caleb. At hujusmodi Judex nunquam fuit Israelitis, quemadmodum neque Ezechiel, quem Auctor fuisse affirmat ابن بوزي *Filium Buzi*, & cognominatum ابن العجوز *Filium vetulæ*, quia mater ejus vetula & sterilis obtinuit eum precibus a Deo. Sed confundit Auctor Samuelem cum Ezechiele, quemadmodum etiam ipsum Ezechielem cum Othoniele, vel alio illius ævi. Ezechiel enim vixit multis sæculis post Judices. De eo igitur refert Ismael, quod fuerit ille الذي احيا الله القوم بعد مماتهم بدعائه, *in cujus gratiam, & ad cujus preces suscitavit Deus gentem, quæ mortua fuerat (de qua loquitur Alcoranus)* & fugerant ex Civitate Davardan, in quam pestis advenerat: vel a prælio pro religione suscepto, ob timorem mortis: Cum autem in Vallem quandam pervenissent, ibi, Deo jubente, omnes mortui sunt. Et cum ibi ossa tantum eorum remansissent خرج حزقيل فمر بهم فلما رآهم بكي فاوحي الله تعالى اليه يا حزقيل نادهم فاني احييهم لك فنادهم حزقيل فقاموا جميعا وكبروا بكثرة واحدة وعاشوا بعد ذلك دهرا: *Transivit juxta eos Ezechiel; cumque vidisset eos, flevit. Inspiravit autem illi Deus, dicens: O Ezechiel, voca eos: nam ego restituam eos tibi ad vitam. Id cum fecisset Ezechiel, surrexerunt omnes, & congregati sunt in unam turmam: & postea vixerunt longo tempore, &c.* Vides, quot fabulis, ac mendaciis deforment Mahumetus, & Mahumetani visionem imaginariam Ezechielis cap. 37.

Vers. 247. Cum Israelitæ postulassent Regem a Samuele, *asserit* Samuelem illis respondisse: هل عسيتم ان كتب عليكم القتال الا تقاتلوا قالوا وما لنا الا نقاتل في سبيل الله: *Si indictum fuerit vobis prælium, an præliando refugietis?) At illi responderunt; Et cur refugiamus pugnare pro religione Dei?* Nihil tale vel dixit Samuel, vel responderunt Israelitæ. Subdit فلما كتب عليهم القتال تولوا الا قليلا منهم: *Cumque indictum fuisset illis bellum: terga verterunt omnes, præter paucos.* Hoc quoque magnum mendacium: nam ubi primum indictum fuit Israelitis bellum contra Ammonitas, omnes ad trecenta triginta millia egressi sunt, strenue

nueque pugnaverunt, donec ex hostibus victoriam retulere. Vide lib. 1. Reg. c. 11. Quod si alias Israelitæ ab hostibus fugerunt, vel se absconderunt, non facit pro Mahumeto: nam hic aperte loquitur de prælio illo, quod ipsis primum indictum fuit.

Vers. 249. Fingit populum Israeliticum recusasse recipere in Regem Saul (quem ipse vocat depravate طالوت *Talut*) tribuens omnibus id, quod pauci tantum fecisse leguntur: ac propterea postulasse a Samuele aliquod signum, per quod cognoscere possent, ipsum electum fuisse a Deo. Sic igitur vers. 250. وقال لهم

نبيهم ان اية ملكه ان يتيكم التابوت فيه سكينة من ربكم وبقية مما ترك آل موشي وآل هرون تحمله الملائكة ان في ذلك لاية لكم ان كنتم مومنين:

Dixitque illis Propheta eorum (Samuel): *Certe signum regni ejus erit, quod veniet ad vos Arca, in qua est securitas a Domino vestro, & reliquiæ eorum, quæ reliquit familia Moysis, & familia Aaron. Portabunt eam Angeli. Certe in hoc erit signum vobis, si estis credentes.* Glossat hic Gelaleddinus. *In Arca erant icones Prophetarum: Demiserat eam Deus super Adam: Erant etiam in ea reliquiæ familiæ Moysis, & Aaron; ea scilicet, quæ uterque reliquerat: nempe crepida Moysis, & virga ejus; & Tiara Aaron: & vas manna, quæ pluerat eis e cœlo: & fragmenta Tabularum legis. Portaverunt itaque eam Angeli inter cœlum & terram, videntibus illis, donec deposuerunt eam ante Talut. Ideoque acquieverunt regno ejus: & certatim properaverunt ad bellum. Ille vero elegit septuaginta millia juvenum ex illis.* Fabulæ, meræque ineptiæ. Nihil enim tale legimus in Sacris Literis; imo pleraque illis manifeste repugnant.

Vers. 250. Pergit ita nugari: فلما فصل طالوت

بالجنود قال ان الله مبتليهم بنهر فمن شرب منه فليس مني ومن لم يطعمه فانه مني الا من اغترف غرفة بيده فشربوا منه الا قليلا منهم فلما جاوزه هو والذين امنوا معه قالوا لا طاقة لنا اليوم بجالوت وجنوده: قال الذين يظنون انهم ملاقوا الله كم من فية قليلة غلبت فية كثيرة:

Cum autem discessisset Talut cum exercitu, dixit militibus: Deus probaturus est vos in flumine. Qui enim biberit ex eo, non erit ex parte mea: qui autem non gustaverit illud, ille erit ex parte mea; præter eos, qui unum tantum hauserint, hauserint manu. Biberunt igitur omnes, paucis exceptis. Cum autem flumen transiissent ipse, & qui crediderant (nec biberant) *cum eo; dixerunt alii: Non erit nobis hodie vis contra Gialut* (ita deformat Goliam) *& milites ejus. Responderunt illi, qui credebant se esse a Deo judicandos: Quoties parvus exercitus magnum devicit?* Gelaleddinus, & Jahias volunt, eos, qui manu haustam aquam biberunt, fuisse circiter trecentos. Et quidem tot fuerunt; sed in hac historia, more suo, Mahumetus turpiter hallucinatus est, confundens Saulem cum Gedeone. Vide librum Judicum, cap. 7.

Vers. 259. Fingitur Deus ita alloqui Mahumetum الم تر الى الذي حاج ابرهيم في ربه ان اتيه الله الملك اذ قال ابرهيم ربي الذي يحيي ويميت قال انا احيي واميت قال ابرهيم فان الله ياتي بالشمس من المشرق فات بها من المغرب فبهت الذي كفر:

Nonne animum advertisti ad eum, qui disputavit cum Abraham de Domino ejus, (in superbiam elatus) *quod dedisset ipsi Deus regnum? Cum dixisset Abraham: Dominus meus est, qui vivificat, & mortificat: respondit ille: Ego quoque vivifico, & mortifico* (occidendo quem volo, & vivum relinquendo quem volo). *Dixit Abraham: Deus surgere facit Solem ab Oriente: tu porro fac surgere eum ab Occidente. Tunc attonitus hæsit ille infidelis.* Regem hunc, qui cum Abraham disputavit, fuisse Nemrod, affirmant communiter Expositores. Vide hanc totam historiam, seu fabulam, apud Thalmudistas in מדרש *Medrasc*: Et in Bibliotheca Magna Rabbinica P. Bartoloeci, pag. 440. Dixi, seu fabulam, quia ex recta annorum computatione convincunt doctiores Chronologi, Nemrod, antequam Abraham nasceretur, mortuum fuisse. Hebræi certe ponunt Abrahæ ortum eo tempore, quo Nemrod jamdiu cœperat imperare. Neque vero probabile est, si hæc, quæ inter Nemrod & Abraham evenere, vera fuissent, Moysen ea tacuisse, cum tot alia minoris momenti de eodem Abraham narraverit.

Vers. 260. Pergit nescio quis fictitius Deus petere a Mahumeto, an animum adverterit ad eum الذي

مر على قرية وهي خاوية على عروشها قال انى يحيي هذه الله بعد موتها فاماته الله مائة عام ثم بعثه قال كم لبثت قال لبثت يوما او بعض يوم قال بل لبثت مائة عام فانظر الى طعامك وشرابك لم يتسنه وانظر الى حمارك ولنجعلك اية للناس وانظر الى العظام كيف ننشزها ثم نكسوها لحما فلما تبين له قال اعلم ان الله على كل شيء قدير:

qui transivit juxta Urbem dirutam ac destructam. Dixit: Quomodo restituet hanc Deus in vitam post mortem (habitatorum) *ipsius. Deus autem fecit eum mori per centum annos: deinde resuscitavit eum: & dixit illi: Quamdiu hic moratus es? Ille vero: Moratus sum diem, aut partem diei. At Deus: Imo moratus es centum annos. Respice ad cibum tuum, & potum tuum, qui nondum sunt corrupti: & respice ad asinum tuum* (in ossa redactum. Hoc fecimus) *ut poneremus te in signum hominibus. Et respice*

ad

ad ossa asini tui, quomodo elevemus ea, & deinde carne vestiamus ea. Cumque hoc ille clare vidisset, dixit: Cognosco Deum esse Omnipotentem.

Conveniunt omnes, quos videre potui, Alcoranum hic loqui de عزير *Ozair*, idest Esra: qui transiens juxta Civitatem Jerusalem jam a Chaldæis destructam, insidens asino cum canistro ficorum, & cyatho pleno musto, cœpit ambigere, quomodo posset Deus urbem illam restituere, & habitatores ejus in ea extinctos suscitare. Deus autem mori fecit eum, mansitque mortuus per centum annos: post quos suscitatus a Deo, vidit ficus, & musti cyathum adhuc integros, & incorruptos: asinum vero extinctum & in ossa redactum: ad quæ respiciens Esra jussu Dei, vidit illa elevari, atque inter se compacta carne vestiri, [illegible], in quem cum Deus spiritum immisisset, statim cœpit rudere.

Plura sunt in hac narratione figmenta, quam verba. Non Esra, sed Nehemias fuit ille, qui, ut habetur lib. 2. Esræ cap. 2. transivit juxta Urbem Jerusalem ab ea parte, quæ adhuc diruta erat (nam magna ex parte jam fuerat restaurata), insidens jumento, sive illud asinus esset, sive equus, aut mulus. Et quia erat pincerna *Artaxerxis Regis Persarum*, fingitur habuisse cyathum vini; cui addiderunt, nescio unde, canistrum ficorum. En verba ipsius Nehemiæ: *Et veni Jerusalem, & eram ibi tribus diebus: & surrexi nocte ego & viri pauci mecum: & jumentum non erat mecum, nisi animal cui sedebam: & considerabam murum Jerusalem dissipatum, & portas ejus consumptas igni. Et transivi ad portam fontis, & ad aquæductum Regis, & non erat locus jumento, cui sedebam, ut transiret.*

Ubi hic mors Nehemiæ, & asini illius? ubi utriusque post centum annos ad vitam revocatio? ubi cyathus musti, & calathus ficorum, per integrum sæculum a corruptione immunes? Nonnulli, ut refert Zamchascerius, agnoscentes hunc non potuisse esse Esram, neque Nehemiam, dixerunt fuisse الخضر *Alchedrum*, individuum scilicet vagum, cujus anima primo fuit in Phinees filio Eleazari; deinde in Elia; & postremo in S. Georgio, per μετεμψύχωσιν. Sed hoc tempore Phinees mortuus erat a multis antea sæculis: Elias raptus fuerat in cœlum: Sanctus vero Georgius needum natus fuerat. Ridiculus prorsus est Mahumetus, cum suis Expositoribus.

Vers. 26. Connectit fabulas fabulis, introducens Deum hæc de Abraham loquentem. وإذ قال ابراهيم رب ارني كيف تحيي الموتي قال أولم تومن قال بلي ولكن ليطمين قلبي قال فخذ اربعة من الطير فصرهن اليك ثم اجعل علي كل جبل منهن جزوا ثم ادعهن يأتينك سعيا واعلم ان الله عزيز حكيم:

Et cum dixisset Abraham: Domine mi, ostende mihi, quomodo vivificabis mortuos: respondit illi Deus: An nondum etiam credis? Dixit Abraham: Utique credo: sed cupio omnino in hoc sedare cor meum. Dixit illi Deus: Cape ergo quatuor aves, & inclina eas ad te (& in frusta discinde): *deinde pone super omnem montem partem earum: deinde voca eas; nam venient ad te velociter: & scito Deum esse excellentem, sapientem*. Explicat, seu potius absolvit fabulam Gelaleddinus hoc modo: *Accepit igitur Abraham pavonem, & aquilam, & corvum, & gallum gallinaceum, & occidit eos, & in frusta discidit, & permiscuit, simulque confudit plumas, & carnes eorum: sed retinuit capita eorum penes se. Deinde vocavit eos ad se ex diversis locis, in quibus eorum frusta collocaverat: & volavit pars eorum ad alteram partem, donec perfecte redintegrati sunt, & deinde accesserunt, & conjuncti sunt cum capitibus suis.* En quomodo depravet, atque nugis permisceat Mahumetus Sacras Scripturas. Non est dubium, quin hoc commentum fundatum sit in eo, quod legimus in Genesi cap. 15. his verbis: *Dixit Deus ad Abraham: Ego Dominus, qui eduxi te de Ur Chaldæorum, ut darem tibi terram istam, ut possideres eam. At ille ait: Domine Deus, unde scire possum, quod possessurus sim eam?* (non dicit, quomodo resuscitabis mortuos?) *Et respondens Dominus: Sume, inquit, mihi vaccam triennem, & capram trimam, & arietem annorum trium, turturem quoque, & columbam* (non dicit, quatuor ex avibus). *Qui tollens universa hæc, divisit ea per medium; & utrasque partes contra se altrinsecus posuit* (non posuit super quatuor montes, neque vocavit eas, ut venirent ad se; neque illæ venientes unitæ sunt inter se, & cum capitibus suis) *Aves autem non divisit* (mentitur ergo Mahumetus). *Descenderuntque volucres super cadavera, & abigebat eas Abraham.*

Ex Sura 3. آل عمران *Familia Amran.*

Vers. 15. Repetit ineptias de hortis, & fluminibus Paradisi, & de puellis puris a menstruo, ad exercendam amasiorum suorum libidinem paratis.

Vers. 33. Hæc habet: ان الله اصطفي آدم ونوحا وآل ابراهيم وآل عمران علي العالمين ذرية بعضها من بعض. *Certe Deus elegit Adam, & Noe, & familiam Abrahæ, & familiam Amran super Mundos* (idest, super creaturas omnium Mundorum): *per generationes aliorum ex eis ab aliis* (idest per generationes sibi succedentes). Nomine عمران *Amran*, intelligitur hic pater Beatissimæ Virginis, quem nos S. Joachim fuisse credimus. Per familiam vero, & generationes sibi succedentes, agnatos collaterales, & descendentes: nempe ipsum Amran, cum Zacharia, eorumque uxoribus Anna, & Elisabeth; Joannem Baptistam, & Jesum. Dum igitur Mahumetus asserit, Mariam matrem Jesu esse filiam Amran, manifeste ostendit, se confundere simul duas Marias, nempe Mariam filiam Amran, & sororem Moysis & Aaron; & Mariam matrem Christi: quam etiam in Sura 19. مريم *Maria*, vers. 31. vocat أخت هرون *sororem Aaron*. Nunquam vero auditum fuit inter Christianos, qui ab Apostolis, & ab iis, qui matrem Christi noverunt, quosnam genitores ipsa habuerit, & utrum unica illis fuerit, didicerunt; patrem illius fuisse Amran; vel fratrem habuisse, qui vocaretur Aaron. Semper enim certissimum fuit apud Christianos, patrem Mariæ Virginis fuisse Joachim: nullumque ipsam fratrem nomine Aaron e genitoribus suis habuisse indubi-

dubitatum est. Expositores Moslemi conantur sese ab hoc laqueo extricare, sed frustra.

Dices: quomodo fuit tam stolidus Mahumetus, ut sibi persuaderet, Amran patrem Moysis, Aaron, & Mariæ, fuisse patrem Mariæ matris Christi?

Respondeo, hoc nullam admirationem afferre debere, cum in hujusmodi achronismis Mahumetus, & Mahumetani frequentissime peccent. Satis sit unum exemplum. Sura 17. الاسرى *Iter nocturnum*, vers. 4. introducitur Deus hæc Israelitis prædicere: وقضينا الى بني اسرايل في الكتاب لتفسدن في الارض مرتين ولتعلن علوا كبيرا. *Et prædiximus filiis Israel in Libro* (Pentateuchi): *Certe vos prave agetis in terra* (Syriæ) *duabus vicibus: & certe exorbitabitis excessu magno.* Verba, ac mentem Mahumeti ita nobis exponit Moslemorum Magister Geladdinus. وقد افسدوا الاولى بقتل زكريا فبعث عليهم جالوت وجنوده فقتلوهم وسبوا اولادهم وخربوا بيت المقدس وقد افسدوا ثانيا بقتل يحيي فبعث عليهم بخت نصر فقتل منهم الوفا وسبي ذريتهم وخرب بيت المقدس. *Prave autem egerunt prima vice, occidendo Zachariam: propterea misit Deus contra eos Goliam, & exercitus ejus, qui occiderunt eos, & captivos duxerunt filios eorum, & destruxerunt Domum Sanctam. Secunda autem vice prave egerunt, occidendo Joannem: quamobrem misit Deus contra eos Nabuchodonosor, qui occidit multa millia eorum; & captivos duxit filios eorum, & destruxit Domum Sanctam.* Eodem modo duo celeberrimi Interpretes Jahias Ebno-Salam, & Mohammad Abu-Abdallah: nisi quod isti non exprimunt peccatum Israelitarum prima vice: secunda autem vice volunt fuisse cædem Joannis filii Zachariæ. Sed audiamus Zamchascerium, cujus auctoritas summa est apud Moslemos: افسدوا مرتين اولاهما قتل زكريا عم وحبس ارميا حين انذرهم سخط الله والاخرة قتل يحيي بن زكريا وقصد قتل عيسي بن مريم بعثنا عليهم عبادا لنا سنحاريب وجنوده وقيل بخت نصر وابن عباس جالوت فقتلوا علماءهم واحرقوا التوراة وخربوا المسجد وسبوا منهم سبعين الفا: *Duabus vicibus peccaverunt: prima vice occidendo Zachariam, cui sit pax: & carcere includendo Jeremiam, quia iram Dei ipsis comminabatur. Secunda, occidendo Joannem filium Zachariæ, cum intentione occidendi etiam Jesum filium Mariæ. Misimusque contra eos servos nostros, nempe Sennacherib, & exercitus ejus. Alii volunt hunc fuisse Nabuchodonosor: sed Ebn-Abbas mavult fuisse Goliam. Hi occiderunt Doctores eorum, & combusserunt Pentateuchum, & demoliti sunt Templum, captivosque duxerunt ex eis septuaginta millia.* Hæc satis persuadent, nil mirum esse, si Mahumetus adeo hallucinatur, ut unius ejusdemque ætatis faciat Amran patrem Mariæ Sororis Moysi & Aaron, & Mariam matrem Christi, ac si una tantum fuisset Maria. Et fortasse imposuit ei Christianus aliquis, aut Judæus, animam unius Mariæ per μετεμψύχωσιν, quam plures Mahumetanorum tenent, transisse in alteram Mariam, sicut anima Phinees transivit in Eliam, & in S. Georgium. P. Guadagnolus in Apologia, sect. 3. cap. 8. refert opinionem quorundam Mahumetanorum, qui volunt, Mariam filiam Amran per miraculum a Deo conservatam fuisse usque ad tempora Christi, itaut eadem fuerit cum Maria, quæ peperit eundem Christum. Certe, nisi hæc eorum deliria admittantur, non video, quo pacto possit Mahumetus mendacii simul & stulti notam effugere.

Vers. 36. Introducit S. Annam ita Deum pro filia suscepta precantem: واني اعيذها بك وذريتها من الشيطان الرجيم: *Equidem commendo tibi eam, & prolem ejus, ut custodias eam a Satana lapidato.* Explicat Gelaleddinus المطرود *projecto.* Alludit ad fabulam, qua fingunt Dæmones ab orbibus cœlestibus, in quibus antea residebant, post natum Mahumetum fuisse projectos: vel ad commentum aliud, quo ferunt, Abraham lapidasse Satanam, a quo tentabatur, ne filium immolaret, sicut ei Deus præceperat. In cujus rei memoriam hodie quoque in Peregrinatione Meccana Moslemi lapillos jaciunt in Monte Araphat, & in Valle Mina contra Diabolum. Precatur autem Anna Deum, ut tueatur filiam natam, & prolem ex ea orituram, a Satana lapidato, quia, ut explicat Gelal. في الحديث ما من مولود الا مسه الشيطان حين يولد فيستهل صارخا الا مريم وابنها: *Habetur in Historiis, nullum puerum nasci, quem, dum nascitur, non tangat Satanas; & ideo erumpit in vagitus: præter Mariam, & filium ejus.* Nam, ut scribit Thalabiensis, auctore ipso Mahumeto: جعل بينهما حجاب فاصابت الطعنة الحجاب ولم ينفذ اليهما منه شي وذكر لنا انهما كانا لا يصيبان من الذنوب كما يصيبه ساير بني ادم: *Posuit Deus inter eos & Satanam velamen: & ictus Satanæ substitit in velamine, & non pervenit ad eos. Præterea habemus ex traditione, ipsos nullum unquam commisisse peccatum, quemadmodum cæteri omnes filii Adam.*

Vers. 37. Loquens de Beata Virgine Maria recenter nata, hæc habet: فتقبلها ربها بقبول حسن وانبتها نباتا حسنا وكفلها زكريا كلما دخل عليها زكريا المحراب وجد عندها رزقا: قال يا مريم انى لك

الك هذا قالت هيمو من عند الله :

Et suscepit eam Dominus ejus susceptione pulchra; & germinare fecit eam germine pulchro: & accepit eam in curam Zacharias; quoties ingrediebatur ad eam in Adytum, inveniebat apud eam cibos. Dixitque ei: O Maria; unde tibi hæc esca? At illa: Hæc, inquit, venit mihi a Deo. Gelaleddinus ita explicat hunc locum: *Et suscepit eam Dominus ejus a matre ejus, & adolescere fecit eam indole pulchra: crescebat enim in una die, quantum crescunt alii infantes in uno anno. Et attulit eam mater ejus ad Pontifices præsides Templi, dixitque eis: Accipite hanc votivam oblationem. Illi vero valde lætati sunt de ea, eo quod esset filia Antistitis ipsorum* (scilicet Virginis etiam juxta Mahumetanos, erat e tribu Juda, nec poterat esse Antistes eorum.) *Et dixit autem Zacharias: Hæc mihi jure debetur, nam amita ejus est apud me. Responderunt alii: Nequaquam: sed mittamus sortes. Abierunt ergo decem ac novem ex eis ad fluvium Jordanem, & projecerunt in aquas ejus virgas suas cum conditione, ut is, cujus virga consisteret in aqua, & supernataret, cæteris præferretur. Cum ergo virga Zachariæ substitisset, accepit eam educandam, & ædificavit ei cænaculum sublime, & afferebat ei cibum, & potum, & unguenta: sed inveniebat apud eam fructus hyemales in æstate, & fructus æstivos in hyeme.* Hos vero addit delatos illi fuisse e Paradiso. Omitto alia, quæ de B. Virgine referuntur hic in Alcorano, quemadmodum etiam de Christo, partim apocrypha, partim fabulosa; quia jam pleraque eorum in secunda Prodromi parte indicavi.

Vers. 41. Postulanti Zachariæ signum ab Angelo, quo credere posset se habiturum filium, respondit Angelus: اٰيتك الا تكلم الناس ثلثة ايام الا رمزا :

Signum tuum erit, quod alloqui non possis homines per tres dies, nisi per nutum. Mendacium manifestum; cum Zachariæ impedita fuerit loquutio non per tres dies, sed per novem menses.

Vers. 46. Fingitur Gabriel prædixisse B. Virgini de filio nascituro: ويكلم الناس في المهد وكهلا ومن الصالحين : *Et alloquetur homines in cunabulis, & in ætate provecta: & erit ex Probis.* Non legimus, Christum in cunabulis loquutum fuisse; neque pervenisse ad ætatem ab Alcorano signatam, in qua quis senescere incipiat. Quamobrem inter fabulas hæc recensenda. Mahumetani, qui credunt Christum ad cœlos raptum trigesimo tertio ætatis anno, dicunt, secundam partem verificandam esse, quando idem redibit in Mundum prope diem Judicii. Primam vero negare non possunt, cum asseratur ab Alcorano, quamvis falso.

Vers. 66. Ita loquitur de Abraham: ما كان ابرهيم يهوديا ولا نصرانيا ولكن كان حنيفا مسلما وما كان من المشركين :

Non fuit Abraham Judæus, neque Christianus, sed fuit orthodoxus, Moslemus: & non fuit polytheus. Utrum Abraham fuerit unquam polytheus; quidam dubitant: mihi probabilius est non fuisse. Moslemus certe non fuit, ita ut Mahumeticam sectam, seu superstitionem professus sit. Judæus vero, & Christianus fuit, non quoad ceremonialia, seu judiciaria; sed quoad spectantia æternas veritates a Deo revelatas in utraque lege, seu religione. Quamobrem multipliciter mentitur hic Mahumetus.

Vers. 80. Hæc habet: واذ اخذ الله ميثاق النبيين لما اتيتكم من كتاب وحكمة ثم جاءكم رسول مصدق لما معكم لتؤمنن به ولتنصرنه قال ااقررتم واخذتم على ذلكم اصري قالوا اقررنا قال فاشهدوا وانا معكم من الشاهدين :

Et cum accepit Deus pactum Prophetarum, dixit eis: Hoc sane est quod tradidi vobis spectans ad Librum Sacrum, & Jurisprudentiam. Deinde veniet ad vos Legatus (idest Mahumetus) *confirmans* (librum eumdem) *qui erit apud vos: prorsus credetis in eum, & adjuvabitis eum. Addidit: An firmi estis, & accipitis super hoc pactum meum? Responderunt: Firmi sumus. Dixit Deus: Testes estote, & ego testis sum vobiscum.*

Magnum Thalmudistarum commentum, animas omnium Prophetarum, etiam futurorum, fuisse in monte Synai cum Moyse, quando Deus tradidit illi Legem, auget Alcoranus insigni figmento; nempe Deum iniisse pactum cum iisdem Prophetis, ut crederent in Mahumetum (quem Legati nomine appellat) & adjuvarent illum, & exegisse ab eis, mutuoque eis dedisse super hoc fidem, & securitatem.

Vers. 93. Hæc habet: كل الطعام كان حلا لبني اسرائيل الا ما حرم اسرائيل على نفسه من قبل ان تنزل التوراة قل فاتوا بالتوراة فاتلوها ان كنتم صادقين. *Omnis cibus licitus fuit filiis Israel præter eum, quem illicitum fecit sibi ipsi Israel, ante traditionem Pentateuchi. Dic* (Judæis): *Afferte Pentateuchum, & legite illum, si estis veraces.* Cibus iste, quem illicitum fecit sibi Israel, juxta glossas, præsertim Gelalis, fuit camelus, ob hanc rationem: لانه حصل له عرق النسا فنذر ان شفي لا ياكلها فحرم عليهم : *quia supervenit illi morbus sciaticus, quamobrem vovit, si convaluisset, se non esurum ex eo* (sc. camelo): *& ideo prohibitus fuit etiam illis*, scilicet Israelitis. Pro camelo autem accipiunt tam carnem, quam lac cameli. Tam autem fidenter & audacter effutit Mahumetus has nugas, ut provocet Judæos ad afferendum & legendum Pentateuchum, ut cognoscant se vera proloqui: quippe id, quod afferebat, in Pentateucho reperire potuissent. Non est dubium, quin id, quod hic fingitur de morbo sciatico, & abstinentia a carne cameli in persona Jacob sit depravatio veræ historiæ Genes. cap. 32. ubi refertur, emarcuisse nervum femoris Jacob, dum luctaretur

-setur cum Angelo: ac propterea Israelitas ab esu nervi abstinere.

Vers. 110. Laudans suos Arabes haec habet: كنتم خير امة اخرجت للناس تامرون بالمعروف وتنهون عن المنكر وتؤمنون بالله ; *Estis optima gens, quae sit inter mortales: praecipitis justum; prohibetis injustum, & creditis in Deum.* Si loquatur universaliter de gente Arabum, nulla unquam alia adeo rapinis ac latrociniis addicta reperta est. Si de iis tantum, qui ipsius sectam profitebantur: satis sit historias eorum legere, ab ipso Mahumeti excessu, ut quilibet agnoscat, cujus farinae essent hi, quos mortalium optimos appellat. Sed ne exeamus ab Alcorano, Sura 4. النساء *Mulieres*, vers. 103. ita fingitur Deus Mahumetum commonere: انا انزلنا اليك الكتاب بالحق لتحكم بين الناس بما اراك الله ولا تكن للخائنين خصيما ; واستغفر الله ان الله كان غفورا رحيما ولا تجادل عن الذين يختانون انفسهم ان الله لا يحب من كان خوانا اثيما ; *Nos certe demisimus ad te librum* (Alcorani) *cum veritate, ut judices inter homines juxta id, quod ostendit tibi Deus: & ne sis fraudolentorum patrocinator. Et veniam pete a Deo,* (pro eo quod peccasti:) *nam Deus est indulgens misericors. Et ne patrocineris eos, qui decipiunt se ipsos: nam Deus non amat deceptores, & iniquos.* Cur Deus ita Mahumetum redarguat, causam audi ab Alhasano apud Jahiam in hujus loci explicatione: Quidam (inquit) *ex Auxiliatoribus furatus fuerat loricam, de qua suspiciones variae ortae sunt, donec percrebuit rumor, illum esse furti auctorem. At Auxiliator deposuit loricam apud quendam Judaeum; deinde rediit ad suos, & ait: Suspicati estis de me, quod loricam furatus fuerim. Per Deum juro, me non cessasse illam inquirere, donec reperi eam apud quendam Judaeum. Venerunt igitur ad Judaeum, & invenerunt apud illum loricam. Judaeus vero jurabat, se minime illam furatum fuisse, sed a quodam Auxiliatore apud se fuisse depositam. Caeteri autem Auxiliatores, ut furem socium suum defenderent, venerunt ad Mahumetum, rogantes eum, ut socium suum a calumnia contra Judaeum vindicaret.*

Subdit Alhasan: فاراد رسول الله ان يفعل : *Voluitque Legatus Dei hoc facere.* Imo fecit; & ut Auxiliatorem furem tueretur, Judaeum miserum, & innocentem condemnavit. Quamobrem agnoscens se iniquum judicem, fingit, se a Deo de hoc redargui. En quales erant asseclae Mahumeti, & quidem primarii & principes caeterorum, nempe duodecim Auxiliatores. En qualis erat judex ipse Mahumetus; qui apud suos ipsos furis notam alias belle reportavit. Nam Sura 3. آل عمران *Familia Amran*, vers. 162. sese ab hujusmodi nota purgare conatur, dicens: وما كان لنبي ان يغل ومن يغلل يات بما غل يوم القيامة. *Et non est prophetae fraudare: qui autem fraudaverit, afferet id, quod fraudavit, in die Judicii*, nempe ad collum alligatum: ut exponit Gelaled. qui addit: نزلت لما فقدت قطيفة حمراء يوم بدر فقال بعض الناس لعل النبي اخذها ; *Hoc dictum fuit a Mahumeto, quando in partitione praedae Bedrensis defuit vestimentum quoddam holosericum rubrum: & dixerunt quidam ex hominibus: Fortasse propheta Mahumetus abstulit illud.* En qualis erat de Mahumeto asseclarum ipsius opinio.

Vers. 133. ita suos alloquitur: وسارعوا الى مغفرة من ربكم وجنة عرضها السموات والارض اعدت للمتقين : *Et certatim festinate ad indulgentiam obtinendam a Domino vestro, & ad paradisum, cujus latitudo aequat caelos & terram; & praeparatus fuit piis.* Cum Mahumetani communiter credant, Paradisum Beatorum esse in septimo coelo, & per consequens ne unum quidem ex coelis latitudine aequare; quomodo verum erit id, quod asserit hic Mahumetus, quod scilicet Paradisus aequet amplitudine coelos omnes, & terram? Erit igitur hic Paradisus extra coelos & terram. Si Mahumetani sensum aliquem mysticum in Alcorano admitterent, possent haec aliqua ratione excusari. Sed jam vidimus, haeresin apud eos esse, Alcorani verba, prout sonant, non accipere.

Ex Sura 5. المائدة *Mensa.*

Vers. 13. haec habentur: ولقد اخذ الله ميثاق بني اسرائيل وبعثنا منهم اثني عشر نقيبا وقال الله اني معكم لئن اقمتم الصلوة واتيتم الزكوة وامنتم برسلي وعزرتموهم واقرضتم الله قرضا حسنا لاكفرن عنكم سيئاتكم ولادخلنكم جنات تجري من تحتها الانهار ; *Et jam quidem accepit Deus pactum filiorum Israel; & elegimus ex eis duodecim Duces. Dixitque Deus: Certe ego ero vobiscum, si observaveritis Orationem, & persolveritis censum, & credideritis in Legatos meos, & opem tuleritis eis, & foeneratî fueritis Deo foenus bonum* (expendendo & dilargiendo pro religione ejus) *certe expiabo vos a peccatis vestris, & introducam in hortos, subtus quos flumina decurrunt.* Somniavit Mahumetus haec verba, quae in Pentateucho nusquam reperiuntur.

Vers. 35. Refert historiam Cain, & Habel; & inter alia post occisum Habel a Cain, haec habet: فبعث الله غرابا يبحث في الارض ليريه كيف يواري سوءة اخيه قال يا ويلتي اعجزت ان اكون مثل هذا الغراب

الغراب فواري سوة اخي فاصبح من النلمبين: من اجل ذلك كتبنا علي بني اسرايل انه من قتل نفسا بغير نفس او فسد في الارض فكانما قتل الناس جميعا ومن احياها فكانما احيا الناس جميعا:

Misitque Deus corvum, qui scalpere cœpit (rostro & unguibus) *terram* (& sepelivit in ea alium corvum mortuum) *ut ostenderet illi* (hoc exemplo) *quomodo cooperiret* (idest sepeliret) *cadaver fratris sui. Dixit* (tunc Cain): *Væ mihi; ergo ne potui quidem imitari hunc corvum, cooperiendo cadaver fratris mei? Itaque pœnituit eum mali, quod fecerat. Propterea præscripsimus filiis Israel: Qui occiderit unum hominem, absque eo quod ille alium occidat, neque devastet terram: erit ac si occidisset omnes homines. Et qui vitam hominis unius servaverit: erit ac si vitam dedisset hominibus universis.* Quod habet de corvo, & Cain, olet fabulam Rabbinicam. Quod Cain vero peccati sui pœnituerit; non potest ex Scriptura probari: imo oppositum ut certum habetur, etiam ex modo loquendi ipsius Scripturæ. Præscriptio illa facta a Deo filiis Israel, somniata est a Mahumeto; nec usquam invenitur in Pentateucho, & absolute est falsa. Si tamen aliquid simile a Deo præscriptum fuisset, deberet in sano sensu explicari. Quemadmodum illud ex Epistola S. Jacobi cap. 2. *Quicumque autem totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus*: quatenus scilicet (ut mox innuit S. Jacobus) qui una in re Deo non obedit, irrogat ei eandem injuriam, ac si in cæteris non obediret: quacumque enim in re non obediat, contemnit supremum ejus dominium eodem modo, ac si in cæteris non obediret; quamvis respectu plurium inobedientiarum plura peccata committat, & graviorem pœnam mereatur.

Vers. 69. Jubetur a Deo hæc dicere Scripturalibus: قل انبيكم بشر من ذلك مثوبة عند الله من لعنه الله وغضب عليه وجعل منهم القردة والخنازير وعبد الطاغوت اوليك شر مكانا واضل عن سوا السبيل: *An prophetabo vobis aliquid pejus hoc* (quod jam dixi) *quod pœnam mereatur graviorem a Deo? Illi, quibus maledixit Deus, & fecit ex iis simias, & porcos, & qui colunt Tagut* (idest Satanam) *hi sunt pejoris conditionis, & magis errant a via recta*. Loquitur de Judæis, qui ob Sabbati transgressionem conversi sunt in simias: & de iisdem, qui ob irrisum Christum, & violatam mensam ejus, conversi sunt in porcos. Vide alias dicta, & mox dicenda de hac tam ridicula metamorphosi Judæorum in simias, & porcos.

Vers. 122. Fit mentio de quadam Mensa, quam Christus descendere fecit e cœlo super Apostolos: de qua nonnulla dicta sunt in Part. 2. Prodromi, cap. 2. Addo hic expositionem Thalebiensis, omissis Arabicis ob prolixitatem narrationis.

Sic igitur ille. *Dissentiunt Auctores circa hanc mensam, utrum vere descenderit e cœlo, necne. Verum certior sententia est, eam vere descendisse, propter verba apertissima Alcorani. Dixit Kaab: Descendit die Dominica, quam propterea Christiani solemnem habent. Sed non conveniunt in modo descensionis, & in speciebus ad ipsam mensam. Refert Ommar filius Jasar, Mahumetum dixisse: Descendit cum pane & carne: quia ipsi petierant a Jesu cibum, qui nunquam deficeret: dixitque illis Jesus: Certe perseverabit mensa donec nihil ex ea absconderitis, vel abstuleritis. Si autem hoc feceritis; puniet vos Deus. Et dixit Isaac filius Abdallah: Quidam furati sunt ex ea, dicentes: Fortasse non descendet semper, sed auferetur a nobis: & transmutati sunt in simias, & porcos. Et dixit Ebn-Abbas: Dixit Jesus filius Mariæ fausta memoria filiis Israel: Jejunate triginta dies: deinde petite a Deo id, quod vultis, & dabit vobis. Id cum fecissent, dixerunt: O Jesu, si cui operam nostram navavissemus; perfecto jam opere, certe cibavisset nos. At nos jejunavimus, & esurimus: roga ergo Deum, ut demittat mensam e cœlo super nos. Attulerunt igitur Angeli mensam, in qua erant novem placentæ, & novem pisces magni; & posuerunt eam ante illos, comederuntque ex ea ita primus, ut novissimus. Dixerunt Zadan, & Meisera: Cum apposita fuisset mensa illa filiis Israel, variabantur super eos manus e cœlo cum omni cibo, præter carnem. Et dixit Said filius Giobeir ex auctoritate Ebn-Abbas: Demittebatur super mensam omnis esca, præter panem & carnem. Et dixit Atta: Demittebantur super eam omnia, præter pisces, & carnem. Et dixit Attia Auphiensis: Demissus est e cœlo unus piscis, in quo erat sapor omnium rerum. Et dixerunt Ommar, & Cotada: Descendebat mensa e cœlo, in qua erant fructus ex arboribus Paradisi. Et dixit Vaheb filius Monabbeh: Demisit Deus pastillos hordeaceos, & pisces. Dictum autem fuit Vahebo: Quid hæc proderant eis? Respondit: Nihil: sed Deus duplicavit illis benedictionem: & comedebant homines, & egrediebantur, donec comederent omnes. Dixerunt Kalebius, & Mocatel: Exaudivit Deus Jesum, & dixit: Equidem descendere faciam eam super vos, ut petiistis: sed qui comederit ex eo cibo, & deinde incredulus fuerit; maledicam, & puniam eum in exemplum posteris. Responderunt: Contenti sumus de hoc. Deinde rogaverunt eum alia vice; & oravit Jesus, & demisit Deus quinque liba, & duos pisces: & evenit sicut prima vice. Cum autem reversi fuissent ad urbes suas, & hoc divulgassent; riserunt illi, qui non fuerant præsentes, & dixerunt: Fascinavit oculos eorum. Deus autem stabilivit eos, quibus voluit bonum, in eo quod viderant. Illi autem, quorum voluit perversionem, reversi sunt ad infidelitatem suam, & transmutati sunt in porcos (non erat inter eos puer ullus, neque ulla mulier) & ita permanserunt per aliquot dies; deinde perierunt, quia non comedebant, neque bibebant. Et dixit Kaab: Descendit mensa inversa deorsum e cœlo, quam ferebant Angeli volantes inter cœlum, & terram. Erat autem in ea omne ciborum genus, præter carnem. Et dixit Cotada: Descendebat super eos mane, & vespere, ubicumque fuissent, sicut Manna, & coturnices filiis Israel. Et dixit Jeman filius Riab: Comedebant ex ea quantum volebant. Et dixit Salman: Cum rogassent Jesum Apostoli, ut descendere faceret super eos mensam e cœlo, indutus est veste lanea, & flens dixit: O Deus Domine noster, demitte super nos mensam, & pone in ea, quod comedamus: tu enim optimus es nutrientium. Descendit autem mensa rubra inter*

duas nubes, delabens cum sonitu, videntibus illis. Jesus autem flevit, ac dixit: O Deus, fac ut simus tibi grati: o Deus, fac ut sit nobis ad misericordiam, & non ad pœnam ac supplicium. Judæi autem intuebantur in eam, & nihil tale usquam viderant; nec senserant odorem similem odori illius. Dixitque Jesus: Surgat optimus vestrum, & discooperiat eam; & invocato nomine Dei, comedat. Respondit Simon caput Apostolorum: Tu es ad hoc omnium dignissimus. Tunc surrexit: &, sublato linteo, quo mensa cooperiebatur, dixit: In nomine Dei, qui est optimus nutrientium. Et ecce ibi piscis assus, sine squamis & spinis, stillans pinguedinem: & ad caput ejus erat sal; & juxta caudam acetum: & in circuitu ejus omnis species olerum, præter porrum. Erant etiam in ea quinque placentæ; super primam erant olivæ; super secundam mel: super tertiam ovum: super quartam caseus: super quintam caro siccata. Dixit Simon: O Spiritus Dei, est ne cibus hic ex hoc mundo, an ex altero? Respondit Jesus: Horum, quæ hic videtis, nihil est ex hoc mundo, neque ex altero: sed omnia creavit Deus potentia prædominante. Comedite ex eo, quod petistis: tandem roborabit vos, & augebit vos Deus gratia sua. Dixerunt Apostoli: Vellemus, ut ostenderes nobis in hoc miraculo aliud miraculum. Tunc dixit Jesus: O piscis, vive per voluntatem Dei Altissimi. Cœpitque piscis moitare sese; & reversæ sunt ad eum squamæ, & spinæ; ita, ut Apostoli timore percellerentur. Dixitque illis Jesus: Cur petistis illud, quod cum obtinuistis, refugitis? Tunc iterum dixit: O piscis, revertere qualis eras antea, per voluntatem Dei. Et reversus est piscis assus. Illi vero dixerunt ei: O Spiritus Dei; tu primus comede ex eo; deinde nos etiam comedemus. Respondit Jesus: Avertat Deus, ne comedam ex eo; sed comedat ex eo, qui id postulavit. At illi timuerunt ex eo comedere. Et vocavit Jesus pauperes, & mutilos, ac mancos, & claudos, & miserabiles, & ait illis: Comedite alimoniam Dei, nam vobis erit in bonum: cæteris autem in malum. Comederunt igitur ex ea mille ac trecenti viri, & mulieres, qui omnes erant pauperes, ægroti, & ærumnis pressi: & omnes saturati sunt. Deinde respexit Jesus in piscem, & ecce erat in eadem forma, qua missus fuerat e cœlo. Deinde avolavit mensa sursum in cœlum, aspicientibus ipsis, & abscondita est ab eis; nullusque ex ea comedit illa die ætate confectus, qui non vegetus evaderet: nullus infirmus, qui non sanaretur: nullus ærumnosus, qui non levaretur; nullus pauper, qui non ditesceret, ac dives perseveraret usque ad mortem. Et pœnituit Apostolos, & cæteros, quod non comedissent ex ea. Cum autem descendebat mensa e cœlo, congregabantur divites, & pauperes; pusilli, & magni; viri, ac mulieres: & sese comprimebant, ut ad eam accederent. Jesus autem per vices ad eam illos admittebat. Perseveravit autem quadraginta dies, mane hora prandii descendens e cœlo; & stabat fixa usque ad declinationem umbræ meridianæ, itaut omnes considerent eo tempore ex illa: & tunc elevabatur sursum, cunctis videntibus umbram ejus, & abscondebatur ab eis. Descendebat autem alternis diebus, sicut camela Themudæorum (de hac postea dicemus). *Et revelavit Deus Jesu, dicens: Pone mensam meam, & alimoniam meam pauperibus sine divitibus. Et dubitare cœperunt circa illam, an vere descenderet e cœlo: & dixit eis Jesus: Peristis: præparate vos ad pœnam a Deo infligendam.*

His fabulis explicant Auctores Moslemi verba Alcorani, & mentem Mahumeti. Et quidem licet hæc figmenta sint, probari tamen potest ad hominem contra Mahumetanos, Christum in miraculis patrandis longe superiorem fuisse Mahumeto, etiam ficititiis hujus miraculis admissis.

Ex Sura 6. الانعام *Pecudes*.

Vers. 71. Introducit Abraham disceptantem cum Azar patre suo de unitate Dei; & postea subdit de eodem Abraham: فلما جنّ عليه الليل رأى كوكبا قال هذا ربّي فلما افل قال لا احبّ الآفلين فلما رأى القمر بازغا قال هذا ربّي فلما افل قال لئن لم يهدني ربّي لأكوننّ من القوم الضالين فلما رأى الشمس بازغة قال هذا ربّي هذا اكبر فلما افلت قال يا قوم انّي بريء مما تشركون. *Cum autem nox super eum ingruisset, vidit stellam, & dixit: Hic est Dominus meus. At cum stella occubuisset, dixit: Nolo deos occumbentes. Cumque vidisset Lunam orientem, dixit: Hic est Dominus meus. Sed cum Luna occidisset, dixit: Certe, nisi direxerit me Dominus meus, ero ex errantibus. Cum postea vidisset Solem orientem, dixit: Hic est Dominus meus; nam hic est major* (syderibus cæteris). *Sed cum Sol etiam occubuisset, dixit: O gens mea; ego sane immunis sum ab idolis vestris.* Hanc fabulam refert in Thalmud, R. Bechaii in מדרש *Midras*. Vide eam in Bibliotheca Magna Rabbinica Bartholocii, Part. I. pag. 640. Quod vero pater Abrahæ vocaretur *Azar*, falsum prorsus est; *Thare* enim appellabatur: neque hoc nomen Azar in Sacris literis usquam reperitur. Verum quidem est, Thalmudistas appellare eum זרח *Zarah*, & apud Eusebium in Historia Ecclesiastica, nominatur ἄθαρ *Athar*, itaut primum per transpositionem literarum; secundum per similes characteres conveniant non parum cum *Azar*. Quis porro credat, cum Abraham ab infantia semper vidisset Solem, Lunam, & stellas quotidie oriri, & occumbere; deinde ut deos hæc eadem adorasse: &, ut ait R. Bechaii, tota die & nocte coram illis in oratione permansisse: & quia vidit ea occumbere, ab eorum cultu destitisse?

Ex Sura 7. الاعراف *Aaraph*.

Vers. 8. Loquens de die Judicii, hæc habet: والوزن يومئذ الحقّ فمن ثقلت موازينه فاولئك هم المفلحون ومن خفّت موازينه فاولئك الذين خسروا انفسهم; *Et pondus die illa erit justum. Et quorum graves fuerint bilances, hi erunt felices. Quorum vero leves, hi sunt, qui perdiderunt seipsos.* Vide de his Bilancibus, seu Stateris ea, quæ diximus p. 3. Prodromi in Professione Fidei Eslamiticæ.

Vers. 11. Recoquit crambem, repetens fabulam de Adam ab Angelis adorato, & de illius peccato, atque ejectione e Paradiso. In hoc autem notanda sunt verba vers. 22. فلما ذاقا الشجرة بدت لهما سواتهما *Cum autem gustassent arborem, apparuerunt illis pudenda eorum.* Verbum Arabicum بدت *apparuerunt*, significat proprie, esse de novo aliquid, quod ante non fuerat: quasi vero ante genitalibus carerent. Jahias vult, illos quidem genitalia habuisse; sed cum crinibus, seu comis prolixioribus tegerentur, ea non vidisse: & refert hæc verba dicta a Mahumeto. كان ادم رجلا طوالا كانه نخلة سحوق كثير شعر الراس فلما وقع بما وقع بدت له سوءته وكان لا يراها قبل ذلك. *Erat Adam valde altus statura, velut palma sublimis; plurimamque cæsariem habebat. Cumque in peccatum incidisset, apparuit illi pudendum suum, quod antea non videbat.* Porro si crines eum ita tegebant, non erat quod ad folia arborum recurreret, quibus genitalia tegeret. Sed falsum censendum est, protoplastos ante peccatum Genitalia sua non vidisse, sicut etiam non animadvertisse, se esse nudos; vel cæcos fuisse, eo quod scriptum sit: *Et aperti sunt oculi amborum: cumque cognovissent se esse nudos, &c.* Videbant sane hæc omnia, sed propter innocentiam *non erubescebant*; idest, non apprehendebant ut causam, vel materiam ruboris, quemadmodum videmus etiam in infantibus usuvenire: & eveniet in Beatis jam resuscitatis.

Vers. 23. Refert; Protoplastos a Deo post peccatum vocatos, & cur pomum vetitum comedissent interrogatos, respondisse: ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنكونن من الخاسرين: *O Domine noster, nos inique egimus in animas nostras: & nisi peperceris nobis, & misertus fueris nobis, certissime peribimus.* Hoc est aperte contra Sacras Scripturas, ex quibus habemus, non solum illos non accusasse peccatum suum, neque veniam pro eo petiisse: sed quantum potuerunt excusasse, refundendo culpam Adam quidem in Hevam; Hevam autem in Serpentem. De venia autem ne verbum quidem. Quod postea veniam petierint, ac pœnitentiam egerint, quamvis ex Pentateucho non habeatur, non tamen negamus, imo certissime credimus.

Vers. 46. Fingit, Beatos e Paradiso confabulari cum Damnatis in Gehenna; & subdit: وبينهما حجاب وعلى الاعراف رجال يعرفون كلا بسيماهم ونادوا اصحاب الجنة ان سلام عليكم لم يدخلوها وهم يطمعون واذا صرفت ابصارهم تلقاء اصحاب النار قالوا ربنا لا تجعلنا مع القوم الظالمين ونادى اصحاب الاعراف رجالا يعرفونهم بسيماهم قالوا ما اغنى عنكم جمعكم وما كنتم تستكبرون: *Inter eos erit Velamen: & super Aaraph* (est paries medius inter Paradisum & Gehennam) *stabunt viri, qui cognoscent omnes* (beatos, & damnatos) *ex signis eorum, & clamabunt ad habitatores Paradisi: Pax super vos. Sed non ingredientur in Paradisum, quamvis avide cupiant intrare. Cum vero convertent aspectum ad habitatores Ignis, dicent: O Domine noster, ne ponas nos cum hominibus iniquis. Et clamabunt qui stant super Aaraph ad quosdam, quos cognoscent ex signis ipsorum. Quid vobis profuit copia divitiarum, & prelium vestrarum? & quid ita propter eam in superbiam efferebamini?* Non est dubium, quin fictitius hic paries Aaraph (quem etiam Velamen appellat) alludat ad *Chaos illud magnum inter Infernum & Sinum Abrahæ firmatum,* Lucæ cap. 16. & quæ hic inter Beatos & Damnatos colloquia ponuntur, desumpta esse ex eo, quod Dives Epulo cum Abrahamo colloquebatur. Nam & ونادى اصحاب النار اصحاب الجنة ان افيضوا علينا من الماء او مما رزقكم الله قالوا ان الله حرمهما على الكافرين: *Clamabunt habitatores Ignis ad habitatores Paradisi: Effundite super nos de aqua, & de alimonia data vobis a Deo. At illi respondebunt: Utrumque prohibiti sumus dare Infidelibus:* Porro viri illi, qui ponuntur super Aaraph, sunt (juxta interpretes) illi, استوت حسناتهم وسيئاتهم, *quorum opera bona sunt æqualia malis operibus eorum.* Et juxta Ebn-Abbas ex ore ipsius Mahumeti, قوم الذين غزوا بغير اذن ابائهم فاستشهدوا: *illi, qui sine consensu patrum suorum pugnaverunt pro religione, & in bello occisi sunt.* Nam propter inobedientiam non meruerunt Paradisum: nec propter martyrium, debita fuit illis gehenna. Ex relatione etiam Abdallah Ebn-Alhareth habetur, Mahumetum dixisse: ان احد جبل يحبنا ونحبه وانه يوم القيمة يمثل بين الجنة والنار يحتبس عليه اقوام يعرفون كلا: *Ohod est mons, qui diligit nos, & nos diligemus eum; & die Resurrectionis constituetur inter Paradisum & Gehennam: superque eum detinebuntur quidam, qui agnoscent omnes, &c.* concludit: واصحاب الاعراف هم الملائكة رجال. *Et qui stabunt super Aaraph, erunt Angeli homines*; seu ἀνδράγγελοι, *Virangeli.* Verum, præterquamquod hæc omnia deliria sunt & fabulæ; non solum juxta Sacras litteras, Ezechielis cap. 18. sed etiam in doctrina plurium Mahumetanorum, in negotio vel salutis, vel damnationis æternæ attenditur solum status ille bonitatis vel malitiæ, in quo moritur homo: itaut decedenti in malo statu etiam unius

horæ, nihil prosit bonus status præteritus etiam plurium annorum; & ex opposito, decedenti in malo statu: nam ultimum tantum opus, seu ultimus status hominis attenditur a Deo in ordine ad Paradisum, vel ad Gehennam. Neque ullo modo dari potest status ille medius operum, per quem neque Gehennam, neque Paradisum quis mereatur. Et quemadmodum impossibilis est hic status: ita etiam impossibile est dari illos insessores Parietis Aaraph, qui simul Angeli sint & homines, quemadmodum impossibilem pronunciant Philosophi Hircocervum, vel Chimeram: nisi forte velint Mahumetani admittere mysterium incarnationis, sicut in uno supposito Angeli, vel hominis uniantur duæ naturæ, humana, & Angelica.

Vers. 59. Ab hac periodo, usque ad finem Suræ omnia figmenta sunt & fabulæ. Introducit enim quosdam Legatos, magna ex parte inauditos, qui populis suis deferant mandata Dei, eosque commoneant de peccatis suis. Quia vero hi eosdem Legatos rejicientes, ab erroribus suis resilire renuunt, a Deo gravissime puniuntur. Primo itaque ita fingitur loqui Deus. لقد أرسلنا نوحا الى قومه فقال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غيره اني اخاف عليكم عذاب يوم عظيم

Jam quidem misimus Noe ad populum suum; & dixit: O popule meus, colite Deum; nullum alium Deum habetis præter eum. Certe ego timeo super vos pœnam diei magnæ. Deinde prosequitur dialogismum satis ineptum inter Noe, & populum ejus; & concludit cum adventu diluvii. Zamchascerius scribit hic: وهو ابن خمسين سنة وكان نجارا. *Noe erat quinquaginta annorum* (erravit, pro quingentorum) *& exercebat artem carpentarii*. At populus Noe; non erat gens aliqua peculiaris, sed universum genus humanum: nec adorabat idola, ut hic supponitur, & alibi asseritur: nam in communi sententia, quam docet S. Thomas 2. 2. q. 94. art. 4. & fundatur in verbis Sapientiæ cap. 14. 13. idololatria post diluvium a posteris Cham exorta est. Quod si antea homines idola coluissent, id neque Moyses, neque Christus ipse siluissent: & certe cum nullum sit majus scelus idololatria, debuisset hæc, ut potissima communis diluvii causa assignari: & tamen neque Moyses, neque Christus, ullam de ea mentionem faciunt.

Vers. 65. Refert secundam legationem: والى عاد اخاهم هودا قال يا قوم اعبدوا الله: *Et ad populum Aad misimus fratrem eorum Hud, qui dixit eis: O popule meus, Colite Deum, &c.* De populo Aad, seu Aadæis scribit Ismael Ebn-Aly in suo Taarich: هم من ولد عاد بن عوص بن ارم بن سام بن نوح. *Hi fuerunt prognati ex Aad filio Aus, filio Aram, filio Sem, filio Noe.* Hud vero Auctor اعلام الهدى *De Signis Directionis*, autumat fuisse عابر Heber filium Saleh, filii Arphaxad, filii Sem, filii Noe. Idem sentiunt Euthychius Alexandrinus, & Georgius Almacinus Arabes Christiani. Judæi etiam affirmant in *Seder Olam*, Heber prophetam fuisse: dicit enim ibi R. Jose נביא גדול היה עבר: *Propheta magnus fuit Heber*. At in Sacris literis nihil tale de Heber legimus; & multo minus, illum dictum fuisse *Hud*, ut Mahumetus appellat. Cæterum inter Hud, & Aadæos finguntur iidem dialogismi, ac inter Noe, & populum illius. Inter alia, vers. 69. dixit illis Hud: وزادكم الله في الخلق بسطة: *Et auxit vos Deus in creatione extensione*; idest longitudine staturæ. Nam, ut explicat Gelal. كان طويلهم مائة ذراع وقصيرهم ستين *Longior inter eos erat centum cubitorum; brevior autem sexaginta.* Idem habet Zamchasceriius, & traditum fuit ab Ebn-Abbas, & aliis communiter, tamquam ex ore Mahumeti: sed Ahmed Ebno-Josephi, Auctor magnæ auctoritatis, ostendit, omnes hos cum Mahumeto esse mendaces, & affirmat, adhuc extare domos Aadæorum, & ab omnibus videri, & addit, مساكنهم على قدر مساكن اهل عصرنا هذا يدل على ان اجسامهم كاجسامنا: *Habitationes eorum sunt ad mensuram habitationum ætatis nostræ: quod ostendit corpora eorum fuisse sicut corpora nostra.* Quia vero Aadæi obstinati in errore perseverarunt, subditur in Alcorano pœna illis inflicta a Deo: وقطعنا دابر الذين كذبوا باياتنا وما كانوا مومنين. *Et præcidimus posteriora eorum, qui negaverunt signa nostra, & credere noluerunt.* Explicat Beidavius. كانت السموم تدخل انوفهم وتخرج من ادبارهم فيتقطع اعضاؤهم. *Ingrediebatur ventus urens ac pestilens in nares* eorum, infidelium, *& egrediebatur per partes posteriores eorum, & disrumpebantur membra eorum.* Cum autem omnes interiissent (subdit Ismael Ebn-Aly) remansit vivus quidam nomine Locman, qui erat vir probus; concessitque ei Deus ætatem septem aquilarum, quarum singulæ vixerent octoginta annos.

Vers. 73. Ponit aliam legationem his verbis: والى ثمود اخاهم صالحا: قال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غيره قد جاءتكم بينة من ربكم هذه ناقة الله لكم اية فذروها تاكل في ارض الله ولا تمسوها بسوء فياخذكم عذاب اليم:

Et ad populum *Themud legavimus fratrem eorum Saleh, qui dixit eis: O popule meus, colite Deum, præter quem nullus alius est vobis Deus. Jam venit ad vos probatio manifesta veritatis a Domino vestro. Hæc camela Dei erit vobis in signum: sinite eam ut pascatur in terra Dei; & ne noceatis ei, ne invadat vos pœna dolorifica.* Themud sive Themudæi (ut autumat Ismael Ebn-Aly) habitarunt primo in Æthiopia; deinde transtulerunt sese in الحجر *Hegram*: de qua regione fit mentio in Alcorano. Ad hos, utpote infideles, missus fuit a Deo propheta

ta Saleh, qui juxta eundem Ismael, vixit post Hud, ante Abraham: Ut autem crederent, eum missum fuisse a Deo, postulaverunt ab eo miraculum. Itaque (ut scribit Zamchascerius, cum cæteris Expositoribus hujus loci) *Oravit Saleh, & precatus est Dominum suum, & parturivit petra cum mugitu veluti matris fluctuantis; & discissa peperit camelam gestantem uterum decem mensium, totam pilis obsitam. Deinde peperit pullum similem sibi, jam ablactatum. Perseveravit autem camela, cum pullo suo, vescens arborum foliis, & libens aquam. Redibat autem ad potum alternis diebus* (nam altera die bibebat ipsa, altera autem pullus). *Ea vero die, qua redibat, mergebat caput in puteum* (alii volunt fluvium) *& absorbebat totam aquam illius, absque eo quod caput a puteo elevaret. Deinde voce quadam instar gemitus emissa, advocabat homines, qui emungebant ab ea quantum lactis volebant: itant impletis vasis suis biberent, & lac etiam reservarent. Dixit Abu Musa Asciariensis: Ego veni in terram Themud, & mensuravi aperturam petræ, unde egressa est camela, & inveni eam esse sexaginta cubitorum.* Consuetum est Moslemis Auctores fictos tamquam veros loquentes inducere, ut alias vidimus. Claudit fabulam Alcoranus: فعقروا الناقة وعتوا عن امر ربهم فاخذتهم الرجفة فاصبحوا في دارهم جاثمين:

Et peremerunt camelam succidentes ejus crura, & desciverunt a præcepto Domini sui, quamobrem invasit eos terræmotus, & mane inventi sunt in domibus suis prostrati ac mortui.

Vers. 83. post relatam prædicationem Lot ad Sodomitas, subdit: فانجيناه واهله الا امراته كانت من الغابرين وامطرنا عليهم مطرا فانظر كيف كان عاقبة المجرمين:

Et liberavimus eum, & familiam ejus: sed uxor ejus fuit ex remanentibus: Et pluimus super eos pluviam: & vide cujusmodi fuerit finis scelestorum, nempe remansit cum cæteris Sodomitis: quod falsum est. Nam Scriptura manifeste docet, illam cum Lot egressam fuisse, sed in itinere respexisse post tergum, contra divinum præceptum; ac propterea versam esse in statuam salis. Quamobrem falsum est etiam id, quod habet Zamchascerius, & alii, nempe: انها التفتت فاصابها حجر فماتت: *illa dum retro se verteret percussa fuit a lapide* (ex iis, qui pluebant e cœlo super Sodomam) *& ita mortua est*.

Vers. 85. Sequitur alia legatio, his Dei verbis: والى مدين اخاهم شعيبا قال يا قوم اعبدوا الله

Et ad Madianitas legavimus fratrem eorum Scioaib, qui dixit eis: O populi mei, colite Deum, &c. Certissimum est, etiam ex ipso Alcorano, Scioaib eumdem esse cum Jethro, socero Moysis, qui in Scripturis quatuor nominibus vocatur, *Raguel, Jethro, Hobab, & Cinæus*. Unde autem Mahumetus quinlum eruerit, prorsus ignoro. Porro ex Sacris literis ne verbum quidem habemus de hac legatione Scioaib, seu Jethro. Ex illis enim solum novimus, illum fuisse Sacerdotem ac Principem Madianitarum, & dedisse filiam suam Sephoram Moysi ex Ægypto in Madian fugienti in uxorem: & deinde perrexisse, ut inviseret Moysen generum suum, in deserto cum Israelitis commorantem: & postea in Madian ad suos rediisse. Cætera, quæ hic ab Alcorano referuntur, fabulæ ac figmenta Mahumeti censenda sunt.

Vers. 102. Narratur profuse, satisque fabulose legatio Moysi ad Pharaonem: ac primo, vers. 106. dicitur de Moyse, statim ac stetit ante Pharaonem: فالقى عصاه فاذا هي ثعبان ونزع يده فاذا هي بيضاء للناظرين: *Et projecit virgam suam, & ecce ipsa versa est in draconem: & extraxit manum suam* (e sinu) *& ecce ipsa apparuit candida intuentibus.* Deinde refert Pharaonem congregasse omnes Magos, qui cum adessent, dixerunt Moysi, vers. 113. يا موسى اما ان تلقي واما ان نكون نحن الملقين قال القوا فلما القوا سحروا اعين الناس واسترهبوهم وجاوا بسحر عظيم واوحينا الى موسى ان الق عصاك فاذا هي تلقف ما يافكون: فوقع الحق وبطل ما كانوا يعملون فغلبوا هنالك وانقلبوا صاغرين: والقي السحرة ساجدين قالوا امنا برب العالمين رب موسى وهرون. *O Moyses, vel projice tu prior virgam tuam, vel projiciemus nos. At ille: Projicite vos. Cumque hi projecissent, fascinaverunt oculos hominum, & perterruerunt eos, & fecerunt præstigium magnum* (convertentes virgas in colubros). *Nos vero inspiravimus Moysi dicentes: Projice virgam tuam.* (Cumque projecisset) *ecce* (facta est draco) *& devoravit id, quod illi præstigiose effecerant. Apparuit igitur veritas, & evanuit id, quod illi fuerant operati. Victique sunt ibi Magi, & remanserunt inferiores, & confusi: & projecerunt se in terram adorantes: & dixerunt: Credimus in Dominum Mundorum; Dominum Moysis, & Aaron.* Pergit deinde fabulari, quomodo Pharao jusserit præcidi manum dexteram, & pedem sinistrum singulis Magis, ac deinde eosdem crucifigi; atque ita Martyres magna cum patientia, & constantia obiisse. Hoc autem absolute falsum, & contra Scripturam existimandum est. Nam ex libro Exodi manifeste habetur, Magos post primum illud signum, alia præstigia, Rege jubente, fecisse, semperque Moysi obluctatos fuisse. Quamobrem de iisdem loquens S. Paulus Epist. 2. ad Timoth. cap. 3. scribit: *Quemadmodum autem Jamnes & Mambres restiterunt Moysi: ita & hi resistunt veritati, homines corrupti circa fidem.* Quod si Magi illi statim in Deum credidissent, & martyres mortui fuissent; numquam hoc Moyses tacuisset, nec de illis S. Paulus ita scripsisset. Omitto hic sexcentas Interpretum ineptias, quæ revera non pertinent ad Alcoranum, neque probari possunt, a Mahumeto inventas fuisse.

Vers. 125. Cum timerent Magnates Pharaonis malum a Moyse, & Hebræis: dixit illis Pharao: سنقتل ابناءهم

سنقتل ابناءهم ونستحي نساءهم. *Occidemus filios eorum, vivere sinemus fœminas eorum.* Sed hoc decretum fuit a Pharaone, antequam nasceretur Moyses.

Vers. 134. Post transitum Maris rubri, fingit Israelitas, cum vidissent populos, ad quos pervenerant, adorare idola, dixisse Moysi: يا موسى اجعل لنا الها كما لهم الهة قال انكم قوم تجهلون:

O Moyses, fac nobis aliquem Deum, quemadmodum habent istæ gentes. Respondítque illis Moyses: Certe vos estis homines stulti, & ignari. Nunquam in Scripturis legimus, Israelitas postulasse a Moyse, ut faceret illis idolum: atque hoc omnino mendacium censendum est.

Vers. 135. Sic fingitur loqui Deus: وواعدنا موسى ثلثين ليلة واتممناها بعشر فتم ميقات ربه اربعين ليلة: *Et condiximus Moysi triginta noctes; & complevimus eum decem: & completumque est tempus constitutum a Domino ejus, quadraginta noctium.*

Explicat Gelal. *Condiximus triginta noctes,* بان نكلمه عند انتهائها بان يصومها فصامها فلما تمت انكر خلوف فمه فتسوك فامره الله بعشر اخرى ليكلمه بخلوف فمه: *ut alloqueretur eum post finem illarum, cum pacto ut in iisdem jejunaret. Jejunavit autem in illis Moyses: sed postea displicuit illi fœdus halitus oris sui, curavitque illum tollere, probe os confricando. Sed Deus præcepit ei, ut decem alias noctes jejunaret, quo liceret ei alloqui Deum, non obstante ingrato illo oris halitu.* De hujusmodi Dei condicto cum Moyse, primo de triginta noctibus, seu diebus; (nam Arabes diem naturalem nomine noctis exprimere consueverunt) ac postea decem, nullum est vestigium in Pentateucho. Ridicula vero est ratio, cur Deus decem illas noctes addiderit; quia scilicet pudebat Moysem loqui cum Deo post contractum ex jejunio triginta noctium fœdum oris halitum. Atqui appendix illa decem noctium cum jejunio non minuebat, sed augebat oris fœtorem. Quis vero sanæ mentis credat, Deum abhorrere a prava humani oris aura, præsertim cum a jejunio propter eum suscepto procedit? Quamobrem etiamsi fœtor ille fuisset Moysi naturalis, non erat, cur Deus propter eum decem noctes cum jejunio illi imponeret. Falsum præterea est, Deum, non nisi transactis quadraginta diebus, cum Moyse loquutum fuisse, ut constat ex libro Exodi a cap. 24. ad 34. quamvis tabulas Legis duas, (non septem, aut decem, ut fingunt Mahumetani) non nisi post quadraginta dies illi tradiderit.

Vers. 139. Ita depravat Sacram historiam, quæ habetur Exodi cap. 33. ولما جاء موسى لميقاتنا وكلمه ربه قال رب ارني انظر اليك قال لن تراني ولكن انظر الى الجبل فان استقر مكانه فسوف تراني فلما تجلى ربه للجبل جعله دكا وخر موسى صعقا فلما افاق قال سبحانك تبت اليك وانا اول المومنين:

Cum autem venisset Moyses juxta condictum nostrum (idest post quadraginta dies) *& alloquutus fuisset eum Dominus suus; dixit: Domine mi, fac, ut possim te aspicere. Respondit ei: Numquam me videbis. Sed respice ad Montem: & si is firmus steterit in loco suo, mox videbis me. Cum autem gloriosum se Deus Monti ostendisset, redegit eum in pulverem. Tunc corruit Moyses exanimatus. Cum autem in se rediisset, dixit: Laus tua: Converto me pœnitens ad te: & ego sum primus fidelium.* Compara Alcorani verba cum verbis Pentateuchi, & videbis nihil hic esse nisi fictum, & commentitium.

Vers. 141. Fingitur loqui Deus: وكتبنا له في الالواح من كل شي موعظة وتفصيلا لكل شي: *Et scripsimus ei* (idest Moysi) *in Tabulis de omni re parænesin, & distinctionem pro omni re.* Certum est, Deum nihil dedisse scriptum Moysi, nisi Decalogum in duabus Tabulis: cætera enim legalia scripsit ipse Moyses immediate accepta ab ore Dei: ut habetur Exodi cap. 24. 4. *Scripsit autem Moyses universos sermones Domini.* Quamobrem mentitur Mahumetus, dum asserit, Deum scripsisse Moysi in Tabulis, non duabus, sed multis (dicitur enim numero plurali الالواح non duali لوحين) omnia ad universam legem spectantia. Nam hoc significant ejus verba, etiam secundum glossas Alcoranistarum. Quamobrem scribit Gelal. de his tabulis, وكانت من سدر الجنة او زبرجد او زمرد سبعة او عشرة. *Erant septem, vel decem; factæ ex ligno Sedri Paradisi, vel ex chrysolitho, sive smaragdo.* Et quidem ad continendam totam legem non minor numerus tabularum requirebatur.

Vers. 144. Hæc habet: واتخذ قوم موسى من بعده من حليهم عجلا جسدا له خوار: *Et fabricavit populus Moysi, post discessum ejus, ex annulis suis Vitulum habentem corpus, & edentem mugitus. Pro corpore,* intelligit Gelaled. cum aliis Expositoribus لحما ودما *carnem, & sanguinem:* & hoc revera significat vox Alcorani جسد: & addit: انقلب كذلك بوضع التراب الذي اخذه من حافر فرس جبريل في فمه فان اثره الحياة فيما يوضع فيه: *Ita autem conversus fuerat per positionem pulveris, quem acceperat* (Samaritanus scilicet illius) *ex ungula equi Gabrielis, in ore ejus: nam ubi is ponebatur, vitæ vestigia apparebant.* Magnum figmentum, fortasse a Thalmude exceptum.

Vers. 150. Pergit mentiri: ولما رجع موسى

الغضب اخذ الالواح . *Et postquam quievit Moyses ab ira, accepit Tabulas*, quas scilicet ex ira projecerat. At certum est, tabulas illas confractas fuisse, quamvis Alcoranus hoc taceat: ita enim legimus Exodi cap. 32. *Iratusque valde projecit de manu tabulas, & confregit eas*; itaut alias tabulas jussus sit praecidere, in quibus Deus scriberet legem suam. Nec dicas, eum collegisse earum fragmenta: nam hæc erant jam inutilia ad finem intentum a Moyse: nisi fingas cum Rabbinis, illum e frustis tabularum venditis divitias immensas sibi comparasse. Et præterea non cohæret hoc cum verbis sequentibus in Alcorano.

Vers. 151. Hæc habentur: واختار موسى من قومه سبعين رجلا لميقاتنا فلما اخذتهم الرجفة قال رب لو شئت اهلكتهم من قبل واياي اتهلكنا بما فعل السفهاء منا . *Et elegit Moyses e populo suo septuaginta viros juxta condictum nostrum: cumque a terræmotu occisi fuissent, dixit: Si voluisses, Domine mi, perdidisses antea illos, & me. An vero perdes nos propter id, quod fecerunt fatui ex nobis?* Somniavit hæc Mahumetus, non scripsit Moyses in Pentateucho.

Vers. 152. Oranti Moysi pro peccato Populi, fingitur Deus ita respondere, promittendo adventum Mahumeti. رحمتي وسعت كل شي فساكتبها للذين يتقون ويوتون الزكوة والذين هم باياتنا يومنون الذين يتبعون الرسول النبي الامي الذي يجدونه مكتوبا عندهم في التوراة والانجيل يامرهم بالمعروف وينهيهم عن المنكر ويحل لهم الطيبات ويحرم عليهم الخبايث : *Misericordia mea amplectitur omnem rem: scribam eam illis, qui pii fuerint, & persolverint sacras decimas, & crediderint in signa nostra: qui sequentur Legatum Prophetam Idiotam, quem invenient scriptum apud se in Pentateucho, & Evangelio: qui præcipiet ipsis justa, & vetabit injusta, & licitas faciet eis res bonas: & prohibebit malas.* Omitto alia, quæ de hoc Legato, Propheta Idiota hic prædicuntur. Mahumetus hoc de se vaticinium finxit in Alcorano; non autem scripsit Moyses in Pentateucho. Et mea quidem sententia, tam impudens, & apertum est hoc mendacium, seu figmentum; ut satis sit τὸ totum Alcoranum cum Auctore suo condemnandum.

Vers. 168. Hæc dicuntur Mahumeto. واذ اخذ ربك من بني ادم من ظهورهم ذريتهم واشهدهم على انفسهم الست بربكم قالوا بلى شهدنا ان تقولوا يوم القيمة انا كنا عن هذا غافلين : *Et* (memento) *cum accepit Dominus tuus a filiis Adam ex dorsis eorum progeniem eorum, & testificari fecit eos super animas eorum* (ac dixit: *Nonne ego sum Dominus vester? Responderunt: Utique.* (Dixit illis Deus): *Testificati sumus* (hoc vobis) *ne diceretis in die Resurrectionis: Certe nos fuimus in hoc negligentes* (quia non fuerat dictum nobis). Explicat Jahias ex auctoritate Abn Abbas, quæ habetur infallibilis: اهبط الله ادم بالهند ثم مسح ظهره فاخرج منه كل نسمة هو خالقها الى يوم القيمة ثم قال الست بربكم قالوا بلى شهدنا : وقال الكلبي مسح ظهر ادم فاخرج منه كل خلق خلقه الله ثم قال الست بربكم قالوا بلى فقال للملايكة اشهدوا فقالوا شهدنا قال الحسن ثم اعادهم في صلب ادم : *Descendere fecit Deus* (ادم) *Adam in Indiam; deinde attrectavit dorsum* (ejus) *& eduxit ex eo omnem animam, quam creaturus erat usque ad diem Resurrectionis. Deinde dixit: Nonne ego sum Dominus vester? Responderunt: Utique; testificamur hoc. Et dixit Calebius: Attrectavit Deus dorsum Adam, & eduxit ex eo omnes homines, quos creavit: deinde dixit eis: Nonne ego sum Dominus vester? Responderunt; Utique. Tunc dixit Deus Angelis: Testes estote. Illi vero dixerunt: Testes sumus. Dixit Alhasam: Deinde regredi fecit Deus illos in lumbos Adam.* Non poterant Alcorani mysteria probe intelligi sine prævia Expositorum luce.

Vers. 186. Refert, Hevam gravidam rogasse Deum, una cum Adamo; ut concederet sibi felicem partum & prolem recte formatam: cum subdit: فلما اتاهما صالحا جعلا له شركا فيما اتاهما فتعالى الله عما يشركون : *Cumque dedisset illis Deus prolem recte formatam, posuerunt eidem Deo deos socios pro eo, quod concesserat eis. At absit a Deo, ut habeat socios.* Ponam hic explicationem Calebii relatam a Jahia. *Portavit* (inquit) *Heva pondus leve in utero a principio, cum quo facile sese movebat, stando, & sedendo. Venit ad eam Satanas in forma humana, & dixit ei: Quid est illud, quod habes in utero? At illa: Nescio* (inquit). *Et ille: Estne* (inquit) *aliquod pecus ex his, quæ vides? Cumque illa, se id ignorare respondisset; abiit ab ea Satanas. Sed cum Heva gravius onus in dies experiretur, accessit iterum Satanas, interrogans, quomodo se haberet. Illa vero respondit: Timeo, ne verus sit metus, quem mihi injecisti: nam nequeo, postquam sedi, assurgere. Cui Satanas: Si precibus meis tibi Deus humanum fetum similem tibi, & Adæ concedat, vocabisne eum nomine meo? Promisit illa se facturam: & Satanas discessit. Cum autem peperisset, rediit Satanas, exigens ab ea, ut staret promissis. At illa: Quodnam est, inquit, nomen tuum? Respondit: nomen meum est* عبد الحارث *Abdalhareth*: (idest, *servus serentis*).

Cum

Cum autem Heva hoc nomine filium suum appellasset, is statim mortuus est. Concludit Jahias ex Calebio: قال الله فلما اتاهما صالحا جعلا له شركاء فيما اتاهما: قال قتادة فكان شركا في طاعتهما الابليس في تسميتهما اياه عبد الحارث:

Dixit Deus (ideft hoc significant verba Alcorani): *Et cum dedisset illis Deus prolem recte formatam, posuerunt illi deos socios pro eo, quod dederat illis. Dixit Cottada: Idololatriam commiserunt, dum obedierunt Diabolo, vocando filium suum Abdalhareth.* Multum debent Protoplasti Mahumeto, qui eos idololatrarum principes evulgavit.

Ex Sura 8. الانفال *Manubiæ.*

Verf. 53. Ita fingitur Deus alloqui Mahumetum: ولو ترى اذ يتوفى الذين كفروا الملايكة يضربون وجوههم وادبارهم وذوقوا عذاب الحريق ذلك بما قدمت ايديكم:

Et o si videres, quando Angeli tradunt morti infideles! Percutiunt facies eorum, & dorsa; eorum (& dicunt eis): Gustate pœnam combustionis, quæ vobis debetur ob peccata vestra præterita. Paucis verbis innuit longam fabulam de examine, & tormento mortuorum in sepulcro per duos Angelos Monker, & Nakir. Vide eam in tertia parte hujus Prodromi pag. 90. Porro juxta doctrinam Mahumeticam & Rabbinicam, vel homines non moriuntur, nisi quando jam sunt in sepulcro: vel iterum animæ jam egressæ restituuntur in corpora intra sepulcrum: & præterea corpora ipsa, si forte combusta sint, aut a feris devorata, debent redintegrari intra aliquod sepulcrum: ut ibi fiat ab Angelo mortis, juxta Rabbinos: vel a Monker, & NaKir juxta Alcoranum, examen: & infligatur tormentum. Zamchaleerius ex auctoritate Albara filii Azeb refert, ان رسول الله من ذكر قبض روح المومن ثم عود روحه الى جسده فياتيه ملكان فيجلسانه في قبره. *Legatus Dei Mahumetus dixit, animam Fidelis egressam e corpore in morte, iterum in illud regressuram esse: & venturos duos Angelos, qui sedebunt juxta eum in sepulcro,* nempe MonKer, & NaKir. Vah ineptias.

Verf. 70. Ita alloquitur suos milites, qui fortasse conquerebantur, se in præliis susceptis exiguas prædas lucratos fuisse; ما كان لنبي ان يكون له اسرى حتى يثخن في الارض تريدون عرض الدنيا والله يريد الاخرة والله عزيز حكيم: *Nullus propheta potuit habere captivos, donec stragem multam faceret in terra. Vos vultis bona accidentalia Mundi: & Deus vult bona futuri sæculi: & Deus est excellens, sapiens.* Prædicat suis contemptum bonorum mundanorum; & interim ipse sibi blanditur de futura copia captivorum per strages a se faciendas. Sed quinam fuere isti prophetæ, qui per plurimas strages ac cædes, captivorum turbas sibi comparavere? Ego nullum invenio, saltem sub præcisa ratione prophetæ. Nam Reges, Ducesque exercituum, ut sic, non gesserunt personam prophetæ.

Ex Sura 10. يونس *Jonas.*

Verf. 86. Hæc de morte Pharaonis habentur: وجاوزنا ببني اسرايل البحر فاتبعهم فرعون وجنوده بغيا وعدوا حتى اذا ادركه الغرق قال امنت انه لا اله الا الذي امنت به بنوا اسرايل وانا من المسلمين: الان وقد عصيت قبل وكنت من المفسدين:

Et traduximus filios Israel per mare, & insequutus est eos Pharao, & exercitus ejus, invidia, & hostilitatis gratia: sed cum mergi cœpisset, dixit: Credo, nullum esse Deum præter eum, in quem credunt filii Israel, & ego sum ex Moslemis. (Dixit illi Gabriel) *Nunc* (credis) *at antea rebellis Deo fuisti, & homo pravus ac perversus.* Atque ita submersus est. Nam, ut scribit Gelaleddinus: دس جبرايل في فيه من حماه البحر مخافة ان تناله الرحمة *impegit Gabriel in os ejus ex cœno maris, ob timorem, ne consequeretur misericordiam.* Si scilicet perrexisset in confessione unius Dei. Ita figmenta sunt hæc, sicut illud, quod addit idem Gelal. ومسخت اموالهم حجارة ولم يومن فرعون حتى ادركه الغرق *Commutata sunt omnes opes eorum (ideft Ægyptiorum) in lapides; nec tamen credidit Pharao, donec sensit se mergi.*

Verf. 97. Vocat Niniviras, ad quos missus fuit Jonas a Deo, قوم يونس *Populum Jonæ*, seu gentem, in qua, & ex qua natus est Jonas: juxta perpetuum modum loquendi Alcorani, atque etiam communem omnium expositionem. At Jonas non fuit Ninivita, sed Hebræus, ut ipsemet confessus est nautis.

Ex Sura 11. هود *Hud.*

In hac Sura recoquit totam fere Suram 7. الاعراف nempe legationes illas fictitias Noe, Hud, Saleh, Lot, Scioaib, &c. semper tamen cum parergis novarum ineptiarum, quarum præcipuas tantum breviter attingam.

Verf. 40. Agens de adventu diluvii, hæc habet: اذا جاء امرنا وفار التنور قلنا احمل فيها من كل زوجين اثنين واهلك الا من سبق عليه القول ومن امن وما امن معه الا قليل: *Cum venit præceptum nostrum (de diluvio) & ebullivit fornax, diximus (ad Noe) Defer (in Arcam) ex omnibus animantibus duo paria (nempe masculum, & fœminam) & familiam tuam; præter eum, super quem præcessit dictum* (quod

(quod debeat perire): *& eos, qui crediderunt: & non crediderant cum eo, nisi pauci.*

Illa ebullitio Fornacis (quicquid fit) fingitur tamquam signum a Deo constitutum pro immediato diluvii adventu. Sed nullum habet in Scriptura Sacra fundamentum. Non autem duo tantum paria ex cunctis animantibus, sed ex immundis tantum, introduxit Noe in Arcam: ex mundis vero, & ex volucribus, septem paria, seu septena & septena. Præter familiam suam, nullum alium Noe introduxisse in Arcam, certum est non solum ex libro Genesis, sed ex epistola 1. S. Petri cap. 3. ubi asseritur, *octo tantum animas in Arca ab aquis salvatas fuisse:* nempe ipsum Noe cum uxore, & tres ejus filios cum uxoribus suis. Mentitur itaque aperte Alcoranus, dum præter familiam Noe, alios, qui illi crediderant, in Arcam introducit. Et Jahias refert contra dictum Alcorani, auctoritatem Cottadæ, ita pronunciantis لم ينج في السفينة الا نوح و ثلثة بنيه سام حام ويافث ونساوهم فجميعهم ثمانية. *Non sunt salvati in Arca nisi Noe, & tres filii ejus Sem, Cham, & Japheth, & uxores eorum: in totum octo.* Agnovit Cottada errorem Alcorani: quemadmodum etiam Zamchascerius, qui ait, Mahumetum in voce tradidisse, fuisse tantum octo: quamvis oppositum scripserit in Alcorano. At Gelal. vult in Arca fuisse duodecim, & juxta alios, octoginta. Mohammed filius Isaac, decem; & juxta alios, duos & septuaginta, vel etiam octo & septuaginta. Alii aliter. Sed non minus mentitur, dum totam quidem familiam Noe in Arca salvatam fuisse pronunciat, illis verbis: *præter eum, super quem præcessit dictum:* idest, decretum Dei, quod debeat in diluvio perire. Accipitur autem hic من idest, *eum, quem*, collective ab Expositoribus, itaut non de uno tantum intelligatur, sed de pluribus. Gelal., Zamchascerius, & alii plerique volunt hos fuisse زوجته وولده كنعان: *Uxorem ejus* (nempe Noe) *& filium ejus Chanaan.* Verum nunquam dixit Mahumetus, uxorem Noe in diluvio periisse: & falso ei hoc Moslemi imponunt.

Vers. 42. Ita legimus: وهي تجري بهم في موج كالجبال ونادي نوح ابنه وكان في معزل يا بني اركب معنا ولا تكن مع الكافرين: قال ساوي الى جبل يعصمني من الماء قال لا عاصم اليوم من امر الله الا من رحم وحال بينهما الموج وكان من المغرقين: *Et ipsa (Arca) impulit eos in fluctus velut montes. At clamavit Noe ad filium suum, qui erat in loco ab Arca separato, dicens: O filiole mi, veni nobiscum in Arcam, & noli remanere cum infidelibus. At ille respondit: Recipiam me ad montem, qui defensabit me ab aqua. Cui Noe: Non est hodie qui defendere possit ab eo, quod præcepit Deus: præter eum, cui ipse misertus fuerit. Et pertransiit inter eos unda, & ille submersus est.* Noe tres filios tantum (saltem ante Diluvium) genuisse, & eos cum eodem in Arcam ingressos ac salvatos fuisse, nullus unquam, ut puto, dubitavit. Itaque filius hic, qui mersus est, non potuit esse unus ex illis. Unde ergo irrupit? Asserunt communiter Expositores, illum fuisse alium a tribus, nomine Chanaan. At Chanaan nepos fuit filius Noe, sed Cham, neque ortus est, nisi post diluvium. Alii putant fuisse privignum, non filium; susceptum scilicet ab uxore ex altero marito. Alii vero malunt fuisse filium adoptivum Noe. Verum hoc est temere, & sine ullo fundamento divinare, ad defendendum Mahumeti mendacium.

Vers. 49. Concludit Deus Mahumeticus historiam Diluvii his verbis: تلك من انباء الغيب نوحيها اليك ما كنت تعلمها انت ولا قومك من قبل هذا. *Hæc est ex historiis arcanis, & ignotis: revelamus eam tibi: non noveras eam tu, neque gens tua antea.* Nihil in Orbe notius, præsertim ævo Mahumeti, quam historia Diluvii; tunc enim Pentateuchus in omnibus linguis ubique gentium legebatur. Et quidem etiam Ethnici ante Christi adventum universalem Mundi alluvionem non ignorabant, ut patet ex Ovidio, Metamorph. lib. 1. & aliis Auctoribus. Erant igitur pecudes, vel stipites Mahumetus, & Arabes, si nihil de hac re tam vulgata ac nota audierant. Potest tamen Mahumetus excusari, eo quod pro انباء الغيب *historiis arcanis* intelligeret solum nugas illas & quisquilias, quibus ipse veram historiam corruperat.

Vers. 67. Abraham posuit vitulum coctum ante Angelos, quos hospites existimabat: mox subditur: فلما راي ايديهم لا تصل اليه: *Cum autem vidisset* (Abraham) *manus eorum non pertingere ad illum*, nempe Angelos non attingere vitulum, ut eum comederent. Hoc est contra id, quod habetur Genes. cap. 18. ubi Angeli offerenti Abrahæ vitulum respondent: *Fac ut loquutus es.* Et mox subditur: *Cumque comedissent, dixerunt ad eum, &c.*

Vers. 78. Dixerunt Angeli ad Lot: فاسر باهلك بقطع من الليل ولا يلتفت منكم احد الا امراتك انه مصيبها ما اصابهم: *Perge cum familia tua in aliqua parte noctis, & ne retro se vertat ullus ex vobis; præter uxorem tuam; quippe illi eventurum est, quod eveniet aliis:* nempe Sodomitis. Vera expositio, quam etiam affert Gelal. est: *Perge noctu cum familia tua, præter uxorem tuam (& ne retro se vertat ullus vestrum): nam ipsi eventurum est malum, quod eveniet cæteris Sodomitis:* nempe remansura est cum illis in incendio extincta. Atqui certissimum est ex Sacro textu, uxorem Lot egressam fuisse cum illis, neque cum aliis Sodomitis cœlestibus flammis extinctam fuisse: ut mentitur Alcoranus.

Ex Sura 12. يوسف *Joseph.*

Vers. 4. Fingitur loqui Deus cum Mahumeto: نحن نقص عليك احسن القصص بما اوحينا اليك هذا

هذا القران وان كنت من قبله لمن الغافليـــن :

Nos quidem narrabimus tibi pulcherrimam Historiarum in eo, quod revelavimus tibi hunc Alcoranum: quod si fuisses antea, non eam curasses. Idest, ut explicat Gelal. *eam ignorasses*. Quamobrem in fine Suræ hæc historia appellatur من انباء الغيب, *ex historiis arcanis, & ignotis*.

Historia vere in se est pulcherrima, sed ita eam fœdat, ac depravat Mahumetus, totque fabulis admiscet, ut Sapientiores Moslemi, quales fuerunt العجاردة *Agiaredita*: الميمونية *Maimunitæ*, & alii præsertim ex الخوارج *Charegitis*, illam ex Alcorano eliminandam esse affirment, nec ullo modo divinam auctoritatem tribuendam ei esse existiment. Cæterum historia hæc erat notissima omnibus gentibus, sicut historia Diluvii (si nugas a Mahumeto illi admixtas excipias): quamobrem ridicule inter انباء الغيـــب *Historias arcanas & occultas* recensetur.

Vers. 5. Cum dixisset Joseph patri suo. يا ابت اني رايت احد عشر كوكبا والشمس والقمر رايتهم لي ساجدين قال يا بني لا تقصص رؤياك علي اخوتك فيكيدوا لك كيدا : *O pater mi, certe ego vidi undecim stellas, & Solem, & Lunam adorantes me: respondit pater: O filiole mi, ne narres visionem tuam fratribus tuis, ne machinentur tibi insidias*.

Cum contendant Moslemi, hanc historiam a Mahumeto exactissime, ac perfectissime referri, patet hic ejusdem defectus, dum primum Josephi somnium, cum videbatur sibi in agro cum fratribus alligare manipulos, subticetur. In eo etiam peccat Alcoranus, dum supponit Joseph narrasse patri suo tantum hoc secundum somnium, cum tamen manifeste pateat ex libro Genesis, fratribus etiam, & quidem antequam patri, illud narrasse.

Vers. 9. اذ قالوا ليوسف واخوه احب الي ابينا منا ونحن عصبة ان ابانا لفي ضلال مبيـــن :

Cum dixerunt (fratres ejus ad invicem): Certe Joseph, & frater ejus (Benjamin) dilectiores sunt apud patrem nostrum, quam nos: & nos sumus plures: certe pater noster est in errore manifesto.

In Genesi non legimus, conquestos fuisse filios Jacob, nisi de peculiari amore patris erga Joseph. De Benjamin vero nullam habuere querelam: agnoscebant enim, illum, utpote natu minimum, jure a patre cæteris in amore præferri.

Vers. 12. قالوا يا ابانا ما لك لا تامنا علي يوسف وانا له لناصحون ارسله معنا غدا يرتع ويلعـــب وانا له لحافظون قال اني ليحزنني ان تذهبوا بـه واخاف ان ياكله الذيب وانتم عنـــه غافلـون :

Dixerunt (fratres Joseph): O pater noster; quid tibi est, quod non concredis nobis Joseph? Mitte illum nobiscum cras, ut liberius spatietur, & ludamus: & nos sane illum custodiemus. Respondit (pater): Ego sane ægre fero, quod ducatis eum vobiscum: nam timeo, ne comedat eum lupus, dum vos curam illius negligitis.

Supponitur hic, Jacobum retinuisse Joseph, ne cum fratribus ad pascendas oves proficisceretur: & nonnisi importunis eorum precibus, ut Joseph cum illis pergeret, permisisse. At vero ex Genesi habetur oppositum; ubi Jacob ultro filium suum misit ad fratres visendos; cum quibus etiam constat illum quotidianam consuetudinem in pascendis pecoribus habuisse, ex illis verbis c. 37. *Joseph pascebat gregem cum fratribus suis adhuc puer; & erat cum filiis Bala, & Zelpha uxorum patris sui*.

Vers. 20. Dicitur de Viatoribus, vel Mercatoribus Madianitis: فارسلوا واردهم فادلي دلوه قال يا بشري هذا غلام واسروه بضاعـــة : *Et miserunt aquatorem suum, qui demisit situlam suam (in cisternam, ubi erat Joseph. Et videns ipsum hærentem manibus funi situlæ, dum eam retraheret): dixit: O lætum nuncium! Hic est puer. Et (fratres ejus) occultabant eum (idest, non fatebantur esse fratrem suum, sed asserebant esse servum suum) ad lucrandam pecuniam*. Refert hic Gelal. Cum fratres Joseph in cisternam illum fune demitterent, ubi ad medium devenisset, laxato fune, sivisse eum præcipitem ruere. Cumque in aquam cecidisset Joseph, arripuisse manibus saxum, quo se super aquas sustineret, ne illis mergeretur. Addit Zamchascerius, Joseph habuisse secum in quodam Amuleto, quod ad collum alligatum gerebat, tunicam factam ex serico Paradisi, qua Gabriel induerat Abraham, cum nudus projectus est in fornacem, ne a flammis læderetur: & nunc etiam Gabrielem extraxisse eam ex Amuleto, eaque Josephum induisse, ut ab aquis immunis servaretur.

Ex Pentateucho certum habemus, fratres Joseph, cum vidissent Madianitas transire, extraxisse illum e cisterna, *in qua nulla erat aqua*, & iisdem Mercatoribus vendidisse. Quamobrem totum, quod hic narratur, fabula est, & mendacium. Quomodo vero poterant fratres Joseph vendere Madianitis illum, quem Madianitæ ipsi invenerant? Neque ausi fuissent dicere, se illum in cisternam projecisse, fatendo fratrem suum esse; nam parricidii sese condemnassent. Quod si servum suum illum fuisse asseruissent: eo ipso, quod in cisternam projecerant, inutilem, vel etiam scelestum esse confessi fuissent.

Vers. 24. Loquens de eo, quod accidit Josepho cum Domina sua, uxore Putipharis, hæc habet:

وراودته التي هو في بيتها عن نفسه وغلقت الابواب وقالت هيت لك قال معاذ الله ... ولقد همت به وهم بها لولا ان راي برهان ربه كذلك لنصرف عنه السوء والفحشاء انه من عبادنا المخلصيـــــن :

Et expetivit eum illa, cujus ipse erat in domo, in persona ipsius (idest ad actum venereum) *& clausit portas, & dixit: Ades huc. Respondit Joseph: Deus libe-*

liberet me ab hoc flagitio. Et jam quidem illa destinaverat peccare cum eo: & hic etiam destinabat peccare cum ea, (& fecisset,) nisi vidisset manifestum signum Domini sui. Ita egimus cum eo, ut averteremus ab eo malum, & flagitium: quippe ipse erat ex servis nostris sinceris. Hoc signum, quo Deus deterruit Joseph a flagitio, quod destinaverat perpetrare, fuit juxta Gelalem, aliosque Expositores, quia مثل له يعقوب فضرب في صدره فخرجت شهوته من انامله: *apparuit ei species patris sui Jacob, qui percussit pectus ejus, & egressa est concupiscentia ejus,* (seu sperma) *ex extremis digitorum ejus.* Addit Zamchascerius, *Joseph solvisse zonam suam, & fecisse ex ea pulvillum, quod inserviret ad commodiorem congressum cum ea: & praeterea solvisse adstrigmentum femoralium suorum: & sedisse una cum ea, innitente ipsa super collum ejus. Cumque audisset vocem dicentem sibi: Cave tibi ab ea, semel, & bis; non curasse eam: imo nec tertio commonentem attendisse: donec apparuit ipsi forma patris sui Jacob mordentis dentibus extremitatem digiti sui: & percussit manu pectus illius, atque ita libidinosus humor erupit ab extremis digitorum ejus.*

Verum hoc totum est manifestum mendacium, & gravissima injuria contra Juvenem castissimum, quem certum est nullo modo in adulterium cum Domina neque re, neque animo consensisse, imo ab eo semper refugisse. Sed excusandi sunt Mahumetus & Mahumetani in his obscoenissimis figmentis; nam bona fide hauserunt ea a Judaeis, in Thalmude Babylonico, Ordine 3. נשים pag. 36. ad ea verba Genesis cap. 39. *Accidit quadam die, &c.* Vide Bibliothecam Rabbinicam Bartholocii Par. 3. pag. 519.

Vers. 26. Pergit fabulari de Joseph, & Domina ejus, quam زليخا *Zalicham* dictam fuisse communiter affirmant: واستبقا الباب وقدت قميصه من دبر والفيا سيدها لدي الباب: وشهد شاهد من اهلها ان كان قميصه قد من قبل فصدقت وهو من الكاذبين وان كان قميصه قد من دبر فكذبت وهو من الصادقين: فلما راي قميصه قد من دبر قال انه من كيدكن ان كيدكن عظيم. *Conatique sunt se invicem praecurrere ad januam. Et illa* (currens post eum) *arripuit, & scidit interulam ejus a tergo, & obvium habuerunt dominum* (maritum) *ejus juxta portam.* Cum vero alter in alterum crimen rejiceret: *testificatus est quidam de familia ejusdem* (Zalichae) *dicens: Si interula ejus scissa est a parte anteriori: haec vera dicit, & hic est mendax. Si autem interula ejus scissa est a parte posteriori: haec mentita est: & his est veridicus. Cum autem vidisset maritus, quod interula ejus scissa esset a parte posteriori, dixit: Certe hoc est ex technis vestris* (foemineis) *certe technae vestrae magnae sunt.* Pergit deinde Alcoranus referre, quo pacto Putiphar, Josephi innocentia cognita, uxorem acriter redarguerit: interim vero per Civitatem Zalichae factum inter foeminas divulgatum fuerit. Cum autem illa aegre ferret de se jocum ab illis captari; invitavit praecipuas earum ad convivium, & dedit unicuique earum in mensa cultrum (Interpretes addunt, citrum, seu malum medicum, quod cultro scinderent). Cum autem omnes jam discubuissent, introduxit Zalicha Josephum, cujus pulchritudine adeo captae sunt, ut dum in illius vultum totae intenderent, pro citris scinderent cultris manus suas, neque tamen animadverterent. Tunc Zalicha dixit eis: Hic est ille, propter quem culpatis me. Ne miremini igitur, si ego diuturna consuetudine, in amore ejus exarsi; dum vos semel tantum illum intuendo, ita insanistis. Cum vero non posset Zalicha obtinere a Joseph intentum suum, utque etiam probrum suum tegeret, obtinuit a Marito, ut carceri per aliquod tempus manciparetur. Joseph autem elegit potius carcerem, quam Dominae voluntati assentiri. Hactenus fabula Alcorani.

Omitto parerga non minus fabulosa Interpretum, uno tantum Gelalis contentus, nempe illum, qui admonuit Putipharem, ut scissuram interulae observaret, fuisse filium patrui Zalichae, & adhuc infantem in cunabulis. Caeterum contra veritatem Sacrae Historiae est, quod vestis illa, quam apprehendit uxor Putipharis, fuerit interula (seu) vestis interior, eamque sciderit a parte posteriori: fuit enim pallium, quod fugiente Joseph, integrum in manu foeminae remansit. Falsum etiam est, Zalicham, dum Joseph insequeretur, ad januam obvium habuisse maritum; tunc enim maritus aberat. Quamobrem primum cum domesticis de Joseph conquesta est: deinde marito domum regresso, rem, ut ipsa confinxerat, narravit, & pallium, quod retinuerat, ostendit. Postremo magnum mendacium est, Putipharem ob scissuram interulae a parte posteriori, statim innocentiam Joseph agnovisse, nec aliquid poenae in eum statuisse. Oppositum asserit Moyses: nempe Putipharem uxoris verbis statim fidem adhibuisse, & Josephum in carcerem detrusisse.

Vers. 37. Habetur, cum Joseph in carcerem conjectus est: ودخل معه السجن فتيان. *Et ingressi sunt cum eo in carcerem duo juvenes:* illi scilicet, quibus somnia divinavit. At hi multo post Joseph in carcerem detrusi sunt, ut patet ex Sacra Genesis historia.

Vers. 42. Dicitur de Joseph: فلبث في السجن بضع سنين: *& moratus est in carcere plures annos.* Et vers. 4. De illo, cui Joseph somnium interpretatus fuerat, seque illi commendaverat, dicitur وادكر بعد امة: *Et recordatus est Joseph post multum tempus.* Porro بضع significat, ut minimum, tres: & extenditur usque ad novem. Sentiunt autem communiter Expositores, hoc loco accipiendum esse pro septem. Ita Zamchascerius: والبضع ما بين الثلث الى التسع واكثر الاقاويل علي انه لبث فيه سبع سنين: Haec dictio بضع *amplectitur numerum a tribus ad novem: sed plerique volunt*

lunt illum mansisse in carcere septem annos. Vox autem أمــة significat absolute multitudinem, & exponitur per جماعة *congregationem*: quamobrem saltem septem annos complecti videtur. Quicquid sit, habemus ex Moyse, Joseph duos, vel ad summum tres annos in carcere moratum fuisse; quamobrem fallitur Alcoranus, si standum sit illius Expositoribus.

Vers. 45. Cum Pharao exquireret, qui sibi somnia sua interpretaretur, dixit ille, qui liberatus fuerat, nempe Pincerna Regis: انا انبيكم بتاويله فارسلوني

يوسف ايها الصديق افتنا في سبــــع بقرات:

Ego exponam vobis interpretationem eorum, sed dimittite me. (Dimissus autem venit ad Joseph, & dixit ei): *O Joseph Veridice, dic nobis quid significent septem vaccæ, &c.* Joseph autem, cum adhuc esset in carcere, interpretatus est illi utrumque somnium Regis. Hoc manifeste repugnat Sacræ Historiæ, quæ docet, Joseph non nuncio Regis in carcere, sed Regi ipsi extra carcerem somnia ipsius interpretatum esse. Fingit deinde Alcoranus, Regem misisse nuncium, qui ad se Joseph adduceret. At nuncius cum venisset ad Joseph, dixit ei: ارجع الى ربك فاسلـه ما

بال النسوة الاتي قطعن ايديهن ان ربي بكيدهـن

عليم: قال ما خطبكن اذ راودتن يوسف عن نفسه:

Revertere ad Dominum tuum (Putipharem) *& rescisce ab eo, quænam fuerit mens fœminarum, quæ cultris sciderunt manus suas: nam Dominus meus* (Pharao) *jam instructus est de techna illarum*: (Pharao autem advocatis ad se fœminis illis) *dixit*: *Quidnam cogitastis, cum concupistis frui concubitu Joseph?* Pergit deinde referre, quomodo illæ sese ab hac culpa coram Rege purgavere; sed Zalicha ingenue confessa est peccatum suum, & innocentiam Joseph; qui, hoc audito ab aliis, valde lætatus est, quod manifesta facta fuisset fides sua erga herum suum Putipharem, sed addidit; وما ابري نفسي ان النفس لامارة

بالسوء الا ما رحم ربــي: *Non tamen facio me ipsum innocentem: nam homo sane proclivis est ad malum, nisi Dominus meus misertus fuerit illius*. Per quod confirmatur impia Thalmudistarum sententia de peccato Joseph.

Nemo hic non videt, quam enormiter Alcoranus saltet extra chorum. Pharao jubet accersiri Joseph ad explicanda somnia sua; & Nuncius monet illum, ut exploret a Putiphare mentem fœminarum, quæ in ipsum lasciviverant. Interim vero Joseph advocatus a Rege, non comparet; se pro eo prodeunt in scenam Zalicha cum fœminis coram Rege de propria honestate disceptantes. Tolerabiliora essent Alcorani figmenta, si aliquam inter sed connexionem haberent: Zamchascerius, ut pro viribus Alcorani ineptias excuset, contendit, nuncium missum ad Joseph accersendum, verbis illis; *Redi ad Dominum tuum, & rescisce ab eo mentem fœminarum*; pro *Domino tuo*, significasse Regem. Sed quomodo rediret Joseph ad Regem, ad quem numquam venerat, & quem fortasse nunquam viderat? & cum Rex accerseret illum pro explicatione somniorum, qua dementia Nuncius proposuisset ei tractandum coram illo negotium fœminarum, nulla interim de somniis facta mentione? Decidit Zamchascerius e sartagine in ignem.

Vers. 55. Joseph coram Pharaone dixit اجعلني على خزاين الارض اني حفيظ عليم. *Constitue me super horrea: nam ego ero custos, sciens*: idest aptus & idoneus ero ad ea custodienda. Non satis fuit Mahumeto castitati Joseph turpem notam inurere, nisi modestiæ etiam illius inureret. Ubi is somnia Regi explicavit, dixit ei, ut habetur Genes. cap. 41. *Nunc ergo provideat Rex virum sapientem, & industrium, & præficiat eum Terræ Ægypti*. Non dixit: constituat me, virum sapientem, & industrium, ut mentitur Alcoranus, Quamobrem Pharao modestiam Joseph admiratus, dixit Satrapis suis; *Num invenire poterimus talem virum, qui spiritu Dei plenus sit?* Et sponte eum elegit in ministrum suum primarium.

Vers. 60. Cum prima vice Joseph dimisit fratres suos, præcepit eis, ut adducerent ad se Benjamin, & addidit: فان لم تاتوني به فلا كيل لكم عندي ولا

تقربـــون: *Quod si non adduxeritis eum, non dabitur vobis a me frumentum, neque appropinquabitis mihi*. Supponit hic Alcoranus, omnes fratres Joseph prima vice rediisse in Chanaan, cum ne verbum quidem habeat de Simeone, pro obside in vinculis retento; hoc autem est contra veritatem, & contra fidem historiæ.

Vers. 67. Quando Jacob misit secunda vice filios in Ægyptum, dixit eis: يا بني لا تدخلوا من باب

واحـد وادخلـوا من ابواب متفرقـــــة: *O filii mei, ne ingrediamini* (in Urbem regiam) *per eandem portam: sed ingredimini per portas diversas*: ne scilicet, si omnes per eandem portam ingrederentur, suspicionem aliquam mali civibus præberent. At nihil de hoc Moyses: & figmentum prorsus existimandum est.

Vers. 69. Loquens de reditu fratrum Joseph in Ægyptum cum Benjamin: hæc habet: ولما دخلوا على

يوسف اوى اليه اخاه قال اني انا اخوك فلا تبتيس

بما كانوا يعملـــون: *Cum autem ingressi fuissent ad Joseph, ille excepit ad se secreto fratrem suum* (Benjamin) *& dixit ei: Certe ego sum frater tuus: & ne affligaris ob id, quod hi fecerunt* (contra me).

Constat evidenter ex Sacro textu, Joseph nunquam se manifestasse, nisi omnibus simul fratribus; quamobrem hoc, quod refertur de peculiari manifestatione facta Benjamin, falsum omnino censendum est. Quemadmodum etiam illud, quod addit vers. 76. فبدا باوعيتهم قبل وعاء اخيه ثم استخرجهـــا من

وعاء اخيـــه: *Cœpitque Joseph scrutari saccos eorum*

rum antequam scrutaretur saccum fratris sui: deinde extraxit scyphum e sacco fratris sui. Constat enim ex Sacra Historia, Genes. cap. 44. non Joseph in Regia, sed dispensatorem ejus in via extra Urbem ante reditum eorum ad Joseph, scrutatum fuisse saccos singulorum, & invenisse scyphum in sacco Benjamin; & deinde reversos fuisse ad Joseph.

Vers. 81. Post inventum scyphum in sacco Benjamin, dixit Joseph fratribus suis: ارجعوا الى ابيكم فقولوا يا ابانا ان ابنك سرق وما شهدنا الا بما علمنا وما كنا للغيب حافظين : *Redite ad patrem vestrum, & dicite ei: O pater noster, filius tuus* (Benjamin) *furtum perpetravit: neque testamur nisi quod scimus: Et non fuimus arcanum servantes*: idest, non potuimus observare id, quod promiseramus de eo tibi reducendo, quia ignorabamus, ipsum esse furaturum. Cum autem ad patrem rediissent, eique hæc retulissent, قال بل سولت لكم انفسكم امرا فصبر جميل : *Dixit illis: Quin potius hanc rem vos ipsi confinxistis. Sed* (convenit mihi) *patientia speciosa*.

Reditus hic ad patrem in Chanaan est prorsus fictitius, & repugnat Sacræ Geneseos historiæ, cap. 44. ubi expresse Judas dixit Josepho volenti remittere eos sine Benjamin ad patrem: *Non enim possum redire ad patrem meum absente puero*. Et patet ex contextu impossibile esse eos rediisse.

Vers. 93. Remittens Joseph ultima vice fratres ad patrem suum, dixit eis: اذهبوا بقميصي هذا فالقوه علي وجه ابي يات بصيرا واتوني باهلكم اجمعين : *Pergite cum hac mea interula, & conjicite eam super faciem patris mei, & evadet videns: & venite ad me cum universis familiis vestris*. Deinde refertur, quomodo in ipso filiorum discessu ex Ægypto, dixerit Jacob, se sentire odorem Joseph: quod dum domestici tribuunt delirio, interim supervenit Judas cum fausto nuncio; & cum interulam super vultum ejus conjecisset, ille visum recuperavit. Tunc autem dixit illis Jacob: الم اقل لكم اني اعلم من الله ما لا تعلمون : *Nonne dixi vobis, quod ego sciebam ex revelatione Dei, quod vos nesciebatis?* Volunt porro Expositores interulam illam fuisse eandem, de qua supra dictum est. Additque Gelal. فيه ريح الجنة ولا يلقى على مبتلي الا عوفي : *Erat in ea odor Paradisi, neque ponebatur super ullum, qui morbo laboraret, quin sanaretur*.

Hoc totum inter fabulas rejiciendum: imo inter mendacia computandum. Tantum enim abest, ut Jacob ex odore interulæ Joseph, ab euro (ut fingunt) delato, vel ex revelatione divina (ut ipse dixit) crediderit, aut speraverit adventum Joseph, ut nunciantibus illum filiis, *quasi de gravi somno evigilans, tamen non crederet eis*, ut habetur Genes. cap. 45. Quod vero Jacob tunc cæcus fuerit, hactenus inauditum. Post plures deinde, nempe decem ac septem annos, dicitur Genes. cap. 48. *Oculi Israel caligabant præ nimia senectute, & clare videre non poterat*. Neque tamen erat cæcus.

Vers. 100. Dicitur de Joseph jam in Ægypto regnante: ورفع ابويه على العرش : *Et exaltavit parentes suos super Thronum*. Pater tantum Josephi superstes erat, nam mater obierat: nisi forte Bala noverca, aut Lia, pro vera matre hic accipiatur. Cæterum nullo modo dici potest, Joseph exaltasse parentes suos super Thronum, cum patrem & fratres pastores ovium in Terra Gessen collocaverit: nec ullum munus honorificum in Regno, vel apud Regem illos habere voluerit. In omnibus fere Suris Mahumetus se mendacem, sed in hac mendacissimum ostendit.

Ex Sura 14. ابراهيم *Abraham*.

Refricantur in ea, quæ supra commenta sunt de Moyse, Noe, Aad, Themud, Abraham: & de disceptationibus inter legatos, & populos eorum. Nugæ omnia ac fabulæ.

Ex Sura 15. الحجر *Hegra*.

Iterum introducuntur Angeli cum Adam; hi illum adorant: Diabolus adorare recusat: quamobrem ejicitur e Paradiso, &c.

Vers. 27. Fingitur Deus dicere: ولقد خلقنا الانسان من صلصال من حما مسنون والجان خلقناه من قبل من نار السموم . *Et jam quidem creavimus hominem ex argilla siccata: ex luto nigro conformato. Et Dæmones creavimus antea ex igne sævum* (idest, carente fumo, & penetrante). Ex eodem igne mox docet creatos fuisse Angelos. Homo creatus fuit ex pulvere terræ rariori & subtiliori, hoc enim significat dictio hebraica עָפָר, & quidem terræ rubræ, ut fert communis sententia: hinc enim dictus fuit אָדָם quasi *ruber*. Angelos vero non ex igne productos, sed ex nihilo creatos a Deo fuisse, Christiana, & vera docet Theologia.

Vers. 43. Legimus: وان جهنم لموعدهم اجمعين لها سبعة ابواب لكل باب منهم جزء مقسوم : *Et quidem Gehenna promissa est illis omnibus* (idest peccatoribus): *Hæc habet septem portas: unicuique portæ assignabitur* (ad ingressum) *pars eorum separata*. Hæ septem portæ nullum habent fundamentum. Cum vero in Sacris literis portæ tribuuntur Inferis, seu Gehennæ; censenda est metaphorica locutio: quemadmodum etiam cum Cœlum portas, vel claves dicitur habere.

Vers. 51. Redit in scenam Abraham cum Angelis hospitibus; Lot cum Sodomæis: Hegrenses seu Themudæi cum camela Saleh. Habitatores Leicæ, seu Scioaib, & Madianitæ: fabulæ centies recantatæ.

Ex Sura 16. النحل *Apes*.

Vers. 124. Ita legimus: انما جعل السبت علي الذين اختلفوا فيه وان ربك ليحكم بينهم يوم القيمة فيما كانوا فيه يختلفون : *Certe precepta est observatio Sabbati illis, qui discordes fuerunt circa illud. Sed sane Dominus tuus judicabit inter eos die Resurrectionis de eo, in quo fuerunt discordes*: Verba Alcorani dilucidat Glossa Gelalis: اختلفوا فيه علي نبيهم وهم اليهود امروا ان يتفرغوا للعبادة يوم الجمعة فقالوا لا نريده واختاروا السبت فشدد عليهم فيه : *Discordes fuerunt Judæi in illo contra Prophetam suum* (Moysen): *nam preceptum fuerat illis, ut vacarent operibus religionis in die Veneris* (seu feria sexta). *At illi dixerunt: Nolumus hanc diem, & elegerunt Sabbatum. Propterea obstricti sunt ad illud observandum.*

Splendido mendacio voluit Mahumetus Moslemis filiis blandiri, affingendo Moysi præceptum celebrandi diem Veneris. At Moyses nunquam Judæis tale præceptum proposuit. Imo in Sabbati feriatione ab ipso Pentateuchi initio semper constantissimus fuit.

Ex Sura 17. الاسري *Iter nocturnum.*

Vers. 1. Prima hujus Suræ verba, nempe: سبحان الذي اسري بعبده ليلا من المسجد الحرام الي المسجد الاقصي : *Laus illi, qui transtulit servum suum* (Mahumetum) *noctu a Templo Meccano ad Templum remotissimum*: nempe Jerosolymitanum: hæc inquam verba continent fabularum omnium ac figmentorum portentum; nempe raptum nocturnum Mahumeti per Gabrielem in Paradisum: de quo quia alibi satis diximus, hic nihil loquemur. Vide in 2. parte Prodromi.

Vers. 4. Ita loquitur Deus Mahumeto; وقضينا الي بني اسرائيل في الكتاب لتفسدن في الارض مرتين ولتعلن علوا كبيرا : *Et prædiximus filiis Israel in Libro* (Pentateuchi): *Certe prave agetis in Terra* (Chanaan) *duabus vicibus; & exorbitabitis excessu magno.* Jam supra dixi, Expositores explicare hæc verba de excessu a Judæis perpetrato, primo in cæde Zachariæ patris S. Joannis Baptistæ; & deinde ejusdem S. Joannis: propter quæ duo peccata puniti sunt a Deo, primo per Goliam, & deinde per Nabuchodonosor. Sed quicquid sit de his delictis: dico, falsum prorsus esse, quod Deus aliquando prædixerit ea verba Israelitis in Pentateucho, quamvis non semel iisdem prædixerit, ipsos non bis, sed sæpius in peccata magna, & scelera prolapsuros.

Vers. 13. Idem sic loquitur: وكل انسان الزمناه طائره في عنقه ونخرج له يوم القيمة كتابا يلقيه منشورا : *Et unicuique homini appendimus avem suam in collo ejus: & producemus ei librum in die resurrectionis, & inveniet eum apertum & explicitum.* Pro *ave*, intelligunt sapientiores Interpretes auspicium, vel fatum, quemadmodum etiam Latini dicunt *bonam*, vel *malam avem*, pro fausto, vel infausto augurio. Hæc dixit Mogiahed: ما من مولود الا وفي عنقه ورقة مكتوب فيها شقي او سعيد : *Nullus est, qui nascatur, quin in collo ejus appendatur chartula, in qua scriptum est: Infelix: vel Felix.* Sapit hoc ethnicam superstitionem: & si prout sonant verba, juxta Sonniturum regulam, intelligatur, est manifestum delirium; quemadmodum etiam liber ille in die resurrectionis proferendus, qui pro libro materiali proculdubio a Mahumetanis accipitur, ut constat ex professione fidei ipsorum.

Vers. 60. Iterum obtrudit Themudæos & Saleh cum camela a rupe prognata.

Vers. 61. Hæc pronunciat Deus ille fictitius: وما جعلنا الرويا التي اريناك الا فتنة للناس والشجرة الملعونة في القران : *Et non posuimus visionem, quam videre te fecimus, nisi ad tentationem hominibus* (idest, ut de ea diversimode loquerentur, & inter se disceptarent): *& arborem maledictam in Alcorano.* Hæc visio fuit iter illud nocturnum Mahumeti, quo translatus est in Paradisum. *Arbor autem maledicta*, est quædam arbor, quæ nascitur ex imo Tartari, & vocatur الزقوم Zacum: Gelal. وهي الزقوم تنبت في اصل الجحيم جعلناها فتنة لهم اذ قالوا النار تحرق الشجر فكيف تنبته : *Hæc vocatur Zacum, & nascitur ex imo Tartari: & posuimus eam in disceptationem hominibus; dicunt enim: Ignis comburit arbores, quomodo ergo possunt arbores ab eo progigni?* De hac arbore alibi dicitur in Alcorano, producere fructus كرؤس الشياطين *sicut capita Diabolorum.* Si Diaboli habent capita, etiam hæc arbor fortasse habebit fructus. O crassum Mahumeti non tam caput, quam cerebrum!

Vers. 62. Refert in scenam fabulam de adoratione exhibita Adæ ab Angelis, negata a Diabolo; & cæteras nugas supra expositas.

Vers. 101. Iterum prodit Moyses cum Pharaone: & signatim dicitur; ولقد اتينا موسي تسع ايات بينات : *Et jam quidem dedimus Moysi* (facultatem patrandi) *novem signa evidentia.* Hoc sæpius repetitur in Alcorano, & ponitur ab omnibus Chronologis Moslemis. At Moyses plusquam novem signa in Ægypto patravit; & quidem omnia evidentia: quamobrem falluntur Mahumetus & Moslemi, dum novem tantum semper constanter enumerant:

per

per hoc enim ostendunt; illum nulla alia signa fecisse.

• Ex Sura 18. الكهف *Spelunca*:

Refert primo in hac Sura historiam Sanctorum Septem Dormientium, qui Ephesi per ducentos circiter annos, quamvis alii scribant supra trecentos, in spelunca quadam dormierunt; de quibus tam Græci, quam Latini celebrem mentionem faciunt. Quamobrem nonnisi temere & impie fæx Hæreticorum Hottingerus eam fabulam appellat. Cardinalis quidem Baronius in Notis ad Martyrologium Romanum, die 27. Julii, in dubium revocat, utrum dicti sint *Dormientes*, quia per tot annos vere dormierint: an vero quia, ut de sancto Stephano, & aliis pro Christo passis dicitur, intra speluncam propter Christianam fidem inclusi, mortui sint, & obdormierint in Domino. Sed quidquid sit, vere Sancti semper ab Ecclesia universali habiti sunt, & ut tales, Sanctorum honoribus culti, Mahumetus in ea enarranda non multum a nostris Scriptoribus recedit; nonnullas tamen quisquilias e suo interserit.

Vers. 16. Ita dicitur Mahumeto: وتري الشمس
اذا طلعت تزاور عن كهفهم ذات اليمين واذا
غربت تقرضهم ذات الشمال وهم في فجوة منه:

Et vidisses Solem, postquam ortus fuerat declinare a spelunca eorum versus meridiem: cum autem vergeret ad occasum, relinquere eos, & declinare versus aquilonem. Itaut Sol nunquam tangeret eos, ne forte turbaret somnum eorum. Videtur figmentum.

Vers. 17. وتحسبهم ايقاظا وهم رقود ونقلبهم
ذات اليمين وذات الشمال وكلبهم باسط
ذراعيه بالوصيد لو اطلعت عليهم لوليت
منهم فرارا ولمليت منهم رعبا:

Et existimasses eos vigilare (tenebant enim oculos apertos), *& tamen dormiebant. Et versabamus eos ad dexteram & ad sinistram* (ne semper in eodem situ positi marcescerent): *& canis eorum extensis brachiis stabat* (dormiens) *in ore speluncæ. Si apparuisses eis ex improviso, certe terga vertisses fugiendo ab eis, ob magnum timorem.* Et hoc figmentum sapit.

Vers. 23. سيقولون ثلثة رابعهم كلبهم ويقولون
خمسة سادسهم كلبهم رجما بالغيب ويقولون سبعة
وثامنهم كلبهم قل ربي اعلم بعدتهم ما يعلمهم الا
قليل: *Dicunt* (quidam, hos Dormientes fuisse) *tres: & quartus cum cane ipsorum*; (alii) *dicunt, quinque; & sex cum cane ipsorum, opinantes de re arcana*: (Alii) *dicunt, septem, & octo cum cane ipsorum. Dic* (tu o Mahumete): *Dominus meus optime novit numerum eorum; & non noverunt eum nisi pauci.* Ridiculum se ostendit Mahumetus, qui tantæ molis putet esse horum Dormientium numerum nosse, itaut nonnisi Deus, & aliqui pauci illum sciant. Ipse certe ostendit, se nescire, dum non exprimit illum: cum tamen alii, quamvis pauci sciant. Vah Prophetam! Mirum vero, quod numerum annorum, quibus in Spelunca morati sunt, divinaverit, vel divinasse se putaverit, vers. 26. scribens: ولبثوا في كهفهم
ثلثمائة سنين وازدادوا تسعا: *Et commorati sunt in spelunca trecentos annos; & additi sunt his anni novem*, nimirum postquam a sopore suo excitati sunt. Sed a Decio, sub quo hi cœperunt dormire, usque ad Theodosium juniorem, sub quo experrecti sunt, ducenti tantum anni fluxere. Verum excusandus est Mahumetus, cum Metaphrastes tribuat eorum sopori trecentos septuaginta ac duos annos.

Vers. 32. Describit felicitatem Paradisi, & incolarum ejus: اوليك لهم جنات عدن تجري من
تحتهم الانهار يحلون فيها من اساور من ذهب
ويلبسون ثيابا خضرا من سندس واستبرق متكيين
فيها علي الارايك نعم الثواب وحسنت مرتفقا.

Illis concedentur horti Eden (idest deliciarum): *current subter ipsos flumina: ornabuntur ibi armillis aureis, & induentur vestibus viridibus ex serico pretioso, auro intertextis, & amictu splendenti. Accumbent ibi super lectos sponsales. O felix præmium, & pulchrum reclinatorium!* Hæc vero omnia tenentur Moslemi materialiter, & juxta sonum verborum accipere.

Vers. 51. Redit Adam cum Angelis ipsum adorantibus, & Diabolo adorare renuente.

Vers. 62. Exorditur fabulam, quam ipsis Alcorani verbis fideliter translatis, & Expositorum glossis, ubi opus fuerit, interpositis, hic latine tantum referam. Ita igitur Gabriel, seu Deus nescio quis fictitius Mahumetum alloquitur: *Memento, cum dixit Moyses puero suo* (Josue filio Nun): *Non cessabo iter agere, donec perveniam ad conjunctionem duorum marium* (Jonii, & Persici): *aut incedam per longum iter* (spatii octoginta annorum). *Cum autem ambo pervenissent ad horum marium conjunctionem, obliti sunt accipere piscem quendam, quem secum ferebant pro viatico. At piscis ibi relictus aufugit in mare per subterraneam viam. Ubi vero, longius inde recedentes, pervenerunt ad quendam locum; Moyses fatigatus piscem a Josue, ut prandere posset, postulavit. Ille vero ingenue fassus est, se oblitum fuisse illius ex astu dæmonis. Et ecce vidit uterque piscem illum, cum magno stupore per aquas maris incedentem. Reversi igitur ambo per eandem viam, invenerunt virum quendam servum Dei, pietate ac doctrina instructum*: (erat hic الخضر *Alchedrus*, nempe Phinees nepos Aaron, cujus anima postea transivit in Eliam, & demum in S. Georgium). *Moyses igitur obtulit se illi socium ac discipulum. At ille dixit ei: Si vis me sequi, & mecumque morari, de nulla re, quam fecero, me interroges, donec ego reddam tibi rationem de ea: alioqui statim dimittam te. Promisit Moyses, se in hoc ipsi obsequentem fore: cumque mox ambo in navem ascendissent; ille eam con-*

confregit. At Moyses, Cur, inquit, navem confregisti, cum periculo submersionis eorum, qui erant in ea? Tunc Alchedrus: Nonne, inquit, dixi tibi, quod tu non poteris mecum perdurare? Excusavit se Moyses, ac veniam petiit, promittens, se non ultra eum de ulla re, quam fecisset, interrogaturum. Processerunt igitur, & cum juvenem quemdam obvium habuissent, Alchedrus occidit eum. Tunc dixit ei Moyses: Cur hunc, qui reus non erat, occidisti? rem nefariam perpetrasti. At Alchedrus: Jam dixi, inquit, tibi, quod tu non poteras mecum perdurare. Moyses vero rursum se excusans, ac veniam petens, pollicitus est, se in posterum fore magis cautum, neque ulla de re ipsum interrogaturum. Procedentes igitur pervenerunt ad Urbem quamdam (Antiochiam); *cumque cibum ab ejus civibus petiissent, illi negaverunt eis. Erat autem ibi paries* (altitudinis centum cubitorum) *qui minabatur ruinam. Alchedrus manu sua erexit, & stabilivit eum. Sed Moyses, Cur, inquit, parietem hunc jam dirutum, iterum non ædificasti? magnam enim mercedem ex opere tuo acquisivisses. Tunc Alchedrus: Hic, inquit, omnino a te separabor. Sed prius reddam tibi rationem de iis, de quibus me interrogasti.*

Reddit deinde rationem, primo cur navem confregisset; ne scilicet in manus piratarum venientium a tergo, cum iis, qui in ea erant, deveniret. Deinde, cur juvenem occidisset; quia scilicet, cum esset infidelis, periculum erat, ne parentes suos, qui fideles erant, ad infidelitatem pertraheret. Tertio, cur parietem illum minantem ruinam manu erexisset, ac stabiliisset; quia nimirum sub eo erat thesaurus, qui spectabat ad duos orphanos adhuc pueros, qui jam adulti inventuri erant eum.

Non magno ingenio, nec multa arte opus est ad convincendum, hoc merum esse figmentum. Certe cum, juxta Zamchascerium, & alios, hoc contigerit, dum Moyses erat in Deserto (neque vero alio tempore contingere potuit), ridiculum est putare, illum cum solo Josue adhuc adolescente, tamdiu a suis Israelitis abfuisse; & præterea discipulum se, atque asseclam tradidisse Alchedro, seu Phinees, qui vel nondum natus erat; vel adhuc erat puer, & vivebat cum cæteris Israelitis in Deserto.

Vers. 85. Incipit aliam fabulam de ذو القرنين *Dhulcarnain*, idest *Bicorni*, quem Expositores communiter volunt esse Alexandrum Magnum, fortasse ex eo, quod a Daniele cap. 8. prædicatur sub nomine *hirci caprarum*. Ita igitur Mahumetus Deum secum loquentem inducit (refero fideliter latine verba Alcorani Arabica). *Et interrogabunt te* (Judæi) *de Bicorni. Responde eis: Referam vobis historiam ejus. Nos quidem firmavimus ei locum in terra, & concessimus ei viam liberam ad omnia. Ingressus est ergo viam, donec pervenit ad locum occasus Solis: invenitque eum occidere in fonte luti nigri: & reperit prope eumdem fontem populum quemdam infidelem. Diximus ei: O Bicornis: vel infer bellum huic populo; vel utere erga eum benignitate: ita tamen, ut captivum ducas. Respondit Bicornis: Ego puniam eos, qui fuerint infideles,* (neque credere voluerint). *Deinde reducentur ad Dominum suum in die Judicii; & ipse puniet eos pœna vehementissima. Qui vero crediderint, & recte operati fuerint, habebunt pro retributione pulcherrimam mercedem* (in Paradiso) *: & dabimus eis præcepta facilia.*

Deinde prosequutus est iter suum, donec pervenit ad locum ortus Solis: invenitque eum oriri supra quosdam populos, quibus non dedimus tegumentum, quo defenderent se a calore ejus (idest nudi incedunt). *Ita se res habuit: & jam noveramus ea, quæ ipse habebat* (nempe exercitus, & potentiam ejus.) *Deinde prosequutus est iter, donec pervenit inter duos Montes, infra quos invenit populos quosdam, qui vix poterant intelligere sermonem. Hi dixerunt ei: O Bicornis; certe Jagug, & Magug devastant terram nostram. Visne ergo, ut persolvamus tibi tributum cum pacto, ut ædifices inter nos & inter illos murum,* (ne transire possint ad nos)? *Respondit ille: Imperium, quo stabilivit me Dominus meus, melius est tributo vestro: Adjuvate tantummodo me opera vestra, ut ponam inter vos, & inter illos munimentum validum. Afferte mihi frusta ferri, ut coæquem duo latera* (horum Montium). *Deinde dixit: Insufflate, donec ferrum evadat ignitum, & molle. Tum dixit: Afferte mihi æs liquefactum, ut effundam super ferrum illud, itaut non possint Jagug, & Magug* (ascendere) *super illum murum, neque illum perfodere. Dixit Bicornis: Hoc, quod feci, fuit per gratiam Domini mei. Cum autem advenerit promissio Domini mei* (ut egrediantur Jagug, & Magug, prope diem Judicii) *reducet hunc murum in pulverem minutissimum. Est autem promissio Domini mei vera.*

Si pro Bicorni, Alexander Magnus, ut communiter Expositores sentiunt, intelligatur: nullus erit, qui non videat, quam enormiter erret Mahumetus, & quam absurdas fabulas contineat Alcoranus. Constat enim ex testimonio omnium Scriptorum, Alexandrum Macedonem idololatram fuisse, ac multis & insignibus vitiis fœdatum: nihilque prope eorum, quæ in Alcorano habentur, illi convenire. Hoc agnoscentes recentiores quidam Expositores, ne cogerentur fateri, Mahumetum vel insanum, vel mendacem fuisse; finxerunt hunc esse alium Regem ab eo diversum. Verum alii, cum nec nomen, nec tempus, nec regnum illius neque in Sacris, neque in profanis literis reperirent; asseruerunt fuisse Angelum e cœlo delapsum. Sed nugæ sunt hæ, & ineptiæ; quemadmodum illæ, quod *Sol occidat in fonte, seu palude cœni nigri*; itemque quod habeat locum certum, unde oriatur, & ad eum Bicornis hic pervenerit: cum vel pueri sciant, Solem terrarum Orbem in immensa prope distantia circumgyrando, nullum proprium ortus, vel occasus sui locum habere, sed ubique oriri, & ubique occidere. Postremo figmentum omnium maximum est, murus ille ex ferro ignito, æreque liquefacto constructus, quo Bicornis aditum Gentibus Gog & Magog præclusit, ne ad finitimos populos devastandos transilirent.

Ex Sura 19. مريم *Maria*.

Vers. 2. Revocat in scenam ea, quæ superius dixerat de Zacharia, & Joanne Baptista: de quo vers. 7. dixit Gabriel: يا زكريا انا نبشرك بغلام اسمه يحيى لم نجعل له من قبل سميا :

O Zacharia: Nos sane annunciamus tibi puerum, cujus nomen erit Jahia (idest Joannes). *Non posuimus ei antea cognominem*: idest: nullus antea vocatus fuit hoc nomine. Hoc autem omnino falsum est:

nam

nam multi ante eum hoc nomen habuerunt, quod Hebraice dicitur מרים: ut patet lib. 3. Regum cap. 25. lib. 1. Paralip. cap. 3. & alibi. Verum quidem est, in illius gente nullum fuisse hoc nomine vocatum.

Vers. 16. Loquens de nuncio Gabrielis ad Mariam; hæc habet: واذكر في الكتاب مريم اذ انتبذت

من اهلها مكانا شرقيا فاتخذت من دونهم حجابا

فارسلنا اليها روحنا فتمثل لها بشرا سويا :

Et commemora in libro (idest Alcorano) *Mariam, quando discessit a familia sua ad locum orientalem:* (nam, ut explicat Zamchascerius, secesserat ad orandum in locum, qui respiciebat partem orientalem versus Templum; vel etiam in Domo sua separata ab hominibus) *Et accepit clam ipsis velamen* (quo se, ut explicat Gelal. honestatis causa tegeret, quando se purificabat, & aqua abluebat): *Et misimus ad eam spiritum nostrum* (idest Gabrielem) *in similitudine humana perfecta, illi simili*: nempe Mariæ. Pergit narrare, quomodo Maria timens a Gabriele violentiam, sese Deo commendaverit. At Gabriel solatus eam, promisit illi puerum, sine virili opera a se gignendum. Et interim fingunt Expositores, Gabrielem insufflasse in aperturam interulæ illius ad collum, & flatum pervenisse ad vulvam; atque ita Jesum concepisse. Cum vero se gravidatam cognosceret, discessit abitura in locum longinquum: & cum esset juxta arborem palmæ, supervenit ei dolor partus: illa veró ad quamdam desperationem adacta, mortem sibi exoptavit. Sed Gabriel ei apparens solatus est eam; ostenditque illi rivum, qui subito divinitus eruperat: & jussit, eam excutere ad se palmam (quam asserunt Expositores antea aridam, & sine fructu fuisse) nam dactylos illi præbuisset: itaut cibo, ac potu posset se recreare. Deinde jussit eam cum Infante pergere ad suos, nullumque alloqui in itinere. Pergit Alcoranus:

فاتت به قومها تحمله قالوا يا مريم لقد جيت

شيا فريا يا اخت هرون ماكان ابوك امرا سوء

وما كانت امك بغيا : فاشارت اليه .قالوا كيف

نكلم من كان في المهد صبيا قال اني عبد الله

اتاني الكتاب وجعلني نبيا :

Venit ergo cum Infante ad Gentem suam, gestans illum brachiis. Dixerunt ei: O Maria, jam sane perpetrasti rem miram. O Soror Aaron, non fuit pater tuus vir malus, & non fuit mater tua scortatrix. At illa innuit ad Puerum, (dixitque illis: Loquimini cum eo). *Responderunt: Quomodo alloquemur eum, qui est infans in cunabulis? Tunc dixit Infans: Certe ego sum servus Dei: tradidit mihi Librum,* (idest Evangelium): *& constituit me Prophetam.* Et addit alia, quæ loquutus est pro se, & de se puer, magnifica quidem, sed non quæ Deum illum esse probarent.

Hæc, quæ in Alcorano habentur, pleraque fabulosa sunt, & ex apocryphis Schismaticorum, & Hæreticorum libris educta: nec est, quod in iis refutandis tempus teramus. Quod vero Maria Deipara vocetur hic اخت هرون; *Soror Aaron*, confirmat errorem crassissimum Mahumeti, qui putavit Mariam filiam Amran, & sororem Moysis, & Aaronis, fuisse eamdem cum Maria matre Jesu. Sexcentas ineptias excogitarunt Interpretes Alcorani, ad vindicandum Mahumetum ab hoc tam enormi errore: sed ineptiæ sunt; & illius verba sunt nimis aperta. Vide, quæ superius dicta sunt.

Vers. 38. Redit in scenam Abraham disceptans cum patre suo contra idola, pro unitate Dei.

Vers. 48. Prodit iterum Moyses.

Vers. 51. Laudatur Ismael his verbis: واذكر

في الكتاب اسمعيل انه كان صادق الوعد وكان

رسولا نبيا وكان يامر اهله بالصلوة

والزكوة وكان عند ربه مرضيا :

Et commemora in Libro (Alcorani) *Ismaelem, quippe ipse fuit verax in promissis, fuit apostolus, & propheta: & præcipiebat familiæ suæ orationem, & eleemosynam: & fuit Domino suo gratus.* Jam vidimus in prima parte Prodromi, Ismaelem potius malum & impium, quam probum ac pium, nedum apostolum, aut prophetam, in sacris literis nobis insinuari. Nihil certe laude dignum de gestis ejus legimus.

Vers. 58. Regeritur Paradisus Mahumetanicus.

Vers. 68. Loquens de Gehenna, hæc habet: وان

منكم الا واردها كان على ربك حتما مقضيا : ثم

ننجي الذين اتقوا ونذر الظالمين فيها جثيا :

Nullus est ex vobis, qui non descensurus sit ad illam: Decretum est firmum apud Dominum tuum. Deinde liberabimus eos, qui pii fuerint, iniquos vero relinquemus in ea genuflexos. Quis unquam credat, tam pios, quam impios, & scelestos, ex certo decreto Dei, in Gehennam esse descensuros? Nullo modo vel ex Sacris literis, vel ex ratione potest hoc probari.

Ex Sura 20. طه *Ta*.

Redit Moyses in Scenam cum Pharaone, Magis, & aliis, quæ supra dicta sunt; cum aliquibus tamen appendicibus.

Vers. 9. Interrogatur Mahumetus tanquam de re nova, nec amplius audita: (poterat vero id, quod Gnato parasitus Thrasoni apud Terentium, respondere: *Plus millies jam audivi*). وهل اتاك حديث

موسى اذ راى نارا فقال لاهله امكثوا اني انست

نارا لعلي اتيكم بقبس او اجد على النار هدى :

pervenitne unquam ad aures tuas historia Moysis? Dum scilicet vidit ignem, & dixit familiæ suæ: Expectate hic: nam ego conspexi ignem (donec vadam)

dam) *& afferam vobis ex eo torrem: aut inveniam per ignem rectam viam*. Pergebat scilicet cum familia sua e Madian in Ægyptum, ut explicant Glossæ, & innuit Alcoranus. Et ecce tibi primum mendacium: nam Moyses vidit hunc ignem, non in reditu suo cum familia e Madian in Ægyptum: sed cum solus pasceret oves Jethro soceri sui in deserto Montis Horeb: & cum de reditu in Ægyptum nihil adhuc deliberasset. Deinde non perrexit ad ignem a se visum, ut acciperet ex eo torrem ad usum familiæ, vel ad iter noctu agendum; sed ipsemet dixit: *Vadam & videbo visionem hanc magnam: quare non comburatur rubus*. Hoc totum constat ex libro Exodi cap. 3.

Vers. 13. Loquitur Deus Moysi e rubo: انا الله لا اله الا انا فاعبدني واقم الصلوة لذكري ان الساعة اتية اكاد اخفيها لتجزي كل نفس بما تسعى فلا يصدنك عنها من لا يؤمن بها واتبع هويه فتردي: *Ego sum Deus: non est Deus nisi ego: Cole ergo me, & insiste orationi in memoriam mei. Certe Hora* (idest dies Judicii) *ventura est: & prope est tempus, ut manifestem eam, ut unusquisque recipiat mercedem illius, quod studiose operatus est. Ne ergo avertat te a memoria ejus is, qui non credit in eam, & sectatus concupiscentiam suam: alioquin peribis*. Nihil hujusmodi legimus in Exodo Deum dixisse Moysi e rubo; & certe hæc non erant ad rem pro ea visione, quæ Moysi facta fuerat. Post prædicta verba refertur mutatio virgæ in colubrum, & manus Moysi lepra infecta: & postea demum indicitur Moysi legatio ad Pharaonem, de quo, ac de Israelitarum oppressione mentio nulla ante facta fuerat, ut par erat; nam hic erat scopus hujus visionis.

Vers. 25. Moyses Deum precatur: اجعل لي وزيرا من اهلي هرون اخي: *Concede mihi consiliarium* (adjutorem in legatione) *de familia mea, Aaron fratrem meum*. Ex Sacro textu manifestum est, Moysen non postulasse a Deo fratrem in adjutorium: sed Deum ipsum ultro ei illum obtulisse, addita etiam ratione cur id faceret illis verbis: *Aaron frater tuus Levites, scio quod eloquens sit: ecce ipse egreditur in occursum tuum, &c.*

Vers. 57. Loquitur de Magis Pharaonis: فاذا حبالهم وعصيهم يخيل اليه من سحرهم انها تسعى فاوجس في نفسه خيفة موسى قلنا لا تخف انك انت الاعلى: *Et ecce funes eorum, & virgæ eorum phantastice apparuerunt ei per magiam eorum huc atque illuc discurrentes: & sensit Moyses in seipso timorem: sed nos diximus ei: Noli timere, nam tu eris superior*. Quod Magi cum virgis etiam funes projecerint, non habetur nisi ex cerebro Mahumeti. Quod Moyses timuerit, videns præstigia Magorum, quasi dubitans, se fore vincendum ab illis; est injuria insignis in ipsum Moysen.

Vers. 84. Moyses iratus contra Aaron ob adorationem Vituli, apprehendit eum per barbam, & caput: ille vero clamabat: يا ابن ام لا تاخذ بلحيتي ولا براسي: *O fili matris meæ, ne arripias me per barbam & caput*. Quasi vero inter duas mulierculas res ageretur.

Vers. 87. Interrogatus Samarita, qui fuderat vitulum aureum, quomodo vocem illi, & carnem, & sanguinem dedisset, respondit: بصرت بما لم يبصروا به فقبضت قبضة من اثر الرسول فنبذتها وكذالك سولت لي نفسي: *Sciebam id, quod ipsi non sciebant: & accepi pugillum* (ex pulvere) *vestigii* (equi) *Legati* (idest Gabrielis), *& conjeci illud* (in fornacem, in qua conflabatur vitulus): *ita enim persuasit mihi anima mea*. De equo Gabrielis, qui vocatur حيزوم *Haizum*, frequens fit mentio apud Arabes.

Vers. 93. Loquens de die Judicii, hæc habet: يوم ينفخ في الصور ونحشر المجرمين: *Die quadam insufflabitur in tubam; & congregabimus sceleratos*. Si Mahumetus in sensu Scripturarum de hac tuba loqueretur, nihil contra eum dicendum occurreret. Sed, si Alcorani Expositoribus, qui mentem ejus norant, standum est, nihil est hæc tuba, nisi solemnis fabula, Ex illis fortasse D. Pauli verbis ad Corinthios Epist. 1. cap. 15. *In momento, in ictu oculi, in novissima tuba*: duas fingunt tubas: primam, quam insufflabit Angelus Asraphel quadraginta annis ante secundam, Secundam vero insufflabit idem Asraphel (vel, juxta alios, Gabriel) plenam animabus omnium hominum: & ut scribit Jahias: اذا نفخ فيه صاحب الصور خرجت الارواح مثل النحل كل روح الى جسده: *Cum Angelus in eam sufflabit, exibunt animæ, velut apes; & unaquæque ibit ut intret in corpus suum*. Omitto alias ineptias.

Vers. 106. Iterum Adam adoratus ab Angelis.

Vers. 107. Dicitur Adæ in Paradiso collocando: ان لك الا تجوع فيها ولا تعري وانك لا تظمو فيها ولا تضحي: *Certe tibi competet, ut non esuriat in eo, neque sis nudus: & tu certe non sities in eo, neque calore solis æstuabis*. Quod Adam in Paradiso calore Solis non æstuaret, probabile est ob perfectissimam loci illius temperiem. Quod vero neque esuriret, neque sitiret, difficile credo; præsertim si a cibo & potu diu abstinuisset. Fames enim & sitis sunt affectiones naturales corporis humani in quocumque statu, etiam innocentiæ: & proculdubio si Adam in Paradiso nihil comedisset aut bibisset, naturaliter extinctus fuisset. Si quis forte non asseveret, illum comedisse ac bibisse sine fame ulla aut siti; ad solam nutritionem & sustentationem vitæ, vel ad solam voluptatem capiendam ex cibo, & potu; quod sine ullo fundamento assereretur. Denique quod Protoplasti in Paradiso nudi non fuerint, est aperte contra Sacras literas,

tem; Genes. cap. 2. *Erat autem uterque nudus, & non erubescebat*. Respondet Jahias, vestibus quidem illos caruisse, sed كانا كسيا الظفر *crinibus*, seu unguis illis pro vestibus usos fuisse. Duos scilicet ursos, non duos homines, Deus creaverat.

Ex Sura 21. الانبياء *Prophetæ*.

Vers. 53. Introducit Abraham cum Gente sua contra idola digladiantem. Cum vero illi ad nescio quam festivitatem profecti fuissent, Abraham ingressus in Templum idolorum, جعلهم جذاذا الا كبيرا لهم لعلهم اليه يرجعون قالوا من فعل هذا بالهتنا انه لمن الظالمين قالوا سمعنا فتى يذكرهم يقال له ابراهيم قالوا فاتوا به على اعين الناس لعلهم يشهدون قالوا أانت فعلت هذا بالهتنا يا ابراهيم قال بل فعله كبيرهم هذا فسالوهم ان كانوا ينطقون : *redegit ea in frusta, præter maximum eorum, ut ipsi ad illud converterentur* (& appendit securim, qua alia ceciderat, ad collum ejus. Interim vero reversi) *dixerunt: Quis fecit hoc contra Deos nostros? certe hic est iniquus. Dixerunt quidam; Audivimus puerum obloquentem de illis, qui vocatur Abraham. Responderunt cæteri; Adducite eum huc in conspectu hominum, ut testes esse possint*. (Cum adductus fuisset) *dixerunt illi: Tu ne fecisti hoc contra Deos nostros, o Abraham? At ille respondit: Quinimo hoc fecit Maximus eorum: interrogate eos; nam ipsi vobis hoc dicent*. Cum autem illi ita se a puero illusos viderent, jusserunt illum projici in ignem, a quo Deus mirabiliter liberavit eum. Sunt hæc commenta Rabbinica; neque solidum ullum habent in Sacris literis fundamentum.

Vers. 78. Hæc refert de David, & Salomone: وداود وسليمن اذ يحكمان في الحرث اذ نفشت فيه غنم القوم وكنا لحكمهم شاهدين ففهمناها سليمن : *David, & Salomon judicium protulerunt circa agrum, quem depasti fuerant greges quorundam: & fuimus judicio eorum testes: & dedimus intelligentiam ejus causæ Salomoni*. Hanc fabulam ita elucidat Gelal. *Depastæ fuerant noctu agrum oves quorumdam, quæ, absente pastore, irruperant in illum. Delata autem causa ad David, & Salomonem: dixit David: Tradantur oves domino agri pro damno illato: Salomon autem dixit: Compensetur damnum lacte, fœtibus, & velleribus ovium, donec redeat ager sicut erat antea, expensis pastoris ovium: deinde oves ei restituantur*. Concludit Auctor; David prætulisse sententiæ suæ sententiam Salomonis. Verum non erat hæc causa tantæ molis, ut requireret judicium David & Salomonis: poteratque a quovis rustico decidi, & quidem sapientius quam a Davide.

Vers. 79. Hæc habentur de iisdem Davide, & Salomone: وسخرنا مع داود الجبال يسبحون والطير وكنا فاعلين وعلمناه صنعة لبوس لكم لتحصنكم من باسكم فهل انتم شاكرون ولسليمن الريح عاصفة تجري بامره الى الارض التي باركنا فيها وكنا بكل شي عالمين : ومن الشياطين من يغوصون له ويعملون عملا دون ذلك وكنا لهم حافظين : *Et servire coegimus cum David montes, ut laudarent Deum, simul cum avibus. Hoc certe fecimus. Et docuimus eum artem faciendi loricas vobis, ut munirent vos in præliis vestris. Estis ne vos ob hoc grati? Et Salomoni subegimus ventum vehementem, qui currebat ad imperium ejus ad terram, in qua posuimus benedictionem* (idest terram promissionis): *Et fuimus in omni re scientes. Et subjecimus illi ex Dæmonibus aliquos, qui urinarentur illi* (in mari gemmas, ac margaritas): *& operarentur alia opera præter hoc: & nos fuimus illos custodientes* (nempe, ne destruerent noctu quod in die fabricaverant, quod consueverunt Dæmones facere, quando aliam non habent occupationem)

Hæc, quæ de David, & Salomone fabulatur Alcoranus, eruta sunt ex Thalmud Hebræorum, in quo mirabilia magna narrantur de hoc imperio Salomonis supra Dæmones, quibus tanquam famulis ad opera quælibet difficiliora conficienda utebatur. Hoc autem cum Dæmonibus commercium ac familiaritas non fingitur sine maxima Salomonis injuria, cum ex lege divina hominibus omnino prohibeatur.

Ex Sura 22. الحج *Peregrinatio*.

Vers. 53. Loquitur cum Mahumeto fictitius deus illius: وما ارسلنا من قبلك من رسول ولا نبي الا اذا تمني القي الشيطان في امنيته فينسخ الله ما يلقي الشيطان : *Et nullum ante te misimus Legatum, neque prophetam, qui cum legeret* (ea quæ sibi a Deo revelata fuerant) *conjiceret Satan* (aliquem errorem) *in lectionem ejus. Sed abolebit Deus id, quod conjecit Satan*. Hoc fingitur dictum Mahumeto ad illum consolandum in magno mœrore, in quem inciderat, ut refert Gelal., cæterique Expositores, ob prolatam a se blasphemiam coram omni populo ex suggestione Satanæ, dum recitat Suram 53. Alcorani, quæ inscribitur النجم *Stella*. Nam post ea verba أفرايتم اللات والعزي ومناة الثالثة الاخرى : *Quid vobis videtur de Allat, & Aloza, & Manat tertia alia* (erant autem hæc tria idola Meccanorum): subdidit تلك الغرانيق العلي وان شفاعتهن لترتجي . *Ista sunt puellæ excelsæ, in quarum intercessione nobis sperandum est*. Quo audito, Meccani valde gavisi sunt, quod novus Propheta ita laudasset deos eorum. Sed quidquid sit de blasphemia Mahumeti, alioqui blasphemorum omnium cory-

coryphæi : blasphemia certe maxima est, & mendacium impudentissimum id, quod affirmat Deus Mahumeticus: nempe, nullum legatum, aut prophetam fuisse, qui, dum legeret sacros libros sibi a Deo revelatos, blasphemiam aliquam ex Satanæ suggestione non intersereret.

Vers. 66. Dicit de Deo : ويمسك السماء لن تقع على الارض الا باذنه ان الله بالناس لروف رحيم :

Et retinet cœlum, ne cadat super terram, nisi ipse id ei concesserit: quippe Deus est erga homines benignus ac misericors. Si tam peritus fuisset Mahumetus in re Astrologica, quam in Venerea, non effutisset has ineptias ; scivisset enim tam esse contra naturam cœli cadere super terram, quam contra naturam terræ cadere super cœlum.

Ex Sura 23. المومنون *Fideles*.

Repetit fere verbatim ea, quæ superius narraverat de Noe, Hud, & Moyse ; & tam in hac Sura, quam in aliis semper recoquit crambem, eamdemque cantat cantionem.

Ex Sura 25. الفرقان *Distinctio*.

Hic item Noe, Aad, Themud, Scioaib, & alia superius cocta recoquuntur. Cætera nugæ & quisquiliæ.

Ex Sura 26. الشعراء *Poetæ*.

Repetit primo omnia, quæ dixerat supra de legatione Moysis ad Pharaonem, cum tota fabula conversionis, & martyrii Magorum.

Vers. 58. Hæc leguntur : فاخرجناهم من جنات وعيون وكنوز ومقام كريم : كذلك واورثناها بني اسرايل فاتبعوهم مشرقين :

Et egredi fecimus eos (idest Ægyptios) *ex hortis, & fontibus, & loco honorifico : Ita : & dedimus possidenda hæc filiis Israel, & persequuti sunt eos surgentes in ortu Solis*.

Falsum est, Deum dedisse Israelitis possidenda ea, quibus Ægyptii spoliati fuerant a Deo, dum eos demersit in mare. Zamchascerius explicat, data fuisse a Deo Israelitis alia similia illis in Palæstina. Sed repugnat verbis Alcorani, & expositioni cæterorum, & præsertim Jahiæ, qui fideliter exponit : ورجعوا الى مصر بعد ما اهلك الله فرعون وقومه :

Nam Israelitæ reversi sunt in Ægyptum, postquam perdiderat Deus Pharaonem & populum ejus : & ita possederunt hortos, fontes, & reliqua bona Ægyptiorum. Quod certe est contra omnem veritatem.

Vers. 70. Redit Abraham altercans cum gente sua contra cultum idolorum pro unitate Dei.

Vers. 102. Iterum Noe digladiatur cum populo suo ; iterum diluvium, cum cæteris figmentis.

Vers. 120. Rursus tota fabula Aadæorum, & Hud Legati eorum.

Vers. 138. Redit in scenam Saleh cum Themudæis & camela ex rupe prognata.

Vers. 173. Iterum Scioaib, & populus Leicæ, seu Madianitæ, cum iisdem nugis, ut supra.

Ex Sura 27. النمل *Formica*.

Vers. 8. Redit Moyses, rubus, virga conversa in colubrum, manus leprosa, legatio ad Pharaonem, &c.

Vers. 17. Hæc habentur de Salomone, quæ cum textu Arabico referre necessarium duxi, ne a me conficta crederentur : وورث سليمن داود وقال يا ايها الناس علمنا منطق الطير واوتينا من كل شي ان هذا لهو الفضل المبين : وحشر لسليمن جنوده من الجن والانس والطير فهم يوزعون حتي اذا اتوا علي واد النمل : قالت نملة يا ايها النمل ادخلوا مساكنكم لا يحطمنكم سليمن وجنوده وهم لا يشعرون : فتبسم ضاحكا من قولها وقال رب اوزعني ان اشكر نعمتك التي انعمت علي وعلي والدي ان اعمل صالحا ترضيه وادخلني برحمتك في عبادك الصالحين : وتفقد الطير فقال ما لي لا اري الهدهد ام كان من الغايبين لاعذبنه عذابا شديدا او لاذبحنه او لياتيني بسلطان مبين : فمكث غير بعيد فقال احطت بما لم تحط به وجيتك من سبا بنبا يقين : اني وجدت امراة تملكهم واوتيت من كل شي ولها عرش عظيم وجدتها وقومها يسجدون للشمس من دون الله وزين لهم الشيطان اعمالهم فصدهم عن السبيل فهم لا يهتدون . . . قال سننظر اصدقت ام كنت من الكاذبين : اذهب بكتابي هذا فالقه اليهم ثم تول عنهم فانظر ماذا يرجعون : قالت يا ايها الملو اني القي الي كتاب كريم انه من سليمن وانه بسم الله الرحمن الرحيم الا تعلوا علي واتوني مسلمين : قالت يا ايها الملو افتوني في امري ما كنت قاطعة امرا حتي تشهدون : قالوا نحن اولوا قوة واولوا باس شديد والامر اليك فانظري ماذا تامرين

تأمرين قالت ان الملوك اذا دخلوا قرية افسدوها
وجعلوا اعزة اهلها اذلة وكذلك يفعلون: واني مرسلة
اليهم بهدية فناظرة بم يرجع المرسلون: فلما جاء
سليمن قال اتمدون بمال فما اتاني الله خير مما
اتيكم بل انتم بهديتكم تفرحون: ارجع اليهم
فلناتينهم بجنود لا قبل لهم بها ولنخرجنهم منها
اذلة: قال يا ايها الملو ايكم ياتيني بعرشها قبل ان
ياتوني مسلمين: قال عفريت من الجن انا اتيك به قبل
ان تقوم من مقامك واني عليه لقوي امين: قال
الذي عنده علم من الكتاب انا اتيك به قبل ان
يرتد طرفك فلما راه مستقرا عنده قال هذا من فضل
ربي ليبلوني ءاشكر ام اكفر ومن شكر فانما يشكر
لنفسه ومن كفر فان ربي غني كريم: قال نكروا لها
عرشها ننظر اتهتدي ام تكون من الذين لا يهتدون:
فلما جاءت قيل اهكذا عرشك قالت كانه هو واوتينا
العلم من قبلها وكنا مسلمين: وصدها ما كانت تعبد
من دون الله انها كانت من قوم كافرين: قيل لها ادخلي
الصرح فلما راته حسبته لجة وكشفت عن ساقيها
قال انه صرح ممرد من قوارير: قالت ربي اني ظلمت
نفسي واسلمت مع سليمن لله رب العالمين:

Et hæres fuit Salomon Davidis, & dixit: O homines, docti fuimus loquelam volucrum, & donum accepimus omnium rerum. Certe hæc est excellentia manifesta. Et congregati sunt ad Salomonem exercitus ejus compositi ex Dæmonibus, & hominibus, & volucribus: & ipsi separatim ducebantur, donec venerunt juxta vallem formicarum. Dixit una formica (quæ erat Regina aliarum, cum vidisset exercitus Salomonis) *Heus o formicæ, ingredimini in habitacula vestra, ne proterat vos Salomon, & exercitus ejus inadvertenter. Exhilaratus est autem Salomon, risitque ob verba illius, & dixit: O Domine mi, excita me, ut gratus sim gratiæ tuæ, quam benefice contulisti super me, & super parentes meos: & ut faciam rectum, in quo tibi complaceas: & introduc me per misericordiam tuam inter servos tuos probos. Cum autem oculis lustrasset exercitum volucrum, dixit: Quidnam causæ est, quod non video Upupam? Nunquid abest* (ab exercitu) *? Profecto puniam illam pœna vehementi; & fortasse etiam occidam illam, ni veniat ad me, & afferat justam causam absentiæ suæ. Tunc Upupa constitit haud procul a Salomone, & ait illi: Lustravi eam regionem, quam tu nunquam vidisti: & veni ad te ex Saba cum nuncio certo. Equidem inveni ibi mulierem, quæ regnat super eos, & prædita fuit omni re, & habet Thronum magnum. Comperi autem illam, & gentem ejus adorare Solem pro Deo, & adornavit illis Satan opera eorum; avertitque eos a via veritatis: quamobrem ipsi non sunt directi. Dixit ei Salomon: Mox videbimus, an vera dixeris; an vero mentita fueris. Perge cum hac mea Epistola, projice eam ad illos. Deinde averte te aliquantulum ab eis, & attende quidnam respondeant.* (Regina vero Saba, nomine Balchaisa, accepta Epistola Salomonis, convocatis Proceribus suis) *dixit: O Proceres: Equidem projecta fuit ad me Epistola honorifica. Ipsa porro est a Salomone, & præfert hunc titulum: In nomine Dei Miseratoris Misericordis. Ne elevemini contra me, sed venite ad me subditi, ac devoti. Dixit Regina: O Proceres, consulite mihi in negotio meo: nihil enim decidam, nisi vos approbetis. Responderunt Proceres: Nos præditi sumus fortitudine, & robore militari; sed ad te spectat imperium: vide ergo quid præcipias. Dixit Regina: Certe Reges cum ingressi fuerint Urbem aliquam, devastant eam, & reddunt potentiores civium ejus viliores. Et ita facient* (contra nos Salomon, & milites ejus). *Sed ego mittam ad eos munera, & expectabo quid referant ii, quos misero* (cum muneribus.) *Cum autem venisset* (Legatus Balchaisæ) *ad Salomonem* (cum muneribus) *dixit ei Salomon: An augebitis me opibus? Profecto id, quod dedit mihi Deus, melius est eo, quod dedit vobis. Vos vero habete dona vestra, iisque fruimini. Revertere* (o Legate) *ad eos: nam nos omnino veniemus ad illos cum exercitibus: non erit illis potentia contra eos: & profecto ejiciemus eos sua regione humiliatos: & ipsi evadent subjecti, & obedientes.* (Deinde Salomon convocatis suis) *dixit: Heus proceres: quis vestrum afferet ad me thronum hujus Reginæ, antequam veniant ad me, sese dedituri? Respondit vaferrimus quidam inter Dæmones: Ego afferam tibi illum, antequam surgas e loco tuo: & ego quidem ero ad hoc validus, fidelis. Dixit alius Dæmon peritus Sacrarum Scripturarum: Ego afferam tibi illum, antequam revertatur ad te aspectus oculi tui.* (Statim igitur adduxit eum) *& cum vidisset eum Salomon depositum ante se, dixit: Hoc est ex gratia Domini mei, ut experimentum mei faciat, utrum gratus sim, an ingratus. Qui vero gratus fuerit, utique gratus erit sibi ipsi. Qui autem ingratus fuerit; profecto Dominus meus dives est, ac munificus* (neque eget ullius). *Dixit Salomon suis: Immutate thronum ejus, itaut non possit eum facile agnoscere: ut videamus, utrum directa sit ad veritatem cognoscendam, an non. Cum autem venisset Balchaisa, dixit ei Salomon: Erat ne hujusmodi thronus tuus? Respondit: Erat similis huic. Et dixit Salomon: Donati sumus scientia, & fuimus in vera religione, a qua avertit eam falsus cultus Deorum, cum esset ex gentibus infidelibus. Dixerunt autem Reginæ: Ingredere in Palatium.* (Erat autem constructum ex vitro transparenti, sub quo currebat aqua, & natabant in ea pisces.) *Cum autem Regina vidisset illud, existimavit esse cumulum aquarum:* (quamobrem sublatis vestibus discooperuit crura sua, quæ erant pilosa sicut crura asini, ut transvadaret illum). *Dixit ei Salomon* (qui stabat in medio Palatii, & omnia videbat):

debat): *Certe hoc est Palatium solidum, factum ex vitro*: (non autem gurges aquarum, ut tu putabas). *Dixit tunc Regina*: *O Domine mi, certe ego iniqua fui contra animam meam*: *& nunc trado me ipsam cum Salomone Deo Domino seculorum*. Scribunt autem Gelal, & cæteri Expositores; cum Salomon adduxisset illam ad veram religionem, voluisse in uxorem eam accipere: sed cum exhorresceret pilos crurum ejus, quæ erant asinina, Dæmones fecisse ei depilatorium ex calce viva, quo pili ejus auferrentur: & ita accepisse eam in uxorem, & retinuisse eam apud se in statu Reginæ, donec ipse mortuus est. Fabulæ plusquam aniles.

Vers. 46. Rursum obtrudit Saleh cum Thamudæis: Lot cum Sodomitis, aliisque nugis toties decantatis.

Vers. 83. Hæc habentur: واذا وقع القول عليهم اخرجنا لهم دابة الارض تكلمهم: *Cum autem ceciderit dictum* (super eos, (idest advenerit tempus supplicii eorum, nempe Meccanorum) *educemus illis bestiam e terra, quæ alloquetur eos*. Hæc bestia juxta Expositores relatos a Zamchascerio, habebit in longitudine sexaginta cubitos: eruntque ei pedes, & pili, & pennæ, & duæ alæ. Habebit caput tauri, oculos porci, aures elephantis, cornua cervi, cervicem struthiocameli, pectus leonis, colorem ursi, hypocondrium felis, caudam arietis, & ungulas cameli. Alii scribunt caput tantum ejus exiturum e terra, & perventurum usque ad nubes Cœli: & inter cornua ejus futurum spatium trium milliarium: ipsam autem loquuturam lingua Arabica. Omitto alias ineptias, quas de hac bestia confingunt.

Ex Sura 28. القصص *Historia*.

Obtundit Mahumetum Deus suus, referens Historiam toties decantatam de Moyse, & Pharaone, cum aliquibus tamen novis parergis.

Vers. 8. Legimus: ان فرعون وهامان وجنودهم كانوا خاطئين. *Porro Pharao, & Haman, & exercitus eorum erant peccatores*. Hunc Haman volunt Expositores fuisse وزير فرعون *Consiliarium*, & primum Ministrum Pharaonis. Non dubium, quin more suo confuderit Mahumetus Pharaonem cum Assuero, cujus Haman fuit primus Minister.

Vers. 12. Habetur de Moyse infante: وحرمنا عليه المراضع من قبل: *Et impedivimus super eum nutrices antea*. Nempe, ut exponunt Glossæ, ex miraculo Dei factum est, ut nullarum nutricum, quas adduxerat filia Pharaonis, vellet infans lac sugere, antequam lactaret eum Mater. Fabulæ Rabbinicæ.

Vers. 15. Asserit Moysen, cum occidisset Ægyptium, qui Israelitam vexabat, factum suum magno cum dolore detestatum fuisse, atque a Deo, tamquam de magno scelere, veniam postulasse: ac promisisse, se nunquam fore adjutorem sceleratis: Deumque illi pepercisse. Nihil hujusmodi legimus in Pentateucho, neque Moyses defendendo Israelitam innocentem contra Ægyptium injuste eum opprimentem, adjuvit sceleratum. Imo plures doctissimi censent, Moysen in hoc peccatum nullum commisisse.

Vers. 19. Loquens de duobus Israelitis, qui mutuo rixantes voluit Moyses inter se componere, litemque eorum dirimere, hæc habet: فلما ان اراد ان يبطش بالذي هو عدو لهما: *Cumque voluisset vi repellere eum, qui erat hostis utriusque*: Expositores omnes conveniunt, per hæc verba aperte ostendi, unum ex duobus, qui secunda vice altercabantur, Ægyptium fuisse: cum ex Sacro Textu Exodi cap. 2. apertissime constet, ambos Hebræos, seu Israelitas fuisse.

Vers. 23. Cum Exodi cap. 2. dicatur: *Erant autem Sacerdoti Madian septem filiæ, quæ venerant ad hauriendam aquam*: in Alcorano non nisi duæ venisse leguntur. Ubi etiam falso asseritur, Moysen hausisse aquam ex puteo ad adaquandas oves filiarum Jethro; auferendo (ut volunt Expositores) ab ore ejus lapidem tam grandem, ut quadraginta viri vix eum movere potuissent. Jam enim puellæ ante Moysis adventum hauserant aquam ex puteo, & impleverant canales *ad oves suas adaquandas*: Et quamvis e puteo novam aquam hauserit Moyses, non tamen opus fuit, ut lapidem illum ab ejus ore removeret, cum jam puellæ ipsæ removissent. Ex quo etiam convincitur, lapidem illum non fuisse tam grandem, quam fingunt Mahumetani.

Vers. 38. Pharao convocato Haman cum Proceribus, dixit eis: يا ايها الملأ ما علمت لكم من اله غيري فاوقد لي يا هامان على الطين فاجعل لي صرحا لعلي اطلع الى اله موسى واني لاظنه من الكاذبين: *O Proceres, nunquam scivi esse vobis aliquem Deum præter me. Verum succende mihi, o Haman, super lutum (idest, coque mihi lateres in fornace) & ædifica mihi turrim excelsam, ut ascendere possim ad inspiciendum Deum Moysis: Quamvis ego minime dubitem, illum esse mendacem*. Scribit Zamchascerius, Pharaonem ascendisse super cacumen turris, quæ ad immensam altitudinem excreverat, & conjecisse jaculum in Cœlum, quod rediit ad eum sanguine aspersum: quamobrem dixit; Occidi Deum Moysis. Sed Deus misit Gabrielem, qui ala sua turrim percutiens, in tres partes disfregit, quarum una cecidit super castra Pharaonis, & centena millia virorum interemit. Videtur Mahumetus, qui antea confuderat Pharaonem cum Assuero, nunc confundere eumdem cum Nemrod, in hac portentosa turri, quæ etiamsi multos ædificatores haberet, non poterat nisi post multos annos ad metam perduci. Mirum vero, quod de turri hac Moyses ne minimum quidem verbum faciat. Sed facere non poterat, cum tota sit figmentum Alcorani.

Vers. 75. Refertur Historia Core, quem vocat قارون *Carun*, & inter alia habet: ان قارون كان من قوم موسى فبغى عليهم وآتيناه من الكنوز ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة اولي القوة: *Porro Carun erat*

ex

ex gente Moysis, & insolenter se gessit contra eos: & dederamus ei tot thesauros, ut claves eorum gravarent turbam hominum robustissimorum. Quis credat Core in deserto tot thesauros, tamque vastas, & opulentas ædes habere potuisse? præsertim juxta id, quod refert Ismael Ebn-Aly in suo Taarich, cap. ذكر قارون In commemoratione Carun, his verbis: قيل كانت مفاتيح خزاينه تحمل على اربعين بغلا وبنا دارا عظيما مقدها بالذهب وجعل ابوابها بالذهب تتكبر, &c. Ferunt, fuisse Caruni tot thesauros, ut claves eorum onerarent quadraginta mulos. Fabricavit autem sibi palatium magnum, quod laminis aureis contexerat; & fecerat portas ejus ex auro; Quamobrem in superbiam efferebatur. Porro vox Alcorani عصبة ad minus significat decem, ad plus, quadraginta. Fuerint autem decem tantum homines robustissimi, qui satis essent ad portandas claves thesaurorum Core; estne ullus Rex, qui tot habeat claves suorum Thesaurorum?

Ex Sura 29. العنكبوت Aranea.

Redeunt in prospectum Noe, Abraham, Lot cum populis suis: Madianitæ cum Scioaib, Thamudæi, Aadæi, Carun, cum Haman, & Pharaone. Nec aliud occurrit in hac Sura, nisi quod vers. 14. dicitur: ولقد ارسلنا نوحا الى قومه فلبث فيهم الف سنة الا خمسين عاما: Et jam quidem misimus Noe ad populum suum, & moratus est cum eis mille annos, præter quinquaginta annos. Expositores communiter volunt, Alcoranum computare solum annos, quibus Noe versatus est inter suos post missionem suam, qui fuerint nongenti quinquaginta anni: itaut anni ante missionem non sint computandi. Et quidem litera ف in فلبث, juxta Grammaticos, est signum consequutionis: itaut annis nongentis quinquaginta vixerit Noe post missionem, ante quam plures annos vixerat: nempe juxta multos, supra quadringentos. Vita igitur Noe juxta id, quod habetur in quadam professione fidei Mahumetanicæ, pervenit ad mille quadringentos, ac viginti duos annos. At certum est ex Genesi cap. 9. Noe nongentos quinquaginta annos non excessisse.

Ex Sura 31. لقمان Locman.

Celebratur in hac Sura sapiens quidam simulque sanctus, nomine Locman. Quis autem, aut quando, aut ubi hic fuerit, non constat inter Expositores. Ex iis tamen, quæ de eo dicuntur in Alcorano, & quæ afferuntur ab Expositoribus, & præsertim Zamchascerio, aliisque circumstantiis, fere certo tenetur, hunc non fuisse nisi Æsopum Phrygium, auctorem fabularum, etiam apud Arabes sub nomine Locmanis vulgatarum. De Æsopo enim scribit Maximus Planudes: Acuminato fuit capite, pressus naribus, depresso collo, prominentibus labris, nigro vultu, ventrosus, distortis cruribus, & incurvus. Fertur autem fuisse ventrosus, quippe vorax, cibique avidus. Porro Zamchascerius narrat, Locman, juxta Ebn-Abbas, fuisse pastorem, nigri coloris: gratum in loquendo, & argutum in sententiis, præsertim vero prudentem in præceptis tradendis. Ex Enol-Mosajeb etiam habetur, illum fuisse nigrum, & sartorem seu sutorem, quippe infimæ conditionis. Mogiahed refert, illum fuisse mancipium, nigri coloris, crassis ac prominentibus labris, pedibus fissis. Jussus a domino suo, ut ex ove occisa acciperet optimam partem, accepit linguam, & cor. Jussus deinde, ut pessimam partem acciperet, accepit item linguam, & cor. Hæc Zamchascerius, quæ satis conveniunt cum iis, quæ de Æsopo habet Planudes. Porro Locman, idem significat ac Vorax, qualis erat Æsopus. In Alcorano autem, paræncsis, quam habet Locman ad filium suum, valde similis est ei, quam Æsopum ad suum habuisse refert Planudes; & in utraque sententiæ quædam fere eædem reperiuntur. Nomina etiam filiorum non sunt absimilia: nam Locmanis انعم Anaam, seu Enaam, Æsopi autem Enno filius vocabatur. Denique, cum fabulæ Locmanis pleræque cum Æsopicis conveniant, dubitandum non est, eumdem fuisse Locman, & Æsopum. Mirandum est igitur Mahumetanis, quod tales Sanctos illis Mahumetus in Alcorano suo colendos proponat.

Ex Sura 32. السجدة Adoratio.

Vers. 5. Dicitur de Deo: يدبر الامر من السما الى الارض ثم يعرج اليه في يوم كان مقداره الف سنة مما تعدون: Gubernatores a Cœlo usque ad terram: deinde revertentur ad eum in die, cujus mensura erit mille annorum, ex iis, quos enumeratis (in Mundo). Supremum judicium brevissimo spatio temporis absolvendum esse, tenent etiam Mahumetani, qui unanimi prope assensu, dimidiæ diei spatium illi constituunt. Mendax igitur erit Mahumetus, qui mille annos illi assignat. Gelal recurrit hic ad metaphoras, contra leges Sonnitarum. Sed Alcorani verba sunt satis clara.

Ex Sura 33. الاحزاب Conjurati.

Vers. 7. Loquitur Deus Mahumetieus: واذ اخذنا من النبيين ميثاقهم ومنك ومن نوح وابراهيم وموسى وعيسى ابن مريم واخذنا منهم ميثاقا غليظا. Et (memento) cum accepimus a prophetis pactum eorum; & a te, & a Noe, & Abraham, & Moyse, & Jesu filio Mariæ: & accepimus ab illis pactum firmum. Jam supra vidimus, Mahumetum delirare cum Rabbinis, dum putat, prophetarum omnium animas fuisse in Monte Synai cum Moyse, ibique Deum cum illis pactum iniisse. Sed Gelal vult hic agi de alio pacto, & alio tempore, nimirum حين اخرجوا من صلب ادم كالذر وهي اصغر النمل:

quando prophetæ exire facti fuere a Deo e lumbis Adam tamquam formiculæ minutissimæ.

Vers. 66. Ita legimus : يا ايها الذين امنوا لا تكونوا كالذين اذوا موسي فبراه الله مما قالوا وكان عند الله وجيها :

O fideles, ne sitis sicut illi, qui læserunt Moysen (detrahendo famæ illius). *Quamquam purgavit eum Deus ab eo quod dixerant* (contra illum) *& ipse fuit apud Deum illustris.* In quanam re elæsus fuerit Moyses, & quomodo purgaverit eum Deus, docent Expositores, & præsertim Gelal, his verbis : اذوا موسي بقولهم مثلا ما يمنعه ان يغتسل معنا الا انه ادر وتبراه الله مما قالوا بان وضع ثوبه علي حجر ليغتسل ففر الحجر به حتي وقف به بين ملا من بني اسرايل فادركه موسي فاخذ ثوبه فراوه لا ادرة به :

Læserunt Moysen (Israelitæ), *proverbiantes eum, ac dicentes: Non retinet eum, quin lavet se nobiscum* (lavabat enim se separatim a cæteris) *nisi quia herniosus est. Deus autem purgavit eum ab hac calumnia per hoc, quod, cum Moyses posuisset vestimenta sua supra petram, eo quod vellet sese lavare; petra cœpit fugere* (una cum vestibus supra se positis) *donec pervenit, & constitit in medio multitudinis Israelitarum: Moyses autem currens nudus post eam, ut assequeretur illam, pervenit & ipse* (absque eo quod animadverteret) *in medium populi, ut tolleret vestimenta sua: & ita viderunt omnes illum non esse herniosum.* Insulsum prorsus figmentum.

Vers. 69. Introducitur Deus ita loqui : انا عرضنا الامانة علي السموات والارض والجبال فابين ان يحملها واشفقن منها وحملها الانسان :

Nos proposuimus fidem cœlis, & terræ, & montibus; & renuerunt eam portare, & formidaverunt ab ea: & portavit eam homo. Gelal, nomine fidei, intelligit opera religionis, per quæ quis præmium meretur. Hæc autem Deus cœlis, terræ, & montibus proposuit, بان خلق فيها فهما ونطقا : *quia creavit in illis intelligentiam, & loquelam.* Nil ineptius dici poterat. Fides, & religio, ejusque actus non possunt convenire nisi subjecto rationali; Cœlos autem, terram, & montes esse rationalia, ille solus decet, aut credet, qui omni prorsus caret ratione.

Ex Sura 34. سبا *Saba.*

Vers. 10. Recoquit fabulas de David, & Salomone: quomodo Deus jusserit montes, & volucres alternatim canere divinas laudes cum David: eidemque mollescere fecerit ferrum in manibus; quo facilius ex eo loricas conficeret ad usum belli. Quomodo etiam Salomoni ventos subjecerit, itaut flarent ad imperium illius: quomodo fluere fecerit ei fontem æris liquidi: quomodo Genios, seu Dæmones tradiderit ei in operarios, qui si segnes fuissent in opere, flagellis igneis a Deo puniebantur. Ædificabant autem ei turres excelsas: formabant statuas, paropsides amplas sicut piscinas, ollas, & alia hujusmodi opera. Concludit autem v. 14. his verbis : فلما قضينا عليه الموت ما دلهم علي موته الا دابة الارض تاكل منساته فلما خر تبينت الجن ان لو كانوا يعلمون الغيب ما لبثوا في العذاب المهين :

Cum autem decrevissemus illi (nempe Salomoni) *mortem:* (mortuus est innixus baculo suo, ita ut nemo cognoverit, eum mortuum esse, per annum integrum, ut ait Gelal; & interim Dæmones putantes esse vivum, defatigabantur in operibus constitutis). *Et non manifestavit eis mortem ejus, nisi teredo, seu vermiculus terræ, qui rosit baculum, cui innitebatur. Cumque propterea cecidisset Salomon, tunc manifeste patuit eis mors illius. Atqui si arcana cognovissent, non commorati essent tamdiu in operibus illis vilibus.* Fabulæ Rabbinicæ admodum insulsæ.

Ex Sura 35. الملايكة *Angeli.*

Vers. 1. Hæc de Angelis habentur : الحمد لله فاطر السموات والارض جاعل الملايكة رسلا اولي اجنحة مثني وثلاث ورباع :

Laus Deo Conditori Cœlorum, & terræ, qui facit Angelos legatos suos, præditos alis binis, & ternis, & quaternis. Quamvis in Sacris Literis non semel Angelis alæ tribuantur, non tamen credendum est, illos re vera alas habere. Cum enim sint purissimi, ac simplicissimi Spiritus, non possunt illis materiales hujusmodi res convenire. Ideo autem alæ illis tribuuntur, & cum illis consueverunt hominibus apparere, ad exprimendam eorum agilitatem, & velocitatem in operando. At Mahumetus Thalmudistica doctrina imbutus, veras, & materiales alas Angelis tribuit, neque aliter credunt Mahumetani asseclæ illius.

Vers. 33. Promittit suis loco beatitudinis : جنات عدن يدخلونها يحلون فيها من اساور من ذهب ولولوا ولباسهم فيها حرير :

Hortos Eden (sive deliciarum): *Ingredientur in eos: ornabuntur in illis armillis ex auro, & margaritis: & amictus eorum in illis erit sericus.* Cum hæc Mahumetus materialiter accipiat, beatitudinem prorsus stramineam suis pollicetur.

Ex

Ex Sura 36. يس Jas.

Ab hac Sura (quantum notavi) incipit Mahumetes per inauditam amentiam, & impietatem (more Ethnicorum, qui Jovem suum,

Stygii per flumina fratris
Per pice torrentes, atraque voragine ripas,

jurantem inducebant): Deum introducere juramenta promentem per res saepe frivolas, ac ridiculas; vel absque ulla causa, vel pro causis prorsus vanis, atque etiam falsis; conglobando, pro eadem re confirmanda, duo, tria, quatuor, quinque, & plura juramenta. Porro ne in singulis Suris pro his expendendis immorari cogar, summatim hic ea recensebo.

In hac igitur Sura vers. 2. Jurat Deus والقران الحكيم *Per Alcoranum sapienter dispositum*, Mahumetum missum fuisse cum Alcorano: & ipsum in via recta ambulare.

Sura 37. vers. 1. & seqq. والصافات صفا فالزاجرات زجرا فالتاليات ذكرا: *Per Ordinantes cum ordine: per Agitantes cum agitatione: per Legentes commemorationem* (volunt Expositores, hos esse tres ordines Angelorum diversi ministerii): jurat, Deum esse unum, & Dominum rerum omnium.

Sura 38. vers. 1. Jurat والقران ذي الذكر *Per Alcoranum continentem commonitionem*. Sed nihil subditur, pro quo juret.

Sura 43. vers. 1. والكتاب المبين *Per Librum manifestum* (idest Alcoranum) jurat, se dedisse Alcoranum scriptum lingua Arabica, ut Arabes possent eum intelligere.

Sura 44. vers. 1. Iterum والكتاب المبين *Per librum manifestum*, jurat, se misisse Alcoranum in nocte Alkadar, ad homines commonendos.

Sura 50. vers. 1. Iterum والقران المجيد *Per Alcoranum gloriosum*, jurat: sed nihil subditur pro quo juret.

Sura 51. vers. 1. & seqq. Quatuor aggerat juramenta: 1. والذاريات ذروا *Per Spargentes cum sparsione* (idest Ventos). 2. فالحاملات وقرا: *Per portantes onus* (idest Nubes). 3. فالجاريات يسرا: *Per currentes feliciter* (idest Naves). 4. فالمقسمات امرا: *Per distribuentes res* (idest Angelos, qui singulis victum distribuunt): juratque Judicium supremum esse futurum.

Vers. 7. Jurat والسماء ذات الحبك *Per caelum habens strias, vel fornices*: Meccanos esse inter se discordes circa Mahumetum.

Sura 52. v. 1. & seqq. Quino juramento: 1. والطور *Per Montem* (nempe Synai): 2. وكتاب مسطور في رق منشور: *Per librum scriptum in membrana expansa*: (explicant Pentateuchum, & Alcoranum) 3. والبيت المعمور: *Per Domum visitatam* (haec est in caelo) 4. والسقف المرفوع: *Per tectum elevatum* (idest caelum). 5. والبحر المسجور *Per mare plenum*: affirmat, Deum judicaturum, ac puniturum esse homines.

Sura 53. vers. 1. Jurat والنجم اذا هوى: *Per stellas dum occubuerint*: Mahumetum non esse in errore, neque decipi: sed a Gabriele edoctum esse per divinam revelationem.

Sura 68. vers. 1. والقلم وما يسطرون: *Per calamum, & id, quod scribunt* (illo scriptores: vel per calamum, quo scribunt Angeli res omnes in libro Dei) jurat, Mahumetum *non esse obsessum a daemone*: & esse in vera religione.

Sura 69. vers. 34. Loquens cum Meccanis, jurat بما تبصرون وما لا تبصرون: *Per id quod videtis; & per id quod non videtis*: Alcoranum non esse figmentum poeticum, aut magicum, sed librum divinum. Nimis amplum campum aperuit hic sibi Deus ad juramenta, itaut etiam per Diabolum, per porcos, per sicarios, per adulteros, per pessima & vilissima quaeque implicite juraverit.

Sura 70. vers. 31. برب المشارق والمغارب: *Per Dominum Orientium & Occidentium* (falso quippe existimat multos esse Mundos) jurat, se esse potentem ad substituendos alios homines Meccanis meliores.

Sura 74. vers. 32. Triplici juramento: والقمر والليل اذ ادبر والصبح اذا اسفر: *Per Lunam; per noctem, quando retrocedit: per auroram, quando rutilat*: affirmat, Tartarum esse rem gravissimam.

Sura 75. vers. 1. Jurat بيوم القيمة والنفس اللوامة: *Per diem resurrectionis; & per animam sese culpantem*. Sed nihil est pro quo juret.

Sura 77. vers. 1. & seqq. Multiplicat juramenta: والمرسلات عرفا فالعاصفات عصفا والناشرات نشرا فالفارقات فرقا فالملقيات ذكرا عذرا او نذرا: *Per missas, sese invicem consequentes* (idest, Intelligentias missas a Deo): *Per spirantes, impetuose* (idest ventos vehementes): *Per spargentes cum sparsione* (idest ventos imbriferos): *Per separantes cum separatione* (idest versus Alcorani, vel Angelos, qui vera distinguunt a falsis): *Per immittentes monitionem ad excusationem, vel comminationem* (idest Angelos, qui hoc praestant). Tot vero juramentis affirmat, venturum esse diem Judicii.

Sura 79. vers. 1. & seqq. quinquies ut supra jurat,

rat, والنازعات غرقا: والناشطات نشطا والسابحات

سبحا: والسابقات سبقا: فالمدبرات امرا:

Per abstrahentes violenter (idest Angelos abstrahentes animas peccatorum in morte): *Per educentes leniter* (animas justorum in morte): *Per natantes natando* (idest Angelos volantes inter cœlum & terram): *Per præcedentes cum præcessione* (Angelos, qui præcedunt animas in Paradisum): *Per moderantes res* (Angelos rebus moderandis præpositos). Hæc autem omnia juramenta sunt ad veritatem diei Judicii contestandam.

Sura 81. vers. 15. بالخنس الجوار الكنس والليل

اذا عسعس والصبح اذا تنفس: *Per currentes sese occultantes* (idest quinque planetas): *Per noctem quando venit cum tenebris, & recedit: & per Auroram cum aspiraverit*: jurat, Alcoranum delatum fuisse a Gabriele: & Mahumetum non esse obsessum a dæmone. Magnum sane perjurium.

Sura 83. vers. 14. Jurat بالشفق والليل وما وسق

والقمر اذا اتسق: *Per rubedinem relictam a Sole in horizonte post occasum: Per noctem, & ea, quæ congregat* (scilicet bestias): *Per Lunam cum plena fuerit*: jurat, inquam, hominibus, لتركبن

طبقا عن طبق: *Certe conscendetis a contignatione in contignationem*: idest, transferemini a vita in mortem, & a sepulcro ad resurrectionem.

Sura 85. vers. 1. & seqq. والسماء ذات البروج

واليوم الموعود: وشاهد ومشهود: *Per cœlum habens turres* (idest signa Zodiaci): *Per diem promissam* (Resurrectionis): *Per testificantem, & testificatum*: jurat maledictos esse اصحاب الاخدود *Socios* (idest auctores) *Foveæ*. Nempe Dunaan tyrannum, & Judæos, qui in odium Christi combusserunt in foveis plenis igne multos Christianos in Arabia, de quibus antea loquuti sumus.

Sura 86. ver. 1. والسماء والطارق: *Per Cœlum, & noctu venientem* (idest ut explicat mox Alcoranus, *Stellam penetrantem*) jurat, omnem animam habere supra se Angelum custodem.

Vers. 11. iterum jurat والسماء ذات الرجع والارض

ذات الصدع: *Per cœlum habens reditum* (seu revolutionem): *& per terram habentem fissuras*: Alcoranum distinguere vera a falsis, nec continere nugas.

Sura 89. vers. 1. Jurat: والفجر: وليال عشر

والشفع والوتر: والليل اذا يسر:

per Auroram: per decem noctes: per conjunctionem, & separationem: per noctem quando accedit, & recedit. Sed quid juret, non apparet: & divinandum est. Idem rustici, bajuli, infimæque plebis homines consuevere, qui sæpe ex habitu, non ex certa intentione, juramenta effutiunt.

Sura 90. vers. 1. Jurat: بهذا البلد ووالد وما ولد

Per hanc regionem (idest Meccam) *& per generantem, & quod generat* (idest per genitum): se creasse hominem in ærumnis. Falsum: nam Deus creavit hominem in statu felici; sed ipse se in ærumnis per culpam constituit.

Sura 91. vers. 1. & seqq. septem, vel potius novem juramentis: والشمس وضحيها: والقمر اذا

تليها: والنهار اذا جليها: والليل اذا يغشيها: والسماء

وما بنيها: والارض وما طحيها: ونفس وما سويها:

Per Solem, & splendorem ejus: Per Lunam, cum subsequitur illum: Per diem, cum fulgentiorem ostendit illum: Per noctem, cum cooperit illum: Per cœlum, & qui fabricavit illud: Per terram, & qui expandit eam: Per animam, & qui conformavit eam: pronunciat, felicem esse illum, qui animam a culpis emundat: infelicem vero, qui eam peccatis commaculat. Nullo opus erat juramento, ut Deo in hac veritate omnibus notissima fides haberetur.

Sura 92. vers. 1. & seqq. triplici juramento: والليل

اذا يغشى: والنهار اذا تجلى وما خلق الذكر والانثى:

Per noctem, quando cooperit (omnia tenebris): *Per diem, cum clarior apparet: Per eum, qui creavit marem & fœminam*: asserit, studia hominum dissimilia esse inter se. Ita jurare poterat, non omnes homines eumdem habere nasum, vel eamdem barbam. Illud enim non minus, quam hoc universis notum est.

Sura 93. vers. 1. Jurat والضحى والليل اذا سجى

Per elevationem solis, & per noctem intempestam: se non dereliquisse, neque odisse Mahumetum.

Sura 95. vers. 1. والتين والزيتون وطور سينين

وهذا البلد الامين. *Per ficum, & oleam; & Montem Sinai: & per hanc Regionem securam* (idest Meccam): jurat, se creasse hominem in optimo statu: contra id, quod supra juraverat Sura 90.

Sura 100. vers. 1. triplici juramento والعاديات

ضبحا: فالموريات قدحا: فالمغيرات صبحا:

Per equos concitatos cum fremitu anhelantes: Per equos incutientes pedes ad silices, cum excussione ignis: Per equos sese in cursu æmulantes primo mane: affirmat, hominem esse Deo ingratum. Rem nimis apertam.

Sura 103. vers. 1. Jurat والعصر: *Per tempus pomeridianum*: hominem esse in jactura. Notum lippis, & tonsoribus.

Hæc

Hæc sunt juramenta Dei, quæ in Alcorano notavi. Paucis autem ex his præmittitur particula negativa لا non, quam conveniunt Expositores esse زايدة superfluam; vel non referri ad juramentum, sed ad aliquid antecedens, v. g. Itaut, cum Sura 90. fingitur Deus dicere لا اقسم بهذا البلد Non juro per hanc regionem; vel, لا non, sit abundans: vel supponatur, Meccanos protulisse antea aliquid falsum: Deum vero respondere, لا non: idest, non est ita, ut dicitis: & ibi sistere; ac deinde juramento suo contrarium confirmare. Hoc vero in tribus vel quatuor locis reperitur.

Porro sive spectes hic personam jurantem: sive res, per quas jurat: sive eas, propter quas jurat: sive modum ipsum jurandi, non poteris Mahumeti stultitiam non admirari, & impietatem non detestari. Certe S. Paulus in Epist. Hebr. cap. 6. manifeste docet, nefas esse nisi per aliquem se majorem jurare, si tamen habeat majorem, quemadmodum habent omnes creaturæ, nempe Deum. *Abrahæ (inquit Apostolus) promittens Deus, quoniam neminem habuit, per quem juraret, juravit per semetipsum.* Et mox subdit: *Homines enim per majorem sui jurant*; nempe per Deum sive immediate, & explicite in se ipso, sive mediate in iis rebus, quæ Deo sunt consecratæ, & in quibus Divina Majestas consuevit ab hominibus specialiter recognosci: itaut per eas jurando, intelligatur cadere juramentum super ipsum Deum: & sub hac formalitate res illæ majores sunt homine jurante. Ideo autem exigitur ab homine juramentum per majorem se; quia illius fides non est ita certa, ut non possit de ea dubitari. Cum autem adducat veluti vadem fidei suæ divinum testimonium, facilius creditur illius asserto. Deus vero, qui est Veritas infallibilis, non eget teste, qui illo sit major, ad hoc ut illi fides habeatur. Hinc patet, quam stulte & impie Mahumetus introducat Deum jurantem per creaturas, ad hoc ut ab hominibus sibi fides habeatur: quid enim est hoc, nisi tribuere majorem veritatem creaturis, quam Deo, & Deum minorem facere creaturis suis? Huc accedit, juramentum ferre secum actum aliquem venerationis erga illa, per quæ juratur, ob dignitatem, quam in se habent; cujusmodi sunt Templa, Aræ, Sacri libri, Cruces, &c. Imo tanto gravius erit juramentum, quanto dignius est illud, per quod juratur. Quis autem, nisi penitus amens, dixerit, Deum exhibere venerationem suis creaturis? Id vero facere intelligeretur, si per eas juraret.

Quid vero dicemus de rebus ipsis, per quas Deus Mahumeticus jurat? Per cœlum, per Angelos, per Pentateuchum, per Solem, per Lunam, per Stellas. Tolerari potest. Per Meccam, per Alcoranum, per ventos, per nubes, per naves, per calamum scriptorium, per noctem, per conjunctionem & separationem, per ficum, per oleam, per equos; denique per omnia visibilia, & invisibilia, inter quæ certe multa sunt indignissima, vilissima, atque etiam Deo ipsi exosa: quis non exhorrescat? Ne Mahumetani quidem ipsi, ut opinor, per hæc jurabunt. At enim Deo omnia licent. Liceant sane, si rectæ rationi, summæque Dei ipsius perfectioni non adversentur.

Res vero, pro quibus jurat, ut vidimus, pleræque ejusmodi sunt, ut juramentum ipsum vel ridiculum, vel vanum & otiosum, vel etiam falsum reddant. Jam hoc vidimus. Sed quod est majoris insaniæ, non semel jurat aliquid per illud ipsum quod jurat. Jurat enim per Alcoranum, ipsum esse librum divinum: & per diem Resurrectionis, Resurrectionem ipsam esse futuram. Non secus ac si quis per Petrum, qui habetur fur, juraret, illum non esse furem.

Postremo hujusmodi juramenta in rebus etiam straminëis ac levidimis, ita conglomerat, ut pro eadem re bis, ter, quater, quinquies, septies, novies uno impetu jurare non vereatur, in morem mulicularum & puerorum, qui cum maxime mentiuntur, maxime juramenta multiplicant. At Deo satis est semel jurasse, ut omnis illi fides sit adhibenda. Quamobrem ipsemet dixit in Psal. 88. *Semel juravi in Sancto meo, si David mentiar.* Sufficit quippe, ut semel juret in Sancto suo, idest per Sanctitatem suam, nempe per seipsum, ad hoc ut omnis mendacii suspicio ab illius verbis procul removeatur. Porro si Deus per seipsum jurans semel tantum, fidem ab hominibus non meretur; neque merebitur, etiam si millies, ac centies millies juret per creaturas.

Si Alcoranus nihil aliud impii ac nefarii contineret, quam quod hactenus de his Dei juramentis dictum est, mereretur nihilominus ab universo terrarum orbe eliminari, & gehennæ flammis, ut ne cineres quidem superessent, comburi. Sed pergo ad reliqua.

Vers. 55. Iterum reponit in Scena Paradisum suum, his verbis: إن اصحاب الجنة اليوم في شغل فاكهون هم وازواجهم في ظلال على الارائك متكئين لهم فيها فاكهة ولهم ما يدعون سلام قولا من رب رحيم: *Porro habitatores Paradisi occupabuntur hodie in voluptatibus, & deliciis. Ipsi, & uxores eorum morabuntur in umbraculis super lectulos recumbentes. Ibi habebunt poma, & quidquid postulaverint, & dicetur illis: pax a Domino misericorde.* Præter hæc extrema verba, cætera olent ganeam, non Paradisum.

Ex Sura 37. الصافات *Ordinatrices.*

Vers. 41. Fere iisdem verbis, sed cum nonnullis appendicibus retrudit ea, quæ de Paradiso jam dixerat: nempe: الا عباد الله المخلصين اوليك لهم رزق معلوم فواكه وهم مكرمون في جنات النعيم على سرر متقابلين يطاف عليهم بكاس من معين بيضاء لذة للشاربين لا فيها غول ولا هم عنها ينزفون وعندهم قاصرات الطرف عين كانهن بيض مكنون فاقبل بعضهم على بعض يتسالون قال قايل منهم اني كان لي قرين: *Sed servis Dei sinceris erunt ad provisionem victus* (mane & vespere) *poma: & ipsi magno erunt in honore, in hortis deliciarum super*

per lectulos sese invicem respicientes. Circumferetur illis calix ex fonte (vini) *albo, ad voluptatem bibentium. Non erit in eo offuscatio intellectus, neque ipsi inebriabuntur. Juxta eos accubabunt puellæ cohibentes oculos* (ne alios respiciant præter maritos suos) *amplis oculis præditæ, quasi ipsæ essent ovum coopertum. Convertent se alii eorum ad alios, & sese mutuo interrogabunt. Dicet quispiam eorum: Erat mihi in Mundo quidam conjunctus.* Pergit, narrans, quomodo pene fuerit seductus ab eo: & invitat alios, ut eant secum ad eum videndum in gehenna e fenestris Paradisi. Recusantibus autem illis ire, vadit solus, & cum vicino illo suo confabulatur. His nugis Mahumetus Arabes rudes & carnales ad sectam suam allicere conabatur.

Vers. 76. & sequentibus, redit ad historias seu fabulas Noe, Abrahæ, Moysis, Lot, Jonæ: quibus addit Eliam.

Vers. 103. Refertur præceptum Dei ad Abraham, de sacrificando filio, & vers. 108. concluditur tota historia his verbis: وفديناه بذبح عظيم. *Et redemimus eum hostia magna.* Hanc hostiam, scribit Gelal. ex sensu reliquorum Expositorum fuisse: كبشا من الجنة وهو الذي قربه هابيل جاء به جبرائيل فذبحه السيد ابراهيم مكبرا : *Arietem ex paradiso; illum scilicet, quem obtulerat Habel: Adduxit autem eum Gabriel e Paradiso, & Abraham immolavit eum in honorem Dei.* Nunc etiam credunt Moslemi, hunc arietem esse in Paradiso: quamobrem necesse est, illum bis resuscitatum fuisse. Cum autem non exprimat Mahumetus, quisnam fuerit ille filius, quem immolare jussus est Abraham, tenent communiter Expositores, & Mahumetani, illum fuisse Ismael, & voluit hoc manifeste ostendi ex Alcorano, ubi post narratam hanc de filii immolatione historiam, ponitur, vers. 112. annunciatio nativitatis Isaac. Atqui ex Sacris Literis certissimum est, hunc non Ismael, sed Isaac fuisse.

Ex Sura 38. ص *Sad.*

Vers. 13. Refricat, licet breviter, historiolas Noe, Hud, & Aadæorum; Pharaonis, Saleh, & Thæmudæorum; Lot, & Madianitarum; David, & montium, & volucrum, cum eo laudantium Deum.

Vers. 22. Refert hanc de David fabellam; quam utpote longiusculam, latine tantum fideliter dabo. Ita igitur alloquitur Mahumetum Deus suus: *An vero pervenit ad notitiam tuam historia Litigantium, cum ascenderunt per murum in Oratorium David?* (nempe per fenestras: nam si per januam introiissent, illum orantem exturbassent, Acumen Gelalis). *Et intraverunt ad David, & ipse timuit ab eis. At illi dixerunt: Ne timeas: nos sumus duo litigantes, quorum alter adversus alterum injuste insurrexit. Judica ergo inter nos cum veritate, & ne inique agas, sed ostende nobis æquitatem viæ.* (idest justitiam causæ hujus). *Porro huic fratri meo erant, novem ac nonaginta oves: mihi vero ovis unica. Et dixit mihi: Da mihi eam custodiendam; & prævaluit contra me in sermone. Respondit David: Jam porro iniquus fuit erga te in petitione ovis tuæ, ut adjungeret eam ovibus suis. Et quidem multi, qui societatem in negotiis, violenter agunt alii in alios, præter eos, qui credunt, & operantur bona: & quam pauci sunt hi!* Concludit narrationem: وظن داود انما فتناه فاستغفر ربه وخر راكعا واناب فغفرنا له ذلك وان له عندنا لزلفى وحسن مآب : *Et cognovit David, quod nos tentaveramus eum* (per uxorem Uriæ) *& veniam petiit a Domino suo, & procidit in genua provolutus, & reversus est ad Deum: Nos vero pepercimus ei hoc* (peccatum): *& quidem fuit illi apud nos augmentum* (bonorum in hoc Mundo) *& pulcher regressus* (in Paradisum). En quomodo pervertat, atque in fabulam vertat impius scurra Sacram historiam, quæ habetur lib. 2. Regum cap. 12. Gelal autumat, hos duos litigantes fuisse Angelos, qui per hanc parabolam voluerunt excitare David ad cognitionem peccati sui cum uxore Uriæ, & ad agendam pro illo pœnitentiam.

Vers. 33. Hæc legimus de Salomone: اذ عرض عليه بالعشي الصافنات الجياد فقال اني احببت حب الخير عن ذكر ربي حتى توارت بالحجاب ردوها علي فطفق مسحا بالسوق والاعناق : *Cum expositi fuissent coram eo vespere equi velocissimi, qui stantes supra tres pedes, ungula quarti pedis terram tangebant* (& ad cursum eorum intentus, omisisset orationem vespertinam) *dixit: Ego amavi bonum* (transitorium ac mundanum) *plusquam memoriam Domini mei,* (non persolvendo orationem vespertinam) *donec absconderetur Sol sub velamine* (noctis: ut curiosius equos currentes inspicerem.) *Reducite equos illos ad me.* (Cumque reducti fuissent) *præcidit crura, & colla eorum.* Figmentum pium.

Vers. 36. Ita pronunciat Deus Mahumeticus de eodem Salomone. ولقد فتنا سليمن والقينا على كرسيه جسدا ثم اناب قال رب اغفر لي وهب لي ملكا لا ينبغي لاحد من بعدي انك انت الوهاب : *Et jam quidem castigavimus Salomonem, & posuimus super sedem ejus corpus. Deinde conversus est ad Deum, & dixit: Domine mi, parce mihi, & da mihi regnum, quod non competat ulli post me, nam quippe es donator.* His paucis verbis innuitur fabula longissima, quam Mahumetus & Mahumetani acceperunt a Thalmude in lib. עין יעקב p. 2. Tract. גטין: & in lib. ילקוט super libros Regum c. 182. Ego illam ex تاريخ Ismaelis Ebn-Aly fideliter referam.

Habebat Salomon puellam, cui tradebat annulum suum, cum ingredi vellet in latrinam, (vel, ut alii volunt, in balneum. *Tradidit autem illi die quadam, & ingressus est in latrinam: & interim venit ad eam dæmon nomine Sakar* (a Thalmud dicitur fuisse Hasmodæus) *in figura Salomonis, & accepit ab*

annulum, *ac projecit in mare. Sakar autem* (ex ipsa figura Salomonis) *sedit super thronum ejus: & mutavit statuta & judicia ejus super filios Israel. Porro Salomon exiens e latrina, quærebat annulum suum, in eo quippe sita erat stabilitas regni ejus; sed non invenit eum. Et cognovit, quod Deus Excelsus ipsum punire voluisset: cœpitque circuire terram, ac dicere; Ego sum Salomon. At ipsi negabant eum esse* (non enim amplius agnoscebant illum) *usqueque quadraginta dies* (alii majus spatium ponunt) *pertransierunt. Salomon interea nihil comedit: sed transiens deinde per quandam viam, incidit in lignos piscatores, & petiit ab eis cibum. Illi vero piscem ei dederunt; cujus ventrem cum aperuisset, invenit in eo annulum suum. Recuperato igitur per hunc annulum regno, comprehendit dæmonem Sakar, & alligavit eum cum saxo prægrandi, & projecit in mare Tyberiadis.* Eodem fere modo refertur fabula a cæteris Expositoribus, & a Rabbinis in Thalmude; ubi etiam habetur, Salomonem comprehendisse Hasmodæum, inebriando illum vino posito in puteo, ex quo ille defessus sitim extinguere solebat, cum prius aquam, quæ in illo erat, exhausisset: nam sobrium, ob illius velocitatem & agilitatem, nunquam capere potuisset. Et hoc totum mysterium, seu verius delirium, in paucis illis Alcorani verbis continetur: post quæ, vers. 38. rursus venti, & Dæmones (quidam etiam compedibus vincti) Salomoni famulari introducuntur.

Vers. 43. Inducit in Scenam Job, cui Deus præcipit, ut pede percutiat terram: nam fonte, qui statim inde emanabit, poterit corpus lavare ulcerosum, ac refocillare, & contractam sitim extinguere: & concludit, vers. 46. وخذ بيدك ضغثا فاضرب به ولا تحنث انا وجدناه صابرا: *Et cape manu tua fasciculum* (virgarum) *& percute eo* (uxorem tuam) *& ne violes jusjurandum. Nos certe invenimus illum patientem.* Hæc dicuntur, quia (ut scribit Gelal, & cæteri Expositores) Job, dum morbo suo laboraret, juraverat se inflicturum centum ictus uxori, cum convaluisset, ob culpam nescio quam ab ea admissam. Ubi vero convaluit, voluit Deus, ut posset huic juramento satisfacere, semel tantum percutiendo uxorem fasciculo centum virgarum ex junco odorato; vel, ut alii malunt, ramo palmæ, in quo erant centum folia. O ingenia nugis fœcunda!

Vers. 52. Rursum *Paradisus, pocula, poma, puellæ, lectuli, &c.*

Vers. 72. Redit Adam cum Angelis ipsum adorantibus, & Diabolo adorare recusante, ac propterea ejecto e paradiso, post longam cum Deo altercationem.

Ex Sura 39. الزمر *Catervæ.*

Vers. 67. Hæc habentur de die Judicii: ونفخ في الصور فصعق من في السموات ومن في الارض الا من شاء الله ثم نفخ فيه اخرى فاذا هم قيام ينظرون; *Et insufflabitur in tubam* (prima vice) *& corruent mortui, qui sunt in cœlis, & qui sunt in terra, præter eos, quos voluerit Deus. Deinde insufflabitur in eam* (post quadraginta annos) *secunda vice: et ecce ipsi* (qui erant mortui) *resurgent, & expectabunt* (quid futurum sit.) Alibi etiam habetur in Alcorano, ad sonum primæ tubæ morituros esse omnes terrigenas, & cœligenas, exceptis iis, quos Deus voluerit, nimirum juxta Gelaleddinum: للحور والولدان وغيرهما, *puellas nigriculas Paradisi, & pueros ejus, & alios.* Jahias excipit Gabrielem, Michaelem, Asraphelem, & Angelum mortis: qui tamen omnes ante signum secundæ tubæ morientur, & Angelus mortis morietur postremus omnium: & ad prædictum signum resurgent. Quis unquam somniavit, Angelos esse morituros, vel etiam capaces esse moriendi, cum sint puri spiritus, & simplicissimæ intelligentiæ? Sed Mahumetus credit, non secus ac homines ex terra, ita Angelos ex igne creatos fuisse. Quamobrem error errorem excusat.

Ex Sura 40. المؤمن *Fidelis.*

Vers. 24. Redit Moyses, Pharao, Haman, turris pertingens ad cœlum, & alia figmenta toties decantata. Interseritur quidam e familia Pharaonis, qui cum credidisset in Moysen, prædicat Ægyptiis religionem ejus, & cultum unius Dei: de quo tamen nihil legimus in Pentateucho. Quare inter consuetas fabulas recensendum est.

Ex Sura 41. فصلت *Distincta sunt.*

Vers. 9. Habetur, Deum creasse terram duobus diebus, & quatuor diebus produxisse ex ea necessaria ad victum pro homine, & cæteris animalibus. Deinde creasse cœlum ex fumo, & distinxisse illud in septem cœlos duobus diebus; & posuisse in cœlo terris proximo luminaria, & custodiam Angelorum cum jaculis flammeis ad arcendos dæmones, ne accederent ad audienda colloquia Angelorum, ac divinas revelationes.

Omnia hæc sunt contra veritatem Sacræ Historiæ, sive attendantur dies, quibus terra, cœlum, & cætera creata fuisse supponuntur: sive materia illa fumi, ex qua cœlum formatum fuisse dicitur: sive luminaria in ultimo cœlo posita, cum in eo luna tantum posita fuerit: sive demum custodia illa fictitia Angelorum, quæ (etiam ex testimonio & asserto Mahumetanorum) non fuit posita nisi post ortum Mahumeti.

Vers. 15. Recinit aliquid de Aadæis & Thamudæis.

Ex Sura 43. الزخرف *Ornamentum.*

Vers. 25. Refricantur digladiationes Abrahæ cum patre suo circa idola, & cultum unius Dei.

Vers. 44. Iterum prosilit Moyses cum Pharaone.

Vers. 66. Rursum Paradisus cum conjugibus; paropsides ex auro; calices sine ansis, ut facilius ex quacumque parte possint accipi & exhauriri: copia pomorum, & quicquid possit ad voluptatem & hilaritatem desiderari.

Vers. 73. Dicitur de damnatis in Gehenna: ونادوا

ونادوا يا مالك ليقض علينا ربك : *Et clamabunt dicentes: O Malec, fac ut tandem absumat nos Dominus tuus.* Iste Malec est Angelus præpositus a Deo super Gehennam, quem fingunt, interrogatum a damnatis non respondere nisi post mille annos.

Ex Sura 44. الدخان *Fumus.*

Vers. 4. Loquens de nocte, in qua demissus fuit Alcoranus e cœlo, hæc habet: فيها يفرق كل أمر حكيم أمرا من عندنا : *In ea dispensatur omnis res sapienter per imperium nostrum.* Clarius glossa Gelalis. فيها يفصل كل أمر محكم من الارزاق والاجال وغيرهما التي تكون في سنة الى مثل تلك الليلة : *In ea distincte sapienterque disponuntur a Deo universa spectantia ad vitam & mortem hominum, & ad alia, quæ futura sunt eo anno, usque ad eandem noctem sequentis anni.* Vocatur autem hæc nox, ليلة القدر *Nox Alcader*, idest *Decreti*, seu *Dispositionis*. Atqui Deus omnia decrevit ac disposuit ab æterno distinctissime, & sapientissime, & nimis puerile est credere, esse aliquam peculiarem noctem quotannis, in qua decernat ac disponat res futuras illius anni.

Vers. 17. Retruditur Moyses cum Pharaone.

Vers. 43. Loquens de pœnis gehennæ, hæc habet: ان شجرة الزقوم طعام الاثيم كالمهل يغلي في البطون كغلي الحميم خذوه فاعتلوه الى سواء الجحيم ثم صبوا فوق راسه من عذاب الحميم ذق انك انت العزيز الكريم : *Certe arbor Zacum erit cibus peccatoris; sicut amurca nigerrima ebulliet in ventre eorum in morem aquæ ferventissimæ. Arripite eum, & pertrahite in medium Tartari; deinde effundite super caput ejus aquam ferventem:* (& dicite ei): *Gusta: quippe tu es potens ille, ac honoratus.* Hæc centies recantantur in Alcorano, & quidem materialiter, & ut verba sonant, a Moslemis creduntur! Nam allegorice accepta, vel figurate essent tolerabilia.

Vers. 50. Redit in scenam Paradisus cum hortis, fontibus, vestibus sericis, lectulis, seu carrucis, omni genere pomorum, & puellis albis grandioculis, ad libidinem exercendam destinatis.

Ex Sura 46. الاحقاف *Alahkaph.*

Vers. 21. Redit spectantibus in Scenam Hud cum Aadæis.

Ver. 29. Alloquitur Mahumetum Deus suus fictitius: وان صرفنا اليك نفرا من الجن يستمعون القران فلما حضروه قالوا انصتوا فلما قضي ولوا الى قومهم منذرين قالوا يا قومنا انا سمعنا كتابا انزل من بعد موسى مصدقا لما بين يديه يهدي الى الحق : *Et memento cum venire fecimus ad te quosdam ex Dæmonibus, ut audirent Alcoranum. Cum autem ad te pervenissent*, (& te illum legentem audissent) *dixerunt ad invicem: Attente audite. Cum autem absolvisses lectionem, reversi sunt ad gentem suam prædicaturi id quod audierant: & dixerunt: O populе noster, nos certe audivimus librum, qui descendit e cœlo post Pentateuchum Moysis, & confirmat Sacros libros antea traditos, dirigitque ad veritatem. Erant Dæmones hi* (juxta glossam Gelalis) *ex Nisibina, seu ex Arabia felici; vel ex Ninive. Erant autem septem, vel novem. Mahumetus porro legebat Alcoranum sub contavo trunci cujusdam palmæ in aurora; eratque cum sociis suis.* Addit, illos antea fuisse Judaicæ religionis professores, & Mahumetismum amplexos fuisse. Gratulandum est Moslemis, quod eorum sectæ aggregati sint Dæmones Judæi. Sibi habeant tam bellos ac lepidos neophytos, ac proselytos.

Ex Sura 47. القتال *Bellum:*

Vers. 16. En iterum Paradisus, sed parumper immutatus. مثل الجنة التي وعد المتقون فيها انهار من ماء غير اسن وانهار من لبن لم يتغير طعمه وانهار من خمر لذة للشاربين وانهار من عسل مصفى ولهم فيها من كل الثمرات ومغفرة من ربهم : *Similitudo Paradisi, qui promissus est piis: sunt in eo flumina aquæ incorruptibilis: & flumina lactis, cujus non immutatur gustus: & flumina vini suavis bibentibus: & flumina mellis purissimi: & copia omnis generis fructuum: & indulgentia a Domino suo.* Hoc loco مثل *similitudo*, exponitur communiter *Pro prædicatum proprium*. Nam tenentur Moslemi hæc credere materialiter, & juxta sonum verborum. Mirum vero, quod Mahumetus vinum concedat in cœlo, quod tam rigide suis in terra interdixit. Magis vero mirum, quod cum incolæ hujus Paradisi semper poma comedant, non secus ac si in sylvis Calabrorum jugiter morarentur, dysenteriam assidue non patiantur. Bene est, quod vinum pro antidoto in Paradisum introduxerit, quamvis in terra prohibuerit.

Ex Sura 48. الفتح *Apertio.*

Vers. 5. Redit Paradisus cum hortis, & fluminibus.

Vers. 29. Hæc habentur de Mahumeto, & de Mahumetanis: محمد رسول الله والذين معه اشداء على الكفار رحماء بينهم تراهم ركعا سجدا يبتغون فضلا من الله

من الله ورضوانا سيماهم في وجوههم من اثر السجود
ذلك مثلهم في التوراة ومثلهم في الانجيل كزرع
اخرج شطاه فازره فاستغلظ فاستوى على سوقه
يعجب الزراع ليغيظ بهم الكفار :

Mahumetus est legatus Dei: qui vero sunt cum eo, feroces sunt contra infideles; misericordes inter se. Videbis illos sese incurvantes, adorantes; ut exquirant excellentiam a Deo, & beneplacitum. Signa eorum sunt in faciebus eorum, ex vestigiis adorationis. Hæc est similitudo eorum in Pentateucho. Similitudo autem eorum in Euangelio est sicut semen, quod produxit culmum suum: deinde roboravit illum: tum crassius factum est, & adæquatum est super crura sua, voluptatem afferens agricolis. Ita autem voluit Deus esse Mahumetanos, *ut ad iram excitarentur infideles per eos.* Impudentissimum mendacium. Nihil enim hujusmodi in Pentateucho, vel in Euangelior reperitur.

Ex Sura 50. ق *Qoph.*

Verf. 12. Apparent velut in transitu Noe cum populo suo, Themudæi, Aadæi, Pharao, Lot, Madianitæ, & nonnulli alii prophetæ & populi exotici.

Ex Sura 51. الذاريات *Spargentes.*

Verf. 7. Jurat Deus : والسماء ذات الحبك : *Per cœlum habens strias.* Strias istas, seu semitas volunt Arabes esse in cœlis, ut per eas stellæ decurrere possint. Excusandus est Mahumetus, si in re Astrologica hujusmodi nugas effutit: nam, ut de Romulo dictum fuit, *arma magis, quam sidera norat.* Sed non meretur excusationem, dum Deum suum per eas jurantem introducit.

Verf. 24. Revertitur in scenam Abraham cum Angelis hospitibus, quorum prædictionem de Isaac cum audisset Sara, verf. 29. اقبلت في صرة نصكت وجهها
وقالت عجوز عقيم قالوا كذلك قال ربك انه هو
الحكيم العليم : *advenit cum clamore stridulo, cædens palmis faciem suam, et dicens: Ego sum vetula sterilis. Angeli dixerunt ei: Ita dixit Dominus tuus, qui est Sapiens, Sciens.* Nusquam legimus intemperies has ineptas de Sara ad nuncium Angelorum de Isaac: imo ex Pentateucho constat oppositum.

Verf. 32. Iterum Lot & Sodomitæ.

Verf. 38. Iterum Moyses cum Pharaone; & deinde Aadæi, Themudæi, & Noe cum gente sua.

Ex Sura 52. الطور *Mons Sina.*

Verf. 17. Rursus Paradisus cum viridariis ac deliciis, cum cibo & potu, cum lectulis & puellis, amplis pulchrisque oculis præditis: cum pomorum copia, cum carnibus, quas appetierint. Præbent sibi mutuo calicem vini; & eunt in gyrum ministrantes pocula adolescentes pulcherrimi ut margaritæ. Omnia vero dulcissimis confabulationibus condiuntur.

Ex Sura 53. النجم *Stella.*

Verf. 47. Regerit per transennam Aadæos, Themudæos, populum Noe, ac Sodomitas.

Ex Sura 54. القمر *Luna.*

Verf. 9. Iterum Noe cum diluvio: Hud cum Aadæis: Themudæi cum Saleh, & camela portentosa: Moyses cum Pharaone: Lot cum Sodomitis; quos modo latericulis coctis e cœlo delapsis, & singulis singulorum Sodomitarum, qui perituri erant, nominibus consignatis: modo per ventum, glareas, & lapillos ejaculantem, deletos fuisse fabulatur; atque ita excæcatos, ut facies eorum tota in unam veluti tabulam complanaretur.

Ex Sura 55. الرحمن *Miserator.*

Hæc Sura tota est parænesis, qua Mahumetus dæmones, & homines excitat ad gratitudinem erga Deum, ob beneficia utrisque concessa, hortaturque eos ad bonam frugem, præsertim timore gehennæ, & spe paradisi: repetitque in ea per intercalationem triginta & una vicibus hunc versiculum: فباي الاء ربكما تكذبان : *Quodnam ergo beneficiorum Domini vestri inficiabimini?* Refert autem Alhakem ex Giaber, Mahumetum ipsum dixisse, se nunquam legisse hunc versiculum dæmonibus, quin statim responderent:
لا بشي من نعمك نكذب فلك الحمد :
Nullum beneficiorum tuorum inficiamur: sit ergo tibi laus. Porro in hac Sura effunditur in Paradisi sui deliciis exponendis, a v. 45, his verbis: ولمن خاف
مقام ربه جنتان ذواتا افنان فيهما عينان تجريان
فيهما من كل فاكهة زوجان متكئين على فرش
بطائنها من استبرق وجنا الجنتين دان فيهن قاصرات
الطرف لم يطمثهن انس قبلهم ولا جان كانهن الياقوت
والمرجان ومن دونهما جنتان مدهامتان فيهما
عينان نضاختان فيهما فاكهة ونخل ورمان فيهن
خيرات حسان حور مقصورات في الخيام لم يطمثهن
انس قبلهم ولا جان متكئين على رفرف
خضر وعبقري حسان :

Ei autem, qui timuerit præsentiam Domini sui, erunt duo horti, ornati ramis arborum: in utrisque erunt duo fontes fluentes: in horum utroque erunt ex omni-

manibus pomis duo genera. Accumbent super lectos, quorum intrinseca partes erunt ex serico crassiori, auro intertexto: fructus vero duorum hortorum erit vicinus (terræ, ut facile manibus carpi possit). *In his hortis erunt puellæ, modestæ aspectu: non defloravit eas ullus homo, neque genius ante illos* (quibus tradentur in conjuges). *Erunt pulchræ velut hiacynthi, aut margaritæ. Præter duos hortos erunt alii duo horti intensè virentes: & in utroque erunt duo fontes copiosis aquis jugiter manantes. In utroque erunt poma, & palmæ, & mala punica. In iisdem erunt puellæ optimæ, pulcherrimæ, præditæ oculis amplis, atque impensè nigris, & candidis, custoditæ in tabernaculis. Non defloravit eas ullus homo, aut genius ante eos* (quibus tradentur ad copulam). *Accumbent* (mariti earum cum eis) *super stragula viridia, & tapetes pulcherrimos.* Delipit prorsus atque insanit Mahumetus in hoc suo Paradiso.

Ex Sura 56. الواقعة *Casura.*

In hac Sura repetit cum appendicibus eadem, quæ in superiori de Paradiso effutiverat. Ecce ejus verba a versu 13. fideliter latine reddita. *Hi erunt approximati in hortis voluptatis, super lectulos auro, gemmisque contextos, discumbentes sese mutuo respicient: circuibunt circa eos adolescentes perpetuandi in flore ætatis, cum scyphis sine ansis, & calice ex vino jugiter fluenti, & cum pomorum copia, ut eligant, quæ velint, & carne avium, quas appetierint. Et erunt cum eis puellæ nigris amplisque oculis præditæ, quasi margaritæ in conchis absconditæ.* Et non nullis interpositis: *Morabuntur inter arbores Mauz, pulchre inter se dispositas; & in umbra protensa: & juxta aquam jugiter fluentem; & cum pomis multis non defecturis, a quibus capiendis nunquam impedientur. Et in lectis excelsis cum puellis, quas nos produximus virgines, conjugibus suis dilectas, illisque coætaneas:* Circa illas aves ad cibum beatorum paratas scribit Jahias: قال سعيد بن راشد بلغني أن الطير يصف بين يدي الرجل فاذا اشتهى احدها اضطرب ثم طار بين يديه نضيجا:

Dixit Said Ebnu-Rasced: Pervenit ad notitiam meam, quod aves illæ ordinatim sistent se ante unumquemque. Cumque aliquis quampiam ex iis appetierit, illa commovebit sese, deinde apparebit ante eum cocta. Quod autem dicitur, puellas illas factas fuisse Virgines; explicat Gelaleddinus: كلما اتاهن ازواجهن وجدوهن عذارى: *quotiescumque accedent conjuges earum, ut cum iis coeant, invenient eas virgines:* & addit, eas futuras من غير ولادة ولا وجع: *sine partu prolis, & sine sensu doloris:* scilicet illius quem experiuntur virgines in primis copulis. O Paradisum prorsus pecuinum!

Ex Sura 60. الممتحنة *Probata.*

Vers. 4. Redit Abraham disceptans pro unitate Dei cum gente sua; sed quasi per transennam.

Ex Sura 61. الصف *Ordo.*

Vers. 6. Hæc habentur de Christo: واذ قال عيسى ابن مريم يا بني اسرائيل اني رسول الله اليكم مصدقا لما بين يدي من التوراة ومبشرا برسول ياتي من بعدي اسمه احمد فلما جاءهم بالبينات قالوا هذا سحر مبين: *Dixit Jesus filius Mariæ: O filii Israel: Ego quidem veni legatus Dei ad vos, confirmaturus Pentateuchum traditum ante me; & annuntio vobis Legatum, qui veniet post me, cujus nomen erit Ahmed. Ubi autem hic venit ad eos cum evidentibus argumentis, dixerunt: Hic est magus manifestus.* Hoc impudentissimum mendacium alibi refutavimus.

Ex Sura 64. التغابن *Mutua fraudatio.*

Vers. 2. Paradisus iterum cum hortis, & fluminibus.

Ex Sura 65. الطلاق *Repudium.*

Vers. 12. Iterum Paradisus cum hortis, & fluminibus.

Vers. 13. Ita legitur: الله الذي خلق سبع السموات ومن الارض مثلهن يتنزل الامر بينهن: *Deus est, qui creavit septem cœlos, & totidem terras: in quibus exercet imperium suum.* Terram esse unam, cæci ipsi norunt. Sed Mahumetus, & Mahumetani plures faciunt, ut supra vidimus.

Ex Sura 66. التحريم *Prohibitio.*

Vers. 6. Loquens de Gehenna hæc habet: وقودها الناس والحجارة عليها ملائكة غلاظ شداد لا يعصون الله ما امرهم ويفعلون ما يؤمرون: *Fomes illius sunt homines, & lapides: constituti sunt super eam Angeli feroces, terribiles, qui non sunt inobedientes Deo in eo, quod præcipit illis; sed faciunt quod jubentur ab eo.* Inepte ponuntur lapides (pro quibus accipiunt Expositores, illa lapidea Idola) homines gehennæ: sed ineptius ponuntur Præfecti illius Angeli (quos novemdecim faciunt): Angeli, inquam, boni, Deoque obedientes, qui alios torquent, ab omni ipsi pœna immunes, quamvis in igne Gehennæ perpetuo commorentur. De his sæpe fit in Alcorano commemoratio.

Vers. 8. Paradisus, cum hortis, & fluminibus.

Vers. 10. Legitur: ضرب الله مثلا للذين كفروا امراة نوح وامراة لوط: *Proposuit Deus in exemplum infidelibus uxorem Noe, & uxorem Lot:* additque

ditque ambas decepisse viros suos, & damnatas fuisse ad gehennam. Varia effutiunt Expositores de harum peccato, sed temere, & absque ullo fundamento.

Vers. 12. Ita de uxore Pharaonis: وضرب الله للذين امنوا امراة فرعون اذ قالت ربي ابن لي عندك بيتا في الجنة ونجني من فرعون وعمله ونجني من القوم الظالمين

Proposuit autem Deus in exemplum fidelibus uxorem Pharaonis, cum dixit: O Domine mi, ædifica mihi apud te domum in Paradiso, & libera me a Pharaone, & operibus ejus, & libera me a gentibus iniquis. Hæc (inquit Gelal) *credidit in Moysen, & vocabatur Asia. Propterea Pharao cruciavit eam, alligans manus & pedes ejus ad quatuor paxillos terræ infixos, & ponens super pectus ejus molam grandem; & ita relinquens radiis solaribus expositam. Sed cum discederet is, qui custodiebat eam, Angeli umbram faciebant ei. Tandem Deus recepit spiritum ejus: & juxta Ebno-Keisan,* رفعت الى الجنة حية فهي تاكل وتشرب: *Elevata fuit in paradisum viva, ubi comedit, & bibit.* Si hæc vera essent, nunquam Moyses ea tacuisset. Suspicor esse commentum aliquod Rabbinicum.

Ex Sura 69. الحاقة *Fatalis.*

Regerit Thamudæos, Pharaonem, Sodoman, Noe, & diluvium, paradisum cum hortis, fructibus, epulis, &c.

Ex Sura 70. المعارج *Gradus.*

Vers. 5. Loquens de die Judicii, asserit futurum يوم كان مقداره خمسين الف سنة. *diem, cujus mensura erit quinquaginta millium annorum.* Supra dixerat hunc diem futurum mille annorum: cum tamen communiter Moslemi supremo Judicio dimidiam tantum diem attribuant. Zamchascerius exponit: قيل فيه خمسون موطنا كل موطن الف سنة: *Dicitur judicandas esse quinquaginta nationes, quarum qualibet mille annos exiget ad judicium suum.*

Vers. 40. Legimus: فلا اقسم برب المشارق والمغارب: *Et non juro per Dominum Orientium, & Occidentium.* Ponit plures Orientes, & Occidentes ex falsa opinione pluralitatis Mundorum.

Ex Sura 71. نوح *Noe.*

Refertur ex professo tamquam aliquid novum, legatio Noe ad populum suum, toties hactenus recantata. Inter alia autem ponitur, tunc homines adorasse idola; quorum nomina erant, ود *Vaddus*: سواع *Suaus*: يغوث *Jaguth*: يعوق *Jauk*, & نسر *Nesrus.*

Sed jam supra manifeste ostendimus, ante diluvium non fuisse idololatriam, quod etiam tenent Hebræi. Vide R. Moysen Ægyptium in *More Nebuchim.*

Ex Sura 72. الجن *Genii.*

Recoquit fabulam de Geniis seu dæmonibus, qui audientes lectionem Alcorani a Mahumeto conversi sunt ad illius sectam; itemque aliam fabulam de iisdem ex orbibus cœlestibus ejectis. Et in his nugis tota Sura versatur.

Ex Sura 74. المدثر *Coopertus.*

Vers. 30. Loquens de Gehenna, repetit figmentum novendecim Angelorum, qui illi præfecti sunt, postea subdit: وما جعلنا عدتهم الا فتنة للذين كفروا ليستيقن الذين اوتوا الكتاب ويزداد الذين امنوا ايمانا ولا يرتاب الذين اوتوا الكتاب: *Et non posuimus numerum eorum nisi ad schisma inter incredulos; & ut certi fierent Scripturales, & fides augeretur fidelibus; neque ultra dubitarent Scripturales.* Nempe, Judæi & Christiani non dubitarent Mahumetum esse veracem, cum viderent illum ita divinasse numerum Angelorum Gehennæ præfectorum. Verum neque Christiani, neque Judæi (ut puto) de his Angelis aliquid unquam resciverunt, & ne somniarunt quidem.

Ex Sura 76. الانسان *Homo.*

Vers. 1. Dicitur: هل اتي علي الانسان حين من الدهر لم يكن شيا مذكورا: *An venit super hominem tempus ex sæculo; nec fuit res ulla memorabilis?* Hæc verba juxta glossam Gelalis hanc continent sententiam. هل قد اتي علي الانسان ادم حين من الدهر اربعون سنة لم يكن فيه شيا مذكورا كان فيه مصورا من طين: *An transiit super hominem, nempe super Adam, tempus ex sæculo, idest quadraginta anni: nec fuit in eo res ulla memorabilis, quia eo tempore fuit semper figmentum ex luto?* At Adam statim formatus a Deo ex pulvere terræ, animatus fuit, & factus est in animam viventem. Mirum est, Mahumetum & Mahumetanos, in rebus tam evidentibus ac certis ita hallucinari, ac prorsus cæcutire. Nonnulli, ut Mahumetum excusent, detorquent hæc ad tempus, quo homo manet embrio, vel infans in utero matris: sed inepte novem menses dicerentur الدهر حين من tempus ex sæculo, idest longissimum tempus: neque hæc esset res admiratione digna.

Vers.

Vers. 5. Redit ad Paradisum suum, *in quo Justi bibent ex calice vini mixti aqua Caphur, qui est fons, ex quo bibent servi Dei, & unusquisque deducet eum per rivulos, quo ipsi commodum fuerit. Discumbent ibi super lectulos sponsales in umbris arborum demittentium ramos, ut facilius poma possint decerpi. Circumferentur crateres argentei sine ansis, ut ex omni parte capi possint, sicut cyathi vitrei, & ponent in eis quantum vini placuerit. Miscebunt autem vinum aqua Zangebil, qui est fons, qui cognominatur Salsabil. Pueri in flore ætatis perpetuo duraturi, velut margarita sparsa ibunt in gyrum pocula ministrantes. Induentur vestibus sericis viridis coloris, subtilioribus, & crassioribus, & ornabuntur armillis argenteis.* Tædet toties hæc referre: & tamen referre necessarium existimo, ut agnoscat Lector, quas merces Alcoranus miseris Arabibus emendas exponat.

Ex Sura 70. المرسلات *Missa*.

Vers. 41. Redit Paradisus cum umbris, & fontibus, & pomis cujusque generis, ut unusquisque eligat quæ concupierit. Nescio an Calabria tot pomis abundent, quot Paradisus Mahumeti.

Ex Sura 78. النبأ *Nuncium*.

Vers. 30. Iterum Paradisus, cum hortis arboribus consitis, cum vinetis, & uvis, & puellis cum mammis sororiantibus ac turgidis: & calicibus vino spumantibus.

Ex Sura 79. النازعات *Abstrahentes*.

Vers. 15. Obtundit Deus suus Mahumetum, dum petit ab eo: هل اتاك حديث موسى : *An audisti unquam historiam Moysis?* Et quamvis toties eam illi narraverit, hic tamen illi retrudit.

Vers. 28. Asserit, Deum *prius perfecte conformasse cœlum, & obtenebrasse noctem ejus, & eduxisse splendorem ejus*; idest produxisse in eo solem post tenebras præcedentes, ut exponunt glossæ; *& postea expandisse terram, & eduxisse ex ea fontes, & herbas, & arbores, & stabilisse in ea montes.* At hoc est contra id, quod ipsemet supra dixit non semel: nempe Deum prius creasse terram, & omnia, quæ in ea sunt: & postea animum intendisse ad creandum cœlum.

Ex Sura 81. التكوير *Involutio*.

Vers. 4. Inter signa diei Judicii ponuntur اذا العشار عطلت واذا الوحوش حشرت : *Cum camelæ destitutæ fuerint: & cum feræ congregatæ fuerint.* Primum signum est prorsus frivolum. Secundum autem, si intelligatur eo modo, quo exponunt Glossæ, est omnino incredibile. Ideo feras resuscitandas, & congregandas vult Gelal. ليقتص لبعض من بعض ثم تصير ترابا : *ut sumatur vindicta aliarum ex aliis, & postea in pulverem reducantur.* Vel, ut Jahias: ليقضي لبعضها من بعض ثم يقال لها كوني ترابا : *ut judicium fiat uni de aliis, & postea dicatur ei: Esto pulvis.* Feræ ex necessitate operantur, & quemadmodum culpæ sunt incapaces, ita etiam pœna pro culpa illis nulla debetur. Quod si Deus aliquando jussit bestias occidi, vel lapidari, aut comburi; id fecit in detestationem culpæ ab hominibus perpetratæ, & in pœnam ipsis hominibus. Ita intelligenda sunt verba Gen. cap. 9. dicta a Deo Noë, & filiis ejus: *Sanguinem animarum vestrarum requiram de manu cunctarum bestiarum*: & alia hujusmodi loca: vel dicendum est, hæc esse locutiones figuratas, quales sæpe in Sacris literis occurrunt.

Ex Sura 83. التطفيف *Mensura injusta*.

Vers. 7. Ita de Iniquis: ان كتاب الفجار لفي سجين وما ادراك ما سجين كتاب مرقوم : *Certe liber Scelestorum erit in Saggin. Quid vero facies, ut intelligas, quid sit Saggin? Est liber delineatus.* Et deinde vers. 18. pronunciat de Justis: ان كتاب الابرار لفي عليين وما ادراك ما عليون كتاب مرقوم يشهده المقربون : *Certe liber Justorum erit in Aliin. Et quid facias, ut intelligas, quid sit Aliin? Est liber delineatus, cui testes adsunt Approximati*: idest Angeli Deo proximi. Inepta prorsus loquutio, dum tam liber Iniquorum, quam liber Justorum dicitur esse in libro delineato. Quamobrem Expositores nihil curantes interpretationem factam a Mahumeto ipso, utpote ridiculam, volunt tam *Saggin*, quam *Aliin*, esse loca quædam. Primum quidem in imo terræ septimæ, ubi residet Diabolus: Secundum autem in septimo cœlo sub Throno Dei. Ita Gelaleddinus, & alii. Sed omnia sunt figmenta.

Vers. 22. Reponit Paradisum cum quodam additamento nota digno v. 25. his verbis: يسقون من رحيق مختوم ختامه مسك وفي ذلك فليتنافس المتنافسون : *Potabuntur ex vino purissimo sigillato: & sigillum ejus erit muscus. Ad hoc porro anhelent illi, qui anhelant ad felicitatem.* Nam ut explicat Gelal, servabunt hoc vinum apud se repositum على انائها لا يفك ختمها الا هم : *in vasis suis sigillo obsignatis, quod nemo solvet, vel amovebit, nisi ipsi.* Quod vero addit, *sigillum fore muscum*, significat cretulam ad sigillandum adhibitam, ex musco, vel alia materia suaveolenti esse componendam; vel, ut exponit Gelal, quia: اخر شربه يفوح منه رائحة المسك : *ultimus haustus hujus vini, (dum calix exhauritur) efflabit, ac relinquet post se odorem musci.* Habebit igitur quilibet beatus dolium suum sigillo obligatum, ne scilicet evanescat, vel ne aliquis alius beatus ex eo furtim sorbillet: adeo enim pretiosum est, ut ad illius

illius potum aspirare debeant, qui ad summam aspirant felicitatem.

Ex Sura 83. الانشقاق *Scissio.*

Vers. 7. Asserit, in die Judicii homini justo dandum esse librum suum بيمينه *in manu dextera ejus:* Peccatori autem وراء ظهره *post tergum ipsius.* Quia scilicet, ut ait Gelal يغل يمناه الى عنقه وتجعل يسراه وراء ظهره فياخذ بها كتابه: *peccatori alligabitur ad collum dextera ejus, & sinistra ejus post tergum ipsius; quamobrem librum suum post tergum accipiet.* Hæc si materialiter accipiantur, prout accipiuntur a Mahumetanis, a veritate aliena censenda sunt.

Ex Sura 85. البروج *Turres.*

Refricat hic etiam hortos & flumina Paradisi: & Pharaonis, ac Thæmudæorum nugas.

Ex Sura 88. الغاشية *Operiens.*

In hac etiam producitur Paradisus cum hortis, fontibus, lectulis, crateribus, pulvinaribus, ac tapetibus.

Ex Sura 89. الفجر *Aurora.*

Redeunt Aadæi, Thæmudæi, & Pharao, cum suis quisquiliis.

Vers. 26. Loquens de die Judicii, habet. وجيء يومئذ بجهنم: *& adducetur in illa die Gehenna,* Gelaledd. تقاد بسبعين الف زمام كل زمام بايدي سبعين الف ملك لها زفير وتغيظ: *Adducetur (Gehenna in die Judicii) ligata septuaginta millibus habenis: & unaquaque habena trahetur a septuaginta millibus Angelis. Ipsa vero cum indignatione & ira mugiet.* Magnum figmentum: sed tamen apud Moslemos habet fidem.

Ex Sura 91. الشمس *Sol.*

Vers. 11. Recoquit crambem fabulæ Thæmudæorum & Saleh, & camelæ e rupe productæ.

Ex Sura 97. القدر *Alcader.*

In hac Sura recinitur ex professo commentum de Nocte Alcader, in qua delapsus est Alcoranus a Throno Dei ad cœlum Lunæ. Ita autem in illa introducitur Deus loquens: انا انزلناه في ليلة القدر وما ادريك ما ليلة القدر ليلة القدر خير من الف شهر تنزل الملائكة والروح فيها باذن ربهم من كل امر سلام هي حتي مطلع الفجر: *Nos certe demisimus eum* (idest Alcoranum) *in nocte Alcader: & quid faciet, ut tu intelligas, quid sit nox Alcader? Nox Alcader melior est, quam mille menses. Descendunt Angeli & Spiritus* (idest Gabriel) *in ea per voluntatem Domini sui pro omni re* (idest ad executionem decretorum, quæ fecit Deus illa nocte, quibus disposuit de omni re pro eo anno), *Pax est* (in ea nocte tota) *usque ad ortum auroræ.*

Ex Sura 98. البينة *Evidentia.*

In hac Sura, Lector, te relinquo, ut in Paradiso Mahumetico, qui in ea retruditur, inter fontes, & arbores, quantum libuerit, respires, nisi forte in domesticis tuis prædiis aliquid melius habueris: & certe habebis. In sequentibus Suris omnia nugæ & quisquiliæ, in quibus tempus tam mihi pretiosum terere, magnum piaculum existimarem. Te quoque hactenus expositis ineptiis ac fabulis jam ad nauseam saturum esse non dubito.

CONCLUSIO TOTIUS OPERIS.

HActenus Alcorano contra Alcoranum pugnavi: & Mahumetum gladio suo jugulare pro mea virili conatus sum. At enim, neque illum expugnavi, neque hunc jugulavi. Per me non stetit; sed utraque victoria non ex Alcorano, vel Mahumeto, verum ex iis, *qui illos sequuntur*, dependet. Tu vero quid facias cum iis, qui non rationi ac veritati, sed obstinationi, & præoccupatæ ab errore menti sese totos commiserunt? Nonnullos legimus, & fortasse etiam novimus, qui ob læsam phantasiam, & crederent fixe, & firmiter assererent, se mortuos esse; ac propterea cibum potumque rejicerent. Alios, qui se vitreos esse existimantes, omnem contactum, cane pejus & angue, refugerent. Alios, qui se in aves versos putantes, per tecta domorum brachia in modum alarum motitantes, volare tentarent. Ita in his imaginatio depravata prævalebat, ut ne apertissimis quidem rationibus, & palpabilibus, ut ita dicam, argumentis, possent ab errore suo removeri. His persimiles Mahumetanicæ superstitionis asseclæ mihi esse videntur. Contendunt, se in bona religione versari; non quia vere id agnoscant, sed quia a Mahumeto fascinati sunt. Affirmat hic, se nihil aliud docere in Alcorano, quam quod Moyses in Pentateucho, Christus in Euangelio tradidere: seque suamque doctrinam fuisse ab utroque prædictam. Manifeste ostendo eis in prima parte hujus mei operis, neque in Pentateucho, neque in Euangelio, neque in ullo alio Sacro libro quidquam, quod ad Mahumeti prophetiam spectet, reperiri: Alcoranum porro longissime ab his omnibus dissidere. At illi, & Judæos Pentateuchum, & Christianos Euangelium corrupisse reponunt. Hoc vero non solum falsum, sed impossibile, meridiana luce clarius demonstro. Quid illi? Contendunt nihilominus, & in Pentateuchi, & in Euangelii codicibus, etiam quales nunc habemus, sexcenta esse de Mahumeto ejusque secta vaticinia. Exquirimus, ubinam, vel quænam ea sint. Nugas & ineptias vaticiniorum loco producunt: quas cum ipsimet nihil pro Pseudopropheta suo, ejusque superstitione facere aperte cognoscant, ad miracula confugiunt. Ea & multa, & magna Mahumetum patrasse affirmant. Sed ex ipsis Alcorani verbis, ipsiusque Mahumeti, & sapientiorum Moslemorum confessione, nullum verum ab eo miraculum factum fuisse, in secunda parte evidentissime probo. At vero illi: Satis est, inquiunt, quod Mahumetus & *religionem veram tradiderit*; & legem bonam *docuerit: nam ipsemet se ad hoc tantum missum a Deo fuisse, non autem ad miracula*, sexcenties in Alcorano testatur. Hoc etiam eorum propugnaculum, seu effugium funditus diruì in tertia parte: ibi enim quæ dogmata Alcoranus contineat, quam falsa, quam absurda, quam a divina in Sacris literis revelatione aliena, unusquisque videre potest. Neque vero meliora jura, quam dogmata Mahumetus *Asseclis suis* proposuit. Satis sint ea, quæ in quarta parte circa ejus leges & sanctiones practicas tam sacras, quam politicas disseruimus: quibus si *Alcoranicarum* fabularum, mendaciorum, impietatum ac superstitionum colophonem *imponas*, planissime cognosces, ingenueque fateberis, cæcos prorsus esse, vel in plusquam cymmeriis tenebris jacere Mahumetanos, qui errores tam crassos & apertos ab Impostore suo sibi pro *divinis* oraculis obtrusos non videant; seque ab eo fascinatos ac *dementatos* esse non agnoscant.

Alia ex parte Christianæ religionis veritatem ex apertissimis Sacrarum Scripturarum oraculis, quæ Adversarii non inficiantur; ex innumerorum miraculorum, quæ iidem in dubium non revocant, testimonio: ex dogmatum in divina revelatione fundatorum, quæ ipsi quoque admittunt, veritate: quamvis a legitimo sensu ea distorquere, sed frustra, conentur: ex legis Euangelicæ a Christo traditæ summa perfectione ac Sanctitate, quam vel inviti agnoscunt, ac fatentur, evidentissime demonstravi. Nescio quid ad hæc respondere, vel contra hæc objicere possint Mahumetani; nisi forte stramineaistia argumenta; diuturnitatem sectæ: numerum asseclarum: amplitudinem imperii: victoriarum felicitatem; quibus addere etiam consueverunt morum vitæque probitatem: superstitionis suæ in precibus, purificationibus, jejuniis, peregrinationibus, eleemosynis exactam observantiam: incorruptum justitiæ tenorem, & alia hujusmodi; quæ partim falsa, partim ad meram ostentationem, partim nullius momenti ad veram religionem, & quod præcipuum est, innumeris vitiis, sceleribus, ac flagitiis admixta esse jam vidimus, & omnes, qui inter Mahumetanos versati sunt, uno ore testantur. Præclusum est igitur illis omne effu-

effugium, quo possint se in superstitione sua susti-nere ac tueri: sublata omnis excusatio, qua Christianæ veræque Religionis ignorantiam prætendere queant?

Novi ego ipse nonnullos Mahumetanos, qui his argumentis convicti, cum aliud quod responderent non haberent, tam ipsos in sua lege, quam Christianos in sua, etiam juxta Alcorani doctrinam, æternam salutem consequi posse contenderent. Atqui impossibile hoc esse jam satis in principio mei Operis demonstravi. Et Mahumetus ipse (juxta eorum receptam traditionem) contra id, quod in Alcorano toties aperte affirmat, unam tantum esse religionem, quæ ad æternam salutem duceret, pronunciavit.

Ex hactenus dictis nemo non videt, quam facile possent Mahumetani de errore suo convinci, si ipsi convinci vellent. Sed volent, ut spero, aliquando, divina aspirante gratia, cum durissimum Tyrannorum suorum jugum excusserint, & in Christianorum Principum tutelam sese sponte receperint; vel sub eorum potestatem victi devenerint. Tunc vero cum libera erit eis religionis electio; & neque ignem, neque infame lignum formidabunt; facile argumentis meis ad superstitionem suam deponendam, & ad veram religionem suscipiendam perducentur. Imo satis erit ad hoc, si Alcoranum suum (pio illo, quam nunc impie stulteque habent, *affectione seposita*) *attentius legerint*, & ad veritatis examen expenderint, ac trutinaverint. Videlicet nulla alia sunt validiora ac fortiora contra Alcoranum, ejusque vanitatem ac falsitatem argumenta, quam ea, quæ ab Alcorano ipso suppeditantur. Satis luculento exemplo assertum meum comprobatur, quo huic operi coronidem imponam. Refert illud a me in principio laudatus, & nunc in fine cum laude commemorandus, Reverendissimus Pater Tyrsus Gonzalez de Santalla Illustrissimæ Societatis Jesu supremus ac sapientissimus Moderator, in Opere suo egregio *Manuductionis ad conversionem Mahumetanorum*, lib. 2. cap. 9. allegans ejus auctorem Sanctum Eulogium Episcopum Toletanum & Martyrem in libro, cui titulus, *Memoria Sanctorum*. Ita igitur se res habuit.

Dum *Hispania sub durissimo Maurorum jugo* ingemisceret, *juvenis quidam Cordubensis*, quamvis amitam Christianam haberet, in Agarenica tamen superstitione natus, & enutritus eam, ut ita dicam, innocenter profitebatur. Hortabatur eum identidem amita, ut Mahumeto valedicens, Christianam susciperet Religionem. Senserunt id cæteri cognati Mahumetani, quamobrem ut piæ fœminæ sollicitam pro nepote curam eluderent, curaverunt, ut is in Arabicis literis probe instrueretur, quo Alcorani lectione Mahumeticam legem & a fundamentis addisceret, & constantius deinde retineret. Erudito eum Magistro commiserunt: ipse vero, utpote prompti vivacisque ingenii, brevi in Arabico idiomate tantum profecit, ut Alcoranum & legere, & intelligere commode posset. Existimavere consanguinei se jam adolescentem contra pias amitæ insidias in tuto habere. Alcoranum illi statim legendum, attenteque considerandum tradidere. Adolescens, qui jam Arabici sermonis gustum aliquem accepisset, avidius librum illum, quem adeo celebrari audierat, arripuit, statimque legere cœpit: At cum semel, atque iterum legisset, longe alium ab eo, quem a suis audierat, invenit. Omnia in eo perturbata, & confusa animadvertit: pleraque obscura, & perplexa: stylum fluidum quidem, & aures vellicantem; sed meras inanias continentem: Surarum titulos ridiculos, nec fere unquam earum materiæ respondentes; Idem in una Sura dictum, & in alia, imo aliquando in eadem retractatum: apertas passim contradictiones: innumeras ineptias, ac fabulas aniles: perpetuam in toto Alcorano earumdem rerum cancionem: Paradisi felicitatem in scortis, Ganymedibus, lectulis, poculis, pomis, nemoribus, fluminibus, armillis, sericis, & hujusmodi partim obscœnissimis, partim vilissimis deliciis ac voluptatibus positam: Deum partim perjurum, partim per res inanissimas atque indignissimas pro æque inanibus & indignis juramenta bis, ter, quinquies, septies, novies, eodem tempore effundentem; & prophetæ suo Mahumeto in lascivis, adulteriis, furtis, ac perjuriis lenocinantem: Prophetam ipsum totum fœminis, deliciis, gulæ, prædis, latrociniis, humano sanguini effundendo addictum: nihilque aliud in Alcorano, quam propria commoda curantem: subditorum marsupiis ad injusta bella gerenda sub specie religionis semper inhiantem: fœminarum honestarum pudicitiæ insidiantem: divinas revelationes ad probra sua cohonestanda, vel ad contribulium & consanguineorum suorum, quos exosos haberet, famam dilacerandam, semper paratas habere: totum denique librum a capite ad calcem, *armis*, *fœminis*, *prædis*, cædibus, fabulis, nugis, mendaciis, superstitionibus esse refertum: pauca tantum nescio quæ, ex Christianorum libris fortasse furto sublata, & centies repetita, sani aliquid pique redolere.

Hæc, & alia hujusmodi ubi prudentissimus juvenis animadvertit contineri in Libro illo, quem divinitus traditum, atque in throno, atque in essentia Dei custodiri, nullumque parem aut similem unquam habuisse, aut habiturum esse Moslemi sui jactabant, obstupuit: atque aperte intellexit, nullo modo hujusmodi librum esse posse a Deo traditum; sed vel a nequissimo omnium mortalium, vel a Dæmone ipso compactum & concinnatum, atque ad humani generis perniciem editum, ac vulgatum fuisse, certissime sibi persuasit. Alia ex parte animo revolvens ea, quæ ab amita, & aliis audierat, de Christianæ Religionis dignitate, deque mysteriorum ejus majestate, & gravitate, legisque Euangelicæ puritate ac sanctitate; & quæ Mahumetani ipsi de Christo, ejusque matre Virgine Maria gloriosissime prædicabant: Alcoranum cum Euangelio: Mahumetum cum Christo: Agarenicam superstitionem cum Christiana religione componens; clarius ac manifestius Mahumeticæ sectæ vanitatem ac falsitatem, & Christianæ fidei veritatem agnoscebat. Quid multa? Eodem momento se Christianum esse velle firmissime deliberavit. Nec mora: ut salutari lavacro ad vitam æternam regeneraretur, Sacrisque Christianæ fidei mysteriis initiaretur clam curavit, & obtinuit. Mox palam, nec sine multis testibus, Mahumetum, impiamque ejus legem ejuravit: Christo se jam nomen dedisse; illius fidem ac legem sequi velle, libere constanterque pronunciavit. Obstupuere Mauri, præsertim cognati, tam subitam adolescentis mutationem. Lenibus primo, blandisque verbis illum a proposito removere, & ad avitam superstitionem revocare conati sunt. Verum ubi semper constantiorem videtunt, ad minas ac terrores conversi, flagra illi, laniênam, ignem, palum intentare cœperunt. Sed fortissimum adolescentem nihil hæc movebant. Quamobrem illi in furorem acti, ut tantam Prophetæ sui injuriam ulciscerentur, innocentis-

strum juvenem barbare trucidaverunt; atque ejus spiritus purissimus statim in cœlestes sedes inter Martyrum choros evolavit.

Ita ars arte delusa est; & medela fuit unde malum parabatur. Profuit huic adolescenti ad cognoscendam Mahumetanicæ sectæ falsitatem ac vanitatem, atque ad æternam felicitatem per mortem tam gloriosam promerendam, Alcorani lectio, ex qua laqueus erroris, & æternæ perditionis illi curabatur. Neque dubito, aliis etiam profuturam, dummodo sine animo ab errore præoccupato, illum & legant, & expendant: nam, ut verbis S. Eulogii concludam; *Si aliquis Catholicus (veritatis scilicet amicus) velit falsitatem sectæ Mahumetanæ clare deprehendere, nullo alio opus ipsi est, quam cum Sapientioribus Mahumetanorum sermones de Religione miscere, & ab iis interrogare, quid credant. Eis enim auditis, quæ ipsorum Lex (nempe Alcoranus) docet, statim cognoscet, illam esse mendacem, & Deo authore indignam,*

FINIS,

APPENDIX.

Nihil tam falsum aut absurdum a novarum sectarum auctoribus excogitatum est, quod larvam aliquam veritatis e Sacris Scripturis perperam intellectis sibi non assumat. Quid magis a veritate & a ratione alienum, quam non solum *brutis animantibus*, sed etiam arboribus, ac lapidibus, & intellectum, & loquelam, non secus ac hominibus tribuere & nihilominus tribuit Alcoranus, ut jam vidimus. Si objicias Mahumetanis, hoc & omni rectæ rationi, & naturæ ipsi repugnare; statim ad sacrarum scripturarum testimonia te provocabunt.

Primo; Genesis cap. 3. Serpens alloquitur Mulierem, dicens: *Cur præcepit vobis Deus, ut non comederetis de omni ligno Paradisi? Cui respondit mulier: De fructu lignorum, quæ sunt in Paradiso vescimur: de fructu vero ligni, quod est in medio Paradisi, præcepit nobis Deus, ne comederemus, & ne tangeremus illud, ne forte moriamur. Dixit autem serpens ad mulierem: Nequaquam moriemini: Scit enim Deus, quod in quacumque die comederitis ex eo, aperientur oculi vestri: & eritis sicut Dii, scientes bonum & malum*. Ex his patet, serpentem habuisse usum rationis; & ex vi illius, cum muliere loquutum fuisse.

Respondeo, Mahumetanos ipsos communiter docere, non serpentem, sed Diabolum a serpente in Paradisum delatum cum Heva loquutum fuisse, eamque decepisse. Verum tamen est, Diabolum voces humanas in ore serpentis materiales efformasse, quasi in organo certa ratione moto, colliso, ac modulato; absque ulla serpentis prævia ratione, aut cognitione.

Secundo; In libro Numerorum, capite 22. Asina cum fuste a Balaam percuteretur, dixit illi: *Quid feci tibi? cur percutis me? ecce jam tertio*. Cumque Balaam acrius in eam desæviret; subdidit illa: *Nonne animal tuum sum, cui semper sedere consuevisti usque in præsentem diem? Dic, quid simile unquam fecerim tibi? At ille ait, Nunquam*. Non poterat asina ita cum Domino suo disceptare, nisi intellectu & ratione prædita esset.

Respondeo, eodem modo, quo serpentem, asinam hanc loquutam fuisse, nempe materialiter tantum, absque eo quod intelligeret, quid voces suæ significarent, quippe a movente extrinseco, nempe ab Angelo, in ore illius, & per illius organa formabantur. Id quod non obscure innuitur verbis illis: *Aperuitque Dominus os asinæ, & loquuta est*; quia loquutio illius habuit motum tantum ab extrinseco, non autem a prævia cognitione intrinseca.

Tertio; in libro Job cap. 38. interrogatur ipse Job a Deo: *Quis posuit in visceribus hominis sapientiam? vel quis dedit gallo intelligentiam?* ex quibus verbis colligitur, gallum ratione præditum esse.

Respondeo, Hebraicam vocem שכוי a multis Interpretibus exponi cor; non gallum.

gallum. Sed cum Latina nostra habeant *gallum*; & ita doctissimi Hebræorum vertant: pro *intelligentia*, accipiendum hic esse instinctum naturalem galli, cantandi certis horis noctis, inditum illi a Deo; quo, vi nativi temperamenti aerei, & ignei, excitantur ei sensus illis temporibus, quibus accessum & influxum Solis notabilius percipit; unde instinctu phantasiæ mox in cantum, & alarum plausum ex naturæ necessitate erumpit: non ex vi rationis.

Quarto, in eodem Job cap. 38. dicuntur, *pulli corvorum clamare ad Deum, vagantes eo quod non habeant cibos*. Idem pene habetur in Psalmo 146. & Psalmo 103. dicuntur, *catuli leonum quærere a Deo escam sibi*.

Respondeo; corvos, seu leones, aut alia animalia clamare ad Deum, & petere ab eo cibum non ex ductu rationis, sed ex innato appetitu, quem exprimunt vocibus suis exquirentes escas illas, quas ipsis Deus præparavit.

Postremo objiciunt Mahumetani, frequenter haberi in sacris literis, non solum bruta animantia, sed etiam alias res inanimatas laudare Deum, eique obsequium præstare. Imo David, aliique Sancti viri toti sunt in invitandis omnibus creaturis; etiam inanimatis & insensibilibus, ad laudandum Deum, eique benedicendum.

Respondeo, si per hoc contendunt Mahumetani, creaturas omnes præditas esse ratione, & operari ex prævia cognitione: nimis se rudes atque hebetes ostendere. Porro creaturæ omnes Deum laudare dicuntur, quatenus adamussim exercent, & exequuntur id, ad quod Deus eas creavit; & per admirabiles operationes suas, quantumvis naturales & necessarias, *prædicant quodammodo illius gloriam, potentiam, sapientiam, ac magnitudinem*. Neque tamen frustra, & inutiliter homines invitant reliquas creaturas ad laudandum Deum: nam per hoc protestantur, se ratum habere, & probare, & quantum est ex se, procurare id ipsum, quod illæ faciunt ex naturali instinctu, & ex necessitate, laudando Deum, eique tanquam Creatori suo serviendo.

INDEX

CAPITUM.

PRoœmium. Pagina. 3.
Cap. I. Præmittuntur quædam pro resolutione hujus quæstionis. ibid.
Cap. II. Comparantur inter se leges Religionis Christianæ, & Sectæ Mahumetanicæ. pag. 5.
Cap. III. Proponuntur, & explicantur leges peculiares practicæ, Religionis Mahumetanicæ. pag. 8.
Cap. IV. Prima Mahumetanicæ Legis radix, seu fundamentum practicum: Purificatio. pag. 9.
Cap. V. Secundum Eslamiticæ Sectæ fundamentum practicum: Oratio. p. 12.
Cap. VI. Tertium Eslamiticæ Sectæ fundamentum practicum; Eleemosyna. pag. 19.
Cap. VII. Quartum Eslamiticæ Sectæ fundamentum: Jejunium. pag. 21.
Cap. VIII. Quintum Eslamiticæ Sectæ fundamentum: Peregrinatio. pag. 23.
Cap. IX. Animadversiones in primum Mahumetanicæ Sectæ fundamentum practicum: nempe Purificationem. p. 26.
Cap. X. Expenditur secundum fundamentum: Orationis. pag. 29.
Cap. XI. Tertium fundamentum de Eleemosyna, ad trutinam revocatur. pag. 31.
Cap. XII. Expenditur quartum Eslamiticæ Sectæ fundamentum; nempe Jejunium. pag. 34
Cap. XIII. Examen quinti Mahumeticæ Religionis fundamenti: nempe Peregrinationis. pag. 35.
Cap. XIV. Discutitur prohibitio a vino, & ludo, facta a Mahumeto. p. 37.
Cap. XV. De præcepto Circumcisionis, p. 39.
Cap. XVI. De prohibitione quorumdam ciborum. pag. 40.
Cap. XVII. Utrum Mahumetani habeant Sacrificium. pag. 41.
Cap. XVIII. Expenduntur quædam practicæ Alcorani Sanctiones, quæ vel erroris, vel defectus notam merentur; ac primum de pœna Talionis. pag. 43.
Cap. XIX. De Juramento. pag. 46.
Cap. XX. De Repudio. pag. 49.
Cap. XXI. De Polygamia. pag. 52.
Cap. XXII. De Virginitate, ac cælibatu. pag. 57.
Cap. XXIII. De Bello pro Religione. pag. 59.
Cap. XXIV. De Vindicta privata. p. 64.
Cap. XXV. De disputatione circa Religionem. pag. 67.
Cap. XXVI. Aliæ quædam ex Alcorano sanctiones censoria virga cursim castigantur. pag. 74.
Cap. XXVII. Fabulosa, falsa, impia, ac superstitiosa, quæ in Alcorano continentur, ex parte referuntur. pag. 76.
Conclusio totius operis. pag. 124.

INDEX RERUM NOTABILIUM,

Quæ in vita Mahumeti, & in Tractatu de Alcorano continentur.

Primus numerus indicat Paginam. Secundus columnam Paginæ. Tres characteres a. b. c. principium, medium, & finem columnæ.

A

Abutaleb suscepit curam Mahumeti orphani, nepotis sui. 12. b. 2.
Abugehel cognatus Mahumeti semper illi infestus. 13. c. 1. & alibi.
Abrogata multa in Alcorano. 42. b. 1.
Quædam abrogata etiam antequam in eo scriberentur. 43. b. c. 1.
Abdallah, & Amena genitores Mahumeti. 10. c. 1.
Æthiopiæ Rex fit Mahumetanus. 19. c. 2.
Scribit, & mittit Epistolam cum muneribus ad Mahumetum. 20. a. 1.
Aisam septennem ducit Mahumetus in uxorem. 23. b. 1.
Fuit super ceteras dilecta a Mahumeto, sed suspecta de adulterio. 25. b. 2.
Illius calumniatores graviter punit Mahumetus. 25. c. 2.
Alcoranus miscella, & cento variarum legum. 41.
Collectus, & confarcinatus post mortem Mahumeti. 38. c. 2.
Censetur opus magicum, & fascinatio a doctioribus Meccanis. 19. c. 1.
Traditus fuit a Deo scriptus idiomate Arabico. 33. c. 2.
Totus confusus, ac perturbatus etiam ex confessione Mahumetanorum. 39. c. 2. 33. c. 2.
Nullum habet ordinem rerum, vel temporum. 39.
Traditus per Gabrielem in Mense Romadan. 38. b. 1.
Alcorani stilus. 34. b. 2.
De illius Authore, & origine variæ opiniones. 35. c. 2. 41.
Est increatus, & æternus. 38. c. 1.
Revelatus fuit Mahumeto per versiculos spatio viginti, ac trium annorum. Ibid.
Quanti fiat a Mahumetanis. 43. c. 2.
Quædam sunt in eo sana, ac recta. 35. a. 2.
Quæ sit dispositio illius. 34. a. 1.
Ejus Author probabiliter Dæmon. 41. c. 2.
Plura in eo fuerunt a Deo abrogata. 42. b. 1.
Illius materia. 34. c. 2.
Alii similes Alcorano libri dictati a Diabolo. 42. a. 1.
Varia illius nomina, & quid significet hoc nomen Alcoranus. 33. a. 1.
Illius præcipui errores. 35. b. 1.
Illius Expositores Mahumetani, & versiones. 33. c. 2.
Alius filius Abutaleb adhæret Mahumeto. 18. a. 2.
Adhuc puer constituitur a Mahumeto Vicarius suus. 18. b. 2.
Recuperat visum sputo Mahumeti. 26. a. 2.
Gigantea illius fortitudo, & robur. ibidem.

B.

Bahira Monachus, alio nomine Felix, excipit hospitio Mahumetum proficiscentem in Syriam. 13. c. 2.
Adjuvat illum in scribendo Alcoranum. 37. b. 2.
Censetur idem fuisse, ac Sergius. ibid.
Bedrense bellum. Vide bellum.
Bellum Ohodense infaustum Mahumeto, & Mahumetanis. 24. b. 2.
Bellum Bedrense primum. 23. b. 2.
Bellum Bedrense majus. 23. c. 2.
Bellum Foveæ. 25. c. 1.

C.

Chadige consanguinea, & uxor prima Mahumeti. 12. b. 2.
Insanit amore illius. 14. c. 1.
Prima omnium credidit in eum. 15. c. 2.
Christiani Nagerenses legationem instituunt ad Mahumetum. 28. b. 2.
Corasinæ, vel Coraisitæ præcipui Meccanorum, ex quibus ortus est Mahumetus. 10. c. 1.
Adversantur Mahumeto novam Sectam instituenti. 18. c. 2.
Eorum Decretum contra Mahumetum, & asseclas illius, affixum in Templo Meccæ. 20. b. 2.

D.

Dæmones, nascente Mahumeto, ex orbibus cœlestibus ejiciuntur. 10. c. 2.
Dæmones Nisibini, audito Alcorano, fiunt Mahumetani. 20. c. 2.
Diabolus incitat Meccanos contra Mahumetum. 21. b. 1.

E.

Ebrahim filius Mahumeti moritur puer. 28. a. 1.

G.

Gabriel apparet Mahumeto, & annunciat illi munus Propheticum. 15. a. 1.

H.

Halima nutrix Mahumeti. 11. b. 2.
Hamza patruus Mahumeti immaniter occiditur. 24. b. 2.
Hegiræ Mahumetanicæ origo. 22. c. 1.

I.

Jejunii mensis Romadan origo. 25. a. 2.
Judæi Chaiberenses victi bello a Mahumeto. 26. a. 2.
Judæi moliuntur mortem Mahumeto. 13. c. 2.
Expelluntur a Mahumeto in Syriam. 24. c. 1.
Negant reperiri aliquid in Sacris Literis circa novum Prophetam Mahumetum. 19. a. 2.
Perfide tractantur a Mahumeto. 25. c. 1.

M.

Mahumeti progenitores. 10. c. 1.
Illius nativitatis annus, ac dies. 10. b. 2.
Mahumeti nominis Etymologia. 10. b. 1.
Nativitatem ejus prodigia multa comitantur. 10. c. 2. 11.
Adhuc puer multa facit miracula. 12. a. 1.
Laborat Ophthalmia. 12. a. 2.
Pascit oves Halimæ nutricis suæ. 12. a. 2.
Dum esset infans, disparuit. 12. c. 1.
Apparet illi dæmon in forma draconis. 13. a. 2.
Illius adhuc infantis lascivia, & procacitas. 23. b. 1. 27. b. 2.
Habuit tria nomina. 10. b. 1.
Chadige facit eum suum procuratorem. 13. b. 1.
Illi dormienti assistit draco.
Jam quadragenarius incipit se Prophetam venditare, & Sectam suam instituere. 15. a. 1. Chadiges amore incenditur. 14. b. 2.
Mahumeti, & Chadiges Connubium. 14. c. 2.
Illius asseclæ confugiunt ad Regem Æthiopiæ. 19. c. 2.
Præcedebat eum lux. 13. a. 1.
Apparet arreptitius. 16. a. 1.
Incipit concionari e suggesto. 26. a. 2.
Prima ejus inauguratio in Principem. 21. c. 2.
Secunda ejus inauguratio. 22. a. 1.
Prima ejus profectio in Syriam, & prodigia ab eo in itinere patrata. 13. b. 1.
Fugit in Medinam, & per plura miracula defenditur ab iis, qui eum insequebantur. 22. a. 2.
Eripit se a conspiratione suorum. 28. c. 1.
Illius asseclæ divexantur ab adversariis. 20. a. 2.
Tertio inauguratur in Regem. 26. c. 1.
Transfertur noctu a Mecca in Jerusalem, & inde in Paradisum. 20. c. 2.
Invitat adversarios ad scribendum aliquid simile suo Alcorano. 19. b. 2.
Factus potentior dilatat Sectam suam vi armorum. 28. c. 1.
Primi, qui sequuti sunt Sectam ejus. 18. a. 2.
Plures Sectæ ejus adhærent, ut liberius latrocinentur. 26. c. 1.
Asseclæ ejus eum summopere venerantur. 26. b. 1.
Contumelia insigni afficitur a Corasinis. 20. c. 1.
Visitat loca Sacra Meccæ. 27. a. 1.
Varia illius bella, & expeditiones. 23. a. 2. 35. c. 2.

Mm 4 In-

I N D E X

Invitat per Epistolas Imperatorem, & omnes Reges, & Principes ad Sectam suam. 26. c. 2.
Illius uxores, filii, ancillæ, jumenta, & [illegible] ejus usum spectantia. 32. b. 1.
Prædicat unitatem Dei contra Meccanos Ethnicos. 35. b. 1.
Non cogebat ullum ad Sectam suam. 27. a. 2.
Subit periculum vitæ. 24. b. 1.
Eligit duodecim Adjutores. 25. c. 2.
Instituit fraternitatem inter suos asseclas. 23. c. 1.
Usque ad annum quadragesimum coluit idola. 36. a. 2.
Infeliciter pugnat in bello Ohodensi, & fœde vulneratur. 24. b. 2.
Salutatur ut Propheta ab arboribus, montibus, & lapidibus, 15. c. 1.
Alloquitur eum humiliter camelus ferocissimus. 13. a. 1.
Ex ejus digitis scaturiunt aquæ copiosæ. 13. b. 2.
Factus amens tentat sæpe sese præcipitare. 15. c. 1.
Rediens e Syria portatur ab Angelis in tabernaculo Paradisi. 14. b. 1.
Liberatur per miraculum a Judæis. 13. c. 2.
Mahumeti effrænata libido. 26. b. 2.
Crudelitas illius in victos. 26. a. 1.
Injustitia ejus in divisione prædæ. 27. b. 2.
Ejus levitas, & dedecus. 25. a. 2.
Pronus ad privatam ultionem. 20. c. 1.
Varia, ac multiplicia illius vitia. 31. a. 2.
Tanquam impostor ab omnibus rejicitur. 21. a. 1.
Nihil habuit proprium prophetæ, vel Sancti. 32. c. 2.
Falso tribuuntur illi a Mahumetanis multæ virtutes morales, 31. a. 2.
Expugnat Meccam patriam suam. 27. c. 1.
Venenum haurit in armo ovis assæ sibi a Judæa propinatum, ex quo paulo post moritur. 26. c. 2.
Mors illius infelicissima, in qua delirat. 29. a. 1.
Funus illius, & sepulcri descriptio in Medina. 29. c. 2. 30. a. 1.
Naturales qualitates illius. 31. a. 1.
Mahumetanam Sectam cur multi amplectantur. 21. c. 2.
Illius suscipiendæ ritus. 21. b. 2.
Mahumetani pugnant contra Romanos, sed ab illis fugantur. 27. b. 1.
Mecca patria Mahumeti. 20. b. 1. Urbs est Arabiæ. 34. c. 1.
Ab illo perfide, & impie expugnatur. 27. b. 1.
Medina Urbs Arabiæ Petrææ refugium Mahumeti. 21. c. 1. 34. c. 1.
In ea recipitur Mahumetus profugus cum magno plausu. 22. a.
Meskitæ, seu Templi illius fundamenta jacit Mahumetus, 23. b. 2.

O.

ORationis ritus primus instituitur a Mahumeto. 23. c. 1.

P.

PUrificationis per pulverem ritus a Mahumeto institutus, 25. c. 2.

S.

SErgius Monachus adjutor Mahumeti in scribendo Alcorano. 35. c. 2. 37. a. 1.

V.

VInum prohibetur a Mahumeto. 25. a. 1.
Ultima illius peregrinatio ad Meccam. 28. c. 2.
Ultimus illius morbus, & mors. 29. b. 1.
Funus illius, & sepultura. 29. b. 2.
Sepulcri illius in Medina descriptio. 29. c. 2.
Qualitates ejus naturales. 31. a. 1.

I N D E X
RERUM NOTABILIUM,

Quæ in prima parte Prodromi continentur.

Primus numerus indicat Paginam, Secundus columnam paginæ, Tres vero characteres a. b. c. principium, medium, & finem columnæ.

A.

ÆThiopiæ Rex fautor Mahumeti, & asseclarum ejus, fit Mahumetanus. 44. c. 2.
Alcoranus fatetur veritatem librorum sacrorum utriusque Testamenti; sed recipit apocryphos. 5. b. 2.
Arabia floruit religione Christiana, & Monachismo. 23. a. 2.

B.

BAhiras Monachus Nestorianus testimonium perhibet Mahumeto; & quid actum sit inter utrumque. 42. b. 1. V. Sergius.
Benedictio omnium gentium in Isaac, & Jacob, respectu futuri Messiæ; non in Ismael, nec in Esau. 32. c. 1.

C.

CHadigæ, & Mahumeti obscœni amores conciliantur, & foventur a Sacerdote Judæorum. 44. a. 1.
Christus adoratus ab omnibus. 22. c. 1.
Prædictum fuisse a Prophetis, Judæi, Christiani, & Mahumetani omnes conveniunt. 31. c. 1.
Illius lex, seu Euangelium, est æterna, nec post eam alia lex danda est. 31. c. 2.
Illius Regnum Spirituale, atque etiam temporale. 31. c. 2. & universale, atque æternum. ibid.

D.

DÆmones in ortu Mahumeti ejecti flammis, seu stellis volantibus ab orbibus cœlestibus. 38. a. 2.
Danielis prædictio asserta de Mahumeto. 25. a. 2. 29. c. 1.
Deuteronomii testimonium assertum pro Mahumeto. 15. c. 1.

E.

EUangelii nomine intelligunt Mahumetani libros omnes novi Testamenti. 5. c. 1.

F.

FLammæ, seu stellæ volantes non erant ante ortum Mahumeti. 38. c. 1.
Figmenta Mahumetanorum de illis. ibid.

G.

GAbriel cum centum millibus Angelorum nunciat per Orbem Nativitatem Mahumeti. 38. c. 1.

H.

HAbachuc vaticinatur de Mahumeto. 15. c. 1.
Hagar ancilla Saræ laudatur. 17. c. 1.
Heraclius Imperator ex Stellarum motu præsagit adventum Mahumeti. 44. b. 2.

I.

IDumæorum nomine censent Judæi Christianos. 5. b. 2.
Joannis Baptistæ Præcursoris tunica a Judæis custodita sanguinem recentem effundit in testimonium adventus Mahumeti. 46. c. 1.
Isaias allegatus pro Mahumeto, [illegible]. 25. a. 1. c. 2. & alibi.

Israel

INDEX

Jesus laudatur, & ejus prærogativæ. 26. c. 1.
Jn scripturis sacris habet malam famam. 20. b. 1.
Judæi accuratissimi in custodiendo Pentateucho, & aliis sacris libris ab omni corruptione. 9. a. 1.
Judæorum Sacerdotes agnoscunt Mahumeti adventum, & propheticum Spiritum illius. 46. a. 1.
Judæorum Sacerdos fuit Leno Chadigæ apud Mahumetum, 44. a. 1.

L.

LEx Mosaica cessatura erat. 32. a. 1.
Libros sacros omnes recipit æqualiter Mahumetus cum suo Alcorano. 5. b. 2.
Libri quidam sacri apocryphi ficti ab Alcorano. ibid.
Lux prodigiosa in vultu Mahumeti, quæ transivit ab Adam per omnes generationes usque ad ipsum. 37. b. 1.

M.

MAhumetus prædictus in sacris scripturis. 25. a. 1. & deinceps.
Falso credunt Mahumetani illum esse Paraclitum promissum a Christo. 26. a. 2.
Illius nomen per Kabaham in Pentateucho. 19. a. 2.
Illius ortus prævidetur a quodam Judæo, 40. c. 2. Itemque a quodam Monacho Christiano. 37. a. 1.
Prodigia ortum ejus subsequuta. 40. b. 2.
Adventus illius varia prognostica. 36. & deinceps.
Lux illius vultus prodigiosa. V. Lux.
Habebat nævum nigrum in humeris in signum Prophetiæ illi a Deo collatæ. 24. a. 2.
Erat in cœlo quadraginta millibus annis, antequam nasceretur, una cum Abubacro, & Omare. 36. a. 1.
Fuit amicus asinorum. 24. a. 1.
Numquam fuit appellatus Deus, aut Christus. 24. c. 2.
Sexaginta, ac duo bella gessit: unde Propheta belli appellatus fuit. 22. c. 2.
Mahumetani prædicti ab Isaia. 23. c. 1. & in Psalmis, 22. c. 1.
Duo eorum præcipua argumenta pro secta sua refelluntur. 33. c. 2.
Mecca patria Mahumeti prædicta in Sacris Scripturis. 24. c. 1. 25. a. 1.
Falso asseritur esse Pharan, vel Theman. 25. c. 1.

N.

NEstorius. V. Bahiras.

P.

PAraclitus. V. Spiritus Sanctus.
Pharan falso asseritur esse Mecca. 25. c. 1.
Credunt Mahumetani fuisse typum sectæ suæ. 15. c. 1.
Pentateuchi, & Euangelii nomine intelligunt Mahumetani omnes libros veteris, ac novi Testamenti. 5. c. 1.
Psalmorum vaticinia allegata pro Mahumeto, & Mahumetanis. 21. c. 1. 22. a. 1. & alibi.

R.

REligio vera una tantum datur. 1. a. 1. Et ea tantum ducit ad salutem etiam in sententia Mahumeti. 2. a. 1.
Religionis veræ notæ legitimæ. 3. a. 1. 4. a. 1.
Religionem quamlibet quidam approbant. 3. c.
Religio nova indiget testimonio divino. 6. b. 1.

S.

SAcræ Scripturæ. V. Scripturæ. Libri Sacri.
Sacrificio carent Mahumetani. 30. b. 2.
Saiphus Rex Æthiopiæ prædicit adventum Mahumeti. 41 c. 2.
Salman Persa vixit quadringentos annos, & vidit Mahumetum, agnovitque esse Prophetam. 41. c. 1.
Satihus Magus vaticinatur de Mahumeto. 40. a. 1.
Ejus monstruositas. ibid.
Scripturas Sacras corruptas fuisse falso asserit Alcoranus. 7. c. 1.
Argumentis ex Sacris Scripturis deductis utuntur Moslemi contra nos, non ad hominem, sed quia eas credunt. 33. c. 1.
Quæ sit legitima earum expositio. 32. c. 1.
Earum corruptelam quomodo probent Moslemi. 7. c. 2. 12. a. 2.
Earum testimoniis abutuntur Mahumetani pro suo propheta. 5. a. 1.
Earum veritatem, & integritatem agnoscunt, & fatentur Moslemi. 11. a. 1. 10. c. 2. & deinceps.
Sacrarum Scripturarum integritas fuse probatur contra Mahumetanos a pag. 8. & deinceps. Et quomodo intelligenda sit hujusmodi integritas. 8. c. 1.
Seir mons apud Moslemos typus Christianæ religionis. 15. c. 1.
Sergius Monachus idem, ac Bahira. 43. c. 1.
Spiritum Sanctum a Christo promissum credunt Moslemi fuisse Mahumetum. 26. a. 2.
Stellæ Volantes. V. Flammæ volantes.
Synai Mons apud Moslemos typus religionis Judaicæ. 15. c. 1.

T.

TEstamenti novi vaticinia asserta pro Mahumeto. 26. a. 2.
Testamenti veteris vaticinia pro eodem. 25. c. 1.
Tobba Rex Arabiæ Felicis prædicit Mahumetum. 41. c. 1.

V.

VAticinia ex Pentateucho, Euangelio, Psalmis, aliisque Sacris Libris perperam interpretata a Moslemis pro Mahumeto. 31. a. 1.
Vaticinia ficta a Moslemis in Sacris Literis pro suo Propheta Mahumeto. 28. a. 2.

Z.

ZArea Regina Jemanis præstigiatrix vaticinatur de Mahumeto. 40. b. 2.

INDEX RERUM NOTABILIUM

Quæ in secunda Prodromi parte continentur.

Primus numerus indicat paginam. Secundus columnam paginæ. Tres vero Characteres, a. b. c. principium, medium, & finem columnæ.

A.

ALborac jumentum, quo Mahumetus vectus est a Mecca in Jerusalem. 17. c. 2. 19. c. 2.
Alcauther fons Paradisi. 20. a. 1.
Alchedius, primo fuit Phinees, deinde Elias, postremo S. Georgius per metempsychosin. 79. a. 1.
Alcoranus miraculum Mahumeti omnium maximum, ac perpetuum. 69. b. 1. c. 1.
Mahumetani credunt, illum esse æternum, & increatum. 73. b. 2.
Judicium de impostura illius Validi Meccanorum Doctoris. 39 c. 1.
Est convertibilis in hominem, vel etiam in bestiam. 73. c. 2.
Ostenditur illius vanitas. 69. b. 1. & deinceps.
Arabes, v. Mahumetani.

B.

BEdrensis belli miraculum futile. 21. a. 1.

C.

CHristus descendere fecit mensam e Cœlo. 6. c. 1.
Christum multa miracula vera fecisse affirmat Alcoranus, & Mahumetani. 5. c. 2.
Illius admirabilis conceptio, & Nativitas. 6. c. 2.

D.

DÆmones fiunt Mahumetani ob lectionem Alcorani. 15. c. 1.
Dervisii, seu Sanctones Mahumetani, scelesti, ac nefarii. 81. c. 2.
Quidam eorum, qui dicuntur Nephes Ogli, finguntur nasci ex Virginibus sine opera viri. 78. c. 2.
Eorum opera præstigiosa mirabilia. 77. c. 2. & deinceps.
Eorundem magna hypocrisis. ibidem.
Diabolus, seu Eblis antea fuit Angelus; & est pater Geniorum. 15. c. 2.
Divinationes Ethnicorum. 64. a. 2.

E.

EBlis. Vide Diabolus.
Elephantum miraculum ex Alcorano. 14. c. 1.

G.

GEnii, seu Dæmones, quinam sint in sententia Moslemorum, & Hebræorum, eorumque origo, & proprietates. 15. c. 1.
Georgius Martyr celebris apud Mahumetanos. 79. a. 1.

I.

JUdæi cognoscunt, Mahumetum esse prophetam ex frivolis argumentis. 49. a. 1.

L.

LUnæ scissæ miraculum factum a Mahumeto. 16. c. 1.

M.

MAhumetus evasit hostes suos auxilio telarum aranearum. 38. a. 1.
Luctatur cum Racana gigante. 44. c. 2.
Ignorat, quo fugerit camela sua. 38. b. 2.
Fatetur, se nescire futura etiam de se, & suis. 64. b. 1.
Meticulosus fugit a muliercula irata. 39. a. 1
Asserit, se tactum fuisse in dorso a Deo. 20. c. 1.
Nulla miracula se fecisse, nec se missum esse ad miracula facienda pluries testatur in Alcorano. 7. c. 2.
Illum prophetas omnes in miraculis faciendis superasse affirmant Scriptores Moslemi. 30. b. 1.
Quomodo cognitus fuerit a Judæis esse verus propheta. 49. a. 1.
Sputo suo convertit aquas amaras in dulces. 38. c. 1.
Illius odor fabulosus. 42. a. 2.
Transfertur noctu in Cœlum. 17. b. 2.
Anathematizatur a Corasinis. 39. b. 2.
Illius miracula. V. Miracula.
Miraculorum illius veritatem quomodo probent Moslemi. 50. a. 2.
Vaticinia, ac prædictiones ab eo factæ. 46. & deinceps.
Traditur illi venenum a Judæa, ex quo periit. 38. b. 1.
Fallax fuit in suis vaticiniis. 38. c. 2.
Barbara illius sævities. 41. c. 1.
Mahumetanorum proprium mentiri, vel decipi in rerum suarum, & alienarum narrationibus. 54. a. 2.
Mahumetani, & Hebræi citant mendaciter in suis narrationibus testes de visu. 54. a. 1.
Mahumetanorum intestina odia, ac bella civilia. 29. c. 1.
Mahumetana Secta evidenter falsa. 74. c. 2.
Mensa e cœlo demissa ad preces Christi. 6. c. 1.
Miraculum quid sit, & tria ejus genera. 4. c. 2.
Miracula plurima Christum fecisse affirmat Alcoranus, & Mahumetani. 41. c. 1.
Miracula apud Judæos cessaverunt post Christi adventum. 74. c 2.
In Christiana religione semper miracula fuere. 75. a. 1.
Miracula perseverantia, & continua in Christiana religione. Vide in Appendice.
Miracula requiruntur in testimonium veræ religionis. 3. c. 1.
Et etiam ad jam fundatæ conservationem necessaria, & utilia sunt. 74. a. 2.
Quomodo hæc vera esse probentur in Christiana religione. 60. a. 1.
Miracula apocrypha, vel ficta tribuunt Christo Mahumetani, quamvis vera, & certa non negent. 6. a. 1.
Miracula falsa ex nimia credulitate vulgare commune est omnibus sectis. 59. a. 2.
Mahumeti miracula in ipso Alcorano sexaginta millia numerant Mahumetani. 14 a. 1.
Maximum Mahumeti miraculum est ipse Alcoranus. 69. b. 1.
Miracula Mahumeti ex Alcorano falsa, & imaginaria. 14. a. 1.
Recensentur, & trutinantur. 30. b. 1.
Quomodo ea probent Moslemi. 13. c. 2.
Miracula tributa Mahumeto a Moslemis circa elementa. 30. b. 2. circa animantia bruta, homines, & dæmones. 31. c. 1. circa arbores, & ligna. 32 c 2. circa aquam, cibos, & dactylos. 33. c. 1. circa lapides 34. b. 2. circa auxilium Angelorum. 34. c. 2. circa vindictam sumptam a Deo ex hostibus ejus, & custodiam illius. 35. c. 1. circa efficaciam precum ejus apud Deum. 36. c. 2.
Quomodo probent Moslemi veritatem miraculorum Mahumeti. 50. a. 2.
Miraculum nullum se fecisse, nec facere potuisse, aut debuisse testatur sæpissime Mahumetus ipse in Alcorano ob rationes satis frivolas ab ipso allatas. 7. c. 1. 12. b. 2.
Miracula apud Mahumetanos nulla, nisi frivola, aut ficta. 76. a. 1.
Miracula Dervisiorum, seu Sanctonum Mahumetanorum falsa sunt, & præstigiosa. 77. c 2. 81. a. 1.
Miracula Ethnicorum ficta, vel per artem dæmonis. 64. a. 2.
Moseilma pseudopropheta æmulus Mahumeti. 38. c. 1.
Moyses mittit exploratores in terram Canaan. 55. b. 1.

N.

NAgerensium Christianorum legatio ad Mahumetum. Nephes Ogli finguntur nasci ex Virginibus. 78. c. 2.

O.

OG Rex Basan, & fabulæ portentosæ de illo. 55. b. 1.
Orationes Mahumetanorum, v. Preces.

P.

PAradisi arbores, flumina, &c. 19. c. 1.
Paradisi puellæ. 20. c. 1.
Ejusdem monstra. 19. c. 1.
In eo reperiuntur asinus Christi, equus S. Georgii, camelus Mahumeti, canis septem dormientium, vitulus Abelis. 79. a. 2.

Pha. [illegible]

INDEX

... tema genita a Mahumeto ex aqua Paradisi. 20. a. a.
Prædictiones factæ a Mahumeto. Vide Mahumetus. Vaticinia.
Pr... o constitutæ Mahumetanis. 19. a. 2.
Prophetiæ quænam vera sit, & quæ fallax. 28. a. 1.
Quænam fuerit in Mahumeto. 28. a. 1. 22. c. 1. Vide Mahum...

R.

Religioni veræ fundandæ, & conservandæ miracula utilia sunt, & necessaria. 3. & deinceps. 74. a. 2.
Romæ Urbis fabulosa, ac portentosa descriptio. 58. a. 1.

S.

Sanctones Mahumetani. Vide Dervisii.
Sedrus: arbor prodigiosa in cœlo. 19. c. 1.

Signum in Alcorano accipitur plerumque pro versiculo ipsius Alcorani, non pro ullo miraculo. 13. c. 1.
Sol regreditur ad jussum Mahumeti. 42. c. 2. 43. b. 1.

T.

Templum Jerosolymitanum vidisse se asserit Mahumetus, cum jam esset destructum. 20 c. 1.
Translatio nocturna Mahumeti in Cœlum. 17. b. 2.

V.

Valid Meccanorum doctissimus censet, Alcoranum esse fascinum, ac præstigium. 39. c. 1
Vaticinium. Vide Prophetia. Divinatio.
Virgines, quæ dicuntur concipere sine opera viri. 78. c. 2.
Visio nocturna Mahumeti. Vide Translatio.

INDEX
RERUM NOTABILIUM,

Quæ in tertia Prodromi parte continentur.

Primus numerus indicat paginam: *Secundus columnam paginæ*. Tres charactores a. b. c. *principium*, medium, ac finem columnæ.

A.

Abrogata, & abrogantia in Alcorano. 7. a. 2.
Adoratio quomodo tribui possit creaturæ. 69. c. 2.
Alcoranus est æternus, & in essentia Dei. 89. b. 1.
Est corpus, quod potest converti in hominem, & in bestiam. 75. a. 2.
Nullum habet ordinem rerum, vel temporum, sed fere omnia sunt in eo hysteron proteron. 7. c. 2.
Ejus inconstantia, & contradictiones. 7. b. 1.
Quidam doctores Moslemi tenent, fieri posse ab hominibus librum illi similem contra id, quod docet ipse Alcoranus. 75. b. 1.
Aly gener Mahumeti in summa veneratione apud Sciaitas, scilicet Persas, contra Sonnitas, Turcas, & Arabes. 81. a. 1.
Albaitæ præferunt eum Mahumeto, & tribuunt illi divinitatem. 83. a. 1.
Animarum transmigratio Pythagorica. 81. b. 2. quinam illam teneant. 74. c. 2.
Animarum examen post mortem. 90. c. 1.
Arrius damnatus in Concilio Niceno, eo quod negaret Christi divinitatem. 38. a. 2.
Atheistarum Secta celebris inter Mahumetanos, & illorum mores, præsertim Constantinopoli. 85. c. 2.
Attributa Dei negant Motazelitæ, asserunt Saphatitæ inter Mahumetanos. 74. c. 1. & 76. a. 2.

B.

Batenitæ hæretici Mahumetanorum admittunt sensum mysticum in Alcorano, & Sonna. 84. b. 1.

C.

Calamus fabulosus, qui scribit decreta sua. 91. a. 2.
Chalipsæ, seu supremi Antistites Mahumetanorum habiti pro diis. 83. a. 2.
Credebantur habere omnem scientiam, nec posse errare. 83. c. 2.
Quanti fierent a Mahumetanis Sciaitis. 81. a. 2. & 82. c. 2.
Charegitæ, seu Schismatici Mahumetani, quid sentirent de authoritate Chalipharum, seu Emamorum, supremorum Religionis Antistitum. 77. c. 1.
Christi divinitatem, & naturalem Dei filiationem negat Mahumetus, & Mahumetani. 32. c. 1. & 34. b. 2.
Argumenta Mahumeti, & Mahumetanorum contra Christi divinitatem. Ibidem.
Christi divinitas probatur contra eosdem authoritate sacrarum Scripturarum 49. c. 2. & aliis argumentis. 54. b. 2.
Item authoritate veterum Hebræorum. 58. b. Et ex principiis, & doctrina ipsorum Mahumetanorum. 59. b. 2.
Christum esse venturum Judicem futurum in fine sæculi, asseritur etiam a multis antiquis Mahumetanis. 74. c. 2.
Idem tenet secta recens eorum, qui inter eos dicuntur Capmessahy. 85. c. 2.
Christus in Alcorano vocatur Spiritus Dei, & Verbum Dei, & per consequens Deus. 61. b. 1.
Cur in Sacris literis frequentius humanitas Christi, quam illius divinitas commemoretur. 43. b. 1.
Christi passio, & mors per crucem negatur ab Alcorano, & Mahumetanis. 63. c. 2.
Sed probatur testimoniis sacrarum Scripturarum, veterum Hebræorum, & scriptorum Ethnicorum. 63. c. 2. & 67. a. 2.
Christi mors naturalis per aliquot horas controvertitur apud Doctores Mahumetanos. 64. a. 2.
Christus, juxta Mahumetanos, ereptus fuit a Deo e manibus Judæorum, & translatus vivus in cœlum. 65. b. 1. Judæi vero crucifixerunt alium, in quem Deus conjecerat figuram Christi: & variæ fabulæ circa hoc. 65. b. 1.
Christus rediturus in Mundum, ut sit universalis illius Rex, & victurus usque ad senium juxta Alcoranum. 66. a. 2.
Christus post mortem apparuit Matri suæ. 64. c. 2.
Christi miracula ad utilitatem hominum, non ad jactantiam, seu ostentationem. 42. c. 1.
Christus mutavit in porcos Judæos sibi convicia inferentes. 65. b. 1.
Christos duos fingunt Hebræi, alterum e tribu Juda gloriosum: alterum e tribu Joseph miserum. 68. c. 1.
Christianorum post mortem Christi fabulosa discordia, ac bellum circa illius divinitatem. 57. b. 1.
Christianos religionem suam mutasse volunt Mahumetani. 9. a. 2. & 1. c. 1. Contrarium demonstratur. 10. a. 1.
Christiana religio. Vide Religio.
Concilium Nicenum agnoscitur a Mahumetanis. 37. b. 1.

D.

Dabaritæ, secta Mahumetanorum volunt Alcoranum, & omnes sacros libros intelligendos esse liter. non mystice. 84. c. 1.
Deus, quid de eo credendum sit juxta fidem legitimam Mahumetanorum. 87. c. 1.
Deus est corporeus juxta Mogheiritas. 83. c. 2.
Videtur oculis corporeis, & est author peccati juxta Sonnitas, seu Orthodoxos. 88. a. 1. c. 2. & 75. c. 2.
Sedet super Thronum materialem. 77. b. 1.
Quotannis descendit in terram tempore Veris. 77. c. 1.
Loquitur sermone a se creato. 75. c. 2.
Ejus attributa, operatio, locutio, &c. 74. c. 1. & 23. b. 2.
Est author boni tantum, non mali. 74. a. 2.
Non videtur a beatis oculo corporeo. 74. a. 2.
Non potest esse author peccati. 74. c. 2.
Potest esse author peccati, sed nunquam erit. 74. c. 2.

Non

INDEX

Non est ubique per essentiam juxta Sonnitas. 93. a. 1.
Attributa ejus negant Kadritæ. 74. c. 2.
Attributa ejus distincta realiter ab essentia juxta Sonnitas, seu Orthodoxos. 89. b. 2.
Dei anima, seu particula ejus transmigravit in Adam, in Aly, & alios. 87. c. 2.
Ejus nomina יהוה & אלהים dicuntur tantum de Deo vero. 54. b. 2.
Ejus personæ distinctæ ab attributis. 23. b. 2.
Divinitas tribuitur a Garabitis Mahumeto, Aly, Phatemæ, & duobus filiis ejus. & hos omnes dicunt esse rem unam, 83. a. 3.
Divinitas Christi. Vide Christus.
Divinæ naturæ unio cum humana asseritur ab Halulitis, & aliis Mahumetanis, 76. c. 2.

E.

EUangelium datum esse a Deo, credunt Mahumetani. 89. b. 2, & 44. b. 1.
Emam, seu Summus Pontifex Moslemorum; ejus authoritas, & alia ad eum spectantia. 77. c. 1. Vide Chalipta,

F.

FIdes quid sit, & an exigat opera. 80. a. 2.
Fidei Christianæ Catholicæ professio facienda ab Orientalibus. Vide Appendicem in fine hujus tertiæ partis,
Fideles morientes sine pœnitentia damnantur. 74. a. 2,

G.

GAbriel erravit accipiens Mahumetum pro Aly, ad quem missus fuerat a Deo, ut constitueret eum prophetam. 83. a. 2.
Gehennam non fore æternam pro fidelibus tenent Mahumetani. 92. a. 1.
Ejus æternitas controvertitur apud Moslemos. 75. c. 1.
Georgius martyr in summa veneratione apud Mahumetanos, quamvis multa fabulentur de eo, 37. c. 2.

H.

HÆreses, & schismata repeririuntur etiam in vera religione. 72. c. 3.
Homo. Quid sentiant Doctores Moslemi de ejus libero arbitrio, actibus, fidelitate, vel infidelitate, meritis, præmio, & pœna in futuro sæculo. 74. & deinceps.
Hominem carere libero arbitrio, quinam teneant. 76. a. 1.
Hypostatica divinæ, & humanæ naturæ unio. Vide Divinæ.

I.

ILluminati, secta Mahumetanorum, quæ in multis accedit ad veram religionem. 66. a. 2.
Imaginum Sacrarum cultus propugnatur contra Mahumetanos, & Iconomachos. 70. a. 2.
Incarnationis mysterium admittunt Halulitæ. 76. c. 2.
Incestuosi, secta apud Mahumetanos. 86. c. 1.
Intercessio Sanctorum apud Mahumetanos, 92. a. 1.
Judæorum sectæ quot fuerint. 75. c. 2.
Judicii dies quomodo credendus, 92. c. 1.
Quomodo illum Christus ignoraverit. 45. a. 2.

L.

LEx religionum diversa, sed substantia eadem. Vide Religio.
Lex divina an possit explicari, vel dispensari ab hominibus. 70. b. 3.
Libri sacri traditi a Deo centum, & quatuor. 93. c. 2.

M.

MAgi, seu Magusei, quinam fuerint. 5. c. 1.
Magorum sectæ quotnam fuerint. 73. c. 2.
Mahumetus retractavit, quæ sanciverat circa religionem. 7. a. 1.
Mahumeti piscina in Paradiso, 91. c. 1.
Per errorem collatum fuit illi munus propheticum a Gabriele, qui debebat conferre illud to Aly genero ejus.
Mahumetanorum sectæ quot, & quæ. 73. & deinceps. Hæ sunt sine numero. 86. c. 2. Unam tantum earum veram, quæ ducit ad salutem, asserit Mahumetus. 73. c. 2. Quænam & orthodoxa apud eos censeatur. 87. b. 1.
Mahumetanorum sectæ recentiores. 85. & deinceps.
Mahumetanorum sectæ plures, quam Christianorum. 72. c. 1.
Mercurius Trismegistus subolust mysterium Trinitatis. 29. b. 1.
Messias. Vide Christus.
Metempsychosis authores, & species. 84. c. 1.
Ejus professores apud Moslemos. 86. c. 1.
Monker, & Nakir, Angeli examinatores animarum post mortem in sepulchro. 90. c. 2.
Motazalitæ & eorum variæ scholæ, & opiniones. 74. c. 2.
Moysen alloquutus est Deus sine voce, & literis. 89. c. 1.

P.

PAradisus Adæ in septimo cœlo, est idem cum Paradiso Beatorum.
Paradisi multi reperiuntur. 91. c. 2.
Pentateuchum datum a Deo fatetur Alcoranus. 2. b. 1.
Persæ habentur schismatici, & hæretici a Mahumetanis. 85. a. 1.
Persarum, & Turcarum odia mutua implacabilia causa religionis. 78. c. 2.
Personæ divinæ. Vide Deus.
Piscina Mahumeti celebris in Paradiso. 91. c. 1.
Pœnitentia necessaria est ad salutem æternam. 74. a. 2.
Pontifex Maximus mahumetanorum. 77. c. 1. Vide Chaliphi.
Pontifices suos quomodo adorent Christiani. 69. c. 3.
Pontifici maximo suo non obedientes, Schismatici dicuntur a Mahumetanis. 77. c. 2.
Prædestinatio tota a Deo, juxta Sonnitas. 78. c. 1. Ideo Deus esset iniquus, si puniret homines propter ea, ad quæ ipse eos prædestinavit, juxta Chalphites. ibid.
Prædestinatio divina inducit necessitatem. 74. b. 2.
Probabilistarum schola apud Mahumetanos. 84. c. 2.

R.

REligio vera penes quos fuerit. 1. a. 1. 73. b. 2.
Religio vera semper eadem quoad substantialia, & diversa tantum quoad ritus, juxta sententiam Moslemorum. 4. b. 2.
Religio vera non mutatur propter novas leges, ac ritus, neque propter manifestationem mysteriorum ante ignotorum, neque propter hæreses, aut schismata aliquorum, neque propter corruptelam morum etiam insignem, 10. a. 1. & 11. a. 1. & 12. c. 2. & 72. b. 1.
Religio vera exigit, ut certa fide credantur omnia a Deo revelata, etiamsi non sint fundamentalia. 72. a. 2.
Religio Christiana sola vera, atque a Deo instituta. 3. & deinceps.
Etiam in sententia Mahumetanorum, saltem usque ad novam institutam a Mahumeto. 3. & deinceps.
Eidem Mahumetanam successisse contendunt Moslemi. 3. & deinceps.
Nunquam mutata, aut corrupta fuit universaliter. 14. a. 2.
Religiones falsæ quænam sint. 73. b. 2.
Religio vera nunquam defecit, etiam juxta Alcoranum. 15. c. 1.
Religiones omnes approbat, & permiscet Mahumetus. 5. c. 1.
Religionis Mahumetanæ, fideique communis professio. 87. b. 1.

S.

SAbæi, seu Sabnitæ quinam fuerint. 5. b. 1.
Sadducæi, seu Manichæi, & eorum dogma. 84. b. 2.
Sanctorum intercessio probatur a Moslemis. 92. a. 1.
Saphatitæ, & eorum opiniones, ac variæ sectæ. 76. a. 2.
Scholasticæ Mahumetanicæ fundamenta, Alcoranus, Traditio, Ratio, & Authoritas Doctorum. 84. c. 2.
Sciaitæ Schismatici Mahumetanorum oppositi Sonnitis orthodoxis: & hi sunt Persæ. 80. c. 2. & 85. a. 1.
Sectæ Mahumetanorum quot, & quæ. 73. b. 2. & 85. & deinceps.
Sepulchri tormentum. 90. c. 1.
Solis, & Lunæ cultores inter Mahumetanos. 86. c. 1.
Sonnitæ. Vide Sciaitæ.
Sorat pons, per quem transituri sunt omnes post mortem. 94. a. 1.
Statera ad ponderanda opera in die Judicii fabulosa. 94. c. 1.
Symbolum Nicenum allegatur a Doctoribus Moslemis. 37. b. 1.

T.

TAbula custodita in cœlos fabulosa. 94. a. 2.
Ternarius numerus mysticus. 27. c. 2.
Thronus Dei fabulosus. 88. a. 1. & 93. b. 2.
Titianus crucifixus a Judæis pro Christo ob similitudinem. 65. b. 1.
Trinitatis sacrosanctæ mysterium propugnatur contra Mahumetanos. 16. a. 2. & deinceps.
Trinitatis nomine Alcoranus, & plerique Mahumetani intelligunt Deum, Christum, & Mariam. 17. a. 1. Vel explicant illud juxta sensum hæreticorum Orientalium. 17. c. 2.
Quibus argumentis illud oppugnent Moslemi. 18. a. 2.
Explicatur catholice. 29. b. 2. & probatur authoritate Sacrarum Scripturarum. 19 a. 2. Authoritate Veterum Hebræorum. 26. c. 1. Principiis ipsorum Mahumetanorum. 29. a. 1.
Ex effatis Philosophorum antiquorum, Zoroastris præsertim, & Trismegisti. 28. c. 2.
Rationibus etiam asseritur ejus possibilitas, & probabilitas. 25. a. 1.

INDEX

INDEX RERUM NOTABILIUM,

Quæ in quarta Prodromi parte continentur.

Primus numerus indicat paginam; Secundus columnam paginæ. Tres characteres a. b. c. principium, medium, & finem columnæ.

Adæi populi portentosæ staturæ. 91. a. 2. Vide Hud.
Abraham quomodo cognoverit verum Deum. 90. a. 2.
Disputat de Deo cum patre suo. 90. a. 2.
Disputat cum Nemrod de Deo. 84. a. 2.
Tentatur a Deo, & quomodo juxta Mahumetanos. 82. a. 2.
Ædificat cum Ismaele templum Meccanum. 82. c. 2.
Sacrificium illius de avibus fabulose refertur. 85. c. 1.
Frangit idola gentis suæ. 107. a. 1.
Projicitur in fornacem, unde liberatur a Deo. 107. b. 1.
Fuit Mahumetanus. 87. c. 1.
Achronismi turpissimi in Alcorano, & ejus Expositoribus. 86. a. 1.
Adam creatur a Deo: adoratur ab Angelis: peccat comedendo pomum vetitum: ejicitur e Paradiso: agit pœnitentiam: visitat Templum Meccæ; gignit ex Heva plures abortivos, & aliæ fabulæ de eo, 79. c. 1. & deinceps.
Status ejus in Paradiso. 106. c. 2.
Erat staturæ sublimis, sicut palma. 91. b. c.
Habebat in renibus, ac lumbis animas omnium hominum, 91. b. 2.
Adam, & Heva obtulerunt Diabolo primum filium, vocantes eum nomine illius, sed statim mortuus est. 95. b. 2.
Ægyptiorum opes omnes mutatæ sunt in lapides per Moysen. 96. c. 2.
Æsopus sub nomine Locman celebratur in Alcorano, ut sapiens, ac Sanctus. 111. c. 1.
Agonizantes in morte quomodo adjuvent Moslemi. 15. c. 2.
Alcoranus contradicit Pentateucho. 110. a. 2.
Multa illicita concedit. 70. a. 2.
Plura ejus mendacia, præsertim contra sacras historias, 93. b. 1. & 97. a. 2. & 80. b. 1.
Fabulæ ejus, & commenta impia, ridicula, ac superstitiosa. 76. b. 2.
Multa continet injusta, & contra legem naturæ. 7. b. 2.
Aleæ ludus damnatur ab Alcorano. 39. a. 1. 2.
Alexandri Magni historia fabulosa. 104. c. 1.
Ancillarum usus ad coitum, etiamsi non sint uxores, conceditur ab Alcorano. 71. b. 1.
Angeli boni sunt tortores peccatorum in Gehenna. 110. c. 2.
Angeli habent multas alas. 112. c. 2.
Angeli duo ebrii vino tentant pudicitiam feminæ. 38. a. 1. & docent homines magiam; & ideo puniuntur a Deo. 82. a. 1.
Apostoli irrationabiliter prohibent quosdam cibos. 40. b. 2.
Arabes falso asserit Alcoranus esse optimos omnium gentium. 88. a. 2.
Arca Noe juxta Alcoranum accepit plures, quam octo, 91. a. 1.
Aries immolatus pro Isaac prius fuerat Habelis, & adductus fuit e Paradiso a Gabriele. 116. b. 2.

B.

Beati e fenestris Paradisi confabulantur cum damnatis in Gehenna. 91. c. 1.
Bellum sub specie religionis fere in toto Alcorano inculcat suis Mahumetus. 60. a. 1.
Bestia prodigiosa conficta a Mahumetanis. 110. b. 1.
Bestiæ resuscitandæ sunt in die Judicii. 122. c. 1.

C.

Cœlum, juxta Alcoranum, retinetur a Deo, ne cadat super terram. 108. c. 1.
Cœli, & terræ creatio ab Alcorano perperam posita. 117. c. 2. & 122. c. 1.
Cain, & Habel historia fabulosa. 88. c. 2.
Census sacer Mahumetanorum. 19. b. 2.
Characteres superstitiosi in principio quarundam Surarum in Alcorano. 78. a. 1.
Christus adhuc infans alloquitur Judæos. 105. c. 1.
Rediturus est in Mundum, & in eo regnaturus, & deinde moriturus senex. 87. c. 1.
Descendere fecit mensam e cœlo. 89. c. 1.
Cur voluerit circumcidi. 40 b. 1.
Promisit adventum Mahumeti. 120. b. 2.
Christiana religio vera, Mahumetana falsa demonstratur. 5. b. 1.
Christianorum pietas in eleemosynis, & aliis piis operibus, longissime superat falsam pietatem Mahumetanorum. 32. b. 2.
Ciborum quorundam prohibitio rationabiliter facta fuit ab Apostolis. 40. b. 2.
Ciborum mundorum, & immundorum discretio, stulte, & impie retrusa a Mahumeto. 40. c. 1.
Circumcisio per Messiam tollenda erat. 39. b. 2.
Circumcisio Mahumetanorum novis pudicitiæ. 31. c. 2.
Circumcisio puellarum apud Moslemos. 39 c. 2.
Circumcisionis nulla fit mentio in Alcorano. 39. c. 1.
Cælibatus, Vide Virginitas.
Conjugium jam contractum cum matribus in Ethnicismo confirmat Mahumetus proselytis suis 75. b. 1.
Conjugia suorum cum Judæis, & Christianis concedit Mahumetus. 72. b. 1.
Conjugalis copulæ usum spurcissimum concedit Mahumetus. 6 c. 1.
Contrapassus. Vide Talio.
Core insolescit in Moysen propter immensas divitias suas. 111. a. 1.

D.

David. Subjecit ei Deus montes, & aves: docuitque eum artem loricas faciendi. 107. b. 2.
Reprehensio facta illi a Nathan vertitur ab Alcorano in fabulam. 116. c. 1.
Defunctos exequiis, & eleemosynis honorant Moslemi. 15. c. 2.
Deum sæpe vane, & impie jurantem introducit Alcoranus. 113. a. 1.
Dormientium septem Sanctorum Ephesi historia fabulis admixta. 103. a. 1.

E.

Eleemosynæ quibus sint erogandæ. 20. c. 2.
Eleemosyna Mahumetanorum, ejusque species, & leges circa illam. 19. b. 2. & 31. a. 1.
Eleemosynæ Mahumetanorum pleræque coactæ, tanquam census, aut tributum, vel decimæ, præsertim ad expensas belli. 31. a. 1.
Eleemosynæ eorundem spontaneæ sunt ex rebus parvi momenti, & plerumque ex esculentis, & poculentis: sæpe etiam in res inutiles, ac vanas, ut in alendos canes, feles, volucres, &c.
Eleemosynæ eorum compensantur ab ipsis per furta, fraudes, & rapinas, præsertim advenarum. 32. b. 1.
Eleemosynæ Ethnicorum Indorum multo plures sunt, quam Mahumetanorum. 32. c. 1.
Eleemosyna, & pia opera Christianorum longissime superant omnes eleemosynas, & pia opera Moslemorum. 32. b. 2.
Eleemosynæ, aliaque pia opera Romæ, præsertim Summorum Pontificum. 33. c. 1.
Eslamiticæ, seu Mahumeticæ religionis præcepta. 8 c. 1.
Evangelica lex summæ perfectionis, & sanctitatis. 7. b. 2.
Ezechielis visio cap. 37. de mortuis suscitatis permiscetur ab Alcorano, & ejus Expositoribus cum multis figmentis. 83. b. 1.
Ezra introducitur ab Alcorano in scenam cum multis fabulis. 84. c. 2.

Fatum

INDEX

Fatum assignatur ab Alcorano unicuique hominum. 102. a. 2.
Fidei allegatio exterior, dummodo retineatur in corde, absolvitur a peccato per Alcoranum. 91. c. 1.
Franciscanorum religiosorum sustentatio est magnum, & perpetuum miraculum Dei. 23. c. 2.

G.

Gabrielis Archangeli equus Haizum. 106. b. 2.
Gamalielis dictum circa veritatem Christianæ religionis in Actis Apostolorum discutitur. 69. c. 2.
Gehenna habet septem portas. 101. c. 2.
Ingressuri sunt in eam omnes boni, & mali: sed boni liberabuntur. 105. c. 2.

H.

Habel, & Cain, & de his figmenta. 88. c. 2.
Harut, & Marut duo Angeli, qui docebant homines artem magicam, puniti a Deo propter tentatam feminæ pudicitiam. 82. a. 2.
Heber idem, ac Hud; fuit magnus propheta. 92. c. 2.
Hebræi possederunt terram Ægypti post demersum Pharaonem. 103. b. 1.
Hud mittitur legatus a Deo ad Aadæos. 92. c. 1.

I.

Jacob vovit abstinentiam a carne, & lacte cameli, si convaluisset a sciatica. 87. c. 2.
Idololatria non fuit ante diluvium. 92. c. 2.
Idololatriæ peccatum numquam dimittitur a Deo juxta Alcoranum. 73. c. 1.
Jejunium Mahumetanorum ridiculum, & absurdum. 34. c. 1.
Quotuplex sit. 22. c. 1.
Jejunium Christianorum, etiam si hodie aliquanto laxius, quam in suis principiis, difficilius est jejunio Moslemorum. 35. b. 1.
Jethro, seu Sciaib, prædicat Madianitis. 93. c. 1.
Job, & historia ejus fabulosa. 117. b. 1.
Joseph filius Jacob: historia ejus depravatur, fabulisque, ac mendaciis corrumpitur ab Alcorano. 98. b. 1.
Ismael laudatur, tanquam propheta. 105. b. 2.
Illum jussum offerri in sacrificium, non autem Isaac docet Alcoranus. 116. b. 2.
Judæi puniti a Deo per Goliam, & Nabuchodonosor, quia occiderant Zachariam, & Joannem Baptistam filium ejus. 102. c. 1.
Judicii dies durabit mille annos. 121. b. 2. Quinquaginta mille annos. 121. c. 2.
Juramentum falsum temere, & sine plena advertentia prolatum, ab omni culpa excusat Mahumetus. 47. b. 2.
Improbantur, quæ circa juramenta statuit Alcoranus. 46. c. 1. & 46. b. 2.

L.

Legati missi a Deo ad varias gentes. 92. b. 1.
Leges multæ injustæ in Alcorano. 5. c. 2.
Lex nulla injusta, aut mala in Evangelio. Ibidem.
Locman vixit ætatem septem aquilarum. 92. c. 2. Vide Æsopus.
Lot prædicat Sodomitis. 93. b. 1.
Lotiones Mahumetanorum, earumque ritus. 19. b. 1.

M.

Magi Pharaonis credunt Moysi, & moriuntur martyres. 93. c. 2.
Mahumetum Deus promisit Moysi. 95. c. 1.
Mahumetus prædicat Alcoranum dæmonibus, & convertit eos. 118. a. 2.
Deceptus a Diabolo profert blasphemiam coram populo. 107. c. 2.
Fuit hostis Virginitatis, & cælibatus. 57. c. 1.
Judicium ejus injustum, ac perversum. 88. b. 1.
Nuptiæ ejus incestæ cum Zenobia uxore Zeidi filii sui adoptivi cum scandalo totius populi. 51. a. 2.
Fuit pronus ad vindictam ab ipsa infantia. 65. c. 2.
Violat juramentum a se factum victus a libidine. 48. c. 1.
Cum vidit se viribus potentem, violenter invexit religionem suam. 60. a. 1.
Ingenium ejus versipelle, ac malignum. 62. b. 1.
Suspectus apud suos de furto. 88. c. 1.
Mahumetanæ sectæ præcepta, seu radices. 8. c. 1.
Mahumetana religio nulla est, quia nullum habet sacrificium, aut Sacerdotium. 41. a. 1. 42. a. 2.
Mahumetani prædicti in Pentateucho, & Evangelio. 19. a. 1.
Vini, & ebrietatis amicissimi contra legem suam. [illegible]
Eorum obstinatio in suo errore unde proveniat. [illegible]
Maria Virgo, & Filius soli immunes ab omni [illegible] etiam originali, juxta Mahumetanos. [illegible] b. 2.
Mariæ Virginis nativitas, & præsentatio in Templo, [illegible] in custodiam Zachariæ. 104. b. 2.
Ejusdem annunciatio ab Angelo, conceptio Christi, & partus cum multis figmentis. 105. a. 1.
Mariam Deiparam confundit Mahumetus cum Maria filia Amran, sorore Moysis. 89. c. 2.
Matrimonii impedimenta ab Alcorano posita. 74. a. 2.
Impedimentum ex lactatione vanum, & irrationale. 75. a. 1.
Matrimonium Mahumetanorum contractum ad certum tempus in peregrinatione Meccana. 56. a. 1.
Meccæ Templum, & fabulæ de eo. 21. c. 2.
Meccæ sacra loca visitanda a peregrinis. [illegible]
Mensa a Christo obtenta e cœlo. 89. c. 1.
Monasticæ vitæ usum abdicavit a suis Mahumetus. 57. c. 1.
Monogamia contra polygamiam variis argumentis asseritur. 54. c. 1.
Mortui. V. Defuncti.
Moyses falso imputatus de morbo herniæ defenditur a Deo. 112. a. 2.
Apparitio facta illi in rubo mendaciis referta. 106. a. 1.
Illius cum Josue, & Phinees itineratio fabulosa. 103. c. 1.
Disceptatio ejus cum Pharaone, & Magis. 93. a. 2.
Mundos plures credidit Mahumetus, & cum eo credunt Mahumetani, & Hebræi. 96. b. 2.

N.

Noe mittitur a Deo ad prædicandum genti suæ. 92. b. 1.
Falso tribuit ei Alcoranus quartum filium, qui periit in diluvio. 97. c. 1.

O.

Oratio, & requisita ad eam. 23. b. 2. 26. b. 2. 27. &c.
Orationes quinque præscriptæ Mahumetanis. 22. c. 2. Consistunt potius in actibus histrionicis ad ostentationem, quam ad veram pietatem. 29. a. 2. Magna eorum in ipsis attentio, præsertim exterior, minor est, quam attentio Brachmanum, & aliorum infidelium, & in utrisque potest credi esse actum diaboli. 29. b. 2. Ritus harum orationum desumptus est ab ritibus Ethnicorum. 30. c. 2.
Orationes Mahumetanorum pro diversis rebus, & personis, ut infirmis, itinerantibus, mortuis, pluvia, &c. 25. a. 1.
Orationi semper præmittenda purificatio corporea. 13. c. 1.
Oratio supererogationis Mahumetanorum. 24. c. 2.
Orationes Christianorum meliores, & plures, quam orationes Moslemorum. 29. c. 2.

P.

Paradisus Alcoranicus æquat cœlum, & terram. 81. b. 2.
Ejus felicitas tota consistit in arboribus, fontibus, pomis, vestibus pretiosis; in comedendo, bibendo, in pueris, ac puellis, lectulis, denique in Venereis oblectamentis, & spurcitiis. 78. c. 1. 115. b. 2. 119. 120. 122. 126. Et fere per totum Alcoranum.
Peccatum etiam contra fidem excusat Alcoranus si fiat ex timore, aut necessitate. 71. b. 2.
Peregrinatio Meccana, & ritus illius. 23. a. c. Et quid in Mecca a peregrinis mactandum ex pecoribus. 35. a. 2. 36. a. 1.
Instituta a Mahumeto non tam ad pietatem, quam ad mercaturam, aliasque [illegible] temporales. 36. c. 2.
Illius origo fabulosa, & superstitiones. 35. c. 2. 24. c. 2. 36. c. 1.
Peregrinationum Christianorum, & præsertim Romanæ, quanta sit pietas, & religio. 37. b. 1.
Perjurium temere prolatum ab omni culpa, & pœna absolvit, ac purgat Mahumetus. 47. b. 2.
Pharao extruxit turrim pertingentem usque ad cœlum, ut pugnaret contra Deum Moysis. 110. b. 2.
Dum submergeretur, credidit in Deum. 96. b. 2.
Asia uxor ejus fuit sancta, & martyr. 122. a. 1.
Polygamia a Mahumeto concessa multis argumentis improbatur, ac rejicitur. 52. c. 1. 52. 53. 54. 56.
Pontificum Romanorum profusissima liberalitas in eleemosynis, sacris Ædibus, aliisque operibus. 33. c. [illegible]
Prophetæ omnes fuerunt in Monte Sinai cum Moyse, ubi promisit illis Deus Mahumetum. 87. b. 2.

Judæa.

INDEX

Pudenda quæ censeant Mahumetani in viris, & quæ in mulieribus. 13. a. 1.
Purificationum Mahumetanorum ritus. 15. b. 1.
[illegible] vanitas, superstitio, & spurcitia. 9.c.2.27.a.1.

R.

Regina Saba: Congressus ejus fabulosus cum Salomone. 109. a. 1.
Religio Christiana non refugit, ut Mahumetana, disputationes, cum sit certa de veritate fidei suæ. 68. a. 2.
Religio vera non dignoscitur a falsa ex una, vel altera tantum nota, sed ab omnibus notis simul unitis. 5.b.1.
Religio Christiana fundata, & propagata, non armis, aut potentia hominum, ut secta Mahumetana, sed virtute Dei, & sanctitate illam prædicantium. 62. c. 2.
Religio falsa aliquando in quibusdam virtutibus moralibus apparet melior, quam vera. 4. c. 2.
Repudium uxorum a Deo aliquando toleratum, a Christo sublatum, & damnatum, a Mahumeto renovatum, Divinis, atq; humanis rationibus rejicitur, ac reprobatur. 49. 50. 51.
Repudium quoddam iniquissimum, & divinæ legi expresse contrarium, nempe pro tertia vice, sancit Alcoranus, 7. a. 1.
Ramadan mensis sacer pro jejunio Moslemorum. 21. a. 2.

S.

Sabbathum electum ab Hebræis pro die Veneris contra voluntatem Dei. 101. a. 1.
Sabbathi violatores convertuntur a Deo in simias. 81.a.1.
Sacrificium [illegible] apud Mahumetanos. 41. a. 1.
Saleh propheta missus a Deo ad Themudæos, educit e petra camelam prodigiosam cum pullo. 92. c. 2.
Salomon habuit tres exercitus, hominum, dæmonum, & volucrum. 109. c. 1.
Cognoscitur, & fugitur a Regina formicarum. ibid.
Colloquitur iratus cum upupa. ibid.
Quid evenerit cum Regina Saba. ibid.
Privatur regno per fraudem cujusdam dæmonis, qui assumpta ejus figura interim sedet in ejus Throno: Sed tandem regnum recuperat. 116. c. 2.
Deus subjecit illi dæmones, qui illi in variis ministeriis inservirent. 107. b. 2.
Mors illius portentosa. 105. b. 2.
Dæmones conantur obscurare famam ejus post mortem. 82. a. 1.
Sara audiens Angelos promittentes Isaac, agitur in furias. 119. c. 1.
Saul eligitur in Regem, admixtis multis fabulis. 84. a. 1.
Confunditur ab Alcorano cum Gedeone. ibid.
Sodomiticum usum concedit Mahumetus inter conjugatos exemplo Hebræorum. 70.b.2.& seq. 6.a.2.
Inter masculos levissime punit, ac fere pertransit, ac dissimulat. 71. a. 1.

T.

Talionis lex ab Alcorano statuta, & a Christo rejecta, ex multis capitibus improbatur, & damnatur. 44. b. 1. 45. c. 1.
Talionis lex in Pentateucho lata explicatur. 44. c. 2.
Terram ante cœlum creatam asserit Alcoranus. 79. a. 1.
Terræ sunt septem, sicut cæli. 120. b. 2.
Tuba prima vice sonante in die Judicii morientur omnes homines, & Angeli. 127. a. 2.
Fabulæ de ea. 106. b. 2.

V.

Vaccæ rufæ immolatæ a Moyse fabulosa narratio. 81.c.2.
Vindictam privatam concedit, & approbat Alcoranus tanquam meritoriam apud Deum. 64.c.2.
Vindicta privata est contra publicum bonum, & contra omnes leges divinas, & humanas. 64.65.66.
Vini prohibitio facta a Mahumeto stulta, bestialis, & impia. 37. c. 2.
Causæ prohibendi vini a Mahumeto. ibid.
Mahumetus ipse vinum per aliquod tempus probavit. 38. b. 2.
Illius usus semper licitus per se ubique, & a sacris scripturis approbatus, & laudatus.
Ab eo abstinere ex motivo virtutis, laudabile. 30.2.1.
Virginitas a Mahumeto pro suis asseclis ablegata, laudata tamen ab eo in Christo, & Christianis. 57.c.1.58.c.1.
Non minuit multitudinem hominum ob defectum generationis, ut apparet in Christianis respectu Mahumetanorum. 59. a. 1.
Virtus moralis non est certum argumentum veræ religionis, & sæpe habet causas naturales. 3. c. 2.
Vitulus adoratus ab Hebræis erat vivus, animatus a Samarita per pulverem pedum equi Gabrielis. 94. c. 2.

NOI

NOI REFORMATORI
DELLO STUDIO DI PADOVA.

HAvendo veduto per la fede di revisione, & approbatione del P. F. Antonio Leoni Inquisitore nel libro intitolato: *Prodromus ad Refutationem Alcorani*, *composto da Lodovico Marraccio Chierico Regolare*, non vi essere cos' alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per attestato del Segretario nostro niente contro Principi, e buoni costumi, concedemo licenza, che possi essere stampato, osservando gli ordini in materia di stampe, e presentando le solite copie alle pubbliche librarie di Venezia, e di Padova.

Dat. 24. Marzo 1692.

(Ferigo Marcello Proc. Ref.
(Ascanio Giustinian II. Kau. Ref.
(

Agostino Gadaldini Segret.

Adi 2. Ottobre 1697.
Registrata nel Magistrato Eccell degli Esecutori contro la Bestemmia.

Antonio Canal Nodaro.

00051047

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 02 January, 2016